

FORUM. BENEFICIALE.

S I V E

QUÆSTIONES & RESPONSA
C A N O N I C A.

MATERIAM DE BENEFICIIS
U N I V E R S A M

E X

*Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum
placitis complectentia.*

Opus methodo novâ & clarâ in TRES digestum PARTES,
quarum singulæ binis Indicibus; uno Sectionum, Capitum, Paragra-
phorum, & Quæstionum; altero rerum, & materiarum in iis contentarum
accuratè ac copiosè instructæ.

P A R S A L T E R A.

D E

PROVISIONE ET OBTENTIONE
B E N E F I C I O R U M,

Ubi de

*Jurepatronatus, Præsentatione, Institutione, Postulatione,
Electione, Confirmatione, Collatione, Reservationibus Apostolicis,
& Possessione Beneficiorum.*

A U C T O R E

P. P E T R O L E U R E N I O,

Societatis JESU, SS. Theologiæ Doctore,
& SS. Canonum Professore.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Apud Hæredes PETRI PÜTZ, & JOANNEM PÜTZ, Bibliopol.
unter fetten Hennen, neben dem Rosenstrang.

Anno M.DCC.XXXVI.

Cum speciali Privilegio Sac. Cæsareæ Majestatis, & permisso Superiorum.

• ALL COPIES

SHOULD BE KEPT

FOR THE YEAR

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

SYLLABUS SECTIONUM, CAPITUM, PARAGRAPHORUM, & QUÆSTIONUM,

In hac Altera Parte contentarum.

PARS ALTERA.

De Provisione & Acquisitione Beneficiorum.

CAPUT PRÆAMBULUM.

De modis providendi, & acquirendi Beneficia in genere.

- Q**uestio 1. Quotupliciter acquirantur Beneficia.
- Questio 2. Quibus modis acquiratur beneficium alienum, seu jus in beneficium.
- Questio 3. Quibus modis acquiratur beneficium in potentia, seu jus ad beneficium.
- Questio 4. Quid sit electio & confirmatio.
- Questio 5. Quid sit presentatio, & qualiter hoc nomen sapè confundatur cum aliis modis acquirendi beneficium.
- Questio 6. Quid sit institutio, correlativum presentationis, & qualiter confirmetur cum aliis modis providendi de beneficiis.
- Questio 7. Quotiplex sit institutio.
- Questio 8. Quid sit collatio propriè talis, & qualiter hoc nomen competat quoque aliis modis providendi de beneficiis.
9. Quid sit investitura.
10. Quid sit nominatio.

SECTIO PRIMA.

De provisione beneficiorum, & acquisitione per presentationem & institutionem.

CAPUT PRIMUM.

De Jurispatronatibus.

PARAGRAPHUS I.

De natura & divisione Jurispatronatus.

11. Quotupliciter in jure accipiat nomen patroni, & jurispatronatus.
12. Quid sit jurispatronatus, de quo hic, & quotupliciter consideretur.
13. Jurispatronatus, & jus presentandi qualiter differant.
14. Jurispatronatus quotiplex sit.
15. Quid sit jurispatronatus Ecclesiasticum.
16. Quid sit jurispatronatus laicæ.
- P. Leuten. Fori Benef. Tom. II.

17. Quid sit jurispatronatus mixtum.
18. An patronatus coalescent ex laicis & Ecclesiasticis, quoniam jura & effectus censendus sit laicus, an ecclesiasticus.
19. An igitur dum jurispatron. est Ecclesiasticus & laici, & facta est conventio seu concordia de alternis vicibus presentando, in turno Ecclesiastico censetur Ecclesiasticum, in turno laici laicæ.
20. Quid sit jurispatronatus hereditarius, & qualiter præsumatur tale in dubio.
21. Quid sit juspat. gentilivum seu familiare, qualiter hoc qualitas patronatus imprimi possit, & perseveret, aut transeat.
22. Quid sit jurispatronatus mixtum ex gentilivo & hereditario.
23. Qualiter jurispatronatus de hereditario efficiatur gentilivum & contra, vel etiam mixtum.
24. Quid sit jurispatronatus personale & reale.
25. An & qualiter jurispatronatus sit quid spirituale.
26. An nobiliorum, & quare, si spirituale non est jurispatronatus, de eo cognoscere nequeat iudex laicus.
27. An igitur, & cur vendi non possit jurispatronatus, & in ipsa venditione committatur simonia.
28. Jurispatronatus qualiter repetitur gratia.

PARAGRAPHUS II.

De Jurispatronatus efformatione, seu prima acquisitione.

19. Jurispatron. unde & qualiter oritur, seu introductionem.
30. Quis modis nascatur, seu primò acquiratur jurispatronatus.
31. Qualiter ex causis pluribus simul acquiratur jurispatronatus.
32. An etiam ex fidei - commissio fidei - commissarius acquiratur jurispatronatus.
33. An ex prædictis causis acquiratur jurispatronatus in Ecclesia regulari.
34. An etiam in alteri jam ab alio extrinsece passu in abstracto fundari nova capitania, & in ea ratione hujus fundationis seu dotacionis reservari patronatus.
35. An acquiratur juspat. ei, qui fundator vel constructor, dum sit illud expresse sibi non reservavit in fundacione.
36. An & qualiter ad hoc, ut juspat. acquiratur ex fundacione, constructione, dotacione, requiratur consensus Ordinarii.
37. Qui hic veniat nomine Ordinarii, potestis autorizare reservationem juris. siue cuius consensus requiratur ad acquirendum juspat.
38. Dum Episcopus ipse vult fundare beneficium

Syllabus Quaestionum.

jurisq. ad sui favorem, reservando illud sibi, an adhuc opus alterum quam Episcopi fundantis consensus.

39. *Ex qua fundatione acquiritur juspatronatus.*
40. *Qualiter acquiritur juspatron. ex adificatione.*
41. *An, dum quid transfrazit Ecclesiam in fundo alieno, invito vel infcio Domini, constratur acquiritur juspatron. an Domini.*
42. *Qualiter acquiritur juspat. donatione.*
43. *An etiam in donatione facta Ecclesie jam consuetudine & consecrata, dum esset sine dote, acquiritur juspatron.*
44. *An, & qualiter ex augmento dotis acquiritur juspatron.*
45. *An, & qualiter juspatron. acquiritur ex privilegio.*
46. *An ex privilegio concedi possit juspat. ab Episcopo.*
47. *An & qualiter juspat. acquiritur possit per prescriptionem.*

PARAGRAPHUS III.

De juspatron. jam constituti in alios translatione.

48. *Quo modo juspat. ab uno in alium transferri possit.*
49. *Juspat. hereditarium ad quos heredes, & qualiter transeat.*
50. *An juspat. hereditarium transeat ad fideicommissarium, vel assecuratarium universalem.*
51. *An juspat. transeat ad creditorem, cui datum sit pignus universitatis bonorum, in qua existit juspat.*
52. *An juspat. transeat ad conductorem castri, cui annexum.*
53. *An castro, aut bonis sequestratis, quibus annexum juspat. illud transeat ad sequestrum, in utroque, si durante sequestro vacaverit beneficium, cuius presentatio ad sequestratum bona pertinet, possit presentare.*
54. *An juspat. transeat in feudatarium vel Emphyteutam, dum castum, cui annexum, infendatur, vel datur in emphyteusim.*
55. *An publicatus & sic additis omnibus bonis patroni ob crimen, juspat. transeat ad filium, an maritum apud filium illum, aut heredes.*
56. *An & qualiter juspat. hereditarium per hereditarium successum transeat possit ad monasterium seu religionem.*
57. *An juspat. transferatur cum hereditate sine consensu Episcopi.*
58. *An quisi possessio jurispat. seu presentandi, qualem habet patronus paritatis, & qualis acquiritur possit ex antica presentacione, transeat ad heredem oblique nova approbatione.*
59. *Qualiter descendencia a patre deducatur in patronatum gentilitis simplicis, quam mixti.*
60. *Juspat. gentilitium qualiter deferatur gentilibus.*
61. *An, & qualiter in iurap. gentilitis admittantur, & succedant illegitimi.*
62. *Qualiter juspat. transferatur donatione.*
63. *Qualiter presentatur, & qualiter, & a quo presentari queat consensus Episcopi ad donationem jurispat. requiritur.*
64. *An patronus donare vel legare possit juspat. cui ei placuerit.*
65. *An dampnatum donat juspat. extraneis, censetur illi donasse canonice, an veri privatorum.*
66. *Qualiter transferantur juspat. per permutationem.*
67. *Qualiter transferantur juspat. per venditionem.*
68. *An, si contra iuris prohibitionem vendatur ipsum juspat. talis venditio sit valida.*

PARAGRAPHUS IV.

De subiecto jurispat. & de iis, qui presentare possunt.

69. *An pagani & iudei adificanti v. g. Ecclesiam, vel emunt castum, cui juspat. annexum est, competere possit juspat.*
70. *An hereticus capax sit jurispat.*
71. *An juspat. competere possit infami & papulo.*
72. *Quid habeat in parte dote admodum impedire, minore, filio - famulas.*
73. *An, & qualiter patronatus competens uxori, & hinc possit presentandi transeat in maritum, seu ab eo participet.*
74. *An illegitimo, & maxime spurio, non etiam irregulari competere possit juspat. & presentare.*
75. *An & qualiter excommunicatus sit capax jurispat. & presentandi.*
76. *An possessor jurispat. cui veri dominium illius non competat, obtineat iura patronatus, etiam possit contestatum licet super proprietate jurispat.*
77. *An & qualiter ius presentandi ad Pralatos Ecclesiarum conventualium aut Collegiarum haberi possit per laicos.*

PARAGRAPHUS V.

Qualiter juspatron. probari debeat, & de eo constare, ut admittatur quis ad presentandum?

78. *Quod complexu sit probatio jurispat. tam ex privilegio quam ex iure communi haberi.*
79. *Quo modo probandum sit iure nove Tridentini jurispat. qui ad proprietatem.*
80. *Qualiter probetur juspat. privatorum per authenticam documentum.*
81. *Qualiter juspat. privatorum ex fundatione vel donatione probetur, ex presentacionibus multiplicatis per antiquissimum cursum temporis.*
82. *Qualiter prateron probetur possit juspat. privatorum ex fundatione vel donatione.*
83. *Quandam necessaria probatio jurispat. plena, & quando sufficiat semiplena.*
84. *Quo ad probationem jurispat. illorum, in quibus plenarie presumitur usurpatio, in quo fundetur illa presumptio, & quomodo tales censentur.*
85. *Quis modis probandi juspat. ex fundatione, donatione distillarum personarum, in quibus est presumptio usurpationis.*
86. *An in nullo caso admitti, & sufficere possit distillarum presentacionem continuatorum probatio per testes.*
87. *An facta probatione jurispat. iuxta decretum Trid. & presentatio per patronum admitti ab Ordinario, si in sequentibus vacationibus dubitetur de validitate jurispat. patronus possit repellere a sua quisi possessione & presentacione, teneturque ante presentacionem de novo probare iuramentum.*
88. *An opus sit rigorosi probationibus, & incursu diffinitione Concilii, dum juspat. non adversus Ecclesiam, sed adversus alium patronum probandum.*
89. *An opus rigorosi illis probationibus requisitis ad probandum juspat. personarum, in quibus presumitur usurpatio, dum cum tali persona concurrat alia persona, in quam non cadit presumptio talis.*
90. *An rigorosi illa forma conciliaris probandi necessaria quoque sit ad effectum etiam juris honorifici.*

Syllabus Quaestionum.

91. Qualiter decetatur, acquiratur, conservetur, & operetur possessio presentandi, de qua non fecit ac de existentia jurispatronatus decedens eis, ad effectum obitualem institutionem presentati.
92. Quid probare debeat presentans iuss. hereditarium, quid mixtum, quid presentans gentilitium.
93. Qua presentans iuss. in augmento desit iustificare teneatur in ordine ad evitandam reservationem, & derogationem apostolicam.

PARAGRAPHUS VI.

Quid possit, vel non possit Patronus.

94. **A**N patronus possit beneficii leges alterare, vel novas inducere.
95. Quid iuris & potestatis habeat patronus circa res imperiales Ecclesiae usurpandas & curandas.
96. Quid possit patronus circa potestatem eiusdem, instituendam vel destituendam Rectorem, & circa praecipuum Rectori.
97. Quia possit patronus circa electionem prelati in Ecclesia collegiata vel conventuali.
98. An, & qualiter patronus presentari possit, dum beneficium adhuc est plenum, seu ad vacantiam.
99. Quid possit patronus qui ad consuetudinem praerogativam in ordine ad presentandum.

PARAGRAPHUS VII.

De commodis & praerogativis patronatus.

100. **A**N & qua temporalia ratione iuriss. sibi committitur presentandi patronus ab Ecclesia, vel etiam presentati.
101. An & qualiter Patronus circa commodum temporalia, quae iuss. percipere potest, possit disponere.
102. Qua sint commodum Patroni ordinaria.
103. In quo consistat debeat Patroni honorificatio.
104. An ista honoris praerogativa extendas se ad ius sepulturae.
105. Qualiter alimenta praestanda Patrono.
106. Qua conditiones requirantur & iustificentur in & a Patrono, ut alimentaria petere & percipere possit.
107. An, & qua alio competat temp. patrono ad petenda alimenta.
108. Ad qua requirendas & obtinendas consensus patroni.
109. Qualiter vacante beneficio iuriss. patronus vacante, ejusque voluntas exagrande.
110. Qua penultima gravantibus patronos obsecratione personam non presentatam.
111. Quid possit patronus quo ad constituendum praerogativam in ordine ad presentandum.

PARAGRAPHUS VIII.

De derogatione & amissione jurispatr.

112. **A**N Papa derogare possit iuriss. cuiusque, & dispendere pro libitu suo de beneficiis iuriss.
113. An nuncius Apostolicus, vel etiam Episcopus, derogare possit iuriss.
114. Qualiter, & quando Papa conservetur absolute derogare iuriss. laicorum.
115. An, & qualiter Papa deroget patronatum ecclesiasticum.
116. An, & quibus patronatibus derogaverit, eum abrogando, Tridentinum.
117. An iuss. cadat sub reservatione apostolica.
118. An etiam patronatus concessi per privilegium P. Leuca. Fori Benef. Tom. II.

ex causa introita, nimirum ex causa deo, solum ad iudicatum, tamen preservati a Concilio Tridentino adhuc sub reservatione Apostolica.

119. An, & qualiter de facto conservetur derogatum iuriss. per collationem beneficii factam a Papa.
120. Quibus modis extinguatur iuss.

CAPUT SECUNDUM.

De Presentatione ipsa.

PARAGRAPHUS I.

De effectu & modo presentationis faciendae & admittendae.

121. **Q**uando ius presentandi conferat presentatio.
122. Quid requiratur, ut presentatio presentati iuriss. ius ad beneficium.
123. Coram quo fieri debeat presentatio.
124. An ad validam presentationem requiratur, ut fiat per patronum corporaliter presentem habentem iustitiam.
125. An ad validitatem presentationis requiratur, ut presentandus corporaliter exhibeatur, & sistatur praesens habentem iustitiam.
126. In qua forma debeat fieri presentatio, an ascriptio, an per libellum, vel ore tenus, vel etiam forma verborum.
127. An, & qualiter presentatio possit esse conditi-
onata.
128. An, & qualiter presentatio facta pro forma requiritur examine presentati.
129. An presentatio vincit, si patronus detat: Edgo Unum in presentandum.
130. Qualiter presentatur ex praescripto fundationis, aut alias faciendae coram Papa, fiat.
131. Qualiter, dum plures sint patroni, faciendae & admittendae presentatio.
132. An, & qualiter presentatio admitti debeat ab habentem iustitiam.
133. Quid agendum, dum habentem iustitiam non admittit presentatorem, vel eam rejecta.
134. An, & qualiter presentans legitime possit renuntiare.

PARAGRAPHUS II.

De tempore, quo vel intra quod faciendae presentatio.

135. **I**ntra quod tempus fieri debeat presentatio.
136. An sufficit, patronum intra tempus sibi datum ad presentandum presentasse a se decessum Ordinario, ut examine, dum iustitiam faciendae est per inferiorem.
137. An, & a quo concessum ad presentandum a iure tempus abbreviari, aut prorogari possit.
138. Quo tempore iura quadrimessire vel semestris datum ad presentandum fieri possit presentatio.
139. Quomodo computetur dictum tempus.
140. Qualiter dictum tempus, quod aliter per se leguendo currit continuum, seu est continuum, & non utile, non currit patrono impedito.
141. An, & qualiter currit patrono dictum tempus, dum intra illud nominatus ab illo intra eadem tempus non consensit, vel renunciat facta de se presentatio, aut diem suum obiit, aut oculum eius visum deiecit, ob quod presentatio facta irritatur.
142. A quo die incipiat patrono currere tempus, dum presentatio faciendae ad beneficium a primario erectione vacans, five casu primae vice, seu primae a fundatione Rectori dandae.

Syllabus Quaestionum.

143. *An presentatio fieri possit post terminum edicti. & quomodo suscipiatur facta pendente termino edicti.*
 144. *An patronus possit presentare ante obtinuum beneficium, seu antequam vacet beneficium.*

PARAGRAPHUS III.

De mutatione & variatione praesentationis factae.

145. *AN & qualiter liberum sit patrono in praesentatione variare.*
 146. *An post obtinuum praesentantis, facta iam ab eo praesentatione, patronum successor variare possit.*
 147. *An permixtum patroni laici distinetur variare licet pendente.*
 148. *An locus quoque sit dicta variationi cumulativa in patronum mixta.*
 149. *Quid si iuraverit patronus, se non velle variare praesentationem, an poterit adhuc postmodum praesentare valide.*
 150. *An etiam simplex promissio de non variando invalidet secundam praesentationem.*
 151. *An si quis retenuit patronatum esset iuri praesentando, possit dicto modo variare.*

PARAGRAPHUS IV.

De personis praesentandis.

152. *AN & qualiter patronus presentare debeat habilem.*
 153. *An, quando, qualiter patronus prout iure praesentandi ob praesentatum inhabilem.*
 154. *Qualiter patronus teneatur presentare digniorem.*
 155. *An, & qualiter, etiam dum non patronorum praesentat indignum, devolvatur collatio ad Superiorem.*
 156. *An, & qualiter patronus presentare debeat proximorem.*
 157. *An ad beneficium, quod fundatur reliquis pro suis consanguineis, praesentari possit illegitimus, aut illud conferri illegitimo. si is alius habilis est, & ad beneficia Ecclesiastica obtinenda dispensatur.*
 158. *An, & qualiter praesentandus debeat esse clericus, & succedere in habitum clericali.*
 159. *An, & quando praesentatus habere debeat aetatem requisitam à Trid. ad consecrationem beneficii, ad quod praesentatur.*
 160. *An, & quando minor 14. annis praesentari possit.*
 161. *Quatenus requiratur in praesentando ad beneficium caritatem, aut non caritatem sacerdotale.*
 162. *Praesentandus ad beneficium sacerdotale, an & quando debeat esse alius Sacerdos.*
 163. *Praesentatio illicita quandoque sit iure ipso irrita.*
 164. *An patronus, dum idoneus est, praesentare possit seipsum per se, vel per alium ad beneficium sui iurispatroni.*
 165. *An procurator aut alius à patrono substitutus possit seipsum praesentare.*
 166. *An patronus possit praesentare filium suum.*
 167. *An dimissionis possit praesentare donantem iustas.*
 168. *An praesentatus invalidus ob crimen, emendatus deum, possit praesentari deinde.*

CAPUT TERTIUM.

De Institutione.

PARAGRAPHUS I.

De habente instituere.

169. *AN, & qualiter Episcopo competat ius instituendi praesentanti à patrono.*
 170. *An, & qualiter instituere competat capituli, sed vacante.*
 171. *An, & qualiter instituere competat Vicario Episcopi.*
 172. *An, & qualiter instituendi ius competat aliis Episcopo inferioribus.*
 173. *An instituere possint Abbas & Priori.*
 174. *An, & qualiter per se ipsos instituendi competere possit laico.*
 175. *An, & qualiter valeat institutio facta ab inferiori existente in quasi possessione, et si revocata à parte rei non habeat ius instituendi.*
 176. *An, & qualiter reservetur institutio Papa, & qualiter etiam procedat in institutione.*
 177. *Qualiter, & ad quos devolvatur ius instituendi.*

PARAGRAPHUS II.

De necessitate, modo, ac tempore faciendae institutionis.

178. *AN, & quando institutio sit debita praesentanti.*
 179. *Qualiter subveniat, si negetur aut differatur institutio.*
 180. *An per appellationem suspendatur executio institutionis.*
 181. *An, & qualiter institutio sit irrita, si facta neglecto praesentato, vel etiam absque consensu & praesentatione patroni.*
 182. *Cum quibus qualitatibus fieri debeat institutio, & quae iunctim ei adiacent conditiones.*
 183. *An, & qualiter institutio fieri possit extra territorium.*
 184. *Qualiter faciendae institutio, dum ex diverso qualitatibus spectat ad eundem praesentare & instituere.*
 185. *An, & qualiter institutioni promittendum ex omni & approbato.*
 186. *An ad validum institutionis requiratur scriptura, seu littera institutionales, ipsaque sit eadem ceremoniam.*
 187. *An canonice institutus, etiam verbaliter solus, statim capere possit possessionem, administrare, &c.*
 188. *An si quis semel praesentatus coram Episcopo, & dein coram alio inferre, ab eodem patrono, possit regredi ad priorem praesentationem, & eo alium valide instituere.*
 189. *Iura quod tempus fieri debeat institutio.*
 190. *An institutio fieri possit diebus festis, vel etiam post obtinuum praesentationem.*
 191. *An institutio fieri possit post lapsum terminum edicti, & sic facta sit nulla.*
 192. *An necessarii, qualiter, quo fine & ordine, ad quem effectum ante institutionem promittendum edictum.*

PARAGRAPHUS III.

De personis instituendis.

193. *Quatenus in potestate institutoris sit gratificari non ex praesentantis pra alio.*
 194. *An & quando institutor possit instituere alium à praesentanti.*
 195. *Qui institui debeat exploratus, seu simul, seu*

Syllabus Quaestionum.

successivi presentatis inaequaliter, hoc est, non habentibus paria patronorum iustitia.

196. Quid si presentatur habens jam beneficium incompatibile cum eo, ad quod presentatur.

197. Quis influendus, dum unus presentatur est ab existente in quasi possessione presentando, alter à proprietario: unus à matre, alter ab uxore: unus à populo, alter à matre.

SECTIO SECUNDA.

De provisione & receptione beneficiorum per postulationem, electionem, confirmationem.

CAPUT PRIMUM.

De Postulatione.

PARAGRAPHUS I.

De postulationis natura, divisione, causa, & effectu.

198. Quid sit, seu qualiter definienda postulatio propriè ac strictè talis.

199. An, & in quo postulationem differat postulatio ab electione.

200. Qualiter postulatio differat à nominatione.

201. Quomplex sit postulatio.

202. Quis sit finis, & causa motiva postulationis solennis.

203. Quis sit effectus postulationis.

PARAGRAPHUS II.

De modo, seu forma faciendæ & publicandæ postulationis, & de consensu postulati.

204. An, & qualiter postulatio faciendâ dependat ab electione.

205. An forma eligendi per scriptum præscripta in c. quia propter, de elect. servanda quoque sit in postulatione solenni.

206. Quæ forma postulandi sit iure prohibita, etiam si, si sub illis facta sit postulatio, ea ipso iure sit irrita.

207. An saltem fieri possit postulatio sub hac forma: Eligo, & postulo, prout melius de iure valere poterit; dum dubitatur, an quis sit eligendus, an postulandus.

208. An, & quale esse debeat decretum postulationis scriptum, quod ad superiorem, potentem admittere postulationem, transmittitur.

209. Quæ requirantur suffragia postulationis, ut postulatio sit valida, & à Superiore admittenda.

210. Quid, si postulatio facta à duobus partibus, sed quæ postulantibus indifferens.

211. An, & qualiter postulatio sit nulla, dum aliquis vocandus contempnitur.

212. An, & qualiter postulationes variare possint, & resistere à postulationibus iam factis.

213. Quid si postulationes fuerint impensæ aliqui de consensu postulantium, an teneantur postulationes eas rescindere, dum à postulatione recedunt.

214. An, & qualiter postulatio iam facta sit publicanda.

215. An, & intra quod tempus postulationes teneantur

presentare postulationem de eo factam, & hoc explicare in eadem sua coram illo.

216. An, & qualiter postulationis consensus suam postulationem sua debeat, aut possit prestare.

PARAGRAPHUS III.

De iis, qui postulare, & postulari possunt.

217. Quinam postulare possint.

218. Quinam postulari possint, vel non possint.

219. Quæ sint pæna postulationum scienter indignum ab impedimento seu defectum absolute indissolubilem.

220. An, dum capitularium aliqui ob dictam causam ipso facto privati sunt potestate eligendi, tota hoc potestas ad alios, qui indigni tali postulatione non confecerunt, sed expresse contradixerunt, licet numero sint pauciores, devolvatur.

221. An Episcopi, Archiepiscopi, Patriarcha, &c. eligi nequeant, sed debeant postulari ad aliam Ecclesiam.

222. Quid in hoc paulo dicendum de Cardinalibus non Episcopis.

223. Quid dicendum de aliis Prelatis, tam regularibus, quam secularibus, Episcopo inferioribus, prælatibus, Archidiaconis, Propositi, Prioribus, dum ad alium Ecclesiam dignitatem similes vel majorem sunt assumendi.

224. Quid dicendum de clericis non prelatiis minus decessis assumendis ad dignitatem aliorum decessis.

225. Quid dicendum de religiosi assumendis ad prelatum intra vel extra suum Ordinem.

226. An, qui non est de corpore, seu capitulo, aut conventu Ecclesie vacantis, sed aliorum, necessè habeat postulari, ita ut eligi nequeat in ejus prelatum.

227. An invalidè electus ob defectum, qui laborabat, postulari deum possit.

PARAGRAPHUS IV.

De admissione postulationis.

228. Ad quem dirigenda postulatio, seu à quo procedenda ejus admissio.

229. An teneatur Superior admittere postulationem de ceteris idem factam legitime, hoc est, vel unanimiter, vel à duabus partibus Capituli.

230. Qualiter ad admissionem postulationis procedere possit ac debeat Superior, & quæ formæ sit in eo, vel etiam in rejectione postulationis.

231. An, & qualiter postulationis administrare possit prelatum, antequam ejus postulatione admittatur.

CAPUT SECUNDUM.

De Electione.

PARAGRAPHUS I.

De electionis natura.

232. Quomodo usurpetur electionis nomen.

233. Qualiter electio accepta in strictissima sua significatione definatur.

234. In quibus electio strictissime talis distinguatur à collatione.

235. In quibus differat electio à presentatione.

236. Qualiter electio differat à nominatione.

Syllabus Quaestionum.

PARAGRAPHUS II.

De iis, ad quos spectat eligere, sive jure ordinario, sive speciali.

237. **A** Quomodo et quomodo alim electi Episcopi.
238. Ad quos spectat jure communis per se primo et directe spectat electio Praelatorum.
239. Quid hic intelligatur nomine Collegii Ecclesiastici.
240. Quae personae requirantur ad constituendum primo collegium, conferendum congregationi alicui jura collegii.
241. Quae personae sufficiant ad collegium jam constitutum, et quae jura conferenda.
242. An ius eligendi competat ei, qui vere natus non est quasi dominum beneficium, sed solum possessionem cum bona fide, adeoque est solum in possessione iuris eligendi.
243. An ius eligendi Praelatum alius quoque clericis, qui de collegio non sunt, competere possit.
244. An saltem id sit privilegium vel consuetudinis competere possit clericis extraneis.
245. An ex parte, seu voluntate eorum, ad quos ius eligendi spectat, clerici extranei communicari possit potestati eligendi.
246. An laici secularibus competere possit ius eligendi Praelatos Ecclesiasticos ex privilegio.
247. An id illis competere quoque possit ex consuetudine.
248. An id illis competere possit ex parte.
249. An electio celebrata à clericis una cum laicis sit irrita.
250. Penes quos sit ius eligendi, etiam capitulares sciantur eligendi indignum, adeoque pro ea voce privati sui potestate eligendi.
251. An illa pena privationis, adeoque devolutio iuris eligendi non incurritur, nisi postquam ex voce eligentium sciantur indignum, aut alius illegitimè formatum est publicum et capitulare decretum electionis, seu subsecuta electio communis.
252. An capitulares, ad quos propter delictum aliorum eligentium indignum, tota potestas eligendi pro ea voce devoluta est, possint, si volint, illis voce privati admittere ad votum electionem.
253. Quid si aliqui eligentium indignum, id fecerint ignoranter, an electio facta à ceteris eligentibus dignum, dum hi constitutus numerum vocum non suffraganeum, valeat, et promulgari possit.

PARAGRAPHUS III.

De iis, qui etsi spectent ad collegium, prohibentur tamen eligere.

254. **Q**uoniam jure natura eligere voluntur.
255. Quid in hoc puncto decedendum de impubere.
256. Quid in hoc puncto sit circa sacros et cacos.
257. An in Electore requiratur Ordo sacer.
258. Quid si initio vacationis Ecclesiae canonici non sit in sacris, possit tamen esse in eis intra tempus constitutionum electionis.
259. Quid decedendum in hoc puncto de eo, qui ex dispensatione Papa, vel etiam absque ea, ante legitimam aetatem fuit ordinatus subdiaconi.
260. An dispensante à Papa super aetate necessario ad consecrationem ex ipso sit dispensatus, ut etiam non sit in sacris, possit habere vocem in electione.

261. An legitimè absens competat ius suffragii.
262. Quoniam in praesenti materia habentur adhuc pro praesentibus.
263. An absentes, praesens privilegium vel consuetudinem legitimam, valde ferant suffragium per litteras.
264. Quando absens suffragium suum ferre possit per procuratorem.
265. An possit eligendi in absentia per procuratorem competat etiam regularibus.
266. Qualis debeat esse procurator ad eligendum.
267. Quid agere vel non agere quoad electionem possit procurator.
268. An absens plures procuratores constituere possit, et quos eorum admittenda.
269. An excommunicatio excommunicatione minore competat ius suffragii.
270. An illud quoque competat excommunicato excommunicationis majore, notum quidem, tolerato tamen.
271. An nihilominus excommunicatus excommunicationis majore, toleratus tamen, possit per exceptionem repelli ab eligendo, quid efficacia habeat hoc exceptio, et qualiter instrumenta.
272. An notus excommunicatus non toleratus competat ius suffragii.
273. An ipso facto irrita sit electio, si talis excommunicatus severiter admittatur ad colligendum.
274. Quid si excommunicatus notus, non toleratus, non possit sine gravi periculo vel scandalo, similiterque de eadem expelli ab electione.
275. An excommunicatus talis occultus adhuc, quia potest interpositione adhuc aliquam excommunicationem suam celare, est Electores consensu de illius excommunicatione certi sint, quid illud possint in iudicio probare, possit ut ejus ab electione, et si electus nequeat agere pro cassanda electione.
276. An suspensus possit eligere valide.
277. An personae interdictis sit privati jure et facultate eligendi, et hoc eligam invalidè.
278. An irregularis ex delicto sit privati facultate eligendi.
279. An infamis eligat valide.
280. Quandoque censetur sit privati voce alius, ut reverà invalidè eligat.

PARAGRAPHUS IV.

De pœnis eligentium illegitimè vel indignum.

281. **Q**ua sit pena eligentium illegitimè, seu non servato modo vel formâ eligendi praescripta à SS. Canonibus.
282. Qua sit pena Electorum admittentium laicos ad colligendum.
283. Qua sit pena electi consentientis tali electui.
284. Qua sit pena scienter, aut ex crassa et affectu ignorantia eligentium indignum.
285. An, qui alium eligit ad Praelatum, in quaobstantia sit cum commissis simoniam, prater dictas penas adhuc incurrat aliam.

PARAGRAPHUS V.

De qualitatibus eligendorum.

286. **A**n ipso jure privati voce passus, vel redditus inhabilis, aut sententiam declarationis criminis possit ab electione excludi vel, et impediri, ut eligatur.

Syllabus Quaestionum.

187. An Electores praesens ratione privationis vocis passiva secundum declarata per sententiam, teneantur in conscientia talem concludere, intelligi negare, utrumque non eligendo.
188. An inhabilis ipso iure, aut privatus ipso iure voce passiva ante sententiam declaratoriam, teneatur ad conscientiam non consentire electioni aut confirmationi; vel si consenserit & receperit Pralatorum, teneatur disrenunciare.
189. An, qui semel rejectus ab electione, seu cuius electio ob propriam vitium persona electa cassata, maneat deinceps abique intelligibilis.
190. An tales igitur maneat perpetuo intelligibilis.
191. An, dum simpliciter cassata fuit prior electio, nihil redditum ratione cur cassatur, an ex vitio persona electa, an ex vitio forma, maneat infamis & intelligibilis.
192. An electio cassata vitio electionis vocat electos.
193. An valida sit & licita electio extranei, seu qui non est de gremio Capituli vel conventus, aut residentis de civitate, diocesi, Provincia.
194. An Superior, ad quem iure devolutio, vel etiam ordinario, potest conferre beneficium vel Pralatum, postea illum conferre extraneo.
195. Quid sit in hoc circa Procurator aliquis beneficia regularia, unita vel incorporata alicui monasterio, abbati, &c.
196. An valida sit electio sui ipsius.
197. An ad hoc, ut eligi possit in Superiorem regularem, requiratur clericatus.
198. An, ut quis eligatur vel promovatur in Pralatam vel Superiorem regularem, necesse sit esse professum, & quidem expresso in eadem religione, ut si alius electus vel promovus sit ipso iure nulla.
199. Quantum tempus a professione requiratur, ne quis eligi possit in Pralatum regularem.

PARAGRAPHUS VII.

De vocandis ad Electionem.

300. **C**um de iure vel consuetudine sit convocare Electores.
301. Quam vocandi sint ad electionem.
302. Quam intelligantur per eos, qui debent interesse electioni.
303. Quid intelligatur per hoc, qui vocant interesse.
304. An, praesentando a consuetudine vel statuto pendenti, liberum sit interesse electioni, ferre, vel non ferre suffragium.
305. Quam intelligantur per eos, qui committit interesse possum.
306. An, cessante gravi damno Ecclesiae, vocandi sint absentes omnes ex omni loco & distantia.
307. An vocandi, qui renunciarunt voci alicui.
308. An Canonici sacris novum alicuius Ordinis adhuc retinenti Canoniciatum suum, vocandi sit ad electionem, ubi non minus remoti est a loco electionis.
309. An vocandi sint electores inhabiles.
310. Ante iure vocandi, vocatus exspectandus sit ultra terminum proximum.
311. Quid quando electionem facere possint praesentes, alii proximo tempore non comparituri, vel absentibus a capitulo.
312. Qualiter vocales sint vocandi.
313. Propter quid necessaria sit absentium vocatio, & an quandoque cesset necessitas illa vocandi absentes de cetero habiles, & sine magno incommodo vocabiles.

314. An electio facta non vocatis omnibus vocandis sit ipso iure nulla.
315. An, & qualiter vocandus non vocatus habeat ius agendi de contemptu sui.
316. An non vocatus, seu contemptus cogi possit, ut consentiat electioni facta; & an Superior regularis subditi suo prohibere possit, ut non agat de contemptu.
317. Ad quem spectet prohibere, an aliquis contemptus, vel non contemptus fuerit.
318. An ad vocandum alicuium de contemptu sufficit probare, quid praesens ex parte sua benéfide & modo consuevit vocatus vocandum, licet hic reipsa vocatus non fuerit.
319. An dum ad instantiam contempti cassatur electio, ea devolvatur ad Superiorem.

PARAGRAPHUS VIII.

De loco Electionis.

320. **I**n quo loco fieri debeat electio.
321. An electio facta sine rationabili causa extra fines Ecclesiae propriae, vel locum alicui consuetum sit ipso iure irrita, vel saltem irritanda.
322. An teneat electio facta in loco interdite.
323. An, & qua electio habita in locis occultis sit clandestina, & an propterea ipso iure nulla.

PARAGRAPHUS IX.

De tempore Electionis.

324. **A**n Ecclesia necesse videtur a Pralato suo, eligi possit successor, aut saltem iustis tractatus de eo eligendo.
325. A quo momento censetur vocare pralaturam.
326. Quando incipiat tempus Electionis a iure statutum ad eligendum.
327. Num ante seyniuram Pralati desuelli fieri possit electio successoris.
328. Quantum temporis habeant Electores proximum ad eligendum.
329. An, & qualiter impediatur hoc tempus currat.
330. An, si imminente ultimis die temporis ad eligendum praesens, maior pars capituli renuat eligere, adeoque non eligendi sit minor pars, minor pars teneatur exspectare maiorem partem, usque post praedictum istum diem.
331. Antequam proximum a iure ad eligendum possit restringi.
332. An, & qualiter, proximo termino eligendi neglecto, devolvatur electio ad Superiorem.
333. An electio fieri possit de nocte.

PARAGRAPHUS X.

De constituendis scrutatoribus secretò, & modo scrutini.

334. **Q**uae partes seu alii particulae complectantur forma electionis per scrutinium.
335. An repugnet iuxta c. quis prospect, adeoque per hoc electio invalideatur, si electorem aliqui non assumpti ad id seipso ingerant muneri scrutatorum.
336. A quo scrutatores assumendi.
337. Qualiter scrutatores assumendi.
338. Unde assumendi scrutatores.
339. Quomodo assumendi scrutatores.
340. Quales esse debeant scrutatores.
341. An ad firmandum vota Electorum, aliusve alium

Syllabus Quaestionum.

- allum praestandum, extra scrutinium praez. 3. scrutatori adhiberi debeat aut possit Notarius cum testibus, & quales his esse debeant.
343. An scrutinium fieri habeat fides.
343. An scrutinium fieri debeat secretè.
344. An flante decreto Trid. valida adhuc & licita, etiam quoad Regulares, electio per scrutinium amoviar.
345. Quandoque consentiant vota electorum publicari in ipsa electione, & an deo electio reddatur irrita.
346. An vultur electio per hoc, quod scrutinium aliquis extra electionem publicè nomen eligentium.
347. Quid si manifestatus nomen Electoris alicujus, vel Electorum sui ab uno, vel pluribus, vel etiam omnibus electoribus.
348. An, ubi scrutinium fit per schedas, & sic fieri est de forma electionis, etiam si de forma electionis cum comburere ante vel post publicacionem scrutini.
349. An necesse sit ante inchoationem scrutini scrutatores assergi juramento, vel praecepto obedientiae à Praefecto electionis de munere fideliter exequendo.
350. Quis locus, in quo scrutatores excipiant vota eligentium.
351. Quid in c. quia propter. per rō singularem voti exquirant, intelligatur.
352. Quid importent verba cit. cap. diligenter inquirant.
353. An licet Electoribus consensum suum seu votum explicare per series.
354. An electio facta per series sit ipso jure nulla.
355. An electiones ad praecuriam fieri possint per calculos, fabas, similesve modos, dum numerum à Superiore electoribus consentientibus proponatur plures, ut ex eis eligatur unus.
356. Quā verborum formā exprimere debeant in electione Electores votum suum.
357. Num valent vota alternativa seu expressa disjunctivè, ut dum dicitur: Eligo Petrum vel Paulum.
358. An valeat votum conditionale datum seu expressum.
359. An valida sint vota importantis electionem ut futuram, v. g. volo eligere, volo consentire.
360. Quid faciendum de voti istiusmodi incertis, adque invalidis aut aliter inutiliter datis, quibus v. g. universi singulis eligatur.
361. An igitur ex hoc, quod Electorum aliquis dei votum istiusmodi contulit, idem capere possit emolumentum, quod alii, ut numerum hoc ipso iam dimittens suffragantium numero, adque paucioribus consentientibus majorem partem Capituli, pauciora ad ejus electionem requirantur suffragia.
362. An, quando, & qualiter vota data mutari possint.
363. A quo, quo ordine, & qualiter isorum scrutatorum vota exquiri debeant.
364. An, & qualiter vota data, postquam omnes Electores ea dederunt, redigenda sint in scriptum.
365. An, ubi pauciores sunt Electores, quā quatuor, servari possit forma c. quia propter. quoad danda & recipienda suffragia, & si non sint, quid faciendum.
366. Qualiter terminatur & completatur scrutinium.

PARAGRAPHUS XI.

De publicatione scrutini, & electione communi.

367. Quid faciendum post completum scrutinium.
368. Cui a quo, qualiter, quā necessitate facienda hac publicatio.

369. An non obstantibus verbis illis: c. quia propter vota max. publicentur, nullo prius appellationis obstaculo interfecto, possit appellari a scrutinii publicatione.
370. Qualis collatio, quā ex causa, à quo, & qualiter habenda intelligatur per verba illa: c. quia propter, ut in collatione habiti eligatur.
371. An opus sit collatio moris unius partis eligentium ad meritum alterius partis eligentium, & ubi ad xlium.
372. Quomodo electio comprehendatur his verbis: c. quia propter: collatione habiti, eligatur, in quem major vel sanior pars Capituli consentit.
373. Quanta sit necessitas hujus electionis.
374. De quo habendus hoc alius.
375. A quo habendus hoc alius.
376. Quā formā facienda hac electio.
377. Quando fieri debeat communis electio.
378. An igitur emissio, delatio, vel quascunque defessus electionis communis reddens illam irritam, irritet etiam omnia antecedentia, ita ut scrutinium rite habitum & validum, per hoc quoque invalidetur, & sit repetendum.
379. An & qualiter electio communis publicanda.
380. An si distincta illa solennis publicatio electionis facienda coram populo extra Capitulum, omittatur, vultur & irritetur electio.
381. An ipse quoque modo alium, qui sunt partes electionis, prius expressus in c. quia propter. sit de substantia electionis.

PARAGRAPHUS XII.

De electi consensu & instrumento, seu scriptura electionis.

382. An Electores teneantur postulare consensum communis à majore parte Capituli.
383. An Electores consensum nominati in scrutinio ante factam electionem communem, etiam post publicationem scrutini, inquirere, & nominatas eam prestare possint.
384. Quando, & qualiter (ubi consensus hic requirendus) Electores illum requirere teneantur.
385. An sufficiens, Electores praesentare electionem procuratoris generalis ipsius electi.
386. Qualiter Electi prestare debeant consensum suum, ut vultur electio.
387. An electio sine licentia Superioris possit ante confirmationem renunciare electioni in manibus eligentium.
388. An idem teneat in Religiosis.
389. Intra quantum tempus electum consentire debeat electio.
390. Quid si decretum seu instrumentum electionis.
391. An hoc decretum scriptum sit de substantia electionis.
392. A quibus necesse sit subscriptum esse hoc decretum.

PARAGRAPHUS XIII.

De Electione per compromissum, & communem inspirationem.

393. An electio per compromissum sit licita.
394. An compromissum debeat esse electis, & de Capitulo.
395. Quomodo fit compromissum.
396. An valeat compromissum aliquo Electorum contradicente.
397. Quomodo sint substantialia electionis per compromissum.

Syllabus Quaestionum.

398. An Electores possint revocare commissionem datam compromissariis.
399. An compromissum sit validum, si compromissarii elegantur in Superiorem, vel ab uno aliquo capitulari vel aliquo taceatis, & non repugnantis.
400. An, ab unus solus est compromissarius, et possit seipsum eligere.
401. An, ubi compromissarii sunt plures, possint eligere unum ex se ipsis.
402. An, si major pars compromissariorum electi scienter indignum, minor vero pars, vel etiam unus salus dignum, valeat hujus minoris partis electio; an vero cesset compromissum, & electio redeat ad electores.
403. An, si electus per compromissum non consensit electioni, facultas eligendi redeat ad Electores.
404. An compromissarii possint eligere extraneum.
405. An, si ipse confirmatus sit compromissarius, possit non tamenque alii eligere vel confirmare.
406. An regulares possint compromittere in Superiorem.
407. Qua sint de substantia electionis per communem inspirationem.
408. An sit electio per communem inspirationem, si unus Elector sit abiens & contempnas.
409. An sit electio per communem inspirationem, si qui consensit ex primo impulsu moris, dum adhuc potest variare votum, pariter, & votum omnes.
410. An eligi possit per hanc electionem vocato praesente electione.
411. An electio per communem inspirationem eget confirmatione.
412. Quid operetur, seu quid juris sit a id quod electio per electionem quersum, tribuat confirmationem.
413. An, & qualiter legitimè electus ante confirmationem habeat jurisdictionem, seu potestatem administrandi ea, quae sunt Pralatura, saltem in dubio, seu in alio primo.
414. An, & qualiter legitimè electus, postquam electionem consensit, administrare alia possit ante confirmationem tanquam principalis.
415. An saltem in circumstantiis, vel ut procurator similis titulo non principali possit administrare.
416. An saltem lege posita humana, an verò etiam lege Divina veritas sit administratio ante confirmationem, & opus eà ad administrandum.
417. An per legitimè electum gestu ante confirmationem sint nulla.
418. An lex illa vel aut administrare ante confirmationem nullas pariter exceptiones; si vero nulli electi id possint, & si qui id possint, quinam illi.
419. An vi cap. nihil. potest administrandi ante confirmationem compari quoque dictis praelatis extra casum necessitatis sicut alios Pralatos Papa commendat non subiectis.
420. Quid, si igitur postea ad defectum reperiuntur rescindunt electio talis electi administratio ex concessione c. nihil. an gestu per alium adhuc manebat valida.
421. An legitimè electus ante confirmationem accipere possit possessionem, & electus in vim e. nihil. administrandi ante confirmationem per hoc sit in possessione Pralature.
422. Quenam sint parva legitimè electorum circa necessitatem huius concessionem c. nihil. administratio ante confirmationem.
423. An praeter parvam provisionis juris quae sit propter administrationem usurpationem ante confirmationem incurrit quoque & alia parva.
424. An, & qualiter legitimè electus, qui ex potentia principis secularis se ingressus administrationem ante confirmationem, incurrit dictas parvas.
425. An, & qualiter confirmatus, necesse obientis literis confirmationis, possit administrare.
426. Qua parva stantia in committentes contra Extrav. in quodam de electis.
427. An, & quid quoad hoc punctum non administrandi ante confirmationem consuevit si contra regulares.
428. An praelati, qui non providentur ante confirmationem per Sedem Apostolicam, sed ab inferioribus confirmantur vel instituitur, ante tamen literam suam confirmationis aut institutionis obientat, accipere possint possessionem, & se administrationi ingrevere.
429. An confirmatus sine accepta possessione Pralaturae vel beneficii possit administrare, & an dictam possessionem accipere possit literis necesse expediti aut ostensa.
430. An, & qualiter administrare possit Episcopus post obientat confirmationis suae literas ante confirmationem.
431. An, & quid speciale sit in hoc puncto circa Archiepiscopos.
432. An, & qui Abbates ante benedictionem administrare possint.

CAPUT TERTIUM.

De Confirmatione Electionis.

PARAGRAPHUS I.

De natura & necessitate confirmationis.

411. **A**N, & qualiter confirmatio quandoque cum institutione, collatione, & ipsa electione confundatur.
412. An, & qualiter confirmatio distinguatur ab electione.
413. Quid sit, seu qualiter definiamur confirmatio proprie talis.
414. Quialex sit confirmatio.
415. An electus petere teneatur confirmationem.
416. An valeat consuevit, ut Praelatus electum nullam teneatur petere confirmationem.
417. An omnis electio eget confirmatione, & in specie, quod de hoc dicendum de electione Papa, electionis facta unanimiter, & per Devotionem inspirationem.
418. An, & qualiter confirmatio sit alius necessarius.
419. Quid faciendum, ubi is, qui habet confirmare, non vult confirmare.
420. An superior potest non confirmare, etiam electionem legitimè factam de persona aliis habita, dum negat confirmationem, teneatur dicere & probare causam a se negata confirmationis.
421. An, & qualiter confirmatio sit alius jurisdictionis & judicialis.

PARAGRAPHUS II.

De virtute confirmationis, deque eo, quid possit, vel non possit electus ante & post confirmationem.

422. **Q**Uo sit virtus confirmationis in ordine ad sup-
plendas & sanandas defectus commissos in
electione.

Syllabus Quæstionum.

PARAGRAPHUS III.

De iis, à quibus petenda confirmatio, deque tempore ac loco ejus petendæ ac dandæ.

446. **A** N ipsi electi confirmationem sua electionis petere possint.
447. An prius quousque per alios possit confirmari electi, & quid in specie sit in hoc circa Electores.
448. An sufficiens, electi vel Electores potere electionem declarari canonice.
449. An electus ad eandem Ecclesiam vel prælaturam duobus diversis electionibus, utramque proseguenda, petere possit confirmationem.
450. Intra quod tempus petenda confirmatio.
451. Qualiter ad evitandas penas statuti negligenteris petere confirmationem, debeat probari impedimentum petendi.
452. Qua pena statuta negligentibus petere confirmationem intra tempus præfixum ad petendum.
453. An, & qualiter per negligentiam electi in petenda, & hinc evocata electione sui remaneas Electoribus procedendi ad novam electionem.
454. An Superior possit abbreviare illud transire à jure communis datum ad petendam confirmationem, electi inque compelli ad eam eam petendam.
455. An, & qualiter transire illud concessum à Gregorio X. in c. quam sit. restrictum sit per Nicolaum III. in c. cupientes. de elect. in 6.
456. Intra quod tempus danda confirmatio.
457. In quo loco dari, seu fieri possit confirmatio.
458. An electus confirmari possit per Superiorem existentem extra suam territorium.

PARAGRAPHUS IV.

A quibus, & quibus danda confirmatio.

459. **A** Que petenda, & danda confirmatio.
460. A quo bodiedem confirmandi sint Episcopi, ab aliis aliisque eis est eligendi.
461. A quo accipienda confirmatio Abbatum, Praepositorum, similiumque Prælatorum regularium.
462. A quo accipienda confirmatio Abbatissarum, Priorissarum, similiumque civitatum monialium.
463. An, & qualiter possint confirmandi competat capitula sede vacante.
464. Ad quem jure directus spectet confirmatio.
465. An confirmator ordinarius, pendente lite super jure electionis, vel etiam ubi appellatum est ab electione, confirmare possit electionem.
466. An, dum Papa provisionem, electionem, confirmationem reservavit sibi, & ante emanatam hujusmodi particularem reservationem ad electionem processum fuit, adeoque valida fuit electio, valide deus possit emanari post emanatam illam reservationem ab inferiore, nihil sciente de illa reservatione.
467. An confirmandus electus in discordia.
468. An confirmari possit, cuius electio facta per abasem seculari prelatum.
469. An electus novus confirmari possit.
470. An confirmari possit electus, qui à confirmatore præsumitur male relictus.
471. An, & qualiter confirmari possit indigum.
472. Quas penas incurrit confirmans indigum.
473. An confirmator cassare possit electionem digni legitime factam.
474. An confirmari possit indigne, præterito digniore.
475. An confirmari possit infamis infamia facta, quia numerum inquisitis aut accusatis de gravi crimine, & de eo apud iuratos graves diffamatus.

PARAGRAPHUS V.

De causis, modo, ac forma procedendi ad confirmationem.

476. **A** N, & qualiter confirmatio requiratur casum, & causa cognoscitur.
477. An confirmatores regulares quoque teneantur promittere inquisitionem de electionis processu, electique idoneitate confirmationem suam regularem.
478. An hoc necessitas præmittendi dictam inquisitionem, & pena statuta negligentibus illam extendat se ad omnes confirmationem, etiam electionem ad simplicia beneficia.
479. Quas penas incurrit confirmator omittens hanc inquisitionem, aut negligens se in ea habens.
480. Quid circa electionem inquirere, unde, & qualiter se informare debeat confirmator.
481. In quas qualitates electi confirmator teneatur inquirere.
482. An, dum nullum est de defectu electi indicium, nullus rumor, & quis & publicare edicte, nullus comparat contradicere, nihilominus adhuc debeat fieri inquisitio in electi qualitates.
483. An opus adhuc dicta inquisitionem in meritis & virtutibus electi, ubi cum idoneitas materia.
484. Qualiter sumenda ista informatio super valore electionis, & electi qualitatibus, an iudicialiter, an extrajudicialiter; an inquirenda specialiter, an generaliter.
485. An etiam sufficiens notitia extrajudicialis, seu quid se inferret extrajudicialiter, dum valde casare electionem.
486. An possit confirmari in confirmando, vel cassando electionem aut notitia privari.
487. An, & qualiter, antequam procedatur ad confirmationem, curandus habentes interesse.
488. An, & qualiter audiendus appellar, qui venit post terminum in edicto statutum, & confirmatum.
489. An necessarium extendere electum, ubi ejus cassanda electio.
490. An necessarium assensus, aut consensum Capituli, aut alterius, aut Superior confirmari electionem.
491. Utinam, seu apud quos fieri debeat hoc examen, seu inquisitio de vitiis & meritis electi.
492. An proleam examinatus, & deus electus ad aliam prælaturam, iterum sit examinandus.
493. Quis modus examinandi electum in Episcopum.
494. An confirmatio requiratur certam formam.
495. An confirmatio habeat se ad sententiam definitiva.

PARAGRAPHUS VI.

De appellatione à confirmatione, ejusque annulatione.

496. **A** N à confirmatione iudicialiter data debeat appellatio iudicialis, seu proprie dicta, habens utramque effectum devolutorium & suspensivum.
497. An licet quoque appellatio à decreto confirmationis, aut cassationis extrajudiciali.
498. An excipi possit contra electionem confirmationem.
499. Quomodo possit appellare à confirmatione.
500. An Electores appellare possint à cassatione electionis, dum conceditur sui nova electio.
501. An, & qualiter quilibet electorum, vel etiam aliorum de collegio, conventu, communitate appellare possit à confirmatione vel cassatione electionis.
502. An Electores valde appellare possint à cassatione electionis legitime, ubi electus non habet jus ad confirmationem.
503. An Electores agere possint in iudicio appellationis pro confirmatione electionis cassata, electo seculo non agente.
504. An, ubi electus non habet jus ad petendam con-

Syllabus Quæstionum.

confirmacionem ex speciali quodam statuto, nec tamen etiam confirmacione privatis: possit appellare à cassatione electionis, dum ea cassatur ex defectu electi.

505. An, ubi confirmatur in decreto confirmacionis nullam assignat causam cassationis electionis, vel assignat in causa per clausulam, ex causis nobis bene visis, electus, qui non habet alius juxta ad confirmacionem, possit appellare à tali decreto.

506. An, & quo jure electis facta pendente appellatione, etiam extrajudiciali interposita à cassatione prioris electionis, sit attentata; Et an, si confirmetur, hæc secunda electio, tam ea, quam confirmatio ejus, saltem iustificari appellacionem, sit cassanda.

507. Quam vim habeat lex posita, statutum vel privilegium circa appellacionem prohibendam, vel impediendam.

508. An regularibus liceat appellare à confirmacione, vel cassatione electionis.

509. An ab electione possit appellari immediatè ad prælatus mediatum, præterito Superiore immediate, ad quem alius spectat confirmatio, ut ne si eam tunc confirmare aut cassare nequeat.

510. An relictis appellante à cassatione electionis sua, manifestum vel verò teneatur ad expensas factas, aut faciendas in prosecutione appellacionis in ordine ad consequendam prælaturam.

511. An confirmacione existente nulla seu annullata permittatur quoque electio, sive ea reddatur quoque nulla.

SECTIO TERTIA.

De provisione & receptione beneficiorum per liberam collationem, ac eorundem possessione.

CAPUT PRIMUM.

De primario Collatore, sive Papa.

PARAGRAPHUS I.

De potestate Papæ in collatione beneficiorum, tam absoluta quam respectiva ad alios collatores.

512. **Q**uanta & qualis sit Potestas Papa in beneficiis Ecclesiasticis.

513. Quomodo jure Papa providere possit ac solvat de iusticia diffusa in quibusvis districtibus ac provinciis.

514. An prævalcat collatio Papæ conferentis jure commisso, præveniendo Ordinarium conferentem idem beneficium, Et an hoc jure sapi utatur.

515. Undi assignacionem, Papam constabisse jure commisso.

516. An, ut præsentis papæ valeat in mensibus ordinariis Ordinarius, Et in mensibus alternativa concessa Episcopo, opus sit, ut Papa expressè deroget juri & privilegio illi Ordinarii.

517. An Papa præveniente provisione Cardinalium, habentium indultum conferendi omnia sua diocesis beneficia, valeat papæ provisio sine expressa derogatione illi indulto.

518. Cujusnam prævisio prævalcat, concurrente provisione Ordinarii cum Apostolica, dum constet, ambas fallas eadem die, non tamen constet, quæ sit anterior.

P. Louten. Fou. Benef. Tom. II.

519. Qualiter de cetero constet, Et probetur, Ordinarium prævenisse Papam.

520. An, & qualiter conferendo beneficia, censetur illorum naturam immutare.

521. Qualiter Papa de beneficio vivente provideat.

PARAGRAPHUS II.

De reservatione beneficiorum facta à Papa, ac primò quidem de reservatione in genere.

522. **Q**uid sit reservatio.

523. In quo reservatio differt ab affectu, & beneficia reservata ab affectu.

524. Quomodo sit reservatio.

525. Quæ sint causæ reservationum.

526. Quandoque reservationes caprimus.

527. Quis sit effectus & vis reservationis.

528. An reservatio dicenda sit favorabilis, an odiosa.

PARAGRAPHUS III.

De reservatione clausa in corpore juris.

529. **A**n demum plures reservationes clausæ in corpore juris, Et quantum illæ.

530. Quid veniat nomine Curia Romana, Et Sedes Apostolica; Et quæ beneficia dicantur vacare apud Sedem Apostolicam, vel in Curia Romana.

531. An omnia reservatio consurgens ex vacatione apud Sedem Apostolicam, vel in Curia Romana clausa sit in corpore juris.

532. An dum Papæ, non translatæ Curia, aliè abeunte recreationis vel negotii causâ, beneficiarius aliquis moriatur ibidem apud Papam, aut in vicinia ad duas diocesis, beneficium illius sit reservatum tanquam vacans apud Sedem Apostolicam seu Curiam Romam.

533. Qualiter cap. licet. temporarium sit per cap. statutum, de præb. in 6. Et an hocdem iterum derogatum sit dicto cap. licet totum.

534. An omnia beneficia vacantia per obitum apud Sedem Apostolicam comprehendantur in reservatione cit. cap. licet.

535. Qualiter cit. cap. licet. extendatur per cap. de præfati.

536. An, & quare persona aliqua, etsi decedat in locis ultra duas diocesis à Sede seu Curia, dicantur adhuc decedere in Curia seu apud Sedem, adeoque eorum beneficia sint reservata reservatione illa c. licet.

537. Quam in ordine ad dictum effectum reservationis dicantur Curiales, Et qualiter ad decedendum hanc effectum sufficit dimissio curialitas.

538. In quo consistat specialis prærogativa & dignitas hujus reservationis.

PARAGRAPHUS IV.

De reservationibus inductis per regulas cancellariæ, ac primò quidem de inductis per regulam primam.

539. **Q**uid sit hæc regulæ, Et unde ortum ducant.

540. Qualiter hæc regulæ obligent, Et obligare debeant.

541. Qualiter hæc regulæ, ut legem, seu juri faciant extra Curiam, Et sententia juxta eas lata subsistant, sine productione.

543. An, & quando derogetur regulis concessa per alias constitutiones, ordinationes, vel rescripta Apostolica.
544. Quanam reservationes continentur in prima regula cancell.
545. Reservationes illa contenta in Extrav. ad regimen & Extrav. Execrabili, ne intrent, qualiter probandum sit factum, ex quo illa resultant, ab eo, qui huiusmodi beneficia reservata impetrat à Papa.

PARAGRAPHUS V.

De reservationibus contentis regulâ secundâ & tertiâ.

545. **Q**ua beneficia reserventur per regulam 2.
546. **Q**ua beneficia reserventur per regulam 3.
547. Quid limitaciones vel extensiones adiciatur regulis istis tertiis, aut quid specialius disponatur per regulam trigessimam, aut alias trigessimam primam, quæ est de impetrante beneficia vacantes per abusum familiarium Cardinalium.

PARAGRAPHUS VI.

De reservationibus contentis regulâ quartâ, quintâ, sextâ, & septimâ.

548. **Q**ua reserventur per regulam 4.
549. Quanam beneficia reserventur per regulam 5.
550. Qua reserventur per regulam 6.
551. Quanam reserventur per regulam 7.

PARAGRAPHUS VII.

De regula 8. quæ dicitur reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

552. **A**n regula hæc sit eadem cum illa, quæ olim vocabatur regula de mensibus.
553. Quæ origo, & quæ processus hujus regula.
554. Quæ sint partes hujus regula.
555. Quæ sit ratio sententia finalis hujus regula.
556. Cum regula mutet verbum omnino universalibus, an ergo nulla ab hac reservatione exceptantur beneficia.
557. An eximantur quoque ab hac regula beneficia uniuscuiusque, debita conferri certo generi personarum, monachalibus, dignitatibus majores & minores, reservata, vacantia de facto, & vacantia de jure.
558. An quoque quedam alia, quæ minus propriè rationem beneficii habere videntur, (ut sunt pensiones, provisiones, commendæ, consistoria) comprehendantur hac regula.
559. Dum regula hæc excipit beneficia vacantia per resignationem, de qua resignatione loquitur.
560. Cum per hanc regulam à reservatione exceptantur beneficia spectantia ad præsens Cardinalium, de quibus Cardinalibus, & de quibus beneficiis ad intelligendum.
561. A quo tempore computantur incipere, & finirentur mensis reservati, & Ordinarii.
562. Quid in dubio, in quo mense beneficium vacaverit.
563. Quid ergo, si certum sit, beneficium vacasse in mense ordinario, an Ordinarius conferre illud poterit in mense apostolice.
564. Dum regula hæc sub-nititur gratia expressè volit, ut in supplicationibus, & quævis impetratur,

& concessione beneficium per ipsam reservationem fiat mense mense, in quo vacavit beneficium, qualiter hoc mense faciendum.

565. Quæ ratio per hanc regulam derogetur obstatibus hujus reservationi mensium.

PARAGRAPHUS VIII.

De altera regulâ 8. parte, hoc est, de alternativa concessa Episcopis.

566. **Q**ua, seu qualis sit hæc gratia alternativa.
567. An gratia alternativa tollat reservationem illam factam in prima parte regula de 8. mensibus.
568. An Januarii & Decembris. quæ tam in prima parte regula, quàm in alternativa assignantur Ordinariis, & hunc mensem facit decembris, consensum concessi in gratiam alternativam sub eodem conditione, sub qua in illa conceduntur reliqui 4. menses, Februarii, Aprilis, &c.
569. Quando nam ceperit alternativam usque, & à quibus concessa.
570. Quibus hæc gratia alternativa concessa.
571. Quenam sit mens & ratio hujus regula quæ ad concessionem alternativam.
572. Qualis debet esse residentia Episcopi, ut regula satisfiat.
573. An provisus ab Ordinario, fundans se in alternativa, obligationem habeat probandi inter cetera hæc verum & personalem residentiam Episcopi tempore vacationis beneficii.
574. Qualis requiratur acceptatio, & in qua forma ea faciendum.
575. An valens acceptatio alternativa facta ab Episcopo excommunicato.
576. An, & qualiter acceptatio hæc alternativa probanda.
577. A quo tempore incipiat alternativa habere effectum.
578. An autem notitiam Romæ acceptata & recognita acceptationis alternativæ Episcopus possit validè & licet uti alternativâ, vel etiam 4. mensibus, aliâ eandem alternativam Ordinario.
579. An Episcopus duorum Diocesum, acceptando alternativam per unam, consensit aut teneatur hoc ipso etiam eam acceptare pro altera.
580. An, & qualiter missi jam literis, sed nondum factâ illâ recognitione Romæ: vel etiam ea jam factâ possit Ordinarius penitere, & se ad sui commune reducere.
581. Ad quæ beneficia se extendat alternativa.
582. An, & qualiter se extendat alternativa ad beneficia, quæ spectant ad similitudinem collationem Episcopi & Capituli, dum conveniunt inter illos de collatione faciendum per verum.
583. Quando nam cesset gratia alternativam eandem abusu illius.
584. An, & qualiter amittatur alternativa per abusum illius.
585. An Episcopus propter talem abusum non solum prius alternativâ, sed & 4. mensibus ordinariis, nempe Martii, Junii, Septembris, Decembris.
586. An dicta pena incipit per ipso jure sine ulla sententia.
587. An saltem ab hoc, ut res ipsa incursa consensit hæc pena amissionis alternativæ, requiratur intromissio desuper facta Papa, eundem declaratio seu acceptatio illius amissionis, ut hæc amissio fortiter effectum.
588. Qualiter subveniant tali Episcopo, qui amittit alternativam per abusum, si eam iterum habere velit, item provisus ab illo.

389. An praefer reservationes contentas in corpore juris, & regulis illis cancelli deant reservationes quorundam aliorum beneficiorum.

PARAGRAPHUS IX.

De reservationibus factis per concordata Germaniae.

390. Unde hoc concordata.

391. Ad quas Ecclesias extendant se hoc concordata.

392. An ad hoc, ut concordata hoc obtineant, requiratur acceptatio, eaque sit libera, penam hodie ad hoc.

393. An praescriptione aut contraria consuetudine hic concordata derogari possint.

394. Quamdiu durent hoc concordata, & quamdiu quis in acceptatione comprehendi debeat.

395. An, & qualiter Papa concordatis Germania derogare possit, aut soleat.

396. An concordata hoc sint realia, an personalia.

397. An concordata tanquam favorabilia benignè sint interpretanda.

398. Quanam beneficia reserventur Papa in his concordatis.

399. Quanam in his praeserventur collatorum ordinamentorum dispositiones.

400. An concordata hoc ex eo, quid sint perpetua, & non expressa, sed vim etiam Sede Papali vacante habeant, ut alterum impediantur Ordinarii collatores conferre beneficia vacantia Sede Papali vacante.

401. Quanam praeterea in illis concordatis statuuntur.

PARAGRAPHUS X.

De reservatione resultant ex indulto precum primariorum.

402. Quid sit indultum precum primariorum, & quid contineat.

403. Praeces primariae cur sit data, & unde vim habeant.

404. Quando & qualiter hoc indultum precum concedatur Imperatori, & à quo tempore ut eo non possit.

405. An cum data praeces pertineant ad gratias expectativas, adversentur SS. Canonibus, vel etiam Trid. reprobationibus & ceteris quascunque expectativas.

406. Ad quas terras seu provincias se extendant ha praeces.

407. Ad qua beneficia se extendant ha praeces.

408. Ad qua beneficia se non extendant ha praeces.

409. An, si praecisa nominatus sit ad beneficium simplex, possit illud acceptare, si fuerit interea evectum in curatum.

410. Ad quas personas extendant se ha praeces.

411. An Caesar concedendo praeces immutare possit naturam beneficij.

412. An Caesar concedendo praeces de novo apponere possit conditiones aliquas.

413. A quibus praecisa sint instituendi in beneficium, seu à quo ipse conferendum beneficium, in ordine ad quod praeces impetrantur, an si sit ordinarius collator, an Executor à Caesare constitutus.

414. Executores precum harum à quo, & qualiter constituendi, & quo eorum potestas.

415. An Executores harum precum possint exequi,

senominatus conferre possit obicum Imperatoris concedentis, re adhuc integra, hoc est, nulla adhuc facta acceptatione praecisa ad beneficium vacans, dum in usus adhuc esset Papa.

416. Intra quod tempus ha Executores debeant exequi gratiam illam precum.

417. An Imperator hoc suum indultum precum cedere quoque possit alteri, ut ab eis alio nominati seu quoque possit gratia precum.

418. An Imperator, postquam iam concessit praeces, seu nomen nominanti, possit à prima nominatione restituere, & nominare alium, vel etiam ab ipso eo, quid restitit à primo, illi substituere alium, potè, dum praecisa est mortuum, vel renunciatum gratia.

419. Quid, si Caesar pluribus simul concessit praeces ad idem beneficium, quis praefertendus.

420. An, & qualiter Caesar simul, vel etiam successivè nominare possit eandem ad plura beneficia.

421. Intra quod tempus teneatur & possit praecisa acceptare beneficium, & quid si id negligat.

422. An collatores praeces haec sibi infirmas admittunt, & nulli alteri, quam praecisa beneficium conferre teneantur, & cogantur.

423. An Dicantur & Capitulo, dum collatores non sunt, impedire possint praecisa, delegando illi possessionem, dum missa in possessionem ad illas praecisa, si in conflictu de iustitia & desola iurali.

424. Quanam in indulto precum continentur clausula derogatoria eorum, qua eidem indulto obstat possent.

425. An contra Caesarem quoad ha praeces deat praescriptio, ita ut, si in hoc indulto non mutatur, amittat illud.

426. An Papa idem, qui concessit, vel etiam eum successor revocare possit praeces.

427. Qualiter praecisa amittat fallam sibi gratiam precum.

PARAGRAPHUS XI.

De reservationibus ratione aliarum Expectativarum.

428. Quid sint expectativa, & quae sit generis.

429. Qua occasione, & à quo tempore introducantur.

430. An, & qualiter hodie dum sint subacta.

431. Qualiter hodie dum Papa se habeat circa concessionem huiusmodi expectativarum.

432. In qua forma concedantur, & quae sint considerant.

433. Ad qua beneficia vacantia se extendant.

434. An, si expectativa concessa ad primum vacans, tertius non possit effectum ad primum vacans, caput secundo vacans.

435. Qua expectativa ex pluribus praefertenda.

436. Qualiter habentes expectativam ad beneficium aliquod, possint renunciare huic gratia, aut illam permutare.

437. Quando, & qualiter exstret expectativa.

438. Quandoque expectativa cessantur irrita.

CAPUT SECUNDUM.

De aliis Collatoribus inferioribus.

PARAGRAPHUS I.

De potestate Cardinalium in conferendis beneficiis.

639. **Q**ua beneficia Cardinales conferre possint jure ordinario.
 640. An, & quale, & quotuplex sit indultum Cardinalium conferendi beneficia.
 641. Ad qua beneficia conferenda extendant se indulta Cardinalium.
 642. Ad qua beneficia se non extendant hoc indulta.
 643. An, & qualiter Cardinales possint dimissum Episcopatum pergit ex indulto conferre beneficia.
 644. An, & qualiter indultum concessum Cardinali Episcopo suffraganeo etiam Capitulo habenti simultaneam collationem, vel electionem cum dicto Cardinale.
 645. Qualiter derogetur indulto Cardinalium.
 646. Qualiter cessent hoc indulta.
 647. An aliquibus prater Cardinales hujusmodi indulta conferendi reservata concedi soleant.
 648. An, & qualiter prout a Cardinalibus in consequentiam indulti eis concessi veniantur sub nova provisione a Papa impetrare.

PARAGRAPHUS II.

De potestate Legatorum Apostolicorum conferendi beneficia.

649. **Q**uocumque generis sint Legati Apostolici.
 650. An tam Legatus natus & missi, quam Legatus de latere habeant potestatem conferendi beneficia.
 651. Qualis sit hac Legatorum de latere potestas conferendi beneficia.
 652. Ad qua beneficia se extendat hac Legatorum potestas ordinaria conferendi beneficia.
 653. Quid plus quam Ordinarii possint Legati hac sua ordinaria potestate circa collationem beneficiorum.
 654. Qua non possint hac potestate ordinaria vel etiam extraordinaria Legati de latere circa collationem beneficiorum.
 655. Qualiter Legatus de latere possit collationem beneficiorum committere alteri.
 656. A quo tempore Legatus de latere conferre possit beneficia.
 657. An, & qualiter valeat collatio a Legato facta ei, qui tunc se jam habere aliud beneficium.
 658. Quid possit Legatus a latere in commendando Ecclesiis.
 659. Quamvis beneficia conferre possint Nuntii missi cum potestate Legati de latere, in facultatis ut concessa, quocumque beneficia simplicia per obitum ultimarum possiderum extra Curiam vacentia, modo capituli eorum reditus viginti quatuor ducatum anni de camera viderem non excedant, &c.
 660. Qualiter computandus valeat iste viginti quatuor Ducatum, & quantum computanda in fructibus, ut valeat iste excedant.
 661. Undenam consistere posse, an valeat beneficii excedat 24. ducatos, cum singulis annis sit fructuum diversitas.
 662. Potes quomodo sit obligatio probandi beneficii valorem: an potes provisum a Nuntio, an potes

provisum apostolicum, datum autem adversus alterum litigat.
 663. Cum in facultate illa Nuntius habeatur, quid, ut tunc provisio valeat, ante provisionem certum esse debeat, beneficium illud non excedere datum valorem, unde dicta certitudo petenda.

PARAGRAPHUS III.

De potestate Episcopi circa collationem beneficiorum.

664. **Q**uasi, & dicatur Ordinarius collator.
 665. An, & qualiter potestas conferendi beneficia competat Episcopo.
 666. An, & qualiter potestas conferendi beneficia competat Episcopo.
 667. Unde hoc in conferendis beneficiis originetur in Episcopo.
 668. An hac potestas conferendi beneficia spectet ad ipsius jurisdictionem.
 669. Quandoque Episcopus conferre possit.
 670. An, & qualiter Episcopus degeni in Curia Romana conferre possit.
 671. An, & qualem potestatem habeat Episcopus conferendi beneficia Ecclesiis cathedralibus.
 672. An, & quando supposito jure simultaneo conferendi, Episcopus convocare possit capitulum, & cogere ad faciendam provisionem.
 673. Quid Episcopus potius habeat circa conferenda beneficia collegatarum.
 674. An, & qualiter Episcopus conferre possit alterius diocesis beneficia unita beneficiis sua diocesis.
 675. Quid possit Episcopus circa conferenda beneficia Ecclesiarum exemptarum.
 676. Quid possit Episcopus circa conferenda beneficia conferenda in Ecclesiis regularibus.
 677. Quid possit Episcopus circa beneficia beneficia conferenda.
 678. Qua sit potestas Episcopi circa conferenda beneficia Sede Papali vacante, aut etiam Sede Papali adhuc plenam vacantia, de quibus tamen Papa in votis nondum desinuit.
 679. An Episcopus habens coadjutorem conferre possit beneficia.
 680. An Episcopus possit alteri concedere facultatem conferendi beneficia.

PARAGRAPHUS IV.

De potestate Vicarii Episcopi quoad conferenda beneficia.

681. **Q**uocumque sit Vicarius Episcopi, & qualem jurisdictionem habeat.
 682. An Vicarius generalis, ratione sui vicariatus habeat potestatem conferendi beneficia.
 683. An Vicarius, & quali specialiter concedi possit, & solent collatio beneficiorum.
 684. Unde illud mandatum dicatur speciale, & in quo sensu dicatur generale.
 685. An hac potestas conferendi beneficia censetur collata per clausulam generalem, qua Vicarius concedit Episcopo facultatem administrandi omnia, sicut ipse habet.
 686. An hac potestas collata censetur per clausulam generalem, qua Episcopus concederet Vicario, ut omnia loco sui prestare possit, tamen ea sine, qua speciale mandatum requiratur.
 687. An, & qualiter hac potestas conferendi beneficia arguatur concessa ex data Vicario facultate administrandi resignationes.

688. An ex eo, quod Vicario data sit potestas deferendi, arguatur et concessam potestatem conferendi.
 689. An, postquam Episcopus specialiter commisit Vicario sui collationem beneficiorum, legaverit sibi maiorem ad conferendum.
 690. Dum data Vicario facultas generalis conferendi omnia beneficia, quod ad Episcopum pertinet, ad quae beneficia se alia facultas extendat.
 691. An Episcopus Vicario committere possit potestatem conferendi certum beneficium, antequam vacet.
 692. An Vicarius concessam sibi facultatem exercere possit, et conferre extra diocesim.
 693. An Vicarius habens ab Episcopo facultatem conferendi beneficia, possit ipse Episcopo conferre beneficium.
 694. An subrogatus à Vicario possit Vicario conferre beneficium.
 695. An, et qualiter valeat collatio facta à Vicario post ejus revocationem.

PARAGRAPHUS V.

De potestate Capituli tam sede plenâ, quàm vacante, ejusque Vicario ad conferenda beneficia.

696. **A**n, et qualiter beneficiorum tam existentium in ipsa cathedrali, quàm extra illam collatio competere possit, et de facto competat capitulo cathedrali sede Episcopali plenâ.
 697. An, et qualiter supposito et illeto hoc iure simultanea collationis, ea fieri volumus possit per vocem, quâ, per solum Episcopum, vel solum capitulum.
 698. Quoties valeat suffragium Episcopi et Capituli, dum supposito iure simultaneâ conferendi, ex statuto aut iure alio singulari providendum est conjunctim.
 699. Dum controversum, seu agitur de acquirendo iure conferendi ipse capitulo privative ad Episcopum, vel à contra, cui standum.
 700. An, et qualiter, dum ab initio de iure communis fuit simultanea collatio Episcopi et Capituli, postea conferendi postmodum in alterum eorum solidari possit.
 701. An, si sub certa lege inita concordia, v. g. ut Episcopus certo generi personarum provideat, hoc lex servanda, ita ut alius collatio facta alteri sit nulla.
 702. An, dum Capitulum talem collationem faciat ab Episcopo contra legem seu pactum illud non impugnet, ea sit et remaneat in statu validitatis.
 703. An, supposito ab initio simultaneâ, collatio facta in vim dictæ concordie ab Episcopo, non adhibitis consensu capituli, saltem adhiberi prius auct dictam concordiam, sit nulla.
 704. Dum Episcopus et Capitulum se invicem in ea collatione proutant, singulis providendum liberam collationem, et nemer simultaneam, et quæ sit veritas super manentione, quid considerandum.
 705. Quid potestatis habeat Capitulum circa conferendi canonicatus doctores vel magistros, quibus annexum est omni lectionis, vel aliud.
 706. An, supposito iure simultaneâ conferendi, Capitulum conferre possit in absentia Episcopi, alio non existente.

707. Cum sapè ex consuetudine collatio presentium ac dignitatum Ecclesiæ cathedralis, et collegiarum sitis ad solum Episcopum, vel solum Capitulum, qualis hoc debet esse consuetudo.
 708. Quam potestatem habeat Capitulum sede vacante in collatione beneficiorum.
 709. An beneficiorum Sede Episcopali vacante vacanciam, et personarum alias ad liberam collationem Episcopi, collatio referatur successori Episcopo.
 710. An saltem transiatis ad Capitulum sede vacante provisiones omnes necessaria, ac imprimis collationes beneficiorum, quæ fieri debent certo generi personarum, v. g. graduatis, nominatis, promeritis.
 711. Quid sit circa collationem parochialium beneficiorum, factis earum reservatione.
 712. Quid possit Capitulum sede vacante circa collationem beneficiorum, quarum collatio dyotata, seu iure devota sit ad Episcopum.
 713. Quid possit circa beneficia resignata permutationis gratiâ, dum ea aliis spectant ad collationem solum Episcopi.
 714. Quid sit circa beneficia resignata spectantia ad collationem solum Episcopi.
 715. Quid potestatis circa collationem beneficiorum habeat Vicarius Capituli Sede vacante.
 716. An, et qualiter, dum provisio libera beneficiorum spectat ad Capitulum privative, five Sede plenâ, five Sede vacante, vocandi sint Capitulares, etiam absentes, ad faciendam collationem beneficiorum.

PARAGRAPHUS VI.

De collatoribus cæteris inferioribus, puta Collegiis, Monasteriis, Universitatibus, Prelatis, Regibus, aliisque laicis, de existentibus in possessione conferendi; ubi de sequestro, conductore, excommunicato.

717. **A**n, et qualiter competat Ecclesiis collegiatis ius conferendi beneficia canonice.
 718. An, et qualiter Ecclesiis regularibus et monasteriis, vel etiam aliis collegiis seu corporibus ecclesiasticis competat ius conferendi beneficia, preteritis Ecclesiis sibi unitarum.
 719. An, et quid speciale sit hac in parte circa monasteria monialium.
 720. Quid possint Abbates et Prelati inferiores circa beneficiorum provisiones.
 721. Quid possint Abbates et Priori.
 722. Quid sit hac in parte circa Canonicos.
 723. Quid potestatis habeat Archidiaconum circa conferendo beneficia.
 724. Qualiter ius conferendi competens corpori universali, aliis impeditur, seu gerentibus se invalidè, exerceri possit per non impeditos.
 725. An, et qualiter Prelatus parochus, seu rectoris à populo pro vero, habeat potestatem beneficia conferendi.
 726. An, et qualiter laicis merè talibus competere possit ius conferendi beneficia.
 727. An sequester et conductor habeat ius conferendi.
 728. An, et qualiter excommunicatus possit conferre.
 729. An, et qualiter potestas conferendi sit potes possessorum carentem proprietate iuris conferendi, ipsæ validè conferat.

730. Quid si provisio à tali possidere obicitur resistencia juris, per quam illi redditus sit inhabilis istam possessionem conferendi.
731. Qualiter ista possessio legitima conferendi acquiratur.
732. Quid requiratur, ut per unicum alium acquiratur ista possessio in ordine ad effectum validae collationis, praesentationis, &c.
733. An possessio acquisita per unicum alium respectu unius beneficii suffragetur etiam respectu ceterorum beneficiorum.
734. An validi conferre possit propriarius iuris conferendi, dum beneficium petens ad ejus collationem applicatur erectum, seu in detractionem aliorum beneficiorum.
735. Qualiter probetur pertinencia iuris conferendi.
736. An, & qualiter praesentatur collatori ius conferendi, dum beneficium petens ad ejus collationem applicatur erectum, seu in detractionem aliorum beneficiorum.

PARAGRAPHUS VII

De collatoribus, ad quos jure devoluto spectat collatio.

737. Quid sit devolutio.
738. Cur undecumque devolutio.
739. Ob quid contingat devolutio.
740. An, & qualiter in ordine ad devolutionem probanda sit scientia negligentis conferre.
741. Qualiter impiditur devolutio, stante scientia vacationis, & impedimentum probandum.
742. A quo tempore fiat devolutio.
743. An devolutio immutat notitiam seu statum beneficii.
744. Quis sit effectus devolutionis.
745. Ad quos, & qualiter fiat devolutio.
746. An, dum is, ad quem facta devolutio, hoc jure devoluto conferat indigne seu inhabili, devolvatur collatio ad ejus Superiorem; an vero revertatur ad primum collatorem.
747. Quo jure Ordinarius conferat beneficia ex negligentia inferioris ad se devoluta.
748. An is, ad quem facta devolutio, possit etiam mutare in possessionem.
749. An, si Cardinalis Episcopus collator Ordinarius non consulto intra sex menses beneficium, quod vacavit in mense aliis apostolice, ad quem fiat devolutio.
750. Ad quem fiat devolutio à Legato de Leone.
751. Ad quem fiat devolutio, dum Capitulum & Episcopus circa simultaneam collationem exercitum sunt discordes, & intra semestre non concordaverunt.
752. Ad quem fiat devolutio, dum Episcopus conferre non potest ob suspensionem ab officio, vel excommunicationem.
753. An, si Vicarius Episcopi beneficium consulto indigne, fiat devolutio ad Metropolitanum.
754. In quibus beneficiis locum habeat devolutio.
755. Quando is, ad quem facta devolutio, conferre debeat.
756. An is, ad quem facta devolutio, possit inferiori collatori concedere facultatem conferendi illud beneficium, etiam post sex menses elapsos.
757. An, dum Prelatus confert iure devolute, necesse sit intervenire consensum vel consilium capituli.
758. Qualiter beneficium devolutum impetretur & provideatur à Papa.

CAPUT TERTIUM.

De personis, quibus conferenda beneficia, & de ipso collationis actu, ejusdemque acceptatione.

PARAGRAPHUS I

De conferendis beneficiis personis designatis, habilibus in genere, & in specie de Episcopis.

759. An, & qualiter inhabilis possit petere & acceptare beneficium, & an teneatur occultum suum defectum manifestare.
760. Qualiter, dum quis inhabilis, adriusque provisus invalide, ius ejus contrahens possit dispensationem.
761. An provisus tempore provisionis laborans defectu, quem sicut breviori tempore se sublatum, dum nemine ei opposito, interim in fere conscientia tunc esse possit, ita ne totali revocatione aut dispensatione non egeat.
762. An, si beneficium conferatur alius à designatis, teneat collatio.
763. An, si Episcopus consultus incapax, possit iterum conferre.
764. Quanam sint pars indignis conferentium.
765. An Episcopo conferri possit beneficium.
766. An beneficium resignatum conferri possit consanguineis, affinis, familiaribus collatorum & resignantium.

PARAGRAPHUS II

De collationis legitimæ conditionibus.

767. Qua sit distinctio inter ea, quæ ut forma, & quæ ut conditiones requiruntur ad collationem.
768. Quas conditiones collationi legitime.
769. An, & qualiter collatio fieri possit conditionalis, & quali pacto.
770. An illicitè, vel etiam invalide à collatore in collationem beneficium à collatorum exigatur paramentum, v. g. de residendo, de non resignando beneficio in favorem, &c.
771. An, & qualiter provisio pars extinguat conditionalitatem.
772. An, & qualiter provisio beneficium debeat esse certa, & non vaga aut dubia.
773. An, & qualiter necesse sit collationem fieri palam.
774. An, & qualiter collatio fieri possit pro determinato tempore.
775. An, & qualiter collatio debeat fieri libere.
776. An, & qualiter collatio fieri debeat sine dominatione.
777. An, & qualiter collatio fieri debeat gratis.

PARAGRAPHUS III

De modo, quo fieri debet collatio.

778. An, & qualiter necesse sit praesentare examen collationi.
779. An, & qualiter facienda collatio, vel etiam alius actus cum consilio aliorum.
780. An, & qualiter collator idem est de quocunque alio actu facienda cum consensu aliorum.
781. Qualiter collatio facienda cum intervenient aliorum.
782. Qualiter collatio facienda de scientia vel consensu aliorum.

Syllabus Quaestionum.

783. *Qualiter collatio facienda ad supplicationem alterius.*
 784. *An, & qualiter, dum collatio spectat ad capitulum & Episcopum simul, vel etiam ad alios alios, fieri possit ab uno sine altero.*
 785. *Acceptatio operis certa verborum forma.*
 786. *An collatio egerat literis.*

PARAGRAPHUS IV.

De tempore, quo facienda collatio.

787. *AN, & qualiter ante vacationem conferri possit beneficium.*
 788. *An saltem collator, v. g. Episcopus, possit aliter, antequam vacet beneficium, delegare potestatem illud conferendi.*
 789. *Iura quod tempus facienda collatio.*
 790. *An cessante impedimento, rursus aliud semestre integrum indaigendum sit, vel intra residuum primi semestris, aut etiam mox à cessante possit evolutum iam totum semestre primum impedimentum facienda provisio.*
 791. *An, & qualiter collatio facta post semestre sit irrita, & tamen tolerata convalescat.*
 792. *An, & qualiter collatio facta retrotrahatur ad diem vacationis, si fructus debeantur provisio.*
 793. *An, & qualiter collator conferre possit tempore litis pendente.*

PARAGRAPHUS V.

De acceptatione collationis.

794. *AN, & qualiter ad perfectionem collationis pertineat acceptatio.*
 795. *Unde iudicatur & praesumatur acceptatio.*
 796. *An, & qualiter vacat acceptatio beneficii, si quis primi collationi dissentiens, eam tamen postea acceptet.*
 797. *An, & qualiter acceptatio beneficii fieri possit per procuratorem.*

CAPUT QUARTUM.

De Possessione beneficiorum.

PARAGRAPHUS I.

De modo ac tempore capiendi seu acquirendi, & amittendi possessionem beneficii.

798. *AN post institutionem & acceptationem legitimam collationem possit statim adire & capi à devotissimis possessione auctoritate propria, absque officio iudicis, & sine ministerio executoris.*
 799. *An, & quid hoc in parte sit speciale circa resignationem, an & qualiter et capere possit aut debeat possessionem.*
 800. *Quomodo acquiratur possessio beneficii per collationem; vel si non, quid hanc superaddatur per possessionem.*
 801. *An, & qualiter acquiratur possessio per investituram.*
 802. *An, & qualiter acquiratur possessio per installationem & institutionem.*
 803. *An per hoc, quod electus vi cap. nihil de elect. ante confirmationem admittitur, censetur acquiescere possessionem praelatam.*
 804. *Qualiter capiatur possessio corporali installatione, seu traditione beneficii.*
 805. *An, & qualiter capiat possessionem bonorum Ecclesiae seu beneficii habentis Ecclesiam, vel aliorum, censetur capta possessio beneficii.*
 806. *An capta possessione beneficii cessante apprehensio possessionis bonorum spectantium ad beneficium.*

807. *An capta possessione beneficii, cui facta est animus censetur etiam capta possessio beneficii nati.*
 808. *An, & quando possessio in cathedralibus aut collegiatis debeat apprehendi aut tradi capitulariter.*
 809. *An, & qualiter traditio possessionis fieri non debeat nisi vocatis possessoribus.*
 810. *An, & qualiter possessio beneficii capi possit per procuratorem.*
 811. *An, & qualiter capi possit possessio litis vel appellationis pendente.*
 812. *An, & qualiter possessio capi nequeat ante expiratum literarum Apostolicarum.*
 813. *An, & qualiter per subrogatum ad possessionem ea continentur, aut transferantur in subrogatum.*
 814. *An, & qualiter possessio, qua continuatur, seu continuanda foret, per occupationem nati alii possessionis impediatur.*
 815. *Dum in literis apostolicis decernitur provisio possessio, est autem commutabilis, ita ut necesse sit promovere altitatem hanc de possessione adspicienda, quid faciendum subrogatum.*
 816. *An, & qualiter possessio in beneficiabilibus exigat titulum, & ad hanc ostendendam regi possit possessor, & quid compulsi responderi aut justificare teneantur.*
 817. *Cujas sit munere in corporalem beneficiorum possessionem collatoris seu iustitiae.*
 818. *Iura quod tempus capi debeat possessio.*
 819. *Qualiter probanda sit possessio cuiusque titulum, praesumpti ut probantur resignari.*
 820. *An dum agitur de sola possessione in beneficiabilibus, querendum sit quoque de iustitia vel iniustitia negotia principatus.*
 821. *Qualiter amittatur possessio beneficii.*

PARAGRAPHUS II.

De virtute & beneficio possessionis in beneficiabilibus.

822. *AN, & quando possessio habeat vim collationis.*
 823. *An, & qualiter possessio inferat titulum.*
 824. *An, & qualiter possessio conferat praesumptionem continuationis possessionis.*
 825. *An & qualiter possessio inferat praesumptionem anterioris possessionis.*
 826. *Qualiter, quod data potestate daturum respectu dies in provisionibus, provisum ab Ordinario obtinens possessionem praesumendum sit provisio à Papa, subsistat cum clausula appositionis in gratia, quod provisum subregeatur gratia in quod possessionem defuncti in eum locum, &c.*
 827. *An, & qualiter possessio non tantum generet praesumptionem tituli, sed etiam dei verum titulum.*
 828. *Quanam sint commoda in specie possessionis annalis.*
 829. *Qua servanda in expressione punctuorum illorum expronatorum vi regule de annali.*
 830. *An etiam in imperativis facta ab Ordinario aut legum Apostolicis necesse sit exprimere illam conditionem.*
 831. *Quid praestandum rei seu possessori, contra quem movetur litis, ut iubeat hanc regulam.*
 832. *Quid praestandum alicui, ut iubeat hanc regulam, & excludat exceptionem.*
 833. *Unde, & qualiter hac annualem deducenda.*
 834. *Quae dicatur possessio annalis pacifica in ordine ad effectum regule de annali.*
 835. *Qualiter iste etiam pacifica possessionis spectetur, & congregetur ex possessione plurium inaccessorum.*
 836. *An gratia illa subrogatio, de qua supra operatur continuationem illam possessionis in ordine ad compendium annalem pacificam.*
 837. *An exceptio huius regule sit annalis pacifica possessio prout possessoris, & in specie resignavit, suffragatur successori, & in specie resignavit.*

838. An, si quis pacifice possedit beneficium per 10. menses, & tunc illud resignet, & antequam resignatum capiat possessionem, labitur mensis, & sic computatur annus, an in hoc casu regula de annali obstat impetranti.
839. An, si resignans post resignationem manserit in pacifica possessione, possit se iuri hac regula contra impetrantis obtinentem dictum beneficium per annum resignatarii.
840. An, & qualiter hac regula defendat possesores alias inhabiles, vel etiam carentes omni titulo.
841. An suffragetur hac regula possessori, ut si nisi possit exceptione huius regula, etiam in quacunque instantia contra impetrantem ignorantem, aliquem esse annalem possessorum.
842. An suffragetur hac regula possessori non percipienti fructum.
843. Qua quoad effectum regula de annali veniant nomen beneficium.
844. Ad quid per verba illa regula: Et infra 6. menses ipsam possessionem ad iudicium evocare facere, &c. obligetur impetranti.
845. An obtinens gratiam iurii proprii teneatur servare hanc regulam.
846. Qualiter impetrans offendens in secundum partem regula de annali incurrit poenam in hac regula statutam.
847. An, & qualiter regula de annali solet derogari.
848. Quod continet regula de triennali possessione.
849. Qua sit potissima via regula de triennali.
850. An regula de triennali obstat tam in petitorio, quam possessorio.
851. Qualiter in huius regula extinguantur litae antiquae.
852. Quid requiratur, ut possessio dicatur pacifica ad effectum huius regula.
853. An, & qualiter exigatur titulus ad effectum huius regula.
854. Qualiter ex possessione triennali praesumatur titulus, saltemque dispensatio, & publicatio resignationis.
855. An si possessor triennalis pacifice possedit, & reputatur beneficiarius, & in possessione, cessit vel decressit, successor eius non teneatur amplius iustificare titulum.
856. An, si quis resignavit, & post resignationem mansit in possessione, ubique concinnatus per 10. vel etiam 5. annos, praesumatur exinde in resignante retrocessio & novum titulus acquisitus, ac per consequens iuvare possit illi possessione.
857. An ad effectum huius regula requiratur bona fides in possidere.
858. An regula hac defendat possesorem, etiam quoad proprietatem beneficium.
859. An hac regula defendat possesorem super possessione, qui in ipso convenitur.
860. An, & qualiter hac regula defendat possesores triennales pacificos alias inhabiles habendi beneficium.
861. Qua in ordine ad effectum huius regula de triennali veniant nomen beneficium.
862. Quomodo ad effectum huius regula consentiant iurata.
863. Quomodo sumentur excludantur à beneficio huius regula.
864. An solet huius regula de triennali derogari.

FORI BENEFICIALIS

PARS ALTERA.

De Provisione & Acquisitione Beneficiorum.

CAPUT PRÆAMBULUM.

De Modis promovendi & acquirendi Beneficia in Genere.

Questio 1. Quotupliciter acquirantur beneficia?

Respondeo: Dupliciter, nimirum actus, & in potentia, quod idem est, ac acquirere jus in beneficio, & acquirere jus ad beneficium. *Castrop. tr. 13. de benef. d. 1. p. 1. n. 1.* Porro jus in beneficio differt à jure ad beneficium, quòd vi juris in beneficio beneficium obtineat potestatem administrandi illud, illudque sit proprium illius, etiam ante captam beneficium possessionem, quorum nihil tribuitur vi juris ad beneficium. *Castrop. ibidem n. 18. citans Vasq. in opusc. de benef. t. 4. §. 3. dub. 1. Covar. var. refel. l. 3. c. 16. n. 3.*

Questio 2. Quibus modis acquiratur beneficium actus, seu jus in beneficio?

Respondeo: Tribus, Electionis confirmatione (quo testatur postulationis admisso) institutione, collatione. *Castrop. loc. cit. n. 2. Azor. inflant. mor. p. 2. l. 6. c. 22.*

Questio 3. Quibus modis acquiratur beneficium potentia, seu jus ad beneficium?

1. **R**espondeo sequentibus: Primò electione, secundò præsentatione.

2. Tertiò vigore gratiæ expectativæ, quæ nimirum conceditur alicui, ut præbendam vacantem, quam maluerit, obtineat; ita tamen ut hæc gratia jus ullum considerabile tribuat, debeat esse acceptata, cum ante acceptationem sit revocabilis à concedente. *Castrop. loc. cit. n. 9. citans Garc. de benef. p. 4. c. 3. n. 14. Gonz. gl. 26. n. 20. Mandos. reg. 1. §. 14. num. 5.* quamvis hoc jus ex acceptatione expectantis non sit ita considerabile, ut de eo fieri debeat mentio in imperatione, seu reservatione facta à Papa de tali beneficio, aut præferretur per clausulam in literis de beneficiis vacantibus appositam solitam vel subintellectam: modo non sit in eo alicuius jus quæsitum (sicut alias per eam, præservatur jus, etiam ad rem, quæsitum alio modo, puta, per electionem, præsentationem.) *Garc. loc. cit. n. 18. & seq. & ex eo Castrop. loc. cit. cum enim expectativa concessa non sit pro aliquo determinato beneficio, non videtur magno opere illi gratiæ derogari per dictam reservationem vel imperationem, dum expectanti saltem manet*

jus neendi, datà sibi expectativà in aliis beneficiis. *Castrop. ibid.*

3. Quarta, vigore gratiæ expectativæ concessæ recepto in Canonico, seu vi mandati de providendo tali de prima præbenda vacatura, quia vi hujus juris engere potest, ut sibi vacans præbenda conferatur. *Castrop. loc. cit. n. 10. Garc. loc. cit. n. 16. postea. si postquam de præb. in 6. Verum inodò per Titul. sess. 24. c. 19. omnes istæ expectativæ & mandata de providendo beneficio vacaturo sunt sublata. Unde elogi nequit Canonico supernumerarius cum expectativa ad præbendam proximè vacaturam, nisi forte in ea Ecclesia, ubi immemorialis talis consuetudo vigeat, Castrop. n. 11. Gonz. ad reg. 2. §. 1. prom. n. 64. Garc. p. 6. c. 1. num. 5.*

4. Quintò, collatione nondum acceptatâ, c. si sibi absent. de præb. in 6. quia factâ collatione, consensus retrocedere non potest, sed debet consensum collationis expectatæ intra terminum datum ad consentiendum, secus ac in aliis donationibus, in quibus ante acceptationem donatarii datur illi jus pœnitentiæ, quia in beneficiis consensus disponit ex officio & obligatione, in rebus autem aliis ex voluntate. *Castrop. n. 12. citans Gonz. gl. 26. num. 4. Vasq. loc. cit.*

5. Sextò, reservatione beneficii in favorem alicujus acceptantis hanc reservationem, quia per talem reservationem adjudicatur ei beneficium. *Castrop. loc. cit. n. 12. Garc. p. 4. c. 3. n. 43.*

6. Septimò, consuetudine pro privilegio optandi præbendam pinguiorē vacantem. *Castrop. n. 13. Garc. num. 45.* non tamen requiritur, ut prius præbenda vacet, aut sit acceptata, quam sit debita, cum illa facultas optandi pinguiorē præbendam sit veluti quoddam mandatum de providendo, concessum, v. g. antiquiori de aliqua determinata præbenda, vel quasi quædam gratia expectativa admilla pro præbenda primò vacatura, quæ vacationem præbendæ non requiritur, sed solum acceptationem mandati, vel gratiæ expectativæ. Unde etsi ab alio impetretur, vel à Papa reservetur, derogatur utique juri, quo vi illius consuetudinis & privilegii præbenda primò vacatura debita erat Canonico antiquiori. *Castrop. n. 13. contra Garc. loc. cit.*

7. Octavò: Pensione non solum pensionario, cum ob hanc causam Papa soleat concedere regressum & accessum ad beneficium gravatum pensione. *Castrop. num. 14. citans Patif. de reser. l. 6. §. 3. n. 15.* opus autem est ad hoc jus acquirendum pensionario, ut sit declaratus, se velle uti illò, & insuper ut pronun-

ricur sententia, saltem declaratoria, communicare non solvens penitentem, quæ non penitent, nisi magna fuerit illius celsitudo. Castrop. l. cur. d. 1. p. ult. §. 6. Iam autem huc sententia non tantum p[er] ad beneficium, sed etiam p[er] in eo conferri pensionario censetur. *Castrop. l. cur. d. 1. p. ult. §. 6. Iam autem huc sententia non tantum p[er] ad beneficium, sed etiam p[er] in eo conferri pensionario censetur.*

8. Nonò: Coadiutoria cum futura successione, quia est quasi mandatum de providendo ad determinatum beneficium. Castrop. n. 16. Garc. n. 13.

9. Hinc addit duos alios modos Gate. l. cur. n. 54. Et 8. nimirum concessionem beneficij in eventum privationis; verum improprium esse hoc ius, utpote concessum sub conditione, non necessariò eventura, sed etiam dum conceditur sub eventum vacationis, quæ est conditio necessariò eventura, quam concessionem solus Papa facere potest, prout a. n. 11. & c. relatum. de concess. p[re]b. censet Castrop. n. 15. Alterum oppositionem, stante consuetudine seu constitutione opponendi, quod ut verum sit, ait ibid. Castrop. delicti oppositor verificat, qualitates ad beneficium requiritas sibi soli competere. Adiciunt quoque ab aliis passim duo alii modi acquirendi ius ad beneficium, nimirum religio in favorem et permutatio; verum quia hi supponunt prius beneficium amitti, de his infra. De cæteris modis explicatis in præfente.

Quæst. 4. Quid sit electio & confirmatio?

Respondeo: Uniusque definitionem dandam, & declarandam scilicet. seq. c. 2. & 3. ubi de electione & confirmatione.

Quæstio 5. Quid sit presentatio, & qualiter hoc nomen sæpe confundatur cum aliis modis acquirendi beneficium?

1. Respondeo ad primum: Est exhibitio personæ per patronum Episcopum, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitimè facta, intelligi, in ordine ad instituendum illum in beneficium. Garc. p. 4. c. 1. n. 15. Less. de iust. c. 34. n. 12. Roch. de iur. in prout. p[ar]t. 3. §. 6. ex Abb. in c. 1. p[ar]t. cognoscitur de his, qui sunt a Prelato. Differt autem ab electione, quod ea fit a pluribus, ut à Capitulo, & à solis Ecclesiasticis, & per suffragia, & potissimum in prelatus locum habet; Presentatio autem ab una etiam persona, et si laica, & in quovis beneficij genere. Less. l. cur. n. 15. vide plura de hoc in definitione electionis, & apud Laym. ad tit. de elect. n. 1.

2. Respondeo ad secundum: Pro presentatione Clerici ad beneficium nomen electionis quandoque usurpatur, ut in c. querelam. de elect. & c. in fine 12. c. 7. quibus in locis p[er] eligendi, id est, nominandi, postulandi aut presentandi, tribuitur populo. Laym. l. cur. n. 1.

Quæst. 6. Quid sit institutio, (quod est correlativum presentationis non secus ac confirmatio electionis. Lott. l. 2. q. 1. n. 23.) & qualiter confundatur sæpe cum aliis modis providendi de beneficiis?

1. Respondeo ad primum: Est canonica ordinario facta per Episcopum, vel alium, ad quem spectat in beneficio vacante de Clerico per patronum legitimè presentato. Argumento c. decernimus. 16. q. 7. Lott. l. 2. q. 13. n. 18. vel, ut communius alii est concessio beneficij facta legitimè auctoritate Episcopali, vel alterius, Clerico à patrone presentato. Filib. cr. 41. c. 1. n. 9. ex Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 1. Differt à collatione propriè talis, quod supponit præ-

sentationem, & quæ concessio obligatoria, (obligant enim Prelatus conferre beneficium ei, qui à patrono est presentatus. Abb. in c. auctoritate de iust. n. 7. Barb. de p[re]s[ent]at. Episc. alleg. 73. n. 1. collatio autem propriè talis fit voluntaria beneficij concessio, seu quæ fit superioris arbitrio sine ulla electione, postulatione, aut presentatione. Castrop. l. cur. n. 2. Azor. l. cur. differt à confirmatione, quod fit collatio vel provisio illius, qui presentatus est à patrono. Confirmatio fit illius, qui electus est. Less. l. cur. n. 13. Item quod nominationem factam ab Ecclesiastico non requiritur cum presentario sæpe fiat à laicis, confirmatio autem est de persona à communicare Ecclesiastica nominatione. Castrop. l. cur. Aliud quoque est admittere, aliud instituere, quarumvis sit diversimodè explicent Auctores. Iusta Jo. Moench. & Jo. Andr. admittere est recipere seu apprehendere, & in titulum tradere; instituere autem est mittere in corporalem beneficij possessionem, & hoc sensu videtur loqui Trid. sess. 7. c. 13. ait Pirh. ad tit. de iust. n. 5. prout Anchoran. admittere est ad eam recipere, instituere est approbare, seu p[er] in titulum tribuere. Pirh. ibid.

2. Resp. ad secundum: Quarumvis igitur vox institutio, si referatur ad presentationem, nomen proprium retinet. Lott. l. 2. q. 1. n. 12. quin & vulgaris etiam intellectus hujus vocis eam refert ad institutionem necessariam. Lott. ibid. n. 14. c. 2. §. 1. de off. 54. n. 2. Unde n. 13. ad institutionem nunquam dici collationem præterquam certo modo ex Gamb. de off. leg. l. 3. n. 5. De cætero tamen vox est significatio diversæ. Ac primò quidem nomen est genericum, aptum comprehendere collationem, electionem, institutionem (intelligi propriè talem) & quancunque aliam dispositionem beneficiale (quarumvis aliis, ut ait Lott. ibid. n. 22. instituere de providere videntur modi incompatibiles) Lott. ibid. n. 21. citans Vellum p. 1. de off. 297. n. 2. Germon. de iust. l. 3. c. 1. n. 2. Secundo s[ic] p[er] dicitur de confirmatione, confirmationeque & institutio dicuntur promiscuè, & omni p[er] altero ponitur. Lott. ibid. n. 16. iusta Gloss. in c. hoc tantum l. 3. q. 2. v. institueret. Tertiò termini quoque collatio & institutio sæpe confunduntur, & instituere quandoque ad liberam collationem refertur. Lott. n. 15. citans Gamb. de off. leg. l. 3. n. 127. item Lott. l. 2. q. 1. n. 10. citans Abb. in c. auctoritate de iust. n. 7. Menoch. conf. 19. n. 7. Quarta semitur pro traditione possessionis, ut contingit fere in tit. de institutione. Lott. cur. n. 10. Institutio sumitur etiam pro titulo, dum dicitur, beneficium non posse teneri sine canonica institutione, hoc est, sine titulo. Lott. l. 2. q. 1. n. 6. Nihilominus tamen promiscuè illam illarum vocum institueret, conferre, confirmare, & c. usurpationem in foro beneficiario non licere sine impudentia nota, inquit Lott. cur. q. 1. n. 17. Unde rectè monet ibid. n. 18. Et 19. quòd, cum cuique vocem, quovisvisque voce, certa sibi interpretatio, aut ex verisimili mente dispositionis, aut subjectæ rei natura, ubiqueque oritur huiusmodi æquivocatio, debeat ea explicari & declarari per distinctionem; ut, si fundator mandavit Capellani & c. eredi conferri per heredes suos, inimè in hoc casu herendum proprietati hujus vocis conferre, utpote quòd illius dispositio tanquam impossibilis subvertatur, sed ea natura subiectæ materię decidendam hanc vocem, quæ ubique fundator, ad ius presentandi. Lott. cur. q. 1. n. 20. ex Barbati. l. 2. conf. 33. n. 17.

Quæstio 7. Quotuplex sit institutio?

1. Respondeo: Duplex, alia collatoria similis, alia auctorizabilis. Lott. l. 2. q. 1. n. 6. c. 11. c. 1. q. 13. n. 99. Institutio collatoria tituli pro subiecto habet ipsum beneficium, ut optimè declarat Felib. in c. per nos de majoritate & obed. n. 4. & non necessariò manat ab Episcopo.

2. Auctorizabilis pro subiecto habet curam animarum, cui adhæret jurisdictioni per poenitentialem, & hæc necessariò manat ab Episcopo, tanquam ab universa.

Abb. in c. *authoritate*, n. 9. Neque enim necesse est facere duos actus, cum illi investituræ, licet sola & simplex inducitur in possessionem facta ab eo, qui habet auctoritatem conferendi, investendi, &c. involvat ipsum actum collationis, institutionis &c. eod. quod, ut Lamb. de *jurispræd.* l. 2. p. 1. g. 1. n. 1. n. 9. Selva de *benef.* p. 1. g. 10. n. 11. in collatione non exigantur certa verborum formula, possitque fieri per quicumque actum, sive verbalem, sive realem, modò ex eo voluntas collationis, institutionis &c. possit deprehendi, adeoque idem actus investitionis servare possit pro collatione, institutione, &c. Investitura interdum verò fit post tituli collationem, seu institutionem, in quo casu solennitas ista investituræ plurimùmque (dicitur plerumque, quia potest interdum fieri, ut per investituram tradatur possessio rei, si nimirum vel ipse possessor antiquus, vel is, qui v. g. Ecclesiæ vacantis curam cum auctoritate habuit, in conspectu rei per dictam investituram, scilicet per traditionem barei vel annuli transferat possessionem. Argumento l. *quid necesse* ff. de *acquir. poss.*) parum aut nihil operatur, quia titulus ante enunciat, & jus acquisitum, possessio autem ordinariè loquendo per investituram non transferatur; atque ita investituram, quæ post constitutionem aut tituli collationem adhibetur, plerumque tantum significativam esse juris accepti, nec non facultatis possessionem vacantem intransiendi & acquiritendi.

Questio 10. Quid sit nominatio?

1. Respondeo: Nominatio in genere est electio quædam, sive evocatio de persona magis idonea. Lott. l. 2. p. 1. n. 7. Verùm variè hoc nomen usurpatur, ac nominatio ita genericè sumpta multifarià dividitur. Est enim nominatio triplicis generis, pro ut ex triplici fonte jus nominandi dimanet, nimirum vel ex ipso jure patronatus, ex jure eligendi, vel ex indulto pontificio. Lott. *ibid.* n. 9. ad c. 30.

2. Primæ generis, procedens à jure nominandi perpetuò insipatronatus implicito, & presentationis (cujus etiam nomine sæpe venit) similis, est actus ille, qui simplex nominatio dicitur, quo patronus ipse in absentia habentis insinuat presentem, seu aliquem determinat; non enim est hic actus pro ranc presentatio, neque vim presentationis sortitur, juxtaque omnem interm acquiritor talis nominatio, priusquam is facta coram habente insinuat presentem cum instrumento presentationis. Lott. *ibid.* n. 9. Secundò: Est actus ille procedens à jure nominandi adhuc magis formatum, quo, dum pætes parochianos, v. g. vel universitatem aliquam aliam est ipse patronatus, omnes vel plures ab ea, minus commodè potente convenire, deputati, nominant omnem vel plures personas, quæ postmodum presententur habenti insinuat; qui actus nominationis, distinctus ab ipso actio presentationis, dicitur quoque, nisi minus propriè, electio. Lott. n. 11. c. 12. citans Abb. in c. 2. de *jurispræd.* n. 3. Lamb. de *jurispræd.* l. 2. p. 1. g. 1. a. 4. n. 2. c. 3. Episcopus fecit rationem est actus ille nominandi, quo parochiani conveniunt nominare aliquem, vel aliquos coram alio, puta, capitulo, quem vel quos prefecisse solet Capitulum coram Episcopo habente insinuat. Lott. n. 13. Porro dùm is, qui nominat, jure suo nominat, non vice aut mandato alterius, ita ut qui deim presentat, non habeat actum presentationis liberæ, sed tenetur presentatorem nominare vel nominatos, nominatio rapit in se totum jus presentandi, neque qui presentat, intelligitur patronus, sed patroi executor. Lott. n. 15. Dum verò is, qui nominat, non nominat jure suo, sed jure alieno, alienoq. vice, v. g. dum deputati ab universitate nominant, & universitates universitatis ex promissione propriâ tenentur sequi nominationem, & nominatum, nullumque alium aut præter illum præsentare, adhuc patronatus spectabit ad universitatem demandantem vices suas, non ad deputatos illos, & ratione, ut factum ab his dicitur factum ipsius universitatis. Lott. n. 19. c. 10. non obstat nec illud, quo se universitas obstat ad præ-

sentandum, quem deputati nominassent, (quo nec obstat, quòd deputatio ea ceteri facta in perpetuum, ita ut uno ex deputatis defuncto, supersessores possint alium ejus loco substituere. Lott. n. 21.) cum semper in illis represententur universitas, & nexus ille oriatur ex ipsius universitatis spontanea voluntate. Unde & actus, qui sequitur, eidem spontaneæ voluntati tribuitur; cum à primò die ipsius posteriori formetur eventus. Lott. n. 22. c. 17. Idque verum, sive post ipsi actum nominationis sequatur actus presentationis per ipsam universitatem, seu tunc à deputatis presentantem, sive in eo simul inter veniant deputati, qui nominant, cum uterque actus originetur in universitate mandante seu deputante. Lott. n. 21. citans Rozam.

3. Secundæ generis est primò actus ille, quo ab habentibus eligere solentur, juxta formam & quæ præter. de *elect.* ante scrutinium in capitulo nominantur seu proponuntur unus vel plures, tanquam viri boni, idonei ad prælatum, quo actu seu nominatione nullum omnino jus queritur nominatis, præ à Collegio proponantur solum, ut si placuerit, eligantur, desinuntque ab ea nominatione, que fit in scrutinio, & de hoc actu loquitur c. *quod fecit*, de *elect.* Azor. p. 2. l. 6. c. 18. g. 1. Laym. *ad tit. de Elect. sub iur.* n. 1. Lott. n. 27. ex Abb. Secundò actus ille, quo in scrutinio factus sollicitudinem, sive quo singuli Electorum aliquem certum secretò nominant, scribendo nomen illius in charta his vel similibus: *Eligo aut nominat Titium*; sed neque per istam nominationem jus nullum queritur nominato, quamvis publicato scrutinio, amplius aut minus nequeant sententiam. Azor. *loc. cit.* Lott. n. 28. Tertiò: Actus ille, quem ad distinctionem priorum duorum Abb. apud Lott. n. 27. vocat nominationem solennem, quo nimirum duo vel plures, qui ceteris magis idonei iudicati sunt, à Collegio Canonicorum nominantur & offeruntur Principi seu Superiori, ut quem ipse ex illis maverit, confirmet, quæ nominatione oblata Superiori, Electorum variandi sententiam potestas non est. Azor. *loc. cit.*

4. Tertiæ generis, nimirum ex Pontificio indulto proficiens nominatio duplex est. Prima concessa summis Principibus (quam regiam vocat Azor. p. 2. l. 6. c. 18. g. 3.) nempe vel implicita, quales sunt primariæ preces concessæ Imperatori; & ex illis aliud nihil continent, quàm jus nominandi personam, cui conferatur beneficium, sive sit privilegium, vixque Imperator in qualibet Ecclesia Germaniæ tantum potest facere recipi (quæ potestas longè quid diversum est, & minus à potestate concessæ, cum recepto non oriantur titulus ex facto Imperatoris, sed ex facto Capituli aut Prælati Ecclesiæ sibi recipientis ex mandato Papæ. Lott. l. 1. g. 6. *nom.* 47. c. 17. citans Jo. Andr. & Præp.) unum; ita ut per has preces imperiales unus collator non possit gravari, nisi semel, nec etiam una Ecclesia, nisi semel. Lott. *ibid.* *nom.* 48. citans Gratian. *discep. for.* c. 478. n. 15. quomvis hujusmodi preces eidem personæ pluries respectu diversorum beneficiorum & Ecclesiarum concedi possint. Lott. *nom.* 49. de hoc jure præsum Imperatorum vide Chochier, qui integram de his conscriptis tractatum, & dicenda à nobis rest. 1. *sup.* c. 1. Vel explicita, quales est indultum nominandi ad prælatum sui regni concessum Regi Galliæ. Lott. l. 2. g. 15. *nom.* 31. de quo laud. Rebuff. & Tholosan. *synagm. juris.* l. 17. c. 12. *nom.* 24. Azor. l. *loc. cit.* ubi quòd vacante Ecclesia Cathedrali, vel Metropolitana (idem est de Abbate) Episcopus à Collegio Canonicorum non dignatur, sed Rex intra sex menses vacationis aliquem nominat & offert Pontifici, quem, si in eo nihil requisitorum desit, Papa insinuat & creare debet Episcopum; si autem nominatus à Rege idoneus non fuerit, Rex alium quempiam intra tres menses (Lott. *nom.* 37. semelre postea) aptiorem nominare compellitur sub poena devotionis; ut Lott. Is verò nominatus habenti idoneus, quāvis ad minimum 27. natus (de quò ad Abbatis 23. annorum) quamvis veteres Canones majorem ætatem requirant, in schola aliqua celebri literari

honoris gradibus insignis, v. gr. in Theologia vel iure civili, aut Ecclesiastico Doctores aut Licentiatos, iuris & alios nominatos carentes his gradibus, non creari debet Antistes, ut sunt Episcopi Generales & consanguinei alique personæ illustres, (sapientem enim utilitas & ratio aliqua temporalis postulat, ut huius generis viri, postpositis humilioribus & obscurioribus hominibus, ad sacras præfaturas promoveantur.) Item regulares & mendicantes, quibus vi statutorum Ordinis interdicitur esse illis scholasticis gradibus, modò sine excellentis virtutis & doctrinæ, ut nec illi gradus requirantur in nominandis ad Abbatias. Porro hoc jus nominandi interdum Regi non competit, ut si in aula & comitatu Papæ mortuo præfule vacaverit Ecclesia, cum tunc solus Papæ natus & arbitrio creetur Antistes, ita ferè Azor. Altera est nominatio (quam scholasticam vocat Azor.) concessa non solum in Gallia (de quo integrum tractat. scripserit Rebuff.) sed & alibi celeberrimis quibusdam Universitatibus, seu Communi favore, ut ait Loet. n. 33. pauperum litibus incumbendum, seu pauperum graduatorum, ut illis de honesto aliquo subsidio Ecclesiastico succurrant usque ad certam quantitatem; Antistibus in hunc finem tertii parte beneficiorum exceptis Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus & Cenobiarciis, nimirum quæ quatuor mensibus Januario, Aprili, Julio, Octobri, ut Azor, loquens de Academiis Galliarum, hoc est, tertii anni parte vacaverint, ut ea literarum cultores ad academicos honorum gradus promeritis conferantur ab Episcopo, Collegio, vel aliis, qui jus habent beneficia conferendi, non nisi nominatis a schola publica, seu Universitate, Azor. loc. cit. ita ut gratia illius nominationis scholasticæ non recedat à natura expectativæ, ut Loet. n. 35. Jus enim, quod talis nominans per eam acquirit, est, ut ei beneficium ea dictis, quod postea vacaverit, conferatur, Azor. ibid. ubi etiam de gradibus, quibus instructus esse, & tempore, quo illud vacasse debet quis, ut iure nominari possit, & quod necessarium inter reliqua, ut nominandus declararet beneficia, quæ obliner, una cum vera justaque annuorum proventuum designatione, cum eos nominare non liceat, qui beneficia sunt donati ad quantitatem tot. annorum, ac propterea huius quantitatæ mentio fieri debet. Porro nominatum per Universitatem, dum ei sit contradictio, teneri iustificare suam nominationem, ad cuius executionem agere, probando qualita-

tes in indulto requisiti, & quòd beneficium non excedat valorem taxatum, tradit Loet. d. n. 34. et. q. 15. Ea decreto autem Greg. XIII. qui cedit nominationi aut beneficio, ad quod prius fuisse nominatus, eo ipso redditur inhabilis ad alias nominationes, Loet. n. 42. Quòd si autem fuisse nominatus ad alia, quæ adhuc obliner, non potest in illi primæ nominationi, nisi iustificato, quòd omnia simul non excedere summam taxatam. Et hæc, dum nominatus est actor, & perit, si enim esset reus & possessor, unique præsumeretur pro validitate & iustitia actus, & dicentem valorem esse supra taxam, & nominatum oblinere alia beneficia, incumbere onus probandi. Loet. n. 43. citans Rebuff.

5. Datur & alia nominatio cum dictis nominationibus ex parte symbolizans; nimirum quæ fit in Ordine Militari S. Joannis Hierosol. in comitiis linguarum jura ejusdem Religionis stituta, vocatur, quæ eorum vulgari sermone Immunitas, in qua non tantum prohibetur ambitus, sed imponitur necessitas petendi sub pena inhabilitatis pro ea vice, juxta c. 43. tit. de commendat. Loet. n. 44. & sequentibus. Ut verò ista nominatio tribus nominariis, necessaria est expectativa magni Magistri, quæ dari solet sine præjudicio majoris Antelanitatis ab eorum cum clausula: *Ex nunc prout ex tunc*. Tribuitur autem per hujusmodi nominationem factam in vim expectativæ ad minimum jus ad rem, ita ut compelli possit magnus Magister ad conferendum, eoque recalcante possit committi causa in Rota, ut Auditor ipse conferat in vim Clem. Auditor de rescript. Loet. n. 46. In his autem institutionibus perpetuè præferuntur magis Antiani, tam ex forma concessæ expectativæ, quam ex juris communis dispositione, nulli haberi ratione majoris meriti, utpote cujus ratio non habetur in aliis quàm dignitatibus conventualibus; habetur tamen etiam ratio incapacitatis personæ, quæ nulla est frequentior, quàm deberi erga commune erratum, ita ut, qui tempore vacationis seu immunitatis foris reperti debitorum communis ærarii, sint incapaces ad oblinendas dignitates & Commendas vacantes; quapropter qui intendunt immutare, solent comparere in lingua, & exhibere publicum testimonium Secretarii, quòd non sit delictus in listis debitorum ipsius ærarii; credunt enim talis testimonium officialis, ad quem ea res pertinet. Loet. d. n. 47. Vide etiam de hoc pluribus num. seq.

SECTIO PRIMÆ.

De Provisione & Acquisitione beneficiorum per præsentationem & institutionem.

CAPUT PRIMUM.

De Jure patronatus.

PARAGRAPHUS I.

De Natura & Divisione juris patronatus.

Questio 11. Quotupliciter in jure accipitur nomen patroni & juris patron.

Respondeo: Tripliciter. Primò, pro advocato, & ius patr. pro jure advocatæ, cujusmodi patroni sunt, qui patrocinium eamularum forensium, quæ in iudicio aguntur, suscipiunt. Secundò, *P. Lauren. Furi Benef. Pars 11.*

pro Domino, & ius patron. pro jure civili introducto, quod competit Domino, seu Dominus acquirat pro beneficio manumissionis, quo servum dimittit liberum, in personam liberti, seu servi manumissi ad obediendum & operas sibi præstandas, de quo extat tit. in ff. de jure patronat. & Cod. de beneficiis & jure patr. Tertiò, pro jure inducitur ad SS. Canonibus nominandi ad beneficia Ecclesiastica. Pith. ad tit. de jure patr. sub initium.

Questio 12. Quid sit ius patronatus hoc ultimo sensu acceptum, & quotupliciter consideretur?

1. **R**espondeo ad primum: Definiri illud passim ex Abb. *ad c. 3. Et in rubr. de iur. Jus honorificum*; onerosum, & utile, competens alicui in Ecclesia, quod de Ordinaris consensu eam exstruxerit, fundarit, vel dotarit, aut suis antecessoribus factum fuerit, quam definitionem explicatam vide apud Barbof. *peru. Eccl. l. 2. c. 12. n. 1.* Verum clarius & brevius est Host. *in sum. l. 1. n. 1.* quod sit potestas nominandi seu praesentandi promovendum ad beneficium vacans. Azor. *p. 2. l. 6. c. 19. q. 1. Less. l. 2. de iust. c. 34. n. 17.* Castrop. *tr. 13. d. 2. p. 2. n. 1.* Pirh. *loc. cit. n. 1.* in ordine nimirum ad praecipuum actum & exercitium patroni, licet de cetero multa alia iura competant patrono. Castrop. *ibid.* nimirum honorificentia & praestatio alimentorum. Addit Host. *ad beneficium simplex*; cum tamen ad duplicia etiam praesentare possint patroni, quia per simplex intellectus beneficia non electiva, seu quae Praetura non sunt. Pirh. *loc. cit.* Dar & aliam descriptionem Lott. *l. 1. g. 3. n. 22. Et seq.* quod nimirum sit *praerogativa* (quod est genus, completiens sub se omne privilegium, unde & dictum praerogativam militum, seu singuli militaria) *cetera* (per quod restringitur dictum genus ad illa tria: honorificentiam, suppeditationem alimentorum, & praesentationem, quavis in unoquoque horum sine concursu aliorum possit consistere) *ius illud seu praerogativa*, ita ut non siquatur, non habet ius praesentandi, ergo non habet ius patron. Licet tunc sequatur, non habet ius patron. ergo non habet ius praesentandi. Lott. *ibid. n. 21.* citans Lamb. *l. 1. p. 1. g. 11. n. 7. n. 2.* *concessa per Ecclesiam* (praerogativa enim illa tota provenit ex concessione Ecclesiae, quod tamen non facit, quin dicatur competere de iure communi. Lott. *n. 26.* citans Lamb. *ubi ante d. 4. n. 2.*) *in retributionem temporalem* (ut hinc constitatur differentia inter hanc praerogativam & alias, dum illa concludit ad causam gratuitam, in qua consistit ratio ipsa & fundamentum patronatus. Lott. *n. 28.*) *pro constituendo beneficio Ecclesiastico* *elargitoremur*, ut excludantur aliae largitiones factae ex alia causa in Ecclesiam vel beneficium semel in esse suum deductum. Lott. *n. 29.*

2. **R**espondeo ad secundum: Ius patron. considerari dupliciter, activè & passivè, prout nimirum activè in persona praesentantis, & passivè seu applicativè in persona praesentati, quatenus pro iuspatr. activum, seu activè consideratum sit, ne quis beneficium conferat, nisi ad praesentationem talis praesentantis, per passivum verò, ut certè v. g. de tali familia sine praesentandi. Lott. *l. 1. g. 11. n. 1.* Barb. *loc. cit. n. 21.* citans Monetam.

Questio 13. Qualiter ius praesentandi, & ius patron. distinguantur?

Respondeo: Omnis, qui habet ius praesentandi, habet etiam ius patron. Sed non omnis, qui habet ius patronatus, habet ius praesentandi; nam cum ius patron. non sit aliud, quam certa praerogativa per Ecclesiam concessa in retributionem, &c. & hac praerogativa restringatur ad tria illa: honorificentiam, alimentorum suppeditationem, & praesentationem personae ad beneficium vacans, ita ut hac tria considerentur ut effectus iuspatronatus. & in unoquoque eorum sine alioquo concursu possit consistere ius illud sine praerogativa, iuxta dicta paulò ante ex Lott. Aliam differentiam dat Corrad. *in pr. benef. l. 1. c. 6. n. 33.* nimirum, quod aliud sit esse patronum, aliud habere ius praesentandi, quia primum respicit patrimonium; ius verò praesentandi possessorium, prout etiam, si quis habet ius praesentandi, non sequitur, quod habeat ius patron. cum ex alia causa possit competere ius praesentandi, quam ex iuspatronato. Praesentatio siquidem competit quandoque per viam simplicis petitionis, veluti dum populus petit vel supplicat, ut talis instituat in Ecclesia, ex eo quod gratum illum habeat. Sed videtur ab eo accipi praesentatio valde improprie, & ad summum propeus nominatione.

Questio 14. Quotuplex sit iuspatronatus?

Respondeo: Prima divisio iuspatr. est in Ecclesiasticum, laicale, & mixtum. *c. cum antea. b. 1. Azor. cu. c. 19. q. 1.* Barb. *loc. cit. n. 3.* Lott. *l. 2. g. 10. n. 2.* cum communi. Secunda divisio in hereditarium & gentilium. Barb. *n. 20.* Lott. *l. 2. g. 11. n. 3.* addens ex utroque fieri tertiam speciem, quae mixtura dicitur. Tertia divisio in personalem & reale. Castrop. *cu. d. 2. p. 4. n. 1.* Nunc de singularum harum specierum natura in particulari.

Questio 15. Quid sit iuspatronatus Ecclesiasticum?

Respondeo: Esse iuspatronatus, quod bonis Ecclesiae comparatum est, intelligi nisi postmodum titulo oneroso pervenerit ad laicum, de quo paulò post) vel competat alicui ratione Ecclesiae (sepe enim clerici iure Ecclesiastice, quibus praesentant, habent potestatem praesentandi promovendos ad beneficia, Azor. *cu. c. 9. q. 3.* & iuspatron. competit Ecclesiae, ex cuius bonis fundatum est beneficium, ita ut iuspatronat. radiceatur in Ecclesia, & in ejus Rectore tanquam puro ministro modum hujus iuris exercitium. Lott. *cu. g. 10. n. 3.* dignitatis, aut beneficii, quibus annexum, vel à laico Ecclesiae, monasterio, abbatu locupio donatum, legatum &c. (hoc enim evadit Ecclesiasticum, nisi aliter praeservatum fuerit à dicto donatore laico, juxta paulò post dicenda) Castrop. *loc. cit. p. 2. n. 2.* citans Valsq. de *benef. c. 2. ff. 1. dab. 1.* Gonz. *reg. 1. Cancell. gl. 18. n. 2.*

Questio 16. Quid sit iuspatron. laicale?

Respondeo: Quod competit alicui sine laico, sine Clericus sit, ratione patrimonii, seu honorum secularium impenditur in erectionem vel fundationem, seu dotationem Ecclesiae aut beneficii. Less. *cu. c. 34. n. 19.* Barb. *loc. cit. n. 13.* citans Hagedam. *de incom. benef. c. ult. n. 113.* Vivian. *de iur. l. 1. p. 1. c. 3. n. 11.* unde videt, ad dignoscendum, si iuspatr. Ecclesiasticum, an laicale, non considerandum personam possidentem illud, sed titulum, quo possidet. Castrop. *loc. cit.* idem sentit Lott. *l. 2. g. 10. n. 3.* citans Abb. *in c. cum antea. b. 1. n. 1.* Lamb. *l. 1. p. 1. g. 1. n. 5. n. 3.* *Eccl. dom. alt.* Consent DD. iuspatron. Ecclesiasticum dici illud, quod competit ratione Ecclesiae, & laicum, quod ratione patrimonii, siue persona sit laica, siue Ecclesiastica, & clarius n. 40. § 41. ubi, quod male arguitur ad Ecclesiasticitatem, & laicalitatem iuspatron. ex qualitate personarum, quibus applicatur; non enim satis esse, patrimonium esse clericum, ut iuspatr. dicatur Ecclesiasticum, sed exigere, ut competat ratione Ecclesiae, adeoque non attendendum statum personae, nisi in ordine ad statum ipsius patronatus, nimirum num sit in dominio Ecclesiae, vel quis de bonis Ecclesiae constitutus, vel quia uterque de bonis patrimonialibus erectus, tamen postmodum in Ecclesiam aliquam laicalem vel regularem transfusus, adeo ut ipsa Ecclesia vel monasterium dicatur patronus, & actus praesentationis ei tribuatur. Unde qui opinati sunt, eo ipso quod patronatus deveniat ad clericum, officii Ecclesiasticum, vel tropicè loqui, ponentes nomen Clerici pro ipsa Ecclesia vel beneficio, eorum Rectores esse Clericos, vel male sic opinari, citat per hoc Abb. *in c. cum antea. de off. deleg. n. 3. in fine.* & *in c. eam. b. 2. n. 4.* Declarantur hac ipsa pluribus in particulari adductis exemplis.

2. Sic itaque iuspatr. est laicale primò: Quod non ratione Ecclesiae vel beneficii Ecclesiastici, sed ratione proprii patrimonii competit Clerico, dum nimirum is ex bonis suis patrimonialibus, aut industria sua acquisitis (qualis censetur etiam acquisita ex quotidianis distributionibus, tempore de quibus prohibito suo potest disponere. Lott. *cu. g. 10. n. 14.* citans Jafon. *l. 3. c. 1. ff. de iur. 8.*) erexit, dotavit, &c. beneficium. Lott. *ibid. n. 12.* § seq. Corra. *l. 4. c. 2. n. 22.* Pirh. *n. 3.* Barb. *n. 14.* citans Abb. *in c. de iust.*

huc ita. n. 4. Mandol. ad reg. 1. Cancell. g. 10. n. 7. Cfr. Est enim ex eo solum, quod, qui erant beneficiarii, esse persona Ecclesiastica, & simul obtineret redditus Ecclesiasticos, rectè præsumatur, quidquid in hanc erectionem impensum est, processisse ex bonis Ecclesiasticis, adeoque videatur sufficienter conclusa Ecclesiasticitatem talis patronatus. Gloss. Archid. Præfop. Abb. in c. Apostolicas, Lamb. loc. cit. n. 7. Cfr. Vide etiam Cor. loc. cit. num. 45. Cfr. nihilominus admittitur probatio contra dictam præsumptionem, & hæc per eam prodigari potest. Lott. loc. cit. n. 9. Quin & Garc. p. 5. c. 1. num. 194. juxta decisionem, ut ait, Rota; dum jus patronatus à Clerico beneficiario, qui capellam fundavit, relicto est suis hæredibus aut consanguineis ex eo, quod illis relicto in fundatione, & licet erant in quali possessione præsentandi, præsumitur, fundatum ex bonis patrimonialibus, cum aliis non possit illis relinqui, nec fuisse admitti ad præsentandum. Mandol. loc. cit. de derog. juris verb. quare. Gonz. Gl. 18. m. 107. apud eundem Garc.

1. Secundo: Si Clericus laici fundatoribus succederit. Barb. loc. cit. Corrad. loc. cit. num. 18. Cfr. 14. in fine.

4. Tercio: Dum Clericus ex bonis acquisitis in territorio Ecclesie seu ex beneficiis suorum redditibus fundat capellam, relinquendo & nominando patronos hæredes suos vel consanguineos, jus patronatus erit adhuc laicale; ubi consuetudo est, Clericos de talibus bonis posse testari & disponere, & in eis ab intestato succedere, sicut in patrimonialibus. Garc. loc. cit. num. 194. ubi etiam, quod si in dicto casu talis Clericus de jure patronatus nihil disponat, spectet adhuc ad hæredes, secus est, ubi Clerici testari non possint de illismodi bonis, tunc enim patronatus pertinet ad Ecclesiam, & sic ad successores in beneficio vel dignitate fundantis; nec potest talis fundans sibi nec privari aut consanguineis, aut aliis id applicare. Garc. ibid.

5. Quarto: Idem dicendum de Episcopis habentibus indultum & facultatem cessandi à Papa, fundantibus juspatron. ex bonis acquisitis ex Episcopatu, illudque relinquuntibus suis consanguineis, vel aliis laicis bene visis, juxta Garc. loc. cit. n. 195. Lott. l. 1. g. 10. n. 2. minimum illud esse laicale, eo quod jam talia bona per dictum indultum Pontificum, quo conceditur potestas de his disponendi tam inter vivos, quam in ultima voluntate, effecta jam sint de patrimonio ipsius Episcopi seu Prelati. Lott. ibid. Et quidem de pre communi est laicale, dicto privilegio seu indulto cadente solum seu extendente se super removendo impedimento juris potest, quo prohibetur libera dispositio de talibus bonis, & non super acquirendo juspatronatus; hoc siquidem sublato impedimento, in dilectis ea libere impendit, in quem usum maluerit, adeoque dum ea impendit in fundationem beneficii & acquirendum juspatron. id facit libere, non servas, ac dum Ordinarius impedio confert propter reservationes Apostolicas conceditur, ut illis non obstantibus conferat privilegium cadit super remotione impedimenti, non super actu collationis sequente, sed hæc dicunt Ordinarii; sicut si ligato pedibus solvantur vincula, beneficium dissolutionis consumatur in dissolutione vinculorum, actus autem sequens ambulationis est adhuc hominis liberi, distinctus ab illo beneficio. Lott. a. num. 34. imò dum testari non possunt Episcopi, fundant tamen aut dotant inter vivos capellam vel beneficium, solere illis, nisi sæpè sit in Hispania, juspatronat. relinquere suis consanguineis, abique eo, quod Ecclesia seu successor in Episcopatu, vel Camera Apostolica, ad quam bona relicta spectant, in eo succedant, aut se intromittant, adeoque stant hæc consuetudine etiam illud juspatronat. consanguineis laicis relicto fore laicale, ait Garc. loc. cit. n. 196. & 197. sed ut tamen, dum Episcopi ex eo devoluti ad se bonis fœdaliibus, a nemine per ipsum incorporarent mensuræ suæ, fundaret beneficium cum reservatione juspatron. pro suis consanguineis laicis; nimirum jus illud patronatus

minimè reponari laicale, & eam reservationem patronatus esse inutilem, ait Lott. a. n. 26. eo quod cum bona illa sint de dominio Ecclesie, & facta devolutione, etiam ante incorporationem, dicantur pleno jure pertinere ad Ecclesiam, improbabile est, ut patronatus alteri quam Ecclesie acquiratur; unde & Papa confirmaret talem reservationem patronatus. Cum laicis, ex quo non habes causam radicatis in pre communi, ea judicabitur ex merito privilegio. Lott. loc. cit. ubi etiam numerus seq. contra Monach. ostendit, non esse plus nisi majus præjudicium Ecclesie bona Ecclesie date in feudum, quia ex eorum applicatione in erectionem beneficii constituere juspatron. laicis.

6. Quinto: Tamen, ut dictum, dum beneficium fundatur ex bonis Ecclesiasticis, juspatron. etiam deinde transiit ad laicos, adhuc sit & maneat Ecclesiasticum, Barb. loc. cit. num. 16. id tamen intelligendum, dum laici acquirunt dictum juspatron. titulo merè lucrativo v. g. donatione. Barb. ibid. Pich. num. 4. si enim illud acquirat titulo oneroso, v. g. permutacionis antiquitate Apostolica, mutat suam originalem naturam, & efficitur laicale, non servas ad bona Ecclesiastica sunt laicalia & patrimonialia juxta conditionem personæ laicalis, cui adherent, ne aliquando in nimis exorbitante lucro versaretur Ecclesia, si utrumque, nimirum quod illa dat in dicta permutacione, & quod illa accipit à laico, maneat Ecclesiasticum; quod alienum videtur ab honestate Ecclesie, que religiosa cultus & auctoritas esse possit, dum non patitur, contra justitiam fieri aliquid in se vel in alterum. A. A. ibidem ibid.

7. Sexto: Si laici fundant de bonis propriis beneficium, juspatron. reservet Ecclesie sub hac lege, ut ad eam pertineat, non tanquam Ecclesiasticum, sed tanquam laicale, erit patronatus laicalis, inspecto cunctum ejus fundamentum & origine; lex enim talis fundatoris præscribat illud in eodem statu, & aliud hic nihil mutant, quoniam persona habentis ministrare, per quam mutacionem non mutatur qualitas illa naturalis ipsius rei. Lott. loc. cit. Cfr. n. 1. citans Spino. in speculo de testam. Gl. 4. m. 17. non obstant, quod alias translati à laico jurepatron. alias laicali in Ecclesia, illud evadat Ecclesiasticum, & non attendatur amplius origo. Lamb. loc. cit. a. f. Covar. c. 16. n. 1. Pich. vol. 4. conf. 35. n. 1. id enim intelligendum, nisi aliter in ipso actu translationis convenit. Lott. num. 7. Barb. loc. cit. num. 12.

8. Septimo: Dum laici vacante Ecclesia vel beneficio nominant Rectorem, quem capitulum vel persona Ecclesie præsentat Episcopo, juspatron. est laicale, quia in hoc casu laici nominantes potius dicuntur patroni, cum præsentant per prius procurator, quoniam præsentant, quia actus illius non est liber, sed necessarius, & qui nominant, non habent solum consensum, sed potius præsentatio videtur ab eis facta, id est, si præsentans nollit nominari præsentare intra tempus, is habetur pro præsentato, Garc. loc. cit. n. 616. ex Gamb. l. 3. num. 392. contra Jo. And. & contra juspatron. non erit laicale, si laici præsentare debet enim consensu Ecclesiastico; sed si tantum cum consilio Ecclesiastico, quia id non tenet tenet sequi. Garc. ibid. ex Pateo. l. 2. de reg. 106.

9. Econtra juspatronat. est Ecclesiasticum primò: Quod etiam habet ex patrimonio vel bonis laici, fuit tamen vel ab initio, v. g. in fundacione à fundatore, etiam laico, præferuntur persone Ecclesiasticæ, vel postmodum hæreditate, donatione, vel quovis alio titulo translatum in Ecclesiam, collegium clericorum, vel in personam Ecclesiasticam, etiam privatam ratione dignitatis vel beneficii, annectendo illud beneficio. Lott. loc. cit. n. 20. Pich. loc. cit. n. 3. Garc. p. 5. c. 1. n. 553. Barb. n. 10. citans Lamb. ubi ait a. t. Rebuff. in pr. tit. de præsent. n. 5. Cfr. 7. Pich. de regim. l. 2. g. 4. m. 19. Lott. l. 2. g. 10. n. 6. citans Covar. c. 16. n. 5. Pich. vol. 4. conf. 35. Corrad. l. 4. c. 2. num. 50. facta enim hujusmodi translatio non attenditur amplius origo illius, intelligendum nimirum hæc sub dicta limitatione; nisi transferens illud aliter statueret.

Secundo: Quod competit v. g. Episcopo ratione domicii alicujus temporalis, v. gr. Comitatus vel Ducatus alicujus competentis eidem Episcopo occasione seu ratione suae Ecclesiae, cum illud jussu habeat etiam et causam à Domino illo seu comitato, quod est Ecclesiae, seu in bonis Ecclesiae. *Garc. l. cit. m. 555. citans Velsae. p. 2. consue. 163. ad finem. Barb. m. 8.*

11. Tercio: Jussu patris, censetur adhuc Ecclesiasticum & Ecclesiasticum, quod competit laicis utriusque sexus religionis viventibus, habitum religionis gestantibus, gaudentibusque privilegio fori & Canonis. *Barb. loc. cit. m. 7. Lott. l. 2. q. 10. m. 44. citans Suar. de consue. 10. s. 2. f. 1. Mascard. de prob. consue. 960. m. 2. & 6. Lamb. ubi ante a. 10. Gog. de pres. q. 24. n. 5. Et in specie, quod competit Beginit, monialibus, Abbatissis. *Garc. loc. cit. citans pro hac m. 554. expresse Rote decisionem. Item quod spectat ad illas tertii Ordinis S. Francisci, oon ut singulas, sed ut universas. *Garc. m. 556. citans prae- ter paulo ante citatos Selv. de benef. p. 3. q. 11. n. 3. Felin. Roch. &c. Lott. n. 47. Item quod spectat ad magistrum seu Militem Ordinum militarium D. Jacobi Calatrave, Alcantarae, &c. etiam conjugatos ratione magistraturae aut praeposteriorum seu Commenda- rum. *Garc. ibid. citans Mascard. ubi ante m. 3. & ex eo Barb. loc. cit. m. 8.****

12. Quarto: idem dicendum videtur de jurepat. nimirum esse Ecclesiasticum, quod competit confraternitatibus vel sodalitatibus laicorum aliorum, juxta *Garc. loc. cit. m. 606. Lamb. p. 1. l. c. q. 1. m. 10. n. 4. Et 1. Gontier. qq. Com. l. 1. c. 35. m. 24. & plures alios apud Garc. dum dictae confraternitates affixae sunt alicui Ecclesiae, & maxime si ab Ordinario sunt approbatæ; quia tunc, ut Lamb. licet ipsi confratres sint laici, & ex sua persona non dicantur patroni Ecclesiastici, tamen quatenus faciunt collegia, quæ Ecclesiae adherent, bene dicuntur patroni Ecclesiastici, & ita etiam pro rebus communibus ipsius confraternitatis conveniunt coram iudice Ecclesiastico, & non coram laico, licet de aliis eorum rebus, & delictis conveniantur coram iudice laico seu seculari. Sunt etiam ipsae tales Universitates, et si sine universitate laicorum, ut *Garc. m. 606. dum ab Ordinario sunt approbatæ (vel etiam absque dicta approbatione, ut Castillio Menoch. Sforza &c. apud Garc.) loca pia, & de foro Ecclesiastico, quin & loca religiosa; unde jam habebunt semelstra ad praesentandum, nec poterunt variare ut laici. *Garc. m. 607. Quamvis ex æquitate ad effectum derogationis & relevationum illud jussu. istiusmodi confraternitatum censendum sit laicale, *Garc. m. 608. Contrarium tamen sententibus de his confraternitatibus, dum confratres non inducunt aut distinguuntur signo aliquo religionis, dum ipsi capellam aliquam vel beneficium collatis symbolis, vel aliter ex bonis secularibus fundant; quamvis illi in aliquibus locis vocentur Ecclesie. *Less. loc. cit. m. 21. Azot. l. 2. c. 28. s. item jussu. Cort. l. 4. c. 2. m. 54. Barb. m. 15. Covar. qq. pract. c. 36. m. 8. Navar. de fore comp. conf. 3. Fult. de visitat. l. 2. c. 14. & de illi citati à Barb. & Garc. m. 604. juxta decis. Rote in *Palen. benef. 16. Oileb. 1576. quam ibid. refert Garc. eo quod dictæ confraternitates non gaudent privilegio fori & Canonis dici non possunt personæ Ecclesiasticæ, nec ipsum collegium, & licet causæ pietatis infirmitate sint, & affixæ alicui Ecclesiae, ipsi tamen, ex quibus Collegium hoc vel universitas constat, & ad quorum suffragia sit praesentatio, sint merè laici, & hanc universitatem laicorum, praesentatio spectat, & non ad Ecclesiam, nec ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem. Contrarium quoque sentit Lott. cit. q. 10. n. 45. atque constare, perpetam sit sententia A. oppositæ sententiae, eo quod supponatur jussu patris. spectare ad Ecclesiam, cui confraternitas est affixa, & jam recedat ab hypothesi, in qua versamur; nimirum quid illud competit ipsi confraternitati, vel reineret eadem hypothesi, nimirum quod confratribus in solidum ipsi illud competit, & sic excludimus illud ab Ecclesia, & jam im-******

possibile est, illud dici Ecclesiasticum, aut fieri argumentationem à Beginis vel fororibus tertii Ordinis; cum hæc supponantur propter religionem, quam habent, facere collegium vel monasterium, quod reputatur Ecclesiasticum, & vel hic Ecclesiam, cui jussu est acquiescent; neque enim queritur, an confraternitates tales, sint loca pia ratione alterius operis, ad quod instituta, vel etiam, an sint subiectæ foro Ecclesiastico, quia instituta auctoritate Ecclesiastica (quod verumque admittit Lott.) sed an sint collegia Ecclesiastica ratione alicujus Ecclesiae, cui jussu patris. quæritur sit, quod quia non sunt, etsi de cetero in pluribus subiectæ sint Episcopali jurisdictioni, affixæ etiam sint Ecclesiae, in quibus habent oratoria, etiam si insuper instituta auctoritate Episcopi, jussu patris. his competent non est Ecclesiasticum, sed neque habent privilegium fori, quale in universum habent personæ Ecclesiasticæ.

13. Quinto: Jussu patris, competentis seu relicto operariis, hoc est, praefectis fabricæ Ecclesiae seu economis Ecclesiae laici, est adhuc Ecclesiasticum juxta eundem *Garc. p. 5. c. 1. m. 559. citantem pro hoc Hieron. Paul. in pract. Conciliar. Lamb. loc. cit. m. 10. n. 6. Mascard. consue. 960. m. 14. Rebuff. in pract. s. de presen. m. 6. Gamb. de off. leg. l. 3. m. 590. Et m. 145. eo quod licet sine laici, competat tamen ista illud jussu patris. ratione officii & administrationis bonorum Ecclesiae, adeoque illud in non proveniat ex eoem personis, sed ex ipsa Ecclesia ut Hieron. Paul. ac ita repræsentant quoad hanc administrationem personas Ecclesiasticas, quibus de jure competit cura fabricæ & administratio bonorum Ecclesiae. Verumque id putat *Garc. ibidem. contra Gamb. etiam si ipsi praefecti fabricæ laici deputati non sint vel confirmati ab Episcopo, sed à parochia vel ab aliis, ad quos de consuetudine id pertinet. Contrarium quoad principalem sententiam Felin. m. 107. quando littera Appellat. a. lami. q. Covar. cit. c. 36. num. 8. Selv. p. 3. q. 11. m. 60. Rote de jurep. p. juss. q. 3. num. 17. Azot. p. 2. c. 28. de illi, quos citat & sequitur Lott. cit. q. 10. m. 48. Ex eo, quod illi sint laici oon gaudentes privilegio fori & canonis, est ratione muneris conveniri possunt in foro Ecclesiae; sed neque illud jussu patris. habent ab Ecclesia, hoc est, ratione Ecclesiae aut beneficii (non enim per hoc, quod deputentur ad tale munus, creator aut mandator illis officium aliquod in Ecclesia ipsa cum superiorem vel potestate aliqua, sed nōdum exercitium sui ministerii convertendi ad alios reditus in causam fabricæ sub onere reddendi rationem ministris ipsius Ecclesiae, ut Abb. Aufreder. & alii apud Lott. m. 53.) sed competit illis ratione muneris, quod utroque dici possit dependens ab Ecclesia, auri adjectum, est tamen quid penitus ab Ecclesia ejusque iuribus distinctum & remotum, & profus laicale. *Lott. cit. m. 53. Et 58.***

14. Sexto: jussu spectans ad hospitalarios, id est, ad ministratores hospitalium, etiam laicos, est Ecclesiasticum; dum hospitalia fundantur et auctoritate Episcopi, juxta *Garc. m. 600. Lamb. ubi supra n. 7. & Gamb. m. 413. eo quod hospitalia sic erecta sint loca pia, religiosa, gaudenda privilegio Ecclesiae ut Selv. p. 1. q. 6. m. 8. Tiraquel. de prolept. p. causa in praesent. Mandat. de signat. gratia c. n. m. 6. Gutier. loc. cit. m. 29. Zerola. in p. p. 1. P. hospitalis &c. apud Garc. m. 601. gaudet quoque etiam immunitate, de Gonnif. de immunit. Eccles. Covar. l. 1. var. resol. c. 20. m. 4. Mascard. de eccl. etiam dum non habent Ecclesiam annexam in forma solenni Ecclesiae, ut cit. m. 601. infirmat *Garc. Idem se tenere dicit m. 604. Garcias contra Gamb. l. 5. m. 10. de presen. leg. circa hospitalarios, & plures alios, nimirum esse adhuc jussu. Ecclesiasticum, etsi hospitalia non sit erectum vel approbatum auctoritate Episcopi, eo quod licet nunc non sit locus sacer vel religiosus, & sic non gaudet immunitate, ut Gonn. Cabedo &c. videntur tamen adhuc esse locus pius, & de jurisdictione Ecclesiastica, & gaudere privilegio Ecclesiae, cum causa pietatis sit institutum, juxta c. de Xenodoch. Et religiof. domini-**

bus, & c. quæ habentur in Trid. sess. 22. c. 8. 9. ut potest locum habere in hospitalibus & locis pijs privatis, neque auctoritate Ecclesiastica institui, ut censet S. Congreg. Concilii. Et hoc ad hoc, ut Garc. n. 603. Etiam hospitalia non est perpetuum, sed à fundatore vel ejus successoribus revocari potest; cum id non tollat, quod iuratum dici possit locus pius, vel saltem causa pia, seu opus pium. Scilicet. *loc. cit.* n. 6. Sicut Odus. *de m. res. res. l. 1. §. 2. n. 48.* & plures alij apud Garc. n. 603. & quælibet causa pia gaudet privilegio, quibus gaudet Ecclesia. Tiraq. *de privileg. consue. p. 1. c. 140. Syl. V. ligam.*

11. Septimo: similiter ex eadem causa Ecclesiasticum esse jusp. non, quod spectat ad collegia instituta pro sustentatione pauperum studentium vel aliorum egenorum, tenet Garc. n. 612. et quod & hæc sint loca pia gaudenda privilegio Ecclesie, & si instituta auctoritate Ecclesiastica, etiam licet loca religiosa. Gerarda *de gabel. p. 2. n. 42.* Azcun *de c. apud Garc.* & repetitur Ecclesiastica; licet major pars sint laici. Roch. Barbarr. Card. Albarus, quamvis dictum jusp. situm ubi major pars est laicorum, ex æquitate ad effectum derogationis & reservationem videtur extendendum laicorum. Garc. *ibid.*

Quæstio 17. Quid sit jusp. mixtum?

Respondeo: quod ex patronis laici & Ecclesiastici coalescit. Castrop. *loc. cit. num. 1.* live quod pertinet partim ad Ecclesiasticum, partim ad laicum. Barb. *loc. cit.* n. 17. citans Monet. c. 10. n. 120. Verum tamen jusp. non dicitur mixtum ex solo concurru in Ecclesia seu patroni Ecclesiastici & patroni laici; sed illud tantum, quod æqualiter utrique competit; nam si ex tribus vocibus duas habet Ecclesia, judicatur totum Ecclesiasticum; e contra si duas habeat laici, totum est laicale. Lott. *l. 2. §. 10. n. 67.* citans Lignarius *in c. dilectus. 3. de consuet.* n. 3. Roch. *de jure. p. 1. n. 16.* qui ultimus rectè partem hæc accipiendam ait, non ex paritate personarum, sed ex parte suffragiorum; mixtum enim dicitur, quod ex conventionione & permissione plurimum specierum comparibilium confectum est. Lott. n. 62. Menoch. *conf. 46. l. 1. n. 16.* Et quæ mixtum aliud constitutum, nempe novæ seu tercie species, quod confectum est ex speciebus in quantitate æqualibus, aliud non constitutum, cui alia species in minore quantitate admixta: ad quæ est retinendum propriæ speciei, cum illa admixtio simpliciter quantitate infecta, nec mutet substantiam speciei, cui administratur; utcumque enim possit de hoc dici mixtum; tamen, quia prævalet altera species, illa sola attenditur tanquam magis potens, & ex ea sola accipitur denominationem. Lott. n. 63. & 66. Contrarium tamen, nimirum, etiam ubi unus est patronus laicus, & duo vel plures Ecclesiastici, dicendum adhuc esse non Ecclesiasticum, nec laicale, sed mixtum, sic indicat Castrop. *loc. cit. p. 2. n. 3.*

Quæstio 18. An igitur patronatus coalescens ex laicis Ecclesiasticis personis quoad jura & effectus censendus sit laicus vel Ecclesiasticus?

Respondeo: In articulo paritatis, quod potest intenci patronatus hujusmodi mixto, in quo nimirum est dicta vocum æqualitas, censetur in mixtum laicum, v. g. quoad effectum exclusionis, reservationis, prout etiam ceteris laicis ad hoc, ut in eo non requiritur forma examinis per concursum pro conferendo parochiali. Lott. n. 65. 71. & 76. citans Roch. ubi ante n. 11. Lamb. *l. 2. p. 3. §. 9. n. 1.* Hojcd. *de incom. benef. p. 1. c. 24. num. 114.* & Barb. *loc. cit.* n. 18. citans Mand. *ad reg. l. cancell. §. 10. n. 3.* Gonz. *ad reg. l. 8. l. 18. n. 13.* Et nequaquam pars Ecclesiastica tantum dignior trahit ad se partem laici, ut perperam, & juxta decis. Rott. erroneè sententia Aneas de Falcon. & Staphil. apud Lott. *cit.*

n. 76. sed potius Clerico suffragatur privilegium laici, & e contra. Abdo. *in c. dilectus. de off. legat. n. 5.* Felin. *in c. maiorum. de judic. n. 3.* Feder. de Sen. *conf. 65. n. 1.* apud Lott. *cit. n. 68.* dum cum agitur de favore vel odio, pars minor fieri oppositum aut retineri, aut dissolvitur illa mixtura; unde sicut mixtura comprehenditur in favorabilibus seu simpliciter, ita in odiosis minime. Lott. n. 70. citans Sald. *conf. 453. n. 49.* Z. Minaldi Ruinam, Berro, &c. Hæc eadem procedere, nimirum non cadere sub regula reservationum beneficiorum: esse locum mutationi, dari quadrimestre ad presentandum, si personatus constaret ex duobus Ecclesiasticis & uno laico, tenet Castrop. *cit. n. 3.* citans Petre de Lara. *l. 2. de capell. l. c. §. n. 16.* et quod conjunctio patronorum Ecclesiasticorum non debeat repudiare laico. Idem tenet C. de Lira *de jure. in sum. n. 47. in fine.* dum ait, probabilis magisque receptum est, idem tenendum de mixtura inæquali, quod dictum de æquali, ut nempe attendatur semper ea pars, quæ favet ab illa est, magisque expedit pro respectum diversitate, adeoque prædicatur limitatio rationis illius: quod una & eadem res diverso jure censeri non debeat, dum idem jusp. pro diversitate effectuum sententiarum quandoque Ecclesiasticæ, quandoque laicæ iure tenetur; si nimirum idem Card. n. 48. hæc procedere, ubi jusp. tam in habitu, quam in ritu seu exercitio pro æqualibus vel inæqualibus portionibus pertinet partim ad laicos, partim ad Ecclesiasticos. Secus ubi penes laicos efficitur quoddam jusp. habituale seu honorificum, actuali vero est tantum penes Ecclesiasticos; quia tunc jure Ecclesiastici quoad dictos effectus totum censetur, idque, etiam laici in exercitio aliquam habere participationem, potius nominandi unum vel plures presentandos ab Ecclesiasticis, dummodo nominatio laici non sit coactiva, sed consultiva, ut persona laici gratia presentetur. Sic olim se habet; & commendabile est, ut hoc dum quoque fieret, nisi laici sibi ipsi hoc malum inesset per abusus Ecclesiasticæ indulgentie, dum ea, quæ consultivè & ex dicto motivo prædicari solebant, prævidere ceperunt importare jura coactivum inatherabile. Ita ille.

Quæstio 19. An igitur, dum jusp. patron. est Ecclesiasticus, & laici, & facta est conventio seu concordia de alternis vicibus presentando, in turno Ecclesiastici censetur Ecclesiasticum, in turno laici laicale.

1. Respondet affirmativè Garc. n. 614. citatque Jo. And. *in c. cum illis. de prob. n. 6.* Roch. *V. jura. §. 6.* & alios. Unde si pro turno Ecclesiastici beneficium vacaret in mensi Apostolico, beneficium cadere sub reservatione, & tamen Ecclesiasticus constitueret turnum suum; tunc enim Papa providet loco illius, & aliis fieret præjudicium laico; e contra, si vacaret pro turno laici in mensi Apostolico, non cadere sub reservatione, & si provideretur a Papa cum derogatione jusp. patron. mixti non haberetur derogatio. Vide de hoc Garc. *num. 611.*

2. Contrarium tamen probabiliter tenet Lott. *cit. §. 10. n. 92.* ubi alii deceptum, & errat Garc. reputando more Ecclesiasticum, & cadere sub reservationibus Apostolicis, dum facultas presentandi est in turno Ecclesie, et quod diu in tali patronatu constituitur mixtum, non ideo dissolvitur ea mixtura, nec turnus ille dividitur jusp. aut jura presentandi, neque quod est individuum; sed tantum usum & exercitium, ut Innoc. *in c. 1. de jure. n. 1.* Vitalin. *in elem. plures. de jure. n. 3.* & c. durante auren illa mixtura & individuate jura istius patronatus, non possit jusp. patron. mixtum cadere sub reservatione, ac ideo turnus hic minime efficit, ut hinc solummodo jura dictum ab exercitio in exercitio, ita ut cadat sub reservatione, ut Gonz. *ad reg. de mens. gl. 45. §. 3. n. 35.* Sed potius, ut ubi hoc Papa intelligat, non

centur voluisse præjudicare patrono existent in terra. *Loet. m. 100.* non obstante, quod existens in turno dicatur vice sui præsentare, ita ut ad eum dicatur pertinere præsentatio, sicut enim hæc simul, quod nominatus præsentat vice sui, & præsentatio hæc vice ad eum pertinet, & nihilominus beneficium purgat, existit non cadat sub reservatione propter mixturam, quæ non habet suas radices in eo exercitio, sed in ipso jure individuo. *Loet. m. 101. & 102.*

Questio 20. Quid sit jusp. hereditarium, qualiter præsumatur tale in dubio?

1. Respondeo ad primum jusp. hereditarium est, quod transit ad quoscunque hæredes, etiam extraneos. c. 3. h. i. *Loet. l. 2. g. 1. n. 19. Barb. c. 12. m. 20.* citans *Monet. de ult. volunt. c. 11. n. 134. March. h. i. var. resol. l. 2. c. 55. n. 3. Bonaccol. re. 1. comm. q. 1. l. 1. n. 36. Covar. dec.*

2. Respondeo ad secundum: In dubio præsumendum est, jusp. esse transiitum ad quoscunque hæredes, etiam extraneos, ubi ex fundatione vel aliquid non docetur de contrario. *Loet. loc. cit. Barb. loc. cit. citans Lamb. p. 3. l. 1. g. 2. m. 15. Morant. l. 2. contrav. resol. 16. n. 23. Et.* Cùm enim de jure communi jusp. sit transiitum ad hæredes quantumcumque extraneos. *Loet. ibid. citans Lamb. ubi antè. Molin. de primogen. l. 1. c. 24. n. 7. Didac. var. resol. l. 2. c. 18. m. 6. Et.* centur in dubio fundator voluisse se conformare cum jure communis dispositione. *Loet. ibid. m. 20. & 21.* dicens esse communem sententiam, semperque argere præsumptionem, patronatum non esse gentilitium, sed hereditarium, juxta c. 1. & 2. h. i. ubi Abb. m. 3. & 4. quæ tamen præsumptio eliditur ita, ut potius præsumatur gentilitium, si in provisionibus semper fuit habita mentio familie & descendente, nunquam verò hereditarie qualitas, vel quando spatio 100. annorum nullus extraneus aut femina in eo præsentavit. *Barb. l. c. m. 23.*

Questio 21. Quid sit jusp. gentilitium seu familiare, qualiter hæc qualitas patronatus imprimi possit, & perseveret, aut transeat?

1. Respondeo ad primum: Patronatus illam dicitur gentilitium, quem fundator voluit pertinere ad generem seu familiam suam aut alterius persone à se dictæ. *Loet. loc. cit. l. 1. n. 3. Barb. m. 22.*

2. Respondeo ad secundum: Possit hæc qualitas imprimi patronatus per fundatorem quandoque, etiam post ipsam fundationem, accedente consensu Ordinarii. *Loet. m. 4. citans decr. Rotæ 675. n. 2. p. r. recent.* eo quod licet translatio patronatus attentari nequeat in præjudicium illius, cui est jusp. quæritum, etiam ex sola possessione bonæ fidei (veluti quia non clari & precario, sed palam & jure suo præsentavit) & sine ista translatio fieri nequeat in præjudicium gentilitium, ubi per genere relevatur fuit. *Loet. m. 5. & 6. citans Covar. var. resol. l. 2. c. 18. n. 10. Molin. de primogen. l. 1. c. 24. n. 31. Garc. p. 5. c. 9. n. 69.* cessat nihilominus hæc præjudicium, dum patronatus post hereditarium impetravit hæc qualitas, quin de impetrito hæc tendat in favorem Ecclesiæ, utpote cui hæc ratione aperta spes libertatis post exinctam familiam, atque ita singulari favore Ecclesiæ, quod sic fuerit à principio eamdem. *Loet. à m. 17.*

3. Respondeo ad tertium: hæc gentilitas qualitas semel impressa continuatur, quousque gens ipsa seu familia durat intransmissibiliter, perterquam si transmissio ab ipso fundatore fiat. *Loet. m. 10. ex Lamb. l. 1. p. 2. g. 2. d. 3. n. 4.*

4. Respondeo ad quartum: Finis familia transit ad hæredes, & efficitur hereditarius. *Anchar. conf. 3. c. m. 4. cupis sententiam esse communem & veram contra totum Gemm. conf. 4. m. 7. ait Loet. m. 1. n. 1.* nisi forte aliud disposuerit fundator, v. g. reservando patronatum pro tali familia taxativè seu rationem, vel

cum alio signo æquipollente; tunc enim ipsi patris singulis vice dicitur illa exclusio hereditum. *Loet. m. 12. & 13. Paris. conf. 24. num. 6. l. 4.* Quin imò etiam durante familia possit talem patronatum alienari in præjudicium alienantis, & sic transire ad hæredes extraneos, quatenus alii non impugnent, contra quos tamen etiam præscribi potest, ab *Loet. m. 14.*

Questio 22. Quid sit jusp. mixtum, intellige ex hereditario & gentilitio?

Respondeo: Patronatum reputari mixtum, dum fundator utramque qualitatem, nempe hæredes & gentilis in successione exigit (ex enim non possibiles sunt) ita ut tunc non admittatur, nisi qui hæres in similitudine gentilis; extraneus verò repellatur. *Loet. loc. cit. g. 11. n. 41.*

Questio 23. Qualiter jusp. de hereditario efficiatur gentilitium, & contra, vel etiam mixtum?

1. Respondeo ad primum: Possit post fundationem perfectam Episcopus, si super hoc insisteret fundator ipse, qualitatem jusp. ita mutare, ut de hereditario fiat gentilitium. *Loet. loc. cit. g. 47. n. 64.* minime tamen hoc poterit ad instantiam successorum patronatus. *Loet. m. 65. citans Felin. in c. cum accessissent. de consue. n. 19. Ferrer. conf. 154. num. 3. Rotam in Pistoriensis jursp. 31. Martii 1628.* Cum agatur tunc de mutanda voluntate defuncti. Possit item fundator de consensu Episcopi, ut dictum, post constitutum jusp. eidem impingere, si potius insuper adjicere qualitatem gentilitii, sed tunc de purè hereditario efficietur mixtum. Poterit post fundationem in codicillis declarare, ut jusp. fuerit gentilitium, an hereditarium? Quin & posse eundem non minus in codicillis, quam in ipsa fundatione de consensu Ordinarii hoc vel illo modo qualificare patronatum, tradit *Contad. pr. benef. l. 2. c. 12. n. 57.* juxta decr. *Rotæ 675. m. 2. p. 1. recent.* Abb. l. 1. conf. 59. n. 3. *Paris. l. 4. conf. 35. n. 5.*

2. Respondeo ad secundum: Gentilitium mutari in hereditarium, seu transire ad purè hæredes extraneos seu àntia familiæ, cui reservata fuerat, juxta dicta paulo super.

Questio 24. Quid sit jusp. personale, & reale?

Respondeo: Personale est, quod à rebus & possessionibus distinctum personam comitatur, utpote competens personæ ratione personæ, quale est, quod tibi inique hæredibus & successoribus competit ob fundatam Ecclesiam, vel privilegium à Papa concessum. Reale est, quod rebus ipsis inheret, v. g. quod tibi competit ratione aliquis villæ, castri, vel prædii, cui ex fundatione annexum est. *Castrop. loc. cit. d. 2. p. 4. n. 1.*

Questio 25. An, & qualiter jusp. sit quid spirituale?

1. Respondeo: Esse secundum se, seu ex objecto suo simpliciter & intrinsecè merè spirituale, tenent *Suar. l. 4. de Simon. c. 26. n. 7. & 8. Laym. Theol. mor. l. 4. r. 21. c. ult. §. 5. n. 60. apud Pith. loc. cit. n. 5.* item *Navar. in commentariis super rub. de judic. m. 3. apud Loet. paulo post citand. num. 5.* Tum quia principium, à quo originem trahit, est quid spirituale, nempe potestas Ecclesiastica, non humana, ut inquit *Navar. & naturalis*, sed divina & supernaturalis per Christum Petro & Ecclesiæ tradita, per quam beneficia sunt instituta; tum quia actus obiectus ac terminus, ad quem ordinatur actualis præsentatio, (nempe institutio & beneficium Ecclesiasticum) sunt quid spirituale. Sed neque obstat aliquid in se spirituale ordinari ad aliud spirituale dignum, & jusp. obtineri à laicis; cùm ha possint per privilegium in ab Ecclesiæ concessum obtinere jura spiritalia, v. g. beneficium.

1. *Econtra jusparr.* secundum se & intrinsecè non esse spirituale, sed tantum annexum spirituali, tenent *Gl. in c. quare, de iudic. & Abb. ibid. n. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 1. q. 1. Garc. p. 1. c. 9. n. 6. Lott. l. 2. q. 9. ferè per tot. Pith. loc. cit. qui ait: hanc esse probabilitatem, & juri Canon. conformiorem, & plerumque Canonist. Vetus, ut hæc ex fundamento resolvatur, observandum ex Lott. loc. cit. n. 1. in erectione beneficiorum jusparr. tres distinctos & minime confundendos concurrere actus. Primus attribuitur fundatori, & consummatur in oblatione temporali pro erectione beneficii, & in reservatione jusparr. expressâ, aut subintellectâ; forma autem est ejusdem oblationis sub eadem reservatione actualis presentatio facta Episcopo, aut habenti jurisdictionem Episcopalem. Alter actus est Episcopi, consistit in admissione dictæ oblationis patroni, ejus forma consistit in reductione materie illius profane ad spiritualitatem seu annexum divini officii. Tertius actus tribuitur legi concedenti jusp. & consistit in ea concessione jusparron. (cujus proutdè materia non est alia, quam triplex illa prerogativa honorificentiæ, suppeditationis alimentorum, & facultatis presentandi Rectorem beneficii) forma autem illius est annexio sive applicatio hujusmodi juris facta beneficio erecto, quâ ratione jusparr. dicitur annexum spirituali.*

2. Hoc prænotato, quomodoque definiatur seu describatur spiritualitas, (de quo vide Lott. loc. cit. n. 6. § 7.) ea excluditur à patronatu. Si enim simpliciter attendatur persona patroni, juxta illud non confingitur à personæ supernaturali (quavis, ut Lott. n. 8. in assumendo spiritualitatem hanc, non statim sit relatio faciendâ ad personam supernaturalem, ne alia fide possent res quævis deduci ad spiritualitatem) sed naturalis, dum consequitur ad voluntatem fundatoris, non nisi sub hac lege, ut possit ipse vel alius ab eo designatus præsentare rectorem beneficii &c. offerentis lista, (quique autem naturaliter præstet donationem & traditionem rei sue, quam vult, legem præscribere) Lott. n. 9. & in eo nihil aliud completur, quam hujus desiderii seu voluntatis satisfactio, quod & ipsum est quid merè temporale, jusque nullum spirituale confert. Lott. n. 11. ex Abb. in c. quare, de iudic. n. 6. & Bellam. ibid. n. 2. Et quavis hoc ipsum ex gratia concedi dicitur, non est referendum ad aliquam spiritualitatem, sed ad singularem juris dispositionem, quæ videlicet contra tenorem antiquorum canonum juxta illud non admittitur, propter utilitatem rei Ecclesiasticæ, quæ hæc ratione augeatur, auctoritate Pontificis introductum fuit. Lott. n. 12. citans Beronim in rub. de iudic. sub n. 4. § 47. Si verò attendatur effectus illius juri in persona presentata, quatenus ei acquiritur jus ad rem, neque id ad spiritualitatem pertinet, cum semper remaneat distinctum ab ipso beneficio Ecclesiastico, & ejus provisione eo modo, quo præparatio & ordinatio ad aliquid est quid distinctum ab illo, ad quod facta est. Lott. n. 13. Absurdum etiam est, actum huic presentationis considerare in persona presentata tanquam quid spirituale; cum in ipso presentante sit quid merè temporale, nec plus sit in casu, quam in influente potentia causa, ut Bald. Lott. n. de senat. Lott. n. 17. § 18. Quare licet presentans per presentationem nihil spiritualitatis exerceat, sic per eam nihil spiritualitatis presentatio acquiritur. Lott. n. 19. citans Abb. in c. quare, n. 4. Roeb. de jurep. v. jux. n. 4. Bellam. in c. pia mensura. ib. q. 7. n. 2. Cæ. unde dum jussit quævis presentatio resolvitur in simplicissimam habilitatem personæ ad obediendam institutionem. Lott. n. 20. ex Azor. loc. cit. non nisi improprie in speculo juris ultimo seu remotè dici juxta spirituale. Bellam. in c. quare, n. 2. sed neque dicta connexio, quâ jusparr. veluti remotè & inchoatè, mediâ nimirum presentatione disponit ad institutionem in beneficio, importat in eo spiritualitatem, nisi ad summum talem, quæ valde improbitè dicitur quid spirituale; non enim omnis præparatio, seu dispositio ad finem, seu rem spirituales est

simpliciter & merè spiritualis, nisi fortè sit proxima. Pith. loc. cit. n. 5. ex Azor. ut constat ex iisvis allato in hunc finem per Abb. in c. quare, n. 6. § 7. apud Lott. n. 24. de libere Ecclesiasticis, qui erit ordinatur ad finem anime, & ite spirituales, non tamen sunt spirituales & sacri, intellige in sensu proprio seu intrinsecè. Huc facit doctrina, quam tradit D. Thom. a. 2. q. 100. a. 1. ad 6. ubi, quod licet anima vivat secundum seipsam, corpus autem vivit unionem animæ, ita etiam sunt quædam spiritualia secundum seipsa, ut sacramenta & alia hujusmodi, quædam autem dicuntur spiritualia ex hoc, quod talibus adherent &c. Unde jusp. haudquamvis esse quid spirituale, sed ita dici propter simplicem adhesionem ad id, quod spirituale est, concludit Lott. n. 16. citans Præp. in sum. q. 1. n. 20. Beronim. in rub. de iudic. a. n. 41.

3. Utentis circa dictam adhesionem seu annexiorem ponderanda, quæ tradit D. Thom. loc. cit. a. 4. nimirum annexiorem illam, quod in c. quare, & in c. de jure. dicitur jusparr. esse spiritualis annexum, non intelligi de annexione ratione dependentiæ à spirituali; hoc enim casu spirituale illud influeret in ipsum patronatum animum, seu dependentem, sed de annexione præparationis seu ordinationis ad spiritualia, quæ annexio non facit, ut præparatum vel ordinatum participet de natura ejus, ad quod fit præparatio vel ordinatio. Unde ut inquit ibi D. Thom. hujusmodi non præsupponunt spiritualia, sed magis ex ordine temporis præcedunt; atque ita malè existimaverunt quidam, quos citat Lott. n. 21. agi in istis textibus de tali annexione, propter quam alium ex annexis assumat naturam alterius annexi nobilioris, cum ea annexio, de qua in dictis jussibus, non sit propter annexio, quæ consistat unum individuum. Lott. n. 23. Quare ex his concludit Lott. n. 27. § 1. jusparron. cum omnibus effectibus suis esse quidem connexum juri spirituali, id est, ipsi beneficio, sed connexionem impropiam, respectu scilicet institutionis ex simplici præparatione & ordinatione, juxta sententiam D. Thom. qui annexio non operetur, ut destinatus esse quid merè temporale; cum non sequatur illud est annexum spirituale, ergo est spirituale.

Quæstio 26. An nihilominus & quare, si spirituale non est jusparr. de eo cognoscere nequeat Juxta laicus?

1. Respondet ad primum affirmative; sic enim expressè disposuit in m. c. quare, Lott. n. 28. semper enim jusparr. etiam laicale, spectat ad jurisdictionem Ecclesiasticam; & dum per laicos exercetur, exercetur per eos tanquam nudos ministros Ecclesiæ. Corrad. in pr. benef. l. 4. c. 2. n. 52. Unde ait Lott. n. 31. malè tenuisse Zabrellum, in c. significavit, de testib. n. 1. Judicem laicum esse capacem cognitionis super articulo, an patronus voluerit Ecclesiam esse liberam à vinculo patronatus, eo quod in dicto c. significavit, nulla omnino cognatio demandat huius illi Judici Sabiniensis, sed novam ministerium recipiendi testes, quod nihil concludit ad competentiam propriæ jurisdictionis; cum in tali casu Juxta procedat tanquam merus executor facti, navetque operam Pape mandanti. Neque vera est distinctio, quam affuit quidam inter patronatum ex se subsistentem, & patronatum coherentem fundo laicali, cum in utroque casu militet ratio cap. quare, Lott. n. 42. Non tamen obstat dictis, oihique de ratiis jurisdictionis Ecclesiæ, sed potius merè cum adjivat, quod laicus cognoscat tanquam delegatus Apostolicus de jurep. aliove negotio Ecclesiastico aliquis particulare causæ. Lott. citans Card. in c. perpendimus, n. 6. de sent. Excom. Felin. in c. 2. de major. n. 3. Cenedo in q. 1. c. 9. n. 13. Neque quod, si patronus laicus per vim expellatur per alium laicum, aut taceatur in possessione statui sui, ita ut inde nascatur actio in iudicium, possit talem actionem coeui laico exercere, ut Bald. in c. c. quare, n. 8. Nam inde non sequitur, quod juxta super patronatu principaliter, vel

dictæ sententia, saltem declarantia contumaciam non solventis pensionem, quæ non proficit, nisi magna foret illius protervia. *Castrop. l. cur. d. 1. p. ult. §. 6. latæ autem lule sententiæ non tantum jus ad beneficium, sed etiam jus in eo conferri pensionario censet G. m. dec. et. n. 49. contrarium probabilius Castrop. egeret nimirum insuper pensionarium iudicis executionis collatione, cum facta dicta sententiæ declaratoria, pensionarius adhuc nequeat propriè auctoritate sumere possessionem beneficii, sed auctoritate iudicis executionis concedere debeat, utpote cui & executionis privationis beneficii & regressus & accessus beneficii conceditur.*

8. Nonò: Coadiutoria cum futura successione, quia est quasi mandatum de providendo ad determinatum beneficium. *Castrop. n. 16. Garc. n. 58.*

9. His addit duos alios modos *Garc. l. cur. n. 54. & 68.* nimirum concessionem beneficii in eventum vacationis; verum improprium esse hoc patet, utpote coactum sub conditione, non necessariò evenitura, sed cum ac dum conceditur sub evento vacationis, quæ est conditio necessariò evenitura, quam concessionem solus Papa facere potest, iuxta *c. nulli & c. relatum. de concess. præb. tenet Castrop. n. 15.* Alteram oppositionem, stante consuetudine vel constitutione opponendi, quod ut verum sit, ait *ibid.* Castrop. debet oppositor verificare, qualitates ad beneficium requisitas sibi soli competere. Adjiciunt quoque ab aliis passim duo alii modi acquirendi jus ad beneficium, nimirum teligatio in favorem & permatioris, verum quia hic supponit prius beneficium amitti, de his infra. De cæteris modis explicatis in præfate.

Quæst. 4. Quid sit electio & confirmatio?

Respondet: Utriusque definitionem dandam, & declarandam *scilicet* *seq. c. 2. & 3.* ubi de electione & confirmatione.

Quæstio 5. Quid sit presentatio, & qualiter hoc nomen sæpe confundatur cum aliis modis acquirendi beneficium?

1. Respondeo ad primum: Est exhibitio persone per patronum Episcopum, vel alteri, ad quem institutio pertinet, legitimè facta, intelligi, in ordine ad instituendum illum in beneficium. *Garc. p. 4. c. 1. m. 15. Less. de inst. c. 34. n. 12. Roch. de iur. in præcip. q. 3. Cæ. ex Abb. in c. ea cognoscitur de his, qui sunt à Patrono. Dissert. autem ab electione, quod ea sit à pluribus, ut à Capitulo, & à solis Ecclesiasticis, & per suffragia, & potissimum in prælatoris locum habeat; Presentatio autem ab una etiam persona, etsi laica, & in quovis beneficii genere. *Less. ibi. et. n. 15.* Vide plura de hoc in definitione electionis, & apud *Laym. ad tit. de elect. n. m. 1.**

2. Respondeo ad secundum: Pro presentatione Clerici ad beneficium nomen electionis quandoque usurpatur, ut in *c. querelam. de elect. & c. noster 12. & seq. d. 6. 1.* quibus in locis patet eligendi, id est, nominandi, postulandi aut presentandi, tribuitur populo. *Laym. l. cur. n. 1.*

Quæst. 6. Quid sit institutio, (quod est correlativum presentationis non secus ac confirmatio electionis. *Lott. l. 2. q. 1. n. 23.*) & qualiter confundatur sæpe cum aliis modis providendi de beneficiis?

1. Respondeo ad primum: Est canonica ordinatio facta per Episcopum, vel alium, ad quem spectat in beneficio vacante de Clerico per patronum legitimè præfatum. Argumento *ex decernimus. l. 6. q. 7. Lott. l. 2. q. 13. n. 18. vel.* in communibus aliis per concessio beneficii facta legitimè auctoritate Episcopi, vel alterius, Clerico à patrono præfato. *Fihur. m. 41. c. 3. n. 9. ex Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 1.* Dissert. collatione propriè tali, quod supponat præ-

sentationem, siquæ concessio obligatoria, (obligator enim Prælatori contritæ beneficium ei, qui à patrono est præfatus. *Abb. in c. auctoritate de inst. n. 7. Barb. de potest. Episc. alleg. 72. n. 1.* collatio autem propriè talis sit voluntaria beneficii concessio, seu quæ sit superioris arbitrio sine ulla electione, postulatio, nec aut presentatione. *Castrop. l. cur. n. 1. Azor. l. cur. diff. ut à confirmatione, quod sit collatio vel provilio illius, qui præfatus est à patrono. Confirmatio sit illius, qui electus est. Less. l. cur. n. 13.* Item quod nominationem factam ab Ecclesiastico non sequitur, cum presentatio sæpè fiat à laicis, confirmatio autem est de persona à communitate Ecclesiastica nominata. *Castrop. l. cur.* Aliud quoque est admittere, aliud instituire, quamvis id divertimodò explicent Auctores. Juxta *Jo. Monach. & Jo. And.* admittere est recipere seu approbare, & in simul studere; instituire autem est mittere in corporalem beneficii possessionem, & hoc sensu videtur loqui *Tid. segg. 7. c. 1. q. 1. Pith. ad tit. de inst. n. 5.* juxta Anthonan. admittere est ad examen recipere, instituire est approbare, seu ius & titulum tribuere. *Pith. ibid.*

2. Resp. ad secundum: Quamvis igitur vix instituitur, si referatur ad presentationem, nomen propriè retinet. *Lott. l. 2. q. 1. n. 12.* quin & vulgariter etiam intellectus hujus vocis tam referat ad institutionem necessariam. *Lott. ibid. n. 14. ex Agid. decr. 94. n. 2.* Undè *n. 13.* ait institutionem nunquam dici collationem præterquam certo modo ex *Gamb. de off. leg. l. 3. n. 5.* De cætero tamen vox est significatio diversa. Ac primò quidem nomen est generis, aptum comprehendere collationem, electionem, institutionem (intelligi propriè talem) & quancunque aliam dispositionem beneficalem (quamvis aliâ, ut ait *Lott. ibid. n. m. 22.* instituire & providere videantur modi incomparabiles) *Lott. ibid. n. m. 11.* citans *Verallm. p. 1. decr. 297. n. m. 2.* German. de *indulgentiis Cord. 5. ac beneficia. n. m. 34. Cæ.* Secusdò sæpè dicitur de confirmatione, confirmatioque & institutio dicuntur promiscuè, & unum pro altero ponitur. *Lott. ibidem n. m. 16.* juxta *Gloss. in c. hoc tantum 18. q. 2. v. instituire.* Tertiò termini quoque *electio & institutio* sæpè confunduntur, & instituire quandoque ad liberam collationem refertur. *Lott. n. m. 15.* citans *Gamb. de off. leg. l. 3. n. m. 127.* item *Lott. l. 2. q. 41. n. 80.* citans *Abb. in c. auctoritate de inst. n. m. 12. Menoch. conf. 19. n. 7.* Quærit sumitur pro institutione postulationis, ut concludit *ferè in tit. de institutione. Lott. cur. n. 20.* Institutio sumitur etiam pro titulo, dum dicitur, beneficium non posse teneti sine canonica institutione, hoc est, sine titulo. *Lott. l. 3. q. 2. n. 6.* Nihilominus tamen promiscuè illum institutum vocem instituire, conferre, confirmare, & c. ut institutionem in foro beneficiario non licere sine impudenter nota, inquit *Lott. cur. n. 17.* Undè rectè monet *ibid. n. m. 13.* & 19. quod, cum eoque voci, quamvis æquivocæ, certa imit interpretatio, aorex veritissimi mente disponens, aut subiectæ rei natura, ubicunque occurrunt hujusmodi æquivocatio, debeant ea explicari & declarari per discretionem; ut, si fundatori mandatis Capellam à se ecclesiæ confecti per hæredes suos, minime in hoc casu hærendum propeletati hujus vocis conferre, utpote quia illius dispositio tanquam impossibilis subvertatur, sed ex natura subiectæ matæ iteclendum hanc vocem, quæ usinè fundator, ad ius presentandi. *Lott. cur. q. 1. n. 20. ex Barbat. l. 2. decr. 33. n. 17.*

Quæstio 7. Quotuplex sit institutio?

1. Respondeo: Duplex, alia collatoria tituli, alia auctorizabilia. *Lott. l. 2. q. 12. n. 6. & 11. & l. 1. q. 33. n. 99.* Institutio collatoria tituli pro subiecto habet ipsum beneficium, ut optime declarat *Felin. in c. per nos. de majoritate & obed. n. 4.* & non necessariò manet ab Episcopo.

2. Auctorizabilia pro subiecto habent eam animam, cui adhæret jurisdictionis fore penitentialis, & hæc necessariò manet ab Episcopo, tanquam ab ministris-

veritas sua diocesis parochia; adeoque talis est hanc institutionem auctorizabilis, ut absque ea impossibile sit exercere eam. Loet. l. 1. §. 21. n. 73. citans Socium in c. cum & plantar. de privileg. n. 2. declaranturque, v. g. dom. monasterium aliquod presentat Episcopo cum (sive i secularis, sive regularis sit.) qui eam animatus gerat in Ecclesia aliqua parochiali, vel etiam, qui vice monasterii curam gerat, & ad diversa institutiones, videlicet collatoria eius, cuius subiectum, ut dicitur, est ipsum beneficium, & huc manat non ab Episcopo, sed a superiore regulari, intelligit, dum prout monasterium non habet tantum presentatorem talem, sed conferre.

3. Alia auctorizabilis, cuius subiectum est simplex cura, & hac procedit non a superiore regulari, sed ab Episcopopotantim, in quo radicatur ipsa cura. Loet. §. 33. n. 99. citans Gl. Franc. Gemin. in c. animum. de Capellis monach. In quo casu etiam iuxta dicta alibi alia aut circa talem Vicariam, si is regularis est, seu alia merè obedientiarum, si obedientiarum propter inventum Episcopi, operante hanc obedientiam alterationem auctoritate Episcopi & praevigila cura populi. Loet. ibid. n. 98. citans plures. Et huc vel maxime, dum monasterium exemptionem est exemptione simplice, sine exempto populo & parochia, etsi autem, dum monasterium exemptionem exemptione plenâ, hoc est, una cum populo & parochia, pertinetque Ecclesia parochialis pleno iure ad monasterium. iuxta ius communem nullas sibi partes vendicare possit Episcopus, ut Loet. ibid. n. 134. addidit, non videatur Episcopo penitus institutio hanc auctorizabilis, quia locum non habet in eiusmodi exemptione. Loet. ibid. n. 100. citans Strach. de iur. t. 304. n. 3. nihilominus ad referendum est ad actum personae ipsius Episcopi, quia in effectu institutionis illa auctorizabilis implicat est provisioni Abbatis ipsius monasterii, utpote qui censetur iure proprio instituisse Vicarium institutionis collativae & Vice-Episcopi illum in ista institutione auctorizabilis. Loet. ibid. n. 101. citans Anchar. & Jo. Andr. in c. de monachis, de proband. postequitur hac ipsa Loet. l. 2. §. 12. n. 6. ubi, quod, quamvis Episcopus de iure communis fundet intentionem super utraque ista institutione, possit tamen ex concessione ipsius Episcopi vel Papae, non tantum institutio collativae simplici, sed et illa auctorizabilis monasterio alibi acquirit, ut dum Episcopus concedit monasterio in eius usum, ad sublevandam v. g. eam pauperum. Ecclesiam cum populo pleno iure vestitatem temporalem & spirituatim, utraque institutio, collativae & auctorizabilis, est penes monasterium, non quidem pro proprio, quasi ab Episcopo avulsae, & in monasterium translatae (quod modo Episcopus abdicare à se curam & institutionem auctorizabilem est impossibile) sed iure Episcopi ac ipsius vice, adeo ut monasterium in hoc dicatur Vicarius Episcopi. Loet. ibid. n. 134. ex Jo. Andr. in c. de monach. de prob. n. 10. & Anchar. ibid. n. 7.

Quaestio 8. Quid sit collatio propriè talis, & qualiter hoc nomen competat quoque aliis modis providendi de beneficiis?

1. Respondeo ad primum: Est donatio, seu concessio beneficii vacantis ab habente potestatem liberalitatis facta. Castrop. c. 1. n. 2. Azor. p. 2. l. 6. c. 25. adnotatum, iuxta c. proposit. & c. quia diversitate de concess. prob. sic itaque conferre accipitur hic pro largiri & donare; quae enim donationis liberalitatem in alium transferimus, propriè etiam conferre dicimus. l. si filia tua. c. de donat. antea nup. & quod in translationem est, collatum nuncupamus. l. de rebus. c. eod. tit. Loet. l. 2. §. 1. n. 2. live autem fiat motu proprio, sive ad petitionem impetrantis, non variis namque collationis, hoc est, liberalis donationis. Castrop. ibid. iuxta c. si motu proprio, & c. si filia abfens. de prob. n. 6. Et licet collator non possit beneficium pro se retinere, aut in alium usum pro suo arbitrio convertere, sed tenetur illud conferre cum

omni integritate, Paul. de resignat. l. 2. §. 9. n. 32. Malas. de prob. c. 13. n. 7. Et apud Loet. l. cur. n. 4. & vel hinc fit, cur donatio proprie cadat in collationem beneficiorum (donari enim videtur, quod collatio iure cogente concedit, Manica de iactu & ambig. contradi. l. 13. m. 2. n. 5. §. seq.) ad, ique hanc beneficia Ecclesiastica simpliciter donari dicantur, adhuc tamen proprietatem donationis in hac collatione defendi posse, si non respectu Ecclesiae, saltem respectu personae, in quam confertur, ut Loet. ibid. n. 7. citans Selvam de benef. p. 2. §. 11. n. 9. & Prap. in c. 1. d. 23. n. 49. Neque ideo dicitur minus libera, quod quandoque ius conferendi simul ad plures pertinet; considerant enim in istis collationibus tantum ius inchoatum, ac propterea si per unum solum eorum sit electus, omnino reputatur, eum apud unumquemque sit ius in solidum, & omnes reputentur unus, adeoque uno eorum conferre, a ceteris censetur consentire, nisi protestentur. & expressè contradicant. Loet. l. c. n. 29. & 30. ex Gnaz. ad reg. de mens. gl. 45. in principio ex n. 69. §. 3. n. 41. Unde jam patet, quare in differentia inter collationem propriè talem, & inter institutionem & confirmationem, quod nimium ea sit independenti voluntate sua non alterius. Undè & cum addit dicitur collatio necessaria. Loet. ibid. n. 8. §. 9. qui est in quasi possessione instituendi, non potest electum huius possessionis extendere ad ipsi conferendi. Loet. ibid. n. 10.

2. Respondeo ad secundum: Confundit nihilominus quandoque nomen collationis cum institutione & confirmatione electionis, & improprie quatuorque beneficii provisionem, ut videtur est apud Loet. n. 11.

Quaestio 9. Quid sit investitura, seu investitio, & qualiter sumatur etiam pro aliis modis providendi de beneficiis?

Respondeo: Investitura, quae fieri solet per biter, annu, ac pannonum traditionem (de qua multum Dynus in reg. c. in 6.) quid proprie sit, obfcurum sit, & non eodem modo ab omnibus explicatur. Barboz. de iure Eccl. l. 5. c. 13. n. 5. ait: Investitura est institutio, vel collationis confirmatio, & missio in possessionem, & in Primis quos conferentibus beneficii accipitur pro collatione ipsa & confirmatione, & in secularibus collatio simplici proprie dicitur investitura. Laym. in c. mss. de Elect. n. 1. ex Jo. Andr. in c. transmissum de Elect. n. 13. & Abb. in c. auctoritate de iustitiam. n. 9. & in c. ex literis de confirmat. n. 10. diffinitio est, dum ait: Investitura interdum fieri una cum institutione, seu tituli traditione, quae verbo fit, vel scriptura, & in hoc casu investitura continet & significat translationem iurisdictionis, unde deinde natus sacras accipiendi possessionem rei, seu beneficii vacantis, aut eam petendi, ubi ab alio corpore intercedendum est investituræ, siquidem, ut Laym. ibidem specialis auctoritas Ecclesiae considerando aut statum vigere possit, ut verbaliter institui, provisus ac confirmari, possessionem, quamvis vacentem, ipsius capere non debeat, sed solemniter & corporaliter introduci in possessionem, adeo ut prius, quam ea solenniter (quae vocat etiam solet installatio, & olim fieri solebat per Archidiaconum, iuxta c. ad hac. de off. Archid. & c. cum Bertholdus de sens. & re iudicat. 9.) peracta sit, possessionem acquirat non teneatur, iuxta Abb. in c. cum super de causa posses. n. 17. In summa itaque investitura, quae post confirmationem aut tituli collationem adhibetur, plerumque tantum significativa est iuris iam ante accepti, nec non sacrosanctae possessionem vacantem intrandi. Laym. ibidem. Idem fieri tradit Loet. l. 2. §. 1. n. 2. n. 26. §. seq. ubi, quod investitio fit quid commune tribus illis: Collationi, institutioni, confirmationi, licet eorum executione, in tantum, ut quicunque habens potestatem conferendi, instituendi, & per ipsam investituram seu traditionem possessionis ecclesiae conferre, instituere, confirmare; citat pro hoc

Abb. in c. *authoritate*, ubi g. Neque enim necesse est facere duos actus, cum illa investitura, licet sola & simplex inducat in possessionem facta ab eo, qui habet auctoritatem conferendi, investendi, &c. involvat ipsam actum collationis, institutionis &c. ed quod, ut Lamb. de *juraparr.* l. 2. p. 3. q. 11. a. 1. n. 9. *Sclva de benef.* p. 3. q. 10. n. 11. in collatione non exigatur certa verborum formula, possitque fieri per quemcumque actum, sive verbalem, sive realem, modò ex eo voluntas collatoris, institutoris &c. possit deprehendi, adeoque idem actus in institutionis servit possit pro collatione, institutione, &c. Investitura interdum verò fit post titulum collationem, seu institutionem, in quo casu solennitas illa investituræ pleniusque (dicitur plerumque, quia potest interdum fieri, ut per investituram tradatur possessio rei, si nimirum vel ipse possessor antiquus, velis, qui v. g. Ecclesiæ vacantis curam cum auctoritate habuit, in conspectu rei per dictam investituram, scilicet per traditionem brevis vel annuli transferat possessionem. Argumento l. *quod meo ff. de acquir. poss.*) patrum aut nihil operatur, quia titulus aut enatus est, & jus acquirentem, possessio autem ordinari loquendo per investituram quo transferatur, & que iam investituram, que post confit matronem aut tituli collationem adhibetur, plerumque tantum significativam esse juris accepti, nec non facultatis possessionem vacantem instandi & acquiriti.

Quæstio 10. Quid sit nominatio?

1. Respondetur 1. Nominatio in genere est electio quædam, sive evocatio de persona magis idonea, *Lott. l. 2. q. 15. m. 7.* Verùm variè hoc nomen usurpatur, ac nominatio hic genericè sumpta multifariam dividitur. Est enim nominatio triplicis generis, pro ut ex triplici fonte jus nominandi emanat, nimirum vel ex ipso iure patronatus, & jure eligendi, vel ex multo potestate. *Lott. ibid. n. g. ad. C. 3.*

2. Primi generis, procedens à jure nominandi perpendo *juripatronatus* implicito, & præsentationis (cujus etiam nomine sæpe venit) similis, est actus ille, qui simplex nominatio dicitur, quo patronus ipse in absentia habentis insinuat præsentat, seu aliquem deteriorat; non enim est hic actus pro tunc præsentatio, neque vim præsentationis fortitur, jureque ultimum interem acquiritur tali nominatio, priusquam is si eorum habente insinuat præsentat eum instrumento præsentationis. *Lott. cur. n. g.* Secundò: Est actus ille procedens à jure nominandi adhuc magis formatum, quo, dum penes parochianos, v. g. vel universitates aliquam aliam est ipse patronatus, unus vel plures ab ea, minis commodè potestate convenire, deputat, nominant omnem vel plures personas, quæ postmodum præsententur habenti insinuat, qui actus nominationis, distinctus ab ipso actu præsentationis, dicitur quoque, etiam minis propriè, electio. *Lott. n. 11. C. 12. citans Abb. in c. 2. de *juraparr.* n. 3. Lamb. de *jurap.* l. 2. p. 1. q. 1. a. 4. n. 3. C. 3.* Episcopus ferè raionis est aduale nominandi, quo parochiani consueverunt nominare aliquem, vel aliquos eorum alius, puta, capitulo, quem vel quos præsentare solet Capitulum eorum Episcopo habet insinuat. *Lott. n. 15.* Porro dum is, qui nominat, jure suo nominat, non vice aut mandato alterius, ita ut qui dein præsentat, non habeat actum præsentationis liberæ, sed tenetur præsentare nominatum vel nominatos, nominatio rapit in se totum jus præsentandi, neque qui præsentat, intelligitur patronus, sed patroni executores. *Lott. n. 15.* Dum verò is, qui nominat, non nominat jure suo, sed jure alieno, alienaque vice, v. g. dum deputat ab universitate nominat, & nihilominus universitas ex promissione propriâ teneat sequi nominationem, & consuetudinem, nullumque alium aut præter illum præsentare, adhuc patronatus spectabilis ad universitatem demandantem vires suas, non ad deputatum illum, c. ratione, ut factum ab his dicam; factum ipsius universitatis. *Lott. n. 19. C. 10.* non obstat etiam illo, quo fe universitas obstruunt ad pre-

sentandum, quem deputati nominassent, (quoniam nec obstat, quòd deputatio ea esset facta in perpetuum, ita ut uno ex deputatis defuncto, superfluis possint alium ejus loco substituere. *Lott. n. 15.*) cùm semper in illis represententur universitas, & nexus ille oritur ex ipsius universitatis spontanea voluntate. Undè & actus, qui sequitur, eidem spontaneæ voluntati tribuitur; cùm à primordio rursus posterior formetur eventus. *Lott. n. 22. C. 19.* Idque verum, si post istum actum nominationis sequatur actus præsentationis per ipsam universitatem, sicutim à deputatis præsentantem, sive in eo simul interveniant deputati, qui omnino cum utroque actus origine in universitate mandante seque deputante. *Lott. n. 1. citans Rotam.*

3. Secundi generis est primò actus ille, quo ab habentibus eligere solenniter, jura formam e. *quæ præter. de elect.* ante scrutinium in capitulo nominatur per proponuntur unus vel plures, tanquam viri boni, idonei ad prælatum, quo actus seu nominationem nullum omnino jus queritur nominatis, cùm à Collegio proponantur solum, ut si placuerit, eligantur, distinguuntur quo ab ea nominatione, quæ fit in scrutinio, & de hoc actu loquitur e. *quod sicut. de elect.* Azor. p. 1. l. 6. c. 18. q. 1. Laym. ad *tr. de elect. sub instum.* n. 1. *Lott. n. 27. C. 16.* Secundò actus ille, quo in scrutinio fitur suffragium, sive quo singuli Electorum aliquem certum locum nominant, scribendo nomen illius in clarta, vel similibus: *Eligo aut nomine Titium*; sed neque per istam nominationem jus ullum queritur nominato, quoniam publicatio scrutinio, amplius mutare nequeant sententiam. Azor. *loc. cit.* *Lott. n. 28.* Tertiò: Adhuc ille, quem ad distinctionem priorum duorum Abb. apud *Lott. n. 27.* vocat nominationem solennem, quo nimirum duo vel plures, qui ceteris magis idonei judicati sunt, à Collegio Canoniorum nominantur & offeruntur Principi seu Superiori, ut quem ipse ex illis maluerit, confirmet, quia nominatione oblati Superiori, Electoribus variandi sententiam potestas non est. Azor. *loc. cit.*

4. Terti generis, nimirum ex Pontificis indolito profectus nominatio duplex est. Prima concessa summi Principibus (quam regiam vocat Azor. p. 1. l. 6. a. 18. q. 3.) nempe vel implicita, quales sunt apostolicæ preces concele imperatori; et enim aliud nihil continent, quam jus nominandi personam, cui concessus beneficiū, sive sint privilegii recipientes, ut mandando Papæ. *Lott. l. 1. q. 6. m. 47. C. 19.* citans Jo. Andr. & Præp.) unum; ita ut per has preces imperiales unus collator non possit gravari, nisi semel, nec etiam una Ecclesia, nisi semel. *Lott. ibid. m. 48.* citans Gratian. *de sep. ser. c. 478. m. 15.* quomodo hujusmodi preces eidem personæ pluries respectu diversorum beneficiorum & Ecclesiarum concedi possint. *Lott. m. 49.* de hoc jure preces Imperialium vide Chochier, qui integrum deus conscriptis tractatum, & dicenda à nobis *secl. 1. sep. c. 1.* Vel explicita, quales est indolent nominandi ad prælatum sui regni concessum Regi Galliar. *Lott. l. 2. q. 15. m. 31.* de quo lare Rebout & Tholozan. *synagm. juris. l. 17. c. 12.* Azor. l. 1. cur. obli, quod vacante Ecclesiâ Cathedrali, vel Metropolitana (idem est de Abbati) Episcopus à Collegio Canoniarum non eligitur, sed Rex intra sex menses vacationis aliquem nominat & efficit Pontifici, quem, si in eo nihil requiritur desit, Papa insinuat & creare debet Episcopum; si autem nominatus à Rege idoneus non fuerit, Rex alium quempiam intra tres menses (*Lott. m. 37.* semel postea) apertum nominare compellitur sub pena depositionis; ut *Lott. l. 2.* verò nominatus habet quod idem, qui ad nos ad minimum 27. annos (& quod ad Abbates 21. annorum) quamvis veteris Canonis majorem statuti requirant, in schola aliqua celeberrima bono-

honoris gradibus insignis, v. gr. in Theologia vel jure civili, aut Ecclesiastico Doctore aut Licentiatum. Quamvis & alios nominatos carentes his gradibus Papa creare debet Annuales, ut sunt Episcopi Gentiles & consanguinei alique persone illustres, (sæpe enim militis & ratio aliqua temporalis postulat, ut hujus generis viri, postpositis humilioribus & obscurioribus hominibus, ad sacras præfecturas promoveantur.) Item regulares & mendicantes, quibus vi statutorum Ordinis interdictum est istis scholasticis gradibus, modò sint excellentis virtutis & doctrinæ, ut nec isti gradus requiruntur in nominandis ad Abbatias. Porro hoc jus nominandi interdum Regi non competit, ut si in aula & comitatu Papæ mortuo præfule vacaverit Ecclesia, eam tunc solus Papæ natus & arbitrio creetur Antistes, ita ferè Azor. Altera est nominatio (quam scholasticam vocat Azor.) concessa non solum in Gallia (de qua integrum tractat. scriptum Rebhoff.) sed & alibi celeberrimis quibusdam Universitatibus, seu Academicis (vove, ut ait Lott. n. 33. pauperum literis in eum benium, seu pauperum graduatorum, ut illis de honesto aliquo subsidio Ecclesiastico succurratur usque ad certam quantitatem; Attribuit in hunc finem tertâ parte beneficiorum exceptis Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus & Cœnobiacis, nimirum quæ quatuor mensibus Januarii, Aprilis, Julio, Octobri, ut Azor, loquens de Academicis Galliar, hoc est, tertâ anni parte vacaverint, ut ea literarum cultioribus ad academicos honorum gradus promotis conferantur à Episcopo, Collegio, vel aliis, qui jus habent beneficia conferendi, non nisi nominatis à schola publica, seu Universitate, Azor. loc. cit. ita ut gratia istius nominationis scholasticæ non recedat à natura expectativæ, ut Lott. n. 35. Jus enim, quod talis nominatus per eam acquirit, est, ut ei beneficium ex dictis, quod postea vacaverit, conferatur, Azor. ibid. ubi etiam de gradibus, quibus instructus esse, & tempore, quo studiis vacasse debet quis, ut jure nominari possit, & quod necessarium inier reliqua, ut nominandus debeat beneficia, quæ obinet, una cum vera iustaque annuorum proventuum designatione, cum eos nominare non liceat, qui beneficio sunt donati ad quatuordecim annos aeternum, ac propterea hujus quantitas mencio fieri debet. Porro nominatum per Universitatem, dum ei sit contradictio, teneri possidere istum nominationem, ad cujus executionem agit, probando qualita-

tes inindolito requiritas, & quòd beneficium non excedat valorem taxatum, tradit Lott. n. 34. et. p. 15. Ex decreto autem Greg. XIII. qui cessit nominationi quæ beneficio, ad quod prius fuisset nominatus, eo ipso redderet inhabilis ad alias nominationes, Lott. n. 42. Quòd si autem fuisset nominatus ad alia, quæ adhuc obinet, non poterit inibi primæ nominationi, nisi iustificato, quod omnia simul non excedant summam taxatam. Et hæc, dum nominatus est actor, & petit, si enim esset reus & passivus, utique præsumeretur pro validitate & iustitia actus, & dicemur valorem esse supra taxam, & nominatum obtinere alia beneficia, incumberet onus probandi. Lott. n. 43. citans Rebhoff.

5. Datur & alia nominatio cum dictis nominationibus ex parte symbolizans; nimirum quæ fit in Ordine Militari S. Joannis Hierosol. in communis linguarum juxta ejusdem Religionis statuta, vocaturque eorum vulgari sermone *Insulio*, in qua non tantum probibetur ambibus, sed imponitur necessitas petendi sub pena inhabilitatis pro ea vice, juxta c. 43. *de commendis*. Lott. n. 44. & sequentibus. Ut verò ista nominatio tribuat nominationi juri, necessaria est expectativa magni Magistri, quæ dari solet sine præjudicio majoris Antiquitatis alierius cum clausula: *Ex nunc prout ex tunc*. Tribuitur autem per hujusmodi nominationem factam in vim expectativæ ad minimum jus adire, ita ut compelli possit magnus Magister ad conferendum, eoque recusante possit committi causa in Rota, ut Audiore ipse conferat in vim Clem. *Audiore de repositis*. Lott. n. 46. In his autem nominationibus perpetuo præferuntur magis Antiani, tam ex forma concessæ expectativæ, quam ex juris communis dispositione, nulli habita ratione majoris merentis, utpotè cujus ratio non habetur in aliis quam dignitatibus conventualibus; habent tamen etiam ratio incapacitatis personæ, quæ nulla est frequentior, quam debiri etiam commune æritium, ita ut, qui tempore vacationis seu vacationis fuerint repeti debitoris communis æritii, sint incapaces ad obinendas dignitates & Commendas vacantes, quapropter qui intendunt finire, solent comparere in lingua, & exhibere publicum testimonium Secretarii, quòd non sit delictus in iustis debitorum ipsius æritii; creditur enim tali testimonio officiali, ad quem ea res pertinet. Lott. n. 47. Vide eundem de hoc pluribus *num. seq.*

SECTIO PRIMÆ.

De Provisione & Acquisitione beneficiorum per præsentationem & institutionem.

CAPUT PRIMUM.

De Jure patronatus.

PARAGRAPHUS I.

De Natura & Divisione juris patronatus.

Questio II. Quotupliciter in jure accipitur nomen patroni & juris patron.

Respondeo: Triplex. Primò, pro advocato, & jure patre, pro jure advocatæ, cujusmodi patroni sunt, quæ patrocinium causarum forensium, quæ in judicio aguntur, suscipiunt. Secundò, *P. Leuen. Vari. Benef. Pars 11.*

pro Domino, & jure patron. pro jure civili intro ducto, quod competit Domino, seu Dominis acquiri pro beneficio manumissionis, quo servum dimittit liberum, in personam liberi, seu servi manumissi ad obedientiam & operas sibi præstandas, de quo exstat tit. in ff. *de jure patronat.* & Cod. *de bonis liberis & jure patr.* Tertiò, pro jure inducto à SS. Canonibus nominandi ad beneficia Ecclesiastica. *Pub. ad. de jure patr. sub titulum.*

Questio 12. Quid sit jus patronatus hoc ultimo sensu acceptum, & quotupliciter consideretur?

1. Respondeo ad primum: Definiri illud passim ex Abb. ad c. 3. *Quoniam vult de iure*. Jus honorificum, onerosum, & utile, competens alicui in Ecclesia, quod de Ordinarii consensu eam extrahere, fundare, vel dotare, aut à suis antecessoribus factum fuisse, quam definitionem explicatam vide apud Barbof. *fora Eccl.* l. 2. c. 12. n. 1. Verum clarius & brevius ex Host. *in sum.* l. 1. n. 1. quod sit potestas nominandi seu praeficiendi promovendum ad beneficium vacans. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 1. Less. l. 2. de *just.* c. 34. n. 17. Castrop. *tr.* 13. d. 2. p. 2. n. 1. Pirh. *loc. cit.* n. 1. in ordine nimirum ad praecipuum actum & exercitium patroni, licet de cetero multa alia iura competant patrono. Castrop. *ibid.* nimirum honorificentia & praestatio alimentorum. Addit Host. ad beneficium simplex; cum tamen ad duplicia etiam praesentare possint patroni, quia per simplex intellexit beneficia non electiva, seu quae Praelatorum non sunt. Pirh. *loc. cit.* Dat. & aliam descriptionem Loet. l. 2. q. 3. n. 22. *Et seq.* quod nimirum sit *praeferentia* (quod est genus, comprehendens sub se omne privilegium, unde & dictum praerogativa matriae, seu singuli militaria) *et cetera* (per quod restringitur dictum genus ad illa tria: honorificentiam, supplicationem alimentorum, & praestationem, quoniam in unoquoque horum sine concursu aliorum possit consistere) *ius illud* seu *praeferentia*, ita ut non fiat, quod non habet ius praeficiendi, ergo non habet ius patronum. Licet rite sequatur, non habet ius patronum, ergo non habet ius praeficiendi. Loet. *ibid.* n. 23. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 11. n. 7. n. 8. concessa per Ecclesiam (praeferentia enim ista tota provenit ex concessione Ecclesiae, quod tamen non facit, quod dicatur competere de iure communi. Loet. n. 26. citans Lamb. *ubi ante* l. 4. n. 8.) *in retributionem temporalium* (ut hinc constituantur differentia inter hanc praerogativam & alias; dum ista conclusit ad causam gratitudinis, in qua consistit radix ipsa & fundamentum patronatus. Loet. n. 28.) *pro conferendo beneficio Ecclesiastico* *eligentem*, ut excludantur aliae legiones factae ex alia causa in Ecclesiam vel beneficium semel in esse suum deducum. Loet. n. 29.

2. Respondeo ad secundum: Ius patronum considerari dupliciter, active & passive, prout nimirum exercitur in persona praesentantis, & passive seu applicative in persona praesentati, quatenus per iuspatronum, seu active consideratum sit, ne quis beneficium conferat, nisi ad praesentationem talis praesentantis, per passivum verò, ut certè v. g. de tali familia sine praesentando. Loet. l. 2. q. 1. n. 1. Barb. *loc. cit.* n. 23. citans Moetam.

Quaestio 13. Qualiter ius praesentandi, & ius patronum distinguantur?

Respondeo: Omnis, qui habet ius praesentandi, habet etiam ius patronum. Sed non omnis, qui habet ius patronatus, habet ius praesentandi; nam cum ius patronum non sit aliud, quam certa praerogativa per Ecclesiam concessa in retributionem, &c. & hac praerogativa restringatur ad tria illa: honorificentiam, alimentorum supplicationem, & praestationem personae ad beneficium vacans, ita ut haec tria considerentur ut effectus iuspatronatus. & in unoquoque eorum sine aliorum concursu possit consistere ius illud sive praerogativa, juxta dicta paulò ante ex Loet. Aliam differentiam dat Corrad. *in pr. benef.* l. 1. c. 6. n. 337. nimirum, quod aliud sit esse patronum, aliud habere ius praesentandi, quia primum respicit petitionem; ius verò praesentandi possessionem, prout etiam, si quis habet ius praesentandi, non sequitur, quod habeat ius patronum. cum ex alia causa possit competere ius praesentandi, quàm ex iuspatronatu. Praesentatio siquidem competit quandoque per viam simplicis petitionis, veluti dum populus petit vel supplicat, ut talis institutor in Ecclesia, ex eo quod gratum illum habeat. Sed videtur ab eo accipi praesentatio vixitè impropiè, & ad summum pro pura nominatione.

Quaestio 14. Quotuplex sit iuspatronatus?

Respondeo: Prima divisio iuspatronatus est in Ecclesiasticum, laicale, & mixtum, c. cum autem. b. 1. Azor. *et. c. 19. q. 3.* Barb. *loc. cit.* n. 3. Loet. l. 2. q. 10. n. 2. cum communi. Secunda divisio in hereditarium & gentilitium. Barb. n. 20. Loet. l. 2. q. 11. n. 3. addens ex utroque hereditarium speciem, quae mixtum dicunt. Tertia divisio in personale & reale. Castrop. *et. d. 2. p. 4. n. 1.* Nunc de singularum harum specteretur natura in particulari.

Quaestio 15. Quid sit iuspatronatus Ecclesiasticum?

Respondeo: Esse iuspatronatus, quod bonis Ecclesiae comparatum est, intelligi nisi postmodum simili oneroso pervenerit ad laicum, de quo paulò post vel competat alicui ratione Ecclesiae (sæpe enim clerici iure Ecclesiarium, quibus praesentant, habent potestatem praesentandi promovendos ad beneficia, Azor. *et. c. 9. q. 3.* & iuspatronum competit Ecclesiae, ex cuius bonis fundatum est beneficium, ita ut iuspatronatus radice in Ecclesia, & in eius Rectore tanquam puro ministro huiusmodi huius iuris exercitium. Loet. *et. q. 10. n. 3.* dignitatis, aut beneficii, quibus annexum, vel à ipsa Ecclesia, monasterio, alive loco pio donatum, legatum &c. (hoc enim evadit Ecclesiasticum, nisi aliter praeservatum fuerit à dicto donatore laico, juxta paulò post dicenda) Castrop. *loc. cit.* p. 2. n. 2. citans Vafq. de *benef.* c. 2. ff. 1. dub. 1. Gonz. *reg. 8. Cancell.* gl. 18. n. 2.

Quaestio 16. Quid sit iuspatronum laicale?

1. Respondeo: Quod competit alicui sive laico, sive Clerico sit, ratione patrimonii, seu bonorum secularium imperforum in erectionem vel fundationem, seu dotationem Ecclesiae aut beneficii. Less. *et. c. 34. n. 19.* Barb. *loc. cit.* n. 13. citans Heydem. de *incamp. benef.* c. ult. n. 113. Vivian. de *jur. p.* l. 1. p. 1. c. 3. n. 12. unde vides, ad diligendum, si iuspatronum Ecclesiasticum, an laicale, non considerandam personam possidentis illud, sed titulum, quo possideret. Castrop. *loc. cit.* idem sentit Loet. l. 2. q. 10. n. 3. citans Abb. *in c. cum autem. loc. cit.* n. 1. Lamb. l. 1. p. 1. q. 1. n. 3. *Et cetera*, dum ait: Consentit DD. iuspatronum, Ecclesiasticum dici illud, quod competit ratione Ecclesiae, & laicum, quod ratione patrimonii, sive personae sit laica, sive Ecclesiastica, & clarum n. 40. *Et cetera* ubi, quod in alio arguitur ad Ecclesiasticitatem, & laicalitatem iuspatronum, ex qualitate personarum, quibus applicatur; non enim fuit esse, patronum esse clericum, ut iuspatronum dicatur Ecclesiasticum, sed ex aliis, ut competat ratione Ecclesiae, adeoque omn attendendum statum personae, nisi in ordine ad statum ipsius patronatus, nimirum cum is sit in dominio Ecclesiae, vel quia de bonis Ecclesiae constituitur, vel quia necesse de bonis patrimonialibus ecclesiis, tamen postmodum in Ecclesiam aliquam seculari vel regulari transusus, adeo ut ipsa Ecclesia vel monasterium dicatur patronus, & actus praesentationis ei tribuatur. Unde qui opinari sunt, eo ipso quod patronatus deveniat ad clericum, effici Ecclesiasticum, vel tropicè loqui, ponentes nomen Clerici pro ipsa Ecclesia vel beneficio, cuius Rector est Clericus, vel malè sic opinari, citat pro hoc Abb. *in c. cum vult. de off. deleg.* n. 3. *in fine.* *Et in c. eam re. b. 1. n. 4.* Declarantur haec ipsa pluribus in particulari adductis exemplis.

2. Sic itaque iuspatronum est laicale primò: Quod non ratione Ecclesiae vel beneficii Ecclesiastici, sed ratione proprii patrimonii competit Clerico; dum nimirum in ex bonis suis patrimonialibus, aut industriis sua acquisitis (qualia censetur etiam acquisita ex quotidianis distributionibus, utporè de quibus pro libito suo potest disponere. Loet. *et. q. 10. n. 14.* citans Jafon. l. 3. *conf. 77. num. 8.*) erexit, dotavit, &c. beneficium. Loet. *ibid.* n. 12. *Et seq.* Corrad. l. 4. c. 2. n. 22. Pirh. n. 3. Barb. n. 14. citans Abb. *in c. dubitas.*

hinc it. n. 4. Mandof. *ad reg. l. Cancell. g. 10. n. 7.* Et. Erit enim ex eo folium, quod, quicquid beneficii, efficit persona Ecclesiastica, & simul obtineat reditus Ecclesiasticos, recte presumatur, quidquid in hunc erectionem impensum est, processisse ex bonis Ecclesiasticis, adeoque videatur sufficienter conclusum Ecclesiasticitatem talis patronatus. Gloss. Archid. *Praepos. Abb. in c. Apostolica. Lamb. loc. cit. n. 7. Et.* Vide etiam *Cont. loc. cit. num. 41. & seq.* nihilominus administratio probatio contra dictam praesumptionem, & hanc per eam profigari potest. *Lott. loc. cit. n. 9. Quin & Garc. p. 5. c. 1. num. 594.* intra decennium, ut ait, *Rovae;* dum jus patronatus à Clerico beneficiario, qui capellam fundavit, relictum est suis haeredibus aut consanguineis ex eo, quod illis relictum in fundatione, & herant in quali possessione praesentandi, praesumit, fundum ex bonis patrimonialibus, cum aliis non possit illis relictum, nec fuisse admissum ad praesentandum. Mandof. *loc. cit. de derog. juris verb. quere.* Gonz. *Gl. 18. m. 107.* apud eundem Garc.

3. Secundò: Si Clericus laici fundatoribus succedat. *Barb. loc. cit. Cortad. loc. cit. num. 58. & 54. in fine.*

4. Tertiò: Dum Clericus ex bonis acquisitis inquit Ecclesiae seu ex beneficiis suorum reditus fundat capellam, relinquendo & nominando patronos haeredes suos vel consanguineos, jus patronatus erit adhuc laicale; ubi confensum est, Clericos de talibus bonis posse testari & disponere, & in his ab intestato succedi, sicut in patrimonialibus. *Garc. loc. cit. num. 94. tibi etiam,* quod si in dicto casu talis Clericus de jure patronatus nihil disponat, spectet adhuc ad haeredes; si vero est, ubi Clerici testari non possint de istismodi bonis, tunc enim patronatus pertinet ad Ecclesiam, & sic ad successores in beneficio vel dignitate fundatis; nec potest talis fundatus sibi ut privatus aut consanguineis, aut aliis id applicare. *Garc. ibid.*

5. Quartò: Idem dicendum de Episcopis habentibus indultum & facultatem testandi à Papa, fundantibus juspatron. ex bonis acquisitis ex Episcopatu, illudque relinquendis suis consanguineis, vel aliis laicis bene viis, juxta *Garc. loc. cit. n. 591. Lott. l. 2. g. 10. n. 2.* nimirum illud esse laicale, eo quod jam talia bona per dictum indultum Pontificum, quo conceditur potestas de his disponendi tam inter vivos, quam in ultima voluntate, effecta jam sunt de patrimonio ipsius Episcopi seu Prælati. *Lott. ibid.* Et quidem de jure commune est laicale, dicto privilegio seu indulto cadente solum seu ex tunc de se super remanendo impedimento juris positivi, quo inhibetur libera dispositio de talibus bonis, & non super acquirendo juspatronatus; hoc siquidem sobrato impedimento, indultarius ea libere impendit, in quem usum maluerit, adeoque dum ea impendit in fundationem beneficii & acquirendum juspatron. id facit libere; non secus, ac dum Ordinatio impedio conferre propter reservationes Apostolicas conceditur, ut illis non obstantibus conferat privilegium cadit super remotione impedimenti, non super actu collationis securus, sed hanc dicitur Ordinatio; sicut si ligato pedibus solvantur vincula, beneficium dissolutionis consummatur in dissolutione vinculorum, actus autem sequens ambulationis est actus hominis liberi, distinctus ab illo beneficio. *Lott. l. 2. num. 34.* imò dum testari non possunt Episcopi, fundant tamen aut donant inter vivos capellam vel beneficium, solere illas, uti sæpe fit in Hispania, juspatronatus relinquere suis consanguineis, abique eo, quod Ecclesia seu successor in Episcopatu, vel Camera Apostolica, ad quam bona relictæ spectant, in eo succedant, aut se intromittant, adeoque stante hac consuetudine etiam illud juspatronatus consanguineis laicis relictum fore laicale, ait *Garc. loc. cit. n. 596. & 597.* secus tamen, dum Episcopus ex devotus aut se bonis feudalibus, aequum per ipsum incooperentur meas fuit, fundaret beneficium cum reservatione juspatron. pro suis consanguineis laicis; nimirum jus illud patronatus

minime reputari laicale, & eam reservationem patronatus esse inimilem, ab *Lott. l. 2. n. 24.* eo quod cum bona illa sint de dominio Ecclesiae, & facta devotione, etiam ante incorporationem, dicantur plene pite pertinere ad Ecclesiam, improbabile est ut patronatus alteri quam Ecclesiae acquiratur; unò & Papa confirmaret talem reservationem patronatus. Etiam laicis, ex quo non habet causam traditam in pure communi, ea iudicabitur ex nullo privilegio. *Lott. loc. cit.* ubi etiam numerus *seq.* contra Monach. ostendit, non esse plus fere majoris praedium, in Ecclesia bona Ecclesiae dare in feudum, quam ex eorum applicatione in erectionem beneficii continere juspatron. laicis.

6. Quintò: Tamest, ut dictum, dum beneficium fundatum ex bonis Ecclesiasticis, juspatron. etiam deinde transeat ad laicos, adhuc sit & maneat Ecclesiasticum, *Barb. loc. cit. num. 16.* id tamen intelligendum, dum laicus acquirat dictum juspatron. titulo merè lucrativo v. g. donatione. *Barb. ibid. Pirh. num. 4.* si enim illud acquirat titulo oneroso, v. g. penumissionis auctoritate Apostolica, minus suam originalem naturam, & efficitur laicale, non secus ac bona Ecclesiastica sunt laicalia & patrimonialia juxta conditionem personæ laicalis, cui adherent, ne alioquin in nimis exorbitante lucro versaretur Ecclesia, si utrumque, nimirum quod illa dat in dicta permutatione, & quod illa acquirat à laico, maneat Ecclesiasticum; quod alienum videtur ab honestate Ecclesiae, quæ religiosa cultrix & auctrix est iustitiae, dum non patitur, contra iustitiam fieri aliquid in se vel in alio. *AA. ibidem ibid.*

7. Sextò: Si laici fundant de bonis propriis beneficium, juspatron. reservet Ecclesiae sub hac lege, ut ad eam pertineat, non tanquam Ecclesiasticum, sed tanquam laicale, erit patronatus laicalis, inspecto nimirum ejus fundamento & origine; lex enim illa fundatoris praeservat illud in eodem statu, & aliud hic nihil mutant, quoniam persona habentis ministrare, per quam mutationem non mutantur qualitates illa naturalis ipsius rei. *Lott. loc. cit. & n. 1. citans Syrio. in speculo de testam. Gl. 4. num. 17.* non obstante, quod alius translatio à laico juspatron. aliis laicis in Ecclesia, illud evadat Ecclesiasticum, & non attendatur amplius origo. *Lamb. loc. cit. a. r. Covar. c. 36. n. 5. Patif. vol. 4. conf. 35. n. 11.* id eodem intelligendum, nisi aliter in ipso actu translationis conventum. *Lott. num. 7. Barb. loc. cit. num. 12.*

8. Septimò: Dum laici vacante Ecclesia vel beneficio nominant Rectorem, quem capillum vel personam Ecclesiae praesentat Episcopo, juspatron. est laicale, quia in hoc casu laici nominantes potius dicuntur patroni, cum praesentans sit potius procurator, quam praesentator, quia actus illius non est liber, sed necessarius, & qui nominant, non habent solum consentiunt, sed potius praeservatio videtur ab eis facta, id est, si praesentans noster nominatum praesentare intra tempus, si habet et pro praesentato, *Garc. loc. cit. n. 616. ex Gamb. l. 3. num. 391. contra Jo. And. & contra juspatron. non erit laicale, si laicus praesentare debet cum consensu Ecclesiastici; sed si tantum cum consensu Ecclesiastici, quia id non tenentur sequi. Garc. ibid. ex Putco. l. 2. de reg. 506.*

9. Econtrà juspatronatus. Et Ecclesiasticum primò: Quod est orum habeat ex patrimonio vel bonis laici, fuit tamen vel ab initio, v. g. in fundatione à fundatore, etiam laico, praeservant personam Ecclesiasticam, vel postmodum hanc dicitur, donatione, vel quovis alio titulo translatum in Ecclesiam, collegium clericorum, vel in personam Ecclesiasticam, etiam privatam ratione dignitatis vel beneficii, annectendo illud beneficio. *Lott. loc. cit. n. 20. Pirh. loc. cit. n. 3. Garc. p. 5. cit. n. 553. Barb. n. 10. citans Lamb. ubi ante a. 1. Rebuff. in pr. tit. de praesent. n. 5. & 7. Patif. de reg. l. 2. g. 4. num. 19. Lott. l. 2. g. 10. num. 6. citans Covar. c. 36. n. 5. Patif. vol. 4. conf. 35. Cortad. l. 4. c. 2. num. 50.* facti enim huiusmodi translatione non attenditur amplius origo illius, intelligendo nimirum hanc sub dicta limitatione; nisi transferens illud alter transeat.

Secundò: Quod competit v. g. Episcopo ratione domini alicujus temporalis, v. g. Comitatus vel Ducatus alicujus competentis eidem Episcopo occasione seu ratione sue Ecclesie, cum illud jussit, habeat eorum et causam à Dominis illis seu comitatibus, quibus Ecclesie, seu in bonis Ecclesie. *Garc. l. cit. n. 555. citans Velaf. p. 2. consil. 183. ad finem. Barb. n. 8.*

11. Terrio: Jussatorem, censoris adhuc Ecclesiasticorum & Ecclesiasticum, quod competit laicis utriusque sexus religiose viventibus, habimur religiosum pellantibus, gaudentibus privilegio fori & Canonis. *Barb. loc. cit. n. 7. Lott. l. 2. g. 10. m. 44. citans Suar. de censur. 10. s. d. 22. f. 1. Malfard. de prob. consil. 960. m. 2. & 6. Lamb. ubi ante a. 10. Gig. de pens. g. 24. m. 1. Et in specie, quod competit Beginis, monialibus, Abbatissis. *Garc. loc. cit. citans pro hac m. 554. ex premissis Rote decisionem. Item quod spectat ad illas tertii Ordinis S. Francisci, non in singulas, sed in universas. *Garc. n. 556. citans præter paulo ante citatos Selv. de benef. p. 3. g. 11. n. 3. Felin. Roch. ecc. Lott. n. 47. Item quod spectat ad magistrum seu Militem Ordinum militarium D. Jacobi Calatrave, Alcantaræ, &c. etiam conjugatos ratione magistratuum non præceptoriarum seu Commendarum. *Garc. ibid. citans Malfard ubi ante n. 3. & ex eo Barb. loc. cit. n. 8.****

12. Quartò: Idem dicendum videtur de jurepat. nimirum esse Ecclesiasticum, quod competit confraternitatibus vel sodalitatibus laicorum aliorum, juxta *Garc. loc. cit. n. 606. Lamb. p. t. l. 1. g. 1. n. 10. m. 4. Et 1. Gmter. gg. coram l. 2. c. 35. m. 34. & plures alios apud Garc. dum dictæ confraternitates affixæ sunt alicui Ecclesie, & maxime si ab Ordinario sunt approbatæ; quia tunc, ut Lamb. licet ipsi confratres sint laici, & ex sua persona non dicantur patroni Ecclesiastici, tamen quatenus faciunt collegia, quæ Ecclesie adherent, bene dicuntur patroni Ecclesiastici, & ita etiam pro rebus communibus ipsius confraternitatis conveniunt eorum iudice Ecclesiastico, & non eorum laico, licet de aliis eorum rebus, & delictis conveniantur eorum iudice laico seu seculari. Sunt etiam ipsæ tales Universitates, et si sunt universitates laicorum, ut *Garc. n. 606. dum ab Ordinario sunt approbatæ (vel etiam absque dicta approbatione, ut Castilio Menoch. Sforza ecc. apud Garc.)* loca pia, & de foro Ecclesiastico, quia & loca religiosa; unde jam habebunt semetipsis ad præsentandum, nec poterunt variare ut laici. *Garc. m. 607. Quamvis ex æquitate ad effectum derogationis & relevationum illud jussit. istiusmodi confraternitates censendum sit laicale, *Garc. n. 608. Contrarium tamen sententibus de his confraternitatibus, dum confratres non induuntur aut distinguuntur signo aliquo religionis, dum ipsi capellam aliquam vel beneficium collatis symbolis, vel aliter ex bonis secularibus fundant; quamvis illi in aliquibus locis vocentur Ecclesia. *Less. loc. cit. n. 21. Azot. l. 2. c. 28. §. item jussit. Cort. l. 4. c. 2. n. 54. Barb. n. 15. Covar. gg. pract. c. 36. m. 8. Navar. de foro comp. conf. 3. Fuf. de visitat. l. 2. c. 14. n. 12. & alii citati à Barb. & Garc. n. 604. juxta deciss. Rote in Palens. benef. 16. Olib. 1576. quam ibid. refert Garc. eo quod dictæ confraternitates non gaudent privilegio fori & Canonis dici non possint persone Ecclesiasticæ, nec pium collegium, & licet causæ pietatis infirmis sint, & affixæ alicui Ecclesie, ipsi tamen, ex quibus Collegium hoc vel universitas constat, & ad quosum suffragia sit præsentatio, sint merè laici, & hanc universitatem laicorum, præsentatio spectet, & non ad Ecclesiam, nec ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem. Contrarium quoque sentit Lott. cit. g. 10. n. 45. atque constare, perperam sit sententiæ A. A. oppositæ sententiæ, eo quod supponatur jussatorem spectare ad Ecclesiam, cui confraternitas est affixæ, & jam recedat ab hypothesi, in qua versamur; nimirum quid illud competat ipsi confraternitati, vel reineretur eadem hypothesi, nimirum quid confraternitas in solidum jussit illud competat, & sic excludimus illud ab Ecclesia, & jam im-****

possibile est, illud dici Ecclesiasticum, aut fieri argumentationem à Beginis vel foribus tertii Ordinis; et hæc supponantur propter religionem, quam habent, facere collegium vel monasterium, quod reputatur Ecclesiasticum, & vel sic Ecclesiasticum, cui jussatorem, est acquiritur; neque enim queritur, an confraternitates tales, sint loca pia ratione alterius operis, ad quod infirmis, vel etiam, an sint subiectæ foro Ecclesiastico, quia infirmis auctoritate Ecclesiastica (quod utrumque admittit Lott.) sed an sint collegia Ecclesiastica ratione alicujus Ecclesie, cui jussatorem, quæritur sit, quod quia non sunt, etsi de cetero in pluribus subiectæ sint Episcopali jurisdictioni, affixæ etiam sint Ecclesiis, in quibus habent oratoria, etiam si insuper instituat auctoritate Episcopi, jussatorem. his competens non est Ecclesiasticum, sed neque habent privilegium fori, quale in universum habent persone Ecclesiasticæ.

13. Quintò: Jussatorem, competentem seu relictum operatilis, hoc est, præfecti fabricæ Ecclesie seu economis Ecclesie laicis, est adhuc Ecclesiasticum juxta eundem *Garc. p. 5. c. 1. m. 599. citantem pro hoc Hieron. Paul. in practis. Cancelar. Lamb. loc. cit. n. 10. n. 6. Malfard. consil. 960. n. 14. Rebuff. in practis. de præsent. n. 6. Gamb. de off. leg. l. 3. n. 190. Et n. 145. eo quod licet sint laici, competat tamen his illud jussatorem, ratione officii & administrationis bonorum Ecclesie, adeoque illud his non proveniat ex eorum personis, sed ex ipsa Ecclesia ut Hieron. Paul. se ita repræsentant quoad banc administrationem personas Ecclesiasticas, quibus de jure competit cura fabricæ & administratio bonorum Ecclesie. Verumque id putat *Garc. ibidem. contra Gamb. etiam si ipsi præfecti fabricæ laici deputati non sint vel confirmati ab Episcopo, sed à parochia vel ab alia, ad quos de consuetudine id pertinet. Contrarium quod præcipuum sentientibus Felin. in re. quando littera Apostolica. l. m. 4. Covar. cit. c. 36. num. 8. Selv. p. 3. g. 11. n. 60. Rota. de jurep. p. 1. g. 3. num. 17. Azot. p. 2. c. 28. & alii, quos citat & sequitur Lott. cit. g. 10. n. 48. Ex eo, quod illi sint laici non gaudent privilegio fori & canonis, etsi ratione muneris conventui possint in foro Ecclesie; sed neque illud jussatorem, habeant ab Ecclesia, hoc est, ratione Ecclesie aut beneficii (non enim per hoc, quod deputentur ad tale munus, creatur aut mandatur illis officium aliquod in Ecclesia ipsa cum superioritate vel potestate aliqua, sed nudum exercitium seu ministerium convertendi alios reditus in causam fabricæ sub onere reddendi rationem ministris ipsius Ecclesie, ut Abb. Auster. & alii apud Lott. n. 53.) sed competat illis ratione muneris, quod utcumque dici possit dependens ab Ecclesia, aut et ad eam, est tamen quid penitus ab Ecclesia ejusque iuribus distinctum & remotum, & profectus laicale. *Lott. cit. m. 53. Et 58.***

14. Sextò: jussatorem spectans ad hospitalarios, id est, administratores hospitalium, etiam laicos, est Ecclesiasticum; dum hospitalia fundamini est auctoritate Episcopi, juxta *Garc. n. 600. Lamb. ubi supra n. 7. & Gamb. n. 413. eo quod hospitalia sic erecta sint loca pia, religiosa, gaudentia privilegio Ecclesie ut Selv. p. 1. g. 6. n. 8. Thiaquel. de privileg. p. 1. causa in præsentatione. Mandos. de signat. practis. tit. n. 6. Gutierrez. loc. cit. n. 29. Zetola. in p. 1. p. hospitalis &c. apud Garc. m. 601. gaudentes etiam immunitate, de Gonnif. de immunit. Eccles. Covar. l. 2. var. resol. c. 10. n. 4. Malfard. &c. etiam dum non habent Ecclesiam annexam in forma solemnem Ecclesie, eo cit. m. 601. insinuat *Garc. Idem se temere dicit n. 602. Garcias contra Gamb. l. 1. rubric. de potest. leg. circa hospitalia, & plures alios, nimirum esse adhuc impare. Ecclesiasticum, etsi hospitalia non sit erectum vel approbatum auctoritate Episcopi, & eo quod licet tunc non sit locus sacer vel religiosus, & sic non gaudeat immunitate, ut Gonn. Cabedo &c. videntur tamen adhuc esse locus pium, & de jurisdictione Ecclesiastica, & gaudent privilegio Ecclesie, cum causa pietatis sit institutum, juxta c. de Xwendach. Et religiosi. domib.**

bus, & en, quæ habentur in Trid. sess. 22. c. 8. g. ut-
pote locum habentia in hospitalibus & locis pijs pe-
natis, neque auctoritate Ecclesiastica infertur, ut cen-
set S. Congreg. Concilii. Et hoc adhuc, ut Garc.
n. 603. Etiam hospitalia non est perpetuum, sed à
fundatore vel ejus successoribus revocari potest: cum id
non tollit, quod totum dici possit locus pius, vel sal-
tem causa pia, seu opus pium. Scilicet, loc. cit. n. 6. Sfor-
tis Odus, de integ. restant. p. 1. g. 3. n. 6. n. 48. &
plures alii apud Garc. n. 603. & quilibet causa pia
gaudet privilegio, quibus gaudet Ecclesia. Tiraq. de
privileg. causa pia privileg. 140. Sylv. V. ligatus.

14. Secundum: hinciter ex eadem causa Ecclesiasti-
cum esse juspatron. quod spectat ad collegia instituta
pro sustentatione pauperum studentium vel aliorum
generorum, tenet Garc. n. 612. eo quod & hæc sint
loca pia gaudenda privilegio Ecclesie, & si inferta
auctoritate Ecclesiastica, etiam sint loca religiosa. Ge-
ronda de gabell. p. 7. n. 42. Azavedo &c. apud Garc.
& reputantur Ecclesiastici: licet major pars sint laici.
Roch. Barb. Card. Albanus, quamvis dictum
juspat. situm ubi major pars est laicorum, ex æqui-
tate ad effectum derogationis & reservationum vi-
deatur censendum laicorum. Garc. ibid.

Questio 17. Quid sit juspat. mixtum?

Respondetur: quod ex patronia laici & Ecclesiastici
coalescit. Castrop. loc. cit. num. 2. live quod per-
tinet partem ad Ecclesiasticum, partem ad laicum.
Barb. loc. cit. n. 17. citans Monet. c. 10. n. 220. Ve-
rumtamen juspat. non dicitur mixtum ex solo con-
sensu Ecclesie seu patroni Ecclesiastici & patroni lai-
ci: sed illud tantum, quod æqualiter utrique compe-
tit: nam si ex tribus vocibus duas habet Ecclesia,
judicatur totum Ecclesiasticum: e contra si duas ha-
beat laici, totum esse laicale. Loz. l. 1. g. 10. n. 67.
citans Lignatium in c. debeat, c. de consuet. n. 3.
Roch. de jurep. v. jur. n. 16. qui ultimus totæ panti-
tatem hanc accipiendam ait, non ex paritate persona-
rum, sed ex parte suffragiorum: mixtum enim dicitur,
quod ex conventionibus & permissione præsumit
specierum comparationem confectum est. Loz. n. 62.
Menoch. conf. 461. n. 16. Et quæ mixtum aliud con-
sistit, nempe novæ vel teritiæ species, quod con-
fectum est ex speciebus in quantitate æqualibus, aliud
non consistit, in cuius alia species in minore quan-
titate admixta: utroque est ætenuum proprie species,
cùm ista admixtio simplicem quantitatem indicat,
nec mutet substantiam speciei, cui admiscetur: ut-
cunque enim possit & hoc dici mixtum: tamen, quia
prevaleat altera species, illa sola attenditur tanquam
mixtum potens, & ex ea sola accipitur denominationem.
Loz. n. 63. & 66. Contrarium tamen, nimirum,
etiam ubi non est patronus laicus, & duo vel plures
Ecclesiastici, dicendum adhuc esse non Ecclesiasti-
cum, nec laicale, sed mixtum, sic indicat Castrop. loc.
cit. p. 2. n. 3.

Questio 18. An igitur patronatus coale- scens ex laicis Ecclesiasticis personis quoad jura & effectus censendus sit lai- cus vel Ecclesiasticus?

Respondetur: In articulo præjudicii, quod potest
interiri patronatus bipartitus mixto, in quo ni-
mirum est dicta vocum æqualitas, censetur is merè
laicalis, v. g. quoad effectum exclusionis, reservatio-
nis, prout etiam censetur laicalis ad hoc, ut in eo non
requiratur forma examinis pro consecratione pro-
fectenda parochiali. Loz. n. 67. & 76. citans Roch.
ubi ait n. 15. Lamb. l. 2. p. 3. g. 9. n. 1. Hojed.
de incom. benef. p. 1. c. 24. num. 114. Scilicet, Barb. loc.
cit. n. 13. citans Mand. ad reg. 1. canon. g. 10. n. 8.
Gonz. ad reg. 2. gl. 13. n. 13. Scilicet. Et nequaquam
pars Ecclesiastica ratione dignior trahit ad partem
laicam, in perpetuum, & juxta desin. Roaz. erroneè sen-
serunt Añez de Falcon. & Staphil. apud Loz. cit.

n. 76. sed potius Clerico suffragatur privilegium laici,
& e contra. Abb. in c. de illius, de off. legat. n. 7. Fel-
sim. in c. multorum, de judic. n. 3. Feder. de Senis.
conf. 63. n. 1. apud Loz. cit. n. 68. dum enim agitur de
favore vel odio, juris min. scilicet opponitur aut reci-
tetur, am d. dissolvit ista mixtura: unde sicut mix-
turam comprehenditur in favorabilibus sub simplici,
ita in odiosis minime. Loz. n. 79. citans Surd. c. 43.
453. n. 49. Zimaldi Rainum, Berio, &c. Hæc
eadem procedere, nimirum non cadere sub regula
reservationum beneficiorum: esse locum innovationi,
dari quodammodo ad præstatandum, si patronatus
constaret ex duobus Ecclesiasticis & uno laico, tenet
Castrop. loc. cit. n. 3. citans Perez de Lira. l. 2. de capel-
lan. c. 9. n. 16. eo quod conjunctio patronorum Ec-
clesiasticorum non debeat præjudicare laico. Idem
tenet C. de Luca de jurep. in sum. n. 47. in fine, dum
ait: probabilis magisque receptum est, idem tenen-
dum de mixtura inæquali, quod dictum de æquali,
ut nempe attendantur semper æa pars, quæ favorabi-
lior est, magisque expediat pro respectum diversitatis,
adeoque præstatatur limitatio actionis illius: quod
una & eadem res diverso jure censeri non debeat,
dum idem juspat. pro diversitate effectuum seu re-
spectuum quandoque Ecclesiastici, quandoque lai-
calis jure mentitur: sic insuper idem Card. n. 48. hæc
procedere, ubi juspat. tam in habitis, quàm in non
in exercitio pro æqualibus vel inæqualibus personis
pertinet partem ad laicos, partem ad Ecclesiasticos.
Secus ubi partes laicorum cedit quoddam juspat. habi-
tuale seu honorificum, actuali vero est tantum penes
Ecclesiasticos: quia tunc jure Ecclesiastici quoad
dictos effectus non censetur, idque, citam laici
in exercitio aliquam habeant participationem, per
jus nominandi quædam vel plures præstatandos ad
Ecclesiasticos, dummodò nominatio illa non sit coacti-
va, sed consensiva, in persona laici gratia præsen-
tatur. Sic olim habetur & commendabile efficit, ut ho-
die dum quoque fieret, nisi laici sibi ipsi hoc malum
intulissent per abusum Ecclesiasticæ indulgentiæ, dum
ea, quæ consensiva & ex dicto motivo præstaban-
tur, præterdere ceperunt admodum jure coacti-
vum inalterabile. Ita ille.

Questio 19. An igitur, dum juspat. est Ecclesiasticus, & laici, & factus est conventio seu concordia de alternis vicibus presentando, in turno Ecclesiastici cen- seatur Ecclesiasticum, in turno laici laicale.

1. Respondetur affirmativè Garc. n. 614. citans Jo.
And. in c. cum illis, de prob. in 6. Roch. p. jur.
g. 6. & alios. Unde si pro turno Ecclesiastici benefi-
cium vacaret in mente Apostolico, beneficium eade-
re sub reservatione, & tamen Ecclesiasticus coo-
meter turnum suum: tunc enim Papa providet loco
illius, & aliis fieret præjudicium laico: e contra, si
vacaret pro turno laici in mente Apostolico, non ca-
deret sub reservatione, & si provideretur à Papa cum
derogatione juspatron. mixti non habet locum de-
rogatio. Vide de hoc Garc. num. 615.

2. Contrarium tamen probabilis tenet Loz. cit.
g. 10. n. 98. ubi ait deceptum, & errasse Garc. repu-
tando merè Ecclesiasticum, & cadere sub reservatio-
nibus Apostolicis, dum facultas presentandi est in
turno Ecclesiastici: eo quod dum in tali patronatu con-
sistunt mixtus, non ideo dissolvatur ea mixtura, nec
tamen ille dividat juspat. aut jure presentandi, ut po-
te quod est individuum, sed tantum usum & exerci-
tium, ut Innoc. in c. 1. de jurep. n. 1. Vitalin. in elem.
placit. de jurep. n. 3. & c. duæ autem illi mixtu-
ræ & individuitate partis illius patronatus, non pos-
sunt juspatron. mixtum cadere sub reservatione, ac
ideo minus hic minime efficit, ut hinc soldeat
juspatron. ad exercitio in exercitio, ita ut cadat sub
reservatione, ut Gonz. ad reg. de mens. gl. 45. §. 3.
n. 35. Sed potius, ut usi hoc Papa intelligat, non
cen-

consensu voluntate præjudicare patrono existenti in termino. *Loet. m. 100.* non obstanti, quod existens in termino dicatur vice ipsi præsentari, ita ut ad eum dicatur pertinere præsentatio, sicut enim hæc simul, quod terminus præsentet vice sua, & præsentari hæc vice ad eum pertinere, & nihilominus beneficium præsentari, mixti non cadat sub reservatione propter mixtum, quæ non habet suas radices in eo exercicio, sed in ipso jure individuo. *Loet. m. 101. & 102.*

Questio 20. Quid sit jusp. hereditarium, qualiter presumatur tale in dubio?

1. Respondeo ad primum jusp. hereditarium est, quod transit ad quoscunque heredes, etiam extraneos. *c. 2. h. t. Loet. l. 2. q. 1. n. 19. Barb. cu. c. 12. m. 20.* citans Monet. *de ult. volunt. c. 11. n. 124.* Martellum. *var. resol. l. 2. c. 15. n. 2.* Bonacof. *de i. comm. opm. l. 4. tit. 5. n. 36.* Covar. &c.

2. Respondeo ad secundum: In dubio presumendum est, jusp. esse transitorium ad quoscunque heredes, etiam extraneos, ubi ex fundatione vel aliunde non doceatur de contrario. *Loet. loc. cit. Barb. loc. cit. citans Lamb. p. 2. l. 1. q. 1. n. 15.* Marant. *l. 2. centrov. resol. 16. n. 25.* Cæ. Cum enim de jure communi jusp. sit transitorium ad heredes quancunque extraneos. *Loet. ibid. citans Lamb. n. 1. aut. Molin. de primogen. l. 1. c. 14. n. 7.* Dicitur. *var. resol. l. 2. c. 18. n. 6.* Cæ. censetur in dubio fundator voluisse se conformare cum juri communis dispositione. *Loet. ibid. m. 20. & 21.* dicens esse communem sententiam, semperque rigere præsumptionem, patronatum non esse gentilitium, sed hereditarium, juxta *c. 1. & 2. h. t. ubi Abb. m. 3. & 4.* quæ tamen præsumptio eliditur ita, ut potius præsumatur gentilitium, si in provisionibus semper fuit habita mentio familie & descendentiæ, namque verò hereditarius qualitas, vel quando ipso 100. annorum nullus extraneus aut femina in eo præsentavit. *Barb. l. cu. m. 23.*

Questio 21. Quid sit jusp. gentilitium seu familiare, qualiter hæc qualitas patronatus imprimi possit, & perseveret, aut transeat?

1. Respondeo ad primum: Patronatus illam dicitur gentilitium, quem fundator voluit pertinere ad gentem seu familiam suam aut alterius personæ à se dictæ. *Loet. cu. g. 11. n. 3. Barb. m. 21.*

2. Respondeo ad secundum: Potest hæc qualitas imprimi patronatus per fundatorem quodcumque, etiam postquam fundationem, accedente consensu Ordinar. *Loet. m. 4.* citans deest. *Rotæ 671. n. 1. p. 1. revent.* ex quo libet translatio patronatus attentari nequeat in prejudicium illius, cui est jus quæsitum, etiam ex sola possessione bonæ fidei (veluti quia non clam & precario, sed palam & jure suo præsentavit) & hinc ista translatio fieri nequeat in prejudicium gentilitium, ubi pro gente relevans fuit. *Loet. m. 5. & 6.* citans Covar. *var. resol. l. 2. c. 18. n. 10.* Molin. de primogen. *l. 1. c. 14. n. 31.* Garc. *p. 5. c. 9. n. 69.* cessat nihilominus hoc præjudicium, dum patronatus potest hereditario imprimi hæc qualitas, quin & impellitur hæc tendat in favorem Ecclesiæ, utpote cui hæc ratio aperitur quæ liberatur post extinctionem familiæ, arque ita fingatur favore Ecclesiæ, quod sic fuerit à principio cautum. *Loet. m. 17.*

3. Respondeo ad tertium: hæc gentilitia qualitas semel impressa continuat, quousque gens ipsa seu familia durat intransmissibiliter, præterquam si transmissio ab ipso fundatore fiat. *Loet. m. 10. ex Lamb. l. 1. p. 2. q. 2. n. 8. m. 4.*

4. Respondeo ad quartum: Finita familiæ transit ad heredes & efficitur hereditarius. *Anchar. conf. 81. m. 4.* cupus sententiam esse communem & veram contra totum Gemm. *conf. 4. p. 7. n. 21.* *Loet. m. 11.* ubi foveat aliud disposuisset fundator, v. g. reservando patronatum pro tali familiæ taxativè seu tantum, vel

cum alio signo æquipollente, tunc enim vi pacti singularis penebatur illa excludi heredes. *Loet. m. 12. & 11.* *Paril. conf. 2. m. 6. l. 4.* Quin imò etiam durante familiæ posse talem patronatum alienari in præjudicium alienantis, & sic transire ad heredes extraneos, quotiens alii non impugnant, contra quos tamen etiam præscribi potest, ut *Loet. m. 14.*

Questio 22. Quid sit jusp. mixtum, intellige ex hereditario & gentilitio?

Respondeo: Patronatum repnari mixtum, dum fundator utramque qualitatem, nempe hereditas & gentilis in successore exegit (ex enim non potuit alia fuisse) ita tunc non admittitur, nisi quæ heredes sit utriusque gentilis; extraneus verò repellatur. *Loet. m. 11. n. 41.*

Questio 23. Qualiter jusp. de hereditario efficiatur gentilitium, & contra, vel etiam mixtum?

1. Respondeo ad primum: Potest post fundationem per seipsum Episcopum, si super hoc inter fundatoris, qualiter mixtum, ita mutare, ut de hereditario fiat gentilitium. *Loet. loc. cit. q. 47. m. 64.* minime tamen hoc poterit ad instantiam successorum in patronatu. *Loet. m. 61.* citans Felin. *m. c. cum accessissent. de consensu. n. 19.* Ferret. *conf. 144. m. 5.* Rotam in *Pylorog. juris. 31.* Marti 1628. Cum agatur tunc de mutanda voluntate defuncti. Potest item fundator de consensu Episcopi, ut dictum, post constitutionem jusp. eodem imprimere, seu potius insuper adijcere qualitatem gentilitii, sed tunc de potest hereditario efficiatur mixtum, potest posse fundatorem in codicillo declarare, an jusp. fuerit gentilitium, an hereditarium? Quin de posse etiam in notis in codicillo, quam in ipsa fundatione de consensu Ordinarii hoc vel illo modo qualificare patronatum, tradit Cortad. *pr. benef. c. 12. n. 17.* juxta decil. *Rotæ 671. n. 2. p. 1. revent.* Abb. *l. 1. conf. 19. n. 3.* *Paril. l. 4. conf. 55. n. 6.*

2. Respondeo ad secundum: Gentilitium mutari in hereditarium, seu transire ad potest heredes extranei seu alia familiæ, cui relevata fuerat, juxta dicta paritè supra.

Questio 24. Quid sit jusp. personale, & reale?

Respondeo: Personale est, quod à rebus & possessionibus distinctum personarum consistat, utpote competens personæ ratione personæ, quale est, quod tibi quisque hereditas & successibus competit ob fundatum Ecclesiæ, vel privilegium à Papa concessum. Reale est, quod rebus ipsis inhæret, v. g. quod tibi competit ratione altaris velz, castri, vel prædii, cui ex fundatione annexum est. *Castrop. cu. d. 2. p. 4. n. 1.*

Questio 25. An, & qualiter jusp. sit quid spirituale?

1. Respondeo: Esse secundum se, seu ex obiecto suo simpliciter & intrinsecè merè spirituale, tenent Sux. *l. 4. de Simon. c. 16. n. 7.* & 8. Laym. *Th. mor. l. 4. tit. 21. c. ult. §. 5. n. 60.* apud Pith. *loc. cit. m. 5.* item Navar. in *canonizatione super rub. de judic. cu. n. 2.* apud Loet. paritè post citand. *m. 1.* Tunc quia principium, à quo originem trahit, est quid spirituale, nempe potestas Ecclesiastica, non humana, ut inquit Navar. & naturalis, sed divina & supernaturalis per Christum Petro & Ecclesiæ tradita, per quam beneficia sunt infusa; cum quia actus obiectum ac terminus, ad quem ordinatur actualis consecratio, (nempe infusio & beneficium Ecclesiasticum) sunt quod spirituale. Sed neque obstat aliquid in se spirituale ordinari ad aliud spirituale dignum, & jusp. obveniri latis; cum in possint per privilegium ita ab Ecclesia concessum obtinere paria spiritus, v. g. beneficium.

2. E contra juspatri, secundum se & intrinsece non esse spirituale, sed tantum annexum spirituali, tenent *Q. m. c. quando de iudicis, de Abbi. ibid. m. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 1. Garc. p. 5. c. 9. m. 6. Loet. l. 2. q. 9. ferre per tot. Pich. loc. cit. qui ait: hanc esse probabiliorum, & juri Canon. conformiorem, & pleniorumque Canonist. Verum, ut hac ex fundamento resolvatur, observandum ex Loet. loc. cit. m. 1. in erectione beneficiorum pispatri, tres distinctos & minime confundendos concurrere actus. Primum attribuitur fundatori, & consummatur in oblatione temporalium pro erectione beneficii, & in reservatione jurispatris, expressa, aut subintellecta; forma autem est ejusdem oblationis sub eadem reservatione actualis presentatio facta Episcopo, aut habenti jurisdictionem Episcopalem. Alter actus est Episcopi, consistit in admisione dictæ oblationis parati, epus forma consistit in reductione materie illius profane ad spiritualitatem seu anexionem divini officii. Tertius actus tribuitur legi concedenti jusp. & consistit in ea concisione jurispatroni, (cujus proinde materia non est alia, quam triplex illa prerogativa honorificentia, fopeditationis alimentorum, & facultatis presentandi Rectorem beneficii) forma autem illius est annexio sive applicatio hujusmodi juris facta beneficio erecto, quâ ratione juspatri, dicitur annexum spirituale.*

3. Hinc prenotato, quomodocumque definitur seu describitur spiritualitas, (de quo vide Loet. loc. cit. m. 6. & 7.) ea excluditur à patronatu. Si enim simpliciter annectatur persona patroni, prius illud non consequitur à portatore supernaturali (quantvis, ut Loet. m. 3. in abstinendo spiritualitatem hanc, non statim fieri relatio facienda ad portatorem supernaturalitatem, ne alius facile possent requirere deduct ad spiritualitatem) sed naturalis, quod consequitur ad voluntatem fundatoris, non nisi sub hac lege, ut pnsit ipse vel alius ab eo designatus presentare Rectorem beneficii &c. effectibus suis, (quosque autem naturaliter pnsit donationi & traditioni rei suæ, quam vult, legem prescribere) Loet. m. 9. & in eo nihil aliud complectitur, quam hujus desiderii seu voluntatis satisfactioem, quod & ipsum est quid merè temporale, jusque nullum spirituale confert. Loet. m. 11. ex Abb. in c. quando de iudicis, m. 6. & Bellamer. ibid. m. 2. Et quatenus hoc ipsum ex grata concedi dicitur, non est referendum ad aliquam spiritualitatem, sed ad singularem juris dispositionem, quo videlicet contra rectorem antiquorum canonum jus illud non admittentium, propter utilitatem rei Ecclesiasticæ, quæ hac ratione arguitur, auctoritate Pontificis introduci fuit. Loet. m. 12. citans Berolium in rub. de iudicis, sub m. 40. & 47. Si verò attendamus effectus illius juris ut per se presentata, quatenus ei acquiritur jus ad rem, nequeat ad spiritualitatem pertinere, cum semper remaneat distinctum ab ipso beneficio Ecclesiastico, & ejus provisione eo modo, quo preparatio & ordinatio ad aliquid est quid distinctum ab illo, ad quod facta est. Loet. m. 13. Absistendum etiam est, actum hunc presentationis considerare in persona presentantis tanquam quid spirituale; cum eo ipso presentante sit quid merè temporale, nec plus sit in causato, quam in influente potentia causa, ut Bald. Lur. N. de sent. Loet. m. 17. & 18. Quare si presentans per presentationem nihil spiritualitatis exercet, sic per eam nihil spiritualitatis presentatio acquiritur. Loet. m. 19. citans Abb. in c. quando, m. 6. Roth. de jurep. v. jus m. 4. Bellamer. in c. pia mentis. id. q. 7. m. 2. Et, unde dum jus illud quatenus presentatio resolvitur in simplicissimam habilitatem personæ ad obediendum in Brutionem. Loet. m. 20. ex Azor. loc. cit. non nisi improprie inspicitur sine ultimo seu remoto dicti juris spiritualis. Bellamer. in c. quando, m. 2. sed neque dicta connexio, quâ juspatri, veluti remoto & inchoative, mediâ nimirum presentatione disponit ad infusionem in beneficio, importat in eo spiritualitatem, nisi ad summum talem, quæ valde improprie dicitur quid spirituale, non enim omnis preparatio, seu dispositio ad finem, seu rem spirituales est

simpliciter & merè spiritualis, nisi forte sit proxima. Pich. loc. cit. m. 7. ex Azor. ut constat ex simili allato in hunc finem per Abb. in c. quando, m. 6. & 7. apud Loet. m. 24. de libris Ecclesiasticis, qui est ordinem ad finem animæ, & rei spiritualis, non tamen sunt spirituales & sacri, intellige in sensu proprio seu intusfecto. Hinc facit doctrina, quam tradit D. Thom. 2. 2. q. 100. a. 1. ad 6. ubi, quod licet anima vivit secundum seipsam, corpus autem vivit unione animæ, ita etiam sunt quidam spirituales secundum seipsam, ut sacramenta & alia hujusmodi, quædam autem dicuntur spirituales ex hoc, quod talibus adherant &c. Unde jusp. haudquaquam esse quid spirituale, sed ita dici propter simplicem adhaerentiam ad id, quod spirituale est, concludit Loet. m. 26. citans Præp. in sum. q. 1. m. 20. Berolium. in rub. de iudicis, d. m. 41.

4. Ulterius circa dictam adhaerentiam seu anexionem ponderanda, quæ tradit D. Thom. loc. cit. m. 4. nimirum anexionem illam, quâ in c. quando, & in c. de jure, dicitur juspatri, esse spirituales anexionem, non intelligi de annexionem ratione dependentiæ à spirituali; hoc enim casu spirituale illud insisteret in ipsum patronatum anexionem, seu dependentem, sed de annexionem preparationis seu ordinationis ad spiritualia, quæ annexionem non facit, ut preparatio vel ordinatio participet de natura ejus, ad quod fit preparatio vel ordinatio. Unde in inquit ibi D. Thom. hujusmodi non præsupponunt spiritualia, sed magis ex ordine temporis præcedunt; atque ita malè existimaverant quidam, quos citat Loet. m. 22. apud in istis textibus de tali annexionem, propter quod aliterum ex annexis assumat notitiam alterius annexi nobilitatis, cum ea annexionem, de qua in dictis iuribus, non fit proprie annexio, quæ consistat in omni individuum. Loet. m. 23. Quare ex his concludit Loet. m. 27. Et seq. juspatri, cum omnibus effectibus suis esse quidem connexionem juris spirituali, id est, ipsum beneficium, sed connexionem improprie, respectu scilicet institutionis seu simplicis preparationis & ordinationis, juxta sententiam D. Thom. quæ annexionem non operatur, ut desinat esse quid merè temporale; cuius non sequatur: illud est annexum spirituale, ergo est spirituale.

Questio 26. An nihilominus & quare, si spirituale non est juspatri, de eo cognoscere nequeat Juxta laicus?

1. Respondo ad primum affirmative; sic enim expressè disponitur in in c. quando, Loet. m. 30. semper enim juspatri, etiam laicale, spectat ad jurisdictionem Ecclesiasticam; & dum per laicos exercetur, exercetur per eos tanquam nudos ministros Ecclesiæ. Corrad. in pr. benef. l. 4. c. 2. m. 52. Unde ut Loet. m. 31. malè sentit Zabarella in c. significavit, de testib. m. 1. Juxta laicum esse capax cognitionis super articulo, an patronus voluerit Ecclesiam esse liberam à vinculo patronatus, eo quod in d. c. significavit, nulla omnino cognitio demandata fuit iudi Sabiniensi, sed nudum ministerium recipiendi testes, quod nihil concludit ad competentiam propriæ jurisdictionis; cum in tali casu Juxta procedat tanquam merus executor facti, naverque operam Papæ mandanti. Neque vera est distinctio, quam assuunt quidam inter patronatum ex se subsistentem, & patronatum coherentem fundo laicali, cum in utroque casu militet ratio cap. quando, Loet. m. 42. Non tamen obstat dictis, nihilque detrahât jurisdictioni Ecclesiæ, sed potius mirè eam adjuvat, quod laici cognoscant tanquam delegatos Apostolicos de jurep. aliove negotio Ecclesiastico aliqui particularis causæ. Loet. citans Card. in c. perpendimus, m. 6. de sent. Excomm. Felin. in c. 2. de major. num. 3. Cetero in q. 9. Cam. q. 4. m. 23. Neque quid, si patronus laicus per vim expellatur per alium laicum, aut tueretur in possessione status sui, ita ut inde nascatur actio injuriarum, possit talem actionem coram laico exercere, ut Bald. in c. c. quando, m. 3. Nam iure non sequitur, quod iudicet super patronatu principaliter, vel

vel incidenter, si enim vellet ultra cognitionem vel correctionem iniquæ pronuntiare super traditione patronatûs, id non posset, & transgredieretur limites suos. *Loet. n. 44.*

2. Respondeo ad secundum: Hanc esse illius prohibitionis rationem, quod juspatri, utcumque temporale, cum prius esset denegatum per Ecclesiam, seu quosvis canones, postmodum per eandem Ecclesiam, seu summum Pontificem propter utilitatem, atque ita jure singulari innotuit. Unde licet propter dictam connexionem non contraxerit spiritualitatem aliquam, hanc tamen contraxi qualitatē, ut propter finem, ad quem concessum, nempe utilitatem Ecclesie dicatur negotium Ecclesiasticum; diversa enim sunt spiritualia & Ecclesiastica negotia; neque enim omnia Ecclesiastica spiritualia sunt, sed in hoc conveniunt, ut ratione iudicii æquæ Ecclesiastica non spiritualia, quidem Ecclesiastica spiritualia debeant per iudicem Ecclesiasticum cognosci, & dicantur Ecclesiastica quoque modo ordinata per Ecclesiam ad ipsam spiritualitatem, juxta *c. 2. de iudiciis*, cuius ratio est, ne sit in manu iudicis laici inferre præiudicium Ecclesie, juxta Bald. in *c. quando. n. 7. si feret. Loet. cit. num. 30.*

Questio 27. Anigitur, & cur vendi non possit juspatr. & in ista venditione committatur Simonia?

1. Respondeo: Juspatrion. sicut & secundum se vendi non potest, (qualiter autem cum universitate bonorum transferatur per venditionem, dicitur infra) sic enim expresse habetur *c. in jure. & c. præterea. Loet. num. 45.* Verum id non magis concludit ad spiritualitatem; ratio enim, est prohibita illius venditio est quidem spiritualitas, sed non quæ illi inest, sed cui ipse patronatus adjacet, propter quam annexione etiam patronatus teneat in jus laicale, dicitur sine pretio pretiosum, & sic res processus inalienabilis. *Loet. num. 46. citans Cujacium in c. quando. & Abb. in c. de jure. n. 2.*

2. Respondeo ad secundum: Committi in tali venditione Simoniam. *Abb. loc. cit. Lamb. de jurepatr. l. 1. p. 2. q. 4. a. 3. num. 1. & p. 1. l. 2. q. 9. a. 10. num. 4. Laym. ad c. præterea. de irat. inf. (quomodo, ut dixi, ex alio capite id sentias; mirum quia iudicat presentare non minus quam confirmare & instituere esse spirituale.) Loet. cit. q. 9. num. 25. & c. 71. dicens esse sententiam communem contra Atchid. in c. qui fideat. l. 1. q. 1. num. 2. quem citat Loet. num. 67.* Quomodo enim nullus videatur afferri textus, qui huiusmodi venditionem pronunciet simoniacam; ut licet ostendit *Loet. a. 66.* etiam enim à jurepatron. excludatur omnis spiritualitas, & in eo simpliciter tantum attendatur explicata superius annexio, adhuc simonia locis est; ut potest quæ definitur solus voluntas emendi vel vendendi spiritualia vel spiritualibus annexa, adeoque non solum contrahitur super spiritualibus, sed etiam super annexis, & non solum super annexis propriè, seu ex quibus & re, cui annexum, constituitur individuum, sed etiam super annexis improprie, id est, separabilibus à re, cui annexum, vel ad quam ordinatur; quæ fuit ratio ad iudicendi verba illa in definitione simoniae: *spiritualibus annexa*, adeoque & illis verbis comprehenditur, ut Socin. in *rub. de simon. num. 12. & 14. Loet. num. 76.* Unde cum dicta annexio præiudicat semper causam spirituales, licet juspatri. ex quo merè temporale, in quantum tamen ordinatum ad spiritualia, & hoc modo annexum spirituali, dicitur vendi tantum spirituale, si specialiter distrahatur; sicut contra dicitur distrahatur inquam quid merè temporale, si cum universitate alienetur, ut D. Thom. loc. cit. a. 4. apud *Loet. cit. num. 75.* Et tamen huius simoniae longe diversa ratio ab illa, quæ committitur circa ipsa spiritualia, potè beneficia ipsa, seu beneficiorum collationes; hæc enim ut juris divini, seu jure divino inducta, illa solo jure positivo Ecclesiastico, adeoque

solè Papæ auctoritate evitabilis. Verum de hac materia alibi plenius.

Questio 28. Juspatrion. qualiter reputetur gratia?

1. Respondeo: Juspatrionatus competit ex gratia, sed debita ex iustitia. *Loet. l. 2. q. 9. n. 9.* duplex enim gratia est, una generalis & absoluta, quæ pendet à mero arbitrio superioris, alia specialis, quæ dicitur debita ex iustitia, non, quod non possit denegari absolute & præcisè, sed quod non possit denegari citra quandam injuriam petentis. *Loet. num. 10. juxta Gl. in c. capientes de Elect. in 6. Abb. in c. bona memoria. il primo. de postul. n. 12. & 14. Host. ibid. n. 9.* Potest etenim ex gratia concessa dicitur, quareo conceditur, ut dictum supra, ad juris singularitatem, quo nimirum contra tenorem antiquorum canonum propter utilitatem Ecclesie illud introductum fuit. *Loet. num. 12.* Adeoque etiam (ut & ipsa iura hujus transmissio, quæ prius permittit ex mera indulgentia & connivencia Ecclesie) jam non sui amplius, ut prius jure extraordinarium & exorbitans, sed commune & ordinatum. *Loet. l. 2. q. 3. num. 19. citans Fedet. de Senis. cons. 234. n. 3.* quia autem dicta gratia inclusa est Corpori juris, reputatur sic commune, non autem privilegium. *Loet. l. 2. q. 7. num. 22. ex Lamb. p. 1. l. 1. q. 1. a. 4. n. 14.* & regulatur eius materia secundum terminos juris communis. *Loet. ibid. ex Puteo. l. 2. de reg. 369. n. 6.* Proinde si Episcopus tali lege fundatoris, qui nimirum sub præfatione juspatri. offert sua ad erectionem beneficii, consensit nolit sine causa, potest fundator recurre ad superiorem, qui eum cogat ad consentiendum, vel si contraxit sit, ipse superior consentiat. *Loet. l. 1. q. 12. num. 17. citans Felin. in c. cum venerabilis. de except. num. 35. Innoc. in c. in Lateranensi. de prob. num. 5. ac præcipuè Lamb.*

2. Nihilominus, dum prætexta augmenti dotis Papa concedit alicui juspatri. illud dicitur ei competere ex mero privilegio, & non ex dispositione juris, & esse concessio in totum gratuita. *Lamb. l. 1. q. 6. a. 2. n. 12. Loet. l. 1. q. 31. n. 23. & l. 2. q. 8. n. 21. & seq.* ubi etiam *num. 25.* ait, id procedere, etiam in privilegio adjunctionis fuisse, ut habetur patronatus pendente, ac si privilegium verè & realiter in totum dosisset, extirpasset, & fundasset; quod quod, quod perennantes sunt clausule & decreta huiusmodi, eo magis in privilegium sonant. *Loet. ibid. juxta decis. Rozæ 58. num. 6. p. 1. recent.* Idem est de eo juspatri. quod ex eo in usu, vel præscriptione acquiritur prætenditur, quia ubi non est præscriptio immemorialis bene probata cum exlatione præfationis in iudicium incompatabilis, (unde propterea cesset illa facultas competens immemoriali allegandi quemcumque meliorem titulum, v. g. fundacionis) semper dicitur juspatri. ex jure speciali magis quam communi, sive ut alii loquuntur, potius gratia, quam iustitia. *Card. de Luca. de jurepatronat. in summa. num. 13.*

PARAGRAPHUS II.

De Jurepatron. Efformatione, seu prima Acquisitione.

Questio 29. Juspatrionatus unde, & qualiter ortum seu introductum?

Respondeo: Attento primitivè Ecclesie usu, fundatio vel doctio Ecclesiasticum seu prebendam jure istiusmodi non gignebat; etiam hæc omnia ferent ex solo impulsu pietatis, & amore religionis propaganda & conservanda. *C. de Loc. de jurepatron. in sum. n. 1.* Quin & SS. canonibus canum, ut beneficii seu Ecclesie fundator decoretur nullam hinc potestatem consequeretur. *Can. neperne 12. q. 1.* non solum quoad dispositionem, sed etiam quoad honorem processionis præter illum, qui Christi fidelibus iudicia-

indifferenter exhibetur. Argumento e. *placuit ab. q. 7. Lot. l. 2. g. 3. n. 1.* siq. eligere deinde charitable, ex prudente Ecclesie consilio ad alii. l. endos si- fides laicos ad Ecclesiam fundandas & dotandas, per viam gratie & privilegii inducitur, indubitanterque ius patronatus honoris per speciem protectionis & defensionis (quæ aliis advocacionis nomen veniebat) Ecclesiarum seu beneficiorum, maxime ab alienationibus terrenis & redditibus in eas se collocacionem. c. *filii. id. q. 7. C. Luca. et. num. 3. Lot. loc. cit. n. 1.* Mor etiam gratitudinis ergo concessum, ut patrono ejusve filius vergentibus ad egestatem ab Ecclesia de alimentis prospiceretur. *Can. quicunque. id. q. 7. ad exemplum patroni, qui in casu egestatis potest à suo liberato alimentis consequi. Lot. juxta l. alimenta. de libert. num. 6. & 7. Præterea ex Toletan. Concil. 9. inducitur, ut quomodo viverent ipsimet fundatores, eis permitteretur, etiam offerre se doctores idoneos Episcopis, per eos ordinandos & promovendos. *Can. decurramus. eadem causa. id. q. 7. Lot. num. 8. SS. Canonibus interim necdum agnoscitibus facultatem solam seu potestatem hoc ipsum jure offerendi (quod hodie per presentandi vocamus) transigendi de personis fundatoris in successores seu inter vivos, seu in ultima voluntate. Lot. num. 9. juxta Archid. in c. bursarius. d. 71. num. 2.* Denique dom. exinde fundatores consueverunt in fundacionis linie hanc legem adhibere, ut sibi alteri à se designari jure tale offerendi seu presentandi unum cum aliis prærogativis advocacionis, honoris, alimentorum, præfaretur; Pontifices tamen id minime eis invidendum, ut passim innotat tam clerici, quam laici ad fundandas Ecclesias, jure generaliter in concessis, adjecta insuper permissione idem jure in alios transferendi; ac id usu receptum est, ut modò non sit jure amplius extraordinarium & exorbitans, sed commune & ordinarium, ut satis ostendit totius ius de jure. citatus in jure. *Can. Lot. n. 14.* Unde qui patronatum prætendit in Ecclesia, & si dicatur nisi contra jure communis præsumptionem, secundum quod omnia beneficia præsumuntur libera, non tamen contra jure ipsum, cum positus sit secundum illud; aliud enim est aliquid retraheri jure præsumptioni, aliud juri ipsi, ut Covarr. *resol. l. c. 17. Lot. num. 20. & 21.* de hac præsumptione, introductione, processu, & inveniendis vide Beronim in *rub. de judicio. num. 57.* quem citat Lot. *cit. num. 21.* Atque ex his videtur, prærogativam illam juri patri. nunc provenire & dependere à concessione Ecclesie, & differre ab aliis prærogativis, quod ratio illius & fundamentum sit gratitudo, juxta dicta superius.*

Questio 30. Quot modis nascatur, seu primò acquiratur juspatr. intelligi quò ad proprietatem, de acquirenda enim illius, quasi possessione queretur infra, ubi de probatione juspatr.

Respondeo: Ad duplicem generalem speciem retingi juri patri, novam seu primam informationem seu acquisitionem, nempe ad illam, quæ dicitur de jure communi, & alteram quæ dicitur de jure singulari, seu iure privilegio. C. *Luc. in sum. de juspatr. num. 1.* ad posteriorem reducuntur modi acquirendi juri patronatu consuetudine & prescriptione. Prioris speciei, nimirum acquirendi illum ex jure communis dispositione, tres sunt modi: videlicet ex fundacione seu concessione fundi pro Ecclesia edificanda, ex illius edificatione, ex dotatione, seu assignatione de iure sufficiente ad necessaria ministeriorum seu ecclesiasticorum beneficii, & hominaria &c. *Contad. l. 4. c. 4. n. 27. Lot. l. 2. g. 2. num. 1. Less. l. 2. de just. c. 34. n. 22.* cum communis, juxta gl. *in c. placuit. l. 7. q. 7. & Trid. sess. 25. c. 9.* per hac enim tria deducitur Ecclesia seu beneficium non esse ad esse, ut Innoc. in *rub. de juspatr. num. 1.* & his tribus restringitur tota activitas juri communis, ut videlicet concessio juspatr. ex quavis alia causa facta nullatenus possit referri ad ipsum jure commune, sed ad me-

tum & undum privilegium. *Lot. num. 3. & 4.* Porro hi modi disjunctive seu alternative ac singulatim ad dictam acquisitionem sufficientes, non verò cumulative requiruntur, veluti si quæ vel dederit fundum, vel construxerit, vel dotationem, efficiatur patronus, C. *de Luca. loc. cit. num. 14. Contad. loc. cit. num. 2. Barb. cit. l. 3. juxta Eccles. c. 13. num. 15.*

Questio 31. Qualiter ex dictis causis pluribus simul acquiratur patronatus?

Respondeo: Sicut unus solus esse potest patronus Ecclesie, si idem omnia tria præstiterit, ita & plures simul esse possunt patroni, ut dum unus fundavit, alter exstruxit, tertius dotationem præparat, impositi in dividuo, pertinent tunc ad omnes in solidum. *Basile. n. 1. in 2. pag. 109. Pirh. n. 3. de Luca. loc. cit. Proceditur id ipsum, suntque omnes in hoc casu æqualiter patroni jure communitatis, non attento inæquali concursu, quia stante jure indivisibilitate, ille, qui plus erogat, sibi prædicatur dicitur, & consensum dare, ut sibi æqualis focus fiat, qui minus erogat. *Card. de Luca. ibid. num. 25.* imò si plures simul dederint fundum, omnes erunt patroni in solidum cum construente & doteante. *Pirh. loc. cit. Contad. loc. cit. citans Vivian. l. 1. c. 1. num. 3.* ita tamen ut istorum concurrentium ad donationem fundi non censetur, nisi unum suffragium ad presentandam respectu constructis vel doteantibus. Idem contra esse videtur, dum plures concurrunt ad constructionem vel consuetudinem dorem.*

2. Ex his deducimus primò: Si clericus (idem videtur de laico) de pecunia propria construxit Ecclesiam in suodo Ecclesie, & clericus, & Ecclesie acquirat juspatron. *Basile. loc. cit. pag. 110. num. 2.* Secundò: Si ex pecunia Ecclesie coemptus est fundus, & facta constructio, licet non ejus nomine, Ecclesie tamen acquiratur patronatus. *Basile. ibid.* Tentiò: Si laicus mercator ad construendam Ecclesiam, alter gratis operas ponit, ut faber, aut solvit pecuniam, ambo erunt patroni, si de hoc eorum auctoritate Episcopi conveniant, alias non, sed erit solus ille, qui materiam posuit. *Basile. ibid. pag. 109. num. 2.* Quarta: Si laicus Capellam in Ecclesia construxit, vel doret, non acquiratur illi solus juspatron. sed simul Ecclesie, quia Ecclesia fundum dat seu concedit, juxta *Basileum. loc. cit. pag. 110.* citantem per hoc Abb. in c. *ad audientiam de Eccles. adf. & Sylv. v. juspatron. n. 1.* *Garc. p. 2. c. 9. n. 40.* Secus esset, si facti Capellam in Ecclesia, solveret aliquid Ecclesie pro fundo; tunc enim Ecclesia dici non posset ponere fundum, cum illi solvatur pretium pro illo. *Garc. ibid. n. 42.* citans *Gott. gl. 10. num. 14.* Nihilominus de consuetudine, ut *Card. Luca. loc. cit. num. 14.* *Garc. num. 41.* *Roch. q. 7. v. doteant.* &c. denegatur hoc jure ipsimet Ecclesie etiam gratis alicui privato solum & suum concedenti, quia non per hoc efficiatur compatrona, nisi aliter caveatur.

Questio 32. An etiam ex fideicommissio fideicommissarius acquiratur juspatr.

Respondeo affirmative: Non enim iis solum conceditur reservari jure hoc, à quibus liberalitas in Ecclesia dissimile, sed etiam iis, qui quasi ex fidei commissio ejus liberalitatis actum committerent & effectuant. Quod pariter habet in se jure rationem, quippe ex fidei commissio manuminiendi liberis sit, non roganti, juxta *gl. ante. de test. de sing. reb. per fidei commissi. reb. Lot. l. 2. g. 3. n. 16. & 17.*

Questio 33. An igitur ex prædictis causis acquiratur juspat. in Ecclesia regulari?

Respondeo: Non acquirit illud in ordine ad effectum juri presentandi, vel nominandi prælatum illum, aut alium superiorem in ea abique privilegio Apostolico in ordine fundacionis & dotationis. *Contad. pr. benef. l. 4. c. 4. num. 30. & 37. de Luca.*

Loc. cit. n. 14. Castrop. *cit. p. 2. n. 4.* Loti. *l. 1. g. 6. n. 61.* quia in tali Ecclesia praelatus debet eligi non per sententiam *e. t. de Elect.* Unde jam vitiosum consentientis, etiam immemoralis patronus laicus nequit acquirere per presentandam praelatum, seu Rectorem in Ecclesia conventuali (suntur hic Ecclesia conventuales late pro quocunque Ecclesia collegiata, sive regulari; cum aliis hinc ac proprie sola Ecclesie Religiosorum appellantur conventuales, quae habent Conventum regularem. *Pirh. h. t. n. 34.*) absque concessione Papae, quod ipsum tamen patrono Ecclesiastico concedere potest Episcopus, juxta *Pirh. loc. cit.* sed & patronus, etiam laicus potest in fundatione per pactum seu conditionem appositam cum antea etate & consensu Episcopi, seu acceptatione Ecclesiae reservare sibi per nominandum, seu presentandam praelatum, etiam in Ecclesia conventuali secundum *Pirh. qui pro hoc citat Barb. in c. nobis. h. t.* Acquiratur autem in dicta Ecclesia juspatronatus, qui ad jura honorifica, aliaque patronatus praerogativas; item quoad jus presentandi in Ecclesia inferioribus, et annexis, cum sola prohibita cadat in Ecclesia conventuali. *Card. Luc. loc. cit. Lint. n. 66.* Ubi & reservari & acquiri potest patronatus in beneficiis iura illum existentibus ex eorum dotatione. *Contrad. loc. cit.*

Quaestio 34. An igitur etiam in altari jam ab alio extructo possit in abstracto fundari nova Capellania, & in ea ratione hujus fundationis, seu dotationis reservari patronatus.

Respondeo affirmative. *Barb. loc. cit. n. 37.* citans *Lamb. l. 1. p. 1. g. 1. n. 15.* *Roch. v. dotatione. n. 1.* juxta decis. *Roiz. in Gerard. juspatron. 22. April. 1622.*

Quaestio 35. Num acquiratur juspatronatus, ei, qui fundavit, vel construxit, vel dotavit, dum non expresse illud sibi non reservavit in fundatione, dotatione, sive non dixit, se velle esse patronum, seu ea intentione se fundare, dotare, &c.

Respondeo affirmative, *Castrop. cit. p. 2. num. 4.* *Card. de Luca. loc. cit. n. 17.* *Garc. p. 5. c. 9. n. 61.* *Contrad. loc. cit. n. 29.* dicens esse conclusionem receptissimam. *Loti. l. 2. g. 7. num. 4.* dicens esse veritissimam, ac citans *Lamb. l. 1. g. 2. n. 4. n. 1.* *Azor. p. 2. c. 19. g. 9.* *Roch. de juspatron. v. Ecclesiam fundavit. n. 11.* pluresque alios, & plures *Roiz. decis.* contra Paulum de Cusidinis in *rr. de juspatron. p. 3. cas. 42. n. 13.* non enim est ad hoc necessaria reservatio expressa illius, sed sufficit tacita, cum ministerio iuris, seu ipso iure quereatur illi patronatus. *Loti. & Castrop. l. cit. juxta c. nobis. h. t.* Nisi tamen ipse fundator aut dator expressit id tenuisset (sicuti fundans Ecclesiam potest illud in totum, vel pro parte remittere, & limitare illud inducere in praesidium hereditum vel descendendum *e. t. h. t. in 6.* *Garc. loc. cit. num. 63.* citans *Lamb. l. 1. g. 2. n. 4.* *Roch. dec.*) aut si non fecerit, in eo tamen versaretur casus, in quo non posset praesumi ab eo reservatum. *Contrad. loc. cit. n. 29.* *C. de Luc. cit. n. 17.* Quia praesumptio inter alias vehementior est, si statim a prima vera beneficii erectione fundator passus sit beneficium providere sive aliquis sui presentantem. *Loti. cit. g. 7. num. 11.* *Lamb. cit. n. 4. n. 19.* Ubi contra, si mox ab erectione beneficii Episcopus non nisi ad ejus presentantem provideret, satis intelligitur per hoc declarata voluntas fundatoris, sibi tale jus reservandi, etiam de consensu Episcopi, observantia ipsidem illico subsecuta bene indicat, quod gestum, juxta *l. de interpretat. ff. de h. l. l. l. cit.* Sumiturque etiam conjectura sua manifeste ex verbis fundatoris, si nimirum profectus fuisset in ipsorum actu, movere se intento Ecclesiae vel ipsi ecclesiae, vel ipsi ecclesiae, cum causae illae viderentur directe adversari animo acquirendi

patronatus. *Loti. n. 12.* citans *Casle. de juris deserv. n. 3.* & *Rorani decis. 564. p. 4. v. citat. n. 7.* ac dicens, in eo casu cessare omnem controversiam. Insufficiens tamen videtur ratio praesumptiva, fundatorum non fuisse hoc jus sibi reservare, quod generosiorum & liberaliorum animi erga Deum, majorisque sui meriti, fundare aut docere Ecclesiam, vel illi Ecclesiae in libertate sua, nullo sibi reservato patronatu, & absque omni etiam nominis proprio vel auctoritate live insignium appositione, juxta exemplum Constantini M. qui, ut *Baron. ad an. 324. n. 116.* nulli in tot celebris toto ferè Orbe à se erectis basilicis & memoris sui nominis memoriam studium insculpsisse reperitur. De cetero in dubio censetur fundator sibi reservasse patronatum hac valde urgente conjectura ducta ab eo, quod communiter & ut plurimum sic fieri esse consuetum. *Loti. cit. g. 7. num. 6.* citans *Decianum cas. 180. num. 3.* *Menoch. temp. 10. num. 7.* Atque ex his patet, majorem esse viam expresse reservationis patronatus, quam tacite & insinuationis, non quidem ad effectum producendi juspatronatus, sed ad effectum ostendendi voluntatem illam; ubi enim expresse reservatur non est patronatus, hanc inde contrarie incurretur iuris praesumptiones, quibus nec opus, nec locus est, dum dicta voluntas clare exprimitur. *Loti. ibid. n. 5.*

Quaestio 36. An, & qualiter ad hoc, ut Juspatronatus acquiratur ex fundatione, constructione, aut dotatione, requiratur consensus Ordinarii?

1. Respondeo ad primum: dictam consensum omnino & necessarium ad hoc requiri, ut colligatur ex *a. nobis. h. t.* *Card. Luca in sum. n. 16.* *Cot. l. 4. c. 5. n. 24.* *Castrop. loc. cit. n. 2.* *Garc. l. cit. n. 71.* *Azor. l. cit. g. 9.* *Barb. de presb. Episcopi p. 1. alleg. 70. n. 20.* *Loti. l. 2. g. 7. n. 2.* ubi etiam, quod licet causa efficiens erectionis beneficii est Episcopus, ita tamen Episcopi auctoritas dicatur causa efficiens reservationis juspatronatus, in beneficio, quatenus, dum ergitur beneficium, appropinquat leges in erectione huiusmodi adhaerens, si inter illas reperitur reservatio patronatus. Et certe licet sine superioris potestate aedificari non possit Ecclesia, ita nec servituri patroni subijci, *Castrop. l. cit.* Sed neque sufficit consensum Episcopi de erigendo in beneficio juspatronatus, neque etiam petio consensum Episcopi. *Contrad. l. cit. n. 20.* citans *Lamb. p. 1. l. 1. g. 9. n. 2. n. 13.*

2. Respondeo ad secundum: Potest hic consensus precedere aut subsequi, nullumque est necessarium, ut in ipso actu constructionis vel dotationis actu intervenire, *Card. de Luc. l. cit. n. 22.* *Castrop. l. cit. n. 2.* citans *Ricc. res. l. 23.* *Barb. ubi ante num. 2.* *Garc. cit. c. 9. n. 71.* quia si ex post facto (ut si semper sine consensu suo adificatum Episcopus potest acceptare, & consecrari jubere) intervenire, retrotrahatur, & est iuri conformis. *Castrop. l. cit.* Quin etiam post fundationis mortem accedere potest, cum mortui succedat non possit actum retractare, adeoque nullus eius novus consensus ad dicti actus revalidationem est necessarius. *Card. de Luc. l. cit. n. 22.* Neque etiam opus est, ut de illo consensu Episcopi expresse constet, cum tacite ac virtualiter seu implicite sufficiat, qui deducitur ab admissione presentantium ad subsecutus inscriptionibus, & admissione exercitio aliorum actuum patronatus. *Card. de Luc. ibidem.* Prout etiam sufficit praesumptus deducitur à longa observantia & administratione. *Card. de Luc. ibidem, v. g.* ex fundatione Capellae cum insignibus & armis, & ex superioris visitatione. *Castrop. cit. n. 6.* *Barb. loc. cit. n. 22.* *Garc. n. 74.* vel ex eo, quod Ecclesia jam diu habet campanam, altaria, & his similia; praesumitur enim tunc auctoritate Episcopi constructa. *Pirh. n. 11.* ex *Menoch. de praesumpt. l. 3. praesumpt. 90. n. 15.* Porro hoc ipsum, quod Episcopus consentit in fundationem vel erectionem Ecclesiae, consensisse etiam videtur in juspatronatus, eundem querendum fundatori.

nisi in illud expresse sibi non reservata, cum posset
istis consensu Episcopi in adificationem, jam pos-
sibilem concedat edificandi juspatri. Et sic resolvit Ro-
ta in *Immoletu juspatri*. 18. Novemb. 1578. apud
Garc. *et. n. 77.* quod etiam regulariter non solum Ec-
clesie edificandi licet ac quiete juspatri, & sic po-
testas dandi licentiam consensum Ecclesiarum trahit
secum tanquam aliquid consecratorum potestatem
consensuendi ac quietem juspatri, & dicta potestas
dandi licentiam edificandi Ecclesiam videtur conce-
di ad finem, ut edificans acquirat juspatrius.

**Questio 37. Quis hic veniat nomine Or-
dinarum potens auctorizare reserva-
tionem juspatri. sine cujus consensu
requiratur ad acquiendum juspatri.**

1. Respondet: Illam, qui jurisdictionem Episco-
palem, vel quasi Episcopalem habet in illo lo-
co, in quo erigitur beneficium; cum hic consensus sit
adus jurisdictionis. Castrop. *n. 9.* citans Lamb. *p. 1.*
l. 1. q. 2. a. 8. & Barb. *ubi ante n. 23.* & 30. sic Abbas
aut Prior potens dare facultatem edificandi Ec-
clesiam, potest etiam præstare auctoritatem, ut juspatri.
obiciatur, quia adificationem Ecclesie patronatus
sublequitur. Castrop. *n. 9.* Garc. *n. 71.*

2. Patronatus reservare, seu reservationem illius
auctoritate nequit consensus Viceaeus generalis
Episcoporum Vicariatus, siue non potest præstare
consensum & auctoritatem edificandi Ecclesie, vel
beneficium fundando, ut inde patronatus obtineant;
quia sicut consensu de iudicibus nequit beneficia, ita
etiam non potest illis imponere dictam servitutem,
requirit enim id speciale mandatum. Castrop. *l. cit.*
Garc. *n. 71.* Loet. *et. q. 2. a. 3.*

3. Potest tamen beneficium concedere Ca-
pitulum sede vacante, quia loco Episcopi succedit.
Castrop. *l. cit.* Lamb. *et. q. 2. a. 9.* Garc. *n. 79.*
Barb. *n. 32.*

4. Porro si Ordinarius noluerit præstare consen-
sum, occurrendum est ad superiorem Antistitem, qui
illius compellat. Abb. *sec. auctor. l. 2. Selva. p. 2. q. 6.*
num. 11. Az. *et. n. 2. l. p. 6. q. 3. l. 2.* Lamb. *et. q. 2. a. 16.*
& alii apud Castrop.

**Questio 38. Dum Episcopus ipse vult fun-
dare beneficium juspatri. ad sui favo-
rem reservando sibi juspatri. an adhuc
opus alterius quam Episcopi fundantis
consensu?**

Respondet: In eo casu consensum illum requiren-
dum ab alio, quam Episcopo fundatore, de cujus
favore & inter esse agitur, ut conditiones, pacta & re-
servaciones in limine fundationis apostice approbeon-
tur tanquam honestæ, possibiles, & compatibles cum
substantia juspatri. Quare idem Episcopus sibi in his
auctoritate nequit, cum partes & iudicis & funda-
toris, examinando præstare eamdem, sustinere ne-
queat. Corrad. *l. 4. c. 1. m. 29.* & 30. ubi etiam, quod
juxta præsumptionem, non tamen, ubi Archi Episcopus
est fundator, sed etiam, dum est Episcopus, pro
huiusmodi assensu admi debeat Papa, & non Metro-
politano.

**Questio 39. In particulari qualiter, seu
ex qua fundatione acquiratur juspatri.**

1. Respondet primò: Fundare Ecclesiam dicimus
proprie, qui dar suo assignat fundum suum,
seu locum terre, in quo Ecclesia construitur. Garc.
loc. cit. n. 19. Pirh. *n. 6.*

2. Respondet secundò: Non quilibet fundi do-
minatibus juspatri, sed necessarium est, ut in eum
dominium transieratur. Barb. *loc. cit. num. 18.* citans
Lamb. *p. 1. l. 1. q. 2. a. 2. m. 1. & 2.* & Mallubi.
in præf. hactenus consensu. præf. d. 18.

3. Respondet tertio: Per talem solum assignatio-
nem. P. Lauren. *Furs benef. Pars 11.*

nem non queritur statim juspatri, sed tum demum,
dum subsecuta est constructio & dotatio, vel ab ipso
fundatore, vel ab alio, cum nemo dici possit patronus
Ecclesie, quæ non est, & forte nec finita est. Garc.
n. 44. citans Roch. *de fundat. q. 2. a. 3.* Lamb. *p. 1.*
l. 1. q. 1. a. 1. m. 16. Pirh. *n. 2.* Argumentum *c. ad au-
diendum, de Eccl. adif.* Juxta eundem tamen Gar-
ciam *n. 45.* & 46. si Ecclesia vel Capella cepta jam est
edificata, v. g. qum primis lapidibus cum consensu
Ordinarum potius est, videtur fundatori jam acquirit
juspatri. etiam ante perfectionem edifici, est quoad
exercitium id ei non comperat, donec fuerit perfecta
Ecclesia; eo quod licet tale edificium inceptum dici
adhuc non possit Ecclesia vel Capella proprie, ex quo
tamen cum auctoritate Ordinarum est inceptum, est
locus pius & religiosus, maxime si ibi est fixa crux,
juxta Durand. *de edib. l. 1. c. 2. a. 7.* & sic in illo
cadit juspatri. Nihilominus docet Loet. *l. 2. q. 14. m. 1.*
& seq. illico & ab eo momento incipere juspatri. quo
quis de consensu Episcopi valide se obligavit fundare,
construere vel dotare beneficium cum reservatione
patronatus, etiam si adhuc id executioni minime de-
mandatum sit, ita ut nec exim de possit penitere, sed
valeat ad implementum, citat pro hoc Lamb. *l. 1. p. 1.*
q. 4. a. 10. m. 4. destinatio enim illa fuit obligatione
efficaci habetur pro actu perfecto & consummato ad
edificam consequendi privilegia paria, ut dicitur in
simili de fundo destinato in dotem; si enim etiam ante
matrimonium consequitur privilegia fundi dota-
lis. *l. 4. ff. de fundo dotat.* quod provenit ex vi præce-
denti dispositionis, atque illi virtute actus ex sola
destinatio contraria voluntate non revocabilis, ut Fel-
lin. *in c. cum actus de rescript. n. 2.* Porro id intelligitur
de acquisitione juspatri. Adequate ad subiectum
ita ut per dictam destinationem jam dicatur patro-
nus, & locum qui occupare nequit aliter, possit-
que ex tunc constituere patronatum ad presentiam
dum. Loet. *ibid. n. 4.* Quamvis, in dictis, patro-
natus exercitium non habet ecclesie res fructus illius,
nimirum presentationem, alimenta, & honorifi-
centiam; cum aliud in sacre, aliud se permittit e
facturam, & in his, quæ a facto pendunt, nihil opere-
tur destinationis, adeoque ei minime per talem desti-
nationem sit juspatri quatenus ad exercitium. Loet. *num.*
5. & seq.

**Questio 40. Qualiter acquiratur jus-
patri. ex adificatione?**

1. Respondet primò: Non acquirit illud edificans,
dum in suis sumptibus quidem edificat Eccle-
siam vel Capellam, i. cum perfectione tamen re-
cuperandi expensas ab Ecclesia ipsa, sed Ecclesie. Barb.
n. 30. citans Monet. Gonz. &c. Item non acquiritur
ex constitutione (id est de fundatione, & dotatione)
non voluntaria, sed facta necessaria, necessitate
excludente omnem libertatem. Corrad. *l. 4. c. 6. n. 41.*
Barb. *num. 31.* citans Lamb. *l. 1. p. 1. q. 4. a. 7.* &
plures Rote decis. sic hæret gravatus a testatore ad
fundandum construat Ecclesiam, si id sponte
non implevit, sed emat, & non nisi compulsiis i
iudice, non acquirit juspatri, cum id nimis dederit
intentioni Canonum (quæ sunt iurisdictionis ad
fundandas Ecclesias) si concessit fieri fundatio vel con-
structione, & tamen acquireretur juspatri. Corrad. *loc.*
cit. ex Lamb. loc. cit. Qui tamen exstruxit Ecclesiam
voluntarie, etsi postea à iudice cogatur ad eandem
dotandam, acquirit juspatri, quia ab initio liberè edi-
ficando se huic aucti subiecit. Pirh. *n. 14.*

2. Respondet: Acquiritur quoque juspatri. ex re-
paratione, seu reedificatione Ecclesie penitus destru-
ctæ, seu dñæ, si id novæ consecratione egeat; se-
cus si reedificatur Ecclesia non penitus destructa,
Garc. *et. p. 2. n. 11.* citans plures Rote decis. Castrop.
p. 2. m. 1. Barb. *n. 31.* citans Lamb. *Rfch. v. constru-
xit, n. 12.* Burfat. *vol. 3. conf. 310. m. 3.* Azor.
p. 2. l. 6. c. 19. q. 10. Mallubi. *ubi ante. dñb. 22. num. 6.*
Ricc. Campanil. &c. Porro dum Clericus ex redi-

bus beneficii sui edificat Ecclesiam, acquirat quidem jussu. ad viam suam, post mortem tamen illius pertinet ad Ecclesiam, ex cuius redditibus edificavit, nomine autem Ecclesie, si hæc collegiata non sit, acquirat jussu. ipsi successori defuncti in beneficio; si autem Ecclesia sit collegiata, jussu. ad totum Collegium Clericorum spectat. *Pith. loc. cit.*

3. Respondeo tertio: Dom penitus destructa Ecclesia reedificatur, prior patronus amittit jussu. ex sola extruptione et ortum; si tamen per partes Ecclesia sit reedificata, licet denique tota nova facta sit, primus instructor non desinit esse patronus, quia eadem Ecclesia esse censetur. *Pith. loc. cit. n. 2. citans Azor. dist. 9. 10. & Gl. in c. quoniam b. t. v. fundatione.* Quod si Ecclesia collapsa vel devota ex eadem materia restauraretur ab alio, verius esse ait *Pith. ibid.* priorem non manere patronum, licet eadem videatur esse Ecclesia & prius fundator, quia obligatio vel potestas extinctio in re percutitur nunquam amplius reviviscit, juxta *L. qui res. ff. de solut.*

4. Respondeo quarto: Ut acquiratur jussu. per reedificationem, requiritur consensus Episcopi in reedificationem, non secus ac in primam constructionem. *Pith. loc. cit.* Potius æquum est, ut antequam Episcopus consentiat, ut alias Ecclesiam penitus devota reedificet, antiquum patronum requiratur, an ipse velit reedificare, nec ne, ipsamque alius præstat, cum ad illum, qui Ecclesiam ad esse perduxit, id primo loco spectet. *Pith. cit. num. 8.*

5. Respondeo quinto: Sed neque constructione, maxime si ea perfecta non sit, acquiratur jussu. nisi subsequatur donatio; cum absque donatione neque in beneficium Ecclesiasticum, neque minister ad officia & ministeria Ecclesiastica exereunda habere potest; ac proinde vana interim erit talis patronatus & immittis. *Castrop. cit. p. 2. n. 1. Azor. p. 2. l. 6. c. 19. q. 6.* Unde etiam Episcopus nunquam consentire debet in edificanda Ecclesia, quin prius edificatorem obliget per instrumentum publicum ad donandum, cum Ecclesia absque dote edificari nequeat. *c. nemo. de consecrat. d. t. Castrop. ibidem.* Quod si absque dote edificata fuerit, consecratur da non est, nisi doteatur. *Gl. in c. cum sint de consecr. Ecclesiarum.* Hanc autem dorem tenetur edificator eo ipso, quo Ecclesiam edificavit; si minus ejus hæres præstat, & ad id compelli possunt per Episcopum. *Castrop. ibid.* citans *Barb. de preest. Episcop. p. 2. alleg. 70. nn. 4. & 29. Ricc. in praxi resolut. t. 1. n. 6. Azor. p. 2. l. 9. c. 3. q. 7.* Et si Episcopus permittit Ecclesiam fundari, consecrari absque dote, cum ipse dote compellitur. *Castrop. ibid.* *Azor. & Barb. loc. cit.*

Quæstio 41. An dum quis construxit Ecclesiam in fundo alieno invito, vel iussu Domino, constructori acquiratur jussu. an verò domino fundi?

Respondeo: Acquiri constructori, non Domino, etiam hic propria auctoritate cum possit destruere vel occupare, si nondum sit consecrata (si enim esset consecrata, non potest per Dominum fundi demoliri aut occupari, licet ædificatio fundi à constructore solvenda sit Domino. *Abb. in c. e. 1. de novi operis c. n. ali.*) per ædificationem enim Ecclesie Domino invito auctori non debet fundi sui dominium; cum, quod nostrum est, sine facta nostro ad alium transferri non potest. *L. si non debet. ff. de reg. juris.* Neque etiam cedit ædificio favore religionis; cum favore religionis tantum esse non debeat, ut ob illum, præjudicium alteri afferatur. *c. 1. & 2. de operibus novi auctoris. Pith. n. 13. citans Canis. in c. quoniam b. t. n. 4.* Quibus non obstat, quod Dominus fundi omnia defuncti ab alio illata non possit propria auctoritate effundere. *L. offa. de relin. & sumpt. fin. id enim publice utilitatis causa receptum est, ne cadavera jaceant insepulta. L. fani persona. ff. eodem.* *Pith. loc. cit.* Poterit potest Dominus fundi in fundo feudali, Vassallo etiam invito,

ædificare Ecclesiam, cum & alienare eundem fundum possit eo invito, illi tamen, ut ædificationi fundi Vassalli præstetur, vel aliis æquivalentibus fundum dedit, non tamen id equè permittum est Vassallo. *Pith. ibid.* citans *Canis. ubi ante n. 5.*

Quæstio 42. Qualiter acquiratur jussu. patronatus donatione?

1. Respondeo primo: Non acquiratur, nisi Ecclesiam constructam vel construendam dotaverit quis sufficienter, hoc est, ut *Castrop. loc. cit. nn. 6.* sufficientia bona præstiterit, ut in ea possint divina cæceri; si enim insufficientia bona dederit, non dotatos, sed benefactores, ideoque nec patronus erit. *c. si lux ib. q. 7. Castrop. loc. cit. Garc. cit. c. g. n. 52. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 5. a. 2. Abb. Roch. & Barb. de preest. Episc. p. 3. alleg. 70. n. 11.* Idque procedit, etiam si Episcopus consenserit in hac insufficienti dote assignatione, quia insufficienter dotans absolute non dotat. *Garc. num. 53. Azor. & Castrop. ib. cit. contra Lamb. p. 1. l. 1. q. 6. n. 13.* Qui tamen simul cum aliis ad dotandum concitit, ita ut ex omnibus dos sufficientia assignata sit, efficitur patronus, quia ratione communionis & societatis dorem sufficientem præstat. *Abb. in c. ad audientiam, de edific. Eccles. n. 4. Azor. & Castrop. ib. cit. Garc. n. 54. citans de clerus. S. Caspary. Causid. decider. Porro de sufficientia arbitrabitur Ordinarius. Garc. n. 52.*

2. Respondeo secundo: Sed neque acquiratur jussu. ex simplici donatione, legato vel largitione bonorum, etiam dum hæc aliis essent dos sufficientis, nisi forte hæc donatio fieret tacite pro dote, quia simpliciter donans vel legatus videtur potius benefactorem quam dotatorem, & jura indulgent jussu. non benefactori, sed dotanti. *Pith. n. 170. Garc. n. 60. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 6. a. 1. Roch. v. dotatus. q. 7. Zechum de benef. c. 12. n. 12. & plures Rozæ decis. contra Mench. de præsumpt. præsumpt. 90. n. 6. dicentem acquiri jussu. ex donatione.*

3. Respondeo tertio: Parum de cætero refert, nam donatio antecedit, an subsequatur Ecclesie constructionem ad hoc, ut patronatus obtineatur. Neque obstat, Ecclesiam adhuc non esse, quod minus dotis capax non sit, quia capax est, non ut tunc ei acquiratur, sed ut acquiratur pro tempore, quo perfecta constructa sit. *Castrop. loc. cit. n. 6. Quin & Ecclesia incepta statim capax est dotis, & sic dos assignata & donata ante positionem primi lapidis, statim potest illius positionem ei acquiratur absque eraditione. Garc. n. 43.* Nec obstat, quod Ecclesie construendæ, quæ non est, non possit fieri donatio. *c. Abbatis de re judic. in 6. id namque non procedit in donatione causâ mortis (sicut & Ecclesiâ nondum extructâ potest hæres institui, & ei teltigui legatum. c. 3. de testam. ibid. Abb. num. 2.) quæ recte potest fieri Ecclesie construendæ, non solum obligando se dotaturum & traditurum, sed etiam statim assignando & donando bona pro dote. *Garc. num. 49. & 50. citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 5. a. 20. Roch. v. dotatus. q. 7. Quin & addit Lamb. apud Garc.* Quod si dos daretur in summe fundationis vel post, ante tamen consecrationem & etiam ante perfectionem ædificii, adhuc locum fore exercicio jussu. patronatus. ut præsentatur Rector, saltem pro administranda dote, licet non quod alia.*

Quæstio 43. Num igitur etiam ex donatione facta Ecclesie jussu. constructori & consecrate, dum esset sine dote, acquiratur jussu. patronatus?

Respondeo affirmativè: Modò id fieret cum consensu Episcopi. *Abb. in c. quoniam b. t. nn. 9. Roch. v. c. dotatus. q. 2. Q. 3. Silva p. 1. q. 1. n. 121. Azor. p. 1. l. 6. c. 19. q. 2. quos citans & l. quoniam Garc. cit. c. p. num. 55. Castrop. cit. p. 1. n. 7. quia talis absolute domi Ecclesiam, & quidem donatione maxime*

maximè necessariâ, & dos subsecuta Ecclesiæ constructionem favore Ecclesiæ reputatur, ac si illius constitutionem antecederet, quia retrahitur, or dictam. Caltr. *ibidem* inquit: sic quoque videri definitum à Trid. *sess. 14. c. 12.* Neque obstat declarationes S. Congreg. (quas vide verbosius recitatas à Garc. *in* 17. § 13.) utpote quæ loquantur de parochia erecta ob necessitatem populi, cui Ecclesiæ maxime tenetur providere, ita ut hæc provisio loco dotis liberalis computanda non sit; cum debita sit. Contrarium tamen sententibus Gl. *in c. pia mensur. ibid. q. 7. & Felin. in c. cum venerabilis, de except. un. 37.* Et quod Ecclesiæ consecratae nequeat imponi servitius, quod de servitute profana rebus sacris non imponenda, non verò de Ecclesiastica, & quidem de patronatu Ecclesiæ consensu imponenda bene procedere, ait Caltr.

Questio 44. An & qualiter ex augmento dotis acquiratur juspatr.

1. Respondetur: Ex augmento secundum jus commune, sive vi juris communis non acquiritur patronatus, quia augens dotem non dotat, quia supponit Ecclesiæ jam dotatam. Barb. *in c. 12. n. 46.* citans plures, *un. de citata alleg. 70. un. 15. Gonz. gl. 18. n. 13.* Ricc. *in pr. resol. 150.* Garc. *in c. cit. un. 12.* apud Caltr. *loc. cit.* contra Menoch. *l. 9. cons. 241. n. 14.* tenentem, acquiri juspatr. ex augmento dotis, quando Ecclesiæ patrum habet, & non est commodè dotata. Et in idipsum inclinat Abbatem & Lamb. *in* Garc. *un. 123.* pro quo etiam facere videntur Trid. *sess. 14. c. 12.* sed intelligendum de potestate acquirendi in illo casu per privilegium Papæ, ait *ibid.* Garcias. Idque procedit, etiam si ob hoc causam ex consensu Episcoporum concedatur, cum Episcopis nequeat ob dotis augmentum hanc servitutem bene imponere, ut satis colligitur ex Trid. *sess. 25. c. 9.* Caltr. *in c. 6. & apud illum Barb. l. c. n. 16.* Adit Lott. *l. 2. q. 8. n. 31.* id adhuc procedere, qualescunque & quodcumque illud augmentum fuerit, nisi in totum dos deficiat vel sit perempta, tunc autem intelligi in totum defecisse, si ad eam quantitatem sit reducia, quæ propriæ suæ exiguitatem profus sit incongrua, & tunc adhuc acquiri patronatum ex augmento etiam secundum juris intentionem, cum pua sint, non habere dotem, & habere planè incongruam & insufficientem. Ita Lott. *n. 32.* citans Lamb. *p. 1. l. 1. q. 6. n. 6. n. 7.* Socin. *l. 1. cons. 108. un. 4. cfr.* Et hoc forte voluit Menoch. & alii apud Garc. *in c. 9. n. 132.* de quibus prædante. In hoc tamen casu, ut idem Lott. *n. 33.* necessarium esse expressam declarationem dotantis sive augentis, quia decessit ex se contribuere in causam dotis seu augmenti dotis; eo quod licet fundans vel dotans Ecclesiæ absque alia declaratione, sed simplici juris ministerio acquirat patronatum; ubi tamen versatur in accessione dotis per augmentum, nihil exprimitur, censetur facta illa augmentatio gratiâ bene merenti seu benefacienti simpliciter; non autem acquirendi patronatum stante præfinitum beneficii semel dotati, juxta Abb. *p. 1. cons. 19. n. 2.* Quare licet necesse non sit, ut dicat, se id facere, ut patronatum acquirat, etiam necessarium, ut dicat (vel saltem decessit sufficiens, ut sit, dum adhibet ad hanc largitionem consensum Episcoporum, utpote quæ conclusit ad mentem dotandi, & inde acquirendi patronatum, Lott. *n. 36.* se confesse ea in causam dotis, quæ expressio seu declaratio infert mentem acquirendi patronatum, & sic eam consequitur acquirendi juspatr. etiam hoc expressè non referretur, modò non remittatur. Lott. *n. 34. & 37.*

2. Verùm limitare hanc ipsam doctrinam Lott. *un. 41.* dum ait, in hoc casu augmentationis dotis requiritur etiam seu concessioem jurispatr. ad hoc referre debet esse ad jus singulare, & ex privilegio Apostolico; nimirum Papæ tunc, dum augens declarat, se idem augere, ut patronatum acquirat, eo intuitu ta-

P. Lauren. *Fors. benef. Fors. 11.*

lem concessionem faciente, non verò ad jus commune & illius effectum, secundum quod ex solo augmento, qualescunque & quodcumque illud sit, juspatr. non quiritur, & hoc voluisse Rotam *decis. 417. p. 1. divers. un. 14.* dum ait: tunc demum dicitur donationem æquivalere juspatr. quando in totum Ecclesiæ dotatur, non quando dos solum augetur. Porro qualiter omnimodis hoc privilegium, cui est correlativum beneficium, non laici in Ecclesiâ, sed quod concessum est ex illiusmodi causa onerosâ, differat à simplici privilegio, & qualiter non derogetur illiusmodi patronatibus, aut cadant sub reservationes Apostolicas per tale privilegium quæsi in isto augmento dotis, vide apud Lott. *in c. 3. fore per totam un. 16.* de quo infra, ubi de reservatur & abrogatione jurispatr.

Questio 45. An, & qualiter juspatr. acquiratur ex privilegio?

1. Respondetur primò: Acquiri etiam juspatr. potest absque eo, quod quis fundaret, construat, vel dotaret Ecclesiâ vel beneficium, ex privilegio, prout privilegium fundatur propriè, pro eo quod conceditur per principem contra jus commune quia licet privata, c. *Abbate, de verb. signif. Lott. l. 2. q. 7. n. 20.* & in corpus juris reatum non est; gratia tamen qualescunque iocunda in corpore juris privilegium non dicitur. Lott. *ibid. un. 21.* sic conceditur ex privilegio mero, seu mera gratia; dum Papa concedit illud alicui de Ecclesiâ seu Christiana republica bene merito ex mero finis lucrative, & non ex causa onerosâ. Corrad. *in pr. benef. l. 4. c. 4. n. 36.* Caltr. *in p. 2. n. 10.* Azor. *loc. cit. q. 12.* cum enim Papa liberam habeat in beneficiis administrationem, potest ob bonum Ecclesiæ hoc onus quibuscumque beneficiis imponere; si enim fundantibus Ecclesiæ patronatum concedit, cur non concedere poterit aliis de fide republicæ Christianæ bene meritis? Caltr. *ibid.* unde jam quamvis Papa quodcumque concedat patronatum, etiam ex vera & reali fundatione & donatione, ut pluries in curia observatum esse testatur Corrad. *ibid. un. 37. v. g.* Papa loco Ordinarii tanquam Ordinarius Ordinarii tempore fundationis consensu suo reservatum à fundatore sibi juspatr. antiorizavit, non tamen ex eo dicit potest talis concessio esse ex privilegio Papæ. Corrad. *ibid.* Secus tamen est, ubi etiam ipsi fundantur jussu fundantis à se in libertate Ecclesiâ allicquatur à Papa juspatr. illius, diceretur enim illud obtinere ex vero privilegio. Lott. *l. 2. q. 7. un. 17.* citans *decis. Roæ 164. un. 10. p. 4. recent.* Nihilominus enim esse potest, ut pusp. existat ex fundatione vel donatione, & tamen ejus concessio sit ex privilegio; dum nimium necesse est, ad Papam pro illius erectione & concessione tenentis utriusque sine cupas speciali consensu ex concessio fieri nequit, ut conringit v. g. lo beneficio regulari, in ordine ad effectum præsentandi prælatum in Ecclesiâ conventuali, juxta c. *et c. un. 16. q. 1. & gl. & DD. communiter in c. nobis. h. t.* Corrad. *in c. un. 37.* quia tamen tale privilegium à fundatione & donatione dependet & ei connexam non dicitur merè gratiosum. Corrad. *ibid. ex Pincio decis. 169. n. 1.*

2. Similiter ex privilegio non merito conceditur patronatus, dum conceditur à Papa ob augmentum dotis, dum nimirum augmentum illud accedit ad mediocritatem veri valoris, ut Lott. *in c. 2. un. 59.* sed ex causa onerosâ. In genere autem ad hoc, ut privilegium sit ex causa onerosâ, spectari debet, an illud, quod expensum fuit, æquivalet concessio, quia ubi non æquivalet concessio, ipsa iudicari debet potius gratiosa, quam onerosâ. Barb. *in c. 12. un. 61.* citans *desuper decis. Roæ.*

3. Porro patronatus concessus cum clausula, *ac si esset ex fundatione*, non excludit privilegium. Corrad. *l. 2. c. 15. n. 141.* Ac denique observandum, ut privilegium, per quod conceditur alicui juspatr. à Papa, sit raram & humum, necesse esse, ut idamne clausula, saltem in genere, derogatoria Tridentini,

utpote per quod istiusmodi privilegia prohibentur & sublati sunt, de quopaulo post, *Verb. cur. num. 12.* citans Azor. *Castrop. loc. cit.*

Questio 46. Num simile privilegium concedere possit Episcopus?

Respondeo: Patronatus tam ex privilegio tali merito, quam ex dicta causa operosa augmenti dotis concedi nequit per Episcopum, aliisve prelatos Papae inferiores, juxta c. 2. de *reb. Eccl. non alienand.* Cottad. l. 4. c. 1. n. 24. *Loth. loc. cit. n. 12. q. ult. Pich. m. 12. Castrop. cur. num. 25.* citans Baulof. *ubi supra alleg. 70. n. 25.* & Abb. *volum. 2. conf. 108. n. 4. Garc. cur. c. 9. n. 128.* citans Lamb. item declarat. S. Congreg. Concil. de 2. April. 1773. *super c. 9. sess. 25.* quod sic habet: *jussu pat. ex privilegio Episcopi concessum in cuius parochia possessio existit prout parati per annos 40. non prodest: cum enim causae de titulo ex privilegio invalidae, centenaria possessio prodest non potest ob malam fidem &c.* Nequit enim Episcopus gravare beneficia de servitio patronatus subicere. Castrop. quod efficacius procedit spectam jure novo. *Trid. l. 6.* Unde licet permittam fit Episcopo, beneficium liberum inquit beneficii iussu, in casu permittit sibi anionis in genere; hoc tamen trahi non potest in consequentiam sacralitatis concedendi patronatum in beneficio libero, quia hoc est reducere beneficium liberum in servitium; illud vero est extinguere essentiam beneficii, constituendo illud tanquam praedium alterius beneficii, cui anitur. *Loth. l. 6. n. 18.* juxta decis. *Roxe 212. n. 1. p. 2. recent.* Vide eundem de hoc l. 1. q. 28. n. 168.

Questio 47. An, & qualiter jussu pat. acquiri possit per praescriptionem?

Respondeo primo: Si sermo sit de Ecclesia collegiata & cathedrali (idem est de Ecclesia regulati conventuali) spectam jure communi, jussu pat. a laico, etiam si eam fundavit, praescribi nequit quoad praesentationem Rectoris seu Praelati illius, quia hoc jure communi non nisi per electionem constituendus est. *Castrop. cur. p. 1. n. 13.* citans Azor. p. 2. c. 19. q. 11. *Barb. p. 3. de potest. Ep. alleg. 70. n. 19.* Jo. And. in c. *querelam de elect. in 6.* Covar. &c. Quod si auctor juri isti communi, quod rector talis Ecclesiae non nisi per electionem constituendus est, derogatum sit, licet ut derogatum testamur Castrop. in Hispania, Gallia, Belgio, fundans Ecclesiam collegiatam obtinebat per praesentandam in Relectorem. *Castrop. ibid.* & quoad praesentem quaestionem pari ratione venit cum aliis Ecclesiis. Unde

2. Respondeo secundo: Si sermo est de Ecclesiis aliis, vel etiam de dicta collegiata, in quibus derogatum electioni alicuius beneficii, etiam dum consistat dictas Ecclesias & beneficia subiecta non fuisse, sed nata in statu libertatis, praescribi potest a laico jussu patron. *Laym. ad c. querelam de Elect. n. 4.* *Castrop. loc. cit. num. 1.* & A. a. h. eo paulo ante cit. *Loth. l. 2. q. 7. n. 19.* & seg. citans *Federic. de Senis conf. 234. n. 1.* Paul. de Ciudad. *rr. de jurepatr. p. 3. causa 5.*

3. Ad hanc aem praescriptionem requiruntur 40. anni cum titulo, vel immemorialis sine titulo. *Castrop. m. 12.* citans Covar. haec enim praescriptio nequit esse sine titulo aliquo vero vel ficto, aliis possidens mala fide possideret, adeoque nonquam praescriberet; sed hic titulus si verus est, debet esse ex fundatione, vel donatione, vel ex privilegio; praesumi autem & praetendi nequit ex fundatione, adeoque nec praetendi acquirito jure patron. ex jure communi, dum supponitur seu constat, Ecclesiam fuisse liberam (praescriptionis enim vis consistit in praesumptione, quae quatenusque lege sit a lege approbata, cedit continuo veritati, ubi ea apparet. *Loth. loc. cit. num. 32.* Unde evadit ridiculum, & manifestam importat impianitiam, asserere beneficium ab immemoriali esse patronatum, & constituere initium illius in libertate, seu consistere de ejus libertate; non solum ac eandem

mulierem admittere eodem tempore & viduam & nuptam. *Loth. d. n. 31. ad 38.)* ergo debet esse & praetendi titulus ex privilegio. Jam autem cum hoc privilegium ex sola quasi possessione praescribentis praesumi non possit; cum potius praesumi debeat beneficium liberum, & omnes *Basilica l. 6. q. 7. c. venerabilis de excepte.* Possessio tamen immemorialis etiam hunc titulum privilegii facit praesumere, live nisi verum, quod minus allegari non possit privilegio Apostolicum. *Loth. m. 14.* juxta c. 1. de praescript. in 6. & loco probati ritui habetur, juxta c. *super quibusdam de verb. signif. & l. hoc jure ff. de aqu. quodiana & seg.* Unde de ipsa immemorialis aequiparatur quadragennaria cum titulo, *Loth. ibid.* ex Gomar.

4. Dum vero non constat de initio beneficii, num illud in statu potius libertatis, quam servitutis fuisse erectum, jam etiam immemorialis praetendi & allegari potest titulus ex fundatione, donatione &c. adeoque acquirito patronatus esse ex jure communi, seu probati possit patronatus ex praescriptione, relicta etiam ejus vi ad causam suadationis vel donationis. *Loth. n. 42.* ex Puteo l. 1. de sep. tof. n. 4. Potest non intelligi jussu pat. acquirum vi praescriptionis, sed quia ex tali tempore immemoriali praesumitur ritulus, (juxta quod dictum alias de jure decimandi.) & hoc est, quod dicta immemorialitas vel centenaria habeat vim rituli, seu inducat ritulum. *Loth. m. 56. & seg.* Dum autem dicitur: Immemorialis aut centenaria, non ponuntur ut diversa, quia dum non constat de initio contrario, contentoria ipsa concludit ad immemorialem. *Loth. n. 59.* qui etiam m. 62. existimat, respectu adeo diuturnae, nimirum centenariae praescriptionis 9. aut etiam 10. vel 11. mensis vidari dies paucissimos, quorum proinde defectus affirmandus non sit, quemadmodum alias in praescriptione breviori 30. aut 40. annorum, utpote odiosa, requiritur etiam novissimus dies, ita ut si hic defectus, praescriptio sit imperfecta, & non praescribatur. *enat. Paris. conf. 32. n. 6. vol. 3. &c.*

5. Respondeo tertio: Si sermo est de Ecclesia subiecta servitio patronatus, jussu pat. praescribi potest a laicis, quia jam non contra Ecclesiam, sed adversus alium laicum praescribitur. *Azor. loc. cit. q. 11.* Covar. *reg. possessor malefide p. 2. §. 10. n. 8.* quos citat & sequitur *Castrop. m. 12.* dicens esse communem. Ad hanc praescriptionem *Azor. loc. cit.* & Covar. *loc. cit.* citans pro hoc Corneum, Deciam, Alexan. Lamb. Bald. &c. quadragenariam quasi possessionem requirunt, absque titulo tamen, eo quod immotio patronatus ex prima in aliam personam Ecclesiae potest praedjudicare, cum cadere posset in personam suspectam de Ecclesiae minus gratam; sufficere vero decennalem, aut inter absentes vicennalem, tenent *Roch. v. 196. q. 30. n. 86.* Jo. And. in c. *vincium. l. 1. m. 6.* *Goffred. q. 18.* quos refert & sequitur *Castrop.* ex quo dicta mutatio dici non possit esse contra Ecclesiam, cum a quo peo, quam contra Ecclesiam succedere possit, adeoque sufficere ad hanc praescriptionem tempus, quod ad alias praescriptiones contra laicos sufficit. Verum haec, m. idem *Castrop.* subjungit m. 13. spectare jure antiquo; cum a tenore *Trid. sess. 14. c. 12. & sess. 25. c. 9.* absolute omnes patronatus acquiruntur aliter, quam ex fundatione (cujus nomine accipitur constructio. *Gonz. gl. 18. m. 32.*) vel donatione Ecclesiae, vel ex praescriptione immemoriali, seu quovis praescriptio non est talis, ut titulus veras fundationis allegari valeat, sublati sint, Card. de Luca in *sum. de jurepatr. n. 9.* *Gonz. loc. cit. m. 57.* *Loth. cur. q. 7. num. 30.*

PARAGRAPHUS III.

De Jurispatron. jam constituti in alios translatione.

Questio 48. Quot modis jussu pat. ab uno in alium transferri possit?

Respondeo quatuor: Nimirum successione, live jure hereditario, vel ex testamento, donatione, per-

permutatione, venditione. Gl. in c. p^{re}sentat. ib. q. 7. Castrop. ex. tr. 13. d. 2. p. 4. n. 1. Barb. de par. Ep. alleg. 71. n. 1. Azor. p. 2. l. 6. c. 20. q. 4. Pith. n. 44. ad b. 1. Corrad. pr. benef. l. 4. c. 5. n. 1.

Questio 49. Juspatr. hereditarium ad quos heredēs, & qualiter transeat?

1. Respondeo ad primum: dum fundator sibi simpliciter reservavit juspatr. censetur id reservasse pro suis heredibus: si reservavit illud simpliciter alteri, censetur reservatum pro hujus heredibus, ut ut in hoc secundo casu non redeat juspatr. ad heredem fundatoris. Loti. lib. 2. g. 11. n. 22.

2. Respondeo secundo: tranſit juspatr. sic reservatum simpliciter heredibus ad quoscunque heredes, sive hi sint ex testamento, sive ab intestato: sive hi sint consanguinei, sive extranei; quia tranſit cum hereditate, juxta c. cum scilicet, h. t. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Franc. Leon. in thes. furs. Eccl. p. 2. c. 6. n. 25. Barb. n^o ant. n. 3. Azor. Rocium, &c. sive sint masculi, sive sint feminæ. Castrop. ibid. Garc. p. 5. c. 9. n. 142. Loti. n. 25. Azor. loc. cit. ita ut si femina succedat in majoratu, succedat etiam in jurepatronatus majoratu annexo. Molin. 19. 3. de just. d. 627. n. 13. & aliter Molin. de p^{re}sentat. l. 3. c. 6. n. 41. Garc. n. 45. apud Castrop. loc. cit. quapropter, cum sequatur semper hereditatem, tranſitque cum illa, per ingressum heredis quæritur monasterio. Loti. n. 16. citans Lamb. l. 1. p. 2. q. 3. art. 21. Et filius tenuitans hereditati illud non acquirit. Castrop. n. 3. Barb. n^o ant. n. 4. Idem est de filiâ solâ dote contenta. Pith. n. 44.

Et si pater instituit filium in certa re, extraneum verò heredem universalem scriptis, juspatr. non ad filium, sed ad illum extraneum tranſit; quia tranſit cum universitate bonorum, quam hereditas continet; & institutus in certa re habetur loco legatarii. Pith. ibid. Azor. ex. c. 20. q. 9. Secus tamen esset, si institutus esset in certa re, quæ continet universitatem, v. g. in villa, castro, &c. cui juspatr. annexum; hoc enim cum illa re tranſit quoque ad institutum. Pith. ibidem. citans Casp. in c. 1. h. t. n. 5.

3. Respondeo tertio: casu quo masculi sint heredes, omnibus competit æqualiter, licet sint inæquales, hoc est, in portione maribus heredes; cum jura incorporabilia sunt indivisibilia, possentque proinde æqualiter p^{re}sentare. Debetur item omnibus locos honorificentior, omnibus in egestate censibus alimentum, cum hac tamen differentia, ut alimenta & locos honorificos debeatur cuiuslibet in solidum, ac si cum alio in patronatu non communicaret; p^{re}sentare autem non sic competat cuiuslibet, sed simul cum aliis: cum jura nominandi in omnibus patronis sit indivisibilia. Castrop. ibid. ex Azor. loc. cit. q. 9. Pith. n. 45. Cæterum ut facilis provideretur Ecclesiis, & discordiæ evitentur, quæ facili oriri possunt, dum unus patronorum hunc, alius alium vult p^{re}sentare, permittitur illi in elem. p^{re}sent. h. t. ut patroni juspatr. dividant inter se ratione temporis, sive liberæ (hoc est, siue superioris auctoritatis, ut in GL. in c. elem. p^{re}sent. liberæ) convenient de Rectore alternis vicibus se p^{re}sentando: ita ut unus p^{re}sentetur primâ vice, quâ Ecclesia vacat, alter secundâ, tertius tertâ vice, &c. vel dividendo annos aut menses, vel ut dictam divisionem insistant ratione locorum seu Ecclesiarum, dum juspatr. extendit se ad plures Ecclesias vel beneficia, & ita conveniant inter se, ut primus eorum in hac, alter in illa Ecclesia p^{re}sentetur. Pith. n. 46.

4. Respondeo quarto: in hoc jure p^{re}sentandi heredes non succedunt in capita, sed in stirpes. Clem. p^{re}sent. h. t. Loti. loc. cit. n. 126. Pith. n. 47. Castrop. & Azor. il. est. Barbos. alleg. 71. n. 70. Itaq. de jure primog. q. 26. n. 3. Cæterum, distop. fers. c. 121. Ita ut si fundator v. g. relinquat 3. filios, Petrum, Joannem & Jacobum, inter quos hereditas dividitur; hi 3. filii simul habent jura p^{re}sentandi, non quilibet eorum ab aliis, ita ut ex his tribus eorum nominationibus seu suffragiis una confutur valida nominatio seu p^{re}sentatio. Hi filii habent dein plures inæquales

filios, Petris unum, Joannes duos, Jacobus tres, bi tres filii Jacobi habent unum tantum suffragium, quod non excedat suffragium & nominationem factam à duobus filiis Joannis, vel ab uno filio Petri, quia hi filii omnes nominant, non ut suos, sed ut personas parentum representant. Castrop. loc. cit.

5. Respondeo quinto: dura hæc ratio cum universalitate bonorum successione nimiam hereditatem tranſfertur juspatr. opus non est consensu Episcopi ad banc transiitionem. Coetrad. pr. benef. l. 4. c. 5. n. 1. citans Barb. de p^{re}sent. Ep. alleg. 71. n. 2. Vivian. de jurepatr. l. 4. c. 1. n. 2. Mant. decif. 140. n. 2.

6. Porro Castrop. loc. cit. n. 6. incidenter hanc mover quæſtionem: quid si Titius relinquens tres heredes, unum eorum gravet, (casu quo gravare potest) ut ex quota seu parte hereditatis sibi relicta ædificet Ecclesiam, inque id faciat ex consensu Episcopi, num juspatr. in eo casu queratur soli ædificatori, an verò & cæteris heredibus simul. Respondetur, sibi videti, quæ illud soli ædificatori, eo quod is ex bonis sibi per hereditatis divisionem jam propriis privative, est sub illo gravamine ædificandi Ecclesiam, & non ipse Titius parens, ut censet, & propter contrarium tenet Covar. l. 2. var. resol. c. 13. in fin. Adeoque alii coheredes illius cum eo in patronatu participare nequeunt. Aliud foret, si Titius ex suis bonis segregaret quantitate sufficientem Ecclesie constituendæ, & alieu suum heredem exedicationem committeret; tunc enim omnes Titii heredes patronatum consequerentur; quia jam nomine Titii Ecclesia ædificatur, & ex illius bonis formaliter.

Questio 50. Utrum etiam juspatr. hereditarium transeat ad fidei commissarium, vel usufructuarium universalem seu omnium bonorum?

1. Respondeo primum: juxta sententiam communiorem hoc juspatr. non tranſit ad fidei commissarium, sed remanet penes heredem directum, eo quod juspatr. hereditarium videtur sequi heredem, non alium; sitque non minus religiosum, & non respiciat commodum pecuniarium, quam jus usufructuarium, quod juxta l. quia prout ff. ad Trebellian. S. C. restituta hereditate remanet apud heredem, videtur idem de eo dicendum, quod de patronatu libertorum, qui juxta l. si patroni, ff. ad Trebellian. penes heredem p^{re}sentari manet, & nequam tranſit ad fidei commissarium. Ita sentit Covar. in c. Raymundo, de testam. n. 1. c. 1. var. resol. c. 13. n. 1. Barb. in c. 1. h. t. apud Pith. n. 54. Loti. l. 2. q. 11. n. 37. citans pro hac sententia n. 29. Barri. in l. quia prout, §. si restituta. C. n. 33. Bald. in l. final. c. de edicto divi Adrian. Lamb. Fufarium, Riminald. &c. dicens esse sententiam communem.

2. Cœterum nihilominus tenetur Molin. de primog. cap. 14. à n. 77. & aliter Molin. de just. d. 118. in fin. Gutier. de tutor. p. 3. c. 29. n. 15. apud Castrop. loc. cit. n. 4. Totum ad b. t. n. 22. & de usufructuario universali expresse Castrop. lib. 4. c. 5. n. 1. Barb. furs. Eccl. l. 3. c. 12. n. 232. citans Campan. Cenedum Riccium, &c. eo quod ad fidei commissarium universalem tranſit hereditas, adeoque & juspatr. ei annexum: cui non obstat, ut Pith. n. 55. quod in hoc casu juspatr. non acquiritur jure hereditario; nam sup^{er}ius naturâ sequitur eum, ad quem bona universa tranſeunt, non tanquam aliquid hereditarium, sed tanquam aliquid annexum rebus universis, cum qua tranſit. Item quod usufructuario universali conceditur omnia iura realia & personalia omnia, potestque juspatr. alienari inter vivos tantum universali, adeoque & ex testamento. Castrop. ibid.

3. Mediam viam ingreditur Castrop. citans pro se Garc. pag. 5. cap. 5. n. 18. admittitque juspatr. hereditarium reale, nimium quod annexum est alieni villæ vel castro, transiit in fidei commissarium castro, tranſit simul in illum tanquam accessorium. Nec obſtare citatas leges, cum magna sit disparitas

inter ius sepulchrorum, & inter juspatr. libertorum, & inter juspatr. de quo hic, ut videre est apud Molin. *de primis*. Jus verò patronatus personale negat transferri in fidei commissarium aut usufructuarium universalem; eò quòd illud transferri non possit contra voluntatem institutoris; & istem id applicuit Titio, ejusque hæredibus & successoribus, quo nomine non venit fidei commissarius vel usufructuarius universalis. Insuper hæres gravatus testivens hereditatem fidei commissario non propriè hereditatem, sed bona per hereditatem accepta restituit; neque eam fidei commissarium heredem facit; adeoque fidei commissarius & usufructuarius per hanc restitutionem non fiunt hæredes, ergo nec patroni.

4. Unde etiam ad fundamentum oppositæ sententiae respondet, negando hereditatem formaliter talem transferri ad fideicommissarium, sed solum hereditatem materialiter, hoc est, bona hereditaria; jus verò patronatus hereditarium annexum est solummodo, & sequi hereditatem formaliter talem. Similem distinctionem videt apud Loet. *loc. cit. n. 37*, ubi ex Paulo à Castro ait, per hereditatis restitutionem factam fideicommissarium non transire scilicet, supote quæ non sint ut res hereditariae; sed propter hereditatem, hoc est, non sunt jura hereditaria, seu non habentur jure hereditario, habentur tamen & deveniunt ad heredem occasione hereditatis. Unde videndum, an, quod de facto transit ad heredem, acquiratur ei alio titulo, quam hereditatio, v. g. ex pacto & providentia majorum, ut in feudo, & in ipso etiam jure sepulchri, si familiaris cell.

5. Similiter ad alterum oppositæ sententiæ fundamentum dicit Castrop. fideicommissarium & usufructuarium universalem competere omnia jura realia & personalia, quæ hæres de competentibus bona hereditatis, non verò ea jura, quæ competunt hæredi præbe jure sanguinis vel successione; jus autem patronatus hereditarium personale habetur non ex bonis acceptis, sed ex sanguine, vel ex successione; ac proinde non communicato sanguine vel successione transferri nequit. Ac desique et si juspatr. personale etiam ex testamento legari possit, vel etiam expresse consistit ab institutore, ut obveniat quoque cum universitate bonorum fideicommissario, ut Garc. apud Pith. *loc. cit.* non tamen fit censei ab eo institutum aut juspatr. alienatum & legatum, eo ipso, quòd fideicommissarium aut usufructuarium universalem constituerit, ita Castrop. Idem vult Loet. *cit. n. 37* dum ait: Romanum in una Maecratum. *iuspatr. p. Decemb. 1621*. adherentem huic sententiæ negativæ agnovisse tamen, id non esse ex natura rei; quia nimirum patronatus fit intransmissibilis ad fideicommissarium; sed provenit id ex mente testatoris, quin &, ut Card. de Luca. *de juspatr. d. 16. n. 4.* ubi agitur de fideicommissio universalis, atque in eo includatur juspatr. & sic transeat ad fideicommissarium, est questio potius voluntatis, quam potestatis. Et d. 61. n. 3. questio ista est puri facti, & ambigua voluntatis, eamque & determinatam regulam non recipiens. Unde etiam, ubi non solum de expresse, sed etiam tacita & conjecturali voluntate testatoris constat, facile & levis etiam ex conjecturis recedere ab illa regula: juspatr. non transire in fidei commissarium, quam ait rogam & curiam potius in quidam reverentiam antiquitatis tenere, quam quòd probabilis ratio aliqua sic suadeat.

Questio 51. Num juspatr. transeat quoque ad creditorem, cui datum est pignus universalitatis bonorum, in qua existit juspatr.

1. Respondet negativè. Bart. *jussu Erel. l. 3. c. 12. n. 237.* citans Lamb. *l. 1. p. 2. q. 9. art. 2. n. 3.* Cened. *99. cau. l. 1. q. 10. n. ult.* Roch. *v. offe. n. 60.* Garc. *p. 5. c. 3. n. 10.* & 11. Castrop. *cit. p. 4. n. 14.* Cottard. *l. 4. c. 1. n. 3.* juxta e. cum *Berboldus*, de *sent. Gre judic.* nam uti rei oppignorare, ita nec minus juspatr. dominium illius aut possessio in cre-

ditorem transfertur; sed solum nuda detentio, usque dum debitum persolvatur à domino; ad faciendam autem præstationem, dominium vel silem possessio illius juspatr. requiritur, juxta e. *querelam. de elect. & c. consiliatibus. h. 2. Barb. loc. cit.* Sed nec ex actione pignoratitia transfertur in creditorem jus utendi pignore, quia pignus conceditur solum ad debiti securitatem, ac proinde omnis usus pignoris, qui huic securitati non obest, remanet debitoris; ulis autem patronatus nequaquam obest securitati debiti. Castrop. *cit. n. 14.* Quin &, licet creditore talis ex re oppignorata sibi fructus aliquos percipere valeat; & præsentatio ipsa sit quidam fructus juspatr. præsentare tamen non potest creditor, ut constituitur *cit. e. cum Berboldus*, pando gl. nam creditore, si percipit fructus, hos percipit nomine debitoris, eosque soluto debito tenetur restituere, vel in fortem computare, seu cum credito compensare, juxta e. *1. de usuris*; fructus autem, qui consistunt in præsentatione, nec debitori possunt restituere, neque cum credito compensari. Cottard. *loc. cit.* Porro qualiter, dum conventionem factam cum creditore de facienda per eum præsentatione, dum ea per illum facta est, nulla committatur usura, cum usura repetatur in receptione rei pretio æstimabilis, vide apud Barb. *loc. cit.*

2. Quod dictum de creditore, idem ob eandem rationem est de depositario, penes quem depositum castri, cui annexum juspatr. usque cuius nec dominium, nec possessio in eum transit. Barb. *loc. cit. num. 230.*

Questio 52. Utrum juspatr. transeat in conductorem castri vel ville, cui annexum est?

1. Respondet: juxta communiter, quem tenent Abb. *inc. ex literis. n. 7.* Lamb. *l. 1. p. 2. q. 8. art. 2.* Roch. *v. offe. q. 26. n. 54.* Molin. *de primis. l. 1. c. 14. n. 2.* Menoch. *conf. 90.* Riccius *resol. 192. n. 2.* & alii apud Barb. *loc. cit. n. 221.* Item Garc. *p. 5. c. 6. n. 10.* transire in illum, dum locatio facta ad longum tempus, scilicet si ad breve; id enim velle videtur textus e. *ex literis*, dum ait: *Juspatr. transeat in conductorem villa data ad firmam.* Facit etiam, quòd locatio ad modicum tempus nullum dominium, nullamve possessionem non transfere locatario, ut docet J. C. *in non solum fit locatio*; nisi facta locatio ad longum tempus, puta decem annis. Unde etiam censet Garc. *loc. cit. n. 11.* contra Zerol. *supra. Ep. p. 1. v. juspatr. du. 1.* adhuc non transire in conductorem locatorem factam ad breve tempus, etiam si habet in eo conductorem & dominum eorum fidei convenimus sit. Putant tamen plures cum Paul. à Castro *vol. 1. conf. 163.* textum illum e. *ex literis* procedere solum, ubi translatum est dominium utile; nimirum cum datur in feudum sive emphyteusim; *Tamen firmam* ibi importare emphyteusim. Barb. *loc. cit.* Nec desunt, qui velint idem esse, dum castri ad modicum tempus locatur, & de hoc quoque procedere dispositionem e. *ex literis*, idem, quòd per locationem etiam ad modicum tempus transeat commodarius rei locatæ in conductorem, juxta e. *licet* et in fidei rei locatæ adeoque etiam transire jus præsentandi, seu præsentationem; quæ est fructus quidam juspatr. quemadmodum etiam per locationem beneficij ad modicum tempus jus decimandi foret annexum beneficio transiit in conductorem: pro hac sententia citat Barb. *gl. in cu. e. ex literis. v. ad firmam.* Host. *ibid.* Zabarell. *q. 1.* Campan. *rub. 11. c. 13. n. 358.* Et fit sententia Castrop. *cit. p. 4. n. 13.* tamen d. 2. p. 2. n. 8. dicit conductorem propriè talem non posse beneficii conferre, quia adest Dominus, qui confectat, & in conductore non intelligitur fructus spiritualis cunctis, citatque pro hoc Azor. *p. 2. l. 6. c. 25. q. 18.* Gutierrez. *de iureb. p. 3. cap. 29. num. 16.*

Questio 53. Utrum castro aut bonis sequestratis, quibus annexum juspatr. illud

transseat ad sequestrum, ita ut si, dum durante sequestro vacaverit beneficium, cujus presentatio ad sequestrata bona pertinebat, presentare possit?

1. Respondeo affirmativè, Barb. loc. cit. n. 233. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 2. n. 17. Reginal. in pr. fort. par. l. 50. t. 2. n. 245. Azor. p. 2. l. 6. c. 25. q. 17. Racc. tr. de uss. probat. jusp. par. refol. 192. n. 7. Eccl. Garc. p. 5. c. 6. n. 1. citans Lamb. p. 2. l. 1. q. 9. art. 3. Gigas de prof. q. 72. n. 3. Corti. de benef. p. 2. c. 6. Contier. l. de iur. 3. p. c. 7. (quod etiam cum Lamb. id admittit, etiam si jusp. par. de per se sequestratur) & plures alios. Idem est de sequestro dignitatis, beneficii, quibus annexa est aliquis beneficii provisi. Castrop. d. 2. p. 28. n. 5. non solum enim quoad temporalia, sed etiam quoad spiritualia est administratio rei sequestrate, ejusque fructus colligi, quibus ut dictum, annuuntur presentatio.

2. Nec obstat, quod dictos fructus colligat nomine alieno, propter quod dictum supra jusp. par. non transire ad criminem, cui eadum oppignorum; nam sequester administrat & exerceat omnia jura rei sequestrate, non quidem nomine illius, qui in causa victoris est, sed quod sub lite est, & premissis ignoretur, qui victoris sit, sed nomine iudicis & superioris, (namque, dom sequester est necessarius) qui illum verum administratorem constituit. Nec potest tunc Dominus ea exercere, adeoque nec presentare; creditor autem pignoris idem non potest presentare, quia adest persona legitima, qui presentet, nempe verus Dominus. Garc. loc. cit. n. 1. & n. 6. Nec etiam obstat, quod sequester debeat fructus rei sequestrate retinere victori; hoc enim verum est de fructibus, qui servari possunt, & ex quorum perceptione sequester redditor ditor, qualis fructus non est provisi beneficii. Castrop. cit. p. 28. n. 6.

3. Verum tamen huc procedere in sequestratione voluntaria, que fit voluntate & consensu partium (impost in qua possessio transiit in sequestrum, sed usque sequestratione necessaria, hoc est, que fit iuxta auctoritatem iudicis, nisi expresse aliter causam sit, ut communi Garc. l. c. n. 18. citans quamplures.) non vero in sequestratione necessaria, ubi Barb. loc. cit. n. 234. citans Corti. l. 3. misericord. c. 2. n. 12. Crotius de sequestro. p. 1. q. 4. n. 2. Eccl. cooperatorum tamen docet probabiliter Castrop. loc. cit.

4. Porro quod dictum, sequestrum posse presentare, intelligi debet (supponit) capacitate persone, Garc. n. 14. id est sequester laicus presentare nequeat, dum juxta presentandi spectat ad Ecclesiam, prelatum, beneficium, sequestrata; eo quod quantum laicus deponatur sequester aliquis dignitatis vel beneficii, solum censetur deponatur ad temporalia; sed dum alia bona temporalia sine sequestrata, vel jusp. par. laicale de per se sequestraretur. Garc. n. 15. & 16. Castrop. cit. p. 28. n. 7.

5. Denique dum sequestratio Ecclesie, de qua contenditur, facta non est, & pendente huc accidit vacatio, ad quem tunc pertinet iuxta presentandi, vide apud Garc. n. 21.

Questio 54. Utrum jusp. par. transseat in feudatarium seu Emphyteutam, si castro, cui annexum est, infeudetur vel detur in Emphyteusim?

Respondeo affirmativè, Barb. loc. cit. n. 240. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 20. q. 12. Campan. loc. cit. n. 361. de per se autem dari nequit in feudum, c. cum feudum. c. ex lueris. h. i. Barb. ibid. n. 241. Lamb. loc. cit. q. 2. a. 29. n. 35.

Questio 55. An publicatis & fisco additis omnibus bonis patroni ob crimen, jus quoque patronatus transseat ad fisco?

cum, an verò remaneat apud filium illius aut heredes?

1. Respondeo: Dum jusp. par. reale est, seu annexum castro, vel aliis bonis, in dicto caso etiam transire ad hunc facultatem. Etsi enim Princeps secularis non possit per se ac directè privare patronum jurepatronatus, ob delictum patroni, quia laicus jusp. par. habet non ex concessione Principis secularis, sed Ecclesie; si tamen bonorum universitas, cui jusp. par. annexum est, confiscetur, tunc accessorie & indirectè etiam jusp. par. ad hunc transiit, & nullatenus remanet apud filios ut heredes, non secus ac si inter duos laicos in esset super bonis, quibus jusp. par. adhaereret, dicta per iudicem laicum, ad quem cognitio spectat, de bonis sententià, ejus vicem consequenter jusp. par. transiit in victorem.

2. Si verò jusp. par. personale, seu per se, & singulariter consistat, non annexum illi castro vel aliis bonis, tunc, cum sub confiscatione omnium bonorum non continetur, remanet per delinquentem, donec in eo privetur per sententiam iudicis. Garc. p. 5. c. 9. n. 26. Eccl. seg. citans Auctorem de par. seculari. Reg. 4. Gigas & alios rebus per Lamb. & Roch. Barb. loc. cit. n. 237. seg. Pirh. n. 17. citans Abb. m. c. cum laici h. i. n. 3. Azor. d. l. c. 20. q. 14. Barb. m. c. ex lueris. h. i. n. 3. Porro post latam sententiam privatorum iudicis Ecclesie jusp. par. hereditarium transmissibile ad heredes, etiam extraneos, exspirat, & Ecclesie manet libera; si verò jusp. par. est sanguinis, & pertinet ad familiam, transmissibile ad consanguineos, juxta dispositionem fundationis. Garc. loc. cit. n. 29. ex eo Pirh. cit. n. 17. Non secus tamen dicta sententià privatorum jusp. par. hereditarium transiit ad heredem ex testamento, vel ab intestato ipsius condemnati, eo defuncto, praterquam ob crimen hæresis, in quopso jure existit privatus. Garc. n. 30. & 31. plura de hoc infra, ubi de amissione jurepatronatus.

Questio 56. An, & qualiter jusp. par. hereditarium per hereditariam successionem transire possit ad monasterium seu religionem.

Respondeo: Potest, idque duplici modo. Primo: Si monasterium bonorum in communi capax, instituat hæres à patrono laico, tunc enim cum universitate bonorum hereditatis accessorie transiit. Secundo: Si patronus laicus fiat religiosus, per talem ingressum omnia ipsius bona acquiruntur monasterio, adeoque & jusp. par. Pirh. n. 59. citans Tamb. de jure Abb. l. 3. d. 9. q. 28. n. 2. & Eccl. seg. Ecclesiasticum, ut dictum supra. Loir. l. 2. q. 11. n. 26. Si tamen jusp. par. jure sanguinis delatum sit ad patronum, qui religionem ingressus est, monasterium juxta presentandi habebit tantum durante vitâ monachi, & post ejus obitum transiit ad illum consanguineos. Pirh. ibid. ex Tamb. loc. cit. n. 2. & Garc. p. 5. c. l. n. 555.

Questio 57. An Jusp. par. transferatur cum hereditate sine consensu Episcopi?

Respondeo affirmativè, quia transit cum universitate bonorum. Cotrad. l. 4. c. 1. n. 3. citans Vivian. de jure. l. 4. c. 1. n. 17. Roch. Eccl. Sic quoque non egerit consensu Ordinarii in fidei commissaria dispositione pro jusp. par. inclusione, five dum ea memore testatoris transiit in fidei commissarium universalem. Card. de Luca, de jurepar. d. 60. n. 4. Secus est de precepto, quod titulo legat, seu quovis titulo alio particulari transferatur in laicum; necessarius enim est tunc consensus Ordinarii. Cotrad. loc. cit. n. 1. Non tamen id est necessarium, ubi principaliter & de per se transferatur in Ecclesiam vel locum religionis. Cotrad. n. 6. idem est de fidei commissio particulari, quod principaliter ac singulariter ordi-

ordinatur super ipso iurepatroni in favorem, ut potest quod importat idem, quod legatum, ac propterea de illius de donationis iure regulandum exigit Ordinarium consensum, de Luca *ibid.* Non tamen, ubi agitur de iurepatronatu reali, seu annexo eodem, super quod principaliter substatuatur legatum vel fidei commissum, opus est hoc consensui, uti nec, dum ordinatur hoc fidei commissum principaliter super ipso precepto, in favorem comparati, vel Ecclesie. Card. de Luca, *loc. cit.* d. 16. num. 1.

Questio 58. An quasi possessio iurispatri seu presentandi (qualem habet patronatus) tatis, & qualis acquiri potest etiam ex unica presentatione, facta in mirum bono fide & animo utendi iure suo sciente & patiente illo, in cuius prejudicium queritur possessio & admissio, dum vi illius institutus rector, utque habitus tanquam rector in possessione Rectorie, de quo vide Barb. juris Eccles. l. 3. c. 12. à num. 186.) transit ad heredes absque nova apprehensione?

1. Respondeo negativè. Barb. *ibid.* num. 19. citans plures Rotæ decisiones. Conrad. l. 4. c. 4. num. 17. dicens, hanc sententiam in notoria præreceptam, & à Rota semper tenam. Item Card. de Luca *in num. jurispatr.* num. 24. dicens, non suffragari in hoc laicalia statuta decernentia, continuationem possessionis defuncti in heredem, cum non debeat laici potestas in huiusmodi spiritualibus decernendi. Contra Lamb. p. 1. t. 4. d. 12. q. 3. & Roch. eò quòd licet in corporalibus possessionibus non transeat ad heredes, etiam si non sint non exteros, sine nova apprehensione, ita nec in incorporalibus, quia cum possessio sit quid facti, & c., quæ facta sunt, factum exigant, non possit transferri de una persona in aliam, nec dicitur acquiritur, nisi corporaliter apprehendantur, adeoque nec in istis incorporalibus quasi possessionibus transiit sine actu facti. Unde licet testator iam presentasset semel modo dicto, tamen ista quasi possessio non est translata in ejus filios, alioquin successores sui heredes sine nova apprehensione, id est, sine novo usu seu exercitio iuris presentandi, adeoque hanc quasi possessionem non possent pretendere heredes ex propria persona, dum nunquam presentaverint; cum possessio antecessoria non possit dici possessio successoris, sed diversa, ita ut illa, quæ fuit penes defunctum, fuerit extincta, & alia nova in heredem producta per actum proprii facti, ut Conrad. qui addit, hæc procedere stante etiam statuto de continuanda possessione in heredem; certum enim esse, id sibi locum non vendicare.

2. Nihilominus dum possessio, non ratione personæ, sed ratione dignitatis vel officii aut beneficii quaestita est, ipso iure in successorem transiit, dum non personæ possessoris, sed ipsi dignitati vel beneficio queri dicitur possessio. Card. de Luca, *loc. cit.* n. 81. quoniam & inter privatos transfertur possessio sine actuali apprehensione per cessionem, quæ fiat per actum inter vivos, etiam per ultimum voluntatem, ubi adjectur clausula constituit effectum formam præambula hæc constituentes cum solia clausula *ex nunc pro tunc*. Card. de Luca, num. 86.

Questio 59. Qualiter descendit à patrono deducatur in patronatu tam gentilitio simplici quam mixto.

1. Respondeo: In genere circa descenditiam illam à fundatore, cum res sit sæpè intricata, maxime ubi ea dicitur ab antiquo, propter varios eoque inoprosperos loquendi modos, quibus plerumque manue fundatores, regulam aliquam dari non posse, quam quoddam secundum materiam sub-

jectam & communem loquendi modum sine arripienda. Loti, l. 2. q. 1. num. 49. & seq. quare

2. Respondeo secundum in specie: Si fundator sibi & suis parentibus reservavit patronatum, cum vnum tunc sit relictæ hæc ejus dispositionem usque ad ultimum, quousque alius ascendens veniat nomine patrum, vox illa *parentes* intelligenda est subiecta materia, & secundum communem vulgi opinionem, ut significet agnatos. Loti, num. 52. citans Titag. de retrah. §. 1. gl. 8. num. 1. Menoch. l. 4. præsumpt. 28. n. 12. Petegi. de fideicom. l. 22. num. 31. Riminal. conf. 303. num. 2. Potest agnatio duplex est: Prima in genere, dicta comprehensiva, altera in specie, dicta affectiva, quæ quæ dependet à persona ipsius fundatoris vel alterius, ac ipse reservavit patronatum. Loti, *ibid.* quoad peiorem opus est duplici restrictione, una, quæ respiciant qualitas lineæ, unde originans, nimirum num sit directa, num transversa. Altera, quæ respiciatur qualitas personarum, quæ in tali linea supponuntur. Unde

3. Respondeo tertio: Si fundator usus fuerit verbis, quæ per se restringunt ad lineam suam effectivam seu directam, v. g. dicendo: *reservo patronatum pro meisque descendens*, seu pro liberis meis, (quod idem est, l. liberorum, de verb. signif.) vel *pro Tizio ejusque descendens*, non comprehendunt alii quàm procreati ab ipso fundatore, vel à Tizio, cui patronatum reservavit; si vero dixerit: *pro me meisque agnatis*, consensu voluisse comprehendere omnes, qui sunt de ejus agnati, sive sint positi in linea recta, sive transversa; si enim nomen veniunt nomine agnatorum, ut similiter *ex antea. de hered. ab intest.* in principio, juxta Menoch. conf. 424. num. 33. Loti, num. 54.

4. Respondeo quarto: Major difficultas est, divinus fuit termino æquivoco respectu vocatorum, illamque insuper qualificaverit alio termino idem æquivocum sæpè contingit intermedium *lineæ* (quæ est collectio personarum ab eodem stirpe descenduntium, gradus eorumque & numerus distinguuntur. Anch. conf. 93. num. 9. Barbaz. in l. cum accersimus, n. 125. c. de pascuam. Et quæ duplex, recta continens ascendentes & descendentes, & transversa semel indelata continens transversales) tunc attendendum ad terminum et adjectum, & ad personam, quam respexit in reservatione patronatus; nimirum adjecta sit materialiter & effectivè, an subiectivè & contentivè, ut loquitur Loti, num. 59. & 60. Tamen enim 70 *lineæ* in dubio accipitur pro recta, id tamen procedit, ubi relatio semel reservatio est ad lineam aliterius, si sit filia sui masculis substatuatur proximam agnatum ex linea paterna, ea substitutio neque refert ad lineam effectivam seu directam fundatoris, si enim vocat illæ eos, qui essent de linea sua, patet refertur etiam rectam, eò quòd dictum pro oomem verificatum in suo significato tam in linea contentiva quam effectiva, hoc est, tam potest comprehendit & lineam rectam & transversam, quam dicit solam rectam. Loti, num. 61. adeoque sufficit, aliquem descendere à fratre fundatori vel alio transversali patris fundatoris, darà enim possibilitate comprehensionis transversalium, hæc vox *linea* nusquam intelligi potest de effectiva tantum, nisi per adjectam vocem explicata esset qualitas lineæ, v. g. dicendo: *Ex linea paterna*, (quod idem est ac ex patre in parte) cum verba ista stent tantum pro termino differente ad exclusionem femininarum, non autem ad significandam agnationem effectivam, Loti, num. 64. & seq. juxta decid. Ros. in *Abdulaan*, patronatus 19. Junii 1617. Eandem æquivocationem agnoscit Bald. l. 1. conf. 334. n. 6. & seq. apud Loti, num. 63. In ista voce *Proles*, quamvis fundat. ex communi usu loquendi eam inclinat ad lineam effectivam, & per eam, si alternata adjecta sit, declarat vocem lineæ, ut significet lineam effectivam.

5. Respondeo quinto: Quoad alterum, nempe quoad considerandam qualitatem personarum, dum fundator qualifcat, quos vocat, seu pro quibus reservavit patronatum aliquo termino juris, qui possit etiam secundum vulgarem sensum intelligi tam de feminis (quæ

(quæ capere sunt jaspas. nisi vulgaris fuit conditio-
nis & abique ulla dignitate. Abb. in *Cap. fin. h. i. m. 7.*
Lamb. l. 2. p. 3. q. 4. 19. *num. 3.* apud Linc. *num. 48.*)
quoniam de masculis, censuodis est comprehendit &
fœminas, & eorum descendentes, salva tamen gratia
patronatus. Lott. *num. 69.* ut si vocatur *confratru-*
mus; hoc enim rectius, est sumitur strictè pro dis-
tributis fratribus vel sororibus ex eodem patre. l. 1. ff. de
su. & leg. hered. Lamiu. c. cum de success. & largè
pro agnatis tantum, exclusis cognatis. l. 1. & c. con-
fratru. Catd. de leg. hered. largissimè tamen
(in quo sensu potissimum usurpat vulgò hæc vox.
Berolus. l. 2. conf. 91. *num. 10.*) sumitur pro quibuscumque
cognatis sanguine, sive ex parte patris, sive matris.
Lott. à *num. 70.* ad hocque, cum de patronatu agitur,
sub hac appellatione veniunt omnes sanguine juncti,
etiam si sola matre precedentes, etsi hi alias simpli-
tèr vocentur propinqui, & ad distinctionem Agnato-
rum cognati. Lott. à *num. 71.* citans Tirag. de retrall.
§. 1. gl. 9. *num. 1.* & 20. Fufar. de subit. a. 3. 61.
num. 3. juxta decif. Rot. in Legobensi capellania 24.
Jan. 1634. Idem & multo magis est, dum vocatur
confratru; cum hic terminus apud quoque sit com-
prehendere tam agnatos. Lott. à *num. 74.* citans
Alex. l. 2. conf. 115. *num. 10.* Gozzadin. conf. 20.
a. 3. Decium conf. 223. *num. 2.* idem est, si vocaverit
proximus. Lott. à *num. 75.* citans Decium l. 2. de reg. ju-
ris. *num. 225.* vel propinquus. Lott. *num. 76.* juxta
Bald. l. 1. conf. 334. *num. 1.* Anchar. conf. 95. *num. 4.*
sed neque ab illa lata significatione hujusmodi con-
fratru recedendum, quoniam ad concludendum
argumento, vel ex termino aliquo adjuncto non ap-
paret fundatore voluisse præcipere agnatis tantum,
ac proinde istius terminus adjuncti præpiteras ponde-
randa. Lott. *num. 77.* Quare

6. Respondendo 12.º: Si fundator vocasset *confratru-*
mus; in proximum de genere, adhuc ista vox in ma-
trem indifferente, & tanto magis in favorabili exclu-
dit illam latam interpretationem, quò minus omnium
complectatur descendentes ex fœminis, cum sit ter-
minus naturalis. Lott. *num. 78.* citans Barba. in l.
accensu. c. 1. de fideicom. *num. 114.* & 147. idem
est, si vocatur *confratru;* proximus de cippo,
cum & *De cippo* sit terminus non legalis, sed rusticus,
quo significatur filius domus, in agnatione, ut
Castrensis in q. ult. c. de verb. signif. Cippus significa-
tio est proprie referatur ad ipsum filium domus, ut
Sord. l. 1. conf. 443. *num. 12.* Menoch. l. 4. præsump. 22.
num. 21. Menoch. de consuet. ult. vol. l. 8. lit. 12. a. 16.
Fufar. de subit. q. 348. *num. 1.* negari tamen non po-
test, etiam fœminam descendente de illo filio esse
de cippo, seu de filio, ac proinde inspecta vocis pro-
prietate esse vocatam, nihil aliud appareat, fundato-
rem voluisse præcipere sola masculis. Lott. *num. 82.*
& seq. ex Pat. l. 2. conf. 31. *num. 6.* & conf. 47. *num. 10.*
Quod ipsum adhuc locum obtinet etiam si fœmina sit
impera. Lott. *num. 83.* quoniam tamen respectu des-
cendentium ex fœmina (salva consuetudine, vi cuius
descendentes ex fœmina in Hispania dicuntur de cippo.
Molin. de primogen. l. 3. c. 4. a. 16.) in censuatur
sub appellatione cippi vocari, requiritur extant aliquæ
conjecturæ, per quas appareat testatorem ad agnationem
non respectivè, ut Lott. *num. 86.*

7. Porro licet proximitas, ubi sit transiens ad per-
sonas minus diversis, non referatur ad ultimum de-
cessorem, sed ad ipsum fundatorem. Lott. *num. 88.* ex
Decian. l. 1. conf. 21. *num. 6.* ubi tamen cessat hæc
circumstantia, nec in genti conjecturæ in contrarium,
venit esse proximitatem referri ad ultimum decessorem.
Lott. *num. 89.* juxta quamplurimas Rotæ decif.
72. *num. 3. p. 1. divers.* 681. *num. 2. p. 2. recens.*
cùm nulla sit ratio, ut possit quis admittit esse, ut
qui est proximior tanquam de ejus linea, non ad-
mittatur. Tirag. de jure primogen. 40. *num. 1.* Lott.
num. 90. nisi forte quis vocatus esset revocabilitèr, vel
in subditum. Lott. *num. 91.* velum in defunctum legiti-
morum fuerint admitti. Spontè, quia in consensu legiti-
morum semper excluderentur à patronatu, (de quo
paulo post) ut Menoch. conf. 285. *num. 14.* Lott. *num. 92.*

vel etiam dum vocatus est senior de familia, seniore,
ad quem ingressum semel est jaspas, decedente,
illud non transit ad ejus descendentes, sed revertitur
ad alium seniores de familia. Lott. *num. 93.* juxta de-
cif. Rot. in *Junonis jaspas.* 31. Janu. 1607. coram
Lancelloto.

Questio 60. Jaspas, gentilitium qualiter deferatur gentilibus?

R. Spondeo: Deseritur in capia, sive in eo succedi-
tur in capia, & non in stirpe. Lott. cu. q. 11.
num. 123. juxta decif. Rot. 252. *num. 2. p. 2. recens.*
intelligendo tamen hoc in ipsa successione in iobelo
patronatus, & non in extincio juris præferendi; cum
illud pertineat nequeat nisi ad eam de familia, qui pro
tempore est senior. Lott. *num. 124.* juxta Bald. l. 1. conf. 1.
a. 5. Covar. præf. 99. q. 33. *num. ult.* & c. Porro minus
est præjudicium, dum incidit in capia, quam in
stirpe; nam si idem centum capia; non considera-
rentur omnes, nisi pro una voce. Clem. pater h. i. ita
in phires præferantur semper habendi sine pro uno.
Lott. *num. 130.*

Questio 61. An, & qualiter in jurepatr. gentilitio admittantur, & succedant illegitimi?

1. Respondendo: In jurepatr. familiarit, seu gentilitio
secus est in jurepatr. hereditatis, imò et in
quo nihil requiritur, quoniam an quis sit hæres, & pro
qua parte? Succedunt enim in eo secundum quoniam
hæredietatis. Lott. *num. 137.* ad hocque & admittentur
illegitimi, non solum, si succedant titulo singulari.
Lamb. l. 1. p. 1. q. 7. a. 17. *num. 6.* Roch. de jurepatr.
v. *competens alienus.* *num. 6.* apud Lott. loc. cit. sed
etiam, si succedant titulo universali cum aliis legiti-
mis. Lott. *num. 138.* juxta Bald. in l. cum, quoniam
57. c. de fideicom. repellentur illegitimi, cum non
dicantur de genere sui familia, etiam essent legitimæ
per Imperatores aliamque Principem seculari.
Lott. *num. 139.* ex Gabriel. l. 1. conf. 95. *num. 62.*
maximè inest, quo eam negemur præstare legiti-
mitatem habita à Papa, nisi in individuo facta esse
necesse de qualitate tam naturalium quam jurepatron.
Lott. *num. 140.* juxta eundem Gabriel. & Rot. decif.
251. *num. 7. p. 2. recens.*

2. Et hæc, si fundator natus est verbis civilibus, vo-
cando felices gentem vel familiam, Lott. *num. 141.* citans
Palent. de nos. & flor. c. 60. locus, si unus est ver-
bis naturalibus, id est, significans tantum effectum
nature, vocando nempe suos consanguineos, cum
etiam illegitimi dicantur consanguinei, upote ex eo-
dem sanguine provenientes, juxta Barth. in l. proman-
sione ff. de verb. signif. §. familia, *num. 1.* Lott. *num.*
142. Quamvis enim battari negandum appellatione
consanguineorum veniant jure civili, l. si parum ff. de
cognat. non ob id minus de jure canonico in his præ-
cipue paribus ad spiritualia ordinari, juxta Rot. decif.
103. *num. 3. p. 1. divers.* Lott. *num. 143.* cum tamen
ex jure civili provisio, imò et fundata in incertitudine
sanguinis, non sit perpetua, ad hoc adhuc illegiti-
mos extendi potuit ista appellatio consanguineorum,
qui à patre agniti sunt, vel utique patrem ind. care
possunt. Lott. *num. 144.* Tamen enim illi sunt spui de
nati ex damnato coitu, inspecta tamen natura sunt fi-
lii, & in eo cadit natura alii affectu. Lott. *num. 144.* unde
de acquirentie canonica non tantum in linea matri-
nis, sed & in paterna admitti debent tanquam sangui-
ne juncti. Abb. in c. nonnulli de rescript. *num. 1.* Lott.
num. 145. Et ita admitti debent ad jaspas, ad quod
vocati sunt consanguinei, vel alii per verba naturalia
conveniunt illegitimi. Lott. *num. 146.* citans Nav.
conf. 4. *num. 1.* & 2. de jurepatr. & Rot. decif. 350. *num. 2.* &
6. p. 3. recens. quæ pariformiter locum habere in pug-
natione passiva respectu filiorum in legitimorum des-
cendentium ex illegitimis, juxta cit. Navar. conf. &
decif. Rotæ ait Lott. *num. 147.* non tamen procedere,
juxta equidem Rotæ decif. in Pampulien. Capellania
6. Nov.

6. Nov. 1617. in defendente ex damnato cõitu, or-
 potest qui semper reputant personam odibilis, & con-
 sequenter nec comprehensibilem verbis naturalibus, ait
 Lott. u. 148. procedere tamen adhuc, etiam in con-
 clusio sine legitimis con illegitimis; si talem spiritum
 agnoverat sine confanguineo, nec perfratrem illum ab-
 horretur, ait Lott. u. 149. nisi confilaret, funda-
 mentum voluisset præferri lineam legitimamque enim,
 dam superest persona de linea prædictæ potest in alia
 linea, non debet admitti. Lott. ab. ex Decian. cõp. 87.
 num. 1. qualis conjectura sumitur, si suæ vocæ agnatio-
 nis profectus fuerit, et fundare, vel alias si persona
 valde nobilis, vel Ecclesiastica, quæ vestimiliter, est
 non abhorrens illegitimis, saltem eos nonnullis con-
 legibus admitti, presumenda est. Lott. num. 150.
 cum Rot. dec. 26. num. 5. p. 1. recent. Quamvis
 num. fr. dec. 4. non admitti argumentationem præ-
 dictam sine linea de præsentatione activa ad possiden-

Questio 62. Qualiter inspitr. transferratur donatione?

1. Respondens primò: Possent patronus laici ius-
part. quod est competis iure proprio & privato,
liberè & non requiriti consensu Episcopi, concedere
Ecclesiæ, monasterio, alterive loco religioso, aut
etiam Clerico nomine Ecclesiæ vel alij cuiusvis, quam
obtinere. *a. ibid. h. 1. & c. si laicus h. 1. in 6. eod. qd.*
nunc Ecclesiæ, vel beneficiis redi ad naturam suam,
liberata à manu laicorum. Caltryp. *cur. d. 1. p. 9.*
num. 17. Pirb. h. 1. num. 60. citans Vivian. Possent
etiam fieri donare jurationem, quod habet in Ecclesiæ et
dem Ecclesiæ, prout dicitur *c. ambo h. 1. in 6.* Et tunc,
si Ecclesiæ habeat plures ministros, & beneficia libe-
ratoria, five collegiata sit, five non, eam patrona
satisplus; hoc est, habet ius presentandi ad illa be-
neficia, in quo nulla est repugnantiā; ius enim patrona-
rii, licet sit servus respectu illorum beneficiorum,
respettu tamen Ecclesiæ & rectoris ipsius, qui ius pre-
sentandi habet ad illa beneficia, non est servitus, sed
potestas quædam seu facultas, ac veluti quoddam pri-
vilegium; si vero Ecclesiæ talia plura beneficia & mi-
nistria non habet, sed est unicuique tantum in ea presby-
ter vel Rector, ius patronatus in dicto casu extinguitur,
& libera collatio spectabit ad Episcopum, & Eccle-
siæ nequaquam erit patrona, eum neque eadem
res habere servituti, sed seipsam. Similiter, epi-
scopus laicus Episcopo ratione suæ dignitatis donet,
si ad eundem Episcopum spectet ius influendi in illa
Ecclesiæ seu beneficio patronato, extinguitur iuspat-
ris & efficitur beneficium liberæ collationi; alias eum
deberet Episcopus presentare fidei, & postea eundem
influenere, nisi tamen donans haberet patronatum;
nam tunc Episcopus tanquam patronus cum patro-
nato presentat Rectorem, & postea tanquam Or-
dinarius cum influere. *Pirb. num. 65.* Veniamen
neque patronatus talis laici, est regere potestatem pra-
diciis, ipsi Ecclesiæ patronatus afficit Clerico, monas-
terio, vel loco religioso concedere seu donare, ne-
que in titulum, neque in proprietatem, five per modum
incorporationis sine auctoritate Episcopi, & *quod*
autem. h. 1. non tamen simpliciter & absolute concedi
Ecclesiæ Clerico, vel loco religioso, in dubio
presumptionem est, quod voluerit donare ius, quod in
ea habebat, nempe patronatus; nemo enim censetur
velle dare, quod non habet, si tamen intendet Ec-
clesiam conferre in titulum vel proprietatem, tota do-
natio irrita est, ita ut nequidem jurationem, transfe-
rat, non ob defectum Episcopi, sed quia patronus,
quod agere & dare poterat, scilicet jurationem, donare
non voluit, & quod agere & donare voluit, nempe
Ecclesiam, donare non potuit. *Pirb. num. 84.* Unde
etiam si talis patronus, postquam Ecclesiam non vacan-
tem donavit loco religioso, ei dem vacante, pre-
senteretur pro ea Rectorum, hic admiſſendos & influen-
dendos est, juxta *ibid. h. 1.* quippe prior illa dona-
tio Ecclesiæ ipsi iure fuit irrita, & non praestat impe-
dimentum, quod de iure non fortitur effectum. *Reg.*
par. 1. 6. co. ubi iuratur expresse c. cum laicus h. 1. in

si laici Episcopus deservens, aut non esse niten-
s, Ecclesiae Clerici concedimus, in quibus iuspar-
tem habent, & postea penitentiam duobus alios Clericos ad
eamdem Ecclesiam Episcopus pertineant, hiab Episcopus
sibi infirmitate debent concedere prius, utque
nulla est, penitus refusa. Pih. n. 65, & 66. Contrad.
l. 4. c. 5. n. p. Porro dum laicos eum consensu & ap-
probatione Episcopi Ecclesiam non vacantes ad lo-
co religioso conferit in populem, illam eadem incor-
porando, vult donatio, quia facta est, non iam laici,
quam Episcopi auctoritate. Pich. cv. n. 85, in fine.
quod tamen videtur *num. 68*, limitare & restringere
ad hoc, quod laici illas Ecclesias tenebant de facto,
& erant potentes, & ex eorum manibus eripi non pos-
sent, cum alias laici Ecclesias conferre vel donare ne-
queant, etiam interveniente consensu, vel ratifica-
tione Episcopi, quia nemo dare potest, quod non ha-
bet; qualiter nihilominus Religiosi alicui Clerici Ec-
clesias & mansu laicorum sine ambiguitate praezati Ec-
clesiae possunt perzicribere spatio 40. annorum,
vide apud eundem Pih. *num. 68*.

a. Respondeo secundò: Pot. si patronus sibi in-
telligendam quoque videtur, quod nomine proprio &
privato (et patronus) comparatione suo, etiam privato
& laico, tunc confensio Episcopi iuspatronatus, donare, seu
remittere. Pith. *num. 60.* clem. Gl. in c. ex. infirmitate.
tione. b. t. v. contrahit. Barb. *dec. cur. num. 4.* Castrop.
cur. d. 2. p. 4. num. 18. (testi si dicat convenientes esse, ut
confensio Ordinarii in hac donatione incedat, non
tameo decessit) Azor. *cur. d. 2. p. 6.* contra
Jo. Andr. & Abb. in c. 2. infirmitate, hæc enim
non est propria alienatio, seu iuspatronatus in alium
translatio, eum novus patronus Ecclesie non consti-
tuatur, sed alii comparatione tollatur, quia iuspatronatus
quod pene duo etiam in solidum, maneat pene unus
tantum, cum etiam, quia per eadem cessionem nihil
damni, vel incommodi infertur Ecclesie, quia iuspa-
tronatus non transferitur in alium Ecclesie ignotum ac
suspectum hominem, sed donatur patrono factio,
imò he minus gravatur Ecclesia, cum magis utilis
tunc habetur patronum, quam duos, ita Pith. sed ne-
que talis, dum iuspatronatus integrum habet, puerum po-
test Ecclesiam magis vexari, aliis si Ecclesiam
vexaret, cum dimidiat patronum habet. Ec-
clesia illius ius patronatus non conservaret. Castrop.
loc. cit.

3. Respondeo secundo: Patrons, cui ius patronatus competit non nomine proprio, sed Ecclesiae, illud donare non potest etiam alteri Ecclesiae sine superioris auctoritate, aliisque solemnibus ad hoc requisitis ad alienationem rerum Ecclesiae. Poth. m. 60.

4. Respondetur quatuor: Patroni, cui etiam competit iuspatronatus, iure proprio, non possunt illud per se et singulariter concedere, seu donare laico: vel etiam Clerico, ut personae private sine consensu Episcopi, iam in donatio secus fuerit sine invalida. Azor. *loc. cit.* q. 5. Pirh. *num.* 61. cilians Abb. *inc. dñdñs. l. c. num.* 1. Cf. etiam si donatio fiat filio à vivente parente, adhuc requiritur consensus Episcopi. *Conrad. l. c. c. 1. num.* 1. cilians Vivian. *l. c. c. 1. num.* 3. Barb. *dec.* Ratio hujus requisiti consensus ad mutationem patronatus est, ne videatur, an expediat Ecclesie mutare patronum, et ne forte concedatur iuspatronatus, ut tamen à valde potest, qui verat Ecclesiam, et an forte interveniat fraudes, et non fiat liberalis donatio, sed cordi venditio.

¶ s. Proterò, quòd hic dicitur, iurisperiti. non posse regulariter transferri de persona in personam sine consensu Ordinarii, locum non habet, si illud transferatur de una Ecclesia in aliam, ex causa illius demolitionis vel profanationis; cum sufficit illam consensum intervenisse in primiva illius erectione cum reservatione dicti iurisperiti. Cottard. loc. cit. num. 131. ubi etiam ait, id procedere, etiam si dicitur prioris beneficii applicaretur prout dicit alterius beneficii, vel dignitatis aut Canonicius de Ecclesia, quia etiam illud beneficium extinguatur per unionem vel suppletionem, non tamen in extinguuntur patronatus, sed in aucteretur ad beneficium, cui fit applicatio; cùm de consensu Episcopi conceduntur habeat perpetuum causam dura.

durationis, pro quo citat Lott. l. 2. q. 14. n. 11. Sed neque locum habet in translationibus juris, realis, dum illud transferatur tanquam accessionum, puta donatione, legato, venditione, in feudatione castri, vel villæ, cui illud annexum est. Argumento t. ex l. servit. Castrop. cit. p. 4. num. 16. citans Barb. de potestate Episc. p. 3. alleg. 71. n. 10. Sicut. 10. 1. de relig. l. 4. c. 28. n. 17.

Questio 63. Qualiter presumatur, & qualiter, & a quo prestari queat dictus consensus?

1. Respondeo ad primum: dum non appareat dictus consensus, presumitur ex diuturnitate temporis, nimirum 30 annorum. Corrad. loc. cit. num. 11. citans Lamb. qui tamen num. 12. ait, hunc consensum presumptivum non admitti in persona potente, eo quod ex persona principis presumatur usurpatio.

2. Respondeo ad secundum: sufficit quod Episcopus cancellacionem illam juspatrion. ex post facto suo consensu & auctoritate approbet, ita ut licet ab initio fuerit invalida talis donatio, ex eo tamen tempore, quo accessit consensus iste, de jure subsistat, ac prout de talis actus donationis per ratihabitionem postea superveniens sit validus, non ex tunc, seu ab initio (tempus enim ab initio viciolium est, non potest trahi tempore convalescente, *reg. juris l. 1. §. 29. in ff.*) sed ex nunc. Pirh. n. 61. ita ut hunc consensum postea ex intervallo præstitus retrahatur ad diem translationis, seu donationis juspatri. Corrad. l. cit. n. 13. ubi etiam ex Mantica ait, id procedere etiam in præjudicium alterius donationis medio tempore factæ cum consensu Episcopi, qui sine causa priorem donationem confirmare recusat; tunc tamen primæ donationis confirmatio pæta fuerit ab Episcopo, antequam secunda facta fuisset cum ejus consensu; & modo donans, vel donatarius contra dictam Episcopi non consensit; sed habuerit tunc solum ad superiorem. Dat quoque hanc rationem hujus sufficientis consensus istius ex post præstiti, Castrop. loc. cit. num. 18. quod nimirum requiratur tam ad valorem dictarum translationum, quam ad illarum licitum usum, citat pro hoc Paris. de regim. l. 2. q. 20. num. 7. Azor. p. 2. l. 6. c. 20. quest. 5. in fine. Barb. cit. alleg. 71. n. 18. Menoch. de præsump. l. 6. q. 34. num. 14. Videtur autem non sufficere consensus tacitus Episcopi, nimirum scientis & non contradicentis, cum in actu odioso ex taciturnitate consensus non presumatur. Pirh. num. 61. ubi tamen dicit, contrarium quoque esse probabile, eo quod ista donatio non sit actus odiosus.

3. Respondeo ad tertium: consensum Vicarii generalis Episcopi ad hoc esse insufficientem, nisi forte ad hoc speciale mandatum Episcopi habeat. Corrad. loc. cit. num. 15. citans Sbroz. de off. Vicarii. l. 2. q. 11. Ferret. Rebuff. &c. Proceditque idipsum etiam si Episcopus ab ipso, habeatque facultatem Episcopi generalem. Azor. p. 3. l. 3. c. 45. sub initium. Gavius p. 5. c. n. 75. Barb. de potestate Episc. alleg. 54. num. 75. Vivian. l. 4. c. 1. n. 21. quos citat & sequitur Corrad. Item, etiam si Vicarius foras literas potentes habuerit cum clausula generali, nempe: *Nec non omnia & quæcumque alia gerendi & exercendi, quæ idem Episcopus facere possit, si personaliter interfuisset.* Corrad. ibid. ex Donat. Anron. de Marin. quest. 130. num. 3. Acta quidem, ut in contrarium non valeat consuetudo nisi quadragenaria, vel immemorialis, cum sit contra jus; quin nec presumatur mandatum in Vicario ex lapsu longi temporis, nisi sit enunciatum, Corrad. ex eodem. Videlicet dicta supra de requisito consensu Ordinarii ad reservationem seu erectionem primam juris patronatus.

Questio 64. Num patronus donare vel legare possit juspatrion. cui ei placuerit?

1. Respondeo primum: si ipse est primus institutor patronatus, & habet descendentes legitimos, P. Lauren. & Forthans. Tom. 11.

poterit juspatrion. onifilium donare vel prælegare, absque eo, quod alii conquiri possint de inofficiosa donatione, maxime, si Ecclesiam fundidit aut donasset ex bonis, de quibus absque filio tum præjudicio disponere poterat. Castrop. cit. d. 2. p. 4. n. 1. citans Lamb. l. 1. p. 3. q. 2. n. 7. Covar. l. 2. var. resol. c. 11. n. 9. Nequiret tamen aliter a filiis relinquere patronatum, si enim acquisivisset ex bonis, de quibus extra filios disponere non poterat; esset enim talis dispositio inofficiosa filiis & retractanda; cumque talia bona, quibus patronatus acquisitus pertinerent ad filiorum legitimam, & juspatri. ad illam pertinere deberet: secus esset, si acquisivisset patronatum ex bonis, de quibus liberè disponere poterat, Castrop. ib.

2. Respondeo secundum: si primus patronus ex privilegio affectus esset juspatri. videodum, quæ formæ concessum; si enim concessum et ejusque liberis, non poterit extra illos illud transferre; quia tunc filii non a parte, sed à Papa immediate patronatum acquirunt; secus esset, si concessum fuisset eorum potestate transferendi, absque determinatione personarum. Castrop. ibid.

3. Respondeo tertio: si primus institutor patronatus reliquit Petro, ejusque filiis, nepotibus, &c. successores, non possit Petrus aut ejus filius aut nepos patronatum transferre, in quem sibi placuerit in præjudicium eorum, qui vocari sint ab institutore; quia jam ratione institutionis omnes successores habent jus succedendi in patronatu, quo jure privati non possunt ex iniquitate voluntate, Castrop. ibid. citans Covar. ubi auct. & Garc. p. 1. l. p. n. 10. contra Lamb. p. 2. l. 2. q. 2. art. 1. & p. idem tenet Lott. l. 2. q. 11. n. 6. dum ait: Transitorio patronatus non potest à successoribus primi institutoris alienari in præjudicium gentilium, si pro gene reservatus est. Videntur nihilominus sentire Lott. posse hoc juspatrionatus semel constitutum pro gentilibus & consanguineis alienari ab ipso institutore, & transferri in extraneos, dum n. 10. ait: Gentilitia hæc qualitas semel impressa continetur, quod usque gens ipsa seu familia durat intransmissibiliter, præterquam si transmissio ab ipso fundatore fiat, & n. 12. subdit: Etiam dum familia, potest alienari juspatri. gentilibus, tunc tamen translatio in præjudicium alienantis, cum transit ad hæredes extraneos, quatenus alii non impugnant, contra quos etiam præscribi potest, &c. citatque pro hoc Lamb. l. 1. p. 2. q. 2. art. 1. n. 4. idem tenet Rochus q. 33. v. ipse, v. l. 1. n. 72. apud Garciam; contrarium tamen censet ipse Garc. cit. n. 69. nempe dum fundator reservavit juspatri. sibi, filiis & descendensibus aut consanguineis suis, non posse illud renuntiare seu transferre in alium in præjudicium filiorum & descendensium, probatque à simili de feudo & emphyteusi accepta à patre pro se & filiis, illudque n. 10. vetum existimat, Fierim, ubi patronatum patronus dedisset seu renunciasset Ecclesie, cujus est patronus. Nihilominus ex eo, quod filius vivente patre jus nullum aut potestatem habeat in isto juspatri. pater possit successore istius juspatri. gentilibus ad vitam vel eadem renuntiare, & transferre in alium, absque filii seu sequentis præjudicio, citatque pro hoc Covar. cit. c. 2. n. 10.

Questio 65. An dum patronus donat juspatri. extraneo, censetur illi donasse cumulativè, an privativè?

Respondet Corrad. pr. benef. l. 4. c. 5. num. 16. censeri illum donasse solum cumulativè secum & cum hæredibus propriis, citat pro hoc decisi. Rot. 135. n. 3. p. 1. divers. Fidem de Sem. conf. 147. Abb. vol. 2. conf. 14. Gonz. ad Reg. l. 5. 2. presum. n. 32. qui postior etiam dicit, fundatorem Ecclesie vel beneficii, si patronum nominet extraneum, talera nominationem intelligendam cumulativè cum ipso & hæredibus propriis, nec censeri seipsum & proprios hæredes excludere, nec etiam Anchor. conf. 81. n. 1. Cald. conf. 4. de jurepatr. Illud tamen observandum

ex *Lott. lib. 1. g. 11. n. 12.* qui pro hoc citat Germin. in c. *hoc consilium* n. 3. *de rebus Eccl. non alienand.* in 6. iurpatronatus semel unicus in persona unius non posse rursus diciendi in plures, hoc est, consensu plures patronos, cum ab initio non esset nisi unus; eo quod licet beneficium semel constitutum in libertate non possit redigi in servitutem, ita non possit magis gravari, quin faciat gravatum in fundatione, qualem plus gravari videtur per accessionem alterius patroni.

Questio 66. Qualiter transferatur juspatr. per permutationem?

1. Respondeo primò: posse iuspatr. (intellige personale) permuere cum alia re spiritali, potè cum alio iuspatr. aut alio iure similiter etiam spiritali annexo, & non aliter, seu cum re temporalis. *Barla. tom. 2. verbo beneficium.* §. 5. n. 6. *Caltryp. op. p. 4. n. 9. Azor. p. 2. l. 6. c. 10. g. 7. p. 1. c. ad quaestiones de rerum permutat. iuspatr. reale annexum villæ vel prædii permuatur potest cum alia re temporalis; facta nimirum prædii vel villæ illius permutatione cum alia villa vel bonis, etiam quibus iuspatr. nullum annexum est.* *Caltryp. & Azor. loc. cit.*

2. Respondeo secundò: posse duos patronos diversarum Ecclesiarum, etiam dum sunt patroni ex diversis causis, inter se permuere per sua patronatus personalia, non requirito consensu Episcopi, cum sit meta permuatio rei spiritalis cum re spiritali. *Corrad. l. 4. c. 5. n. 17. ex Lamb. l. 1. p. 2. g. 1. art. 2.* Esti cautus sit, dum permuatio fit inter duos laicos de integritate & separatis iuribus patronatus diversarum Ecclesiarum non provenientibus ab uno defuncto, ut requiratur dictus consensus, non sub colore permutationis aliquid aliud, quod forte simoniam lupiat, interveniat; ac ita suspectum non videatur, ut fraudibus occurrat, si interveniat ad id Ordinarium consensus. *Corrad. ibid. ex Lamb. loc. cit. n. 7.*

Questio 67. Qualiter transferatur juspatronatus per venditionem?

1. Respondeo primò: iuspatr. reale seu annexum caltro per se & solutè vendi aut emi non potest sine simonia, secundum dicta superiora, ubi & huius rei rationem dedimus.

2. Respondeo secundò: potest tamen vendi, aut per venditionem potius transferri per accidens & concomitante, vendendo rem temporalem, in qua est universitas, & cui iuspatr. accessit est annexum, argumeto c. *ex litteris*. *Lott. l. 2. g. 1. n. 47. Pith. ad h. l. n. 72.* cum communi, tunc enim emptio vel alius contractus granteus censetur iustus super rebus temporalibus, & non super iuspatr. quod tamen simul transferretur & transit, tanquam accessorium sequens sum principale, cum sit veluti accidens rebus inherens: licet namque magis dignum, scilicet iuspatr. accedere potest nullius digno, omni rebus temporalibus, ita ut licet in se sit dignus, tamen ratione accessionis sit minus dignum. *Pith. ibid. citans Abb. in c. litteris. n. 2.* nomine autem universitatis rei, cum qua transit iuspatr. hoc loco non intelligitur res aliqua particularis, sed que continet iura universitatis, ut est pagus, castrum, villa vel fundus, cui iura, ut iurisdiclio, servitutis, onera & actiones ad eam pertinet, anota sunt. *Pith. n. 73.* citans Abb. ubi ante. *Azor. p. 2. l. 6. c. 2. g. 8. Porro, ut dicto modo per venditionem transferatur etiam ad laicum, non requiritur consensus Ordinarii.* *Pith. citato n. 73. Corrad. l. 4. c. 5. n. 20.*

3. Respondeo tertio: non tamen necessariò transit cum universitate bonorum venditorum, quibus annexum; potest enim etiam hoc contractus venditionis hoc specialiter exipi. *Pith. cit. n. 72. Lott. cit. n. 47.* cum communi, nisi forte primus institutor sic constituit, & inseparabiliter annexisset aliquibus bonis, v. g. si fundator capellæ statueret, ut iuspatr. spectaret ad dominum talis palatii vel fundi; tunc enim a tali fundo separari non potest per successores

in quo casu etiam dicitur transire & transferri, cum istiusmodi bonis accessorie, non tamen cum universitate bonorum, dum nimirum istiusmodi v. g. domus vel palatium nulla iura universitatis habet. *Pith. n. 73.* de cætero dum id specialiter in venditione bonorum, quibus iura universitatis annexa, non excipitur, perhibemus, quod partes voluerint illud simul transire. *Lott. loc. cit. Pith. n. 75.*

4. Respondeo quarto: non potest tamen castrum ob annexum ei patronatum vendi caris, quam si eo careat, aliis tacitè venderetur jura. & committeretur simonia. *Pith. n. 74.* citans *Suar. de Simon. l. 4. c. 21. n. 12.* *Caltryp. cit. p. 4. n. 10.* dicens esse communem contra *Garc. p. 5. c. 9. n. 31.* & *Molin. de iust. tr. 3. d. 62. n. 6.* censentes contrarium, eo quod quò excellentioribus res poller quæritibus, evadat æstimabilior & pluris vendibilis. Ad quod si dicat, castrum quidem ob patronatum ei annexum esse dignum majore æstimatione, non tamen æstimatione, quæ pretio comparari possit; cum patronatus non sit qualitas temporalis, sed spiritualis, respondet, quod patronatus non sit qualitas purè spiritualis, sed habeat temporalitatem annexam, nempe beneficentiam locum in Ecclesia, obligationem Ecclesiæ subveniendi patrono egentis, ob quæ pluris æstimandum & vendendum castrum. Verum hæc qualitates temporales patronatus annexæ idè non constituunt castrum pluris vendibile, quia non ipsius hæc qualitates per se, sed poti, ex quo nascuntur, attendunt, nempe patronatus; quod cum sit invendibile, non reddat castrum, cum annexetur, ideo pretio dignum. Ita *Caltryp. loc. cit.* Fallis de cætero, non videtur libellus *Garcie & Moline* rationes improbables.

5. Respondeo quinto: iuspatr. personale, venditæ universitatis bonorum seu omnibus bonis, non transit in emptorem, si illud non coheret universitati bonorum, nec ulli determinatæ prædii speciali, sed personæ venditoris. *Pith. n. 74.* citans *Suar. tom. 1. de relig. loc. cit. n. 19.* *Garc. p. 5. c. 9. n. 13.* *Znèum ad h. l. n. 23.* *Caltryp. l. c. n. 11.* citans *Puget* & *Lamb. p. 2. l. 1. g. 1. n. 15.* *Barb. p. 3. de pot. Episc. alleg. 71. n. 33.* dum enim non coheret accessorie bonis venditis, sed sit pars omnino separatam ab illis, non potest venditionis illicum censeri translatum, aut comprehendit in illa venditione. Quin etsi censetur in ea comprehensum, censetur transferri tanquam pars universitatis bonorum per se & partialiter vendita. *Pith. cit. n. 74.* Unde etiam venditæ hereditate, in emptorem non transit iuspatr. dum in hereditate seu bonis hereditariis nihil est, cui illud annexetur, sed est distinctum ab omnibus bonis seu metum personale; licet enim iuspatr. transcat cum universitate bonorum, cui adhæret, non tamen transit cum universitate, in qua rem per particularium seu singulorum est una specifica traditio, sicut est, ubi venditur hereditas; alioquin in specie venderetur iuspatr. Adde ex *Emanuel* & *Costa in c. si pater. de testam. in 6. v. Trebellianica. num. 7.* quod hæres, vendendo hereditatem, non dicitur vendere hereditatem, cum per venditionem desierit esse hæres, & sit efficitur proprium patrimonium; sed bona, quæ ante venditionem fuerant hereditaria: & reverà solum est venditio universalis, respectu verborum, quæ resolvitur in singularitates; unde venditis istis bonis, non intelligitur vendere iuspatr. ac ita expressè docet *Caltryp. loc. cit.* *Garc. loc. cit.* citans *Lamb. Paul. de Eleazar. Barbarian. Emanuel & Costa, &c.* Est contrarium sentire videatur *Corrad. pr. benef. l. 4. c. 5. n. 395.* *Lott. l. 2. g. 9. n. 49.* dum ait, transire cum venditis hereditate, utpote de qua dicitur nequit, quin in se multa continet iura. Item *Covar. l. 2. varior. c. 18. n. 3.* *Molin. de primogen. l. 1. cap. 24. n. 15.* *Abb. in c. ex litteris*, & plurimi alii, quoscit *Garc. loc. cit. n. 11.* & quorum sententiam *Lamb. ibid.* dicit esse communem, eo quod hereditas sit quid universum. Similiter dum quid fundum vel palatium suum, non continens ullam universitatem, intra cujus fines sita Ecclesia vel capella, cuius ipse patronus est, vendit, iuspatr. nequaquam

quam transit ad emptorem, siue ad Ecclesiam illam pateat aditus per ipsum fundum vel palatium, siue non; quia tale palatium est res particularis, nulla continens iura universalitatis, & patronatus ille merè personalis est. Pirh. n. 77. citans t. 2. g. n. 1. l. 1. n. 1. p. 1. ex Abb. ibid. n. 14. contra Cort. loc. cit. n. 42. Secus ac contingit in vendito fundo suo, in quo quis habet sepulchrum, ad quod non potest aditus per viam publicam, sed non nisi per ipsum fundum; & corpore enim vendito illo fundo, transit quoque jus se pueri ad emptorem; cum jam vendendi nulli amplius usus esse possit sepulchrum, dum ab emptore prohiberi possit, ne per fundum factum jam illius inferatur ultimum finis; iure autem patronatus ipsi possit patronum presentando, absque eo, quod necesse sit ingredi per fundum illum alienum in Ecclesiam. Pirh. ibid. p. 1. l. 1. m. 2. d. 1. f. de alt. Empir. Aliud quoque est de hereditate, cum qua transit etiam juspatr. personale hereditarium; quia licet non transeat ex vi bonorum reliquorum heredi, transit tamen ex vi iuris hereditarii seu ipsius hereditatis, quæ est successio in universum jus defuncti, cuius personam heres representat, non emptor. Pirh. n. 74. Unde secus etiam est, iuxta dicta prædicta ante de hereditate nota vendita, quia non iure hereditatis, sed emptoris succedit emptor in bona illa hereditatis, cum succedat in hereditate materialiter tantum tali, hoc est, bonis contentis in ea.

6. Respondeo secundo: venditionem universalitatis v. g. castri cum expressa mentione de jurep. in qua v. g. dicitur: *Vendo hoc castrum cum juspatr.* Vel etiam: *Vendo hoc castrum & juspatr.* Erit ob particularis illas copulativas *Et* & cum videtur possit juspatr. non accessorie, sed per se, ac quæ principaliter vendi, licet particulariter; probabiliter tamen non esse simoniacam aut viciam, neque in foro externo, neque interno, modo ablit intentio interior mala, nempe vendendi, tenet Pirh. n. 75. citans Azor. l. 2. c. 8. contra Cortad. l. 4. c. 5. n. 4. & seq. contrarium pluribus probantem: non enim testet, quibus verbis contractus sit conceptus, modo verba sensum habere possint bonum, & à delicto excusantem, etsi in malo quoque sensu continente delictum explicari possint; tunc enim potius in sensu bono accipienda sunt, juxta c. 2. de reg. juris: *ambis in meliorem partem interpretanda sunt.* Jam vero dicta verba hunc sensum bonum habere possint, quod nimirum vendat castrum absque reservatione seu exceptione juspatr. quodlibetque sit venditio separata. Pirh. ibid. citans Nav. l. 1. c. 1. d. n. 7. de heret. Idem tenet Lot. cit. q. 9. n. 62. ubi ait, tamen ex natura scilicet juspatr. veniat in huiusmodi venditione, nihilominus hoc non procedit, ubi id exprimitur, quia tunc videtur illi aliquid premium statui, adeoque contractus simoniacus, præterquam si expressio fiat declarativa, v. g. *Vendo vultum cum omnibus iuribus suis*, videl. jurisdictione, jurepatronatus, & non connectivè & principaliter, citans pro hac distinctione Gemin. in c. 1. de juspatr. Calderin. Roch. Lamb.

7. Responden. septimo: ubi agitur de venditione aut alia dispositione de iuribus universis, verificanda est proprietas juspatr. in transfusione, & si agitur de castro, supponendum, quod annexio juspatr. ad castrum sit clara; aliis enim non datur huiusmodi transitus per venditionem similiter dispositionem. Lot. l. 1. q. 9. n. 53. & 1. ex Manic. de res. l. 64. n. 2. Porro deprehenditur, an juspatr. fuerit reservatum castro vel dignitati, aut e contra singulari personæ Domini castri, semobveniens talem dignitatem, ex formula ipsius dispositionis, an videlicet personæ vel potius dignitati facta sit concessio. Lot. n. 56. ex eodem Manic. de res. l. 50. n. 5. ubi etiam, quod censetur facta adhuc personæ, etiam post nomen proprium adjectum nomen dignitatis, cum illa adjectio censetur potius facta demonstrationis gratia: quod idem est in dubio, cum istiusmodi concessiones fieri consueverint propter merita, quæ ratio non cadit in castro vel dignitate. Lot. n. 57. De cetero ubi non constat de simili ritu domini, ad alias

conjecturas & præsumptiones recurrendum; ut si supposito patronatu, Ecclesia sit in intra mœnia arcis vel castri, præsumitur juspatr. annexum ipsi castro, præcipue concurrente observantia, quia præsentationes factæ ab eo, tanquam qui pro tempore fuit Dominus castri. Lot. n. 58.

Questio 68. Quid si ergo contra juris prohibitionem vendas juspatr. eritne venditio valida?

Respondeo: validam esse censet Suar. cit. l. 4. de Simon. c. 57. n. 13. idem, quod nullibi irritatur ipso iure; ex eo enim, quod in Trid. sess. 25. c. 9. dicitur, *nullum juspatr. transferre in alium contra canonicas sanctiones præsumas. aliquem ipse jurepatronatus probatus existit, non infertur, translationem esse nullam, sed esse annullandam; probabiliter tamen esse invalidam, & non posse emptorem patronatum retinere, sed manere ipsi penes vendentem usque ad sententiam declaratoriam criminis, ecclesie Castrop. cit. p. 4. n. 12. citans pro hac Gate. p. 5. c. 9. n. 9. Azor. p. 2. l. 6. c. 20. q. 8. ed quod patronatus in neminem transferri possit, in quem Ecclesia non consensit; Ecclesia autem translationem simoniacam reprobata, easque omnes translationes irritas, c. quomodo de pactis. c. præterea de translatum. Idem cum Castrop. tenet Cortad. cit. c. 5. n. 46. nisi quod dicat, venditorem hoc ipso esse privatum patronatu, & Ecclesiam effici liberam. Porro licet venditio talis censetur simoniacæ & nulla respectu ipsius juspatr. deducti principaliter in venditione; valere tamen adhuc venditionem, respectu saltem universalitatis & aliorum in ea contentorum, & expressionem jurispatr. rejici, ac si adjectum non fuisset, quemadmodum plura sæpe venduntur, & in uno eorum venditio non tenet; tenet tamen in aliis. Er quemadmodum, dum conditio apponitur in erectione beneficii iure reprobata & rejecta per Episcopum, tamen valida manet fundatio beneficii; ad, inquam, docet Lamb. p. 2. l. 1. art. 21. n. 1. apud Cortad. loc. cit.*

PARAGRAPHUS IV.

De subjecto juspatr. & deiis, qui præsentare possunt.

Questio 69. An Pagano & Judeo edificanti v. g. Ecclesiam, vel eamenti castrum, cui juspatr. annexum est, competere possit juspatronatus?

Respondeo negativè: cum hoc hoc jus nullus obtinere possit, nisi ab Ecclesia fuerit concessum; æ Ecclesia solis fidelibus id concessit, ut constat ex a. quæcumque. c. 6. q. 7. c. præsentis. eodem canone & q. Castrop. cit. p. 4. n. 19. Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 7.

Questio 70. Num hereticus sit capax juspatr.

Respondeo: ob hoc crimen reddi aliquem hujus juris incapacem, etiam si fuerit fundator Ecclesie. Lot. l. 2. q. 14. n. 18. de hoc plura inferius, ubi de amissione juspatr.

Questio 71. Num juspatr. competere possit infanti & pupillo?

Respondeo affirmativè; sunt enim capaces legatæ & hereditatis; ergo & patronatus hereditarius annexi. Azor. loc. cit. c. 2. q. 1. Abb. in c. de jurep. n. 5. Feder. de Senis, &c. quos citat & sequitur Castrop. n. 1. Erit enim infans ob defectum rationis incapacis nequeat, habere tamen potest tutorem, qui id nomine illius faciat; nequaquam autem procurator vel tutor patronatum obtinet. Castrop. n. 21. quin & pupillus septennio major ipse præsentare potest. c. 1. de elect. in præfatione competentis iure collegii, c. ex. ut, ut etiam in præfatione competentis iure collegii, & non iure

proprio & singulari. *Castrop. loc. cit. Gare. loc. cit. n. 186. Et 189.* citans alios, ac dicens esse sententiam communem contra Jo. Nicol. *Dolphin l. 2. de jurapat. q. 10. n. 181.* negantem, pupillum posse praesentare ex eo, quod careat discretionem, non possit habere discretionem praesentandi idoneam, nisi forte malitia superaret aetatem. In quod etiam inclinare videtur *Cors. p. 4. cap. ult. n. 17.* dicens, sententiam communem propter lubricitatem aetatis pupilli sibi videri dubitabilem. Idque etiam ab eo tutoris vel curatoris auctoritate; quia nullibi cavetur hanc auctoritatem in hac nominatione requiri, sicut neque requiritur in contrahendis sponsalibus. *Azor. loc. cit. Castrop. n. 20. Gare. loc. cit. n. 196.* citans Pavinum de potestate cap. *sub voc. p. 3. q. 5. n. 5.* Rebull. de nominatione. *q. 17. m. 51.* Roch. v. *competens q. 4. n. 13. Et.* Qui tamen omnes dicunt, quod exspectat, sique honestum, ut pupillus praesentet tutorem autem. Sed neque tutorem ullo modo praesentare possit, nisi de voluntate & consensu (saltem ratio). v. g. quia facit tutorem praesentasse, non contra dicitur, nec praesentasse alium intra tempus datum ad praesentandum. *Lamb. p. 1. l. 2. q. 4. n. 17.* Mohed. Abb. & alii apud *Garc. n. 192.* de quo tali scientia pupilli intra tempus datum ad praesentandum constare debet *Episcopo* ipsius pupilli spectentis majoris, habentis ulum rationem, *gl. m. c. ex az. de elect. v. suffragium.* *Azor. Roch. Rebull. Pavin. apud Castrop. n. 21. & Gare. n. 191.* dicit, esse communem. Nihilominus contrarium sibi videtur ait *Castrop.* ed quod tutor proprie datur ad regendam personam pupilli, adeoque & ratione hujus personae agminis praesentare poterit. Idem tenet *Pah. n. 18. & Gare. n. 194.* dum ait, tutorem posse absolute praesentare, valeatque eius praesentatio nisi adducatur tamen, nisi pupillus rationis discretionem praedictam contradicat, vel ante institutionem alium praesentet: in quo casu praesentandum praesentationem factam a pupillo, eo quod ipse sit Domus illius jurispatr. etiam si praesentasset minus dignum pro alio, quem praesentavit tutor, tenent *Pirh. loc. cit. Roch. Rebull. Pavin.* alique citant supra à *Garc. n. 196.* vel tutorem aequè dignum, ut alii apud *Garc. n. 187.*

2. De curatore tamen censet *Castrop. loc. cit. & Gare. n. 196.* eum praesentare non posse, eo quod is, cum principaliter datus sit pro administratione bonorum minoris, non personam patronatus competentem minori & eius bonis non annexum administrare non possit, neque ad bene huius vultore illius praesentare.

Quaestio 72. Quid hac in parte dicendum de impubere, minore, filio familias?

1. Respondeo primum: de his capere esse jurispatronatus, posseque per se ipsos praesentare, dum septennio majores sunt. Sequitur à ponere ex respons. ad quæst. *præ.*

2. Respondeo secundum: erit æquum sit, ut tales impuberes non praesentent absque tutorum auctoritate, eo quod si dentur ad actionem personarum impuberum regendam, si tamen impuberes septennio majores praesentant sine tutoris auctoritate, valet praesentatio ab illo facta jure proprio & singulari. *Pirh. n. 18. juxta d. d. quæst. *præ.* de pupillo.*

3. Respondeo tertium: potest quoque pater praesentare ad beneficium jurispatr. competentis filio, quamdiu hic impubes de sub ejus potestate est, quia toto eo tempore personæ filii administrationem habet. *Castrop. loc. cit. n. 11.*

4. Responden quæritur de ad probem etiam minoretem 25. annis spectat *præ. n. 110.* in neque tutor, neque pater illius, vi præpat. competentis filio valide praesentare possit. *Castrop. loc. cit. n. 11. Gare. n. 195. Et 199.* contra Baëzium & Guiric. quoniam sententiam salam esse, & non nisi in curatore fuisse procedere, asserit *Garc.* Significum in talibus et publici juris, neque contrarius potestas, neque minor aetas attenditur. *Garc. n. 196. ex Anchaz. conf. 355. & Bureli conf. 30.* cessatque post pubertatem filii administratio, & solum in ejus bonis conceditur: quoad iuspatronalia autem & de-

pendentia ab illis pertinetibus ad filium patria potestas se non extendit, & pater nullo modo se intromittit, & nihil juris habet, & administratio relinquitur penes filium. *Garc. n. 197. ex Navar. Castrop. loc. cit.* Sed neque pater praesentare potest pro filio tanquam pater & compendia persona, etiam cum cautione de rato; nam quia ad praesentandum requiritur speciale mandatum, in *Lamb. p. 1. l. 2. q. 4. art. 17. n. 4. & DD. in c. fin. de concess. prob. tum quia in causa spirituali, qualis est hæc, pater vel alia persona conjuncta non admittitur sine mandato, etiam cum cautione, ut *Lamb. loc. cit. Abbas m. c. unum. de rescriptis. n. 1.* nisi ratificatio fieret intra tempus datum ad praesentandum, in *Roch. Pirh. loc. cit. n. 18. Gare. n. 201.* ita ut non sufficeret, quod intra dictum tempus non fiat praesentatio alia, aut contradictio patroni, nisi constet intra dictum tempus de scientia illius; & hoc, quando pater praesentavit, qui aliis est legitimus administrator filii. *Garc. n. 201.* Nihilominus si patronatus competat filio ob bona adventicia, quoniam pater habet usumfructum, posse praesentare patrem, & non posse praesentare filium, tenet *Castrop. loc. cit. n. 12.**

Quaestio 73. An & qualiter patronatus competentis uxori, & hinc potestas praesentandi transeat in maritum, seu participetur ab eo?

1. Respondeo primum: supponendo tanquam certum, etiam feminas esse capaces jurispatronatus. *c. ult. de concess. prob. Abb. m. c. 1. n. 3. Et 25. h. r. Azor. loc. cit. c. 21. q. 10.* cum communi. Acquirere enim sibi hoc jus, si quis adquisiverit, &c. *Ecclésiasticam*; si vero si quis etiam comprehendit si quis, & masculinum continet femininum. *gl. m. c. general. de elect. in v. universis*, nisi subijcet aliam aliud suadere, si jurispatronatus hereditarium eam transtulit in feminam; item relictum conjugum. *Garc. loc. cit. p. n. 145. Et 146.* Ita etiam succedit femina in jurispatronatus per modum majoratus in hereditum, ita ut ad unum duxerit devent, nempe primogenitum seu proximiorum, nisi femina expressè sit exclusa. *Garc. n. 145. ex Covar. *præ.* q. 38. n. 19. Mol. l. 1. c. 1. n. 16.*

2. Respondeo secundum: Si patronatus maris sit personalis, & bonis ejus non annexis, jura illius non communicantur mariti, quia suae propria uxoris, & ad onera matrimonii praestanda non conducunt. *Castrop. loc. cit. n. 27. cum communi.*

3. Respondeo tertium: neque jura patronatus competentis uxori ob bona propria ac patrimonialia, v. g. per majoratum acquisita, aut ab ea tanquam herede vel conjugum fundatis habita per successione, duntaxat marito data non sunt in dotem, communicantur marito, ac primum vi talis patronatus omni potest praesentare, subditi in necessitate ab Ecclesia exigere, aut ullatenus se intromittere, nisi forte uxore ex urbanitate patris maritum simul praesentare. *Castrop. ibidem. Pirh. m. m. 17. Laym. Th. mor. l. 4. r. 1. s. 13. q. 7. n. 18. Gare. n. 185.* citans Molin. de primogenito. l. 1. c. 24. n. 52. *Gott. p. 3. de intel. c. 29. n. 4.* contra *Lamb. ibidem* apud *Garciam* equiparantem in eo casu maritum tutorem.

4. Quæritur: cum patronatus est annexus bonis maris ab ea marito datis in dotem, jura patronatus & praesentatione duntaxat maximo spectat ad filium maritum, quia cum non solum fructus fedetiam dominium rerum dotialium, saltem civile & jurisdictione, transeat, & sit penes maritum, juxta *l. Dote de res vend. & l. in dotem de jure dotum.* citatis à *Pirh.* & juxta doctrinam glossae committere receperit in *su. rebus. c. ad v. naturalis*, quam sequitur *Barol. m. c. & Bald. n. 6.* apud *Castrop. n. 18.* (quod idem finit disputatum vide apud *Garc. n. 147.*) non solum fructus, qui communicantur patris æstimabilem ad onera matrimonii satisfacienda praestant, sed & alii omnes ad eum pertinere debent, cum de jure filii maritus ab initio censetur dominus in ordine ad omnes effectus. præterquam in jure exceptis, inter quos non est jurispatronatus: atque in juris-

tronatus non per se, sed accessione cum dominio live vero & naturali, live civili tantum, cumque universitate totius dotialis aciorum transit in maritum; Unde jam verum non est, quod tradit Lamb. p. 3. l. 2. q. 6. art. 3. n. 2. incoherenter ad ea, quae tradiderat p. 2. l. 1. q. 10. art. 2. juspatriatus in maritum transire cum universitate in dotem dati; nimirum posse etiam uxorem praesentare, ac locum esse praeventioni inter virum ac uxorem, & uno praesentante, alium non posse illum impedire, etiam in variatione; in dubio tamen prevalere praesentationem uxoris, ita docent Laym. loc. cit. Pirh. cit. n. 17. Zoellus h. tit. n. 36. Garc. n. 177. citans Gott. ubi ante n. 3. Rebuffi de nominat. q. 17. n. 36. Roch. v. ipse volu. q. 28. Tiraq. post leges coum. gl. ult. n. 5. item Molin. de primog. l. 1. c. 24. n. 3. contra Abb. in l. fin. de concess. prob. n. 2. But. Imol. ibidem. Felin. in c. cum olim de major. & Abba. n. 2. Azor. p. 2. l. 6. c. 2. l. 1. q. 16. & alios apud Garciam & Buzianum de decimis ratorum c. 23. n. 36. contratio nixos fundamentum; nimirum quod maritus non sit Dominus dotis, sed uxori, juxta l. in communione. c. de iure dotum. Et cetero, Dominus sit & administrator bonorum dotialium, & ipsi debeantur eorum fructus & commoditates; id tamen intelligendum de iis tantum commoditatibus, quae ad onera matrimonii sustinenda conferre possunt; ad hunc enim finem confertur dos; jura autem patronatus ad id servire nequeunt. Medium iam ingrediuntur Casp. n. 29. ex Covar. pract. qq. c. 28. per totum; dum ait, l. bona in dotem dentur uxoriae aestimatio, quae facit emptionem (quando autem hoc contingat, vide apud Covar. ibidem) marito non uxori competit patronatus & praesentare; quia eorum bonorum maritus sit Dominus, neque tenetur solum matrimonio ea reddere, sed tantum eorum aestimatio; si autem bona data sit aestimatio non sint, probabilius maritus illorum non habere dominium, neque jura patronatus, sed solum haberi illorum bonorum administrationem pro matrimonio oneribus sustinendis, adeoque non patronatum.

Questio 74. Num illegitimo & maxime spurio, aut etiam irregulari competere possit juspatronatus, & praesentare?

Respondet affirmativè: Azor. cit. cap. 21. q. 25. Roch. v. competens q. 2. Casp. n. 24. Pirh. n. 19. possunt enim tales fundare, dotare Ecclesias; ac cuilibet fundanti Ecclesiam alique ulla exceptione conceditur patronatus. c. pia mentio. c. quicunque. c. 6. q. 7. Item potest casum, cui annexus patronatus, emere, vel donatione aut legato accipere. Nec obstat, tales esse incapaces beneficij & pensionis Ecclesiasticae, quia haec requirunt ordinem, & solum Clerico communicantur; patronatus autem etiam laico competit. Neque obstat, inhabiles esse ad officia publica, quia juspatriatus exercitum non est officium publicum, sed privatum, ut Azor. loc. cit. q. 17. neque semper exercendum, sed cum beneficiis vacat. Casp. cit. n. 24.

Questio 75. An & qualiter excommunicatus sit capax juspatriatus & praesentandi?

1. Respondet primò: est excommunicatus excommunicatione maiore non amittit juspatriatus ante excommunicationem habitumque tamen usque ad exercitum privatur, do nec fuerit absolutus. Pirh. n. 21. ex Azor. cit. c. 21. q. 9.
2. Respondet secundò: potest etiam Episcopus conferre ut excommunicatus toleratus, & non vitandus, adificando Ecclesiam acquirat juspatriatus, est exercitum illius non habet absolutiorem. Pirh. ibidem. citans Jo. And. in c. nobis. b. l. n. 3.
3. Respondet terciò: excommunicatus edificans vel dotans Ecclesiam indubitatè juspatriatus acquirit Ecclesiae vel monasterio. Pirh. ibidem.
4. Respondet quardò: patronus excommunicatus, live laicus, live Ecclesiasticus, live vitandus, live non vitandus, licet praesentare non possit, juxta Pirh.

P. Lauren. For. Benef. Tom. 1. A

ibidem. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. num. 162. citans Garc. p. 3. c. 4. n. 307. ubi tamen de hoc nihil; ed quod ei in hoc nullus fuit favor, per exco. ad evitanda; de cetero autem excommunicatio probabilitatem sit omne exercitum & illis jure Ecclesiastici.

5. Respondet quindò: excommunicatus vitandus nequidem validè praesentare potest, ita ut infirmus ab Episcopo facta ad praesentationem talis patroni sit irrita. Pirh. citans Covar. in c. alma. Barb. verò loc. cit. abstrahens à vitando & non vitando, admittit, patronum laicum excommunicatum posse praesentare validè, non verò Ecclesiasticum, citatque pro hoc Sayt. de cons. l. 2. c. 6. n. 7. contra Suarez, loco paulò post citando. n. 31. sic patronum laicum excommunicatum publicum, modò denunciatus non sit, praesentare validè docet Garc. p. 3. c. 4. n. 317. citans Zoellum de jurepatronatus v. competens. q. 1. num. 22. Rebuffi. cit. de exco. non vitand. Gomes. de exco. m. 60. Zerol. in princ. p. 1. v. beneficiis q. 1. Sayt. de cons. l. 1. c. 6. n. 8. & contra Lamb. p. 1. l. 2. q. 3. art. 1. & 3. n. 9. Covar. Chock. hoc nixos fundamentum, quod praesentatus incurret excommunicationem communicando cum patrono excommunicato, quod falsum est, quia non est necessaria talis communicatio in praesentatione; insuper absolvi potest ante infirmationem, nec communicando cum excommunicato incurrit excommunicationem, nisi sit denunciatus, vel etiam notorius Clerici percussor. Gar. n. 318. verumtamen, ut subdit Garc. n. 319. potest Episcopus non admittit praesentationem à tali laico factam, cum is male faciat praesentando, licet non sit denunciatus, & si alius intra tempus datum non praesentaret legitimè, dasset devolutio, ut Suar. in c. de cons. d. 14. §. 2. n. 8. facta tamen semel scienter, live etiam ignoranter admittit tali praesentatione, tenetur praesentatum admittit; cum praesentatio patroni laici excommunicati publici sit valida, adeoque ex ea jus aliquod quiritum praesentato: quod verò docet Garc. loc. cit. n. 316. contra Suar. l. c. n. 31. invalidum esse praesentationem factam à patrono Ecclesiastico excommunicato etiam occulto, dum in jure singulari de ratione officij privati praesentat, non subdita ex censurà de collatione, quae vide.

6. Respondet sextò: excommunicatus non vitandus seu toleratus, est obligatus non possit Episcopus ad acceptandam praesentationem à se factam, (scilicet, quicquid communicare cum tali excommunicato liceat, nemo tamen ad id obligetur, acceptatio autem praesentationis sit quaedam communicatio cum patrono excommunicato) potest tamen Episcopus eum admittit validè & licite, quia non tenetur vitare talem excommunicatum. Pirh. ibidem citans Suar. d. 14. de cons. l. 2. n. 30.

7. Respondet septimò: denique excommunicatus, etiam vitandus, non currit tempus ad praesentandum praescriptum, si non sit in mora petendi absolutionis, quia tunc censetur legitimè impeditus; secus si excommunicatus sit in mora legitimè praesentandi, quatenus est in mora tollendi hoc impedimentum petitionem & obtentionem absolutionis; tunc enim Episcopus, evolutio tempore dato ad praesentandum, liberè potest conferre tale beneficium. Pirh. n. 22. citans Zoellum l. 2. n. 38. Porro ait Pirh. cit. n. 21. in fine, praesentationem in jure aequivalere electioni, ita ut quae de hoc statuta sunt, plerumque etiam locum habeant in praesentatione, licet secundum Gloss. in c. olim. de elect. m. 6. v. electione. Vide proinde de supradicta quoad excommunicatos, alve censurà Ecclesiastica sententia.

Questio 76. An possessor juspatriatus, cui verè dominium illius non competit, obtineat jura patronatus, etiam post contestatam litem, intelligit molam super ipsam juspatriatus, seu proprietatem juspatriatus, & non super possessionem?

C 3

1. Resp.

Qualiter jus patronatus probari debeat, & de eo constare, ut quis admittatur ad presentandum.

Questio 78. Quotuplex sit probatio juris patronatus in genere, hoc est, tam ex privilegio, quam ex jure communi habiti?

Respondeo duplex: una vera seu irrefragabilis, quando exhibetur publicum instrumentum, sive privilegium, sive fundatio. Altera presumpta, & nihilominus legitima, quae spectat ea immemorabili quasi possessione & prescriptione; cum minor non sit virtus prescriptionis in nascente dominio, quam traditionis procedens a vero Domino, juxta *l. irraduensis C. de pallis. Loc. l. 2. §. 7. n. 27. & sequens Feder. de Denis conf. 234. n. 1. Paul. de Ciudad. rr. de jurp. 3. p. caus. 5. n. 1. & 26.*

Questio 79. Quot modis probetur, & probandum sit jure novo Tridentini Jus patronatus quod ad proprietatem; de quasi possessione enim queretur postmodum, &c.

1. Respondeo: Jus patronatus privatorum, in quibus regulariter non presumitur usurpatio, probandum tribus modis; tumtum vel ostendendo titulum ea fundacione, vel donatione per authentica documenta, & alia à jure requisita; vel per multiplicatas longissimo temporis cursu, qui hominum memoriam excedat, presentationes, vel alias secundum juris dispositionem.

2. Jus verò patronatus in iis personis, in quibus id jure peremptum ex usurpatione potius quæsum præsumi solet, quales sunt persone potentes, communitates, vel universitates, pleniorum & ea claudere ad docendum verum titulum requirit probacionem, nec immemorialis temporis probatio alicui suffragatur, quàm si peneat reliqua ad eam communis presentationes, etiam continuas, non minoris saltem, quàm 50 annorum spatii, quæ omnes effectum fortiter sint, authenticis scripturis probentur, ita expressè decernit *Trid. sess. 25. c. 9. c. 4.* quibus vides concilium quod ad modum & formam probandi jus patronatus privatorum nihil innovasset, idcirco proceditur cum regulis generalibus juris communis; quibus assensu, ubi constat de explicito titulo fundacionis, vel donationis, vel de alio privilegio seu mixto, nulla eadem quæstio circa probacionem, et tunc quod ad potentes nihil innovatum est, *Card. de Luca in sum. juris. n. 50.* Cetero cetero concilium respectu potentium jurisdispositionem alterasse, novamque formam rigorosam induisse in eorum jure patronatus, quod ea sola diuturna possessione seu prescriptione acquisitionis prætenditur, ad malam usurpationis præsumptionem, *C. de Luca, ibid. n. 57.* Poterò autem, dum persone potentes se non astringunt ad titulum resultantem à sola diuturna possessione, sed allegant, & probare volunt titulum explicitum fundacionis vel donationis, sufficere probatio hujus tituli per testes, vel alias probacionis species, diversæ sunt opiniones, ut *Card. de Luca loc. cit. n. 69.* quævis utramque aut recipiendam respectivè pro qualitate facti, prout nimirum militat, vel excluditur illa suspicio, ob quam in potentibus hæc rigorosa forma indicitur, idque per iudicia vel superioris prudenti arbitrio; unde jam in specie sit

1. Respondeo ad primum affirmativè; dum est possessor bonæ fidei (qualis erit, dum probabilibus fundamentis crediti patronatus sibi debet. *Castrop. n. 25. Azor. cu. q. 17. ex Abb. in c. consuetudinibus, h. t.*) secus si male fidei; ita expressè *art. 2. consue. Gonz. ad reg. mens. gl. 2. §. n. 6.* cum communis fructus cuius rei debentur possessori bonæ fidei, *e. gravi. de res. solut. fructus autem jus patronatus sunt presentare clericum, hospitium locum tenere, &c.* Ex procedit id à fortiori, si dicatur cum *Abb. Gonz. Azor. d. cu. presentacionem non esse tam fructum naturalem, quàm industrialem, ex eo, quod patronus industriam apponere debeat, ut persona idonea nominetur, & intra tempus sibi concessum cùm fructus industrialis in omnium sententia debeatur possessori bonæ fidei. *Castrop. ibidem ex Covar. v. resol. l. c. 10. n. 16.* Unde jam presentantia à tali, si aliud nihil obstat, est instituendus, & est presentatio valida, & nullatenus annullanda, etiam postquam constituit, jus patronatus spectare ad alium, etiam si dicatur, presentare esse fructum naturalem; nam possessor bonæ fidei non tenetur fructus naturales bonæ fidei consumptos restituere, nisi ex illis factis sit deterior; facta autem presentacione jam ille fructus jus patronatus consumit, neque patronus factus est ea illo diutius. *Castrop. loc. cit. etiam Abb. in c. consuetudinem, in fine. Laym. ad c. guerram, de elect. n. 9. Cortad. l. 1. c. 6. n. 360.**

2. Respondeo ad secundum negativè *Gl. in c. Cum venisset, de unig. res. col. consensu videretur Laym. loc. cit. c. 2.* licet possessori fidei debeatur fructus rei post litem contestatam, seu lite pendente, quoniam ea definitur, ipsi tamen eos accipias sub obligatione restituendi vero Domino, si causa cadat. Jam verò hanc obligationem sobire nequeat possessor jus patronatus; cum facta presentacione, & institutione secuta, hæc revocari nequeat; & licet presentatio revocari possit non secuta institutionem, cum tamen presentario ordinatur ad institutionem, illa lite pendente inulter fieri, si lite pendente institui nequeat presentatus. Contrarium tamen tenet *Castrop. loc. cit. Abb. in c. etiam, h. t. n. 7. & 1. Azor. loc. cit. q. 17. c. 2.* eo quod, dum possessor jus patronatus facta presentacione cadit causa, possit adhuc facere restitutionem, habendo causam presentacionem à se factam, quæ non propterea sit inulter; quod autem non sequatur institutio, sed sufficiat eam sequi lite finita; quin &, cum sequi possit lite adhuc pendente, institutio, esto, hæc sit irrevocabilis; id eoim favere Ecclesie conceditur, insuper hujusmodi fructus, cum non consistant in commo pecuniario, esto, possessor bonæ fidei alios fructus restituere teneatur, non videatur ad hunc fructus restitutionem obligari.

Questio 77. An, & qualiter jus presentandi ad prælaturas Ecclesiarum conventualium aut collegiarum haberi possit per laicos?

Respondeo: id nequaquam iis competere, de quo dictum fuit supra, nisi forè de speciali privilegio Papæ, qui ratione id comperit regibus Hispaniarum. *Laym. ad c. nullus, de elect. n. 14.* & videre est in Concilio Tolet. 12. c. 6. item regibus Galliarum concessa potestas Episcopos, aliosque Prælatos nominandi & presentandi summo Pontifici, ut videre est in Concilio Lateran. sub Leone X. sess. 11. in *Epistola ipsius Leonis*, cujus initium premittitur. Item regibus Polonie, de quo *Laym. ad c. si Archiepiscopus, de temp. ordin.*

Questio 80. Qualiter probetur jus patronatus privatorum per authenticum do-

cumentum, & alia de jure requisita; seu quid veniat hic nomine authentici documenti?

1. Respondeo: tametsi *documentum* nomen sit genericum, comprehendens tam scripturas authenticas, & publicas ritum vel diocesan scriptum subscriptione vel presentia confectas per manus publicam, quae veniat nomine instrumenti, quam probationes quasvis alias, quibus de veritate docetur, v. gr. quae sunt per testes, etiam deponentes de tenore & annotatione scripturae: in praesentia tamen *documentum* accipitur ad scripturam, & usurpatum à Tridentino pro instrumento, nec aliis reliqua verba sequentia in dicto concilii decreto sunt superflua, ut quid enim (si comprehendentes alias probationes) subiungere necesse erat: *Sive etiam ex multiplicata presentacionibus, aliisque secundum juris dispositionem.* Castrop. cit. d. 2. p. 3. n. 3. citans Leon. in hof. for. Eick. c. 21. n. 2. Barb. de pot. Ep. p. 3. alleg. 72. n. 12. Gonz. gl. 18. n. 32. In praesentia tamen scriptura 2. authentica, et sic Bulla Episcopalis, seu consensus illius, in scripto concessus ad fundandam vel dotandam Ecclesiam, Castrop. ibid. n. 2. citans Barb. ubi aut. n. 24. Ricc. in pr. ar. eccl. resol. 125. Quod si non originalis ipsa Bulla, sed solum illius exemplar & transsumptum ostendatur, ut fidem faciat, debet habere à jure requisita in epos confirmatione, extractione, compilatione, juxta cap. Cum p. Tabellin. de fide instrum. (de quibus nuprimo Covarr. prall. 99. c. 21. & Menoch. de arb. casu 87.) nimirum ut sit praesentium auctoritate publica, & cum citatione illorum, quorum interest, & insuper originale, nisi antiquissimum sit, recognoscendum. h. de eius fide dubietur. Castrop. ibid. citans Gonz. ubi aut. n. 40.

2. Porro dum dicta explicita & vera probatio haberi nequit, recurrendum ad praesumptivam seu admerkativam. Inter quas prima est immemorialis vel centenaria (quae immemorialis in hoc aequipollens) bene probata, ubique eo, quod consistit de initio, inspecto, incompatible, planum est enim eam sufficientem esse, etiam fundationis & donationis; cum vi illius optimis & validior citulus allegari valeat. Nisi tamen haec praesumptio à contraria probatione, vel fortiori praesumptione elidatur, quia nempe qualitas personae dictam praesumptam probabilitatem excludit, v. gr. quod sit praesentandi Rectorem hospitalis esse consuevit pauperes ibi existentes; cum praesumi nequeat, eos fundasse hospitale aut dotasse. Card. Luca in sum. juris p. 51.

Questio 81. Qualiter jus patronatus privatorum ex fundatione vel donatione probetur ex presentacionibus multiplicatis per antiquissimum temporis cursum; ubi maxime petitur, quot presentaciones requirantur, & qualiter earum immemorabile probetur?

1. Respondeo ad primum: ad hoc requiritur ad minus presentaciones tres; ed quod dictio *multiplex* in sua propria significatione non videatur pauciore numero contenta; cum multiplicari non dicatur illud, quod semel tantum repetitur est. Et ideo, praesentatio bis facta sufficit, ut dici possit praesentationem multiplicatam esse, non tamen adhuc dici posset multiplicata cum ea quantitate, quam requirit Concilium; nimirum ut multiplicata sit per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, (quale ad minimum est tempus centenarium, ut Menoch. de arb. casu 3. Farinacius p. 1. prax. crimin. q. 47. n. 112. Barb. de pot. Ep. p. 3. alleg. 72. n. 37. Eccl. apud Castrop. l. c. n. 4. nam qui sexagenarium voluit sufficere, intelligendi sunt de depositione testium) intra quod vix contingere possit, quid praesentatio semel tantum repetita memoriam hominum excedat: ita tenet Castrop. loc. cit. contra Barb. loc. cit. n. 31. Riccium in pr. resol. 127. Et. seniores sufficere presentaciones duas,

ed quod pluralis locutio de reg. juris in 6. & dictio *multiplex* in duobus verificari possit, praesentim in materia odiosa, & juris communis restrictiva, qualis haec est.

2. Respondeo ad secundum: licet per scripturas directè non probetur haec praesentationum immemorabile (cum scriptura non probet memoriam non esse in contrarium) probatur tamen indirectè, si probetur per 100, & plures annos fuisse presentaciones continuatas; cum sic tacite innuatur, nihil esse contrarium, Castrop. n. 5. juxta Rotam.

3. Probant etiam per testes, si sint ad minimum quadragenarii & deponent, se toto illo tempore vidisse presentaciones continuatas esse, & insuper addant, se ita audivisse antecedenter facturam, Castrop. ibid. citans Mol. l. 2. de primogen. c. 6. n. 40. Necessè tamen est, ut deponent, presentaciones continuatas esse per dictorum temporis immemorabile usque ad tempus mortis suis, Castrop. citans Barb. cas. alleg. 72. n. 38. Item necesse est, ut non consistat de infecto initio, & nullitate nulli; quia tunc, etiam jam constet de veritate, cessat praesumptio ex immemorabili testium, Mol. loc. cit. n. 60. Gonz. gl. 18. n. 49. Covar. apud Castrop. Necessè tamen non est in depositione testium vel scripturae, fieri mentionem fundationis vel donationis, sed sufficit deponere de multiplicata praesentationis, Gonz. loc. cit. n. 46. apud Castrop.

Questio 82. Qualiter praeterea probari possit jus patronatus privatorum ex fundatione vel donatione?

Respondeo: Omnibus illis modis, quibus aliis à jure citis probatio conceditur; id enim innuitur per illa Tidd. verba: *Aliisque secundum juris dispositionem.* Castrop. n. 6. citans Gonz. n. 51. Et 18. Barb. loc. cit. n. 42. Sic itaque probari potest primo per famam, eum longissima quasi possessione; quia cum haec probatio aequipollens probatioi immemorabili, insit titulum, Barb. n. 43. Gonz. n. 56. Mascard. de prob. conclus. 459. n. 20. apud Castrop. cit. n. 6. ita ut opus non sit, ut testes deponentes de fama deponent, competere patronatum ex fundatione vel donatione; hoc enim in dubio est praesumendum, ne aliis patrimonius pereat, & sine irrita praesentaciones, juxta Trident. auferens omnes patronatus alia vi acquirunt, Castrop. ibid. Barb. n. 44. Porro accedente fama sufficere quadragenariam quasi possessionem, licet deor una tantum praesentatio; dum nempe praesentans possidet per 40 annos, nec unquam interea evenit casus novae praesentationis, tradit Covarr. pr. benef. l. 4. c. 4. n. 2. citans Roch. de iurpat. v. Competens, q. 14. Potestum l. 1. decy. 87. & Rotam in Pergam. Capellania, 18. May, 1629. neque enim de necessitate requiritur probatio per multiplicatas presentaciones; cum Tidd. quod ad personas, in quibus non cadit praesumptio usurpationis, nihil immutari, & sic probetur eodem modo, quibus probatur ante Trident. inter quos praecipuus est probatio centenaria, vel quadragenaria, cum fama, etiam sine multiplicatione presentacionum; dum enim actus unicus habet causam successivam & permanentem, nec non continuationem temporis requirit, inducit praesumptionem sufficientem, Covarr. ibidem n. 6. quin & Lott. l. 2. q. 7. n. 47. absolute loquitur: quemadmodum fama juncta quasi possessione, etiam ultima praesentatio sufficit ad justificationem patronatus, in sine hac possessione non probat jus patronatus, quomodoque versetur in antiquis (nisi forte ubi veritatem in casu, in quo non foret necessaria plena probatio: tunc enim superflueret ipsi quasi possessio praesentandi, & sufficeret sola fama, Lott. ibid. n. 50. citans Martie. Cassidor. &c.) adeoque requiritur introitusque concensus, ubi agitur simpliciter de probatione jus patronatus, Lott. n. 48. Et 49.

2. Secundum, per praesentationem quadragenariam cum titulo colorato, hoc est, qui ipsam praesentationis causam praebere potest; cum haec probatio & qui-

valere immemoriali, Mol. l. e. m. § 1. Gonz. n. 17. apud Castrop. Qualiter autem instituenda hæc præscriptio, & ad quid referenda eius vis, dictum fuit super, ubi de acquirendo iurapatronatus per præscriptionem ex Lot. l. 2. q. 7. n. 4. quem vide, etiam n. 44. Et si quod iustificatio possessione de præfensi, si cum ea concurrat facta fundationis & dotationis, resisteret probata præscriptio, ita ut utramque simul probet præsumptionem, ex qua iustificatur patronatus; quia posita ista facta, sequitur ratio, ut qui hodie possidet, præsumatur etiam olim atque ab initio possedisse, atque ita præscriptionem consequi temporis ipsius erectionis, saltem in potentia. Chiar Lot. n. 46. pro hoc Alkiz. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 21. n. 11. & Menoch. l. 6. præsumpt. 67. n. 4.

3. Tertiò, per literas inscriptas lapidi publicè posito, in quibus asseritur jus patronatus alicui competere; cum et eodem non sit, ministros Ecclesie tolerantes fuisse talem scripturam, nisi veritatem contineret, Barb. n. 50. Riccio in pr. fer. Eccl. res. fol. 125. n. 3. Mascard. de prob. cunctis. 105. n. 10. Et apud Castrop. Lot. l. 2. q. 13. n. 149. subpungens, idem ferè esse de descriptione tali in aliquo antiquo libro. Idem dicendum de armis, seu alicuius familiaris insignibus ab antiquo tempore positis in Capella aliqua; si enim manifestè denotari, non esse liberam, sed subiectam iurapatronatus, ut Castrop. ibidem, neque enim talis armorum appositio fieri consuevit in re processu aliena, Lot. l. e. n. 147. quod tamen intelligendum, an, nisi possit assignari alia causa istius appositionis, n. 148.

4. Quando, per literas expeditas ab Ordinario in beneficii institutione, dum si restator, beneficium iurapatronatus alicui dederit; si enim tacite iussit aalem habere ientium; quia credendum non est, illum taliter concessit beneficium, nisi sibi de titulo de iure probato talis præsentationis constaret; cum tali provisorio sibi & successoribus sit damnosa. Paul. de res. l. 8. q. 11. n. 38. Barb. n. 47. apud Castrop. Lot. l. e. n. 41. qui tamen n. 144. fecit alia esse, si Ordinarius in enunciando patronatum usus fuisset termino potèss sonante in negativam, quam affirmativam, v. g. si dixisset: Ut præstetur; in hoc enim casu non fore enunciativam illam considerabilem, nisi forte relaxandus esset, non ad existentiam iurapatronatus, sed ad pertinetiam, non sibi, quam unam talem institutionem; cum dicat Concilium probandum ex multiplici præsentationibus, & consequenter ex præsentationibus effectivis, seu quas institutio subséquuta fuit; quamvis si ex vi talis enis institutionis præsentationem quis faceret, poterit, illum quadragenario tempore præscripturum; cum talis institutio titulum saltem coloratum concedat, & consequenter sufficientem, ut quadragenario tempore præscribatur.

5. Quirò: ex libris visitationum, si in iisdem beneficium subiectum esset iurapatronatus, eo quod, cum in hoc patronatu agitur de gravi Ordinariorum præiudicio, credendum non sit, sine sufficiente fundamento visitatores, declaratos fuisse in favorem patronatus, Castrop. ibid. Lot. n. 151. iuxta decisionem Rotæ, quam citat. Item, & quidem à fortiori, idem procedit in sententia Ordinariorum super litem motam de beneficii statu, quæ ex reitum depositione procedit, Castrop. ibid. citans Barb. n. 49. consentiente Rotâ apud Farnac. rom. 2. decisio 167. Lot. n. 152. qui tamen, dum hæc omnia hucosque enumerat, excepto primo & secundo n. 141. vocat adminicula ad coadiuvandam probationem, credo, loquitur respectu probationis illius rigorose iurapatronatus potentium, utpote de qua immediate ante egerat. Adde etiam idem pro maximo tali adminiculo existentis iurapatronatus, si beneficium esset in Ecclesia patronata, & aliud contrarium non apparet, n. 145.

6. Secarò: probari sufficienter illum titulum ex subiecto præfatis alicui tanquam patrono, præcipue si hoc subiectum sit in detrimentum alicuius, quale est, si alicui concessus locus datus in Ecclesia non

nisi patronis concedi solitus; cum credendum non sit, ceteros id permitturos fuisse, censent Barb. loc. cit. n. 46. & Moheda de iurapatronat. decis. 10. apud Castrop. quod tamen ipse reprobat, etiam dum fuisset quis in quasi possessione immemoriali talis loci dignioris, eo quod, cum beneficium fundari poterit renunciendo per præsentationis, & solius admittendo locum honorificum, credendum sit, ita fundatum fuisse. Item, cum absque fundatione beneficium, & absque iure præsentandi potuerit concedi loci honorificioris, ex illa male inferatur iurapatronatus quod ad potestatem præsentandi; atque Castrop. favere sibi in hoc textum cum Gl. in c. Cum Bertholdus, de sent. & rejudicata, & Rotam decis. 124. §. 3. divers. Verum circa hæc aliæque adminicula rectè monet Card. de Luca in sum. iurapatronat. n. 13. quæ sufficere, quæ non, certam regulam dari non possit sed pro facti qualitate decidendum, atque scilicet more regionis, qualitate Ordinarii, qualitate personæ præsentantis sui patronatus, et an imago vel minus congruit, seu approximatur ratio, quæ movit Concil. Triid ad præscribendam rigorosam illam formam: Unde aliqui in uno casu admittenda, in alio non, ac proinde etiam ponderandum præcipue, an hæc de nunc urgeant alia in contrarium; spectandus etiam effectus, in ordine ad quem probatio ista instituitur, an principaliter cum Ordinatio contenta, an cum alio, similiter præstendente patronatum, de quo vide Card. de Luca n. 55.

Questio 83. Quandoam necessaria probatio iurapatronatus plena, & quando sufficiat semiplena?

Respondio: quemadmodum requiritur plena probatio dominii, dum de eo agitur principaliter, & sufficit semiplena, dum de eo agitur incidenter, sic etiam in patronatu, Lot. l. 2. q. 17. n. 110. Porro tunc dicitur incidenter agi de patronatu, dum nemo est, qui libertatem Ecclesie altius, seu sibi vendiderit, veluti si simpliciter traditus de iustificatione gratæ, Lot. l. e. n. 112. citans Manic. decis. 244. n. 5. Idem est, etiam si agatur de iustificatione clausula: Verificatio iurapatronatus coram Ordinario confirmæ apposit in literis Apostolicis, dum Papa mandata providet tanquam de beneficio iurapatronatus; licet enim ea clausula continet conditionem, videanturque ideo iustificanda plenè & conclusenter; nihilominus id non obstat, si simpliciter traditus de iustificatione gratæ, Lot. n. 113. citans Manic. decis. 208. n. princip. Vel etiam, si agatur ad effectum præcipientiarum, Lot. n. 112. iuxta decis. Rotæ 148. n. 2. p. 1. Recens. dicitur verò Quæti principaliter de patronatu, si est contradictor, qui libertatem Ecclesie vendiderit, sive sit Episcopus, sive parvus ab eo, aut à Papa tanquam de libertate Ecclesie, præcipue, si concurrerit ultimus status, ut Seraphin. decis. 120. n. 1. & simul concurrat, qui eam allegat (quod necessarium est iuxta Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 48. n. 2. § 3.) exigatur plena probatio, maxime, si contradictor esset provisorius à Papa tanquam de reservato; tunc enim illa quasi possessio (quæ aliis, si incidenter ageretur de patronatu, atque propter prelatum, iuxta Seraphin. decis. 832. n. 1.) remanet infecta de nullius consideratione, ut declinam pluries à Rotâ decis. 222. n. 1. decis. 224. n. 3. p. 1. Recens. Lot. à n. 114. qui etiam n. 120. addit, hoc postremum, etiam præcipiendum ab effectu reservationis, esse quoque admittendum in aliis casibus, ubi vendicatur Ecclesie libertas, extra tamen aniculum manutentionis; licet enim præsumptio deservens ex quasi possessione servitutis reputetur potentior ea, quæ est pro libertate, ut Menoch. de præsumpt. l. 1. q. 19. n. 12. Id tamen intelligitur respectu rei & possessionis in summum illius possessoris retinendæ; non tamen respectu actoris inferentis ex tali possessione ad proprietatem.

**Quaestio 84. Quid ad probationem juris-
patronatus illorum, in quibus plerumque
presumitur usurpatio, in quo funde-
tur dicta praesumptio, & qui censentur
tales?**

1. Respondens ad primum: fundari illam praesumptionem, vel in potentia personae, quae tanta supponitur, ut ex ea possit aequi reverentia, vel consilio in eo, qui debuisse defendere libertatem Ecclesiae, quaeque potentia non solum estimetur, ut paulo post dicemus pluribus, ex jurisdictione, sed etiam ex summa nobilitate alienius familiae; cum exquirantur ad hunc effectum huius potentiae, esse de magna aliqua patentiola, & esse Dominum alioquin oppidi aut civitatis, ut Bald. *conf. 347. l. t. vel in verisimilitudine*, quae maxime deprehenditur, dum plures parochiani, vel familiae sibi hoc ius vendicant; dum verisimile non sit, quod ad principio plures familiae diversae ita conveniant, ut fundarent, dotarentve Ecclesiam, ita Lott. *l. 2. g. 13. num. 35.*

2. Respondens secundo: tales, ut censui facta Congregatio Concilii, sine primis: Duces, Marchiones, Comites, aliquae Domini Civitatem, locorum, castrorum, perpetuam in Vassalis jurisdictionem habentes, ubi fundatum est beneficium, tamen ipsi superiorem recognoscant, Castrop. *num. 2. citans Gonz. num. 66. Barb. num. 61. Ricc. refut. 132. num. 1. Card. Luca in summa de iurap. n. 72. qui etiam num. 73. addit, comprehendit adhuc Duces, & Marchiones verae, & non abusive dignitatis, fronda habentes, etiam cum supremo imperio ac regalibus, etiam maioribus, vel etiam foraliteriis, & Castrorum possessiones in alodium independentes, & quocunque, addo ut nulli alteri supremo Domino jureantur ullum fidelitatis iuramentum, vel servitium praestare: & non excipi nisi Reges, eosque sublimis & supremos principes, qui cum iure belli publici & potentia exercituum regni iura de facto habent; eorum verò num. 75. ait, ad dicta regula inductiva potentiae ratione dominii ac iuris temporalis excipi personas Ecclesiasticas, ratione Ecclesiasticae dignitatis vel beneficii, seu officii tale dominium vel jurisdictionem temporalem habentes; cum in eis non loteretur mala praesumptio, quae causa fuit, ut dicta forma rigidi probationis induceretur, nisi forte constaret de malo initio; quod nimirum persona talis Ecclesiastica dominium temporale cum annexo ei iurepatronatus a domino temporali haberet, spectant licetdem, ut idem Card. *n. 74. origo seu initium*, unde licet iurepatronatus possideatur a privato, si tamen proveniat a potente, rigorose hunc formae subiceretur, nisi adeo diuturna privati possessio huiusmodi maculam purgaret pro qualitate facti; unde etiam, si iurepatronatus originarie possideretur per Baronem, seu comitellum inferiori alia, quam per consolidationem, transierat ad habentem ius regni, nequaquam exciperetur, sed retineretur natura sua. Eorum non refert, patronatum possideri a potente, quem constat habuisse causam, seu initium a privato ac ab eo possideri.*

3. Secundo: universitates ac civitates, etiam si dominium & jurisdictionem non habeant, & licet haec parve sint, quia hoc non tollit potentiam, cui in illa derivare nimirum Tridentinum, Castrop. *loc. cit. Gonz. num. 68. Barb. num. 62. Garc. p. 1. c. 9. num. 102. Card. Luca loc. cit. num. 76. Porro sub nomine Universitatis vel communis venire adhuc universitatem parochianorum, tradit ibidem Garcias citans Rotam in *sermo Sempron. parochialis. 4. Febr. 1596. in qua dictum, sic resoluendo S. Congreg. non tamen verum Capitulum Ecclesiae Cathedralis. Gonz. loc. cit. num. 71. juxta Rot. decif. 793. num. 4. p. 1. diversif. apud Castrop. Idem est de Capitulis aliis, Collegiis vel confraternitatibus; & in genere de quibusunque Universitatibus Ecclesiasticis, utpote in quibus praeter praesumptionem non usurpationis iurepatronatus resultant a jurisdictione vel visitatione, quae subijci-**

unt Episcopo, eade etiam possibilitas fundationis vel dotationis. Card. Luca *loc. cit. num. 77. ubi etiam, quod parvae universitates, etiam non Ecclesiasticae, in quibus dicta invicissimiludine locum non habet, sed cadit eadem possibilitas fundandi vel dotandi, ut sunt Collegia vel Universitates quorundam professorum vel mercatorum, scilicet enim esset, si eaderet in eis, ut etiam in universitatibus parvis Ecclesiasticis dicta invicissimiludine, quod talis Universitas fundare poterat, v.g. si pauperum hospitalis haberet praesentem Rectorem. Pro quo*

4. Observandum, quod quamvis, ut pluries firmavit Rota, ut videre est apud Corrad. *l. 4. c. 4. num. 43. ad hoc, ut quis dicatur persona potens, adeo- que intret praesumptionem usurpationis, opus sit, ut in loco beneficii exerceat, vel exercuerit jurisdictionem aliquam, (secus est, si in hoc ipso loco absque exercitio in eo ante hac dominio & jurisdictione censetur iure privatorum. Card. Luca loc. cit. num. 72.) nihilominus cum quoque haec potentia proveniat ex divitiis, amicis, numerofitate familiae & familiarium, (quam tamen praesumptionem usurpationis ex numerofitate familiarium cessare ait Lott. *l. 2. g. 13. num. 137. ubi constaret, eas omnes ab uno stipite descendere*) ac populi exultatione, ut DD. *in l. 1. c. ut liceat in potentiam; ac proinde potentia illi iudici arbitrandae relinquitur, Rota ab opinione recellit in una Ferrarienti Archiepiscopi. 26 Janu. 1616. ubi dictum, sufficere, potentiam in loco, quam vis non sit conjuncta cum jurisdictione ex eo, quod S. Congreg. Concilii sic saepe censuerit, Corrad. *loc. cit. §. num. 44. cum & non raro, ut experientia constat, etiam sine maxima, imò cum parva potentia videamus usutari ea; eo quod nonnulli Ordinarii non audeant contradicere, Corrad. ibid. De cetero, tamen aliis iurepatronatus fuisset in manu alicuius potentis, ac proinde tunc praesumatur ex usurpatione; cessare tamen istam praesumptionem per contrariam praesumptionem, quae oritur ex eo, quod iurepatronatus huiusmodi est transmissum in non potentem, tradit ib. Corrad. juxta decisionem Rotae in una Bononiensi jurispr. apud Farinac. *decif. 191. n. 1. p. 1. in posthum.* Similiter cessare praesumptionem usurpationis iurepatronatus, dum ipsa Ecclesia est patrona Castri & jurisdictionis, Abbatis vel Abbas, exercens ibi jurisdictionem temporalem, censet Corrad. *num. 42. citans Rotam in una Papensi jurispr. patronatus, 18 Janu. 1610. & declarationem S. Congreg. in una Sublacenfi, 12 Septembr. 1621. eo quod de Ecclesia Domina Castri timeri non possit, ne quis ei contradicere audeat; cum semper possint iure superiori absque contradictione, nec bona Ecclesiae usurpare praesumatur, sicut contra laicum suspicari possumus. Cessare hanc praesumptionem usurpationis in supradictis Magnatibus & Communitatibus potentibus, ac consequenter non inrante dispositionem Tridentini, si beneficiorum Collator sit aequè potens, eo quod tunc ratione aequalis potentiae non foret permittimus iuri debito derogante, tenet Rota apud Farinac. *decif. 178. rem. 2. Castrop. loc. cit. num. 7. Corrad. loc. cit. num. 14. Quia de hanc praesumptionem regulatur solum esse in eis locis, in quibus beneficiorum collatores sunt Episcopo inferiores (quod tamen intelligendum, eredo, de locis, ubi Episcopi ordinarij sunt potentes, ut in Hispania, Germania) affirmant Barb. *loc. cit. num. 62. Achilles de Grassi de iurepatronatus, decif. 4. Potens l. 1. decif. 58. apud Castrop.******

**Quaestio 85. Quis ergo sit modus probandi
iurepatronatus, ex fundatione, dota-
tionis clarum personarum, in quibus
est praesumptio usurpationis?**

1. Respondens: Si non fiat per Authenticum instrumentum, sed per probationem immemorabilem, (ad hoc 3 immemorabilem probationem non tempus ante Concilium, sed tempus derivum usque ad monachum licet spectandum est, Castrop. citans Gonz. *num. 89. juxta declarationem S. Congreg. quae item im-*

immemoralis probari potest per testes subditi, seu Vasallos, præsertim, ubi testium non subditorum mixtura, vel testium qualitas aut numerus, seu alia circumstantia supplet illum defectum, qui tamen posset, Card. de Luca *in summ. jurispatr.* n. 59. item per scripturas, ita enim, ut hæc probatio in hac materia reputetur melior, idem Card. n. 60. quod ad alia verò hujus immemoralis oñiū statum specialiter, sed inæne termini generales, cuique materia congrui ad hanc præscriptionem bene concludendam. Idem ibidem) debet huic probationi suppet ad probatio per authenticas scripturas continuatarum præsentationum, quæ effectum sortitæ sunt per tempus continuatum 50 annorum (nomenandorum ab illa præsentatione, quæ apparet sortita fuisse effectum, usque ad diem, in quo is moveatur, Castrop. *num.* 11. citans Barb. Gonz. *gl.* 18. *num.* 76. Garc. p. 5. c. 9. a. *num.* 98. apud Lott. l. 2. q. 38. *num.* 35. adeoque probatio iurispatronatus in his potentibus iura quidem (dum debeat publicum instrumentum fundationis & donationis) attribuitur immemoriali, sed immemoriali qualificare, id est, non solum probare ex requisitis per Gl. c. 1. de præscript. *in s. v. Memoria*, sed etiam qualificare ex dictis præsentationibus constantibus ex publicis & authenticis instrumentis, atque in hoc consistit nova illa forma probandi immemorialem, quam hoc suo decreto aliter quam à jure communiter disposuit, introduxit quod ad iurispatronatus Tridentinum, Lott. *cit.* q. 38. a. n. 45. ita ut non sufficiat probasse præsentationes primas & posteriores istius temporis quinquagenarii, si alia intermedia omittatur: nam licet probatis extremis media præsumantur probata, ut Tirac. de præscript. *gl.* 5. §. 1. & Rota apud Fatimac. *tem.* 2. dec. 577. non tamen per hoc est probata continuatio, nisi tantum præsumptivè & arguivè; Concilium autem non contentum hac præsumptiva probatione, requirit veram probationem continuatarum præsentationum. Castrop. *num.* 8. citans Gonz. *num.* 73. Barb. *num.* 54. Ricc. *refol.* 135. Paris. de *Confessione*, q. 28. *num.* 255. quamvis Card. de Luca *in summ. jurispatr.* *num.* 66. dicat contrarium sibi videri probabilius. Item ut non sufficiat probare unam præsentationem, etsi hæc toto dicto spatio quadragenario effectum sortita sit; eo quod decretum conciliare, natus numero plurali, Card. Luca *ibidem* *num.* 64. quamvis addat, quod huic opinioni tanquam magis receptæ cedere oportet in obsequium auctoritatis, quamvis ratio contraria videatur, dum inspecto fine, seu effectu, id jure habetur, nomen pluralum verificabilem esse de singulari, & singularem de plurali; & sicut in quadragenaria ad hunc aliosque effectus etiam unus effectus, qui toto tempore durationem habuit, ac effectum sortitus est, sufficit, ita à pari. Item ut non sufficiat continuatas præsentationes probare per authenticas scripturas, nisi hæ effectum sortitæ sint, hoc est, præsentatus ut illarum institutus fuerit, & possit in eam acceptet, Castrop. *ibidem*, & apud illum Gonz. *loc. cit.* *num.* 85. Barb. *num.* 56. Caldecin. de *jurispatr.* *constit.* 12. Caltrini *cit. eodem de ref.* 5. Probabile quoque est requiri ioluper necessario, ut per easdem scripturas authenticas probetur hoc ipsum, nimirum, quod dictæ præsentationes effectum sortitæ sint; tum quia Concilium requirendum, ut per scripturas probentur præsentationes, quæ effectum sortitæ sint, vult probari eas una cum hac qualitate à se requisita: tum quia in hac præsentationum probatione non consistit de testibus, hi induci non debeant ad probandam hanc qualiter dictarum præsentationum à Concilio requisitam. Gonz. *num.* 82. Barb. *num.* 60. testans sic à Rota decisum, quos citat & sequitur Castrop. conera Card. de Luca *in summ. jurispatr.* *num.* 65. Garc. p. 5. c. 9. *num.* 105. putantes, hanc probationem esse nimiam difficilem; cum dicta effectus præsentationum non solum consistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis; quamvis addat Castrop. ex Gonz. *num.* 87. hoc ipso, quod quis probet præsentationes continuatas esse, simul probet effectum sortitas esse; cum

præsentationes continuari negocant, nisi ad vacationem unius præsentationis alius præsentetur, quod ipsum tradit Garc. n. 106. adeoque in se ipsi parum dissidere videntur.

2. Denique, ut Lott. *loc. cit.* a. n. 36. citans pro hoc plures Rote decisiones, requiritur, ut onaqueque istarum præsentationum consistat publico instrumento, id est, rogatum per Notarium publicum testibus adhibitis, & cum aliis requisitis per Gloss. in *l. 10. de Tabulariis*, & eo quidem scilicet confecto ab actu institutionis, ita ut non sufficiat literæ parentes cum sigillo, nisi probata consuetudine; quicquid sit in patronatibus aliarum personarum, in quibus admittitur probatio præsentationum ex enunciationis in ipsis instrumentis, five literis institutionum, ut Lamb. l. 1. p. 910. a. 7. n. 6. Paris. de *ref.* l. 8. q. 11. n. 381. & Rota apud Lott. *num.* 39. siquidem istæ enunciationes de sumpe ex publicis literis Episcopi, seu ex instrumentis institutionum majorem vim probandi non sortiuntur, quam testium; quibus in hac materia Concilium non confidit, sed per forma exigit probationem hanc & authentica instrumenta, & quodvis genus aliud probationis respicit, ut ex mente S. Congr. respondit Rota apud Lott. *num.* 41.

3. Aliud etiam est, si agatur simpliciter de probando facto præsentationis, & in hoc attenditur omnino enunciativa illa Episcopi, & respectu hujus verum est, sic illud probari ex publicis documentis, aliud est, si agatur de probatione actus præsentationis ad effectum probandi iurispatronatus, five in possessorio, five in petitorio, & ad hoc non sufficit dictæ enunciativa; cum, qualitercunque sit concepta enunciativa in instrumento institutionis, nihil aliud inde resultat, quam simplex suppositum antecedentis actus, quod nihil probat, vide de hac distinctione Lott. *loc. cit.* *num.* 42. & 43. De cetero, dum agitur de probatione etiam ipsius iurispatronatus in novis gradibus coadjuvandis per administracula, nolum esse efficacius, & ipsi probationi viginti, quam quod sumitur ex antiquis enunciationibus, eo quod hæc habeant vim famæ; cum non consueverint Ordinarii esse admodum faciles in administrandi præsentationibus, nisi prius sibi liquet de iurispatronatus, ait Lott. l. 2. q. 13. n. 141. & 142. de cetero Card. de Luca *in summ. jurispatr.* *num.* 63. ait: Recurre, scilicet scripturas privatas, etiam per epistolas familiares, eo quod scriptis, etiam privatis recognitis, congruat terminus *amborum instrumentum*, qui etiam *num.* 68. ait: Asperum videri, ita literales instituitur dicto vel majore spatio effectum, in quibus præsentationes enunciantur, id non sufficiat, præsertim ubi talis enunciativa in institutionibus coerenta aliorum administraculorum fomentum habet, seu aliis ex facti circumstantiis est verisimilis.

Questio 86. An igitur in nullo casu admitti & sufficere possit dictarum præsentationum continuatarum probatio per testes? Et in specie in eo casu: Dum testes depouent de amissionibus scripturarum, in quibus præsentationes continuatæ continebantur, & de contentis in illis?

Respondet negatè, Castrop. Garc. de Luca, *loc. cit.* *num.* 62. (ubi dicit hanc probabiliter, præsertim dum testium dicta aliorum administraculorum & verisimilitudinis fomentum habent; etsi contraria opinio plures sequentes habet) conera Gonz. *cit.* *gl.* 18. a. *num.* 75. & 79. hæc enim probatio per testes in dicto casu non obest dispositioni Tydeygni requirentis scripturas etiam per formas, quæ (ut constat videat ex dictione *Nec aliter*, teneturque Garc. *loc. cit.* Ricc. *refol.* 134. Barb. *num.* 58. apud Castrop. pluresque alii apud Garciam) proinde servanda esse ad unguem, nec adimpletur per equipollens, juxta *L. cum si, ff. de transactio. & L. cum adiam, c.*

de illis tales siquidem deponentes de amissione scripturarum & contentis in illis non tam probant praefentationes ex vi sonum depositionum, quam ex vi scripturarum, de quarum tenore testantur; æquivalent enim eorum depositiones scripturarum exhibitioni, unde & dici potest: Talis probatio facta per scripturas authenticas non realiter exhibitas, sed per testes declaratas, Castrop. quin & in actu exigente pro forma & probatione sine scripturarum, & ubi scriptura est de substantia probationis, admitti probationem per testes deponentes de amissione & tenore scripturarum, docent Cynus, Bald. Bartol. Salicet. in l. ressum, C. de testib. Felin. in c. si quis, de sens. & rejudicata, n. 2. Masc. de prob. consil. 416. num. 11. & consil. 809. num. 3. Pallac. Calkell. & alii, quos citant sequunturque Castrop. & Garc. Porro hos testes debere inferre deponere, nullum in dictis scripturis apparuisse vitium, sed omnia substantia habuisse locum, signum Tabellionis vel Notarij, ac proinde hos testes debere esse peritos literarum, v.g. Doctores, Advocatos, Tabelliones vel Notarios, & alios non plene sed semiplene probatores, ex Aoton. Gomez. l. 41. Tauri n. 3. tradit Castrop.

Questio 87. Num facta probatione jurispatronatus, juxta Decretum Trident. & presentato per patronum admisso ab Ordinario, si in sequentibus vacationibus dubitetur de validitate jurispatronatus, patronus possit repelli à sua quasi possessione presentandi, teneaturque ante praesentationem de novo probare titulum?

Respondeo negativè: habet enim tunc patronus in judicio possessorem suam intentionem fundatam, & certe fuerit illi nimis grave, si in singulis praesentationibus hanc authentica tituli probatio requiratur, Gonz. ex gl. 18. num. 15. Barb. in remissione Decretis, sess. 25. c. 9. restans sic decisum à Sac. Congreg. Castrop. ex. num. 12.

Questio 88. Num etiam opus sit rigorosis istis probationibus, & intret dispositio Concilii, dum jurispatronatus non adversus Ecclesiam, sed adversus alium patronum probandum est?

Respondeo negativè: Concilium enim non loquitur de hac probatione, quæ Ecclesiam uni potius, quam alicui subicit, sed de ea, quæ Ecclesiam absolute subicit alicui patrono, Corrad. l. 4. c. 4. n. 41. in fine, restans sic decisum à Rota. Lott. l. 1. q. 13. num. 128. citans Ziparum, Castrop. ex. num. 12. cum Barb. ex. alleg. 71. num. 67.

Questio 89. Num opus illis rigorosis probationibus requisitis ad reprobandum jurispatronatus personarum, in quibus praesentatur usurpatio, dum cum tali persona concurrat alia persona, in quam non cadit presumptio talis, v.g. Ecclesia?

Respondeo negativè: tunc enim, quia, etiam remota ista persona suspecta beneficium non acquirit libertatem, suspicio seu presumptio illa non relevat, ut intret forma à Concilio praescripta, sed sufficit tantummodo probatio ordinaria, Lott. l. 1. q. 13. num. 128. Card. de Luca in summ. juris. n. 75. ubi, quod talis mixtura suffragetur comparatione, quamvis potest, adeoque per se subiecto dictæ formæ rigorosæ, Corrad. loc. cit. citans decisi. Rota in una Fissilani. juris. apud Cavalier. decis. 79. num. 2. Quid à priori locum habet, dum Universalis habet spectat vel quamdam partem, reliquæ autem partes spectant ad patronos distinctos, qui non sunt petito-

ne potentes; quia præterquam, quod, ut est dictum, etiam potens excludatur; beneficium tamen per hoc non remanet liberum, sed de jurispatronatu, isti habentes reliquas illas plures partes non tolerantur in comparatione isto potente usurpationem, Corrad. loc. cit. n. 45. citans Gonz. gl. 18. num. 69.

Questio 90. Num rigorosa illa forma Conciliaris probandi necessaria quoque sit ad effectum etiam juris honorifici?

Respondeo negativè: opus enim ea est solum ad effectum juris presentandi, utpote quod præferret veram Ecclesie servitutem, Card. de Luca, loc. cit. num. 78. obtiniam, quod ea opus non sit, ubi non principaliter, sed incidenter in ordine ad alium effectum, quoniam illam libertatem Ecclesie, vel beneficium agit de jurispatronatus potentem.

Questio 91. Qualiter doceatur, acquiratur, conservetur, & operetur possessio presentandi, de qua, ut Corrad. l. 4. c. 4. n. 4. non secus ac de existentia jurispatronatus docendum est ad effectum obtinendi institutionem presentandi?

1. Respondeo primò: dum præsupposita jurispatronatus existentia & Ecclesie servitute, ita ut nemo contendat de statu libero, agitur tantum super cumulativo, vel simultaneo concursu patroni cum alio, quem patronus admittit ad presentandum secum, hæc possessio istius admitti acquiratur, & probatur per unicum actum talis simultaneæ praesentationis, quamvis non effectivam, sed reputatam aut ab aliis patronis contradiditum. Neque attenditur, an hæc possessio bonæ vel malæ fidei quaratur, implet enim sibi patronus admittens non patronum ad secum presentandum; cum id continere videatur quasi implicitam concessionem participationis, non quidem ipsius jurispatronatus, cujus substantia non transiit ad admittum, quique propterea non efficitur comparatus, sed exercitii tanquam fructus; modò tamen talis admittio non habet dolo, fraude, aut falso supposito, & admittens sit imperiti iudicis, sed ex parte admittentis sit perfecta & valida, quæ tamen possessio non præjudicat alius comparationi vel Ordinario, sed potius interest Ordinarij, illam admitti, dum in ea admittit & admittente (quantum sit unicus) in diversis absentibus vocat in presentando, aperitur Ordinarij locus, vel facultas gratificandi, seu etiam liberè concedendi pro ista vice, Card. de Luca in summ. juris. n. 79. De cetero

2. Respondeo secundò: dum contentio est inter possessorem & petentem non admittentem, quorum unus alteram excludere præsumat; unde agitur de concursu privativo; vel etiam, dum contentio est inter possessorem & Ordinarium, vel alium negantem existentiam jurispatronatus, acquirunt possessio, & docetur de ea, etiam unica praesentatione, ita ut in dicatur constitutus in quasi possessione jurispatronatus, & presentandi, & consequenter manutenendus, donec in petitorio videatur de vero jure, qui semel praesentavit cum bona fide (quæ quidem bona fides, dum contentio est inter patronos contententes de pertinentia, præsumitur, donec probetur mala; ubi verò contentio est cum Ordinario contentente de libertate, probanda est à possessore, seu allegante possessionem servitutis non presumptionem hanc pro libertate, Card. de Luca loc. cit. n. 82.) credendo se esse patronum, & uti iure suo, presentando privative ad contententem, Card. de Luca ibid. (quamvis ista addat, an omnis actus ad id sufficiat, pendere à facti circumstantiis ac requisitorum istorum aliorum majore vel minore justificatione; ac etiam ex eo, an is, qui scit, & potius de facili, præjudicare possit, adeoque sibi diff. ille videt per unicum actum acquiri validam & manutenti-

item possessionem contra Ordinarium; item contra successores comparatos venientes independentes ab eo, ob cuius scientiam & patientiam possitio quaeritur sit) Corrad. *loc. cit.* *num. 5. § 6.* dicens, ita fateri DD. omnes *ut. consilium. hoc. ut.*

3. Quae tamen, ut procedant, insuper requiruntur, ut praesentatio illa fuerit clara (maximè, quando titulus per eandem esset contrarius) absolute admissa, & vi illius securus insitutio eum capta possessione, vi cuius institutus habuit fuerit tanquam Rector vel Capellanus in Rectoria vel Capella, ac denique ut ille, in cuius praedictum quasi possessio acquiratur, hoc sciat & patiatur. (An autem requiratur scientia vera & expressa, vel sufficiens praesumpta & conjecturalis. Card. Luca ait, pariter à facti qualitate & circumstantiis recipere decisionem.) Lott. *l. 2. q. 21. num. 13.* Corrad. *cit.* *num. 6.* remittens ad Roch. *l. 1. v. competens a. num. 43.* & Pafit. *de regim. l. 7. q. 13. num. 41.* Secus proinde foret, ac non probaretur, aut acquireretur per eam quasi possessio praesentandi, dum praesentatio non fuisset clara, sed intricata & obscura, ac proinde videndum de titulo & super petitorio. Corrad. *pr. brev. l. e. num. 15.* saltem, dum non apparet effectuatam per institutionem; sicut enim ex facto putae electionis non queritur aliqua quasi possessio eligendi, nisi secunda confirmatione; imò etiam ex nudo facto praesentationis nulla queritur quasi possessio praesentandi, nisi apparet effectuatam per institutionem. Lott. *l. 2. q. 18. num. 21. § 11.* Item dum praesentatio admissa fuisset, quin & effectuatam cum clausula: *Sane praesentando*; haec clausula praeservat ius tam in petitorio, quam possessorio, ita ut patronus per patientiam praesentatam in illo actu ratiū, non tamen in futuris, sibi praedicta veretur. Corrad. *l. e. num. 12.* ex addit. ad Bar. *decis. 633. num. 1.* iuxta decis. Ror. in *Mass. jussat. 4. Decembris. 1587.* Item si praesentatio nec fuit admissa, nec rejecta. Corrad. *num. 13.* citans Roch. *ubi. ante. num. 36.* Item si praesentatio non esse effectuatam, nisi in vim concordiae, veluti si concordia huiusmodi subsecuta inter provisorum & adversarium, qui praetendebat, adversarium non esse patronum, quia cum non consistet de acquiescentia, imò consistet de enervatio, ex illa praesentatione seu provisione non potest resiliat contrarius usus. Corrad. *num. 14.* citans Rotam *decis. 301. num. 2. p. 2. divers.*

4. Ac denique si ab institutione fuisset appellatum, & in causa appellationis fuisset cassata insitutio. Corrad. *num. 6.* Porro dum praesentationes sunt in hac quasi possessione praesentandi, non tenetur probare descendentiam à fundatore, vel ab illis personis, quae in antiquioribus vacationibus praesentaverunt, seu ab antiquioribus patronis; sed tantummodo, quod sint in quasi possessione praesentandi. Corrad. *num. 9.* Unde etiam parum refert, si opponatur de non titulo, cum titulus non sit necessarius in iudicio Summarissimo maintenanceis; sed sufficit ad effectum maintenanceis unicus actus & ultimus status possessionis, prout id non tantum procedit in profanis, sed etiam beneficialibus. Corrad. *cit. num. 9.* ex Gratian. *disp. for. e. 3. num. 73.* & Decio *conf. 134. num. 11.* De cetero rigorosam illam iurisdictionis probationem in potentibus obtinere quoque vel requiri in possessione, nisi consistat de praesentatione effectuatam post Trid. praevis causa cognitione in institutione, tradit Lott. *l. 2. q. 13. num. 139. § 140.* citans Ripae. in *avulsi. l. 5. de jurepat. num. 5.* & Gonz. *gl. 18. num. 26.*

5. Respondeo tertio: acquiri ac respective conservari possessionem non solum per actus praesentationis, sed etiam per aequipollentes, puta per consensum praestatum permutatum vel resignationi ad favorem & similes concernentes provisionem Ecclesiae seu beneficii, non tamen per actus honorificos, utpote per quos nequidem ipsi patrono admittunt non patronos, si iurisdicatur, tradit Card. de Luca *l. e. num. 12.*

6. Respondeo quarto: conservatur quoque possessio unus cum patroni per actus possessorios aliterum, nisi expectet ad praesumptivè consistit, illum non cu-

mulative & pro solo ejus jure, sed in solidum ac privative illos actus gerere voluisse; in quo casu attendenda sunt eadem requisita pro amissione, quae ante diximus, requisi ad acquisitionem praesentim bona fides, & scientia, & patientia in altero. Card. de Luca *l. e. num. 39.* sic si unus ex pluribus patronis praesentat, & alii sunt negligentes, propter hoc hi non sunt privati; quinimò per praesentationem factam per unum conservatur quasi possessio aliorum, quod multo magis procedit, ubi patronus, qui praesentavit, non dicit, se esse unicum patronum, sed esse unum ex patronis. Corrad. *l. 4. e. 6. num. 45. § seq.* qui tamen *num. 47.* sic limitat hanc doctrinam, quod procedat tantum, ubi patroni non praesentantes veniunt ex eodem jure; secus, si ex diverso, maximè, dum unus est exclusivum alterius, citat pro hoc Rotam *decis. 229. num. 1. p. 1. divers.* praeterea ait, requiri, ut alii patroni non praesentantes sint in quasi possessione praesentandi; alias enim praesentatio ab uno dici non potest praeservare aliorum quasi possessionem; quia quod non est, non potest praeservari.

7. Respondeo denique: id operari legitime quaesitam possessionem, ut praevaleat debeat praesentatio facta à possessoribus contra praesentationem factam ab obtinente proprietatem iurispatronatus, etiam dum res adhuc est integra, siue necdum effectuatam praesentatio per institutionem, quando ius petitoris clarum non est, & in continente probatum; sed turbidum potius & aliorum indaginis, si verò proprietatem clare & in continente doceatur à petente, absquebet illa possessionem re adhuc integrā, seu beneficio adhuc vacante; si verò re non amplius integrā, sed potius post secutam & pacifice effectuatam institutionem probetur dicta proprietatem, nequaquam provisorius repellendus: adeoque servat quidem dicta probatio pro securis vacationibus, non autem prius iam consumpta per provisionem iuxta eam probabilem opinionem, quod fructus boni fide perceptus & consumptus à non domino non restituitur. Card. Luca *l. e. num. 83.* Corrad. *pr. brev. l. 1. e. 6. num. 360. § seq.* qui etiam addit *num. 164.* in dubio praeseri illum, qui est in quasi possessione praesentandi; etiam si esset in ea quasi possessione violenta, debet admitti ab eo praesentatio, quod si tamen postmodum de dicta violenta possessione doceatur, praesentatus ab eo, etiam post institutionem, deponitur, & cassatur collatio, citat pro hoc Paul. de Citad. *de jurep. p. 6. a. 3. q. 7. num. 16.* Archid. in *e. num. qui de Praeb. in 6. similiter ait n. 366.* talis violentus invaluit, dum de eo non constat, sed pacifice reputatur patronus, etiam dum non possidet, admittitur ejus praesentatio, & praesentans insitutur, si deinde consilio de ejus non pure seu violenta, cassatur ejus praesentatio, & insitutio removetur, juxta C. *consilium. l. 1.*

Questio 92. Quid probare debeat praetendens iurispatronatus hereditarium, quid mixtum, quid praetendens gentilitium?

1. Respondeo ad primum: exigitur in herede, ut probet se esse heredem universalem, ita ut nequidem sufficit institutio in maiore parte bonorum, etiam in filio. Lott. *l. 2. q. 11. num. 18.* citans Beronem in *rub. de jurep. num. 21.* & Didac. *var. resol. l. 2. e. 18. num. 7.*

2. Respondeo ad secundum: praetendens iurispatronatus mixtum non tenetur probare, se esse heredem ultimi defuncti, quia nec in emphyteuti ad fundo mixto id requiritur; sed satis est, ut sit heres ejus, qui feudum primis acquisivit. Lott. *ibid. num. 47.* qui etiam *num. 48.* ait, in docenda hac qualitate non multum infundandum, eo quod satis sit, quod dicat, se patrum hereditatem adire, si aliquo modo ea sibi defecerat, & sic sufficit spontanea oblatio, modo non consistit ipsum eam hereditatem primò acquirentem repudiare, citat pro hoc Decium *conf. 288. num. 1.*

3. Respon-

3. Respondeo ad tertium: pretendens patronatum gentilitium iustificare debet suam descendentiā (intelligi fecit) quasi possessione, patronus enim existens in quasi possessione patronatus non tenetur probare aliquam descendentiā, etiam ad effectum presentationis, Lott. l. e. num. 94. citans Cassador. de iurep. decif. 9. Seraph. decif. 1334. num. 8.) per gradus distinctos, Lott. ibid. num. 95. citans Gl. in c. licet ex quadam, de testib. V. gradus, Anchar. regif. 52. num. 6. Decium. conf. 322. num. 6. & plures Rotæ decif. Quamvis enim necessitatem illam probandi descendentiā per gradus distinctos quidam restringere videantur ad eam causam, in quo agitur de probanda confanguinitate vel affinitate ad eff. cum dirimendi matrimonium. Nihilominus ob paritatem rationis dictæ probationis necessitas locum habet, obicunq; agitur de præiudicio gravi, ut in materia successione & jurepatronatus, Lott. num. 97. citans Alex. Conf. 82. num. 6. Pal. 1. Riminall. & alios juxta decif. Rotæ apud Manic. decif. 307. num. 3. Unde licet cessaret concursus personarum contentendum de hoc jurepatronatus (in quo concursu videntur fundata dictæ probationis necessitas) adeo ut sufficere videretur probatio descendente generica absque distinctione graduum, quia tamen non cessat præiudicium Ecclesiæ ex eo, quod non sufficiat generica illa, & qualiscunq; descendentiā, sed exigatur dependentiā legitima, que aliter non potest constitui quam ex positione graduum, non cessat etiam ratio illa probandi per gradus distinctos, Lott. num. 98 & 99. Porro, quod attinet qualitatē & mensuram dictæ probationis per gradus distinctos, dum non versantur in antiquis, id est, supra 100 annos, ita ut sit possibilis habendi testes de veritate, qui nimirum cognoverint personas, necessitate hæc per eos probatur concludenter, nec admittitur alia probatio, Lott. num. 100. & 102. dum autem versantur in antiquis, seu supra 100 annos, descendentiā non probatur per solos testes de auditu & fama, ut videntur plures apud Lott. num. 102. nisi concurrat adminicula, Lott. num. 103. & 104. citans Host. & Abul. in c. licet de testib. etiam enim fama in antiquis inducat presumptionem veritatis, ita ut hinc transferatur onus probandi in negantem; id tamen locum non habet, ubi agitur de fundanda intentione actionis contra reum; ubi enim grave infertur præiudicium alicui, non attenditur præsumptiva hæc probatio per famam, Lott. à num. 105. citans Achill. de prob. decif. 1. num. 1. Quapropter ut hæc descendentiā auxiliari poterit per testes de auditu, hi ad minimum debent esse duo per singulis gradibus, Lott. num. 108. citans Inno. & Bald. in c. Serier, de testib. Item debent concordare in personis, à quibus audierint; aliis in probando huiusmodi gradu reputantur singulares, Lott. num. 109. citans Alex. l. 1. conf. 82. num. 3. Marefchoe, Par. regif. c. 70. num. 8. Nat. &c. debent esse persone graves, & hoc in specie deponere, quod sit audierint à personis gravibus & fide dignis, Lott. num. 110. quin & debent specificare singulos gradus à fonte, & affirmare, se credere ita esse, ac deponere, se vidisse, quod confanguinei per talibus se habeant, ut Soc. Sen. Pal. 4. Conf. 47. num. 16. apud Lott. l. e. Absque eo tamen, quod necesse sit, ut illæ qualitates in testibus seorsim articulentur ac probentur, Lott. l. e. similiter ut probetur hæc descendentiā per enunciativas antiquas in instrumentis publicis, que æquipollent famæ, pro unoquoque gradu debent esse saltem duæ, atque ita debet esse concursus duorum instrumentorum, ita ut unum nullatenus sufficiat, Lott. cit. num. 10. ex Aretin. in c. Cum casus, de prob. num. 1. requiritur insuper, ut qualiscunq; enunciativa proponatur, ea sit necessaria ad idem, Lott. num. 11. ex Dec. conf. 360. num. 6. Alex. l. 1. Conf. 136. num. 41. Unde ad probandam hanc descendentiā non sufficeret testamentum, in quo quis esset nominatus tanquam filius, & hæres institutus; utique enim probetur verba illa contra enunciantem: nulla tamen modo probant

in præiudicium tertii, Lott. num. 112. Gratian. l. 2. Conf. 140. num. 42. Rebuff. de Nominat. q. 1. num. 4. &c. quod tamen intelligendum, dum dicta enunciativa esset nuda & unica; secus enim dicendum, si esset adminicularia, vel etiam concurrerent plura instrumenta, v. gr. si cum enunciativa unica concurreret in eadem persona enunciativa quasi possessio, Rota apud Seraph. decif. 1232. num. 3. vel si eadem enunciativa coadiuvaretur ex alio instrumento, in quo incurreret eadem enunciativa, v. gr. si post testamentum, in quo quis fuit nominatus & institutus tanquam filius, apparuit aliud testamentum ipsius illius nominati & instituti, in quo ipse alium filium sibi institueret, etsi in secundo hoc testimonio testator non enunciasset se filium illius, qui primum testator est, modo concurrant duæ demonstrationes nominis nimirum, & cognominis, Lott. num. 113. qui & num. 114. advertentibus monet, in deducenda & articulanda hæc descendentiā, si appareret in persona alicuius successoris de quasi possessione iurepatronatus, non esse necessarium exordii probationem à persona fundatoria, sed sufficere illam articulare per graduum distinctionem à persona talis possessoris, eod quod licet ipsa possessio non transeat à persona in personam, atque ita de defunctis in hæredem, l. cum heredes, de acquen. poss. juxta dicta à nobis superius; ex ea tamen resoluatur probatio perinentia, & consequenter legitima descendentiā illius possessoris à primo stipite; ac proinde satis erit, si vendiciana patronatum probet se descendere ab illo quasi possessore, modo removeatur omnis æquivocatio circa identitatem talis persone, que est facilis in antiquis; eod quod dari possint plures persone ejusdem nominis, de quo vide Lott. n. 102. & seq. plura de probanda descendentiā, tam in patronatu gentilitio mixto, quam simplici, vide superius, ubi explicatum, quid sit jurepatronatus gentilitium.

Questio 93. Quæ pretendens jurepatronatus ex augmento dotis, adeoque nixus privilegio, propius, ut inquit Lott. l. 2. q. 8. n. 8. n. 32. ad naturam contractus, quam gratia accedente, iustificare teneatur in ordine ad evitandam reservationem & derogationem Apostolicam?

1. Resp. primò: debere probare duo: nimirum se fecisse augmentum, & illud tale, seu tantum fuisse, ut inde aucti sint reditus Ecclesiæ, seu beneficii ad medietatem veri valoris; liquidem satis non est probare aliquid, nisi probetur cum sua qualitate, Lott. l. e. et. n. 60. & 61. Hinc

2. Primò satis non est pretendenti ostendere in genere, se docere auxilium, ita ut, si contra hunc pretendens allegetur, gratiam patronatus oneri seu impensis ab eo factis in augmentum præponderare, allegans id teneatur probare, etsi enim sic senserit quandoque Rota apud Seraph. id tamen intelligendum cum grano salis, ut Lott. ibid. num. 70. nimirum ubi privilegium, seu talis augmentator dotis iuvaret quali possessione presentandi; hæc enim satis fundat intentionem dicti pretendentis, ita ut, si controbijciatur ei gratiam præponderare oneri, seu augmentum ab eo factum non esse ad medietatem dotis, seu non correspondere gratiæ patronatus, id probandum sit obiectanti, seu replicanti: Ubi tamen non iuvaret ea quasi possessione, teneatur ipse pretendens iustificare qualitatē, seu factum à se augmentum ad medietatem, que ut consuevit semper concepi ad quatum fructuum; ita persperso incumbit ei omni liquidandi valorem reddituum antiquorum & aliorum ex post à se assignatorum, Lott. num. 71. Idque procedit, dum ea in inspectione privilegii concessi patronatus non liquet, illud non esse ex causa merita, que æquivaleret concessioni; si enim de hoc liqueret, possessio illa minime habenda esset in con-

item possessionem contra Ordinarium; item contra successores compatronos venientes independentes ab eo, ob cuius scientiam & patientiam possessio quassata sit. Corrad. *loc. cit.* *num. 5. Et 6.* dicens, ita fieri DD. omnes *in c. consuetudinib. hoc tit.*

3. Quia tamen, ut procedat, insuper requiritur, ut presentatio illa fuerit clara (maximè, quando titulus præcedens esset contrarius) absolute admissa, & vi illius secuta institutio cum capta possessione, vi cuius institutus habitus fuerit tanquam Rector vel Capellanus in Rectoria vel Capella, ac denique ut ille, in cuius præjudicium quasi possessio acquiritur, hoc sciat & patiatur. (An autem requiratur scientia vera & expressa, vel sufficiat præsumptio & conjecturalis. Card. Luca ait, pariter à facti qualitate & circumstantiis recipere decisionem.) Lott. *l. 1. q. 21. num. 53.* Corrad. *cit. num. 6.* remittens ad Roch. *h. t. v. competens a. num. 43.* & Paris. *de Reg. l. 7. q. 23. num. 41.* Secus proinde dicitur, ac non probatur, aut acquireretur per eam quasi possessio presentandi, dum presentatio non fuit clara, sed intricata & obscura, ac proinde videndum de titulo & super petitorio. Corrad. *pr. benef. l. c. num. 15.* Sæpius, dum non apparet effectus per institutionem; sicut enim ex facto iuræ electionis non queritur aliqua quasi possessio eligendi, nisi sentia confirmatione; ita etiam ex nudo facto presentationis nulla queritur quasi possessio presentandi, nisi appareat effectus per institutionem. Lott. *l. 1. q. 13. num. 21. Et 22.* Item dum presentatio admissa fuisset, quin & effectus cum clausula: *Sine præiudicio*; hæc clausula præstet vii tam in petitorio, quam possessorio, ita ne patronus per patientiam peresset in illa actu tantum, non tamen in futuris, sed præiudicaret. Corrad. *l. c. num. 12.* ex addit. ad Burz. *dec. 633. num. 1.* iuxta decem. Rotæ *in una Mauric. jurejur. 4. Decembris. 1587.* Item si presentatio nec fuit admissa, nec rejecta. Corrad. *num. 13.* citans Roch. *ab antiq. num. 36.* Item si presentatio non est effectus, nisi in vim concordie, veluti si concordia huiusmodi subsecuta inter privum & adversarium, qui præcedebat, adversarium non esse patronum, quia cum non consistet de acquiescentia, imò consistet de conventio, ex illa presentatio ne seu provisione non potest resultare contrarius usus. Corrad. *num. 14.* citans Rotam *dec. 301. num. 2. p. 2. divers.*

4. At denique si ab institutione fuisset appellatum, & in causa appellatio fuisset cassata institutio. Corrad. *num. 6.* Porro dum præsentantes sunt in hac quasi possessione presentandi, non tenentur probare descendentiam à fundatore, vel ab illis personis, quæ in antiquioribus vacationibus præsentant, seu ab antiquioribus patronis; sed tantummodò, quòd sint in quasi possessione presentandi. Corrad. *num. 9.* Unde etiam parum refert, si opponatur de non titulo, cum nihil non sit necessarius in iudicio Summarissimo manutentionis; sed sufficit ad effectum manutentionis unicus actus & ultimus status possessionis, prout id non tantum procedit in profanis, sed etiam beneficiis. Corrad. *cit. num. 9.* ex Gratian. *disp. for. c. 3. num. 71.* & Decio *Conf. 134. num. 11.* De cætero notandum illam iurispatronatus probationem in poteribus obtinere quoque seu requiri in possessorio, nisi constaret de presentatiōne effectus possi Trid. prævis cause cognitione in institutione, tradit Lott. *l. 2. q. 13. num. 139. Et 140.* citans Ripæ. *in auellens. l. 5. de jurepat. num. 5.* & Gonz. *pl. 18. num. 16.*

5. Respondeo tenèd: acquiri ac respective conservari possessionem non solum per actus presentatiōis, sed etiam per æquipollentes, puta per consensum præstatum permutationi vel resignationi ad favorem & similes contermines provisionem Ecclesie seu beneficii, non tamen per actus honorificos, utpote per quos nequidem ipsi patrono admittenti non patroni præiudicant, tradit Card. de Luca *l. c. num. 22. Et 23.*

6. Respondet quòd: conservari quoque possessio unius non patroni per actus possessores alterius, nulli expectat v. d. præsumptivè consistit, illum non cu-

mulative & pro solo ejus jure, sed in solidum ac privative illos actus gerere voluisse; in quo casu attendenda sunt eadem requisiti pro amissione, quæ antè diximus, requiri ad acquisitionem præstertim bona fidei, & scientia, & patientia in altero. Card. de Luca *l. c. num. 39.* sic si unus ex pluribus patronis presentatus, & alii sint negligentes, propter hoc hi non sunt privati; quinimò per presentatiōnem factam per unum conservatur quasi possessio aliorum, quod multò magis procedit, ubi patronus, qui presentavit, non dixit, se esse unicum patronum, sed esse unum ex patronis. Corrad. *l. c. c. 6. num. 45. Et seq.* qui tamen *num. 47.* sic limitat hanc doctrinam, quòd procedat tantum, ubi patroni non presentantes veniunt ex eodem jure; secus, si ex diverso, maximè, dum unum est exclusivum alterius, citat pro hoc Rotam *dec. 229. num. 1. p. 1. divers.* præterea ait, requiri, ut alii patroni non presentantes sint io quasi possessione presentandi; alii enim presentatiō facta ab uno dici non potest preservare aliorum quasi possessionem; quia quod non est, non potest preservari.

7. Respondeo denique: id operari legitime querere possessionem, ut prævaleat debeat presentatio facta à possessore contra presentatiōnem factam ab obnocte proprietate iurispatronatus, etiam dum res adhuc est integra, sive necdum effectus presentatiō per institutionem, quamvis iurispatronatus clarum non est, & in continens probatur; sed turbidum potius & alioris indagationis, si verò proprietas clarè & in continens doceatur à petitore, absorbebit illa possessionem re adhuc integrà, seu beneficio adhuc vacante; si verò te non amplius integrà, sed prius post securam & pacificè effectuatam institutionem probetur dicta proprietas, nequaquam provius repellendus; adeoque servit quævis dicta probatio pro secuturis vacationibus, non autem pro iam consumpta per provisionem iuxta eam probabilè opinionem, quòd fructus bonæ fide perceptus & consumptus à non domino non restituantur. Card. Luca *l. c. num. 33.* Corrad. *pr. benef. l. 1. c. 6. num. 160. Et seq.* qui etiam addit *num. 164.* in dubio præferri illum, qui est in quasi possessione presentandi; etiam si effectus in ea quasi possessione violenta, debet admitti ab eo presentante, quòd si tamen postmodum de dicta violenta possessione doceatur, presentans ab eo, etiam post institutionem, deponitur, & cassatur collatio, citat pro hoc Paul. de Citad. *de jurep. p. 6. a. 3. q. 7. num. 16.* Archid. *in c. num. qui de Præb. in 6.* similiter ait *in 366.* talis violenta invalens, dum de eo non constat, sed pacificè reputatur patronus, etiam dum non possidet, admittitur ejus presentatio, & presentatus insinuat, sed dein confilio de ejus non jure seu violentia, cassatur ejus presentatio, & institutus removeatur, juxta *C. consuetudinib. h. t.*

Quæstio 92. Quid probare debeat prætendens iurispatronatus hereditarius, quid mixtum, quid prætendens gentilitium?

1. Respondeo ad primam: exigitur in hærede, ut probet se esse hæredem universalem, ita ut nequidem sufficiat institutio in majore parte bonorum, etiam in filio. Lott. *l. 2. q. 11. num. 23.* citans Beorum *in rub. de jurep. num. 22.* & Didac. *var. res. l. 2. c. 18. num. 7.*

2. Respondeo ad secundam: prætendens iurispatronatus mixtum non tenetur probare, se esse hæredem ultimi defuncti, quia nec in emphyteusi aut feudo mixto id requiritur; sed satis est, ut si hæres ejus, qui feudum primus acquisivit, Lott. *ibid. num. 47.* qui etiam *num. 48.* ait, in docenda hac qualitate non multum infundandum, eo quòd satis sit, quòd dicat, se paranim hæredem adire, si aliquo modo ea sibi defuerant, & sic sufficeret spontanea oblatio, modò non constet ipsam eam hereditatem primò acquiritis repudiasse, citat pro hoc Decium *conf. 188. num. 1.*

3. Respon-

3. Respondeo ad tertium: pretendens patronatum gentilitium iustificare debet suam descendendam (intelligit scilicet quasi possessione, patronia enim existens in quasi possessione patronatus non tenetur probare aliquam descendendam, etiam ad effectum presentationis, *Lott. l. c. num. 94.* citans *Castro. de p. decr. g. Seraph. decr. 1334. num. 2.* per gradus distinctos, *Lott. ibid. num. 95.* citans *Gl. in c. lites ex quadam. de res. l. 7. gradus. Anchar. rosp. 22. num. 6.* Decimus *Conf. 322. num. 6.* & plures *Rota* decit. Quamvis enim necessitatem illam probandi descendendam per gradus distinctos quidam testificare videantur ad eum casum, in quo agitur de probanda consanguinitate vel affinitate ad eff. quam dirimendi matrimonium. Nihilominus ob paritatem rationis dicte probationis necessitas locum habet, obconque agitur de prejudicio gravi, vel in materia successione & jurepatronatus, *Lott. num. 97.* citans *Alex. Conf. 81. num. 6. Pal. 1. Riminal. & alios juxta decr. Rota* apud *Manic. decr. 307. num. 3.* Unde licet cessaret concursus personarum contentendum de hoc jurepatronatus (in quo concursu videretur fundata dicte probationis necessitas) adeo ut sufficere videretur probatio descendente generica absque distinctione graduum; quia tamen non cessat prejudicium Ecclesie ex eo, quod non sufficiat generica illa, & qualicumque descendencia, sed exigatur dependencia legitima, quae aliter non potest constitui quoniam ex potestate graduum, non cessat etiam ratio illa probandi per gradus distinctos, *Lott. num. 98. & 99.* Potro, quod animi qualitates de mensura dicte probationis per gradus distinctos, dum non versantur in antiquis, id est, supra 100 annos, ita ut sit possibilitas habendi testes de veritate, qui nimirum cognoverint personas, descendencia hac per eos probare considerent, nec admittant alia probatio, *Lott. num. 100. & 101.* dum autem versantur in antiquis, seu supra 100 annos, descendencia non probatur per solos testes de auditu & fama, ut voluit *phares* apud *Lott. num. 102.* nisi concurrat administratio, *Lott. num. 103. & 104.* citans *Hoff. & Abh. in c. lites de res. l. 7.* etiam si fama in antiquis inducat presumptionem veritatis, ita ut hinc transierit onus probandi in negantem; id tamen locum non habet, ubi agitur de fundanda intentione actoris contra reum; ubi enim grave inferitur prejudicium alicui, non attenditur praesumptiva hac probatio per famam, *Lott. num. 105.* citans *Achill. de prob. decr. 1. num. 1.* Quapropter ut hac descendencia antiqua probetur per testes de auditu, hi ad minimum debent esse duo pro singulis gradibus, *Lott. num. 103.* citans *Innoc. & Bald. in c. Series. de res. l. 7.* Item debent concordare in personis, & quibus audierint; alius in probando huiusmodi gradu reputantur singulares, *Lott. num. 109.* citans *Alex. l. 1. Conf. 81. num. 3.* *Matth. de p. rosp. 6. 70. num. 8.* Natt. &c. debent esse personae graves, & hoc in specie deponere, quod sic audierint a personis gravibus & fide dignis, *Lott. num. 110.* quin & debent specificare singulos gradus à tempore, & affirmare, se credere ita esse, ac deponere, se vidisse, quod consanguineis per talibus se habeant, ut *Soc. Sen. Pal. 4. Conf. 47. num. 16.* apud *Lott. l. c.* Absque eo tamen, quod necesse sit, ut istae qualitates in testibus coeant articulis ac probentur, *Lott. l. c.* similiter ut probetur hac descendencia per enunciativas antiquas in instrumentis publicis, quae aequivalent famae, pro unoquoque gradu debet esse saltem duae, atque ita debet esse concursus duorum instrumentorum, ita ut nunc nullatenus sufficiat, *Lott. cit. num. 10. ex Arcin. in c. Clem. causam. de prob. num. 13.* requiritur insuper, ut qualiscunque enunciativa peponatur, ea sit necessaria ad actum, *Lott. num. 111. ex Dec. Conf. 360. num. 6.* *Alex. l. 1. Conf. 136. num. 31.* Unde ad probandum hanc descendendam non sufficit testamentum, in quo quis esset nominatus tanquam filius, & haeres institutus; occasione enim probatur verba illa contra enunciativam; nulla tamen modo probatur

in prejudicium tertii, *Lott. num. 112.* *Gratian. l. 1. Conf. 140. num. 42.* *Rebuff. de Nominat. g. 1. num. 4.* Et quod tamen intelligendum, dum dicta enunciativa esset nuda & unica; focus enim dicendum, si esset administrata, vel etiam concurrenti pluria instrumenta, v. gr. si cum enunciativa unica concurreret in eadem persona enunciativa quasi possessio, *Rota* apud *Seraph. decr. 1231. num. 3.* vel si eadem enunciativa coadjuvaretur ex alio instrumento, ita quin concurreter eadem enunciativa, v. gr. si post testamentum, in quo quis sui nominatus & institutus tanquam filius, apparuit aliud testamentum ipsius istius nominati & instituti, in quo ipse alium filium sibi institueret, etsi in secundo hoc testimonio testator non enunciasset se filium illius, qui primum testator est, modò concurrat duae demonstrationes nominis nimirum, & cognominis, *Lott. num. 113.* qui & *num. 114.* advertendum monet, in adducenda & articulanda hac descendencia, si apparetur in persona alienius successores de quasi possessione jurepatronatus, non esse necessarium exordiri probationem à persona fundatoris, sed sufficere illam articulare per graduum distinctionem à persona talis possessoris, ed quod licet ipsa possessio non transcat à persona in personam, atque ita de defuncti in haereditem, *L. cum haeredit. de acquir. poss. juxta dicta à nobis superius;* ex ea tamen resultat probatio pertinentiae, & consequenter legitime descendente illius possessoris à primo simpliciter, ac proinde suis erit, si vendicans patronatum probet se descendente ab illo quasi possessore, modo removeatur omnis equivoco circumstantia identitatis talis personae, quae est facilis in antiquis; ed quod dari possint plures personae ejusdem nominis, de quo vide *Lott. n. 104. & seq.* plura de probanda descendencia, tam in patronatu gentilitio mixto, quam simpliciter, vide superius, ubi explicatum, quid sit jurepatronatus gentilitium.

Quaestio 93. Quae pretendens jurepatronatus ex augmento dotis, adeoque nixus privilegio, propius, ut inquit *Lott. l. 2. q. 8. n. 9. n. 32.* ad naturam contractus, quam gratiae accedente, iustificare teneatur in ordine ad evitandum reservationem & derogationem Apostolicam?

1. Resp. primo: debere probare duo: nimirum se fecisse augmentum, & illud tale, seu tantum fuisse, ut inde aucti sint redditus Ecclesiae, seu beneficium ad medietatem veri valoris, siquidem satis non est probare aliquid, nisi probetur cum sua qualitate, *Lott. loc. cit. n. 60. & 61.* Hinc

2. Primo satis non est pretendenti ostendere in genere, se docem auxisse, ita ut, si conerit hunc pretendente allegare, gratiam patronatus oneri seu impensis ab eo factis in augmentum praepondere, allegans id teneatur probare, etsi enim sic fenderet quandoque *Rota* apud *Seraph. id tamen intelligendum cum grano salis, ut *Lott. ibid. n. 70.* nimirum ob privilegium, seu talis augmentator dotis jurent quali possessione praesentantur; hac enim satis fundat intentionem dicti pretendenti, ita ut, si tunc obliatur ei gratiam praepondere oneri, seu augmentum ab eo factum non esse ad medietatem dotis, seu non cortepondere gratiae patronatus, id probandum sit obijcenti, seu replicanti: Ubi tamen non jurent ea quasi possessione, teneatur ipse pretendens iustificare eam qualitatem, seu factum à se augmentum ad medietatem, quae ut confuevit semper concipi ad quotam fructuum; ita perpetuo incumbit ei onus liquidandi valorem reddituum antiquorum & aliorum ex post à se assignatorum, *Lott. num. 71.* idque procedit, dum ex inspectione privilegii concessi patronatus non liquet, illud non esse ex causa notiosa, quae aequivalet concessioni; si enim de hoc liqueret, possessio illa minime habenda esset in consideratione.*

sideratione, & talis pretendens caderet causâ, ut patet, *Lot. num. 72.*

3. Secundò: satis non est, probare, se pro obtinendo patronatu in Ecclesia soluisse principii concedenti, seu verius illius officialibus ingentem pecuniam, quæ etiam valorem prædiorum beneficii superaret: Nam hæc solutio (quam *compendium* vocant) solvitur quidem intuitu huius gratiæ, seu patronatus obtinendi; at non ad finem beneficiandi Ecclesiæ, ita ut possit tale beneficium commensurari damno Ecclesiæ, quod ea ex illa reductione in servitutem patitur; non enim apparet, quomodo ista pecunia partem inter officiales tendat in utilitatem Ecclesiæ, aut beneficii, de cuius statu agitur, *Lot. n. 63. citans Gonz. gl. 18. n. 17 & Rotam dec. 457. n. 17. p. 1. divers.*

4. Tertiò: satis non est probare, se partim impendisse in augendis redditibus (et si non ad medietatem) partim in reparacionem Ecclesiæ; quia ut quis acquirat juspatronatus ex augmento dotis, exigitur pro forma, ut antequam fini fructus, seu reditus beneficii ad medietatem valori veloris, quæ forma præcisè servanda, ita, ut non admittatur ad impendendum per acquipollens, adeoque non sufficit impensa facta in quacunque aliam causam ipsius Ecclesiæ, *Lot. num. 65.*

5. Quariò: satis non esse probari in augmentum dotis erogatum etiam ultra medietatem; & cum animi inde acquirendi patronatum, sed probandum esse, talem erogationem factam fuisse in executionem talis concessionis & privilegii necessitate hanc præcisè imponentis: Nam si Papa concessisset patronatum ex mero privilegio, & taliter effectum patronus postmodum nulla ad id necessitate compulsus beneficii fructus ad medietatem, vel etiam ultra, auget, id augmentum cum suffragabitur, ut dicatur jam obtinere patronatum ob factum tale augmentum dotis. Nam imprimis hoc augmentum consideratum secundum se, & de jure non est causa sufficiens ad obtinendum juspatronatus: dein consideratum cum privilegio; etiam privilegium hoc non potest ad illud itali; cum illud antecesserit concedens de eo augmentum non cogitavit. Unde etiam talis, qui ex post facit tale augmentum sub ista credulitate obtinendi per hoc patronatum, cui Pontifex non derogat, queri non potest, non servatum secum pactum (quæ non servatio esset sola causa retrahens hedeles ab augmentandis beneficiorum dotibus) utpote quod, deficientibus eo necdum constitutum illud augmentum consensu illius, à quo manavit privilegium, nullum cum eo iniunxi; sed tantum de se ipso queri potest, quid fecit debui, semel de effectu patrono ex causa privilegii, merè gratiosi, hæc causâ manente integrâ, non posse ex alia fieri patronum; ita ferè *Lot. num. 30.* ubi etiam *in fine* addit, idem esse, si talis post adeptum juspatronatus ex privilegio merè gratioso bona Ecclesiæ ab aliis occupata recuperasset sui pecuniâ; cum credendum non sit, illum hæc fecisse aliâ mente, quam acquitendi patronatum; utpote quod sibi eras impossibile; cum jam illum ex alia causa fuisset affectus. Quoties nihilominus novæ isti liberalitati alia correspondeat compensatio, quatenus nimirum tali juspatronatus, quod in substantia augeri non potest, augetur in qualitate; dum quod pinguioribus sunt redditus, eo honorabilius efficiatur juspatronatus, *Lot. num. 81. citans Callid. de iur. dec. p. num. 2.* Quin & tali patrono comparatur furor statio de refugium in casu iniurie, juxta *c. Abba, b. t.* Porro qualiter computanda & estimanda hæc augmenti quantitas, vide apud *Loet. num. 89.*

de quo agemus inferius, ubi de reservacione & abrogacione juspatronatus.

Caput I.

PARAGRAPHUS VI.

Quid possit, vel non possit patronus.

Quæstio 94. An patronus possit beneficii leges alterare, vel novas inducere?

1. Respondeo primò: Notando ex Card. de Luca *in summa juris patr. num. 128.* leges & conditiones istiusmodi triplex præjudicium respiciet; unum Ecclesiæ, cuius usus vel servitium ampliatur, alterum Ordinarii, alterius superiorem, cuius potestatem restringunt; tertium patronum, seu aliis ad utrumque juspatronatus, activum nempe & passivum vocatorum.

2. Notando item ex eodem *num. 129.* de quo dictum sub initium primæ partis, leges in limine fundationis de consensu Ordinarii adjectas, etiam, ubi juri contrarie sunt, servandas esse, v.g. dum statuitur, quod presentatio fieri possit ultra terminum juri: quod sufficit minor ætas, quam prescribit per Tridentinum, vel etiam in casu derogationis juspatronatus, seu cuiusconque provisionis aliæ, quam ad presentationem factæ, redditus vel emolumenta aliis utilis applicentur: his notatis,

3. Resp. ad questionem primò in genere: non conceditur fundatori post factam perfectè erectionem & fundacionem beneficii; multoque minus successores, adjecte novas leges alterativas, novæque onera. Ex quidem de patrono, hæc de & successoribus, *Corrad. pr. benef. l. 2. c. 12. n. 56. citans Felin. in c. Significavit, de test. l. 1. mol. in c. Cum dilectis, num. 21. Garc. p. 11. c. 5. num. 22.* quia agitur de mutanda voluntate defuncti circa Deo dicta; quod soli Papæ est permittum. De successoribus & fundatore ipso Card. de Luca *de iur. patr. num. 2.* citans *dec. Rotæ in Transi juris. 10 Martii, 1617.* item *d. 18. num. 4.* citans *Castro. contrav. 69. n. 4. Rot. dec. 193. p. 1. Recens.* Ita etiam nec spernere potest leges à fundatore positas successoribus, ita ut, si dum fundatorem juspatronatus, v.g. hanc qualiter passivum adjoinxit, ut presentem certe personam de certo genere, vel certam qualiter habentem, presentem alium, presentem omnino sit invalida, spernere quoque patrono sustinuit alius habens dictam qualiter tanquam presentatus ab ipso fundatore talem legem adjecte, Card. de Luca *ex. d. 18. num. 3.* citans *Lamb. l. 2. p. 1. q. 2. n. 4. n. 11. Vivian. p. 2. lib. 2. cap. 9. Butut. dec. 159. Cfr. Hinc jam*

4. Respondeo secundò: non posse fundatorem, multoque minus successorem præter leges adjectas in limine fundacionis adjecte alias, concernentes præjudicium illud Ecclesiæ, vel Ordinarii; solum enim conceditur in limine fundacionis, accedente Ordinarii, vel alietis legitimis successoribus consensu statuere, seu adjecte leges, quævis juri contrarias; non autem ex intervallo, seu postmodum, quando Episcopus vel Prelatus, seu alienæ, ita & novas servientes, vel juri quævis præjudicium pati non potest, nisi forte id, quod ex intervallo agitur, non fiat per modum novæ legis vel conditionis, sed per viam declarationis ambiguae fundacionis: nam etiam in actibus obligatoriis & irrevocabilibus admittitur declaratio donatoris, vel alterius contententis, modò primus actus ita sit ambiguus, ut rectè cadat terminus declarationis seu interpretacionis, ex etiam declaratio sit verisimilis, vel aliâ administrata, ne aliis indirectè sequatur, quod directè est prohibendum, *Card. de Loc. in summa juris patr. num. 129.* Hinc v.g. dum juspatronatus taxativè restrictum esset ad certam familiam seu genus, non potest fundator ejusve successor deinceps statuere, ut deficienti tali familiâ, seu genere, competere quoque aliis; cum sic procrearetur patronatus qualitas & servitus Ecclesiæ, quæ aliis deficienti tali familiâ evadere libera, *C. de Luca, b. t. d. 18. n. 4.* Hinc constitutum non potest, ut presentior possit alii, præteritis illis

quæ-

quibus jus irrevocabile quæsitum est, dum illud non intuentur ex sola mansuetudine & liberalitate fundatoris, ita ut irrevocabilitas resistat et solo vigore legis reddentis perfectas & irrevocabiles donationes, sed provenient potius à contractu quodam correlative concessionis factæ ab Episcopo & Capitulo, v. g. dum is & illud consensisset Capellam jam extructam pro fundando in ea beneficio, vel situ pro confirmanda Ecclesia eâ lege, ut patroni alium non præferrent, quam presbyterum de gremio dicti Capituli vel Ecclesie, jam enim dicta lex non tangeret aliquem commodum vel interesse privatum, sed interesse ipsius Ecclesie pro majore cultu, ob cuius finem Episcopus & Capitulum fecerant talem concessionem; adeoque si jam lex illa alteraretur, & præferretur alius non de gremio Ecclesie, cederet idipsum in præjudicium Ecclesie. C. de Luca *loc. cit.* d. 17. *num. 4.* Sic beneficio remitti non possunt onera aliis in fundatione imposita, statuendo, v. g. ut opus non sit, præsentatum & institutum residere, vel fieri faciem; cum id cadat in præjudicium cultui divini & Ecclesie. Possent tamen dicta onera minui, v. g. numerum missarum reduci, residuum remitti, &c. ab Episcopo cum consensu patroni (vel etiam eo irritationibus invito sine ejus consensu) in casu necessitatis, v. g. si reditus non sunt sufficientes ad tale munus prestandum, et quod cessantibus redditibus, cesset ordinatio rectoris, docet Pirh. *ad h. r. num. 132.* citans Abb. *in c. nos quidem de testam. n. 6.* Azor. *p. 1. l. 6. c. 24. q. 6.* Garc. *p. 7. c. 1. n. 224.* & Laym. Idem est de reductione anniversariorum, nisi quod hæc reductio fieri debet in synodo diocesana, iuxta decretum Trid. *sess. 25. c. 4.* quod tamen Decretum ait Pirh. *teste Garc. l. cit. n. 36.* in pluribus Episcopis non esse ubi receptum. Probabile quoque est, tradit Pirh. *h. r. n. 131.* quod quamvis solus Papa ex plenitudine potestatis sue facere possit in totum & perpetuum mutationem in beneficio patronato ex causa rationabili, etiam contra primi fundatoris voluntatem; possit tamen etiam Episcopus cum consensu patroni seu hæredis fundatoris, utpote qui ipsum fundatum repræsentat, ex iusta causa, ob quam à conditione beneficii in fundatione requisita recedendum videatur, per episcopiam interpretari, & interdum etiam pro una alterave vice dispensare, & sic interpretando aut dispensando, mutationem aliquam quoad unum alterave conditionem, v. g. ut presentiam possit non sacerdos, contra quod requiritur in fundatione facere, non obstante Trid. *sess. 25. c. 1.* statuent, ut dum qualitates certæ aut onera in erectione beneficiorum ex fundatione requiruntur, eis in collatione seu quacunque alia dispositione dictorum beneficiorum non derogetur, (ubi S. Congr. Conc. declaravit, non licere Episcopis, etiam accedente consensu patroni, iidem derogare. Vide Gallenat. *num. 3.*) et quod ex qua aut nulla derogatio censetur fieri, si Episcopus pro una vice in conditione beneficii dispenderit ob iustam causam, propter quam fundator, si adhuc viveret, facillè id etiam concessurus esset: citat pro hoc Abb. *in c. cum accessissent de consensu. n. 1.* Navar. *l. 3. conf. h. n. 4.* de Clero. *non resident.* Laym. *Theol. mor. l. 4. r. 2. c. 13. n. 17.* Verùm contrarium etiam in hoc probabilis sentit videtur cum aliis Garcias. *p. 7. c. 1. num. 107.*

1. Respondeo tertio: neque etiam, præcise deo ab istiusmodi Ecclesie præjudicium, à fundatore ex intervallo, multoque minus à successoribus illius, alterari possunt leges fundationis in præjudicium vocatorum tam ad iurisdictionem actuum, quam passivum. Card. de Luca *de jurepatron. d. 16. n. 2.* & 3. citans Decretum l. 4. *de reg. 280.* Toudat. *qq. beneficiorum. p. 1. c. 91. num. 1.* decil. Rotæ. *37. num. 1. p. 1. recent.* Hinc adici non potest qualitas illa passiva restringens libertatem patronorum, ut hi teneantur præsentare ex certo genere, vel habentem certam qualitatem, domini in limite fundationis requisiri non fuit. Card. de Luca *loc. cit. d. 12. n. 4.* ex Vivian. *p. 1. l. 2. c. 8. n. 6.*

P. Lauren. Foribens. Tom. II.

6. Verumtamen hanc responsionem sic limitat idem Card. *loc. cit. num. 4.* ut ea procedat, dum agitur de jurepatronatus gentilitio, aut alia à ratione, ut successio, qui talem alterationem impugnet, veniat jure suo directè ac independenter ab eo, qui talem legem alterativam adiecit; secus enim est, dum agitur de jurep. hereditario, ubi successores (cum jus meruerunt ab eo, qui talem legem alterativam adiecit; nam namque talis successor fundatoris quoad hæredes & successores suos ab eo causam habentes censendus est jure primi fundatoris; quia si poterat in præjudicium suorum hæredum de ipso jurepatronatus in genere disponere illud Ecclesie remittendo, vel aliis donando, multo magis poterit illud hæredibus relinquere in aliqua parte à suo primævo statu alteratum, juxta regulam communem, quod impugnet non potest iudicium illius, qui dedit minus, dum in ejus libertate erat nihil dare. Cetero probacissima limitatio & distinctio præter Lamb. Gratian. plures Rotæ decil. atque ita v. g. subsistit legem illam, quæ fundator ipse ex intervallo, seu postmodum, vel successor fundatoris secutus hæredibus seu patronis necessitatem imponit præferendi (dum de eo nihil expresse dixerat fundator) illos de familia vel sanguine, habentes tamen reliquas qualitates à fundatore requisitas in concursu extraneorum iidem alii qualitatibus instructi; præferit, cum hæc lex non videatur exorbitans, quin nec alterativa, sed potius declarativa ejus, quod est de jure, seu de jure præsumpti pollicet, unde etiam comparabilis est cum prima lege in fundatione expressa, quatenus nimirum non recedendo à dicta lege, quæ v. g. jubebatur præferri de gremio Ecclesie aliquid, fundator postmodum aut ejus successor statuendo, ut si ex gremio essent, qui essent de sanguine, hi alii præferantur, explicare voluit id, quod de jure præsumpti pollicet, jureque & æquitati consonum reputatur, scilicet ut cæteri patribus præferantur, qui sunt de sanguine. Insuper, cum supposita habilitate nihil Ecclesie interlit, beneficium sine vel alteri præferri non conferri, quoniam huiusmodi restrictiones Ecclesie favorem concernant, ubi videlicet jurepatronatus de hereditario fit gentilitium, cum in facibus Ecclesie sperare possit libertatem, sequendo eam opinionem, quod cessante in genere, jurepatronatus extinguitur, cum, sicut ex sit minus recepta, tamen potest ejus casus ex clausulis & verbis restrictivis ita Card. de Luca *loc. cit. d. 12. n. 4.* & 5. & d. 17. n. 1.

7. Et de hoc patrono, cui jurepatronatus competit ex hereditate, (non verò de eo, qui patronatum gentilitium obinet) videtur ea procedere, quæ tradit Laym. *Theol. moral. lib. 4. c. 13. d. num. 14.* nimirum, quod patronus ejusve hæres successor in patronatu, ut renunciat potest jurepatronatus in favorem Ecclesie, ita etiam minere vel tollere eas condiciones, quæ in solum favorem patris contra vel præter jus commune appositæ sunt à fundatore, non verò eas, quas fundator apposuit ob cultum divinum, vel ob sui memoriam, honorem & commodum familie sue, v. g. non possit, etiam Episcopo consentiente, minuire numerum missarum, sic etiam non possit patronus talis, ut etiam Episcopus (nisi forte gravissimè causâ postulant) auferre fundatoris insignia posita in Ecclesia, quam fundavit, multoque minus, ut Pirh. *ad h. r. num. 132.* patronus successor, si alterius familie sit, sua insignia eo loco ponere potest, ne memoria primi fundatoris aboleatur; neque his obstat decil. Rot. *in una Transvers. decidentis absolute, leges à fundatore adjectas alterari non posse.* ait de Luca d. 15. *h. r. n. 9.* et quod agat de adjectione conditionum dispositioni juris contrariarum, v. g. quod presentari quosque possit non habens legitimam auctoritatem; cum, dum hoc ipsum fundator non constituit, etiam adversum memum illius, utpote quam præsumendum est fuisse juris dispositioni conformem, dum aliud non expresse. In aliis verò similibus Rotæ decisionibus agi de quibusdam legibus respicientibus Ecclesie servitium. Neque obstat

D 2 L. cum

l. cum a matre. e. de rei vindicatione. & c. vendicantem. ff. de eversione. nimirum quod hæres teneatur præsertim servare factam Auctoris seu dispositum ab eo, etiam in juribus propriis, quare non vices hereditatis suppleant, & quoties non concurrat talis nullitas actus, vel talis vehemens resistencia iura, ut ipsimet etiam Auctori contra tale a se statutum venire licitum esset: siquidem ex eo, quod hæc regula procedat in materia existente in privato commercio, & in merè personarum, non rectè arguitur, ut vult Marana junior *p. 3. res. c. 3. n. 15.* procedere quoque illam in re beneficiaria Ecclesiastica, utpote in qua jura resistunt, & non patiuntur quicquam contribui à fundatoribus vel patronis sine consensu Ordinarii, quæ juris resistencia non cadit in ista profanas & privatis commerciis; ac proinde non sequitur: hæres non potest ex se Auctoris statutum impugnare seu immutare: ergo nec patronus successor, etiam cum dicto consensu legitimi superioris, non potest facere dictam mutationem. Card. de Luc. d. 15. n. 6.

8. De cætero non posse beneficium perpetuum, etiam de consensu Ordinarii per patronum reddi Manuale; eo quod immutatio ista sapiat speciem quandam alienationis, & beneficium constitutum in sua perpetuitate (quæ beneficia secularibus est contraria) videatur acquisivisse jus habendi sponsum perpetuum inamovibilem, cum communiore docet idem Card. loc. cit. n. 11. contra Navar. *conf. 9. vel juxta impressionem Venetiam. conf. 11. l. 1. de offic. ordinarij.* & Gonz. ad Reg. 1. gl. 5. n. 62. quamvis idem Card. de Luca n. 7. admittat, dum fundator constituit beneficium manuale seu amovibile, posse patronum successorem id ita limitare, ut, quoties contingat, illud possideri per aliquem de familia, si removeri nequeat; eo quod istiusmodi remotiones dedecus seu aliquod præjudicium quandoque causare soleant: siquidem hæc limitatio non tam alterativa est nature beneficii remanentis in terminis manualitatis, quam supplementiva & declarativa vestimentis voluntatis fundatoris, quæ illi præsumitur voluisse evitare dictum dedecus suorum descendendum vel agnatorum, quod rectè fieri potest per hæredem primum vel executores voluntatis de fructu aliove fiduciarium, utpote istius voluntatis vestimentum consensum, juxta de v. l. Roze 216. p. 10. recent. Denique vide, quæ Laym. loc. cit. n. 17. habet, qualiter nimirum incidente aliquo casu ex epistola Episcopus cum consensu patroni mutare vel tollere possit, saltem per omnia vice conditiones à fundatore appositæ contra Garc. p. 7. c. 1. n. 107. & plures alios.

Questio 9. Quid juris & potestatis habeat patronus circa res temporales Ecclesie usurpandas vel curandas?

1. Respondo primò: Patronus, etiam Ecclesiasticus, non potest rectius Ecclesie vel beneficii sub prætextu juris patronatus propriis iuribus applicare, excepto, si moderatam aliquam præstationem cum eum Episcopi consensu sibi reservasset, juxta c. præsertim. h. t. Laym. n. c. sicut. de suppl. neg. præd. num. 1.

2. Sed neque ipsiusmodi potest patronus, ad votum, aliove jus custodiæ administrationisve habens fructuum beneficii in tempore, quo illud vacat, nisi illi sint valde modici, & antiqua consuetudo id obtrinet, aut tales modici fructus in fundatione sint patrono reservati. Laym. n. c. generalis. de elect. in 6. n. 4. citans Jo. Monachum ibidem. n. 9. qui etiam addit, non valere, nec posse prævalere consuetudinem, quamvis immemorabilem, utpote Ecclesie valde damnosam, ut fructus omnes, etiam copiosi, vacantis Ecclesie à patrono vel administratione, præsertim laico, absumantur, juxta c. 1. h. n. 6. Unde, dum allegator consuetudo Gallie, secundum quam vacante Ecclesia Episcopali vel Archi-Episcopali Rex vacantis Ecclesie proventus libere administrat & collocat. Jo. And. in c. c. generalis. n. 4. & Chockier. in reg. 1. cancell. n. 13. dicendum inquit, hanc consuetudinem non modo factam, sed titulo Pontifici privilegium innit.

Porro statuta est poena excommunicationis ista, quæ sub titulo regaliorum, (quo nomine veniunt colligæ seu feodæ, quas Imperator titulo supremi domini imponit, quatenus omnes terras Imperii ratione feudi antiquissimi sibi subiectas habet, propter quod generalis quodammodo patronus censeri debet Ecclesiasticum, quæ in Imperio sunt, ut Castaldus q. 100. videlicet ratione fundi, quæ ex antiquissima origine ad Regem spectabat, secundum proprietatem, cum Ecclesie fundarentur; etsi interim jus præsentandi pertineat ad eum, qui Ecclesiam fundavit vel dotavit) vel custodiæ seu guardiæ, (quo nomine venit jus custodiendi Ecclesiam aut monasterium, ejusque bona conservanda, maxime cum sedes vacat) vel advocacionis seu defensionis (quo nomine venit jus competens patrono defendendi Ecclesiarum jura, curandique, ne eorum bona dilapidentur) bona Ecclesiarum alicuiusque priorum locorum de novo usurpare præsumant. Laym. n. c. cap. generalis. Quam tamen excommunicationem ut incurrant, duotrequiruntur, nimirum ut regalia, jus custodiæ vel advocacionis libe de novo sumant, & ut ob eam titulum bona ista usurpent. Laym. ibid. n. 1. Quam tamen poenam non incurrunt, qui ex fundatione vel antiqua & præscripta consuetudine sub dicto titulo vacantis Ecclesie bona administrant, & fructus tunc provenientes accipiunt. Laym. ibid. citans Navar. in man. c. 27. n. 123. & Suar. de cens. d. 23. f. 4. n. 6.

3. Respondet secundò: tamen patronus, juxta c. filius. 16. q. 7. possit hanc bene intentionis habere solentiam, ut, si sacerdotem vel ministrum aliquem ex rebus collaris Ecclesie (intellige à se vel majoribus suis; cum respectu collocacionis ab aliis cesset omne ejus interesse. Lott. l. c. n. 70. citans Imol. in c. mancipia. de rerum perm. n. 4. & Suar. de immuni. Ecclesie. l. 4. c. 14. n. 21. Quamvis ipsiusmodi refringant alterius alii, ut Jo. And. apud Lott. num. 27. ad casum singularem, si patroni sint magni principes ob maximum potentiam comparati regibus) videlicet defraudare, aut honestæ conventioni compellere, aut Episcopo vel iudici corrigenda denotare, hoc ipsum tamen non est nisi simplex jus providendi sine cuiusvis alterius præmissa permissione. Lott. l. 1. q. 11. n. 64. citans Bellam. in c. laici. eadem causa & q. Unde

4. Respondet tertio: tamen patronus semper possit se opponere, ne res Ecclesie dilapidentur, aut sine causa distrabantur, debetque in hoc esse præcipua ejus sollicitudo. Lott. loc. cit. num. 66. citans Innoc. in rub. h. n. 1. Anchar. caus. 122. n. 5. & Roze in sua Catalog. veltim. Capella 15. Nov. 1624. Ita ut secus distraccionem valeat semper patronus urgere illius retraccionem, si minus iusta sit. Lott. ibid. citans Roch. de jurispr. v. honorificam. num. 10. juxta tamen nullum habet circa dispositionem Ecclesie vel dotis, juxta c. verberum. 10. q. 1. Etiam si contingat alienatio; cum inde non ledatur ejus juris patronatus; ut proinde consensu patroni in istiusmodi alienatione rectè quidem adhibeatur et urbanitate & honestate quadam; non autem ex necessitate. Lott. loc. cit. n. 64 & 65. citans Innoc. in c. ut Eccles. benefice. sine domini. c. 1. n. 6. & Joan. And. ibidem. n. 13.

5. Respondet quarto: tamen ipsiusmodi Ecclesiasticus, secus est de laico, (ut Ancl. paulo post citandi) possit videre, & se informare, quomodo expendantur proventus Ecclesie, & administrantur. Lott. n. 67. citans Roch. ubi ante. & Rebuff. in tr. de congrua num. 147. & rationem administrationis temporalium exigere à Rectore, præsertim si ei suspectus sit, & patronus v. g. sit Abbas, monasterium aut capitulum collegiatum. Laym. loc. cit. n. 1. non potest tamen minus rationes. Lott. ibid. & citat ab eo AA.

6. Respondet quinto: de cætero prohibetur, ne patroni, live clerici, five laici, conjungantque sine ordinatione & dignitate, beneficiorum, fructuum aut aliarum obventionum perceptionem ex illa causa vel occasione, non obstante quacunque consuetudine, se ingerant, & quod si fecerint, excommunicationis & interdicti penis subiacent, (quæ videtur esse excommunicatio

cario latæ sententiæ, ut Pirh. h. t. n. 27.) & dicto jurepatronatûs ipso jure privati existant. Trid. sess. 25. c. p. Unde administratio synophylaci non ad patronum, qui Ecclesiam vel capellam fundavit, sed ad Rectorem & ministros Ecclesiæ, vel ab ipso Rectore deputatos pertinet. Pirh. ibid. citans Laym. Th. Adv. l. 4. Tr. 2. c. 13. n. 11. præcipit item Trid. sess. 24. c. 3. ut patroni visitationis ornamentorum Ecclesiæ aut bonorum stabilitum seu fabricarum proveniuntibus se non immiscuant, nisi quatenus id eis ex institutione ac fundatione competat, ait tamen Laym. ad c. c. sicut. n. 3. quod, cum titulus administrationis in temporalibus tempore vacantis prælatûræ vel beneficii absolute cadere possit in patronum, etiam laicum, Ecclesiæ, distinde se et auferri possit, si fundetur in consuetudine immemoriali; ita tamen, ut ea administratio sive perceptio fructuum non cadat in gravamen Ecclesiæ, quam ob rem tales patroni aliquæ vendicantibus sibi tale jus administrationis curare debent, ne bona vacantis Ecclesiæ alienentur, atque in hujus rei testimonium conficere inventarium tertium presentium; item abstinere à perceptione fructuum, qui maturi necdum sunt, seu quorum perceptiendorum tempus nondum adventu, quales v. g. sunt sylvæ cardus, quæ tempore vacationis non sunt in eo statu, ut cadi debeant. Ac denique fructus ac redditus, qui eo tempore proveniunt, in successum in beneficio releverat. Ita fuit Laym.

Quæstio 96. Quid possit patronus circa ponendum custodem, instituendum vel destituendum Rectorem, & disponendum de beneficio, ac demum circa præcipiendum Rectori?

1. Respondeo ad primum: non posse patronum laicum (nisi forte id habeat ex speciali privilegio Papæ vel consuetudine legitime præscripta) ponere quædam vel economum Ecclesiæ. Laym. ad c. cum n. de off. jud. ordin. n. 4. citans Jo. And. ad id c. n. 3. posse tamen id patronum Ecclesiasticum; et quod in Ecclesiâ beneficiæ vacante rectorem custodiam & administrationem habeat: ex eo enim jam etiam economum seu rectorem administrationem ibi consistere possit, tenet Laym. citans Abb. in c. c. cum n. n. 2. de Jo. And. ubi ait: quamvis conerariis etiam de patrono Ecclesiastico sentiat. Lotz. cit. q. 12. n. 68.

2. Respondeo ad secundum: Rectorem beneficii, maxime curati, nullatenus instituere potest patronus, etiam Ecclesiasticus, sed solum præsentare ab Ordinario instituendum, meliorque minus illum destituere. Laym. ad c. sicut. de elect. n. 2. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 209. juxta c. sicut. de suppl. neg. præ. & c. præsertim. h. t. Unde, si velit præsentare, ut destituatur is, qui beneficium obtinet, adversatur illi manifestus defectus poterit: absque enim est cum mutatione voluntatis ipsius patroni mutare etiam Rectorem beneficii. Lotz. l. 2. q. 6. n. 3. & 4.

3. Respondeo ad tertium: non potest patronus, etiam Ecclesiasticus, concedere aut libere conferre Ecclesiæ aut beneficii, in quibus jurepatronatus habet, c. transmissa. h. t. Sed neque concessio seu collatio facta à patrono, etiam Ecclesiastico, vim præsentationis habet, ne expresse colligitur ex c. c. transmissa. Pirh. h. t. n. 28. Unde Episcopus vel alius, ad quem spectat institutio, non debet admittre licet præsentationis, in quibus patronus sive Ecclesiasticus, sive laicus se vocat collatore beneficii, vel concessionem vel collationem sibi competere, qualis mos obtinet in quibusdam diocesium Germaniæ, qui aboliti deberet; cum ex obitu vocabulorum facillè sequatur etiam abusus potestatis, maxime in laicis. Pirh. ibid. citans Abb. in c. cum antea. h. t. n. 1.

4. Respondeo ad quartum: patronus, etiam Ecclesiasticus, v. g. Abbas, monasterium vel capitulum collegiatum nihil circa curam plebis & Sacramentorum administrationem Rectori instituto præcipere potest, sed Episcopo denunciat debet, si obsequium malè administrat. Laym. loc. cit.

P. Lawson. Furs Benef. Pars II.

Quæstio 97. Quid possit patronus circa electionem Prælati in Ecclesiâ collegiata vel conventuali?

1. Respondeo primò: non permittitur, ut patronus laicus nisi cum Clericis tractant electionem se immiscuant, argumento c. 1. & c. sicut. & c. sacrosancta. de elect. Laym. in c. cum terra. de elect. n. 3. consuetudine tamen & fundatione consilium potest, ut patronus laicus ad electionem prælati vocandus sit, non ut electionis tractatus se intersponat, sed ut sita præsentia & auctoritate Clericorum libertatem & canonicam electionem defendat. Laym. ibid. n. 6. utque ita sustineri potest per consuetudinem & privilegium, vel per fundationis litetæ, ut mores prælati nominari debeat patrono laico, ut consensus ejus vel potius patrocinium ac defensus petatur ad novam electionem juxta Canones celebrandam. Laym. ibidem. n. 7. remittens ad Gregor. Tholoz. tr. de elect. c. 19. n. 14.

2. Respondens secundò: potest etiam fundare sibi & successoribus patronis, interveniente auctoritate & consensu Episcopi, reservare jam factæ jam electioni consentiendi, vel etiam interveniendi in electione sine suffragio per modum consultationis. Lotz. l. 2. q. 6. n. 64. citans Innoc. in rub. de jurepatr. n. 3. De cetero fundatur, meliorque magis patronis successor, sive prætendat præsentandi, sive simplicem concursum in jure eligendi, præsentio habet apertam juris resistentiæ; nam præsentationi repugnat ipsa natura beneficii electivi, interveniunt autem in electione lex ipsa majori vi resistit, cum jam eligendi non possit cadere in laicum, juxta c. sacrosancta. de elect. redundatque illud in dispendium libertatis Ecclesiasticæ, sive agamus de prælatu seculari, sive regulari. Lotz. loc. cit. n. 32. Unde tamen non sequitur, non posse fundato-em laicum acquirere patronatum in Ecclesiâ conventuali circa privilegium Apostolicum; et si enim hunc unum fructum jurepatronatus consistentem in præsentatione vel electione prælati non consequatur circa dictum privilegium, consequitur tamen sine illo per ipsam præsentationem in substantia, & prout est quod individuum, etiam respectu juris præsentandi, quod aliis est unum ex consecratis ad illud modificatum; quin & consequitur jurepatronatus quoad alios quoscunque illius effectus, prælati, hominem, præminentiam, alimentorum receptionem, per ipsam præsentandi ad præbendas alique beneficia inferiora ab ipsa prælatu. Lotz. loc. cit. n. 30. & 65.

Quæstio 98. An & qualiter patronus præsentare possit, dum beneficium adhue est plenum, vel ad vacaturum?

1. Respondeo ad primum: dum beneficium adhuc est plenum, seu non vacat, patronus habet quidem potestatem præsentandi in habitu, sed non in actu, sive habet potestatem hanc ligatam. Corrad. l. 4. c. 6. n. 33. Lotz. cit. q. 6. n. 2. citans Lamb. l. 2. p. 1. q. 6. n. 1. n. 5. Barb. juxta c. n. de concess. præb. non enim potest præsentare, ut destituatur Rector obtinens beneficium, ut dictum supra. Si autem velit prævenire vacationem, ita ut præsentatio fortiter effectum possit effici vel decursum, hoc ipsum repugnat textui c. 2. de ex. terræ. de concess. præb. aliique jurebus votum capeudæ mortis ubique detestantibus. Et licet respectu præsentantis videatur cessare consideratio hæc; nihilominus respectu præsentati impossibile est separare hujusmodi votum & amburum, ut ait Lotz. n. 7. citans Rinald. vol. 1. conf. 47. n. 53. & Rotam.

2. Secus tamen est, si patronus exstimator beneficii vacare; nam ubi evenit succedere vacatio, si ipse patronus præsentationem primo moverat petendo iustitiam præsentatum, actus hic habet vim novæ præsentationis; quin & si non ipse, sed qui prius, nempe aliusque pleno beneficio fuit præsentans pro eadem in institutione, insistat, censetur etiam id facere in vim mandati ejusdem patroni. Lotz. cit. q. 6. n. 19. & 20. citans aliquot

Roxa decil. atque ita ipsam quoque praesentationem, quae à principio nulla erat, convalescere à die verae vacationis, ait Corrad. l. 4. c. 6. m. 30. ex Martichot. var. resol. l. 2. c. 33. m. 6. nihil tamen probetur patroni mutata voluntas, quae ex actu etiam nullo declaratur, & ideo, si de mutatione non appareat, illa videtur durare; nec voluntaria mutatio praesumitur: ac praeterea praesumendum est, patroni voluntatem mutata non fuisse. Corrad. ibidem. citans Paril. de resignat. l. 9. q. 25. m. 16. & sic illa patroni voluntas, qui illam non mutavit, declaratur facta potius quam verba, cum post dictam vacationem noluisset alium praesentare, quam jam praesentatum. Corrad. ibidem. Unde neque in hoc casu suffragari se potest consensus seu auctoritas ordinarii. Idem ibi. cit. m. 5. Et citans Greg. decif. 420. m. 4. Quod si autem patronus non praesentat, sed promittit alium, si cum praesentatum in casu futurae vacationis, quia nihilominus ex hoc actu quod inducit votum capendae mortis, non excusandum illum à peccato mortali, ait Lott. m. 9. Et Spino. de testam. gl. 4. n. 102.

Questio 99. Quid possit patronus quoad constituendum procuratorem in ordine ad praesentandum?

1. Respondeo primò Corrad. l. 4. c. 2. m. 23. ex Lapo alleg. 11. & Roch. v. honorificum. q. 5. n. 23. & m. 4. quod patronus possit, etiam si non fuerit impeditus, praesentare per procuratorem, & cessante fraude valida fit talis praesentatio facta in vigore mandati, cum id non repugnet à jure prohibitis; requiri autem speciale mandatum, cum praesentatio sit quaedam donatio, ad quam requiritur speciale mandatum, juxta c. fin. de off. vic. m. 6. quodque proctor infra tempus datum ad praesentandum debet exhibere dictum mandatum, vel patronus factam à procuratore praesentationem ratificare, alia praesentationem remanere invalidam, ut Vivian. l. 6. c. 5. m. 5. posse nihilominus in termino dicti temporis fieri productionem valebare, cum clausula: *Annus exhibendi*, & postmodum extra terminum fieri productionem realem, de cetero.

2. Respondeo secundò: non tantum possunt, sed & consilium absentibus vel peregris profectus patronis, ut procuratorem constituant, qui occurrente vacatione possit praesentare. Lott. l. 2. q. 14. m. 42. atque hoc intelligendum de patrono longè absente à beneficio aut peregrino recessu, ut verisimiliter dubitari possit, quod beneficium sit vacuum in ejus absentia. Lott. l. 2. q. 6. m. 10. dicens, in eo omnes convenire, posse ab eo institui procuratorem, non solum, si plura sint beneficia, in quibus habeat jus patronatus, sed etiam, si unum tantum: citat pro hoc Jo. And. & Imol. sec. ult. de concess. prob. & Lamb. l. 1. p. 2. q. 4. m. 3. Et si ut Jo. And. adhuc magis excludatur fraus omnis, dum eundem procuratorem constituit ad omnia sua negotia: Id tamen necessarium non est, dum est iusta causa absentiae, & plura sint beneficia ejusdem juspatronatus, sed solum, ubi unicum tantum esset beneficium. Lott. cit. q. 6. m. 11. juxta Abb. in cit. c. ult. m. 6. Corrad. l. 4. c. 6. m. 34.

3. Respondeo tertio: etiam dum patronus habet justam causam absentiae, constituere non potest procuratorem, ad praesentandum (intelligi in casu future vacationis) certam personam, dum beneficium adhuc plenum est, eo quod tunc recurreret eadem ratio induciva voti capendae mortis, cujus praesumptio constituit in ipsa spe. Lott. m. 12. citans Verall. decif. 282. n. 2. p. 1. Rotam in una Pampilon. parochiali 17. Maji 1595. de qua vide Garc. p. 10. c. 1. m. 22. & Martichot. var. resol. l. 2. c. 33. m. 2.

4. Respondeo quarto: dum nulla subest necessitas aut iusta causa absentiae, patronusque non habet, nisi in uno beneficio juspatronatus, consilio proctoris etiam invalida, etiam si constituit ad praesentandum ad omnia; dispositio namque est generalis, resolvitur in specialem, ubi non potest verificari, nisi in una specie. Lott. m. 13. & 14. citans praeter plures alios

Paril. conf. 53. n. 12. volum. 3. Secus tamen est, dum habet plura beneficia sibi obnoxia, eo quod data pluralitate beneficiorum, & non designata persona, praesentari debeat, excluditur penitus votum capendae mortis. Lott. m. 16. citans Lamb. l. 2. p. 1. q. 4. m. 3. m. 9. Idem tenere necesse est Joan. Andree, dum is in cit. c. fin. m. 3. dicit, id maxime procedere, dum patronus habet justam causam absentiae, & adhuc magis, si eundem constituit procuratorem omnium negotiorum; siquidem natura hujus dispositionis maxime solum est, exprimere causam minus dubitabilem in ordine ad magis dubitabilem, ut Lott. m. 17. juxta Abb. Imol. &c.

5. Respondeo quinto: quod si procurator constituitur ad praesentandum pleno adhuc beneficio, in absentibus ab executione hujus sibi dati mandati, non valebit postmodum subsecuta vacatione in vim illius mandati praesentatio, eo quod illico mandato, hujusmodi concessio, fuerit ejus effectus consummatus in inductione capendae mortis. Lott. m. 10. posse tamen fundatorem adijcere conditionem de consensu Ordinarii in limine foundationis, quod patronus possit praesentare vel constituere procuratorem ad praesentandum, antequam beneficium vacet, cessante etiam absentia ipsius patroni, tradit Corrad. l. 4. c. 6. m. 35. juxta decif. Roxa.

6. Respondeo sexto: in casu primo, dum nimirum patronus legitime absens valide constituit procuratorem, ea hujus mandati vis est, ut etiam si postea ignoreretur, ubi sit patronus, ita ut illius vita revocetur in dubium, semper praevalere praesumptio vitae usque ad 100. annos. Lott. l. 2. q. 14. m. 43. cum satis sit ostendi, eum vixisse tempore concessi mandati, ut ita praesentaret. Lott. m. 44. juxta binas Roxa decif. Unde etiam, dum eum hereditate deseruit patronatus alieni absentis, qui nescitur, ubi sit, vel etiam cujus vita ignoreretur, constituitur his, quorum interest, ut eorum auctoritate magistratus deputari administratorem omnium bonorum & iurium hereditariorum, & hic administrator dat vacatione praesentat. Lott. m. 45. Et seq. ex Garib. de off. l. 4. rubric. de poss. legat. in commendam brief. n. 31. quin & per praesentationem factam ab hujusmodi procuratore censetur consumptum jus praesentandi pro ista vice, ut deinceps non attendatur praesentatio facta per ipsum principalem supervenientem, eo quod cum praesentatio sit fructus juspatronatus, non potest administrator amittere perceptionem hujus fructus interim obveniens hereditati, quam administrat. Lott. m. 48.

7. Denique hanc inter procuratorem patroni Ecclesiastici & procuratorem patroni laici facit differentiam. Lott. l. 2. q. 15. m. 21. Et citans Azor. p. 2. l. 6. c. 14. q. 6. (qui tamen ibi nihil de hoc) & Rochem in Catalog. beneficiorum. 14. Martii 1619. quod isti affirmant medio juramento de legitimo impedimento sui principalis non creditur, nisi ad hoc habeat speciale mandatum.

PARAGRAPHUS VII.

De commodis & praerogativis patronatus.

Questio 100. An & qua temporaria ratione juspatronatus sibi competentis exigere possit patronus ab Ecclesiis, vel etiam praesentatis jure forte speciali?

1. Respondeo ad primum: primum prohibuit esse sub poena excommunicationis ferende, ne patroni vel advocati Ecclesiarum in recognitionem juspatronatus vel advocacie aliquid ab eis exigant, neque tributa, vel collectas militum, vel ullum servitium, v. g. alendi canes venaricos, vel alia jumenta, his imponant, neque nullis aliis oneribus vel exactionibus gravent, quia talia à subditis exigi, inique hujusmodi onera imponi solent; Ecclesiae autem ejusmodi ministri non subijciuntur seculari potestati. Pub. ad h.

h. r. n. 42. juxta c. *præterea* h. r. & Abb. *ibid.* n. 4. item juxta c. 1. de *conspic.*

2. Secundo: potest tamen patronus, uti in fundatione, sibi reservare cum auctoritate & consensu Episcopi pensionem aliquam annuatim, (que tamen moderata esse debet, spectans fundacionis & reddituum Ecclesie quantitate; ita ut dos Ecclesie necessaria non diminuat per hoc, & si ex post facto talis reservata & imposita pensio fieret multum onerosa Ecclesie, reducenda erit ad debitam moderationem) ita & eam deinde exigere. *Pich. loc. cit.* citans Abb. in c. *præterea* h. r.

3. Respondeo ad secundum: patronus à presentando nihil temporale exigere potest, nisi quod in ipsa fundacione constat impositum. c. *simi.* de *suppl. neg. præl.* & c. *præterea* h. r. Barb. *juris Ecclesiæ* l. 3. c. 12. n. 202. Est et simoniaci presentatio, dum aliquid datur vel promittitur pro presentatione. Barb. *ibid.* num. 202. citans c. *veniens de testib.* & ibi Decium, & Abbas. Roch. de *juris. v. c. m. l. g. 3. n. 19.* Lamb. l. 2. p. 1. g. 9. 4. 8. etiam si id fiat presentato ignorante. Barb. *ibid.* n. 203. juxta c. *nobis.* de *simonia.* & c. *permuta.* de *elect.* non tamen erit simoniaci, si fiat sub conditione seu onere celebrandi missas, nisi forte onus missarum impositum presentato spectaret ad ipsum presentantem, cum per tale pactum in relevaretur ab illo onere. Barb. n. 203. juxta decil. Roze in *Remota juris.* 20. Decemb. 1600. multoque minus erit simoniaci facta sub conditionibus, quæ de jure insunt, seu spectant ad institutum in beneficio, v. g. ut defendat jura beneficii, recuperet bona, congetat in munus scripturas antea ad beneficium. Barb. n. 204. juxta eandem decil. & Lamb. l. 3. q. 2. n. 2. ac denique simonia non est, patrono gratis & absque pacto aliquid dare, uti quandoque ob dari exigentem presumitur potest fuisse donum liberale & gratissimum. Laym. in c. *præterea.* de *translat.* n. 2. Verum vide de hoc dicenda accuratius in parte 3.

**Quæstio 101. An & qualiter patronus circa dicta commoda temporalia, quæ jure percipere potest; quia v. g. tempore fundationis cum consensu Episcopi sunt reservata, vel ex antiqua consuetudine legitime præscripta obtenta, possit dispo-
nere?**

1. Respondeo primò: Si tales redditus aut commoda sunt certa & determinata, v. g. certa pars fructuum, vel certa pensio annua, tunc possunt vendi aut locari alteri, qui illa percipiat nomine & auctoritate patroni, ita ut titulus seu juspatronatus maneat penes ipsum venditorem vel locatorem; quemadmodum commoditas usufructus vendi potest alteri jure usufructus remanente penes usufructuarium. l. *necessarius.* ff. de *peric. c. comm.* re vend. *Pich.* n. 41. argumento c. *ultim.* ne *prælati* voce *suas.*

2. Secundo: Si redditus illi aut commoditates sunt incerti, vendi quoque possunt, sicut vendi possunt fructus incerti, aut pactus recti, fructus nascituri. l. *si pactum.* ff. de *act. emp.* *Pich.* *ibidem.* citans Jo. And. & Abb. in c. *præterea* h. r. & Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 22.

3. Tertiò: Si tamen dicta commoda sine operæ seu præstationis, non absolute reales, sed personales debentur persone patroni, v. g. ut alimenta ei præstentur, vel ut ipso adveniente vel transiente, Ecclesia vel ejus subditi vecturas aut angarias præstent, hæc vendi non poterunt alteri, qui inhærent persone patroni, cui talia obsequia debentur; penitentiæ quæ tales exactiones venderent aliis, qui majores lucri vel commodi causa plus vexare solent Ecclesias & eorum subditos. *Pich.* *ibid.*

Quæstio 102. Quæ sint commoda patroni ordinaria?

Respondeo: debita ei honorificentia & præstatio alimentorum, dum epet, c. *nobis.* *loc. cit.* circa quod secundum observandum: quam plures sint pa-

tronii, omnibus subvenendum esse, secundum qualitatem perlonarum, præcipuè tamen ei, qui plus dedit Ecclesie, fundando vel dotando. *Pich.* n. 37. citans *Zotium ad hunc titulum* n. 28. Observandum etiam ex *Sordo de alimentis.* tit. 7. q. 32. n. 6. patrono ingrato non competere hoc emolumentum alimentorum.

Quæres 103. In quo consistat debitus patrono honor seu honorificentia, quam, ut Lott. lib. 2. q. 4. n. 1. Gelas. Papa c. pia mentis. 16. q. 7. vocat processionis aditum. Clem. 3. in c. nobis. h. r. honorem processionis?

1. Respondeo insequentibus. Primò: quòd debeatur illi honorari locus in processionibus (v. g. postremus prope Prælatum, nisi in illa provincia sit major honor præcedere, quàm sequi. Barb. *juris Ecc.* l. 3. c. 12. n. 214.) & sessionibus in Ecclesia, aliisque actibus similibus præ cæteris laicis. c. *nobis.* *Pich.* n. 16. Lott. *loc. cit.* n. 2. quamvis Fagnan. in *cit. c. nobis.* n. 12. patet, Dominum temporalem loci, qui contentiam jurisdictionem soli externi obtinet, etiam in patronata Ecclesia debere præcedere patronum, præsertim si jurisdictionem habeat in ipsum etiam patronum. Idem tenet Card. de Luca in *sum. juris.* n. 137. dum ait, habere primum locum post principem vel magistratum, primum figuram faciente in distributione palmarum, candelæ, &c. super alios seculares digniores. Nequaquam tamen ei conceditur locus in sacristia, seu presbyterio, seu diaconio, (quod est locus ante altare majus cancellis divinis à reliqua Ecclesia, ubi presbytero sacra peragenti, qui funguntur diaconi & subdiaconi munere, assistunt. c. 1. de *vota c. honest.* *cler.* Lott. l. 1. q. 13. n. 20.) multoque minus hæc prerogativa indulgeretur femine, si ad eam spectaret juspatronatus. Lott. *cit.* q. 4. n. 4. *cf. seq.* l. 2. juxta decil. Roze in *una Valentia capella s. Martini* 1589. ex mente S. Congregationis rimum; siquidem ibi nulli laicorum est locus. *cit. c. 1.* (intellige quoad effectum sedendi vel standi cum ipso ministris, sed non ad effectum recipiendi Eucharistiam, vel orandi.) Lott. *cit.* q. 13. n. 26. citans Abb. in *cit. c. & Pavin.* de *voti.* p. 2. q. 8. n. 36. Ita etiam, si sit laicus dñs illic admittis esset, respectu ministrorum Ecclesie semper reputetur actus meræ voluntatis; nec consequenter ex quacunque tempore intellexerit ei jus quæsitum, nisi doceatur de quadraginaria cum titulo vel immemoriali, propter juri resistendum. Lott. q. 13. n. 27. Quamvis tamen in sacristia ponatur etiam sedes regis & regione sedis Episcopalis, eò quòd is sit persona sacra propter intinctionem in brachio, possitque, etiam si non habeat sacrum Ordinem, officium simplicis subdiaconi ministrando Episcopis exercere, de quo vide Lott. *cit.* q. 13. n. 30. *cf. seq.*

2. Secundo: quòd ei debeatur præcedentia, dum exhibent communia obsequia, ut nimirum primus admittatur ad osculum pacis, primus de laicis thurificetur, primus accipiat palmam, candelam. Card. Luca *loc. cit.* *Pich.* *loc. cit.* citans *Roram* apud *Martie.* decil. 246. n. 1. & Lamb. l. 3. q. 1. n. 15. Barb. *loc. cit.*

3. Tertiò: quòd si ratione personæ id ei congruat, v. g. dum patronus est Rex vel princeps aliquis magnus aut supremus, ei venient ad Ecclesiam Clerici debeant obviam ire processioniter usque ad ambium Ecclesie, cumque excipere. gl. *magua in c. anticum.* *loc. cit.* n. 6. *Pich.* *loc. cit.* Lott. n. 1. citans Abb. Hostiens. Jo. And. in c. *nobis.* Et Chassin. in *Card. gloria mundi parte 4. confid. et. c.* Modò tamen per hoc Ecclesia nihil deperat proprii decoris. Unde si patronus veller quonidie ita solemniter sibi occurrere, utique hoc jussu ei posset denegari. Lott. n. 4. citans *Butrio in c. nobis.* n. 21. An verò præterea debeatur patrono Ecclesie, ut in jns vocari non possit, nisi penitus veniat petentio, sicut de parentibus & patronis liberum in jure cavetur, dubitari ait *Pich.* *loc. cit.* videntque sibi verum, quòd est id decens, non tamen

si necessarium, cum nullibi de patrono, de quo hic, in iure sit expressum, citaque pro hoc Zoëli. h. i. n. 27. Porro observandum ex Card. de Luca. loc. cit. in suprà dictis præminentibus seu iuribus honorificis certam nihilominus & determinatam regulam generaliter dari non posse; sed pendere & decisionem ab observatione particulari, vel à generali more regionis aliisque facti circumstantiis. Item observandum ex eodem *ibidem*, in proposito iurispatronatus honorifici ac patronalium eminentiarum, non requiri ad iustificacionem conducentem illam ac exactam probationem, quæ requiritur ad effectum iuris præsentandi; sed leviores admitti probationes, etiam in personis potentibus, quæ in hoc non differunt à privatis, cum rigorosa illa forma Tridentini illam causam solius iurispatronatus honorifici non percurat.

Questio 104. Num dicta honoris prerogativa extendat se quoque ad ius sepulture?

1. Respondeo primò: si fundator Ecclesiæ in ipsius fundationis limine reservavit sibi locum pro sepulchro sub expressa lege, ne ibi aliquis alius sepeliatur, quàm ipse, & qui faciat patroni Ecclesiæ, hæc lex servanda est, pactioque illa nihil ponit contra iuris dispositiōnem; cum fiat, antequam locus ille, in quo eligatur sepulchrum, recipiat consecrationem vel benedictionem, atque ita in tempore, quo vel ipsa terra libere potest vendi, ac emi. Lott. l. 2. q. 4. n. 9. citans Boich. in c. *abolenda*, de *sepulch.* n. 8. sed & cum iam fundata & extructa Ecclesiæ, atque ita consecrata vel benedicta cum totius ejus ambitu, aliquis in ea construat capellam aut altare, simulque pacifice de habendo in tali capella, vel ad tale altare jus sepulchri, nihil vetat id concedi de consensu Episcopi hujusmodi fundatori, cum prohibito, de qua c. *abolenda*, non extendat se ad simplicem usum, uti rectè Abb. & Anchar. *ad c. c. l. n. 5.* qui usus in hoc consistit, ut extranei prohibeantur in eodem sepulchro sepeliri. Lott. *ibid.* n. 10. Unde etiam præcudendo à casu hoc fundationis beneficii, possit Episcopus, etiam ad solutionem certæ pecunie, concedere in tali capella alicui jus sepulture absque simonia, tenet idem Lott. n. 11. citaque pro hoc Navar. de *sepulchris*, c. 1. n. 1. & Ledesim. in *sum. p. 2. r. 12. concl. 34.* qui dicat esse communem Thomisti & Garc. p. 1. c. 2. n. 137. eò quod, ut Ledesim. permittatur hic honor quilibet temporalis, qui non est res spiritalis, ac proinde recipere potest æstimationem & pretium, inque talis concessio loci, non prout est res sacra, benedicta aut religiosa, (sive enim qualitates non recipiant æstimationem, sed veniant accessorie ad rem ipsam concessam & alienatam) sed prout profana, cuiusmodi res reputatur prærogativa illa lori, in quo alius sepeliri non debeat. Lott. n. 12. addens tamen n. 13. Hinc id, quod solvitur in eam causam, propter non esse pretium, sed elemosynam, ut Soco de *just. l. 9. q. 7. art. 3.* Spino de *testam. gl. 2. n. 44.* Gratian. *disp. ser. c. 110. n. 6.* Quamvis tamen jus illud sepulture à privato, etiam si hic tanquam fundator id acquisivisset, distrahi aut alienari cum dicta pactione nequeat sine simonia. Lott. n. 10. 11. 17. *cf. seq.* Qui in hoc sensu intelligendum ait Molin. de *primogen. l. 1. c. 24. n. 40.*

2. Respondendo secundò: de cætero jus sepulture à dicto honore processionis te & ratione diversissimum est. Lott. c. q. 4. n. 7. *cf. seq.* citans Lamb. l. 1. p. 1. q. 11. a. 13. n. 1. & nullo propterea symbolizati cum iurepatr. de quo vide Lott. n. 22. Unde præcudendo à dicto casu expresse reservationis & acquisitionis iuris illius sepulchri à fundatore in limine fundationis pro se & successoris patronis, certissimè non debetur patrono Ecclesiæ vel altari. Lott. n. 21. citans Rot. in *Taletana Capella & sepulchris*, 27. Junii 1616. & in *Callagur. iurispatr.* 27. Nov. 1617.

Questio 105. Circa alteram ac præcipuum iurispatronatus emolumentum, nimirum

perceptionem alimentorum ab Ecclesia in vergentia patroni ad inopiam, de quo statuitur c. quicunque. 16. q. 7. qualiter dicta alimenta prestantur?

Respondeo: præstata sunt in domo propria patroni, & non in ipsa Ecclesia. Barb. *iur. Ecclesiast.* l. 3. c. 12. n. 218. citans Rebussi. *tr. de congrua port.* n. 97. Sord. de *alim. su. q. 4. n. 14. n. 21.* Secundò non solum pro eo, sed & uxore, filiis, familia. Barb. *ibid.* Sord. loc. cit. q. 18. n. 18. Grillenzon. *conf.* 151. n. 25. Terriò: integra, scilicet cibis, potus, vestis, lectus, aliisque omnia, quæ sub alimentorum nomine veniunt, si suppetat ad hæc facultas Ecclesiæ. Barb. *ibid.* Sord. loc. cit. q. 23. n. 12. Quartò: præstando ampliora & pinguiora patrono nobili quàm ignobili. Barb. loc. cit. Sord. loc. cit. q. 18. n. 15.

Questio 106. Quæ conditiones requirantur & iustificande sint in & à patrono, ut dicta alimenta petere & percipere possit?

1. Respondeo sequentes: primò, dum in dubium vocatur per Ecclesiam seu ejus Rectorem ecclesiò & dotario, utpote ex qua debitem illud proficiatur; de hoc præda, summariè tamen cognoscendum & statuendum, etsi admittantur leviores & minus conducentes probationes. Lott. l. 2. q. 5. n. 2.

2. Secundò: ut patronus defendat à fundatore, neque enim ad patronos alios, v. g. qui ex merito privilegio, vel jure purè hereditario, similiter alio titulo obtinere iurispatronatus, dictus ille fructus seu ius percipiendi alimenta extenditur, ut constat *ex tr. c. quicunque*. Lott. n. 4. proinde dum de hoc dubitatur, descendenti hæc probanda; pro hoc autem sufficit quali possessio aliquis parit, quod non possit convenire alteri personæ, quam ita descendenti, v. g. quasi possessio recipiendi quot annis in die purificationis candelam ab Ecclesiæ aliqua, dum constaret teneri talem Ecclesiam candelam istam offerre descendentibus à suo fundatore. Lott. *loc. cit.* q. 4. n. 5. *juncto n. 8.* Esi enim probatio præsumptiva resultans ex hujusmodi quasi possessione non sufficit pro decidendo principali negotio, nisi probetur aliud antecedens coadiuvans ipsam possessionem, & contrariè iuris præsumptio illud approbans, ut ait Bald. l. 2. *conf.* 189. n. 3. apud Lott. n. 6. Sufficit tamen pro summatoria illa cognitione status personæ in hoc iudicio alimentorum. Lott. *ibid.* juxta decis. Rotæ.

3. Terriò: ut patronus vergat ad inopiam, non quidem accipiendo de hoc nomen *inopia*, ut volunt gl. in *cu. c. quicunque*, v. *ad inopiam*. Arzo. l. 6. c. 10. q. 3. *cf.* pro egestate summa & archissima paupertate, seu prout inops in rigore dicitur, qui nihil opus habet, ut Jo. And. *ad c. c. nobis*, h. r. n. 16. Ex egenus, qui nullius rei vel pecunie possessionem habet, ut Caparici observat. l. 26. c. 3. ad differentiam pauperis, qui ita dicitur, quasi parum habens; sed pro paupertate seu egestate simpliciter, ita ut patronus inspecto suo statu aliquo modo egeat, hoc est, non possit se, uxorem, filios, familiam amplius congruè statui suo sustentare. Pirh. n. 37. Barb. loc. cit. n. 126. Lott. n. 24. *cf.* 25. citans Lamb. l. 1. q. 3. a. 3. Paul. de *Ciradio*, de *iurispatr.* p. 6. n. 4. n. 7. juxta decis. Rotæ in *una Regem Prælati*, 1. Julii 1596. Intelligo, ex bonis propriis vel aliunde, potè, ex officio vel opere, quod licet & honestè exercere possit. Pirh. loc. cit. vel ut addit Lott. n. 27. *cf. seq.* ex recurfu ad auxilium necessarium seu amicum, ut quò inopia, quo verbo oñitur textus, non tantum si referenda ad opus seu divitias, sed & ad opem seu auxilium necessarium, & hæc demum si egestas illa, cuiuslibet seu squalor inest, seu egestas summa, de qua in l. *signa* à *liberis*, ff. de *liber. agnos.* citans pro hoc Bartol. *ibid.* n. 2. Sord. de *alim. su. l. 1. q. 14. n. 16.* Adeoque jam probandum tali non tantum, quòd ex bonis propriis non possit vivere secundum gradum & conditionem suam, sed etiam, quòd pro-

alimentos hujusmodi consequendis nullum sibi patet iuris refugium adversus alios, unde nihil ageret, qui utrimque pauper, haberet fratrem divitem, vel qui esset professus Religionem, à qua consequi possit alimenta. *Loet. n. 33. juxta decr. Rot. 414. n. 3. p. 4. recent.* & quod industria propria sibi dicta alimenta comparare nequit, vel quod hac industria nil nequeat ob adversam valetudinem aut simile impedimentum corporale, aut quia id repugnat honori suo, id enim absolute non posse intelligimus, quod salva dignitate præstare nequimus. *L. nepos. de verb. signif. Loet. num. 38.* Porro, cum in arbitrio iudicis taxatio illa alimentorum posita sit. *Loet. n. 32. § 39. Covar. var. resol. l. 2. c. 6. n. 8. Menoch. de arb. c. 1. n. 63. n. 9. Masfichot. var. resol. l. 2. c. 82. n. 12.* Antichias nihil considerare debet, quoniam dignitatem patroni petentis alimenta, ut vel secundum ejus intentionem illa taxet, vel eundem rejiciat, in quo ex propria industria victum sibi querere possit. *Loet. num. 40.* Quod iudicis arbitrium rectè formaliter poterit ex illis, quæ fuisse *Loet. à m. 4. t.* de varia populi divisione in nobiles & plebeios; & horum in honestos & viles seu fordidos præclare diffinitur, ne ut *Loet. n. 99.* patronus hujusmodi pauperi iacturam suæ dignitatis & honestatis facere cogatur; quod fiet, ubicunque de superiori aliquo gradus in inferiorem, exercendo officium aut ministerium aliquod pro querendo victu se indignum, deiecit; unde etiam limitanda indefinita illa: non est indecorum exercere artem, quam sui majores exercuerunt; ut non procedat, nisi qui rejiciat ad hujusmodi artem, sit in eodem gradu & statu, in quo erant sui majores illam exercentes; scilicet si sit in alio gradu, ita ut esset similis verecundæ tale exercitium. *Loet. n. 101. qui etiam n. 102. ex Roland. vol. 2. conf. 54. n. 76. ait, si de exercitio aliquis artis (procurat distinguitur ab officio) ageretur, incumbere Ecclesie jam onus probandi actorem eessere hujusmodi artem.*

4. Quartò: requiritur, ut iustificet dictam inopiam seu lapsum fortune commisse sibi sine sua culpa. *Loet. cur. g. t. n. 33. juxta decr. Rot. in Nepolitana alimentorum. 19. Aprilis 1617.* Non est enim primum, ut inquit Covar. *var. resol. l. 2. c. 16. n. 9.* sed fortè impium, de rebus Ecclesie subvenire his, qui in pauperiam & carcerem ob propria scelera & luxum inciderunt, & ubi quicquid egeritis obtineatur ad exco-sandum, non distinguitur, an contingerit culpâ vel sine ea, sed ubi obtineatur ad instruendam actionem, ita ut alteri noceat, debet probari cum hac circumstantia, quod contingerit sine culpa. *Loet. cur. n. 33. citans Bald. in c. quæ in Ecclesiis, de consuet. n. 3. Tirac. in l. si quisquam. c. de revocat. donat. v. bona. n. 3.*

5. Denique cum non teneatur Ecclesia alere patronum, nisi ex bonis superfluis, sive ex iis, quæ superfluum ultra ea, quæ necessaria sunt ad fabricæ & ministeriorum sustentationem & cultum divinum: Quippe quibus ante alios ex bonis Ecclesie succuri debet. *Pith. n. 37. Barb. juris Eccl. l. 2. c. 12. n. 217. citans Abb. in c. nobis. n. 6. Roch. Roland. &c.* Hæc superfluitas rediunt in Ecclesia detractis expensis necessariis pro servitoribus & aliis necessariis cultui divino necessariis probanda est. *Loet. cur. g. t. n. 18. citans Abb. in c. nobis. n. 6. Burzio ibid. n. 22. Sord. de alien. cur. p. 9. 12.* Porro hæc alimenta præstanda ex fructibus seu redditibus Ecclesie, & nequaquam ad ea præstanda vendendam esse proprietatem, tradit *Sord. in c. cit. n. 6. apud Barb. in c. cit. n. 219.*

6. Illud hic notandum est. Card. de Luca in sum. juris patr. n. 117. hujusmodi casus alimendorum ab Ecclesia patronorum institutos in foro & praxi, eò quod frequentius jurepatronatus divitem Ecclesiarum, quæ Redemptorem suum ac ministros congruè sustentare, ac insuper patrono alimenta præstare valent, ut plurimum esse solet apud Magnates, & potentes, divitesque; in exiguis autem beneficiis à personis privatis fortune fundari solitis typis sit casus ejusmodi exuberantis reddituum Ecclesie.

Questio 107. An & quæ actio competat tali inopi patrono ad petenda alimenta?

1. Respondetur ad primum: competere ei actionem. *Pith. n. 37. citans Abb. in c. nobis. n. 6.* sed laicius dictum secundum paulò post dicenda.

2. Respondetur ad secundum: non competere ei actionem ex canone super citato, sed potius officium iudicis, (quod est remedium ad instat actionis, & venire potest laici significatione actionis. *Loet. cur. g. t. n. 17. citans Ulpian. in l. actionem. de actione & obligatione. & Richar. in rub. iustit. de off. iudic. n. 1.)* tunc peti nequeunt aliter, quàm officio iudicis. *Paul. de Cid. ex. de jurepatr. p. 6. a. 4. n. 2. quem citat & sequitur Loet. n. 10.* deficient enim obligatione deficit actio, *l. licet. ff. de procur.* Jam verò de his alimentis nulla præexistit obligatio, quamvis enim ea debeat naturalis obligatio, id est, antiodoralis, hæc tamen obligatio est inefficax, & non condota-tur tanquam obligatio; sed tanquam ratio quædam sive æquitas naturalis, quæ illud officium iudicis promoveat. *Loet. n. 13. ex Sord. in d. g. t. n. 20.* Nec nobis, quòd, ubi æquitas citi lege approbata, competat conditio ex lege; nam et respondet *Sordus n. 19. apud Loet. n. 11.* conditio ex lege tunc datur, quando nulla processu suberat obligatio, id est, neque civilis, neque naturalis; adeò ut sit processus nova; scilicet verò ubi præexistat obligatio naturalis, cum tunc non intelligantur per legem nova aliqua obligatio indulta, sed duntaxat excitatur officium iudicis pro urgenda ipsa naturalis obligatione; quæ tamen non producat actionem de parte civili, impedit tamen repetitionem soluti quasi indebiti. Neque contrarii sunt *Lamb. cur. a. p. n. 6. & Joan. And. in c. nobis. n. 27. cum solutus istis locis ostendat differentiam inter pauperes alios, quibus subvenire debet Ecclesia ex superfluis, & pauperes patronos, qui insuper ex officio iudicis illa alimenta petere possunt. Ita Loet. n. 17.*

Questio 108. Ad quæ requirendus & obtinendus consensus patroni?

1. Respond. primò ad alienationem bonorum, seu dotis Ecclesie consensus patroni requirendus & adhibendus ex urbanitate & honestate quadam, ut dictum supra, non autem ex occultitate. *Loet. l. 1. g. 11. n. 66. contra Rebuff. de alien. rer. Eccl. n. 90.* Quamvis autem illius consensus non sit necessarius ad validitatem actus, potest tamen per patronum semper opponere, nec rei Ecclesie dispense. *Loet. ibid. ex Innoc. ad rub. de jurepatr. n. 1. & Anchar. conf. 111. n. 1.*

2. Secundo ad dismembrationem Ecclesie patronatus non requiritur, nec citatus consensus patroni. *Loet. l. 1. g. 18. n. 23.*

3. Tertio: superbia non ab Episcopo, vel capitulo, sed ab alio fundacionem acceperunt, supprimi aut diminui non possunt sine patroni consensu, argumento cap. monasterium. 16. g. 7. *Loet. l. 2. g. 8. n. 94. Laym. in c. g. de consuet. citans Abb. in c. cum acceperunt. de consuet. n. 3. & Jo. And. ibid. n. 19.* Si tamen necessitas possit mutationem aliquam instituere in beneficiis, & patronus requisitus consentire nolit, etiam eo invito diminiatur beneficii facti potest, cum patronus impedire nequeat magnum bonum Ecclesie. *Laym. ibid. juxta Abb. loc. cit.*

4. Quarto: Ecclesie aliquis presbyter nò cimen canonice amovetur vel depositus postea restitui neque ab Ordinario sine consensu patroni seu repugnantie patrono; partim quia hæc est potius nova institutio, quàm iuris pristini restitutio; ideoque quodammodo nova patroni præsentatio necessaria; partim, quia vacante beneficio per depositionem, patrono acquiritur ius alium præsentandi, quod ius invenit admi-ni non debet. *Laym. ad c. quatuor. de receptis. n. 3.*

5. Ecclesia patronata erigi non potest in collegiatam absque consensu patroni. *Loet. in c. cit. n. 97. citans Jo. And. in c. nobis. l. 2. n. 8. Et, si creditur hæc*

Respondet: excommunicationis sententiam ipso facto incurrit, quicumque Clericos aliave personas Ecclesiasticas, (sunt enim aliquae personae Ecclesiasticae absque eo, quod sint Clerici v. g. moniales, religiosi conversi, religiosi militares, hospitalarii. Laym. *ad c. sciatis. de elect. in 6. n. 2.*) ad quas spectat nominatio, institutio, praesentatio, confirmatio, eorumque consanguineos (intelligit sique ad quartum gradum. Laym. *ibid. num. 5.* non tamen comprehendendo hoc nomine etiam affines vel personas eis familiariter conjunctas. Laym. *ibid.* nisi forte ut Suar. *de cens. d. 23. f. 4. n. 4.* eodem modo conjunctae essent, ut iniuria ipsis illata derivetur atque extendatur ad personam Ecclesiasticam in beneficiis aut quibuscumque bonis iniuste gravare (qualiter iniuste gravari non censentur, dum ob eam causam consuetudine alias eis dari elemosynas eis subtraheretur. Laym. *ibid. n. 1.* citans Nav. *in manual. c. 27. num. 122.*) praesumerent per se vel per alios, spoliando, aut aliter iniuste persequendo ob eam causam, quod rogati vel moniti, ut certam personam praesentent, nominent, &c. patroni parere noluerint. Laym. *in c. c. sum. eod. quod, licet dictum cap. loquatur expresse tantum de electoribus, ob omnimodam tamen aequalitatem comprehendat etiam praefatores, institutores, confirmatores, postulatores. Laym. *ibid. n. 3.* citans Gloss. & Joannem Monachum *in c. 6. Suar. & Nav. ubi ante.* Porro comprehendit quod non tantum mandantes, sed & mandatariorum exequentes huiusmodi gravamen, cum verè & realiter persequantur & venent, etsi iusti ab alio, non scilicet ac ex mandato alterius per causam Clericum una cum nuntiando incurrit excommunicationem, docet idem Laym. *ibid. num. 4.* cum Gl. v. alios contra Joannem Monach.*

Questio III. Quid possit patronus quoad constituendum procuratorem in ordine ad praesentandum?

Respondet: de hoc actum §. *praecedenti.*

PARAGRAPHUS VIII.

De derogatione & amissione juris patronatus, &c.

Questio III. An Papa derogare possit juris patronatus cuicumque tam laico, quam Ecclesiastico, & disponere pro libitu suo de beneficiis juris patronatus, patronis etiam inuitis?

Respondet affirmativè. Less. *de iust. l. 2. c. 34. n. 35.* Covar. *pract. quæst. c. 16.* Castrop. *tr. 13. de benef. d. 2. p. 10. num. 1.* Lott. *l. 3. g. 8. n. 5.* etiam Paris. *de resignat. l. 3. g. 4. n. 32.* Monet, *in tr. de comm. vol. c. 10. g. 5. num. 152.* cum communi DD. *in c. cum dilectis. b. t.* Jus enim hoc est introductum iure canonico, cui derogare potest Papa, concessumque juris patronatus à Pontificibus principaliter in bonum Ecclesiae, ut ea habeat defensores, fundatores, dotatores, secundario in honorem ipsorum fundatorum, &c. Unde dum Papa iudicat Ecclesiae expedire, ut non expectet patronorum praesentationem, vel alteri non praesentato conferat, potest liberè conferre, cum semper maior debeat haberi ratio finis principalis, quam secundarii. Less. *ibid.* Sed & ex eo, quod hoc jus concessit aliis, non censetur se ipsum in omni eveniunt voluisse spoliare suis conferendis potestatem, sed sufficit, ut regulatorem praesentationes patronorum admittat, ita Less. Et, si supremus princeps secularis (dum non obstat Ecclesiae vel pie causae ratio) habeat potestatem dispensandi & derogandi superius definitum voluntatibus ac legibus ex ea ratione, quod facultas disponendi de bonis post mortem tanquam in tempore in habili, quo mortuus jam annihiliatus est, neque amplius illorum dominium habet, proveniat

à gratia & benignitate legis positivæ, cui derogare potest, multò magis maiorisque potestatem commutandi ultimas defensionum voluntates, vel eis derogandi habet supremus Princeps Ecclesiasticus praeterit contra haec iura spiritualia non competentia ex privatis dispositionibus, neque sub eis eadem sine Ecclesiae consensu. Caud. *de Luca in summ. juris. rap. n. 6.* Nihilominus usque adeo consensum esse Papa in non praedicando jurispat. dum hoc competit de iure communi, sibi et ex fundatione, docent, &c. ut ne quidem patiar illud includi in reservatione majore, hoc est, inclusa seu expressa in corpore iuris. Lott. *num. 6.* iuxta Gl. Gemm. & alios passim *in c. 2. de concess. praebend. in 6.* Idemque, ne homines retrahantur ab oblatione seu holocausto, hoc est, fundandis, dotandis Ecclesiis; quae ratio cessat in jurispatronatus concessio ex privilegio, aut alio jure singulari. Lott. *num. 10. c. 11.* Sed & ob datam rationem non tantum in suis constitutionibus Papa parit patronatibus; verum etiam multò magis in beneficiis provisionibus tanta est modestia Sedis Apostolicae, tantusque zelus conservandi patronatus laicorum, ut mirum sit, quam religiosè fundatorum voluntates hac in parte illatas haberi velit. Lott. *tr. g. 3. n. 93.* Nam in quacunque resignatione, etiam per mutationis gratia, adjicitur clausula: *Accedente consensu patroni*; & si non fieret mentio de patrono, gratia esset nulla, nisi ex ratio saltem consensu patroni convallesceret. Lott. *ibidem. Paris. de resign. l. 1. g. 4. n. 4.* Similiter in unionibus & suspensionibus hoc tenacissimè servatur, ut Lott. *num. 94.* citans Paris. *num. 12.* Roch. *h. v. v. honorarium. num. 1. c. 6.* Item si erigatur Ecclesia patronata in Collegiatam, & quo dictum super. Porro ut valde sit illiusmodi derogatio, nulla requiritur causa; ut verò licet, requiritur causa rationalis & iusta, respiciens utilitatem Ecclesiae, cum juri alterius quatenus derogare sine causa non sit iustum, causaque requiritur diversæ & majores pro derogatione juris patronatus laicali, quam Ecclesiastici, cum sit privilegium omnino gratianum; illud verò onerosum & terminatum etiam, & quasi ex contractu. Castrop. *loc. cit.*

Questio III. Quid possint in hac parte Nuntii Apostolici & Episcopi?

1. Respondent primò: Legatum à Latere, & consequenter Nuncium Apostolicum cum potestate Legati de Latere, posse derogare patronatus Ecclesiastico, seu conferre beneficium certe pessime irrequisito patrono Ecclesiastico, nulla etiam facti mentione aut derogatione dicti juris patronatus. Tonel. *gg. benef. p. 2. c. 2. §. 6. n. 27.* Gg. *de prof. g. 14. num. 1.* Rebuff. *in pr. p. 3. signaturæ v. nec non. n. 6.* Garc. *p. 5. c. 3. n. 17.* citans Lamb. *p. 1. l. 1. g. 1. n. 6. n. 4.* Corral. Gamb. Curiam & plures alios. Nullatenus verò laicali seu irrequisito patrono laico, vel etiam Clerico, cui juris patronatus competit ratione patrimonii sui, quia tunc praesentat ut laicus. Pith. *num. 135.* Less. *loc. cit. num. 38.* Barb. *in res. Eccl. l. 3. c. 12.* Castrop. *de benef. tr. 13. d. 2. p. 2. num. 11.* Garc. *p. 5. c. 3. n. 63.* (nihil tamen *num. 66. ait*, posse Legatum conferre beneficia juris patronatus laicorum, dum illa devoluta ad Episcopum ex negligentia patrum, de quo inferius) Lott. *l. 1. g. 10. n. 72.* iuxta *c. dilectus. de offic. delegati. cum communi DD. ibid.*

2. Sed neque ligatus derogare potest juris patronatus mixto. Pith. *ad h. t. num. 136.* etiam dum plures sunt patroni Clerici, quàm laici. Pith. *num. 137.* Potest tamen derogare juris patronatus competenti etiam laico solum per praesentationem, vel ex privilegio (intelligit merito) Less. *loc. cit. num. 41.* Pith. *num. 136.* citans Azot. *l. 6. c. 38. g. 12.* Castrop. *loc. cit. Covar. pract. gg. c. 136. n. 6.* Tusc. *v. Legatus. conclus. 172.* Barb. *in res. c. cum dilectus. num. 1.*

3. Respondet secundò: Episcopum jurispat. neque laicali, neque Ecclesiastico derogare posse. Less. *loc. cit. n. 39.* ubi, quod sit tamen praevincendo patronatum

sentationem patroni, conferat beneficium, collatio non fit irrita; verum secuta presentatione patroni intra tempus à jure præscriptum evanescat dicta collatio, juxta *c. de canonum*, 16. q. 7. Si autem intra illud tempus patronus neminem præsentavit, vel se non opposuit, collatio manebit valida, quia jam ad Episcopum est devoluta, & prior collatio non fuit irrita, nisi subsecuta presentatione patroni intra tempus.

Questio 114. Qualiter & quando Papa consueverit absolute derogare jurisprædicationibus laicorum?

1. Respondetur: duplici modo, in totum & in parte. In totum derogatur illi patronatui, dum beneficium vacat in Curia, seu apud Sedem Apostolicam per obitum. Card. Luc. in *sum. jurisprædicationum*, num. 7. Lott. *cu. q. 8. num. 89. citans Paris. d. q. 4. num. 44. Mandol. de signat. gratia. v. derogationes jurisprædicationum*, Staph. de *ind. & for. provid. feli. sequatur videre*, num. 10. Et hoc quidem ex eo congruentiori motivo, quod indecorum videatur Pontificiam Majestatem privari patroni voluntari subiacere debere in iis, que ab ipsius Pontificis gratia obtinet privatis. Card. de Luca *ibidem*. Sed nec illa derogatio est contraria voluntati fundatoris, ex quo licet istiusmodi beneficia patrona vacarent per obitum ad Sedem Apostolicam non cadant sub reservatione clausa in corpore juris, censetur tamen in casu talis vacationis fundatoris se voluisse accommodare consuetudini, de qua in textu *et. c. de prob. in 6. ac illius rationi, nimirum, ne quisquam inferior Papa in reverentiam Sedis Apostolicæ se ingerat in provisione beneficii apud ipsam vacantis*. Lott. *num. 99*. Non solent tamen etiam, quamvis possint, in hoc casu vacantis apud Curiam beneficii hanc potestatem exercere cum Regibus & Principibus jura regni habentibus. Card. de Luca *loc. cit.*

2. Secundò: dum patroni impediunt præsentare propter litem in Curia, juxta *c. 2. ut luc. pendente*, 10. 6. Et quia hoc casu nemini patronorum inferret injuria, propter impedimentum litis, cessat omne præjudicium, etiam in tantum, ut nec opus sit in provisione beneficii facere mentionem jurisprædicationum. Lott. *num. 100. citans Cassid. decis. q. 3. ut luc. pend. per tot. Gouff. in reg. Cancell. de impetrant. per obitum fam. Azor. l. 6. c. 23. q. 2. & alii apud Castrop. loc. cit. num. 9*. Verum circa hoc varios casus distinguit Covar. *præf. q. 36. An. 1. quorum primus est, dum duo præsentant, quorum neuter instituitur, litigant in Curia super beneficio, atque Gl. in *idem c. ut luc. pend.* non posse Papam tale beneficium providere, ex quo nulla fit vacatio beneficii, cuius nulla est institutio, & consequenter non fit reservata Papæ. Neque fit locus Clem. 1. *ut luc. pend.* Secundus: si duo præsentant & instituti litigant in Curia, & utrique moriantur Romæ, vel possessor beneficii Romæ, & alter alibi, atque Covar. tunc posse Papam beneficium providere, si sit patronatus Ecclesiæ, quia locus est Clem. 1. *ut luc. pendente*: si est laici, non posse id Papam sine expressa illius derogatione, ex quo tunc beneficium vacat, sique omnis litis, & spectat ad laicum ejus præferatorem. Tertius: dum duo præsentant à patronis discordibus litigant Romæ, & alter eorum ibi vel alibi moritur, altero manente superlitis, & tunc non posse Papam alteri superlitis absque expressa derogatione jurisprædicationum beneficium, tenent Jo. Andr. Card. Lamb. etiam Covar. ex quo si AA. teneant, patronum loco præsentanti mortui præferatorem alium, nec impediri, ob litis pendentiam, quoniam ab eo præsentantis institutus non est, ex quo litis pendentia tantum impedit novam electionem ad collationem, non presentationem. Contra ipse Covar. cum alius à se relatus, quia censet litis pendentem non posse alium præsentanti in locum demortui colligantem, siue is institutus fuerit, siue non, ex quo textus *c. ut luc. pend. in 6. loquens* expressè etiam de presentacione, ne lites prorogentur cura damno Ecclesiæ & hinc,*

inquam, tenet Covar. posse Papam, etiam absque consensu patroni, subrogare colligantem alium, ut in loco demortui litem persequatur, ab eo statim, in quo lites remanere à tempore vacationis; non posse tamen Papam, spectato jure communi, beneficium alteri tertio vel colliganti providere, quam prius defuncti litem, juxta *cu. Clem. 1. ex quo d. ex de finitione litis* constare debeat, cui competat beneficium: si enim pro defuncto fecerit sententia, providendum est, ut omnino vacans; (idem est, si decusum est, ad neutrum litigantem pertinere beneficium) si autem pro litigante superlitis, hic est instituendus, si institutus non fuerit, vel, si jam fuerit institutus, est firmandus, ita Covar. apud Castrop. *num. 9*.

3. Dum autem derogat patronatui pro majore parte presentantium, aut etiam pro medietate, nihil in se amari habet hujus derogatio: non prima, quia dum is, qui impetrat, supponit se presentantem à majore parte, de jure clarum est, non habendam rationem minoris partis. Lott. *num. 101. non secunda*; si enim, qui impetrat, percolitatem se presentantem à medietate patronorum existentium in quali possessione presentantem, & sic saltem se esse potius in æquilibrio cum alio; tunc neque fit in articulo patronatus contra voluntatem fundatoris, neque in articulo presentacionis fit injuria alii patroni, aut presentato ab eis; quia, cum sit locus gratiæ, nemini dicitur jus quæritum, cui præjudicium fiat. Ita Lott. *num. 101. & si quod in hoc concerneret præjudicium, illud solum est Ordinari, ut alterius, cui competet jus instituendi, ita eum perveniendo in ea gratificandi, aut alia conferendi facultate, quam hic haberet, dum data plurimum eorumque presentacione, nulla sit conclusio, quæ sit archæiva superioris ad instituendum, adeoque patroni in tali casu sine discordia id sibi impetunt. Card. Luca *loc. cit. m. 11*.*

4. Simile quid est, & derogari quasi videtur jurisprædicationibus, dum conceditur retentio beneficii jurisprædicationis aliiis promoto ad Episcopatum, vel etiam allequei secundum beneficium incompartibile; nam neque in hoc casu adversantur voluntati fundatoris, aut præjudicantur patronis; cum ipsi semel approbaverint personam, & non dicitur vacatio de facto. Lott. *num. 103. juxta decis. Rotæ*: Sed neque hoc est conferre, vel providere, aut tollere patrono jus presentandi, sed solum occurrere principio vacationis, ne ea sequatur tanquam per remotionem obstaculi decernendo, ut non sequatur vacatio. Unde & dispensans non dicitur allequei vel obtinere ex novo jure, sed retinere sui coordinare jure primario. Card. de Luca *in sum. jurisprædicationum*, n. 10. De cætero, si qui alii contingant, quantumvis nimium rari, casus derogationis justam habent causam, v. g. expellendus intrusus, seu provisionaliter ad tollendas lites; scandala seu scandalorum occasiones inter contententes & pertinentia juris presentandi. Idem Card. *ibid.*

Questio 115. An & qualiter Papa derogat patronatibus Ecclesiasticis?

Respondetur: illis solere Papam in totum derogare, ex quo cessant ibi dictæ illæ rationes, nimirum ut homines non retrahantur à fundandis Ecclesiis, neque que non considerantur, nisi in patronatibus laicorum, hoc est, fundatorum ex bonis patrimonialibus. Lott. n. 103. & 104. juxta *gl. in c. dilectum. h. 2. qui etiam dicto n. 103. idem censet de patronatibus ita mixtis, ut non præponderet qualitas laicalis, vel etiam spectantibus ad alios jure speciali.*

Questio 116. An & quibus patronatibus derogaverit, eos revocando, Tridentus?

1. Respondetur primò: Titid. *sess. 25. c. 9. patro. om.* Reliquos (intellige non competentes verè ac realiter ex fundacione & dotacione) omnes tam in beneficiis secularibus, quam regularibus, parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscunque aliis beneficiis in

Cathedrall vel collegiata Ecclesia, seu facultates & privilegia concessa, tam in vim patronatus, quam alio quocunque jure nominandi, eligendi, presentandi ad ea, cum vacent, (exceptis patronibus super Cathedralibus Ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, seu regna possidentes, alioque sublimis ac supremos Principes jura Imperii in suis dominiis habentes, pertinent, & quæ in favorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata & irrita, cum quasi possessione inde secuta decernit, verba hæc sunt Tridentini.

2. Sic itaque vi præsentis decreti sublatis sunt patronatus ex privilegio, non autem ex fundatione & donatione, uti expressit S. Congregatio Conc. 4. Decemb. 1586. & juxta hæc Lott. l. 2. §. 8. n. 12. Garc. p. 5. n. 9. Barb. jura Eccl. l. 3. §. 12. n. 63. citans Gonz. ad reg. t. gl. 18. n. 97. Par. &c. Proceditur igitur, etiam in privilegio dicere, quod juspatrius concessum esset ejusdem prorsus nature ac roboris, ac si ex fundatione & donatione competere, vel quale est Regum. Barb. loc. cit. ex Garc. n. 118. juxta ejusdem S. Congregationis decem. quam tenet, & Gonz. ad auct. n. 102. Cum enim sit adinstar, & non propriè Regum, aut ex fundatione, non comprehenditur sub exceptis. Garc. loc. cit. juxta eandem S. Congreg. declarat. Quin & quod peragnationes sunt clausule & decreta hujusmodi, eo magis in privilegio sonant, consuetudine illa clausula: *Perinde ac si ex fundatione*, ex vi & proprietate dictionis illius: *Perinde*, resolvitur tota in improprietatem & fictionem. Lott. cit. §. 2. n. 23. & 24. juxta plures Rotæ decis. quod idem observandum circa id, quod mox subsequitur. Item procedit, etiam in privilegio dicente, juspatrius competere non solum ex privilegio, sed ex veteri et legali fundatione & donatione. Barb. ibid. ex Garc. n. 117. & Gonz. n. 97. juxta decem. Rotæ in una Placent. parochialis. 29. §. ult. Jan. 1594. quam fuit recitat Garc. in qua etiam dicitur, nihil obstat, ut tantum sit locutus privilegium, cum clausula illa non obstat, patronatus hujusmodi passim dicuntur ex privilegio, licet habeant aliquid plus peragrationis, quam patronatus ex simplici privilegio, ut Michæda de jurep. decis. 11. Pincus de q. 122. l. 1. Item tamen, ut tantum non sint potestatis, in per hoc à Concilio præservetur, maxime cum Concilium loquatur per verba importantia veritatem, illud vult, quod citius sit ex fundatione & donatione, unde impossibile est, ut postea ad patronatus, qui sunt tales per fictionem, ut in simili receptum est, dicit Papa per suam constitutionem decernit Notarios non participantes esse veros & non fideles familiares, nam non minus ideo dicuntur fidei per privilegium, & non veri, ut Calderin. conf. 340. val. 1. Idcirco licet princeps veritatem mutare non potest, licet possit contra veritatem fingere. Arque ita dicte clausule insertæ privilegio non derogat futuris constitutionibus, quia non pottingunt ad constitutiones conciliares, nisi earum nominatim facta mentione. Oldrad. conf. 126. n. 1. Calderin. conf. 11. de privilegio. Item procedit, dum constitutio de origine privilegii, vel juspatrius præsumitur esse ex privilegio, & ad id summatoriis, hæc enim non prodest propter appositionem in dicto Trid. decreto clausula: *Non obstantibus* quibuscumque consuetudinibus. Barbol. n. 64. citans Masfob. in pr. habenda tenentis prælati 7. dub. 3. n. 11. Garc. n. 119. juxta decem. S. Congreg. Concilii, quam ibidem refert.

3. Respondeo secundò: nequaquam tamen Trid. dicto decreto aut aliis revocat juspatrius ex privilegio, dum privilegium concessum ex causa onerosa, v. g. ex causa dotis, seu ex nova constructione vel alia simili causa. Lott. loc. cit. Barb. cit. n. 64. Garc. n. 10. testans sic tenent à Rotæ in pluribus decem. quas recitat, siquidem privilegia hujusmodi Concilio dicto 9. eveni sine mandatis examinari per Ordinarios, & quos patronatus non repetitis constitutos esse in evidentem Ecclesiæ vel beneficii utilitatem, seu dignitatem necessariam, hos in totum revocare, atque beneficia hujusmodi sine damno illa possidentium,

P. Leuen. Forib. Tom. II.

& restituo patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant, &c. In quo decreto aut Lott. aperte diagnosticat præservatos fuisse patronatus ex privilegio onerosos, juxta repetitas Rotæ decis. Porro ut privilegium tale concessum censetur ex causa onerosa, & concessio non reputetur onerosa, exigitur, ut constet, siue quod expensum est, æquivaleret concessioni. Barb. n. 65. Lott. cit. §. 8. n. 21. Qualiter æquivaleret, si aucti sine fructibus ad medietatem seu valoris annui. Lott. n. 10. & 24. Quæ verò requirantur circumstantiæ & conditiones, ut censetur acquisitus patronatus per privilegium ex augmento dotis ad medietatem, non abrogant, vide apud Lott. n. 30. & dictum fuit supra. Sed neque talia juspatrius ad beneficia non electiva concessa per privilegium ex dicta tali causa onerosa abrogantur; sed præservantur per constitutiones Innoc. VIII. & Adrian. VI. præter decretum Trid. emanatas, illa nunc 1485. 10. Kal. Decemb. hæc Anno 1522. 9. Decemb. Lott. n. 25. & 29. Transcunt enim illiusmodi privilegia in vim contractus (qui, ut Lott. n. 27. ex Mandos. ad rom. conf. 352. n. 24. sunt de jure gentium, & per principem æquæ ac privati servari debent) ac proinde, ut cadant sub decretis abrogatis, necesse est, ut in individuo de hoc fiat mentio. Lott. n. 25. & 26. citans Martichot. var. resal. l. 2. c. 40. n. 18. Felin. in C. Cum olim de sent. & rejudic. n. 5. &c. Dicit ad beneficia non electiva vi enim dictarum constitutionum quacunque concessiones & privilegia antea illis Innocentio constitutum præcipue à 20 annis & infra, etiam moti proprio, cuius personæ, Universitati, Collegio, Marchioni, Ducis ac Regi super prece presentandi ac eligendi ad monasteria & alia quævis beneficia electiva, quacunque in causa, & sub quovis onere & conditione concessa, abrogata sunt & omnino annullata, etiam si conditiones, sub quibus concessa verè ac realiter servaretur ac impleta. Lott. n. 16.

4. Respondeo teritiò: de ceteris patronatus concessis, etiam à Papa, propter augmentum dotis, dum ea aucta non est ad medietatem, sed v. gr. ad tertiam tantum partem, subsistent revisioni & examini Ordinariorum, de quo Trid. loc. cit. & nns paulò antè, si concessio facta infra annos 40 à die confirmationis dicti Concilii: non verò subsistent dicte revisioni, si concessio facta ante annos 40, à dicta confirmatione. Garc. loc. cit. n. 124. juxta expressam sacre Congreg. declarationem, quam ibidem citat, & decem. Rotæ in una Lucanæ universitatis, quam quoque recitat. Adde etiam n. 126. juxta decem. Rotæ in una Aliphanensis patronatus. 19. Jan. 1594. quod juspatrius à Papa concessio propter fructus beneficii ad tertiam partem auctos debet probare implementum concessionis, & n. 127. quod patronatus concessus à Leone X. Anno 1515. ob augmentum dotis, quæ à 30 diebus non excedebat in annis redibus 10 ducatorum redibus, etiam hujusmodi implementum esset sufficiens et probatum, adhuc subsisteret regulæ Adrian. VI. quæ nimirum, ut Lott. loc. cit. n. 16. abrogata fuit privilegia super prece presentandi, etiam ad non electiva, militum fructus, redditus & proveniunt aucti faciant bonis propriis privilegiorum ad medietatem veti annui valoris.

Quæstio 117. An juspatrius cadat sub reservationes Apostolicas? &c.

1. Respondeo: Reservationes apostolicas beneficiarum, quæ sunt propter crimen, vel quia contingit beneficia vacare apud Sedem Apostolicam (quævis de his contrariis sentire videatur Lott. cit. §. 8. n. 98.) vel ob aliam rationem ex prei communi, vel regularum Cancellariæ dispositione, non comprehendere beneficia juspatrius laicorum, quod est eorum presentationem tollendum, Less. l. 2. c. 12. licet est de beneficiis juspatrius Ecclesiasticis, quod autem dicitur ab eodem ex mente glossæ in reg. 40. Cancell. comprehendit tamen beneficia illa juspatrius laicalis, quod ad institutionem, quæ tunc à Papa peti debet, & non à prelato, ad quem alias spectant, Covar. loc.

loc. cit. n. 5. intelligit de Episcopis, Abbas, Prioribus, Decanibus & aliis dignitatibus, quae Papa per regulam secundam reservantur; non verò de beneficiis minoribus, eo quod haec dicantur in omnibus reservationibus, etiam quoad institutionem, esse exempta.

Quaestio 118. *An etiam patronatus hujusmodi concessi per privilegium ex causa onerosa, nimirum ex aucta dote, saltem ad medietatem tamen preservati, ut dictum à supra dicto decreto Concilii, cadant nihilominus sub reservationibus Apostolicis, praecipue regule de mensibus?*

R. Respondetur: istiusmodi patronatus laicos ad non electiva nullatenus cadere sub regulis reservationis, etiam si haec emanant, ut possit provideri pauperibus & aliis personis benemeritis, cum tamen non sit faciendum favor pauperum Clericorum & benemeritorum, ut alius iura fiat. *Loc. cit. q. 8. n. 18. & 29.* Et quia in hoc summa aequitas & ratio; nam ut patet per hanc partem patronatus acquisitis ex tali donatione & fundatione, ne laici ab his retrahantur, ita etiam patendum patronatus acquisitis ex iusto argumento dotis; & utroque enim casu laici proprium ex auctoritate patrimonium in utilitatem Ecclesiae, eademque ideo militat ratio conservandi, quod semel eis concessum est, ac proinde tale privilegium expectativum beneficii talis collati in Ecclesiam habens perpetuam commendatur etiam re concessa, ipsum quoque inviolabile est, non secus ac contractus celebratus cum ipso concedente, ad cuius naturam magis accedit pendens enim tunc privilegium non ex concedente, sed ex iure alteri quassio; & in hoc consistit vis irrevocabilitatis & irrevocabilitatis ferè *Loc. n. 16. & 17.* dicuntur quoque ex mente Rota notasse Belleram. ad Gregor. c. 377. Proinde non subit, quod aliqui plus quoad adversantes hujusmodi patronatus inquirunt apud *Loc. n. 38.* nimirum à constitutione Adriani, in qua dicti patronatus revocantur, non arguendum ad regulam reservationis, quia dicta prima privilegia non extinguuntur, sed suspenduntur, ac veluti conipiuntur tamen per, donec reservatio consumatur: quod praedictum dilativum non habetur in tanta consideratione, nec habet tantum amittendum, quam habet extinctio seu revocatio privilegii, utpote quod concessum à principe deest nonante, ut ait Pontifex c. decret. de reg. iura m. 6. & per eius successorem non revocari, ut *Pref. l. 4. conf. 17. n. 4.* Nam tunc quidem procedit haec differentia inter praedictum extinctum patronatum & dilativum, ut *Loc. n. 47.* Verum in praesentem etiam in ipso articulo istius dilativum iurisdictionis, seu potius iuris praesentandi, inquit dum consumatur reservatio, est ius quoque finitum, sicut ac contingit in gratia expectativa, dum ea concessa, expectant. tamen praeterea pro una alia vice in collatione beneficii; siquidem per illam expectanti non est quaesitum ius aliquod in re, vel ad rem ante eius acceptationem. *Loc. n. 47.* dum in hujusmodi privilegii perpetuo insistent decretum, ne adversus hujusmodi patronatus nulle reservationes prevaleant, *Loc. n. 49.* Praeterea in hac ipsa suspensione includitur re ipsa privilegii revocatio, dom hanc non revocetur absolute privilegium, ita ut dici possit extinctum & peremptum; revocatur tamen promissa illa explicata, ne subiacent reservationibus siquidem politico, quod privilegium contineat promissionem, ut tamen sit adversus reservationes, non potest in re reservatio, quin inducat revocatio, si non destructiva privilegii, saltem destructiva illius pacti, dicuntur ideo dispositio revocatoria. *Loc. n. 12. jura Bald. m. l. si cum m. l. de dolo. n. 1. & 2.* Quia de danti potest calos, ut semel aperta via providendi per Papam vi reservationis, patronatus frustratur etiam per longum saeculum expectet, ut consi-

mat reservatio, cum consueverit provideri Curiales alve personae, in quibus reservationes perpetuantur; & praedictum etiam ab hoc casu, expectandum etiam sit, ut vacatio incidat in uno ex 4. mensibus, quod datum est, & ejus iuris penè totaliter extinctum, dum paria rependantur: non habere, & habere, & frui non posse. *Loc. n. 59.* Et inde gravia scandala, dum laici vident alii auctori sine sua culpa, quod molestis fidei etiam & similibus acquirere. *Loc. n. 58.* Sed neque dici potest, non esse hujusmodi privilegium iurisdictionis, nisi ei, ut solet, per totum inferatur decretum, ne adversus concessum patronatum nulle prevaleant reservationes sic interpretandum, ut obstat potestati principis, qui semper maiorem potestatem reservare libet censent. Nam hic non quaeritur de potestate, sed de voluntate principis, qui ipse, etiam absolute id revocare possit, aut alterare vel dimittere, minimè tamen ea voluntas praesumitur, ut *Surd. conf. 19. n. 16.* Et certe cum per dictam concessionem privilegio ius quassum sit, minimè in dubio censetur hoc revocatum velle, cum nulloquam illa sit adnuntianda interpretatio, per quam quis censetur tollere, quod semel concessit. *Loc. n. 49. & 53.* Quoniam & successor, dum expresse non revocat, quod concessit ejus praecessor, videtur in eadem opinione & voluntate persistere; nec dicitur tunc obstringi decreto sui praecessoris, sed sua propterea voluntate. *Loc. cit. num. 53. juxta Gemin. in c. 1. de probat. m. 6. n. 16.*

2. De cetero clausula adjecta derogatoria in regula mensium revocatoria tollit omnia alia privilegia & iura praesentia per eos, qui sibi vendicant aut collationem, aut praesentationem ex privilegio Apostolico, aliove jure singulari, exceptis his, de quibus in regula. Et haec, etiam si privilegia dicta essent cum clausula derogatoria derogationum, etiam ad futuras regulas, quibus plures, praecipue religiosi (qui non prohibentur habere beneficia, quae alia consistant in titulum perpetuum) consueverunt obtinere praeservata à reservationibus Apostolicis & amplissimis clausulis, quae tamen omnia per hanc clausulam derogationum contentam in regula mensium censentur abrogata. *Loc. l. 2. q. 38. n. 32. juxta decis. Rotae 578. n. 2. p. 1. recent.*

Quaestio 119. *An & qualiter de facto censetur derogatum iuri patronatus per collationem beneficii factam à Papa?*

R. Respondetur primo: dum Pontifex confert aliquid beneficium iurisdictionis laicalis, acquisitum de jure communis, hoc est, ex fundatione, donatione, non censetur rata esse collatio, & proinde vice derogatum iurisdictionis, nisi id differat in literis per clausulam derogatorem exprimat. *Fith. l. 1. n. 33. Card. de Luca in sum. jurispr. n. 10. Less. de just. l. 1. c. 34. n. 36. juxta communem Doctorem in c. 2. de prob. m. 6.* Nec sufficit, ut in literis collationis dicatur: *Conferimus Petro hoc beneficium, ad cuiusmodi praesentationem vel collationem pertinet;* sed expresse debet derogare patronati laico, addendo v. g. *Ad cuiusmodi praesentationem, etiam laici, pertineat.* *Castrop. loc. cit. n. 4. Less. loc. cit. ex Covar. qq. pract. c. 36. n. 2.* Derogatio enim haec, utpote indistincta, stricte est interpretanda, or, quantum fieri potest, minimum laxata; cum ergo dicta clausula generalis derogatoria intelligi possit de solo patrono Ecclesiastico, ita ut sensus sit ad cuiusmodi, sive Episcopi, sive co inferioris, sive collegii, sive Universitatis praesentationem pertinet, non est intendenda ad patronum laicum, *Castrop. loc. cit. Quin &, si praesentatio spectet ad Regem, Ducem, Matrimonem, debet id ipsum exprimi, juxta Reg. Can. cell. 43.* horum enim jura forent, utpote qui bene meriti sunt de Ecclesia; & ex proinde sub nomine illi generali laici non comprehenduntur. *Less. Castrop. l. cit. & apud hunc Azor. p. 1. l. 2. c. 3. q. 1.* Idem est dum iurisdictionis laicalis, quassum est ex augmento donationis; etiam enim hoc iurisdictionis sit ex privilegio,

& de jurepatr. quod constat, seu habetur ex privilegio, opus non sit fieri mentionem in literis collationis; id tamen solum locum habet in casu meri privilegii, & secus in casu privilegii ex causa onerosa. *Lott. cu. g. 2. n. 30. § 11.* citans Mohedam de *jurepatronatus decif. 11.* Et hæc procedunt de patrono laico, qui bonâ fide patronatum possidet, etiam verè patronus non sit; quia, dum est in possessione, jus habet quæsiunt præsentationis; siue illis enim & commodatibus rei alienæ frui possessor bonæ fidei. *Castrop. loc. cu. citans Azor. ubi antè. g. 6. Valq. quæst. de beneficiis. c. 2. §. 1. dub. 11. n. 28.*

2. Secundò similes, si beneficium est jurispatronatus mortui, non censetur et derogatum per clausulam generalem sine capressa & speciali clausula, seu specialiter mentione factâ patronatus laicalis, prout de si esset patronatus purè laicalis. *Pirh. n. 134. Less. loc. cu. n. 40. Covar. loc. cu. n. 4. Castrop. loc. cu. n. 6. citans Azor. ubi antè. c. 26. g. 5. Valq. dub. p. num. 24. Gonz. gl. 2. à n. 12.* contra Straph. de *litteris gratis. cu. de modo & form. impetrandi. §. sed dubium. n. 3. Ec.* quod pat non sit, ut laicus ratione sicuti Ecclesiasticus incommodum in re seu jure individuo patiatur, manente eadem ratione, ac laici a fundacione Ecclesiasticum hæc ratione avocentur. *Less. loc. cu.* Et licet illiusmodi patronatus mixtus quoad commodum & privilegia Ecclesiasticus censetur, quoad damna verò, onera & penas, & consequenter quoad derogationes & reservationes penitus habeatur ac patronatus merè laicalis. *Pirh. loc. cu. Azor. p. 2. l. 6. c. 23. g. 5.* Contrarium tamen dicendum, ubi Ecclesiasticus sint plures, v. g. tres de laici duo, tenetur Azor. *Valq. Gonz. apud Castrop. n. 7. Less. loc. cu. n. 41.* ubi etiam, quod si patronatus spectet ad plures merè laicos, non sit rata derogatio, nisi major eorum pars consensit; verum nec in hoc casu, etiam dum unus esset patronus laicus, & ceteri omnes Ecclesiastici, censetur derogatum esse patronatus per dictam clausulam generalem, probabiliter tenet *Pirh. n. 137.* citans pro hac *Fagnan. in c. cum propter. h. 1. n. 26. §. seq.* eo quod, an patronatus talis in usus hic & nunc censeri debeat Ecclesiasticum, an laicalem, attendendum sit, quænam qualitas in eo casu, de quo queritur, sit magis favorabilis patronatus, & secundum illam judicandum esse Ecclesiasticum vel laicalem; & sic v. g. censetur laicalis, dum v. g. tres patronorum sint Ecclesiastici, & unus laicus quoad effectum derogationis. Econtrà dum tres patroni sunt laici, & unus Ecclesiasticus, censetur Ecclesiasticus quoad semetipsum datum ad præsentandum, cujus (nimirum quod in patronatu etiam prævaleat conditio hæc & nunc magis favorabilis) hæc dat rationem; quod, dum non privilegium conceditur in materia individui cum privilegio, illi utitur privilegio illius, quod ipsum pluribus exemplis ostendit.

3. Tertiò: dum beneficium est jurispatronatus merè Ecclesiasticus, sive id competat pte speciali, sive etiam jure communi, ratiâ illud sub reservationibus Apostolicis & affectionibus generalibus, & hinc jurispatronatus per specialem provisionem derogatum censetur, quamvis nulla epim mentio fiat in dicta provisione, quæ literis collationis. *Castrop. loc. cu. n. 5. Card. de Luc. in sum. jurepatr. n. 2.* Utitur enim Papa in hoc jure suo, & nemini præjudicat; nam cum omnium bonorum ac jurius Ecclesiasticorum sit supremum moderator ac arbiter, cujus vice inferiores prelati aliæque persone Ecclesiasticæ talia jura exercent; consequenter potest minui, quod dominus faciat per se ipsum id, quod alias commissum est ministro. *C. Luca. loc. cu.* Ac proinde per solam simplicem collationem beneficii factam à Papa, sciente, tale beneficium ad patronum Ecclesiasticum pertinet, & derogatur tali jurispatronatus. *Castrop. loc. cu. num. 2. citans Azor. ubi antè. g. 2. & Valq. dub. 2. num. 22.* Et si etiam ratio disparitatis hæc in parte inter patronatum Ecclesiasticum & laicum; quod, cum Papa plus juris habeat in bonis Ecclesiasticis, quam in bonis secularium seu laicorum, æquum est, ut facilius derogare possit patronatibus, qui ex bonis Eccle-

sialibus, quam qui ex bonis secularibus & laicorum patronatibus originem ducunt.

4. Quarto: si ex mero privilegio, aut etiam ex vi consuetudinis, & solius præsentationis competet etiam laico absque eo, quod contulerit à laico fundatum, (vel etiam, ut Card. de Luca *num. 9.* absque eo, quod præscriptio sit talis, ut titulus vetæ fundationis allegari possit, qualis est immemorabilis) censetur etiam et derogatum absque capressa clausula derogatoria inserta collationi. *Card. de Luca. loc. cu. num. 42. Lott. sub g. 2. num. 50. Azor. Valq. apud Castrop. loc. cu. num. 2.* ad minimum, ut *Pirh. num. 134.* per clausulam generalem v. g. hæc: *Ad capressamque patronatus presentacionem beneficium pertineat*, eo quod tum cessat ratio, ob quam aliam similibus reservationibus præservantur patronatus laici; quia nimirum laici nihil ad illas Ecclesias seu beneficia de suis bonis contulerunt.

Questio 120. Quibus modis extinguatur jurispatronatus?

R. Respondeo sequentibus: primò per liberam cessionem alteri fidei, vel per remissionem hujus juris, juxta c. 1. h. 14. Potest enim patronus fundator, episcopus hæres successor (secus est de successoribus in jurispatronatus genealino) pro arbitrio suo renunciare jurispatronatus, & collationem Ecclesie vel beneficii liberam effecere; quia in hoc casu proprio juri renuntiat, & talis renuntiatio cedit in favorem Ecclesie. *Laym. Theol. moral. l. 4. rr. 2. c. 13. num. 14. & ex eo Pirh. num. 138.* Adde, quod etiam non cedat in præjudicium alterius vocati, ubi fieret in patronatus gentilitio; sic etiam jurispatronatus omnino extinguere, sique beneficium liberæ collationis, dum in ipsam Ecclesiam seu capellam patronatam transmittitur jure hereditario aut alio quodam titulo. *Lott. l. 2. q. 14. num. 15.* juxta decif. *Rozæ 726. num. 2. p. 2. Recent.* juxta namque patronatus causam perpetuam durationis habet ex traditione de personis in personam, nisi ea traditio impeditur, ut fit in dicto casu, & ut etiam quandoque lea impedit talem transiitum ob crimen v. g. in odium illius, in quem transire debet. *Lott. ibidem. num. 26.*

2. Secundò extinguere extinctâ familiâ fundatoris, si jurispatronatus est gentilitium, seu institutum pro illis, qui sunt de familia bene agnati fundatoris. *Barb. juris Eccl. l. 3. c. 1. n. 25. Pirh. loc. cu.*

3. Tertiò: si Ecclesia patronatus obnoxia penitus destruat sine ipse reedificandis. *Barb. loc. cu. num. 154. Pirh. loc. cu. citans Zoel. h. 1.* Idem est, dum reditus beneficii omnino tolluntur, quia tunc destruitur ipsa subiecta beneficii, & rei non existentis nullæ sunt qualitates. *Pirh. & Barb. loc. cu. Lott. num. 12. loc. cu.* ita ut, nisi ab eodem restituantur & redocentur, jurispatronatus nunquam ad eum redeat. *Barb. citans Roch. P. confirmat. g. 2. num. 12. Vivian. in praxi jurispatronatus. l. 1. c. 1. n. 3.* Secus est, ubi dote solum immutatur, cum diminuto dote fundatoris nullquam impetuntur. *Lott. num. 13.* juxta decif. *Rozæ 321. num. 2. p. 2. recent.* Sed necque extinguatur jurispatronatus, dum eadem dote applicaretur pro dote alterius beneficii vel dignitatis aut canonicatus, licet enim extinguatur ipsum beneficium per unionem vel suppressionem, juxta ræmo patronatus non extinguatur, sed transferatur ad beneficium, cui ea applicatio fit. *Lott. loc. cu. n. 74. citans Seraph. decif. 1444. num. 11. & Rozam in ann. Lucian. Archipresbiteratus 2. Moth 1616.* quicquid fit, ut ibidem *Lott.* si fieret pro dote prelati Ecclesie cathedralis restigante tætu c. nobis. h. 11.

4. Quarto: omnimodis extinguatur jurispatronatus, si patronus absque reservatione jurispatronatus permitteret seu concesseret Ecclesiam seu beneficium patronatum conferri vel uniri monasterio. *Laym. in c. si quis. de suppl. negl. præd. num. 4.* licet in c. ad hæc. de offi. Pæcar. num. 3. *Pirh. num. 138.* citans Zoel. h. 14. num. 5. *Barb. num. 115.* citans c. nobis. h. 11. & gl. 161. P. Capell. & Massico. in pr.

habenda consurf. prel. 7. dub. 5. num. 5. Vivian. de jurepat. l. 15. c. 1. num. 12. Idem est juxta hos AA. si absque reservatione juspatronatus pareretur Ecclesiam patronatus converti in Collegiatam; secus videtur, si patrono invito vel paterio fieret dicta unio, argumento c. *Monasterium*. & c. *seq. 16. q. 7.* ubi dicitur, quod Episcopus non possit auferre Ecclesiam à dispositione patroni co invito, adeoque licet invito patrono non possit auferri jus patronatus, ita nec indirectè, convertendo Ecclesiam patronatam in Collegiatam. *Phib. d. 14. num. 37.* Si tamen ob aliquam necessitatem talis Ecclesia convertatur in Collegiatam, ita ut patronus, etsi vellet, non possit contradicere, quia non potest impedire majus bonum Ecclesie, hoc casus non tamen ad canonicum & beneficia simplicia, sed enam ad prelaturam in eadem Ecclesia patronum retinebit jus presentandi. *Pith. ibidem. Card. Luca in sum. juris patr. num. 136.* nisi tamen, ut *Pith.* tempore fundationis vel postea consenserit, ut fieret Ecclesia Collegiata sine prebendatione seu reservatione juris sui: tunc enim electio Prelati seu Rectoris spectabit ad Collegium Clericorum: penesque idipsum, ut rectè notat *Card. Luca ib. cit. tantum respectu Canoniceatum & beneficiorum, quia ex ipsius Ecclesie antiquæ patronatus dote & redditibus erecta sine, excepto Episcopo seu majore Prelato, cujus mensura bona Ecclesie patronatus applicata sint, nisi aliter in ipsa electione ex Apostolica auctoritate cautum sit, ut quandoque, præsertim in Ecclesiis de regio patronatus, præxi docet.*

5. Quinto: amittitur patronatus, si ipse in flicum cedatur, sive facta sit confisicatio omnium bonorum & parum per judicem Ecclesiasticum, sive generalis confisicatio per judicem laicum, & specialis per Ecclesiam. *Loet. cit. q. 14. num. 21.* citans *Imol. in Clem. pastoralis. num. 71. de sentent. & re judic. & Rotam decif. 53. num. 1. p. 1. recent.* In quo casu si patronatus sit gentilis, pergit durare, si quis superbit de gente. *Loet. ibid. num. 21.* ita enim confisicatio tunc non præjudicat filiis aliisve consanguineis, qui tunc non dicuntur habere patronatus à patre, qui deliquit, sed à genere & majoribus. *Loet. num. 25.* citans *Molin. de primogen. l. 1. c. 11. n. 2. & c. ult. num. 24.* id procedere etiam in crimine læsæ majestatis. Porro dum confisicatio fit tantum à judice laico & juspatronatus est annexum castro confisicatio, transit in flicum laicum. *Loet. num. 26.* juxta decif. *Rotæ.* Si verò cesset hujusmodi annexio, adeoque & necessitas transiendi vi annexi, non transit in flicum laicum. *Loet. num. 28. & 29.* citans *Cardin. in Clem. plures. num. 8. gl. & Imol. in Clem. pastoralis. Roch. & c.* Sed ubi delictum, ob quod facta confisicatio, committitur est in Ecclesiam, rectè juspatronatus applicatur Ecclesie, etiam in præjudicium vocatorum; adeoque promissæ extinguuntur, & Ecclesie acquirunt statum libertatis, facta tamen declaratione ipsius delicti per Ecclesiam. *Loet. n. 30.* juxta *Imol. ib. cit. num. 75.* Si autem dictum non est commissum in Ecclesiam, juspatronatus non applicabitur Ecclesie, sed pertinebit ad vocatos. *Loet. num. 31.* ita tamen, ut, dum vivit delinquent, flicus admitti possit ad præsentandum prius ipso, non in præjudicium Ecclesie, sed vocatorum. *Loet. n. 32.* citans *Peregrin. de jurepat. l. 5. c. 1. n. 42. Roch. n. 9. p. 1. vol. 1. n. 62.* delinquentem vero defunctum, rectè juspatronatus ad vocatos: & si nullus eorum existeret, Ecclesie evaderet libera. *Loet. n. 33.* citans *Archidac. in c. confirmandum. 16. q. 7. n. 1.* quod nisi fieret, sequeretur duo innoxime abusus; & quod Ecclesie præcluderetur spes libertatis. *Loet. num. 34.* juxta *Cardin. in c. Clem. plures.* Et quod ipsa antiquitates sententiam laici in puncto privationis juris à se ipsa concessi, & in quo ideo promissæ deficiebat potestas laici. *Loet. citans Barb. in c. quatenus de judic. num. 17.* Vide de hoc plura super, ubi de translatione juspatronatus.

6. Sexto per præscriptionem 1. licet enim ex sola negligentia in non presentando juspatronatus de jure communi competens non amittatur, tamen ubi datur

formalis præscriptio contrarius status, nempe libertatis dum nimium apparent collationes factæ tanquam à beneficio libero, sciente & patiente patrono. *Loet. ib. cit. num. 36.* juxta decif. *Rotæ. 615. num. 1. p. 1. recent.* sufficit autem tempus quadragennarium. *Loet. num. 39.* juxta c. *cum de beneficiis de prebendis in 6. & decif. Rotæ in Salernitan. Rescripta 22. Martii 1591.* Porro remanet hæc præscriptio deductio, si provisiones fuerint Apostolicæ. *Loet. num. 40.* *Rota decif. 77. nu. 4. p. 1. recent.* Item si apparet, patronum precepisse alios fructus juspatronatus vel in exhibitione honorificentie, vel in suffragio alimenterum. *Loet. num. 41.* citans *Mohed. de jurepat. decif. 19. num. 4.* De cetero hic notandum, quod ait de Luca in sum. juris patr. num. 133. in hac præscriptio attendenda principaliter persona negligentis, contra quam præscriptum esse præstenditur, an scilicet sit talis, ut jus suum remittere vel alienare possit in præjudicium succellorum, vel contra, ita ut in primo casu non procedat terminalis generalis in præscriptioe adimittente jus, si habeat omnia requisita, secus in secundo casu, qui enim alienare non potest, mittit pan potest præscriptionem, quæ proinde inducitur contra prædecessorem non præjudicat succellori venienti independentem ab eo ex propria persona, seu jure suo, tum ex dicta ratione, tum etiam ex eo, quod non valenti agere non curat præscriptio; adeoque ut aliqui credant, quod, etsi centenario cunctur, ex successibus in gentilibus præjudicate nequeat. Quam eam circumspicere intelligendum ait de Luca 1. quatenus nimirum constet de initio infecto, quod possessor non alium alleget titulum, nisi illum, quem tibi tribuit præscriptio ex sola dispositione legis, ita ad tollendam incertitudinem dominiorum diuturnam negligentiam puniens: secus autem ubi allegetur aliquis legitimus titulus, quod centenarios possessor justificare non teneret, quia potest allegare quæcumque optinem. Porro, ut pergit *Card. de Luca*: etsi hæc non tantum procedant, dum comparatur contra comparatum præscriptionem præstendit; verum etiam, dum ea allegatur per Ordinarium vel alium de beneficii libertate consententem, seu allegantem illam ex parte Ecclesie. In tantum verò hic casus ponitur majorem difficultatem, ad indicendam præscriptioem, quia actus collativi facti per superiorem, præsertim Papam, solent essequivoci, utpote ad devolutionem vel derogationem pro illa vice relesibiles, ubi præsertim elint ex causa resignationis vel permutationis; adeoque constare debet de animo privandi. Eodem modo aliis dictum de præscriptioe patroni contra comparationem, cujus non presentantis jus, non confitio de dicto animo, potius à presentatione comparati conservatur. In tantum verò minorem patitur difficultatem, quia minus rigorose iustitanda aliis ad præscriptioem requiruntur, cum non agatur de præscriptioe odiosa continente quandam speciem punitionis negligentis, sed de favorabili, per quam Ecclesie sua naturalis libertas restituitur; ac etiam, quia ea potius continere videtur remissionem: ita ille.

7. Septimo: amittitur juspatronatus, dum patronus labitur in hæresim. *Loet. citat. q. 14. nu. 18. Barb. ib. cit. num. 260. Pith. num. 338.* Quippe ex hoc crimine non tantum redditur incapax prius patronatus; sed, si quod prius habebat, amittit, etiam si ipse fuisse doctor, quia ob enormitatem sceleris lex illum fingit incapacem aliqve ab initio. *Loet. ibidem. citans Lamb. l. 3. q. 2. n. 1. num. 4. & Rotam decif. 6. num. 2. p. 3. recent.* Idem est, dum patronus transiisset juspatronatus in infectum hæresim. *Loet. ibidem.* Item de schismaticis, & Apostatis, & receptatoribus, & defensoribus seu fautoribus hæreticorum. *Barb. & Pith. l. cit.* Item de infidelibus in excommunicatione majore per annum, quando censetur ut hæretici. *Rotæ Marci. Par. rescript. l. 1. c. 23. num. 13. & 14. Moet. de commut. ab. volut. c. 1. num. 158. Vivian. l. 15. c. 6. num. 6.* apud *Barb. cit. num. 160.* Porro abjuncti hæresim, illud requiritur.

Archid. & Bellamet. in c. *Decernimus*, l. 6. q. 7. apud Loet. n. 81. Id tamen solum intelligendum, si restitutor in integrum, nisi enim restitueretur, ex sola abjuratione non recuperaret jus patronatus, excepto casu, quo in specie non fuisset lata sententia super ipso privationis. Loet. *ibid.* § num. 20. juxta Gl. in c. *Admirationem*, v. *Dignitate*, l. 1. q. 6.

8. Octavo: per occisionem vel mutilationem Re-
ctoris vel alterius Clerici ipsius Ecclesie jure ipso pri-
vatus patronus patronatus, devolviturque is ad Eccle-
siam, cui facta injuria, Pith. *loc. cit.* num. 138. Barb.
num. 159. citans Vivian. l. 15. c. 2. n. 9. juxta c. *Qui-
bardum*, & Caput. ad aures de parric.

9. Nono: per simoniam commissam in ejus ces-
sione, donatione, venditione, (v. gr. dum venditur
aquæ principaliter cum universitate, Corrad. l. 4. c. 5.
num. 47.) non solum translatio juris patronatus im-
pediatur, c. *De jure*, & c. *Præsentatio*, h. 2. Loet. num. 16.
citans Abb. in c. *Pontius de rescriptis*, n. 1. Roch. de ju-
re patronatus, v. *Et verbi*, verius etiam amittitur,
c. *Quia Clericus*, h. 2. Catd. de Luca, in summa juris pa-
tronatus, num. 135. Loet. num. 17. citans Paul. de Ci-
tad. de jure patr. p. 9. num. 11. Roch. v. *Ipse*, v. 16.
num. 54. Pith. *loc. cit.* num. 138. eo privandum ait.

10. Decimo: pure novo Titulo, *scilicet* l. 2. c. 11. per
hoc, quod patronus se ingerat in perceptionem fru-
ctuum beneficii patronatus, aut ipsius bona usurpavit,
ipso jure privatur patronatu, & incurrit excommu-
nicationem reservatam, Catd. de Luca, *cit.* num. 135.
Barb. num. 162. citans Vivian. *cit.* l. 15. c. 2. num. 15.
Frane. Leon. in *rescriptis* *foris* Ecclesie, p. 2. c. 21. num. 31.
semper tamen cum hac limitatione (quod observan-
dum circa casum subsecutorem, & potius ex ante-
cedentibus, alimur quinque, sextum, septimum,
octavum, nonum; ut bene monet Catd. de Luca,
loc. cit. num. 134. § 135.) ut patronatus amittatur
in judicium tantum hæredum, & successorum,
quibus ipse delinquens præjudicare potest; non verò
veniensium independentes & jure suo in quodum

præjudicium expressam alienationem, vel remissio-
nem facere non possit.

11. Undecimo per hoc, quod patronus ingratus
sit Ecclesie, juxta Sardum de alimentis, *loc. cit.* 7. q. 32.
num. 9. & q. 38. num. 2. Vivian. *loc. cit.* n. 4. apud
Barb. num. 167.

12. Denique amittitur, & Ecclesie evadit libera
per non usum longissimum, vel etiam longi temporis
dum alium patronum, cessante impedimento, nul-
lum rectorum præsentavit ad Ecclesiam vacantem
& interea, siletem duobus vicibus, rector sui insti-
tutus sine præsentatione, Pith. *loc. cit.* ex Barb. num.
157. Verum id intelligendum de jure patronatus
competente ex mere privilegio à cenit Loet. *sup. cit.*
num. 36. citans Puteo. *loc. cit.* decy. 7. & Mohedam.
idem cit. decy. 10. Item l. 2. q. 7. num. 22. § *seq.*
citans Felin. in c. *Cum accessisset*, de consuet. n. 2.
Decian. vol. 2. cons. 2. n. 125. & alios adductos per
Sardum *cons. cit.* n. 1. Si vero est de jure communis,
nantiā amitti potest non usum, ait Loet. *cit.*
q. 5. n. 27. ex Puteo. *decy. cit.* 369. eo quod facilius pe-
dant privilegium merum, quam privilegium clau-
sum in corpore juris; quod repetant jus commune;
juxta l. *ejus militis*, ff. de testam. *multis*, quæ potest
etiam videtur potius hoc jus patronatus conservatum
in præsumpta voluntate conferendi beneficium,
Loet. *ibidem*, num. 16. citans solum l. 1. q. 34.
n. 62. ubi, quod, si Episcopus consulerit beneficium
non facti mentione juris patronatus, non censetur
mutatus status, nec interrupta possessio patroni;
sunt enim interpretatio, quod consuevit, si pa-
tronus placuerit, & in Versl. *decy. cit.* 189. num. 2. p. 3.
Porro novat Laym in c. *ficus de suppl. nepl. pralat.* in 6.
jus præsentandi amittitur, vel potius devolutum ad
superiorem, ob non factam præsentationem ingra-
tum tempus, facta unice collatione, etiam sine ef-
fectu, recuperari à Patrono; citaturque pro hoc
Azot.

CAPUT SECUNDUM.

De præsentatione ipsa.

PARAGRAPHUS I.

De effectu & modo præsentatio-
nis faciendæ & admit-
tendæ.

*Questio 121. Quale jus præsentato con-
ferat præsentatio?*

1. Respondet primo: conferit illi jus ad bene-
ficiu, ut dictum supra.

2. Respondet secundo: jussit, quod
quævis præsentatio, relinquit in simplicissimam ha-
bilitatem personæ ad obtinendam institutionem,
Loet. l. 2. q. 9. num. 10. citans Azot. p. 1. l. 6. c. 19.
q. 2. unde in effecta non censetur ei jus aliud quæ-
situm, quam ut possit agere pro ipsa institutione,
Loet. l. 2. q. 13. num. 14. citans Abb. in c. *Cum Ber-
thold*, num. 12. de *sent. & rejudicat.* Etque ante insti-
tutionem minime perfectam; sed subiacet periculo,
ne patronus variat ære volentem, Loet. *ibid.* qui
etiam l. 2. q. 10. n. 35. § 35. quod licet præsentatus
instans pro institutione non habeat adhuc jus in re
perfectæ quæsitum, sed tantum jus ad rem, & hinc
petere non potest beneficium tanquam suum, sed tan-
quam sibi debitum; nihilominus, dum jus illud ad
rem profectur, dirigit actionem non in personam,
ad qualem duntaxat est dirigit, qui habet nodum
mandatum de providendo, sed etiam dirigit in rem,
ut res ipsa, *id est*, beneficium sibi tra-
datur.

*Questio 122. Quid requiratur, ut præsen-
tatio tribuat ipsum jus?*

1. Respondet primo: debet à præsentato esse acce-
ptata; seu præsentatus consensisse in præsen-
tationem sui (intellige intra terminum concessum
patrono ad præsentandum, Loet. l. 2. q. 8. num. 38.)
Zetol. in pr. *Episc. p. 1. v. Jus ad rem*, n. 2. citans Go-
mel. q. 23. in *rescriptis* *de crimnalib.* Gacc. p. 4. c. 3. num. 11.
citans Paul. de *rescriptis* l. 2. q. 23. n. 12. Roch. &c.
Castrop. *tr. 12. de benef. d. 2. p. 1. num. 7.* Corrad. *pr.*
benef. l. 4. c. 1. num. 15. Et quod hæc acceptatio facta
à præsentato sit pars præsentationis, Gacc. & te-
poterit innuere actus, Castrop. Corrad. l. 2. *cit.* Nec
sufficit scientia præsentati sine illius acceptione,
Corrad. *loc. cit.* citans Calder. de *jur. patr. conf. 9.*
Gonz. ad *reg. l. gl. 15. num. 1. c. 1.* Nec tamen re-
quiritur acceptatio ad partem, si nominatus sit præ-
sens; quia cum se ipse præsentari ferat, intelligitur
consensisse & acceptare, Corrad. *loc. cit.* num. 16.
citans Lap. alleg. l. *circum mod.* Catdin. in c. *fm. h. 1.*
Neque sufficit, dum præsentatus absens, Notandum,
concludendo instrumentum præsentationis, dicitur
Coram me Notario pro re acceptante & stipulante;
quia talis stipulatio nihil prodest in hac materia, licet
operetur quoad alios actus, veluti etiam in ipsa do-
natione juris patronatus; quæ valet, & est perfecta
facta absenti per stipulationem Notarii; Notarius
enim tanquam servus publicus potest stipulari & ac-
quirere absenti, & sufficit ratio habito absenti, etiam
non expressa, sed tacita, si ex factis congeri possit,
nam ex scientia rei favorabilis indicitur, Corrad.
tit. num. 16. Sed nec sufficit acceptatio præsentato-

nis facta à patre pro filio, vel à consanguineo pro consanguineo, *Corrad. ibidem*, & videtur id verum, etiam si acceptaret pater aliave persona conjuncta eum cautione de rato, propter eandem rationem, quam dicit *Garc. p. 5. c. 9. num. 103.* cur pater pro filio presentari nequeat; nimirum quia in causis spiritalibus, qualis est hæc, pater vel conjuncta persona non admittitur sine speciali mandato. Item idem valere videtur, quod *Garc. ibidem* de presentatione habet, nimirum si admittitur talis acceptatio patris, aliterve personæ conjunctæ, ita demum valeret, si satisfactori fieret intra tempus datum ad presentandum. Sufficit tamen & non aliter tunc acceptatio facta per procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptandum beneficium in specie vel in genere, *Garc. p. 4. c. 1. num. 21.* citans *Lamb. p. 2. l. 2. c. 1. num. 21.* *Corrad. loc. cit.* ubi etiam ex *Lamb.* quod id intelligatur tam de jurapatronatus laicorum, quam Ecclesiasticorum. Porro de dicta acceptatione constare debet per literas, vel procuratorem, *Corrad. ibidem*, *Garc. p. 4. c. 2. num. 23.* ex *Lamb.* Denique quod si intra tempus datum ad presentandum non acceptetur, & patronus alium non presentavit, (quod potest) collatio beneficii devolvitur ad Superiorem, *Corrad. c. 1. num. 17.* ex *Lamb. p. 1. l. 1. c. 21. num. 5.* Quod *Garc. loc. cit.* ex *Lamb.* ait: Quod dicta acceptatio requiritur intra quadrimense, intelligendus est de patronatu laicorum tantum.

2. Secundò: presentatio à patrono facta, seu potius nominatio firma non est, neque jus presentatio ad beneficium confert, quousque habent instituire presentetur; quia hoc est de ratione presentationis, *Castrop. loc. cit. p. 2. n. 1.* citans *Abb. in c. Ea nescitur, de his, quæ sunt à prelati, Garc. p. 4. c. 1. n. 16.* *Barb. p. 3. de pot. Ep. alleg. 72. n. 12.* *Et.* Non tamen requiritur, ut presentatio sit acceptata ab habente instituire, sed sufficit assensu factum, etsi is eam non admittat, *Zerol. loc. cit.* citans *Geminian. in c. 1. de postulat. in 6.* *Garc. loc. cit. n. 11.* *Rebuff. de nominatione, q. 4. n. 6.* *Selva, ibid.*

3. Tertiò: requiritur, ut presentatio valida insuper talis sit, cui necessariò debeatur institutio. Nam si liberum sit institui presentatum testare, nullum jus considerabile ex tali presentatione habebit presentatus, *Castrop. loc. cit. num. 8.* Hinc dum plures sunt presentati per unum eundemque patronum, nulli eorum est jus quæritum ad rem; etsi omnes in comuni habeant jus & actionem, ut unus eorum ab habente instituire instituat, *Garc. num. 13.* citans *Abb. in c. Cum Berthold. in 10.* *Mohed. Roch. contra Lamb.* Idem est, dum plures sunt presentati à diversis patronis in æquali semper numero, v. gr. singuli habeant duo suffragia; nam ut unus presentatorum dicatur habere jus ad rem, requiritur major pars patronorum, seu vocum, *Garc. num. 14.* citans *Rotaem. in una Mediolan. Capellana, 27 Martii, 1602.* & plures alias ejusdem decisionis; præter quæ specialiter

Quæres 123. Coram quo fieri debeat presentatio?

2. Respondeo: necessariò debet fieri coram habente instituire, *Castrop. loc. cit. p. 1. num. 4.* *Lott. l. 2. q. 6. num. 33.* & *q. 13. num. 103.* pendet enim validitas presentationis, seu ea suscipi formam ex concursu trium personarum, presentantis, presentati, & habentis instituire, *Lott. c. 1. num. 33.* Unde actus presentationis factæ extra presentem habentem instituire, resolvitur in simplicem nominationem, per quam non quæritur jus aliquod considerabile ad præstabile ipsi iam presentato, vel potius nominato, *Lott. num. 35.* citans *Ror. in una Hippogren. plebana, 25 Janu. 1610.* cum sit potius quædam impropria & verbalis electio personæ, ut presentetur, quam presentatio, *Lott. num. 36.* & *Abb. in c. ult. h. tit. num. 4.* & veritas actus presentationis inchoata, quam consummatus, nulla-

tenus impediens variationem, *Lott. ibid.* ex *Lamb. p. 2. l. 2. q. 7. a. 1. n. 2.* *Et.* Proceditque responsio, etiam si habens instituire sit inferior Episcopus; ita etiam, ut non excusetur patronus, qui neglecto presentante coram tali inferiore instituitore, presentandum subjecit Episcopo pro examine, *Lott. num. 46.* citans *Ror. in Mediol. jurispatronatus, 22 Martii, 1575.* Nihilominus excusandum patronum à devolutione, si presentasset alicui, quem ex rationabili causa credidisset habere jus instituenti, v. gr. Ordinario (cum enim inferiores habeant potestatem instituenti non ex jure communi, sicut Ordinarii, sed ex legitima prescriptione, privilegio, vel lege fundatoris; facile est patronum hoc ignorare; cum nemo teneatur, nec valeat quandoque scire jura privatorum, *Corrad. in pr. benef. l. 4. c. 6. num. 2. Et.*) etiam si illud in veritate eum habeat; tradit *Lott. num. 48.* citans *Rebuff. in prax. de devolut. num. 16.* *Lap. dec. Garc. p. 10. c. 3. num. 7.* citans etiam de super *Rota dec. Corrad. loc. cit.* Porro in dicto casu ignorantia potest patronus iteratò presentare, habetque aliud semestris vel quadriestris, prout est laicus vel Ecclesiasticus, à die quædam nolitatis presentationis, *Corrad. c. 1. num. 1.* citans *Roch. de jurispatronatus, v. Honorificum, q. 37. num. 63.* *Vivian. in pr. jurispatronatus, l. 1. c. 3. num. 27.* *Et.* num. 1. citans *Barb. de potest. Episc. alleg. 72. num. 141.* Ite verò, si scierit & dolose presentaverit coram non habente instituire; quia tunc devolvitur collatio ad Superiorem; sed de hoc plurius infra.

2. Sed neque presentatio, quæ fit in Curia pro obtinenda institutione à Papa, exigit presentem Papæ, aut alicuius superioris, quillam excipiat, ut *Lott. num. 49.* *Corrad. l. 4. c. 7. n. 33.* Papa enim ut totius mundi negotiorum mole pressus non potest vacare receptioni hujusmodi presentationum; unde ope presentatus debet sensibus corporis se coram Papa sistere, qui propterea suis officialibus hujusmodi negotiorum demandavit; quare videmus passim supplicas signari per Praelatum habentem à Papa testatorem signandi istiusmodi supplicas; etiam in privata domo ipsius Praelati, *Corrad. ibid.*

Quæstio 124. Num ad validam presentationem requiratur, ut fiat per patronum corporaliter presentem habentem instituire?

Respondeo negativè: sed sufficit facere presentationem medio procuratore, vel missis literis, *Castrop. loc. cit. num. 5.* & apud illum *Tulch. l. 3. conclus. 591. num. 14.* *Barb. p. 3. de potest. Episc. alleg. 72. num. 116.* juxta clarum textum c. *Ea nescitur, de his, quæ sunt à prelati.* Porro hoc intelligendum de constituto procuratore, postquam vacavit beneficium, an enim, & qualiter, & in quibus casibus constituere possit procuratorem, antequam vacet beneficium, in eod. ad presentandum, & valeat per eum facta presentatio, dictum fuit supra.

Quæstio 125. Num ad validitatem presentationis requiratur, ut presentandus corporaliter exhibeatur, & sistatur presens habenti instituire?

1. Respondeo negativè: potest enim institutori validè presentari per literas, vel procuratorem, à patrono, vel à seipso: ita absolute docent *Castrop. loc. cit. num. 6.* citans *Azot. p. 2. l. 6. c. 21. q. 4.* *Card. Lota de jur. d. 64. n. 39.* citans *Lap. alleg. 77.* *Corrad. Abb. in c. Ea nescitur, Corrad. l. 4. c. 2. num. 1.* *Et.* *Lott. l. 2. q. 6. num. 33.* *Et.* *Garcia p. 4. c. 1. num. 16.* *Lamb. l. 2. q. 11. a. 2.* *Barb. p. 3. de potest. Episc. alleg. 72. num. 110.* *Zerol. v. jur. p. 2.* *Tulch. l. 3. conclus. 191.* *Corrad. p. 4. c. ult. num. 18.* & alios, quorum sententiam communem dicit *Castrop.* & quibus tamen plerique, ut *Abb. p. 2. conclus. 70.* *Garc. loc. cit. num. 18.* *Chaz. Barb. loc. cit.*

nam. 118. Lamb. Zernl. admittunt, valere præsentationem abfentis, si eam admittit Ordinarius, seu habens influentiam, (etiam cum clausula: *Salvo jure alterius*; vel etiam, si eam non recipiat: hoc ipso enim censetur admitti. Lott. num. 43. § 44. citans plures Rot. decif.) non tantum ubi abfentis qualitas fit idoneitas et nota effer, sed etiam, ubi is ignotus est, nisi quod Barbofa excipiat præsentatum ad parochiales, eo quod tunc examinem præsentari sit de forma: Quin & eorum aliqui doceant simpliciter, valere abfentis præsentationem, dum is notus est habenti influentia, ut Lott. loc. cit. num. 37. citans Abb. & Lamb. intelligi eam notitiam, quæ concludat ad idoneitatem, ut non egeat examine. Lott. num. 40. Qualis notitia præsumitur in Ordinario ex eo, quod præsentatus sit diocesanus, juxta Rotam in *Amerina juriſdictione* d. 17. Novemb. 1614. Quod et si ubi durum videri dicat Lott. num. 41. putat tamen hæc perſumptionem prævalere, si concurrat talis præsentationis admiffio, eo quod, dum habens influentiam talem admittit, præſumatur habere ſufficientem notitiam abfentis. Verum valere præſentationem abfentis, etiam independentem ab admiſſione Ordinarii & notitia præſentantis, bene probat Caſtrop. ex eo, quod nullus juris textus hanc corporalem præſentationem præſentandi requirit pro præſentatione, ſed ad ſummum pro inſtitutione, cum ne quidem aliis præſentatio abfentis, etiam admiffa ab Ordinario, valeret. Hinc ex eo, quod Trid. ſeſſ. 24. c. 18. decrevit, præſentatum admiſſum non debere, niſi ab Ordinario examinatus & idoneus receptus fuerit, id neceſſarium ſit, non tantum in parochialibus, (in quibus de forma & ſubſtantia eſt dictum examen) ſed etiam in ſimplicibus, non interat, dictam præſentationem præſentationi, ſed inſtitutioni faciende neceſſariam eſſe, ut rectè notat Garc. cit. num. 23. Quin & ſi ad valorem præſentationis jura exigerent hanc præſentationem, jam nequidem Ordinarius, eſſi veller, poſſet valde, (quod docent ſuper dicto AA. & præter eos Riccius in *pr. reſol.* 139. § 141. Innoc. in c. 1. *Lateranenſis de præbend. &c.*) ſilem dum is cognitus eſt, admittere præſentationem abfentis, quia ea de parte eſt invalida. Caſtrop. num. 6. Tameſi autem datur verbum illud: *Repreſentetur*, quo utitur textus c. cum & plantare. de privileg. denotate corporalem præſentationem (ut probant plures reſcriptis juris civil. l. *conſentaneum. c. quomodo & quilibet index. & l. 1. ff. de verb. oblig. & tradit Gl. repreſentare, in Clem. dudum. de ſepult. Titac. de jura mariti gl. 6. num. 31. Sciv. p. 3. q. 6. num. 7. &c.) adhuc non ſignificare præſentationem corporalem præſentari, ſed procuratorem pro ipſum. Caſtrop. cit. num. 6. Idem dici poſſet de verbo illo: *Exhibetur*, dum deſignat præſentatio, eſſe exhibito perſonæ facta per patronum Episcopum; quoniam non minus rectè dicatur quoque perſona præſentanda exhiberi in edictis literis, vel procuratore eam repreſentante. Porro ſi valida eſt præſentatio abfentis, & aliunde nihil obſtet, non video, cur in libertate Ordinarii ſui habentis influentia ſit, eam non admittere, cum poſſit præſentatum ad examen vocare, aut eum examinare, & diſſerere de ejus idoneitate, antequam eum inſtituat.*

2. De cætero non attendi ſtam abſentiam, dum pro inſtitutione ſeu provisione facienda recurritur ad Papam; (ſed quod ſubſite aliquid impedimenti, v. g. defectus ætatis vel qualitatæ requiritur in præſentando à fundatore, ſuper quo Ordinarius non poſſet diſpenſare inſtituendo talem præſentatum) ſed ſuis eſt, conſtituerant de conſenſu patroni, (qui etiam conſenſus patronorum præſcriptis provisionibus Apoſtolicis habet vim præſentationis; quin & ſufficit ad acquirendam quali poſſeſſionem præſentandi, ut Corrad. in *pr. beneſ.* l. 4. c. 2. num. 7. § 1. juxta plures decif. Rot. quas citat) docet idem Corrad. obſervans ex Lott. Adidde quoque, quod, quando abſentis poſſet præſentari, poſſet patrem pro ſilio, fratrem pro fratre, conſanguineum pro conſanguineo, amicum pro amico, cum promiſſione & cau-

tionem de rato potere præſentatum inſtitui, & cauſam inſtitutionis proſequi, & inſtitutionem obſtinere: ſi tamen præſentatus tanquam notus non egeret examine; citatque pro hoc Vivian. in *pr. jurap.* l. 1. c. 1. n. 3. § 4. ●

Quæſtio 126. In qua forma debeat fieri præſentatio, an ſcripto, an per libellum, vel orationem certâ formâ verborum?

1. Reſpondeo: non requiri, ut fiat per libellum perſonæ acta Judicii, neque ut fiat per ſcripturam publicam, ſeu inſtrumentum publicum; ſed fieri poſſit per ſcripturam privatam, imò per litteras familiares, & abſque omni ſcriptura orationem. Card. de Luca de *jurap.* d. 64. num. 21. § 23.

2. Neque certa verborum forma requiritur, modò ſufficienter exprimat voluntas actualis, quæ acta præſentetur. Card. Luca *ibid.* Porro ubi utitur patronus verbis, ponit vellicitatem, quam perfectam diſpoſitionem ac determinatam voluntatem ſignificantibus, v. g. dicendo: *Pate præſentare Titium*; vel *nominis Titium in præſentandum*; vel *preſento Titium*, non expeimendo, ad quid, Card. Luca loc. cit. n. 24. ait: cum hæc ſit quæſtio facti & voluntari poſiti, quoniam juris, decidendum, & de dicta voluntate judicandum cum regulis generalibus, ſecundum quas ſolemus iſtiusmodi voluntatum perfectionem tam in actibus viventium, quam morientium dijudicare. Illud ſolùm in præſentis obſervandum, quod debeat intra terminum à jure præſcriptum probati talis voluntas coram habente influentia.

Quæſtio 127. An & qualiter præſentatio poſſit eſſe conditionata?

1. Reſpondeo primò: per præſentationem (conſentariam eſt in inſtitutione, collatione & electione, de quo vide AA. paulò poſt citandos) fieri poſſe conditionatam, ſeu ſub conditione; quin & dubiam & obſcuram, v. g. ſi dicatur patronus, ut Card. de Luca loc. cit. n. 25. *Preſento mihi proximum in parochia, vel illum, qui me baptizavit*. Vel relativi ad æternum: *Preſento illum, quem Titius præſentabit*, &c. modò intra tempus conſenſum ad præſentandum conditioni purificetur, incertitudo & obſcuritas certificetur, & fiat clara coram influentia. Corrad. l. 4. c. 6. n. 26. citans Vivian. l. 6. c. 6. n. 24. Card. de Luca loc. cit. Garc. p. 8. c. 2. n. 42. citans Lamb. p. 2. l. 2. q. 3. & §. n. 5. Porro ſi enndio vel incertitudo venit purificanda vel certificanda per habentem influentiam, ſtatim dicitur purificata & certa præſentatio. AA. idem loc. cit. Hinc

2. Reſpondeo ſecundò: poſſet præſentari inhabilis (hoc eſt, cui deſit aliquid à jure vel fundatore requiſitum) ſub expreſſa conditione impetrandi à Sede Apoſtolica diſpenſationem ſuper iſto defectu, v. g. ſuper ætate vel qualitate ſacerdotis requiſita à fundatore, intra tempus iamen datum ad præſentationem patronis, qui proinde per ea vice privati non poſſunt poſtere præſentandi, tanquam ſi inhabilem præſentarent; ac proinde ſollatio devoluta ad ſuperiorem, cujus eſt influentia, cum præſentatio facta fuerit ſub conditione. Corrad. in *pr. beneſ.* l. 4. c. 6. n. 4. § 26. juxta decif. Rotæ n. 1173. apud Seraphim. Nequaquam autem in hoc caſu impetranda bojuſmodi diſpenſationis pro præſentando inhabili ſufficit, fuiſſe intra dictum tempus datum patronis ad præſentandum potteſtatem Pontifici ſupplicam, ac de hoc docere coram Ordinario, niſi iſterit etiam ſignata, ac ſalem data, hæc nondum regiſtrata. Corrad. n. 5. Tempus verò devolutionis factæ ad influentorem incipit à die nullius obtentæ vel etiam denegatæ diſpenſationis. Corrad. *ibid.*

3. Porro hic obſervandum ex eodem Corrad. cit. n. 4. citant ſcriptum in *præſcriptis diſpenſ. apoſt.* l. 4. c. 2. n. 14. § ſeq. primò nunquam aut raro dari iſtiusmodi diſpenſationem ad partem ſine provisione; (niſi forte ſine nepotes Cardinalium, aliæ perſonæ qualiſcunq;

Callagur. beneficii, 4 Mart. 1594. coram Mancica, quam fuisse trilecti Garc. n. 227. qui omnes dicunt, quod, ubi sint plures parsoni, possunt singuli præsentare, aliis non requisitis, quando suspens. spectat ad eos ut singulos (quod in dubio semper præsumitur) & non ut universos, seu præ collegi; & sententiam contrariam Abbatis, Felin. Rochi procedente, quando, et si suspens. pertinet ad plures ut singulos, vigore tamen instituti vel consuetudinis soliti sine convenire. Item in præsentatione seu nominatione faciendæ ad Capellaniam, in qua non debet fieri institutio à superiore, ut in capellanis non collativa. Item in electione ad elemosynam aliquam faciendam, seu opus piam; quia hie ulterior actus non requiritur, sed sufficit sola nominatio; adeoque facta hac electione per majorem partem, minor pars non habet amplius, quod faciat; adeoque aliquo non vocato seu contempto, actus non valet, etiam contempto non reclamante, Garc. n. 228. Verum rationem hanc dat Callagur. quod quilibet patronorum, etiam concurrentium per modum plurium ad præsentandum, habeat jus præsentandi intra tempus à jure concessum, quem voluerit: nemo autem privandus sit jure suo sine culpa, qualiter in præsentis, si valida foret præsentatio majoris partis parsonarum, aliis patronia non præsentantur, dum adhuc tempus currit ad præsentandum, hi non præsentantes privantur jure suo. Aliam rationem dat Abbas. Roch. Felin. apud Garc. n. 225. nimirum ex regula Bartol. in l. *Omnes populi, ff. de iustitia et jure*, quam probant ibidem alii DD. quod in his, in quibus consensus majoris partis prædicat minori, etiam si pertinet ad plures ut singulos, requiritur, ut actus fiat simul, & debent simul convenire, *l. ar. sumum, ff. de pactis, l. fin. c. qui bene cedere possunt, & ibi Greg. Lopez. Siraca de decalationibus d. p. n. g.* Ad quæ tamen rationem respondet Garc. n. 224. ex Lamb. & de Cædalis, regulam illam procedere, quando factum majoris partis præjudicat minori eadem eundem actum; in præsentis autem præsentatio majoris partis non præjudicat minori quoad actum præsentandi, quia quilibet potest præsentare, quem voluerit.

2. Porro necesse non est, ut fiat hæc vocatio per citationem personalem; sed sufficit, si dicta ab institute seu Ordinario publicentur de vacatione talis beneficii, ita ut in notitiam patronorum omnium possit devenire: hac enim publicatione facta erit in culpa, adeoque imponet sibi patronos, quod non præsentaverit, dum tamen per modum unius faciendæ à pluribus præsentatio, omnes, quorum inter est vocandi, ut determinato tempore congregentur, aliis nulla est nominatio; quia congregatio legitima non erit, ita Callagur. *loc. cit.* n. 22. Dum autem aliqui nolent convenire, (intellige, dum necessarium est, ut conveniantur in omni) si præsentatio spectat ad plures ut plures, & fiat verum collegium, recurrendum est ad ea, quæ tradunt Doctores, maxime Felin. in c. *Cum omnes, d. c. constituit*. Si vero non sunt Collegium, Juxta ad instantiam aliorum statuet illis verum et locum, ubi conveniant (nisi in fundacione sit statutus) & nine non comparere facient se alienos, & præsentare poterunt actum celebrare, sicut tradit de capitulo & collegio, Garc. n. 229. § 250.

3. Respondio secundò: ad validam præsentationem requiritur, ut major pars patronorum consentiat in unum; quod ita intelligendum, ut dum communitas aliqua præsentat, major absolute pars illius consentire debet, eum aliis veniunt non sit, communitatem illam præsentasse; dum verò non à communitate, sed à pluribus ut singulis & seorsim simpliciter sit præsentatio, illa præsentatio valet & fortior effectum, quæ comparatione aliarum partium major est, seu plura concipiunt suffragia, v. gr. dum novem sint parsoni, & ab eorum duobus præsentatur Titius, ab eorum tribus præsentatur Cajus, ab eorum quatuor Sempronius, valida tantum erit præsentatio Sempronii, quis est, non sit facta à majore parte patronorum comparatis omnibus patronis, est tamen facta à majore parte patronorum, quatenus præsen-

tationem faciunt seu comparatione aliarum partium, Callagur. n. 4. citans Valf. *obstanti num. 20. Azor. obstanti §. 26. Jo. And. Sylv. Sec. juxta quæ.*

4. Respondio tertio: dum plures communitates tanquam diversa corpora concurrunt ad præsentandum, quolibet corpus unum vocem integram habebit, ique censetur nominatus ab uno integro tali corpore, qui majorem partem constituentium tale corpus pro se habuerit, & in hoc casu plurimum corporum diverforum facientium præsentationem censetur habere pluralitatem suffragiorum, adeoque illius valet præsentatio, non quia pluribus absolute personis hoc corpus corporum, sed quia ab integris pluribus corporibus fuerit nominatus, v. gr. tria collegia habent jus præsentandi: primum collegium continens 10 personas unanimiter nullo excepto consensit in Titium. Secundum, quod habet 10 personas unanimiter consensit in Cajum. Tertium habens 20 personas secundum minorem suam partem, v. g. unum ex illis 20 consensit in Titium, reliqui in Cajum. Titius non habebit majorem numerum suffragiorum, sed Cajus, Laym. ad c. *Pastorali, de rescriptis, n. p.* Idem docet Lott. *pauli p. 1. et aud.*

5. Respondio quarto: dum vota patronorum sunt equalia, v. gr. duo præsentant Titium, & duo alii Cajum, neutra præsentatio prævalet; sed est locus gratificationi, potestque habens instituire, quem maluerit, instituire, c. *Cum actum, b. l. l. l. 2. §. 11. n. 134.* Circa quod notandum, quod habet n. 135. nimirum non omnem vocem præponderantiam vel pluralitatem (intellige materialiter acceptam) solveretalem equalitatem; dum enim v. gr. Patroni habens semissem vocorum (hoc est, eorum unius suffragium tantumdem valet, quàm reliquorum suffragium simul sumpta suffragia, in casu nimirum dum hi representant unam supernam) præsentant Titium, ea reliquis verò decem habentibus alteram semissem, octo præsentant Cajum, ceteri duo prædicant Titium, non propterea Titius jam habet majorem partem suffragiorum (juxta eam habet, si quod ex istis decem habetis 6. suffragia) sed manet equalitas; Cajus namque præsentatus ab illis octo, censetur habere vota totius dicte semissis, c. ratione, quia habens majorem partem corporis, interpretative dicam habere consensum omnium. Denique quid speciale sit hac in parte clauæ religiosorum mendicantium respectu religiosi non mendicantis, dum præsentatur ad prælatum extra suum Ordinem, vide apud Laym. in c. *Quorundam, de Elect. §. circa n. 2.*

Questio 132. An & qualiter præsentatio admitti debeat ab habente institute?

1. Respondio primò: præsentatio legitime facta, & quoniam non subest vel ea pari e præsentantis vel præsentati legitima causa cum repellendi, debet admitti ab habente institute. *Corrad. l. 4. c. 12. n. 1. Proinde*

2. Respondio secundò: teneri illum admittere præsentatorem cum iisdem qualitatibus & conditionibus ipsius beneficii in limite fundacionis adjectis, etiam si illi sint juri communi contrarie. *Corrad. l. 4. c. 6. n. 42.* citans Felin. cum communi; sed neque illam potest aliter admittere. Unde plurimum interesse habentem instituire pericorari, an præsentatio fuerit facta servata forma et ad illi a iustitatore seu fundatore beneficii, *Corrad. ibidem n. 41.*

3. Respondio tertio: non debere illum præsentationem factam per patronos & acceptatam per præsentatorem admittere absolute, sed semper qualificative, & cum adjectione clausule: *Si, & si quænam;* quæ clausula id in se continet, seu significat; si & in quantum à jure admitti debeat, ac præsentandus sit competat, & præsentatio nihil de jure obici possit. Unde & sequitur citatio particularis vel generalis, discutienda jura præsentationum, ac præsentandi idoneitas, sive præsentatio ipsa fiat in concordia, sive in discordia, *Corrad. l. 4. c. 3. n. 2.* ubi etiam addit, præsentationem secundum omnium Ecclesiasticorum

curiarum usum non consuevisse aliter, nisi cum dicta clausula admitti, etiam si certo sciat habens institueret, presentantem ac presentatum, nec non ipsum juxtapositoris nullis laborare defectibus, quod minus ipsa presentatio admitti queat. Porro dicta clausula, cum nimirum ad juris dispositionem referatur, ut Barb. *de clausulis*, claus. 12. n. 2. Menoch. *conf.* 2. n. 360. Campan. *Maranta*, &c. apud Corrad. *loc. cit.* n. 4. adeoque importet admissionem in his, quae veniunt admittenda in casu presentationis, in qua concurrunt omnia requirita, quaeque propterea debet admitti, importat admissionem, & non operatur dispositionem conditionalem, adeoque presentatio censetur admissa, licet si contra importet rejectionem presentationis, quatenus presentatio non habet omnia requirita, sive de jure non est admittenda, Corrad. *cit.* n. 4. citans Ricc. *in collectan. decr.* p. 2. claus. 99. *in fine*. Menoch. *conf.* 174. n. 31. &c.

Quaestio 133. Quid agendum, dum habens institueret non admittit presentationem, vel eam rejecit, dicendo: Non admitto talem presentationem?

1. Respondeo primò: patronus in eo casu non tenetur alium presentare, si enim postea eam iudice appellationis constituit hujusmodi presentationem fuisse legitimè factam, ille, qui erat presentans, debet instillui, Corrad. *l. c.* c. 3. n. 4. citans Roch. *de jurispr. v. Honorificum*, q. 46. Barb. *de pos. Ep. alleg.* 72. n. 167.

2. Respondeo secundò: dum absque patronorum culpa de viro legitimè facta presentatio fuit rejecta, potest patronus & presentatus agere contra hujusmodi recusantem admittere presentacionem apud superiorem illius, ut cogatur eam admittere, & instituire presentatorem, & ad reficienda damna & expensis, si qua inde orta patrono & presentato, Corrad. *loc. cit.* g. 1. n. 5. De modo autem, quo in dicto casu procedere debeat ad consequendam institutionem, vide eundem Corrad. *ibid.* n. 6. & seq. & dicenda inferius de iustitia.

Quaestio 134. An, & qualiter presentatus legitimè renunciare, seu resignare possit?

Respondeo: posse presentatum ad beneficium juxtapositoris, antequam instituitur ab habente institueret, renunciare presentacioni in manibus patronorum, etiam si stetit per annum, quia iuxta ad rem, quae tantum acquiritur per presentacionem, etiam à superiore acceptatam ad beneficium, necesse non est renunciare in manibus superiorum, Corrad. *l. c.* c. 1. n. 4. citans Lamb. *l. 3. a. f. g.* p. ubi etiam subdit, idem esse, etiam si Episcopus jam admittisset presentacionem. Quin & potest idem presentatus non solum renunciare in manibus patronorum, sed & in manibus consensuque simplicis Notarii, quo casu patroni habebunt integrum tempus ad presentandum, quia per eos non stetit, quod minus presentatio sit conclusa effectum, Corrad. *ibid.*

PARAGRAPHUS II

De tempore, quo vel intra quod fieri debet presentatio.

Quaestio 135. Intra quod tempus fieri debeat presentatio?

1. Respondeo: patrono laico conceduntur 4 menses, Ecclesiastico 6. c. *Quoniam*, c. *Quia propter*, c. *Quia se*, & c. Patronatus vero mixto ex laico & Ecclesiastico, communis sententia tenet, concessum esse semestrem, tamen laici sorsum ab Ecclesiasticis nominarent (saltem dum mixtura aequalis est; dum enim mixtura inaequalis est, attendendam propon-

derantiam, v. g. si places sint laici, concessum tantum esse quadrimestre, tenent Loz. *l. 2. g. 10. n. 61.* Gonz. *dec.* apud Card. de Luca, *de jurispr.* d. 64. n. 4.) quia ratione communionis privilegium concessum Ecclesiasticis communicatur laicis, Less. *l. 1. c. 34. n. 16.* Bassae. *loc. cit.* Barb. *juris Eccles.* l. 3. c. 12 n. 168. quam sententiam est communem fateant Castrop. *cit.* r. 3. d. 2. p. 1. n. 2. citatque pro ea Abb. *in c. Cuius re.* Selv. p. 3. g. 1. n. 18. Garc. p. 5. c. 9. n. 110. Ricc. *in pr. refol.* 458. Barb. p. 3. de pos. *Ep. alleg.* 72. n. 131. Valsq. *opusc. de benef.* c. 2. g. 1. du. 3. Ipse tamen probabiliter censet, saltem dum laici sorsum ab Ecclesiasticis nominarent, patronanti mixto non concedi nisi quadrimestre. Conceditque adeo semestrem patronanti mixto, etiam si laici essent plures, quam Ecclesiastici, censet Card. de Luca *loc. cit.* n. 4. Vivian. *in pr. jurispr.* 67. c. 1. n. 9. Pail. *de refol.* l. 2. g. 4. n. 50. apud Barb. *loc. cit.* n. 169. quavis ipsa id neget de potest. *Ep. p. 3. alleg.* 60. n. 17. citatque pro se Peregrinam, &c.

2. Porro cum rege non curati de tempore & termino ad presentandum, tam in Episcopis, quam aliis ex Cabelo de patronatibus regis coram, c. 21. n. 3. ait Garc. p. 10. c. 2. n. 34. *in fine*. Card. de Luca *loc. cit.* n. 1. & sic nota receptum esse. Idem de summis principibus esse ait Castrop. *loc. cit.* n. 4. rationem hujus hanc dat, quod in regibus & summis principibus praesumatur semper impedimentum ob plura, quibus implicantur negotia, secus ac accidit in aliis patronis, ubi dictum impedimentum, quia non praesumitur, probari debet.

3. Denique dicta de tempore concessio ad presentandum intelligenda tantum esse quoad beneficia simplicitate, & secus esse de curatis & parochialibus, supradictum patronos, sive laici, sive Ecclesiastici, sive saeculares, sive regulares lux, habentes ius presentandi ad parochias patronatus teneri intra 30 dies à die veritabilis notitiae vacationis capellanis presentare, juxta constitutionem Pii V. (quae incipit: *In conferendis beneficiis*, habentibus apud Quarantam in Summar. Bullarum, V. *beneficiis*, paroch. collato, & in qua prohibetur expresse Ordinariis, ne tempus decem dierum eidem Ordinariis & patronis à Trid. ad nominandum idoneos ad Ecclesiam regendam coram deputatis examinatoribus praefixum, ultra alios 30 dies prorogare praesumant, ac presentati, examinari & approbati debent intra duos menses à die presentacionis, & habiti examinis instanti, aliter beneficium devolvi ad Papam) habet Bassaeus *idem* serè verbis, *Tit. 2. v. Beneficium*, §. 5. n. 5. de hoc apud alios non invenio.

Quaestio 136. Num sufficiat patronum intra tempus sibi datum ad presentandum presentasse à se delectum Ordinario ut examinetur, dum collatio seu institutio facienda est per inferiorem?

Respondeo negativè: sed debet eundem adhiberi intra dictum tempus presentasse coram illo, qui facturus est collationem seu institutionem, Garc. p. 10. c. 3. n. 6. testans sic resolutum in *Ardulian. jurispr.* 22. *de leg.* 1595.

Quaestio 137. An, & à quo concessum à jure tempus patronis ad presentandum abbreviari aut prorogari possit?

1. Respondeo primò: patronus, sive à Laicus, sive Ecclesiasticus fuerit, potest cum consensu Episcopi in limite fundationis dictum tempus tam prorogare quam abbreviare, v. gr. dum est Ecclesiasticus, statueret, ut presentatio à suis successores patronis Ecclesiasticis debeat fieri ante semestrem, quin & praestare presentacioni faciendam unicuique tempore mortis, ut Martinus Anthonin. *variar. refol.* l. 1. *refol.* 112. *casu* 15. *over.* 5. Similiter ut possit fieri post elapsam jam senectutem. Et dum pauperus est laicus, sta-

statuere, ut debeat fieri præsentatio apoc, vel ut possit fieri etiam post quadrimestre; potest enim, ut sæpe dictum, fundator apponere modum vel conditionem non solum intra vel præter, sed etiam contra jus commune, adeoque tenet fundatoris quod ad dictum tempus attendendus & servandus, Card. de Luca *loc. cit.* n. 12. citans Vivian. l. 3. c. 1. n. 16. Corrad. l. 4. c. 2. n. 61. § 2. ubi etiam addit ex Mario, Anton. *loc. cit.* posse tamen tunc postmodum tempus à fundatore præfixum prolongari ab Episcopo, uti & ab eodem tempus à jure concessum abbreviari; cum contrariorū eadem sit disciplina. Verum cum in primo ageretur hac ratione contra voluntatem fundatoris, in secundo verò contra jus commune, permittens totum illud tempus patrono, non video quo modo hæc possit Episcopus; nisi forte dicatur, quod ait Corrad. *loc. cit.* n. 66. posse iudicem ob causam terminum à jure statutum abbreviare & prorogare, ut Doctores in l. 2. de re iudic. de cetero.

2. Respondeo secundò: potest Ordinarius (idem videtur de inferiori Episcopo habente ius iurisdictionis) prorogare quadrimestre illud & semestris etiam ad aliud semestris; cum prorogatio ista in solis habentibus ius iurisdictionis cedat præiudicium, utpote in cuius favorem deest iurisdictionis illa temporis à jure facta est, cui favores ipse cedere potest, cum minusquisque rei sue sit moderator & arbiter, Card. de Luca *loc. cit.* n. 16. Corrad. *loc. cit.* n. 66. Caltrup. *loc. cit.* p. 1. n. 8. citans Ugolin. de pot. Ep. c. 1. § 1. n. 4. Ricc. in pr. fess. Eccl. res. sol. 121. Parit. de res. l. 7. q. ult. n. ult. Barb. *loc. cit.* § 1. n. 143. Unde jam etsi patrono lapsus fuerit terminus datus à jure ad præsentandum, adhuc Ordinarius sine habens influere, ad quem jure devoluta est collatio, permittere potest patrono, ut præsentet; cum devolutio hæc sit in favorem Ordinarii, evincere potest, Caltrup. *loc. cit.* citans Lamb. l. 2. p. 2. n. 37. n. 3. Barb. *loc. cit.* n. 170. Card. de Luca *loc. cit.* n. 68. citans Vivian. *loc. cit.* c. 2. de suppl. *verba*. in quo dicitur: Si non præsentetur patrono intra tempus, liceat tibi ordinare in his Rebus; verbum enim: *Licet*; favorem & licentiam, non necessitatem imponit. Sed neque per hoc fit iniuria superiori, utpote ad quem non sit devolutio collationis, nisi post dilatarem per 6 menses à facta præsentatione, quæ fieri poterat ultimā horā quadrimestris vel semestris illius, institutionem. Neque dici potest creati per hoc præiudicium Ecclesiæ, quibus diuturna vacatio foret esse damnoſa, & præpetua ob utilitatem publicam, seu dictum damnum evitandum præfixum esse patrono quadrimestre vel semestris. Nam præterquam, quod absque eo Ordinarius post factam jam præsentationem possit differre institutionem seu provisionem, nec ante ad alium superiorem devolvatur potestas conferendi, dum ius patronatus est licetorum, collatio Ecclesiæ spectat ad Episcopum; si Clericorum, spectat ad eundem clericos, adeoque ex revivacatione Ecclesiæ non patitur notabile damnum; præsentem, cum tales Ecclesiæ, in quibus cadit præsentatio, non sint cathedrales aut collegiatae, Corrad. *loc. cit.* citans Lamb. p. 1. l. 2. a. 7. q. 1. n. 68. § 6.

3. Non potest tamen illud prorogare plus, quam ad 6 menses; quia non potest ultra 6 menses institutionem differre, quin ad alium superiorem devolvatur institutio, Caltrup. *loc. cit.* citans c. 2. de concess. *prob.* & Barb. *ubi antè* n. 170.

4. Potest requiri ad hanc prorogationem causam aliquam, satis indicat Corrad. *loc. cit.* dum inquit: posse prorogari tempus illud ad effectum, ut patroni possint melius pro idoneo præsentando deliberare, & inde non nihil causa possit terminum à jure statutum prorogare; & sic videmus iustā causā interveniente, maxime, quæ utilitatem Ecclesiæ, cui providendum de rectore, respicit, concedi dictam prorogationem à Pontifice; dum ad eum recurritur, non enim, ut inquit Corrad. *loc. cit.* n. 68. Episcopus semper hac urbanitate uti consuevit, quæ est in prorogando patronis tempus ad præsentandum, in quo casu potest potest ex prorogato à Pontifice. Sed crederetur, non adeo magnam necesse esse interve-

nire causam, ut Ordinarius hac in parte gratificetur patronis, cum profusus in eius ius sit institutionem ipsam, saltem ad aliquod tempus intra 6 menses differre.

Quæstio 138. Quo tempore intra dictum quadrimestre vel semestris fieri possit præsentatio?

1. Respondeo primò: præsentationem posse fieri valde & sicut quocunque die, etiam festo intra dictum tempus; cum tempus illud quadrimestre vel semestris semper sit continuum, & quocunque die currat, etiam diebus festis, juxta c. 3. h. 1. Caltrup. *loc. cit.* p. 1. n. 4. citans Barb. *loc. cit.* l. 4. c. 2. n. 79. citans Vivian. l. 3. c. 1. n. 6. § 7. Adeoque etiam fieri potest die Nativitatis Domini aut Paschalis; cum sit quid spirituale, & actus voluntatis extrajudicialis, quamvis, dum inagatur super beneficio, vel præsentationis legitimatæ, velletque tam examinare Ordinarius ex officio in forma iudicii, vel super ipso iuramentum quoddam proprietatem, vel quali possessionem illius, talis processus nequeat fieri diebus festis, Corrad. *ibid.* § 8. citans Gemin. in c. Concretatum, de appell. in 6. Barb. *dicta alleg.* 72. n. 144. Quare liberius.

2. Respondeo secundò: potest fieri etiam de nocte, ut eandem rationem; quia dictum tempus est continuum, & currit de momento in momentum, & computatur per menses, & mensis per dies 14 horarum, ac ita inclusit nocte, Corrad. *loc. cit.* n. 70. § 8. citans Lamb. *ubi antè*. Unde, ut ibidem Corrad. si Episcopus jure devolutio confert beneficium iurisdictionis licetorum ultimā die quadrimestris, & si patronus ultra non præsentat, & alter illud impetravit à Papa, obinebit illa impetratio; quia collatio facta ab Episcopo est ipso jure nulla; nec consensus patroni ex potest præfixum potest illam ratificare; cum fuerit nulla, maxime in præiudicium impetrantis; quia etiam ultima dies spectabat ad patronum. Idem procedit in patrono Ecclesiastico de ultima hora semestris ob eandem rationem, etsi plerique Doctores loquantur ferè ubique de ultima die quadrimestris, quin & de posteriore, juxta de c. 1. § 18. de jurepatr. in an. quæ quia patroni Ecclesiæ habent maius jus ad beneficia quam laici, adeoque nunquam ius Ordinarius jure devolutio providere Ecclesiæ, seu conferre ante elapsam etiam ultimam diem, etique illa collatio nulla, Corrad. *loc. cit.* n. 81.

3. Respondeo tertio: posse præsentationem (idem est de institutione, & qualibet alia provisione beneficii); secus tamen est de electione, quæ fieri nequit, ut Majol. de irregul. l. 4. c. 37. n. 6. Rodriq. *qq. reg. ra.* 2. q. 53. n. 13. in sepulchro rectoris; mox à morte & ante sepulchrum defuncti Rectoris; cum totum tempus datur à jure patronis ad præsentandum, sit eorum, & illi currat ab hora mortis defuncti Rectoris beneficii, Corrad. l. 4. c. 6. n. 39. § 40. citans C. Bonae elect. Garc. p. 10. c. 1. n. 38. Etsi de honestate sit exspectare, donec defunctus Rector sit sepultus; Antiores iidem com. communi ex C. Natus, 2. d. 79. quin & si fieri potest collatio, simul ac beneficiarius mortuus est, vel alio modo vacat beneficium, Ordinarius etiam ignorante mortem vel vacationem (intellige, sub conditione, si vacet) in Garc. l. c. 1. n. 37. citans Corrad. de benef. p. 1. c. 7. n. 7. & solum p. 3. c. 1. n. 4. Idem dicendum videtur de præsentatione.

Quæstio 139. Quomodo computetur dictum tempus?

1. Respondeo primò: computatur per menses, secundum quod hi occurrunt in calendario, & non ut singulis mensibus attribuantur dies 31, Garc. p. 10. c. 2. n. 42. citans Sanchez. l. 2. de matrim. d. 24. n. 14. Menoch. de arb. l. 2. Cysse se. num. 21. Mandos. de elect. p. 1. c. 3. Boërium, & plures alios contra Hostiensium in C. Lucet, de supplend. *verba*. Quinquies in repet. C. De multa *in* 27. Preceditque id, etiam

annus sit biflexilis, v. g. si beneficium cepit vacare primâ Januarii, fuitur semestris ultimâ mensis Junii, de possunt præsentare patroni usque ad primam Julii exclusive, & si vacare primâ Januarii horâ octavâ mane, finitur primâ Julii horâ septimâ, seu octavâ matutina exclusive, etiamsi annus sit biflexilis. Anchores tamen, Castrop. loc. cit. n. 4. Secundò computatur hoc tempus continuû diebus singuli ad 24 horas, ut dictum paulò antè.

2. Relp. secundò: tempus, sive à jure, sive à fundatore datum ad præsentandum computatur seu incipit currere, non ab hora, quâ beneficium vacat, sed ab hora, quâ patronus cepit habere noticiam istius vacationis, Corrad. l. 4. c. 2. n. 73. dicens, etsi olim contrarium senserit Rota, aut etiam antiqua jura, neque c. 1. de suppl. c. 1. de concess. prob. id hodie non tenere, Loet. l. 2. g. 6. n. 13. Garc. loc. cit. n. 14. Castrop. loc. cit. n. 3. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 21. g. 11. Barb. de par. Ep. p. 5. alleg. 72. n. 134. Titq. de retrad. tit. 2 § 31. num. 7. Et contra Lamb. p. 2. l. 2. g. 1. a. 8. Flor. de Menz. g. 3. n. 10. & alios apud Garc. Hujus enim temporis determinatio est in ordinem negligentiam patronorum; negligentiam autem habere non possunt, nisi vacationem scient, Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 16. quamvis ibi agat de collatione, eadem tamen est ratio. Sic etiam tempus dictum currat patrono à die scientie commissi criminis, ob quod quis ipso jure seu facti privatur beneficio; ignorantiam tamen justè non excusat, Corrad. loc. cit. citans Lamb. l. 2. p. 2. g. 1. Proceditque id ipsum, etiamsi fundator mandasset præsentationem faciendam esse intra 4 menses à die mortis vel vacationis; quia debet intelligi & suppleri à die noticiæ, cum volentes fundatores semper intelligantur secundum jura communis dispositionem, dum aliud non est expressum, Corrad. l. 4. c. 2. n. 74. Idem est, ut ibidem Corrad. etiam in Bulla collationis factæ à Papa per devolutionem ob non servatum tempus datum ad præsentandum dicatur: à die vacationis, Garc. loc. cit. citans Roch. v. Honorificum. g. 27. & Abb. in c. Nos quidem, de testam. Quin etiam procedit, etiamsi fundator præfixisset tempus quantumcunque breve, v. g. unum mensem, nam ubiqueque à lege præfixitur terminus certus, necesse est, ut præcedat notitia, cum, ut dictum, sine illa dari nequeas negligentia, Corrad. loc. cit. citans plures Rote decisiones.

3. Quare jam obijciens patronum non præsentasse in tempore (idem est de impetrante, dum nimirum impetratur beneficium paripatronatus laicorum per devolutionem ad sedem apostolicam ob non factam præsentationem intra tempus statutum, Corrad. loc. cit. n. 74. Ubi etiam, quod propterea malè agant Excores litterarum apostolicarum super provisionibus beneficiorum per devolutionem impetratorum; dum vix litteris ipsis præsentatis, preceunt ad collationem, non examinato an præsentator vel collator omittens præsentare habuerit veram scientiam vacationis, nec ne; cum hæc scientia determinari debeat per iudicem, sive delegatum, sive ordinarium) debet probare, patronum habuisse scientiam vacationis, quia quamdiu hæc scientia non probatur, præsumitur ignorantia; cum credendum non sit, patronum scientem beneficii vacationem per suum omittere, Corrad. loc. cit. num. 75. Castrop. loc. cit. n. 3. citans Barb. ubi supra n. 136. Garc. loc. cit. n. 34. Et 37. citans desuper claratam Rote decisionem in una Firmiana altaris, 5 Decemb. 1794. Quin & scientiæ hujus temporis probandum est plenè; cum sit de substantia, ut Gabriel. Spino etc. paulò post citandi.

4. Scientiam verò hæc seu notitiam debere esse & probari veram, indubitatur & certam, & non sufficere præsumptam & verisimilem, eò quod, dum agitur de ponendo negligentiam alienius, non sufficit scientia præsumpta, etiam ex eo, quod publicum est, tenent Corrad. loc. cit. n. 74 (et ibidem dicat, quod cum paria hoc scire, & debere scire, idè recipiendum esse currere tempus collatori à tempore, quo scire debuit) Loet. loc. cit. n. 24. citans Putzum l. 1.

in correct. decis. 142. n. 2. Lsp. alleg. 78. n. 12. Mohed. de prob. decis. 4. Et dicens etsi olim aliter visum Rote decis. 1. de jurispr. in amicis. eam tamen decisionem hodie non servari. His accedunt Titq. de retrad. § 35. gl. 4. n. 7. dicens, requiri veram & certam scientiam, & non sufficere interpretativam, Card. de Luca de jurispr. l. 64. n. 5, dicens: Non sufficere nec præsumptam, nec interpretativam, nisi facti circumstantiæ probent, quod allegata ignorantia esset inverisimilis, sicut alii vocant, crassa & insipida (super quo, ostendere consistente in facto, determinata regula dari non possit; cum pendeat à circumstantiis, inter quas ponderanda, an patroni essent in loco, nec ne, in eadem vel diversa diocesi, etc.) adeoque, ut addit n. 7. Invaluisse hæc opinionem, ut probabilis ignorantia impediat lapsum termini, Paul. de Coad. p. 6. a. 3. n. 42. Beronius in C. Quoniam, h. 1. n. 52. Delphin. de jurispr. l. 2. n. 178. Grillon. etc. apud Garc. loc. cit. n. 34. dicentes: Requiritur scientiam veram, non interpretativam. Item Hieronymus Gabriel. l. 2. conf. 185. Spino de testam. gl. 4. n. 21. apud Garc. quatenus dicunt: Quod quamvis Ordinarius, qui visitare debet & perquirere, impoat negligentia, si nesciat beneficium vacasse, cum de facto vacat; patronos tamen non debeat censeri negligens, si nesciat vacationem, tamen notam in locis vel Ecclesiæ beneficii ejus jurisdictionis non subiectis. E contra sufficere scientiam veram vel præsumptam, tenent Selva. p. 3. g. 9. Garc. loc. cit. n. 38. ubi: Quod aliud sit scientia præsumpta, aliud interpretativa: neque excludi scientiam præsumptam ab AA. negantibus sufficere interpretativam. His accedunt Zerol. in pr. Ep. p. 1. v. jurispr. g. 1. de 1. etc. dicentes: Sufficere tempus verisimilis notitiæ, vel de Castrop. loc. cit. tribuit plures Doctores censere patrono currere tempus à die, quo verisimile, scientiam habuisse; cum raro possit esse probatio certæ scientiæ: hæc autem scientiæ præsumptam conjecturis attentè distantia loci, in quo situm beneficium, qualitate ipsius beneficii, longitudine temporis ac vacationis famæ, aliisque ponderandæ, & à iudice determinandam esse, ajunt Garc. loc. cit. n. 34. Castrop. loc. cit. n. 3.

5. Porro quamvis Officiales Regum scient vacationem, negligentiam tamen. Illorum non nocet Regi; quin & regi ipsi scienti vacationem non currere tempus quatuor mensium ex legitima præscriptione ex Cabello supra docent Garc. loc. cit. n. 34. Corrad. l. 4. c. 2. n. 64. De pupillis autem vel amensibus aliisque imperfecti iudicii habentibus inuocem vel curatorem, seu alium legitimum administratorem, scientiam certam ruitis, curatorem, &, præjudicet, & lapsum termini inducere, tradit Card. de Luca loc. cit. n. 9. & eò quidem fortis, dum pupilli hac ratione damnus non paritur, ut Ordinarius salvo pro aliis vacationibus jure præsentandi pupilli, providendo ex jure devolutio suppleat vires administratores, nisi forte id redundaret in eundem pupilli alteriusve sub administratore viventis supplantationem & buriale præjudicium.

6. Ac denique, dum plures sunt patroni, omni que ex illis ignoravit vacationem (aut et probari non potest scientia vacationis) & hinc præsentare omisit, reliqui verò scientes vacationem præsentare omiserunt, unus ille ad præsentandum admittitur, etiam post elapsum tempus præstium alias, aliis exclusis à præsentando, Castrop. loc. cit. citans Barb. ubi supra, n. 137. Garc. loc. cit. n. 41. recitans desuper claratam Rote decisionem, Corrad. loc. cit. n. 74. Dum tamen inter hos patronos non sunt pupilli, eorum ignorantia, quæ refertur à pupillari ætate, non impedit in isto casu devolutionem collationis ad Ordinarium, eò quod aliis Ecclesiæ & beneficii læ perennem vacationem pati cogentur, ait Card. de Luca loc. cit. n. 8.

Questio 140. Qualiter dictum tempus, quod aliis per se loquendo curris continuum, seu est continuum & non utile, non currat patrono impedito?

1. Respondeo primò in genere: quodcumque occurrat impedimentum legioni omni, sive jura, sive facta (sive sub initium vacationis beneficii, sive ex intervallo) impediens, quò minus patronus præsentare possit, non currit illud tempus; non enim quis sine culpa omittens quid, puniri debet. Garc. p. 10. c. 2. n. 17. citans Abb. in c. quia diversitas, de causis prob. n. 3. Gutierrez. eam. q. 1. c. 28. Roch. v. bursarium. q. 28. n. 58. Boëtium. Selvam. &c. Castrop. loc. cit. n. 1. citans insuper Paril. de regim. l. 1. t. 9. l. 1. n. 11. Menoch. &c. Barb. de per. Ep. p. 3. alleg. 72. n. 138. Item juris fecit l. 1. c. 12. n. 170. citans Rebuff. de pacif. poss. n. 304. Flores de Menz. par. q. 3. n. 4. &c. Ubi varia enumerat impedimenta, nimirum legitimam patroni absentiam, (quam etiam præsumi in dubio, ait Flores de Menz. apud Barb. loc. cit.) v. g. Reip. causi, vel ut Garc. n. 18. pro absolutione obtinenda, inquit in hac occasione, per hostilitatem aliquem inimici, propter quem non habet tutum accessum, vel etiam, ait Card. Luca loc. cit. n. 11. citans Lore. Barb. Garc. &c. errorem, dum nimium erroneè facta est præsentatio coram alio, quam eorundem quo fieri debebat. Sic & inter legima impedimenta numerati, dum facta præsentatio in tempore de persona idonea, præsentare acceptare noluit, seu alias clara culpam præsentantis præsentatio effectum fortiri non potuit, ait Card. Luca loc. cit. n. 15. citans Vivian. l. 1. c. 2. n. 27. Barb. cit. alleg. 72. n. 103.

2. Respondeo secundò in specie: mori & pendente lite, dum lis est inter patronos, quolibet præsentante sibi competere præsentationem, currit illud tempus ita, ut si intra tempus à jure datum ad præsentandum lis non fuerit finita, & ob hanc causam omittente præsentare, Ordinarius pro libito suo conferre possit beneficium. Garc. p. 10. c. 2. n. 19. inquiriens, durante lite super jure conferendi seu eligendi non currit tempus, licet fecus sit in patronis. Lore. l. 2. q. 6. an. 26. (qui etiam ait, in hoc casu discorde super iurisdictionis pertinentia, etiam si facta fuisset præsentatio intra terminum juris, hanc elidi, & ad Episcopum devolvi collationem, si iura dictum terminum lis non finitur.) Ubi etiam eam elidi, ait, si Episcopus ex duobus præsentantibus alterum prætergite non possit sine scandalo, (intelligendo non in scandalum simplex ex lite, vel scandalum juris, sed scandalum facti, & quidem actionis, & ex ipso occurrere nequeat.) Castrop. loc. cit. n. 6. & apud illum Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 12. juxta a. quensam. & c. cum te. l. 2. c. 12. Proceatque hoc ipsum tantum, dum ulla contentiō inter patronorum est in possessione præsentandi, aut super possessione lis moveatur. Secus enim est, dum lis est super proprietate, & constat unum illorum esse in possessione; hic enim valide præsentare potest, juxta dicta superius. Castrop. loc. cit. citans Abb. Roch. Gregor. Lopez: &c.

3. Principalem nihilominus responsionem sic limitare videtur Card. Luca loc. cit. n. 12. Quod licet textus cit. c. quensam, in casu licitè inter patronos non terminata intra terminum datum ad præsentandum deferat collationem Ordinatio pro illa vice, non tamen id concedat, nisi urgeat ratio scandali, ne alias Ordinarii affectentur excusationes, & lites excitationes non terminarent, citatque pro hoc Lap. & ait, item inter patronos tunc colligere scire, ut illis non currit tempus, dum colligentes patroni protestantur, quod interim pendente lite non debeat illi currere tempus. Dum vero lis est inter patronos & Ordinatum super ipso iure patronatus, Ordinatio concurrente Ecclesiam liberam, patronis sustentibus esse subiectam, non currit patronis tempus, ne aliis aliisque sententia Ordinarii vinceret, & patroni succumbere. Unde in isto casu Episcopus Ordoconum fecit Vicarium constituere debet, quousque lis finitur. Castrop. loc. cit. n. 7. citans Ricc. in pr. fidei Eccl. refel. 170. n. 2. Barb. cit. alleg. 72. n. 140. Idem est: nimirum non currit patronis tempus, dum lis est inter ipsos præsentatos, quolibet præterente se præferendum; debet enim tunc Or-

dinarius cuiusque jura examinare, & pronunciari sententiam in favorem illius, qui potius jus habet, facere institutionem, & non ante, ne alius injustus sit, privando præsentatum jure qualifio. Castrop. loc. cit. citans Barb. ubi ante: quamvis nec tunc patroni durante lite alium tertium præsentare sine vitio attentari possint, ut Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 173. citans Lancelot. de attentatu. c. 4. in præf. n. 608. Covar. præf. q. 3. c. 36. n. 7. &c. Ubi nec aliam in locum unius præsentati mortui sufficere, Barb. ibidem citans Caldenin. Calladot. &c. Item dum inter patronos est discordia, non super jure præsentandi, sed super habilitate præsentandi; debet enim prius hæc lis definiri, cum dubium sit de jure quæsitio præsentandi, & textus supra citati loquentes de contentione patronorum super jure præsentandi, non debent trahi ad jus quæsitum præsentandi. Castrop. & Barb. l. cit.

Questio 141. An & qualiter currat patroni dictum tempus, dum intra illud nominatus ab illis intra idem tempus non consentit vel renuntiat facta de se præsentationi, aut diem suum obiit, aut occultum ejus vitium detegitur, ob quod facta præsentatio irritatur?

Respondeo: incipere iterum de novo illi currere illud integrum à die dissensu, renunciationis, mortis, irritationis illis notæ, ac si vacatio nova accidisset, hoc est, patronus laicus iterum habet quod dimittit tonum, Ecclesiasticus semel, dummodo nihil fraudulenter egerint. Corrad. pr. benef. l. 4. c. 3. n. 19. citans Vivian. l. 7. c. 4. n. 10. Lamb. l. 2. p. 2. q. 1. c. 17. juxta c. si electus, de elect. n. 6. nam et si hic textus expresse loquatur de electione, extendi tamen etiam eundem ad præsentationem, ait Corradus.

Questio 142. A quo die incipiat currere patrono tempus, dum præsentatio faciendæ ad beneficium a primæ erectionis vacans, hoc est, cui primæ vice seu primus à fundatione dandus Rector?

Respondeo: faciendam esse post, & non ante decretum erectionis beneficii, incipitque currere tempus datum patronis ad præsentandum à die, vel etiam ab hora præstati consensu Ordinarii in fundationem beneficii patronatus; hic enim consensus est causa beneficii & patronatus efficiens, illique præstito, in convenientem incipit quis esse patronus; tempus autem dictum incipit currere mox, & non ante, ut actum perfectus est. Corrad. l. 4. c. 1. n. 5. & c. 6. citans Vivian. l. 1. c. 2. n. 55. Lamb. p. 1. l. 1. c. 9. q. 4. n. 1. Intelligendumque id pari modo de beneficiis in abstracto erectionis, consistentibus in certis redditibus, sub onere v. g. celebrandi tot missas in tali Ecclesia vel Capella; aliisque eo, quod interveniat adificationis, dotatio, consecratio Ecclesie vel Capelle; ex eo namque, quod spiritualia non occupant locum, possunt beneficia dicto modo erigi sub diversis invocationibus, etiam ad idem alare, & consuetudo admittit talia beneficia, quæ constare ex sola dote, efficientique fundatur ob talem fundationem in abstracto factam patronis. Corrad. ibid. n. 7. ex eodem Lamb. & n. 1. & seq. Hinc jam, dum beneficii erectionis faciendæ esset auctoritate Pontificis, & executione litterarum committeretur Ordinarius, qui dictam auctoritatem erigat, tempus patroni ad præsentandum non currit, nisi mox à decreto ejusdem Ordinarii continenter dictam erectionem, causa cognita se precibus verificata; non enim dici potest, illud currere à die dictæ dictarum litterarum, cum Pontifex nunc non faciat erectionem, sed mandet eam fieri per executionem. Corrad. ibid. n. 9. Quod si autem (ut si regulariter fieri consuevit) non ab ipso Papa fieret erectionis, dicere-

turque in predictis literis : *Insistimus, ergimus*, cum jam tum eruditio & fundatio sit perfecta, nihil est, quod minus dictum tempus incipiat currere à die date. *Corrad. ibidem.*

Questio 143. Num presentatio fieri possit post terminum edicti, (de quo edicto est c. fin. de elect. in 6. & de quo fusius, ubi de tempore institutionis) & quomodo susciñatur facta pendente termino edicti?

Respondeo : cum littera edictales seu edictum proponatur nonnulli post presentationem factam, ac presentari acceptationem. *Corrad. l. 4. c. 3. num. 19. Lott. l. 2. q. 13. num. 53.* adeoque supponat presentationem factam per aliquem, sive ille verus, sive putativus fuerit patronus, presentatio fieri non potest post propositum edictum, antequam contat. Sed de ea est præcipuum hujus edicti visus, ut facta presentatione, etiam per patronum putativum, & post lapsum termini in edicto propositi, subsisteret institutione, patronus verus & legitimus superveniat, non audiatur sed pro ea vice præjudicium illud sibi imponit. *Lott. l. 2. q. 13. num. 50. Gemin. in c. 2. de off. Vicar. in 6. Oldr. conf. 3. n. 2. Lamb. l. 2. p. 2. q. 6. a. 27.* Neque illi, ut ibidem *Lott. num. 51.* suffragatur, nondum esse elapsum quadrimestre aut semestris à jure concessum ad presentandum, (quamvis id plurimum controversum dicat ex deductis per Lamb. *loc. cit. q. 1. a. 28. per eum.*) cum non proponatur edictum, nisi post factam presentationem per aliquem, & sic in eo actus presentationis confirmatur ditatio illa quadrimestris vel semestris patroni concessa, de in ipso edicto proponatur terminus contra omnes in genere. Unde, licet patrono postea comparere non impeditur, quod non presentaverit in termino edicti, cum edictum id non continet, imputatur tamen, cur in termino edicti non comparuerit, & deduxerit jus suum. Ita *Lott. num. 53. ex Lamb. cu. a. 18.* Verum hæc procedere ait *Lott. num. 54. & 55.* non nisi supposita validitate edicti & institutionis; si enim institutio fuisse invalida, v. g. præscripta aut facta contra legem fundationis, aut etiam ipso edicto existente nullo inficeretur, non fore attendenda, & nullum præstare impedimentum, résonne repouaretur integra, & deberet admitti ad presentandum; qui se opponeret; citat pro hoc *Lott.* aliquot Rotæ decisiones. Nihilominus si validum edictum, & sola institutio aliunde invalida, eatenus comparens post terminum edicti admittendus est, si iustum impedimentum, quod minus comparere intra terminum edicti, adduxerit. *Lott. num. 56. citans Oldr. conf. 3. num. 3. & Rotam in Valentina beneficij 31. Jan. 1621.*

Questio 144. Num possit patronus presentare per seipsum vel procuratorem ante obitum beneficiati, seu antequam vacet beneficium?

Respondeo negativè: nisi forte sic institueret fundatur in limine fundationis. Verum de hoc satis superà, ubi quid possit patronus.

PARAGRAPHUS III.

De mutatione & variatione presentationis factæ.

Questio 145. An & qualiter liberum sit patrono in presentatione variare?

Respondeo primò: post institutionem legitimam nulli patrono licet mutare, seu alium instituentem presentare, cum jam institutus habeat jus in re nimirum in beneficio. *Castrop. loc. cit. p. 6. cum communi, juxta c. quid avarum. h. r. & c. si ubi afferretur, de prob. in 6.* Idque verum, etiam si realis institutio seu possessionis traditio eodem facta, cum in

rebus & juribus spiritualibus per solam etiam verba institutionem seu collationem jus in re acquiratur, tamen ad huc immutatio necesse secuta, juxta c. si ubi, de probando in 6. *Perb. ad b. r. n. 98.*

2. Secundò: post factam nominationem re adhuc integrâ, seu presentatione nondum factâ superioris, reitue potest patronus, & alium presentare, & quidem expressè de Capitulo, ubi id jus habet presentandi, & jam capitulariter consensit in nominationem Tui: id assent Laym. *ad c. de elect. sub iuratum. num. 3.* Secus ac accidit in electione, ubi publicum in Capitulo electionis scrutinium revocari amplius nequit.

3. Tertiò: patronus laicus, si presentavit indignum seu inhabilem, potest, intra tempus tamen datum ad presentandum, corrigere errorem, & alium habilem presentare. *Corrad. l. 4. c. 6. n. 41.* Item mandari ei debet, ut alium idoneum presentet. *Perb. ad hunc tit. num. 104. juxta c. cum vos. de off. jud. Ordinar.* Si enim patronus laicus mutare potest, dum presentavit idoneum, ut passim post dicitur, multo magis id poterit, dum inficietur, adeoque abique culpa sua presentavit idoneum. *Perb. ibid.* Quod si autem inordinat, aut aliunde relictus errorem suum intra quadrimestre ipsi ad presentandum designatum, alium idoneum non presentavit, libera collatio ordinario collatori relinquitur, eo quod paria sint: nullum perfectioris, & inhabilem presentare. *Laym. ad c. cum vos. de off. Ord. num. 2. cum communi.* Hoc idem, quod nimirum, dum inficietur presentatum inhabilem, subsistere possint alium, abique eo, quod pro illa vice devolvatur collatio ad Ordinarium, ad patronos Ecclesiasticos extendit *Barb. juris Eccles. lib. 3. cap. 12. n. 174.* Argumento *cu. c. cum vos. ubi etiam n. 176.* quod patronis laicis, etiam elapso tempore alia dato ad presentandum, permittatur alterius idonei presentatio, modò intra terminum aliquem presentare, & interim, ne Ecclesia divitiis vacans dispendium patitur, idoneus sit ac Vicarius aut Oeconomus constituendus, juxta *cu. c. cum vos. Unde etiam colligi videtur, post detectum errorem in idoneitatis habere patronos illos integram iterum tempus. Sed postè quoque patronum laicum, etiam dum sciatur presentavit indonum, substituit alium, & non esse pro ea vice ipso jure privatum potestate presentandi, tenet *Perb. l. cit. citans Fagn. in cu. c. cum vos. num. 39. cum gl. Imol. Archid. in c. cum vos. apud C. de Lenc. eo quod, cum hæc perna privationis statuta eligens presentari indignum nullibi in jure intenteretur presentantibus sciatur indignum, ad hos, dum laici sunt, extendenda non sit, & L. L. civiles contrarium statuentes sciatur presentantibus indignum attendenda non sint, utpote disponentes in materia Ecclesiastica sensu spirituali, vel spiritali annexa, scilicet de jurepatronatus. *Perb. ibid. ex Fagn. loc. cit. num. 46.* testante, hanc sententiam approbatam à S. Congreg. Concilii. Contrarium tamen tanquam communis receptum sequuntur *Card. Luca de jurep. d. 47. num. 2. & apud alios Barb. in alleg. 72. num. 105. Roch. Lamb. & c.* addidit etiam *Card. de Luca*, multo magis id procedere, & esse locum devolutioni, quando indignitas non solum provenit à dispositione juris communis, sed etiam à lege fundatoris, ejus ignorantia allegari non potest à presentante, oportet qui ex illa suum jus metatur, cum id implicare videatur abusu facultatis sibi competentis, & consequenter delictum positivum minus excusabile, etiâque pro hoc *Barb. loc. cit. & Vivian.* Idem tradit *Corrad. l. 4. c. 6. num. 31. & 41.* quamvis in sibi hoc *num. 41.* nonnihil videatur contradiçere, dum ait : & cum patronus laicus teneatur ferre qualiter requiritur in fundatione, si intra tempus datum ad presentandum errorem non correxerit, habilem presentando, devolutio fiat ad Superiorem; adeoque videtur supponere, non eo ipso, quod sciatur indignum presentare, hæc devolutio fiat. Certe & indubitat contrarium dicendum de patrono Ecclesiastico, seu persona Ecclesiastica, cui compet**

juspardonatus nomine Ecclesie, nimirum illi, obi
praestavit indignum, non posse subtrahere alium,
sed pro illa vice privatum (vel, si sit Pirih. altem
privandum per sententiam iudicis) potestate prae-
tendi, collatione liberā devolutā ad proximum Superi-
orem. Lell. lib. 2. c. 3. §. 3. num. 29. Barb. loc. cit.
num. 175. citans Ulp. de potest. Episc. c. 5. §. 1. t. 6.
Gratian. dist. foris. c. 58. t. 1. G. Pith. lib. cit.
citans Laym. l. 4. Theol. moral. tr. 2. c. 13. num. 7.
Innoc. & Abb. in c. cum videret. Barbosam in eod. lib. ad
c. cum antea. h. e. Hanc tamen penam privationis
pro illa vice non incurtere (adeoque, quod sequitur,
potest mortis) patronos Ecclesiasticos, qui indignum
ex sola confessione notam praestiterunt, cum haec
pena spectet ad solum forum externum, tradit Barb.
ex. num. 176. citans Saach. de matriu. l. 3. d. 16.
n. 6. Fagund. in praecip. Eccles. praecip. 2. l. 6. c. 2.
n. 7. Videlicet de §. seq.

4. Quæritur i potest patronus laicus, (contractum est de Ecclesiasticis) postquam jam præsentavit idoneum, re adhuc integrâ, lea non secutâ adhuc infirmitate variatæ, & præsentare alium. Gac. p. 5. c. 9. num. 213. Barb. loc. cit. num. 177. citans Sanch. *conf. mor. l. 2. c. 3. dub. 65. num. 2.* Pith. h. l. n. 96. & gl. Calypso. *ext. p. 6. n. 1.* citans Parisi de *regim. l. 2. g. 13.* num. 13. Azor. p. 2. l. 6. c. 21. g. 13. *postea c. cum autem h. l.* Ratio dilpiratæ hæc datur communiter ex Abb. & Innoc. *c. cum autem* : quòd præsentatio facta ab Ecclesiasticis patronis videtur habere in hoc vin electionis, (in quam non cadit mutatio, *juxta c. publicanus de elect.*) quatenus nimirum, ut Pith. loc. cit. num. 203. hi præsentantes nomine de jure Ecclesie tales actus quos ex officio exercent, idèquæ, cum officio suo semel functi sint, acquiescere debent: quæ ratio in patrono laico locum non habet, quia la potius suo proprio jure ac nomine præsentat, idèquæ fortius juxtapositionis habere censetur. Sed nec obstat hujus variatio, quòd per eam acceptatam & factam infirmitati acquiescitur fit præsentato jus ad rem, id enim limitandum, modò patronus laicus voluntatem suam non mutet præferendo alium idoneum; tunc enim conceditur opio Episcopo, ut infirmitat, quæ maluerit, five primò, five secundum, *juxta c. cum autem, & c. quid autem. h. l.* acquiescitque in hoc casu utrique præferato jus & actio, sed indeterminatè solum, ita ut unus eorum ab Episcopo infirmis debeat. Pith. loc. cit. num. 203.

30. Verūm hæc variatio laicis aliter permīssa non est, quam cumulativam, non privativam hoc est, quod possint successive nominare alium idoneum, non recedendo à prima jam facta præsentatione, seu excludendo jam præsentatum à se, sed accumulando seu adiungendo illi alterum, ita ut si primum præsentatum excluderet, secundum præsentatio esset nulla. Abb. in cit. c. cum antem. num. 12. Gonth. de juram. confesso. p. 3. num. 4. & §. Barb. cit. num. 177. Castrop. loc. cit. num. 2. Garc. p. 1. c. 9. num. 31 §. Ad quatuordecimque præsentatus secundus, non excludendo expresse primum, carmeti dicit paronem, si velle variare, intelligit tamen de variatione cumulativa, non exclusiva, quia primum non potest, velle nullum variare & contra ipsi permittendum. Castrop. Gumer. Barb. loc. cit. Lamb. p. 1. l. 2. p. 7. a. 22. num. 7. Campan. c. de apost. barb. Hanc variationem cumulativam fieri posse femel tantum, si pro unica vice, tenent Garc. loc. cit. n. 214. citans Gunt. loc. cit. Lamb. loc. cit. a. 22. & plerumque. Pirh. num. 99. citans Fagn. v. c. cum antem. num. 8. cum communicare, ed quod, ut Castrop. loc. cit. num. 3. facultas simplicitatis daret, dum odiosum est, uti est in presenti, adeoque restringenda, primo ad finem fieri conditoris, postea à deo promissa. f. de iure dotum. c. l. brevis. f. de verb. signific. Ad hæc æquitas sic fixatur ad vitandam infirmicem & confusionem, ut Pirh. promitte etiam Clem. plures, h. e. dicens, plures nominari posse, intelligenda sit de nominatione plerumque, non successive, sed simultaneè faciendi, ut idem Castrop. & Pirh. Nihilominus contractum, nihilominus potest paronem laicum non solum bis, sed ter vel quater seu pluries

ram simul, quam succellivē, quot volente, præsentat, tenent *Calitrop. loc. cit.* Azor. *loc. cit.* p. 13. *in fine.* Spino. *de testam. pl. 4. num. 75.* Gl. in *Clem. plures. b. 1. v. præfatore.* Decius in c. *quanti de inducias. Abbat. Efc.* & alii, quos citat *Calitrop.* qui hanc dicit rationem, quod dicta accumulativa variatio, seu plurimum succellivē facta & lapsus repetita præsentatio, non minus quam facta præsentatio plurimum simul, sit utilis Ecclesiæ: quò enim offeruntur plures, eò majorem delectum habet *Episcopos*, nec illi eligere possit, quem videt Ecclesiæ apiorum. Et licet sæpè contingat patronum, postquam præsentavit aliquem valde idoneum, postea in gratiam amici præferentis præcedendo alium multo inferioriorem, non minus dictam Ecclesiæ militari; cùm, præterquam quòd pari modo contingere possit, ut accumulando præsentationes & præsentatos præferat meliorem, nunquam tollitur *Episcopo* potestas instituendi primum præsentatum. *Calitrop. cit. p. 6. num. 3.* Quòd si autem prima præsentatio fuisse invalida, v. g. si facta coram non habente iurisdicte, tunc sicut patronus potest præsentare secundum rejecto primo, ita potest accumulando præsentare tertium cum secundo, cùm prima præsentatio, utpote nulla, non debeat computari in numerum præsentationum, quia non præstat impedimentum, quod de jure non foret effectum, tenent patet omnes, & expressè *Pier. num. 99.* citans *Fagn. in c. cum antem. num. 9.* Idem ob eandem causam ait *Pieh.* citans eundem *Fagn. ibidem. num. 23.* scilicet posse etiam in totam aliam præsentationem, recedendo à primo, & præsentando alium, & dein accumulando succellivē tertium, dum à pluribus compositionis in pari numero duo sunt præsentati, eò quòd utriusque præsentatio facta sit valida: cùm ad validam præsentationem requiratur, ut sit facta à majore parte patronorum.

Quaestio 146. An post obitum presentantis, facta jam ab eo presentatione, patronus successor variare possit?

Respondeo : si patronus successor est laicus , & adhuc distet tempus ad praesentandum , potest variare , (intelligit accumulando) quia dicitur una eademque persona successor cum praedecessore. Co-
rad. l. 4. c. 7. n. 23. citans Vivian. l. 1. c. 6. n. 11.

Quaestio 147. In specie: An ergo & qualiter etiam permixtum patronis laicis dictomodo variare, lite pendente?

t. Respondet primò: pro fundamento ad sequentia: contributionem, quod Bonif. VIII. in c. *ut lites pendentes*, in §. hanc, ut duobus liugantibus super electionibus de se in discordia habitis, si contingeret aliquem eorum mori, vel suo juri renunciant aut à prosecutione illius quovis modo excludi, ad electionem aliam (sive super electione superflua adhuc pendente) non procedere, aliis attestata foret, de ipso pure trinita, idque, ut pendens, quæ Ecclesiæ inde parviter, occurrat, locum pari modo habere in præsentationibus propter omnimodum rationis paritatem, sive tractetur de jurepatronatus Ecclesiastico, sive laico, five contingat mori vel alius casus præmissis post tempus datum ad præsentandum, sive ante illud. Lorr. l. 1. q. 10. num. 2. Idque non per modum extensionis hujus nimirum contributionis, sed per modum conclusionis sub dicta eadem ratione. Lorr. num. 3. citans Calderin. conf. 1. in *lites pendentes*, Lap. alleg. 2. num. 3. de Rotam dec. 206. p. 1. recense. s. 1. et quidem etiam in tantum, ut, cum à Papa impetrare beneficium liugiosum, minime sit facienda mentio jurepatronatus, etiam esset aliquis Regis. Lorr. num. 4. citans Casid. dec. 6. num. 3. in *lites pendentes*. Id vero intelligendum, si illic incepti ipsos præsentatos principaliter, secus si inter patronos & Ordinarios afferrentur beneficii libertatem. Lorr. num. 5. citans Lamb. l. 2. p. 1. q. 1. d. 4. q. 8. 10.

vel inter ipsos patronos super pertinentia. Quinimo etiam secus esse, si lis sit quidem inter presentatos, sed accessorie ad litem principaliter motam inter presentantes. Lozt. num. 7. citans Archid. in c. 2. in l. re. pend. num. 1. & Rotam decif. 426. num. 5. p. 1. re. cent. Rationem autem hujus constitutionis hanc assignat Lozt. num. 8. non quod beneficium, dum lis est principaliter inter presentatos, efficiatur ingratum, aliis non; sed quod, dum versamur in lite principaliter mota inter presentatos, si mortuo uno, aliter in ejus locum presentetur, adhuc erit discutiendum jussus defuncti; secus verò, si lis sit inter patronos adveniens, vel inter eos & defendentem, beneficium esse liberæ collationis, quia tunc jus presentantis rapit in se jus presentati, sive demortui, sive superstitis. Unde non militat amplius ratio dictæ constitutionis. Questio autem de jure defuncti idem necessaria est, ut sciat de jure superstitis, ne, si jam sit intrusus, in sua intrusione toleretur. Lozt. num. 9. His præmissis.

2. Respondeo secundò: cum ligatur cum eo, qui beneficium jam adeptus est, adeoque contra presentatum jam institutum, clarum est, patronum non posse hanc lite pendente alium presentare. Castrop. loc. cit. num. 4. Garc. p. 5. c. 9. num. 218. juxta c. 2. in lite pendente. in 6. citans pro hoc plures Rotæ decisiones & Lamb.

3. Respondeo tertio: lite adhuc pendente, sive extra, sive in Curia, institutione necdum facta, non potest patronus, etiam laicus, alium presentare, neque recedendo à jam presentato, neque accumulando. Argumento c. 1. in l. re. pend. in 6. ubi licet id statuatur de electione, quod lite pendente super aliquibus electione, non possit procedi ad aliam, seu alius eligi, cum eadem tamen sit ratio, nimirum ne lite pendente aliqua sit mutatio, & ut Garc. ne propter novos adveniens lites prorogari contingat in grave dispendium Ecclesiæ, de presentatione pariter est intelligendum. Garc. num. 217. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. num. 177. Castrop. loc. cit. num. 5. citantes Covar. pract. qq. c. 36. num. 7. Paris. de re. j. l. 12. q. 3. Lancell. de auctoritate. p. 2. c. 4. in præf. n. 560. Ricc. in pr. ref. 159. n. 4. contra Caut. in c. postulator. h. t. q. ult. Jo. And. in c. 1. in l. re. pend. in 6. & alios, quos citat & sequitur Lamb. l. 2. p. 1. q. 6. a. 12. apud Castrop. Hinc jam in particulari, ubi movetur presentato necdum instituto, de ejus inhabilitate, non potest presentari alius, eo relicto, ut etiam ei accumulanti aliter. Pith. num. 102. Item dum plures sunt patroni, & unus presentavit Cajum, aliter Titium, neutri patronorum licet alium subrogare. Castrop. loc. cit. num. 4. Item uno ex presentatis defuncto, non licet patrono loco illius subrogare, quoniamque lis pendens finitur; tamen aliis, dum lis non penderet, liceret tunc, etiam patrono Ecclesiastico, alium nominare, cum nominatio facta omnino finita sit. Castrop. loc. cit. num. 5. Porro procedit hæc responsio secunda tam in vacatione per resignationem vel affectionem alterius beneficii, quam in vacatione per mortem, cum dicta ratio, ne lites prorogentur, in utroque casu pariter militet. Castrop. ibidem. Garc. num. 29. citans Lancell. &c.

4. Respondeo quarto: posse nihilominus patronum, presentato altero mortuo, lite nondum finita, presentare colligantem, eo quod id non adverteretur dispositioni cit. Ycas. c. 1. c. 2. in l. re. pend. cum hæc ratione lites vitentur, neque litigantes augeantur, sed terminant potius; non enim creantur novæ lites, sed ille, qui antè erat, alio extincto roboratur; quin & verba ipsius textus: *Donec contra superflues lites finita fuerit, alius nullatenus conferatur, neque ad ea eligatur quisquam, vel etiam presentetur*; satis declarat non esse terminationem de collatione, presentatione, &c. faciendam in aliquo ex colligantibus, sed in alio à colligantibus distincto, neque ita dispositionem dicti cap. 2. esse quidem generalem, & generaliter intelligendam de subrogatione alterius à colligantibus; non verò excludendo pariter subrogationem ipsius colligantis; ita docet Garc. p. 5. c. 9. num. 220.

affirmatis à Rota pluries sic definitum. Barb. cit. num. 177. Castrop. loc. cit. num. 6. citans Rochum de jurep. v. beneficium. q. 23. num. 53. Paris. conf. 50. num. 4. Lancell. loc. cit. num. 638. &c. contra Gonz. ad reg. p. gl. 51. num. 114. Limitat hanc resolutionem Barb. loc. cit. nimirum lite pendente super beneficii titulo non licere etiam cumulo colligantem presentare, eo quod per illam presentationem daretur occasio, ne lis finitur. Crescentius etiam de jurep. decif. 3. apud Garc. num. 221. ait, non posse patronum post factam ante litem presentationem de uno, post litem presentare alterum colligantem, aliis voces patronorum non habentem, eo quod nunc daretur poenis occasio litigandi. Vide de his plura infra, ubi: qualiter collator confectæ possit lite pendente.

Questio 148. An locus quoque sit dictæ variationis cumulative in patronatu mixto?

Respondeo: in discordia, dum nimirum patronus laicus presentavit Cajum, & compatronus Ecclesiasticus Titium, poterit dicto modo variare patronus laicus, cum ob conjunctionem in patronatu cum Ecclesiastico non perdat suum privilegium, præcipue cum in presentatione nulla sit conjunctio. Castrop. loc. cit. num. 7. citans Lamb. l. 2. p. 2. q. 7. a. 13. Barb. p. 3. de p. re. j. Episc. alleg. 73. num. 166. In concessa votò, live dum uterque eundem presentavit, sic variare non posse laicum, eo quod per talem concordiam videatur laicus se tacite obligasse ad perseverandum in ista voluntate, & si compatroni voluntate non recederet, tenet Castrop. loc. cit. num. 7. citans Abb. in c. cum antem. h. t. num. 4. Tirac. de jure primog. q. 17. apud t. 1. Barb. ubi antè. &c. Quin & propter eandem rationem rationem neutri, etiam dum uterque patronus est laicus, & presentatur concorditer, licere variare. Verumtamen videtur intelligendum id neutri licere altero invito. Quin &, dum laicus accumulando variaret, adeoque non recederet à primo presentato, non videtur proprie dici posse mortale mentem suam, aut etiam recessisse à voluntate compatroni sui laici vel Ecclesiastici.

Questio 149. Quid si juraverit patronus, se non velle variare presentationem, an poterit adhuc postmodum contra hoc suum juramentum valide variare? Dico valide; nam licet id cum non posse, sed fieri perjurum & simul infidelem, si sub juramento promissit compatrono vel nominato à se, patet.

1. Respondeo primò: si simpliciter juravit, se non velle revocare factam de Titio presentationem, valida erit presentatio secunda, quia non recedendo à Titio, sed accumulando, presentat Cajum, quia reveri non revocat primam presentationem, ita ut stante etiam secunda illi presentatione, Ordinarius possit adhuc primam presentationem insubvenire. Barb. cit. n. 177. citans Cauter. l. 1. conf. 361. num. 4. Bortet. l. 4. conf. 369. n. 14. Lamb. p. 1. l. 2. q. 4. a. 13. num. 3.

2. Respondeo secundò: si juravit, se neque velle revocare, neque accumulare, vel etiam si simpliciter juravit, se non velle variare, (quia in presentationibus non est alia permissa & valida variatio, quam illa, quæ fit per accumulationem; adeoque dum jurando se nolle variare per juramentum hoc primam presentationem adjecit firmitatem aliquam, solum illam accumulativam variationem intellexit. Castrop. loc. cit. num. 8.) secunda presentatio accumulativa probabiliter est nulla. Covar. in c. quævis pactum. de p. re. j. p. 2. §. 2. num. 5. Guet. de juram. confirm. p. 1. c. 13. num. 13. Lamb. p. 2. l. 2. q. 7. a. 16. & alii, ut à Rota in Compositum paroch. 20. Februar. 1630. quos & quam citat & sequitur Barb. uti & Castrop. loc. cit. qui tamen posterior ait, se potius moveri antequam

mutare

ritate communis sententiæ, quàm ratione, utpote nimis efficace: hanc tamen dat utriusque rationem, quam Castrop. dicit, etsi non convineat, esse tamen satis probabilem, & suppositâ auctoritate Doctorum tenendam in iudicando & consulendo, quod licet cęgulatiter sustineatur, & validus sit actus gestus contra juramentum; sic v. g. si quis juraverit, se non revocaturum procuratorem, revocatio facta contra hoc juramentum est valida. Covar. *de testam. p. 2. num. 17.* Si celebrans sponsalia juret se non duciturum aliam, matrimonium cum alia est validum. *c. sicut ex literis. de sponsalib.* Si is, ad quem spectat collatio libera beneficii, juravit se non collaturum illud nisi digniori, valida est collatio, quâ illud confert digno præterito digniore. Selva. *p. 3. q. 27.* Covar. apud Castrop. Quin &, si vacante beneficio ante factam præsentationem patronus juravit, se alium non præsentaturum, quàm Titium, adhuc valde præsentare Cajum, ut Castrop. *ibid.* (qui tamen n. p. quoad hoc ultimum exemplum aliam etiam dat disparitatem de juramento confirmante præsentationem primam jun liberè factam, & juramento impediente libertatem primò præsentandi) actus tamen, qui ad sui perfectionem non pendet à sola voluntate facientis, sed velinfringitur à jure, vel expectat approbationem & factum judicis, vel ad sui valorem requirit auctoritatem vel præsentiam superioris, (qualis est actus præsentationis, utpote qui fieri debet necessariò apud habentem influere ut superiorem; eum, ut Lott. *l. 1. q. 18. m. 26.* Cortad. *l. 1. c. 5. num. 175.* denotet subjectionem præsentati respectu influentis, & secundum plures ad sui perfectionem & valorem tanquam partem requirit acceptationem influentis) ita firmatur per accidens sen cadens super eum juramentum, ut irrevocabili fiat, juxta q. & text. *c. licet mulieres de jurando in b.* impediunt dictum juramentum, ut Barb. & Castrop. ne habens influere auctoritate suâ actum factum contra dictum juramentum approbare possit, ne sit perjurii cooperator; & si selector factum desuper juramentum, actus tanquam dolosus & subreptivus reddatur invalidus; ad quod tamen postquam ait Castrop. ex nullo constare, quod propter celsationem juramenti talis præsentatio reddatur subreptiva, cum hæc non videatur qualitas necessariò exprimens, ut nec quod ob antecessum juramentum reddatur invalida secunda præsentatio, dum hæc, en non obstante, ab Ordinario admittit. Unde etiam ait Covar. Lopez. Martiens. &c. administrare non obstante juramento, validam esse secundam præsentationem, si expresse vel tacite tam approbaverit Ordinarius.

3. Porro illud hic observandum ex Card. de Luc. *de jur. d. 43. num. 10.* quodd, quoniam id, quod dictum est, juramentum reddere invalidam secundam præsentationem, dispositum est in gratiam ejus, cujus favore adjectum est juramentum, ipso non cunctante vel relaxante, non videtur, quid prohibeat, quod minis talis secunda præsentatio sit valida, citiusque pro hoc Rotam.

Questio 150. Num etiam simplex promissio de non variando invalidet pari modo secundam præsentationem?

Respondent affirmativè Castrop. *cit. num. 7.* citatque Lap. allegat. 75. *av. 4.* Gutierrez. *cit. n. 13.* & Gregor. Lap. ad quod factâ promissione cedat quis juri, quod habebat ad variandum.

Questio 151. Num si quis retento patronatu cesserit juri præsentandi, possit dicto modo variare?

Respondet affirmativè: Castrop. *num. 10.* ad quod dupliciter fieri possit hæc cessio retento patronatu. Primò: si quis potestatem præsentandi alteri sine limitatione committat. Secundò: si tantum pro illo beneficio vacante quomodocunque quis cedat, itaque autem hæc cessio juris præsentandi, retento

P. Laurent. Fori Bruf. Pars II.

patronatus, aliter fieri non potest, quàm consentiendo procuratori ejus: sed hunc revocare quis possit validè, etsi juraverit, se non revocaturum.

PARAGRAPHUS IV.

De personis præsentandis.

Quæres 152. In genere: An & qualiter patronus præsentare debeat habilem?

1. Respondeo primò: tenetur præsentare idoneum, hoc est, habentem omnia requisita, tam quæ ex natura beneficii, quàm quæ ex lege fundationis desiderantur. Less. *l. 2. c. 34. m. 19.* Card. Luc. *de jur. d. 64. num. 18.* cum communi. Peccare etiam patronum mortaliter, qui indignum præsentat, eò quod muneri suo non satisficit, & Ecclesie creet magnum incommodum; adeoque etiam teneri patronum inquirere in vitam & mores Clerici, antequam eum præsentet, tradit Pirh. *h. t. n. 41.* ex Azor. quem citat p. 3. *l. 6. c. 1. q. 4.*

2. Respondeo secundò: requiritur, ut præsentandus dignus & idoneus sit tempore præsentationis. Pirh. *loc. cit.* citans Barb. in *c. significavit. h. t. n. 2.* Non tamen prohibitum est præsentare inhabilem sub conditione habitus seu capacis, modò hæc intra juris terminum superveniat, ac verificetur, cum censetur præsentationem facere de hoc tempore, quo conditio perficitur. Card. Luc. in *sum. jur. p. num. 109.* (ubi tamen id limitat hoc modo: nisi agatur de præjudicio illius habili, cui secus vacatione periretur esset, quod per superveniendam alterius habilitatem tolli non debeat) & de *jur. d. 45. num. 7.* atque ita præsentari poterit inhabilis sub conditione impediendi præsentationem super aliquo requisiti à jure vel lege fundatoris. Cortad. *l. 4. c. 6. num. 16.* vide dicta in præsentatione conditionis. Veruntamen melius faciet patronus differendo præsentationem ad ultimum usque diem vel horam termini à lege præfiniti ad præsentandum; atque ita expectando capaciatem personæ sibi placere, quæ ob superventam capaciatem possit validè præsentari, cum non interveniat in jure causam, ut illic securâ vacatione teneatur præsentare, vel nominare eum, qui tunc capax & habilis reperitur: nam licet in beneficiis Ecclesiasticis non deat illa dispensatio, quæ datur in secularibus; (de quo vide Card. Luc. in *de fidelicomm. d. 7. §. 8.*) id tamen intelligitur ultra terminum à jure præfinitum, ac pro magis diuturna vacatione, non autem ipso termino durare. Card. de Luc. *de jur. d. 45. num. 8.* Licet autem hoc modo differre possit præsentationem, & expectare capaciatem, ad hoc tamen non tenetur, nec cogi potest. Card. Luc. *ibidem.* Ex quibus sequi videtur, quodd, dum patronus vi fundationis tenetur præsentare aliquem de certa familia; is autem non nisi ad finem termini dati ad præsentandum sit capax, non teneatur patronus expectare, sed possit præcipitare præsentationem, & primo citius mense à vacatione beneficii præsentare alium capax, etsi is non sit de familia. Porro in genere illos omnes incapaces esse ad hoc, ut præsentari possint, qui incapaces sunt influi; & sic præsentari non posse illegitimos, neophytos, servos, excommunicatos, irregulares, ait Castrop. *loc. cit. p. 7. num. 1.* circa quod revidenda, quæ dicta sunt de incapacibus eligi, aut aliter promoveri ad beneficia Ecclesiastica, quorum plura & hic locum habent.

Questio 153. An, & quando, seu qualiter privetur patronus juri præsentandi ob præsentatum inhabilem?

1. Respondeo: quoviscunque patronus scienter præsentavit indignum vel incapax ad modum electionis factæ de indigno vel incapace, non solum actus præsentationis est, & terminat infectus seu malus, sed etiam pro ea vice privatur et potest fieri præsentandus; deolviturque collatio ad Superiorem.

Quæstio 154. Qualiter patronus teneatur præsentare digniorem?

riorem, Card. Luc. *in sum. iurif.* num. 109. cuius tamen contrarium de patrono laico tenet Pirh. supra citatus: ubi quando variare possit patronus. De cætero, proficundo à dicta posita scientia indignitatis, tenet Less. *l. 2. de iust. c. 34. num. 18.* neque patronum laicum, neque Ecclesiasticum, dum præsentant indignum, pro ea vice privari potestate præsentandi: Rationem dat, quòd, licet in *Ausent. de sanctiss. Episc.* dicatur: Patrono præsentante indignum, debere Episcopum procurare, ut dignus instituitur, id tamen optime intelligi possit de procuratore per sollicitudinem & mandatum; sollicitando nimirum & mandando patrono, ut dignum præstet, uti hunc textum explicat Jo. Andr. Item quòd confirmatio in *C. In consilio, de elect.* loquatur de Electoribus, & quidem Episcopi, adeoque, cum sit penaliter, extendenda non sit ad patronos. Ac denique quòd patronus tam laicus, quam Ecclesiasticus præsentatum examinandum & approbandum remittit Ordinario, iuxta Trid. *sess. 7. c. 13.* adeoque in culpa non sit, quòd nominat indignum, & consequenter privandus non sit potestate præsentandi alium, si præsentatus repudiatur, quia præsumi non debet culpa in tali præsentatione; esse enim quilibet præsentans videatur teneri assiduitatem præsentandi cognoscere, id tamen limitandum hoc modo: nisi alteri à patrono cognitio assiduitatis præsentati remissa sit, ut in præfati à Trid. ea remittit Ordinario. Hanc rationem approbat Calliop. *civ. d. 2. p. 7. num. 1.* & fatetur eam efficacem esse ad probandum, quòd quoties per patronum laicum non fletur, quò minus intra quadrimestre apud præfatum ab Ordinario explorata sit, posse illo repulso præsentare alium. Quin & addit, idem dicendum de patrono Ecclesiastico ob dictam rationem, nimirum, quòd si intra semestrem præsentatus ab habente institutem fuerit repulso, possit præsentare alium, & minime privandus sit pro illa vice potestate præsentandi; eò quòd non sibi, sed instituenti sit commissio exploratio assiduitatis præsentati. Addendum quoque insuper dicit, quòd, cum in beneficiis curatis non possit patronus Ecclesiasticus nominare, nisi ex approbato ab Ordinario, non possit habere culpam in nominando indigno; eum indignum nominare nequeat, dum omnes iudicati digni ab Ordinario. Ac denique *num. 9.* ait Calliop. solum in hac doctrina excipi posse, si Episcopus esset patronus, & nominaret Clericum sui diocesis institutum ab Episcopo alterius diocesis; eum enim talis nominatus, utpote subditus Episcopo deberet eidem esse cognitus, ac proinde nominans indignum in culpa fore; & hinc ait censere graves Auctores, in hoc casu non debere talem nominatum ab Episcopo, examinari ab Episcopo institutem, sed ipsam nominationem esse approbationem, citatque pro hoc Abb. *in C. Significasti, b. c. & Azor. p. 2. l. 6. q. 21. num. 17.*

2. Porro his addendum primum: quòd necessarium sit, ut Episcopus seu institutor mox significet patrono, præsentatum indignum esse. Et si patronus contendant dignum & idoneum esse, providere non possit Episcopus, donec ea sit decidatur, sed interim cogit Oeconomum constituere, Laym. *ad C. Cane var. de off. iud. Ordinar. num. 2.* citans Jo. Andr. & Imol. *in cit. C. Cane var.* Secundo: si proponatur indignitas ex aliquo crimine canonico, requirit sententiam condemnatoriam pro tali crimine in specie, ita ut non sufficiat, delictum fuisse perpeccatum & secutam condemnationem, sed eargitur condemnatio pro ipso delicto, Lott. *l. 2. q. 6. n. 9.* ubi etiam, quòd pro æstimanda omni alia in dignitate perpeccato sit procedendum secundum distinctiones & declarationes, quas in unum collegit Lamb. *l. 2. p. 1. q. 10. n. 4. num. 21.* Tertiò: quòd ubi devolutio ob non præsentatum idoneum sit ad superiorem, ea fiat cum omnibus suis qualitatibus, hoc est, in non possit conferre beneficium, nisi tali, si addit, qualem requiritur fundator, Corrad. *l. 4. c. 6. n. 41.*

1. Respondes primò: dum præsentatio facienda est de persona determinati alicuius collegii, civitatis, loci, familiae, &c. sufficit, si patronus præsentet idoneum de tali loco, collegio, &c. etiam si eam sint magis idonei; iuxta enim, & servandæ sunt leges statuentes, ut aliqua certa beneficium obveniat solum personis ex tali loco, genere, &c. eum id spectet ad bonum commune, Bass. *in 2. P. benef. §. 5. num. 12.* Quòd si in tali collegio, familia, &c. duo sunt, unus idoneus, & aliter magis idoneus, debet præsentare magis idoneum; alioquin non videtur fidelis erga Ecclesiam, nec in officio sibi commissio utilis agere negotium Ecclesie, quæ illud ipsi committit, Bass. *ibid.* qui etiam ait idem esse, ubi præsentatio est omnino libera; quamvis dicat non improbabile, patronum laicum non teneri præsentare digniorem, etiam ad beneficia curata, cum Trid. *sess. 24. c. 18.* mandet, præsentandos à patronis laicis examinandos & approbandos ab Examinatores synodalibus; unde, eum non atque patronos ad præsentandum digniores, neque non atque debemus. Item cum Trid. non irritet præsentationem digni factam à patrono laico, & illa valida sit, etiam in conscientia teneatur illam Episcopus confirmare, seu præsentatum instituere, & si nollet, possit cogi à superiore, Bass. *ibid.* etiam Dian. *p. 2. r. 15. resol. 37. Garc. p. 7. c. 16. n. 19.*

2. Verùm tamen Garc. *civ. c. num. 2. ait:* Docet Theologos communiter promoventem, eligentem, præsentantem dignum omnino notabiliter digniore peccare mortaliter, licet privatio, electio, præsentatio talis sit valida, citatque pro hoc D. Th. *2. 2. q. 6. §. 1. n. 9. & quæd. 2. n. 6.* Sorum de *iure Episc. l. 3. q. 4. n. 2. & l. 10. q. 2. n. 3.* Valent. *Tr. 3. d. 1. q. 7. p. 2. num. 2.* Nav. *in man. c. 17. num. 73.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 15. q. 12. & c. 21. q. 5.* Patil. *de regim. l. 4. q. 4. n. 37.* Abb. Decum, Covar. & plurimos alios, contra gl. in *C. Lacti, & C. Adversarius, 16. q. 7.* Imol. Franc. Roch. quos citat n. 11. sentientes contrarium. Rationem dat, quam dicit esse communem Theologorum, quòd violenter hoc modo iustitia distributiva, & committatur peccatum acceptationis personarum illi oppositum, quòd ea genere suo est mortale; eum beneficia sint bona communia & præmia meritorum. Addit & aliam ex Soto, Aragon. Salom. Bannez & Rebello de *obst. iust. p. 1. l. 3. q. 4. n. 11.* Et 2. quòd violenter etiam iustitia commutativa, cum beneficia sine instituta in suspensum laborantium, & Elector seu provisor (idem est de præsentatore) beneficiorum non sit Dominus, sed dispensator & administrator institutus in bonum Ecclesie, teneatur ex officio & fidelitate debita Ecclesie, adeoque ex iustitia commutativa consulere Ecclesie, providendo ei optimum ministrum.

3. Limitant hanc doctrinam Gutierrez. *can. q. 1. c. 11. num. 12.* Et 2. addens: Quòd si aliud dicatur, prælatos fore omnes in statu damnationis, providentes beneficia simplicia dignis, prætermittis dignioribus, Nav. Ledesma. Vega & alii, quos citat & sequitur Garc. *loc. cit. num. 16. & 17.* Sub mortali ad Episcopatum & beneficia curata ex præscripto Tridentini esse eligendos digniores; non verò ad simplicia, nisi aliqua lege vel constitutione particulari, ut ex dente optimis & magis idoneis ministris, sed satis impleant officium suum & fidelitatem, procurando ministris idoneos. Addit quoque Garc. *num. 12. & 19.* procedere id quoque in patronis Ecclesiasticis, quin & videri probabile in patronis laicis sufficere, dignum præsentare etiam ad curata, citatque pro hoc Lamb. *p. 1. l. 2. q. 10. n. 3. num. 17.* Rodriq. *in sum. Tr. 1. c. 106. n. 2.* Ledesma. *in sum. p. 2. r. 7.*

de 2. conclus. 79. Bannez &c. dans rationem ex Trid. iuxta paulò suprà relata ex Balfico, argumenta in contrarium solvit *id. num. 20.* Idem absolute docet Castrop. *cit. d. 2. p. 7. num. 6.* Nimirum parvorum Ecclesiasticum ad beneficia simplicia, & laicum eoque ad curata teneri eligere digniores; citat pro hoc Per. Navar. *de rescript. l. 2. g. 10. a. 3. num. 17.* Paulò aliter prædictam sententiam limitat Less. *l. 2. c. 34. de. 14.* apud Garc. *num. 15.* dum docet esse mortale eligere, postulare, præsentare (idem est de collatione libera) dignum omisso digniore ad beneficia curata animarum, vel aliam functionem magni momenti; in aliis vero, ut in Canonicatibus, capellanis semel vel bis prætermittere digniorem, non esse mortale; cum id non censetur nocibile incommo- dum, aut notabilis injuria in Ecclesiam, (parvorum enim mediocritas aliorum virtute faciliè compensantur) nec sit propriè injuria dignioris: Secus vero esse, seu esse peccatum mortale contra fidelitatem Ecclesie debitam, si quis passim id faciat, etiam in his beneficiis, & resè curet, ut digniores præferantur. Porò qualiter eligens dignum prætermissio digniore teneatur illi vel Ecclesie ad re- lationem, vide Garc. *id. num. 26.* & dicta à nobis alibi.

Quæstio 155. An, & qualiter, etiam dum unus patronorum præsentat indignum, devolvatur collatio ad superiorem?

1. Respondetur: dum plures sint patroni, pænes quorum singulis in solidum est jus patronatus, exercitium solum divisi- um est inter plures, & per unum eorum præsentatus est indignus, aliis non nocet hujusmodi præsentatio, & minime devolvitur collatio ad Superiorem. Proceditque etiam si plures patronorum præsentassent indignum; non enim possunt, quin eundem præsentarent, aut præsentantur dignum, puniri ex delicto alterius, aut aliorum, cumque jus patronatus singulis in solidum insu, nec iniet se faciant partes aliter, quam per concursus seu exercitium præsentandi, totum hoc jus etiam in uno, nimirum non præferente indignum solidari per jus non descendendi, *Lott. l. 2. g. 6. num. 20. Et 30.* citans Lamb. *cit. g. 10. a. 1. num. 10. & l. 2. p. 2. g. 4. a. 1. n. 4.*

2. Quin etiam idem est, si-ve non sit devolutio, etiam si præsentans indignum habuisset mandatum (in determinatum tamen) ad præsentandum ab alio patrono; cum, ut gl. & Imol. *in c. Dilecto, de prob.* Mandatum non debet trahi ad factum, unde mandans incidit in poenam; dum enim verisimile non est, datum esse mandatum ad præsentandum indignum, sed potius dignum, si illud aliter interpretaretur, extenderetur actus ultra intentionem agentis, quod non est dicendum, adeoque semorà omni culpa mandantis, si non potest puniri ex delicto alterius patroni mandantii, *Lott. loc. cit. num. 32.* juxta Rotam in *Perrell. Capellan. 19 Jan. 1658.*

Quæstio 156. in specie: An, & qualiter patronus præsentare debeat proximior?

1. Respondetur: dum lex fundatoris in jus patronatus passivi uno vocat proximiorum, sed solum mandatum præsentat aliquem de sua parentela, vel de certo genere, habens potestatem præsentandi satisfacit præsentando unum de genere, quamvis remotiorem, *C. Luc. de jurapatro. d. 41. num. 3.* ipsam probabilitatem non caret, *22 Castrop. de benef. d. 4. p. 9. num. 1.* eo quòd, dum fundator dixit, ut patronus provideat unum de consanguineis, videatur electionem reliquisse ejus voluntati, & tacite dila- sse, ut præsentet, quem maluerit; citat pro hoc Rodriq. *in sum. Th. 1. c. 106.* et si dicat contrarium, nempe quòd in eo casu teneatur patronus eligere proximior, esse sententiam communem; eo quòd tunc intelligatur electio non voluntariè, sed judicio & ar-

bitrio patroni commissà, quòd regularum esse debet, ac promittit eligendus, quem fundator proximior magis diligere, qui est ei propinquior, pro hac communi sententia citat Garciam *p. 7. c. 15. num. 17.* *Gutt. can. g. 1. 17. c. 11. num. 31. & conf. 26. num. 11.*

2. Si vero lex fundatoris habet, ut in parentela seu descendencia proximior præsentetur, is necessarius præsentandus est, *C. Loc. loc. cit. num. 6.* sed & proximior fundatoris, non verò proximior ubilibet possessoris beneficii est eligendus; quia beneficium non succedente hereditariè, & quasi majoratus ad hæredes transfertur, sed ex collatione Ordinarii, spectatà voluntate fundatoris, quæ semper proximior esse de sibi propinquiore, *Castrop. loc. cit. num. 6.* citans Lamb. *l. 2. p. 3. g. 5. a. 4. num. 12. Et 15.* Garc. *p. 7. c. 11. num. 20.* Valq. *de testum. c. 1. §. 3. de. 2. num. 48.*

3. Quòd si sine quo aqòd propinquus, unus descendens per lineam matr. aliam, aliter per femininam, stare penes patronum eligere, quem maluerit, & non teneri illum præferre descendentem per lineam masculinam; eo quòd in beneficiis non trahitur de conservanda agnatione, tenet Garc. *p. 7. c. 15. num. 21.* apud Castrop. *loc. cit. num. 7.* et si is contrarium existimet verius; eo quòd consanguineus per lineam masculinam semper præferatur magis dilectus & affectus fundatori, utpote qui ejus agnationem ex celsum vii conservat. Unde etiam docet idem Castrop. *num. 8.* & apud illum Zevallos *in com. contra communem g. 265. num. 13.* Lopez contra Garc. *p. 7. c. 15. num. 22.* quòd dum uxor & maritus ex bonis communibus fundant capellaniam conferendam utriusque consanguineis, præferendus sit in gradu aequali consanguineus mariti, eo quòd maritus in fundazione videatur præcipua persona; nisi forte consanguinei uxoris prius nominati essent, eo quòd tunc ex scripturæ nominatione prævia colligatur mens mariti fuisse, ut consanguinei uxoris præferantur, *Castrop. loc. cit. num. 9.* citans Felin. *in c. Dilecto, de rescript. num. 4. Et seq. Gutt. conf. 26. num. 10.* Gomez. *loc. 1. par. 2. 2. num. 2.*

4. Porò computationem proximioris faciendam esse potius secundum jus civile, quam Canonicum, censet Castrop. *num. 10.* citans Garc. *ubi ante. num. 25.* nisi forte fundator consanguineos intra quartum gradum determinasset; quia tunc ratione hujus determinationis canonicam computationem videtur attendisse, in qua solum Consanguineus ad quartum gradum extenditur. Pari modo, quod hic dicimus de præsentatione, accipiendi quoque sunt de collatione, ubi fundator absque eo quòd beneficium subjecerit ulli juspatronatus, continuit conferendum consanguineo suo.

5. Denique illud hic notandum: Semper proximior intelligitur ille, qui est habilis tempore præsentationis, etiam si aliàs, antequam conformatione graduum, sit remotior: & superveniens habilitas aliàs quoad gradus proximioris, quoties agitur de iis, quod stare non possunt in suspensio, non tollit jus quæritum remotiori, *C. Loc. ibid. num. 6.*

Quæstio 157. An ad beneficium, quod fundator reliquit pro suis consanguineis, præsentari possit illegitimus, aut illud conferri illegitimo; si is aliàs habilis sit, & ad obtinenda beneficia Ecclesiastica dispensatus?

1. Respondetur: legitimato non solum à Papa (cujus legitimatio præstat in rebus Ecclesiasticis quicquid vera naturalis legitimitas præstaret, ut Castrop. *loc. cit. num. 11.*) sed & à principe seculari, conferri potest beneficium tale, in aliàs habilis sit, & dispensatus ad beneficia consequenda; esto enim, secularis princeps legitimare possit solum ad temporalia; concedens tamen legitimacionem ad temporalia, hoc ipso illegitimum facit esse de familia, genere, & parentela fundatoris, adeoque habilem reddit, ut ac-

cedente dispensatione, beneficium tale testatum consanguineis consequi possit, Castrop. ibid. citans pro utroque Garc. p. 7. c. 15. num. 46. Nihilominus speculatio iure communi inspicienda esse verba fundatoris, qui si usus fuerit verbis iuris vel civilibus (qualia sunt dum usus fuit verbis vel nomine familia, cognationis, stirpis, consanguinitatis, utpote quae verba à iure inventa sunt) locum non efficiat illegitimo, etiam si dispensatio, secus si fundator usis verbis naturalibus seu naturae, & naturaliter cognationem significantibus, dicendo v. g. *Prævidendum aliquem ex suis descendens*, docent Garc. loc. cit. num. 39. Petrus de Lara l. 2. de capell. c. 2. c. 1. num. 15. irregulariter, ut idem auctor, præsumendum est, illum usum verbis naturaliter significantibus, utpote quae in dispositione hominis atreodantur, quando aliud expressè non constat, Castrop. tamen ex Gonz. gl. 5. num. 123. ait: Spectandum esse communem loquendi modum, & an materia subiecta petat excludi, vel potius admitti speciem; adeoque adhuc admittendum esse ipsum & illegitimum aliis habilem ad beneficium celsiorem pro his, qui sunt de genere & cognatione fundatoris, eo quod licet hæc verba sint civilia; quia tamen ex communi modo loquendi, & materia subiecta non excluditur, debet admitti.

1. Porro existentibus legitimis, nonquam possit eligi seu provideri illegitimum, etiam si propinquiorum, statim Castrop. loc. cit. n. 15. citans Gutt. q. 9. p. 1. l. 2. q. 67. num. 4. Petrus de fideicom. l. 1. n. 1. num. 19. Man. Rodriq. l. 1. n. 1. c. 106. num. 4. contra Garc. p. 7. c. 15. num. 33. admittentem cum Gonz. gl. 5. num. 124. dum in gradu equali stant legitimus & illegitimus, hanc admitti non posse, num. tamen 47. dicentem præferendum illegitimum, ubi fundator dixit, proximiori consanguineo conferendum beneficium. Rationem dat Castrop. quod legitimus remotior nobilitur per quolibet propinquior illegitimus, & propinquior proveniens ex legitimitate, quamvis remotus, vincat quamlibet propinquior illegitimus. Vide de his plura, ubi de iurp. gentiliis.

Questio 158. An, & qualiter presentatus debeat esse clericus, & incidere in bannum clericali?

1. Respondeo ad primum: certum est de iure, quod laicus non possit presentari in beneficio Ecclesiastico, C. Licet de iurp. d. 46. num. 4. citans Vivian. l. 6. c. 3. num. 12. Sicut enim laicus non est capax collationis, ita nec presentationis, licet velit se promovere; & sicut quis esse debet clericus tempore dictæ collationis, ita & tempore presentationis, Lamb. l. 1. p. 1. q. 7. a. 2. num. 15. & a. 7. num. 7. & a. 19. apud Corrad. l. 1. c. 5. num. 111. Unde etiam quis habeat statem legitimam ad beneficium simplex obtinendum, ad illud tamen presentari nequit, & est presentatio invalida; si actus non sit clericus, licet in continenti mox à presentatione fiat clericus, Corrad. ibid. num. 109. Et hoc (tamen si idem Corrad. l. 4. c. 6. num. 31. dicat: Non propterea tamen excludi laicum, quin presentari possit, cum expressa tamen condicione, quod teneatur quamprimum assumere clericatum; eo quod licet laicus sit beneficiarius incapax, id ipsum tamen limitatum fuerit per Rotam in Una Imol. iurp. 19 Nov. 1584. coram Orano, in qua dictum, id non procedere, ubi presentans laicus de proximo tamen clericandus; quia hoc casu presentatus non est penitus indignus, cum ante institutionem fiat clericus) Garc. p. 7. c. 1. num. 25. citans Lamb. ex. q. 7. a. 2. & a. 7. c. 29. Hojedam de iurp. p. 1. c. fin. nu. 72. Gutt. conf. 2. nu. 11. &c. qui cum Garc. num. 31. id intelligunt, nimirum presentationem esse nullam & factam de indigno & incapaci, dum non habens primam tonsuram presentaretur absolute, eo quod clericatus subsequens, etiam de proximo, non possit retrotrahi ad tempus presentationis, in quo requiritur capacitas & habitus

presentari, cum ex presentatione ius et queratur ad beneficium. Tenent proinde hl AA. allatam paulo ante à Corrad. & alius ex Rota limitationem tunc solum procedere, quando proxime clericandus expressè vel tacite presentaretur in tempus, quo esset clericus, & sic in tempus habile, quo casu presentatio facta clerico intra tempus datum ad presentandum, presentatio valeret ex tunc, Garc. num. 28. ex Lamb. l. 1. p. 1. q. 3. a. 9. Sic autem dicendum tacite presentari in dictum tempus habile, quem patrona presentaret, non absolute, sed dicendo: *Presentatus talis de proximo clericandus*; vel: *Presentatus talis, et postea datus primam tonsuram*, ait Garc. num. 29. & postea hæc accipiendam illam S. Congregationis concilii declarationem n. c. 10. sess. 7. quæ dicit: Vicarius capituli sede vacante intra annum concedere potest dimissorias ad primam tonsuram ei, qui est presentatus à patronis licite ad beneficium Ecclesiasticum iuxta patronatus ipsorum.

2. Porro responsione nostram procedere quoque de clerico conjugato, & eam incapacem esse, ut presentetur ad beneficium Ecclesiasticum, utpote qui reputatur laicus in omnibus, præterquam in privilegio canonis & fori in criminalibus, iuxta c. *unicuique*, de clericis conjugatis, in 6. statim Corrad. cu. l. 1. c. 5. num. 113.

3. De cetero valet presentatio facta per licetam vel instrumentum de eo, qui tempore factæ hujus scripturæ seu nominationis non erat clericus, modò, dum hæc scriptura actum exhibetur superiori, sit clericus, quia non ista nominatio vel scripturæ consecutio, sed illius coetam habente instituit exhibitio est verè presentatio, Garc. num. 32. ubi ostendit, de tali presentatione seu potius nominatione loqui citatam paulo ante decisionem Rote.

4. Respondeo ad secundum: clericus non incidens in bannum & tonsura clericali non est inhabilis ad obtinendam presentatorem; cum id nullibi in jure cautum sit. Sed neque Trid. aliquid circa hoc innovavit. Dispositio verò Sixti V. loquitur, non de presentatione, sed institutione, Corrad. l. 4. c. 6. num. 31.

Questio 159. An, & quando presentatus habere debeat etatem requisitam à Trid. ad consecrationem beneficii, ad quod presentatur?

Respondeo: Debere adesse illam etatem non solum tempore collationis, institutionis, sed etiam electionis, presentationis, impetrationis, quibus ius ad beneficium acquiritur; quia verè sic electus & presentatus beneficium obinet, & concilium consecutionem verbis generalibus prohibet ante etatem ab ipso statutam, Castrop. l. 1. de benef. d. 4. p. 3. num. 20. citans Nav. conf. 2. num. 1. de atate & qualitate. Barb. de pot. Ep. p. 3. alleg. 60. num. 78. Vafq. de benef. c. 5. §. 2. du. 3. num. 23. ubi etiam addit, idem esse de tempore oppositionis, seu quo quis legitime se opponere potest, citatque pro hoc Gutt. conf. 44. num. 7. Zevall. q. 693. n. 7. Petrus de Lara. Proinde presentatio non facta ad collatio beneficii facta de eo, qui legitimam etatem non habet, est irrita, utpote de persona inhabili, & contra formam à Concilio statutam, Castrop. ibidem num. 21. citans Paris. de regn. l. 4. q. 9. num. 10. Ugol. de off. Episc. c. 50. §. 2. num. 3. Azot. p. 2. l. 6. c. 5. q. 12. Garc. c. 2. Unde & illud sequi videtur, habere locum etiam in presentatione, quod Corrad. l. 4. c. 7. num. 5. & alii passim tradunt de impetratione seu provisione beneficii nimirum, quod si quis tempore sui impetrationis, seu provisionis, licet minor etate requisita, exceptis dispensationibus promotis ad sacros Ordines, etiam pœbysteratus, quos tale beneficium, quod impetrat, requirit, adhuc impetratio & provisio sit nulla.

fundatione laici ista verba importent, quod requiratur auctoritas ecclesiastica, idem etiam importabunt in fundatione Ecclesiastica, & eorum; si id non importent in fundatione Ecclesiastica, etiam non importabunt in fundatione laici, *Caec. loc. cit. num. 83. Lot. loc. cit. num. 16.* dicens: Dictam distinctionem nullo jure aut ratione solutam esse.

Questio 163. Presentatio illiterati quandam sit jure ipso irrita?

Respondeo: Si quis omnino illiteratus sit, ut licet latinas nequidem legere sciat, illius, uti electio & provisio, ita etiam presentatio ipso jure irrita est. Argumento *c. ult. de temp. or. d. in d.* quia videlicet *c. illiteratus, dist. 36. fuerit carens sacris non potest esse apud officium, Laym. in c. Cum in concilio, de elect. §. Inferior, num. 10.* Si quis tamen legere & scribere sciat, licet non intelligat, ejus presentatio, uti & facta etiam collatio beneficii, videtur ipso jure esse valida: et si, ut colligitur ex Trident. sess. 7. c. 3. & sess. 24. c. 12. rescindi debet, *Laym. ibid. num. 11.* citans Nav. in c. Si quando, de rescript. except. 12. num. 8. sitamen beneficii est curatum, aut Ecclesiæ Cathedralis, ad quam illi illiteratus promoveatur, ipso jure irrita est promotio, Argumento *c. Cum in concilio, de c. ult. de ar. §. qualis, Laym. ibid.* Poterit de literaturæ requisita ad beneficia, vide Lot. l. 2. q. 50. & quæ p. 1. dicta sunt, item dicenda infra de collatione.

Questio 164. Num patronus, dum idoneus est, presentare possit se ipsam per se, vel per alium ad beneficium sui juris patronatus?

Respondeo ad primum negativè; ita enim expressè decretum est *c. Per nostram, h. t.* debet enim esse distinctio, ut gl. in *c. c. 9. Presentari, inter presentantem & presentatum, sicut inter dantem & recipientem, inter baptizantem & baptizatum, Corrad. l. 4. c. 2. num. 12. Castrop. cu. p. 7. n. 2. Pith. h. t. num. 19. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. num. 193.* etiam quamplurimos cum communi. Proceditque idipsum etiam in beneficiis simplicibus; tamen enim in *c. c. Per nostram, l. t.* sermo fit de personam; eadem tamen ratio, in qua fundatur decisio dicti cap. ne scilicet Clerici ipsos presentantes incidant in virum ambitionis, etiam locum habet in beneficiis simplicibus, Jo. And. in *c. c. num. 3. Abb. n. 2. Barb. num. 7.* quos citat & sequuntur Corrad. num. 16. Pith. num. 90.

2. Poterit nihilominus patronus, quando jam esset presentatus ab alio comparatone (posse enim patronos, dum plures sunt, nom. ex seipsis nominare seu presentare, Argumento *c. congregato, 161. q. ult. & c. Quapropter, & c. Ne pro defectu de elect. ubi permittitur electoribus nom. ex se deligere, tradit Castrop. cu. p. 7. n. 3. citatque gl. in c. Consensus, h. t. Lamb. l. 2. p. 1. q. 81. d. 5. Ricc. in pr. resol. 174. num. 3. Azot. p. 2. l. 6. c. 21. q. 3. Tinsl. in P. comel. 591. Barb.) presentantem jam de se factæ consensu, (quia cum de non ingessit, neque ambrosius reputabit, sed magis vocatus ab aliis) non quidem dicendo: *Presento meipsum*; sed: *Consensu presentantem de me facta*; ac proinde debet præcedere aliorum patronorum de eo facta presentatio, & ei de hoc constare, ut ei constaret, dum presentatio facta fuit piam per vota aperta; non autem, quod illa fiat eodem tempore; si enim in nâ cum aliis, absque eo, quid scire poterat, si ab aliis presentatum (ut fieret, dum presentatio facta per viam secreti scrutinii) adhuc nulla foret presentatio, & juxta decis. Rotæ in Pergam. Capellanus eorum narrato decis. 316. num. 2. locum esset dispositioni *c. per nostram*; adeoque ut ambrosios repellendus, Corrad. ad num. 14. Atque hic patroni consensus habetur pro una voce, & facti numerum, illumque sugger, ita ut, si vota fiant equaliter divisa in duos; quia nimirum una pars accessit ad*

comparationem, & alia ad alium, consensus ille patroni augebit numerum presentantium illum, adeoque illius presentatio debet prævalere, & in instigui. Quomodo si processum in dicta nominatione per scrutinium privatum, posset, publicato scrutinio, visâ presentatione de se factâ à medietate patronorum recedere ab eo, cui suum in scrutinio suffragium dederat, & suam presentationi consentiendo, augere numerum, & constituere majorem partem. Socius autem foret, si per hunc accessum suum tantum conficeret paritatem votorum; censeretur enim tunc adhuc ambrosiosus, consentiendo presentati sui, Corrad. num. 16. citans Lamb. p. 1. l. 2. d. 8. q. 3. n. 2. §. 3. ubi etiam: Quod huc fuit in electione, ita etiam in presentatione, & quidem à fortiori locum habeant, utique quæ just iam forte non tribuit presentato, quam electio electo. Porro ubi non apparet, an illi presentatio seipsum cum aliis principaliter presentante, an verò potius accesserit consentiendo presentanti de se factæ, præsumi debere, scilicet illum illum actum eo modo, quo melius & utilius sibi de jure permittebant, adeoque censendum, illum in sua presentationem conspirasse, non principaliter, sed per viam accessus; dicta enim interpretatio & præsumptio, cum tendat ad validandum, non autem ad desuetudinem actum, tenenda est, Corrad. cu. n. 16. citans decis. Rotæ 285. n. 4. p. 2. decis. §. cu. supra in una Pergam.

3. Poterit etiam patronus clericus, dum unicus est, seu non habet comparatones, & habilis ad illud beneficium, recurrere ad sedem apostolicam, ab eaque obtinere tale beneficium cum narrata, quod patronos sui omnes, & beneficium juris patronatus laicis. Et sic servati in præsi, ait Corrad. cu. n. 21. Ad idque n. 22. talem collisionem habere vim institutionis absque alia presentatione.

4. Quin & poterit talis patronus unicus, dum pauper est, obtinere idem beneficium, dum simplex est, & non curatum, ab Ordinario per viam deprecationis & supplicationis Ordinario faciendæ; porrigendo nimirum ei libellum supplicem, ut attentè vacatione talis beneficii de suo jure patronatus, cum sit unicus, & hunc ab alio comparatone presentati, prout aliis requiritur, nequeat, nec habeat, unde commodè sustentari possit, dignetur sibi dictum beneficium sine prejudicio sui juris patronatus conferre, seu in dicto beneficio insistere. Poteritque ad has preces Ordinarius ei gratificando eundem admittere, & in illo beneficio insistere; cum jam non obstat ratio ambitionis, quæ omnino excludit à necessitate, & in casu dictæ necessitatis seu egestatis locum non haberet dictum illud: quod nemo à seipso omni possit. Cumque patrono laico egere debeantur ab Ecclesia alimenta, hac ratione per collationem talis beneficii optime succurrat huic alimentorum necessitati, cui aliis aliunde succurrere deberet Ecclesia, Corrad. cu. num. 21. citans Abb. in c. Per nostram, Lamb. p. 1. l. 2. q. 1. & Rot. Pith. n. 91. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 12. n. 199. citans plures alios, & non faciens mentionem paupertatis aut beneficii curati.

5. Limitat tamen hoc ipsum ultimum Card. de Luc. d. 45. de jurepatr. n. 8. dicendo: Id rectè procedere, dum alterius prejudicio non concurrat, qualiter id concurreat, dum adesse alii habentes in passivum ad hoc, ut ipsi presentari debent. Addit tamen, quod licet de stricto juris rigore id sit, nihilominus tamen in contrarium urgere aquiratur ac humanam rationem, eo quam probabilis videatur, etiam tunc hujusmodi preces admittendas esse: citat seipsum pro hoc d. 31. de jurepatr.

6. Respondeo ad secundum etiam negativè: non posse patronum per alium à se delegatum, sive cui pro ea vice potestatem presentandi commisit, presentari, seu etiam procuratorem constitutum à patrono ad presentandum non posse virum dicti mandati presentare ipsum patronum, Castrop. & Pith. l. cu. citans Paris. de rescript. l. 6. vel ut Pith. l. 2. q. 17. n. 113. Corrad. n. 17. dicens contrarium, quod tenet Riccius in pr. feri Eccl. decis. 197. n. 216. nullo modo.

modo subsistere, quia est contra innumeras Rotæ decisiones, & omnium DD. opiniones in cit. c. *Per nostras*, & in c. *fin. de insti.* Nec parvis illud nequam admittitur: Ratio est, quod patronus sic saltem virtualiter præsentaret seipsum, ut Castrop. quia delegatus & procurator quicquid agit quæ talis, non suo, sed sui principalis nomine agit, cujus vices gerit, Pith. loc. cit. adeoque idem esset, ac si præsentatio facta ab ipso patrono, qui hac ratione ambitionis notam non evitat, Corrad. n. 18.

7. Nihilominus si patronus alteri potestatem præsentandi legitimè concessisset, & totaliter in eum transiisset, ita ut se omnino abdicasset eâ potestate, & alter possit saltem pro ea vice nomine proprio præsentare, posse tunc ab eo adhuc præsentari illum, qui hoc jus in alterum transiit, ait Pith. loc. cit. etiam Jo. And. in c. *Ex infirmatione*, h. t. n. 3.

8. Quin & dum plures essent patroni, qui unanimiter constitissent unum procuratorem ad præsentandum omnium nomine, posse adhuc per dictum procuratorem præsentari unum ex dictis patronis, eò quod, cum dictus procurator non præsentet solum nomine illius, quem præsentavit, sed nomine omnium, possit præsentatus acceptare præsentationem de se factam nomine aliorum, non suo, absque eo, quod uotam ambitionis incurret, siquæ hac ratione adhuc sufficiens distinctio inter præsentantem & præsentatum, tradit Corrad. n. 21. juxta cit. decis. Rotæ 181. p. 2. *divers.*

9. Denique, dum is, ad quem spectat institutio, motu proprio vocat patronum clericum, etque ultroneè beneficium jurispatronatus ipsius vacans confert (quod duplici modo coniungere posset, ut Pith. n. 91. Si nimirum patronus pro ea vice liberè renunciet juri suo præsentandi, & institutus absolute sine ullo pacto præcedente beneficium patrono conferat: vel si institutus abique tali prævia patroni renunciatione beneficium patrono conferre velit, itaque consentiat) valida & licita erit institutio, vel potius collatio; quia facta ex consensu patroni; non tamen ex epus præsentatione, qui etiam hac ratione conferret non tam se ingerere, quam ab Ordinario vocati, cui vocati consensere possent, ne aliis patronus sit deterioris conditionis, quam alii clerici, Pith. cit. n. 21. Lessl. l. 2. c. 34. n. 28. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Abb. in c. *Per nostras*, num. 3. Barb. p. 3. de pot. Ep. alleg. 72. n. 22. Valq. *opusc. de benef.* l. 2. c. 1. §. 1. *dn. 4.*

Quæstio 165. An procurator aut alius à patrono substitutus possit seipsum præsentare?

Respondéo negativè: Non enim beneficium à propria cuiusque voluntate originem habere debet; quia esset locus ambitioni, Gonz. ad reg. t. gl. 2. n. 27. Castrop. loc. cit. p. 7. n. 2. citans c. *Dubium*, 24. q. 1. Lamb. l. 2. p. 1. q. 1. n. 9. & 10. Barb. p. 3. de pot. Ep. alleg. 72. n. 22. & seq.

Quæstio 166. An patronus possit præsentare filium suum?

Respondéo affirmativè: nullibi enim talis præsentatio prohibetur; cum pater & filius sint persone distinctæ, & licet quandoque in iure pro eadem patrone usurpentur, ut l. *fin. c. de impub. & alius substit.* c. *contradictorius*, 35. q. 3. huiusmodi tamen fictio juris, quæ reputantur una persona, in spiritualibus, & nominatim in electione & præsentatione, non

attenditur, Abb. in c. *confutit*, h. t. Barb. p. 3. de pot. Ep. alleg. 72. num. 94. Azoc. p. 2. l. 6. c. 21. q. 2. quos citat & sequitur Castrop. Corrad. l. 4. c. 2. n. 20. citans Paul. de Citad. 17. de *jur. patr.* q. 1. t. n. 95. Similiter avus præsentare potest nepotem, seu alios consanguineos, Corrad. *ibid.* gl. in c. c. *Confutit*. Vivian. l. 6. c. 6. n. 23.

Quæstio 167. An donatarius præsentare possit donantem jurispatronatus?

Respondéo, posse: Modò donatio hæc jurispatronatus careat omni vicio suspicionis & fraudis. Proinde debet esse non tantum libeta totius jurispatronatus cum consensu Episcopi facta donatio, ut Paul. de Citad. ex Jo. And. in c. *Ex infirmatione*, h. t. Sed debet insuper esse ita absoluta & perpetua, ut omne jus, quod donans in illo jurepat. habet, ab ipso plenè ac perpetuè translaturum, ac penitus & in totum abdicatum esse censeatur, ita ut nullum jus, sive cumulativè, sive privativè donatus reservatum censeatur (adeoque idipsum exprimi debet, quod privativè dometur, eum ut dictum aliis, si patronus donet jurepat. simpliciter, id intelligatur cumulativè, non privativè) ut proinde donatarius sit effectus, & privativè (intellige respectu donantis) patronus, & proprio nomine præsentare possit, non per enica vice tantum (tunc enim præsentare non poterit donatorem, quia hoc modo non erit vera donatio) sed pro quavis vice, seu quoties beneficium vacavit, Corrad. loc. cit. num. 24. ubi insuper requirit, ut hæc donatio jurepat. facta sit, antequam Ecclesia patronata vacet, nec addit suspicio vacationis. Et licet hæc donatio fieret per patronum, postquam beneficium vacavit, vel cum inflaret tempus vacationis, effectusque facta donatio expressè vel implicite ad effectum, ut donatus præstetur à donatore, nullatenus subsisteret, forteque possem & conditio fraudulenta & simoniaca, juxta Corrad. *ibid.* ubi citat pro hoc c. *fin. de prob.* in 6. Lamb. &c.

Quæstio 168. An præsentatus invalidè ob crimen, emendatus dein, possit præsentari denuò?

Respondéo: Videri posse, quæ in simili dicta sunt de electione, quæ etiam in præsentatione habere locum videntur, & sic expressè docet Abb. in c. *super eo, de elect.* n. 4. apud Laym. in *idem c.* n. 2. extendendum etiam ad præsentationem & collationem, quod communiter docent AA. quod repulsi semel ob crimen eligendi aut promovendi non sint; hoc ipsum tamen, quia nullo textu juris vetatur, dum crimen plenè emendatum & sublatum supponitur, Laym. loc. cit. non nisi sub hac limitatione recipit, quod talis repulsi non sint denuò promovendus, nisi superioris dispensatio, præmissa cognitione de præsentante habilitate persone, accedat: cujus hanc reddet rationem, quod negari non possit per ejusmodi repulsi, renunciationem, depositionem personæ, estimationem non parum gravari, ut nova promotio non ita facili sit admittenda, sicut etiam quæ ob crimen commissum circa ipsam electionem, præcipuè simoniam, redditur denuò intelligibilis; donec cum eo dispensetur, a quoque c. *Quæquis, de elect.* Laym. loc. cit. vide de his plura in 1. parte, ubi de personis, quibus conferenda beneficia, uti etiam de vitiis corpore, infamibus, censura notatis, bigamis, &c.

CAPUT TERTIUM.

De Institutione.

PARAGRAPHUS I.

De habente instituere.

Questio 169. An, & qualiter Episcopo competat ius instituendi presentatos à patronis?

Respondeo primò: competere iure communi Episcopo omnes presentatos à patronis ad quoscunque beneficia suæ diocesis instituere, c. *Ex frequentibus de institut.* Abb. *ibid.* n. 2. Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 2. Pirh. *ad tit. de institut.* n. 1. eum communi. Competitque hoc ius Episcopo etiam nondum consecrato; quia non spectat ad Ordinem, & institutio non est actus Ordinis, Balz. *Te. 2. 9. Beneficentia*, §. 1. n. 14. cum communi. Et sicut mox ab electione confirmata confertur potest. beneficia, ita et. *Nihil de elect.* ita multo magis in iis instituere, ut potest quod minus est. Lott. l. 2. q. 2. n. 9. competitque hanc potestatem instituendi, imò & confirmandi iure magistratibus, reputanturque inter jurisdictionalia tanquam fructus jurisdictionis, Lott. *ibid.* num. 17. citans Bellam. *conf. 20. num. 13. Gamb. de off. leg. l. 3. n. 222.* Secus ac contingit in potestate conferendi hanc enim nulla ratione competere Episcopo ratione magistratus, hinc spectare ad eius jurisdictionem, ait Lott. n. 1. Sed esse potestatem accidentaliter eandem, eodem nihilominus tempore concessa, quo conceduntur seu impetrantur et jurisdictionalia; nimirum ex speciali concessione legi, Can. *Omnes Basilica*, 16. q. 7. Lott. n. 12. et Burzio *conf. 19. num. 20.* citante seipsum l. 1. q. 21. non enim omnia, quæ competant magistratibus aliis, competere iure magistratibus, sed aliqua possunt competere à lege ultra imperium, & omnem jurisdictionem, Lott. *ibid.* n. 1. qui & n. 16. *Ex seq. art.* in hoc ius conferendi esse quid longè majus, & superare ius quodcumque eligendi, confirmandi, instituendi, quod non solum reputetur inter fructus Episcopales, sed & continere meram gratiam, seu potestatem gratificandi, dum ius instituendi, confirmandi sint de mera iustitia, citat pro hoc Poterum *decis. 396. n. 2. l. 1. in novis. Felin. in c. cum olim, n. 2. Bellam. ubi antè.* Porro quomodo institutio antioritabilis competat soli Episcopo, & ab eo sufficere nequeat, vide Lott. l. 1. q. 12. & dicta à nobis suprà.

Questio 170. An, & qualiter instituere competat capitulo sede vacante?

Respondeo: Spectat ad capitulum sede vacante (seu eius vicarium, Corrad. paulò post citandus) uti elector in beneficiis electivis confirmare, ita & presentatos instituere, c. 1. h. *institui* enim & confirmare minimè sunt libera, sed necessaria electio & presentatio debita; unde etiam, ut Pirh. n. 1. h. *per institutionem factam à capitulo sede vacante non creatur præjudicium Episcopo successori*; utpote cui hac ratione nulla donatioem seu liberalitatem exercendi auctoritas occurrat; dependitque potestas confirmandi & instituendi à jurisdictione; succedit autem capitulum Episcopo mortuo & sede vacante in omnia jurisdictionalia, maxime, quæ sunt jurisdictionis necessariz, Pirh. *loc. cit.* Corrad. *in pr. benefic. l. 2. c. 1. num. 78. Ex seq. Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 3. Garc. p. 5. c. 7. n. 14. Ecce.* Quale quid, cum non sit collatio, ut dictum, necessarium non est, quòd potestas conferendi beneficia, erit eodem tempore cum jurisdictionalibus oriantur Episcopo, tamen una cum jurisdictionalibus, transeat in capitulum sede vacante, Lott. *loc. cit.* n. 13.

2. Confer tamen Lott. l. 2. q. 2. n. 14. quòd, dum institutio spectat ad Episcopum, & sunt plures presentati in concreto, ita ut sit locus gratificationis, collatio seu institutio tunc non transeat ad capitulum sede vacante: eò quòd licet tunc collatio non sit libera propter necessitatem providendi uni ex presentatis, lex tamen in individuo facultatem hanc gratificandi præstet Episcopo, in c. *Cum autem, de iurepatr.* Et sic electa censetur ad hoc industria personæ Episcopi. An autem potestas facienda alias collationes necessarias beneficiorum transeat quoque ad capitulum, dicitur, ubi agemus de collatione. Vide tamen suprà Lott. *loc. cit.* n. 23. & Garc. *ad n. 11.*

Questio 171. An, & qualiter instituere competat Vicario generali Episcopi?

Respondeo: Etiam si ius non habeat conferendi beneficia sine speciali mandato Episcopi, c. *fin. de off. vic. in 6.* (de quo vide tamen suprà Garc. n. 81. & Laym. paulò post cit.) potest tamen ratione officii generalium commissis expedire ea, quæ sunt iustitiz & necessitatis, adeoque potest canonice electos confirmare, & à patronis presentatos instituere absque specialis commissione, arguuntur c. *Ex frequentibus, h. 1. Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 3. Laym. ad c. Cum in generali, de off. vicar. n. 9. citans Pais. l. 7. q. 24. n. 37. Betrachinum, de Episcopi l. 4. p. 7. q. 16. & plures alios. Garc. p. 5. c. 8. num. 14. Ex seq. citans Zetel. l. 3. var. c. 9. num. 7. Quiloadren. l. 1. Ecclesiastic. c. 1. n. 7. plurimique alios, & insuper declarat S. Congreg. Concil. de anno 1593. quàm dicti habuisse se authenticam, additque Garc. n. 83. idem procedere, dum esset locus gratificationis inter plures presentatos æquè idoneos, citatque pro hac decis. Rotæ.*

2. Idem quod hac in parte dicitur de vicario generali Episcopi, locum habet in vicario capituli sede vacante, ut Corrad. suprà; cum eo ipso, quòd is eligatur à capitulo, transeat in eum tota jurisdictionis competentis ipsi capitulo sede vacante. Unde nec videtur ad instituendum necessaria aliqua specialis commissio, Garc. p. 5. c. 7. n. 28. quamvis si de facto capitulum det vicario à se electo limitatum mandatum, reserando sibi aliquos non videantur vicarius posse exercere potestatem in illis, quæ sibi capitulum reservavit, ut Garc. *ibid.* n. 30. Ex seq. citans Sua. *Te. 5. d. 7. f. 3. n. 14. Guetier. dec. contra Ugolin.* qui vult, non pendere talem vicarium omnino ab auctoritate capituli, cum danti sit auctoritas Trident. quòd Suar. *loc. cit.* testatur.

3. Denique potest quoque fieri institutio presentati, etiam per vicarium foraneum Episcopi in loco diocesis deputatum, si ex vi sue deputacionis ibi exerceret jurisdictionem; siquidem presentatio etiam facta coram vicario foraneo tribuit ius; & quia talis vicarius jurisdictionem habet in illo loco, ibi facere poterit omnia, quæ Vicarius generalis totius diocesis, Corrad. l. 4. c. 7. n. 26. citans Rot. *in una Agrigent. decisu 12. Nov. 1601.* & Garc. p. 6. c. 2. n. 123.

Questio 172. An, & qualiter ius instituendi competat aliis Episcopis inferioribus?

Respondeo: Clericis aliis Episcopo inferioribus ius instituendi, nisi non competat de iure communi, competere tamen potest de iure vel causa specialia, post ex fundatione, donatione, privilegio, præscriptione, consuetudine, statuto, &c. Corrad. l. 4. c. 7. n. 2. Bassani *ro. 2. v. benefic. 6. 1. n. 12.* Pirh. *ibid.* n. 6. Card. de Luc. *de iurep. d. l. 4. n. 32.* citans Barbo. *de pot. Ep. alleg. 72. n. 176. Lott. 62. q. 12.*

Azor.

Azor. *cit. l. 22. q. 3.* Et hoc extendendum etiam ad beneficia curata, ut Laym. *ad c. cum satis. de off. Archid.* Sic itaque competere potest ex fundatione, dum fundator beneficium ea conditione adiecit ex consensu Episcopi, ut institutio illius sit penes Decanum, Praepositum certe Ecclesiae, vel Archidiaconum, &c. Vel penes certum conventum Clericorum, vel Universitatem Scholasticorum. Auctores idem, vel etiam ad simplicem Canonicum, vel Praelectum, etiam regularem; quamvis agatur etiam de beneficio seculari. Card. de Luc. *loc. cit.* Quod attinet ad Concilium Trid. *sess. 14. c. 12.* dicens: in caso fundationis aut donationis huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reservetur, ait Card. de Luca. *ad Trid. d. 11. n. 27.* Concilium non alterius per hanc legem particularem fundationis aut consecrationis seu privilegii instituti potestatem. In declarationibus etiam S. Concilii apud Galliam ad dictum locum dicitur: in Ecclesiis exemptis non potest reservari institutio alteri, quam Episcopo, nisi Rector illius loci fuerit ordinarius, ordinariusque fungatur iurisdictione; neque Vicarius Episcopi potest se de vacante instituere praesentatum a praetentis patronis.

2. Nihilominus Corrad. *l. 4. c. 3. n. 17.* inquit: licet fundator de consensu Ordinarii possit in limine fundationis apponere quascunque condiciones, etiam contrarias; post Trid. tamen expresse prohibens reservari inferiori Episcopo hanc facultatem instituendi, non potest, etiam cum consensu Ordinarii, dicta facultas inferiori reservari, quamvis nonnulli contrarium tenentur; vnumque non semel fuit, per summos Pontifices hanc instituendi facultatem Ordinatio inferioribus hunc reservatam, Papa contra Concilii decreta in favorem patronorum laicorum sic volentium disponente. Idem cum Corrad. tenet Barb. *in Eccl. l. 3. c. 13. n. 208.* inquit: potest etiam apponi in fundatione conditio, ut institutio spectet ad inferiores personam Ecclesiasticam; id tamen hodie per Trid. enervitur, quo caveatur, ut deinceps in fundatione vel donatione Ecclesiae institutio Rectoris Episcopo, non alteri inferiori sit reservanda.

3. Sic competere ex donatione; potest enim Episcopus cum consensu Capituli inferiori praelato eiusque dignitati conferre sub spectant ad dignitatem Episcopalem, & nominem in instituendi, argumentum *c. cum transierit. h. 2. Pirh. c. 1.* citans Abb. *in c. n. 4.* Sic per praescriptionem seu praescriptam consuetudinem in instituendi potest obvenire Abbati, praeposito iuxta *c. cum olim. c. 2. audis. de praescript. ut Pirh. n. 6.* citans Abb. *in c. ex frequentibus. h. 1. n. 3.* Sic ad praelatos, etiam regulares, in Ecclesiis in pleno jure subiectis (secus est de Ecclesiis in subiectis non pleno jure) spectat in instituendi, argumentum *Clem. ante, de excessibus prael. Pirh. c. n. 6.* citans Barb. *Pall. loc. cit.* citans gl. *in c. Abbas. v. plene jure. de privileg. in 6.* An autem & qualiter institutio auctorizabilis transire possit in monasterium, dictum est supra ex Lott. *l. 2. q. 13.*

4. Potest posse spectare sub instituendi ad duos, & posse inferiorem acquirere sub instituendi cumlativè ad Ordinatum, refert Garc. *p. 1. c. 9. n. 94. § 95.* & ex eo Corrad. *l. 4. c. 7. n. 22.* juxta decis. Roce *in nova Lemani Capellana. 17. Junii 1591.* & in eadem eorum eodem Penna *29. Maji 1592.* in qua citatur Paris. *in c. audis. de praescript. n. 12.* Felin. *in c. pastoralis. de off. Ordinar. n. 2.*

Quaestio 173. Num instituere possint Abbatisse & Priorissa?

Respondeo: illas esse iurisdictionem spirituales, ejus praesentem, quae est clavis Ecclesiastica, ad solvendum & ligandum sine incapax, nihilominus ex commissione Praelatorum habere usum quendam sui exercitium (spiritualis iurisdictionis), ita ut Clericos, etiam ad patochias aliaque beneficia sibi pleno jure subiecta instituunt. Laym. *in c. de illis. de majoritate P. Lauren. Fori Benef. Tom. 11.*

§ obed. n. 1. § 2. citans Sylv. v. Abbatissa. Azor. p. 2. l. 15. c. 10. q. 6. & scriptum Th. Azor. l. 1. tr. 3. p. 1. c. 3. n. 4.

Quaestio 174. An & qualiter potestas instituendi competere possit laico?

1. Respondeo primò: competere potest, & quandoque, etsi rarisimè, soler laico potestas instituendi ex privilegio specialis Sedis Apostolicae, mentis plenitudine potestatis. Corrad. *l. 4. c. 7. n. 18.* Laym. *in c. multis. de elect. n. 15. § 17.* Si enim à Papa is concedi potest, & quandoque soler, potestas conferendi liberè. Laym. *ibid. n. 16.* multò magis id dicendum videtur de potestate instituendi seu conferendi necessariò ad praesentationem patronorum, quia haec potestas minor est.

2. Respondeo secundò: de cetero nollatenus laici (intelligendo hoc de meris laicis & secularibus personis; secus enim est de laicis, qui Religionem professi essentur personae Ecclesiasticae. Laym. *cit. n. 14.* in fine citans Selvam *p. 2. q. 19.*) per consuetudinem etiam immemorabilem in instituendi (idem est de jure conferendi) praescribere possunt. Laym. *loc. cit. num. 15.* Corrad. *cit. n. 28.* ubi tamen ait, possit laicum instituere ex consuetudine immemorabili, modo non fuerit per Papam approbata, citansque Lamb. *p. 3. l. 2. n. 12.* Ratio responsionis est, quòd, cum in instituendi, non secus ac conferendi & eligendi (quoniam & magis, quam jus eligendi, ut notant AA. *in c. si tibi. de prob. in 6.* & specialiter Selva *loc. cit. n. 5.* apud Laym. *cit. n. 15.*) sit spirituale, à laico possideri neque, juxta *c. sacrosancta. c. Messana. de elect.* qui autem est incapax possessionis, est etiam incapax praescriptionis; cum, ut habetur *reg. 2. de reg. jur. in 6.* sine possessione praescriptio non procedit. Laym. *ibid.* citans Abb. Hostien. &c. Unde licet verum sit, quòd si una cum tempore immemorabili fuerit in quasi possessione conferendi vel instituendi, (tunc enim allegare poterit titulum optimum, adeoque in praesentem unicum, nempe concessionem Apostolicam.) Laicus ob difficultatem exhibendi privilegia relinquendus sit in exercitio juris instituendi aut conferendi propter praesumptionem, quae in tali casu pro ipso est; non tamen ideo dicendum, illum praescripserit, seu in vi praescriptionis obtinuisse hanc potestatem; si enim constituitur postmodum nullum revera illi desuper datam privilegium, potestas haec instituendi illi auferenda. Proinde si solam consuetudinem immemorabilem, (quae abusus & corruptela dici debet, juxta *c. sacrosancta. c. Messana.*) non tantum in conscientia tutus esse non potest, sed & subiaceret pernici Ecclesiasticae illiusmodi usurpationibus statutis. Laym. *loc. cit.* qui etiam *n. 17.* addit, quòd licet per speciale privilegium institutio seu collatio laico concessa esset, non debere tamen eam extendi ad desistendum seu deponendum, & removendum institutum, citat Abb. *in c. cum ex ministerio. de haereticis. n. 3.*

Quaestio 175. An & qualiter valeat institutio facta ab inferiore existente in quasi possessione instituendi, etsi revera à parte rei non habeat sub instituendi?

Respondeo: valere à tali factam institutionem, & esse à tali institutum non minus tutum, quam electum vel praesentatum, vel provisorum ab existentibus in quasi possessione eligendi, praesentandi, conferendi. Corrad. *p. benef. l. 4. c. 4. num. 11.* citans Lamb. *p. 2. l. 2. n. 9. q. 4.*

Quaestio 176. An & qualiter reservetur institutio Papae, & qualiter is tunc procedat in institutione?

Respondeo: reservari quandoque facultatem instituendi à fundatore ipsi Papae, ita ut à patrono nominata persona praeficiatur Papae ab illo instituenda. Corrad. *l. 4. c. 7. n. 29.* In quo casu est porrigenda in Papae supplicatio, (cujus formulam ibidem apponit Corrad.)

rad.) quæ juxta Ryllum Dataria continet admiffionem præfentationis, ac petitionem institutionis; nihilominus postmodum literæ Apostolicæ super ea sub alia formula quædam institutionem prædictam per Cancellarium Apostolicum expeditur, nimirum in his fit totum mentio præfentationis, non autem institutionis, fed tantum collationis, v. g. si dictæ literæ expeditur in forma *de quibus* seu commissaria, dicitur: *Audietur nra à confertis & assignet*; si in forma graciola, dicitur: *Conferemus, vel providemus*; non autem dicitur: *Instituimus*, seu *instituiamus*. Collatio enim Papæ comprehendit in se provisionem, electionem, præfentationem, confirmationem, institutionem; atque ita provisio Papæ sufficit pro institutione. Corrad. *ibidem*. citans Rotam in *una Curiaensi plebana*. 1. Julii 1633. coram Ghialero. Idem fusc habet Corrad. l. 4. c. 3. n. 11. ubi etiam dat rationem, quare Papa in provisione filiusmodi beneficiorum juripart. non fervet aut fervare teneatur formam c. fin. de elect. in 6. quia nimirum in provisionibus Apostolicis de beneficiis juripartionariis, five laicis, five Ecclesiasticis, non proceditur per viam confirmationis, quod tantum locum habet in Ordinario, qui præfentationem patronorum debet confirmare, præfentatum instituendo, citat pro hoc Abb. in c. *mutat. de elect.* De cetero, quænam institutio in beneficiis patronatus vacantibus fit reservata per regulam 3. vide apud Loet. l. 2. q. 8. n. 8. quæ ex Covar. *præf. q. 9. c. 36. n. 1. ait*, id intelligendum de Episcopopatibus & dignitatibus, de quibus dicta regula.

Quæstio 177. Qualiter & ad quos devolvatur jus instituendi?

1. Rpondeo primò: ob non factam à patrono præfentationem potestatem liberè conferendi devoluta est ad Ordinarium; & si in non consulti intra 6. menses, fit devolutio ad Superiorem ejusdem beneficii patronat. Loet. l. 2. q. 13. n. 60. Verum sit non tam institutio respiciens præfentationem factam, quam institutio sine præfentatione; adeoque magis propriè dicenda collatio, devolvitur ad dictum Superiorem.

2. Secundò in casu, dum facta legitime præfentatione, patronus vel etiam præfentans ob plus æquo dilatare institutionem ab habente instituere appellationem, aut quærelam prosequitur apud Superiorem seu iudicem, potestas instituti non devolvitur ad dictum iudicem, qui de gravamine cognoscit, vel quærelam recipit, nisi per indirectum; si enim procedatur per viam quærelæ; (cui tunc est locus, ubi nullum gravamen potest esse superius), sed solum negligentia & mora in instituendo poterit aditus Superior præfigere terminum habenti instituere, intra quem, si nolit instituere, tunc ipse loco illius poterit instituere. Loet. *loc. cit.* n. 65. & 66. juxta decil. Rotæ. 4. de *jur. patronatus. in novis*. & ex eo Corrad. l. 4. c. 3. n. 12. Si autem procedatur per viam appellationis à gravamine potestè illato, si viæ expresse sit denegata institutio, si viæ quærelæ sit solenniter requisitus obdurnare distulisse, sententiæ infligendi videtur devolvi ad dictum iudicem appellationis, seu iudicem ad quem, eò quod, ut Franc. in c. *bona de appell.* n. 12. hic præcipuum sit effectus appellationis, ut negotium, de quo appellatum, devolvatur. Loet. n. 67. & hanc sententiam tenet gl. in *Clementi. audietur. v. debitum de rescript.* & Cued. *ibidem*. n. 12. Verum tamen, quod nunquam potestas infligendi vel confectendi, (quicquid sit de potestate confirmandi, de qua videtur esse textus in c. *significaverunt. de excep.*) etiam si appellatio pronuncietur legitima, devolvatur ad dictum iudicem aut alios delegatos, nec aliter posse eos concipere sententiam suam, quin remittendo præfentatum ad Ordinarium, seu habentem instituere, ut ipse eum in iustitiam, tenet ipse Loet. n. 70. & 73. citans pro hoc Innoc. in 4. *adum. 2. de elect.* n. 5. & 6. Jo. And. in c. *M. Ferrarum. de constitut.* n. 21. Franc. *ubi ante*. & Rotam in *Arceana Capellania*. 4. Julii 1603. &c. Nihilominus erudit Loet. *num. 71.* in dicto casu appellatum devolvi & spectare jus instituendi ad auditores Rotæ, in

quorum favorem emanavit *Clem. audietur. de rescript.* de iis solum, & nullatenus etiam de aliis auditoribus ejusdem Curie, v. g. Auditore Cameræ, Auditore contradiætarum, ut ait Loet. n. 74. juxta gl. in *causam Clem. & Gonz. gl. 23. num. 16. intelligenda*. Quamvis citato n. dicat idem Loet. ex Franc. *ubi ante*. n. 27. dictam *Clem.* non procedere ex suppositione simplicis appellationis à gravamine, sed ex suppositione commissionis Papæ super toto negotio; quin & n. 28. & 27. addat, facultatem hæc instituendi non esse singularem, ter concessam Auditoribus Rotæ per dictam *Clem.* eò quod, dum Auditor in eo calu infirmit, non nitatur privilegio dictæ *Clem.* (supremo concedentis privilegium longe pinguius, nimirum facultatem conferendi) sed ponit facultatem sibi competentem de jure communi tanquam delegatam. Unde etiam n. 29. ait idem Loet. quoniescunque supponitur appellatum in ipso articulo denegatæ institutionis, & causa per speciale rescriptum commissæ extra Rotam, si viæ etiam extra Curiam cum clausula consueta devolutionis totius negotii principalis, si tenere, posse iudicem institutionem facere ei, cui ea de jure debita, atque ita de jure salvari posse, quod ad simplicem usum & praxin refulsit Riccius *collecl.* 1598. Quibus addit Corrad. l. 4. c. 3. n. 12. quod testetur Garc. p. 1. c. 8. n. 103. servari in praxi, quod delegati à Nuncio in causis Capellanarum & beneficiorum juripatronat. in gradu appellationis faciant institutionem & collationem, postquam hæc potestas salvata & sustineri ex clausula commissionum cum incidentibus dependentibus annexis, &c. quas clausulas semper adpiscit Papa, dando similes commissiones in gradu appellationis, ex qua Curie Romanæ observantia teneant nonnulli, quod vigore dictæ clausulæ delegatus per Papam ad hujusmodi casum possit etiam procedere ad institutionem præfentati; quod tamen ait Corrad. non videri sibi tutum.

PARAGRAPHUS II.

De necessitate, modo ac tempore faciendæ institutionis.

Quæstio 178. An & quando institutio sit debita præfentato?

Rpondeo: tunc demum esse debitam, ubi apud habentem instituere hæc 4. liquent, nempe vacatio beneficii, existentia juripatronatus, habitus præfentatoris, & præfentatio facta in tempore. Loet. l. 2. q. 13. n. 19. citans Rotam *decis.* 337. n. 1. p. 2. *recent.*

Quæstio 179. Qualiter subveniat si negetur aut differatur institutio?

Rpondeo: satis id indicatur q. ult. §. *procedemus*, quibus addendum, quod ait Loet. *loc. cit.* q. 13. n. 63. in casu non denegatæ, sed simpliciter plus æquo dilatare institutionis frequentius & tutius prædicari, ut Imperetur provisio à Papa, assensu simpliciter, si præfentatum à patrono.

Quæstio 180. An per appellationem suspendatur executio institutionis?

Rpondeo: dum processum & appellatum est extrajudicialiter, appellatio non suspendit executionem institutionis. Loet. l. 2. q. 13. n. 81. Garc. p. 9. c. 4. n. 19. ex Lancell. *de autentica* p. 2. c. 4. n. 614. & 627. Cucho, &c. Qui de appellatione extrajudiciali intelligunt c. *confutimus. de appell.* Unde addit Garc. n. 20. ex eodem Lancell. quod dum institutio non habet vim diffinitivæ, sed fuit facta extrajudicialiter sine contradicte, & capta possessio pendente tali appellatione, nequaquam censeri debeant pro attentatis, cum eo casu appellatum tanquam ioculocutoria non debeat facere attentata, ut Lancell. Quod si tamen processum judicialiter, & institutio

entio facta in contradictorio iudicio seu sententia lata super ea facienda, (sicet eorum nisi actus electivi & provisionis sine extrajudicialibus, nihil tamen est, quin etiam judicialiter promoveri possint ex alterius legitima, vel saltem colorata contradictione. Lott. n. 85. & 86. afferens decif. Rotæ) causa est appellabilis, & appellatio suspendit executionem institutionis, & institutio facta pendente tali appellatione à sententia Ordinarii, vel à subsecuta acceptio possessionis sunt attentata. Lott. loc. cit. n. 80. juxta plures Rotæ decif. Garc. loc. cit. n. 16. citans Jo. And. Lap. Franc. Dec. Item n. 21. citans Beccetod. *tr. de appell. p. 1. tit. 20.* Marcum, Ant. Genuens. &c.

Questio 181. An & qualiter institutio fit irrita, si facta neglecto presentato, vel etiam absque consensu & presentatione patroni?

Respondeo: esse irritam ipso jure, si fiat neglecto vel ipso patrono. Barb. l. 5. *juris Eccl. 12. num. 163.* Caltrop. *loc. cit. p. 9. n. 5.* juxta *de decursum. 16. q. 7. & gl. ibidem.* Nec obstat *et. ibid. de jure patronatus.* ubi institutio facta sine presentatione illorem, ad quos pertinebat, sed dictum irrita, sed irritanda, cum factis irritum sit in jure, *Tr. irritanda sapè sumi pro declaranda irrita.* Caltrop. *ibid. loc. iniquis, notat. Azor. p. 1. l. 6. c. 22. q. 8. Gonz. ad reg. l. gl. 12. n. 78.* Unde id sic limitat, vel potius declarat Barbos. quod talis institutio seu potius collatio facta ab Episcopo vel alio inferiore, ad quem spectat institutio, sine consensu & presentatione patroni, sit & maneat firma, patrono non reclamante vel presentante alium intra terminum datum ad presentandum; irritetur autem, & ex tunc à jure reputetur irrita, ex quo patronus presentat alium, aut expresse contradicit, eò quod tunc & non aliter spectat patronus, citat pro hoc Garc. p. 1. c. 9. n. 11. Riccium in *pr. feri Eccl. resol. 154. Partis de resolu. l. 8. q. 10. n. 11.* Zerol. in *pr. Episc. p. 1. v. jure patronatus. l. 3. d. 2. c. 1.* Idem tenet Less. l. 2. de *jur. l. 3. q. 2. n. 39.* iniquis, talem collationem evanescere, si patronus intra tempus sibi datum se opponat; si autem se non opponat, manere validam. Unde etiam valet institutio facta infixo patrono, si sit postmodum in eam consentiens. Item si Episcopus, presentet & taceat patrono, aliquem instituat. Balas. *Tr. 2. v. benef. l. 5. n. 14.* citans Lambertinum.

Questio 182. Cum quibus qualitatibus fieri debeat institutio, & que inutiliter ei adijciuntur conditiones?

1. Respondeo ad primum quemadmodum presentatio, ita & institutio fieri nequit, nisi cum qualitatibus requisitis secundum institutionem & naturam beneficii, siue requisitis à fundatore in limite foundationis, et si juri communi contrariis, aut aliis à jure communi, dum ex legibus foundationis non contrariantur. Corrad. l. 4. c. 6. n. 41. & 42. cum communi.

2. Respondeo ad secundum: ex conditiones inutiliter adijciuntur institutioni, (intellige à fundatore) que vel naturæ seu secundum naturam naturam sunt impossibiles, aut impossibilibus æquiparantur ob nimiam difficultatem, vel impossibiles fieri, aut contra substantiam beneficii, vel contra substantiam testamenti, vel deoque contra perpetuam legem prohibitionem eas improbandum. Lott. l. 1. q. 12. n. 21. & seq. Vide etiam sub initium *part. 1. de legibus adjectis foundationi beneficii.*

Questio 183. An & qualiter institutio fieri possit extra territorium & diocesim habentium instituere?

Respondeo: quemadmodum Episcopus extra propium diocesim electiones confirmare vel instituire, ita etiam instituere potest in beneficiis, contradicere tamen non apparente; ac sic non instituere in

iudicio contradictorio. Idem est de aliis inferioribus institutoribus; (& nominatim de Vicario generalis Episcopi. Caltrop. *de benef. tr. 13. d. 2. p. 30. n. 17.* Garc. p. 5. c. 8. n. 138. *novelle 142.*) est enim institutio actus voluntarius & extrajudicialis. Corrad. in *pr. benef. l. 4. c. 2. n. 14.* citans Franc. in *c. fin. de stell. n. 9.* Gonz. ad *reg. l. gl. 22. n. 9.* &c. Garc. loc. cit. Caltrop. *loc. cit.* Quod si autem ad institutionem procederet (idem est de confirmatione) cum causæ cognitione & discussione, intellige, judiciali contradicere apparente, non potest fieri extra territorium, nec causæ cognitio seu processus, nec institutio, nec confirmatio, si sit in sententia, nisi de consensu iudicis loci & partibus non contradicantibus, quomvis lata sententia intra territorium de iusticiatione, institutio ipsa fieri possit extra territorium, quia jam est actus extrajudicialis & voluntarius jurisdictionis. Garc. loc. cit. citans Lamb. p. 1. l. 2. q. 1. n. 6. & 3. & Sanch. de *matr. l. 3. d. 8. n. 6.*

Questio 184. Qualiter facienda institutio, dum ex diversis qualitatibus spectat ad eundem presentare & instituere?

1. Respondeo: secundum diversis casus, quos contraxit Lamb. c. 11. p. 1. c. 2. d. 19. apud Corrad. l. 4. c. 7. n. 20. non debere unico actu expediri institutionem & presentationem, sed separatim, prius nimirum faciendo presentationem, & postea institutionem; primo dum Episcopus foret simul Abbas alterius Ecclesiæ, in qua Episcopus haberet jus instituendi in aliqua Ecclesiâ patronata, & quâ Abbas jure patronatus in eadem Ecclesiâ, quomvis, ut ait Corrad. citans pro hoc *c. olim. de sent. & rejud. & ibi Felin. n. 1. & 2.* in hoc casu melius esset, ut quâ Abbas per procuratorem suum presentaret, & ipse quâ Episcopus presentatum instituit. Secundo: dum quis ratione iure prelatore haberet influere in beneficio, in quo ratione patronatus sui habet jure patronatus; est enim hoc jure patronatus laicale, & sic separatim ab Ecclesiâ & dicta prelatore. Tertio: dum Episcopus habens jure patronatus & simul influere, habet comparationis; tunc enim ut comparationis presentat eum alius comparationis, & deinde influere. Quarta: dum compromittere ius presentandi seu presentare in habentem influere. Quinta: dum Episcopo tanquam privatæ personæ esset facta donatio jure patronatus. Sexto: dum jure patronatus translatum esset in aliquem habentem influere cum reservatione, ut presentaret cum consilio aliquis, vel presentet aliquem de tali familia; ait enim Corrad. in hoc casu actus presentationis & institutionis esse separatim expediendos. Septimo: dum ad Superiorem jure devotum, patronus v. g. negligenter presentare, spectaret provisio, presentatio autem fieri debuit sub certa forma, que observanda quoque veniret per illum, ad quem devolvebatur provisio, nullis præjudicaret, qui in presentatione debebant intervenire; necessarium enim tum ait Corrad. ut provisio fiat duobus actibus, & non esse in optione dicti Superioris, facere illam duobus vel unico actu.

2. Exonata habens influere & simul presentare diverso jure seu ex diversis qualitatibus, poterit unico actu expedire provisionem. Primo: si prelatore habenti influere, non tanquam privatæ personæ, sed tanquam Rectore, seu ratione Ecclesiæ transscriptum à latro fuisse jure patronatus integrum, erit in eis arbitrio, an velit providere unico actu, ut Corrad. quomvis dicant alii confirmandam tunc institutionem cum collatione, & unico actu absolvendam provisionem. Secundo: dum pure devotum provisio beneficii patronatus spectaret ad habentem influere. Denique dum quis eodem jure haberet utramque potestatem influendi & presentandi, posse illum eodem contextu se expedire, dicit Corrad. eò quod collatio habet vim electionis, presentationis, confirmationis & institutionis.

Quaestio 185. An & qualiter institutioni praeferendum examen & approbatio?

1. Respondeo ad primum: praevid ad institutionem requiritur examen habundum à locorum Ordinariis super influendi idoneitate. *ex frequentibus. b. ut. in quo, ut obicitur Pith. b. i. num. 3.* nomen institutionis accipitur latius pro omni provisione non libera, hoc est, non solum pro ea, quae fit ad nominationem seu presentationem alicuius, sed etiam ad electionem. Sic quoque in Trident. *sess. 7. c. 13.* praecipitur, ut praesentati vel nominati à quibuscunque personis Ecclesiasticis, (multò magis ergo à laicis. *Pith. b. c. n. 3.*) etiam Sedis Apostolicae Nunciis ad quavis Ecclesiastica beneficia, non instituuntur, nec confirmantur, nec admittantur cum pretexto ejusque privilegii non consuetudinis, etiam immemorabilis, nisi fuerint prius à locorum Ordinariis examinati & idonei reperti, & nullus appellacionis remedio se tueri possit, quò minus exameo subire teneatur. *Pith. loc. cit. citans Garc. p. 9. c. 3. n. 5.* Qualiter autem in provisione beneficiorum curatum seu parochialium examen praestari debeat, explicat Trident. *sess. 24. c. 18.*

2. Respondeo secundò: praevid ad institutionem in beneficio curato requiritur quoque approbatio Ordinarij, ita ut nulla consuetudo indici possit, ut in Ecclesijs Episcopo subiectis ministri curati sine ejusdem approbatione instituuntur. *Laym. ad c. cum factu de off. Archid. citans Trident. sess. 7. c. 13. Azor. p. 2. l. 5. c. 19. §. consuetudo 5.* consuetudo enim perniciose Ecclesijs prevaleat nequit; esset autem perniciosissima Ecclesijs, si sine cognitione & consensu supremi in diocesi pastoris, nempe Episcopi, inferiorum curati instituuntur. Item Episcopus curam parochiarum sibi subiectarum deponere nequit, sed providere debet, ut populus bene pascatur in spiritalibus, sacra legitime administrantur, &c. Quod curare non potest, nisi sciat, qui & quales curati praestentur. Unde, licet inferior Praebatus per consuetudinem acquirere possit jus instituendi, etiam ad curata beneficia, sed non sine exaratione & approbatione Episcopi. *Laym. loc. cit. juxta c. ad hoc. de off. Archid.* Et sic in specie non valet, in Archidiaconis curata beneficia conferat sine consensu Episcopi. *Laym. in paraphrasi ad r. c. cum factu. de off. Archid.* Vide tamen, quae hanc in rem dicta fuerint ex Calltrop. *cap. praed. ad q. qualiter patronus praeferat jure praesentandi ob praesentatum inhabilem*, nitendum dum Episcopus patronus praesentat Clericum suae diocesis instituendum ab alieni diocesis Episcopo, non debere hunc examinari ab Episcopo influente, sed ipsam nominationem esse illius approbationem. Vide etiam, quae habet Corrad. *l. 4. c. 2. n. 5.* ubi quòd si praesentatus absens non est Ordinarius, non requiritur examen ad finem institutionis faciendae, citat pro hoc *c. consuetum. de appell. c. nullus. d. 24.* & Lamb. *p. 1. l. 2. c. 2. n. 1.* qui etiam id hac ratione confirmat: quòd si Ordinarius absentem conferre (intelligi libere) possit beneficium, juxta *c. si sibi absenti. de prob. in 6.* possit etiam illud conferre absentem praesentato noto: Habebunt autem haec praecipue locum, ut Corrad. ubi instituendus est diocelanus influentis, quia tunc idoneitas illius praesumitur nota Ordinarij, cum de illo possit habere perfectam notitiam, ut Gonz. *ad reg. 8. gl. 4. num. 18.* maxime si praesentatus suscepit Ordinem ab Episcopo influente.

Quaestio 186. An ad valore institutionis requiratur scriptura seu littera institutionales, opusque sit certis ceremoniis?

1. Respondeo ad primum negativè: quia litterae non tam requiruntur ad efficaciam institutionis, quàm ad probationem: potest proinde institutio non secus ac collatio libera fieri verbo vel scriptura, & non minus per factam verbo, quàm per factam scripto consequitur quia realem beneficium. *Laym. ad c. missi. de elect. n. 4.* Nihilominus bonum est scripturam ad-

hiberi, servatque in praei de communi stylo, ut institutio semper fiat in scriptis; quin & cum intervenit & rogatus Notarius in praesentia duorum testium, ut ita semper illa facilius probari possit. Corrad. *l. 4. c. 7. n. 21.* ex Vivian. *l. 13. c. 1. n. 5.* Istitusmodi vero formulam institutionalem subscipit Corrad. *num. 24.* quam usitatum ait in *Curia Archiep. Alexopoli.* Aliamque satis amplam formulam, ex qua aliae formulae concipi possint secundum diversitatem casuum, sic haberi apud Lamb. *p. 3. l. 2. c. 2. n. 11.*

2. Occasione quorundam notandum, institutionem distinguì in verbalem, per quam jus & titulus beneficii confertur, & realem, per quam fit introductio in possessionem, *Pith. ad b. c. n. 3.* & alii, in qua divisione videtur institutio verbalis comprehendere illam, quae fit oretenus, & quae fit in scripto seu verbo scripto; & sic opposi institutionis realis, quae videtur simpliciter habere vim institutionis & missionis in possessionem, uti supra de investitura dicitur.

3. Dum jus instituendi ad duos cumulativè spectat, facienda est sententia, & subscipienda ab utroque. Corrad. *ut. n. 21.* juxta decisi. Rot. in *una Censura Capellana.*

4. Respondeo ad secundum etiam negativè: dum autem quandoque una cum institutione verbali fit traditio tituli datur investitura per impositionem bireti, vel quid simile, id institutioni quae tali est per accidens.

Quaestio 187. Num canonice institutus, etiam verbaliter solum, statim capere possit possessionem administrare, & jura beneficij suo competentia exercere?

Respondeo ad hoc respondendum infra, ubi de possessione beneficii.

Quaestio 188. Num, si quis praesentatus semel coram Episcopo, & dein coram alio inferiore ab eodem patrono, eò quòd is verisimiliter putavit pertinere instituire ad inferiorem, ad quem tamen re ipsa non spectat, possit regredi ad priorem praesentationem, & vi illius valide institui?

Respondeo: posse talem juveni ex priore valida praesentatione, ob probabilem errorem facti circa jus singulare, & hoc supposito, non arctari praesentatum alteram praesentationem eligere, sed posse utramque prosequi. *Loet. 2. q. 13. n. 19. §. seq.* eò quòd licet remittentibus jus suum non detur regressus; hoc tamen semper intelligatur, nisi remittens esset aliquo modo excusabilis; sicut in simili, licet in iudicio non permittatur variatio circa actionem, ea tamen adhuc conceditur, dum quis iusto errore incompetentem actionem elegerit. *Loet. num. 92. §. seq.* Sed neque obstat videtur textus *c. ut quis duas. de elect. in 6.* ubi dicitur habentem duas electiones in eadem Ecclesia non posse nisi unam prosequi, petendo illius confirmationem, adeoque comprehendendum eligere alterutram, ne cum ipsius Ecclesiae vel adversarii sui, si quoniam habet, discrimine incerto vagetur, (quippè dum petito vagatur in incerto, si sibi ex obtentura confirmatio vel institutio, hac quoque esset super incerto) unde sequitur, per optionem factam de una electione prosequenda ita extrinsece effectum alterius, ut ad eam non deat regressus; nam id applicari nequit terminis *profectionum & institutionum*, dum enim quis duas habet praesentationes, sive ab uno, sive à duobus patronis coram diversis praesentantibus jus influendi fit, ut, licet utramque quis promoveat, eo ipso tamen, quòd eas non promovet, coram uno eodemque habente influere, sed singulas singulariter coram singulis influentibus, processus cessat illa ratio incertitudinis, atque ita dispositio citari tenet. *Loet. 2. num. 69.* Sed & de per electionem omnis via pracludatur altera, seu

recessus ad alteram, requirunt, ut ista electio fieri debeat iuris necessitate, & non sit potest in simplici arbitrio alicujus uti, qui ipse velit, viâ; necessitas enim electionis, quæ consumitur optionem, differt ab ipsâ potestate eligendi: cum hæc oriatur ex mera voluntate, ista ex facto extrinseco jubentis: Item ut deegerit regressus, requiritur, rem decessisse esse integram; uti sit, dum per electionem unius viâ quaeritur alteri jus respectu alterius; cessante autem hæc omnia in præsentia controversia prosecutionis ploriorum presentationum; cum nullibi injecta sit hæc necessitas eligendi unam viâ à jure aut possessione alterius, neque per talem optionem alicuius respectu alterius, Lott. à num. 105.

Questio 189. Intra quod tempus fieri debeat institutio?

1. Respondeo primo: à jure communi nullum præfixum esse tempus institueri ad instituendum, tradit Corrad. l. 4. c. 7. num. 11. Lott. cit. q. 13. num. 19. citans Abb. conf. 28. num. 2. p. 2. & aliquot Rota dec. non debere tamen quod longius protrahi institutionem; quin &, dum nihil obstat, quod superiorem à facienda sententia institutionis retrahat, omnibus probatis teneri illum tam ferre, & compellere processum statim presentatum instituire, ait ibid. Corrad. (quamvis ibid. num. 16. dicat: Remanere in arbitrio superioris, an velit statim probatis omnibus de jure requiritis instituire presentatum, necne; tunc et non sit tempus statim ad instituendum, sicuti est paritio ad presentandum) Item ex Rocho. v. Hunsgrum, q. 23. num. 17. & Abb. in c. 2. de concess. prob. quod habens instituire non habet tempus prolixum, sicut is, qui habet conferre; cum institutio fiat de persona presentata; unde nihil superest superiorem facendum, nisi presentatum examine. Concedere nihilominus semestrem institutioi videri Castrop. loc. cit. p. 5. n. 2. dom ait: Non posse enim infra semestrem protrahere institutionem, quin ea devolvatur ad Superiorem.

2. Notandum etiam, quod Castrop. de benef. d. 3. p. 4. num. 18. ait: Institutionem beneficiorum jurispatronatus non esse faciendam durante termino concessio patronis ad presentandum, eo quod durante illo tempore possit fore alius patronus apparere, & presentationem ferre, cui juri derogandum non est; præterquam quod patroni laici possint durante quadamtime variare; quare si de factis contingeret presentationem ante lapsum quadrimestrem vel semestrem fieri, & illa facta novus appareret patronus, & poterit revocari, revocanda esset.

3. Respondeo secundum: Solere quandoque fundatores in fundatione præfigere certum terminum intra quem institui debeat presentandus: Item in Dataia Apostolica concedi quandoque solent erectiones beneficiorum cum reservatione jurispatronatus adjectâ temporis, etiam parvi, presentatione ad instituendum, qui terminus quantumcumque parvis servandus est, ne aliis devolvatur institutio ad alium, Corrad. cit. n. 17. Interim patrono suo humi perire nequit ex quacunque procrastina non institutio, Lott. cit. n. 19. Non tamen licebit presentato, quantumcumque institutor differat institutionem, sed in beneficio ingessere ante ipsam institutionem; aliis omne jus sine quo frui per presentacionem amittit, & non evadit penam contentas in c. avaricie, de elect. in 6. quidquid aliqui quod ad hoc postremum dixerint in contrarium contra communem opinionem & praxin, Corrad. à n. 13.

Questio 190. Num institutio fieri possit diebus feriatis seu festivis, vel etiam post obitum presentantium?

1. Respondeo ad primum affirmative: cum similes actus provisi sint extrajudiciales, Lott. cit. q. 13. num. 25. citans Gemin. in c. Conciliarum, de appell. in 6. num. 35.

2. Respondeo ad secundum etiam affirmative: Id. P. Laur. Fari benef. Tom. II.

que verum, etiam si jam alii patroni successerint, Corrad. cit. q. 7. n. 23. citans Vivian. l. 12. c. 5. num. 35.

Questio 191. An institutio fieri possit ante lapsum terminum editi, & sic facta sit nulla?

Respondeo: Institutio facta ante lapsum terminum editi, est nulla, Corrad. l. 4. c. 3. n. 30. & 28. citans Riccium in pr. fari Eccl. dec. 161. Quin & facta vix elapso termino habetur pro præcipitata, & est nulla tanquam facta non adhibita cognitione causæ; ad validitatem enim institutionis pertinet, ut permittatur cognitio horum 4 vacationis beneficij, etiam existentie jurispatronatus, habitatis presentati, presentacionis factæ in tempore, quæ licet supponi videantur in ipso actu presentacionis valido; supponuntur quidem simpliciter in isto actu, discutienda tamen, ænequam deveniatur ad institutionem, Lott. l. 2. q. 13. num. 57. & 58.

Questio 192. An necessarii, qualiter, quo fine, & Ordine, ad quem effectum ante institutionem præmittendum editum?

1. Respondeo ad primum: Post factam presentacionem, & presentati acceptacionem necessarij expediendæ sunt literæ editales seu editum, quo elektor, seu vocatus omnes, quorum interest; ita ut sine hujus editi citatoris legitima publicatione facta institutio sit nulla, Pub. ad h. n. num. 5. Corrad. l. 4. c. 3. num. 28. citans Riccium, Gasc. p. 9. c. 4. num. 1. (qui etiam num. 2. ait: Expressè id procedere in Canonicis, aliisque simplicibus beneficiis; citans pro hac Jo. Andr. Anchaz.) Lott. l. 2. q. 13. n. 20. & 29. ubi ait: Quod propter omissionem dicti editi vitietur actus institutionis ipso jure propter defectum in rite acceptacionem in cas. paulo post citando, ut communiter DD. (quorum plures citat, ut de plures Rota de ill.) in c. finale, de elect. quem texum, etiam expressè non nisi de confirmatione electionis loquatur, extendi tamen ad institutionem, non oro, ut ait Corrad. l. 10. citatur AA. & nominantur Gasc. loc. cit. citans gl. Jo. Andr. de. in c. 1. Lamb. p. 2. d. 2. q. 6. n. 2. q. 12. Flores de Mena. Rocho. de. contra Billmet. dec. 619. & quorundam alios. Alii nihilominus Lott. num. 24. & seq. quod etiam eadem ratio, super qua fundatur dispositio cit. c. (nimis quod nemini, ut ait Apostolus, citâ manus imponenda; ne compelleretur aliquis seu oppositor legitimis supplantetur) locum habere videatur in institutione, sicut in electionis confirmatione; & hinc dictum texum sic interpretentur de institutione quoque DD. hoc tamen interdum per interpretationem non habent tantam vim, quantum haberet, si specialiter quoque sic statum de institutione in dicto cap. Ed quod licet quolibet institutio amplius & restringatur ad limites rationis in ea expressæ, adeo etiam, in eadem ratio decidat omnes casus, non per extensionem, sed per comprehensionem, ad instar generis comprehensionis omnes suas species; id tamen procedit in ratione identitica, non in similitudinaria, ut Suar. de l. l. 6. c. 3. num. 3. & 4. quidem non nisi in identitica adæquata, & usque adeo identitica & universali, ut omnes casus, qui ejus vi in lege comprehenduntur, in ordine ad iustitiam & prudentiam legis necessarij connectantur; ita ut sit contra rectam rationem & prudentiam, in quibusdam casibus tantum, & non in omnibus eandem rationem participantibus disposibile, ut Suar. loc. cit. num. 26. & 27. Quapropter ait Lott. à n. 18. quantum pertinet ad vim obligativam, non videtur in hac materia institutio, & sic diversa à marea confirmationis pluri admittenda ea interpretatio, sive extensiva, sive comprehensiva, quàm simplex interpretatio probabilis, non necessaria; utpote quæ ad prudentiam interpretationem tantum dependet, cum necessaria ad solam principem spectet; ut etiam, quod nomine electionis laicæ sumptio veniat ipsa presentatio, & quod dicta ratio non

videatur extranea ab actu institutionis, non tam necessitudo, quam probabiliter tantum, extensionem huius textus ad institutionem importat; nam neque dicta ratio ita est interfecta utriusque materie, confirmationis nimirum & institutionis; ut hoc casus concludatur in ordine ad iustitiam legis, & prudentiam legislatoris, & hinc legislator redargui possit injustitiam, aut imprudentiam, cur magis eam rationem applicaverit inasertionis confirmationis, quam institutionis, alterive simili, prout requiritur ad effectum, ut extensio fortior plenius vim obligativam, cum dicta ratio, nempe decretalis celeritatis, non militet in omnibus casibus, sed plures sint, in quibus celeritas commendetur, reprobeturque ab Apostolo ecclesiam, sed indifferenter, ut *Lect. a. num. 32.* Ex quibus omnibus concludit *Lect. a. num. 34.* non male promissionem à Rota apud Bellam. *cur. decy. 619. cu. c. fin.* inducere ius novum, à communibus, ac proinde extendi ad terminos confirmationis, & non extendi ad materiam institutionis, substantiabilemque esse opinionem Bellam. In ipsa vi obligatoria legis, tamen dicat prævalere sententiam contrariam, eamque confirmari esse.

2. Porro requiritur adhuc dictum edictum sub pena nullitatis institutionis, dum agitur de prima præsentatione & institutione in beneficio recenterecho, vacante à primiva illius institutione, dum fundatoc adhuc vivit, & præsentatur is, quem patronus voluit primo habere beneficium, iusque notorie esset bonus & idoneus, tradit *Cort. loc. cur. num. 27.* Argumentu *dicti cap. fin.* dicens, effectum in praxi receptum ex omnium Canalicum Ecclesiasticorum communi observantia, contra Lamb. p. 2. l. 2. a. 8. §. 6. Item requiritur adhuc edictum tanquam de substantia, idem Anchor tradit, etiam si beneficium jurispatronatus de proquo vacavit, & in illius vacatione omnes solennitates, juxta dictum *c. fin.* servatz fuerint; ita ut consistat, præsentantes fuisse patronos, & in quasi possessione præsentandi, præsentatum idoneum, oulumque adesse competitorum, aut compræsentatum, ed quod inferri possit aliqui reperisse aliqua jura, ut contradicere possit, & si citarent, illa produceret, alius non citat pro hoc Lamb. *ubi ant. a. r. num. 7.* Et in summa lex illa de ponendo edicto officii, seu obligat omnes inferiores Papæ Ordinarios, qualescunque illi sint, in tantum, ut quia Legatus Papæ in provincia sibi demandata Ordinarius reputatur, juxta *c. 2. de off. leg. ubi 6.* juxta *gl. v. repugnans.* nli & ipse præmittat hoc edictum, institutio per ipsum facta de præsentato coram illo sit ipso jure nulla. *Lect. l. 2. §. 13. n. 42. §. 43.* citans Rotam in *Valentia benefici. to. Marti 1617.*

3. De cetero opus non est edicto, ejusque omissione non importat nullitatem institutionis, primo in Ecclesiis, ubi non viger otus illiusmodi edicti, ed quod, cum appositio & publicatio edicti sit juris positivi, contra illud prævalere potest consuetudo. *Garc. p. 9. c. 4. num. 10.* citans *Aym. conf. 65. n. 2.* & Rotam. & *num. 12.* subdens, quod, cum ista consuetudo non sit contra ius clement, sed contra communione opinionem & decisiones Rotæ, sufficere decernalem. *Cortad. loc. cur. num. 29.* citans Riccium *refol. 160. num. 76.* *Lect. loc. cur. num. 16.* dicens, valere tantum necessitatem portendi edicti, sibi contrarium consuetudine aut jure aliquo singulari non est receptum, citat pro hoc Puteum *decy. 298. l. 1.* (qui tamen dicat allegari hujusmodi consuetudinem incombere omni præobandi illam) & *num. sequens* addit eum obijci defectu hujus edicti contra possitorem beneficium, cui nulla est necessitas justificandi titulum, solam possibilitatem hujus consuetudinis obiectum elidere. Quin etiam *num. 39.* subdit, ad evitandam penam nullitatis institutionis ex omissione edicti sufficere quancunque causam apparentem, v. g. quia unus ex patronis ordinis sibi (inelligit, ad quem spectat publicatio edicti) discessit, se consensit in præsentatione ab altero, vel quia per sententiam iudicis appellationis sibi iustum fuerat, illud progredi ad institutionem sine aliquo edicto.

4. Secundo; locum non habet, neque ullatenus requiritur in institutionibus Apostolicis, dum nempe Papa in suis ealibus de beneficiis jurispatronatus, sive laicali, sive Ecclesiastici, sive in forma gratiosa, sive in forma dignum providet, (que provisiones Apostolicæ succedunt loco institutionis) non quidem ex eo, ut Lamb. l. 2. p. 2. §. 6. a. 3. quod dicta provisiones potius sine solida collatione, quam institutiones; sed ex eo, quod in his esset casio doli considerata per text. *cur. c. fin. Lect. l. 2. §. 13. num. 41.* & ex eo *Cortad. l. 4. c. 3. num. 27. & num. 24.* hanc etiam dans rationem: quod Papa non ligetur constitutionibus juri positivi, possitque tollere & supplere solennitates juris, & quoad beneficia patronata *Urban* sua presentia & certâ scientia purget omnem suspicionem; quare necesse non est, ut servetur subtilitas juris, juxta quod Bald. in *l. rescriptum. c. de precibus Imperatori offer.* In consistorio Principis non curatur de subtilitatibus juris, quia attendit magis veritas, quam iudicium (ius) & ideo dicimus, quod coram Principe juris ordo non servetur. Unde jam fit, ut neque Executor literarum Apostolicarum, datum cum clausula: *Perficere prius coram te jurispatronatus,* teneatur proponere edictum; sed sufficiat simpliciter verificari jurispatronatus ac præsentationem. *Tnd. seff. 22. c. 9.* omittis requisiti per *cur. c. fin. AA.* idem & *cur.*

5. Tertiò: non requiritur edictum, quando Ordinarius non ex vi præsentationis confert beneficium jurispatronatus, sed quia ejus collatio ob non factam in tempore præsentationem ad eam devolvitur; lex enim *cur. c. fin.* servanda non est in libera collatione, ut testè Vivian. l. 9. c. 1. n. 8. apud *Cortad. loc. cur. num. 23.* Dum autem collatio ad Ordinarium ob dictam rationem devolvitur, is liberè confert beneficium. *Cortad. ibid.*

6. Respondeo ad secundum 1. ubi hujusmodi edictum exigitur, (cujus formulam vide apud Lamb. l. 2. p. 2. §. 6. a. 23. num. 1.) attendendum, ne in aliquo substantiali illius peccetur, ut ait *Lect. loc. cur. n. 44.* Requiritur itaque primo, ut in edicto terminus competens, juxta quod dicitur *cur. c. fin.* habita scilicet ratione distantie loci, in quo morantur, de quorum præjudicio agitur 1. dilaciones enim iudicis arbitrio commissa sunt ex locorum distantia & negotiorum qualitate, *Lect. num. 45.* Secundo; necessaria est assignatio termini pretemporis, hoc est, quæ proximam intertione disceptatio, & qui non patitur adversarium illud tergiverari. *Cortad. loc. cur. num. 30.* ex Vivian. *Lect. num. 46.* dicens, id perpetuo verum, ubi unicum edictum sub unica citatione proponitur. Tertiò: non sufficit citatio generalis per edictum illorum, quoniam interest, scilicet qui sit, qui velint opponere; sed requiritur citatio specialis & nominatim facta, si appareat oppositor, seu ubi præsentantes jurispatronatus sunt certi, ita ut aliis edictum & institutio secuta sint nulla. *Garc. loc. cur. num. 8.* citans desuper clarum Rotæ *decy. in una Ferrolivienf. jurispatronatus 8. Febr. 1599.* *Cortad. loc. c. 3. num. 28.* citans Vivian. l. 10. p. 2. num. 20. subdit tamen *Cortad.* ubi est contrarius otus, nimirum non citandi alios certos patronos citatione speciali, sufficit sola citatio generalis, prout servari in aliquibus Hispanie partibus, nominatim in Episcopatu Abulensi, testatur *Garc. cur. num. 12.* Quarta; debet assignari in loco publico, puta ad valvas vacante Ecclesie, sive in qua servia beneficium aut altare, vel Ecclesie Cathedralis, aut majoris illius loci, ut *Cortad. loc. cur. num. 33.* ex Vivian. l. 9. c. 1. num. 5. ne quid fraudis suspicari possit. *Cortad. ibid. Lect. num. 47.* juxta *Gl. in c. c. fin.* qui etiam addit *num. 48. §. 49.* debere quoque legitimè consistere non solum de affectione, sed etiam de refectione; & sic, quod fuerit lectum, atque ibi relictum per congruum tempus, nec stant simplici assertioni Notarii sine testibus, citat pro hoc postremo Puteum *decy. l. 1. §. 1.* & pro altero *Cassiod. decy. 4. de dolo.* & aliquot Rotæ *decy.*

7. Respondeo ad tertium: necessitas hujus edicti inserta est ad promovendum ipsam institutionem, non

non autem ad validandum actum presentationis precedens, ad quem nemo vocandus est. *Lot. cit. g. 13. num. 21. citans Aym. conf. d. n. r.*

8. Respondeo ad quartum: effectus seu virtus huius edicti precipuus est, quod facta presentatione, etiam per patronum potestatem, & post lapsum termini patronus alius, etiam verus & legitimus compateris pro illa vice non audiantur. *Lot. num. 50. Corrad. num. 51. Garc. p. 9. c. 4. n. 14. Nec suffragatur tali compateris post terminum edicti elapsum, quod non dum elapsum sit quadrimestris, vel semestris datum patronis ad presentandum, quia non proponitur edictum, nisi post factam ab aliquo presentationem, & sic in actu isto consumitur dilatio illa quadrimestris vel semestris, & in ipso edicto presignum tenentius contra omnes in genere; unde licet patrono postea compateris non imporetur, quod non presentaverit in termino edicti, cum edictum id non continet; imputatur tamen, cui in termino edicti non compateris, & deduxit ius suum. *Lot. num. 51. Et citans Lamb. & Rot.* Verum intelligenda hæc, dum secuta est inhibitiō, & res non est amplius integra; re enim adhuc integra, seu necdum facta institutione, etiam post terminum edicti, compateris verus patronus presentare potest, & admitti debet ejus presentatio, (saltem dum impeditus fuit, vel in veritate edictum ignoraverit, ut indicare videtur *Corrad. cit. n. 31.*) ita AA. idem, contra citatos ab illis *Felin. Oldr. Roch.* tenentes, etiam re integrā, adhuc talem venientem post terminum edicti audiendum & admittendum non esse: qui tamen videmus id velle de eo, qui, esset factum edictum, & impeditus non fuit, venit tamen de quo idem expressè sentit *Lot. num. 56.* dum etiam ait, si iustum impedimentum non adduxerit, semper posse videri rem minus integram, in admitti possit, idque etiam, si subsecuta inhibitiō invalida valido edicto, citat pro hoc *Rotam.* Item intelligenda sunt, dum edictum & subsequens inhibitiō sunt valida, si nemini inhibitiō fuisse invalida, puta, quia præcipitata vel facta contra meritos fundatis, non esset attendenda; nec ullum præstaret impedimentum, quod minus veniens post elapsum terminum edicti & subsecutam tamen invalidam institutionem presentare possit. Similiter edicto existente nullo, inde quoque inficeretur inhibitiō, res processu reputatur adhuc integra, & deberet admitti, qui se opponeret. *Lot. num. 54. Et 55.**

PARAGRAPHUS III.

De Personis instituendis, &c.

Quæstio 193. Quandoam in potestate institutoris sit gratificari uni ex presentatis pro alio?

1. Respondeo primò: alter non est locus gratificationis, quam dum vult fieri æqualis. *Lot. l. 2. g. 11. num. 134. juxta text. c. cum autem de jurepatronatus.*

2. Respondeo secundò: ex pluribus presentatis ab eodem patrono æquè dignis liberum est institutori instituere, quem maluerit. *Castrop. cit. d. 2. p. 9. num. 1. Barb. de poss. Episc. p. 2. alleg. 72. num. 199. juxta cit. c. autem. & à tali gratificatione non datur appellatio. Corrad. l. 4. c. 6. n. 56. citans Fusc. de reg. l. 2. c. 10. num. 3. Vivian. l. 10. c. 4. num. 9. Lot. l. 2. p. 51. num. 47. cum, ut *Lot.* tali gratificatio pendet à libera facultate Episcopi. Idem dicendum videtur, cumrum quod institutor gratificari possit una ex pluribus æquè dignis presentatis æqualiter, seu in æquali numero suffragiorum à diversis patronis, sic supponunt *Lot. cit. Corrad. & Castrop. & expressè tenet Less. cit. d. 34. n. 33. contra Pirh. ad cit. de jurepat. n. 100.* ubi ait: necquidem in hoc casu posse institui neminem digniorem, eo quod neutra presentatio sit valida, cum ad validam presentationem requiratur, ut facta sit à majori numero patronorum, & ut in discordia presentatus non solum majoribus adju-*

vetur meritis, sed etiam plurimum approbetur consensu, juxta cap. quoniam. Possè tamen adhuc uni per altero gratificari in hoc casu, si patroni ab initio convenissent, presentem subjuvamento, se non variaturos, nec alium presentaturos.

3. Respondeo terciò: dum ex æqualiter presentatis, sive ab uno, sive à diversis patronis, alius alio est notabiliter dignior, non est locus gratificationis, sed tenetur tunc (etiam sub mortali, ut expressè *Vivian. de jurepatronatus. l. 18. c. 9. num. 7. apud Corrad.)* instituere digniorem. *Pirh. cit. Corrad. l. 4. c. 6. num. 51. Barb. loc. cit. num. 200. Roch. v. honorificatio. g. 15. Azor. p. 2. l. 6. c. 21. g. 14. Lopez. &c.* quos citat & sequitur *Castrop. num. 3.* Argumentum est, si forte, d. 63. ubi precipitur Metropolitano prefere electionem dignioris, non ob aliam rationem, quam quia maximè decet, ut in jure æquali electionis præferatur is, qui Ecclesiæ utilior & convenientior est, quæ ratio, cum in institutione æqualiter locum habeat, idem de ea affirmati debet: contrarium sententibus *Jo. And. Host. Cardin. & aliis in cap. cum autem. apud Castrop.* est nixis ratione: quod neque jure positivo, neque naturæ obligetur ad hoc institutor: non jure positivo, quia id nullibi caum in eo reperitur; citatus autem textus est, si forte, loquens tantum de electione Episcoporum; non naturæ, quia ex majore vel minore dignitate non compellitur presentatis ius aliquod speciale ad beneficium. Quod si tamen idoneus magis idoneus paratus fuerit & institutus, tenebitur institui, magis idoneo tamen non appellante. *Corrad. num. 52. citans Rot.* Porro non statim censendus dignior, qui sanctior & doctior, sed qui iura munus & rem, cui præferendus, est apior. *Corrad. cit. num. 52. ex Vivian. loc. cit.* sic quoad dignoscendum hanc majorem dignitatem qualitas originis debet præferri carente, & diocesanus non diocesano magis idoneo. *Corrad. loc. cit. num. 54. citans c. audis. & ibi Gl. d. 61. Mandol. ad reg. 16. g. 43. n. 3. Marc. Anton. Farar. resol. l. 1. regl. 174. n. 2. Et. & quod potius oriundus, quam externis confertenda sint beneficia, ait *Covar. g. pract. c. 31. num. 5. Paul. de reg. l. 4. g. 7. num. 1. Gonz. ad reg. 8. gl. 9. §. 1. n. 37. Et. apud Corrad.* Item præferendus acta sacerdos non sacerdos, maxime, cum Capellania habet annexum omni legendi missas, etsi enim ea per hoc non sit sacerdotalis, (possunt enim missæ illæ legi per alium) reddidit tamen illam magis idoneum præ non sacerdotem. *Corrad. ibid. ex Vivian. ubi autem num. 9. & Garc. p. 7. c. 10. num. 11.* Item pauper præferendus diviti, presentem si pauper sit nobilis. *Corrad. num. 53. ex eodem Viviano.* Præferendus tamen dives pauperi, ubi Ecclesiæ debitis onerata. *Corrad. ex Vivian. & Barb. alleg. 72. num. 205. siquidem ut gl. in c. confuturus. v. impoſſibile. de appell.* Per manus divitem Ecclesiæ sustineantur, & augentur; à Clericis pauperibus supèr polulantur, pro sublevandis eorum famulis; & ut gl. in c. c. ex lueru. de pignore, bona prelati sunt hypothece Ecclesiæ, si malè administrant; & in prælatum pauperem Ecclesiæ casus refugio talis hypothece. Quas glossas refert *Felin. in c. ad aures. num. 1. de rescriptis.* Item præferendus est, qui est de linea fundatoris, etsi id fundator expressè non requisierit. *Corrad. loc. cit. citans c. bona de poss. & ibid. Abb. in prel. & Vivian. ubi autem. num. 19.* Et citatur ab eo *Rotam in Romana Capellania. 15. Jan. Et 16. Martii 1564.* Item ceteris paribus potens præferendus est impotenti, quia melius potest Ecclesiæ conservare. *Corrad. n. 55. citans Gl. & Abb. in c. confuturus. de appell.* Item præferendus non beneficiarius beneficiato, (maximè tanquam decreto Tridenti, sess. 14. c. 17. quod singulis personis singula sint conferenda beneficia) etiam si beneficiatus talis paratus esset petere dispensationem super pluralitate beneficiorum, cum ille magis sit idoneus, qui non eget, quam qui eget dispensatione. *Corrad. n. 56. Et n. 5. citans Decium conf. 342. n. 14. & Serraph. decis. 767. n. 1. & non egens dispensatione sit habilis de iure communis, egens autem dispensatione per viam dispensationis & privilegii; potentius autem**

ius commune, quàm privilegium, Corrad. *ibid.* n. 14. citans Vivian. in c. 9. n. 159.

4. Quæ cum ita sint, debet Institutor præstare præsentationem magis rationaliter factam; cum gratificatio sit facienda cum iudicio rationis; ac proinde attendere debet & cogitare, meliorem electionem seu præsentationem deuisse & potuisse facere clericum, quàm laicum, Corrad. *ibid.* ex Lamb. p. 3. l. 2. n. 17. n. 6.

5. Denique hic observandum ex eodem Corrad. n. 57. Et siq. circa hanc gratificationem, sæpe haberi recursum ad sedem Apostolicam; ex parte illius, qui scit se præsentatum à medietate patronorum, petendo ab ea dem Sede provisionem cum derogatione pro altera medietate (si enim orator non exprefferit præsentatum esse alium à medietate, provisio Apostolica erit nulla) cum clausula præservativa iuris tertii. *Item modo tempore data presentatum non fit in eodem beneficio alteri ius quicquid;* quod si autem ante obtentum gratiam Apostolicam alter ex præsentatis à medietate esset institutus, & gratificatus ab Ordinario, perinde esset, ac si solus fuisset præsentatus, unde posterior provisio apostolica obtemperans ab altero præsentato ab altera medietate ei non suffragaretur.

6. Observandum etiam ex eodem n. 59. bignamodi gratificationis negotiorum locum non habere in beneficiis libere collatis; dum illa esset simulata Episcopi & Capituli, vel inter alios, & casus daretur, quod Episcopus uni, Capitulum alteri concessisset; tunc enim neutra valet collatio eo, quod ad invicem se impediunt, ut Gonz. ad reg. 8. gl. 45. n. 18. de quo vide Corrad.

Questio 194. An, & quando Institutor possit instituere alium à presentatis?

1. Respondeo primò in genere: Non posse Episcopum legitime facta præsentatione idonei, vel idoneorum non præsentatos instituere; seu ci libere conferre beneficium, constat ex sæpe dictis.

2. Respondeo secundò in specie: Si duo sint à diversis patronis presentati, nec appareat in præsentatione inæqualitas, non posse adhuc tunc Episcopum instituere tertium aliumque, tanquam probabilius tradit Castrop. loc. cit. n. 4. contra Sylv. v. *instaur.* q. 1. Vals. *Opusculi de benef.* c. 2. §. 1. dub. 3. n. 26. Azor. p. 2. l. 4. c. 1. §. 19. censentes contrarium, eò, quod nullo iure cogatur Episcopus instituere alterutrum ex presentatis; cum patroni in præsentando non sint concordēs, quorum sententiam reputat probabilem Less. loc. cit. n. 33. rationem dat Castrop. quod, sicut in Electione non potest continere electionem, & alium non electum confirmare, ut constat ex c. *Sofonis*, d. 63. ubi committitur Metropolitano in pari electione præstare dignorem, & cavere fieri ordinario illius, qui non fuit postulatus; sic etiam non possit presentatos continere, & alium non nominatum instituere ob eandem rationem; ne scilicet populus beneficiarium non optatum contemnat, aut oderit; Idem cum Castrop. tenet Pirh. de *iurpatr.* n. 100. hoc etiam addens: Sive presentati æqualiter sint æque digni, sive unus altero dignior, adhuc non possit instituere tertium intra tempus à iure datum ad præsentandum; quia quomodo hoc tempus elapsum non est, non devolvitur collatio ad Episcopum; sed debere moneri patronos, ut variant; Quod si patroni constituerint, ab initio præsentem, sub iuramento, se non varianturos, nec alium presentantem; eò quod tunc talis conventio contravenire nequeant, posse Episcopum instituere tertium, etiam si datum tempus ad præsentandum non sit adhuc elapsum; verum ut dictum q. præcedenti, alio iuriter fundamento; namque votum talis presentatio facta in discordia cum paritate votorum non sit valida.

3. Respondeo tertio: Possit tamen Episcopum be-

neficium conferre libere tertio, dum ea duobus legitimè & æqualiter presentatis alteram prælegere nequeat sine scandalo, Loth. l. 2. q. 6. n. 27. p. 1212 c. *Quoniam in quibusdam*, quod tamen intelligitur non de scandalo simpliciter seu sine, neque de scandalo iuris sed de scandalo facti, & quidem atroci, & eoi iudex occurrere nequeat, Loth. *ibid.* iuxta declarationem Lapi. alleg. 78. n. 15.

Questio 195. Quis institui debeat ex pluribus, sive simul sive successivè presentatis inæqualiter, hoc est, non habentibus paria patronorum suffragia?

1. Respondeo: Præferendus à pluribus, si habilis est, debet præferri alio; & instituui, Loth. l. 2. q. 11. n. 132. Less. l. 2. c. 34. n. 33. Corrad. l. 4. c. 6. num. 44. cum communi iuxta c. *Quoniam de iurpatronat.* proceditque id ipsum, etiam si presentatis à minore parte patronorum, haberet majores qualitates, seu esset magis habilis præ presentato à maiore parte, Loth. *ibid.* citans Lamb. l. 2. p. 3. q. 4. a. 1. Garc. p. 6. c. 2. n. 257. Guttier. qq. can. c. 11. n. 20. & Rotam. in *Pamplio. Parochialis*, 26 Julii, 1626. Unde & presentatus à maiore parte patronorum solus debet subijci examini, Loth. *ibid.* n. 133. iuxta etiam dem Rotæ decis. in qua declaratum, iniquè processisse Ordinarium flame inæqualitate votorum, qui utrumque presentatum iussit examinari.

2. Respondeo secundò in specie: Si duo sint patroni, clericus & laicus; utrique presentavit Titium, laicus paulò post variat, addendo Cajum, Titius est instituendus; quia habet suffragium & à clerico & à laico patrono, Cajus à solo laico, Pirh. ad ru. de *reparat. matris*, n. 200. Castrop. cu. p. 2. n. 6. citans Abb. in c. *Cum autem de iurpatronat.* n. 4. Tirao. de *promog.* q. 17. opus. 21. n. 1. Barb. p. 1. de *pot. Ep. alleg.* 72. n. 166. Et 198. Procedit id ipsum, etiam si presentatus à laico & Ecclesiastico sit minus idoneus, quàm alter presentatus à solo laico, quia non ex dignitate presentati, sed ex præsentatione ipsa ius acquiritur: dignitas autem spectatur maxime, dum in præsentatione est æqualitas, Castrop. loc. cit.

3. Respondeo tertio: Præferendus tamen habili à minore parte presentandus est, & instituendus præ presentato inhabili à maiore parte; eò quod huius presentatio perinde habet, ac si non fuisset facta, Corrad. l. 4. c. 6. n. 2. citans c. *Dudum de elect.* & ibi. Abb. ubi. *mirab.* & Roch. h. t. v. *Hemericum*, q. 16. n. 24. & Rot. decis. in *ua Pamplio. beneficii*, 13 Jan. 1591, quam recitat Garc. p. 6. c. 3. n. 22.

Questio 196. Quid si presentetur habens iam beneficium incompatibile cum eo, ad quod presentatur?

Respondeo: Illum non posse instituui à Superiore, (intellige, nisi prius dimiserit) sed debet illum Superior habens ius instituendi remittere ad Sedem Apostolicam pro utriusque beneficii retentione. Nec obstat, quod iuxta loquuntur hanc in parte solam de collatione, quæ debet esse libera sine conditione, cum certum sit, idem esse in institutione, quæ in hoc parti passu ambulat cum collatione, Corrad. l. 4. c. 6. n. 28. citans Roch. & Rotam.

Questio 197. Quis instituendus, dum unus presentatus est ab existente in quasi possessione presentandi, alter autem à proprietario; unus à pupillo, alter à tutore; unus à marito, alter ab uxore?

Respondeo ad hoc responsum satis superius, ubi addum, ad quem spectet ius presentandi.

SECTIO SECUNDA.

De provisione & receptione beneficiorum per postulationem, electionem, confirmationem.

CAPUT PRIMUM.

De Postulatione.

PARAGRAPHUS I.

De postulationis natura, divisione, causa & effectu.

Questio 198. Quid sit, seu qualiter definienda postulatio proprie ac strictè accepta, & prout ab electione & nominatione distinguitur?

Respondetur: Est petitio Capituli seu collegii, quò illud à Superiore petat, ut persona, quæ propter impedimentum canonicum ad prælaturam vel dignitatem eligi non poterat, ad eandem dispensativè ab eodem admitatur, Azor. *instit. mor. p. 2. l. 6. c. 17. q. 2.* ex Abb. *in rubr. de postulat. n. 1.* declarationem hujus definitionis dabunt sequentia.

Questio 199. An, & in quo potissimum differat postulatio ab electione?

Respondetur primo: Inter postulationem & electionem prælatorum antiquius parva erat distinctio, postulationem & electionem vocabulis indifferenter usurpari solitis, ut ex c. *Lateralis*, d. 63. adnotationi gl. in c. *Unic. de postulat. in 6. P. Elige postulatorem*, Pass. *de elect. c. 24. num. 1.* Et adhuc quandoque postulatio amplè accepta cum electione confunditur, Azor. *loc. cit. q. 1.* de cetero, hodie dumvalde distinguuntur, & ut Laym. *in c. Unic. de postulat. in 6. n. 1.* inter se adversantur, & quodammodo opposita sunt, ut importent substantivè diversas formas providendi Ecclesiis viduatis, ut constat ex illius de postulatione & elect. distinctis, introductæque sit postulatio in substantium electionis, ut persona, quæ propter inhabilitatem aliquam eligi non queat, mediâ postulatione dispensativè promoveatur, Laym. *in præamb. ad tit. de postulat.*

a. Respondeo secundò: Differentiam præcipuè in eo esse, quò electio initiatoris juri, postulatio gratiæ, Pass. Azor. Laym. *loc. cit.* cum gl. cit. In hoc sensu quòd per postulationem quis præsentetur, ut ex gratis illum admittere vellet & instituere; per electionem verò canonicam vocatur quis ad prælaturam, ita ut Superior electionem confirmare debeat, Laym. *loc. cit.* electio enim legitima acceptata ab electo confert ei jus ad prælaturam, ita ut sine injuriâ à Superiore, cujus est eum instituere aut confirmare, rejici oqueat, si de ceterò digna sit, Pass. *loc. cit.* Laym. *loc. cit.* & in c. *Canon. de elect. q. 1.* enim communi. Unde & competit ei actio, quæ est jus petendi id, quòd ex iustitiâ alicui debetur, Pith. *ad tit. de postulat. num. 1.* Econtra postulatio postulat ante admissionem jus nullum tribuit, cum nemmo jure possit rejici, Pith. Pass. Azor. *loc. cit.* Laym. *in c. Nichil, de elect. n. 2.* Tond. *qq. benef. p. 2. c. 4. §. 6. n. 9.* Card. de Luc. *de Regul. A. 13. n. 9.* Unde etiam solent rogare possit, seu implorare officium iudicis, ut ex gratis secundum æquitatem canonicam ad prælaturam admitatur,

dum legitime postulatus fuit, Laym. *loc. cit. cit.* atque hinc electio à superiore confirmari, postulatio admini solent dicitur, c. *Scriptum, de elect. Laym. loc. cit.*

3. Porro fundatur hæc differentia eo, quòd electus nullum habere impedimentum, ut fit Prælati talis Ecclesiæ viduatis; adeoque in ordine ad hoc non egeat dispensatione; postulatus verò hæc egredi, quia habet impedimentum. Quod ipsum, nempe electum à se non habere defectum seu impedimentum, professentur eligentes; contrarium, nempe postulatum laborare defectu, professentibus postulantibus, Laym. *ad c. unic. de postulat. in 6. n. 1.* Unde etiam tam eligentes, quam electus absolute consentire possunt, ut electus sit (sponsus Ecclesiæ, Pass. *loc. cit. n. 1.* dum è contra in hoc consentire non nisi sub conditione obtinendæ dispensationis possit postulari, non secus, ac habens impedimentum contrahendi matrimonium dispensabile, absolute celebrare nequit sponsalia, sed solum sub conditione dispensationis, Laym. *loc. cit.*

4. De cetero electio & postulatio in jure æquiparantur tanquam tendentia ad unum finem, Laym. *in c. In causis, de elect. n. 5.* Item quòd jus suffragandi, & ideo, quòd de uno statutum, etiam censetur de altero, Laym. *in c. Bona, de postulat. c. 3.*

Questio 200. Qualiter postulatio differat à nominatione?

Respondetur: In hoc præcipuè, quòd postulatio, uti de electio fiat de uno tantum, nominatio verò de pluribus; dum nimirum deo vel tres excellentiores, qui sunt in aliquo Capitulo, nominantur Papæ, vel etiam alicui collatori, quandoque etiam laico (licet enim nominatio talis facta à laico per c. *Quod si quis, de elect. reprobetur*, potest tamen id ex speciali Papæ privilegio competere laico Principi; ut in regno Granatæ duo nominantur Regi, quorum unus eligi & administrare ad prælaturam, teste Covar. *in 4. decretal. p. 2. c. 3. §. 3.*) eique supplicatur, ut uni ex illis dignetur providere de prælati vacante, quæ dicitur nominatio solennis; cum dem plures ante statutum proponuntur præ ceteris eligibiles vel postulabiles, quæ est nominatio non solennis; quæ tamen nominatione non obstante, capitulares eligere possunt alium, Abb. Horst. *in c. Bona, de postulat.* Fagnan. *ibidem*, ubi & alias plures differentias assignat, quæ quia communes electioni, commodius de eis cap. seq.

Questio 201. Quotuplex sit postulatio?

Respondetur: Omnes alius postulationis divisiones in eas, quæ seu debet potest de juribus, quæ non sibi, nisi ex privilegio concessio, Pass. *de elect. c. 24. n. 1.* Item in sempiternam communiter, quæ non est nisi petitio gratiæ, & in sempiternam juridicè, quæ est petitio juridicè potestatis alicui Prælati seu Superiori, quæ est divisio magis genericæ, Pass. *loc. cit.* his, inquam, ommissis, celebrior est illa divisio postulationis, seu sub-

subdivisio illa postulationis iuridicæ in solennem, & non solennem, seu simplicem, Pih. ad tit. de postulat. n. 3. Engels ibidem, n. 1. & g. Lott. l. g. q. 17. n. 231. Pass. n. 4. Bald. in rubric. de postulat. n. 3. Abb. in c. 1. de postulat. n. 34. cum communi: Prior est, quam jam ante definivimus: Posterior est, quæ quis non postulationis dicitur in prælatum, siue quæ non petatur à Superiore, ut dispensando in aliquo eius impedimento admittatur; sed quæ petitur vel aliquod prævium electioni aut postulationi solenni, v. g. facultas eligendi vel postulandi à Superiore, ubi hæc antecederet non haberetur, vel petitur consensus illius, qui electionem vel postulationem impedire potest; et quod interesset aliquod vel ius habeat ciua personam eligendam vel postulandam, Pass. Pih. l. c. ut. live de cetero sit laicus, siue clericus, v. g. à parente, siue cuius licentia filius familiaris sub patria potestate adhuc consuetus consentire nequit in sui electionem ad Episcopatum, Pih. loc. cit. Abb. in c. 1. de postulat. n. 34. vel à pauculo religioso, ut in concedat subiectionem sibi monachum eligendam, c. Serecipias, de elect. quia vi talis concessionis nulla intervenit dispensatio, cum lex nulla relaxetur; sed potius impletur lex prohibens, ne quis sine venia prælati sit, vel aliter habentis in se ius assumatur ad prælatum, Pih. loc. cit. n. 3. Pass. loc. cit. n. 4.

1. Proinde distinguuntur hæc duæ postulationes in hoc, quod per postulationem simplicem, seu non solennem postulator solum dicitur sublatum impedimento, quod obstat, ne quis libere sit, seu promoveatur Prælatum, quo ablato, adhuc nihil factum, nisi qui etiam impeditur, eligatur, vel solenniter postuletur: in postulatione vero solenni dicitur postulator in prælatum is, qui nominatur; & hinc sufficit, ut postulator admittatur, quæ admissa, iam eo ipso absolute omni alio est prælatum, Pass. loc. cit. n. 4. Item in eo, quod postulator solennis fieri nequeat, nisi apud eum, qui admittendo postulationem, postulatorum dare potest in Prælatum; postulator vero simplex fiat ad quemcumque habentem interesse, & potentem impedire, ne postulator libere exerceat Prælatum; ex hinc fieri etiam possit apud laicum, Pass. ibid. Item quod necesse non sit, ut postulator non solennis sit collegialiter, & cum aliqua forma solenni, sed sufficit, ut fiat eo modo, quo solli potest obstatulum, quod solli desideratur; sufficit autem fieri, vel à toto collegio, vel ab aliquo extraneo; postulator vero solennis fieri non potest nisi ab electoribus collegialiter congregatis, servatis legibus canonicis & statutis; ac deinde in eo, quod postulator simplex fieri possit, quando magis opportunum videbitur, vel ante vel post electionem, vel postulationem; cum non sit provisio, per quam provideretur Ecclesie viduata, sed ablatio impedimenti: postulator vero solennis fieri debeat intra tempus datum ad eligendum, Pass. loc. cit. & de hac postulatione solenni deinceps.

Quæstio 201. Quis sit finis & causa motiva postulationis solennis?

1. Respondeo ad primum: Finis ei cum electione communis est provisio Ecclesie viduata, Pih. ad tit. de postulat. n. 39.

2. Respondeo ad secundum: Causa movens ad hunc modum providendi Ecclesie per postulationem, est necessitas, dum nimirum non ad electibiles idoneis; in subsidium enim electionis indecta est postulatio: vel utilitas, dum nimirum, licet inveniantur eligibiles idonei, sit tamen alius non eligibilis, quibus morum vitæque integritatem, insignem doctrinam, magnamque reverentiam agendam usum, &c. præ aliis Ecclesie profuturus predicatur, Pih. loc. cit. ex Daniel Venatore in Analogy. juris pontif. l. 1. tr. 4. atque ita postulator perpetuo fit ex causa militantis Ecclesie; puta, pro eius tutela & defensione, Lott. l. g. q. 17. n. 234. citans Abb. in c. Roma, de postulatione, n. 12.

Quæstio 202. Quisnam sit effectus postulationis?

1. Respondeo: Postulationis simplicis effectus est, ut electus electionem acceptare, & ius sibi acquiritur possit; vel etiam, si antequam eligeretur, facta fuit hæc postulatio, postulator iam possit eligi absolute, hoc est, absque eo, quod electio amplius imbutur istam conditionem, si Superior licentiam acceptandi dederit, utpote quæ jam justificata sit, Sylv. v. Postulatio, q. 6.

2. Effectus postulationis solennis præcipuus est, quod admissa à Superiore idem ius tribuat, quod electio confirmata, ita ut postulator electione vel confirmatione nulli aliæ egerat, ut insuper adhuc ea vel postulatione solenni admissa egerat, qui ante electionem postulator fuit postulatione non solenni, Abb. in c. 1. tr. 4. n. 34. Pass. loc. cit. n. 6. ubi: Postulatio admissa habet vim electionis & confirmationis, & postulator datus ius, nedum ad rem, sed in re, ac si esset electus & confirmatus, pro quo citat Barboz. ad c. Postulationem de postulat. n. 3. Innoc. in c. 1. de postulat. n. 1. Tabien. v. Postulatio n. 5. & c. Azor. p. 2. l. 6. c. 17. q. 5. Lott. l. 3. q. 17. n. 232. & 233. ubi: Dum agitur de solenni postulatione ad evitandum circuitus & dispendia Ecclesiæ, Papa per solam episcopi admissionem censetur plenum ius conferre postulatori, sapientem talis admissio electionem & confirmationem. De cetero postulationem ius nullum, ne quidem ad prælatum potest ante admissionem illius, iam satis dictum est ante citatis pluribus, ad quos accedit Lott. l. 3. q. 17. n. 222. cum gl. in c. nunc. de postulat. in 6. v. verra postulatio.

PARAGRAPHUS II.

De modo seu forma faciendæ & publicandæ postulationis, & de consensu postulati.

Quæstio 204. An, & qualiter postulatio faciendæ dependeat ab electione?

Respondeo: Postulatio solennis nullatenus pendet ab electione; cum, ut dictum, sit modus distinctionis providendi ab electione; unde etiam in libro cuiusque collegii seu capituli habentis potestatem eligendi, hoc ipso est, ut electione, vel hac electio nisi postulatione ad providendum Ecclesie sine de prælati, Pass. de elect. c. 24. n. 5. quin & non nisi ex speciali privilegio (quale suo Ordini competere testatur Pass.) potest Capitulum simul cum electione anis habere postulationem alterius personæ, utpote quod aliis iuri communi contrarium est, Pass. loc. cit.

Quæstio 205. An forma eligendi per scrutinium præscripta in c. Quia propter, de elect. servanda quoque sit in postulatione solenni?

1. Respondeo negativè, Pass. loc. cit. n. 9. Pih. ad tit. de postulat. n. 31. Laym. in c. nunc. h. 1. in 6. citantes Host. in Summ. de postulat. n. 10. Sylv. v. postulat. n. 2. S. Anton. p. 3. tit. 19. c. 3. §. 1. Gemm. in c. nunc. h. 1. in 6. n. 9. & c. contra Abb. in c. Quia propter, n. 9. Innoc. in c. In casibus, de elect. n. 12. Tabien. v. Electio, n. 19. & v. Postulatio, num. 1. & §. Item contra Laym. in qq. can. quorum sententiam, etiam magistrorum minus tamen probabilem censent Laym. Pih. Pass. l. c. Ratio responsionis est, quod in c. cap. Quia propter, solius electionis fiat mentio, nec obstat quod iura antiqua interdum, ut dictum, promittunt utantur vocibus: Electio, postulator; aut quod in iure hæc duo equiparentur, admissioque postulationis & confirmatio electionis eandem vim obtineant; dum enim etiam in iure quod ad plurima non equiparentur, sed maxime differant, ut constat ex dictis.

dictis pœtib supra, necesse quoque non est, ut quod ed solemnitates omnes juris pari modo se habeant, ubi jure id non exprimitur; quin & cum per electionem majus potentiusque jus acquiritur electo. quàm per postulationem postulato, illa quæ hæc sit firmior, dum etiam eligentes rehtre nequeunt ab electione, uti postulantem possunt à postulatione, antequam hæc presentata est Superiori: ac denique illa juri, hæc iniuriæ gratiæ, mirum non est, quod ad illam major, quàm ad hanc forma solemnitas requiritur, Laym. in c. unic. h. t. in 6. n. 5.

2. Quod verò apud regulares postulatio fieri nequeat per publicam suffragia, est propter speciale decretum Trident. sess. 25. c. 6. de regular. volentis hæc ratione consuli libertati dantem suffragium in omnibus provisionibus Superiorum; adeoque licet Concilium intret solo nomine electum, comprehendat tamen illud & postulationem, juxta declarationem S. Congregat. dum interim spectata lege c. Quia propter, electio per compromissum, & per inspiationem non est necessaria secreta, Pass. ex. n. 9.

Questio 206. Quenam forme postulandi sint jure prohibita, ita ut, si sub iis facta sit postulatio, ea ipso jure sit irrita?

Respondet sequentes: *Eligo postulando*; vel: *Postulo eligendo*; *Eligo postulandum*; *Postulo eligendum*; cum nec vera electio, nec vera postulatio iis verbis significetur, quin potius sibi invicem adveniant. Item: *Eligo in postulandum*; *Postulo in eligendum*; cum rem imperfectam significant. Item: *Eligo & postulo*, prout melius de jure valere possit; cum incertitudinem continetur, Lott. l. 3. p. 17. n. 228. juxta c. unic. h. t. in 6. ubi expresse memoratæ forme, factæque sub iis postulationes & electiones declarantur in futurum irritas, et illæ etiam forme ex natura rei irritæ non sunt, neque etiam ante hanc constitutionem lege ullâ Ecclesiasticâ tanquam illegitimæ reprobantur, quin potius opinione communi & præsertim habetæ pro validis, ut colligitur ex eo, quod c. translationem, de verum. in principio dicitur: *Postulandum elegit*, gl. in c. c. unic. v. de cetero. Pirh. ad tit. de postul. n. 37. Item ex eo, quod valeat de factis hæc forma, dum patronus dicit: *Eligo Titium in postulandum*; modum consistit de voluntate patroni, quod per hanc formam verborum presentare velit, quia quæ jure canonico statuta sunt de electione & postulatione, extendi non debeant ad presentationem, imple modum prævidendi ad præstiterum omnino diversum, Pirh. loc. cit. Item ex eo, quod in aliis causis vel actibus (quod concernit ultimam formam memoratam) quæ inseri de oppositionem aliquam habent, cumulari possint, adjecta clausula: ut etiam valeat omni meliore modo, quo valere de jure potest, v. gr. in ultimis voluntatibus apponendo hanc clausulam: ut si dispositio non valeat jure testamenti, valeat jure codicillâ, l. ult. c. de codicillâ. Pirh. loc. cit.

Questio 207. An saltem fieri possit postulatio sub dicta forma: Eligo & postulo, prout melius de jure valere potest; dum probabiliter dubitatur: An quis sit eligendus, an postulandus?

1. Respondet affirmativè, juxta c. unic. & Laym. ibidem. n. 3. Pirh. ad tit. de postulat. n. 37. verumque id est, non tantum ubi dubium est facti, v. gr. quia nescitur, an assumendum est Episcopatum compleverit annua 30 aeneis: sed etiam, ubi dubium est juri, cum c. c. unic. dicunt: *Nisi quando probabiliter dubitatur*; quæ verba proinde restringenda non sunt ad dubium facti; cum etiam probabiliter dubium super intell. obis juribus exerceat, dum existunt contrarie DD. opiniones, Pirh. ex. n. 37. ex Franc. in c. illud n. 10. Pass. loc. cit. quin & ut idem, in dubio tali melius & securius est, dictâ formâ uti, quàm absolute aliquem tantum postulare.

2. Porro sic electio & postulatio necessariò deter-

minare debet, num viam electionis, vel postulationis prosequi velit, & optione factâ, ad alteram tendere non potest, ex. c. unic. & Laym. ibidem, n. 3. Expedi enim, ut consensus seu acceptatio non in rem incertam & dubiam, sed certam feratur; & quamvis actus in origine sue è potestati iustitii possit cum incertitudine, debet tamen in executione & prosecutione, a nequam periticiari, certificari, Pirh. de ex. cum Franc. loc. cit. n. 2. de quo postremo vide plura infra de confirmatione electionis, ubi an duplici electione electus prosequi possit utramque.

Questio 208. An, & quale esse debeat decretum postulationis scriptum, quod ad Superiorem, potentem admittere postulationem, transmittitur?

1. Respondet primò præter ea, quæ necessaria sunt ad faciendam fidem, debet hoc decretum continere totum processum postulationis, & in specie omnes & singulos defectus postulati, ratione quorum in non erat eligibilis, & super quibus eget dispensatione, ut si Superiore ignorante talem aliquem penitus defectum, admittatur, edmissio sit nulla, Pass. ex. c. 24. n. 23. citans Abb. in c. fin. de postul. n. 9. & Gemin. in c. Si forte, de elect. in 6. n. 3. Sed neque in libello hoc transmissio Papæ, ut nec in suffragiis dicere debent Electores: *Eligimus*, aut *eligimus*, sed *postulamus*. Laym. in c. c. c. unic. de postul. n. 1. dum enim postulandum eligimus, irrita censeri debet electio, Laym. ibidem. Lott. l. 3. p. 17. n. 227. Pirh. ad tit. de postul. n. 34.

2. Respondet secundò: Dum postulatio facta in scrutinio electionis, debet fieri postulationem communem per unum, qui dicat omnium nomine: *Ego vobis presentamus postulo N. seu necessarium esse postulationis decretum per verbum singulare: Ego postulo, &c.* affirmet ex Archid. Gemin. in c. c. unic. n. 9. apud Pass. n. 11. qui & ipse addit, quod ubi servanda in postulatione forme scrutinii c. Quia propter, sine dubio necesse esse, ut omnes nomine collegii postulet; eò quod hujusmodi communis electio aut postulatio sit de substantia talis modi seu forme eligendi, & sic facere, esse rursus secundum dictæ panib supra: quod si tamen dicta forma non servetur, non per hoc invalidum esse postulationem, quod sufficit, quod vota postulantis dirigantur ad Superiorem: nihilominus tamen etiam ubi fieret talis communis postulatio, non minus postulantem à sua postulatione resillire quàm possent, si nullum decretum postulationis hujusmodi interponeret, tradit ibidem Pass. Porro dicta hæc de hoc decreto communis postulationis melius intelligis, ubi de decreto hoc electionis dicende legitur.

Questio 209. Quot requirantur suffragia postulantium, ut postulatio sit valida, & à Superiore admittenda?

1. Respondet primò: Non requiritur, ut postulant omnes tunc suffragia, seu ut omnes omnino capitulares in unum consentiant, Azor. p. 2. l. 6. c. 17. q. 3. cum communi, nam licet ita fieri, nempe ne omnes nemine excepto concordent, necesse sit, ubi collegium seu capitulum gratiam alicui facit, non tamen ubi gratiam petit, ut contingit in postulatione, Azor. loc. cit. ad hæc concorda adhuc est postulatio, etiam unus electus discrepet postulando vel eligendo alium; quia quod à maiore parte capituli fit, à toto capitulo concordat & consentiente factum censetur, Azor. loc. cit. juxta c. 1. de uti, quæ sunt à maiore parte. Et quod major pars Curie egerit, pro eo habetur, et si omnes egerint, l. quod major. ff. ad municipalem. Illustratorem notandum ex Pass. l. 63. quod quod postulatio facta in maiore concordia, eò facilius admittitur de stylo & consuetudine Curie Romanæ.

2. Respondet secundò: dum postulatio non concurret cum electione, sit tamen in discordia, eò quod aliqui

aliqui istum, alii alium postulatum, requirunt, & sufficiat ad hoc, ut valida sit & admitti possit, quod facta sit à maiore parte capituli, Laym. in c. bona, de postul. n. 5. Pirh. ad tit. de postul. n. 18. Azon. loc. cit. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 12. (qui tamen n. 14. minus recte dicit esse postulationem solennem, quam si servata forma est. Quia propter, & postulatoris, in quem maior & sanior pars confertur) Pass. de elect. c. 24. n. 9. citans inter Abb. in c. bona, 3. de postul. n. 12. Sylv. v. Postulatio, n. 2. Lavor. de elect. c. 14. n. 7. Castell. n. 2. n. 3. contra Bald. in rubric. de postul. n. 3. apud Pass. Item contra Host. quatenus in apud Abbas. veli, inferiorum Papae non posse admittre postulationem factam solummodo à maiore parte capituli; siquidem ordinari ad gesta Capituli sufficit, quod maior pars confensit, c. t. de his que sunt à mai. par. capituli. Laym. Pirh. l. cit. colligitur etiam ex c. bona, ubi: Cum dicatur, non solet admitti à Papa postulationem factam à minore quam tertia parte, recte arguitur à contrario, factam à maiore parte Capituli admitti posse & soleri, Pirh. loc. cit. cum Abbas. loc. cit. Neque bene arguitur ex c. cum postulationem, h. t. postulationem talem non nisi ex speciali gratia admittendam; cum in cit. cap. idem dicatur de facta unanimiter postulatione, cui se solum opponerant quidam alii, dicentes sibi quoque competere ius eligendi, negante hoc ipsum Capitulum. Aliunde itaque ista postulatio, etiam unanimis, non nisi ex speciali gratia admitti dicitur: quia nimirum alia prius cognosci debuit de causis eorum opponentium, & quia Papa non facit annuis postulationi, etiam unanimi, ut Archiepiscopus (qualis hic postulabatur) sui Ecclesie electus, ad aliam transeat, Laym. ad cit. c. Postulationem, de cetero, an, & qualiter quavis postulatio non nisi ex gratia, & una præ alia ex speciali gratia admittatur, dicitur paulo post, ubi an Superior teneatur admittere postulationem legitimè factam. Porro ex responsione nostra deducit Pass. loc. cit. n. 10. quod ubi postulatio sit fecerit, debeat publicari feruissimum per aliquem, ut sciri possit an postulatus quis sit à maiore parte; quoniam & quod semper fieri debeat collatio numeri ad numerum, & etiam respectu meriti ad meritum, zeli ad zelum.

3. Respondeo tertio: Ut postulatio in discordia concurrentis cum electione, dum nimirum unus ab una parte Capituli postulator, alius ab altera parte eligatur, sit valida, & prevaleat electioni, & hinc cassanda sit, requiritur, ut numerus postulantium sit duplo maior numero eligentium, sive ut duæ partes Capituli in postulationem unus persone alius idoneæ consentiant, Lott. l. 3. g. 17. n. 241. Barb. loc. cit. n. 18. Laym. & Pirh. l. cit. Pass. n. 55. Sylv. ubi ante, n. 7. Bald. Abb. ubi ante, iuxta expressum textum c. Scriptum, de electione. Tamen quia plura plerumque requiruntur ad postulationem, nullo quodvis est providendi quasi extraordinaria, & tamen metæ gratia, quoniam ad electionem, Pirh. loc. cit. tum quia duæ partes Capituli totum capitulum repræsentant, Laym. loc. cit. iuxta c. cum nobis, de elect. Pirh. loc. cit. & quod duæ partes faciunt, id totum facere videntur, cum potentia universitatis veluti tota in duabus partibus resideat, l. nulli ff. de quod cuiusque Universitatis. nomine, c. t. Pirh. loc. cit. Unde iam infero, &c.

4. Respondeo quarto: Ubi numerus postulantium non est duplo maior numero eligentium; sed vel unicus etiam unus in hoc deficit, v. gr. postulantes sunt 31 eligentes sunt 16 electionem confirmandam, etiam si sit à minore parte, asserit Pass. loc. cit. n. 16. argument. c. scriptum, eo quod in casu contento in eo cap. qui elegerant, erant ad summum 16, & qui postulabant, erant 31, & nihilominus decretum, quod si postulantes non fuerint 31, confirmetur electio illa facta à 16 Electoribus, qui certe non erant maior pars Capituli. Idem tenere videtur Lott. loc. cit. n. 241. ubi ex Borrio in cit. c. scriptum, n. 40. ait: Saepe pro electo dari aliquem excessum ultra tertiam partem suffragiorum, quam intelligit sua postulator non arripit, citatque pro eodem Tholo-

san. in comment. de elect. c. 2. num. 13. Roman. conf. 483. d. n. 1. c. per tot. part. 1. num. 4. subiungit quodque Lott. num. 244. ex eodem Roman. l. cit. num. 1. & Baldo. conf. 318. num. 1. l. 3. huius rationem, nempe quod in isto casu lex ipsa transferat vota directa in personam intelligibilem, seu postulantem in personam eligibilem, & habilem, nempe electam à ceteris; quamvis num. 245. addat, quod licet nihilominus Papa, si velit, possit admittre postulationem illam celebratam à non duplo maiore numero seu parte, id tamen nunquam faciat, ubi concurret electio, iuxta cit. c. Scriptum, pro quo erat Anchar. in c. bona memoria, si. t. de postul. & ibidem. Abb. num. 12. Tradunt nihilominus Laym. in c. bona 3. de postul. num. 5. & ex eo Pirh. ad tit. de postul. n. 18. quod si duæ partes Capituli in postulationem aliquos non confenserint, sed maior tamen pars postulator, & pars minor Capitulum elegerit alium, & tam hæc postulatio, quam electio superiori præferatur, in postuli pro arbitrio, consideratis circumstantiis & qualitatibus personarum, vel postulationem admittere, vel electionem confirmare, vel utramque rescindere, adeo, ut ne electio quidem in hoc casu suo aliquod acquirat ante consensum confirmatoris. Rationem quoque addunt, nempe quod licet alia regulariter potentia capitularis non possit rescindere minore parte Capituli præsentia, si tamen postulantes, qui duæ partes Capituli non faciunt, una cum electione facta à minore parte aliorum Capitularium postulationem suam Superiori præferant, eo ipso tacite consentiant consentire, ut vel postulatorum eorum admittatur, vel aliorum electio confirmetur; cum sciant, quod postulator, qui concordaret ad omnibus, vel saltem à duabus Capituli partibus facta non est, non admittatur, nisi ex speciali gratia, ineligibile, præ illa, cui alius, etiam postulator facta à duabus partibus vel unanimiter, adhuc innotuit. Ad denique hanc observationem adijcit Pirh. in fine, cit. an. 17. quod ut electio præferatur postulationi factæ à minore parte Capitularium, quoniam duabus partibus, debere esse factam à maiore parte, quam sit tertia pars, iuxta c. Scriptum, quoniam eo ipso erit facta, dum postulatio facta non est à duabus partibus, nisi forte plures sint electi. Item quod postulatio facta à minore, quoniam est tertia pars, admittenda non sit, iuxta c. bona, p. h. t.

Questio 210. Quid si postulatio facta à duabus partibus, sed qua postulerunt indignum?

Respondeo: Tam postulationem quam electionem cassandam, Pass. num. 57. electio quidem, quia non facta à maiore parte (nisi enim electio non sit à maiore parte, nunquam est confirmanda, Pass. num. 65. citans gl. in c. bona, 3. de postul. v. in tanta) postulatio vero, quia est postulatio indigni: limitata tamen responsio; nisi maior pars illorum postulantium postulator sit scienter indignum, quia tunc confirmanda est electio facta de dignos, quia postulantes scienter indignum perdidissent ius suum, Pass. cit. num. 57. & sic electio digni erit adhuc à maiore parte, qualis, ut Pass. num. 65. quodcumque fuerit electio, semper est confirmanda.

Questio 211. An, & qualiter postulatio sit nulla, dum aliquis vocandus contemptus fuit?

Respondeo: Si postulatio peracta est, non vocato aliquo, qui existit in possessione eligendi, vel postulandi, rescindenda est postulatio ad personam illius contempti, non secus ac contingit in electione, quippe electio & postulatio sit iure æquiparatur quod ius suffragii, & ideo, quod de uno fluxurum, etiam statim censetur de altero, Laym. ad c. bona, 4. h. t. num. 3. Pirh. h. t. num. 23. iuxta cit. c. bona, iuncta gl. ibid. v. eis contemptis. & Abb. ibidem num. 5. idque sive contemptus ille interesse & vocari debet.

ix jure speciali, v. gr. consuetudinis, Pirh. loc. cit. cum Abb. l. cit. num. 6.

Quaestio 212. An, & qualiter postulantur variare possint, seu resistere ad postulationem jam facta?

1. Respondens primò: Postulatione etiam unanimiter facta & roborata jam subscriptionibus, missisque jam nuncio ad Superiorem, nondum tamen postulatione praesentata Superiori, variare possunt postulantes, & resistere, procedendo ad aliam postulationem, vel etiam electionem, Lott. l. 2. §. 17. num. 222. & 223. (ubi postulatio nullum jus postulatorem rebus, nec illud quidem, ut ne postulationibus permittitur (sic variatio) Pirh. ad cit. de postul. n. 20. & a. Annot. p. 1. §. 6. c. 17. §. 4. Tond. 99. benef. p. 2. c. 4. §. 6. num. 7. Laym. in c. bona, 4. de postul. num. 6. & in c. alioquin, de elect. num. 3. Barbof. ad c. publicato n. 3. de elect. Pass. de elect. c. 24. num. 16. citans Abb. in c. bona, 3. num. 2. & in c. bona, 4. in. 10. & 11. de postul. Sylv. v. postulare, num. 2. de aliis quamplurimis, juxta cit. c. bona, 4. h. t. jus enim, ut dictum, quatenus non est postulatio per postulationem, generalis autem regula est tradita ab Abb. loc. cit. quòd variare esse consilium mutae liceat, si juxta alteri nondum quassum est, Pass. Pirh. Lott. l. cit.

2. Proceditque responsio, etiam si postulatio, facta per scrutinium, illudque jam publicatum sit; quin & ut addit Pass. facta fuit communis postulationi, adeoque postulatio completa, Pirh. Laym. Pass. l. cit. contra gl. in c. bona, 4. h. t. v. dissidere, quia neque per hoc jus ullum acquiritur adhuc postulatio, vel etiam Superiorem. Aliud proinde hac in parte est de electione, per quam jus acquiritur electio; ut & ex eo, quòd actus electionis procedat secundum jus commune ea debito officio, & proinde dum in semel legitime praestitus, siue dum iustitia legitime data & publicata sunt, resistere deinde non licet, juxta c. publicato, de elect. actus verò postulationis tendit ad gratiam & dispensationem impetrandam contra iura communis tenorem; nemo autem gratiam & dispensationem petere cogitur; & rediit ad iura communis formam committitur per permittit, Laym. loc. cit. Pirh. n. 20. cum Abb. loc. cit. num. 11.

3. Item procedit, etiam si Electores postulationem jam praesentatam postulat, & is consensit modo, quo potest; nulla enim hic intervenit donatio; nam neque ex primaria intentione postulantur donari postulationem (quae est non det jus ad praesentiam, parat tamen viam, & dare videtur quasi posse proximum, dignum estimatione, adeoque si doneatur, & donatio acceptetur, ea sit irrevocabilis) postulat: neque postulantur & postulantes patiscuntur ad invicem, & hi se illi obligant, (unde postulatus, si consensisset, potest deinde non praesentari adhuc postulatione Superiorem dissentire, & contra) sed agunt postulationes requirentes huius consensum (qui tamen solum requiritur, quatenus ad obinendam gratiam necessarius est, ut postulationi postulationi non dissentiat) directè ad bonum Ecclesiae, cujus proinde intuitu variare possunt ad bonum Ecclesiae, Pass. loc. cit. num. 17. cui consensit videtur Engels ad h. l. cit. num. 4.

4. Item procedere responsionem, etiam si postulationes promissit postulat si non recessuros, eo quòd re adhuc integra, postulatio debeat esse libera, ex Bald. ad c. postulationem, de postul. num. 1. tradit Pass. loc. cit. 17. unde etiam, si electiones sub hac spe facientes solum ordinari, & postea tamen elegerint alium, valitatem illam electionem, quia adhuc per illam postulationem nullum jus quaesitum postulat, ibidem tradit Pass. juxta gl. in c. Officiis, §. sed aliud, d. 61. cui favere ait Sylv. v. postulare, num. 9. & Abb. in c. bona, 3. de postul. num. 16. In quo tamen casu variantes tenebuntur tali ordinato providere de subsidio, unde honestè vivat, si promissit illi se non variantes, & sub hac spe induxerunt eum, ut con-

tinuarent, & tamen variaverunt, Pass. num. 21. citans c. postulationem, de iur. & gl. in c. Officiis, d. 61. quamvis addat Pass. una cum electioibus illa variantibus teneri quoque Episcopum ad illi providendum, quippe qui illum ordinari sine simulo, fecit verò esse, seu teneri ad hoc solum Episcopum, dum electores non fuerint illius ordinationis causa, ubi nimirum ipse postulator spe admissionis, postulationis fecit se ordinari, quippe sciens postulantes posse recedere ad postulationem.

5. Limitanda nihilominus etiam responsio, ut in hoc casu necdum praesentata postulatione in foro conscientiae iure iusta causa recedere ad postulationem nequeant Electores, (et si id factum validè) eo quòd quidquid sit sine rationabili causa, peccatum fit, & insuper facillè contingere possit, ut variatio talis facta sine causa iusta sit in praedictum honoris & reputationis postulati; in quo casu variantes teneantur postulatione de iurata, quam eis inferunt, Pass. loc. cit. in. 19. citans gl. in c. bona, 3. de postul. v. in causa. Bald. in c. publicato, de elect. num. 3. praeterea, ut idem ex Barbof. ad cit. c. publicato, num. 4. & juxta Rozam de off. 22. num. 12. de prob. in anag. puerile sit, hodie concedere, & citra paenitere.

6. Respondens secundò: Postquam tamen postulatione praesentata Superiori est, variare nequeant postulantes, sed ea spectare debent iudicium illius, Laym. ad c. bona, 4. de elect. num. 6. Lott. l. 2. §. 17. num. 224. ex Archid. Pass. loc. cit. c. 24. num. 18. Barbof. juxta Elect. l. 1. c. 19. num. 15. & 14. Pirh. in c. bona, 3. §. 21. juxta expressum textum cit. c. bona, 3. non obstat. Idque tam ob reverentiam Superiorem (propterea constat eo, quòd Papa cit. c. bona, dicat: Si postulationem recedere postulantur, nobis frequenter obiderunt, & iudicium nostrum ab eorum pendere arbitrio videretur) quam quia res tunc amplius integra non est, (sed intravit jus Superioris ei jam quaesitum admittendi, si vellet postulat, Pass. loc. cit. possunt tamen de in hoc casu mutare, seu resistere Superiore illo consensiente; eo quòd tunc neque Superiori irrogent irreverentia nec etiam injuria, ut nec postulat, ut potest cui nullum adhuc quaesitum jus per praesentationem postulationis factam Superiori, Pass. loc. cit. in. 18. citans Abb. in cit. c. bona, num. 12. & 22. Sylv. v. postulare, num. 8. Pirh. l. cit. num. 12. Argumento cit. c. bona, in quo praesentata erat Papae postulatio, & tamen is dedit potestatem ab ea recedendi sub certa conditione, si differrent de iure suo.

Quaestio 213. Quid si postulatus fecit impensas aliquas de consensu postulantium, an tenebuntur postulantes eas refundere, dum ad postulationem recedunt?

Respond. affirmativè, Pass. loc. cit. c. 24. num. 20. cui consensit Engels loc. cit. contra Abb. in c. bona, 3. num. 16. & c. bona, 4. num. 13. de postul. Sylv. v. postulare, num. 9. hoc nunc fundamento, quòd, cum postulator nullum jus haberet ad postulationem, neque vi illius ad Praeulaturam, ambitiosus fuit, si propterea expensas fecit: verum contrariam rationem opponit Pass. nempe quòd postulatus neque notari debeat ambitiosus, si procurer admitti postulationem; cum ipse sit hac ratione non intrudat in illo negotio, sed vocatus a Capitulo, adeoque etiam praesumptivè a DEO; neque etiam, etsi in hoc fuisset ambitiosus, per hoc amiserit jus ad pecuniam, quam expendit pro negotio, quod erat negotium etiam postulationem, de quo consensu fecit expensas; quique variando fuerunt casus, quòd postulator in universum expendit, & sic variando intruderet in praedictum expensarum; at non licet mutare in praedictum alterius, juxta reg. motus, de reg. iuris in 6. adeoque tenentur ad restitutionem illarum expensarum.

Quaestio 214. An, & qualiter postulatio jam facta sit publicanda?

Respondeo: Necessaria est aliqua publicatio, per quam etiam populo innotescat postulatio, ut pro suo interesse agere possit apud Superiorem, & contra postulantem excipere, si iudicetur non idoneus Ecclesiae, *Pass. de elect. c. 24. num. 12. contra Sylv. quatenus is vult, postulationem debere publicari Capitulo, non tamen populo; quantumvis tolerari possit consuetudo, ut ea etiam coram populo solemniter debeat publicari.*

Quaestio 215. An, & intra quod tempus postulantem teneatur praesentare postulato postulationem de eo factam, & hic explicare mentem suam circa illam?

Respondeo: Tenentur postulantem hanc praesentationem facere intra terminum iuris, hoc est, praefixum aliis ad praesentandam electionem electo, de quo *exp. sequente*. Et postulator tenetur intra mentem suam explicare mentem, eo modo, quo potest, & ei licet, dicendo nimirum, saltem, quod non dissensit, vel quod dissensit, *Pass. de elect. c. 24. num. 12. iuxta c. quem sit, de elect. in 6. & gl. in c. cupientes, §. de quoque. v. consensum, de elect. in 6.* Cum enim iuris legis statutus in c. quem sit, fuit, ut Ecclesiae ob distorcionem vacantiam patienter detestemur, lex illa ad omnem vacantiam & modum providendi Ecclesiae vacantiae extendit, adeoque etiam sub nomine electionis, quo nomine videtur dicta constitutio, venit etiam postulator, qui loco electionis succedit, & ead sub eadem constitutione, *Pass. ibidem.*

Quaestio 216. An, & qualiter postulatus consensum suum postulationi suae debeat, aut possit praestare?

1. Respondeo primo: Non tenetur consentire, *Pass. ex. num. 12. iuxta expellum textum c. cupientes, §. de quoque, de elect. in 6. ubi: Nec suis postulationibus praestare consensum. C. consentant, cum enim per postulationem postulator non queratur ius, non est, unde necessitatur ad consentiendum, ne ius amittat, cujus conseruatio est in electione: Et cum postulantem ipsi non consentiant in postulatorum electionem, cum id facere nequeant, quia postulator, utpote impeditus, sine dispensatione esse non potest sponsor Ecclesiae illius; neque ex hoc est, cur postulator praestare teneatur consensum suum absolute, atque ita non tenetur consentire, *Pass. ibidem, cum cit. Gl. & Gemm. ibidem num. 2.* Tamen si uerum postulator intra mentem nec consentiendum, nec dissensiendum non innotuit penam latam in c. Quam sit, de elect. quae est privatio iuris acquisiti in electione, cum ius nullum ex postulatione acquirat; potest tamen superior ex hac eius negligentia accipere motum, ut neget gratiam, & postulationem non admittat; quia ex ea negligentia praesumitur dissensio, & amittit etiam illud tale quale ius acquiritur, quia aequum & honestum est postulationem legitimè factam admittere, *Pass. l. c. n. 14.**

2. Respondeo secundo: Potest tamen, si uult, consentire, non quidem consensu absoluto; cum non possit esse sponsor illius Ecclesiae, ad quam postulator, sine dispensatione (& de hoc consensu intelligendum est loquitur Abb. dum in c. fin. d. r. n. 11. negat postulationem posse consentire: Item Lot. l. 3. §. 17. num. 229. ubi ait: *Reciprocatu consensu, quod datur inter electum & Electorem, non potest dari in alia postulatione, cum postulator in se impedimentum, ut consensum violenter consentiret; adeo ut intelligatur non habere liberum volutum, praecipue, ubi postulator ut, qui Ecclesiae est aliquid, sed sub conditione, seu quantum in se est, eum enim iam sit vocatus à Capitulo eum postulante, adeoque etiam praefinitur vocatus à DEO, hoc modo consentiendo, non erit ambiciosus, *Pass. num. 13.**

3. Respondeo tertio: Potest etiam absolute dissentire postulationi de se facta, quidquid sit de eo, quod quandoque in foro conscientiae, propter speciales circumstantias hoc & nunc teneatur non dissentire, vel etiam Papae praesentanti, ut admittat postulationem, sique Placatur, assensu, iuxta D. Thom. 2. 2. q. 182. a. 2. *Pass. num. 14.* Porro intelligenda haec ipsa etiam de Episcopo ad aliam Ecclesiam postulato; nec rectè dicitur de eo specialiter, quod nec consentire, nec dissentire possit, *Pass. ex. num. 14. & apud eum Archid. & Gemio.*

PARAGRAPHUS III.

De iis, qui postulare & postulari possunt.

Quaestio 217. Quinam postulare possint?

1. Respondeo: Regula generalis est, ut omnes, qui eligere possunt, possint & postulare, *Pith. ad ex. de postulat. num. 17. Pass. de elect. c. 24. num. 7. citans Hofl. in sum. tit. de post. n. 9. Sylv. de Postulatio. num. 4. Barbof. ad c. Bona, 4. de postulat. n. 5. Castali. de elect. c. 23. num. 2. C. iuxta c. c. Bona, & c. innotuit, de elect. postulatio eorum est accessoria ad electionem, tendens ad eundem finem cum electione, & in ejus supplementum inventa, *Pith. loc. cit.* unde etiam conditiones necessariae ad hoc, ut quis legitimè eligere possit; sunt quoque necessariae ad hoc, ut legitimè postulare possit; & qui indignus ad eligendum, etiam indignus est ad postulandum, *Pass. loc. cit. citans Bald.**

2. Item compromissarius datus ad eligendum, intelligitur etiam datus ad postulandum, *Pass. loc. cit. citans gl. in c. in causis, v. Postulatio, de elect. ex Bald. ibid. num. 5.* Tamen si autem procurator datus ad eligendum possit quoque postulare, non tamen procurator datus ad praesentandam electionem potest prosequi postulationem; quia datus est ad petendum & urgendum iustitiam, non verò gratiam, & nequit procurator extendere mandatum suum ad diversum genus causae, *Pass. loc. cit.*

3. Proinde etiam regulatur ius eligendi sine iure postulandi & iisdem modis, quibus obinetur ius eligendi, obinetur & ius postulandi, *Pith. loc. cit.* & sic praescribens ius eligendi, praescribit etiam ius postulandi, *Pith. Pass. l. cit. citans Abb. in c. Bona, 4. de postulat. num. 4.* Et si quis per plures actus eligendi adeptus directè possessionem juris eligendi, indirectè seu ex consequente & ratione alterius, nempe juris eligendi, obinuit quoque possessionem juris postulandi, & si actum nullum postulandi exercet; eo quod hunc exercendi non fuerit occasio, *Pith. loc. cit. num. 17.* quamvis secus esset, si talis, v. gr. qui non est de Capitulo, admissus ad actus eligendi, non ex mera gratia, sed tanquam cui ius competere, tunc, quando erat occasio postulandi, à postulatione exclusus fuisset: Quare etiam per accidens datus in eo ius eligendi sine iure postulandi, tradit *loc. cit. Pith.*

4. Porro praescribitur ius postulandi non secus ac ius eligendi, nimirum tempore ordinario, scilicet 40 annorum cum titulo, saltem colorato, siue si praescribitur contra Capitulum ab extraneo, qui non est de Capitulo (siquidem huius juris possessio non acquiritur, nisi cum patientia, & scientia Capitularium, quae est loco tituli) & bonae fidei, nimirum, dum dictas extraneis credit ratione, v. gr. dignitatis, quam habet, competere sibi hoc ius, *Laym. in c. c. Bona, 4. num. 2. citans scriptum Theol. moral. l. 3. tit. 1. c. g. num. 5. C. 6. & Abb. in c. c. Bona, num. 26. Pith. loc. cit. uti metis forte, qui praescribit, uni tantum electioni tanquam ius habens interfuisset, qui electus praeter 40 annis Ecclesiam tenuit, *Laym. l. cit. citans gl. in c. g. de caus. poss. C. propriis, v. in trium;* De cetero sine titulo non praescribi, nisi tempore memoriali, iuxta c. 1. de praescript. in 6.*

et quod in illo casu non commune cessat, & est presumptio contra talem extraneum possidentem, tradit *Pirh. loc. cit.*

Questio 218. In genere, quinam postulari possunt, vel non possunt?

1. Respondeo primò: Generatim loquendo, si solum postulari possunt, qui ob impedimentum canonicum (intellige juxta mox dicenda dispensabile) eligi non possunt; siquidem ob carentiam talis impedimenti hoc ipso postulari non debent, nec possunt; cum postulatus in subsidium electionis institutus sit, frustra autem petatur, ut ex gratia & per dispensationem admittatur ad praelaturam, qui sine illa ad eam promoveri potest, *Pirh. ad tit. de postul. num. 4. Pass. de elect. c. 24. n. 24. citans gl. in c. unic. de postul. in 6. v. Elige. Bald. in rubric. de postul. num. 3. Tablen. v. Postulatione, num. 1. Abb. in c. c. fin. num. 12. Sicur è contra postulari ob ipso eligi non potest; cum postulat impedimentum reddens eum sine dispensatione inemptum obivibilem, *Pass. ibid. & citat ab eo AA. Etique postmodò postulatione eligibilis, hoc ipso invalida, juxta Abb. loc. cit. eo quod Electores teneantur providere Ecclesie omni meliore modo, quo possunt, adeoque personam eligibilem eligere, quamvis id neget Bald. loc. cit. num. 4. eo quod in hoc casu non sint attendenda verba (dominus magis tractatur actus, quam vocabuli inspicimus, *l. 1. Pater, & Caudumum verba, ff. de condit. & demonstrat.*) sed qualitas persone, adeoque dum eligibilis solenniter postulat, servata tamen forma cap. Quia propter, huc postulatio re ipsa habenda sit pro electione, quod tamen ipsum licet censere, seu judicare arbitrium esse iudicis, credit *Pass. loc. cit. num. 14.***

2. Quod si tamen rationabile est dubium, num persona sit eligibilis, vel necesse habeat postulari, posse eam postulari valide, & esse hanc viam securiorem, tradit *Pass. loc. cit. num. 27. cum gl. in c. fin. de postul. & gl. in c. unic. ad v. probabiliter. Idque procedere ait, non solum, dum dubium est facti, v.g. dubitatur de aetate promovendi; sed etiam dum dubium est juris, saltem si ortum habeat ex ignorantia (quamvis & ignorantia juris sapè excuset, maxime mulieres) sed ex obcuritate juris vel contrarietate opinionum DD. contrarium tenente, *gl. in c. c. unic. eo quod ignorantia juris non excludit eligentes, nec sit probabilis, tam etiam, quia in eo casu Electores consultare debeant peritos. Porro quò formali in hoc casu dubii uti debeant Electores, & quare tunc electus & cumulatim postulat tempore consensus dandi debeat eligere, aut viam electionis, aut postulationis, dictum est suprà, vide de hoc *Pass. num. 26.***

3. Respondeo secondò: Non tamen omnis ineligibilis est postulabilis, sed solum is, qui ob impedimentum canonicum, in quo potest, & soli dispensari, ineligibilis est: annulus enim aliis & illicita est postulatio, si impedimentum, quo quod eligi nequit, est indispensabile, *Pass. loc. cit. num. 27. & 28. Pirh. loc. cit. num. 1. Laym. in praenot. ad tit. de postul. canell. 2. Impedimentum autem, in quo dispensari potest, ac solet in ordine ad obtinendam praelaturam, in genere hic illud est, quod non impedit, quò minus postulat adhuc cum utilitate, honestate, & edificatione praestit, & praestari munus obire possit: Contra impedimentum indispensabile est, quod impedit, quò minus honestè aut utiliter genè & exerceri possit munus, ad quod quis promovetur, *Pirh. loc. cit. citans Abb. in c. c. fin. n. 2. Prioris generis sunt defectus natalium, defectus aetatis legitime, Ordinis, ut dum postulator laicus, vel dum non nisi constitutus in minoribus postulat ad Episcopatum, vinculum contractum cum alio Episcopato, *Laym. loc. cit. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 19. num. 9. Pirh. cit. num. 5. Pass. num. 31. Expreddendè & alia, nempe dum postulator est criminosis poenitens, dum fuit haereticus, intrusus per secularem potentiam, irregu-***

lularis irregularitate simili, ac est illegitimus, seu dispensabilis. Plura hujus generis impedimenta recensentur à *Jr. Andr. in c. c. fin. n. 4. ad quem remittit Pirh. Item ab Abb. ibid. n. 3. Barbos. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 9. Lavor. tit. 4. de elect. c. 14. n. 1. Castell. de elect. c. 7. num. 1. Sylv. v. Postulatione, num. 3. & alius, ad quos remittit *Pass.* Posterioris generis sunt defectus usus rationis, carentia omnis literaturae, infamia morum, notoria criminosa, impedita & contumax, haereticus, excommunicatus, &c. quae vel obstant jure naturae & Divino, aut ex natura praelaturae sunt indispensabiles, *Pass. loc. cit. num. 28. uti & bigamia, illegitimitas ex damnato concubitu, ut dum promovendus est spiritus, in quibus etsi absolute possit, non tamen solet dispensari, Pirh. Laym. & cit. juxta cap. Cum ubi, de renunc. Item tale impedimentum, in quo dispensari non solet, habet respectu Episcopatus, qui annum 27 aetatis necdum attingit, juxta *Extrav. unic. inter commun. de postul.* Item religiosus sine Ordine mendicantium respectu Ecclesiae inferioris Cathedralis, juxta *cu. Extrav. Laym. loc. cit.* huc etiam spectant, qui interdictum loci sciunt, aut temerè violant, qui nec eligi, nec postulari possunt, ut constat ex *c. 1. h. t. Pirh. num. 6.***

4. Quod si tamen ob tale impedimentum, in quo dispensari quidem absolute potest, sed non solet, ineligibilis postulare, postulationem non fore ipso jure nullam, oti nec postulantem propter ea incursum poenam statutam aliis postulantibus indignum, eo quod talis postulator indignus, absolute adhuc ex gratia reddi possit dignus, tradit *Pass. loc. cit. num. 30. Item Engels ad hunc tit. n. 10. ubi, si indignus sit quidem dispensabilis, attamen non solet dispensari (quod ex stylo Curiae desumendum) tunc postulatio non est ipso jure nulla; sed per sententiam annullanda; neque poena privationis ipso jure incurritur, licet, ut addit Engels, vi *Extrav. ad regnum. de prob. inter commun. & concordat. German. c. 2. dignitates illae, in quibus postulationes hae tanquam factae minus canonice referuntur Sedi Apostolicae: Contrarium tamen expresse censet quidam postremum, Laym. loc. cit. ubi ait: Sub censura suspensionis a jure eligendi, & postulationi pro aetate vici, & a beneficiis ejus Ecclesiae per irrevocabilem prohibitionem legitima in Extrav. unic. inter commun. h. t. ut ad Ecclesiam Cathedrali postuletur, qui 27 aetatis annum non attingit, neque Religiosus ex Ordine mendicantium ad Ecclesiam inferiorem Cathedrali, &c. qui sunt defectus, in quibus non solet dispensari.**

Questio 219. Quenam igitur sint poenae postulantium scienter indignum ob impedimentum, seu defectum absolute indispensabilem?

1. Respondeo: Illos pro ea vice ipso jure, seu facto privatos esse jure seu potestate postulandi & eligendi, Argumento *c. 1. & 2. h. t. & c. Scripsum, de elect. Barbos. juris Eccl. l. 1. c. 19. num. 7. Azor. p. 2. l. 6. c. 17. q. 6. Laym. loc. cit. de elec. h. t. num. 5. Pirh. ad h. t. num. 7. & 17. Pass. de elect. c. 24. num. 17. cum gl. in c. 1. h. t. v. privari. Abb. ibidem, num. 31. haec enim poena statuta est eligentibus postulantibus Indignum in c. Cum ex causis, de elect. quam dein poenam expresse quoque pro postulantibus sciens indignum statuit Innoc. III. c. 1. h. t. non tam condendo per hoc jus novum, quam antiquum illud interpretando. Tamen enim alius regulariter poenam tanquam odiosam non sunt extendende; quia tamen electio & postulatio in jure equiparantur, utpote tendenti ad eundem finem providendi Ecclesiae vacanti, ideo, quod (etiam si sit in materia parali) statutum de uno, censetur quoque statutum de altero in eo, in quo sunt equiparata, *Laym. Pirh. & cit. citans gl. in c. si postulant, de elect. in 6. v. provisionem. Navar. in c. Poena, num. 12. & 14. diff. 1. de poen. Neque io contrarium facit, quod tamen si poenae & matrimonium tendant ad eundem finem, ideoque prohibi-**

bito vel irritio matrimonio inter certas personas sint quoque hoc ipso prohibita vel irrita sponsalia; non tamen pena statuta contrahentibus matrimonium prohibuit extendatur ad contrahentes sponsalia prohibita; nam electio & postulatio iure equiparantur, etiam quoad penas, idque iure expressum est, non item matrimonium & sponsalia, Pirh. loc. cit.

2. Porro hæc pena privationis seu suspensionis pro una vice à iure eligendi & postulandi probabilis quoque locum habet in eligentibus (idem est de postulandis) indignum ad prelaturas & dignitates Episcopatus inferioris, Laym. in c. Cum in causis, de elect. num. 3. citans gl. in c. Dudum, de elect. v. in Ordinis. & Abb. ibid. num. 11. contra Jo. And. addidit Laym. num. 4. id saltem certum esse, quod, si Capitulum, v. g. Collegiæ secularis aut regularis Ecclesiæ indignum eligat prelatum, Episcopus pro ea vice private possit Electores, & ipsemet iure devolutionis facere provisionem, ut constare ait ex c. Dudum, & c. Quoniam, de elect. Rationem quoque addit Laym. quia nimium spectari reatorum omnibus Electoribus (idem est de postulacioribus) personæ indignæ ad Prelaturam congruit, & debita sit ista pena; tum, ut in eo penitentur, in quo deliquerunt; cum quia, saltem pro ea vice ob persistentem affectionem, & animorum dispositionem non satis dispositi censentur ad bonam & Ecclesiæ utilem electionem faciendam.

3. Respondeo secundo: illis insuper suspensio esse à beneficiis, quæ in Ecclesia, pro qua, seu in qua fit postulatio, per incensum, Extrav. nunc. h. t. inter commun. Laym. in præamb. ad h. t. coroll. 2. & in c. cum in causis, de elect. §. Clerici sanc. n. 1. ubi etiam num. 2. subiungit, hanc penam suspensionis à beneficiis incensum solum ab illis, qui indignum eligunt (vel postulant) ad Ecclesiam Cathedralis; non verò ab illis, qui indignum eligunt, non ad Cathedralis, sed infioriorum Ecclesiarum seu parochiarum, iuxta c. Si compromissarius, de elect. in 6.

4. Proceditque utraque hæc pena seu responsio, & quidem à potiore, etiam in illis, quibus potestas eligendi vel postulandi ex privilegio concessa fuit, vel etiam amissa (v. gr. ob electionem vel postulationem factam de indigno) restituta, si postulant, vel eligant demum indignum; cum qui concessio sibi privilegio abutitur, mereatur illud amittere, illoque privati, vel omnino, vel ex parte, juxta cap. ubi 7. d. 74. & c. Cum aliter, de sent. Excomm. Et privilegium, per quod restituitur, seu recuperatur ius commune amissum, non plus tribuat, quam amissionem sit, adeoque, si ii, quibus de iure communi compeit eligere & postulare, dictam penam incurrant, dum indignum postulant, multo magis dum id faciunt illi, quibus illa facultas ex privilegio concessa, vel restituta, Pirh. num. 38. Laym. in c. 2. h. t. n. 3. cum Abb. ibid. num. 2. in quo c. 2. manifestum hujus rei est exemplum. Et licet aliis regulariter abutens privilegio sibi concessio non ipso facto eodem privilegio existat, sed per sententiam eo privati possit, ac debeat, Argumento ex art. cap. ubi, & ut cum communis dicit Sout. l. 1. de leg. c. 36. n. 2. id tamen speciale privilegium, per quod acquiritur, vel recuperata facultas aliis iure communi concessa, ut ipsi abutitur ex iure communi ipso facto aneque sit privato illius, Pirh. Laym. & c.

Quæstio 220. An, dum Capitularium aliqui ob dictam causam ipso facto privati sunt potestate eligendi & postulandi, tota hæc potestas ad alios, qui indignæ tali postulationi non consenserunt, sed expresse contradixerunt, (si enim tacerunt, & non contradixerunt, sicut debuerunt, & potuerunt) non habentur pro innocentibus, Abb. in c. 2. h. t. licet numero sint pauciores, devolutur?

Respondeo affirmative, cit. c. 2. habetur etiam in c. Bona, & c. Cum Pontensis, de elect. quod exclusio delinquentibus potestas tota redeat in alios, qui non peccaverunt, Pirh. loc. cit. num. 29. Verumque id etiam est, etiam si tantum unus & Capitularibus innocens suspectus, aliis omnibus privatis, ut in solum prelatum eligere vel postulare possit, Gl. communiter recepta in c. c. 2. v. pauciores, apud Pirh. loc. cit. juxta namque & omen Universitatis stat, & conservatur etiam in uno, l. Secus, ff. quod cuiusque universit. nomine, l. Et. Et licet unus non faciat Capitulum, iura tamen Capituli in uno solo redeat & remanere possunt, Gl. in c. 1. de elect. v. duo. Abb. in c. gratum, h. t. cum communi, potestque unus solus, in quo hoc modo habitualiter fuit virtute manet Collegium, exerceatque competentes Collegio, ut est eligere, postulare Prelatum; non tamen seipsum eligere vel postulare; quia hoc ipso ob vitium ambitionis censetur indignus, Abb. Pirh. loc. cit. his non obstantibus, si grege, ff. delegat. ubi dicitur gregem definire, uno tantum animali ex grege cernente, nam in tali novitate pecorum non danturque vel bona, nec adest in eo substantia rationalis, in quo conservatur ius universalis talis. Quod verò aliis ob delictum maioris partis alienius communicatis tota communitas, adeoque & ipsi innocentes puniti possint ac soleant, id solum verum est, si cimen atrox à maiore parte Collegii collegii licet conveniente ad deliberandum & decernendum de crimine committitur, pannaque statuta criminali est talis, ut in singulos cadere nequeat, v. gr. extinctio Collegii; vel etiam, si cimen fit talis, ut in singulos cadere possit, v. gr. ipsolatio bonorum, communis tamen delinquentes tam fit magna, ut æque discerni possint innocentes à nocentibus, quia jam innocentes sunt veluti pars nocentium minimaliter inseparabilis ab aliis, Pirh. num. 30. Argumento c. Gratum h. t. Vide de his plura cap. seq. ubi de eligentibus indignum. Nunc in specie de aliquibus, de quibus dubium esse poterat, numpantur talem defectum, ob quem eligi æqueant, sed necesse habere postulari. De aliis verò impeditis tam impediendis electionem, quam postulationem, vide partem 1. ubi de conditionibus & qualitatibus requisitis in promovendo ad beneficia Ecclesiastica.

Quæstio 221. An Episcopi, Archi-Episcopi, Patriarche eligi queant, sed necessario postulari debeant ad aliam Ecclesiam?

1. Respondeo affirmative, etque electio talis omnino irrita, Laym. in cap. ult. h. t. num. 1. Pirh. ad tit. de postul. num. 9. Passi de elect. c. 24. num. 33. Batbol. juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 11. cum communi, juxta c. ult. h. t. sunt enim Episcopi (idem est de aliis prelati Episcopo superioribus) iam spirituali matrimonio copulati Ecclesiæ, ad quam primò assumpti sunt, c. Inter corporalia, de translatione, c. Secus vir, 7. q. 2. adeoque, sicut conjuges consentire nequeunt in aliud matrimonium, ita nec Episcopus desponsatus jam uni Ecclesiæ desponsatus est, & in aliam transire, ut si per electionem, priusquam auctoritate Papæ priori vinculo sit liberatus, AA. iidem. Postulari tamen potest Episcopus ad aliam Ecclesiam; cum nec postulantem in postulationem tanquam in ipsum consentientem, oia faciant eligentes, nec postulat in Ecclesiæ postulatorem tanquam sponsus prius consenti, etque desponsatus, quam à prioris Ecclesiæ vinculo sit liberatus, quod ut fiat, nec postulationem prius ab eo Superiore, qui à DEO hanc potestatem dissolvendi hoc spirituale conjugium accepit, Laym. Pirh. & c. cum Abb. in c. ult. h. t. n. 1. Quin & Episcopus consecratus, si postulat sit ad aliam Ecclesiam cathedralis, ita exigente utilitate vel necessitate Ecclesiæ, etiam invitus cogi potest à Papa ad illam acceptandam, juxta c. 3. 7. q. 1. Secus est de Episcopo non

consecrato, Pirh. n. 10. quamvis hodie dum una cum postulatione alia dispensatio à Sede Apostolica impetrari solet, nempe ut priorem Episcoporum retineat, & sic indissoluto priore vinculo novam insuper sponfam cum priore, seu plures Episcopatus retineat, & in digniore, seu amplius residet, Laym. loc. cit. Pirh. n. 10.

2. Extenditur autem responsio ad Episcopum confirmatum, etsi nondum consecratus; per confirmationem enim perficitur matrimonium illud Episcopi cum Ecclesia, licet non intelligatur veluti consummatus, nisi per consecrationem, Pass. Pirh. Laym. & cit. cum Abb. loc. cit. Extendenda etiam censetur ad Episcopos, & quidem à posteriore, utpote consecratos, qui Suffraganei seu Nullatenes dicuntur, quippe qui & ipsi non minus copulati suae sponae seu Ecclesiae, & ita ea sob potestate indissolubili consistit.

3. Limitatur à contra Responsio, ut non intelligatur de Episcopo electo nondum confirmato; quia talis necdum simpliciter est sponsus, sed solum per electionem ab eo acceptatam inchoatus veluti est matrimonium inter illum & Ecclesiam, c. Cum inter, de elect. & gl. in c. nunc. h. i. in 6. v. veratellus. Ac proinde sine licentia Papae ante confirmationem adhuc renunciare potest electioni acceptae, c. Si electus, de elect. in 6. Laym. l. c. n. 2. Pass. loc. cit. n. 36. Pirh. cit. n. 10. Item ut non intelligatur de Episcopo etiam consecrato, qui jam renuntiavit Episcopatu; cum per renunciationem talem admittam solum jam sit vinculum cum priore Ecclesia; adeoque jam eligi de novo possit in Episcopum alterius Ecclesiae, Pirh. Laym. & cit. Pass. n. 37. citans Abb. ubi ante, Biaz. de elect. p. 2. c. 34. n. 4.

Quaestio 222. Quid hac in re dicendum de Cardinalibus non Episcopis?

1. Respondetur: Ex hoc patet, quod quis Cardinalis sit, non debet, nec potest postulari solenniter ad Episcopatum, sed et eligibilis, Laym. in c. Roma, 3. de postul. n. 4. Pirh. ad res de postul. n. 11. Pass. n. 37. citans Biaz. de elect. p. 2. c. 37. n. 4. & c. i. juxta c. Ecclesia vestra, de elect. & ibi. Abb. & Joan. And. contra Barboz. juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 9. Azor. p. 2. l. 4. c. 3. g. 1. Secutus Azor. de Butrio in cit. c. Ecclesia vestra, n. 16. & Imol. ibid. n. 4. Hist. Sylv. Sec. cum enim nullibi hoc Canonum prohibeat Cardinales assumi ad Episcopatum, sed solum veret, ne Cardinales Episcopatum acceptet, & ne Ecclesiam Romanam, cui addictus est quoad residendum penes illum, deferat sine licentia Papae, interveniente quidem necesse est postulationem simplicem (quod voluit Laym. loc. cit. inquit: Dicendum, quod electio Cardinalis in Episcopum quodammodo sit postulatio, quia electionem acceptare nequit sine consensu Papae) non verò solennem cum Papa concedendo istam licentiam, jam non magis dispenseret, quàm dum Abbas monacho dat licentiam, ut consensere possit electioni suae in Episcopum, Pirh. loc. cit. Laym. l. c. n. 4.

2. Nec obstat cit. c. Roma, ubi dicitur: *Quidam vestrum S. Praeae Cardinalium, quidam Imolesem postulerunt*; nam vel intelligendus hic textus de postulatione improprie tali seu simpliciter Abb. in cit. c. Pirh. loc. cit. vel dicendum *Postulerunt*, respicere solum Imolesem, utpote Episcopum, qui proinde non poterat non postulari solenniter, Pass. cit. n. 37. Neque etiam obstat; quod Cardinales sint majores Episcopis, habentque in Ecclesiis sui tituli jurisdictionem quasi Episcopalem; nam licet majores sint Episcopis ratione officii, utpote constituentes unum corpus cum Papa, & coadjutores ejus in executione sacerdotalis officii, c. Per venerabilem, qui filii sint legittimi. Sunt tamen inferiores illis ratione Ordinis, Pirh. citato num. 11. cum Abb. in cit. cap. Ecclesia, num. 1. quamvis nec hoc verum, quod eligendus necessarius promoveri debeat ad dignitatem majorem, quamvis conveniens sit, ut sic fiat, Pirh. loc. cit. nec denique obstat, quod obstrictus sit Eccle-

siae Romanae, autem Ecclesiae sui tituli; hoc enim, ut dictum, solum arguit intervenire debere in ejus promotione ad Episcopatum postulationem simplicem, sed neque adhuc per hoc, ut Pass. Ecclesiam aliquam proprie sponsam sit.

3. Occasione cujus & illud hic notandum, quod licet Cardinalatus & Episcopatus sint incompatibiles in eadem persona, nisi Papa dispenseret, Pirh. loc. cit. n. 12. citans Cajetan. l. 2. g. 185. a. 5. juxta c. Roma, 3. h. t. & Abb. ibi n. 6. idque praeprer incompatibilem residentiam in propria Ecclesia cathedrali, & simul in Urbe Romana, ubi necesse habet residere cardinalis, ut Papa assensit, eumque consilios adjuvet, unde etiam ex ipso & stylo Curiae Cardinali, qui in urbe residere debet, Papa non consecravit Episcopatum conferre in titulum, sed in commendam, ut ex opus fructibus decentius sustentetur, ut Fagn. in cit. c. Roma, n. 23. nisi forte Episcopatus sit ex illis titulis Urbis vicinis; adeoque jam dum Cardinales assumuntur ad Episcopatum, hoc ipso vacare deberent, & amitti Cardinalatus, sicut & alia beneficia incompatibilia, usui tamen & in praxi contrarium observari solet, ut Cardinalatus simul cum Episcopatu retineatur, nisi Papa aliter disponat; cum non debeat aliquem per electionem à majore dignitate ad minorem devolvit, Pirh. cit. n. 12. Laym. ad cit. c. Roma, n. 4.

Quaestio 223. Quid dicendum de aliis Prelatis tam regularibus quàm secularibus Episcopo inferioribus, puta, Abbatibus, Archidiaconis, Praepositis, Prioribus, dum ad alterius Ecclesiae dignitatem similem vel majorem sunt assumendi?

Respondetur: Postulari non posse postulatione solenni, sed eligi debere, licet eorum aliqui ad hoc egeant licentia superioris (quoniam Abbas immediate subiectus Papae ad aliam Ecclesiam transire nequeat sine licentia Papae aut Legati à latere, ut Pass. num. 39. citans Bald. in c. fin. h. t. num. 2. & alios plures, Laym. in cit. c. Roma, n. 4. juxta c. Si Abbatem, de elect. in 6. adeoque respectu eorum interveniente debet postulationi simplex, Pirh. loc. cit. n. 13. Laym. cit. n. 4. de Abbatibus expressit Pass. n. 37. juxta l. 39. & 40. citans plures alios, juxta cit. c. Si Abbatem, & ibi Franc. Jo. And. Sec. Quidem tales prelati, quod minus eligi possunt impedimentum nullum habent canonicum, neque ut Pass. cit. n. 38. citato Abb. in c. fin. h. t. & gl. in c. Si Abbatem, v. Abbatem, de elect. in 6. in ea proprietate & rigore sunt sponsi suarum Ecclesiarum, sicut Episcopi.

Quaestio 224. Quid dicendum de Clericis non prelati unius diocesis assumendis ad prelaturam alterius diocesis?

Respondetur: Quia tales praecise non possunt postulari, sed debent eligi, & in electionem absolventur consentire possunt, etsi ad aliam alterius diocesis Ecclesiam transire nequeant sine licentia sui Episcopi, Pass. loc. cit. n. 41. citans Abb. in c. fin. h. t. num. 8. Sylv. v. Popul. n. 3. Tabien. n. 2. Castell. de elect. c. 2. n. 3.

Quaestio 225. Quid dicendum de religiosis assumendis ad prelaturas intra vel extra suum Ordinem?

1. Respondetur primò: Religiosi ad prelaturas Episcopatu non inferiores eligi possunt, adeoque ad eas postulari non possunt; tamen sine licentia superiorum Superiorem electioni de se factae extra Ordinem consentire nequeant, c. si religiosus, de elect. in 6. Pass. loc. cit. num. 42. citans gl. in c. v. Electi, & Franc. n. 2. Abb. in c. fin. h. t. n. 3. Castell. ubi ante, Sylv. Sec.

2. Respondetur secundò: Religiosi professi mendicantes postulari prohibentur ad Ecclesias cathedralibus inferiores, & ad monasteria extra suos Ordines, ita ut irrita sit postulatio talis, & licet po-

PARAGRAPHUS IV.

De admissione postulationis.

postulantes potestate eligendi & postulandi pro ista vice privati, & suspensi per triennium ab omnibus beneficiis, quae obtinent in illa Ecclesia, ad quam huiusmodi postulaverunt. *Extrav. vnic. h. e. inter communes*, idem statuent, si postulator sit alius 17 annuum aetatis non attingens, ubi etiam vide potestas taliter postulat prosequenti postulationem in Curia Romana.

3. Respondeo tertio: Tamen si Joannes XXII. *in c. Extrav. vnic. h. e. prohibeat*, ut dictum est, vis mendicantium Ordinis religiosum ad monasteria extra suum Ordinem postulat, tamen etiam Clemens V. *in Clem. 1. h. e. prohibeat*, ne religiosus aliquis in Abbatem vel Praelatum alterius religionis vel habitus eligatur; tradit tamen *gl. in c. Clem. v. eligatur*, non prohiberi per hoc talem postulari ex causa; ita tamen, ut postulatio haec fieri debeat à Papa; cum aliis fieri poterat & admitti ab Episcopo, idem cum glossa. *tenet Laym. in c. Admonestum, de elect. vnic. 1. sic quocumque expresse Paul. loc. cit. n. 44. ait*: Profectus unius Ordinis ad Praelatum in alio Ordine postulari potest, citatque pro hoc Innoc. *in c. fin. h. t. n. 4.*

4. Respondeo quarto: Nec tacite nec expresse profectus ad praelaturam regularem postulari potest; non eligit. *Loth. l. 3. q. 17. n. 156. ubi*: *Defectus profectus in postulare ad praelaturam regularem videtur ducitur, quia manus postulatoris canonice fit, adeo ut simplex Eremita postulabilis reputetur*. *Pall. n. 41. ubi*: Novitiam tacite saltem non profectus ad praelaturam vel in proprio, vel in alieno Ordine eligi non potest. *c. Nihil religiosus, de elect. in 6. & gl. ibid. v. praelaturam. Abb. in c. fin. h. t. n. 2. Barboz. in c. Admonestum, de elect. n. 2. Sylv. dec. postulat tamen ad dictas praelaturas postulari, si adie necessitas, & ipse in regula Ordinis sit sufficienter instructus.*

Questio 226. An, qui non est de corpore, seu Capitulo vel conventu Ecclesiae vacantis, sed alterius, necesse habeat postulari, ita ut eligi nequeat in ejus Praelatum?

Respondeo: Negativè. *Laym. in c. Roma, 4. h. e. n. 9. & in c. Cum inter, de elect. n. 3. ubi*: Quod licet decens & convenientius sit, ut aliquis ex ejusdem Ecclesiae corpore assumatur ad praelaturam, modò ad id idoneus (cùm in indicium sit, in Ecclesia seu Collegii corpore non esse idoneum, si alienus seu extraneus promoveatur) id tamen necessariam non fit, cùm tamen id principaliter cedat in favorem Capitularium, hi huic iuri ac favori renunciare possunt, & ex alia Ecclesia personam idoneam eligere aut postulare (intellige si forte altum defectum passerent) & quidem laudabiliter, si id Ecclesiae suae utile videatur, citatque pro hoc Botrio *in c. Cum inter, n. 25. Abb. n. 3. contra gl. in c. Cum inter, v. aliam, & Imol. ibid. n. 4. verum de hoc infra, ubi, num extraneus eligi possit.*

Questio 227. An invalidè electus ob defectum, quo laborabat, postulari deim possit.

Respondeo: Qui personam indignam, seu laborantem defectu v.g. natalium, ignoranter elegerunt, mox errorem hunc suum corrigere possunt, eandem postulando: secus tamen esset, si scientes seu consensu istius defectum tam elegissent, essent enim tunc pro illa vice privati, ut nec postulare possent, *Laym. in c. Innocentius, de elect. n. 1.*

Questio 228. Ad quem dirigenda postulatio, seu à quo petenda ejus admissio?

1. Respondeo primò: Postulatio simplex dirigenda ad omnes illos, quorum consensum necessarium, ac proinde requirendum ad hoc, ut quis praelatum admittere possit, seu ut aliquis sit praelatus, *Pall. de elect. c. 24. n. 46. juxta dicta superius.*

2. Respondeo secundò: Ad illum Superiorem dirigenda est postulatio solennis, seu ad illum spectat illius admissio, cuius alius est confirmare praelatum electum; siquidem admissio postulationis vim habet confirmationis, electionis, eoque loco succedit, modò tamen si Superior dispensare possit, & austerre inhabilitatem, propter quam postulator erat intelligibilis ad praelatum, *Laym. in preamb. ad c. de post. coroll. 3. Pich. ad c. Innocentius, n. 14. citans Abb. in c. fin. h. t. n. 10. Unde jam Episcopus ad alium Episcopatum à solo Papa postulat; cùm cessio & translatio Episcoporum, nisi & eorum pluralitas eadem persona concedenda soli Papae reservatur, *Laym. Pich. l. c. cit.* Sic postulatio ad praelatum, v. g. curam ex praescripto Trident. requirentem annum 22 aetatis completum, dirigi non potest ad Episcopum, aut ab eo admitti, dum postulator cum aetate non complevit, & alijs qui confirmandi electum ad illum dignitatem spectaret ad Episcopum; eum hic in aetate iure communis requisita ad Ordines vel beneficia dispensare nequeat, *AA. ibidem.**

3. Inferat quoque ex his duo requisi in Superiore ad hoc, ut legitimè ab eo admitti possit postulatio, nempe potestatem dispensandi in impedimento, propter quod postulator eligi non poterat, & per consequens alius electum ad illam dignitatem, quorum duorum aequilatorum primum non statim inferi secundum; separari enim possunt ab invicem, & potestas in eo defectu dispensandi indit v. g. Episcopo, jus verò confirmandi electum ad illam praelaturam hic & nunc ex privilegio aut consuetudine praescripta spectare ad alium inferiorem praelatum: quare minùs rectè pronuntiare videtur *Paul. loc. cit. & cum eo Azor. p. 2. l. 6. c. 17. q. 1. unicam hanc servandam in hoc regulam, ut nimirum postulator fiat ad Superiorem, qui potest dispensare, & austerre inhabilitatem, propter quam quis est intelligibilis ad praelaturam.*

Questio 229. An teneatur Superior admittere postulationem de cetero idonei factam legitimè, hoc est, vel unanimiter, vel à duobus partibus capituli?

1. Respondeo primò: Non teneri illum vi potestatis postulationis ex iustis propriè tali, *Laym. in c. Roma, 3. h. t. n. 6. Toad. 99. benef. p. 2. c. 4. §. 6. n. 5. Pall. loc. cit. 24. n. 47. Pich. loc. cit. n. 17. citans Host. in sum. h. t. n. 12. n. 11. Contra Abb. in c. 5. hoc tit. n. 2. In And. inc. Cum monasterium, de elect. n. 7. quibuscumque fene videtur Loth. l. 3. q. 17. n. 234. Innocentius 215. 237. & 238. ubi*: Facere tamen oportet, postulationem non usquequaque posse rejici citra injuriam postulari, & ipsius Ecclesiae, ut *gl. in c. Roma, 3. h. t. v. in tanta. Roman. conf. 330. n. 10. quin &*, si fiat postulatio ab ipso Papa, non reputatur materia simpliciter gratiosa, ut non magis dicatur iusta & aequa, hancque lya ratione debita, ut *Boetaz. in c. c. Roma, n. 46. maxime*, si esset unanimiter celebrata, &c. Responso nostra similis ex c. Postulationem, h. t. & c. Roma, 3. h. t. ubi ait Papa: Cùm Sedes Apostolica, etiam quando aliquis unanimiter postulat, ad admittendam postulationem eorum, non tam ex iustitia, quam ex gratia moveatur; nullum enim per postulationem etiam talem unanimiter, & in concordia factam, & praesentem acquirere ius postulantiibus, aut postulato, vel etiam Eccle-

Ecclesie; adeoque sine injuria horum rejci potest postulatio. Laym. Pith. Pall. *de cur.* contra Abb. Jo. And. *de cur.* Anonim. p. 3. *tr. ap. c. 3. §. 1. Sylv. v. postulationis*, n. 2. *§. 7. Tabien. v. mod. n. 4. Cattel. de elect.* c. 2. n. 3. Barbof. *in c. c. bona. m. r.* apud Pall. *cur.* n. 46. Sed admissio tota innuitur gratia, utpote gratiam dispensationis continens; dispensare liquidem in impedimento vel defectu, etiam dum adest ratio sufficientis, imò argens, non est debitum propriè justitiæ, cum jure inhabilis ad rem aliquam non habeat sui exigendi illam tanquam sibi debitam. Laym. Pith. *loc. cit.* Neque cogitur Superior ad dispensandum in lege sua, seu ad relaxandum jus ex multitudinis petentium, vel etiam ex honestate petitionis, cum aliis dispensatio Superiori non foret libera, sed necessaria, imposita honestate petitionis contra illud: Nemo invidus de suo cogitur facere beneficium. *c. prescrip. 10. q. 2. de illud.* Quodquid judicis potestati permittitur, juris necessitati non subijcitur. *l. non quidquid. ff. de judic.* Pall. *loc. cit.* n. 47. *§. 48.* citans præter plures alios Suar. de *L. L. l. 6. c. 18. n. 20. Sanch. de matrim. n. 10. n. 3. Barbof. ad c. postulationis. de Clericis excom. n. 28.*

2. Respondeo secundò: videtur tamen Superiore teneri postulationem talem factam ob necessitatem vel utilitatem Ecclesie admittere ex debito aliquo justitiæ legalis, & ex officio suo, quatenus vi officii sui tenetur utilitati boni communis consulere, vel etiam quandoque ex debito charitatis alteriusve virtutis, non secus ac extra postulationem ex his virtutibus tenetur dispensare in vocis, irregularitatibus, impedimentis matrimonii, &c. si urgens causa est, præsertim publicæ honestatis vel utilitatis. Laym. *loc. cit.* de *in q. canon. q. 1. de elect.* Pith. *cur.* n. 16. Pall. n. 48. nam &c., ut ibid. Pall. actus misericordie & liberalitatis quandoque necessarius est. Censetur nihilominus ex tunc adhuc admissio talis postulationis gratia generalis, id est, talis, qualem Superior communiter ratione officii facere solet. Pith. *loc. cit.* ex Abb. & Imol.

3. Respondeo tertio: quin et si Prælati inferior habent potestatem dispensandi in defectu postulari, jusque admittendi postulationem, eam in concordi vel à duobus partibus Capituli ex iusta causa factam, nolui admittere, cogi potest à Superiore ad eam admittendam. Laym. *loc. cit.* n. 7. citans gl. c. bona. §. h. 2. v. gratia. Pith. *cur.* n. 16. Lot. l. 3. q. 17. num. 237. Unde etiam, licet postulantibus aut postulato non competit

actio seu vis actionis contra Superiorem, ut in admittat postulationem. Pall. n. 50. citans gl. in *cur. c. bona. v. gratia.* Bald. in *c. scriptum. de elect. n. 4. Sylv. v. postulationis*, n. 7. Possunt nihilominus imploere superiorem prælati officium, ut in recusanti admittere talem postulationem ad hoc compellat, eum juxta c. 1. de *offic. judic.* detur hoc remedium implorandi officii judicis, quando actio propriè dicta deficit. Laym. Pith. Pall. *loc. cit.*

Questio 230. Qualiter ad admissionem postulationis procedere possit ac debeat Superior, & quâ formâ uti in ea, vel etiam rejectione postulationis?

1. Respondeo ad primum: admittere non debet postulationem, nisi factâ inquisitione de conditionibus & moribus postulati: necesse tamen non est, ut ea inquisitio fiat judicialiter, cum non fiat puniendum, sed solum ad informationem Superioris. Pall. *cur. c. 24. num. 53.* Verum de hac inquisitione pluribus infra, ubi de confirmatione electionis.

2. Respondeo ad secundum: de cætero forma certa præscribitur in jure non est, quâ uti debeat Superior in admissione postulationis, de quo vide *loc. cit.* dicere tamen poterit: *Providemus Ecclesie vestra de tali persona, prout postulasti;* vel melius: *Postulationem vestram admittimus;* nequaquam autem dicere potest: *Confirmamus postulationem vestram.* Pall. n. 52. ex Abb. in *c. gratiam. h. 1. n. 23.* Pari modo non est certa forma rejectionis postulationis, uti nec cassationis electionis; quin &, ut Lot. l. 3. q. 17. n. 260, cum gl. in c. 2. h. 2. v. cassationem. eo ipso censetur cassata & rejecta postulatio, quod non est admissa: ubi autem repellitur postulator, mox evanescit omnis illius effectus, ut idem Lot. n. 261. citato Gonz. ad reg. 8. cancell. gl. 15. n. 56.

Questio 231. An & qualiter postulator administrare possit Prælatum, antequam ejus postulatio admittatur?

Respondeo: nequaquam ullatenus administrare potest ante admissionem postulationem: & si id attente postulator reddidit ipso jure nulla. Pall. n. 54. Lot. *loc. cit.* n. 101. Tond. *q. benefic. p. 2. c. 4. §. 6. m. 1.* Vide de hoc plura infra, ubi, qualiter electus admittatur possit ante electionis confirmationem.

CAPUT SECUNDUM.

De Electione.

PARAGRAPHUS I.

De Electionis natura.

Questio 232. Quotupliciter usurpetur Electionis nomen, & quid rei significet secundum acceptiones singulas?

1. Respondeo primò: sumitur Theologicè seu moraliter, diciturque electio moralis, quæ ex pluribus mediis ad finem suum tendentibus unum præ alio præcipitur. Pall. *de elect.* c. 1. n. 15.

2. Secundò canonicè, prout nimirum usurpatur à SS. Canonibus. Quod fit quadrupliciter. Primò generalissimè, prout comprehendit electionem strictè talem, postulationem, nominationem, presentationem, collationem, institutionem. Tholof. *partu. juris can. l. 1. tit. 29. c. 1. num. 2.* (Tribuitur namque & his quandoque electionis nomen presentationi, cap. *querelam.* collationi, c. *cum Ecclesia. h. 1. c. 6.*) sicque sumpta describi potest, quod sit promotio alicujus ad beneficium vel munus Ecclesiasticum, quæ rectè dicitur electio; quia qui promovetur, præ

aliis ad habendum beneficium assumitur. Pall. *loc. cit.* Secundò generaliter seu minus adhuc strictè, prout quidem excludit collationem, presentationem, nominationem, non tamen postulationem: estque promotio alicujus ad beneficium vel munus Ecclesiasticum facta canonice vel suffragia. Pith. *loc. cit.* n. 1. Tertiò strictè ac propriè, prout postulationem quoque excludit, addendo nimirum priori definitioni *To idem*, hoc est, impedimento canonico dispensabili non impediti; Neque enim apparet, unde electio propriè talis coarctanda sit ad dignitatem vel Canonicatum. Pall. *loc. cit.* num. 55. Quartò denique specialissimè & strictissimè, prout respicit Prælatorem, & quidem talem, vi cuius efficitur quis caput, & velut sponsus Ecclesie videtur. Azor. *inst. moral. p. 2. l. 6. cap. 14. quest. 2.*

Questio 233. Qualiter electio accepta in hac strictissima sua significatio sit definienda?

Respondeo: quod sit personæ idoneæ ad Ecclesie vacantis pastoralem dignitatem per eorum, quibus id competit, suffragia Canonica vocatio. Intelli-

gendo primò nomine *Ecclesia vacans* Ecclesias tam regulares, quam seculares. Azor. *loc. cit.* Tholoz. *loc. cit.* *num. 2.* Intelligendū secundò per *pastoralem dignitatem* Praelatum eorum, qui ut caput cum jurisdictione ordinaria ac generali, Episcopali nimirum vel quasi Episcopali praesunt Ecclesiae, quocunque vocentur nomine Episcopi, Praepositi, Abbatis, Prioris, &c. Azor. & Tholoz. *loc. cit.* Etsi enim Episcopi magis propriè sint sponsi & Pastores, ac provide magis propriè per eorum mortem Ecclesia dicatur viduata, convenit tamen ipsam quoque Praelatis & Ecclesiis regularibus, & quibusdam Collegiatis secularibus. Azor. *loc. cit.* Pirh. *hic num. 1.* Intelligendo tertio per *vocationem canonicam* illam, in qua servata forma eligendi à SS. Canonibus praescribitur; ita ut ea, in qua servata forma canonica, etiam quoad solennitatem dicatur magis stricte canonica; illa verò, in qua servata sunt omnia substantialia de jure servanda, licet non quoad omnes juris solennitates, dicatur minus stricte canonica. Illa denique non nisi in sensu laxissimè canonica, quae habet formam solum naturalem, nimirum consensum eligentium de jure naturalis requisitum. Pass. *loc. cit.* *num. 31.*

Questio 234. In quibus electio strictissime talis distinguatur à collatione?

Respondeo in sequentibus: Primò, quòd collatio sit actus Superioris conferentis beneficium; Electio est actus subditorum egeus confirmatione Superioris. Pass. *loc. cit.* Secundò, quòd collatio det jus in beneficio, dignitate, &c. ita ut is, cui sit, ei acceptatà vel illius sit Dominus beneficii eo modo, quo competit eis Dominum beneficij. *c. si tibi absenti. C. de proband. in 6. ibid. Barb. num. 4. Franc. num. 3. Garc. de benef. p. 4. c. 2. num. 1. C. de Electio* econtrà non nisi jus inferius & tantum ad beneficium. *c. noli. b. t. Abb. in rubrica de poss. num. 1. Selv. v. electio. n. 4. Pass. loc. cit.* Unde etiam electio dicitur vocatio ad beneficium, non institutio. Ant. de Butrio apud Laym. *b. t. in principio. num. 4.* Item Electi beneficia non vacant ante confirmationem, & Electio mortuo auct confirmationem, non per hujus, sed per prioris Praelati mortem vacat beneficium. Pirh. *num. 2. cum communi.* Electi ante confirmationem etiam sine consensu Superioris potest renunciare beneficio. *Gl. in c. si electio. b. t. in 6. Ac* denique ante confirmationem administrat beneficium aut praetura non potest. *c. qualiter. b. t.* Neque his obstant, quòd Papa & Generales Ordinum mox, ut electi consentiunt electioni, habeant jus in praetura. Prior enim est ex speciali institutione DEI, quia posita electione & consensu in eam, in conditione, tali personae confert jurisdictionem universalem. Alterum est, jure specialiter hoc disponente, ut talis electio generalis mox, ut legitime celebrata, ipso jure confirmata censetur. Pass. *loc. cit.*

Questio 235. In quibus differat electio à presentatione?

Respondeo in sequentibus: Primò, quòd licet presentatio non ita imitatur gratia sicut postulatio, in quantum non eget, ut super defectu praesentationis dispendat; Superior etiam teneatur instituire praesentatum, dum hic idoneus est, (uti idem de nominatione sentit Pass. *loc. cit.* *q. 3. n. 50. & Abb. de elec. c. 1.*) propriè tamen nihil juris tribuit. Decius in *roh. b. t. Tuf. de E. conclus. 59.* Licet enim est Patrono laico, etiam post praesentationem unius factam Collatoei ordinario, praesentare alium, & Collatori pro libitu suo, quem malebat ex istis duobus instituire. *c. cum autem C. de jur. patron. Electio* autem publico & continuo revocari non potest. *c. publicatus. C. de b. t.* Secundò, quòd praesentatio importet jus praesentandi ex gratuita concessione Ecclesiae competens etiam laicis nōpè patronis; Electio autem jus, quod Ecclesia laicis concedere non solet. *Gl. in cap. p. mentis. C. de v. sedem.* Tertio necesse

non sit, ut praesentato, antequam is denuncietur Superiori, intiment praesentatio, quiaque consensum exquiratur. *c. quam sit. b. t. in 6.* Quartò, quòd electio necessariò fiat à multis, seu spectet ad Collegium, praesentatio fieri possit ab uno. *c. noli. b. t.* Denique quòd electioni correspondeat confirmatio, sicut postulationi admissio; praesentationi verò institutio, quae propriè sumpta in hoc distinguitur à collatione, quòd collatio propriè fit dñario libera, institutio autem collatio quandam necessaria, quia Superior ex juris necessitate tenetur beneficium conferre ei, qui legitime est à Patrono praesentatus. Abb. *ad c. 2. ne sede vacante.*

Questio 236. Qualiter electio differat à nominatione tam solenni, quam non solenni?

Respondeo: scilicet in eisdem, in quibus differt à praesentatione; cum neque per nominationem nominato jus ullum acquiritur. *c. cum inter. b. t.* sitque nominatio solennis scilicet similis praesentationi, nisi quòd nominatio sit de pluribus. *c. quod sent. b. t.* non eligatur autem nisi unus. Illa etiam nominatio usitata in pluribus Germaniae locis, teste Pirh. *num. 4.* quā unus nominat certam personam ad vacantem Ecclesiam, alius autem eam sibi nominatam praesentat Superiori, ita ut non possit praesentare aliam, re ipsa & in effectu à praesentatione vix differat, cum talis praesentatio aliud non sit, quam executio factae prius nominationis, vel potius nominatio immutata. Pirh. *ibid.*

PARAGRAPHUS II.

De iis, ad quos spectat potestas eligendi, sive de jure ordinario, sive de speciali.

Questio 237. In ordine ad intelligendos & conciliandos varios Canones antiquos, à quibus & quomodo olim electi Episcopi?

Respondeo: post mortuos Episcopos, quos in sui locum constituunt Apostolorum singulis, octo tantum ad hoc à Christo accepti. *cap. ult. d. 61.* Jus constituendi Episcopos totum penes Papam, utpote Petri in universalis totius Ecclesiae gubernatione successores relictis. *cap. omnes. d. 22.* Dein summi Pontifices pro variis temporum circumstantiis huius illud expresse vel tacite concesserunt aut permisissent personis diversis. Unde aliquando electi seu nominati Episcopi à toto pariter Clero & populo. *c. Episcopus. e. l. l. c. sacrum. d. 63.* non quòd populus simul suffragia daret; sed quòd vel nominaret seu postularet aliquem, quem postea Clerus eligeret, non tamen necessariò. *c. 1. d. 61. vel io electum à Clero* consentiret. *c. nolle. d. 63.* vel quòd solum populi testimonium de probatitate Electi requirebatur ad electionem. *cap. vna. d. 63.* Quandoque etiam ex speciali privilegio à Principibus laicis electi & nominati Episcopi, non etiam consensus eorum requiritur, ita ne sine eo à Clericis fieri nequeat electio. *c. noli. C. de seq. d. 63.* Postmodum verò ea potestas eligendi vel postulandi Episcopos adempta laicis, tum Principibus, tum populo. *c. non est permittendum. d. 63.* prohibuiturque his ob vitandam confusionem & contentionem, ne se tali electioni immiscerent. *c. 1. 2. 7. d. 63.* vel etiam Principes ipsi sponset renuocarent. *c. Valentianus. d. 63.* remanente eadem potestate eligendi Episcopos aliosque Praelatos Ecclesiasticos preter omnes Clericos & Religiosos diocesis. *c. obnoxius. d. 63.* Tum Clerici separatis à Religiosis statuerunt, ut hi Abbates suos vel Praepositos, vel Priores; isti suos Episcopos & Praelatos eligerent. *c. 1. & c. non terra. b. t.* Ac denique potestas eligendi Episcopos

Episcopos ad folos Canonicos Capitulares Ecclesiarum Cathedralium devotus, ut constat ex variis Canonibus. *h. z.* Davit hac confensio dñi in Ecclesia, duratq; etiam in plerisque Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ. In Hispania verò, Gallia, Polonia, Lusitania Reges ex speciali privilegio Pontificis Episcopos nominant, & præsentant a Pontifice inthronizandos. In plerisque Italic locis Papa libere eos nominat, creat & inthronizat. *Azor. c. u. l. 3. c. 28. c. 3. q. 1.* Quin & Papa exceptis dictis tegnis & Germaniæ, ob specialia concordata generaliter reservat sibi Ecclesiarum omnium Episcopatum Archi- Episcoporum Patriarchatum provisiones. *Extravag. ad Regimen. de præbend. Vide de his Azor. lnc. cu. Tholoz. de Elect. c. 5. Barb. de off. Episcopo.*

Questio 238. Ad quos spectato jure communi per se primò & directè spectet electio Prælatorum?

R^espondeo ad Capitulum, congregationem seu communiam, cui praeficiendus est Prae-
s. congregatus 16. q. 7. Et quod, qui sunt membra
eiusdem Ecclesiae, eius Prae-
s. est caput, melius
conferant infirmis de necessitatibus & commodis
Ecclesiae, quam extranei, etiamque consilio geri
debeant negotia Ecclesiae. c. *novus*. *Et de his, qui
sunt a Prae-
s. sine consensu Capituli*, proinde Prae-
s. vel non eliguntur, vel a superiore aliquo Super-
iore instituntur, vel si eligantur, eligi debent
a Collegiis, quibus praesent, nisi aliud consuetudo
vel privilegium aliquod disponat. Pass. c. to. q. 1.
nom. 3. Barb. de iure Eccl. l. c. 19. nom. 4. Peyr.
in Prae-
s. l. c. 4. q. 3. Snaer. nom. 4. de relig. l. c.
c. 4. nom. 8. Azor. p. 1. d. 6. c. 14. q. 6. Et. Reine-
turque hoc juxta commune vel maxime in religionibus,
de seorsum in Germania quoad electionem Episcopo-
rum ab concordia inter Nicol. V. Pontificem & Fri-
der. III. Imperatorem. Potest hoc juxta eligendi non
est ex necessitate, neque ex ordinatione Divina, ut
errore docet Terren. cap. 301. sed ea mera Pontifi-
cium indulgentia derivavit. Rebuti de elect. in prin-
cip. Fugen. ad e. *novum*. b. n. 1. Bellarm. rom. 1.
capitulum. l. c. 1. c. 8. constat ex dictis q. *prae-*

*Questio 239. Quid hic intelligatur nomi-
ne Collegii Ecclesiastici?*

Respondeo: intelligi congregationem Clericorum, (auctoritate Superioris collectorem, & ceteris Regulis colligatorum. *Paff. loc. cit. num. 7.*) qui veluti fratres sub uno Pare, vel veluti membra unum corporis Ecclesiastici constituntur; Quale quia non continetur Vicarii, Secellarii, aliisque beneficiati, qui, etsi eidem Ecclesie vel ministerii obstricti sint, & defectuunt, subiecti eriam uni, y.g. Parocho; ut singulares tamen, & in multitudinem facientes vivunt, variis ministeriis & officiis deputati; (unde nec communis intransigillo. *s. delicta. iuncta gl. de excoisibus Prael. nec communis procuratozem, vel syndicum coasistere possunt. l. i. ff. quod cumqueque mutaverit, in omnia. C.*) ad ens per communem non spectat electio Praelati. *Barb. de off. Episcopi. p. 1. c. c. 3. Fagn. iur. mudi. h. i. num. 31.* Sed nec fide Superiorem eligere possunt. *Paff. l. c.* Porro unde cognoscatur, an plures sint in Ecclesia, vide apud Io. Andr. & alios ad *ius. cap. delicta. C.*

*Questio 240. Quos personæ requirantur
ad constituendum primum Collegium, con-
ferendæque congregationi alicui jura
Collegii seu universitatis?*

Respondeo : ad primò constituendum Collegium tam Ecclesiasticum , quàm civile requiri minimum sex. Sylv. *c. collegium*. Gl. *inc. s. b. t.* vel duo, (quamvis hi duo diu sufficere velint ad congregationem ; quam tamen distinctionem inter collegium

& congregationem, utpote nec in iure, nec in ratione fundatam communiter recipiunt alii. Pirh. ibi. num. 10.) Laym. ad c. s. num. 1. Cc. contra Abb. ad c. t. b. s. id negantem de collegio Ecclesiastico, quod putat ab initio constitui posse ex duobus, quorum neuter sit Prælatum alterius, id quod ex Innoc. ad c. cum ignores, Cc. notet necessarium non esse ad rationem Collegii, ut habeat Prælatum vel Rectorem. Item contra Barb. Mascar. Archid. Tambur. pluribusque aliis: ad c. Pass. n. 4. qui tamen, dum dicit sufficere tractat ad Collegium, non tam de Collegio primis considerando, quam de eo iam constituto ejusque iuribus penes dicos confectandis loqui videtur. Ratio responsionis est, quod sic constitutum sit jure civili. L. Nervatim. Cc. ff. de verborum significat. id jure civili autem recedendum non sit, nisi dum a jure canonico corrigitur, aut peculiare quid pro Ecclesiastico statuitur. Pirh. loc. cit. Jam vero hoc non fit: nam dum Pontifex c. t. b. s. ait: *Nobis in Ecclesia, ubi duo vel tres fuerint in congregatione, nos eorum electione eligatur presbyter*, (id est, Prælatum. Innoc. ad c. t.) id solum voluit definire: non Prælatum eligendi ad Coll. iam petitorio, licet duo tantum superesset ex Collegio post mortem Prælati.

Quæstio 241. Quot persone sufficiant ad Collegium jam constitutum ejusque jura conservanda

Respondeo: dicitur, vel etiam una. *1. fecit. f. quod causae universae. nomine. Eccl. Abb. i. c. 2. de p'sul. gl. in c. 1. h. e.* minius cum plebsque ad conservationem quam primam rei constitutionem requiritur. Unde, dum à tribus primò constitutendis Collegium moritur, vel congregationem deficit unus, (idem est, si suffragio quo renunciet. *Pafl. loc. cit. num. 9.*) poterit unus alterum eligere in p'sulatum. Jo. And. in *reg. iuris 12. in d'n.* Et si moriantur duo, penes unum remanebit Collegium, non quidem acta; cum hoc electionem plenum imposter, vel veluti habitus, poteritque in exercere actus Collegio competentes, v. g. p'sulare, vel potius nominare, si non se ipsum, ut voluerit aliqui, facere personam aliam idoneam. *gl. in c. 1. Alerius. dist. 1. c. 2. de p'sul. Abb. i. c. 1. h. e. num. 6. Barba. l. 1. de iura Ecclesiæ. c. 19. num. 6. alioque cit. à Pafl. Porò mortuis omnibus, è Collegio vel aliò migrantibus, jus eligendi familiaria intra ac privilegia extinguuntur, si composita seu personalia sunt, hoc est, directè & per se concessa congregationi tertiarum personarum; secus si realia & localia sunt, hoc est, per se & directè concessa rei vel loco, v. g. Ecclesiæ, monasterio, universitatì, accipiendo has voces pro materialibus edificiis; insepelibiliter enim tunc coherent pariteribus, edificio directò, etiam soli fundo. *c. hinc. 16. q. 7. iuxta gl. Laym. ad cit. c. 1. num. 5. Abb. ad c. 2. de p'sulatu. num.**

Quaestio 242. An ius eligendi competat ei, qui verè natus non est quasi dominum beneficii, sed solum possessionem cum bona fide; adeoque est solum in possessione iuris eligendi?

Respondendo affirmativè: valétque ejus suffragium, in modo ante electionem non fuisse contestata super illius jure eligendi; etiam si postmodum succumbat in causa sibi super hoc jure Canoniarum et eligendi mora, adeoque verè quoad proprietatem ille non habuerit hoc jus. Sequitur enim jus suffragii possessionem, non proprietatem juris. c. cum olim, de quærelis, h. t. Fagn. ibid. citans Jo. And. et alios. Potest siquidem privilegio bonæ fidei percipere fructus rei possesse ante contestatam litem super proprietate. l. bona fidei, ff. de acquirenda rer. dom. Sed electio est quasi fructus quandoque beneficii, et sit presentatio jurisperitorum. Parib. anm. a. eo, ergo pertinet ad possessionem bonæ fidei, jure sic disponente

in favorem possessoris bonæ fidei & commodum Ecclesie; ne incerta sit ministrorum institutio, aut diu differatur. Laym. in gg. can. de Elect. q. 27. Quod eo-que valet, ut, si cum tali possessore concurrat alter assertor, ad se spectare de jure Canonis, & consequenter jus eligendi, hoc excludit, admittendum tunc possessoris, modo constitutum esse in possessione cum bona fide, (que presumitur in possessoris, donec contrarium probetur) cu. c. cum olim. & Arguuntur. c. consuetudinis. Sc. de jurappon. Ne, si proprietatis præferatur, possessor deiciatur hic ratione possessionis suæ sine auctoritate iudicis, quod veratur c. in litem. de restitu. spoliat. Quomodo si Capitulares talem admittant possessorem ad electionem cum protestatione, ne non valeat ejus suffragium, si proprietatem beneficii re ipsa non habeat, inutilis sit hæc protestatio, nihilque noceat possessori, nisi hic expressè consentiat illi protestationi, (quod non consentit facere tacendo, cum juxta communem DD. & Gl. in reg. juris q. 3. in 6. taciturnitas pro consensu habeatur, si de commodo ejus, qui tacet, agitur; non autem, si de ejus incommodo) & nollet aliter valere suum suffragium, quam si ei proprietatis beneficii re ipsa competat. Gl. in c. Communis. h. t. Aliud est in possessoris, de cujus possessione vel bona fide dubitant Electores; tunc enim utilis fiet talis protestatio; & si postea competat Superiori, ad quem spectat confirmatio, illum verè fuisse in possessione bonæ fidei, ejus suffragium valebit; secus si contrarium competat. Innoc. Laym. & alii in c. Communis. h. t.

Questio 243. An jus eligendi Prælatum aliis quoque Clericis, qui de Collegio non sunt, competere possit?

Respondeo: de jure communi non competit, ex dictis. Unde sequitur primò: In regularium electionibus non competere jus eligendi nisi professis, cum non professi nondum sunt incorporati Religioni. c. ex eo. h. t. in 6. c. inordinatissimi. Sc. ibid. Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. lib. 2. c. 4. Tambur. tr. 3. de esp. 19. Pall. c. 10. num. 21. competit tamen tacitè professus, quia verè professi. cap. c. ex eo. Sc. ibid. Franc. num. 1. Laym. Pall. & c. quoniam de eo constare debeat, quod Novitium absoluerint, juxta præscriptum Tituli. Professio omnique suam probare debeant, si eis opponatur defectus professionis. Rota cit. à Pall. Sequitur secundo: Religiosus, etiam si ejusdem Ordinis, si non sit de eadem numero congregatione, ad quam hic de nunc spectat electio, non possit in ea eligere. Peyr. in subdit. q. 1. c. 31. not. 2. Laym. l. 4. tr. 2. c. 12. num. 3. Suar. loc. cit. num. 2. Hinc Generales & Provinciales, quia ad nullum determinatè conventum pertinent, in nullo habent votum seu jus eligendi Prælatos locales conveniunt, quoniam juxta aliquorum Ordinum statuta possint eos instituere. Pall. loc. cit. num. 26.

Questio 244. An saltem id vi privilegii vel consuetudinis competere possit Clericis extraneis? Quo nomine est veniant etiam ii, qui licet sint membra Ecclesie vel Conventus, pro quo eligendus est Prælati, carent tamen qualitate aliquid à jure vel consuetudine requisitâ ad hoc, ut quis sit Elector. Pall. c. 3. q. 2. n. 1. De his tamen hic non queritur.

Respondeo affirmativè: primum sumitur ex c. dilectus. de consuetud. Abb. in c. Communis. h. t. Sic Abbates privilegio acquirere possunt jus eligendi cum Canonicis Episcopum. Azor. cu. c. 14. q. 6. cum communi. Alterum quoque constat ex cu. c. dilectus. c. cum Ecclesia. Sc. de causa poss. & propriis. c. bona. q. de poss. & ibi Flo. Bald. Sec.

1. Præscribunt autem jus eligendi spacio, quo præscribi solent pura spiritualia seu Ecclesiastica, nempe 40. annis; intra quod tamen tempus necesse est, & sufficit, ut facta fuerit aliqua electio Superioris auctoritate confirmata. Azor. loc. cit. ex Innoc. Franc. in cap. cum de benef. de prob. in 6. Et sic jam extraneus, qui hic vi præscriptionis acquisivit jus eligendi, non est solum possessor, sed dominus juris eligendi, & de Collegio eligendum; unde vocari debet, & nunquam rejici ab electione. Pall. loc. cit. num. 30.

Questio 245. An ex pacto seu voluntate eorum, ad quos jus eligendi pertinet, Clericis extraneis communicari possit potestas eligendi?

Respondeo: contra Navar. l. 1. c. 2. de consuetud. num. 3. & Lezanan. c. 15. num. 20. & alios potentes id fieri posse à toto Capitulo, nemine Capitularium dissentiente. Item contra Laym. in gg. can. de elect. q. 19. Pith. num. 14. Engeli & c. tenentes, id posse fieri pro una vice prælati vacante, eò quod c. scriptum. h. t. habeant conventus Canonici mutuo consensu, ut ad electionem Patriarchæ Constantinop. admitterent septem Præpositi extranei, quod Pontifex comprobavit: Negant tamen id sine consensu Superioris posse concedi ad dies vite persone, vel etiam in perpetuum dignitatè extraneis, multoque magis negant, posse Capitulares in perpetuum & absolute abdicare à se jus eligendi. Respondeo inquam, negativè; jus enim eligendi in electione Canonica ipsis Capitularibus non nisi ex consensu Papæ competit, & nulli competere potest, nisi cui Papa id concesserit: ergo nulli de Collegio nec toti Collegio competit posse dare alicui jus eligendi, & admittere extraneum, ut in valide eligat, præsertim, cum inter ceteras qualitates requisitas in illis, quibus Papa jus eligendi canonice concessit, sit una, ut vocalis sit de Collegio eligens, utique ejus membrum & pars, ut sumitur ex c. cum dilectus. de consuetud. Pall. c. 3. q. 2. num. 34. & 35. citans Donat. in practi. p. 1. t. 2. q. 15. qui etiam vult, electionem, in qua admittit extraneus, esse nullam, quod tamen rectè reprobat Pall. Neque contrariè responsum est, quòd concedantur Canones, ut ab initio in fundatione Ecclesiæ Collegiæ pacto consensu possit, in electione Prælati (sine) spectet ad Prælatum vel Capitulum extraneum, vel ad ipsum patronum Ecclesiasticum. Gl. in cap. nobis. Sc. de jurappon. v. n. aliter. Laym. Pith. loc. cit. Hoc nimirum speciale est, & indulgetur à Papa ad excitandos fideles ad fundationes & donationes Ecclesiasticas. Neque quòd Capitulares eligere possint per compromissiones extraneos; hoc enim illis expressè concessum est c. quia propter. h. t. nullibi autem concessum, ut possint admittere extraneum ad secum eligendum. Pall. loc. cit. Nec sufficit dicere, id etiam nullibi prohibitum; cum non prohibitio non derogat non habetur, sed ad hoc opus sit concessione. Pall. ibid. Atque ex his sequitur, Superiorem quoque nullum inferiorem Papæ posse admittere talem extraneum ad electionem, qui dispensare non potest in lege Papæ requirentis, ut eligens sit membrum Capituli. Sed neque extraneum, qui talis dicitur ob ceteram alicuius qualitate requisitam in Electore, nisi foret qualitas sit talis, quæ inducitur sit lege, in qua ipse dispensare possit, v. g. lege alicuius Capituli generalis Regularium, in qua idem Capitulum dispensare possit. Pall. loc. cit. num. 10.

Questio 246. An laicis secularibus (de laicis enim Religiosis professis constat, quòd admitti possint in electionibus Regularium, non tantum ex privilegio, sed & ex consuetudine, saltem immemorabili. Gl. 3. in Clem. ut ii. de atate & qual. 70. And. in c. ex eo. h. t. in 6. Fagn. in c. massana. h. t. num. 18. Pirb.

n. 18.) *competere possit jus eligendi
Prelatos Ecclesiasticos ex privilegio?*

Respondeo affirmative nimirum concessio à summo Pontifice. *cap. quid fecit. c. sacrosancta. Host. Pass. cum communi.* In quo casu eligit, non tam auctoritate propria de seculari, quam Ecclesiastica, ex commissione licet Papæ. Laym. in 99. can. hic 9. 20. Sed neque excedit potestatem Papæ habilitare laicos ad jura spiritualia possidenda, uti de facto ab eo habilitati sunt seculares laici ad juspatriatus, (quod spirituale est, & abique simonia vendi non potest. *c. de jure. de jurepatron. q.*) quamvis difficultus concedatur jus eligendi, quam presentandi, quia illud est potentius, & majus jus tribuit, & quæ plerumque circa Prelatos Ecclesiasticos, quorum auctoritas in spiritualibus non dependere debet à secularibus. Engels hic num. 4.

Questio 247. Utrum id eis competere possit ex consuetudine?

Respondendo negativè. *cap. Massana. h. t. Abb. e. querel. c. quid fecit. de consuetud. Host. in summa. de elect. num. 1. Pass. c. 10. num. 19. Azor. p. 2. l. 6. c. 4. §. 28.* Verumque id est etiam de Patronis. Anselm. in addit. ad Abb. ad c. quicquid. h. t. Pass. c. 8. §. 4. n. 11. Laym. l. 4. tit. 1. c. 12. num. 8. Tenetque de consuetudine temporis immemorialis. Fagn. ad c. Massana. num. 16. Pith. num. 17. ad hunc rit. Cùm enim jus eligendi spirituale abique privilegio titulo possideri nequeat, nullo tempore prescribi potest. Argum. *c. consue. de prescrip.* Falsè proinde ea Legationis Regula: Quicquid Principi privilegio acquirit potest, idem de consuetudine immemoriali acquiritur: in eo casu, dum quis est incapax possidendi (& consequenter prescribendi) abique privilegio ritulo. Repugnante talis consuetudo libertati Ecclesiasticæ. *c. sacrosancta. c. c. quicquid. c. c. h. t. ac proinde reprobanda à jure cap. tanquam corruptela & c. ult. cap. 1. c. ult. de consuetud. Pith. loc. cit.* Sed neque consuetudine introduci posse, ut si contra consensum Principis laici, in vel non requiritur vel repugnant, facta foret electio, ipso jure sit invalida, vel etiam cassanda. docet Abb. in c. quid fecit. h. t. contra Innoc. apud Pass. c. 8. §. 3. num. 13. salvo tamen jure, quod habet Principes opponendi contra electionem, ita ut, si probet electum meritis sibi suspensum, & si probet electum meritis sibi suspensum, electio sit cassanda. Abb. Innoc. Felin. in c. super his de accusationibus.

Questio 248. Utrum id eis competere possit ex pacto?

Respondeo negativè, ita ut vi nullius unquam donationis, conventionis aut compositionis, consentiente etiam Prelato, quin & toto Capitulo, & interveniente auctoritate Episcopi, laico, etiam si sit Patronus, etiam in prima Ecclesie fundatione constitui possit jus eligendi Prelatos Ecclesiasticos. *l. ult. c. sacrosancta. h. t. Host. hic. v. in collatione. Pith. num. 15. c. 16. cum communi,* quia cederet hoc ipsi in grave detrimentum Ecclesie, episcopus libertati repugnante, si inferiores Papæ possent laicis jus illud eligendi concedere.

2. His tamen non obstantibus, per pactum constitui potest, ut ante electionem consilium patroni laici requirendum sit, vel ut interesse debeat tractari de electione facienda, quia & ipsi electioni, abique tamen suffragio. Innoc. in cap. quid fecit. h. t. num. 2. Jo. And. in c. nobis. de jurepatron. n. 12. Quin & consuetudine acquiri, vel etiam ex voluntate Capitularium, ut laicos, etiam non patronos, intersit electioni, & ad hoc vocari debeat, ut Electores protegat, etiam armata manu. Bald. hic in princip. & periculis in aula capitulari, (ut docet Abb. Birtio. Andr. Pass. & alii communis contra Fagn. in c. quicquid. num. 30. c. seq. fuisse probatam contrariam, nimirum hoc

ipsum esse absum secularis potestatis, & oblatæ libertati Ecclesiasticæ) vel ut eos instruat, firmamque faciendi electionem doceat: vel tanquam tabellio, ut processum electionis conscribat; (non enim requiritur, ut Notarius electionis Ecclesiasticæ sit Clericus. Fagn. in c. quicquid. n. 19. c. 20. etiam plures alios contra Host.) Gl. in c. quia precept. h. t. v. redulta. Jo. And. & Bald. in c. Massana Pass. 10. num. 19. Et de hoc modo intercedendi electioni procedit ritus cu. c. nobis: Nisi electio facienda, sed jam facta hominibus postulat assensum, nisi aliter de sua jurisdictione obtruncat, ut partes suas interponere debeat. c. c. Vel tertio est ibi de patrono Ecclesiastico. Gl. ibidem. v. nisi aliter.

Questio 249. An igitur Electio à Clericis una cum laicis celebrata sit irrita?

1. Respondeo affirmative. *c. querelam. h. t. ibidem. Abb. num. 8. cap. quicquid. h. t. c. Massana. h. t.* (ubi licet fiat mentio solum de Electione Episcopi, extendi tamen hoc ipsum est propter rationis identitatem ad electionem alterius etiam prelati. Pith. n. 18.) *ibid.* Catdin. Imol. Barb. idemque l. 1. de jure Eccl. n. 79. Srat. l. c. 2. l. 2. c. 4. n. 2. Tamb. de jure Abbat. d. 1. §. 8. n. 2. Et quod hoc, nempe exclusio huiusmodi immixtionem de ipsi electioni ferendo suffragium, sit de forma electionis. Pass. c. 10. num. 17.

2. Unde videtur hoc ipsum procedere, non tantum ubi Electores Clerici sciunt & voluntarie admittunt laicos ad colegendum: Verum etiam ubi admittuntur illi sine omni culpa Capitularium, nimirum vel per ignorantiam; vel quia eos se vi immixtionis prohibere nequeant; vel quia gravi metu coguntur illos admittere, licet non contentant in laicorum suffragia, sed positive protestantur contra illa. Laym. in c. Massana. Birtio in c. fin. de procurat. num. 2. Et quod penalis illa constitutio principaliter edita sit in odium laicorum, per simoniam de electionis immixtione. Quin & Canon iste latus in favorem immunitatis & libertatis Ecclesiasticæ dicto modo restringi non debeat. Nec obstat Regula juris 27. in 6. unde per se non videtur, nam non procedit regula illa, dum inerte vel vitium est in forma, ut hic contingit. Bald. hic num. 2. Et in mixtis separabilibus (qualis est actus electionis, utpotè individuum) magis attendendum est ad id, quod nocet, quam quod prodest, adeoque hic magis inspicienda qualitas laicalis ad destructionem actus, quam qualitas Ecclesiastica ad illius productionem. Aut. de Burt. hic num. 1. apud Fagn. Nihilominus contrarium: nimirum electionem factam ab habilibus non irritari per admixtionem laicorum, vel aliorum inhabilium ignorante admixtionem, satis probabiliter sustinet Fagn. ad c. c. Massana. num. 10. 11. 32. c. 33. citans pro se Innoc. in c. illa, qui etiam asserit id verum esse, si unus tantum ex Electoribus esset habilis, & omnes alii inhabiles; item c. fin. de procurat. ubi expressum sit, valere actum collegialiter gestum ab habilibus & inhabilibus ignorante admixtis; Burtioque opponit, quod maxime ex duobus naturis aliorum naturam eius simplicem, quod est favorabilis, & per quod jus consiliorum conservatur. c. sanu. c. de sepulture, c. l. si communiorem. ff. quædammodum servus. autatur, & juxta Regulam, quam ponit Gl. in c. unicum. de jurepatron. in 6. v. Ecclesiasticus. Hanc sententiam Fagn. valde probabiliter affirmat Pith. num. 18.

Questio 250. Penes quos sit jus eligendi, quando Capitulares scienter elegerunt indignum, vel etiam postulat ad administrationem in spiritualibus, vel temporalibus ante postulationem à Superiore admissam, vel sine ejus licentia receperunt, adeoque pro ea vice privati sunt potestate eligendi?

1. Respon-

1. Respondeo primum: si aliqui tantum elegerint indignum, (idein, uti & sequentia applica capiendi taliter postulatum) electio illa, utpote invalida, rescissa, potestas eligendi residet penes reliquos. Abb. *in c. cum Pervenisset. h. t. num. 1.* postquamque hi statim eodem comestru decretum facite à se electionis, si in ea consentiant, promulgare, vel novum scrutinium, aliis exclusis, inchoare. Abb. *loc. cit. num. 12.* Laym. *de Elect. q. 64. Pich. num. 47.* (ubi cavendum, ne minor pars id faciat, priusquam ab Eligentibus indignum tale decretum formatum sit, alias eorum electio foret quoque irrita, utpote non facta à maiore parte Capituli, cum ante tale formatum decretum eligentes indignum necdum privati erant iure eligendi, de quo paulo post) quinimo remanet hæc potestas penes unicum, si illo excepto, reliqui omnes elegerint indignum. Gl. *in c. perperam. C. h. t. in 6. in notat.*

2. Respondeo secundum: si omnes Capitulares elegerint indignum, potestas eligendi pro illa vice devolvitur ad Superiorem; in Metropolitano quidem & Cathedralibus Ecclesiis ad Papam; in aliis verb infirioribus Ecclesiis non exemptis ad proximum Superiorem, ad quem alias spectat electio confirmare. *c. quancumq. h. t. in 6. ibid. Gl. magna in notat.* Abb. *loc. cit. num. 4.* Pich. *num. 48.*

3. Respondeo tertio: si Capitulares in prima Electione innocentes, in secunda electione, & ipsi omnes elegerint indignum, potestas eligendi non devolvitur ad eos, qui in prima Electione fuerant nocentes, sed ad Superiorem, cuius est electionem confirmare, non secus, ac si omnes ab initio deliquissent. *c. bona. h. t. iuncta Gl. v. ad not. ubi etiam ait, adverbium illud pariter non demoveat identitatem temporis, sed similitudinem delicti; jam enim Capitulares omnes quoad istam electionem privati sunt iure suffragii.* Laym. *loc. cit. Pich. n. 49.*

Questio 251. Num igitur pena illa privationis non incurratur, adeoque non procedat illa devolutio iuris eligendi, priusquam ex votis eligentium scienter indignum, vel etiam eligentium contra formam à iure Can. præscriptam subsecuta sit communis electio, hoc est, formatum ex iis sit publicum & capitulare decretum electionis?

Respondeo affirmative: (nisi forte vel per privilegium vel consuetudinem inductum esset in Ecclesia aliqua, ut electio facta à maiori parte Capituli præsentis ex votis à singulis præstitis & publicatis in Capitulo censetur esse perfecta; non enim eligentes scienter indignum penam illam privationis incurrunt, etsi communis illa electio necdum sit facta. Laym. *in c. perperam. & ex eo Pich. h. t. num. 50.*) Nam licet de cætero iam data sint à singulis suffragia, promulgatumque etiam sit scrutinium, adhuc non censetur perfecta electio ante formatum decretum solennis & publicæ, seu communiter nomine omnium factæ electionis. *c. c. perperam. C. h. t. ibid. Gl. v. perferunt, & c. in Genesi. h. t. imol. & Jo. Andr. ad c. congregata. h. t. Abb. loc. cit. num. 1.* In privato liquet, in scrutinio, in quo singuli singulariter dant sua vota, proprie loquendo non eligunt, sed potius nominant eligendum, ut colligitur ex *c. congregata. h. t. Abb. ibidem. num. 3.* Electio autem proprie dicta illa est, quæ post petactum & publicatum scrutinium fit communiter nomine omnium. *c. perperam. h. t. in 6.* quare poterunt ac debent etiam illi, qui ante indignum elegerant, ad electionem aliam procedere. *c. c. perperam.* Rectè autem si, qui non elegerint indignum, consulerent iuri suo, si permittant ceteros numero plures, qui elegerunt scienter indignum, procedere ad decretum electionis publicæ; tum enim poterint isti pauciores sibi soli jam eligere, utpote ad quos iam ceteris privatis ius eligendi devolutum est.

Laym. *de Elect. q. 64. & ad cap. Pervenisset. num. 4.* In quo casu dici non poterit absolute facta electio à minore parte Capituli, sed potius à toto Capitulo, quia isti, etsi numero pauciores, penes quos solos tunc est potestas eligendi, alias ei privati, representant totum Capitulum per scriptionem iuris. Abb. *ad c. congregata. h. t. num. 4.* citans à Pich. *num. 56.* Quod si ceteri privati voluerint se huic electioni intrudere, & moniti non desistant turbare Capitulares non privatos, poterunt ab his etiam per vim expelli, per se loquendo & seculo scandalo, alioque extrinsecus incommodis. Dummodò tamen noticiam sit illos pro illa vice privatos esse iure eligendi; secus si de eo dubitetur; nemo enim in causa non manifestata potest sibi ipsi ius dicere; Unde tunc aliter sibi providere debebunt non privati. Vide Pich. *num. 54.*

Questio 252. An Capitulares, ad quos propter delictum aliorum eligentium indignum tota potestas eligendi pro ea vice devoluta est, possint, si velint, illos voce privatos admittere ad novam Electionem?

Respondeo affirmative. Gl. *in c. cum Pervenisset. h. t. v. admissum. ibid. Innoc. & Abb. cum communi.* Privatio enim illa credit in favorem non delinquentium; ideoque ab eis remitti potest. Pich. *num. 52.* Et quamvis, qui indignum elegerant, suspensi sint à beneficio, non tamen ab officio; (possunt enim & debent tempore illius suspensionis celebrare officia, ac ideo modicam sustentationem ex beneficiis percipere possunt, ne carentes proprio patrimonio, nec aliunde habentes, omnino egeant) adeoque, quantum est ex eorum parte, eligere non prohibetur, modò alii illos ex gratia admittere velint. Gl. *ibidem.* Requirit autem ad hanc admissionem, ut omnes omnino, nemine illorum innocentum dissentiente, in eam consentiant. Abb. *in cap. cum Pervenisset. scriptum. h. t.* In statuendis enim sine necessitate vel utilitate publica, per quæ præjudicant iuri singulorum, (vel contingit per talem admissionem, eum, pluribus admitti, plerumque minus efficax sit votum cupulibet) omnium consensus necessarius est, valdeque *reg. iuris 29. in 6. quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari. & 56. eod. in re communis melior est pars prohibenda, id est, unus & solus, si se in tali casu opponat, omnes impedire & prohibere potest, ne aliquantulum inveniunt.* Porro postquam semel admitti, vel semel ab electione exclusi fuerint, iam cessat eorum privatio, & recuperant ius eligendi, nametsi electio, ad quam admitti, vel à qua exclusi, effectum consecuta non sit ex alio, quàm quia electus fuit indignus, capite; quia in penam delicti sui respectu solùm electionis proximæ post illam, in qua deliquerunt, privati fuerunt iure eligendi. Gl. *in c. communiter recepta. 16.*

Questio 253. Quid, si ergo aliqui eligentium indignum id fecerunt ignoranter, an electio facta à ceteris eligentibus dignum, dum hi constituant minorem partem suffragantium, valebit, & promulgari poterit electio?

Respondeo: valebit, si Eligentes dignum non solum superent eligentes ignoranter indignum, secus si non superent, quia iam non erit facta à maiori parte Capitularium præsentium, & non privatorum, cum eligentes ignoranter indignum penam privationis non incurrerint; sumentur ex *cap. scriptum. & cap. innovat. h. t. & ibidem Abb. num. 5.* Idem dicendum, dum aliqui majoris partis postulantes indignum id fecerint ignoranter. Abb. *loc. cit. Pich. num. 63.*

PARAGRAPHUS III.

De iis, qui, etsi spectent ad Collegium, eligere tamen prohibentur jure naturæ, jure positivo, consuetudine.

Quæstio 254. Quinam jure naturæ prohibentur eligere?

Respondeo: omnes ii, qui non sunt constituti in perfectio usû rationis. Hinc primò eligere non possunt amentes. *Gl. in c. ex co. h. i. in 6. Navarr. cap. signando. de re script. Pass. loc. cit. 10. num. 12.* cum commun. Electio enim est actus liber eligentis, ejusque liberum consensum exigit. *c. quia propter. h. i. Abb. in c. quæstion. h. a. num. 5.* Eligere tamen possunt pro tempore, quo habent lucida intervalla, quia tunc non sunt constituti extra perfectum usum rationis. *Pish. ad h. i. n. 16.* Presumendum verò erit, electionem factam tempore lucidi intervalli & sanæ mentis, si actus electionis quietè habitus stultitiam non sapit, sed congruit homini sanæ mentis. Menoch. *præsumpt. 45. num. 66. Pass. loc. cit.* citans Cnavr. Fulgos. Jalon. Bald. in l. furiosum. *c. qui raram facere poss. Secundo* perfectè ebrii propter eandem rationem. Tertio iracundi, intellige, pro statu iracundie tollentis usum rationis. *Pax Jordan. lib. 1. tit. 6. num. 2. Pass. de elect. c. 10. nu. 14.* Ac denique demoniaci, intellige, si privantur usû rationis, sed si usû rationis libero possint. *Pass. loc. cit. num. 15.* citans Sigism. de Bonon. *de elect. dñs. 85. num. 11.*

Quæstio 255. Quid hoc in puncto dicendum de impubere, hoc est, minore 12. annis, si sit mascululus, vel 12. si sit femina?

Respondeo: eos regulariter loquendo jure naturæ eligere non posse. *c. ex co. h. i. in 6. Franc. Barb. &c. cum commun. Etsi enim talis attigisse possit annos discretionis, & habere deliberationem, quæ sufficit ad peccandum mortaliter; non tamen censetur habere eam experientiam & prudentiam deliberationem, quæ est necessaria ad electionem Praelectorum Ecclesiæ. AA. iidem. Pass. loc. cit. num. 10.* citans Barb. *juris Eccles. l. 1. c. 19. num. 48. Barz. de elect. p. 1. cap. 16. Sylv. v. elect. 1. num. 5. Cfr. Unde licet jure antiquo pupillus modò infantiam (qualis in jure vocatur ætas minor 7. annis, nisi & ætas ab exatò septennio ad annum decimum quantum dicitur pueritia. *h. si infans. c. de jure liberandi*) excellisset, consueque posset beneficium, imò Canoniceatorem Cathedralis Ecclesiæ. Argum. *c. ex co. non tamen pupillus, etsi septennio major, admittitur ad ferendum suffragium in Capitulo. Gl. in c. si eorum tempore. de re script. in 6.* Potèr jure quoque Ecclesiastico novo ceteris impuberes quilibet consecrari excluduntur ab eligendo, quatenus juncta *reg. 17. canon. admitti quis nequit ad Canonatum Cathedralium ante annum decimum quartum, & ad Canonatum Ecclesiæ Collegiatæ ante annum decimum, & Concil. Trid. sess. 23. c. 6. de reformat. statutum, ut nullus beneficium obtinere possit ante annum 14. Item quatenus, ut dicitur paulò pòst, in Electore necessarius est Ordo sacer, ad quem necessaria est ætas longè superans statum impubertatis. *Pass. cit. num. 10. in fine.***

Quæstio 256. Quid hoc in parte sit circa cæcos & surdos?

Respondeo: non prohibentur eligere, cum libetè de eligendo deliberare valeant. *Pass. cit. c. 10. num. 16.* citans Castell. *loc. paulò pòst citand. & Dian. p. 5. r. 6. resol. 1.* Sed neque necessarium, quamvis bonum, *P. Leuen. Fors Benef. Pars 11.*

ut cæcus votum suum faciat scribi ad mentem suam ab aliquo ex iis, qui non habent interdictum in sima electione, requirendo etiam ab eodem, ut præstet sibi juramentum de fidelit. annotatione personæ a se nominatæ. *Pass. loc. cit. concil. Castell. de elect. c. 5. num. 59. & 68.* Consultetur tamen cæcis à Dian. & Castell. & cit. (quod Sigism. à Bonon. extendit ad surdos) ut renuncient voci suæ, ad tutorem conscientie agendum.

Quæstio 257. An ad hoc, ut quis eligere possit validè, requiratur Ordo sacer?

1. Respondeo: id requiri in Ecclesiis Cathedralibus, quin & Collegiatis. *Clement. ut n. Cfr. de statu & qualitate. Trid. sess. 23. c. 24. de reformat. statum ad præcludendam viam post plenum annorum fructus Ecclesiasticos preceptos deferendi statum Clericalem. Pass. cit. c. 10. num. 50. Angeli hic num. 6.*

2. Secus est in Ordinibus, non tantum sacrapurum & vicariorum constantibus ex Religiosis laicis, ut sunt Ordines militares, hospitalarii. Abb. in c. 1. de procurat. sed etiam in Ordinibus aliis, Monasteriis & Ecclesiis Regularium, quorum consilioribus cavetur, posse quemlibet profectum, etiam sacris non initiatum, habere vocem in Capitulo. Ad ea enim monasteria se non extendit constitutio illa Trident. Tabiena *v. electio. n. 1. Portel. v. electio. num. 2. Rodrig. tom. 2. g. 52. a. 5.* & alii in declarationi S. Congregationis data 22. Maji anno 1577. sic de electi anni teste Bellarm. *ad sess. illam 22. c. 4. ac proinde in hoc servanda est ipsiusque Ordinis leges & consuetudines. Pass. c. 10. num. 54.* Praeterea, cum etiam laici conversi consuetudine præstebere possint, ut vocem habeant in Electionibus Canonicis, *gl. in c. ex co. man. f. l. dicens, per illud caput non fuisse abrogatam talem consuetudinem legitimam. Pass. loc. cit. n. 58. vide Barb. ad cit. c. 4. sess. 22.* Sed nequid de cetero illis obstat textus *c. ex co. h. i. in 6. Conversi laici cum Clericis electibiles interesse non debent in Ecclesiis regularibus vel monasteriis. Monachi siquidem & religiosi profecti, etsi nequidem Clerici, adeoque adhuc laici, dummodo deputati sint ad Clerum, unquam veniunt nomine laicorum in conversum, adeoque ad hos se non extendit dicta constitutio. Gl. in c. ex co. v. cum Clericis. Felin. in c. non dubium. de sent. excom. Stat. tom. 4. de relig. l. 2. c. 4. n. 3.* Sed potius virtualiter eos admittit, excipiendo solos laicos conversos, juxta illud: Exceptio firmat regulam in contrarium. *Stat. ibid. Quia nihilominus ostendit, probabiter fuisse potè constatum, nomen laicorum in conversum non extendi in c. ex co. comprehendi quoque religiosos alios quoscumque non ordinatos. Quin &, quidquid sit de hoc de jure antiquo, censet, nunc saltem de jure novo, hoc tenendum propter *ex. Clement. ut n. Cfr. Quippè ubi Pontifex statuit, ut nullus de externis Ecclesiis etiam regularibus vocem in Capitulo habeat, nisi saltem subdiaconus, si quisque ostendit, se loqui etiam de propriè Monachis, quique religiosi, quod ad divini Officii sunt destinati, addendo hanc rationem sine constitutione: ut ii, qui divinis Officiis sunt municipati, aut municipantur, imposterum ad suscipiendos Ordines prepenitus indocantur. Quibus adde, quod in dicta Clement. addatur: Non obstantibus quibuscumque consuetudinibus vel statutis.**

Quæstio 258. Quid, si ergo initio quidem vacationis Ecclesiæ Canonicus non sit in sacris, possit tamen esse in iis intra tempus constitutum electioni?

Respondeo: id sufficere, quod enim dicitur in Electionibus spectari initium, de initio electionis, non vacationis intelligendum. *gl. in c. clem. 1. v. constitutus. Pass. n. 59.* citans exemplum. Non tenentur tamen ceteri Capitulares (modò tamen non prævenit tempus à jure electioni constitutum)

exspectare, usque dum talis ordinetur, uti nec impuberem, etsi ejus pubertas proxime finienda sit, nec novitum proxime profecturum, &c. Sed absque horum injuria uti possunt juris eligendi, quando ipsi oppositum videbunt. *gl. loc. cit. Pirh. n. 13.* et ab eo citatur Azor. p. 2. l. 6. c. 14. Barboz. *juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 5.* Pass. l. 5. c. 10. n. 59. dicentes insuper Casil. *de elect. c. 8. m. 21. Camell. in direct. p. 1. c. 5. m. 2. Gf.*

Quaestio 259. Quid hac in parte dicendum de eo, qui ex dispensatione Pontificis, vel etiam absque illa ante legitimam aetatem fuit ordinatus subdiaconus?

1. **R**espondeo ad primum: habere illum jus ferendi iusfragiū. Neque enim *ar. Clem.* & Trident. dicēte requirit in eligente artem sufficientem pro subdiaconatu, sed ipsum subdiaconatum. *Barb. ad ex. Clem. v. 6. & de Censuris. c. 37. num. 3.* *Felin. in c. postmissi. de reſcriptis. m. 11.* *Suar. loc. cit. m. 7.* *Tamb. de iure Abb. 10. l. d. 1. q. 8. m. 10.* *Sanch. de matr. l. 8. d. 1. m. 23.* quos citat & sequitur *Pall. ex. c. 10. m. 60.*

a. Respondendo ad secundum: neque talem præcisè ratione atque, vel etiam ex vi *ex Clem.* & Concil. T. id. esse inabillè ad ferendum suffragium; habet enim requisita ab his, nempe subdiciantur. Abb. *ex Clem.* n. 8. *Suar. loc. cit. Pall.* n. 61. Sed tamen iure novo, quia *Extirg.* nimirum P. II. *Cum ex sacramento*, ex iure ipso facto suspensus est talis culpa sua (scilicet si absque sua culpa id fecerit) subreptè ordinatus anec legitimam ætatem. Barb. ad *loc. cit.* Trident. Rodrigo. *tom.* 3. p. 23. a. 12. *Suar. Tamb.* & ex. apud Pall. *ex n.* 62.

Quaestio 260. An dispensatus à Papa super etate necessaria ad Canonatum, eo ipso sit dispensatus, ut, etiamsi non sit in sacris, possit habere vocem in electione?

Respondeo negativè. Pass. loc. cit. n. 63. Barb. de Canon. loc. cit. n. 13. Dispensatus enim ad Canonatum non est eo ipso dispensatus ad Ordinem factum. Rota in Senes. Archiep. 23. Junii ann. 1606. cit. à Pass.

Quæstio 261. *Utrum ex legitima causa absenti, quamdiu abest à loco, in quo Collegium congregatur pro electione, competat jus suffragii?*

Respondeo affirmative enim communis, speculatio nimirum iure communi; (secus namque esse potest per leges proprias Collegii vel Ordinis aliquis. *Paul. loc. cit. n. 33.*) conceditur enim illi ferre suffragium per procuratorem. *Abb. propter, et c. h. i. c. 6. quod iuxta h. l. i. s. 6. d. Abb. Innoq. c. 6. d. Barb. de iure Electissim. l. i. c. 19. n. 100. Laym. l. 4. r. 2. c. 1. n. 4. Azor. insti. mor. p. 2. l. 6. c. 14. q. 7. Tamb. de iure Abb. T. 1. d. 1. q. 3. Paul. loc. cit. n. 33.* citans insuper plures alios. Nisi tamen valde distet à loco electionis, & maneat, (secus enim esset, si tempore electionis denud reuertisset ad locum viciniorum), et si tempore citationis nequid in eo fuerit, *Paul. Inst. cit. n. 19.* contra *Barb. loc. cit. n. 108.* ubi non potest commode vocari; tunc enim iure communi nullum habet jus constituendi Procuratorem, sed nec citari debet aut moneri de habenda electione. *c. i. quod propter c. 6. gl. & Barb. n. 17.* referenti plures alios.

*Quaestio 262. Quinam in praesenti materia
habeantur adhuc pro praesentibus?*

Respondeo: Qui agri decumbunt (idem est de alio iusto impedimento decumbentis. Buzio in c. *quia propter*. n. 67. Castelle. 12. n. 10. Tabien. dec. apud Pasi.) in conventu vel domo, ubi congregatur Capitulum, et si praesentes non sint in loco loci, sed in aula particulari, in qua fit electio: Proinde ad eos accedere

debeant scrutatores, & eorum votum recipere. Barb.
cit. n. 108. Thol. de elect. c. 16. n. 7. Azor. m. a. l. 6.
c. 14. q. 7. Layor. l. 4. de elect. c. 17. n. 44. Paul. m. a. l. 6.
& plures alii apud illum. Idem dicendum de iis, qui
extra illam domum in eadem civitate vel oppido,
suburbis, in hortis adiacentibus simili impedimento
destinentur, censetur Sigismund. à Bononia, Sylv.
Hollstienus cit. à Paul. n. 32. quod tamen ipse tunc tan-
tum censet tenere, quando parva est distantia inter
locum electionis, & locum, quo tales destinentur;
cò quòd ipsi videatur darum, saltem de regularibus;
ut scrutatores Collegio congregarò, & cæteris ex-
spectantibus, teneantur per civitatem inquirere
votum infirmi.

Questio 263. Utrum absentes, praefixo privilegio vel consuetudine legitima, valide serant suffragium per literas?

1. **R**espondeo negativè. *cur. c. si quis iusto. & ibi gl. & DD. omnes teste Pall. contra Azor. & Portel. apud eundem censentes, dare suffragium per litteras obligatas, non esse contra sui commune. Verùm nequid em consentiente capitulo id fieri possit, censent Barb. ad c. si quis iusto. & cur. n. roß. Castil. c. c. n. 66. & alii.*

3. Quinimo id fieri nequit, etiam si nullus ex Capitulo pro absente impedito procuratorum suscipere velit; neque etiam Capitulum confirmat, ut Procurator externus constituitur. *ex c. si quis iuste*, Paul. m. 35. contra Host. de elec. m. 88. De forma enim feruntur est, ut vota de non sigillatim & lectio; tales autem litterae debent impetrari legi, & tanquam propria manu scriptae cognosci a Capitulo, Engelsb. m. 10. Veniamtamen dicta intelligenda sunt de eius electionibus, in quibus accusantur, & tunc est forma ferendi, praescripta in *c. quae preter*. In aliis enim v.g. regularium quorundam, quae sunt per schedas obligatas in unam congestas, potest absens, ut & infirmus talis suffragium suum in a scriptum ad Capitulum mittere. Laym. *ad c. si quis iuste*, m. 3. & ex eo l'ib. hic. m. 121.

Questio 264. Quando absens suffragium suum ferre possit per Procuratorem?

1. **R**espondero: si adlinit sequentes conditiones, primo si verè abiens est, (qualis in praesenti materia censetur is, qui taliter est extra locum electionis, ut Scrutatores non teneantur non accedere personaliter pro recipiendo suffragio, iuxta conjuncte Collegii leges vel consuetudines. Pass. n. 164.) Et in negotiis aliis positis quia etiam non impeditur loco fieri constituitur Procuratorem. l. i. ff. de procurat. In electionibus tamen negotio expresse tantum est contrarium, c. quia propter: Quod tamen, quia constitutum in favorem habentium non jure eligendi, poterit ex consensu Capituli hic de non renunciantis huius favori, etiam non impediens per Procuratorem ferre suffragium suum. Abb. in c. quia propter. n. 1. Barb. ead. c. 19. n. 110. Pass. loc. cit. n. 48. Pirh. n. 146.

1. Secundo: si verè impeditur ius, v. g. gravi infirmitate vel metu ob capitale inimicitias, detestatione violenta, vocatione ad alius tribunal, &c. gl. in *q. quia propter v. ventre*, Barbof. loc. cit. n. 109. Paff. q. 40. Durante hoc impeditio, non tamen pro eo tempore, quo Procuratorum infuit, fed etiam, quo facienda est electio, Castell. citat. c. s. n. 91. Plrth. n. 146. Paff. loc. cit. Abfente manente pro eo tempore in eo ftatu, ut, si prafens effer, poffet eligere, v. g. non incedente in eocommunicationem, fufpenfionem, manum, &c. Tholof. de elect. c. 6. n. 8. Abfurdum enim effer illos admitti, quorum repellentes auctores, c. lueri, c. de off. iudicib. Porro, fi impeditio legitima capiti non conftat, probari poffet juramentum, Paff. n. 41. Mafcard. de prob. concl. 88. a. 2. Seraph. de privileg. iurament. procul. §. 4. apud Barb. in c. quia propter. n. 38. Prafente hoc juramentum, vel ipfo principali, & fuicente de hoc confilium in ipfo intra-

instrumento procurator vel ejus procuratore, habente speciale mandatum à Principali jurandi in animam suam. *Pall. loc. cit. Barb. loc. cit. n. 110. Hoff. loc. cit. n. 8.* Quod tamen juramentum, ubi Capitulum remittit, (ut potest) *Pall. n. 43. Barb. loc. cit. Innoc. in c. quia propter, & ibi alii* non potest quis post electionem probare, quod absens non fuit impedire, cum collegium (quod, ut dictum, potest etiam non impedire admittere procuratorem) tunc tunc quocumque in hoc juri suo. *Pall. Barb. & alii loc. cit.*

Questio 265. Utrum potestas eligendi in absentia per Procuratorem competat etiam regularibus?

Respondeo affirmative, modò id ius vetitum non sit speciali statuto contrario, (ut contingit in ordine Prædicatorum, teste *Pall. c. 10. n. 43.*) *Garc. de benef. n. 5. c. 4. n. 10. Tamb. tom. 1. d. 5. q. 4. n. 6. Lezan. Barb. &c. apud Pall.* Nihilominus postquam *Trid. sess. 25. c. 8.* statuit, ut electi in regularibus sit secuti, absens non poterit jam amplius eligere per procuratorem: consilium cum speciali mandato eligendi determinatam personam, quia talis Procurator non potest eligere, quoniam prohibetur eligentis nomen. *Garc. loc. cit. n. 100. referens ita decisum à S. Congregatione. Tamb. loc. cit. n. 6. Vide Card. de Luca in annot. ad Concil. Trid. dispersa 37.*

Questio 266. Qualis debeat esse Procurator?

1. Respondeo primò generaliter, procuratorem debere habere omnes conditiones, quæ de cætero requiruntur in electis præsentibus; adeoque in electione Ecclesiastico non possit esse laicus, vel alienus Ordinis, non excommunicatus, &c. *Pall. n. 44. tradit.*

2. Respondeo secundò specialiter, illum debere esse omnem à Collegio. *Pall. n. 35. præta c. quia propter:* quoniam nemo à Collegio teneatur tam procuratorem admittere. *gl. in c. quia propter. §. illud. Pall. n. 43. Barb. loc. cit. n. 111.* quia nemo inivis Procuratoris munus suscipere cogitur. *l. unicus. c. de procuratoribus* Nihilominus etiam infans procurator, qui non est de Collegio, & hunc admittere potest Collegium, modò alius idoneus sit. *c. si quis iussu. l. 1. n. 6. Abb. in c. quia propter. §. illud. n. 2. Barb. loc. cit. n. 104. Pall. n. 43.* non tamen teneatur, ne quidem in casu, ubi nullus de Collegio procuratorem vult suscipere. AA. idem. In actibus enim etiam alius gerendis potest veritatem fieri Collegium non teneatur illud admittere procuratorem externum. *Jo. And. in c. quod ab eis. de reg. iur. in 6. n. 17.* adeoque hoc sibi imputare debet absens elector, quòd nullum invenire possit, qui velit esse Procurator. *gl. in c. quia propter. §. illud. c. vltima.* Si tamen id fieret per fraudem vel conjunctionem, tum absens conqueri posset de injuria & contumacia, & petere, ut rescindatur electio. *Tholoz. de elect. c. 6. n. 9.* cum omnis fides ab electione longè abesse debeat. *c. cum dilectus. l. 1.*

Questio 267. Quid agere vel non agere quoad electionem possit Procurator?

1. Respondeo primò: dum est de gremio electorum constitutus cum mandato generali, duo quidem suffragia ferre potest, unum suo, alterum Principali sui nomine: non tamen unum suo, & alterum Principali sui nomine eligere potest. *c. si quis iussu. Barb. loc. cit. n. 105. Tamb. loc. cit. Pall. loc. cit. n. 43.* Et si hoc divideret sua suffragia, utrumque suffragium esse irritum, seu nihil agere, *notum c. si quis iussu. §. porro.* Verumque idem est propter expellum hunc c. textum, etiam si sic divideret sua suffragia non peccaret in conscientia, (in qua de cætero teneatur eligere digniorem, non secus ac ipse illius principalis) dum nimirum isti duo, in quos divideret sua suffragia, essent æquè digni. *Pall. loc. cit. n. 43. contra Cast.*

P. LEON. PARS BRUF. PARS II.

& Barb. loc. cit. n. 105. Molin. & Sigism. à Bonon. ab eo citatos. Contra tamen est, ubi Procurator speciale mandatum haberet de certa persona eligenda tunc enim illum, & non aliam nomine procuratoris eligere potest, (ne aliis excederet fines & formam mandati sui, *gl. hic v. mandatum*) oportet quam tunc non tam ipse, quam ejus Principalis libere eligere censetur: potest interim nomine suo eligere alium, quem censet æquè vel magis dignum. *Barb. loc. cit. Tholoz. loc. cit. c. 6. num. 11. Pirh. hic n. 150.* Non enim tenetur iudicium suum conformare iudicio Principalis. *Engels hic n. 10.* Ubi autem in mandato tali procuratorio nominaretur ei persona non idonea, non debet Procurator mandatum recipere. *Hoff. in sum. h. l. n. 2.*

2. Secundò, potest talis Procurator habens speciale mandatum de certa persona eligenda, subdelegare sibi alium: sic namque nec Principali suo, nec Electoribus præjudicat: cum enim eligi debeat præscriptus à mandante, fines mandati à substituto excedi nequeunt. Secus videtur de procuratore infirmum cum generali mandato, quòd censetur hic muneri electi ad procuram propter specialem ejus industriam & discretiorem. *Pirh. n. 150. citans gl. in c. si quis v. de curia.* Ubi tamen ipsi mandato procurator infirma foret potestas substituendi sibi impedire alium, adhuc dubium fore, an substituere hunc sibi posset, ait *Pall. n. 45.*

3. Tentiò, Procurator cum speciali mandato non potest sub alia forma, quam secreti consentire in electionem, quia ea sola intelligitur demandata. *gl. apud Pirh.* Econtra procurator cum generali mandato potest compromittere, & sub aliis formis, quam secreti eligere, cum constanti indefinitè ad eligendum totum jus mandantis quoad hoc in se translatum habere videtur. *Arg. c. venerabilis. de off. jud. delegat.*

4. Denique si ante electionem absens electum mortuus, procurator cessare debet. *Barb. loc. cit. n. 110.* censent tamen *Tamb. loc. cit. n. 2. Archid. in c. si quis iussu. n. 3. citati à Pall. n. 42.* quòd si mors ab Electoribus ignoretur, & procedat electio, tam tenere.

Questio 268. Num absens plures procuratores suo loco constituere possit, & quis eorum admitti debeat ex consensu Capituli?

1. Respondeo ad primum affirmative, modò singuli consenserint in solidum, hoc est, ut unus sine altero eligere possit. *c. quia propter. §. illud. & c. si quis iussu. Pall. n. 46.* Si enim non consenserint in solidum, nullus illorum est admittendus, possent enim alios vota dare diversi. *ibid.*

2. Respondeo ad secundum: in isto casu locum esse præventioni, ita ut si admittendus sit, qui alios prævenit vel si duo concurrant simul, perantique admitti, unus tantum sit admittendus, ille nimirum, qui prius petiit admitti; & in dubio, quis prius petierit, is, quem major Capituli pars designavit; vel si in hoc non concordant Capitulares, is, qui prior in literis vel instrumentis procuratoris fuit nominatus. *c. si quis iussu. Pall. loc. cit.*

Questio 269. Num excommunicato excommunicatione minore competat jus suffragii, illudque datum valeat?

Respondeo affirmative. *Pirh. n. 28. Zösch hic. n. 13. Pall. c. 10. n. 86. cum commun.* Sumitur ex c. illa. l. 1. ubi Pontifex confirmat electionem tantum canonicam, et si quidem Electores fuissent excommunicatione minore seu simplice excommunicati. Quod autem ibidem dicat, se supplere ex plenitudine potestatis defectum, si quis forte intervenisset, id non ex necessitate, sed ex abundante ad cautelam factum, *gl. ib. v. supplens.* Ratio responsi, quia hæc excommunicatio non privat communione fidelium, neque suspendit ab officio vel beneficio, sed tantum à participatione Sacramentorum. *c. ubi de Clerico excom.*

Questio 270. An idem dicendum de excommunicato excommunicatione maiore notorio quidem, tolerato tamen?

1. Respondeo affirmative. *Zoëf. n. 10. citans Navarr. in sum. c. 17. n. 7. Suar. tom. 5. de conf. d. 14. f. 2. n. 18. Filioe. tom. 1. l. 12. c. 6. n. 151. Pall. loc. cit. num. 76. Peyr. in prat. q. 2. c. 5. n. 15. Barbo. de iure Eccl. c. 19. n. 56. contra Castell. de elect. c. 5. n. 18. Et 43. Donat. tr. 4. q. 8. Innoc. in c. cum dilectis. de consue. Eccl. Quidquid enim sit de iure antiquo, quo dicitur sententia à tali excommunicato lata invalida. c. adversus. de immunitate Eccl. & à tali delegatis carere iurisdictione. c. si sit em. Eccl. de off. iud. deleg. iure novo post Extrav. Martini V. ad evitanda (quæ edita in Concil. Constant. etiam non extet inter hujus Concilii acta, ejus tamen decretum renovatum à Leone X. in Concil. Lateran. sess. 11. Pall. c. 10. num. 64.) communicari potest cum excommunicato quocunque, exceptio nominatim denuntiatio, & permissio Clerici notorio. Si autem hoc licet, acta ejus valere debent, ne aliis frustra illicitum esset cum tali communicari. *Zoëf. loc. cit.* Sed neque excommunicato privatur officio & exercitio iurisdictionis, priusquam excommunicatus sit denuntiatus. Unde valida est electio facta, nullo reclamante. *Pall. cit. c. 10. n. 77. citans Covar. in c. alma. p. 1. §. 7. n. 9. Bonacin. de censur. d. 2. q. 2. p. 1. n. 6. Filioe. Suar. Barbo. ubi ante.* Proceditque id ipsum, etiam omnes Electores sui excommunicati. *Pall. ibid.* Quis etiam potestas eligendi redacta sit ad unum, valet electio, etiam hic sit excommunicatus. *Suar. loc. cit. n. 8.* Non fecit ut valeat collatio facta ab Episcopo excommunicato non denunciato, ideoque tolerato, juxta quamplurimas Rote decisiones, quas citat *Pall. loc. cit.* Nec obstat, quod suspensus sit ab officio & beneficio, cum ea suspensio tantum sit quoad ea exercenda sunt quoad se, non quoad alios, ita ut licet peccet, se ingreendo & suffragium dando; non tamen nocet electioni, quando non rejecit, Ecclesia suppleat & conferente ad valent actum iurisdictionem. *Zoëf. ubi remittens ad Covar. in c. alma. mater. p. 1. §. 7. n. 9.**

2. Porro idem multo magis dicendum de excommunicato occulto, nimirum ejus acta multo magis sustinenda. *Zoëf. loc. cit. n. 11.* Cum enim quæ extaret minus aliquid publicum, (quale est officium eligendi Prelatum), eligere enim convenit Canonici, non ex vi Canonice, sed ex publica auctoritate ipsi ab Ecclesia concessa & per ordinem ad bonum communem. *Suar. loc. cit. n. 6.* & in eo sustinetur defectus, maxime occultus, non afficit actus illius, qui ex Reipubl. interpretatione sunt validi. c. ad probandum. de re iudic. & ubi Abb. n. 15. Felin. n. 3. & l. Barbarus. ff. de offic. Prætorii, qui texum licet sit de civili magistratu, idem tamen statuendum in Ecclesiastico, cum Ecclesia non minore providentiâ prospiciat fidelium utilitati, quam Reipubl. suorum civium. *Zoëf.*

Ac denique dicendum idem de excommunicato, denunciato quidem & notorio alibi, in loco tamen exercitii vel actus habendi habito pro non excommunicato, nimirum quod acta ejus sustinenda sunt, ita possunt necesse est & utiliter publicæ. Abb. c. ad nostram. de re iudic. n. 13. cit. à *Zoëf.*

Questio 271. An nihilominus excommunicatus excommunicatione maiore toleratus possit per exceptionem repelli ab eligendo? Quid efficacia habeat ea exceptio? Et qualiter instituenda?

1. Respondeo ad primum affirmative. *Laym. de elect. q. 26. Pall. loc. cit. n. 10. n. 71.* cum communi. Tamen etiam, ut idem per Extrav. ad evitanda, permissum fidelibus cum tali communicare, non tamen etiam per dictam Extrav. ablatum à fidelibus, quin possint juxta jus antiquum vivere occultè, si occultus est, publice, si publicus est; adeoque pote-

rum Electores eum vitare, si sit notorius, vel contra ejus votum protestari; quæ tamen protestatio foret frustranea, si non esset (per probandi excommunicationem in iudicio; imò quandoque contra iustitiam vel caritatem. *Pall. loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum & tertium: exceptio-nem talem supervenientem electioni jam facta invalidam esse, & nihil operari, quia Capitulum eligens ante omnem oppositionem & reclamationem, non obstante tali excommunicatione, jam elegit validè. *Pall. n. 78. & AA. idem. cit. pro resp. ad q. præced.* Si verò præcessisset electionem facta ab ipso altero tamen, (non enim hoc ipso sententur alii Electores talem excommunicatum rejecere, sed possunt, si volent, cum eo communicare vi cit. Extrav. ad evitanda.) agendum est protestationibus, & fugiendum periculum & scandalum, etiam si electio constitit, electum fuisse electum vi suffragii dati ab excommunicato, (sed quod præciè ratione istius suffragii computati electus jam fuerit à maiore parte Capituli) vel si de hoc dubium, electio erit casu: si autem constitit electum etiam hoc suffragio non computatum habere sufficientia suffragia, electio erit valida & sustinenda. *Pall. n. 79. Suar. loc. cit. contra Peyr. cit. q. 2. c. 5. n. 17.* docentem absolute, seu in utroque casu electionem irritandam. Quinimò si ex speciali statuto ad validam electionem requiratur consensus omnium, adhuc talis unanimiter ab omnibus facta electio, in qua concurretes excommunicatus toleratus, etiam dum aliquis contra eum protestatus fuisset, foret valida, & dicenda unanimis, cum jam talis excommunicatus propter protestationem contra se factam redditus inhabilis se habuisset, tanquam non interfuisset, Bonac. de cens. d. 2. q. 2. p. 5. num. 6. Quod ipsum approbat *Pall. loc. cit. n. 79.*

Questio 272. Utrum notoriè excommunicato non tolerato competat ius suffragii?

Respondeo negativè. c. constituta. de appell. juncta gl. v. excommunicatus. c. nunci. ne sede vacet. d. Laym. loc. cit. cum communi. Proceditque idipsum, si talis excommunicatus sit compenitarius, sive simplex elector. *Pall. loc. cit. n. 66.* Est enim privatus omni exercitio iurisdictionis & officii, adeoque laicus ab eo suffragium ipso iure irritum. *Arg. c. cum inter. h. n. juncta gl. v. cassata.* Porro hoc locum non habet in electione summi Pontificis, etiam omnes Cardinales Electores essent excommunicati; ut enim videretur periculum schismatis in Ecclesia, iustissime statuitur est, ut in hac electione nulla valeat exceptio excommunicationis. *Greg. XV. in consue. Laterani Patris. Clem. n. Romani, &c.*

Questio 273. An ipso facto irrita quoque sit electio, si talis excommunicatus scilicet admittatur ad colligendum?

Respondeo affirmative. *Suar. loc. cit. n. 9. Barb. cit. c. 19. n. 56. Navarr. de elect. conf. 1. num. 2. & alii quamplurimi, quos citat & sequitur *Pall. n. 65.* contra Laym. p. 1. c. 1. c. 2. n. 13. & Castrop. p. 6. de cens. d. 2. p. 13. n. 13.* docentes, talem electionem solum esse irritandam. Rationem dat *Pall.* quod ex eo, quo Electores cum tali communicant in eligendo cooperantes ei in eo, quod ex vi excommunicationis ei est inhibitum, vi excommunicationis eos afficit, & eorum factum vitiat. *Arg. a. fa. de procurat.* ubi Papa ideo censet Procuratorem esse repellendum, quia electio ejus ob admissionem voluntariam excommunicatorum fuit nulla. gl. Abb. Innoc. & alii ibid. Verumque idipsum adhuc esse in casu, quo electi sunt duo, unus ab excommunicato, alter à non excommunicato, ita ut facta ab his electio sit nulla, quia admiserunt ad colligendum excommunicatos, tenet Leand. à S. Sacramento cit. à *Pall.* Secus dicendum, nimirum validam esse, & remanere electionem, dum alii Electores probabiliter ignorant, talem esse excommunicatum non toleratum; videndum tamen, num dempto

dempto suffragio à tali dato, adhuc electus sit pluri-
bus medietate suffragiis, juxta dicta ad q. 270. *Suar.
loc. cit. n. 11. Sylv. v. electio. n. 17. Innoc. Abb. in l.
rta. h. t. gl. in c. si quando. b. 1. m. 6. & 16. Gemin.
n. 3. & alii plures apud Pall. n. 67.*

**Quaestio 274. Quid si excommunicatus
notorie non toleratus non possit sine
gravi periculo vel scandalo, similiter
ob causam expelli ab electione?**

Respondeo: electionem fore validam. *Sylv. Ab.
Innoc. l. ca. Necessarium tamen est, ut ceteri
Electores protestentur, (quod sufficere fieri occultè,
dum nequit sine gravi incommodo fieri publice, sem-
per tamen citari testibus. Sigism. à Bon. de elect.
dub. 63. Pall. n. 68. Abb. in c. illa. n. 7. Peyr. in
Subd. g. 2. c. 31. §. 6.) si non velle per hoc censeri
communicari cum illis, quinque votum tanquam nul-
lum habendum. Barb. loc. cit. n. 57. Aor. de Bon. Innoc.
Abb. in c. Cammisa. h. t. Non tamen opus est, ut non
excommunicari in isto casu exeat de Capitulo, & ali-
bi vel alio tempore eligant, etiam si non insit ter-
minus electioni statutus. Pall. n. 69. citans Sylv.
Bazium, Sigism. à Bon. habent enim jus eligendi,
cum eis bonum videbitur, quod non teneatur negli-
gere; neque tenetur quis exire sua domo, si ab ea o-
portet eligere excommunicatam, aut sua negotia relin-
quere, quia excommunicatio facit eis vim, unde
cogitur cum eo communicare. Pall. loc. cit. Potè
idem dicendum, dum excommunicatus est denunciatus
vel notorius perculsor Clerici; id tamen non sinitur
certò, eo quod perculso vel denunciato facta sit ali-
bi; unde non nisi debita fama pervenit ad locum elec-
tionis; cum enim in dubiis quisqueque manutenden-
das sit in possessione juris sui, talis non poterit ejici,
adeoque Electores habent impossibilitatem (intellige
juri) eum ejiciendi. *Suar. loc. cit. n. 16. Pall. loc. cit. n. 70.**

**Quaestio 275. An excommunicatus talis
occultus adhuc, quia potest tergiversa-
tione adhuc aliqua excommunicationem
suam celare, et si Electores confici de illius
excommunicatione certi sint, quòd illam
possint in judicio probare, & vel hinc
necesse non esset, eum vocare ad electio-
nem, ut tenet Innoc. in c. in literis. de
restit. spoliatorum) possit vi ejici
ab electione, & sic electus nequeat agere
pro electione cassanda?**

Respondeo negativè cum Pall. hoc finè tractante
n. 71. & 73. talis enim, cum sit in possessione
eligendi, si quia non potest privari auctoritate expelli,
etiam si manifestus, antequam sit per sententiam
decretatus. Nec dicas primò: possessionem illam esse
injustam; nam dato hoc, etiam pædo spolum in-
justè possidet, non tamen hæc possessione deici debet
auctoritate privata; quin & in judicio pædo resti-
tuitur debet: ulla enim excommunicatio talis, licet
potest consistere de ejus excommunicatione in judicio,
privabitur electione in futurum; declarabitur tamen
spoliatus injustè tempore electionis, ideoque electio
in odium spoliatorum erit cassanda. Nec dicas secun-
dò: non excommunicatos posse taliter excommuni-
cari ut vitando private communicatione, imò ad hoc
jure antiquo ante *ex. Extrav.* fuisse obligatos; aliud
namque est, nolle communicare cum tali, quod
licitum est, aliud vi facti privare illum jure, quod
possidet; in summa itaque securus est etiam notori-
um (ubi noverandum distictè esse, ut alicujus excom-
municatio non denunciata sit plene notoria, ut non
possit tergiversatione aliqua celari. Pall.) toleratum
tamen excommunicatum nolentem exire de Capito-
lo, non expellere vi, sed agere contra eum pro-
testationibus, vel procurare, ut per Superiorem
declaretur privatus voce.

P. Leuren. Fori benef. Tom. II.

**Quaestio 276. Utrum suspensus possit elige-
re validè?**

Respondeo primò: suspensus toleratus, (suppono
enim hic aequè ac in excommunicatione locum
habere distinctionem illam inter toleratum & non
toleratum; cum *ex. Extrav.* ad evitanda loquatur
universaliter de omni cessura Ecclesiastica. *Pall. c. 10.
n. 96.*) hoc est, non denunciatus nominatim per
sententiam judicis, (ceteri peccet ingetendo se electioni.
Pall. loc. cit.) validè tamen eligi, juxta dicta de ex-
communicato tolerato, nisi ante electionem fiat ex-
ceptio contra illum, (in quo casu servandum, quod
dictum de excommunicato tolerato. *Pall. ibidem*)
quia talis suspensus non est privatus exercicio juris-
dictionis, & itaque per talem sine valida. *Suar. loc.
cit. n. 2. Bonac. loc. cit. d. 3. g. 6. p. 4. n. 7. Peyr. in
Subd. g. 2. c. 31. §. 2. n. 33. Barb. de jure Eccl. l. 1. c. 19.
n. 123. Pirh. n. 38. Pall. loc. cit. contra Sigism. à Bon.
dub. 64. n. 9. & alios, quos citat.*

Respondeo secundò: Suspensus (intellige non
toleratus) simpliciter, hoc est, ab officio & beneficio,
vel etiam suspensus tantum ab officio, (intellige abso-
lutè, & non tantum ab uno officio particulari, seu
uno actu officii; neque enim suspensus ab uno actu
eo ipso suspensus est ab alio, cum suspensio, utpote
pœna non sit extendenda, adeoque suspensus à colla-
tione Sacramentorum, eo ipso non est suspensus ab
electione, ut contra Host. tenet Innoc. in c. cum di-
lectus. de consue. n. 4. Navar. c. 27. num. 160. *Pall.
loc. cit. n. 90. & alii*) eligere invalidè. *c. cum inter. b. 1.
c. c. cum dilectus. & ibi. gl. v. à suspensio. Abb. n. 48.
Innoc. n. 4. Tamb. de jure Abb. r. 1. d. 5. g. 8. n. 13.
Barb. ad c. cum inter. n. 4. Item *ca. c. 19. n. 78. Laym.
l. 4. t. 2. c. 12. Peyr. in Pres. g. 2. c. 5. n. 32. & c.**

Respondeo tertio: secus dicendum de suspensio
à beneficio tantum, etsi nominatim denunciatus, cum
talis suspensus sit tantum à perceptione fructuum;
eligere autem & jus eligendi (uti de conferte bene-
ficia, instituere, &c.) non est propriè loquendo fructus
beneficii, sed actus officii & jurisdictionis, cui
annexum est beneficium. *Laym. de elect. g. 2. §. 10
c. cum dilectus. n. 7. Pall. n. 94. Suar. loc. cit. n. 34.
contra Navar. c. 27. n. 163. Barb. in c. cum inter. n. 4.
Sigism. à Bon. n. 5. in quantum docent jus eligendi
posse esse fructum beneficii: quod si verum, jam in
eo casu suspensus à beneficio invalidè eligit. Contra
suspensus ab officio, utpote hoc ipso non suspensus
à beneficio, eligit validè. *Pall. loc. cit.**

Respondeo quarto: secus quoque dicendum de
suspensio ab Ordine. *Suar. de consue. d. 26. f. 4. n. 5. Fil-
luc. tom. 1. rr. 17. c. 2. n. 25. Barb. loc. cit. n. 58.
Licet enim Ordo & facultas eligendi per accidens
conjugantur, in quantum hoc tanquam conditio re-
quirent ad eligendum, non tamen posse eligere est
fructus Ordinis. *Pall. loc. cit. n. 95.**

**Quaestio 277. Num personaliter interdictus
sit privatus jure & facultate eligendi,
& hinc eligat invalidè?**

Respondeo affirmativè, si est denunciatus. *c. cum
inter. b. 1. Less. l. 2. c. 24. dub. 22. n. 116. Barb.
loc. cit. n. 62. Azor. p. 2. l. 6. c. 14. Garc. p. 7. c. 14.
n. 4. Laym. loc. cit. Secus est de personaliter in-
terdicto non denunciato, applicandique ei propor-
tionatè, quæ dicta sunt de excommunicato & suspen-
so tolerato. *Pall. n. 99.**

**Quaestio 278. Num irregularis (intellige,
ex delicto) sit privatus facultate eli-
gendi?**

Respondeo negativè. *Suar. loc. cit. d. 40. f. 1. n. 27.
Filiuc. l. 19. c. 1. g. 6. n. 71. Bonac. d. 7. g. 1. p. 4.
n. 18. Navar. c. 27. n. 244. Pall. c. 10. n. 104. contra
Tamb. tom. 1. d. 5. g. 14. Laym. l. ult. c. 1. n. 3. Peyr.
in 2. de prob. g. 2. c. 1. §. 3. n. 48. Cum enim eligere
non sit actus Ordinis, nec per se annexum Ordini, aut*

ex villius proveniens; sed ex vi potestatis & jurisdictionis spiritualis, quæ laicis non tribuitur; nec etiam, quod ius eligendi non competat nisi ordinatis, sic ex vi ordinis, sed ex pure positivo Ecclesiastico per accidens statuerit, ut vocem non habeat nisi in sacris constituti; hinc, inquit, irregularitas, utpote solum impediens ab exercitio Ordinis, non verò ab executione jurisdictionis, &c. nec per se primò, nec consecutivè, seu indirectè impedit actum eligendi, adeoque irregulariter per se loquendo eligere potuerit validè. *Pass. de. ec. c. nisi forte obstat statum particulari; uti in Ordine Prædicarum irregulariter privatus est voce activâ, testatur Donatus p. 2. t. 4. q. 9. n. 3.* Necque obstat *c. si quis. de sent. excom. ubi.* postquam dicitur erat, quòd scilicet ecclesiam in loco interdicto incurrat irregularitatem, additur: *Et adeo fit intelligitur, quòd nec ad eligendum cum aliis debeat admitti.* Nam *To & adeo* non significat *Et adeo*, seu propter irregularitatem; sed significat augmentativè idem, quòd immo vel amplius, (quam vim habere hanc potestatem, maxime præcedente copulâ *Et*, videre cit in Calaneo, & apud Turin. de particulari *Lectura canonica* c. 3. n. 5.) ut sensus sit: præter irregularitatem incurrat delicta peccata. Adeoque privatio vocis non fit ex vi irregularitatis, sed fit adjuncta peccata, quæ in solis illis duobus casibus, nempe celebrationis in loco interdicto, & infamationis vel condemnationis de homicidio locum habet, ex *confut. Pii V. & Pii II. Pass. num. 109.* Porro dicitur, quòd irregulariter nequeat validè eligere, id intelligendum solum est: de denuntiatis non toleratis; & tunc de toleratis loquendum iterum proportionatè ad dicta de excommunicatis toleratis. Donat. & Festus apud *Pass. n. 107.*

Questio 279. Num infamis eligat validè?

1. Respondetur negativè de eo, qui est infamis infamia iuris, seu de jure. *Suar. de conf. d. 48. f. 3. n. 2. Pass. loc. cit. n. 144.* Infamis enim actus legitimi (qualis est eligere, *c. solus. de sent. Excom. in 6. gl. ubi.* *Tholof. de elect. c. 16. n. 10.*) sunt prohibiti. *Lectus ff. de reg. iur. gl. in c. ut circa. h. t. in 6.* Verùm hoc ipsum intelligendum tantum de infamia sententiarum seu declaratorum; nam qui commisit factum, pro ipso iure incurrit infamia, adhuc validè eligit, dum, nullo exiptione contra illum, admittitur ad electionem. *Pass. n. 145.* citans Donat. p. 1. t. 5. q. 20. n. 4. vide etiam Azot. p. 1. t. 3. c. 13. q. 8. Sanch. in *sum. l. 2. c. 26. n. 1.* Burlat. l. 1. *confut. 14. num. 18.* & alios, docentes non incurri infamiam ante sententiam iudicis. Dum autem contra eum excipitur, dicendum idem, quòd dictum in hoc casu de excommunicato totoctro. Porro hic notandum, quòd infamia juris Ecclesiastici sit amplius, quàm juris civilis, eum omnis infamia, quæ in poenam statuitur iure civili, eo ipso, quòd non sit reprobata à iure canonico, sit etiam infamia juris canonici; & insuper ab eo pro pluribus seu aliis adhuc delictis statuitur hæc poena. *Pass. n. 141.*

2. Respondetur secundo affirmativè de eo, qui infamis est infamia facti, id est, ortu ex eo, quòd homines malè loquendo de aliquo, infamem opinionem generet de eo. *Suar. Simanca & alii, quos citat & sequitur Pass. n. 143.* Cum enim hæc infamia signatur lapsus sine ex ignorantia, imprudentia, diacritate & odio, fit inobstant ad actus, status Reip. ex vulgi pendente existimatione.

Questio 280. Veluti pro complemento jam dictorum, & murverfaher, quando quis conseatur ita privatus voce activâ, ut reverà invalidè eligat?

1. Respondetur primò: si est per sententiam privatus voce i. hoc ipso enim jam juridicè & legitimè spoliatus iure eligendi, ita etiam, ut si exire vellet & Capitulo, viis expellendis, si fieri potest absque scandalo, hæc illa expulsiō non tam foret illatio vio-

lentia, quàm defensio possessionis, quam talis perturbat, interdicto volendo electionē. *c. si vero de sent. excom. Peyr. in subd. q. 1. c. 31. §. 3. Abb. in c. cum Privilegiis. h. t. Castell. in addit. ad c. 5. n. 78. apud Pass. c. 6. t. 10. n. 127.*

2. Nili tamen sententiarum legitimè & debito tempore appellaverit; appellatio enim suspendit sententiam & effectum, *c. cum veniens. de purgandis. Suar. tom. 4. de relig. l. 2. c. 11. n. 6. Pass. num. 128.* Nec obstat, quòd appellatio non suspendat sententiam suspensionis & interdicti, eum nec hoc universaliter verum sit, nec privatio vocis sit propriè suspensio. *Navar. l. 1. *confut. 8. de elect. apud Pass. loc. cit.** Item nisi forte sit toleratus, hoc est, non sit sententia inter in particulari privatus voce; talis enim si nullo reclamante eligat, validè. *arg. c. Extrav. ad evandam, utpote quæ loquitur non solum de censuris, sed de quacunque sententia generaliter promulgata, & indiget, ut præterea cupiscunt huiusmodi sententia nemo deinceps tenetur à commendatione aliquis abstinere in quibusque Divinis bonis & extrâ.* *Suar. l. 5. de L. c. 9. n. 5. Bonac. de L. d. t. q. 1. p. 7. n. 12. Pass. n. 129.* Adeoque etiam privatus voce activâ ipso iure ante sententiam (sufficit autem in isto casu sententia declaratoria delicti seu facti. *Pass. n. 136.*) eligit validè. *Sanch. l. 9. de marrim. d. 30. n. 2. Dian. p. 1. t. 10. *refut. 24. Molin. in 1. de iust. f. 2. d. 96. Pass. num. 129.** Unde nec talis poterit vi reijci ab electione, cum non sit viâ facti line opæ iudicis privandus quasi possessione suffragii. *Immo, ad c. cum Privilegiis. n. 6. Felin. Jo. And. Castell. de elect. c. 5. n. 1.* quos citat & sequitur *Pass. num. 120.* contra Abb. *cum Privilegiis.*

3. Intelligenda hæc quoque sunt, & tenenda, etiam si crimen, cui statuta est privatio vocis activæ lata sententia, sit notorium ex propria confessione delinquentis, etiam facta coram iudicibus, ita ut de ea constare possit in iudicio, (nisi forte facta esset in Capitulo coram Superiore seu Præsidente & Capitulis, quavis & tunc notam non solum notorietatem criminis, quàm quia tunc Præses ipse declarat eum potest privatum voce, excludendo à ferendo suffragio) cum tunc etiam contra propriam confessionem possit delictum aliquò tergiversatione eclare, & contra confessionem excipere. *Pass. n. 138.*

4. Porro in casu, dum aliquis contra talem reclamante electionem, denuntiatur eisdem, quòd suprà de censuratis non denuntiatur notorietatem. Nimirum quòd dum confirmatorie constat de veritate oppositi criminis, electio declaranda fit ipso iure nulla, si electus virtute suffragii iustus evasit electus, &c. *Vide Pass. n. 131.* Quòd si tamen etiam ante electionem opponitur privatio vocis non lata sententia, sed ferendæ, oppositio nulla est; cum enim non teneatur quis ante latam sententiam subire poenam, adeoque privatio vocis sententiæ ferendæ vim nullam habeat, sed neque vim illam habeat, ut retrotrahatur ad diem commissi criminis, quia hoc est proprium sententiæ lætæ, talis eligit validè. *Pass. n. 131.* citans Sylv. v. *electus.* Abb. in c. cum Privilegiis. n. 13.

PARAGRAPHUS IV.

De poenis eligentium illegitimè, vel indignum.

Questio 281. Quenam sit poena eligentium illegitimè, hoc est, non servato modo vel formâ eligendi præscriptâ à Canonibus?

Respondetur: privatur pro ea vice potestate eligendi; non quidem ipso iure, sed per sententiam à Superiore ferendam, *c. quia propter. h. t. & ibi gl. communiter recepta v. promoveat. & Laym. n. 14. & c. quancumq. h. t. in 6.* Unde si hi Electores elegerint de novo, antequam per sententiam privarentur, votum eorum foret validum, & electio subsisteret. *Pii. n. 41.* citans Abb.

Questio 282. Quenam sint pena eligentium clericorum scienter, & spontaneè admittentium laicos ad coelectionem?

1. Respondeo: Dicitur, nimirum suspensio ab officio & beneficiis per triennium, & privatio vocis activæ, c. *Quisquis*, h. r. ubi hæc poenæ hoc ordine statuantur eligentibus per abusum secularis potestatis; jam verò, dum laici non tantum Principes usurpant sibi auctoritatem & jurisdictionem in electione, sed & privatus scienter admissus coeligit, est una species (quarum reliquias vide apud Fagn. ad c. c. *Quisquis*, num. 12. & Pall. c. r. num. 5.) abusus secularis potestatis, Idem Fagn. n. 22.

2. Porro prima poena est sententia ferenda per iudicem, ut indicat *Tō suspendantur*, neque enim *Tō poenæ* adjectum imponit canonem laicæ sententiae, ut sensus sit: Ipso jure auctoritate hujus canonis suspensum pronuntietur, Innoc. hic in fine, v. *suspendantur*, Fagn. loc. cit. num. 10. Pall. c. c. 8. n. 18. & apud illum Suar. Bonac. & alii.

3. Secundam poenam esse laicæ sententiae, tenent Suar. Laym. ad c. c. *Quisquis*, Fagn. ibidem, etiam Host. Bellamer. Jo. And. etc. ita ut, dum textus dicit: *Per triennium suspendantur, eligendi tunc potestate privati*, &c. Sensus sit: Ipso jure hæc poenæ voce activæ pro hac vice, quominus hæc electione factâ per abusum secularis potestatis irrita, ad aliam procedere possint, & dein suspendantur ad triennium, Laym. loc. cit. ne si dicatur, esse sententia ferendam, utpote sequens & supponens suspensionem, efficeretque hanc sensum: Suspendantur per triennium, & tunc seu eo tempore, nempe per triennium sint privati, ut vult gl. in *altera respons.* quam sequitur Alb. hic in fine, & Pall. l. c. n. 18. citans plures alios: ne inquam, si id dicatur, admittendum sit illud minimè convenientis hinc canonis, nimirum posse Electores illos, antequam suspendantur, procedere ad aliam electionem.

Questio 283. Quenam sit pena electi consentientis tali electioni, qualiter extendenda, & à quo diffinibilis?

1. Respondeo ad primum, quod commode illius electionis (supra ipso jure irritæ) careat, & intelligibilis fiat, nec possit abire electionem ad aliquam eligi dignitatem, c. c. *Quisquis*. Porro est hæc poena laicæ sententiae, gl. hic v. *scilicet*, Laym. loc. cit. Fagn. loc. cit. n. 4. & c. citans Abb. Innoc. Host. Bugrio, etc. Pall. c. c. r. n. 15. citans Sayrum in *clero regia*, l. 5. c. 1. n. 26. Suar. etc. contra Barb. ad c. *Quisquis*, n. 7. & Bonac. d. 5. g. 4. p. r. nam licet verbum illud *scilicet* videatur futurum tempore, est tamen futurum immediatè; subauditur eodem adverbium tunc, Fagn. loc. cit. Bald. hic n. 4.

2. Responden ad secundum: Imprimis non rectè extendi poenam hujus canonis ad recipientes dignitatem de manu laici, ita ut hi vi hujus canonis reddantur intelligibiles (quidquid sit de eo, num ex praxi Ecclesiastica, aliter canonibus hoc casuone antiquioribus ante poenam incurrat, ut arbitrat Laym. loc. cit.) Suar. loc. cit. d. 31. f. 3. n. 4. Pall. loc. cit. n. 27. contra Abb. Fel. Azor. etc. Quos citat & sequitur Laym. In poenabilibus enim non est extensio facienda casus ad casum, etiam si alter casus continet gravius peccatum; cum sæpe leges minora peccata puniant, vel quia frequentiora, vel quia occasiones scandalosum. Unde etiam contra poenæ aliorum canonum constantem recipiendum immediatè dignitatem de manu laici, v. gr. excommunicatio, non rectè extenditur ad consentientes electioni suæ factæ per coelectionem laicos. Dein non rectè extenditur ad beneficia alia, quæ dignitates non sunt; lex enim poenalis extendi non debet ultra clara verba; hinc tamen talis manet eligibilis ad canonicam etiam Ecclesiam Cathedralis, ad beneficia curata, etc. Laym. loc. cit. n. 7.

3. Respondeo ad tertium: Dispensare possit in hac intelligibilitate Episcopus, Innoc. Abb. Imol. Felin. quos citat & sequitur Laym. si enim canone permittente dispensationem non exprimitur, quæ dispensare possit, dispensare poterit Episcopus, ne alia frustra adhibeatur verba illa permissiva dispensationis; eam constat, Papam dispensare posse, Laym. Barb. hic n. 4. Borrio, etc. ad c. *si clericus de adult.* Azor. Bonac. etc. quos citat & sequitur Pall. loc. cit. n. 26. contra Fagn. loc. cit. n. 8. perbabiliter sententem contrarium, ut quod poena hæc intelligibilitatis imposita sit à Concilio generali, in cujus lege non dispensat Episcopus, neque etiam in c. c. canonem tam permissum dispensatio, quæ prohibetur, ne sine dispensatione promoveatur. Porro censetur Papa tacite dispensare in dicta inhabilitate, si talem provideat de illa dignitate, in quam he intus rati electus; focus est de inferiore Papâ, qui non censetur dispensare in hac habilitate, etiam possit, nisi scilicet præmisisset cognitionem super causâ dispensationis, Abb. hic n. 2. Azor. p. 2. l. 6. c. 4. q. 28. citati à Pall. l. c. n. 26.

Questio 284. Quenam sint pena eligentium scienter (vel etiam cum ignorantia directè voluntaria, hoc est, crassa & affectata, intermittendo cum industria inquisitionem, ne defectus eligendi appareat; hæc enim ignorantia scientie equiparatur, Arg. c. ult. de clandest. desponsat.) indignum, hoc est, talem, qui à SS. Canonibus prohibetur eligi, v. gr. ob defectum ætatis, morum, scientie, &c.

1. Respondeo: Privatur voce activâ seu potestate eligendi pro ista vice tantum, & suspenduntur à beneficiis (non officiis, gl. & Host. in c. c. in causis, h. r.) per triennium eod. c. ubi licet solum fiat mentio de eligentibus indignum ad dignitatem Episcopalem, poenam tamen illam privationis locum etiam habere in eligentibus indignum ad prælaturas & dignitates inferiores, satis colligitur ex posterioribus iuribus, c. *eadem*, h. r. ibi gl. v. in *Ordinibus*, c. *perpetuo*, c. *quoniam*, h. r. in 6. ibi gl. v. *scilicet*, & Abb. num. 11. Adde Pith. n. 43. citans c. *eadem*, & c. *quoniam*, h. r. & Laym. in c. c. in *causis*, n. 4. & de *electis*, q. 63. quod dato poenam illam privationis in te communi non esse latam contra eligentes indignum ad inferiores Episcopatu prælaturas, sive Ecclesia collegiata sive seculari, sive regulari eligatur indignus prælati, Episcopos possit privare Electiones pro ista vice jure eligendi, & ipsemet jure devolutionis provideat illi Ecclesie de Prælato. Secus tamen est de poena suspensionis, quæ solum incurritur ab eligentibus scienter indignum in Episcopum, ut expressè habetur, c. *Si compromissarius*, h. r. in 6. Ubi etiam hæc poena suspensionis ab eligentibus indignum incurritur solum quod beneficia, quæ obtinentur in Ecclesia, in de pro qua facta est electio, utpote, quam eligendo indignum specialiter offendunt, c. c. *compromissarius*, Abb. in c. c. in *causis*. De cæterò utraque poena est laicæ sententiae, seu incurritur ipso jure, Pith. n. 43. ad h. r. Primum habetur c. *quoniam*, h. r. in 6. & c. *invenit*, h. r. juncta gl. v. *nullam*. Secundum c. *Si compromissarius*. Porro qualiter easdem poenas incurrant confiteres indigni, vel confirmantes electum indignum, Vide apud Pith. à n. 43. & seq.

Questio 285. An, qui alium eligi ad prælaturam, in qua obtinenda illum simoniam commississe novit, præter dictas poenas incurrat adhibere aliam?

Respondeo: Præter triennium, quo talis suspensus est à beneficiis, qui in illa Ecclesia jam obtinuerat,

esse inhabilem ad dignitatem vel beneficium aliud in illa Ecclesia (non verò in alia) obtinendum, e. per inquisitum, h. e. Verum ista inhabilitas ad beneficia obtinenda accessione sequitur ipsam suspensionem à beneficiis obtentis, ideoque etiam secundum illam regulam, & restringi debet dicta inhabilitas, nimirum respectu beneficiorum obtinendorum in illa Ecclesia tantum, c. ord. Abb. ibi, n. 1. Poth. n. 44. b. t.

PARAGRAPHUS V.

De qualitatibus eligendorum.

In præfati quæretur de iis solum qualitatibus, quas specialiter respicit electio; actum enim est fusc in prima parte de ceteris, quæ in quolibet promovendo ad prelaturas & beneficia, sive per viam electionis, sive per viam presentationis, & institutionis, ac etiam libere collationis requiruntur; puta de aetate, sanitate & habilitate corporis, scientia, legitimitate, libertate, monogamia, hujus, electricitate, sacris Ordinibus, carentia censurarum & infamie, &c. Unde in præfati via aliud superest examinandum, quàm de voce passiva privatis, de reiectis semel ab electione, de indistinctis ab eligendis, de extraneis, seu qui non sunt de gremio, de non professis respectu dignitatum regularium, an sint eligibiles. Unde fit

Questio 286. An ipso jure privatus vocis passiva, vel redditus inhabilis ante sententiam declaratoriam criminis (de privato enim per sententiam, vel etiam per sententiam declaratoriam; quòd commiserit crimen, pro quo lata est pena privationis vocis passiva, constat cum ab electione excludendum, ejusque electionem esse evidenter nullam) possit ab electione excludi vi, & impediri, ut eligatur. De cetero enim dubium non est, quin Electores prohibitu suo possint talem, ut & quemcumque alium nolle eligere?

Respondeo: Negativè, scilicet neminem unquam excludi posse, præsumendo, quòd fit voce privatus, aut inhabilis redditus, nisi servata forma iudicii sui privatus voce, vel declarans reus criminis per sententiam (& quidem talem, quæ transierit iam in iudicium, seu quous effectus non sit subsensus per appellationem; privatio enim vocis passivæ non est censura, quæ non suspenditur, Suar. de reh. co. 4. rr. 2. l. 2. c. 21. n. 13.) eum sit adhuc in possessione sui iuris & eligibilitatis, quæ per vim privati nequit, Pass. cit. c. 25. n. 600. ubi etiam, & n. 602. ait: Superiores non posse ex propria scientia vel arbitrio talem excludere ab electione, aut nec præcipere Electoribus, ne talem eligant, nisi ordine iudiciario præmissis eum per sententiam (ad quam ferendam specialiter requiruntur iudicia ream convincentia, Sigism. à Bon. dub. 91. n. 4. Pass. n. 601. illiusque clarior, & interrogatio, Clar. l. 1. §. 8. §. fin.) vel privi voce, vel declarante, eum commisisse crimen, cui annexa est dicta pena privationis ipso facto, cum, licet Prælati regulares in iudicando non ita sint adstricti apud iudicem, servare tamen debeant iustitiam, Clar. sup. de verb. signif. Abb. in c. dilectus. Nav. l. 2. c. 1. de sent. & re iudic. Rodriq. Sigism. à Bon. dec. apud Pass. qui etiam n. 603. dat rationem dispensationis, cui superior, etiam extrajudicialiter informatus de Electi infamia, possit eundem repellere à confirmatione; non verò sic possit eum excludere ab electione, quia nimirum confirmatio, non autem electio commissæ est arbitrio Superioris.

Questio 287. An Electores præcisè ratione privationis vocis passivæ, nondum de-

clarate per sententiam, teneantur in conscientia talem excludere (intellige) negativè, nimirum non eligendo?

Respondeo: Negativè, talis enim privatio censetur illis occulta; quia non constat illis de ea iudicè, Pass. n. 604. quin etiam peccabunt contra iustitiam vel charitatem, si præterito talis delicti ad hoc occuli, illud manifestando, illum non eligant. Nihilominus quandoque per accidens tenebuntur talem non eligere, ratione omnium scandalis, dum de delicto est diffamatus.

Questio 288. Ad inhabilis ipso jure, aut privatus ipso jure voce passiva, ante sententiam declaratoriam teneatur in conscientia non consentire electioni, aut confirmationi; vel si consenserit, & receperit Prælatum, illi renunciare?

1. Respondeo primò: Quæstionem hanc gravissimam pendere ex generali illa, num lex poenalis latæ sententiæ ferat secum executionem, oblique in conscientia ad exequendam poenam ante sententiam declaratoriam criminis, de quo vide Suar. de LL. l. 1. §. c. p. Sanch. de matr. l. 9. d. 30. & l. 2. sum. n. 39. Pass. cit. c. 25. q. 17. Negativam, exequendo censuras, præterquam poenitas tenent idem Pass. Sanch. Laym. l. 1. rr. c. c. 1. Mol. de i. rr. 2. gl. 96. Sa. v. f. f. c. Sylv. v. Affinitas, n. 4. Covar. l. 4. decr. p. 2. c. 3. §. 1. n. 10. &c.

2. Respondeo tamen secundò breviter in specie ad quæst. propositam negativè; sic in terminis propriis de pena privationis vocis activæ & passivæ, tenent Gran. p. 2. contrav. 7. rr. 3. p. 1. d. 13. c. 2. n. 15. Mol. loc. cit. n. 8. Armit. v. lex, n. 1. Calde. de elect. prælat. l. 1. n. 20. Peyr. in subd. q. 2. c. 2. §. 11. conc. 3. Ball. v. pena, n. 7. Castrop. p. 1. rr. 4. d. 4. p. 4. n. 4. Dian. p. 1. rr. 19. res. 24. De pena verò inhabilitatis in terminis, præter Mol. Ball. Peyr. loc. cit. Sanch. in decal. l. 2. c. 39. n. 32. Navar. Villalob. Lezan. & plures alii cit. à Pass. n. 616. Quinimò semper delictum sententiam declaratoriam criminis, etiam si lex imponens poenam non tantum intat particulis illis: *ipso facto*; sed aliis expressioribus, v. g. *Abique declaratione*, ante omnes declarationes. *Abique ulla superioris decreto*, *universum sui sententia*, &c. dictaque peritulis: *Abique declaratione*, *aliis rursus intelligi solum de declaratione poenæ*, tenent Covar. loc. cit. n. 10. Less. l. 1. c. 25. n. 63. Valsq. p. 2. g. 96. a. f. d. 170. c. 4. n. 24. Peyr. loc. cit. Lezan. Rodriq. Lopez, dec. ch. 3. Pass. num. 627. contra Sylv. loc. cit. Azor. n. 3. l. 3. c. 7. g. 6. atque Mol. loc. cit. leges imponentes poenam ipso facto requirere ad executionem poenæ sententiam, nisi verba loci meridiani clariora contrarium importent.

Questio 289. An is, qui semel reiectus ab electione, seu cuius electio, non ob vitium electionis perperam instituta, aut electorum, v. gr. excommunicatorum, sed proprium persone electæ, semel casta fuit, maneat deinceps ineligibilis ubique?

1. Respondeo primò: Si crimen à persona electi commissum circa ipsam electionem, aut effectum illius, videtur manere ineligibilis, usque dum eum eo dispensetur, Laym. in c. Super eo, de elect. n. 2. v. gr. qui canonice curavi se eligi, aut promoveri, de quo q. post hanc 1. item qui per abusum secularis potestatis passim est se eligi, aut habere e. Quirinus, de elect. Verùm de tunc vitium fuit ipsius electionis, cum illa perperam instituta. Item cuius casta electio, quia ante acceptam confirmationem se administrationi prælatum intravit, Laym. loc. cit. juxta c. Qualiter, de elect. & gl. n. 1. Nijst.

2. Respondet secundò: Etiam dum crimen commissum extra electionem, seu independentem ab electione (sua limitatione) tamen dandum q. seg.) semel propterea reiectus manet deinceps ineligibilis, c. super eo, de elect. Fel. in c. super his, de accus. Sylv. v. electio, g. 14. Mitam. to. 2. q. 23. c. 11. Peyr. in sub. q. 1. c. 31. g. 2. Pass. cit. c. 23. n. 634. licet enim quod per hoc, quod ob vitium proprium repellatur ab electione, non incurrit infamiam iuris, c. 1. de excep. gl. Ab. Bald. in c. Super eo, b. 1. (sententia enim lata per viam exceptionis non infamatur; neque enim, dum alicui obijciat crimen, & probatur excipiendo, ut repellatur ab aliquo actu legitimo, puniri potest pœna ordinatâ, v. g. infamia iuris; cum vi talis sententia satis puniatur per repulsum ab actu legitimo) remanet tamen infamia infamiae facti, propter quam, si infamatus suspensus debet ab officio haberi, donec se purgaverit, Argumento c. 2. & c. inter sollicitudines, de purgatione Cas. multum magis impediti debet, ne benevolentiam non habitem acquirat; adeoque ab electione (idem est de presentatione, collatione, aliâve promotione, Pass. n. 635.) repelli, non secus ac relictis à testificando, dum el probatur crimen, propter quod semel reiectus fuit; quod addo, quia non sufficit probari, electionem ejus semel cassatam fuisse, sed requiritur, ut insuper probetur eam cassatam ob crimen ei probatum, vel sententiarum per sententiam, quæ transierit in iudicatum, & non consistit de penitentia illius reiecti sufficere, Pass. n. 634. Mâ/eque etiam dicitur, ad repellendum eundem à nova electione sufficere, quod probetur infamia absque eo, quod probetur crimen; eum nequeat probari infamiam facti orta ex ista repulsa, non probato crimine, sed quod reiectus fuerit ex tali delicto, Pass. n. 636.

Questio 290. An igitur semel reiectus maneat quoque perpetuo ineligibilis?

1. Respondet primò: Si reiectus fuit ex crimine plene probato, manet ineligibilis, usque dum infamiam hanc natam ex hac repulsa, utpote quæ facti est & temporaria, pœnendo de crimine, ob quod repulsiis, aliisque beneficiis sufficienter diluerit, & de hoc consistit, Pass. n. 637. Laym. tamen in c. Super eo, de elect. n. 2. ait: Est textum juris expressum nullum habeamus, vi cuius talis post plene emendatum & sublatum crimen vetetur denuo eligi, aut promoveri, quia tamen AA. argumenta. cit. c. Super eo, sic docent, ut Abb. in cit. c. n. 4. (extendens idem expressè ad presentationem & collationem) Host. in sum. tit. de elect. §. si quis eligendus, n. 10. Ideo in praxi retinenda est ea doctrina, quod repulsiis ob crimen iterum eligendus, aut promovendus non sit, nisi Superioris dispensatio præmissâ cognitione de præfati habitate personæ accedat, idque confirmatur ex c. post transit, de renunciatione, ubi: Si quis propter criminis conscientiam prolatur renunciarit, aut renuntiare coactus, vel depositus fuerit, iterum eligi non potest. Ratio hujus est, quod per ejusmodi ob crimen commissum, factam repulsum, renunciationem, depositionem estimatio illius non parum graveat, ut nova electio, xui promotio noo ita facile permittenda, Laym. loc. cit.

2. Respondet secundò: Si reiectus fuit ex crimine presumpso, dum postea purgaverit se, non est à secunda electione repellendus, Pass. ib. Peyr. in sub. q. 1. c. 31. g. 2.

3. Respondet terciò: Si reiectus fuit ob defectum, qui non est crimen, v. gr. quia ob circumstantias extrinsecas non expeditur illi tunc, vel pro tali loco/eligere, vel confirmari, manet eligibilis pro alio tempore vel loco, ubi cessant dictæ circumstantiæ. Item si reiectus ob infamiam, c. cessante erit eligibilis; in quo casu spectabit ad electum probare, se sanatum, si morbus fuit ex durabilibus, v. gr. amenia, aliis si morbus fuit ex illis, qui durare oio non solent, & non facile curari, spectabit ad excipientem probare modum ad hoc durare, Pass. n. 640. Peyr. loc. cit. Laym. ad c. Super eo, de elect. num. 1. citans

Rodrig. regular. 99. to. 2. q. 14. n. 5. Imol. Jo. And. Barrio in cit. c. Super eo, & scriptum Theol. mor. tr. 5. p. 5. c. 7. num. 2. C. 3.

Questio 291. An dum simpliciter cassata fuit prior electio, nulla reddita ratione, cur cassetur, num ex vitio persone, num ex vitio forme, reiectus maneat infamis, & ineligibilis?

1. Respondet primò: Ubi confirmator agit ex officio, & medioprocesso, dum, si oppositum fuit contra personam, & electio cassata, presumitur ex vitio persone, & sic reiectus manet infamis & ineligibilis; si verò exceptum fuit solum contra electionem, presumitur cassatio facta ex vitio forme, ut etiam, si oppositum fuit contra personam & electionem; cum in odiosis faciendi fit benignior interpretatio, Abb. & Bald. in c. Super eo.

2. Respondet secundò: Dum confirmator agit ex boni viri arbitrio, & principaliter in intuitu boni communis, electio jura non acquiritur electione, ut fieri solet apud plures regulares, ubi ex decreto cassationis non constat de causa cassationis, neque ex processu, qui non formatur, dum confirmatio est arbitratia, neque ex oppositionibus contra personam electam, utpote quibus talis Superior potest non moveri, & aliunde etiam nullis opponentibus contra personam, ex rationabili causa cassare electionem, tunc inquam præsumi debet electio cassata ex defectu electionis, vel ex motivo non concernente delictum, nisi aliud probetur, Pass. n. 641. qui tamen etiam n. seg. ait, quod in suo Ordine, ubi Provinciales procedentes extrajudicialiter, & ex arbitrio boni viri cassant electiones nulli additi causâ; cum sæpe non expedit, ut explicant, se cassare electionem vitio persone, utpote quod judicialiter probatum non est, nisi Provincialis expressè dicat se cassare electionem ex vitio non servare formam, vel rehabilitet Electum, non debeat Electores enodum amplius eligere, absque eo tamen, quod per hoc repulsiis maneat infamatus; eum esse potuerit, ut cassata sit electio ex conditione personæ eum non infamante.

Questio 292. An electio cassata vitio electionis noceat electo?

1. Respondet negativè, ita expressè cit. c. Super eo. Excipitur tamen hic unus casus, dum electio celebrata est in discordia, Electoribus habentibus plures electiones, quibusdam nunt, aliis alium eligentibus; cassatis enim illis electionibus, uterque electus pro illa vice, & in ista Ecclesia tantum est ineligibilis, uti & licet inconfirmabilis (ita tamen, ut, si dein alter eorum eligeretur, electio non esset ipso jure irrita, & si confirmaretur, confirmatio esset valida, Pass. n. 645.) ob vitandum scandalum & discordiam, c. Super eo, & c. Considerandum, de elect. ibidem. Abb. n. 1. Barrio n. 9. Sigism. à Bon. dub. 96. n. 4. nisi dein unus eorum unanimiter eligeretur, cessat enim tunc causa prohibitionis, c. Cum crissante, de appell. & l. generaliter, de sacrosanctis Eccl.

2. Addendus tamen & alter casus, dum nuntum electio vel promotio irrita vel cassata fuit, non ob aliud vitium personæ, sed ob intercedentem simoniam, ita ut vel hoc ipso electus vel promissus reddatur incapax illius, & etiam alterius beneficii, c. Super eo, de elect. Laym. ibid. n. 1. Idque etiam, licet simonia interveniat, electio non proviso ignorante, adeoque sine culpabilibus, præterquam si accedat dispensatio, Laym. ibid. n. 5. citans c. 1. causa. l. q. 5. c. Nobis, de simon. c. penult. de electio. & scriptum Theol. mor. l. 4. tr. 10. c. ult. §. 7. n. 73.

Questio 293. Num valida sit, & licita electio extranei, seu qui non est de gremio Capituli?

Capitali vel conventus, aut respectivè de civitate, diocesi, provincia?

1. **R**espondeo ad primum: per se & de jure communi, si aliud non obstat, valida est, & confirmanda electio extranei facta à majori parte. *c. cum inter. b. i. ibidem.* gl. Barb. n. 2. §. 6. Innoc. n. 2. *c. cum nobis. c. in causis. de elect. D. Th. 2. q. 63. a. 2. ad 4. Felin. in c. licet tunc. de simon. Garc. de benef. p. 2. c. 9. n. 5. Pass. cit. c. 23. n. 649.* Secus est, ubi speciale statum vel consuetudo habet, ut electio extranei sit ipso facto irrita, vel etiam ad instantiam alicujus caltandis; sine dubio enim tunc talis electio irrita erit, aut irritanda. *Pass. loc. cit.* nisi forte ex eo, quod statum tale vel consuetudo ordinatur in utilitatem & favorem eorum, qui sunt de gremio, hi huic juri suo renunciare possint, eodem statuto vel consuetudine id non prohibente; tunc enim eligendo extraneum, huic juri & favori suo renunciare censentur, proindeque talis electio tenet. *Abb. ad c. ne pro defectu. de elect. cit.* si Pass. autem, nihil in tali lege vel consuetudine dispensationis fuerit, quod possit Inferiorem Papam, si auctoritate Apostolica fientia non sit, & vel maxime Capitula generalia regularium, ut possent quibus, uti competeret ferre leges, & latas, aut etiam consuetudines abrogare, ita etiam in eisdem dispensare, docet *Pass. n. 236.* contra *Sigism. loc. cit. n. 4. Rebuff. in praxi tit. de dispens. cum regl.*

2. **R**espondeo ad secundum: cunctis paribus, potest scientia, prudentia, experientia regendi, bonitate morum, aliisque, quæ ad Officia Ecclesiastica necessaria sunt, cum non sit injustitia, eligere extraneum, aut ei conferre beneficium præ intraneo, minus tamen decens & honestum est, cò quod, qui de gremio, vel diocesi, utpote magis notus, adeoque talis, de cujus idoneitate securus cognoscitur potest. *Abb. in c. scriptum. de elect. Atrani. v. electus. n. 22.* (ubi illud incidenter notandum ex *Sigism. de Bononia. loc. cit. n. 3. Pass. n. 651.* rutilius eligi dignum, de cuius idoneitate & dignitate certò constat, quàm digniorem, de cujus maiore dignitate habetur solum probabilitas) meliusque notens suos, & regulariter magis diligens Ecclesiam & communiatem, cujus jam antè membrum erat, quàm extraneus, fœliculique g. bernatus, bonitque Ecclesie impendens curam, & facilius ad redituendum inducendus rectè præsumitur. *c. nec emerit. c. nulla ratio. dist. 61. D. Th. loc. cit. Abb. in c. bona. q. de postul. n. 16. Pass. n. 650. & 652.* Atque ita hæc conditio, esse de gremio, vel esse ejusdem diocesis, ad hoc, ut hinc præferatur quis alteri, non nudè secundum secundum se considerata est; sed quatenus ex ea speratur major utilitas Ecclesie, cui providendum est vel etiam spectatur majus quoddam illius meritum, ortum ex eo, quòd Ecclesie illi jam deserviverit, laboribusque pro ea perpassus sit. *Pass. n. 653.* ubi etiam ait, dictam maiorem honestatem locum quidem etiam habere in regularibus, si loquamur de extraneis respectu conventus vel provincie (nam à tota religione extraneus est ineligibilis ad illius prælatum) solum cum propositione aliqua; cum aliis qui eandem religionem proficentur, licet in distantissimis provinciis & conventibus habitent, consueant velut unam diocesim, & de vivant quæ sub uno Episcopo, maiore unione specialium legum, quàm Clerici alii diversarum diocesim inter se conjuncti.

Questio 294. An Superior, ad quem vel jure ordinario, vel ex devolutione pertinet conferre beneficium vel prelaturam, possit illam conferre extraneo?

Respondeo primò: licet beneficia conferre originarius & filius patrimonialibus, tam ab Ordinario, quàm Papam, honestissimum sit & æquissimum, concernatque idipsum bonum publicum. *Loth. l. 2. q. 39. n. 26.* de quo vide etiam *Card. de Luca de benef. d. 69. n. 12.* & *Corrad. l. 2. c. 10. n. 38. a. 1. 43.* quantum est de se & de jura communi, omnibus aliis habilibus, undecunque sunt, beneficia conferri possunt. *c. ad de-*

corem. de institut. & gl. ibi. v. undecunque. & Abb. n. 4. Caltrop. de benef. d. 4. p. 9. n. 1.

Respondeo secundo: nbi adest lex (quales tamen leges & qualibet alia statuta secularia, ut effectum habeant, debent à Papa approbati; aliis enim eorum dispositio non tenet, utpote in materia Ecclesiastica & contraria juris communis dispositioni. *Caltrop. loc. cit.*) vel consuetudo id prohibens, Superior talis inferior Papam (de hoc enim esse non potest questio, cum possit, undecunque voluerit, providere Ecclesie. *c. bona 23. de elect. spectetque ad eum plena dispositio beneficiorum. c. 2. de prob. in de & nullà censi- catione Pontificis sui Concilii ligetur. c. significasti, & c. summus. de elect.) tenetur non promovere extraneum. *Abb. & Host. ad c. ne pro defectu.* (nisi forte non adesset de gremio vel diocesi idoneus, quia providere de digoo & idoneo est juris naturalis & divini, contra quod lex nulla naturalis aut consuetudo valet. *Pass. n. 660.*) quin &, ubi Collegium vel diocesis juris haberet, ut ejus beneficia non conferantur extraneo, promotio extranei est contrajuristiam communitariam, & invalida. *Pass. n. 659.* De cætero ubi, qui sunt de Collegio, & renunciare possunt juri suo, poterunt tam ipsi eligere, quàm Superior de eorum consensu promovere extraneum, vel etiam non requisito eorum consensu, dispensando in illa lege, si eo ea dispensare potest, promovere extraneum. *Pass. loc. cit.* Poterò, ut quis dicatur naturalis seu oriundus ex tali diocesi, provincia, regno, in ordine, ut capax sit beneficii requirentis hanc conditionem, ut quis oriundus sit ex tali vel tali loco, sufficere, quòd ejus pater in tali diocesi, provincia vel regno natus sit, quia à nativitate propria vel paterna oriundus quis dicitur, juxta *Jason. in leg. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. n. 12.* *Caltrop. loc. cit. n. 2.* etiam *Mandol. ad reg. Cane. 16. q. 40.* Bacti. relat. pluribus aliis. *de pot. Episcopi. alleg. 4. n. 6.**

Questio 295. Quid sit in hoc circa Prioratus aliisque beneficia Regularia, nita vel incorporata alicui monasterio vel Abbatia?

Respondeo: Ea, etiam si sint simplicia, conferenda solum iis, qui monasterio illi principali incorporati sunt. *c. cum sing. de prob. in 6. Franc. ib. n. 1.* ita ut alii ea recipientes ipso jure sine ineligibilibus; superiores autem conferentes ea externis, pro illa vice privari sint potestatis disponendi de illis beneficiis; unde, dum Superiores volunt extraneum majus idoneum providere de tali aliquo beneficio, debent illum prius assignare illi monasterio, & facere, ut ad illud pertineat, & sic eum instituere. *Pass. n. 661.*

Questio 296. Num valida sit electio sui ipsius?

Respondeo negativè. *c. in scripturis. §. q. 1. c. ex frequenter. de c. fin. de institutionibus. Abb. in c. gratiam. de postul. Navar. de elect. consil. 6. n. 6. Sanchez. l. 2. opus. c. 2. dub. 23. n. 4. Pass. cit. c. 25. n. 664.* tenetque hoc ipsum, etiam si quis electi dignior, & iustior, se electurum dignetur. *Sylv. v. elect. n. 19. Pass. num. 666.* Extendendumque etiam idipsum est, ut nemo etiam possit seipsum instituere. *cu. c. fin.* Sed nec patetis præferre seipsum, *c. per nebram de prebatione. Sylv. v. prebationis. q. 7. n. 3.* nisi forte ad beneficium, quod nec curam nec personatus, nec est dignitas habens honoratam Ecclesiam magnosq; redditus. *Lambert. de prebatione p. 1. l. 2. q. 8. n. 2. num. 2. Sanchez. loc. cit. n. 3.* contra *Pass. loc. cit. n. 664.* De quo tamen vide dicta super de præbatione. Nihilominus poterit seipsum quis eligere hæc ratione, consentiendo nimirum electioni de se factæ ab aliis, ac ita transire hoc suo consensu in suffragium, augendo numerum suffragiorum, ut jam major pars Capituli ipsi suffragetur, non enim censetur quis ambitiosus, dum videns se hoc modo vocatum à confratribus consensu electioni suæ. *c. cum in jure. de elect. Abb. ibid. n. 1. Innoc.*

Innoc. 4. Quod tamen solam locum habet, ubi electio fit per vota publica (alias enim sic quis nequit, quod ab aliis in electum vel ubi admittitur accessus post publicationem scrutinii (postquam alias regulariter nihil agitur, & datum votum est invalidum, c. *Quia propter*, de elect.) poterit tamen tunc juxta Abb. loc. cit. electus, si in scrutinio nominasset alium, ab eo recedere, & electioni de se factæ consentire.

Questio 297. Num ad hoc, ut eligi quis possit in Superiorem regularem, requiratur clericatus?

Respondeo: Negative, loquendo nimirum per se, Pass. c. 25. n. 344. ex natura enim rei, & per se simpliciter ad regimen religiosum & regulare non est necessaria in Superiore potestas jurisdictionis (quæ est potestas de publico introducta, dicendi ius, sententiandi, statuendique quod æquum est, ligandi, solvendi, puniendi in foro contentioso, &c.) sed sufficit potestas dominativa spiritualis & paterna, quæ competit Superioribus regularibus ex voto obedientie supra subditos suos, ut eos secundum regulam dirigant in viam æternam, Pass. loc. cit. Patetque id ipsum, non tantum in Abbatibus, aliisque antistitibus monialium, quæ licet sufficientem potestatem gubernativam velut materiam habeant, carent tamen jurisdictione spirituali propriè tali, D. Th. 1. 2. dist. 21. q. 2. n. 1. ad 1. Suar. tom. 4. de relig. tr. 2. l. 2. c. 1. n. 3. sed & in Abbatibus antiquorum Monachorum, Antonio, Hilario, &c. qui non erant clerici. Sumunt ea ipsi, S. Hieron. ad Elvador, & 4. ad Rusticum, quæ referantur dist. 16. q. 1.

Questio 298. An, ut quis eligatur vel promoveatur in Prælatum, vel Superiorem regularem, necesse sit esse professum, & quidem expresse, & in eadem religione, ac ita, ut alias electio, vel promotio sit ipso jure nulla?

1. Respondeo ad omnia affirmative, Abb. in c. Cum monasterium, de elect. n. 2. ibid. Bald. & Innoc. Barb. ad c. Nullus, de elect. in 6. n. 2. & ad Trid. sess. 26. c. 21. de regular. n. 1. Suar. de relig. tr. 3. l. 6. c. 2. n. 18. Tymb. in 1. d. 1. q. 11. Pass. c. 25. n. 345. citans plures alios. Primum habetur c. Cum causam, de c. Cum ad nostram, de elect. Secundum c. Nullus, de elect. in 6. Putant tamen Laycoz de elect. c. 16. n. 118. Abb. & Jo. And. cit. à Pass. n. 346. sufficere professionem tacitam, ut quis per postulationem vel etiam collationem, aliamve provisionem distinctam ab electione obtineat prælatum regularem quod cu. c. Nullus, utpote personale, extendi non debeat ultra hoc quod sonat. Tercium habetur in clem. 1. de elect. Quantum, uti & priora tria, ex Trid. sess. 25. c. 21. de regul.

2. Quod verò his canonibus constitutum de viris, idem in monialibus locum habet, c. Indemumtibus, de elect. in 6. Adeoque firmiter hæc tenenda sunt. Ut dum in conventu, vel religione non esset professus vel profectus, quis eligi posset, adhuc à nullo inferiori Papa, eo in consilio, fieri posset, ut eligatur alia persona digna ex alio Conventu vel religione cum cu. clem. absolute decernatur cum decreto irritante, ut regularibus non præficiatur nisi regularis ejusdem Ordinis, Sigism. à Bon. de elect. dub. 17. n. 4. Suar. & Pass. loc. cit.

3. Porro intelligenda hæc sunt, dum dicte professiones regulares conferuntur in ritibus; sicut enim est, dum conferuntur in commendam; via enim commendæ beneficia secularia regularibus, & regularia secularibus, etiam si suos conventus habeant, & in eis viget regularis observantia, à Papa donata obtineri possunt, Fagn. in c. Cum ad nostram, de elect. n. 1. & seq. quod ipsum non improbat, aut prohibet Trid. quin potius tacite admittit, dum pro-

hibendo secularibus conferri beneficia regularia, adiecit hæc verba: *In omnibus*; & quavis scilicet 25. c. 21. cavet, ut monasteria habentibus suos conventus, quæ tunc commendata reperiebantur, præferantur regulares ejusdem Ordinis; uti & iis, quæ impossibile vaeantibus. Ea tamen non dicit præceptivè, ut tenet Roma, sed solum consensivè & optativè, declarat S. Congregatio, ut refert Fagn. n. 10. iura quem nihilominus verè præcepit statuit, ut, qui ea monasteria, quæ sunt veluti capita Ordinum, (quale v. g. est Cistercium respectu Ordinis Cisterciensis) in præsentim commendam obeunt, intra sex menses religionem istorum Ordinum solemniter proficiantur, vel eis cedant, aut aliis commendæ illi ipso jure vacare cessentur, nisi sis eis de regulari successore provisum. Vide etiam apud eundem num. 14. quid in genere de monasteriis in commendam dandis, statuerit Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 19.

Questio 299. Quantum tempus à professione requiratur, ut quis eligi possit in prælatum religionis?

Respondeo: à Trident. loc. cit. c. 7. in monialibus requiri ad minimum 5 annos à professione, ut eligi possint in Abbatissas & Priorissas. Pro viris vero neque à Trid. neque à reliquo jure communi certum tempus statuitur est; quare non prohibetur (nisi aliis obstitit specialia statuta Ordinis) statim à professione eligi in prælatibus regulares, modo sufficienter in observantia Ordinis instructi, & alias qualitates requiritas habeant, Abb. in c. Cum in causis, de elect. n. 6. Pass. n. 348. Neque non casus ille, qui aliis excipitur c. Officiu, de elect. nimirum, dum quis sit religiosus, & mox proficiatur, & sic eligatur in prælatum, locum habet; cum ex præscripto Trid. nemo admittatur ad professionem, nisi post explesum annum probationis. Quod si tamen talis tam repenti à professione electus non foret sufficienter instructus in observantia sui Ordinis; uti & si iustè præsumeretur in tali ambitio, electio ejus (etiam non esset ipso jure irrita, Suar. in 4. de relig. tr. 1. l. 2. c. 3. p. 7.) foret tamen ad minimum irritanda, vi c. Officiu, Abb. ibid. alique. Pass. n. 348.

PARAGRAPHUS VI.

De vocatione, & vocandis ad Electionem.

Questio 300. Cujus de jure vel consuetudine sit convocare Electores?

Respondeo: Id generali regulâ definitur non posse, cum diversæ sint electiones; 1. alia Episcoporum, alia Prælatorum secularium, alia regularium, diversarumque regionum, religionum, collegiorum hac in re statuta & consuetudines. Quod si non addit, ad quem de jure vel consuetudine id spectet, & deuter aliis in Collegio primus (quo nomine sine addito Prælatu intelligitur primus ratione dignitatis, quippe propterea alios præcedat, & in aliis collegiis primam vocem habet, Felin. in c. 1. de major. & obediencia n. 1.) ad eum; vel si talis non deret, ad antiquiorem, non ætate, sed servitio vel professione, id pertinet, Sigism. de Bon. de elect. dub. 1. num. 1. r. Pass. c. 1. n. 4. & 6. Porro in casu, in quo foret ad universitatem ipsam, seu Collegium spectaret convocare Electores omnes, disponereque de loco, & die electionis, v. g. dum is ad quem illi alius spectet, nollet eos convocare, & tamen Electores presentes judicarent, non esse differendam electionem, si major saniorque para moncat minorem absentem, obligabit eam ad comparandum, reddendo tam contumacem, si non compareat, Pass. loc. cit. n. 11. c. 14. n. 12. contra Abb. & Hosti. conformiter magis juri civili quam canonico (quod ut patet ex toto tit. de his qua sunt à majore parte, vult minorem partem stare iis, qui

à majore parte decem (numus) requirunt ad hoc, ut duae partes Collegii sint simul congregatae.

Quaestio 301. Quinam vocandi sint ad electionem?

Respondeo: In genere omnes ii, qui debent, volunt, & possunt commode interesse electioni, c. *Ceram*, & c. *Quia propter*, h. t. & ibi, gl. Abb. Imol. & c.

Quaestio 302. Quinam intelligantur per eos, qui debent interesse electioni?

Respondeo: Omnes ii, qui de jure communi, vel ex consuetudine, vel ex speciali privilegio, aliove titulo ius habent eligendi, gl. in c. *Quia propter*, v. *qui debent*, Abb. ibid. n. 3. *De debent* namque non tam obligationem, quam facultatem ibi significat, Suar. de relig. re. 8. l. 1. apud Pass. cu. c. 1. n. 16. Vocandi itaque sunt, quantum est ex hoc jure, absentes, nisi forte aliud habeat consuetudo, ad quam sufficeret decennium, Tamb. de jure Abb. in c. *Ceram*, & c. *Cama*, h. t. Pass. loc. cit. n. 13. Secundò, qui licet à parte rei verum ius non habeant, sunt tamen in possessione eligendi (ita enim eligendi maxime sequuntur possessionem, c. in *Gregii*, & c. *querelam*, h. t. Abb. ib. n. 1.) pacifica, non habentes ius expellens contra se, etiam si moveatur illis questio super proprietate beneficii seu canoniciatus, gl. in c. in *Gregii*. Quod tamen non admittunt Sanch. l. 3. de *matrimo*, d. 22. n. 49. Pass. n. 14. Navar. Sylv. & c. citati à Pass. nisi accedat titulus coloratus, à legitimo Superiore collatus. Quin & quodam exstantibus non habentem titulum ad eligendum, nisi possit suo pacifica bonae fidei sit legitimè praescripta, Pass. ibid. Tertiò, quod hinc sequitur, tolerari excommunicati, suspensi, privati voce, & c. de quibus §. *praecedenti*, cum nonnulli non tolerati excludant iure eligendi, Pass. loc. cit. Quarti Canonici, adhuc coivati in aliqua religione, glan c. *benef. de reg. in 6*, Laym. c. 17. n. 5. apud Pass. n. 12.

Quaestio 303. Quid intelligatur per hoc: Qui volunt?

Respondeo: Ex his verbis deducere DD. non esse electores cogendos ad comparandum pro electione facienda, Abb. in c. *Quia propter*, h. t. Host. in *sum. cu. de elect. §. Qualiter faciunda*, n. 11. Quo tamen non obstante, si speculatus interest Ecclesiae (vel etiam sit consuetudo, aut statutum Collegii, quod etiam poenale rectè & conformiter juri fieri potest à capitulo, Laym. de *elect. §. 45*.) ut omnes, qui adesse possunt, astant, ad hoc compelli possunt; cum unusquisque invitus cogi possit, ut munus suo in-eumbar, dum bonum publicum hoc exigit, Abb. loc. cit. Tamb. de *jure Abb. d. 5. q. 3. n. 15*. Barb. loc. cit. Pass. n. 29. nimirum ab eo, qui electionis praesens est, habetque curam Electores convocandi, hic enim eo ipso etiam habet ius exequendi ex parte sua id, quod ad bonam electionem habendam est necessarium; multoque magis à Superiorem majoremque, qui uni universi saltem boni communis curam, sic etiam universi saltem jurisdictionem habent, Pass. n. 30. Aut etiam à capitulo vel decano in vi dicti statuti penalis; à quibus etiam poena illa, si modica est, potest inferri. Porò, dum dicitur, quòd Electores cogi possint, ut eligant, subintelligitur, per votum de se utile; cum data vota, et vocant, alba, vel alia inutilia, non sit eligere, Pass. n. 31.

Quaestio 304. Num igitur praescindendo à tali compulsionem, vel statuto penali, liberum sit interesse vel non interesse electioni, ferre vel non ferre suffragium?

Respondeo: Supposita infirmitate electionis, iure namque quilibet elector obligatur eligere; ius enim publicum, sive illud sit commune, sive particulare religionis alicuius à Sede Apostolica ap-

probata, adeoque concessio Apostolica (à qua omnibus, & sine qua nulli compertus ius eligendi canonice, Pass. n. 18) dans alicui facultatem ad aliquid necessarium ad bonum communem, hoc ipso illam obligat, & recipiens hanc facultatem, se ipsum ex iustitia quadam obligat ad illius usum seu exercitium, pro ut bonum commune possit. Estque haec obligatio maior vel minor, prout eligendi sunt magis vel minus necessarii ad bonum commune. Pass. n. 19.

2. Quomodo autem per accidens cessat quandoque haec obligatio, & tunc citare suo suffragio, nullum est peccatum, dum nimirum votum Electoris nulli potest esse imitari Reipubl. sed solum ad partem augmentum numeri eligentium, & eo scilicet, quòd iam vota reliquorum immutabiliter sint determinata ad unum; & altera verò parte magno damno Electori, si conerit, vel etiam accedat alii, Dian. p. 1. r. 3. de *pariam. resol.* 18. Bonac. de *consecrat.* d. 1. q. 2. p. 8. n. 8. Laym. de *elect. tit. 4. c. 18. n. 87*. Pass. loc. cit. n. 10. Ita quandoque est sub peccato mortali, dum nimirum Elector suffragio suo consensu potest magnam utilitatem communitati, quia v. g. sedare potest magnas discordias, vel indigenum, vel minus dignum notabiliter excludere; & quòd tunc munus suo desit cum gravi damno communitatis, Sylv. v. *electio*, q. 11. n. 15. Pass. n. 21. citam Card. Palloet. de *sec. consec. consue.* p. 5. q. 2. Molin. in *sum. re. 1. tr. 6. c. 16. n. 18*. Etiam: exinde imminet Electori grave damnum, (citam quandoque vitæ propriae, v. g. in casu posito à Pass. n. 22. quo eligendus esset in Episcopum haereticus, cuius electio aliter impediri nequiret, teneretur elector, si posset, etiam cum periculo vitæ suffragio suo ad impedire) dum nimirum damno illi propter à responderet damnum communitatis, Sylv. loc. cit. Tuncque hoc ipsum, quamdud Elector centus non est votum suum fore inutile ad tale grave damnum evitandum. Pass. n. 23.

3. Nec sufficit in simili his electionibus malis illis non approbare; sed necesse est, ut illas expresse reprobet Elector, & censetur enim aliis in istis casibus, qui loqui sentitur, & tacet, consentire. Segism. à Bon. dub. 14. n. 6. Rodriq. de 2. q. 14. d. 3. Pass. n. 24. Qui tamen ibidem contra Sylv. & Ledelm. ait, incertum esse, num talis Elector in illo casu temerarius suffragio suo teneatur ex iustitia ad restitutionem damni ex tali electione toti communitati; qui error non est, utrum teneatur ex iustitia communitativa eligere dignum vel digniorem. Poterò neque in casu, quo Elector esset peccator, & verè necesse, quem ex propositis, dum hi jam ab aliis eliguntur, debet eligere, licere enim suffragium omittere, contra Sylv. tenet & ostendit Pass. n. 25.

4. His tamen statutis, quia regulariter, & ut plurimum, & per se loquendo, adeoque ex genere suo non cedit in magnum damnum communitatis, quòd minus aliter non eligat, hinc renunciare vocis sine iusta causa, & ubi eligere non cedit in damnum eligentis, per se loquendo, & ex genere suo non est mortale, (etsi sit veniale, quia est dāficere à movere & officio sine causa) nec nec negligenter Capituli negligenter eligere; cum tunc id per se loquendo cedat in grave damnum communitatis; hinc enim satis obviare per hoc, quod praestantur, ut si Electores debito tempore non eligant, provisio facienda devolvatur ad Superiorem, Pass. n. 26. & 27.

Quaestio 305. Quinam intelligantur per eos, qui commode interesse possunt?

Respondeo: *To commode* respicere potius bonum Ecclesiae; adeoque intelliguntur, qui absque incommodo Ecclesiae vocari possunt, ita ut, si sine incommodo Ecclesiae vocare aliquem, v. g. quia necessitas accelerandi electionem ob periculum schismatis vel abusus secularis potestatis non patitur morem, vel quia ex illius vocatione imminet Ecclesiae damnum; vel quia bella vocare venit; vel quia, ut addit Pass. n. 33. versatur in loco, ubi gra-

ter pectus, cum vocare non sit necesse. Abb. *in c. quia propter. n. 5. & in c. eorum. n. 3.* Barb. *loc. cit.* Labor. *de Elect. c. 17. n. 12.* etiam de cetero adesse consuetudo vocandi omnes abentes; ubi enim imminet grave damnum Ecclesie, vim non habet consuetudo. Abb. Labor. *Pall. loc. cit.* Porro in dubio, non hic de nunc aliqui vocari possint sine damno Ecclesie, recurrendum est ad arbitrium iudicis. Barb. *de iure Eccl. l. 1. c. 10. n. 35.* Sylv. *v. electio. g. 3.* qui non est confirmator; ad eum enim solum spectat discernere post factam electionem, an aliquis non vocatus debeat & ponatur vocari, sed Præfatus electionis; ad eum enim immediate spectat videre, an hic & nunc abens vocari debeat & possit sine incommodo, cuius est vocare abentes, electionem contra dirigere, ne defectum patiantur. *Pall. num. 14.* contra Abb. Jo. And. de Butrio. Sigism. à Bon. *d. 8. num. 9.* & alios. Quamvis tamen, cum inter sit totius Capituli, ne propter absentium contemptum electio facta cassetur, non poterit, nec debet Præfatus in hoc puncto vel alio, quod communis electioni possit esse præjudiciale, aliquid decernere sine consensu majoris partis Electionis præsentium, *Pall. ibidem.*

Quæstio 306. Num ergo cessante gravi damno Ecclesie vocandi sint abentes omnes ex omni loco & distantia?

Respondetur: eos omnes & solos vocandos esse, præscindendum minimè à lege speciali vel consuetudine, quæ quandoque hanc distantiam determinat, v. g. ad eam unam seu iter, quo nuntius pedester (non die commode accedere potest) qui intra tempus electionis statum adesse possint, sive locus, & quo vocantur, sit intra provinciam, sive extra, sive ex necessitate, sive ex voluntate abint. Abb. *in c. Cum inter. h. c. num. 4.* Tamb. *de iure Abb. d. 1. q. 1. Pall. num. 31. & seq.*

Quæstio 307. Num vocandus sit, qui renuntiavit voci sue active?

Respondetur: Si ante electionem eum permittat huius renuntiationis, & vocem præstat (ut facere potest, etiam postquam hanc renuntiationem Superiori iam acceptavit; cum licet quis renuntiare possit iuribus sibi datis in propria utilitatem, v. gr. voci passivæ, non tamen jurebus ad utilitatem publicam concessis, ad quæ exequenda obligatur, quale est jus vocis active, adeoque locus est permissus illis Ecclesiæ de male facta hanc renuntiatione, *Gl. in c. Ecclesie vestra. h. c. & ibi Abb. Pall. num. 78. & 81. & apud illum Host. Sylv. Aug. & alii contra Sigism. à Bon. dub. 14. num. 7.* Labor. *de elect. c. 11. num. 38.* vocandus est ad electionem, ubi reassumptionem vocis sive Superiori, vel Capitulo sufficienter notificavit, & admittendus (in statu tamen & terminis, in quibusque invenit, dum ad Capitulum recte eligendi gratia, ita ut, quæ jam sunt sine illo gesta sunt, valida sint, & non reiteranda) etsi non vocetur, vel non admittatur rediens, etiam non facta præiudiciali notificatione, potest agere de contemptu, AA. *idem cit.* & *Pall. num. 85.*

Quæstio 308. Num Canonici jam ingressus novitiatum alicujus Ordinis, tempore novitiatu retinens suum Canoniciatum, adeoque jus eligendi, v. g. Prælatum Ecclesie, cuius est Canonici, vocari debeat ad electionem, ubi non nimis remotus est à loco electionis, sicut ceteri Canonici?

Respondent affirmativè Betrachlin. *de gabellis. p. 7. num. 56.* Mandell. *in casibus annalibus. n. 68. c. a. f. 197.* Archid. *ad cap. Beneficium. de regular. in 6.* etiam à Calthrop. *17. de benef. d. 6. p. 1. q. 1. num. 6.* P. Lauren. *Fors. Benef. Pars 11.*

ed quòd, ut ait Glus. *in c. c. Beneficium*, deterioris conditionis esse non debet, qui ad bonum alpiat, & religiosam vitam probat, ac præcipuè, cum inquisitum, & distrachione, quæ ex talibus electionibus (maximè si frequentes sint) occurrere possit, designando procuratorem. Verum distinguit ipse Calthrop. hæc ratione: Dum novitio jure speciali & singulari compete electio, vel etiam tanquam patrono nominario, vocandus est, & requirendus ejus consensus; quia jus hoc eligendi & nominandi retinet, neque illud in monasterium transit, potest etiam jus illud absque dispendio religionis executioni dare; non eam tenetur propter hanc executionem monasterio exire, ciat pro hoc *Suar. tom. 3. de relig. l. 1. c. 16. num. 16.* Sanch. *in decalog. l. 6. c. 4. num. 12.* Azor. *p. 1. l. 12. c. 3. q. 1.* Si autem ejus Collegii compete electio vel nominatio, probabilis est, illum non esse necessarium vocandum; quia fisione juris non assumptum statim reputatur longissime abente, Argumento c. *Quamvis. de procurat. in 6.* ubi ingressus Religionis, & longa peregrinatio equiparatur, & *gl. v. Ingressu*, ait: Etiam non potestendo, sed solum probatinnis causa, pateretur etiam Religio inde detrimentum; cum non possit satis explorare mores novitii ob frequentem ejus ex monasterio egressum, & ipsi detrahatur nuntius; adeoque regulariter non potest commode inseresse ejusmodi electionibus, & sic creditur impediri; qui autem impediens est, & creditur, necessarium vocandus non est, ciat pro hoc *Azor. Suar. Sanch. ubi ante.* Unde jam etiam citatis *idem*, ex eo, quòd necessarium vocandus non sit, non poterit eligere per procuratorem, neque Collegium tenetur procuratorem talem admittere: Si tamen novitius ad eligendum accesserit, sive vocatus, sive non vocatus, est admittendus, Calthrop. *ibid.* citatis *idem* Sanch. Azor. Sior.

Quæstio 309. Num vocandi sint Electores inhabiles?

1. Respondetur primò: Inhabiles substantialiter, hoc est, carentes qualitate à jure requisita ad eligendum non esse vocandos, constat; quia non habent jus vocis, adeoque nec sunt Electores.

2. Respondetur secundò, inhabiles personaliter, quia per sententiam iudicis sunt inhabilitati, vel declarati inhabiles ad eligendum, non tamen non sunt vocandi, sed & recipiendi ab electione.

3. Respondetur tertio, quantumcumque notoriè rei delicti alicujus, cui non est imposita pena privationis vocis lata sententia, sed solum ferenda, ante hanc legem vocandi sunt, & nihil facienda contra tales facta protestatio; quia jura habent & retinent eligendi.

4. Respondetur quarto, privati voce ipso jure, quia v. g. excommunicati, suspensi, interdicti, vel rei criminis, cui imposita pena privationis vocis lata sententia, licet nondum declarati, si crimen est notorium, vel sufficienter probati potest in iudicio, etsi vocari possint, quin & ad vicandas lites bene fiat, si & tales evenerint, quin & arbitriis, si vocati expectentur, Abb. & Host. *in c. Cum inter. h. c.* (quamvis ad expectandum vocatus non teneatur Electores, cum expectare illos sit gratis dissimulata à vocatione, quam Electores legitimi non concesserunt ex eo, quòd non vocandum de necessitate vocarent, Abb. & Host. *l. cu. Barb. de iure Eccl. loc. cit. num. 99.* *Pall. num. 74.*) & admittuntur ad electionem cum protestatione, Sigism. à Bon. *dub. 10. num. 4.* *Pall. num. 73.* necesse tamen non est eos vocare, AA. *idem.* Barb. *ad c. 2. de possid. num. 4.* & *l. 1. de iure Eccl. c. 19. num. 19.* Mitam. *tom. 2. q. 23. n. 6.* Labor. *c. 17. num. 6.* & alii quæpiures apud *Pall.* tales enim etiam adhuc habent quandam vocis possessionem (quæ privatum per postquam rejectionem ab electione, quæ proinde facta auctoritate privati, injuriæ est, non verò per non vocandum, cum non vocare, iuxta Innoc. *in cap. Cum Vincentis. h. c. num. 6.* sit solum deere, & facta

expressere, quod talis non vocatus non habeat vocem; quia inhabilis est; quod, quia in iudicio probari potest, id dicendo, tali non fui iniuria; & jus quoddam, hoc tamen adeo infirmum & debile est, & nullum declarandum, & quidem per sententiam iudicis retrahendam ad diem commissi criminis, ut, ubi postea in iudicio de crimine constet, iudicandus sit privatus voce tempore electionis, & tanquam is, qui ad illam jus nullum habuit, & qui propterea non potest agere de contemptu; et si, si ante hanc sententiam agat de contemptu, audiendus quidem sit, non tamen ad ejus instantiam cassanda electio, quia ei nulla facta iniuria, *Pass. num. 73.*

Questio 30. *Utrum de jure vocandus vocatus expectandus sit ultra terminum prefixum? Suppono enim ut certum, expectandum cum esse usque ad terminum prefixum, & ultimum hujus termini partem, Pass. n. 87.*

Respondeo: Licet æquum, rationale, meliusque sit ad tollendam omnem litis, & actionis de contemptu occasionem, ut dum vocatus est in propliquo rationabili causâ deventus, v. gr. pluvia, Electores ceteri de hoc facti certi, illum expectantes paullisper ultra terminum prefixum, dum id sine incommodo gravi facere possunt, de rigore tamen juris ad hoc non tenentur, electio enim perinet ad eos solos, qui debent, volunt, & possunt commodè interesse et intra terminum eidem prefixum; qui autem deinceps, v. gr. à pluvia, non intra tempus prefixum adit, non potest commodè interesse, neque Electores ceteri teneantur expectare commodum Electoris absentis, vel etiam presentis habilitatem, *Pass. num. 88. & AA. paulo post citandi.* Porro citatus pro certa die, & non ad certam horam, intelligitur citatus pro hora matutina, quâ fieri consuevit electio; citatus enim ad certum diem adesse debet illi horâ, quâ ille actus solet expediti, *Felin. in c. Consuetud. de off. deleg. num. 1. & dum hora est de consuetudine de natura actus, expressio diei habetur pro expressione horæ, Biaz. p. 3. c. 11. num. 20. Pass. cit. n. 88. Peyr. tom. 3. c. 9. num. 13.* Unde si vocati, v. gr. ad primam Martii, non adint manè intra horam consuetam electionis, Electores possunt in parte ultima istius horæ peragere electionem, *Biaz. Peyr. Pass. & cu. Castell. de elect. c. 6. num. 11. Burzio. Anchet. Jo. And. ad cap. Cum in nobis, b. t. Meritoque hic hora sumenda est strictè de momento ad momentum, sic statuentibus SS. Canonibus in bonum Ecclesie, ad necessarium in limitibus firmatam, & immutabilitatem, ad vitandas dissensionibus, & dubitationibus inde orientas, si moralibus considerationibus, extensionibus, & restrictionibus hoc tempus subiaceat, *Pass. num. 89.**

Questio 31. *Quid quoad electionem facere possint presentes, alii prefixo tempore non comparentibus, vel abeuntibus à Capitulo?*

1. Respondeo primò: Ubi instat finis temporis prefixi: Electoribus ad eligendum, ita ut post illud non possit amplius commodè fieri electio, & electione non factâ devolvitur provisio ad Superiorem, Electores congregati, & in electionis negotio perseverantes, etiam si sint minor pars, possunt eligere valide, reliquis non potentibus agere de contemptu, *Abb. in c. In nobis, b. t. num. 10. Castell. loc. cit. num. 12. Pass. num. 93. cum communis.* Verumque id est, etiam si unus solus adit, vel remaneat in Capitulo, *Abb. loc. cit. Biaz. de direct. Elect. p. 3. c. 6. num. 3.* Idque etiam de electione summi Pontificis facta ab uno solum Cardinale tenent apud *Pass. num. 94. Barb. de jure Eccl. l. 1. c. 1. num. 74. Dian. p. 5. rescript. 72. & plures alii ab his citati; conservant enim jus Collegii, etiam in uno, Gl. Bu-*

trio Abb. in c. gratum, de possulat. Lamb. de juripar. l. 1. p. 1. q. 9. d. 3. num. 99. Peyr. in subd. q. 1. c. 31. &c. utitur autem talis unus hoc loco de collegii jure, dum eligit, quo cum privare, & cui precipuè non possunt ceteri, negligendo illud, *Pass. loc. cit. num. 93.*

2. Respondeo secundò: Ubi non instat ultimum terminus eligendi, & aliquis non venit prefato die, vel à Capitulo recedit ex ipsa causâ, legitimè appellans ab illa die prefationis, Electores ceteri, etiam in magno numero, non possunt eligere; & si eligant, is, qui appellavit, & prefatus non fuit, potest agere de contemptu, & ad ejus instantiam electio est cassanda, *Castell. loc. cit. c. 8. num. 11. Lavor. c. 17. num. 25. Pass. num. 95.* Iustus enim appellationi est deferendum, & non censetur contumax, qui iustam & evidentem causam appellationis habet. Ubi tamen instat tempus ultimum, appellationi locus non est ad suspendendam electionem; sed caservatis servandis potest legitimè haberi, *Castell. & Pass. l. c. cu.*

3. Respondeo terciò: Ubi neque instat ultimum tempus eligendi, nec est interposita legitima appellatio, venientes, etiam in minore numero, quàm non venientes, ubique his eligere possunt valide, & absque eo, quod hi agere possint de contemptu, modò omnes vocandi vocati sint ab eo, qui de jure vel consuetudine competeret convocare Electores, *Abb. in c. In causis, b. t. num. 3. Tusc. l. E. concl. 64. Sigism. à Bon. dub. 12. num. 3. Sanch. Tamb. de jure Abb. Castell. Donat. & plures alii, quos citat & sequitur Pass. num. 98.* nunc enim hi abhinc nihil procellant contra, sed solum non venientes, & inobedientes mandato Præsentis, censetur contumaces, faciuntque se alienos & extraneos, adeoque in Electorum numero non computabiles, *cap. Cum nobis, b. t. ibi. Abb. & Gl. Tusc. Pass. Lamb. Sigism. à Bon. l. c. cu. Tamb. d. 3. q. 3. num. 11.* absurdum autem est, ut contumacia particularium retardet negotia universitatis, *Abb. loc. cit. & ex eo Pass.* Ampliusque hoc ipsum, ita, ut in hoc casu unus solus veniens possit eligere, *Abb. Sigism. loc. cit. Peyr. in subd. q. 1. c. 31. Pass. num. 99. & plures alii contra Læzanam & Barb. de jure Eccl. lib. 1. cap. 9. num. 96.* à quo factam limitationem videtur refutatum & rejectam apud *Pass. num. 100.* Secus tamen est, si vocandi vocati non fuerint per habentem jus convocandi Collegium ad eligendum; sed per aliquem de Collegio Electorum, tunc enim tantum procedit electio, si veniant duæ partes (vel etiam, ut verius censet *Pass. n. 109.* si veniat major pars) Electorum vocatorum, *Pass. n. 97.* qui tamen etiam *num. 109. ait:* Quod dum major pars legitimè citatur ad certam diem, et, qui veniunt, etiam si pars minor, possint eligere.

4. Respondeo quariò: Alii loquendum de venientibus quidem ad eligendum, sed recedentibus à Capitulo ante factam electionem; nimirum ibi non instat ultimum tempus eligendi, recedente majore parte venientium, pars minor, quæ remanet, eligere non potest; minore verò parte venientium recedente, pars major remanens potest eligere, *Abb. in cap. Cum nobis, b. t. num. 10. Pass. num. 101. & seq.* Ratio disparitatis hæc est, quod prætes citans ad electionem pro die sibi bene obliget sub poena contumacie ad comparandum eâ die, ita ut non venientes tanquam contumaces habendi sint, ut alieni & extranei, quibus sub eligendi non competeret; non tamen obligat, nec obligare potest ad eligendum eâ die, si tunc non expiraret tempus à lege statutum; cum non possit Electoribus restringere tempus illis à jure concessum ad eligendum, *c. Si diligenti, de foro compet. c. Si diligenti, de rescript. in 6.* hinc majore parte tunc recedendo decedente, non esse tunc eligendum; sed tempus aliud expectandum, non potest pars minor progredi ad electionem; cum major pars veniens recedendo non fiat contumax; quia jus habet ad differendam electionem intra terminum à jure statutum; adeoque ipso facto, seu abeundo processu, se nolle tunc & ibi eligere, potest juxta r. t. de

hie, quod finis a maiore parte Cap. cogere ad differendam electionem, ita ut, si hanc pegerat eligere, eligat insuper. Abb. loc. cit. de ex eo Pass. loc. cit. contra Samuel. tr. 1. d. 2. contrav. 6. num. 7. Verumque hoc ipsum est, etiam si citatio facta ab ipsa universitate, hoc est, a maiore parte universitatis collegialiter congregata, extra quam congregationem nulla unquam pars universitatis citat valde. Pass. an. 109. Etiam non obstant, quod eadem pars maior prius approbaverit tempus et horam pro electione num habenda, quia talem approbationem potest revocare ante electionem; cum approbatio ista sit veluti decretum interlocutorium, quod revocari potest. Pass. num. 105. Porro dum dicitur, recedentes seu non perseverantes habere le ae non venientes. c. 1. de iud. c. certum. c. 1. q. 3. Abb. inc. cum nobis. h. 2. num. 10. Verum id est de recedente minore parte, maiore remanente, seu de his, qui non habent ius recedendi, quia ius habet maior pars electoris, et si eadem pars maior ius non habeat non veniendi. Pass. num. 108.

Questio 312. Qualiter vocales sint vocandi?

1. Respondeo primo: absentes personaliter sunt citandi, si sciatur, ubi degant, & si id commodum & sine periculo fieri possit. c. cum olim. de dolo & contumacia. Gl. ibi. v. *Elbernia*. Barb. lib. 1. jura Eccl. c. 19. n. 90. Pass. cur. c. 11. n. 41. Attendenda tamen in hoc consuetudo. Gl. an. c. coram. h. 2. Mittendo ad eos literas vel nuntium. c. cum inter. h. 1. Barb. loc. cit. num. 9. Cancell. de elect. c. 8. num. 1. qui, ut de Layor. & Sigism. apud Pass. num. 44. harum literarum formam exprimitur.

2. Respondeo secundo: si autem nesciatur, ubi degant vocales, & adhibita diligentia inveniri nequeat, citatio facienda est in ejus domo. c. venerabili. de dolo & contumacia. Layor. tr. 4. c. 17. num. 10. vel si non habet domicilium certum in loco seu Ecclesia illius loci, ubi habitare consuevit. cur. c. venerab. Pass. num. 48. vel in beneficio, quia ibi residentiam facere praesumunt. Gonz. ad reg. 8. gl. 15. n. 30. Vel, si nec talem locum certum habet, citandus est in Capitulo coram Clero, vel in conventu in publica mensa, vel ad valvas Ecclesiae, in qua fit electio, aliis servanda regula: impediens ne citetur, habetur pro citato. Pass. loc. cit.

3. Respondeo tertio: citandi sunt absentes ad certam diem, non tamen de necessitate (etsi id melius. Sigism. à Bon. dub. 8. num. 1.) ad certam horam. Sigism. ibid. Abb. ad cap. consular. de off. deleg. quia diem hora est de consuetudine actus, expressio diei est expressio horae. Pass. an. 44. Hinc Electores non possunt ampicare horam consuetam; imò, cum hora consueverit habere suam lenitudinem, tenentur Electores expectare absentes usque ad extremam partem dicte horae. Peyr. tom. 3. de prov. c. 13. n. 17. Pass. num. 45. Castell. c. 8. n. 11. & 15.

4. Respondeo quarto: praesentes sufficit citare voce vel campana. Abb. inc. coram. h. 1. num. 1. Castell. loc. cit. modo constet Electoribus, quod tali publicatione ex commissione Praefidis vocentur ad electionem. Pass. an. 49. Idem dicendum de commorantibus extra domum electionis in civitate vel horis, modo campanam audire possint; quia & hi habentur praesentes. Castell. loc. cit. Pass. num. 51. Quid, si ad talem compulsionem non omnes praesentes in domo vel civitate compareant in loco Capituli, non tenentur expectare reliqui, quamvis unus dicat Castell. per nuntium eos admonere; multoque magis id iuris esse respectu commorantium extra domum electionis in civitate: Potest si Electores omnes, etsi per accidens, & ob aliam causam sint congregati, possint nulla percedente citatione eligere. Pass. num. 52.

Questio 313. Propter quid necessaria sit absentium vocatio? Et num quandoque cesset necessitas illa vocandi absentes

P. Lauren. Fori Bencf. Pars II.

de cetero babilis, & sine magno incommodo vocabiles?

1. Respondeo ad primum: finem necessitatis huius citationis, scilicet proximum, non esse vanitatem contempnitis, ut vult Barb. jura Eccl. l. 1. c. 19. n. 116. (cum, etsi per non citationem absenti non fieret iniuria, adeoque hic agere non posset de contemptu, adhuc ea esset necessaria) sed ut absens sciat mortem Praefati de diei futurae electionis, ita ut horam ignorantiam obtendere nequeat, ut possit non citatus, etsi hanc aliunde sciret. Pass. num. 55. quamvis tamen idem num. 66. teneat, & probet, citetque etiam pro eo Abb. inc. cum Ecclesia. h. 1. contra Butrio, quod si Electoribus praesentibus constet, absentem revera scire determinat locum & diem certam electionis, non esse necesse eum citare, & si non citatus agat de contemptu, si probetur, quod fuerit consensu dici & loci electionis, hanc ad ejus instantiam non est cassanda. Abb. inc. cum inter. h. 1. num. 10. Biaz. p. 3. c. 10. num. 3. quibus tñtate videtur Pass. num. 55. Hinc

2. Respondeo ad secundum primum: non esse necesse citare ad electionem Electorem absentem, cui constet de viduitate Ecclesiae, cum dies electionis est à jure vel consuetudine determinata; dum enim terminus interpellatus, non est necessarius citatio. Peyr. tom. 3. c. 13. num. 13. Raggus cor. 2. dub. 166. num. 3. Pass. num. 67. citam Abb. But. Anchar. inc. cum nobis. h. 1. & c. Sed neque nunc opus est, (quamvis sit ad majorem cautelam) ipsum Praefidem monere, (ut alios possint Electores. Innoc. inc. cum nobis. n. 3. ibid. Anchar. num. 4.) ut statuto die veniat ad eligendum. Peyr. loc. cit. Itaque, si ex gratia vocatus Praefid, si non ad sit statuto die, possint Electores alii ad electionem procedere. Innoc. Abb. Anchar. loc. cit. p. 3. c. 15. Corca quod ultimum tamen observandum monet Pass. num. 69. quod, cum Praefes, utpote iudex, ad ejus iudicium arbitrium electio est dirigenda, ex causa moratae adhuc potest hoc am alias conueniam; quin & Electores alios impedire, ne citis elegane iotta tempus à lege statum, si datur iusta causa eam differendi, (dum alius hic iusta causa non dat minor pars Electorum possit Praefidem compellere ad tempus illud à lege statutum abbreviandum) tunc solum possunt procedere ad electionem, Praefide citato non veniente, vel à Capitulo recedente, quando ad sit ultima hora, qui elapsa expirat tempus eligendi, & devolvitur provisio ad Superiorem. Alias autem expectandam Praefidem, & monendum, ut redeat, (quales citationes extrajudiciales, cum non sint rigorose tales, & monitiones posse fieri, etiam ab inferioribus, recte tenet Abb. ad c. 1. de suppl. negl. prol. num. 1.) ita etiam, ut, si monitione sine iusta causa noluit redire, possint procedere sine illo ad electionem. Neque opus est tñtā monitione, ubi Praefes primā vice monitus expresse negat agere id, & ad quod monetur, sed solum ubi id expresse non negat. Bald. ad c. 1. de suppl. negl. Porro in dubio voluntari Praefidis est standum, quia in dubio praesumi debet pro Superiore, quod iussit praecipiat & agat. Pass. num. 70.

3. Secundum: non esse amplius vocandum illum, qui hactenus assignationi diei, & postea recessit, quia sufficiens, & ita ei constitit dies, ut ignorantiam obtendere nequeat. Abb. loc. cit. Layor. cur. c. 17. num. 9. Pass. num. 57. Item illum, qui vocatus ad designandum diem electionis, legitime non impeditur non comparuit, cum is ignoret diem electionis, quia illam fecit noluit. Abb. loc. cit. & inc. Ecclesia vobis. h. 2. ibid. Innoc. Pass. num. 58.

4. E contra, qui instante electione, non determinata tamen adhuc die electionis, recederet, etiam sine processione aliqua, citandus adhuc est, & monendus pro certa die. Verumque id est, etiam si Praefes electiois talem abeuntem moneret, ne recederet, alius eum non vocandum amplius, quia non potest Elector praetextu futurae electionis in certa impediri, ne sua merita agat, praefidum si per.

permanentem, & propter officium alibi habet domicilium. *Pass. num. 60. exorta Castell. de elect. c. 3. num. 15.* Non tamen opus esset citatione nova, si praesentem intimaret & determinaret breve tempus, intra quod surta esset electio, & intra quod recedens non posset commode demum vocari. *Pass. ibid.* Item est vocandus demum, qui ad certam diem, pro qua indicta electio, comparuit, eadem dein ex rationabili causa prorogata ad diem aliam incertam, recessit; fecus tamen est, si recessit ante deliberationem, quam fecit tunc habendam de certa die statenda. *Pass. num. 61. c. 62.* Item vocandi sunt demum, qui, dum ob non consensum electi habenda est (intellige in continenti) nova electio, intra tempus, quo expectatur consensus, huc illucque recesserunt. *Sigism. dub. 1. t. num. 5. Pass. num. 61.* Nova enim ista electio consecutiva habet ad primam, ad quam citati fuerunt, si quae debet unusquisque Electorum, quod sibi electus non consentit, nova electio non sit differenda. *Pass. ibid.* Idem est de iis, qui, dum in prima electione nullus egerit, Capitulo electionis nondum soluto, recesserunt; consentiunt enim & tales nolite interesse electioni; nec jurat, quod dicant, se recessisse, quod iterum tunc procederetur ad electionem, cum eorum inconsideratio voluntaria & negligens (scilicet enim posuerunt & debuerunt, quod Electores congregati in Capitulo ad eligendum possint sepius procedere ad aliam electionem, si opus est, donec tandem evadat aliquis legitimus electus) non obligat Collegium ad illos iterum admonendos & citandos. *Pass. num. 65.*

Quaestio 314. An electio facta non vocatis omnibus vocandis sit ipso jure nulla?

Respondeo: si tot ex vocandis vocati non sint, ut saltem praesentibus conferre nequeant illam suffragiorum numerum, qui iuxta leges vel consuetudinem necessarius est, ut quis evadat electus, electio facta ab istis praesentibus tantum est ipso jure irrita; non quia contemptus seu non vocati sint aliqui, vel etiam major pars; (vocatio enim Electorum non est de substantia electionis, etiam quae omnisio sit injuriosa, seu contra jus, quod habet vocalis, ut interfecti electio, *Pass. num. 113.*) sed quia ab his omnibus electus caruit numero vocorum (quae computanda sunt respectu ad omnes habentes jus eligendi, adeoque & ad absentes non vocando contemptus; Non enim injuria his facta debet cedere in favorem electi, ut vel hinc, seu ex hac commissa injuria etiam sufficere minor suffragiorum numerus; cum hoc modo magnis fraudibus aperiretur via. *Abb. in c. in Genesi. h. r. quem fuit verbotenus citat & sequitur cum pluribus aliis mox referendis Pass. num. 113.)* necessariosque ad electionem; uti id declarat exemplo: Numerus electorum vocandorum est, v. g. 30. ex his solum vocati sint 19. qui etsi omnes consentiant in unum, hic adhuc non evadet electus, ubi ad electionem requiruntur duae tertiae, seu duae partes e tribus, & in praesenti exemplo sunt 20. vel vocati sunt solum 14. ab his omnibus nominatus non evadet electus, ubi solum (uti de jure communi Canonico statutum) requiritur major pars vocorum ultra medietatem, quae in praesenti est 16. Ita praeter *Abb. loc. cit. & in cap. quia propter. num. 12. & in c. bone. h. r. Barb. num. 1. c. 1. & Bald. num. 4. Menoch. conf. 67. num. 31. Sigism. dub. 9. num. 2. Tamb. tr. 1. d. 1. g. 3. num. 2. Peyr. in subd. q. 1. c. 31. & alii citati a Pass. num. 118.*

Quaestio 315. An & qualiter vocandus non vocatus habeat jus agendi de contemptu sui?

Responden: potest agere de contemptu, & ad Regis instantiam electio de certo valida cassari debet. *cap. quid fieri. de elect. ibidem. Abb. num. 3. Bald. num. 1. Barb. num. 5. Tusc. loc. 6.*

concl. 967. Pass. num. 119. citans Lavor. Cast. Sigism. &c. Ita etiam, ut iuxta *Bald. in c. in Genesi. Lavor. loc. cit. & alios apud Pass. num. 122.* si, dum agitur causa contemptus, vel etiam ante, moriatur, qui contemptus est, si, qui in locum mortui substituitur, possit causam contemptus prosecui, vel etiam electionem ratam habere.

2. Nihilominus contemptu electionem illam ratam habente ea cassari non potest. *cur. c. quid fieri. AA. ibidem.* Item illo tacente nullus alius agere potest pro cassatione illius, & nequidem ipse Juxta eam cassare. *Abb. in c. in Genesi. num. 10. Barbol. l. 1. de jure Elector. c. 19. num. 118. & alii passim contra Gl. in cur. cap. in Genesi.* Licet enim jus eligendi sit publicum, ut tamen est subiectivum hoc vel illo Electore, est privatum, adeoque injuria, quae fit non vocando hunc vel illum Electorem, si persona, & violatur jus, prout est hujus vel illius persona. *Pass. num. 120.* Item contemptus non est audiendus, nisi debito tempore iuret, scilicet ante confirmationem. *c. fin. de elect. in 6. Abb. c. quid fieri. & ad cap. in Genesi. num. 10. Biaz. p. 3. c. 7. Lavor. c. 17. num. 14. Sigism. d. 9. num. 4. Pass. num. 121.* nisi ubi constat, cum ignominia factam electionem & confirmationem, tunc enim & post confirmationem audiri debet. *AA. ibidem. uti & si non iam sit confirmatio, quia initium & provisorio, de quo vide Pass. num. 123.*

Quaestio 316. An non vocatus seu contemptus cogi possit, ut consentiat electioni factae? Et num Superior regularis subdito suo probibere possit, ut non agat de contemptu?

Respondeo ad primum negativè. *Gl. in cap. quid fieri. de elect. v. consensere.* Idem ad secundum respondent *Sigism. dub. 9. num. 7. Donat. p. 3. tr. 4. q. 21. num. 15. & alii,* eo quod, cum jure communi id concessum sit omnibus Ecclesiasticis, & communi totius Ecclesiae consuetudine firmatum; quin & constitutionibus propriis id permittit sit Regiis, nullus Superior, etiam generalis, neque inferior conditor Canonum Papae, possit auferre subditis suis hoc jus agendi eorum sui superiorem, si in electionibus continentur. Quod ipsum tamen diligitur *Pass. n. 124.* administrare, dum Superior procedit ut Juxta, cum ex nulla causa impedire possit, ne Electores contemptus agat de contemptu; negat verò, dum Regularis Superior procedit ut Praelatus in vim potestatis, quam habet ex voto obedientiae; sic enim dicit posse cum ex ipsa causa imponere silentium agenti de contemptu.

Quaestio 317. Ad quem spectet probare, num aliquis contemptus vel non contemptus fuerit?

Respondeo: onus probandi se vocatum non esse non inveniunt afferenti se contemptum, sed est Electorum, vel vocantis probare, illum citatum & monitum esse; cum praesumptio sit pro eo, qui habet jus intercedendi electioni, & non inter sit, ut censetur ideo non interfuisset, quia non fuit vocatus, cum non praesumatur quis negligere, quod sui juris sit. *Gl. Abb. Bald. in c. quid fieri. de elect. Barb. ibid. n. 7. citans Felin. Tirap. Surd. Mascard. Menoch. &c. Pass. num. 126.*

2. Ad probandum autem, eum vocatum esse, sufficit dictum nuncio jurati, affirmantis se illum vocasse, (saltem ut hoc imitatur *Biaz. p. 3. c. 11. n. 3.* ubi constat de commissione ei data) *Gratian. de sep. forens. c. 102. num. 14. Boer. in addit. ad c. quid fieri. Castell. c. 3. num. 18. Lavor. loc. cit. num. 20. Barb. de jure Elect. l. 1. c. 19. num. 91. Unde Pass. num. 127. ait, non esse credendum Barbolae, dum ad c. bone. 23. de elect. dicit, quod nuncio non creditur.*

Quaestio 318. An ad evitandam actionem de contemptu sufficiat probare, quod Praefes ex parte sua bona fide modo con-
fero

fueto vocatis vocandum, licet hic re ipsa vocatus non fuerit, eo quod vel litere ex malitia ab aliquo intercepta fuerint, vel casu perierint, vel nuncius corruptus pecunia non vocatis, etsi is dicat, se vocasse?

Respondendo affirmativè. Pass. num. 119. In hoc casu talis non est contemptus ab Electoribus, adeoque nec passus ab eis iniuriam. Neque tenentur ad hoc Electores, ut citatio perveniat ad citatum, sed solum ad hoc, ut eorum culpa non sit, quod ea non perveniat ad citatum. Ex eo autem, quod talis non vocatus in hoc casu agere possit contra iniuriam detentorem literarum vel nuncium, non potest agere contra electionem vel etiam Electores inculpatores.

Questio 319. An, dum ad instantiam contempti cassatur electio, ea devolvatur ad Superiorem?

Respondendo negativè; sed pertinebit ad eosdem Electores, accedentibus iis, qui fuerint contempti. Lavor. cit. c. 17. n. 18. Biaz. p. 3. c. 7. Tholof. c. 14. num. 5. apud Pass. num. 125.

PARAGRAPHUS VII.

De loco Electionis.

Questio 320. In quo loco fieri debeat electio?

1. Respondendo primò: debet fieri ab Electoribus in uno loco congregatis, iuxta e. cum vras. h. t. & iuxta generalem regulam traditam c. audire. h. t. & l. 2. de decernendis. Gl. in l. firs. §. quod cuiusque universi. nomen. Et, quod actus universalis gerendus ab illius membris, ut communiter seu collegium constituent, non possit expediri ab iis singulariter, seu seorsum consensum praestantibus; sed necesse sit, ut collegialiter congregati consentiant, ita ut aliis actus sit nullus. Abb. in c. e. audire. n. 1. Tholof. 17. de Elect. c. 11. n. 1.

2. Respondendo secundò de iure communi prescindendo à contrariis consuetudinibus, electio debet fieri in Ecclesia viduata sponte suo, hoc est, si Episcopalis, in Cathedrali. c. quid fecit. h. t. si alterius Praelati, in eius Ecclesia; nec potest Praefectus electionis aut maior pars Electorum minorem cogere ad alibi eligendum sine iusta & publica seu communi causa. Pass. c. 12. n. 6. & num. 10. Pertinet autem electio, siue fiat in Choro, siue in naviculis, c. cum vras. h. t. siue in sacristia, siue in domo capitulari, c. cum terra. h. t. siue in quocunque alio loco honesto intra ambitum seu fines proprias Ecclesiae. c. qui fronte de appellat. Biaz. p. 3. c. 12. num. 1. Sigism. dub. 15. num. 2. Castell. de elect. c. 6. num. 1. Pass. loc. cit. num. 2.

3. Respondendo tertio de causa rationabili & publica, quales v. g. esset, dum periculum immineret libertati electionis, vel dum grassarentur vehementer ibi pestes, (sicus est, si causa sit privata aliquorum, etiam si esset ipsius Praefecti, aut etiam maioris partis Electorum, adeoque non teneantur nec pars minor adire locum ab his extra Ecclesiam determinatum; sed iussu ab eo appellare possit. Pass. cit. num. 6.) potest quoque fieri extra Ecclesiam viduata sine in quocunque loco Electio honesto, dicunt enim c. e. quid fecit. si fieri potest, habenda in propria Ecclesia. ibid. Barb. c. de iure Elect. l. 1. c. 19. num. 178. & AA. paulò antè citati. Quinimò ex causa rationabili & communi, v. g. dum locus intra ambitum Ecclesiae vel aliis consuetus non est rursus, potest minor pars, imò unus solus cogere alios ad alium locum eligendum. Abb. c. bene de elect. num. 1. Pass. num. 6. Quod si verò sola maior commoditas suaderet electionem fieri extra propriam Ecclesiam, in Pith. de elect. fest. 1. n. 243. ex Laym. de P. Leones. Fori cons. Tom. 11.

elect. 9. 33. duas partes Capitulum convenire debere ad hoc statuendum, & quem locum maior pars itatum duarum partium designat, (intellige, modò si sit conveniens, rursus, honestus) ad illum alios teneri accedere.

4. Quare: ubi non est consuetus locus habende electionis, aut ea in loco consuetus haberi nequit, pertinebit ad Praefectum, seu eum, ad quem spectat convocare Electores, determinatio loci, cum hac intrinsece connexa sit convocatio. Pass. num. 6. De cetero, dum questio est de loco loci consueti & ordinati, nimirum de loco intra ambitum Ecclesiae viduatae existente, liberum est Praefecti electionis maiore parte vocalium non repugnante, quocunque locum determinare, ad quem omnes teneantur accedere. Pass. num. 7.

5. Respondendo quinto: quod si per mortem Praelati plures viduatae sint Ecclesiae, penes quas simul est electio unius successoris, dum neque lex aut statutum, nec consuetudo determinat, in qua eorum, aut ubi habenda electio, minor pars accedere debet ad locum (si hic vultus est) maioris partis, intelligendum hanc vel maiorem tantum in numero, sed in dignitate, dum una Ecclesia est altius dignioraliis conveniendum ad locum communem, ab eo, cuius est convocare Electores de consensu maioris partis vocalium, hoc est, maioris partis distans Ecclesiarum (singulis Ecclesiis, si hae omnes ad hoc personaliter simul convenire nequeant, seorsum in suis Capitulis de hoc statuendum) determinatum. Pass. num. 8.

Questio 321. Num Electio facta sine rationabili causa extra fines Ecclesiae propriae, vel locum aliis consuetum sit ipso iure irrita, vel saltem per sententiam irritanda?

1. Respondendo primò: si locus de cetero est honestus, non est ipso iure irrita, quia locus non est de substantia electionis. Barb. de iure Elect. l. 1. c. 9. num. 176. Sigism. dub. 15. num. 4. Ragg. cent. 2. dub. 190. num. 1. Pass. cit. c. 12. num. 12. & ibi eni. Tamb. cit. c. 12. num. 1. contra Gl. in c. t. dist. 23. v. fieri in urbe. Excepit tamen electionem Papae, quae facta extra conclavem est nulla, iuxta e. ubi periculum. h. t. in 6. & Bullam Greg. XV. c. Eterni Patris. Sylv. Tabien. Donat. apud Pass. num. 4. cit. c. 12.

2. Respondendo secundò: sed neque tunc est ipso iure irritanda. Tabien. Pass. loc. cit. & alii contra Laym. in c. cum inter. h. t. num. 1. & Pith. loc. cit. num. 243. Cum neque hoc utilis in iure expresse repeteretur, nam c. cum terra. h. t. nullus locus electioni Episcopali determinatur; sed solum dicitur, ut Electores in unum locum conveniant. c. quid fecit. h. t. dicens: si fieri possit, electionem habendam in Ecclesia; solum loquitur de electione Episcopi, (quamvis nec hanc necessarium iuxta Canones faciendam esse in Ecclesia, dicat Pass. n. 13.) ubi tamen addit, in electione Episcoporum difficultas salva honestate simpliciter repeteri locum, in quo praeter consuetudinem, seu absolute praeter ambitum Ecclesiae Cathedralis esse fieri possit à qua non valet argumentum ad alias electiones, adeoque id solum iuxta Canones est necessarium, ut locus sit conveniens tam dignitati, ad quam quis eligitur, quam ipsa eligentibus. Pass. num. 12. & 13. Nec obstat consuetudo, quia in istis, ubi parum vel nihil interest, ut actus fiat hic vel alibi, & consuetudo fundatur sed in sola aliqua maiore commoditate, abique eo, quod indecentes eam intendant in docere obligationem talis consuetudinis, parum aut nihil obligant. Pass. ibid. Unde etiam si, se non videre, cur eligere etiam sine causa extra Ecclesiam, vel alium locum consuetum, honestum tamen & convenientem, sit peccatum grave, vel etiam, unde eligere extra locum consuetum, iuxta tamen ambitum Ecclesiae, sit peccatum leve.

3. Respondendo tertio: si tamen locus ille non foret honestus aut conveniens, v. g. pro electione Ecclesiae

justicia domini aliqua secularis, vel aula secularis Principis, (nisi forte ubi de hac eligeretur tanquam progenies electionem, & nullatenus te ei immiseris. Pass. num. 15.) electio esset castanda, utpote facta contra Canones, id maxime prohibentes. *ex. c. quæ fratre.* Pass. num. 14. factum enim contra legem non debet habere firmitatem. *reg. quod contra p. de reg. jur. in 6.* An verò electio facta in loco inhonesto sit peccatum mortale, nec ne, menutandum est ex qualitate inhonestatis loci, quæ potest esse levis.

Questio 322. An teneat Electio facta in loco interdicto?

Respondeo affirmative; interdictum enim suspendit solum, & prohibet Officiorum divinarum & Sacramentorum quorundam usum; non verò obligationem & contractus, quale quid est eligere. *Abb. in c. 1. de post. num. 33. ibidem. Bald. num. 2. Barb. loc. cit. num. 177. Ragg. loc. cit. num. 3. Lavot. c. 18. num. 6. Castell. c. 6. num. 12. Pass. num. 16.* cum communi DD. Verumque idipsum est, etiam de electione Pontificis; etsi enim ea prohibetur fieri in loco interdicto. *ex. c. ubi periculum,* adeoque in ea fiat illicitum, non tamen in eo facta valorem suum admittit. *Gloss. in c. c. Abb. loc. cit. Pass. num. 17.*

Questio 323. An & que electio habita in locis occultis sit clandestina? Et num propterea ipso jure nulla?

1. Respondeo primò: tractatus secretos institutos in locis absconditis, à minore etiam parte, vel paucis Electorum de eligendo amico, conceivè, adhiere certa persona, per te malos non esse, modò persona illa amica vel concivis sit, quoque dignior vel æquè dignus. *Pass. num. 11.* Sed nec que dici possint electio clandestina; cum electio consiliarius non per consensum de secreto, quali datur in dictis conventiculis, sed per consensum, qui paritur in scrutinio ablationis & de presentia, per verbum *elige* expressus. *Pass. ibid. contra Ragg. p. 3. dñb. 162. n. 3.*

2. Respondeo secundò: formalem electionem factam in loco secretissimo & abscondito, occultissime convocatis Electoribus, ex hoc non est irritam, nec irritandam, quia id fieri nullibi nequidem vetatur; imò licet, quod secretior, et aprior servandum in electione canonica legitur. Neque etiam ex hoc dici clandestinam; non enim fit clam, quod fit coram Electoribus simul sub legitimo capite congregatis, etsi fiat clam respectu extraneorum, quod ipsum fieri jura potius præcipiunt. *Pass. num. 19.*

3. Respondeo tertio: electionem factam in cameris privatis per occulta conventicula ab aliquibus tantum Electoribus dici quidem posse clandestinam, non tam ex eo, quod fiat in locis occultis, sed quod fiat clam cæteris Electoribus, similiter esse irritam ipso jure, vel irritandam, non ex ipso illo, sed ex posteriore hoc capite; quia nimirum vel non interfuit major pars Electorum, aut numerus sufficiens ad hoc, ut sit Collegium Electorum, ex quo quis eligi valeat: vel contempti solum fuerint alii.

4. Respondeo quarto: Electionem ex hoc quoque dici clandestinam, quod in ea non publicetur scrutinium, vel quod communis electio non fiat publicè; & hinc esse irritam, sive de cætero fiat in locis occultis, sive in publico & consueto. *Pass. num. 19. Et 23.*

5. Respondeo quinto: eam magis proptè in jure dici, & reprobari electionem clandestinam, quæ ita secretò custodiatur ab Electoribus, ut minimè Clero, populo aut Communicati publicetur. *c. quæ propter. h. & Gl. ibid. v. clandestina. Bax. p. 3. c. 57. Pass. num. 21.* Verum etsi jux electionem in hoc sensu clandestinam reprobetur, & præcipiat electionem publicari, ubi ea tamen non publicatur, nisi aliunde virtus habeatur, neque est jure irrita, neque irritanda, licet clandestinitas hæc sit tollenda ante confirmationem, ad quod sufficit, si confirmator ipse electionem publicet, nec ad actum confirmationis procedat, nisi

civis vel mœnitis interesse habentibus in confirmatione; cum enim per electionem legitimè factam sit acquisitum per electo, ipso hoc suo jure non est privandus sine sua culpa. *Lavot. c. 19. num. 51. Pass. num. 23. citans Innoc. & Jo. And. contra Abb. Hothic. Gl. in c. an nunc, in Eccles. benef. & alios.* Quorum tamen plures, dum docent clandestinam electionem esse irritam, intelligunt illam, quæ non est collegialiter facta, sed privatim & divisi per privatas subscriptiones, & suffragia, & occulta conventicula. *Barb. ad cap. licet. 8. q. 1. apud Pass. num. 23.* qui etiam num. 25. observat ipsam quoque electionem comminari, quæ publicato scrutinio fit ab uno nomine totius Capituli, dici etiam publicationem electionis, & hanc indubitè esse de substantia & forma electionis, adeoque absque ea electionem esse jure ipso nullam; fecit verò illam publicationem, quæ postea eorum illam factam sit extra Capitulum Clero, populo vel conventui.

6. Respondeo denique: sed neque hæc posterior publicatio electionis ita est necessaria, seu præcepta fieri, ut ex necessitate aliqua, v. g. ad vitandum grave scandalum non liceat eam diffinire, usque dum confirmatio vel alius quidam competens Superior admoneri possit, ut juxta ejus consilium & mandatum vel publicetur, vel magis abscondi ad tempus possit. Ita tenet *Pass. num. 30.*

PARAGRAPHUS VIII.

De tempore Electionis.

Questio 324. Num, Ecclesiæ necdum viduatæ sponso seu Prelato suo, eligi possit successor, aut saltem insitui tractatus de eo eligendo?

1. Respondeo ad primum negativè cum communi & certa. *c. bene. 36. & c. quæ propter. h. t.*

2. Respondeo ad secundum: tractatum collegialem & canonicum Ecclesiæ nondum viduatæ habetur de novo prelato ei providendo, vel aliquo spectante ad electionem esse nullum, etiam si infirmus Prelatus sit planè desperatus. *ex. c. bene. ibidem. Abb. num. 2. Bax. p. 3. c. 3. num. 1. Pass. c. 13. num. 9.* Ipsa quoque curatio facta vivente Prelato nulla est, ita ut immediate etiam post mortem Prelati, ea nunquam convalescat, sed opus sit nova citatione. *c. bene. Pass. num. 11.* Quinimò ipsa post talem tractatum subsequuta dein electio, mortuo jam Prelato, etsi non sit irrita, est tamen irritanda. *Abb. & Bax. loc. cit. Pass. num. 10.* Quod tamen etiam intelligendum non est de ea electione, quæ non eligitur, pro quo tractatum ante mortem Prelati, sed aliud. Vel quæ non habetur in vi alicujus conclusi in illo tractatu. *Bax. & Pass. ibidem.* Item intelligendum non esse de tractatu merè consultivo, & nullius spectantis ad electionem definitivo; talem enim tractatum nequidem prohibitum esse, tenet *Abb. loc. cit. num. 12. Bax. num. 2. Laym. de electione. c. 4. q. 13.* Quamvis dicat *Pass. num. 12.* negari non posse, esse aliquam inhonestatem, vivente adhuc Prelato, tractatu collegialiter de succellente, etiam nihil deliberando, si non sit aliqua necessitas.

Questio 325. A quo momento vacare censetur Prelatura?

1. Respondeo primò in genere: duobus modis viduatæ & vacare Ecclesiæ, nempe per mortem naturalem & moralem, (dum nimirum Prelatus sit profectus in Religione) & per absolutionem Superioris, ubi ea notificata est; ad hanc enim reducitur quoque modus ille vacationis, dum, ubi prelatus temporales sunt, & vacante tempore, quo Prelatus complet officium; nam & tunc Prelatus à jure manet absolutus. Ex licet Ecclesiæ dicantur viduatæ modo triplici, adhuc in vivis existente Prelato, juxta *c. inter*

corporalis, de translatione Episcoporum, nimirum per translationem illius ad aliam Ecclesiam, per ejus cessionem, & depositionem, vacat tamen quamprimum, & non ante, quam utriusque harum modorum completus est per absolutionem.

2. Sic compleretur translatio Episcopi alteriusve Prelati, dum hic volens transferatur, vel etiam dum hic non volens transferatur (scilicet in eo casu, ubi Superior potest Prelatum etiam invitum de una ad aliam Prelatum transferre) ab eo puncto temporis, quo absoluitur à priore prelatura per Superiorem, v. gr. Episcopum in Consistorio Sanctitatis suae, etiam ante expeditionem litterarum Apostolicarum, vel adeptam possessionem secundae Ecclesiae, ita ut, ubi hujus absolutionis notitiam habuerit Episcopus, etiam ex testimonio, seu documento secretarii sacri Collegii, illico teneatur abstinere ab exercitio ordinariae jurisdictionis, eaque transeat in Capitulum, tanquam sede vacante, juxta declarationem S. Congregationis Card. negotiorum Episcoporum praeposita, quam dictis verbis recitat Barb. ad c. 1. de translat. Episcoporum, num. 5.

3. Aliis vero dum Prelatus non desinit volens priorem Ecclesiam, absolviaturque non nisi sub conditione futuri consensui illius, ab eo puncto, quo post absolutionem in eam consensit. Similiter compleretur depositio ab eo tempore, quo Superior Prelatum in penam absolvi à prelatura, seu deponit, aut depositum declarat, ita tamen, ut, ubi iusta appellatio locum habet, effectus hujus depositionis, scilicet vacatio suspendatur, donec sententia transeat in iudicium, Pass. cu. c. 13. num. 4. Cf. 5. Quin etiam ut, si depositus à Papa ab eodem dein restituitur auctoritatem electionem novi successoris, hac subsecuta sit nulla; quia facta sede non vacante, si tamen restituitur post factam electionem, hac valida sit, & non cassanda; quia facta legitime sede vacante, nisi tamen in restitutione apposta clausula decreti irritantis: *Etiam de praeterito, quodquid in contrarium iam factum est*; vicem illius ex plenitudine potestatis tunc Papa factam electionem, alius legitimam, & validam, annullat, Abb. ad c. *sanctus* de elect. n. 22. ibidem. Innoc. au. c. 1. Host. num. 21. Bourl. num. 43. & alii, quos citat & sequitur Pass. num. 6. cu. c. 13. 4. Denique pari modo compleretur cessio, & Prelatus desinit esse Prelatus non nisi per absolutionem à prelatura, Pass. de resign. l. 1. q. 12. pm. 12. Tamb. d. 1. q. 7. m. 3. citans Riccium. Pass. n. 7. ubi autem hanc acceptatio renunciationis intercessit, non est, etiam adhuc alias integræ, in potestate resignantis de beneficio acceptantis remanere in eadem prelatura: Et si eam iterum immediate possit resignare conferre, seu restituere, ubi electiva non est, vel ejus collatio non spectat ad alium ab acceptante, Pass. n. 8. contra Donat. p. 1. s. 1. s. 1.

Quaestio 326. Quando incipiat tempus electoribus à jure statutum ad eligendum?

Respondetur: Non à momento, quo incipit vacare prelatura, sed quo hac vacantia innoscitur, c. *Quia diversitas*, de concess. prob. c. *Licet*, de suppl. negl. prael. ibi. Innoc. Abb. Tamb. loc. cit. num. 4. Garc. loc. cit. num. 15. Lavor. loc. cit. num. 12. Pass. loc. cit. num. 16. Azot. p. 2. l. 6. c. 26. q. 10. Cf. autem innoscere potest ad debet, Pass. num. 17. ita ut, licet in casu devolutionis praesentis à Superiore, ad eum spectaret probare notitiam, sufficit probare, eos potuisse habere notitiam, & ab eo tempore intra terminum non elegisse, Paz. Jord. l. 10. m. 12. num. 24. Pass. num. 18. Undecumque demum hac notitia habeatur; neque enim requiritur intimari Electoribus seu Ecclesiae motum vel absolutionem Prelati sui, ut vult Donatus; neque ex hac intimatione facta per Superiorem, aut ex publico v. gr. Secretarii, Superioris, similis testimonio procedens notitia juridica, ut vult Castell. Sed sufficit notitia certa, undecumque hausta, ita ut in casu litis & contentionis, ubi confiteretur Electores habuisse, aut ha-

bere potuisse, si voluissent, certam notitiam absolutionis Prelati, privatur electione, si intra tempus statutum, ab ea notitia mensurandum, non elegerint. Quamvis tamen, quia electores scire non teneantur an eorum Prelatus absoluitur fuerit à Superiore, & vel hinc praesumi potest iuxta in illa ignorantia illius absolutionis, ad vitandas lites opus erit intimatione, vel alia aliqua notitia juridica, vide Pass. num. 17.

Quaestio 327. Num ante sepulchrum Prelati defuncti fieri possit electio successoris?

1. Respondeo primum: Fieri potest ex rationabili causa, ut si ex dilacione immineret grave periculum Ecclesiae, ejusque imminutari, v. gr. ex violence Principis alioque, Barb. ad c. *Bona*, de elect. n. 2. Mirand. tom. 1. p. 23. a. 10. Pass. num. 14. citans Rodriq. Castell. & Donat.

2. Respondeo secundum: Et si cessante gravi causa, honestatis & equitatis sit, non statim à morte insepulto adhuc Prelato fieri electionem, id tamen de praecipuo non est, ita ut tunc facta electio ex eo praeside cassanda sit, Glanv. c. *Bona*, de translat. ibid. Abb. num. 11. & alii. Barb. & Mirand. l. cu. Pass. num. 13. Tamb. d. 1. q. 7. num. 2. Lavor. c. 18. num. 20. Biaz. p. 3. c. 2. & alii plures contra Hostens. Garciam. p. 10. c. 2. m. 59. Majol. Rodriq. ab eo citatos, censentes c. *Bona*, de elect. & c. *Nidius*, dist. 79. non tantum honestatem, sed & praecipuum de hoc continere, & hinc talem electionem cassandam.

Quaestio 328. Quantum temporis habeant Electores à jure praefixum ad eligendum?

Respondetur: Quid sit de jure speciali, specialibusque statuta & dispositionibus in hoc saepe diversissimis Collegiorum aliquorum, maximeque Religiosorum Ordinum, innotuit Bullis & privilegiis Apostolicis iis concessis, quae attendendae & observandae erunt, Rodriq. tom. 2. q. 57. a. 13. Mirand. loc. cit. Sigism. dub. 16. num. 2. Cf. (quamvis enim electiones Provincialium, multoque magis Generalium totius Ordinis ex eo non comprehendi, c. *Ne pro defuncto*, dicat Pass. num. 16. quod provincia regularis non sit Ecclesia singularis, sed Congregatio Ecclesiarum, motuque Prelato talis Congregatio Ecclesiarum, singulari adhuc sponsum retineat, nec patiantur illud detrimentum viduitatis, quod alias singulares Ecclesiae suo sponso viduarum; neque sit eadem facilitas tam brevi congregandi tot Electores diffisos) de jure communis sunt tres menses, tam quoad electionem Prelatorum saecularium in Cathedralibus, quam Regularium, c. *Ne pro defuncto*, de elect. Quoad alias vero dignitates in Collegiis, & beneficiis, siue electiva sint, siue collativa, sex menses, intra quos de iis vacantibus providere debent, ad quos spectat, c. *Nulla*, de concess. prob. c. *Licet*, de suppl. negl. prael. & Clem. l. m. eod. In his enim minor est necessitas, & minus periculum ex diuturna vacantia, quam in Cathedralibus, utpote quibus, ut in illis, non est adjuncta jurisdictio in Clericos, Pith. de elect. num. 243. qui nihilominus num. 59. citans Laym. de elect. q. 33. num. 2. Innot. & Abb. ad c. *Ne pro defuncto*, ait: Valde probabile esse, ob adequatum rationis incrementum comprehendere quoque constitutione illa, c. *Ne pro defuncto* quoad triemestrem tantum concessum ad eligendum, Ecclesiarum collegiarum Prelatos, qui & ipsi generalem ac ordinariam jurisdictionem exercent ex speciali jure in Clericis siue Ecclesiae. Praefertim si sint exempti ab Episcopo seu Ordinario; eod quod, licet dicta constitutio sit correctoria antiquorum canonum, provisioni Ecclesiarum non Cathedralium concedendum sex menses, cap. 1. de concess. prob. videaturque ponalis, censeri tamen potius debeat favorabilis; utpote cujus intentio est, occurrere periculis animarum, & Ecclesiarum indimentari.

Potest computandi hi menses sunt, non ut nūcūque tribuantur 31 dies, ut vult Host. in c. licet, de suppl. negl. prel. sed prout occurrunt in Calendario, v. gr. dum tempus praetizum in hōatū prima Januarii, dūctū usque ad primū Aprilis includit; idque, etiam si in annis in biſsextilis, Bald. in c. c. Ne pro def. m. 3. Abbas cu. c. Lacer. Sauch. l. 2. de marit. d. 24. m. 15. Garc. loc. cit. m. 42. citans Koch. Boëriū, Lamberti. de c. c. Peyr. m. 3. c. g. m. 17. Pall. m. 27. Parpord. lib. 18. r. 12. m. 30. Item computandi sunt hi menses de momento ad momentum, v. g. si notitia vacationis incipit primū Januarii, hōrā duodecimā, tūm tūc terminetur hōrā undecimā mensis Aprilis, Garc. p. 10. cap. 1. m. 20. Peyr. c. 13. m. 4. Parpord. m. 31. Pall. loc. cit.

Quaestio 329. An, & qualiter impeditis hoc tempus currat?

1. Respondeo primò: Si impedimentum tollere nequeant Electores, non currit illi tempus, c. Quia diversitatem, de concess. prob. Gl. Abb. Barb. in c. Ihu quibus, h. t. Garc. loc. cit. m. 17. citans Selv. de benef. Rebuff. Mandol. Verūm id est, etiam si ob propriam culpam in illud inciderint, modo tamen (dum illud impedimentum per eos intolubile, tollibile tamen est ad eorum instantiam per alium; v. g. quia a censura absolvi potest) in mora non sint, quò minus impedimentum illud tollatur per alium, v. g. negligendo petere absolutionem a censura; currit enim aliis illis tempus a tempore huius morae seu negligentiae commissae, cu. c. Quia diversitatem. Quamvis non currit tempus, cū Electores tollere possint, non tamen debent impedimentum; v. g. dum Superior praeterit Electoribus, ne eligant, penitusque ipse eos admovent (secus est, si solum ordinariis, ne sine eius penita licentia eligant; hanc enim petere possunt ac debent) licet enim tunc Electores possint sollicitare Superiorem, ut eos admovent habenda electionis, ad hoc tamen non tenentur, Pall. cu. c. 13. m. 23.

2. Respondeo secundò: Dum impedimentum est temporale, durans tantum per dies aliquos, sive incidat in principio, sive in medio, sive in fine temporis praetiz ad eligendum, hi dies impediunt & inutiliter subducendi sunt a tempore praetizo, quod non est nisi dicrum utilium, consensientium tres menses, quos dies nūc omnes conjungendi sunt, diebus illis inutilibus expunctis, quos non fuissent, Pall. m. 24. c. 3. Bald. ad c. Ne pro defestis, h. t. v. gr. dum excommunicatus impedit 24 dies, ut absolventur ab excommunicatione (habendi enim sunt hi dies pro diebus iusti impedimenti, & involuntariis, cu. c. Quia diversitatem, de concess. prob. Pall. m. 26. Garc. loc. cit. c. 2. m. 27. Parpord. loc. cit. m. 27.) vel per sex septimanas ligantur Electores, (est enim & illud tempus iusti impedimenti, Garc. cu. c. 2. m. 19. citans Rebuff. Lamberti. & alios) hi inquam 24 dies, vel sex septimanae se junctae à diebus illis trimestri totū superaddendae sunt, v. gr. si trimestre cepit primū Januarii, jam duret ad vigesimam quartam Aprilis. Potest dum Electores allegant impedimentum, onus probandi illud, ut & quid diligentiam ad removendum illud adhibuerint, & removere non poterint, incumbit illis, Felin. in cap. Extra missa, de respectu. Garc. loc. cit. m. 24. Anell. ad Abb. c. fin. de elect. Pall. m. 28.

Quaestio 330. Num si imminente termino, seu ultima die temporis ad eligendum praefixi, major pars Capituli renuat eligere, adeoque ius eligendi sit penes partem minorem, ut constet ex dictis supra, minor pars teneatur exspectare majorem partem usque post prandium istius diei?

Respondeo: Vocandi legitime vocatis (posito, quod vocari non sint pro hora pomeridiana) si major pars non venit mane, minor pars non tenetur exspectare ultra horam solam, nempe matutinam, in qua secundum iura habenda est electio. Sectis tamen est, ubi major pars venit mane ad Capitulum, sed negat, se velle tunc eligere, aut post adventum recedit, animo eligendi post prandium, de hoc se explicans: vel etiam si recedat sine alia sui explanatione, absolute dicens, se nolle eligere (per hoc enim non censetur cedere iuri suo, nec dicit per hoc, se neque istā, neque ultra aliā horā illius diei velle eligere; hoc namque si diceret, posset minor pars istā horā matutinā procedere ad electionem; quamvis & tunc securus adhuc fore, exspectare, dicit Pall. m. 23.) eum enim tempus eligendi non exspirat mane, secundum in hoc erit iudicio majoris partis, & ea exspectanda erit post prandium, & ad ultimum, post quod non remanet commoditas eligendi de die, quia non tenetur in isto casu exspectare minor pars tempus noctis, improprie incongruum, & contrarium consuetudini, Pall. ibidem.

Quaestio 331. Num tempus praefixum a iure restringi possit?

1. Respondeo primò: In casu necessitatis, ubi propter periculum morae acceleranda est electio, potest Superior, v. gr. Legatus Sedis Apostolicae in Ecclesiis Cathedralibus, vel Episcopus in Ecclesiis inferioribus sibi subiectis restringere hoc tempus, & cogere Electores, ut etiam secundo mense, vel citius eligant, Laym. de Elect. q. 32. c. 56. Pirh. de elect. m. 247.

2. Respondeo secundò: Extrā casum necessitatis, nullus Superior, nisi solus Papa, adeoque modò minus Praefes electiois, potest, Electoribus iniuriam hoc tempus restringere; quia non potest tollere privilegium a iure, & Pontificibus concessum, iuxta reg. parit. 17. in d. cadulum in iure privilegium non est alienari auferendum. Abb. in c. Cum veteris, h. t. m. 1. item in cap. Cum nobis, ibid. Burt. Laym. & Pirh. & cu. Unde convocare potest Praefes Electores ad quamcumque diem intra terminum a iure praefixum electionis, sed in aequa parte vocalium vel aequae Congregationem Capituli, vel in eo dissentiente, tenetur ad alium diem intra illud tempus eosdem convocare, Pall. m. 34.

3. Respondeo tertio: Potest tamen Praefes per consensum maioris partis Capituli terminum illum restringere, Pall. loc. cit. Donat. p. 3. quaest. 6. Peyr. m. 3. c. g. m. 16.

4. Respondeo quarto: Possunt id ipsum Electores (intellige, dum major eorum pars in hoc consentit, neque opus est ad hoc consensu duarum partium praesentium in Capitulo, Pall. loc. cit. contra Peyr. loc. cit. c. alibi) terminum enim ille statum est negligentiae, ut nimirum ultra eum differre non possint Electores electionem, cessante iusto impedimento, relicta tamen in libertate eligendi infra illud tempus, quando necque in ipsum fuerit; quinimò poterunt id invio etiam praeside, Abb. in c. In casibus, h. t. m. p. Biaz. p. 2. c. 2. m. 3. Pall. loc. cit. unde parit. Ordines religiosos non tantum auctoritate Apostolica, sed & ordinarij possunt per statuta sua hunc terminum abbreviare, Pall. m. 35.

Quaestio 332. An, & qualiter praefixio termino eligendi negligenter devolutio electio ad Superiorem?

1. Respondeo primò: Eo termino ex negligentia permisso elabi sine habita electione, haec devolutio ad immediatum Superiorem, c. Ne pro defestis, quod & in hoc contextu ius antiquum, vi cuius tunc electio seu provisio in Ecclesiis Cathedralibus devolvebatur immediatè ad Papam, ut constat ex c. Cum dilectus, de concess. prob. v. gr. in Ecclesia Ca-

Cathedrali ad Archi-Episcopum, modò tamen is alius habere potestatem confirmandi electum (ob negligentiam enim electorem ius eligendi devolvitur non nisi ad eum Superiorem immediatum, qui alias habet potestatem confirmandi electum, sive sit Archi-Episcopus, sive Episcopus, sive alius Praelectus, Rebuff. *in pract. tit. de devolutione, num. 18. Pirh. ad tit. de Elect. num. 350.* citans Abb.) uti adhuc hodiecum Salisburgensi tanquam Metropolitano subiecto esse aliquot Episcopatus Germaniae, quòd accipiendum ab eo confirmationem testatur Laym. *ad c. c. N. pro defunctis, n. 4.* dum interim specialiter in Germania ius confirmandi Episcopos electos à Canonicis Cathedralibus sit reservavit Papa Nicolaus V. in concordatis Germaniae, adeoque, si in eorum electione committeretur negligentia ultra terminum, ea devolvitur immediatè ad Papam, qui deo Superior immediatus intra terminum praefixum alio ordinarius Electoribus, scilicet intra tres vel sex menses, tenetur providere Ecclesiae, eligendo aliquem ex gremio ejusdem Ecclesiae, si adest idoneus, alius ea alia Ecclesia assumendo idoneum, c. *N. pro defunctis. Pirh. num. 251.* Quòd si & is hoc negligat, devolvitur provisio ad alium Superiorem, & sic lococessare usque deveniatur ad Papam. c. *Quoniam, h. t. in 6. & Gl. fin. ibid. Clem. unica de suppl. negl. & ad c. c. N. pro defunctis, AA. communiter.*

1. Quòd situm Superior elegerit vel providerit, facta electio vel provisio ab eo facta ea quavis causa fuerit reprobata, vel ab eo provisus noluerit consentire, aut post consensum renuntiavit iuri suo, mox potestas eligendi revolvitur ad eundem Electores, & ita quidem, ut integrum iterum tempus, nimirum trium vel sex mensium, eis de novo concedatur, *Gl. in c. Si electio, h. t. in 6. Pirh. loc. cit. num. 46.* In enim ob negligentiam eligendi intra tempus statutum privantur electione solum per prima & non illa vice, *Pirh. loc. cit. Calt. c. 6. n. 7. Pass. cit. c. 13. num. 40.* qui etiam *num. 41.* bene monet, quòd (cum devolutio electionis sit penna lata contra negligentem eligere; non vero contra eligentes deservientes) dum electio, quae de ceterò adhuc dici potest canonica ea eo, quòd facta à maiore ultra immediatam partem, cassatur tamen ob defectum aliquem in ea commissum, aut ob aliam causam, v. gr. ob occultum vitium electi, quòd post factam electionem prius innescit, ea non devolvitur ad Superiorem; sed spectat ad eundem Electores de novo eligere, nisi defectus sit talis, ob quem Electores sim pure privati ad eligendum de novo, concessio iis iterum de novo toto tempore (quod idem dicendum, ubi Electus non consensit, vel post coactum renuntiavit, vel mortuus est ante confirmationem) 3 vel 6 mensium; modò tamen nihil sit factum ab Electoribus in fraudem, veluti si paulò ante trimestre, vel semestrem elapsum de industria eligerent aliquem, quem sciant non consensurum, ut vel sit diutius vacet Ecclesia; tunc enim electio spectabit ad Superiorem, c. *Si electio. Pirh. loc. cit.* Secus tamen est, ob electio evidenter non est electio; v. gr. dum quis nominatus est non à maiore supra immediatam partem (quod ipsum factum fuisset, si extranei notoriè, & sine ulla tergiversatione oon admittendi admitti fuissent, & ratione horum votorum computatorum nominatus quis fuisset etiam à maiore parte, ita et deinceps eorum votes, non habuisset maiorem partem votorum supra immediatam) tunc enim si Electores intra praefixum terminum non praecedunt ad aliam electionem, ea devolvitur ad Superiorem.

Questio 333. An electio fieri possit de nocte, nomine noctis, juxta Sigism. dub. 17. n. 1. Peyr. in subd. q. 1. c. 31. q. 7. Lavor. c. 18. n. 11. Pass. n. 48. &c. intelligendo tempus tenebrarum, in quo sine candela videri non potest?

1. Respondeo primò: Ex rationali causa id fieri posse, *Sigism. loc. cit. n. 3. Lavor. loc. cit. Rodrig. tom. 2. q. 32. a. 12. Miran. tom. 2. q. 23. a. 12. Pass. n. 49.* citans plurimos alios.

2. Respondeo secundò: In casu, quo Electores in die non concordaverint; nec de scrutinio nullus nominatus fuerit à maiore parte, posse continuari electionem, etiam de nocte, tenentem idem AA. cum aliis apud *Pass. n. 54.* contrarium sentiente *Pirh. loc. cit. n. 255.* nimirum electionem inchoatam de die non posse nocte absolvi, sed debere die sequenti perfici, nisi ubi est periculum in mora, Argumento c. *in causa, h. t.*

3. Respondeo tertio: De ceterò sine causa haberi non posse electionem de nocte, saltem ubi servanda est forma scrutinii, tenet communitè, ita ut licet ea habita de nocte non sit irrita, posse continuari possit & irritari per sententiam iudicis, tanquam facta non canonice, *Laym. in c. c. in causa, n. 6. Pirh. loc. cit.* cui tamen sententiae se assenti non posse, ait *Pass. n. 50.* et quòd neque munus sit lege ulla prohibere eligere de nocte; neque firma ratio, neque magno opere auctoritate. Non enim primò ea hoc dici posse clandestinam; cum *etiam fieri* verificari nequeat de actu, qui sit coram omnibus interelle habentibus, *Felin. in c. Confessio, de off. deleg. n. 10.* & ita, ne fieri possit ab omnibus, quos lex posse scire decernit. Nec secundò dici posse, requiri Solis, & non sufficere lumen candela ad eligendum per scrutinium secretum; cum in tali electione nihil har, quòd ad lumen candela commodè perfici nequeat, sufficere enim Electoribus ad cognoscendum se invicem, ad numerandum, num omnes adfuerint, ad schedas à singulis secretim scribendas, ad eas in urnam mittendas; Scrutatoribus verò ad eas recipiendas, legendas, numerandas, quoniam commodè & melius hac fiant ad lumen Solis: Ad hac in aliis Regnum, & Congregationibus Ecclesiasticis sapientimè de nocte tractantur & desinantur optime, etiam per vota secreta, negotia gravissima: Ac denique Abb. *Felin.* alique AA. citati in oppositum loquantur ferè de electione clandestina, qualis non est omnis electio nocturna, vide de hoc *Pass. n. 52.*

PARAGRAPHUS IX.

De constituendis Scrutatoribus, secreto; & modo scrutinii.

Questio 334. in genere: Quas partes, seu actus particulares complectatur forma Electionis per scrutinium?

Respondeo sequentes: Primò scrutinium ipsum seu secretam suffragiorum collectionem, factam per aliquos à Capitulo ad hoc deputatos, qui dicti exinde Scrutatores, quòd aliorum vota exigunt & scrutentur. Secundò scrutinii publicationem. Tertio suffragiorum collationem. Quarto decretum capitulari seu communis electionis, ejusque promulgationem, c. *Quia proper, h. t.*

Questio 335. An, cum in c. Quia propter, dicatur: Assumantur, qui vota colligant; sitque hac assumptio de substantia electionis, ut cum communi tenet Pass. c. 16. n. 2. citans Abb. ad c. Quia propter, n. 12. Snar. torn. 4. de religione, tr. 8. l. 2. c. 8. n. 4. &c. An inquam repugnet huic textui, & hinc Electio non sit valida, si qui vocalium non assumpti, seipsos ingerant muneri scrutatorum, vidente & tacente reliquo Capitulo?

Respon-

Respondeo: Licet de hoc dubitent plures, *Suar. loc. cit. Tamb. tam. 1. d. 9. §. 6. n. 4. Lavor. tit. 4. c. 19. n. 45.* eo quod redderetur se suspensus, & presumptus, eos id agere per potentiam alius inviti tacentibus; si tamen id fieret in casu, ubi attentis circumstantiis existeret hoc suspicio & presumptio, non repugnaret dicto textui; cum vel tunc implicite assumantur ad hoc officium, *Abb. l. cur. Pall. loc. cit. n. 4. Barb. de jure Eccles. l. 1. c. 19. n. 189.*

Questio 336. *Aquo de cetero scrutatores sint assumendi?*

1. **Respondeo** primò: Fieri posse, ut certæ personæ ad hoc designatæ sint ex consuetudine, statuto, vel lege, v. gr. seniores ex capitularibus, in tali vel tali officio constituti, vel in tali dignitate, *Suar. loc. cit. Pall. n. 6.* non obstante, *et. c. Quia propter*, dum id statuendo, ut Electoribus præscribitur assumantur Scrutatores, videtur elegisse prætorum Electorum industriam & prudentiam ad examinandum, qui fide digni sint, & hinc munerit apit, cum examen illud sufficienter sit suppletum à constitutis talem consuetudinem, vel statutum, merito enim sine hæsitacione præsumuntur digni fide & capaces, qui à lege ad hoc minus assumuntur. Sed neque hæc ratio excludit præsentium Electorum tacitos consensu, dum, si post se suspensos habent à lege designatis, possunt contra illos opponere & excipere. Adde, quod citatus textus non dicat expresse, scrutatores assumendos à Capitulo, sed tantum præsentem Capitulum, adeoque non sit contra illud, quod scrutatores assumantur à Superiore, *Suar. loc. cit. Pall. n. 8.* qui etiam addit n. 9. quod, si unus à scrutatoribus à lege designatis habuerit impedimentum aliquod, v. gr. sit cæcus, vel decumbat infirmus, in suo ordine non subintare antiquiores, post illum; sed alium eligendum in ejus locum, *ut n. 15.* idem admittit, dum ita, ad quem spectat, præfens in Capitulo de electione renunciat Officio scrutatoris; dum verò ita, ad quem spectat ratione sensu esse scrutatorem, simpliciter abiens est à Capitulo, non esse locum electioni pro novo Scrutatores, sed tunc subintare in ejus locum seniores ex præsentibus, eo quod talis abiens non est Elector impeditus à scrutando, sed habendus pro extraneo & non vocali.

2. **Respondeo** secundò: De cetero scrutatores constituendi sunt saltem (Pall. enim & alii requirunt suffragia majoris partis supra medietatem) per maiorem partem Capituli, *Castel. de Elect. c. 12. n. 3. rr. 1. c. 17. n. 1. Pall. n. 8. & Suar. loc. cit.* cum commant.

Questio 337. *Qualiter Scrutatores sint assumendi?*

1. **Respondeo** primò: Esse assumendos viâ electionis; hoc enim satis declarat textus, etsi in genere dicat *assumantur*, dum dicit assumendos ab Electoribus omnibus, qui debent, volunt & possunt commodè interesse, collegialiter convenientibus, seu legitime congregatis, licet ad omnem alium tractatum capitularem requirant; ubi namque assumuntur sunt *electi*, & assumpti fieri non possunt, nisi multis consentientibus, aliter fieri nequit, quàm per electionem, *Suar. loc. cit. l. 2. c. 5. n. 2.*

2. **Respondeo** secundò: In hac tamen electione necessariò servanda non est forma, *c. Quia propter*, cum illi formæ subdantur sola electio Prælatorum, & ne, si pre electione scrutatorum assumendi effectus scrutatores, detur processus in infinitum, *Suar. loc. cit. n. 7.* sed poterit fieri per vota publica, vel scrutinium publicum, dum singulorum vota, quos velint esse scrutatores, patenter inquirantur, vel etiam per compromissum in unum, vel plures, ut illi nomine omnium scrutatores assumant, *Pall. cit. c. 16. n. 11. Pith. de Elect. n. 161.*

Questio 338. *Unde assumendi sint Scrutatores?*

Respondeo: Ex Collegio Electorum, *Abb. in c. Quia propter, n. 13.* ex Innoc. Host. n. 11. & dicitur signanter ex Collegio Electorum; datur signum quodquæ, ut videtur est apud Regulares, distinctum Collegium Ecclesiæ, seu Conventus, in quo omnes professi habent votum ad tractanda negotia Conventus, qui tamen non omnes sunt de Collegio Electorum, *Pall. n. 16.* Porro hoc ipsura esse de forma Electionis, ita ut, si assumptus fuerit in scrutatorem extraneus, electio sit nulla, tenent Innoc. Abb. Host. Imol. Butrio apud Pall. *loc. cit. Barb. ad c. Quia propter, n. 14.* referens plures alios. *Suar. loc. cit. n. 8. Sigism. dub. 19. n. 1.* contra Gl. in c. *Quia propter, v. Januer*, cui favet Pith. n. 163. ex eo, quod licet de communi consensu Electorum admitti possint ad colligendum extranei non laici, etsi electio de jure communi spectet ad solos, qui sunt de Collegio; ita etiam ad habendum scrutinium. Ubi etiam testatur usum receptum in pluribus Germaniæ Ecclesiis, quod assumantur extranei in scrutatores; etsi addat cœteritatem esse entis, & possit ex hoc capite irritari electionem. Ubi tamen extraneus consuetudine legitime præscripta obtinuerit jus eligendi, possit cum eligi in scrutatorem, tenent Boët. & plures alii apud Pall. *loc. cit.*

Questio 339. *Quot assumi debeant & posint scrutatores?*

1. **Respondeo** primò: Non pauciores quàm tres, ita expressum *et. c. Quia propter*, unde idipsum esse de forma Electionis, pro certo tenent *Mittend. p. 2. q. 23. c. 15. Lavor. c. 19. n. 46. & DD. quæst. præced. cit.* ita etiam, ut si coningat aliquem à scrutatoribus impediri, non possint unus vel duo scrutari vota, sed necessariò alius eligi debeat; cum forma præscripta in texto impleri debeat, quantum potest, *Innoc. Abb. Bald. in c. Quia propter. Bag. p. 3. c. 13. Sigism. dub. 21. n. 2. Pall. n. 20.*

2. Nihilominus ubi Electores sint pauciores, quàm quatuor, formati *cap. Quia propter*, ita ad amissum servari non potest; uti in hoc casu, ubi tres tantum sunt Electores, sufficient duo; si duo tantum sufficeret unus scrutator; si unus tantum Elector, opus non sit scrutatore, tenent *Abb. Innoc. Sylv. v. Electus, n. 7.* quos citat & sequitur *Castel. c. 12. n. 6. Donat. rr. c. 17. n. 7. Pall. verò n. 19.* dicit, melius esse, ut in isto casu idem sint scrutatores, & Electores, ipsi, dum Electio fit per schedas, quilibet eorum ad præsentiam aliorum concipiat schedam suam in vas ad hoc preparatum, & dein in omnium præsentia numerentur, aperiantur, legantur, abique eo, quod nupus sit alio Notario, vel testibus facientibus hilem Capitulo de nominatione hujus vel illius; cum Capitulum totum habeat de hoc evidenciam per inspectionem schedularum. Si verò electio sit voce, quilibet eorum alii duobus, vel alio audiente, si Electores sint tantum duo, proferat votum suum, abique eo, quod & tunc opus sit alio teste ob eandem rationem. Si verò sit unicus tantum Elector, in statim nomine Collegii eligat, simul electionem nominando, & decretum Electionis nomine totius Capituli conficiendo: Et quod, si hoc non fecerit in præsentia aliorum (quod melius foret) teneatur statim hanc suam electionem publicare uniter, non autem de necessitate, adhibito Notario.

3. **Respondeo** secundò: Neque plures quàm tres assumendos esse, idque esse de forma electionis, *Abb. ad cap. Quia propter, n. 13. Imol. n. 3. Bald. n. 31. Bur. n. 22. Host. n. 17. Barb. referens plures alios. Suar. loc. cit. n. 8. Tamb. de jure Abb. l. 1. d. 1. c. 6. n. 1. Cast. c. 4. n. 63. Pall. n. 12.* citans plures alios contra Gl. Vincent. Ranerod. &c. Concilium enim Later. habuit sub Innoc. III. *et. c. Quia propter*, non minùs volens prospicere secretò scrutini (cuius

violandi majus periculum à pluribus quàm paucioribus) quàm certitudini & fidelitati (quæ major est, ubi plures quàm obæ pauciores attendunt & vident) hanc numerum tertiarium determinavit, *Pass. loc. cit.* unde ad hoc, quod in contrarium objicitur, dicendum, electionem Abbatis Tullensis, in qua adhibiti præter tres scrutatores de Collegio, alii tres scrutatores externi, confirmatam à Papa ex speciali gratia, *Barb. loc. cit. n. 15. Pass. n. 23.* Ad alterum vero, quod dicitur: Utile per inutile non vitari; ad idque est inutile sit assumptio quærit vel quirit scrutatoris, non tamen per hoc vitari electionem, dicitur revera istum numerum non tantum purè superfluum, sed damnosum; quia est contra secretum electionis, quod respicit dictum concilium.

4. Nihilominus possit Capitulum generale cujuscunque Ordinis, ubi id specialiter prohibitum non est, statuerè seu legè facere, ut in electionibus assumantur quatuor scrutatores, siut probat *Pass. n. 25. citans Sicut. loc. cit. n. 10.* & ab eo relatas bñas de hoc S. Congreg. declarationes, idque cetera præjudicium *cur. c. Quia præter*, usque respectu Electores, etque inhibens augere hunc numerum tertiarium, non verò Superiores Electorem, quibus auctoritate Apostolica data est potestas gubernandi Ordines, & dirigendi electionem, quò minus (salvo tamen sine & intentione illius, qui præter certitudinem & fidelitatem primariò intentata est secretum scrutinii, cui longè minus timendum per additionem quarti vel quinti scrutatoris, maxime sibi electio sit per schedas, quàm illis per subterfessionem unius & tribus scrutatoribus) ex rationali causa (qualis frequenter occurrere possit scrutatoribus à lege jam designatis fore minus aptis ad certitudinem & fidelitatem) augere possint numerum scrutatorum: Similiter ex consuetudine legitime præscripta, sicut in memoriale aut censuraria, possit addi scrutatores quatuor, tenet n. 30. contra *Sigis. & Barb. etiam*, ut hi volunt, *sc. caput Quia præter*, munera fore decreto irritante, innoxia sententia illi *Sicut. l. 7. de elect. c. 19. n. 14.* docentis: Quod consuetudo prævalere possit contra legem canonicam, etiam novissimam decreto irritante.

Quæstio 340. Quales esse debeant Scrutatores?

1. Respondeo primò in genere: Omnia ea, quæ excludunt à jure vel exercitio eligendi, excludere etiam ab officio scrutatoris; cum scrutatores esse debeant de Collegio eligentium; hinc excommunicati, suspensi, interdicti, privati voce, non tolerant, esse non possunt scrutatores: Non tamen fecit cassanda esse electio vi prædicti voti alicujus facta à majore parte, dum probatur excommunicatio, quam electionum aliquis ante electionem ei opposuit, ita cassanda: ex eo erit electio, quod in ea excommunicatio fuit scrutator, etsi excommunicatio ei ante electionem opposita probetur dein; ac proinde etiam votum illius habeatur per nullo, cum ad valorem scrutinii sufficiat, scrutatores esse de Collegio, de quo sunt omnes, qui quasi possident jus eligendi, & legitimè ad eligendum admittuntur, *Pass. n. 33.*

2. Respondeo secundò: Debere esse fide dignos quam tamen conditionem non esse de substantiali forma electionis, sed solum de iustitia, impute quam, non tam inducendo substantiam quid, quàm admodum solum, appositum Concilium *cur. c. Quia præter*, *Abb. ibid. n. 16.* & ex eo *Sylv. Castell. Donar. loc. cit. Pass. n. 32. Pirh. n. 164.* unde etiam, si Capitulum consentiat in scrutatores infames infamipari facti, vel alios de minor dignos fide, electio ad nullius infamiam cassanda erit, *Pass. n. 34.* Quin & in tales scrutatores consentiens Capitulum non potest amplius resistere, juxta *Sigis. ibid. n. 9. Hnt. Castell. Max. &c.* Porro tamè præsumuntur esse fide digni, quamvis nihil objicitur contra eorum canonicè, & probatur, *Hnt. Boët. Castell. cit. à Pass.*

3. Respondeo tertio: Requiritur, ut scrutator neque sit furdus, neque cæcus, siue electio fiat per scrutinium auriculare, siue fiat per schedas; requiritur enim ab una parte, ut possit tam schedas legere, quàm eligentes videre: ab altera parte, ut possit audire publicationem scrutinii, alias tam ipse, quàm Capitulum possit decipi ab aliis scrutatoribus duobus publicantibus majorem vel minorem numerum suffragiorum pro aliquo, quam in veritate fuerit, *Camill. de doct. elect. p. 1. c. 15. n. 3. Pass. n. 31.* contra *Urcan. p. 3. c. 3.* putantem, dum scripto proceditur in scrutinio, non posse opponi scrutatori surditatem. Nihilominus electio, in qua scrutator fuit aliquo modo cæcus vel furdus, modo tamen non notabiliter per hoc (idem est de alia infirmitate) impeditur fuerit in actibus scrutinii necessariò à singulis scrutatoribus habendis, aut qui fuit de substantia electionis, sustinenda erit, *Pass. loc. cit.* citans *Camill. Castell. &c.*

Quæstio 341. An ad scrutandum vota Electorum, aliusve actum præstandum circa Scrutinium, (non enim hic queritur de conscribendo decreto electionis communis, quod transmittendum est ad confirmatorem) præter tres Scrutatores adhiberi debeat aut possit Notarius cum testibus, & is qualis esse debeat?

1. Respondeo ad primum negativè, *gl. ad c. Quia præter*, assensens, vota conscribi vel per scrutatores, vel per tabellionem, *Hnt. ibid. dicens*: Id minus fiet per scrutatores. *Jo. And. ibid. dicens*: Perinde esse, an hæc scriptura sit publica, an privata. *Abb. ibid. dicens*: Memeretur esse, ut Scrutatores per eorum aliquem vota redigere debeant in scriptis privatis, quod ipsum ait & probat, *Pass. n. 37.* ipsi namque scrutatores tanquam fide digni electi constituantur ut testes ex officio, quibus fides præstanda, *Abb. loc. cit.* Verumque hoc ipsum est, dum Electores tantum sunt tres vel duo; cum si dem sunt scrutatores & Electores; dum autem est unus, potest is publicè & notoriè eligere, seu nominare aliquem, ad quæ ab eo, quod egerat Notario, qui eadem faciat, *Pass. n. 38.*

2. Respondeo ad secundum: Quamvis adnanti posse notarium supponere perique ex *cit. AA. tenentque Peyr. in sub. g. r. c. 31. Lezan. Sigis. à Bon.* qui tamen de testibus admittendis tacent; videt tamen id patum conformè textui, *c. Quia præter*, & *Trid. decretum*, ut electio, in regularibus maxime, sit secreta, ait *Pass. n. 39.* Cum, si Notarius & testes in scrutinio auriculari audiant Electores nominantes, & vel ipsi vota conscribant, vel à scrutatoribus conscripta videant, jam ad minus sex personis vota eligentium sint manifesta; dum autem scrutinium sit per schedas complicatas, cum in assistentia sit scriptura; cum locus, ubi scrutatores scrutantur, sit apertus, & in conspectu omnium Electorum: Nihilominus in monialium electionibus specialis est ratio adhibendi Notarium; cum non sint in illis Scrutatores electi de capitulo Monialium, sed extranei vota eorum redigant in scriptum; neque istæ electiones formæ *Caput Quia præter*, sint subiectæ, *Pass. n. 40.* Hinc decretum, ut in electione Abbatis Episcopus habeat assensuque duos facientes moribus & ætate graves, qui testimonium reddere possint istius actionis, & ad id Notarium publicum adhibeat, *Nicolas, v. Abbas, n. 5. apud Pass.*

3. Respondeo ad tertium: In casu, quo licet adhibere Notarium & testes, possunt tam hi, quàm illi, esse seculares, quamvis melius esset, ut Notario Ecclesiastico; quin etiam ad hoc citari possit à Superioribus Ordinem ex privilegio *Pit V. concessio Prædictoribus*, testatur *Pass.* cum nullam exerceant jurisdictionem, vel auctoritatem; sed nudum ministerium & officium, *Abb. loc. cit. n. 10. Peyr. Pass. cit.*

Questio 342. Num Scrutatoribus sit habenda fides?

Respondeo: Affirmative, & ita quidem, ut si omnes tres, vel etiam duo ex illis iurati assentiant, aliquem à tot nominatum fuisse, illis sit credendum, etiam si Electores asserant, se talem non nominasse in tanto numero, vel in numero maiore eo, qui refertur, c. *Cum dilecti*, de Elect. Abb. ad e. *Quia propter*, n. 9. Host. in sum. de elect. Biaz. p. 2. c. 2. et. m. 3. Cappel. n. 12. n. 19. Sigism. dub. 11. in fin. Idque adhuc verum, etiam si unus Scrutatorum vel Notarius ster cum Electoribus oppositoribus, quia adhuc remanent duo testes contra unum; Electores enim oppositores non sunt nisi testes singulares, Pass. n. 42. c. 44. in fine. ea. c. c. *Cum dilecti*, contra Laver. c. 19. n. 110. Quod si Scrutatores in publicando vota discordant ad Electoribus, & eorum scriptura, vel etiam à sola eorum scriptura, dubitandum de Electione, dicit Host. loc. cit. cui consensit Pass. n. 43. qui tamen ait: Planum esse, quod standum sit Scripturae, ubi saltem unus Scrutatorum concordat cum Scriptura & Electoribus. Quod si Scrutatores non concordant inter se, Notarius (ubi hic interfuit) qui vota annotasset, concordaret cum Electoribus omnibus publicato scrutinio negantibus sua vota, sine dubio eis standum, ait Pass. loc. cit.

Questio 343. An scrutinium fieri debeas secretè?

Respondeo: Affirmative, sic expresse habet c. *quia propter*, comprehendens electiones Praetorum omnium, tam regularium, quam secularium, quoniam moris sunt viduare Ecclesiae, & qui jurisdictionem universalem exercent; non vero Abbatisarum, aliarumque Praepositarum monialium, Pass. c. 17. n. 2. Quod longe strictius Trid. sess. 21. de regular. c. 6. pro regularibus (de Electionibus enim Episcoporum, aliorumque Praetorum secularium hic nihil disponitur) decernit his verbis: *In electione Superiorum, quorumcumque Abbatum temporalium & aliarum officialium* (quo nomine non comprehendit officiales quoscumque, sed solum eos, qui Superiores sunt loco- rum Convenium, etc. Sive dicantur Guardiani, sive Rectores, sive Priores, Pass. l. 1. c. Generalium (quos ideo capimus, ut comprehendat illos omnes, etiam si in aliquibus Ordinibus non sint temporales, sed perpetui) & Abbatissarum, atque aliarum Praepositarum, qui omnia recte & sine ulla fraude fiant, & Synodus districtè praecipit, omnes super aditos eligi debere per vota secretè, ut in singulorum electionum nomina nunquam publicentur. Si verò contra huiusmodi decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit.

Questio 344. Num igitur, stante hoc Trident. decreto, valida adhuc sit & licita, etiam quoad Regulares, electio per scrutinium auriculare, quo ea aliis juxta cit. c. poterat, imò, ut Boer. decis. 1. n. 25. Quibus de elect. l. 4. n. 212. fieri debebat?

Respondeo: Affirmative, ita contra Mirand. m. 2. q. 23. a. 11. Donat. p. 3. tr. 1. q. 6. n. 7. censentes; in hac per Trid. derogatum caput *Quia propter*. Barb. ad cit. sess. 21. c. 7. Ricc. in prax. res. 637. in 2. edit. Gare. de benef. p. 5. c. 6. n. 189. Tamb. de iure Abb. ra. 1. d. 5. q. 6. n. 8. & de iure Abbatiss. d. 1. q. 4. Suar. de relig. ra. 4. tr. 1. l. 2. c. 1. n. 10. Pass. c. 17. n. 3. ex Suar. Tamb. & Gare. verbatenus referens plures pro hac sententia declarationes S. Congreg. Quibus non obstat, quod eadem Congregatio declaravit contrarium in electione Abbatissarum, nimirum vota oretenus scripti non posse ab eorum Superioribus cum duobus testibus; se enim declaravit specialiter circa eorum electiones, in quibus praeter deputatos adhibentur duo testes, per quos electio

publicari possit; ipsius namque Trident. de cetero expresse statuit c. 7. illius sess. 21. de regular. quod electio Abbatissa possit fieri auriculare, Episcopo aut Superiore ad fenestellam monialium vota auricularetur capiente, Gare. n. 191. Pass. n. 6. Ratio respon- sionis est, quod Trident. plus non decernat, quam ut dictae electiones fiant secretè, & vota eligentium nunquam publicentur; utrumque habetur, etiam si vota eligentium sciantur à Scrutatoribus; Concilium enim Lateran. in dicto c. *Quia propter*, confusit, adhuc electionem esse secretam, & vota eligentium minime per hoc publicari; quod autem vota & nomina, à quibus data publicari sic possent per scrutatores, nihil ad rem facit; cum Tridentinum non vetuerit, vota posse publicari, seu non statuerit electionem fieri adeò secretè, ut ne quidem publicari possent, sed ne actu publicarentur; adeo, quod, cum Trident. loc. cit. loquatur indifferenter de Electoribus Abbatissarum, & aliorum Praetorum regularium, adeoque necesse non sit vi dicti Concilii horum electiones esse magis secretas, quam illarum, quae, ut dictum, fieri possunt oretenus & auricularetur, Pass. n. 7. c. 8.

Questio 345. Quando nam censeantur vota electorum publicari in ipsa electione, seu per revelationem intrinsecam electioni, & nam propterea electio reddatur irrita?

1. Responden ad primum: Id fieri primum, si Electores, adhibitis, vel non adhibitis scrutatoribus, publicè alia voce, ut à Capitulo audiantur, darent suffragia; verumque id est, etiam si unus solum eorum det publicè suffragium, modò id fiat consensiente & permittente (examinata permisso & non contradic- tio oritur ex ignorantia, quā ignorat tale votum datum publicè fuisse ea ignorantia, sive ex scientia nullum esse, & invalidare electionem, Barb. ad c. 6. sess. 21. Trid. Pass. n. 15. vel etiam ea aliqua tantum reverentia & similitudine sine malitia & dolo, & non ex metu cadente in virum constantem, Pass. n. 14. contra Raggiam p. 2. dub. 197. n. 2.) saltem maiore parte capituli (quae limitatio additur, ne si etiam invita maiore parte Capituli datum publicè tale suffragium redderet electionem non secretam, & consequenter invalidam, maior pars nunquam posset concludere electionem, si pars minor noller; hae enim aut unus de ea, possit eligere publicè, & sic electionem reddere nullam) Gare. loc. cit. n. 195. Barb. de iure Eccl. l. 1. c. 5. num. 205. Peyr. r. 3. de priv. c. 9. n. 23. Cappel. de elect. c. 5. n. 25. Pass. n. 13. Scius autem est, & censetur in hoc casu adhuc secretè electio, ubi Capitulum, aut Praesides eius, ubi debet, id prohiberet, & contradiceret votum tale (scilicet reverè ipso iure nullum, quippe datum, & contra formam & decretum irritans, Pass. n. 14.) non computando inter suffragia, ac si datum esset ab ea- tranea (qualis meretur haberi illi, qui contra formam nollit eligi, Pass. loc. cit.) vel etiam tale (ut post Gare. n. 195. Cappel. num. 26. Peyr. loc. cit.) si resisteret, privando voce pro illa vice, quā iuxta Pass. ipso iure talis privatus non est.

2. Secundò: si scrutatoribus adint eairanei, vel etiam quicumque alii in maiore numero, quā requiratur forma canonica, qui suffragantes audiant, vel eorum schedas leant.

3. Tertiò: si auditis secretè Electoribus, Scrutatores publicando scrutinium, publicent simul eorum nomina.

4. Quartò: Si bare nomina describantur in decreto electionis transmittendo ad confirmatorem, Pass. c. 17. n. 12.

5. Quindò: si confirmator in literis confirmato- riam eadem nomina publicet; censetur enim adhuc talis publicatio facta in electione, utpote quae durat, donec confirmata sit, Barb. ad sess. 21. c. 6. num. 8. Gare. p. 5. n. 197. Suar. loc. cit. c. 1. Pass. n. 12.

6. Sextò: Si, ubi electio ex speciali statuto prohibe- tur cum decreto irritante scrutinium auriculare (de

(de cætero enim sicuti in Sermine auctoritatis, sic etiam in eo, quod fit per Schedas, nil vetat, eligentium nomina licet si Scuratoribus) eo sine, ut ne quidem Scuratoribus innotescant nomina eligentium, siquam, in eo casu plures, vel etiam una scheda notata esset speciali aliquo signo, unde Scuratoribus, vel etiam una eorum innotesceret nomen eligentis per talem schedam, talis electio foret non secreta, non vi Tridentini, sed vi talis specialis statuti, Pass. n. 18. Adhuc tamen licet priore limitatione, nimirum, ut id fiat sciente & permittente maiore parte Capituli, non verò eo id ignorante vel contradicente, licet enim de cætero defectus forme monitæ decreto irritante non recipiat remedium ex ignorantia; non est tamen in præfenti verisimile, statuta utriusque illius Concilii patrocinata fuisse fraudibus, & stravisse viam ad affligendos innocentes, uti fieret, si unum alterutrum, vel etiam plura vota publicata irritare possent electionem de cætero tunc habiram à maiore parte; sed dicendam, formam eligendi secretò statutam à dictis Conciliis excludere publicitatem commissam à maiore parte, five dolo, five per ignorantiam, vel ab ea sciente permittam, non verò commissam à minore parte, maiore vel non sciente, vel contradicente, Pass. n. 19. & 20.

7. Septimò: Si quis alicui ex Electoribus det propriam schedam, placitam tamen, & tandem nuntiam ab eo in urnam: scheda enim talis quam quisque potest legere, si vult, five id possit licet, five illicitè, non est secreta quoad substantiam; & qui schedam propriam modo dicto dat alteri, ex modo eligendi proprium nomen publicat in ipsa electione, ad hocque talis recepta & projecta in urnam ab eo, qui scrutator non est, reddit electionem in suo esse, & in se ipsa non secretam quoad substantiam, (et si hæc maneat secreta per accidens, dum recipiens schedam illam non legi) cuius tamen contrarium vult Concilium, proinde publicationem secundum substantiam, & non quatenus illicitam, vel iniustam, Pass. n. 27. contra Pasqual. de re. 161. unde etiam tam porrigentem dicto modo schedam, quam scrutatorem eam respicientem peccare, ait, graviter, ut ipse agens contra duorum Conciliorum decreta, etiam si per accidens non lecta si hedi nomen eligentis nunquam innotescat. Secus tamen est, si non violatur secretum, dum Elector non potens propria manu mittre schedam in urnam, accedit ad scrutatores, & ipsi videntibus tradit illam alteri, qui mox videntibus scrutatoribus eam projicit in urnam, Pass. n. 28.

8. Respondet ad secundum, dum nomina Eligentium dictis modis publicantur in ipsa electione, electionem esse nullam, Pass. n. 12.

Questio 346. Num igitur etiam irritetur electio per hoc, quod scrutatorum aliquis extra electionem publicet nomina eligentium?

1. Respondet primò: tamen si talis Scurator non solum expresse revelando privatim alicuiquid hæc vel ille Elector tali dederit votum suum; sed etiam loquendo taliter, unde id colligi, non unde de eo dubitari possit, an non hic ipsum vel illum elegit, agat contra fidelitatem & iustitiam officii sui, peccatè graviter aut leviter, prout hoc edocet in grave vel leve damnum, & præjudicium Electionis vel Electoris revelati. Pass. num. 29. contra Bonac. de censur. q. 2. n. 3. & Lavoc. de Elect. c. 19. n. 17. tenentes absolute, talem scrutatorem peccare mortaliter: non tamen per hoc vitari aut irritari electionem, etiam apud Regulares, cui de cætero Tridentinum specialiter in electionibus Regularium, etiam cum decreto irritante electionem, vetuit unquam publicari nomina eligentium, seu cui quis eorum dederit suffragium. Pass. c. n. 29. & seq. contra Lavoc. loc. cit. Siquidem decretum illud Concilii in sensu proprio accipiendum, & ultra hanc pena illa nullitatis electionis aut omnis illud gravissimum de novo eligendi Electoribus imposuimus extendendum non est. Jam

verò manifestari aliquam peritiam actus alicuius aut personæ non est illius publicatio; cum publicare proprie significet idem, quod *evulgare*, vel in notorium deducere, seu facere, ut aliquid transeat in famam publicam loci, quod aliter non fit, quam dum res facta vel verbo propagantur in loco publico, & eorum tanta multitudine, ut illius notitia per se transeat ad maiorem partem, v. g. collegii vel conventus, viciniae, civitatis, alicuiusve loci. Pass. loc. cit. ex C. Tufeso l. p. c. 1. c. 1. Intelligitur namque publicitas facti, seu consentientis facto, quæ intelligitur, quoties juxta requiritur publicitatem actus alicuius in ordine ad hunc effectum, ne præsumatur illius actus notitia apud alios, & valde distinguitur à publicitate iuris, seu quæ à jure causatur, sic enim, dum iudex in banco coram duobus vel tribus testibus excommunicavit aliquem, non est talis excommunicatio adhuc publicè, quia per hoc ejus excommunicatio in facto non est publicè nota apud homines, Nec fit nota ex jure apud judicem. Pass. n. 30. juxta pl. ling. in clem. 1. de sepul. v. publicè.

2. Respondet secundò: secus dicendum, ubi scrutatorum aliquis Eligentium nomen publicat, & divulgaret in sensu proprio jam explicato.

Questio 347. Quid igitur, si manifestatio nominis Electoris alicujus vel Electorum fiat ab uno vel pluribus, vel etiam omnibus Electoribus?

1. Respondet: manifestacionem talem, five fiat ante, (dicente aliquo vel aliquibus, se velle illum determinatè eligere) five post electionem, (dicente eorum aliquo, se elegisse illum, v. g. Tuium) modo fiat extra electionem, & non fiat ab illo Electorum vel scrutatorum, five ex vi notitiae habite per electionem vel scrutatorum, non irritat electionem. Garc. p. 5. c. 4. n. 166. nixta declarationem S. Congregationis ad hunc hucusq. citandæ. Barb. ad c. 6. sess. 25. Trid. n. 14. Casel. de elect. c. 5. n. 26. Castrop. p. 2. tr. 13. d. 3. n. 9. Pass. n. 35. Ratio, quod utrumque probatur, hæc est, quòd Trid. per verba illa: *Concilium districte præcipit omnes supradictos eligi per vota secreta, ut ne singularium eligentium nomina nunquam publicentur*, &c. per se & determinatè non prohibeat manifestacionem & publicationem nominum eligentium separatim, aut separatam ab electione, (qualis est, quæ fit ab ipsis Electoribus pure quod talibus ante vel post electionem) sed solum intermiscam ipsi electioni, dum sit, aut connexam illi factæ per vota secreta; nam imprudens præsumendo eligi per vota secreta, tantum id vult, ut Electores, dum actu & formaliter sunt Electores, five dum actu dant suffragium suum, in eo dandis servent secretum, seu illud dant secretò. Bassian. v. electio. n. 6. Pass. n. 37. Jam verò Electores antecesserit dicendo palam, etiam cum promissione & juramento, se determinatè electuros Tuium, actu per hoc non eligunt, & possunt adhuc in ipsa electione seu sermone talem non eligere. Bass. de Pass. d. cit. Quinto argumento c. cum in Concilio de elect. minime obstante hoc Trid. præcepto, scilicet sunt, & laudabiliter observantur etiam collegialiter, tractantur (quamvis forte attentio fuit Concilio Trid. apud Regulares in multis omissis, tanquam minus convenientes) antecesserit electionem, in quibus tractantur de meritis eligendorum, certa quæ persona eligenda, quia dignior, ita etiam, ut Electores non tantum dicant, se velle talem eligere, sed ipsi quoque viis licitis extra pastas, minas & alia hujusmodi cum charitate & absque injuria perorare aliis nuntiant. Deinde præceptum illud nunquam publicandi nomina eligentium respicit solos scrutatores, eosque, qui auctoritate publicè assistunt sermone sine electioni, cuius notitiam habent; Electores enim alii aliorum nomina vi electionis factæ nescientes quæ publicare nequeunt, neque etiam sua, cum in præjudicium electionis & electi de proprio facto validum testimonium ferre nequeant: Neque quòd Elector proprium suum

vorum publicè post electionem, est contra illius libertatem, quæ est finis huius præcepti facti à Teld. Quinimò cum lectum sit in variis capitulis se opponere electioni, & persone electæ, v. gr. dum alii scienter eligunt indignum, vel etiam contra aliorum oppositionem petere, & procurare etiam per scripturas, ut à se electus confirmetur, in iis certe verum non erit preceptum votum à se datum tali, Pass. n. 39. *Et seq.* Porro in genere loquendo, dum publicatio talis sit etiam à quocunque post confirmationem jam electionem, nunquam eam irritabit; cum electionis valor pendere nequeat à futuro evenit casuali, Soat. n. 4. de relig. rr. 1. l. 2. c. 3. n. 11. Pass. n. 40. unde

2. Respondeo secundò. Illiusmodi publicationem, etsi forte abique eo, quod per eam non tollatur secretum ipsius electionis, per se mala sit & illicita, ut evellat videtur ex illis verbis S. Congreg. quæ citat Garc. l. supra c. 1. *quæ vel post scrutinium Electoribus nullo modo liceat, cui votum dederint, publicare, non tamen ita esse per se malum, ut prohibeam per Trident. ut ex necessitate vel iusta causa fieri non possit licita.* De quo vide Pass. n. 43.

Questio 348. Num ubi scrutinium sit per schedas, & sic fieri est de forma electionis, etiam sit de forma electionis, eas comburere ante vel post publicationem scrutinii?

Respondeo: Præcise de statu speciali (qualiter tanquam de forma Electionis statutum esse in Ordine Prædictorum, ut facta collatione numeri ad nomen, & eorum, qui nominati sunt, nominibus redactis in scriptam, schedæ coram capitulo ante publicationem Scrutinii comburantur, testatur Pass. cu. c. 17. n. 46.) negativè. Concilium siquidem id unum vetat, ne nomina eligentium publicentur, quo stante, quidquid fiat de schedis, sive comburantur in præsentia Capitali, (sicut hic modus sit facilior, & secreto electionis convenientior, ac ita etiam fiat in electione summi Pontificis) sive projiciantur, & sepellantur, sive quocunque alio modo custodiantur, ne non videantur, substantialiter nihil interesse, Pass. n. 48. contra Cas. c. 4. n. 62. citum quodam oraculo vivæ vocis Pii V. de quo, ut ait Pass. non satis constat.

Questio 349. Num necesse sit ante inchoationem scrutinii Scrutatores astringi iuramento, vel præcepto obedientie à Præfide Electionis de munere fideliter exequendo?

Respondeo: Non esse id de substantia electionis, Abb. in c. l. c. 1. n. 2. cum communi. Neque de præcepto iuris communis, Pass. c. 18. n. 2. contra Biaz. p. 3. c. 24. Sigism. dub. 21. n. 2.

Questio 350. Quinam debeant esse loci, in quo Scrutatores vota eligentium excipiunt?

1. Respondeo primò: Debet esse publicus, hoc est, in conspectu omnium Electorum, ita ut hi omnes à longe videri possint, ne frans aliqua committatur in scrutinio, Pass. c. 18. n. 1.

2. Respondeo secundò: Debet esse separatus à loco Electorum, ut hi neque Electores cum Scrutatoribus, neque Scrutatores inter se loquentes, dum scrutinium est auriculari, audire, neque ubi scrutinium fit per schedas, has aperitas, aut etiam vota eligentium à scrutatoribus in scriptum redacta videre & legere possint, Pass. ibid. Biaz. p. 3. c. 25. n. 2.

Questio 351. Quid in c. Quia propter, intelligatur per Tò singulatim vota excipiant?

Respondeo: Quòd Electores accedere non debeant ad scrutinium eorumdem, aut tamen vel binò, sed seorsim & separatim lingui, Abb. in c. c. n. 15. Sylv. v. Electio, n. 7. Lavot. c. 19. n. 76. Estque hoc de substantia scrutinii auricularis; cum aliis electio de scrutinio non esset secretum, Donat. p. 3. rr. 1. q. 17. n. 13. Secus ubi scrutinium fit per schedas complicatas, Pass. n. 4.

Questio 352. Quid importent verba illa dicti cap. Diligenter inquirent?

1. Respondeo primò: In scrutinio per schedas necesse non est, ut quicumque loquantur scrutatores, sed solum attendant, ne Electores depellant in urnam plures schedas, vel aliquam extrahant, vel dent notatam specialem aliquam characterem, aut simile quid faciant in præjudicium electionis, Pass. cu. c. 18. n. 55.

2. Respondeo secundò: In scrutinio auriculari quoque non requiritur, ut scrutatores proprio ore teneantur inquirere vota eligentium; sed sufficit Electores accedentes ipsos sponte sua votum exprimere. Neque etiam faciendum est vis in verbo illis *Excusantur*; tum quia substantia talis inquisitionis subsistit in manifestatione voti recepti à scrutatoribus; tum quia scrutatores sufficienter loquuntur, & interrogant ipso facto, quo sedenti deputat ad officium audiendi & conscribendi vota eligentium, Pass. n. 56. contra Barb. ad c. Quia propter, n. 20. Sigism. dub. 21. n. 4.

3. Respondeo tertio: Neque est de substantia, aut etiam de præcepto, ut scrutatores inquirent de zelo & meritis nominatorum, aut quo affectu, quâ conscientia eligens talem nominet, Pass. n. 57. contra A. A. cit. & alios. Quamvis aliunde quandoque ex præcepto charitatis vel iustitiæ teneantur docere, vel corrigere eligentes, si forte in votando errarent, vel facere vellet aliquid in præjudicium electionis.

4. Respondeo quarto: Multò minis requirit, ut Scrutatores adirent eligentes, ut nominent, quem coram Deo iudicant meliorem, Pass. n. 58. vel etiam, ut Electores de hoc puer in manibus Scrutatorum, Pass. n. 59. *Et seq.* quem vide.

Questio 353. Num Electoribus licitum sit consensum suum internum, seu votum explicare per sortes?

Respondeo primò: Licet per se & ex natura rei illicitum non sit, præsertim in casu necessitatis, ubi humana prudentia deficit, v. gr. ubi sunt duo vel tres, qui capitulo omnibus examinatis videntur maximè & omnino æqualiter digni Prælatu, sine aliquis injuria implorare Dei iudicium per sortes, earumque eventum ab eo (secus si hic expectetur merè à fortuna vel aliunde) expectare, D. August. de doll. Christiano, c. 28. & Ep. 12. ad Hæm. c. 1. D. Th. 2. 2. q. 97. a. 1. & ex eo Cajet. ibid. Soat. 16. 1. de relig. rr. 3. l. 2. c. 12. n. 8. Sanch. in sum. l. 2. c. 38. n. 7. id quo de facto apud regulares aliquos fit electionibus quibusdam ex speciali indulto prædictur, ut videre est apud Pass. cu. c. 18. n. 6. Iure tamen positivo, ut constat ex cap. fin. de sortib. de facto illicita est quicunque electio Ecclesiastica, sive ad Prælatum, sive ad beneficia, officia, ministeria Ecclesiastica, quæ be per sortes, ita etiam, ut illiusmodi sit hac ratione eligere ipsos compromissarios, D. Th. loc. cit. Soat. l. c. cu. n. 5. Sanch. n. 71. Abb. Fellin. in c. Caputium, de rescripto, Tule. lu. E. concl. 79. Sigism. dub. 26. n. 1. Pass. n. 7. citans quædam plures alios qui etiam n. 9. citant pro se Fellin. in c. c. Caputium, n. 21. Host. Jo. And. Franc. & alios in c. nunc. de eo, qui mittitur in possess. tenet, extra negotium Electionis quoque illicitam esse, & non valet dispensationem lris beneficiis, aut quæ est circa res alias spirituales inter clericos, etiam factam de auctoritate Superioris (in quo casu id licere tenent Soat. loc. cit. n. 12. & Sanch. n. 79.) etsi hac accedente, de cætero non veniant sumo-

ſumonia, quæ alijs committitur in eundem quodcumque pactum circa beneficia; vel etiam dum ſi conferre poſſet beneficium, impediretur, ne alter ſi ligandus ingrederetur alia beneficium ſine titulo; ut alia contingere poſſet, dum ſortem tangeret, qui non haberet à parte rei verum diſcretum. His tamen non obſtantibus licitum eſt per ſortes facere electiones Eccleſiaſticas, ſervatis alijs ſervandis, non ſolum, ubi id expreſſe conceſſum eſt à Pontifici (ut videtur conſtitutionis Leonis X. quæ incipit: *In ſuprema*; ſed etiam in Regno Legionis, Caſtellæ, Navarræ, ut nimirum, ſibi vocorum laterum ab Examinatoribus, & ut rectè addit Caſtrop. p. 3. r. 13. d. 5. p. 3. n. 10. approbante idem Paſſ. n. 10. etiam qualiſcunque omnimoda eſt paritas, ſorte decernatur, cujus ſi beneficium, teſtatur Garc. l. 5. c. 4. n. 208.) verum etiam, ubi id conſuetudine inductum eſt, quia dictum jus poſſibile abrogari poſſet, non ſolum in electionibus ad officia Eccleſiaſtica non habentia juridiſtinctionem, ut vult Sigliſm. d. 26. m. 5. Sed & univerſaliter, Paſſ. cit. n. 10.

Queſtio 354. An de cætero electiones factæ per ſortes ſint quoque ipſo jure nullæ?

Reſpondeo: Affirmative, de iis electionibus, in quibus ſervanda eſt forma c. *Quia propter*; item de iis, quæ ſunt ſervatæ formæ ſcruſatorum Tridentini. debent namque in iſis ſingulis Electionum votum ſuum dare ſecreto pro una perſona determinata; item de iis, in quibus requiritur forma aliqua determinata cum decreto irritante. Item de Electionibus cæteris, tenent Abb. in c. *E. cluſa*, de forſe leg. Garc. p. 3. c. 4. n. 207. Sigliſm. dub. 26. n. 3. Econtra negant Snat. loc. cit. n. 9. Suti. h. n. 83. quibus accedit Paſſ. n. 11. et quod prohibitiones contentæ in alijs juriſdictionibus non habeant animum decretum irritantis. Dicunt tamen eas irritandas, quia factæ contra præcautiones prohibentias. Idem ſentiunt hi AA. de electionibus mediatis factis per ſortes, dum nimirum per ſortes eliguntur compromiſſarii, eas non eſſe ipſo jure irritas. Quod ſi verum, ait Paſſ. n. 12. ſe non videre diſtinctionem, an non idem dicendum de electione mediata per ſortes, dum ſorte decernuntur 4 vel 5, ut deinde ex iis eligatur unus; cum determinatio eligendorum accidat electioni per ſcruſationem, idque (adeoque & ipſi electio) tali determinatione per ſortes prævia non obſtante haberi poſſet ſecreto: Et contra autem nominatio compromiſſariorum ſi pars eſſentialis electionis per compromiſſum. De cætero ſibi tractant non de electione perſone, ſed de aliquo præparatorio ad illam, v. gr. de eligendo loco electionis, & controverſi aliter diſtincti non poſſent, ſi ſorte diſtinctum, non ſi a vitari contra dictum, ut electio iſſet ipſo jure irritata, licet eſſet irritanda, tenent Sanchez. loc. cit. n. 73. Sigliſm. loc. cit. n. 2. Paſſ. n. 8.

Queſtio 355. An electiones ad Prelaturas Eccleſiaſticas fieri poſſint per calculos, fabas, ſimilive modos, dum nimirum à Superiore Electoribus conſentientibus, proponuntur plures, quatuor v. gr. vel quinque, ut ex iis eligatur unus, electusque cenſetur, qui à majore numero electorum loco ſchedularum dando calculos coram ſcrutatoribus fuerit approbatus?

Reſpondeo: Negare id Sigliſm. loc. cit. n. 6. Miran. r. 2. g. 23. n. 19. Cuiusdam de elect. l. 4. n. 122. Samuel. r. l. d. 4. contrav. 7. n. 1. & alios apud Paſſ. n. 13. ubi eorum rationes reſutatur. Econtra hunc modum eligendi per calculos non eſſe reprobatum, vi c. *Quia propter*, imò eſſe valde conſuetum Tridentini docet Snat. r. 4. de relig. n. 2. l. 2. c. 5. n. 23. Cum tamen conſuetudo de præſcripto obeineat, ut tales electiones ſiant vel vivæ voce, vel per ſchedas, majorque ſit libertas Electorum, ſi ſiſ nullus determinetur, quem

P. Læwen. Fori Benef. Pars II.

eligant, ſic fieri debere juxta cujuſque collegii leges & uſum, dicit Paſſ. loc. cit.

Queſtio 356. Quæ igitur verborum forma, ſive ſcripto, ſive viva voce id fiat, exprimere debeant in electione votum juſum Electores?

Reſpondeo: Id periode eſſe, modò conſenſus eligentis exprimatur, neque verborum imperſectio vitiet, ſi ſiſus & conſenſus loquentis colligi poſſit. Lavor. c. 19. n. 63. magis uſitate ſunt hæc forma, & bonæ. *Eligo talem, conſentio in talem, nomen talem*. Abb. in c. *Quia propter*. Lavor. loc. cit. n. 30. Sigliſm. dub. 27. n. 1. neque de ſubſtituta eſt, ut ſimiliter exprimatur dignitas, ad quam quis eligitur: hoc enim ſubintelligitur, Lambert. l. 2. g. 3. n. 3. & ex r. Lavor. loc. cit.

Queſtio 357. Num valeant vota alternativa, ſeu expreſſa diſjunctivè, ut ſi quis dicat: Eligo Petrum vel Paulum?

Reſpondeo: Negative, Barb. ad c. 2. de elect. in 6. n. 1. Sigliſm. loc. cit. n. 4. Buſc. deſc. 1. n. 2. Paſſ. n. 17. etiam plures alios. Idem dicendum, dum votum datur inæterum, ut dum quis dicit: *Eligo quem Titius, vel major pars elegerit*; Sord. deſc. 53. n. 22. Paſſ. l. 3. c. 38. n. 40. Utriuſque reſponſi eadem eſt ratio, quia electio ſenſu votum eſt voluntaria, & determinata acceptio, quæ eligens ipſe ſua voluntate accipit unum præ alio, Paſſ. n. 17.

Queſtio 358. Num valeat votum conditionatè datum & expreſſum?

Reſpondeo in primò: Ubi conſilio inſeſt actus, vel ex nat. ra, vel ex jure, dum ſciatur actus ſine ea, vel nullus, vel illicitus: ſi, v. g. *Eligo ſi Prælatura vacet*; *Sacellus habeat requiſitam a jure aſſertam*; vota importanter talem conditionem de præterito vel præſente ſunt valida; cum enim tales conditiones determinatè ſuccint vel ſine, votum determinatè verum eſt, & non ſuſpenditur actus; ſed ſi conſilio aſſeſt, valet; ſi aſſeſt, non valet, Lamb. de jure p. l. 2. g. 3. n. 2. Lavor. loc. cit. n. 61. Sigliſm. loc. cit. n. 8. Paſſ. loc. cit. n. 10. De votis quoque conditionatis quæcunque conditione, et ſi ea de jure non inſit actui, (ut ſi dicitur: *Eligo Titium, ſi necis Geronimum*) de præterito vel præſenti, quod valida ſint, ſi aliud non obſtet, tenet Paſſ. n. 21. etiam Coraſum contra Garc. p. 8. c. 2. n. 9. Sigliſm. dub. 27. n. 7. Baſſium v. *Electio*, n. 3. eò quod quia conditiones tales de facto determinatam veritatem habeant, vota ſimilia æquivalent abſolute, & propriè conditionalis non ſunt. Quod ſi tamen ante confirmationem non poſſit ſciſi, quæ pars contradiſtionis fuerit vera, ſeu num ad ſiſ vel abſit conſilio, tale votum habendū erit pro inſiſi, Paſſ. l. 1.

2. Reſpondeo ſecundò: Vota importanter conditionem contingentem de futuro, v. g. dum dicitur: *Eligo Titium, ſi juramentum ſolum præſtaverit ſi benenſum prius duxerit*, 2. de quo impediendum, quòd minimè conſenſus ſi de præſenti determinat & certus, ut exigitur (conſenſus enim datus, non ſiſiſi dependet à futuro contingentem tempore ſuſſeſi) ſunt nulla & invalida, Paſſ. n. 22. contra Garc. n. 10. & tale votum conditionatum & nullum eſſe illud: *Eligo Titium, ſi Papæ placuerit*, tenent Ripa. l. 2. reſponſ. c. 32. Sigliſm. n. 12. Paſſ. loc. cit.

3. Reſpondeo tertio: Vota importanter conditionem de futuro neceſſariam, vel de facto impoſſibile, vel de abſurdo, non ſunt ex hoc irrita; non enim ſuſpendunt tales conditiones actum, & habent ſe, ac ſi appoſitæ non eſſent, Paſſ. loc. cit.

Queſtio 359. Num valida ſint vota importanter electionem in futurum, v. g. dum dicitur: Volo eligere; vel: Volo conſentire?

L 2

Reſpon.

Respondeo: Negativè, voluntas enim faciendi quid, non importat perfectionem actus, ut exigatur ad electionem; & voluntas talis eligendi relinquit electionem probabilem esse, & non esse, *Sigifm. loc. cit. n. 13. Pass. n. 13.*

Questio 360. Quid igitur faciendum de votis istiusmodi incertis, adeoque invalidis, aut aliter inutiliter datis, quibus v. gr. aliquis notoriè intelligibilis eligitur?

Respondeo: Esse habenda tanquam renunciationes vocis, adeoque subtrahenda à numero eligentium: ut si v. gr. decem sint Electores, quorum tres talia vota inutilia dederint, de electione iudicandum sit, ac si septem tantum Electores fuissent, à quorum quatuor si quis nominatus fuisset, ita censetur electus à maiore parte Capituli, ita expressè *c. in electionibus, 2. de elect. in d. Sigifm. dub. 28. n. 1. Lavor. loc. cit. n. 60. Pass. n. 24.* cum communi. Dum autem similia vota alia seu inutilia numeranda dicantur, intelligendum id est, quod numeranda sint in decreto electionis, sed ut invalida, & non numeranda pro habendo valore electionis, sed ut rejiciendo de eorum numero, qui validè suffragati sunt, *Pass. loc. cit.*

Questio 361. Num igitur ex hoc, quòd Electorum aliquis det votum istiusmodi inutile, idem capere possit emolumentum, quod alii, ut nimirum hoc ipso iam diminuto suffragantium numero, adeoque paucioribus constituentibus maiorem partem Capituli, pauciora ad ejus electionem requirantur suffragia; v. gr. ut si dum præter ipsum essent novem Electores, ipse, qui dedit votum inutile, nominaretur ab eorum quinque, jam evaderet electus (cum interim alias, ipso quoque inutiliter votante, ad sui electionem sex votis egeret) non secus ac si id contingeret alteri istorum novem?

Respondeo: Nequaquam, si enim hunc fructum haberet sine inobedientia, ejus votum non fuisset vanum & inutile, *Pass. n. 25.* Quinimò talem in tali casu omnino privari voce passivè, tenent Jo. And. Anchar. in *cur. c. in electionibus*, *Sigifm. loc. cit. n. 4.* Verùm necrum horum, nimirum neque carentiam istiusmodi fructus, neque privationem vocis passivè locum habere in electionibus regularium, in quibus vota eligentium non publicantur, adeoque sciri nequit, qui tale votum inutile dederit, ait *Pass. n. 26.* Sed neque locum habet in electore, qui sine præsumpta fraude ex ignorantia & simplicitate datus istiusmodi suffragium inutile, *Pass. n. 29.* Potest quoque qui fraudulentè, & absque iusta ignorantia tale votum dedit, fructum perire, & evadere penam istam privationis vocis passivæ, etiam post ista electione, in eo omnium casu, dum ex ista causa datus inutiliter aliquis suffragii, vel ex alia non sequitur publicatio scrutinii, sed novum instituitur; ut etiam, dum illud iteratur, eo quòd in publicatione scrutinii nullus invenitur electus à maiore intra medietatem parte vocalium, variando nunc nimirum, & dando schedulam utilè, vel etiam in scrutinio auriculari, in quo nomina eligentium cognoscuntur, & suffragia voce prolata revocari possunt, revocando prius suum suffragium, Jo. And. Anchar. Franc. Innoc. in *cur. c. in electionibus*, *Pass. n. 27. & 18.*

Questio 362. An igitur, quando & qualiter vota data mutari possint?

1. Respondeo primò: Mutare potest Elector datum

à se vorum primò in scrutinio auriculari, talem antequam omnium vota sint redacta in scriptum, ira DD. communiter, ut ait *Pass. n. 30.* Secundo, etiam post integrè confectum scrutinium auriculare ante ejus publicationem, cum enim *c. Publicare*, prohibeatur variatio, rectè à contrario arguitur id licere ante publicationem, *Abb. in cur. c. Publicare*, *Sigifm. dub. 29. n. 4. Biaz. p. 3. c. 30. n. 4. Peyr. in subd. g. n. c. 31. Pass. n. 31.* contra Host. Anchar. Cuchum de *elect. l. 4. n. 141.* Mirand. *re. 2. g. 23. n. 14. concl. 2.* Rodriq. *re. 2. g. 51. n. 7.* & alios. Excipe casum, in quo duo saltem scrutatores (unus enim solus velis nihil probat) non recordarentur prioris voti à tali dati, tunc enim, etsi adesset iusta causa mutandi, mutatio non permititur, eo quòd adesse posset fraus, & committeri iustitia, dum is, qui vult mutare, non variare, sed eundem, quem prius elegerat, iterum, adeoque bis eligeret, & uni ex nominatis vorum admittere, fingendo, se illum prius nominasse, *Pass. n. 31.*

2. Respondeo secundò: Mutare non potest Elector in scrutinio, quod fit per schedas, etiam eo nondum completo (excepto prius, qui solus potest schedam suam certo revocare, dum statim, antequam per immisionem aliarum schedarum confundatur, eam ex vase retraheret) ne frandibus detur locus, dum scheda unius confusa cum aliis distingui nequeat: credendum etiam non sit diemini, hanc esse suam schedam, *Peyr. loc. cit. Cast. c. 11. n. 23. Donat. p. 3. rr. 4. g. 10. n. 2. Pass. n. 33.* Potest tamen completo tali scrutinio quilibet mutare votum suum, dum maiore parte capituli petente; vel ad unius petitionem in id consentientia, prius scrutinium ante factam illius publicationem dissolvunt, quod fieri potest ex quacunque causa maior pars moveatur, absque eo etiam, quòd teneatur eam manifestare, *Pass. n. 34.*

3. Respondeo tertio: Nulli mutare licet post publicationem scrutinii, siue auriculare illud fuerit, siue per schedas. Sic expressè habetur *c. Publicare*, *Sigifm. Cast. Donat. Peyr. & cur. Barb. ad cur. c. Publicare*, cum communi. Teneque id ipsum etiam in electionibus validis, in quibus servata non fuit forma *c. Quia propter*, cum in omni electione Electores, finito & publicato scrutinio, perfectè functi sint officio suo publico, eis concessio, & delegatio à Papa, adneque resiliire non possunt, *Abb. ad c. Publicare, n. 4. Pass. n. 37.* contra Jo. And. Secus tamen dicendum, ubi Electores jure proprio & privato, quale v. g. habet communis aliqua secularis, eligunt, posse eos mutare, quamdiu electio ab electo non est acceptata, *Pass. n. 36.* Item dum post publicationem scrutinii, etiam in electione Canonica, electio apparet nulla, v. gr. quòd deprehendatur à maiore parte nominatis intelligibili, ante electionem factam nomine totius collegii revocato priore scrutinio, ad aliud procedere possunt, & in eo singuli variare votum suum, Argumento *c. Perperam, de elect. in d. Jo. And. Innoc. Bald. in c. Electio vestra, h. t. Lavor. c. 19. n. 112. Sigifm. dub. 29. n. 6.* Quin etiam tunc unus solus poterit resistere futuræ electioni communi, & impedire, ne fiat, contra illam protestando, quia protestazione neglecta, si deventum fuerit ad electionem communem, illi, qui protestati fuerint, non tantum evadunt penas latas contra male eligentes, sed & poterunt iterare scrutinium, eoque rite peracto eligere, ita etiam, ut, si prius scrutinio traverit, habeant ius, & possint errorem hanc corrigere, & habere bonam electionem, non respectato iudicio confirmatoris; aliis interim, qui ad malam electionem communem progressi sui suum eligendi pro ista vice amittentibus, *Pass. n. 35.* qui tamen n. 40. cujus pro se Abb. Sigifm. Lavor. hoc ipsum sic limitat: Ut quando scrutinium publicatum ipso facto non est nullum, sed cassandum tantum, non possint Electores, utpote jam functi officio suo, illud revocare, sed debeant tunc progressi ad electionem communem, & recepta iudicium relinquere iudicis seu confirmatoris, aut superioris arbitrio, utpote qui potest electionem talem cassandam con-

firmate. Idem dic, dum cassanda est electio ob contemptum alicujus; poterit enim tunc contemptus eam ratificare. Idem ait Pass. n. 4. r. dicendum, quando non est certum & notorium, scrutinium habendum de electionem vi illius habendam esse ipso facto nulla.

Questio 363. A quo, & quo ordine, & qualiter ipsorum Scrutatorum vota exquiri debeant?

1. Respondeo primò: ad hoc opus non esse, nec debere assumi quantum scrutatorem aut notarium; cum *r. quia propter*. decernens tres assumendos scrutatores, de hoc nihil habeat; habeat autem praxis, ut scrutatores se invicem scrutentur. Barb. ad cur. c. nam. 23. ibid. Host. Abb. Innoc. Bontio. Mirand. 16. 2. q. 21. n. 29. Biaz. p. 3. c. 16. n. 8. Pass. cur. c. 18. n. 47. citans plures alios.

2. Respondeo secundò: in scrutinio per schedas complicatas, utpote in quo nec Electorem omnia cognoscuntur, nec scheda aperiantur, nisi illis omnibus receptis & permixtis, parum interesse, nisi primò vel ultimò conspiciantur schedas in unam; in scrutinio vel utriusque unius valeat esse & conveniens, (non tamen etiam post Trident. necessarium, ut bene ostendit Pass. n. 50. contra Sigism. Samuel. Lavor.) ut scrutatores prius se ipsos scrutentur, & deinde vota, ne, dum jam consilii alioquin vororum, ex hoc dirigant sua vota, & sic pro arbitrio suo sepe concludant, vel non concludant electionem. Quamvis autem per se malum non sit, & inutile aut damnosum electioni, sed sepe valde utile, dirigi Electores aliquos ex nomina voti alioquin ad ferendum votum suum, possintque ex hoc concludere electionem, (cum per hoc, quod Elector videat, jam à collega esse electum dignorem, ab eligendo minus digno dimoveatur, vel etiam concludere possit electionem magis digni alius non concludendam pro hoc: quoniam & in electione Papa deus locus accessit, dum, postquam collegium jam consensum, Titulum nominatum esse in scrutinio, possint Electores singuli, relicto priore voto suo, ad illum accedere) quia tamen facilius contingere poterit, ut ex hac secessum in scrutatoribus oriatur error aliquis prejudicialis libertati, aut movimus inducens ad electionem minus digni, (v. g. & praesertim, ubi innocens jam votum dignioris habensque primam vocem in Capitulo, qui sepe potens est, & caput omnis factionis, malicie tractare solet eos, qui sibi non adhaerent in electionibus) adeoque potius timendum hoc malum, quam sperandum illud bonum; hinc, inquam, consilium est, ut scrutatores primò scrutentur se ipsos. Host. in sum. de elect. §. qualiter faciendum. Biaz. p. 3. c. 16. n. 6. Pass. n. 45. §. 12. c. c. ad specialiter ob datam rationem non scrutentur ante de talem digniorem. Pass. n. 51. contra Curh. Rodrig. Biaz.

Questio 364. An & qualiter vota data voce, vel etiam per schedas, nimirum postquam Electores omnes schedas suas dederunt, redigenda sunt in scriptum?

1. Respondeo ad primum affirmativè, etque hæc scriptura de substantia electionis, ut patet ex c. quia propter. ibid. Innoc. Imol. Abb. &c. Pass. n. 66. citans Tamb. Suar. Balf. &c. quod tamen non sit de essentia omnis electionis, Pass. n. 68. videndum mox apud Rotam decis. 129. n. 30. parte 6. §. 244. n. 4. p. 8. r. r. r.

2. Respondeo ad secundum: scribenda esse vota ab ipsis scrutatoribus ex mente textus c. quia propter. Pass. n. 67. Et quia facilius nunc potest errare, ab omnibus tribus scribenda sunt. Pass. Prius tamen numerandæ sunt schedæ, & earum numerus conferendus cum numero vocalium, ita ut, si non sine hi numeri aequales, schedæ sint comburendæ, & habendum novum scrutinium; his verò existentibus in aequali numero cum Electoribus, singularem ab omnibus scrutatoribus sunt legendæ, & sic desinit.

P. Læwen. Fori Benef. Tom. 11.

benæ. Pass. n. 63. Poterit in casu, quo in scrutinio per schedas scripturæ hæc scrutatorum non conveniant inter se, scheda iterum accuratè legendæ, & verus numerus colligendus; in scrutinio verò auriculari, dum duo conveniant in scriptura, ei standum est, si omnes dissentiant, & convenire nequeant, iterandum est scrutinium. Pass. n. 67.

Questio 365. An, ubi pauciores sunt Electores, quam quatuor, servari possit forma c. quia propter. quoad danda & recipienda vota; & si non sint, quid faciendum in eo casu?

Respondeo præter ea, quæ passim hæc de re dicta sunt in antecedentibus:

1. Primò, tunc servari non posse formam, quia tunc idem sunt scrutatores & collegium, adeoque nequit esse manifesta scrutatoribus, quin hoc ipso sit manifesta toti collegio; imò, ut bene Pass. cur. c. 18. n. 69. verè ibi non sunt scrutatores, sed totum collegium sua vota recipit & scrutatur.

2. Secundò, si potestas Capituli redacta est ad unum solum Electorem, opus non est nominatione & electione distinctis; sed poterit is nomine totius Capituli aodem actu nominare, eligere & publicare electionem, dicendo eorum testibus (& majoris securitatis grati adhibito insuper Notario) *vix Collegium eligat Titulum*. Cochus de elect. l. 4. n. 102. Donat. 17. 1. q. 17. n. 7. Pass. n. 70. Si autem & is solus de collegio habeat vocem passivam, cum se ipsum eligere nequeat, non manet locus electioni; sed vel ille tunc coequeat electus à jure, ita ut opus tantum sit, electionem istam factam à jure confirmari à confirmatore, ut Coch. loc. cit. n. 3. vel confirmator ipse dare illum debet in Prælatum Ecclesie, ut Sigism. dub. 23. n. 8. ubi eligendus debet esse de collegio; Superior enim, dum ad eum devenit electio, alium promovere naquit, quam habentem requisitas in eligendo per Electores qualitates. Pass. n. 70. Quod si autem adessent voce passiva privati, quos Superior (ubi id posset) habilitaret denno ad vocem passivam, non jam ipse Superior, sed is, pones quem solum remaneret ut eligendi, novum ex eis nominare posset. Pass. n. 71.

3. Tertiò, si duo tantum sunt Electores, nec hi habere videntur, aut possunt servari leges, sed possunt publicè inter se eligere. Tufcus Lit. E. c. 10. §. 7. Lavor. c. 19. n. 53. Pass. n. 71. live enim eligere possunt aliquem extra Collegium, live non, scrutinium semper erit inusitatum quousque eorum legeret alterius schedam, & sciret electionem illius non minus, ac si voce facta esset. Porro ubi extraneum eligere non possunt, poterit fieri electio valida. Peyr. 16. p. 2. c. 13. n. 19. ubi nimirum unus ex illis renunciat voci suæ abvz, & sic ab altero nominatur. Pass. loc. cit. Sigism. dub. 23. n. 5. Samuel. de elect. 17. c. d. §. 1. c. 7. ubi tamen speciali statuto vel consuetudine statum, ut quis nequeat vi renunciationis vocis suæ evadere electus, devolvitur tunc in dicto casu electio ad Superiorem, qui tamen non nisi unum ex illis duobus promovere poterit. Navar. de elect. conf. 6. n. 4. Sigism. & Pass. l. c. cit.

4. Quarta, si tres tantum sunt Electores, nec hi servare possunt leges scrutinii, dum extraneum eligere nequeant, quousque enim modo fiat, vota eligentium toti Capitulo erunt manifesta, ut bene ostendit Pass. n. 73. contra Sigism. loc. cit. n. 2. Idem est in scrutinio auriculari, ubi extraneum eligere possunt, ut patet, tunc tamen in scrutinio per schedas, ubi foris ad illud ex speciali statuto tenentur, cum ex vic. quia propter. aut Concilio Trident. ad istum scrutinii modum non teneantur. Pass. n. 74. Forma dicti capituli servari poterit, ac debet; licet enim & tunc, nisi Electores in scribendo ordinarium suum scribendi stylium seu characterem valde mutent, vel manu aliena scribant schedas suas, impedire nequeant, quin singuli alius duobus, adeoque toti Capitulo innosceant; quia tamen sic sua nomina occultare possunt.

nihilominus tenebuntur ad leges scrutini, *Pass. loc. cit. Lavour. c. 19. n. 19.*

Questio 366. Qualiter terminetur & compleatur Scrutinium?

Respondeo: Per hoc, quod scrutatoribus vel omnibus eligentibus auditis, & omnium schedis lectis, vota omnium scripto adnotata, distincteque scripserint, à quor unusquisque Electorum nominatus fuerit.

PARAGRAPHUS X.

De publicatione Scrutini, & Electione communi.

Questio 367. Quid faciendum post completum scrutinium?

Respondeo: Illud max publicandam, *c. Quia propter*. Ita ut max impoiter exiguum motum temporis, vel potius, quod publicatio fieri debeat in continente, nullo acti extraneo interveniente, *gl. in c. Quia propter, ibid. Barb. n. 21. Lavour. loc. cit. n. 81. Miran. 10. 2. q. 23. d. 29. Pass. c. 19. n. 2.* De cetero ubi mora illa à jure vel consuetudine (cui alias standum) determinata non est, verificanda ista dictio max ad arbitrium iudicis, habito respectu ad circumstantias, *Lavour. Pass. l. cu. Tufch. l. d. concl. 311. Sigism. d. 36. n. 4.*

Questio 368. Cui, à quo, qualiter, & quâ necessitate faciendâ hac publicatio?

1. Respondeo ad primum: Capitulo congregato, id enim intelligitur per verba illa *cap. Quia propter: Vota redacta in scriptis max publicari in communi, &c.* *Sylv. v. Electio 2. n. 9. ex Archid. Perinde autem est, anlibi rone etiam simul ad hoc extranei, Pass. n. 4.*

2. Respondeo ad secundum: Ab uno Scrutato- rum, *Soat. 10. 4. de relig. rr. 8. l. 2. c. 5. num. 15. cum communi, illo nimirum, qui est inter illos primus, vel qui ex illis à Capitulo ad hoc electus, vel per statuta particularia, aut consuetudinem deputatus fuerit, Pass. loc. cit.*

3. Respondeo ad tertium: dicendo v. g. *habemus Prælatus: nunciam offensus decem, Titum habuit sex quatuor, Cajum duo, Sempronius unum, & unum votum fuit alium, vel incertum &c. omnia; sic enim vota determinatè distri- bui debent, ut capitulum sciat, qualiter ad electionem procedere possit, Abb. Pass. & alii passim cum communi.*

4. Respondeo ad quartum: Publicationem Scrutini factam in communi esse de substantia & forma electionis, *Abb. Host. Jo. And. ad c. Quia propter, Miran. Suar. Lavour. l. cu. Pass. n. 3. & apud illum Castell. Doost. Tamb. &c.*

Questio 369. An, non obstantibus verbis istis c. Quia propter: Vota max publicentur, nullo prorsus appellationis obstaculo interjecto; possit appellari à scrutini publicatione?

1. Respondeo primò: Antequam, vel etiam postquam vota redacta sunt in scriptum, usque ad illud momentum, quo publicandum scrutinium, locum habet appellatio, & suspendit; dum nimirum volenti intra hoc tempus mutare suum votum, id denegatur, potest is proferri contra istam denegationem, & à futura publicatione scrutini appellare, si hâc eo non permisso mutare votum suum. Similiter si Scrutatores ante completum Scrutinium (quale est dum vota finaliter redacta in scriptum, nullo apparente, qui mutare velit votum) vellet illud

publicare, merito Electores contradicere, & à tali publicatione appellarent; & hinc appellationi citatus textus non est contrarius; supponit enim Scrutinium finitum, quo finito, videlicet textus non licet appellare à publicatione Scrutini, & facta fore appellatio est rejicienda, *Pass. num. 5. Diaz. p. 2. c. 29. n. 1.*

Respondeo secundò: Post publicandum Scrutinium, si Scrutatores omnes, vel etiam duo eorum, concordent in Scriptura, quæcunque appellatio contra Scripream rejicienda, & ad electionem communem procedendum, *Pass. n. 6.* ubi etiam monet, nullatenus publicandum Scrutinium dubium, ita etiam, ut si Scrutatores discordes (intellige omnes) publicent scrutinium, illud tanquam nullum sit iterandum. Adeoque Scrutatores discordantes in Scriptura, priusquam publicent scrutinium inest se convenire debere, ut concordent, scilicet duos illorum, iterum legendo & conferendo schedas, vel si scrutinium fuit amicale, revocando ad scrutinium animum vel alterum, de quorum votis foret est dissidium, quòd si est impossibile nullatenus publicando nominatos in scrutinio; debere illos illud curare iterari.

Questio 370. Qualis collatio, quâ ex causa, à quo, & qualiter habenda, intelligatur per verba illa textus c. Quia propter; ut is collatione habitâ eligatur?

1. Respondeo primò: Intelligi collationem numeri votorum, quæ nominatus habuit, ad numerum Electorum, senecorum, quin ista electione votum habuerunt, *Abb. in c. Ecclesia, n. 3. Barb. n. 27.* non habendo rationem illorum, qui à loco electionis recesserant, *Abb. loc. cit.* nec eorum, qui dederunt vota alternativa, incerta, aut inutilia, *c. In electionibus, h. 1.* vel schedam albam, quæ est voti renuntiatio, *Pass. num. 11.* Econtra habendo rationem non vocatorum contemporaneorum, juxta dicta in antecedentibus, *Pass. loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum: Fieri hanc collationem, ut procedi possit ad electionem communem, *Pass. n. 15.* dum nimirum instituitur, ut videatur, an numerus ille votorum alicui suffraganum sit æqualis numero eligentium (qualis erit si quis ab omnibus fuerit nominatus) vel habet se ad hunc ut pars major ad minorem, uti se habebit, si quis electus fuerit à pluribus, seu majori parte Electorum; quorum alterutrum, nimirum utquis nominatus sit, vel ab omnibus, vel saltem à majore parte supra medietatem totius numeri eligentium, necessariò requiritur ad hoc, ut quis sit, & censetur electus, *c. Ecclesia vestra, de election. ibi. Abb. n. 1. Barb. n. 5. idem in c. Camana, n. 1. ad c. Quia propter, n. 27. Tamb. d. 5. q. 6. n. 20. Soat. cit. l. 2. c. 5. n. 22. Pass. n. 10.* ubi etiam ait: Specialiter in Ordine Dominicorum, si electus est de numero eligentium, requirit, ut duobus votis excedat medietatem votorum eligentium. Porro censetur quoque ille nominatus à majore parte capituli, qui etiam dimidiis solum voce excedit medietatem votorum, v. gr. qui, dum vocales sunt novem, nominatus est à quinque, *Abb. in c. Camana, h. 2. n. 9. ibid. Burzio. n. 15. Sigism. dub. 36. n. 8. Pass. cu. c. 19. n. 18.* ubi etiam ait: In suo Ordine, ubi de cetero, ut paulo ante dictum, requiruntur duo supra medietatem voces, sufficere, dum novem sunt Electores, ut nominatus quis sit à sex, cum tamen numerus senarius medietatem numeri novenarii non excedat, nisi uno & dimidio voto. Quòd si autem habitâ hac collatione, nullus invenitur nominatus à majore parte capituli, repetendum est scrutinium toties, quoties opus fuerit, ut aliquis à majore parte nominatus fuerit: Esti limita terminum juris Electores in majore parte non convenientio uno, electio devolvitur ad Superiorem, argumento *c. Cum terra, h. 1. Abb. ad c. Ecclesia, 57. h. 2. n. 13. ex Jo. And. Pass. n. 18. contra gl. ad c. Ecclesia, & Barb. ad idem c. n. 8. ex Thaq. censentes, quòd, si post secundum scrutinium iterum Electores in eligendo*

gendo sint pares in omnibus, posse Superiorem gratificari uni parti Electionum, cui voluerit.

3. Respondeo ad tertium & quartum: Hanc collationem faciendam ab eo, cui capitulum commisit, Abb. vel cui commissa à lege vel consuetudine. De cetero in electionibus habendis juxta decretum Tridentini, vel etiam, ubi ad electionem non requiritur, nisi quod electus sit nominatus à maiore parte capituli, & maior pars Capituli semper præsumi debet sanior, sine ulla inquisitione & collatione, non fit nisi hæc collatio numeri ad numerum, & ea non distinguitur à publicatione scrutinii, pertinebit ea ad illum scrutatorem, cujus est publicatio scrutinii, Pass. n. 12. qui eam facit dicendo, v.g. *habemus scrutatum completum, vel etiam electionem; cum eum simus triginta, viginti nominatum Titulum, sex Caput, quatuor Sempronium, &c.*

4. Respondeo denique: Dictam collationem absolute esse de substantia, & semper fieri debere, etiam si electio sit unanimitas, Barb. ad c. *Quia propter*, n. 17. Pass. n. 8. ubi addit: Collationem illam, que fieri potest inter nominatos in scrutinio, ut apparet, quoniam à maiore parte nominatus sit, non esse de substantia electionis, nisi in caso, in quo plures nominati sunt.

Questio 371. Num præter opus sit collatione meriti unius partis eligentium ad meritum alterius partis eligentium, zeli ad zelum?

1. Respondeo primo: Opus non esse istam collationem, dum quis eligatur ab omnibus, Sylv. v. *Electio*, Cañ. l. c. 12. n. 11.

2. Respondeo secundo: Similiter ea opus non esse, ubi ad electionem non requiritur, nisi ut electus quis sit à maiore parte Capituli, cum maior pars præsumi semper debeat sanior, Pass. n. 17.

3. Respondeo tertio: Fieri etiam non posse in his electionibus, in quibus nomina eligentium publicari non possunt, Pass. n. 7. qui c. n. 8. addit, quod licet juxta jus antiquum in Ordine suo scrutinium auriculare esset in usu, & in publicatione scrutinii publicarentur nomina eligentium, adhuc tamen non fuisse solitum fieri, nisi collationem operum ad numerum.

4. Respondeo quarto: In electionibus habitis per scrutinium auriculare, ubi in publicatione illius juxta morem antiquum publicantur quoque nomina eligentium, istam formam collationis meritorum ad merita præmettendam electioni communi, ait Pass. n. 8. & 16. & antiquitatem, qui collationem faciebat publicando Electionum aliqui faventium nomina, simul capitulo proposuisse eosum merita vel demerita, bonam vel malam intensionem in eligendo, ita tamen, ut putet non allata, nisi quæ notoria, & quæ, si mala, salva caritate & pietate publice in capitulo dici poterant, quamvis & hoc ipsum obnoxium esset gravibus rixis & inimiciis.

5. Respondeo quinto: Dum plures electi confecti sunt ad invicem, & videndum, quis eorum à maiore & sanioze parte electus, spectabit id ad confirmatorem; quia hujus est iudicare de meritis electi, si electio eger confirmationem, vel ad illum Superiorem, ad quem haberi potest recursus, si aliquid contra idoneitatem electi obijciendum venit, Suar. l. 1. c. 5. n. 19. Tamb. cit. d. 5. c. 6. n. 15. vide Pass. n. 12.

6. Respondeo denique, dum plures simul nominati sunt à maiore supra medietatem parte Capituli (possunt enim quoad plures eligi una electione) non spectat ad Capitulum, conferre eorum merita ad invicem; tenetur enim illud tunc omnes eligere (intelligi electione communi) & præsentare confirmatores, & licet hic attendere debeat ad istorum electionum merita, & quæ inter se conferre, poterit nihilominus quomunque ex his electis confirmare, etiam non attentis inæqualitate suffragiorum; cum omnes sint electi à toto Capitulo, quotquot nominati sunt à maiore supra medietatem parte, Pass. n. 13. quem vide.

Questio 372. Quenam electio comprehendatur his verbis c. Quia propter: Collatione habitū eligatur, in quem omnes, vel major, & sanior pars capituli consenserit?

Respondeo: Non intelligitur electio illa, quæ fit dum Electores in scrutinio dant votum suum, quæ vulgariter solum dicitur electio, & est potius quid viabile, ut ait Pass. cit. c. 19. n. 20. imperfectum, & preparatorium ad electionem, per quod explicatur desiderium, & votum Electorum, & per quod non datur jus electio: sed actus ille solennis, per quem, completo & publicato scrutinio, seu electione illi quali privata, collegium, ac si esset una persona, sententialiter, definitive, & irrevocabilius eligit Praelectum, cujus est consensu, Suar. loc. cit. n. 24. Tamb. loc. cit. n. 17. Pass. loc. cit.

Questio 373. Quanta sit necessitas hujus electionis?

Respondeo: Tantum, ut si omittatur, electio sit nulla, & nominatus in scrutinio nequeat confirmari, c. *Quia propter*, c. *In Genes.* Stat. l. cit. Biaz. p. 3. c. 34. n. 2. Tamb. de iure Abb. cit. d. 5. q. 6. n. 7. Sigism. de h. 37. n. 1. Pass. n. 29. Cuius etiam electio sit actus Collegii, nunquam est, nisi fuit à Collegio ut à Collegio, hoc est, ab una persona legali representante totum Collegium; in scrutinio namque electores nominant, & eligunt, ut singuli, Pass. ibid.

Questio 374. De quo habendus hic actus?

Respondeo: Habendum esse, & haberi non posse, nisi de illo, vel illis (ubi plures eliguntur, ut ex illis unum seligit confirmatum) qui vel à toto capitulo, vel à maiore & sanioze capituli parte in scrutinio nominati sunt, ita ut nunquam minor pars, etiam si sit sanissima & prudentissima, sufficiat; cum textus requirat copulativè maiorem & saniozem partem: & quidem primo loco majorem, Abb. ad c. *Quia propter*, n. 7. ibid. Barb. n. 27. Biaz. de elect. p. 3. c. 35. n. 2. Meocho, de præfamp. l. 6. præfamp. 5. n. 4. Mirand. de a. q. 23. a. 17. Suar. loc. cit. n. 22. Pass. n. 21. Modò autem in electionibus, ubi nomina eligentium publicari non possunt, adeoque ignoretur, quæ pars sit sanior, vel minus sana, solus numerus major attenditur, & sic semper habere sanior, nisi forte persona electa sit indigna, Sigism. de Bon. de Elect. de h. 38. n. 8. Layne. cit. d. 4. c. 19. n. 8. Tamb. cit. d. 5. q. 6. n. 21. Barb. cit. n. 27. Suar. n. 23. Pass. loc. cit. Estque idipsum specialiter insuper concessum Ordinibus aliquibus religiosis, aut ab his specialiter statutum, adeoque in his locum non habet questio illa de parte sanioze, de quo vide Pass. loc. cit. Neque contrarium evincitur ex eo, quod Gregorius IX. ut habetur c. *Ecclesia vestra*, h. c. ex duabus electionibus, quarum una consistat votis 14, altera 16, cassaverit hanc, eo quod facta licet à maiore parte, non tamen à sanioze; non enim hoc ipso confirmavit alteram constantem votis 14, uti male supponit & infert gl. hoc namque in sexto non habetur, Pass. loc. cit. Unde, dum in tali casu, dum dignoscitur (nimirum ubi nomina eligentium publicantur) quod minor pars in qualitate saniozei quamvis multum excedat maiorem, hæc in numero modicè excedat minorem, neutrius electionem confirmandam docet Suar. loc. cit. c. 5. n. 22. idem approbat Pass. loc. cit.

Questio 375. A quo habendus hic actus?

Respondeo: Solennem hanc electionem faciendam à toto Capitulo, hoc est, ab uno, qui totum capitulum in hoc actu representet, c. *Sicut cum, h. c.* in 6. Hunc autem deputandum à Capitulo, docent aliqui cum Sigism. de h. 38. n. 5. alii cum Suar. loc. cit. n. 24. pertinere hoc ad Presidem in alii cum Abb. loc. cit. *Quia propter*, n. 11. & gl. in cit. c. *Sicut cum,*

sufficere ad hoc quolibet de Capitulo hoc assumen-
tem, Capitulo non contradicente; imò posse id fa-
cere extraneum nomine Capituli, tenent Biaz. p. 3.
c. 33. n. 3. Cuch. de elect. n. 270. Rodriq. 16.2. q. 12.
n. 14. Verum omne Collegium habere in hoc suam
legem vel consuetudinem, determinantem illum,
qui hoc agat, Pass. n. 25. art.

Quaestio 376. Qua forma facienda haec electio?

1. Respondeo primò: Facienda est ore & clarà vo-
ce, nec sufficit factum aliud (nisi forte in ele-
ctionibus, in quibus servanda non est forma, c. *Quia
propter*. Biaz. p. 3. c. 36. n. 2. ex Abb.) quo in com-
muni manifestetur eligendum consensus, ubi enim
verba sunt de substantia (uti sunt in praesente c. *Quia
propter*, &c. *Ecclesia vestra*, h. t.) non aequivalent iis
factis, Abb. in c. c. *Ecclesia*, n. 3. Biaz. loc. cit.
Cuch. l. 4. n. 276.

2. Secundo fieri debet ab uno loquente in persona
singulari, & propria dicendo: *Ego Tuus vices, seu
nomine praesentium Electorum eligo Caium*. Abb. in c.
In Genesi, n. 7. & in c. *Quia propter*, n. 2. Biaz. c. 19.
n. 6. Tusc. l. E. c. 107. n. 1. Sigism. dub. 37. n. 2.
Pass. n. 25. Quod enim fit ab uno nomine plurimum,
& ut representaret unitatem plurium in uno Colle-
gio per modum decreti & sententiae, melius expri-
mitur in singulari; cum unus sit, qui facit, & in quo
residet facultas capituli, Pass. loc. cit. modòque hic
loquendi servandus absque differentia, live electus
quis fuerit unanimiter ab omnibus, live à maiore
parte tantum; live ipse faciens hanc communem
electionem illum, live alium elegerit in scrutinio,
quod enim fit à maiore parte Capituli, consensus
factum à toto capitulo; & de iura votum, ut nominatus
à maiore parte capituli à capitulo eligatur, Pass. n. 27.
Non tamen videtur hic loquendi modus in singulari
esse de substantia Electionis, ita ut si ille, qui no-
mine communis eligit, dicat: *Nos obimus*, electio
sit nulla; ex una enim parte iura nullibi decernunt,
ut electionem illam communem faciens loquatur in
singulari; ex altera parte non repugnat, quòd plu-
rium consensus & Collegii voluntas exprimitur in
plurali, Bald. in c. *In Genesi*, h. t. Pass. n. 26. quin-
hilominus servandam aut consuetudinem, ut electio
communis fiat per verbum *eligo* in singulari numero.

Quaestio 377. Quando fieri debeat commu- nis haec electio?

Respondeo: Statim post publicationem scrutinii
& collationem factam, c. *Cum post*, h. t. & in con-
tinent, ita ut Capitulum non divertatur ad alius
extraneos, Abb. in c. c. *Cum post*, n. 2. Biaz. p. 3.
c. 33. n. 18. Cuch. l. 4. n. 271. Sigism. dub. 37. n. 3.
Pass. n. 30. qui interpositam tunc cantationem Missae
de Spiritu Sancto incongruam quidem dicit; eò quòd
electio illa communis de pure faciendi necessitas est
in personam illius, qui nominatus est à maiore parte
in scrutinio, non tamen virtutum electionem;
multò minus hanc viam ibi mora impensa in trahan-
da concordia inter Electores, ut minor pars accedat
ad maiorem, quod fieri potest, Biaz. c. 34. n. 2. De
caetero, quanta mora viset electionem, pertinebit
ad aequum iudicem arbitrari, Pass. loc. cit. Porro,
tunc dilatio electionis aequo longiore eandem irri-
tandam, ita ut si post talem moram ea sequatur, nul-
la sit, ubi haec dilatio facta ex ignorantia vel oeg-
nancia & ignavia eligentium, ait Pass. n. 31. citans
Gemin. in cap. *Si confirmatio*, h. t. in d. n. 4. Abb.
Jo. And. in c. *Publicare*. Tolosan. de elect. l. 17. n. 17.
Ecce ubi verò facta haec dilatio ob iustam causam,
vel etiam ex malitia & dolo in fraudem electi,
compellendi sunt Electores (nimirum à confirmatores,
eo ipso enim, quòd spectat ad eam confirmare, spec-
tant etiam ad eam praebendam ad confirmationem,
eòque cognito, Abb. loc. cit. Biaz. c. 34. n. 4.
Pass. n. 32.) ad eam faciendam, & valebit ea tunc

secuta post tale decretum Superioris. Pomit ipse quo-
que nominatus in scrutinio (absque omni etiam nota
ambitionis, Biaz. & Pass. loc. cit.) implorare ad hoc
officium dicti confirmatores, ut is compellat Electo-
res ad electionem communem faciendam & publi-
candam; ad hoc enim jus habet, quo nullius dolo
aut malitia privari potest, etiam ad ipsam confirmatio-
nem jus plenum non habeat. c. *Publicare*. Pass. n. 31.

Quaestio 378. Num igitur omisso, dilatio, vel quiscunque defectus electionis com- munis reddens illam irritam, irritet etiam omnia antecedentia, ita ut scruti- nium rite habitum & validum per hoc quoque invalidetur, & de novo repe- tendum?

Respondeo affirmative Abb. in c. *Publicare*, n. 9. Cuch.
l. 4. n. 246. Sigism. dub. 38. n. 7. Pass. loc. cit. l. 9.
n. 33. contra Innoc. Archid. &c. falso supponentes,
ex scrutinio publicato nasci nominato jus ad confir-
mationem; dum enim valor actus aut negotii in in-
divisibilitate formae consistit, (sui coningit in nego-
tio electionis) haec vel tota inest; aut nihil de ea est,
adeoque totum eorum, & nihil in eo est validum,
& sic nullitas actus posterioris, qui est de forma &
substantia electionis, omnes actus praecedentes red-
dit nullos & iterandos. AA. idem.

Quaestio 379. An & qualiter electio com- munis publicanda?

1. Respondeo ad primum affirmative. c. *Quia
propter*.
2. Respondeo ad secundum: per actum distinctum
ab actu, quo ea fit coram Capitulo; haec enim publi-
catio electionis communis est illa, de qua loquitur
c. *Quia propter* & prout expus est alii, per quam ea
publicetur populo vel Conventui toti. Pass. n. 14.
Potest nihilominus uno eodemque actu fieri haec
communis electio, & simul publicari haec posteriore
publicatione proprie dicta; dum nimirum electio
communis fit publice coram populo vel Conventu
toto ad hoc convocato, Sigism. d. 38. n. 9. Pass.
loc. cit.

Quaestio 380. Num igitur, si distincta illa solennis publicatio electionis facienda coram populo extra Capitulum, omi- tatur, vitietur, & irritetur electio?

1. Respondeo primò: si omittatur in fraudem &
odium Electi, non vitare electionem; iura
enim non favent fraudibus, aequumque est, ut inno-
cens electus non patiar ex eo, quòd in odium illius
aliqua solennitas electionis malitiose omittatur. Host.
Abb. Castel. &c. quos citat sequiturque Pass. n. 35.
2. Respondeo secundò absolute, praescindendo
etiam à tali odio & fraude per occultationem electio-
nis communis (etiam est fit contra iustitiam, utpote
contra ius, quod habet populus seu universitas, de
eius Praetato agitur, habendi ab ipsis Electoribus no-
ritiam illius, ut possit contra Electum excipere apud
confirmatores. Pass. n. 37.) non vitandam electio-
nem. Abb. in c. *Quia propter*. Biaz. p. 3. c. 37. n. 4.
Sigism. d. 38. n. 9. & alii docentes, eam non esse de
substantia electionis, (qualis foret, si electio non
fiat collegialiter, si scrutinium non publicetur pri-
mò coram Capitulo, sed in occulto reteleatur aliqui-
bus tantum, si electio communis non fiat publice
coram toto Capitulo, &c.) Etque adhuc ex eo simpli-
citer publica, quòd publicè in Capitulo facta & pu-
blicata. Pass. loc. cit.
3. Respondeo tertio: sed neque propterea cassan-
da est electio, etiam ad instantiam populi, cum non
sit de forma, sed accidentarium quid, consequens ad
electionem rite factam. Pass. ibid.
4. Respondeo quarto: peccare tamen graviter Ele-
ctores

Electores dictam publicationem sine iusta causa omittendo; cum quia, ut dictum, sit contra iustitiam; tum quia cum precipit Concil. Lateran. *cu. e. quia propter*. Pass. *ibid.* citans Abb. Host. Jo. And. & binc corrigendi Electores ob eam omissionem, & eque non publicandam ab Electoribus, vel à confirmatore. Pass. *ibid.*

Questio 381. Num ipse quoque ordo actuum, qui sunt partes electionis, prout expressus in *c. quia propter*. nimirum, ut prius assumantur scrutatores, dein fiat scrutinium, & hoc publicetur, ac denique collatione facta, fiat electio communis, sit de substantia electionis, ita ut hac sit nulla, si ordo hic non servetur, sed proponatur alius, qui loco posteriore faciendus exprimitur?

Respond. affirmativè Abb. in *cap. quia propter*. n. 16. Biaz. p. 5. c. 38. n. 1. Donat. ar. 1. q. 18. n. 13. Pass. n. 38.

PARAGRAPHUS XI.

De Electi consensu, & instrumento, seu scriptura Electionis.

Questio 382. Num Electores teneantur postulare consensum nominati à maiore parte Capituli?

Respond. affirmativè, quantum est de iure communi. *c. cupientes*. h. t. in 6. quamvis hanc Canonem non nisi in electionibus ad Ecclesias Cathedralis & Regulares locum habere dicim. Gl. *ibid. v. electiones*. & Franc. n. 1. Pass. *cap. 10. n. 1*. Dixi iure communi; nam ex statuto speciali vel consuetudine quorundam Ordinum (ut de Dominicani testatur Pass. n. 10.) est, quod Electi, etiam si praesens sit, consensus non requiratur, eo quod Religiosus, ut dicitur, non habeat in hoc velle aut nolle.

Questio 383. Num Electores consensum nominati in scrutinio ante factam electionem communi, etiam post publicationem scrutini, inquirere, & nominatus eum prestare possint?

Respond. negativè. Quia & si fiat, electionem ipso iore esse nullam. Abb. Innoc. Butt. in *c. cum post*. h. t. *ibid.* Barb. n. 2. Lamb. de *iur. p. l. 1. p. 1. q. 9. a. 13. n. 2*. Tamb. de *iure Abb. tom. 1. d. 1. q. 22. n. 4*. Sigism. d. 39. n. 1. Peyr. in *subd. q. 1. c. 31. Pass. v. electus*. n. 12. Pass. *loc. cit. n. 3*. Porro collata in dicto casu electionis ratio non est ambitio nominati, ut volunt Barb. & Sylv. (scilicet enim ambitio sum praesumitur & sit, & consensu propositae electioni ante publicationem scrutini, seu antequam constet, Electores sibi suffraganeos esse; non est tamen ambitio sum aliquem, postquam ei aperto scrutinio constet, se à maiore parte nominatum, adeoque iudicatum idoneum Praeularem, consentie electioni suae; cum tales iam non consentiant, nisi vocatus à DEO & fratribus. Abb. in *c. cum post*. h. t. Pass. n. 5.) sed quia idipsum est contra formam *cap. quia propter*. utpote quod precipiendo, ut habita collatione, mox nominatus à maiore parte eligatur, vetat, ullo actu interposito, (qualis est tam inquisitio consensus facta ab Electoribus, quam consensus praestitus à nominato) collationem & electionem communem interrompi & differri. Abb. in *c. cum post*. penult. n. 4. Miran. *tom. 2. q. 23. a. 29*. Sigism. *loc. cit. n. 3*. Pass. *loc. cit.* Unde sequitur, etiam si nominatus requisitus non consentiat, ex eo solum electionem esse nullam, quod prius Electores exquisiverint consensum nominati.

Argumento *c. cum post*. ubi nulla fit mentio praesentis à nominato consensus, sed solius consensus requisitus, & castatur ibi electio ob inordinatum in ea servatam processum, consistente hinc inordinatione in eo, quod non fuerit servatus in ea ordo statutus in *c. quia propter*. ut nimirum sine actu intermedio mox post collationem fiat electio. Pass. n. 7. contra Sigism. *ibid.* p. n. 4. Tamen si igitur quandoque fiat utile, ante electionem explorare consensum eligendi, (insinasse per requisitionem praestitam non factam à Capitulo) ne sit vanum fiat electio communis, (qualiter intelligendus est Abb. in *c. e. cum post*. & ibi DD.) non licet tamen id facere velut ex officio & per publicam requisitionem Capituli, diverendo per actum illum inordinatum ab electione; cum immediate ad eam est procedendum. Pass. *loc. cit.*

Questio 384. Quando nam igitur & qualiter (ubi consensus hic requirendus est) Electores teneantur illum requirere?

1. Respond. in octo dies à completa electione communi. *c. cupientes*, & ibi DD. communiter. Si tamen hoc commodè facere possint, de quo iudicet erit iudicis. Barb. *ad c. cupientes*. n. 10. Pass. n. 11. Qui in praesentia est confirmator, etiam si non sit ordinarius Superior, sed delegatus. Abb. in *c. publicato*.

2. Octo diebus illis elapsis, si Electores omiserint consensum illum exquirere, praesumitur ibi fecisse ex dolo vel negligentia culpabili. Barb. *loc. cit.* ponitur autem poena duplici, exclusionem nimirum à prosecutione processum, & suspensione per tres annos continuos ab omnibus beneficiis, quae habent in ea Ecclesia, pro qua fit electio. Barb. *loc. cit.* Tamb. de *iure Abb. tom. 1. d. 1. q. 7. n. 50*. Miran. *tom. 2. q. 23. a. 10*. Pass. n. 12. Porro lapsus temporis inducit praesumptionem culpae contra omnes; unde nullus liberabitur à dicta poena, nisi qui probaverit se innocentem ab ista negligentia. Gl. v. *culpabiles*. Pass. n. 14. Quin etiam negligentia missi ad praesentandum electionem electio recondenda in initerentes, nempe Electores, si miserum talem, qui non videbatur diligens. Gl. ait. & Germin. in *c. cupientes*. n. 5. Pass. n. 15.

Questio 385. An sufficit Electores praesentare electionem Procuratori generali ipsius Electi?

Respond. negativè, nisi ubi Electus ipse infra tempus ratam habet praesentationem; sufficit tamen, si praesentationem illam Procuratori ad hoc specialiter infirmo.

Questio 386. Qualiter Electus prestare debeat consensum suum, ne vitietur electio?

1. Respond. primo: si ante electionem communem requiratur ejus consensus, ita se gerere debet, ut non exprimat determinatè consensum suum in electionem; quamvis necesse non sit dicere: *Nolo esse*; sed sufficit dicere, v. g. *Obsequar voluntati DEI & Superiorum: Optime esse dignum, ut eligar*. &c. Abb. *ad c. cum post*. n. 5. Biaz. p. 5. c. 42. n. 3. Sigism. *ibid.* 39. n. 5. Pass. n. 16.

2. Respond. secundò: dum post electionem requiritur consensus, statim determinatè consentire poterit, etiam honestum, ut id non nisi cum matura deliberatione faciat. Quod si autem ex honestate & urbanitate dicat, se nolle consentire, non per hoc consensus est renunciatur. Abb. Pass. *loc. cit.* Rota *dis. 636. recent.* Imò postquam semel verè dissentit, potest mutare voluntatem, & electionem acceptare, Electoribus petentibus in prioris voluntate. Sigism. & Pass. *l. c. Santh. de matrim. l. 1. d. 3. l. 2. 1. Monet. de consensu. ult. vol. c. 2. n. 845.* uti etiam renunciatione substatente & admittit potest renuncians reeliggi. Pass. de *renun.* l. 1. §. 1. n. 24. Pass. n. 35.

fufficere ad hoc quemlibet de Capitulo hoc affumentem, Capitulum non contradicente; imò poffe id facere eantaneum nomine Capituli, tenent Biaz. p. 3. c. 33. n. 3. Cuch. de elect. n. 270. Rodriq. n. 2. q. 12. a. 14. Verùm omne Collegium habere in hoc fuam legem vel confuetudinem, determinantem illum, qui hoc agat, Pafl. n. 25. ait.

Quæftio 376. Qua forma facienda hæc electio?

1. Refpondeo primò: Facienda eft ore & clari voce, nec fufficit factum aliud (nifi forte in electionibus, in quibus fervanda non eft forma, c. *Quia propter*. Biaz. p. 3. c. 36. n. 2. ex Abb.) quo in communi manifefteftur eligentium confenfus; ubi enim verba funt de fubftantia (uti funt io præfente c. *Quia propter*, & c. *Ecclefia veftra*, h. t.) non æquivalent iis factis, Abb. in c. c. *Ecclefia*, n. 3. Biaz. loc. cit. Cuch. l. 4. n. 276.

2. Secundò fieri debet ab uno loquente in perfona fingulari, & propria dicendo: *Ego Titius voce, seu nomine prefentium Electorum eligo Cajum*. Abb. in c. *In Greffu*, n. 7. & in c. *Quia propter*, n. 2. Biaz. c. 39. n. 6. Tufc. l. 1. E. concl. 77. n. 1. Sigifm. dub. 32. n. 2. Pafl. n. 25. Quod enim fit ab uno nomine plurius, & ut reprefentante unitatem plurium in uno Collegio per modum decreti & fententiæ, melius exprimitur in fingulari; cum unus fit, qui facit, & in quo refidet facultas capituli, Pafl. loc. cit. modòque hæc loquendi fervandus abique differentia, five electus quis fuerit unanimiter ab omnibus, five à maiore parte tantum; five ipfe faciens hanc communem electionem illum, five alium elegerit in fcrutinio; quod enim fit à maiore parte Capituli, confenfus factum à toto capitulo; & jura volunt, ut nominatus à maiore parte capituli à capitulo eligatur, Pafl. n. 27. Non tamen videtur hic loquendi modus in fingulari efle de fubftantia Electionis, ita ut fi ille, qui nomine communi eligit, dicat: *Nos elegerunt*, electio fit nulla; & una enim parte jura nullibi decernunt, ut electionem illam communem faciens loquatur in fingulari; ex altera parte non repugnat, quòd plurium confenfus & Collegii voluntas exprimat in plurali, Bald. in c. *In Greffu*, n. 7. Pafl. n. 26. quin hilominus fervandam ait confuetudinem, ut electio communis fiat per verbum *eligo* in fingulari numero.

Quæftio 377. Quando fieri debeat communis hæc electio?

Refpondeo: Sciatim poft publicationem fcrutini & collationem factam, c. *Cum poft*, h. t. & in continent, ita ut Capitulum non divertatur ad alios extraneos, Abb. in c. c. *Cum poft*, n. 2. Biaz. p. 3. c. 35. n. 12. Cuch. l. 4. n. 271. Sigifm. dub. 37. n. 3. Pafl. n. 30. qui interpositam tunc cantationem Miffe de Spiritu Sancto incongruam quidem dicit; eò quòd electio illa communis de jure faciendâ neceffario eft in perfona illius, qui nominatus eft à maiore parte in fcrutinio, non tamen vifitatorum electionem; molitò minus hæc vifitabit mora impenfa in tractanda concordia inter Electores, ut minor pars accedat ad maiorem, quod fieri poteft, Biaz. c. 34. n. 2. De cætero, quanta mora vifit electionem, pertinebit ad æquum iudicem arbitrali, Pafl. loc. cit. Porro, tunc dilatio electionis æquo longiore eandem irritandam, ita ut fi poft talem moram ea fequatur, nulla fit, ubi hæc dilatio facta ex ignorantia vel negligentia & ignavia eligentium, ait Pafl. n. 31. citans Gemin. in cap. *Si confirmatum*, h. t. in 6. n. 4. Abb. Jo. And. in c. *Publicata*. Tolofan. de elect. l. 17. n. 17. Etc. ubi verò facta hæc dilatio ob iuftam caufam, vel etiam ex malitia & dolo in fraudem electi, compellendi funt Electores (nimium à confirmatore, eo ipfo enim, quòd fpectat ad eum confirmare, fpectant etiam ad eum præambula ad confirmationem, eorumque cognitio, Abb. loc. cit. Biaz. c. 36. n. 4. Pafl. n. 31.) ad eam faciendam, & valebit ea tunc

fecuta poft tale decretum Superioris. Porrit ipfe quoque nominatus in fcrutinio (abique omni etiam nota ambitionis, Biaz. & Pafl. loc. cit.) implorare ad hoc officium dicti confirmatoris, ut in compellat Electores ad electionem communem faciendam & publicandam; ad hoc enim jus habet, quo nullius dolo aut malitiâ privati poteft, etfi ad ipsam confirmationem jus plenum non habeat. c. *publicata*. Pafl. n. 31.

Quæftio 378. Num igitur omiffio, dilatio, vel quifcunque defectus electionis communis reddens illam irritam, irritet etiam omnia antecedentia, ita ut fcrutinium ritè habitum & validum per hoc quoque invalidetur, & de novo repetendum?

Refpond. affirmativè Abb. in c. *publicata*, n. 9. Cuch. l. 4. n. 246. Sigifm. dub. 38. n. 7. Pafl. loc. cit. n. 33. contra Innoc. Archid. de falfo fupponente, ex fcrutinio publicato nafci nominato jura ad confirmationem; dum enim valor actus aut negotii in indivifibilitate formæ confiftit, (uti contingit in negotio electionis) hæc vel tota inest; aut nihil de ea eft, adeoque totum coaruit, & nihil in eo eft validum, & fic nullitas actus pofterioris, qui eft de forma & fubftantia electionis, omnes actus præcedentes reddit nullos & iterandos. AA. idem.

Quæftio 379. An & qualiter electio communis publicanda?

1. Refpondeo ad primum affirmativè, c. *quia propter*.

2. Refpondeo ad fecundum: per actum diftinctum ab actu, quo ea fit coram Capitulo; hæc enim publicatio electionis communis eft illa, de qua loquitur c. *quia propter*; proinde nps eft alius, per quam ea publicetur populo vel Conventui toti. Pafl. n. 34. Poteft nihilominus uno eodemque actu fieri hæc communis electio, & fimul publicari hæc pofteriore publicatione propriè dicta; dum nimirum electio communis fit publicè coram populo vel Conventu toto ad hoc convocato. Sigifm. d. 38. n. 9. Pafl. loc. cit.

Quæftio 380. Num igitur, fi diftincta illa folemnis publicatio electionis faciendâ coram populo extra Capitulum, omittatur, vitietur, & irritetur electio?

1. Refpondeo primò: fi omittatur in fraudem & odium Electi, non vitare electionem; jura enim non favent fraudibus, æquumque eft, ut innocens electus non patiarur ea eo, quòd in odium illius aliqua folemnnitas electionis malitiose omittatur. Hoff. Abb. Caftel. &c. quos citat fequiturque Pafl. n. 35.

2. Refpondeo fecundò abfolutè, perficindendo etiam à tali odio & fraude per occultationem electionis communis (etfi ea fit contra iuftitiam, utpote contra jus, quòd habet populus fin univerfitas, de cuius Præfato agitur, habendi ab ipsis Electoribus notitiam illius, ut poftit contra Electum accipere apud confirmatorem. Pafl. n. 37.) non vitandam electionem. Abb. in c. *quia propter*. Biaz. p. 3. c. 37. n. 4. Sigifm. d. 38. n. 9. & alii docentes, eam non efle de fubftantia electionis, (qualis foret, fi electio non fiat collegialiter, fi fcrutinium non publicetur primò coram Capitulo, fed in occulto reveletur aliquibus tantum, fi electio communis non fiat publicè coram toto Capitulo, &c.) Eilque adhuc ex eo fimpliciter publica, quòd publicè in Capitulo facta & publicata. Pafl. loc. cit.

3. Refpondeo tertio: fed neque propterea caffanda eft electio, etiam ad iuftitiam populi, cum non fit de forma, fed accidentarium quid, confequens ad electionem ritè factam. Pafl. ibid.

4. Refpondeo quarto: peccare tamen graviter Electores

Electores dictam publicationem sine iusta causa omit-
tendo; tum quia, ut dictum, sit contra iustitiam; tum
quia eam precipit Concil. Lateran. *cap. c. quia propter*.
Pall. *ibid.* citans Abb. Hoff. Jo. And. & hinc corripi-
endi Electores ob eam omissionem, & eque non publi-
citate publicanda ab Electoribus, vel à confirmatore.
Pall. *ibid.*

Quaestio 381. Num ipse quoque ordo actuum,
qui sunt partes electionis, prout ex-
presus in c. quia propter. nimirum, ut prius
assumantur scrutatores, dein fiat scruti-
nium, & hoc publicetur, ac denique
collatione facta, fiat electio communis,
sit de substantia electionis, ita ut hac sit
nulla, si ordo hic non servetur, sed pra-
ponatur actus, qui loco posteriore faci-
endus exprimitur?

Respond. affirmativè Abb. in *cap. quia propter*.
n. 16. Biaz. p. 3. c. 38. m. 1. Donat. *ut. l. g. 18.*
n. 23. Pall. n. 38.

PARAGRAPHUS XI.

De Electi consensu, & instrumen-
to, seu scriptura Electionis.

Quaestio 382. Num Electores teneantur
postulare consensum nominati à maiore
parte Capituli?

Respond. affirmativè, quantum est de iure enu-
merat. c. *capitulum*. h. t. in 6. quamvis hanc Canonem non nisi in electionibus ad Ecclesias Cathedralis
& Regulares locum habere dicant Gl. *ibid. v. electio-
nes*. & Franc. n. 2. Pall. *cap. 20. m. 1.* Dixi iure com-
muni; nam ex statuto speciali vel consuetudine quo-
rundam Ordinum (ut de Dominicani testatur Pall.
n. 10.) est, quod Electi, etiam si praesens sit, consen-
sus non requiratur, eo quod Religiosus, ut dicitur,
non habeat in hoc velle aut nolle.

Quaestio 383. Num Electores consensum
nominati in scrutinio aut factam ele-
ctionem communem, etiam post publi-
cationem scrutinii, inquirere, & nomi-
natus eum praestare possint?

Respond. negativè. Quia & si id fiat, electionem
ipso iure esse nullam. Abb. Innoc. Butt. in c. *cum
post*. h. t. *ibid.* Barb. n. 2. Lamb. de *iurap. l. 1. p. 1.*
g. 9. a. 13. n. 2. Tamb. de *iure Abb. tom. 1. d. 5. g. 22.*
n. 4. Sigism. *id.* 39. n. 1. Peyr. in *subd. g. 1. c. 31.*
Pall. v. *electio*. n. 12. Pall. *loc. cit.* n. 3. Porro cassan-
da in dicto casu electionis ratio non est ambitio
nominati, ut volunt Barb. & Syb. (etsi enim ambitio-
sum praesumatur & sit, consistit proposita electioni
ante publicationem scrutinii, seu antequam constet,
Electores sibi suffraganos esse; non est tamen am-
bitiosem aliquem postquam el aperto scrutinio constat,
sit à maiore parte nominatum, adeoque iudicatum
idoneum Praefaturae, consensu electionis suae; cum
talis iam non consentiat, nisi vocatus à DEO & tri-
butus. Abb. in c. *cum iure*. h. t. Pall. n. 1.) sed quia
idipsum est contra formam *cap. quia propter*. utpote
quod precipiendum, ut habita collatione, mox nomi-
natus à maiore parte eligatur, vetat, ullo actu inter-
posito, (qualis est tam inquisitio consensus facta ab
Electoribus, quam consensus praestitus à nominato)
collationem & electionem communem interrompi
& diffundi. Abb. in c. *cum post perieram*. n. 4. Miran.
tom. 2. g. 23. a. 29. Sigism. *loc. cit.* n. 3. Pall. *loc. cit.*
Unde inquirere, etiam si nominatus requisitus non con-
sentiat, ex eo solum electionem esse nullam, quod
prius Electores exquirere consensum nominati

Argumento c. *cum post*. ubi nulla sit mentio praesentis
à nominato consensus, sed solus consensus requisitus,
& cassatur ibi electio ob inordinatum in ea servatum
processum, consistente huiusmodi in eo, quod
non fuerit servatus in ea ordo statutus in c. *quia pro-
pter*. ut nimirum sine actu intermedio mox post col-
lationem fiat electio. Pall. n. 7. contra Sigism. *ibid.* 39.
n. 4. Tamen si igitur quandoque sit utile, ante electio-
nem explorare consensus eligendi, (intellige per
requiritionem praesentem non praesentem) ne
in vanum fiat electio communis, (qualiter intelligen-
dus est Abb. in *cap. c. cum post*. & alii DD.) non licet
tamen id facere velut ex officio & per publicam re-
quisitionem Capituli, divertendo per actum istum
intermedium ab electione; eum in immediatè ad eam
est procedendum. Pall. *loc. cit.*

Quaestio 384. Quando nam igitur & qua-
liter (ubi consensus hic requirendus est)
Electores teneantur illum requirere?

1. Respond. intra octo dies à completa electione
communici. c. *capitulum*, & ibi DD. communi-
ter. Si tamen hoc commodè facere possint, de quo
iudicare erit iudicis. Barb. *ad c. c. capitulum*. n. 10.
Pall. n. 11. Qui in praesentia est confirmator, etiam
si non sit ordinarius Superior, sed delegatus. Abb. in
c. *publicata*.

2. Octo diebus illis elapsis, si Electores omiserint
consensum illum exquirere, praesumantur illi scilicet
ex dicto vel negligentia culpabiles. Barb. *loc. cit.* pu-
buntur autem poena duplici, exclusionem nimirum
à prosecutione processu, & suspensione per tres an-
nos continuos ab omnibus beneficiis, quae habent
in ea Ecclesia, pro qua fit electio. Barb. *loc. cit.* Tamb.
de *iure Abb. tom. 1. d. 5. g. 2. n. 50.* Miran. *tom. 2.*
g. 23. a. 10. Pall. n. 12. Porro lapsus temporis indu-
cit praesumptionem culpa contra omnes; unde nullus
liberabitur à dicta poena, nisi qui probaverit se immo-
neciam ab illa negligentia. Gl. v. *culpabiles*. Pall.
n. 14. Quin etiam negligentia missi ad praesentandum
electionem electo reductus in mitentes, nempe
Electores, si militem talem, qui non videbatur
diligens. Gl. *ca. & Gemian. in c. c. capitulum*. n. 5. Pall.
n. 15.

Quaestio 385. An sufficit Electores praesentare
electionem Procuratori generali
ipsius Electi?

Respond. negativè, nisi ubi Electus ipse infra
tempus ratum habet presentationem; sufficit
tamen, si praesentaverint illam Procuratori ad hoc spe-
cialiter instructo.

Quaestio 386. Qualiter Electus praestare
debeat consensum suum, ne vitietur
electio?

1. Respond. primò: si ante electionem commu-
nem requiratur ejus consensus, ita se gerere
debet, ut non exprimat determinatè consensus suum
in electionem; quamvis necesse non sit dicere: *Abso-
luta est*; sed sufficit dicere, v. g. *Obsequar voluntati
D'ei & Superiorum: Opto me esse dignum, ut eligar*.
Cf. Abb. *ad c. cum post*. n. 5. Biaz. p. 3. c. 42. n. 3.
Sigism. *ibid.* 39. n. 5. Pall. n. 16.

2. Respond. secundò: dum post electionem re-
quiratur consensus, statim determinatè consensu
poterit, etsi honestum, ut id non nisi cum maturà
deliberatione fiat. Quod si autem ex honestate &
necessitate dicat, se nolle consentire, non per hoc
consensus est renunciatus. Abb. Pall. *loc. cit.* Rota
de *g. 636. recent.* Imò postquam semel verè dissentit,
potest mutare voluntatem, & electionem acceptare,
Electoribus persisterentibus in prioris voluntate. Sigism.
& Pall. *loc. cit.* Sanch. de *matrim. l. 1. d. 32. a. 2.* Monet
de *commut. ult. vol. c. 8. n. 845.* ut etiam renuncia-
tione subsistente & admittit potest renunciare reelig.
Pall. de *reignat. l. 15. g. 1. n. 24.* Pall. n. 25.

Qua-

Questio 387. Num electus sine licentia Superioris possit ante confirmationem renunciare electioni in manibus eligentium?

Respondeo: Id eum posse, etiam postquam consensus electioni, re adhuc integra, hoc est, antequam confirmator receperit instrumentum seu decretum electionis nullum ad configuratorem, possitque tunc Electus alium eligere, nulli alia licentia vel decreto confirmatoris exceptato, Abb. in c. *Quia propter*, n. 5. Sigism. loc. cit. n. 8. Paris. de resignat. l. 1. g. 1. n. 78. Pass. n. 17. citans plures alios. Re verò non amplius integra, eo quòd decretum dictum & negotium iam delatum ad confirmatorem, si electus renunciet, non possunt Electores absque confirmatoris licentia procedere ad novam electionem, AA. idem. Verumque id est live aliquid opponant electioni, quod eam vitiet, live non, Pass. n. 18. contra Sigism. loc. cit. n. 10.

Questio 388. Num idem teneat in Religiosis?

Respondeo: Affirmativè, nisi obstat speciale statutum, potest enim quilibet renunciare juri suo, nisi oppositum sit illi injunctum à Superiore suo, Pass. n. 19. tanquam Religiosus non habet vellic vel nolle contra vel ultra voluntatem Superioris; ubi autem contrarium non constat, Superior præsument vellic, quod voluit jura, ac se conformare communi dispositioni, Gonz. ad reg. l. cancell. Gl. 4. n. 166. Adeoque adhuc ut Religiosus electioni intra Monasterium possit renunciare, sufficit, quòd Superior illi facere non vetet, Suzar. tom. 4. d. 46. c. 2. n. 12. Sigism. loc. cit. n. 14.

Questio 389. Intra quantum tempus Electus consentire debeat electioni?

Respondeo: Intra mensem à die electionis sibi presentata, quo elapso, si non consenserit, amittit jura quædam ex electione, & vocat Prelatura, Barb. ad c. *Quæstus*, h. t. m. 2. n. 3. Gonz. loc. cit. gl. 15. n. 50. Castell. l. 14. n. 40. Pass. n. 13. Quòd tamen locum non habet, ubi Electus consentire nequit absque licentia Superioris; necesse enim est tunc, electum vel Electores quàm citius hanc licentiam petere, determinandumque est tempus licentia hujus obtinendæ arbitrio judicis, spectatà distantia loci, in quo moratur Superior. Et si in congruo tempore non obtineatur licentia, vacat Ecclesia, possuntque Electores alium eligere, Pass. loc. cit. Potrò competat Electo adhuc integer mentis ab obtenta licentia ad consentiendum, Bias. p. 3. c. 24. Peyr. tom. 3. c. 9. n. 21. Pass. l. cit. citans Boet.

Questio 390. Quid sit decretum, seu instrumentum Electionis?

Respondeo: 1. esse scripturam continentem ab initio ad finem totam electionis seriem; seu esse scriptam dispositionem & ordinationem totius electionis principaliter consistentem in eo actu, quo unus Electorum per modum decernentis, definiens, & sententia liter eligens nominatum in scrutinio à majore parte Capituli nomine ipsiusdem eligit. Gl. m. c. innotuit, v. decreto. ibid. Abb. n. 13. Hanc scripturam in tuo Ordine an Pass. c. 21. n. 1. dici scrutinium, quia continet totum ordinem scrutini.

Questio 391. Num hoc decretum scriptum sit de substantia Electionis?

Respondeo negativè; tamen enim de substantia Electionis sit, ut ipsa innoveat confirmatori, quantum opus est, ut de eo iudicet, & illam aut confirmare, vel cassare valeat; per accidens tamen

est, quòd confirmator accipiat hanc notitiam per scripturam potius, quàm per relationem oretenis factam à testibus, scrutatoribus, vel Electoribus, scientibus fidem de processu electionis. Barb. ad c. innotuit, n. 17. ibid. Abb. n. 16. Host. Imol. Cast. l. c. 12. n. 25. & 30. Sigism. dub. 41. n. 2. Pass. n. 2. cum communi contra Gl. m. c. innotuit. Sed neque necesse est, ut simul cum decreto electionis mittatur ad confirmatorem petioe aliquæ ex his, quæ electioni interstuerint, ut Superior per eas de persona electi, forma electionis & studiis eligentium informetur; etli enim id fundamentum habere videtur in c. *capientes*; rectius tamen dicunt, id solidum innuere majorem cautelam, Abb. ad c. c. innotuit, n. 14. Quin & in c. *textum* non esse sermonem, nisi de electionibus confirmandis à summo Pontifice, Pass. n. 3.

Questio 392. A quibus necesse sit subscriptum esse hoc decretum?

1. Respondeo primò: in electionibus non regularum ordinariarum quidem esse, non tamen necessarium, ut omnes Electores subscribant; hac v. g. formà: *Ego Titius Canonicus S. Petri interpres hanc electionem, confessi, & propria manu subscripsi*, ducet Innoc. in c. innotuit, h. t. n. 3. contra Sigism. loc. cit. n. 7. & Lavot. c. 19. n. 102. apud Pass. n. 4. docentes, id esse necessarium.

2. Respondeo secundò: ut hoc decretum plenam fidem faciat, præcedendo à speciali statum vel consuetudine, non est necessarium, ut sit subscriptum à Notarii publico certis testibus, uti vult Sigism. dub. 4. n. 9. ita etiam, ut hi interfuerint processui electionis, omniaque in eo acta viderint; sed sufficit, scriptum esse à Scrutatoribus, ubi hi à lege assignantur & deputantur ut Tabelliones ad conferendum processum electionis; sunt enim hoc ipso personæ publicæ, sentientes ex officio, adeoque ex hac auctoritate publica plenam fidem facientes, absque eo etiam, quod opus tunc sit testibus, majorem enim fidem accitentur tres personæ ex publico officio tribuentes, quàm unus Notarius & duo testes quoniam & hinc ipso Scrutatores, Argumento c. *cum dilectis*, habent officium testium: siquidem & Notarii testes sunt, sed publici, Cast. de elect. c. 1. n. 30. Pass. m. c. & 7. qui tamen etiam n. 9. addit, in eo casu nimirum, dum Scrutatores ex lege conscribunt decretum electionis, necessarium esse, ut apponatur Signillum Collegii vel Convenerii: dum autem Notarius alius publicus conscripsit hoc decretum, & apposuit Signillum sui Tabellionatus, opus non esse, ut insuper apponatur Signillum Collegii.

3. Respondeo terciò in genere: ut instrumentum electionis plenam fidem faciat, debere esse conscriptum juxta leges cujusvisque Collegii, auctoritate Apostolica approbatis, ita ut, ubi ex lege aut stylo alimendus est Tabellio, hoc servandum sit; ubi autem Scrutatores ipsi hoc munere funguntur, per eos, & non per alium Notarium confici debet instrumentum hoc, Pass. l. 1. de cetero assumi quoque potest in Notarium laicum, Abb. in c. innotuit, n. 17.

PARAGRAPHUS XII.

De Electione per compromissum & communem inspirationem.

Questio 393. Num Electio per compromissum sit licita?

1. Respondeo primò negativè quoad Regulares pro his enim hic modus eligendi reprobat per Trident. sess. 21. de Regul. c. 6. Pass. c. 22. n. 2.

2. Respondeo secundò quoad Clericos alios affirmativè: pro his enim approbat hæc forma eligendi m. c. *quia propter*, his verbis: *Vel saltem eligendi potest aliquibus variis idoneis committatur*, (nimirum ab Electoribus) qui vice omnium Ecclesie vidua

sa proficiant de Pastore, &c. Melius autem committitur hæc potestas aliquibus in numero impari. *c. in causis. c. cum dilectum. c. cum in iure. h. t.* Potest etiam committi uni. *Abb. in c. in causis. n. 2. Butrio in c. cum dilectum. n. 2. Quin & melius committitur uni. Pass. n. 3.* Qui etiam esse potest non Prælati, etiam ipse confirmator. *Pass. loc. cit.* Etiam mas respectu monialium. *c. causam. h. t. Pass. n. 3.* Poterit quoque Capitulum aliquos eligere, per quos eligantur compromissarii, electum vice Capituli. *Laym. l. 4. tr. 2. c. 12. n. 6. Sigism. dub. 20. n. 2. Miran. tom. 2. g. 2. n. 34. Pass. loc. cit.* Poterit dum tres electi seu constituti compromissarii sub hac verborum formula: *Dantes eis, & cunctis eorum, potestate eligendi, &c.* aliorum quilibet censetur institutus in solidum. *Gemin. ad c. cum expediat. h. t. in 6. n. 7.* primoque electus ab uno illorum est confirmandus. *Gemin. loc. cit. Pass. n. 4.*

Quæstio 394. An Compromissarii debeant esse Clerici, & de Capitulo?

1. Respondeo ad primum affirmativè, *Gl. in c. quia propter.*
2. Respondeo ad secundum negativè. *c. causam. h. t. ibidem. Abb. & Butrio. Biaz. p. 3. c. 17. Sigism. loc. cit. n. 1. Pass. n. 3.*

Quæstio 395. Quotuplex sit compromissum?

Respondeo duplex, aliud absolutum, dum Electores absolute & sine limitatione compromittuntur in aliquos, ut eligant, quem voluerint. *c. in causis. c. causam. h. t.* Aliud limitatum, quo compromittitur limitatè, ut scilicet compromittantur, auctis omnibus vocalibus, eligant illum, in quem maior pars Electorum conveniet, de hoc compromissum sermo est in *c. cum dilectum. c. si cui, & cap. cum expediat. h. t.* Cuiusque est hoc compromissum, ut decessit *c. si cui.* Dum Electores facultatem dant Compromissariis eligendi illum, qui fuerit à pluribus Electorum, non tamen consensuibus maiorem partem Capituli nominatus. *Laym. de Elect. g. 85. Pass. n. 1.* Poterit hoc compromissum limitatum esse forma quedam electionis mixta, nimirum ex scrutinio & compromissio, ut principaliter dicatur forma compromissii. *Gl. in c. cum expediat. v. expugnat. Gemin. ibid. n. 7.* Ad hoc Electores in nominando compromissarii illo, quem eligi voluit, accuratè servare debet leges scrutinii statim cap. quia propter. *Pass. n. 7.* (non tamen ipsa nominatio compromissarii subiecta est scrutinio legitibus, sed præstè fieri vivâ voce, ubi id specialiter prohibendum non est, vel per fibas aliâ modo. *Pass. n. 18.*) erit enim alia forma eligendi distincta ab illis tribus statutis in *c. quia propter.* adeoque reprobata & nulla, juxta *cap. si cui.* Unde, si compromissarii unus de Collegio ab omnibus nominatus elegerunt, non exequi illius voto, & hoc electus consensit electioni, electio erit nulla, quia de ratione scrutinii est, ut vota omnium Electorum inquirantur. *Pass. n. 10.* Item nulla est electio, si compromittant Electores, ut determinatè eligatur talis; talis enim nominatur extra scrutinium, quod non valet; secus tamen est, dum à se nominatum in scrutinio determinatè compromittunt eligendum. Item nulla est electio, si statuantur compromissarii, limitando eia electionem, ita v. g. ut eligant unum ex tribus; tunc tres de Capitulo nominantur, quia hæc est forma non expressa in *c. quia propter.* Omnis autem forma ibi non expressa est nulla. *c. si cui.* E contra autem si dicat leges scrutinii serventur, non tamen erit forma distincta ab illis tribus, quàm integrata ex eorum duabus & nimirum contraria illis species. *Gemin. in c. cum expediat. h. t. in 6. Pass. n. 7.* Qui etiam n. 15. & 16. rectè observat, in hoc compromissio limitato non compromitti nisi electionem communem, vel ad finem publicationem scrutinii, & collationem, siquidem dominare in scrutinio eligendum sibi refer-

vant Electores, & compromissio non conceditur facultas, nisi eligendi nominatum à maiore & saniore parte; distinguimus nihilominus adhuc à forma scrutinii pura per hoc, quod in electione per scrutinium is, cui committitur electio communis, eligat vice præfectorum Electorum; in dicto autem compromissio eligat vice propria, & aliorum compromissariorum, si eorum sint plures, cum facultas talis electionis à Capitulo transferatur in compromissarios. Unde etiam licet, ubi forma scrutinii pura à lege determinatur est, qui faciat electionem communem, non possit ea committi alteri, possit tamen per viam compromissii deferri alteri, dum compromissum non est quoque prohibendum. Observandum etiam quoad hoc compromissum limitatum, quod, ubi singulorum Electorum vota exquiri debent per ipsos compromissarios, plures necessariò constitui debent, & tot, quot ex iure necessarii sunt scrutatores; nam tunc hi compromissarii sunt ipsi Scrutatores electionis; & si verò compromittitur sola electio illius, qui ex scrutinio facto ab aliis & publicato inventus fuerit nominatus à maiore & saniore parte, unus solus constitui possit compromissarius; quin &, ut *Pass. n. 17.* ad hunc effectum inquiri statuantur plures. Observandum denique in hoc compromissio, non habere locum accessum, adeoque à Compromissario eligi non poterit is, qui cum in scrutinio nominatus non esset à maiore parte, tot tamen post scrutinium ad eum accedunt, ut jam evadat nominatus à maiore parte; cum vota data extra scrutinium non valeant. Vide de hoc *Pass. n. 9.*

Quæstio 396. Num valeat compromissum aliquo Electorum contradicente?

1. Respondeo primò negativè de compromissio absolute, nullus enim tenetur cedere iure suo; quilibet autem Electorum habet ius eligendi. *Abb. in cap. scriptum. h. t. n. 3. & in c. in causis. n. 30. Franc. & Butrio in cap. quia propter. Biaz. p. 3. c. 18. n. 1. Lamb. de iur. p. 2. p. 2. g. 2. n. 17. Sigism. dub. 10. n. 31. Pass. n. 19.*
2. Resp. secundò: de compromissio limitato sufficere, quod in electione compromissariorum consentiat maior pars, cum in isto modo electionis nulli fiat injuria, dum unusquisque nominare potest personam, quam vult, & compromissarii nequeant eligere, nisi nominatus à maiore parte Capituli. *Gemin. & Franc. in c. cum expediat. & plures alii, quoscit Pass. & sequitur n. 20.*

Quæstio 397. Quæ sint substantialia electionis per compromissum?

1. Respondeo primò in genere: ea omnino necessaria esse, quæ necessaria sunt ad electionem in genere, quod enim est necessarium generi, necessarium etiam est speciei. *Pass. n. 21.*
2. Respondeo secundò in specie: necessarium esse primò, ut compromissum in genere & compromissii sit validum. Secundò, ut compromissarii non excedant formam compromissii, & potestatis sibi commissæ. Tertio, ut electio communis fiat ab eorum uno, dum plures sint. *cap. si cui. h. t. in 6.* idque per verba numeri singulari, sicut & in electione per scrutinium. *Pass. n. 22.* Quarto, ut in decreto electionis unus ex compromissariis dicat: *Ego Titus vice mea & sociorum compromissariorum* (si sint plures) *veritate compromissi eligo Causam.* *Pass. n. 24.* Quintò, ut compromissarii non eligantur, nisi collegialiter unitis presentibus, scilicet, qui debent, volunt & possunt coramodè interesse. *Pass. loc. cit.* Sextò, ut eligantur compromissarii (subintellige in compromissio absolute) ab omnibus, omnino Electorum contradicente. *Pass. n. 22.*

Quæstio 398. An Electores possint revocare commissionem datam Compromissariis?

1. Respondeo: id eos posse, re adhuc integrâ; secus re non amplius integrâ. *Sigism. c. in causis. ibid.*

Abb. n. 11. Barb. n. 4. Mirand. l. 1. g. 23. d. 34. comel. g. Sigism. dub. 20. n. 7. Pall. n. 25. cum communione Gl. in c. in causa. tam autem in praesentia materia adhuc est integra, cum promissarii nondum argerint substantia negotii, omniumque necdum expetunt tractare de persona eligenda, licet inceperint alius quosdam alios, qui tantum sunt de solennitate, v. g. canere missam de Spiritu sancto. Barb. Sigism. d. ex. Pall. n. 16. Porro etiam re adhuc integrâ revocari non potest data potestas compromissariorum, nisi à maiore parte Capituli. Abb. in c. in causa. n. 16. Felin. in c. 1. de major. & obed. Sigism. l. ex. Pall. n. 27. tenente semper apud numerum partem facultate rationabiliter opponendi contra defectus compromissariorum. Pall. l. ex. cur. qui tamen etiam praesens ob infamiam parti facti testi non poterunt, cum hac infamia non vitiet electionem. Sigism. l. ex. cur. n. 11. Pall. n. 28. Sed neque re adhuc integrâ, etiam à maiore parte revocari potest compromissarium, dum data est compromissariis facultas illa gratiâ de favore ipsorum, nimirum ut Electores illos hac ratione honorent; (in dubio autem non crederetur illis hoc modo donata huius potestas. Lavor. c. 19. n. 21.) habet enim tunc hac collatio per modum donationis irrevocabilis. Abb. & Gl. in cap. in causa. Blax. p. 3. c. 19. n. 2. Pall. num. 37.

1. De cetero, ut potestas hac re integrâ adimatur compromissariis, requiritur revocatio expressa, intimata compromissariis. Abb. in c. in causa. Blax. l. ex. cur. n. 3. Pall. n. 31. nec sufficit revocatio tacita, nisi in hoc casu, dum Capitulum re adhuc integrâ prius eligeret, quam compromissarii inceperint tractare de electione, cum re integrâ potestas adhuc remaneat apud Capitulum; unde dum illud tunc eligendo utitur potestate sua, locum non habet electio subsecuta compromissariis, licet hi electionem à Capitulo factam ignorassent. Blax. & Pall. l. ex. cur.

Questio 399. An compromissum sit validum, si compromissarii eligantur à Superiore, vel ab uno aliquo Capitulari, reliquis tacentibus, & non repugnantibus?

Respondetur negativè: in rebus enim arduis magnæque importancie debent omnes singulatim interrogari, & expressè consentire, & in re onerosa de gravi taciturnitas non habetur pro consensu. Abb. in c. in causa. n. 3. Blax. p. 2. c. 19. n. 2. Lambert. l. ex. cur. n. 17. Sigism. dub. 22. n. 1. Pall. n. 32. Verumque idipsum est, etiam si lingualiter de Capitulo vocantur, sed non datur eis intervallum, in quo necdum possint respondere, sed commode & prudenter deliberare & contradicere, quia taciturnitas post transactionem non statim habetur pro consensu. Innoc. in c. cum in causa. h. 1. Gozz. ad reg. l. cancell. gl. 46. n. 40. Sigism. dub. 22. n. 4. Pall. n. 35. citans quamplurimos alios. Neque obstat, quòd, ubi in Capitulo tractatur aliquid illicitum & damnabile, vel sunt in Capitulo, tenentur illud expressè contradicere; nam hoc ad summum verum est, quantum ad vitandam culpam: sed nec hac incurritur, aut tacens haberi potest pro consentiente, dum Capitula tacet, quia videt se loquendo nihil profecturum, vel à numero sufficiente vocalium negotium illicitum jam esse conclusum. Abb. in c. in causa. Pall. n. 37. citans Blax.

Questio 400. An, ubi unus solus est compromissarius, is possit se ipsum eligere?

Respond. negativè. Gl. in c. cum in iure. h. 1. Pall. n. 38. cum communi. Verumque idipsum est, etiam si compromissarius iussit se electurum dignorem, & ipse esset evidenter melior; censetur enim adhuc ambiciosus, & hinc rependendus. c. in Scripturis. l. g. 1. Pall. n. 39. Neque ipse cadit sub isto iuramento, sed intelligitur exceptus. Pall. ubi. quia

in generali sermone loquens non comprehenditur, c. petrus. de jurapat. Gl. in c. cum in iure.

Questio 401. Num ubi compromissarii sunt plures, possint eligere unum ex suis, seu ex se ipsis?

1. Respondetur primò: si compromissum sub hac forma, ut compromissariorum unus possit eligi, valeat ista electio. c. cum in iure. h. 1. Ino sufficit, quòd sit electus à maiestate aliorum compromissariorum, & ipse consentiat electioni; consentiendo namque augebit numerum suffragiorum, ita ut jam evadat Electus à maiore parte supra maiestatem. c. ex. c. cum in iure. Verum intelligendum hoc de electione, in qua servanda non est forma cap. quia propter. nam tunc, si electio fiat per vota publica, is, qui se videt Electum à maiestate eligentium, potest suo consensu augere numerum, abique eo, quòd ex hoc ambiciosius censetur; si autem fiat per vota secretâ, poterit adhuc publicis votis, mutato voto suo, consentiendo suæ nominationi, accedere ad iudicatum, & sic augere numerum. Sylv. v. Electio. n. 20. Pall. n. 42.

2. Respondetur secundò: si forma compromissi est exclusiva, nimirum ut nullus compromissariorum eligatur, non valebit talis electio. Pall. n. 43.

3. Respondetur tertio: si compromittendo nec expressè datur facultas eligendi unum ex compromissariis, nec illa facultas expressè admittitur, valere adhuc talem electionem. Lavor. cap. 19. n. 36. Pall. n. 45. citans Abb. Archid. Innoc. Host. contra Sylv. Tandered. &c.

Questio 402. Num, si major pars compromissariorum eligat scienter indignum, minor vero pars vel etiam unus solus dignum, valeat huius minoris partis electio? An vero cesset compromissum, & electio redeat ad Electores?

1. Respondetur non valere tunc electionem, eamque tunc redire ad Capitulum. Sylv. v. electio. q. 2. n. 27. Lavor. de elect. c. 1. r. n. 121. Pall. n. 46. contra Abb. in c. cum in iure. n. 7. Tabienam v. electio. q. 2. n. 6. & alios censentes in isto casu maiore parte compromissariorum privari voce (nam & hi eligentes scienter indignum privantur potestate eligendi. c. si compromissarius. h. 1. in d.) electionem factam à minore parte dici posse factam ab omnibus, eoque dictum maioris partis debere nocere minori parti, ita ut potestas data redeat ad Capitulum; Verum ratio responsionis est, quòd cum Electores ideo elegerint fides v. g. compromissarios, quia noluerunt ligari ad unum, sed considerate iudicio unius solius, electio digni facta ab uno non est secundum formam compromissi; adeoque etiam isti uni vel minori parti non sit iniuria, quia jam non admittitur illi, quod ei datum fuerat: quippe non compromissarent Electores stare illius solius iudicio. Pall. l. ex.

2. Porro recte quoque potestatem eligendi ad Capitulum, dum compromissarii ignoranter elegerunt indignum, tenet Sylv. l. ex. cur. Barb. &c. ad c. si compromissarius. n. 2. Cuch. l. 4. c. 38. & quod hinc infert Pall. n. 47. in genere, quotiescunque electio facta à compromissariis, est ipso iure nulla, si eam potestatem Capitulum non taceat, rediitque ea iterum ad Capitulum, & potest hoc iterum eligere, non expectato confirmato iudicio; si tamen necdum expirasset tempus datum Electoribus ad eligendum. Pall. l. ex. cur. Si enim compromissarii non eligant intra tempus statutum, electio devolvitur ad Superiorem. c. si compromissarius. h. 1. in d. Lavor. l. ex. cur. Pall. n. 48. Ad hac compromissarii eligentes indignum ponuntur suspensione per triennium ab omnibus beneficiis, quæ obtinent in Ecclesia, quam eligendo indignum offenderint, quæ tamen poena locum non habet, nisi in electione Episcopi, vel Episcopo.

Episcopo Superioris, neque etiam in alia electione, si compromissarius sit Episcopus. *cur. c. si compromissarius. h. t. in 6. ibidem. Barb. n. 7. Pass. n. 49.*

Questio 403. Num si Electus per compromissum non consentiat electioni, redeat ad Electores?

Respondeo affirmative. *cap. si compromissarius. Coch. Sigism. Barb. apud Pass. n. 30.*

Questio 404. Num compromissarii possint eligere extraneum?

Respondeo: etsi melius sit ceteris paribus eligere de gremio. *c. quid situr. h. t. absolute tamen possint eligere personam de quocunque loco, si nec à lege aut consuetudine, nec ex forma compromissi (que lex vel forma alia servanda est) sint ligati. Sylv. loc. cit. n. 26. Pass. n. 51.*

Questio 405. Num, si ipse confirmator sit compromissarius, possit uno eodemque actu eligere & confirmare?

Respondeo: negat Abb. *in c. causam. h. t. n. 6. Jo. And. Buncio. Sylv.* ed quod eligere & confirmare conveniat tunc confirmationi ex diverso jure. Affirmat e contra Pass. n. 52. ed quod ex distinctis vicibus possit procedere idem actus, habens ab utroque valorem, & insinuat simul sit electio, statque frustri per plura, quod potest fieri per pauciora, sic itaque possit Episcopus compromissarius uno actu simul eligere & insinere, v. g. Abbatem.

Questio 406. Num Regulares possint compromittere in Superiorem?

1. Respondet affirmative Peyr. *sem. 3. c. 3. n. 2.* citans Abb. & alios. Respondet negative Pass. n. 53. ed quod insinuat & probet Regulares vi Concilii Trid. non posse eligere per formam compromissi.

Questio 407. Quenam sint de substantia electionis per communem inspirationem?

Respondeo: primò fieri debet ab omnibus Electoribus, nemine non consentiente in eandem personam. Abb. *in c. quia propter. Biaz. p. 3. c. 16. n. 1. Pass. c. 23. n. 1.* Secundo sine illo praevis tractatu. AA. ibidem. Quamvis non obstat tractatus generalis de petitione idonea eligenda; sed neque tractatus particularis de hac vel illa persona eligenda, dum postmodum reponit excusati omnes, nullo dissentiente, alium eligunt, de quo nulla tunc facta mentio in precedente tractatu. Sigism. *sub. 2. n. 6. Pass. v. electio. n. 5. Pass. l. cit.* Tertio, multòque magis sine praevis ultius nominatione; dum enim quis proponitur à Praeide vel alio, electio censetur ex inspiratione humana,

adeoque requiritur, ut vel normam ab omnibus per verbum *eligo*, vel ab uno aliquo incipiente, quem mox omnes subsequantur, fiat. Sigism. *Balf. Pass. l. cit.* Quarto, quod commune est huic electioni cum aliis, ut ex commissione vel determinatione legis aut Capituli unus vice omnium eligat, & electionem perficiat, *ibidem AA. l. cit. Biaz. p. 3. c. 16. Mirand. tom. 2. g. 23. d. 43.*

Quest. 408. An sit Electio per communem inspirationem, si unus Elector sit absens & contemptus?

Respondeo negative Biaz. p. 3. c. 16. Butr. *in c. quia propter. n. 1. Tusc. l. c. concl. 74. n. 2. Sigism. sub. 2. n. 6.* Talem enim absens est de numero eligentium, & si ratum habet alterius electionem, praesumitur hoc facere petitus à facto aliorum, & non ex DEI insinuatione. Pass. n. 2.

Questio 409. An sit electio per communem inspirationem, si qui consensit ex primo impulsu motus, dum adhuc potest variare votum, peniteat, & votum revocet?

Respondeo negative; jam enim non est electio uniformis, seu unanimis. Pass. n. 3. Potèstque id ipsum contingere etiam in scrutinio secreto per schedas, dum initium, postquam dedit schedam, dicat Capitulum, se non persistere in voto dato, etsi id dicat ante publicam electionem scrutini, nihil retere, quod sciri non possit, quae fuerit ejus scheda. Pass. n. 16.

Questio 410. Num eligi possit per hanc electionem vocalis praesens electioni?

Respondeo affirmative: dum electio sit publicè voce, & ipse videm se ab aliis electum consecravit suae electioni. Pass. n. 5. citans Tabien. *v. electio. n. 3.* Quin & si tepuget, non quidem tali formae electionis per quasi inspirationem, sed electioni suae, non pertinaciter, sed humiliter se excusando, ac tandem acquiescendo. Pass. n. 16. Sed neque, dum electio sit secreta, ex quo praesens acquievit formae eligendi per inspirationem, obstat valor electionis, quod electus ab aliis non eligens se ipsum, sed alium, modò postmodum sciens se electum ab aliis acquiescat. Pass.

Questio 411. An electio per communem inspirationem egeat confirmatione?

Respondeo non, dum constat eam factam, inspiratione DEO, ut constabat in electione SS. Nicolai & Ambrosii. Sylv. *v. electio. 2. n. 28. Pass. n. 4.* Verum de cetero spectat ad Superiores videre, an hic & nunc ad id Divina inspiratio. Biaz. *loc. cit. n. 4.* & non debet electus administrare sine Superiorum scientia & permissione. Pass. *loc. cit.* Verum de hoc pluribus *cap. seq.*

CAPUT TERTIUM.

De Confirmatione Electionis.

PARAGRAPHUS I.

De natura & necessitate Confirmationis.

Questio 412. An & qualiter confirmatio quandoque cum institutione, collatione & ipsa electione confundatur?

P. Lenten. Foti Benef. Pars II.

1. Respondeo primò, *confirmationem & institutionem* terminos promissi, ut saepe sumi, unumque pro altero poni. Loet. *l. 2. g. 1. n. 16.* cum gl. in *hoc tantum. 18. p. 2.* iuxta dicta à nobis sub initium *parvi locus 2.* Quod ipsum tamen sine imprudencie nota minime here in foro beneficii, ait Loet. *loc. cit. n. 17.*

2. Respondeo secundò, venire quoque quandoque confirmationem nomine collationis, satis à nobis

M. ostent-

ostensum est alia *loc. cit.* quia de confusio cum ipse electione, praeterit, dum de quandoque dicitur habere simul vim confirmationis, iuxta dicenda *quasi* *seq.* De cetero, etiam loquendo proprie, venit confirmatio electi, non sicut ad institutio praesentari nomine collationis non liberat, seu distincta ab ea collatione independentia ab alterius voluntate, quae proprie nomen collationis sine addito retinet. *Loc. cit. n. 2.* Sic etiam actum confirmationis dici actum electionis perfectissimum, ait *Loc. l. 2. g. 18. n. 41.*

Quaestio 413. An & qualiter confirmatio distinguatur ab electione?

Respondeo: proprie loquendo, sicut institutio correlativum est praesentationis, ita confirmatio electionis. *Loc. l. 2. g. 1. n. 23.* cum Abb. in c. *an electuratus*, de *instum.* n. 1. Et quae confirmatio accessio quoddam ad electionis actum, & ideo eius nomen recipit. *Loc. l. 2. g. 21. n. 115.* citans Gemin. in c. *cum in iud.* de *prob.* in 6. §. *cum autem*, n. 3. Unde de hanc supponit, & ab ea distinguitur, & separatur. *Loc. l. 2. g. 21. n. 10.* ubi electio & confirmatio nedum inter se dividi actus reputantur, sed penitus diversae separatae. Idque non tam in personae confirmationis diversitate, quam ea diversitate causae, nempe in ipsam electionem pertinet ad confirmationem. *Loc. l. 2. g. 18. n. 39.* adeo, ut uno eodemque actu capendi nequeat electio & confirmatio, dum forte in eadem persona concurrente ambae facultates, nempe eligendi & confirmandi, v. g. dum Canonici electi Curia Episcopum compromittunt in Metropolitano, qui iam ante ex privilegio Secunda Apostolica habet potestatem confirmandi Episcopum suum faciens locum: ita ut dictus Metropolitano prius eligere seu nominare deberet Episcopum, secundum formam compromissi, ac dein eundem confirmare. *Laym. in c. cum inter universos*, de *elect.* num. 6. citans Abb. in c. *non pro defectu*, de *elect.* n. 4. gl. & Innoc. in c. c. *cum inter*. Sic etiam, si forte ea indulto Apostolice alicuius iure singulari indultum esset, ut electus a Capitulo per idem Capitulum installaretur, iam illum actum installationis habere vim confirmationis, per quam praecedens actus electionis perfectissimum foret effectum, qui nimium confirmatur in potestate adiuvandi, ait *Loc. l. 2. g. 18. n. 39.* ex *Oldr. cons. 148. n. 1.* Ubi etiam notandum illud, quod ex eodem *Oldr.* addit *Loc. num. 41.* nempe quod, si praeter hunc actum (intelligit electionis) aliquid aut de iure, aut ex consuetudine fiat, quod implicet sui administrandi, dicitur actus confirmationis, & sic electio perfectissima. Ita etiam in quibusdam locis Abbates & Praepositi non solum aliter confirmari per Episcopos, quoniam ut ipsi Canonice electi benedictionem solennem impendant, in quo casu illa benedictio sit loco confirmationis, ait *Laym. in c. cum inter*, num. 4. dicens, in hoc sensu intelligendum Innoc. in c. 1. de *suppl. negl.* ubi significat, quod Abbas ante acceptam ab Episcopo benedictionem non debeat administrare.

2. De cetero haec non obstat, quod dicatur electio quandoque habere vim confirmationis, nempe, dum Capitulum simul eligit & confirmat, nulli alia expectata Superioris approbatione. *Tond. 99. brief. 2. g. 4. §. 6. n. 1.* cum *Tafch. lib. 2. c. 90. n. 3.* Sequidem hic actus non tam rationem confirmationis, quam liberam collationis factae per suffragia plerumque repraesentantium totius Capitulum habet cum neque procedat ab habente superioritatem in eligentibus seu potius suffragantibus, neque supponat actum ab altero positum, debemus confirmari; quorum tamen utrumque ad confirmationem requiritur, ut patet in *respons. ad quasi. seq.* Unde etiam *Tond. loc. cit. n. 3.* inquit, beneficia alia dici electiva collativa, alia electiva confirmativa. Et *Loc. l. 2. g. 18. n. 40.* ea Abb. in c. *publicatio*, de *elect.* num. 9. suffragium & collatio (intelligit in hoc casu, dum penes Capitulum est eligere & simul conferre) ordinantur ad actum electionis, ideoque eo subiecto, non

separantur plures, sed unus actus, in quo consumitur electio.

Quaestio 414. Quid sit, seu qualiter definiatur confirmatio proprie talis, seu prout est correlativum electionis?

1. Respondeo: tametsi *Paff. de elect.* c. 33. n. 1. dicat, defectu confirmationem optimè igitur in c. *negl.* de *elect.* v. *confirmata*, dum inquit; per confirmationem acquirit electus plenam administrationem & vinculum conjugale, quod contractum est minus tamen apud pro deficiatione administrari potest, ut liquet ex eo, dum vel sic, non tam quid sit, quam pure solam, quid operetur confirmatio, exprimitur. Melius verò describitur, quod fit approbatio electionis Canonica ad praesentem vel beneficium facta per Superiorem habentem ad id potestatem.

2. Dicitur autem primò: *approbatio*, non quidem merè speculativa, seu nudum iudicium de electione legitime gesta; sed practica, in quantum nimirum approbatione hic gestorum ab Electoribus eorundem desiderio ac voluntati, qui personam talem cupiunt esse Praelatum, aliumve beneficium aut Officium, fatiunt, causaturque in persona illa electa, ac confertur titulus Canonica, seu ipsi ipsum Praelatum vel beneficium, atque illam & illud administrandi.

3. Dicitur secundò: *facta per Superiorem*. Confirmatio enim cum sit actus jurisdictionis, *Loc. l. 2. g. 18. n. 28.* citans *Bontio in c. 4. de translat. praelat.* n. 9. & *Seraph. de c. 37. n. 1.* impeditur subiectionem confirmandi seu electi respectu confirmatoris. *Loc. ibid. n. 27.* citans *Holl. in sum. de elect.* n. 29. Quin & respectu eligentium videtur importare hanc superioritatem & jurisdictionem, facta ac fuit ac cedit in institutione, quae, est de notet subiectionem praesentatione ad institutionem. *Loc. cit. n. 27.* citans c. *de c. n. n. n.* *CS ibi notata. ib. g. 2.* non tamen necessario denotat subiectionem praesentationis sed quandoque per se sententiam seu paroniam esse possit Episcopi, & institutionem Praelatis aliquis inferior eidem Episcopo subiectus, quamvis & quoad hunc actum institutionis petendum dici possit talis Episcopus patronus inferior institutionem, & subiectus illi.

4. Dicitur tertio: *electio Canonica*; dicitur enim infra, electionem contra Canones seu non Canonice gestam confirmari non posse.

5. Dicitur quarto: *ad praelatum vel beneficium*, tam enim in beneficiis inferioribus, quam in Episcopatu (idem est de aliis praelatis) locum habet electio & confirmatio. *Loc. l. 1. g. 12. n. 40.* citans gl. in *Clem. 1. v. de dignitate*, de *prob.* *Felin. in c. nostra*, de *rescript.* n. 26. *CS 27.* *Rotam de c. 1. de prob. in anteq.*

Quaestio 415. Quotuplex sit confirmatio?

Respondeo: aliam esse in forma communis, quae sit aut valore actus non tribuit, sed supponit ideoque approbat actum, quatenus de iure validus est, iuxta c. 1. §. 2. de *confirm.* *incho. velutur.* Aliam esse ex certa scientia, dum nimirum Princeps actum approbat sui confirmans, ejus plenam cognitionem se habere significat, & hac confirmatio sui & valore tribuit actui, de facto alius aliquo laboranti, iuxta limitationes tamen paulo infra dandas. *Laym. in c. sicut grave*, de *translatioib.* n. 2. citans *Talieu. v. confirmatio*, in fine. *Tufch. end. v. concel.* 17. Quae divisio, tametsi sit generica, seu confirmationis respectu ejusque actus confirmandi; in specie tamen actus electionis Canonicae applicari potest, ut patet ea infra dicendis, ubi an electio defectuosa aut alia invalida confirmari valeat, & ejus defectus suppleri seu sanari per confirmationem.

Quaestio 416. Utrum electus petere teneatur confirmationem?

Respondeo affirmative. *Laym. in 99. de elect.* g. 108. de quo plura inferius, ubi, intra quodtempus petenda; item ubi, per quem petenda confirmatio.

Qua-

Questio 417. An valeat consuetudo, ut Prelatus electus nullam teneatur petere confirmationem?

I. Respondeo negativè. Laym. *in c. cum venerabilis de consensu*. n. 2. citans Jo. Andr. *in c. c. n. 8. Abb. in c. transmissam*. n. 3. Et in c. qualiter. n. 2. de electis. Addeque rationem Laym. quia talis consuetudo est contra bonum Ordinem Ecclesiasticæ Hierarchiæ, secundum quem inferiores ministri ac Prelati Ecclesiæ à Superioribus dependere, & in sua institutione jus & auctoritatem accipere debent, eoque quod, cum consentiendo su instar pocius ac legi, adeoque rationabili & iusta esse debeat, adeoque nullam ex Principum voluntate & constitutionibus assensum vigoreque habeat, ac proinde ac, consensu dines, præsertim speciales Ecclesiarum quorundam, si bono universali Ecclesiæ equique fini, quæ est salutis animarum, & vicia æterna nulli temporis diuturnitate robore acquirere posse, ideoque abolendæ quales sunt, quæ bene consuetum Ordinem ac dependentiam tollunt, disciplinam Ecclesiasticam evertunt, cultum Divinum immutandi, Divina negligendi, occasionem vagandi, lursu & oti licentiam Clericis præbent. Neque his obstat, quod quidquid per privilegium, idem per consuetudinem obtineri possit, divini in illo capiente non est incapax. Jam verò pluribus Religiosis indolum à firmis Pontificibus, ut eorum electi Prelati necesse non habeant petere ulteriorem confirmationem, sed mox à legittima sua electione plenam jurisdictionem & administrationem consequantur, de quo plura & expressè §. sep. Nam respondet idem Laym. *loc. cit.* quod, cum omnis jurisdictionis & potestatis Ecclesiasticæ in inferioribus Prelatis non nisi à Papâ prodit, possint aliqui capaces reddi dicitur exemptionis à necessitate petendi confirmationem per concessionem Papæ, (si tunc vel sic adhuc dependentia illa & Ordo Hierarchicus in Ecclesiâ non turbetur) non verò per meram consuetudinem.

2. Tradi nihilominus Mich. *ad ut. de electis*. n. 104. posse per consuetudinem induci, ut electi ad dignitates inferiores, v. g. Decanatum, sine Superioris confirmatione statim possint confirmari ab in electionis prælatum jus omne seu plenam acquirant, modo tamen electio concorditer facta fuerit, & talis consuetudo non cedat in damnum Ecclesiæ, ut uti illi præsumantur.

Questio 418. An igitur omnis electio egeat confirmari, & in specie de hoc quid dicendum de electione Papæ, electione factâ unanimiter, vel per Divinam inspirationem?

I. Respondeo ad primum, quod omnis electio propriè talis ad Prelatum inferiorem Papam eget confirmatione; cum enim electio fiat in ordine ad consequendum jus in beneficio vel Prelaturâ, eamque administrationem tanquam finem ultimum, finis autem hic obtineri nequit sine confirmatione, electio extorata sua exigit confirmari. Laym. *Th. mor. l. 4. tr. 2. c. 12. q. 1. Andr. in p. r. ut. mor. l. 6. c. 14. q. 3. Lott. l. 2. q. 17. num. 14.* ubi consensum esse omnia, eam duntaxat dici electionem, quæ confirmatione Superioris eget; ea autem, quæ tali confirmatione non eget, electionem minime fore. Et n. 15. Hinc, si licet secus à electione supplicamus sine aliqua confirmatione dici, tradit Rota decis. 1. de electis, in aug. Et n. 20. fieri ergo oportet, eam tantum dici electionem, cui recipere confirmatio Superioris. Sic quæritur l. 2. q. 44. num. 49. in casu, quo electio non spectat confirmationem, resolvitur in simplicem provisionem, ut Rebuff. *in p. r. ut. de electis*. n. 4. & dicitur electio equivoca, ut gl. in c. cum dilectus §. dilectus, v. electio de consensu. Unde etiam, ut loquitur Lott. *ut. q. 27. n. 16 & 17.* citans Felin. *in c. in nostra*. n. 23.

P. Lorenz. Fœd. Benef. Tom. II.

de resp. Dispensio generalis loquens de beneficiis electivis, v. g. quæ dicit, beneficia electiva spectant non à digna, non comprehendit beneficia electiva hæc electione anomala, seu non egeant confirmatione.

2. Respondeo ad secundum: electio legitime in Papam non eget aliâ confirmatione. Barbo. *juris Ecclesiæ*. l. 1. c. 2. n. 112. citans Campani, *in diversis juris rubricis*. Lavot. &c. Laym. *ad c. licet, de electis*. n. 7. Confirmatio enim fieri debet à Superiore, quem non habet Papa, Barbo. *loc. cit.* citans Parisi. *de resp. l. 7. q. 5. n. 1. & 2.* Sed neque potest alius est ex homine, sed à solo Deo, c. *novus, de iude*, eique mox à canonica ejus electione ei confertur à Christo Laym. *loc. cit. & Th. mor. l. 1. tr. q. 6. n. 6.* ubi, quod Papalis potestas, jurisdictionio non confertur à Cardinalibus per electionem; (quomodo enim eam conferrent, qui ipsi eissent, cum nemo potest plus juris transire in alium, quam sibi competere dignificatur, *reg. 79. in 6.*) sed tantum illi designant personam, cui ea vi promissionis inspirationis à Christo facit. Perro quæque successibus suprema jurisdictionio confertur. Advertit tamen Laym. *in c. licet, loc. cit.* Pontificem nihilominus post electionem, tempore antecedente consecrationem & coronationem, non appellare se absolute Episcopum in Bullis, sed Episcopum electum, & tempus illud intermedium non vocare tempus Apostolatus sui, sed *in cap. Apostolatus effectus*, ut gl. *in reg. juris super data, v. Pontificatus*.

3. Respondeo ad tertium: electio facta unanimi consensu, vel etiam per quasi inspirationem Spiritus S. eget adhuc confirmatione. Doat. *p. 2. tr. 1. q. 15. n. 4. Lott. l. 2. q. 19. n. 57. & 61. 63.* cum Host. *in c. quia propter, de electis*. n. 10. & §. 1. Olt. *conf. l. 1. num. 2.* quos citat. Subjacet enim talis electio ad legibus humanis, nempe c. *quia propter*, Donat. *loc. cit.* propter dubium, ut inquit Hostiensis, nempe an vere sit à DEO. Unde & non nisi præsumpta inspiratione dicitur hæc quasi inspiratio, ut Lott. *ut. n. 63.* Parientia est illa quasi in tantum sua, ut Donat. *loc. cit.* ex Barbo. *de electionibus*. *de l. 2. 1. 1.* improprietatem, fictionem & diminutionem sonat.

4. E contra electio facta per inspirationem nullâ eget ulteriore confirmatione. Barbo. *juris Ecclesiæ*. l. 1. c. 2. n. 7. Donat. *loc. cit. n. 3. Lott. loc. cit. n. 56. & 57.* ex eodem Host. *loc. cit.* quippe quæ manifestè DEUM, quæ est super omnes, nec falli nec fallere potest, habet Auctorem; ideoque non eget adminiculo aliquo, ut Host. *loc. cit.* nec legi humane subjacet; quippe quæ Spiritu DEI agitur, humanis legibus non debent nec possunt subesse, juxta Apost. *ad Galat. 3. & 2 ad Corin. 13. & can. dea sunt*. 19. q. 2. Donat. *loc. cit. n. 1.* ut constat ex electione S. Ambrosii, S. Nicolai, &c.

5. Verumtamen, quæ dicenda sit electio per inspirationem, & quæ per quasi inspirationem, AA. planè non conveniunt; phires enim, ut Donat. *loc. cit. n. 2. & 3.* Sigism. à Bononi. *de electis*. d. 2. n. 4. & §. 1. hanc ex Host. (quem tamen longè diversum & secum sensibile ostendit Lott. n. 50. & §. 1. recitat ipsiusdem verbum) dant differentiationem inter electionem per Divinam inspirationem, & electionem per quasi inspirationem; quod prior sit ea, quæ in nullo ordine servato, nulloque habito tractatu inter eligentes, dum ita quasi inebriati spiritum, uno ore repente eligunt & proclamant eundem, Posterior illa, quando subito quidam, aliqui tamen servato ordine inter eligentes, unus post alterum sine intervallo unanimiter eligunt eundem. Alii verò, ut Lott. *ut. n. 51. & §. 1.* ex sep. citis pro hoc Abb. n. 3. Bellam. n. 5. Buerio. n. 43. Cord. *ante n. 1. sub q. 3.* ac præcipuè Imol. *in c. 1. de iustitia quia propter, de electis*. hanc solum dicunt electionem per inspirationem Divinam, quæ habet DEUM Auctorem immediatum, & super hoc certum signum aliquod extrinsecum; unde ipsa dicunt certâ, & quale fuit in scriptura electione S. Ambrosii loquela ipsius pronuncians eam Episcopum; in electione S. Nicolai præcedens monitum Divinum; ut, quem in Ecclesiæ foribus deprehenderent, Nicolaum nomine, allumeret in Episcopum; non secus ac in electio-

M 2

nc

ne Atonis ejus virga maculosa haurit; ubi verò electio & inspiratio non est insignita simili miraculo, & deficit tale signum exterius, removens illam dubietatem, ut sit electio facta DEO, tanquam illius immediato Auctore, quantumcumque alius electio fiat uniformiter, comparationibus omnibus in unum adducit ordinem, tractatum & intervallo, per quod inebriationem (cuius huc omnia adhuc habere possint causam naturalem sui) adhuc non dicatur electio per inspirationem sine addito; sed ad summum electio per quasi inspirationem, utpote inspiratione hâc Divina non nisi presumptâ ex isto subiecto & unanimi consensu; (cui ipsi etiam præsumptioni locum non esse; ait Lot. n. 63. ubicumque adest vel minus contradictio, etiam ille postea consensus) & hinc adhuc dubia, adeoque egent confirmazione. Lot. loc. cit. n. 58. quæritur n. 62, hæc ipsa diligentissime observanda monet, ne quandoque perquam inspiratio electionis à DEO, omittatur electionis confirmatio.

Questio 49. An & qualiter confirmatio sit actus necessarius seu debitus canonice electio?

1. Respondeo 1. Canonice Electum presentatum, ut confirmetur, tenetur Superior confirmare, dum is est persona habilis, & non est vitium in electione, & in hoc sensu confirmatio est actus necessarius ac debitus. Donat. p. 2. tit. 1. q. 1. n. 11. citans Holt. in sum. de possit. praelat. n. 1. & Gl. in c. nunc. ad. tit. in 6. Pall. de elect. n. 304. Laym. in qq. de elect. q. 106. Card. de Luca de Regular. d. 13. n. 7. ubi: electio per legitimum benedictam conclusam electionem acquiritur juri, adeo, ut Superior, ad quem confirmatio pertinet, sine iusta causa eam denegare non possit, atque in causa denegationis concedatur electio appellatio, vel recursus ad Papam, aliove Superiores. Lot. l. 2. q. 17. n. 74. (ubi i confirmatio electio denegari nequit, nisi manifestè appareat de electi indignitate; citat per hoc Decan. conf. 18. q. 2. l. 4.) & l. 1. q. 27. n. 2. ubi ait, confirmationem esse actum necessarium, juxta notata per Abb. in c. postquam. de elect. n. 1. ponderantem verbum *impleantur*, conceptum modo imperativo, quo utitur civitas æneus: *Per confirmationem prout desideras, si nihil visis, quod electionem impediatur, impleantur*. Atque ita confirmatio in dicto casu, minime electio n. electi non patiens defectum, non est liberalitatis & gratiæ, uti est collatio beneficii, sed necessitatis, juxta communem axiomam Juristarum: *Eligere est liberarius, confirmare necessarius*. Pall. l. cit. num. 58. juncto n. 61. & Justitice. Pall. ibid. Lot. l. 1. q. 17. n. 74. citans Bald. conf. 101. in fin. l. 5. & Rotam apud Gregor. decr. 240. n. 11. Unde, qui confirmat, non donat, sed exercet actum iustitiae. Lot. l. 2. q. 1. n. 19. citans Anchar. Jo. And. & Imol. Et qui pete confirmari, non pete gratiam, sed iustitiam. Pall. cit. n. 58. Quod ipsum sapientem in Ordine Prædicatorum non habere locum, ubi ex speciali ejus statuto non acquiritur juri electio ad Prælatum, constabit ex dicendis paulo post, idque tam respectu electi, quam Electorem. Laym. loc. cit. & ex eo Pirh. loc. cit. ubi: electum ex officio Superiori confirmare tenetur, alioquin irritum facit tam eligentibus, quam electo, postquam electionem accepit, ita ut si electionem suam prosequi, & confirmationem tanquam juri debitam petere possit, quod idem etiam Electores facere possunt, cum ipsorum quoque & Ecclesiæ suæ interit, ut legitime electus confirmetur.

2. Amplius responso primo, ita ut, esto, Capitulum totius Electorum, vel Ecclesia tota eorum, qui tempore electionis erant in Collegio vel Monasterio, perierit, dum alii eorum loco sunt subrogati, adhuc electio sit necessario confirmanda, quia semper manet Ecclesia, licet individua materialia sint mutata. Pall. loc. cit. n. 17. citans Biaz. in director. christ. p. 3. c. 44. n. 5. Cuch. in de confirm. n. 7.

Signis. de Bonon. de elect. dub. 43. n. 3. Samuel d. t. ceteros. t. 1. n. 1. ubi etiam in idem adducitur puer de electione communis habenda à Capitulo subrogato, si post publicatum sententiam Capitulum decideret ante electionem illam communem.

3. Amplius secundo, ita ut Superior teneatur confirmare talem electionem non patientem defectum, etiam si regularis electio procuraretur favoribus apud Superiorem, ut ejus electio in Prælatum eone firmetur; neque enim incidit per hoc in penam constantiam à Pontificibus contra mendicantes favores, eo quod Bullæ illæ prohibeant mendicare favores pro obediendo officio, non verò pro consequenda confirmatione debita electionis ad tale officium. Pall. cit. n. 58. citans Portel. v. officium. n. 41. Bordon. ceteros. 51. n. 57. Limitat tamen hoc ipsum Pall. in fin. cit. n. 58. nisi confirmatio (ut sit coppius in materia casibus apud Regulares) esset liberalitatis; tunc enim non liceret eam procurare favoribus, quin incidere talis in dictas penes. Econtra

4. Limitanda responsio primo, ita ut Princeps seu Papa ea plenitudine potestatis regere possit legitimè electum, denegat ipsi (intelligit de cetero habili) confirmatione, si id gravis causa seu publica utilitas exigat, ut persona multo dignior & magis idonea promoveatur, ut patet ex Concordantia Germanicæ. Item placet, ubi Nicolaus V. ait: *Electio est si Canonice fuerit, confirmatio, nisi ex rationabili & evidenti causa de dignitate & ordine persona duximus providendum*, Sc. Laym. Pich. d. cit.

5. Limitanda secundo, nisi ex speciali jure & statu quoque Ordinum contrarium legatur, quemadmodum in re tractat de Ordine Prædicatorum Donat. p. 2. tit. 6. q. 16. n. 4. ubi, quod electus in hoc suo Ordine ex tali electione nisi iuris acquirit; quin & quod, quævis ab omnibus eligente Prior alicuius Conventus, in potestate Prælati sit ejus confirmare; & quævis ejus non confirmet, non tamen reitet tali locum appellandi, vel aliquid causæ prosequendi, siue aliquid in foro contentioso repetendi, quia per dictam electionem juri nullum acquiritur. Item Cat. de Luca de Regular. d. 13. n. 7. juncto n. 8. ubi, quod in Ordine Dominicanorum ex speciali ejus instituto ac legibus per electionem juri nullum firmatum acquiritur, per quod Generalis cessante iustitia causæ ex lege iustitiae dicatur obligatus illum confirmare, sed in ejus libera potestate sit, etiam nulla assignata causæ confirmationem denegare, mandando, ut ad illam electionem procedatur, seu aliter providendo, ita ut inter electionem & postulationem quoad hoc punctum in hac Religione nulla dignoscitur videatur differentia, cum adjectæ postulationis electio juri nullum tribuat, neque facultatem appellandi, vel recursum habendi adversus denegatam confirmationem concedat.

6. Veritas de hoc ipso fuit agit Passerinus & ipse Dominicanus. cit. c. 35. n. 14. aique n. 62. quod neque in hoc suo Ordine per se casari possit à Provinciali Priori, à Generali Provincialis electio undequaque tam ea parte sita, quam electi valida, eo quod clausula illa: *Si bene visum fuerit*, quæ oritur in hoc puncto confirmationis dicti Ordinis consuetudo, non tribuat facultatem omnino liberam, sed arbitrium boni viri, quod jure communi regulari debet, ut Pall. conf. 8. n. 4. Bartol. in l. fin. §. fin. c. de legat. peregrin. decr. 239. in fin. l. 2. & Rota apud eundem Pall. n. 62. ita ut, si quid communis ad arbitrium boni viri, teneatur levare omnes regulas juri committit, ut Menoch. conf. 69. n. 4. §. 5. Tolch. de. A. conclaf. 470. n. 2. Barbos. axiom. 31. n. 2. Craven. conf. 612. n. 11. apud Pall. loc. cit. jura autem commune sit, ut electio ea nulla parte deficientis Canonice confirmetur, cui juri communi derogare non voluit constitutio illa Ordinis Dominicanorum, neque poterat sine speciali auctoritate Apostolica; sed, ut Pall. n. 63. electio mendicæque valida possit per accidentem collari, & non confirmari à Superiore. Idque ea duplici capite, nempe vel ob circumstantias extrinsecas per accidens

dens contingens, ut dum electus per interfecta dignissimus veluti ab extincto redditus non idoneus ex eo, quod v. gr. non sit acceptus Principi vel Patrono loci, ubi est conventus, & vel hinc timeatur gravis incommoda aut scandala; in quo casu seu ob quam causam non esse confirmandam electionem, docent Donat. *rom. 2. p. 1. r. 7. q. 9. n. 4.* citans Thuerem. *inc. Si fecit, d. 63.* Felin. *m. c. 2. de re script. n. 2.* Peyr. *in subd. rom. 2. q. 1. c. 7. concl. 4.* vel propter votum obedientie, dum nempe ob bonum commune Religiosis, videtur Prelato conveniens non confirmare electionem aliis maxime legitimam, & electio ad Prelaturam, uti vult ad ministrum aliud incomparabile cum ea Prelatura; & generaliter ob quancunque causam, quæ est iuxta regulam, ea quæ præcipite potest electio, in electioni & Prelatoris renouet, cassare potest electionem quancunqueque validam; adeoque clausula illa: *Si ei visum fuerit*; ut habet Pass. *n. 64.* denotat arbitrium, quod habet confirmator ad decretandum, ad conditiones illæ adint, quæ electionem reddunt validam vel invalidam, & vel sic arbitrari, an sit confirmanda nec ne; aut etiam denotat facultatem illam, quam habet ordinarius electionem ad bonum commune; vel denique denotat arbitrium seu potestatem illam, quam habet ex voto obedientie subditi talis Superior ad præcipiendum electio, ut non sit Prelatus, & vel sic ad non confirmandam illam, & cassandam electionem. Verumtamen nec sic adhuc afferri aliquid, ait Pass. *n. 65.* quod fit speciale in suo Ordine; cum & alii seu omnes confirmatores possint per accidens cassare electionem aliis validam, si sit in grave damnum boni communis; & quilibet Prelatus regularis possit ex vi voti obedientie in casu, in quo id sit secundum regulam, præcipere subditi, ut non sit Prelatus. Sed neque importari quicquam per clausulam illam: *Si ei videbitur*; ut ea non sit superflua; cum vel sic per illam nihil magis exprimatur, quam si dicatur, quod Superior debet confirmare; quia id semper & non aliter intelligitur esse veni, quæ per se loquendo, & absque præiudicio boni universalis Ecclesie, vel Religionis, vel voti obedientie.

7. Negat insuper Pass. *n. 66.* & 67. quod tradit Sanchez. *l. 2. apoc. c. 1. dub. d. n. 4.* citato Salom. *2. 2. q. 83. a. 2. contrav. 4.* ad quod accedit Donat. *rom. 2. p. 1. r. 7. q. 1. n. 4.* (limitans tamen id ipsum cum Lezana. *p. 2. c. 12. n. 39.* ad casum, in quo constaret evidenter tellum, seu non electum esse dignitatem) nempe quod in Ordine Dominicanorum possit Superior cassare electionem digni ex eo, quod videt omnium dignitatem, seu non teneatur confirmare electionem digni in consensu dignioris, & sic nedum cassare electionem per accidens ratione aliquos damni emergentis, sed per se ex hoc solum capite, quod sit minus utilis bono communi, & quod possit dari melior, & bono communi utilior electio, quod ipsum est contrarium parti communis præcipienti, non cassari electionem digni, seu non negari confirmationem digni, etiam in hoc casu contentente cum dignitate; Idque in favorem electi, & ne hoc prætextu occurrant male lites & contentiones) etiam his non obstat, quod in hoc Ordine, ut admittit Pass. non acquiritur electio ius ad Prelaturam, ratione cuius ille agere possit ad sui confirmationem, aut non confirmatus queri de iniuria sibi facta; utpote cui favori renunciavit huius Ordo. Consequenter & negat hanc facultatem, seu arbitrium non confirmandi in hoc casu dignum, signari per clausulam illam: *Si ei videbitur*; seu: *Ad arbitrium suum*; Idque etiam ex hoc capite, quod, dum dicitur arbitrium boni viri regulandum secundum jus, intelligatur id solum de jure naturali (contra quod non faceret ob majus bonum sui Ordinis, negando confirmationem tali electio, utpote per electionem non acquirenti ius, quod læderetur) sed etiam de jure scripto, pro quo quamprimum citat Roze decisiones, & A.A. Quapropter ipse Pass. *n. 67.* concludit ex eo, quod in Ordine Purificatorum confirmatio est commissio ari-

trio Provincialis, non sequi, quod is possit contra ius commune, & doctrinam S. Thomæ, & DD. non confirmare electionem digni; ello, quod electio in hoc Ordine electio non conferat ius: sed id solum, quod in confirmatione possit aliquoties temperare rigorem iuris, ubi id tanto & rationabilis causa postulat, & tunc altero rigore, servata æquitate. Idque ipsum denotetur, & non plus, per dictam clausulam: *Si ei videbitur*; vel: *Ad arbitrium*; utpote quæ clausula, non obstat, quod arbitrium etiam secundum leges & ius commune regulandum sit, id efficit, quod det facultatem relaxandi aliquid de jure, ut Roze *decis. 224. n. 5. decis. 450. n. 1. decis. 578. p. 2.* adeoque ex hoc capite ad hoc dicta clausula non fit superflua. Verum id ipsum, nempe in quo puncto relaxandi rigorem facultatem habeat talis Superior, non explicat Pass.

Quæstio 420. Quid faciendum, ubi is, qui habet confirmare, non vult confirmare?

1. Respondet primò: Si denegerit iniuste confirmationem, recurrendum est ad Superiorem confirmatorem, qui potest ac debet eum compellere, præfigendo illi tempus, intra quod confirmet; vel aliter ipse Superior iure ad eum devotio (etiam, ut addit Pass. sine innotatione ulteriore) confirmet. Tamb. *de jure Abb. rom. 1. d. 6. q. 2. n. 10.* Pass. *ex. c. 33. n. 36.* citans Gl. *in rubric. de postul. in 6. Abb. in 5. Nulius, de jurat. Conclum. ut. de confirm. n. 57.* Lavoi. *de elect. c. 25. n. 44.* Castell. *de elect. c. 14. n. 15.* Et 16. Est enim tempus ad confirmandum a iure determinatum non sit, (de quo infra) in casu tamen denegatæ iniuste confirmationis illud ipsum perstringere potest Superior illius, Pass. *loc. cit.* citans Lavoi. *de elect. c. 25. n. 44.* Abb. *in 7. Postquam, de elect. n. 8.* Roze *in Legum. confirm. 23. p. 161.* Et quidem tempus illud assignandum breve esse debet, & non excedere sex menses, ait *ibid.* Pass. *ex Lavoi. loc. cit.*

2. Porro: An liceat confirmatori dare pecuniam, ad hoc, ut desistat ab iniusta veratione, non convenit inter omnes, Sotos *de iust. l. 9. q. 6. a. 1.* apud Donat. *rom. 2. p. 1. r. 7. q. 16. n. 1.* censet id esse limoniacum, eò quod confirmare sit quid spirituale, adeoque vendi non possit; quod ipsum confirmat Donat. ex eo, quod talis datus pecunie non tantum renderet ad tollendam iniquam vexam, sed & ad sternendam sibi viam ad confirmationem; & non datus pecuniam, nisi intenderet hæc via consequi confirmationem; adeoque ex intentione obtinendi spirituale det temporale, quod est limoniacum. Contra admittit Pasquill. *decis. 235. a. n. 1.* apud eundem Donat. *loc. cit. n. 3.* posse dari pecuniam purè ad reddendam vexam; eò quod tale pretium non ordinetur ad confirmationem, nec deus ex intentione confirmationis obtinende, est talis intentio ad id, sed purè ad hoc, ut confirmator desistat à duritie, & se constinet in debita æquitate, unde talis actus non nisi dictam æquitatem habeat pro objecto. Quam opinionem Pasquill. Donat. ait, posse esse votum de pure nature, & in toto polli, secus in voto fori, seu de jure canonico, in quo, quod sit, & non quod intenditur, examinetur, ac temerè ad Suar. *rom. 1. de reb. l. 4. c. 10. n. 19.* Peyr. *rom. 1. de subd. q. 1. r. 31. §. 11.* Verum de hoc statum accuratius & ex fundamento, ubi legeris, quæ dicta sunt à nobis *part. 3.* ubi de resignatione limoniaca.

Quæstio 421. An Superior potens non confirmare, etiam electionem legitime factam, de persona aliis habili, urgente ad id bono communi, dum negat confirmationem, teneatur edicere & probare causam negatæ a se confirmationis?

1. Respondet primò: Quidquid sit de eo, num causa rationabilis intercedere debeat, quam

possidit probari possit, si fieri necesse, ut sementi Donat. loc. cit. q. 9. n. 7. cum Castell. de elect. c. 14. n. 16. Labor. de elect. in. q. c. 25. Item Pass. de elect. c. 33. n. 148. ubi expressit, quod ratio hanc seu causam, ob quam cassata est electio, debet esse vitiosa, & talis, quae deduci possit ad forum publicum, etiam iudiciale, si opus sit, inde probatur, quod in confirmatione & cassatione electionum agitur de maximo intertelle, non solum eligentium & electorum, sed & Religionum & Ecclesiarum, si autem confirmatores, cum extrajudicialiter procedunt, non temerarie reddere rationem, quare confirmant, vel cassant electionem, esset res in Ecclesia summi potestatis, & explanata via rarissima passionibus & privatis affectibus istiusmodi Superiorum, qui homines sunt, ad forendas imponere fisiones, & promovendos dignissimos cum summo praeiudicio Religionum & Ecclesiarum, si electionum confirmatio & cassatio ita remissa illorum Superiorum arbitrio & conscientiae, ut nulla teneantur reddere rationem facti sui, sed iustitiae illos dicere, se ex causa rationali cassasse vel confirmasse, & super hoc nulla eis moveri possit questio. Quidquid enim sit, ut ait idem Pass. n. 149. de quaestione illa commot, an dum aliquid eorumdem electioe conscientiae alienetur, ejus dicto sit standum, & non possit contra illam dari querela, (de quo videtur Pass. Sanchez. de matrim. l. 3. d. 10. n. 12.) ubi tamen agitur de re praedicta reno & homo communi, idcirco de re summe egens discretione Superiorum, seu dum sumum in materia iustitiae & juris naturalis, ac Divinae praecipit, ut nulli infatur injuriam damnum, & nemini damnetur sine culpa, dicitur, quod & contra factum ab eo, qui agit secundum arbitrium boni viri, seu secundum conscientiam, potest haberi recursus, & quod non est necessitas credendi, quod illud sit factum ex conscientia recta & rationabili arbitrio, & quod Superiorum officium est emendare, quod male gestum ab inferioribus. Unde concludit Pass. censuratum est, quod Provinciales (idem est de aliis confirmatoribus regularibus) solum ex causa rationali, deducibili, si opus sit, ad forum externum, cassare possunt electiones.

2. Loquendo tamen ordinarij seu regulariter non tenent confirmare iudicia, sed probare iustam causam, quam praetendunt, non confirmandi, sed sufficiens, cum probatum habere extrajudicialiter, Donat. loc. cit. n. 2. §. q. 14. n. 11. Idque praecipue in confirmatione electionum regularium, cum, ut Gl. in Clem. Excois. de verbor. signif. §. de iudic. apud Donat. loc. cit. q. 9. n. 9. in confirmatione Provincialium non procedatur iudicialiter.

3. Sed neque tenetur in decreto cassationis electionum exprimere causam, qui motus fuit ad cassandam electionem, quia Juxta regulam, ut notatur in c. Secus de re iudic. & per Bald. in l. Si quis, ff. de postulat. heret. non tenetur in sententia exprimere causam, adeoque sufficit, confirmatorem dicere, se ex causa bene visis cassare electionem, Pass. n. 149.

4. Neque etiam tenetur hanc iustam causam, quam praetendit, ei, cui denegat confirmationem, edicere, sed sufficit, ut causam ostendat Superiori suo, si necesse fuerit, Pass. loc. cit. n. 149. Donat. loc. cit. q. 14. n. 11. verum loquuntur il de electione, per quam est legitima sit, ut est in Ordine Praedicatorum, non acquirunt electores ad Praedictum, & ubi non fuit appellatum in non confirmatione.

Questio 422. An, & qualiter confirmatio sit actus jurisdictionis & iudicialis?

1. Respondeo ad primum: Esse actum jurisdictionis, eo quod potestas confirmandi sit potestas jurisdictionis, Lot. l. 2. q. 12. n. 28. citans Butrio. in c. 1. n. 9. de translat. Praedict. Seraph. de res. 637. n. 1. Pass. loc. cit. n. 139. ubi: Evidens est, non convenire alicui, si privatae persone, quod ei convenit ratione publici officij & administratoris publicae jurisdictionis, ac verò potestas confirmandi est pote-

tas publica, & non districtione publici officij habet, ut in Juxta, ad quem pertinet vel confirmare, vel cassare electionem: unde & confirmatio subjectionem in persona electi respectu confirmatoris supponit, cum fieri debeat per Superiorem, Loc. cit. n. 27. citans Host. in sum. de elect. n. 27.

2. Respondeo ad secundum: Tunc duntaxat confirmationem dici actum, seu confirmationem iudicalem, quando fuit in formali iudicio obiecta, Lot. l. 3. q. 17. n. 313.

PARAGRAPHUS II.

De virtute confirmationis, deque eo, quid possit, vel non possit electus ante & post confirmationem.

Questio 423. Quae sit virtus confirmationis in ordine ad supplendos & sanandos defectus commissos in electione?

1. Respondeo primo: Electio ipso iure nulla ob defectum iuris naturae vel Divini (intelligit etiam positivum) nulli potestate potest confirmari valide. Sequidem Princeps supplet nequit & sanat defectus, in quibus dispensare nequit, tales autem defectus naturales, seu iuris naturae aut Divini sunt absolute indispensabile respectu cuiusque potestatis humanae, Pass. de elect. c. 31. n. 167. in fine. citans Labor. de elect. c. 25. n. 72. Laym. in c. Secus gravat. n. 3. (exemplificans hoc in contractu utinario, qui est nullus Principis confirmatione, nisi ea dicatur f. & ex certa scientia, potest validari, ut Imol. in c. 1. de re iudic. in fine. Abb. n. 5.) Donat. tom. 1. p. 1. m. 7. q. 15. n. 1. ubi etiam ponit pro electionem, in qua desideratur consensus majoria partis, quem dicit esse de forma & naturali substantia electionis, pro qua citat Castell. de elect. c. 4. n. 45. & DD. committit in c. Quod si quis, de elect. Hoc verum, potest taliter electionem confirmari in hoc sensu, quod non obstant tali electione possit a Superiore, qui aliis independentem ab electione eidem de illo beneficio aut Praedicta providere potest, promoveri ad illam; non tamen per hoc, ut potest, confirmari illa electio, ante electionem, ne quidem partialiter, vi illius promovetur; sed & dicitur absolute provisus a tali Superiore, v. g. Agnoliticus, in d. Papa.

2. Respondeo secundo: Electio ipso iure nulla ob defectus iuris positivi humani confirmari valide ab eo confirmatore, qui potest ac vult defectus illos supplere, seu sanare, Laym. Donat. Pass. Labor. loc. cit. Etiam autem hi A. interprimis non loquuntur de electione ipso iure nulla, patet tamen & hanc ab illis comprehendit oblationem a eis datam; nempe ut Laym. quia Princeps approbans seu confirmans actum ex certa scientia (intelligit de invaliditate illius) hac confirmatione sua tribuit illi jus & valorem, quem de se non habebat; habetque se iam actus ille, ac si ab initio defectibus illis caruisset. De cetero electio ob tales defectus ipso iure nulla omnino invalida seu nullatenus confirmator aut sanator ab eo, qui super illis defectibus dispensare nequit; ac resoluunt enim (quale quid est confirmatio respectu electionis) sequitur novam sui principalis, reg. 44. in c. inter de electis, de sede vacante. Et sic, ubi electio est ipso iure nulla, superveniens quoque ei confirmatio a tali est ipso iure nulla; quod enim ius ipsum irritat, si confirmetur (intelligit ab eo, qui in illo iure dispensare nequit) eodem iure est, & semper manet invalidum, irritum, inane, Pass. loc. cit. Donat. loc. cit. q. 12. n. 1. cum communis. Atque ita in hoc sensu valet commune dictum A. ubi electio vitiosa est, & non tenet, confirmatio non prodest, pro quo Pass. citat Gl. in c. 1. v. Irratum, de postulat. in 6. Abb. in c. Ad probandum, n. 19. de re iudic. n. 2. Tamb. de iure Abb. tom. 1. d. 6. q. 1. n. 24. Labor. ubi ante, c. 2.

3. Respondeo tertio: Ut talis electio ipso iure nulla

nulla valde confirmetur a tali potestate super illis defectibus dispensare, necesse est, ut confirmatio illa procedat ex certa illius confirmatoris scientia de illis defectibus. Donat. *cu. g. 13. n. 4. Laym. Pass. l. cu.* Unde si confirmatio repetit de sine cognitione cause de electionis a parte rei invalida facta, etiam a tali, qui alias posset super illis defectibus dispensare, non sufficeret illi defectibus. Pass. *loc. cit.* Idque in defectu intentionis, idem confirmator non inquirens de validitate electionis non coequetur (ubi aliud non exprimitur) voluisse confirmare electionem aliam, quam validam; jam autem, ut Lott. *l. 2. g. 16. n. 38.* natura confirmationis est, ut id, quod confirmat, saltem in intentione agens sit validum; quippe confirmatio dicitur quasi cum alius firmatio. Porro ut confirmatio censetur valida in hoc casu, necesse est, ut hoc ipsum, nempe quod procedat ex certa scientia de plenitudine cognitionis, significet de ex primis Princeps. Laym. *loc. cit.* Donat. *cu. g. 13. n. 5.* ubi ius positivum Canonicum non potest abrogari, nisi de expressa scientia Papae, quae non presumitur, sed debet expressè constare; confirmatio enim, quae datur circa expressionem certae illius scientiae, & hinc dicitur confirmatio in forma communis, ius aut valore aeterni non tribuit, sed supponit, idcirco approbat actum, quatenus de iure validus est, iuxta *l. 2. c. 1. de confirm. uti. vel innot.* Laym. *loc. cit.*

4. Respondeo quoad id, dum verò sit in casu hoc confirmatio ex certa scientia, idque exprimitur, videndum adhuc est, qualiter id ipsum exprimatur; nam si in specie exprimatut istiusmodi defectus substantiales dispensabiles, seu dicat confirmator, supplete de hunc vel illum defectum, dubium non est, quin valde confirmetur talis electio. Pass. *l. cu.* Item si addibatur clausulam generalem: *Suppletur ex plenitudine potestatis omnium defectuum*: si talis confirmatio ex certa scientia fiat a Papa vel episcopo Legato, electionem alias invalidam fieri validam, asserit Pass. *loc. cit.* ex Abb. *in c. 1. de confirm. n. 6. c. 7. Bux. de elect. p. 1. c. 43. n. 11.* Peyr. *in formular. l. c. 28. n. 4.* quavis ipse Pass. addat, adhuc per illam clausulam non supplendos defectus substantiales, (hoc est, ut Donat. *cu. g. 13. n. 1.* qui ledunt formam, reddentes electionem ipso iure nullam) sed solum accidentales, (hoc est, ut idem Donat. dum neglecta sunt solemnitates aliqua iuris positivi, ex quo reddatur electio solum annullanda) supplendos verò & illos, si in genere dicatur: *Suppletur tamen defectuum, etiam substantialem.* Pass. *l. Bux.* Peyr. *l. cu.* Quod ipsum verum ait Pass. etiam, ubi inferior Papa confirmat quorundam defectibus, super quibus in dispensare potest. Sic etiam, dum dicitur in genere: *Confirmamus ex certa scientia, vel per plenitudinem potestatis, ut veros habere perfectissima iuribus, &c.* non censetur adhuc suppletur defectus, qui specialem dispensationis expressionem desiderant, quummodò est persona inhabilis; vel si confirmatio cedat in praepidium alicuius, tradit Laym. *loc. cit.* exemplum est id confirmatione electionis factae de iuribus, quam etiam fieri dicitur ex certa scientia, aut eadem sobteponitur, nisi mentio fiat institutionis. Similiter si alicui possit fieri per violentiam acquisita confirmetur ex certa scientia, confirmationem subiecitiam censendum ait, nisi fiat mentio violentae occupationis, vel nisi aliunde constet, Principem ejus notitiam habuisti; pro quo citat Beethac. *in reperi. v. confirmatio privilegii.* Tusch. *cod. v. concl. 710. n. 11.* Tabern. *cod. v. n. 15. c. 6.*

5. Respondeo quoad id, electionem de jure cassandam non licet confirmare; non enim licet facere contra ius prohibitionem; adeoque cum lex vestit electionem annullandam, haberi & iudicari nullam, seu annullari, non licebit facere contrarium, & illam habere validam, seu confirmare. Pass. *cu. n. 167.* ad initium. Sed neque electionem iure solum annullandam illas recipere vires per talem confirmationem, (intellige factam per inferiorem, qui in lege Canonica dispensare nequit) tradit Donat. *cu. g. 13. n. 4.* citans *q. uod fidei. de elect. g. etiam confirmata, quia*

viri ab inferiore habere non possent, quod Superiore praecipit inhiberi. Pass. *loc. cit.* Quamvis si dicatur, talem confirmationem non esse nullam ipso iure, sicut nec electio est irrita ipso iure; cum factum contra legem non sit factum irritum ipso iure, nisi lex id ipsum praecipiat; esse tamen cassandam talem confirmationem non fecit ac ipsam electionem. Ex quibus tamen illud sequi videtur, quod, sicut electio talis cassanda, si non cassatur a Superiore seu confirmatore, tenet tamen iure; sic quoque supervenientem illi confirmationem tenere tamen iure, quamdum illa non cassatur a Superiore confirmatoria talis praeteram confirmationem.

6. Respondeo sexto: quod attinet ad stylium sanandi electionis nullitatem, illam esse annuam Sedis Apostolicae stylium, & de praesente adhuc continuari solitum, ait Card. de Luca de *regular. d. 3. n. 5.* quod, ubi electionis nullitas non provenit ex culpa inexcusabili de facto, adeo, ut tam in eligendis, quam in electo mala fides non dignoscatur, & eorum, quae gesta sunt, retractio aliquod scandalum vel grave praepudium parere possit, tunc nullitatem sanare solet, siue electus cassata electione ex sua iustitiae eidem muneri praefereat. Eundem quoque notat sequenter dicit stylium esse S. Congregationis propositae negotii Episcop. & Regular. in electionibus Provincialium vel Superiorum localium; nempe quod, ubi etiam electio de stricta stylii censura sit nulla, adhuc tamen rescribere solet, ut electus (praesertim, ubi electio non est integra) in suo munere continetur, tanquam ab ipsa Congregatione deprecatum, ut etiam dicit praedictae saepe in electione Vicarii capitularis. Eadem fore habet *loc. cit. d. 12. c. 1. c. 53. n. 4.*

Quaestio 424. Quid operetur, seu quid iuris ultra id, quod electio per electionem questum, tribuat confirmatio?

1. Respondeo: in hoc puncto valde inter se dissident AA. Nam primò ius ipsum praestat, & ius eandem administrandi tribui electo vi electionis, & per confirmationem nihil iuris, sed solum exercitium iuris questum tribuit, tenet Gl. *in c. quanto Apostolica. d. 63.* apud Pass. *l. cu. n. 6.* Item tenet Roca apud eundem *ibid.* coram Gregor. XV. *de ref. 340. n. 17. p. 3. recent. c. de ref. 442. n. 15.* dum dicit, electionem esse potentioris confirmatione, quia per electionem plenius ius acquiritur, per confirmationem verò nihil novi, sed totum exercitium, ut Oldr. *conf. 146. n. 4.* Item Selva *de benef. p. 3. g. 1. n. 11.* asserens, per electionem acquirit ius in re, per confirmationem verò acquirit solum huius iuris corroboracionem & exercitium; citatur quoque pro hac sententia a Pass. Lamb. *de iur. l. 2. g. 1. d. 4. n. 2. c. 1. l. 2. g. 1. d. 8. n. 1.* Eandem tenet Donat. *in pr. respons. ver. Reg. tom. 2. ar. 6. g. 19. n. 3.* hinc exprimit quavis sola electio faciat Praetorem, & querat ius electo, & per confirmationem nihil novi iuris illi queratur, sed solum exercitium iuris per electionem questum. Et *ar. 7. g. 12. n. 1.* confirmatio est ius in re haberi per electionem. (Item quo ibidem citat Pass. *de iust. l. c. 14. n. 1.* Peyr. *in sub. d. g. 1. c. 21. g. 11. in probat. 2. concl. 3.*) Item *tom. 3. ar. 2. g. 12.* ubi ait: confirmare electionem, in rigore non est dare officium. Sequi quoque illam doctrinam videtur Loet. *l. 2. g. 1. n. 110.* ubi: confirmatio nihil iuris addit confirmato; quavis *g. 12. n. 110. c. l. 1. g. 17. n. 1.* tenet contrarium hinc expressum: ex sola electione, quae expectat adhuc confirmationem, non est dubium, vi quaerit ius ad rem. Parum aut nihil in substantia ab hac sententia discrepat, qui docent electionem dare ius & potestatem administrandi in habitu, non in actu atque ita electionem dare potestatem, sed veluti legatam, de non exprimitur, & a confirmatione dependentem, quantum ad exercitium agendi, ut Abb. *in cap. postquam. num. 2. cap. transmissum. num. 3. cap. sacrosanctae. n. 4. de elect.* apud Pass. *loc. cit.* Et ne sibi contradicere videatur Abbas, dum in *c. cum in iure. n. 3. c. cap. nihil. n. 10. de elect.* faceret electio-

rem non tribuere ius plenum, id ita explicat, et eadem non tribuit ius plenum, quatenus non dat administrandi exercitium. Cui Abbatis doctrina in hoc sensu inhaerent Lavor. de elect. c. 25. n. 3. Sigism. à Bonon. de elect. dub. 42. n. 2.

2. Econtra electionem non dare ius in re, nempe in praesentia vel beneficio, seu potestatem ipsam administrandi, sive temporaliter sive spiritualiter, sed solum ius ad rem, nempe ad Praelaturam, & ad dictam potestatem habendam & exigendam, tenet Pass. loc. cit. num. 7. dicens communem & veram. Item nu. 3. ubi: Electus vi electionis, neque est Praelatus, neque spiritualiter matrimonium contrahit cum Ecclesia; adeoque nec habet potestatem, quae officii sunt, ad quod eligitur, sed habet solum ius ad rem revocabile vel confirmabile per Superiorem, citat pro hoc Gl. ordinat. in c. Nihil, in c. Qualiter, in c. Transmissum, de elect. Kotam. de elec. ubi. de elect. in notis. Felin. in c. Cum Beroldus, de accusat. num. 2. 3. 4. Nav. in c. Si quando, de rescript. excep. 10. nu. 13. Staphil. de lit. grat. tit. de modis promotion. nu. 5. Rebuff. in pr. tit. ad regulam, de non solendo pure quativo, Gl. num. 46. Corat. de benef. p. 4. c. 1. nu. 14. Paril. de rescript. l. 2. q. 2. num. 8. Gatt. p. 4. c. 3. num. 3. Tambur. de iure Abb. Tit. 1. d. 6. q. 1. num. 2. & 20. & plurimos alios, quibuscum sentit Pirh. ad tit. de elect. num. 304. Loit. loc. cit. Azor. p. 2. l. 6. c. 14. q. 4. Laym. ad c. Nihil, de elect. num. 11. ubi: Per electionem non acquiritur beneficii titulus, aut quasi dominium ejus, sed per sequentem confirmationem Superioris, citat in seipsum Theol. moral. l. 4. tr. 2. c. 12. q. 2.

3. Probat hanc sententia efficaciter ex eo, quod, dum electus ante confirmationem non iuratur, non videtur de novo Ecclesia sponso suo, neque vacat Praelatura per talis electi non confirmari mortem, sed pergit vacare eadem vacatione, qua vacabat ante illam electionem per mortem prioris Praelati, ut cum communis iuxta dicta à nobis capē alia tenet Pass. loc. cit. num. 8. citans Rrtam ubi ante, Felin. de Laym. Tit. mor. l. 4. tr. 2. c. 12. num. 2. Donat. eu. q. 19. num. 4. iuxta c. Quam sit, de elect. in 6. Quod nequaquam dici possit, si electus non confirmatus in eadem Praelatura ius habuisset, ac vi electionis sponso illius Ecclesiae fuisset. Unde non capio, quod Donat. loc. cit. num. 3. q. 4. ait: Quamvis vinculum spirituale matrimonii contrahatur per solum consensum eligentium & electi, & quamvis sola electio faciat Praelatum, & quare ius electi, & per confirmationem omnino novi juris quareat, nihilominus ante confirmationem Ecclesia dicitur vacare, & durat prima vacatio usque ad confirmationem, & per confirmationem vacare desinit, &c. cum ex communis Beneficialitatem per mortem illius verè vacet beneficium, qui in eo insinuat, verum in eo ius ac quasi dominium illius habuit, etiam si nunquam possessionem illius accepisset; quin & ad exercitium Praelaturae vel officii fuisset suspensus, etiam censura Ecclesiastica. Item probatur ex eo, quod, ut habet c. Insuper corporalis, de translat. Episcopus confirmatus ex vi iuris Divini non potest cedere Episcopatu sine licentia Papae; possit autem electus Episcopus ante confirmationem cedere sine licentia Papae, & quidem in manibus non Superioris, sed Electorum iuri quod propter electionem, ut cum Gl. in c. 2. de Rescript. in integ. v. Renunciatur, in c. Inter corporalis, de translat. v. Constat, in c. Cuius inter, de elect. v. Conjugale, AA. passim, ubi videtur est apud Pass. quod argumentum est manifestum, conjugium illud spirituale non contrahi electione sola & electi consensu, Pass. loc. cit. n. 8.

4. Probat & alia ratione à priore à Pass. loc. cit. n. 7. electum ad Praelaturam, quae est cum iurisdictione (idem est de officiis aliis Ecclesiasticis, quae sunt cum sola administratione) vi solius electionis non habere iurisdictionem (adeoque iurisdictione uti non posse, non quia habet eam ligatam & impeditam, sed quia nullatenus eam habet) neque eam habere posse vi electionis ab Electoribus; siquidem

nemo dat, quod non habet; at Electores ad ecclesiastica ministeria non habent potestatem iurisdictionis Ecclesiasticae, utpote quam Christus soli Pontifici usque successoribus commendavit, ita ut Ecclesia in distincta à suo capite summo Pontifice nullam habeat iurisdictionem, seu spiritualis gubernationis potestatem, sed illius sit, pacisci & gubernari, (sui etiam id tradit Laym. in c. Cum venerabilis, de consuetud. n. 3. ubi: Quod Ecclesiae ministri & Praelati non sicut capaces iurisdictionis consequendi & exercendae, nisi cum ordine ad Papam, à quo tanquam capite omnis Ecclesiastica potestas in inferioribus ministris conveniente ordine descendit, pro quo citat seipsum Theol. moral. l. 1. tr. 4. c. 7. §. 2.) unde illa sine electione non dat potestatem hanc iurisdictionis, sed solum id, quod Christus & summi Pontifices concessere, ut daret; potestatem enim eligendi ad officia Papata inferiora non habet, nisi ex summorum Pontificum auctoritate, qui concedentes Electoribus electionem puram, & reservantes sibi vel aliis Praelatis confirmationem vel insinuationem, sibi quoque vel aliis reservant facultatem largiendi potestatem officiorum Ecclesiasticorum, quam tamen legitime electis promiserunt. Unde iam ex eo, quod deinceps potestas absque eo, quod detur illius exercitium, (ne videre est in ordinato in sacerdotem, cui vi ordinationis datur potestas remittendi peccata, & negato illi eisdem potestatis exercitio, usque dum subijcitur ei populus, in quem illam exerceat. Item in consecrando in Episcopum nulli assignati ei directi, pessime infertur, sic contingere in electione. Quinimo, cum per electionem electio determinatur materia seu populus exercendae potestatis, quia eligitur Praefectus determinatur Ecclesia, si revera per electionem acciperet hanc potestatem, ex hac altrem parte nihil deesset, quod minus etiam simul per eam haberet huius potestatis exercitium, Pass. loc. cit. n. 9.

Quaestio 425. An, & qualiter legitime electus ante confirmationem habeat iurisdictionem, seu potestatem administrandi ea, quae sunt beneficii seu Praelaturae, saltem in habitu, seu quod ad actum primum?

Respondeo: Non coeuvire in hoc AA. nam quidam cum Gloss. in c. Quamvis, d. 63. v. Relatum, vers. Si quare, tenent, habere illum eam in habitu, seu quod ad actum primum, non item quod ad actum secundum, seu quod ad exercitium, sic docet Lorier. l. 3. q. 17. n. 76. ubi: Secus in tempore acceptatione electi, similique petra electionis confirmatione (in quibus duobus consistit officium electi) consensu electo ius Praelaturae acquiritur in habitu, non tamen etiam in actu & exercitio, citat pro hoc Abbatem in c. Nihil de elect. n. 2. Felin. in c. Cum Beroldus, n. 2. de iur. & rescriptis. Sigism. de Bonon. de elect. p. 1. c. 6. dub. 44. n. 1. c. Et ne censeri possit loqui de iure Praelaturae acquiritur in habitu sicut tantum in actu primo proximo, addit Lot. n. 77. & 78. quod enim dicunt, electum ante confirmationem non habere plenitudinem officii, à quo pendet administrandi potestas, iuxta c. Nihil, de elect. intelligitur de exercitio, non de iure ipso administrandi, ut Praepos. in c. 1. d. 13. n. 23. Econtra probabilis & conformius, quae dicta sunt à nobis Quasi. praed. tradunt alii, per electionem ab Episcopo aliove Praelato acceptatam (secundo speciali concessione Sedis Apostolicae) non acquiri iurisdictionem & potestatem illam, ne quidem in actu primo, sed puid solum ius petendi illam à Superiore seu confirmatore conferendam; eò quod iurdictio illa & potestas non detur, nec dari possit, ut dictum, ab Electoribus; ita docent Laym. ad c. Nihil, de elect. n. 2. citans seipsum Theol. moral. l. 1. tr. 4. c. 7. §. 2. & ex eo Pirh. ad tit. de elect. n. 228. Verum supponendo etiam tantisper primam sententiam, seu quod revera ius ipsum seu ipsam iurisdictionem & administrationis potestatem habeat, est

Questio 426. An, & qualiter legitimus electus, postquam electioni consensit, administare actu possit, seu habeat exercitium administrationis auct confirmationem tanquam principalis?

1. Respondetur in genere: Venimus est electus, ne se ingerat administrationi ante confirmationem, siue omnis illis interdicta est administratio, c. *Nest.* & c. *Qualiter, de elect.* Azor. p. 2. l. 3. c. 17. g. 14. Lott. l. 3. g. 17. n. 289. & l. 1. g. 27. n. 3. Pass. de elect. c. 33. n. 2. Tamb. de iure Abb. tom. 1. d. 6. g. 2. n. 3. Prohibeturque administrare tam in temporalibus quam spiritualibus; tam in partem quam in totum; tam per se quam per alios, & quovis alio colore quavis, ut expressè constituitur c. *Avaritia, de elect.* in 6. quod enim ibi dicitur de administratione facta ab electo sub titulo economi aut simili, idem censendum de administratione, quam electus exercet ut principalis, Pass. loc. cit. Quin etiam tam directè quam indirectè, ut Tamb. Exstat quoque consensio 86. Pii IV. in qua specialiter circa Abbatis, Præposituras, aliisque Dignitates conveniunt interdixit hæc administratio, Pass. de Tamb. l. 2. c.

2. Talis actus administrationis prohibitus ante confirmationem, ut constat ex c. *Qualiter*, est, si electus à subditis, siue laicis, siue Clericis, exigat & recipiat iuramentum fidelitatis, vel promissionem obedientie, Pass. loc. cit. n. 3. citans Abb. in c. *Qualiter*, n. 2. Barbo. ad cap. *Avaritia*, n. 9. & de off. Episc. alleg. 17. m. 204. Per hoc verò, quod permittat neo-electus se installari, seu poni in stallis, seu sede Prælati, non censetur immiscere se administrationi Prælatuæ; quia hæc installatio non est administratio nesci, seu Prælatuæ, sed signum quoddam, ut Pass. vel etiam immisio aliqua in possessionem, ut Pirh. etiamque generalis consensio exculat Pass. loc. cit. n. 3. Pirh. de elect. n. 290. citans Abb. in cap. *Qualiter*, n. 1. Innoc. ibid. v. *immiscuit*.

3. Ratio autem, cur electus iura Ecclesiæ & Prælatuæ administrare non debeat ante confirmationem, est; quia aliis confirmatio nihil, aut vix aliquid operaretur, si ante illam competere potestas actu administrandi, neque is multum sollicitus foret de obtinenda confirmatione, ne se periculo cassationis electionis exponeret; & si quando contingeret cassari electionem, non ita facili à Prælatu, quam jam administrare cepit, removeri posset. Azor. loc. cit. Pirh. ad ut. de elect. n. 27. citans Host. in c. *Qualiter, de elect.* ad utrum & Gl. in cap. *Avaritia*, v. *Confirmetur*. Porro hæc intelligenda, quantum est vi electionis, & quantum est de iure communi, sub limitationibus tamen etiam, de quibus paulò post.

Questio 427. An saltem ut economus, vel ut Procurator, similiter titulo non principali administrare possit?

1. Respondetur: Negativè, Lott. ib. l. 3. g. 27. n. 4. & 5. Pass. loc. cit. n. 4. Pirh. ad ut. de elect. n. 29. cum communi, juxta expressum textum cap. *Avaritia, de elect.* in 6. qui Canon examinat à Ge. 230. X. in generali Concilio Lugdun. ad obviandum fraudibus, quas quidam consueverant facere legibus venantibus neo-electis administrationem ante confirmationem, dum hi avaritia & ambitione eos impellente procurabant interim, usque dum confirmationem, committi sibi tanquam economi vel procuratoribus, similiter titulo prælatuæ m. seu beneficiæ. Hinc statim in dicto cap. ne quis administrationem dignitatis, ad quam electus sub titulo economi aut procuratoris aliòve qualis colore (v. gr. Vicarie aut Commendæ, vel ut Canonici ejusdem Ecclesiæ, ut Pirh. loc. cit. juncta Gl. sic v. colore) in spiritualibus (quale est insignire censuræ, dispensare, &c.) vel temporalibus (ut est recipere census,

debita, habere curam colligendi & conservandi fructus, ut Pirh. cum eadem Gl. v. *In spiritualibus*) per se, vel per alium, in toto vel in parte (si vis iudicio, siue extra illud, ut Gl. v. *Gerere*) recipere, vel illi se ingerere præsumat, & qui se facit, iure electionis, si quod per illam ei quæsitum, ipso iure sit peremptus.

2. Unde jam etiam, licet non solum à Papa ex certa scientia & causa cognita soleat quandoque deparari etiam per Ecclesiæ vacantem economus, etiam ipse electus, cum liberata tam in spiritualibus quam temporalibus administrandi facultate, Laym. in c. *Cum nobis, de elect.* n. 2. Lott. l. 3. g. 27. n. 295. Pirh. ad ut. de elect. n. 292. Pass. loc. cit. n. 4. ut constat ex ut. c. *Cum nobis*. Quamvis etiam respectu dignitatum inferiorum à Cathedrali (de qua aliis solum loquitur cap. *Cum nobis*) inferioribus Papa sit permittit deputato economi, ut Lott. l. 3. g. 27. n. 296. ex Abb. in c. c. *Cum nobis*, in 6. nullatenus tamen in concessa ei potestas deputandi pro economo eundemmet electum; quia lex, nimirum cap. *Avaritia*, illum ad hoc inhabilitat, in qua lege inferior dispensare nequit, Lott. loc. cit. n. 297. & 298.

3. Sic etiam, etsi penes Capitulum sit administratio, tam in spiritualibus quam temporalibus, possitque tam alteri committere, nunquam tamen potest eam committere ipsi electo; quia alioquin fieret adhuc fraudi ipsi legi prohibenti, ne is administrat, Pirh. loc. cit. Quin etiam, si contingeret, quòd Ecclesiæ procurator aut economus (intellige constitutus ad liberum alicujus arbitrium, v. g. à Capitulo sede vacante, vel, si sermo est de Prælatu Ecclesiæ inferioris, ab Episcopo; secus enim esset de eo, qui ex consuetudine Ecclesiæ aliòve iure speciali debebat deputari economus, ut Lott. l. 3. g. 17. n. 10. juxta mox dicenda) eligeretur in Prælatum, illum debere statim cessare ab administratione economice, tradit Bull. ex. n. 4. ad utrum, citans Jo. And. & Gemin. in c. *Avaritia*, n. 4. Verrill. qui dicit se habuisse à procuratoribus in Concilio Lugdun. unde desumptus iste Canon *Avaritia*, & hoc fuisse de eorum mente.

4. Neque obstat his, quòd dicitur S. Congregatio Anno 1593. ad interrogatum illud: Num dignior (intellige ex concursu) ante confirmationem possit gaudere fructibus parochialis sub præterito Rectoris, Commendatarii, seu Vicarii? Respondisse, ut refert Garc. de benef. p. 9. c. 2. n. 21. apud Pass. loc. cit. n. 4. illum ante collationem non posse percipere fructus, nisi ut administratorem. Nam, ut ait Garc. loc. cit. n. 21. id obstat suum dictum, & non principaliter; vel, ut melius Pass. non satis constat de illa declaratione, seu num sit authentica. Ad hæc in dicta declaratione est sermo de parochiali; cum tamen c. *Avaritia*, loquatur tantum de beneficiis sonantissima in dignitatem. Adde, quòd ut. cap. Inquiretur de electo canonico, seu ab Electoribus confirmando; non verò de electo dignitate pluribus dignis ab Episcopo, deinde providendo per collationem.

5. Possit nihilominus aliquem, cui ex privilegio vel consuetudine competere administratio Episcopalis vel Prælatuæ vacantis, si eligeretur ad eam, eandem administrare ante confirmationem, tradit Pirh. cit. n. 292. in fine, citans Franc. in ut. c. *Avaritia*, n. 1. Item Lott. l. 3. g. 17. n. 310. dicens: In eo casu cessare commentum fraudis, & hinc talem posse impune continuare administrationem ante confirmationem; citat pro hoc Gemin. in c. *Avaritia*, n. 4. Anchat. n. 3. Bizio n. 3. Quin etiam posse administrare, etiam sub nomine economi, etiam si hoc procuratiles, ubi ageretur de electo nra mones, quippe cui alia, ut per se administrare possit ante confirmationem, conceditur vi. *Nihil, de elect.* tradit Lott. loc. cit. num. 308. & 309. citans Jo. Monach. Gemin.

Questio 428. An solum lege positivè bu-mana, an verò etiam ex Lege Divina vetita sit administratio ante confir-

mationem. & opus illa ad admittendum?

Respondeo: Resolutionem hujus questionis ex eo pendere, non potestatem administrandi & agendi, quae spectant ad dignitates, officia, beneficia, ad quod quis eligitur, habetur per ipsam electionem, an vero ea potestas petita conferatur per ipsam confirmationem. In qua secunda sententia, quam nos amplexi sumus, ubi quod electio per electionem non conferatur ius in te, seu ipsam & ritus Praeterea, sed solum ius ad illam, indubio verum est ex lege, etiam divina cognaturali institutioni electionis canonice ad officia Ecclesiastica, praecipue ad Praeterea habentes potestatem Ordinis & jurisdictionis, administratio ante confirmationem: Et sic de jure naturae actus exerecentis ad non habente potestatem illi tempore exercendi est nullus, & illum agere illicitum, Pass. cit. c. 33. n. 7. j. an. n. 10. & 11. Addit tamen Pass. n. 10. quod confirmatio jure Divino sit necessaria, id intelligendum de confirmatione necessaria sub dispositione, nempe vel in se, vel in alio acquiescente, & quod Papa concedere possit, ut electio sit simul confirmatio, & quod electus ex vi electionis habeat potestatem jurisdictionis.

Quaestio 429. An igitur per legitime electum gesta ante confirmationem sint nulla?

1. Respondeo: Omnia, quae talis ingreditur se administrationi ante confirmationem ratione officii vel jurisdictionis usurpata in vim electionis à se acceptata gestit, sunt revocanda & rescindenda (intellige tanquam irrita & nulliter facta) Laym. ad c. Qualiter, de elect. n. 3. Pirh. ad n. de elect. n. 290. Pass. cit. c. 33. n. 3. quia ea, quae ex tali, vel ob talem electionem non confirmata gesta sunt, expectantur Papa in curia. Qualiter, 17. de elect. pronunciat petiti non tenere. Idque ex defectu potestatis in operante non ligat solum, sed nullatenus existentia, juxta dicta quae praecedunt. Et supra. Secus ac accidit in Episcopo, a quo Praeterea legitime Superioris auctoritate infirmo vel confirmato, licet invalidè ob occultum vitium; & quod cum titulo colorato, & cum errore communi, seu defectu publicè ignorato administravit, quae erant muneris & officii, ad quod infirmus vel confirmatus, Laym. Pirh. & c. Argumento l. Barbarus. ff. de off. Praeterea.

2. Hinc jam electus in Episcopum ante confirmationem non potest sollemniter benedicere, Pass. cit. n. 3. citans Gemin. m. c. Avaritia, n. 5. & Franc. n. 4. Non potest conferre beneficia suae diocesis, Pass. cit. citans Selv. de benef. p. 2. q. 15. ad ultimum. Rebuff. de pacif. poss. n. 251. Barbof. ad cap. Nihil, de elect. n. 2. Pirh. l. c. n. 283. Quod intelligendum de beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi, quod talis, scilicet quod Ordinarii, seu jure ordinario. Vide de hoc dicta alibi, ubi de collationibus beneficiorum. Quod autem dicitur in fine, c. Nihil, de elect. ut Episcopus electus non confirmatus collationes beneficiorum à se factas revocare studeat, id ita intelligendum; quod de facto solum revocare debeat, non de jure; cum de jure fuerint invalidae: & sicut Episcopus ante confirmationem non habuit potestatem ea conferendi, sic nec habet eam ad illa auferenda, Pirh. cit. n. 283. qui etiam addit ex Laym. quod Papa per hoc aliud nihil significare voluerit, quam ut significetur, Episcopo electo infirmum esse, ut collationes à se factas revocentur; non quidem sua auctoritate eas rescindendo; sed ut infirmo provisus, collationes ipsas factas esse ipso jure manifestè sit irritas. Quod si autem provisus ab eo beneficia illa dimittere nolent, cogendi forent; non quidem ab Episcopo electo, sed à Capitulo, penes quod ante confirmationem Episcopi sedet ioterim jurisdictionis Episcopalis, Pirh. l. c. cit.

3. Sic quoque nulliter administrat bona temporalia, & contractus ab eo facti sunt nulli, Pass. cit. cit.

ubi etiam addit, hinc colligi ab AA. quod debitorum Praeterea, si solvatur illi electo non confirmato, non liberari à debito, quod minus rectè ait limitari ubi Abbas, ut tales debitorum solvendo evadant liberi à debito, ubi obligati fuissent in contractu cum eodem electo inito, etiam super bonis Ecclesiae; & quod Ecclesia debeat solvari indebitis, & tales debitorum etiam ratione rei, quam accepturum, teneant restituere, quia res eis & manet Ecclesiae, citat, ubi fructificata est, fructificet; & quia talis contractus cum tali initus fuit iniquus & nullus.

Quaestio 430. Num igitur lex illa de non administrando ante confirmationem, praecipue contenta in decretalibus illis, Nihil. 9. qualiter. 17. de elect. & Avaritia. 5. de elect. in 6. sit universalis, extendens se ad omnia beneficia & omnes dignitates?

1. Respondeo primo, legem illam naturalem, ut nullus putet electus administrare aut ministrare valere, universalem esse, extendendam se ad omnia officia & beneficia Ecclesiastica, ad quae quis eligitur, dubium non est, ob rationes identitatem respectum omnium, nempe defectum potestatis. Pass. cit. c. 33. de elect. n. 11.

2. Respondeo secundo, legem etiam illam humanam contentam in c. Nihil, & in c. qualiter, universalem esse, & comprehendere beneficia omnia Ecclesiastica, Pass. cit. citans Bald. Butrio & Roem coram Crescen. decr. 6. de iur. p. n. 1. q. 4. ob quod his decretalibus non tam les imponitur, quam les universalis supposita declaratur; dum in utraque hac decretali effigetur ratio de se universalis & absoluta, ac formalis non administrandi ante confirmationem, nempe defectus potestatis; supponunt enim hi Canones, electionem non dato potestatem administrandi, adeoque cum non habeamus expressam legem anterieorem potestatem vetantem illam administrationem, lex illa, quam hi Canones supponunt, est lex illa Divina universalis.

3. Respondeo tertio, similiter, quod Canon ille avaritia (licet lex per poenalis. Pirh. ad tit. de elect. n. 291. necand. 3. Pass. cit. n. 12. citans Barbof. ad c. avaritia, n. 8.) universalis sit, & extendat se ad omnia beneficia, tradunt Pirh. l. c. & quos citat Pass. nempe Mandol. de sign. grat. tit. de privatis. vers. dubitabat. Franc. m. c. avaritia, n. 2. Gola. conf. 199. l. 7. Garc. p. 11. c. 10. n. 216. & Roem in Engub. Canon. an. 1561. Item Lott. l. 2. q. 13. n. 4. Tum quia in hac decretali fit mentio de electo ad regimen cupulis Ecclesiae. Pirh. l. c. cit. tum quia constituitur, etiam poenalis emanans ad coadiuvandum ius antiquum (qualiter haec decretalis emanavit ad confirmandum ius antiquum contentum in illis decretalibus, Nihil, & qualiter.) est late interpretanda, ut comprehendat omnia illa in veteri illo jure contenta. Pirh. l. c. cit.

4. Contrarium tamen tenet ipse Pass. cit. n. 13. citans pro hoc Less. de fidei. l. 2. c. 34. n. 13. Gemin. in c. avaritia, n. fin. nempe decretalem illam non comprehendere alia beneficia, quae habent (intellige ad summum) administrationem sine jurisdictione, sed comprehendere solum dignitates, utpote quae solum habent administrationem rectum Ecclesiasticarum cum jurisdictione, ac ideo specialis in eis reperta ratio, ut ad vitanda maiora damna Ecclesiarum specialis poenae coëreantur electi, dignitates non administrare ante confirmationem. Neque obstat aut, quod dicto canone dicatur nullum, & c. cum statim se ipsum explicet & restringat, dicens: Nullum administrationem dignitatum, ad quam electus est, priusquam electus confirmetur, gerere praesumat. Sed & illud principium, quod dicitur in confirmationem prioris sententiae: constitutum poenalis emanans ad ius vetus coadiuvandum debet extendi ad omnia in veteri jure contenta: negat, dicens non esse.

esse Doctorum, regulas confirmandi agendum, contra regulas juris communis certas, qualis sit illa regula Canonica: ut odia restringantur, non amplentur. *regul. adu. 11.* de quibus penitus benignior fiat interpretatio. *reg. in prin. 49.* de *reg. jur. in 6.* Hinc non magis ex eo, quod eumque beneficii administratio ante confirmationem sit iure Divino, aut lege aliqua humana, sequi, quod lex penalis prohibens administrationem beneficii, quod est cum jurisdictione, extendatur ad omnia beneficia, etiam quae sine iurisdictione, quam ex eo, quod omne mendacium sit iure prohibitum, sequatur, quod lex penalis prohibens mendacium in iudicio extendatur ad omnia mendacia. Ex hoc eodem principio negabitur quod Passi nomine dignitatis in *em. c. avaritia.* venite Episcopatum, quod ipsum admittit Pith. *loc. cit.* ex eodem suo principio, nempe quod, licet in materia ambigua, odiosa & penalis nomine dignitatis non veniant Episcopatus, ut Gil. communiter recepta in *c. 2. n. dignitatum. de prob. in 6.* comprehendant tamen nomine dignitatis in constitutione penali confirmatione & extendente ius antiquum.

1. Similiter postulationem (quem certum est ante admissionem postulationis administrare non posse, cum postulatione ne quidem de ius ad rem; quia de iurisdictione veniunt, ut si in administratione ante receptam postulationem, non solum administratio sit iure ipso iure, sed & Electores postulationum recipientes sint ipso iure privati postulate postulandi & eligendi. *c. bona. 25.* de *electi.* administrationem ante receptionem postulationis non comprehendit *em. c. avaritia.* tenet Passi. *loc. cit. n. 14.* eo quod privatio iuris quatuor, de qua *statuta Canon* cadat in postulationem, & cum speciales Canones speciales suam penam statuerint tali postulationi, non sit, cui dicamus, eam comprehendere *c. avaritia.* Contrarium iterum sentientibus, (nempe & illum comprehendit) Pith. *loc. cit.* & quos citat Passi. German. in *c. avaritia. n. 4.* Franc. n. 2. Barthol. n. 6. Roman. *conf. 230. n. 21.* ad quos accedit Tamb. de *iure Abb. tom. 1. d. 6. q. 1.* citans plurib. Lott. l. 2. q. 13. n. 3.

6. Item comprehendit quoque presentatum ante institutionem administrantem, tenent scilicet idem, ac praecipue Tamb. citans Marechot. *var. resol. l. 2. c. 37. n. 47.* Mantik. & alios plures. Lott. *cit. n. 1.* Et Pith. *loc. cit.* German. *loc. cit.* apud Passi. id flantem ad presentatum ad dignitatem. Contingit non de quocunque presentato tenente Passi. ac dicente, sic tenent omnes, qui tenent in penalis legibus non fieri extensionem de casu ad casum.

Quaestio 431. An ergo lex illa vetans administrare ante confirmationem nullas patiatur exceptiones seu limitationes? Sive an nulli electi id possint; & si qui id possunt, quinam illi sint?

1. Respondetur: legem illam multipliciter pati exceptiones seu limitationes. Passi. *cit. c. 33. n. 34.* Ac quidem

1. Prima generalis limitatio est, ut possit electum non confirmatum administrare, ubi talis esset necessitas. Lott. l. 1. q. 17. n. 279. nec assecl, qui confirmare possent; si tamen talis esset, e.g. ad esset in Provincia Legatus Apostolicus, qui talem electum confirmare possent, cessaret exinde necessitas administrandi ante confirmationem, cum ab eo pelli deberet. Lott. *loc. cit. n. 293.* citans Archid. & Prapost.

2. Secunda limitatio est, ut, ubi est legitime praescripta consuetudo administrandi ante confirmationem, interim, dum ea petatur & expectatur, (quod longe quid diversum est ab eo, non valeat consuetudo administrandi sine confirmatione etiam expectata, sed non petendi naquam confirmationem, quam consuetudinem supra rejecimus tanquam irrationabilem) ea valeat, & sustineri possit. Passi. *loc. cit. n. 36.* citans Anchar. *conf. 11.* Imoh. in *c. n. 51. de*

electi. Decum in *2. postquam. ord. cit. n. 21.* Tusch. *loc. cit. 90.* Sigism. de Bonon. de *electi. dub. 42.* Et. eodem Abb. in *aragonum. de electi. n. 1.* Francisc. *avaritia. de electi. n. 4.* Cuthum. l. 4. de *confirm.* n. 13. Lavor. de *electi. c. 25. n. 5.* ad quos accedit Pith. de *electi. n. 290.* nisi forte velit ad de consuetudine, qua dici posse induci, ut electus absolute non egeret confirmatione. Rationem limitationis huius duplicem dat Passi. Primam, quia si habens confirmare licet ac toleret electum administrare ante confirmationem, concedat illi hoc ipso (seu potius interpretetur & praesumamus illam concedere) jurisdictionem & potestatem sic faciendi, quia consuetudo tolerata a Superiore sciens & potente dare jurisdictionem per signum concessit ab eo jurisdictionem; per quod citat Barthol. *cul. 1. §. de aqua pluvia arcendo.* Abb. in *cap. cum consueger. de fere compet. n. 10.* Sicut. *tom. 4. in 3. p. d. 27. §. 3. n. 3.* Sigism. de Bonon. de *electi. dub. 42. n. 4.* Alteram, quod consuetudo legitime praescripta de jurisdictione, eo quod demper legi possit, iuxta *c. fin. de consuetudo* pro quo citat Nav. in *c. nullum. 18. q. 2. n. 12.* Sicut. de *L. l. 6. c. 14. n. 12.* Sigism. de Bonon. *abratis.* Addit etiam Passi. quod Abb. in *cap. cum de iure. n. 3.* de *electi.* admittit in minoribus dignitatibus, ut in Decanatu, consuetudinem facere, ut electio valeat, & det ius plenum, ut electus valeat administrare sine confirmatione, & in *c. n. 44. n. 10.* quod etiam in dignitatibus habentibus curam animarum consuetudo facere possit, ut electio det electo ius plenum sine confirmatione, & quod electus non egeret confirmatione, si cesset de cetero, valeat consuetudinem, ut, qui eger confirmatione, administrare possit ante illam.

4. Tertia: dum mox, ut electus quis legitime in Papae consensu fuit electus, habet auctoritatem ad regendum Ecclesiam, etiam ante coronationem & consecrationem. Barthol. *in Eccl. l. 1. c. 2. n. 12.* Passi. *cit. n. 34.* citans *c. in nomine Domini. d. 24.* Abb. in *cap. nihil. de electi. n. 10.* Sylv. *de confirmat. n. 2.* iuxta dicta a nobis supra.

5. Quarta: dum hodie dum Generales ferunt omnium Ordinum Religiosorum per speciales privilegia eis concessa statim, ac electi sunt, censentur confirmati, seu ipso iure sunt confirmati, adeoque absque alia Papae (intellige, de altera, si forte non exempti sint) confirmatione administratione possunt ac solent. Passi. *cit. n. 34.* Dnorum. *tr. 7. q. 2. n. 6.* & 7. Et sic de Generali Minorum videre est apud Rodriq. *tom. 2. q. 12. n. 1.* Mirand. *tom. 1. man. prelat. q. 2. n. 52. et al. q. de Generali Dominicanorum apud Donat. loc. cit. de Generali Minorum apud Peyr. tom. 1. de subd. q. 1. c. 3. d. 11.*

6. Quinta: ut Abbas illi Prioris electi quidem a maiore parte, qui tamen neque in finibus, neque post illud apertum habuit duas partes vobis, interim, dum Superior, ad quem confirmatio spectat, cognoscit de hac electione, audiatur objectiones illarum, quae electioni opponuntur, scilicet inquisitione plena sine streptu iudicii, administrare potest tam in finibus, quam temporalibus; ita tamen, ut nihil de rebus quoniam alienis, (& ut Laym. monasterium nullum etiam recipiat) Passi. *cit. n. 34.* Donat. *loc. cit.* et Sylv. in *sum. v. confirmat. n. 1.* n. 2. Laym. in *c. videremus. d. n. 7.* Pith. de *electi. n. 198.* nisi id expresse statuerit in *c. c. videremus. d. n. 7.* nisi forte, ut dicitur ibidem, papa oppositum easdem duplo maior; tunc enim administrare non debet, sed eventum litis expectare.

7. Sexta: ut Episcopi alique Praetati (non enim decretalis illa *nihil.* de qua paucis post, obinet in solis Cathedralibus, sed etiam in aliis inferioribus Ecclesiis, ut expresse Lott. l. 1. q. 17. n. 191. citans Archid. & Prapost.) Papae immediate subiecti, dum valde remoti sunt ab Urbe, videlicet extra Italiam constituti, & in concordia electi, dispensant propter necessitates & utilitates Ecclesiarum (ne illa

insertum, dum confirmatio à Sede Apostolica adveniat, damnum patiantur) ad administrationem in spiritualibus & temporalibus capere non prohibentur, ita tamen, ut de rebus Ecclesiasticis nihil penitus alienent; sic expresse dicit textus *c. nihil de elect.* Paul. Donat. *l. c. c. Laym. in c. c. nihil. n. 4. Pith. ad c. de elect. n. 195.*

8. Poterit per Praelatos immediate Papae subiectos intelliguntur hic illi omnes, qui ratione Ecclesiae suae, ad quam eliguntur, immediate spectant ad Papam, & ab eo confirmationem accipere debent ac solent; five sint Archi-Episcopi, five Episcopi, Abbates, Praepositi, &c. *Laym. l. c. c. n. 1. Pith. n. 196. juxta Gl. l. c. v. ad Romanam.*

9. Per remotos valde ab Urbe non solum intelliguntur ii, qui exsunt extra Italiam, ut littera textus sonat; verum omnes Ecclesiae, ubicunque ex sint, quae tantum distant à Curia Pontifici, quantum Urbs Romana à finibus Italiae, eò quod verba legis seu dispositionis adaptari debeant menti & intentioni legislatoris, praeteritum ubi ea in ipsa lege est expressa; principalis autem intentio & ratio hujus constitutionis fuerit, ut Ecclesiae, dum d'u expectatur confirmatio, patiantur detrimentum in spiritualibus aut temporalibus. Unde verba illa: *Fideliter extra Italiam constitutas*, potius exempli gratia fuisse adjecta censendum; exempla autem non testificant legem, aut ejus rationem universalem, quominus ad similia, in quibus illa locum habet, extendi possit. Neque obstat, quod constitutio illa sit correctiva juris antiqui; quia etiam lex correctiva juris antiqui extendenda est ob rationem universalem expressam in ea, ut potius quae est anima legis, & cui verba illius deservit debent. Quia & ubi eadem nominò eam locum habet, non sit proprie extensio; sed ea mente legislatoris comprehenditur sub ea omni casibus, in quo ea ratio locum habet. Ad haec juxta favorem Ecclesiae, qualem est haec constitutio, et si correctivum juris antiqui, vel etiam poenale, favore Ecclesiasticum est extendendum, ut Abb. *in c. c. nihil. n. 9. Ita friv. Pith. c. n. 196.* Unde jam constitutio haec locum habet in omnibus Ecclesiis, five ea sint intra, five extra Italiam; modo tantum distant à Curia Papae, ubicunque tandem commemorante, quantum fines Italiae ab Urbe Roma, ubi modò commemorantur dicta Curia. E contra verò locum ea non habet, si eò viciniores sint Curiae Papae, v. g. dum ea commemoraretur in finibus Italiae, vel in ipsa Germania, etiam si essent extra Italiam, ut potius in quibus cessaret ratio legis. *Pith. l. c. c. contra Host. in c. c. nihil. v. extra Italiam*, qui censet, quòd, si Papa seu ejus Curia moraretur in finibus Italiae, etiam vicinas Ecclesias, modò sint extra Italiam, gaudere privilegio hujus constitutionis. De cetero hanc constitutionem adhuc habuerunt locum, ubi Ecclesiae, ad quam quis electus non multum distaret à Curia Romana; si tamen propter viarum distantiam, v. g. tempore belli intra breve tempus non pareret aditus ad Curiam, per se, nec per alium ab eo nullum ad confirmationem obtinendam, eò quòd in eo casu, et si deficiant verba legis, non tamen mens legislatoris, & ratio legis, censet *Pith. l. c. c. ex Abb. l. c. c.*

10. Per electionem in concordia factam, tamen si proprie & strictè loquendo veniat assensum ea, quae facta nemine dicit repaese, five in qua ad unum omnes Electores conveniant in eandem personam, adeoque quasi per inspirationem unanimiter celebrata est, quam etiam propter solam venie in dicta constitutione *nihil*, in ordine, ut electus administrare queat ante confirmationem, voluit Abb. *in c. c. nihil. n. 4. Fagn. n. 12.* Probabiliter tamen est, electionem in concordia factam, de qua dictus Canon, censeri ac dici debere quoque illam, in qua major & sanior pars Capituli ita convenit in animo, ut, si pars minor seu pauciores, nullam ipsam causam contradiendi reliquas habeant, consentire & approbare debeant, ut *Laym. in c. in casu de elect. n. 4.* Tum quia talis electio secundum latorem quidem, frequenter tamen usitatum exceptionem concursus dici solet, ut Gl.

in c. ubi periculum. v. singulari. de elect. in 6. Haecque acceptio in hac materia Ecclesiae favorabili praefrendenda, tum quia, cum rarissime contingat, omnium Electorum vota, nemine discrepante, conspirare in unum, rarissime faciliorem intentioni hujus constitutionis, dantis hanc administrationi potestatem, ne Ecclesiae patiantur. *Laym. in c. c. nihil. n. 6. Pith. l. c. n. 197.* Unde jam etiam Archi-Episcopus & Episcopus Germaniae in concordia electus non posse hoc privilegio in dicto *c. nihil*, concessio administrandi ante confirmationem, praecipue ubi apparet, & experientia constat, vacante Ecclesia, rem à Capitularibus per vices, alternatim gerentibus administrationem male administrari non sine prodigalitate & dilapidatione bonorum Ecclesiae, (in quo casu ad damnum illatum restituendum omni jure obligatur Capitulum, juxta *Laym. argumento c. nihil*, in quodammodo, ut ipsomet etiam electus, cum potius administrator nomine res Praelatus teneat ante confirmationem, nihil penitus alienare, aut sine utilitate absumere debeat) tradit *Laym. ad c. nihil. n. 12. & ex eo Pith. l. c. c. n. 194.* Verum non video, quare hoc dubitandi, & dictam limitationem adiciendi poterit esse ratio; cum per concordia Germaniae juxta electi Episcopi Capitulum Cathedralium & Metropolitanum electum sit, eisdemque concordatis, ut *Pith. l. c. c. ex Fagn. ad c. c. nihil. n. 11.* non obstat reservationem non contentam in corpore juris, & ita in praxi servetur.

11. Porò, quòd in fine *c. c. nihil*, prohibetur tales alienare de rebus Ecclesiae, id ita intelligendum, quòd nihil possint dare vel expendere, per quod bona Praelaturae minuantur; adeoque nihil donare, nisi oburgentem necessitatem, vel aliam causam justam, (quod commune est omni administrationi sui habenti tantum generatim liberam administrationem, ut nihil liberaliter donare possit, ut habet Gl. communiter recepta in *c. 2. v. liberam, de suppl. negl. praelat. Pith. n. 301*) adeoque licet valeant gella ab eis circa temporalia emendo, restituendo ad utilitatem Ecclesiae, non tamen valent gella ab iradando seu donando. *Pith. l. c. c. Laym. l. c. c. n. 11.* cum Gl. *in c. nihil. v. administrant.*

Questio 432. An & quales ampliationes patiatur *c. c. nihil*? Sive an ergo etiam vi dicti cap. ea potestas administrandi ante confirmationem competat quoque iis Praelatis extra casum necessitatis, seu ubi nullum adeat periculum damni Ecclesiae nascitur? Item num competat quoque Praelatis aliis Papae immediate non subiectis, quin & postulat?

1. Respondeo ad primum affirmativè, eò quòd iusticiat ad permanentiam legis, quòd tanto in lege expressa communiter, & in plerisque casibus locum habeat, & non cesset dispositio legis, etsi ea ratio in uno ab eo casu particulari cesset, ut DD. communiter. *Pith. l. c. c. n. 298. Laym. in cap. nihil. n. 7.* cientes Gl. in *idem. c. v. administrant.* & Innoc. n. 1. contra Imol. *ibid. n. 6.* Atque ita tales Praelatos ea agere & exercere posse, quae dilationem patiuntur, v. g. obedientiam à subditis, fidelitatem à vassallis recipere, tradunt *idem*; eò quòd *idem. c. nihil*, hujusmodi Praelatis potestas administrandi in temporalibus & spiritualibus concedatur absolute sine ulla limitatione, excepta potestatem facilitate alienandi, quae exceptio confirmari potestatem concessam in omnibus aliis casibus non exceptis.

2. Respondeo ad secundum, probabile esse, confirmationem *c. c. nihil*, locum quoque habere in aliis Praelatis, immediate non Papae, sed Episcopo vel Archi-Episcopo subiectis quoad accipiendam confirmationem; ita ut hi legitime electi ante confirmationem in spiritualibus & temporalibus liberè administrare possint, si propter longam itineris distantiam,

riam, vel aliud impedimentum intra breve tempus confirmationem obtinere nequeat; et quod ratio, ob quam in dicto cap. ea potestas conceditur Prælati immediate Papæ subiectis, eadem locum habeat in Prælati Episcopo vel Archi-Episcopo subiectis; ne scilicet grave denimentum inferatur Ecclesiis, si Prælati ad eas electi longo tempore administratione nequeant. Et causa, cur solum Prælatorum Papæ subiectorum, & non etiam horum et non subiectorum immediate, in cap. nihil. huiusmodi, ea tantum sit, quod in his Prælati Papæ subiectis huiusmodi casus distantiæ à Curia frequentius occurrat; Et licet constitutio illa c. nihil. à pre communi exoribet, quatenus administrationem indulget, principalior tamen ratione censenda sit favorabilis, quatenus favorem & utilitatem Ecclesiarum spectat, adeoque propter identitatem rationis infertur hanc extensionem mereatur. Laym. loc. cit. n. 9. Pith. loc. cit. n. 299. citantes Abb. in c. nihil. n. 9. contra Gl. ibidem. v. administrant. & Bos. n. 26.

3. Respondeo ad tertium: postulat tamen, etiam in concedenda consentientibus ad unum omnibus, licet valde temeris sint à Curia, & Papæ subiecti, nullatenus, nec vi dicti textus, nec aliter administratione possunt nisi acceptam eorum à Papæ postulationem; et quod per postulationem postulatorem nullum queratur; adeoque nec actio competat, in parte quæ, ut dicitur ad unum sustentationem, est ius petende eius rei, quæ esse iustitia debetur. Cuius contrarium est in electione, per quam queritur electio ius ad Prælatum, & actio petendi confirmationem debetur, adeoque etiam in aliquibus postulato æquijuratur electioni, in pluribus tamen, & in hoc præcipuo puncto ab ea discordat. Laym. loc. cit. n. 7. Pith. n. 302. citantes Abb. in c. nihil. n. 7. Innoc. ibid. ad int.

Questio 433. Quid sit igitur postea ob defectum repertum rescindatur electio talis electi administrantis ex concessione c. nihil. an gesta per illum adhuc manebunt valida?

Respondeo: si electio talis sit, quæ non ipso iure fuerit irrita, sed solum per sententiam irritari potest, v. g. si aliquis habens ius eligendi cooptatus fuit, & eo petente rescissa est electio, gesta ab illo valida sunt & manent. Si verò electio ipso iure sit invalida, non valdebit ab eo gesta, à defectu fuit manifestus, seu publicè notus. Valebunt verò, ubi defectus (inbeneficium tempore gestum) fuit occultus & publicè ignotus. Laym. ad c. nihil. n. 10. & ex eo Pith. loc. cit. n. 300. citans Gl. in c. nihil. v. administrant. Innoc. ibid. n. 3. Abb. n. 11. Idque quia in tali casu administravit de licentia & auctoritate Superioris, & hujus cas. concurrentie publicè, eaque probabilis ignorantia defectus pendens ex parte positivo, adeoque supplebilis per Superiorem, AA. iidem. Idemque dicendum de casu, in quo electus jam stabiliter confirmationem accepisset, quæ dein ob deprehensum defectum occultum rescindatur; nempe gesta à tali ante hanc rescissionem valere. Pith. Laym. & cu. citantes Bos. in c. c. nihil. n. 39.

Questio 434. Utrum legitime electus ante confirmationem accipere possit possessionem; & num electus in vim cit. cap. nihil. administrans ante confirmationem per hoc sit in possessione Prælati?

1. Respondeo ad primum negativè; possessio enim, & specialiter quidem in beneficiis supponit titulum seu canonicam institutionem. Argumento reg. 1. in 6. per solum autem electionem non acquiritur titulus beneficii, aut quasi dominium illius; sed per subsequenter à Superiore datam confirmationem. Laym. ad c. c. nihil. n. 11. & ex eo Pith. de elect. n. 300.

P. Lauren. Fori Bruf. Tom. 11.

2. Respondeo ad secundum: nulli admittens ex concessione c. nihil. ante confirmationem est in quasi possessione; quia Prælatum quasi sum, seu quasi ius in ea habens tenet. Idque non tantum ob canonicam electionem, ex qua ei nata actio, ut confirmetur, qui zorem actionem habet, quasi rem ipsam habere videtur, reg. 15. ff. iur. iur. Gl. sed etiam ob eamque Nihil assensum, tribuens ei plenam administrationem, petinde ac si esset Prælati confirmatus, excepti tantum potestate alienandi. Quæ quasi possessio, casu quo electus confirmetur, corroborabitur; casu quo verò fuerit cassata, ab electo tollitur. Gl. in c. c. nihil. v. administrant. Laym. & Pith. & cu.

Questio 435. Quenam sint pena legitime electorum citra necessitatem, aut concessionem à cit. c. nihil. administrantium ante confirmationem?

1. Respondeo primò: In penam usurpatæ illius administrationis ante confirmationem vi c. qualiter. de elect. ipso facto irrita existit quis electio, privaturque ipso iure qualisq. ejus per electionem; etiam ad hoc opus sit sententiæ declarationis & executionis iudicis, juxta Laym. in c. avaritia. de elect. in 6. n. 2. Ita ut dictus canon qualiter sit canon late sententis, & quod lo eo dicitur, electionem irritandam esse, id ita sit accipiendum, quod si irrita declaranda. Adeoque per c. avaritia. non urgeatur hæc pena, sed eadem extendatur etiam ad eos, qui qualis colore, seu preterea, v. g. economi administrant. Quam Laymanni sententiam & interpretationem, uti novam dicat Pith. ad tit. de elect. n. 292. ait tamen non esse improbabilem. Eique expresse favet Tamb. de iure Abb. tom. 1. d. 6. q. 1. n. 2. ubi ait, dispositionem c. avaritia. quod ad privationem ipso iure incurrendam procedere etiam, quando quis simpliciter, & absque ullo qualis colore administrat, pro quo etiam Gl. in c. avaritia. v. privatus. Abb. in c. qualiter. n. 4. Ctesl. de off. 6. n. 16. de iurep.

2. Econtra tenet communior, quam sequitur Pass. loc. cit. n. 37. Pith. loc. cit. n. 292. citans per hac sententiam Jo. And. Jo. Monach. Loet. l. 3. q. 17. n. 305. juxta n. 307. dictum c. qualiter. esse solum sententiam ferendam, & in eo consisti solum, quod electio ejus sit cassanda, & ipse iure per illam qualis sit privandus; adeoque per c. avaritia. usque statuent per penam privationem omnis iuris per electionem qualis ipso iure incurrendam ab eis, qui colore qualis sibi nomine economi aut Procuratoris similis titulo ministeriali administrare presument ante confirmationem dictari penam majorem, quam que statuitur in c. qualiter. Idque merito, cum gravis puniendi sint; quia in fraudem legis nempe c. c. qualiter. id agant. Ita ut per c. avaritia. non corrigatur jussus antiquum, (quod sine necessitate corrigi non debet) dum secundum hanc sententiam etiam adhuc hodie dum seu hodierno iure electi administrant simpliciter nullo tali colore qualis, non ipso iure sit privatus, sed per sententiam privandus iure qualis per electionem.

3. Respondeo secundò, ut in rei privatio illa ipso iure, requiritur in administrante presumptio seu temeritas, malitia & dolus, ut hæc tria exprimitur in dicto canone avaritia. consensu ad occurrendum fraudibus & malitiis, dum dicitur: ex quibus fraudibus. Item non sit malitia huiusmodi indicandum; immo ubi praesumant. Pass. loc. cit. n. 37. Loet. l. 3. q. 17. n. 305. ubi: tota hac actio regulanda secundum rationem conceptæ fraudis ex temeritate electi. Quapropter jam, ut ait Idem Loet. n. 305. iustificato simpliciter facto administrationis ante confirmationem, (quod poterat procedere sine speciali malitia & dolo ex simplicitate) licet conquisitor, electionem esse cassandam ex dispositione cap. qualiter. ac minime cassatam sen irritam ipso iure dispositione cap. avaritia. nisi ostendatur, electum superinduxisse personam economi, aut procuratoris, aut aliam similem colorem; super hoc enim facto

lex fundat præsumptionem fraudis, Concilio illo generali, ex quo delinquitur hic *Cases*, contemplante ass. ditionem hanc velini fraudis argumentum. Unde iam etiam licet dictus *Cinon avarus* sit laze sententia, & villius administrans subpretextu æconomi similiter nullo & colore quæsitio eo ipso privatus sit, ita ut iam opus non sit sententiæ hominis. (intellige ad irrogandam hanc privationem & cassandam electionem, ut prius; ut nimirum *ext. c. qualiter.*) sed ipso iure resiliatur totum illud jus quæsitum per electionem; opus tamen adhuc est prævia sententiæ declarationis super huiusmodi factio qualificata, nimirum administratione cum malitia, fraude & præsumptione; siquidem ad penam incurrendam non sufficit factum, sed requiritur qualitas facti, cui contingit in presenti, necessaria est sententiæ iudicis, quæ utrumque, nempe & factum & qualitatem eius comprehendat, & non sufficit docere de facto, nisi etiam doceatur de qualitate, quæ est fundamentum dispositionis. *Tamb. de iure Abb. tom. 1. d. 6. g. 1. d. n. 16. Pass. ext. n. 37. Lott. loc. cit. n. 303. & 304. citantes Tirac. de retrad. legat. § 8. gl. 7. n. 1. Pass. ext. § 12. n. 1. vol. 4. Socin. jun. conf. 22. n. 2. l. 1. iuxta quæ*

4. Respondendo tertio: à dicta pena statuta in *c. avarus*, excusatur casum quamlibet, quamvis injuriam & fatiam, modò excludat dolum. *Lott. l. 2. g. 13. n. 8. & 9.* ubi: procedit hæc pena, nisi proferatur rictus, unde nascitur fides, vel afferatur excusatio colorata, cum in materia penali quælibet causa excuset. *Gl. in l. 1. § ult. v. iudicium. ff. si quis dicenti. Barb. jur. Eccl. l. 1. c. 19. n. 247. Pass. ext. n. 37. citantes eundem Barb. in *c. avarus*, n. 4. Item tam penam non incurrit electus ultra mones, administrans transivit ante confirmationem sub nomine æconomi; uti & ille, qui iure speciali vel consuetudine deputatus jam fuerat ante electionem in æconomum. *Lott. ext. g. 17. d. n. 302.* iuxta dicta supra ad quæst. 20 electus ut æconomi administrare queat ante confirmationem. Item qui deputatus quidem (intellige, etiam ex libero aliorum arbitrio, & non ex iure speciali) ad administrandum sub titulo æconomi similiter, non tamen le administrationi adimittitur, cum ad dictam penam incurrendam non sufficit sola possessio vel constitutio in æconomum vel procuratorem; sed requiritur realis administratio & perceptio fructuum, quia constitutio penalis faciemem, non censetur lata in eum, qui se parat ad faciendum; & verba legis penaliter debent intelligi cum effectu. *Tamb. loc. cit. citans Gl. in *c. avarus*. v. *ex ipso*. Archid. m. 4. Abb. in *c. qualiter*, n. 1. Put. dec. 45. l. 1. Laym. in *c. avarus*, n. 1. Pirh. ad tit. de elect. n. 292. not. 4. citans insuper Gl. in *v. provocat. Franc. n. 8.* Alias limitationes plures vide supra, ubi, an reatus ille *c. avarus*, sit universalis. De cætero vera non videtur illa limitatio, quam affert *Barb. jur. Eccl. l. 1. c. 19. n. 248.* quod procedat pena illa solum contra eos, qui administrationi se ingerunt, non curando de confirmatione, ne se submittant periculo cassationis; cum tangat etiam eos, qui, etsi perierint, inreata tamen, dum expectant confirmationem, administrant.**

5. Econtra primò incurrit adhuc dictam penam ab administratore post confirmationem quidem, sed nullam, dum proponitur excusatio ex errore juris, secus si ex errore facti, siue dum administrans ob ignorantiam iuris credidit eam esse validam; secus si illud credit ob ignorantiam facti, tenent *Tamb. loc. cit. n. 8. & 9.* cum *Gl. in c. fin. v. mones. de elect. in 6. Gemin. in *c. avarus*, n. 7. Franc. n. 4. in fine. Gabr. conf. 199. n. 5. l. 1. Marefch. var. ref. l. 1. c. 35. num. 10. in fine. & Rotæ in *Bracharenf. paroch. 13. Jun. 1605. & in Benetens. Picaria. 18. Jun. 1617.* ad quos accedunt *Castell. de elect. c. 14. n. 14. Lavor. de elect. c. 25. n. 68.* citati à *Pass.* Item *Lott. l. 1. g. 17. n. 116. & l. 2. g. 13. n. 10. & 11.* ubi: quod dictum est de quacunque causa colorata, referendum est ad causam erroris in facto, non autem ad causam erroris in iure. Quin & idem esse de errore in iure,*

quod de errore in facto, dom jus est valde dubium, confluente hæc dubietate aut ex mixtura facti, aut ex opinionum condictione, tenent idem *Tamb. loc. cit. & Lott. ext. g. 13. n. 12.* citantes *Marefch. var. ref. l. 2. c. 35. n. 50.*

6. Contrarium tamen etiam magis probabiliter, si non probabilius, ob rationem, quam affert, censet *Pass. ext. c. 33. n. 19.* nempe in casu confirmationis nullas non incurrit dictas penas *cap. avarus*, ubi administrantem eam validam credit, siue id credat errando in iure, siue errando in facto; adeoque siue ea parte rei sit invalida ex prædictionis defectu in confirmatione, siue ex defectu & omissione citationis faciendæ. Tum quia etiam administrantem ante confirmationem ignorantia & quælibet causa excuset, ut dictum, à penis *ext. caput*; tum quia non sufficit sola intrusio ad alias, incurrendam; sed requiritur etiam remota, à qua talem liberat dicta ignorantia, siue facti, siue iuris; ac denique quia pena illa in *c. avarus*, lata est contra administratores aores ante confirmationem; non vero contra administrantes post illam, etsi nullam; penæ autem ad diversos casus non sunt extendendæ.

7. Secundò etiam incurritur dicta pena *c. avarus*, quando appellatur est à confirmatione, & nihilominus electus confirmatus, non attentat legitimam appellationem attentans administrare. *Tamb. loc. cit. g. 11. Lott. loc. cit. n. 312. Pass. ext. n. 19.* cum *Gl. in *c. avarus*. v. confirmatur*; cum enim appellatio legitima suspendat effectum confirmationis, talis re ipsa confirmatus non est. *Pass. loc. cit.* adeoque si in vim talis confirmationis, cuius effectus est suspensus, contempsit administrare, non excluditur adhuc fraud, sed censetur adhuc inde quæsitore *Lott. loc. cit.* Verum hæc intelligenda de confirmatione judiciali, seu obtemperanti in formali iudicio, scilicet vocatis vocandis, & iis comparentibus & opponentibus; siquidem, si nullo tali compresente, Superior confirmavit sine contradictione, etsi de cætero interposita fuerit à tertio non vocato, nec existente in iudicio, appellatio hæc, superte extrajudiciali, non impedit effectum confirmationis, sed ea non obstante, dabitur possessio, & possessor administrabit. *Lott. loc. cit. n. 312. & 314. Tamb. loc. cit. n. 11. citans Gemin. in *c. avarus*, n. 7. Butrio. n. 7. & seq. Lap. n. 2. § 4. & c. Quin & in *Pass. loc. cit. dicti post quosque oppositum*; nempe non incurrit dictas penas ab administrante post appellationem à confirmatione, non tantum ubi appellatio est extrajudiciali, sed etiam absolute, eo quod talis adhuc administrat, non ex visulose electionis, (quod est id, quod prohibetur in *c. avarus*,) sed ex vi confirmationis; pro quo citat *Seraph. dec. 12. n. 9.**

8. Tertio, quod notandum, pena illa incurritur per unicum actum perfectum & consummatum administrationis. *Pass. loc. cit. c. 33. n. 21. Barb. jur. Eccl. l. 1. c. 19. n. 247. Lott. l. 2. g. 13. n. 8.* Dicitur autem actus perfectus & consummatum, non ex instrumentalis possessione, sed ex actuali possessione fructuum, siue temporalium, siue spiritualium, v. g. per exactionem & præstationem iuramenti. *Lott. loc. cit. n. 7. Pass. loc. cit. Barb. loc. cit. citans Gabr. conf. 199. num. 4. l. 1. Put. dec. 45. l. 1. Rotam dec. 83. n. 5. & 6. p. 3. l. 3. divers.*

Quæstio 436. An præter hanc penam privationis juris quæsitæ eo ipso iure iudicium propter administrationem usurpatam ante confirmationem incurrat quoque & alia pena, nempe privatio aliorum beneficiorum ab eo habitorum, & inhabilitas ad beneficia?

1. Respondendo primò: tamen non habet confirmationem (idem est de institutione, iuxta *Tamb. Lott.* cæterisque AA. illos supra citatos) missenda se administrationi cassata electione ipso iure,

jure, vel per sententiam, pro ut immisit se simpliciter vel colore quæsit, vacet eo ipso beneficium, ad quod electus fuit talis, ut prius, ac quasi nulla facta fuisset electio aut presentatio, illudque juxta Tamb. *loc. cit. num. 14.* & Lott. *l. 2. q. 1. n. 15.* impetrari possit vacans ut prius, nulla etiam facta mentione intrusionis in specie; cum sufficiat clausula: *Amote*, (quod iam intelligendum: non eligentibus de novo Electoribus, vel Patrono per sententiam, cum non statim, ut dicitur postea, hoc ipso per talem electi ingestionem in administrationem tollatur quoque illis ius eligendi & presentandi) non tamen in poenam dictæ administrationis inducitur privatio reliquorum beneficiorum ab eo prius habitorum; cum neque verba, neque ratio dictæ decretalis *avaritia*, vel etiam *c. qualiter*, hoc inferant. Lott. *loc. cit. q. 13. num. 16.* Tamb. *n. 15.* testantes, sic resolutum à Rotæ *Matusef. Canonice. 14. Martii 1603.*

2. Respondet secundò, redditam tamen talem, qui in dictam decretalem commisit, in poenam hujus delicti non solum intelligibilem ad eandem Prælatum, sed & ad alias Prælatas, vel beneficia, sive in eadem, sive in diversis essent Ecclesia, tenent Azor. *p. 1. l. 3. c. 17. q. 14.* Lott. *loc. cit. q. 13. n. 17.* Tamb. *loc. cit. n. 15.* citantes Pet. de Bullio *in de elect. p. 2. c. 2. n. 1.* Menoch. *de arb. cas. 405. n. 2. C. 3.* Verum tamen Pirh. *ad de elect. p. 2. n. 1.* Palf. *l. c. n. 18.* cum Abb. *in c. qualiter. n. 8.* etiam admittant hanc ad ea intelligibilitatem, cum tamen tradant non omni seu infirmi, (intellige immediate) ratione illius administrationis infirmæ; adeoque nec vi *c. qualiter*, aut *c. avaritia*, sed ratione cassationis electionis, dum vi *c. super eo, de elect. tepe* semel ob vitium sui ab omni electione, ne cuius semel reclusa electio ob vitium electi, redditur incipibilis per alias electiones, sen ad nullam amplius Prælatam per electionem promovendi potest. Quin &, si Papa, ut Pirh. *loc. cit.* ex Abb. *loc. cit. n. ult.* talem semel tepe tunc promovet ad Prælatum, ignorat vitium in electione, invalida erit promotio, quia suscepta, nisi promotus vitium intrusionis expellat.

Quæstio 437. An & qualiter legitime electus, qui ex potentia Principis secularis ingressus se administrationi ante confirmationem, incurrat dictam poenam privationis juris quæsit per electionem, aut etiam aliam illam intelligibilitatis?

1. Respondet primò, talem incurtere dictam poenam vi *cap. qualiter*, vel *avaritia*, ipso jure vel per sententiam, prout administravit simpliciter, vel sub nomine economi, similiter titulo ministrandi, vel etiam sub hoc ipso pretextu, nempe in vim procurator seu a dñibz potentie secularis, dubium vix esse potest.

2. Respondet secundò, incurri quoque à tali intelligibilitatem illam, non tamen ratione puræ illius administrationis, seu dictarum decretalium, sed propter abusum secularis potestatis vi *cap. quæsit, de elect. cense* Abb. *loc. cit.* apud Palf. *loc. cit. n. 18.* qui tamen ipse dicit, ne quidem illud undequaque verum esse, eo quod inhabilitas lata in *c. quæsit*, respiciat solum illos, qui consensum electioni de se factæ per abusum secularis potestatis, quique non simpliciter reddantur inhabiles, sed ad dignitates, non verò is Canon eos afficit hæc poenâ, qui, ubi sunt legitime electi, per abusum secularis potestatis, se ingerunt in administrationem Prælatæ, ad quam electi sunt, cum poenâ non sint extendendæ à casu ad casum.

Quæstio 438. An & qualiter confirmati, necdum obtentis literis confirmationis, possint administrare?

1. Respondet primò: Episcopi & alii Prælati superiores, nec non Abbates, Priores & ceteri monasteriorum regimina exercentes, quocunque P. Læwen. *Fors. Benef. Tom. 12.*

nomine censeantur, qui apud Sedem Apostolicam promovuntur, aut confirmationem, consecrationem, vel benedictionem recipiunt, nullatenus absque obtentis ab eadem Sede Apostolica hujusmodi eorum promotionum, confirmationum, consecrationum, vel benedictionum literis, usque Capitulo vel Conventui ostentis ac presentatis, administrationem suscipere, aut tanquam Prælati Ecclesiæ se impingunt; sic enim expressè statuit Bonifac. VIII. in *Extravag. inquisita. de elect. inter communes*, Pirh. *ad de elect. n. 293.* Palf. *de elect. c. 33. n. 21.* citans Palf. *de resign. l. 8. q. 3. n. 33.* Azor. *p. 2. l. 7. c. 1. q. 2.* & plures alios.

2. Ratio hujus Constitutionis est, quod, sicut scripserunt, licet & Bullæ, continentes concessionem gratiæ seu privilegii, non sint de substantia acquisitionis beneficii, vel confirmationis, vel gratiæ obtentæ à Papa, (etiam hic non concedat gratias verbo, sed scripto. Felin. *con. 6. n. 1.* apud Palf. *n. 27.*) vel Prælatum superiorem. Palf. *loc. cit. n. 27.* Pirh. *l. c.* Tamb. *de jure Abb. tom. 1. d. 16. q. 2. n. 1.* citans Niv. *con. 1. de privileg. n. 1.* Rodriq. *qq. regul. tom. 1. q. 7. n. 5.* Abb. *in c. nostra, de resign. n. 11.* Gonz. *gl. 12. n. 45.* Sanchez. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 2.* & plures alios: Et gratia Papæ non per literas, sed per signaturam gratiæ registratam esse: nullatenus perficitur, ut dictum super alias. Et hinc, si Papa solo verbo aliquem pronuntiet Episcopum, Prælatum, Abbatem, &c. vel electionem ejus, aut aliam provisionem approbet, in illis o, etiam sine literis nondum formatis vel expeditis, sit verus Episcopus, Prælatas, Abbas, Felin. *l. c.* Tamb. *l. c. n. 2.* Autem in foro exteriori, ut talem se habere non potest, adeundo administrationem, neque ut talis recipiendus, cum gratia sine literis probari nequeat, Pirh. *loc. cit.* Tamb. *n. 3.* citans AA. *in rubric. de consuet. & ibi. Felin. n. 1.* Bald. *in l. humanum. c. de LL. Bellam. de res. 746.* Sarn. &c. ne quidem per testes, ut Pirh. citans Abb. *in c. nra, de elect. n. 4.* & *in c. qualiter. n. 1.* Adeoque licet sint de substantia probationis gratiæ, nihilominus ad hoc, ut his, quorum interest, nota sit gratia, Palf. *loc. cit.* (quod ipsum tamen limitandum aliquantulum, prout mox immutatur) dicitur jura que intelligendum illud: quod supplicatio perferri ius expeditio- nis literarum, & quod sola non sufficiat: nempe quod illud procedat quoad iustificacionem & canonicacionem gratiæ, ut dictum aliis. Rationem quoque dictæ *Extrav.* dicit Pirh. ex tenore esse, ut promitti citius literas Papales ex Curia procedunt, de quibus illis non curarent. Unde jam declaratis Episcopis per Papam in Constitutio, ut moris est, certissimum habens de hæc sua promotione tantum, adhuc tamen administrare nequit sine acceptis & exhibitis sue promotionis literis. Pirh. *loc. cit.* citans Abb. *in c. qualiter, de elect. n. 1.* Sic quoque Prælatas, sciens certò literas sue promotionis, confirmationis, &c. expeditas, & ad se transmissas, adhuc ante eas acceptas, & Capitulo vel Conventui presentatas administrare nequit. Palf. *loc. cit.*

3. Quin & respectu recipientium talem ita necessaria est ista literarum exhibitio, ut nulla ex parte eorum ostendi possit excusatio, pretextu certæ notitiæ de promotione talis aliunde habitz. Lott. *l. 3. q. 19. n. 6.* citans Felin. *in c. eam re, de resign. n. 3.* eo quod cum lex certam exigat formatam probationem, (ut dicta *Extrav.* pro forma probationis in ordine ad receptionem talis ad administrationem exigat exhibitionem literarum, que proinde alter impleri non potest, quam per eam exhibitionem. Lott. *loc. cit. n. 5.* citans Vital. *in Clement. 1. de jurep. n. 30.*) non admittitur suppletio ex notitia aliunde, seu alter comparata. Lott. *n. 7.* citans Felin. *in c. eam re, de resign. n. 17. de resign.*

4. Limitatur responsio & dicta *Extrav.* primò, ut locum non habeat in Commentario ad tempus, quia loquitur tantum de titulari. Palf. *loc. cit. n. 21.* citans Palf. *de resign. l. 7. q. 21. n. 20.* Barbos. *ad c. Extrav. n. 4.*

5. Limitatur secundò, ut non extendatur ad

Cardinales; sed hi administrare possunt, & jurisdictionem exercere ante expeditionem litterarum Apostolicarum. Puh. n. 294. *in fine*. Pall. l. cit. n. 23. citans Gonz. gl. 24. n. 7. Scilicet de benef. p. 2. q. 3. n. 48. Barboz. de off. Episc. alleg. 111. n. 35. Dian. p. 3. tom. 2. resol. 47. Rationem etiam addit Pall. eod quod illis deficiat ratio citata Extrav. quae fuit tollere abusu aliquorum Praetorum, qui volebant sibi licet super provisionibus sine literis, & sub auctoritate more malo concubebant Collegia ad se recipiendum; quod de S. R. E. Cardinalibus praesumitur iniqui.

6. Limitatur tertiò à Gl. in cur. Extrav. v. non praesumant, quam citat & sequitur Pith. cit. nom. 294. quamque apud eundem esse conformem aequari, & temperate rigorem patris, dicit Fagn. in c. ubi de elect. n. 21. & seq. quamvis ipse contrarium teneat n. 11. itea Extrav. non habet locum, si Episcopus promotus, vel consecratus, aut consecratus in Curia, litteras Papales desuper obtinere non possit, v. g. propter olium Papae; tum enim non teneatur longo tempore in Curia manere, sed possit inde discedere, & interim res de iura sine Ecclesia administrare, etiam literis non expeditis, eod quod in illa Extrav. damnetur temeraria praesumptio recedendum à Curia, & administrantium sine dictis literis; qualis praesumptio temeraria non est in tali casu necessitatis; cum, qui non nisi necessitate compulsi agit, non dicatur praesumere; & necessitas in quolibet dispositione intelligitur excepta, juxta c. licet. de pun. & remiss. Et necessitas facit licitum, quod alias est illicitum, juxta c. quoniam. t. q. 7. s. 1. de ferus. &c. Ad hac talis pronuntiatus vel confirmatus, etiam ante Bullas, si verus Praetor, & plenius jus habeat, ideo non debeat rigide exigi, ut provisio seu promissio Episcopi in Curia probetur per litteras, si vero ob necessitatem tenor gratiae Apostolicae probari possit per testes, si litterae sint perditae, ut Felio. in rub. de consil. n. 6.

Quaestio 439. Quae poene sint statute in committentes contra hanc Extravag.

1. Respondeo primò: statui, ut quicquid tales circa hanc administrationem egerint, irritum sit. Secundo: ut interim nihil ex Ecclesiarum vel Monasteriorum provenientibus percipere possint. Ita dicta Extravag. §. quid si farlat. Tertiò: ut Capitula Ecclesiarum Cathedralium, vel aliarum secularium, & Conventus Ecclesiarum Regularium, & aliquicunque ipsos abque huiusmodi literis Sedis Apostolicae recipiant, vel eis obediunt, tandem sunt à beneficiorum suorum perceptione suspensi, donec à Sede Apostolica gratiam relaxationis obtineant. Ita illa Extravag. §. Capientia verò. Porro haec poene, nempe ut proveniunt interim non faciant suos, & quicquid ab his gestum, non subsistat, extenduntur ad Episcopos aliisque Praetatos administrantes non praesilio solius fidelitatis iuramento. ibid. §. similiter. Item ad Episcopos, qui apud eandem Sedem Pallium accipere debent, & ab ea discedunt non obtinentes literas traditionis Pallii, vel non praesilio solito fidelitatis iuramento. Eadem Extravag. §. fin. Pith. n. 293.

2. Limitatur responsio seu Extravag. dicta quoad has poenas primò: ut ab aliis poenis incurrendis excusetur causa quaelibet, etiam injusta & farosa, modò dolo non excludat, eod quod ad has poenas incurrendas requiratur praesumptio & dolus; quod indicatur illis Extravag. verbis: Administrationem admittente non praesumant. Pall. n. 21. citans Barboz. ad c. avaritia. n. 4. & l. 1. juris Ecclesiastici. c. 19. n. 247. ubi tamen in non agit de poenis statuis per hanc Extravag. administrantibus post confirmationem quidem, sed sine literis; sed de poenis statuis in c. qualiter. & c. avaritia. administrantibus ante confirmationem. Verumtamen in utroque par videtur ratio; cum tam in his, quam illis incurrendis Papa requirit temeritatem & praesumptionem.

3. Limitatur secundò: ut poenae illae latae tam contra ipsos Praetatos miscentes se administrationi, quam Capitula eos recipientes sine literis, non videantur obligare in conscientia ante sententiam declaratoriam, ut doceri aui Pall. loc. cit. à Nav. in c. accepta. de rescript. apud Jo. n. 35. Jo. Valer. de differe. attritusque fore. v. obediencia. diff. 4. Barboz. ad cur. Extravag. inquit. n. 3. Sic etiam Pith. cit. n. 294. ubi, hunc Extravag. poenas non incurrit ab eo in foro conscientiae, qui, collatione sibi facta, ante receptas litteras bonà fide administravit quaedam negotia Ecclesiae, pro quo citat Nav. ubi ante.

4. Illud quoque notandum circa poenam suspensionis latae contra Capitula recipiendia tales, quod ea juxta Suae. intelligatur de solis beneficiis, quae capitulariter possident; à Passerino verò, citante pro hoc Bonacin. de cens. d. 3. q. 11. p. 10. de beneficiis singulorum, ita in suspendantur singuli à propriis beneficiis, cum suspendantur, quicunque Praetatos sine literis Apostolicis venientes recipiunt.

Quaestio 440. An & quid quoad hoc punctum non administrandi ante litteras constitutum sit circa Regulares?

1. Respondeo: dum Regulares aliqui ad elidendum Regularium Cancellar. in qua Papa sibi reservat omnia vacuum monasteria valorem annum 100. florenorum aureorum excedentia, quomodocunque vacantia; & quoad ea, quibus ex speciali gratia permittitur electionem, sibi in specie confirmationem reservavit: quarebant se indifferenter eligi, & electionem per Regulares Superiores suos, aut per Ordinarium locorum confirmari, hisque confirmationibus fecit intrudere in ea monasteria aliosque dignitatibus regularibus; ad occurrendum huius fraudibus, statuit Pius IV. anno 1564. Constituit. sua in Bullario 36. praeter iritationem ipsarum electionum & confirmationum, & privationem fructuum, ut regimini & administrationi monasterii aliove dignitatis Conventualis, ad quod vel ad quam electi in spiritualibus, antequam rite celebrata electione à Sede Apostolica confirmata, & licet desuper expeditur per se vel per alium, in totum vel in parte, quovis colore immisceat, aut ad illud vel illam se recipi facere, vel alias se pro ejus Praetato gerere praesumentes jure, si quod illis ad monasteria vel eorum regimina ac alias Conventuales dignitates per electionem quaelibet, eo ipso sint privati, & deinceps intelligibiles, ipsaque monasteria ac dignitates ab eadem Sede impetrari possint; qui vero limites electiones confirmare praesumpserint, eo ipso etiam, si sint Superiores Ordinum, suis dignitatibus sine privati; si autem sint Ordinarii locorum, etiam si Archi. Episcopali & majore praecellant dignitate, ingressu Ecclesiae interditi, & ab Ecclesiarum suarum regimine sint suspensi. Itaque sonant verba dictae Constitut. ut videre est apud Lott. l. 3. q. 17. n. 317.

2. Circa hanc Constitutionem advertenda sequentia: primò, eam non esse restrictam ad casum coloris quaelibet, de quo c. avaritia. nec ad casum regiminis aut administrationis cum effectus suspensae, hoc est, ad quali perceptione fructuum, sive temporalium, sive spiritualium; sed extendi etiam ad casum simplicis occupationis de facto, non tamen ad casum confirmationem obtentam, sed etiam post eam obtentam à Sede Apostolica, sed nondum expeditis literis; ad quod postscriptum se non extendit c. avaritia. Item non tantum ad eos, qui se ingesserint, sed etiam ad eos, qui vel id praesumpserint, aut alias se gesserint pro Praetato, (hoc est, ut Lott. se nominant tales, eum gerere se pro aliquo non tam facti, quam amici, ut ideo in simplici asseratione verisuntur) Lott. loc. cit. n. 318. 319. Secundo, quod poena illa inhabilitatis, quae in cur. c. avaritia. non exprimit, sed ad firmum interpretative ex quadam necessaria consequentia inducitur, indicatur per hanc Constitutionem expressè, adeoque magis censetur afficere. Lott. n. 320. & 321. Tertiò, ratio nihilominus in hac

expressione agi cum regulari, quam cum cæteris agas ille text. *avaritia*; cum hæc inhabilitas in hac Constitutio. Pii IV. restringatur ad locum, cum dicatur: *Ac deinceps ibi inhabilitas esse*; in cap. autem *avaritia*. reddantur ineligibiles indecimonis. Lott. n. 322. C. 323.

Questio 441. An Prælati, qui non providentur aut confirmantur per Sedem Apostolicam, sed ab inferioribus Prælati, confirmati vel instituti, ante tamen obtentas confirmationis sue aut institutionis literas accipere possint possessionem, & ingerere se administrationi?

1. Respondeo primum: in iis quidem locum non habere dictam *Extrav. injuncta*; cum hæc Constitutio sit penalis, adeoque non extendenda ad casus non expressos. Pass. cit. c. 33. n. 24. juxta Gl. in est. *Extrav. v. non presumant*. adeoque, ut idem Pass. locum quoque non habet in beneficiis, (intellige, quorum de cætero provisio, vel institutio, vel confirmatio accepta in Curia per Papam) quæ non sunt dignitas, nec habent administrationem jurisdictionis; cum necesse in illa *Extrav.* sit expressa. Verumtamen

2. Respondeo secundum: etiam independentes à dicta *Extrav.* & generaliter loquendo; adeoque etiam confirmati, instituti ab inferiore, quam Papa, ante obtentas & nitenas literas suæ confirmationis, institutionis, autemque provisionis sunt administrare valide ac imponere quietem, sed non ordinare, quiete ac securè prælatum, ad quam per electionem confirmati, aut per institutionem promoti sunt. Pass. loc. cit. n. 25.

3. Primum imponit: quia in iis locum non habet Decretales *qualiter*. & *avaritia*. utpote per quas imponitur poena non nisi administrantibus ante confirmationem; neque etiam *Extrav. injuncta*. ut dictum. Dein etiam valide, quia per confirmationem, institutionem datam electo iustitiam in re, seu dominium in prælatum vel beneficio, & facultas, imò & exercitium administrationis, ut Abb. in c. *nostrum*. n. 2. Felin. in c. *Dei de simon.* Franc. in c. *quævis sit*. de elect. in 6. v. *electus*. Oldr. conf. 146. n. 4. Blax. in decret. elect. p. 1. c. 8. Barbof. in c. *transmissam*. de elect. n. 2. Cæ. quos citat & sequitur Pass. loc. cit. Item Lott. l. 1. q. 17. n. 7. ubi: confirmatione obtentâ, assequitur confirmatus plenam administrationem omnium pertinentiam ad jurisdictionem; adeoque statim vi confirmationis, etiam sine literis, & ante apprehensam possessionem corporalem valide administrat. Pass. loc. cit. citans pro hoc Abb. in c. *transmissam*. n. 3. & Barbof. n. 2. Müll. in repertor. v. *possessio*. Reduff. de pres. poss. n. 243. Garc. p. 4. c. 1. n. 7. ubi non adest ius positivum, dominium illud vinculum, & exercitium impediens & irritans, uti facit eis. *Extrav. injuncta*. respectu confirmatorum à Papa. Unde jam etiam beneficiatus vel Prælati vi confirmationis habens jam titulum Canonicum, propriâ auctoritate sine alia facultate valide & imponere accipit possessionem beneficii vel Prælatuæ. Pass. ibid. citans Abb. ubi ante. Barbof. ubi ante. n. 3. Ripam in c. *sepi de resus. fol. num. 69.* Garc. ubi ante. n. 6. Mandos. Menoch. &c.

4. Secundo: non tamen ordinare, quiete & securè; (multa enim sunt valide & imponere, quæ tamen non sunt quiete & sine oppositione, sed impedimur, ne fiant, vel facta vocantur in dubium; & sic etiam consistunt: esse dominium rei, & tamen indigere ope iudicis, ut mittatur in possessionem illius, ut patet in legatario, qui à tempore aditæ hæreditatis dominium acquirit legatari, & tamen convinctus remediis possessionis, si propriâ auctoritate accipiat possessionem. Pass. n. 26.) quia, ut quiete ac pacifice administraret, requiruntur tria: nempe literæ continentis promotionem, facultas acquirere illam possessionem,

& missio in possessionem. Pass. loc. cit. Imprimis enim literæ hæc, ut dictum, sunt de substantia provisionis gratiæ, in ordine, & nota sui gratiæ, v. g. in præsentis confirmatio electionis, quorum interest; cum aliis Ecclesiæ non teneatur credere assertum electionis suæ confirmationem; sed potest illi resistere, & impedire, ne admittitur Prælatum vel beneficiatum. Pass. n. 27. Atque ita jam, si confirmatus ab inferiore confirmatore ante obtentas literas sine contradictione administrat, administrat valide; & si Collegium vel Convencus cum in Prælatum recipiat, recipit valide; verum, si contra eum insingat oppositio & litis, non erit in sua administratione & possessione quietus, donec probet suam confirmationem per literas. Hinc per se & universaliter loquendo, literæ hæc sunt necessariæ ad hoc, ut promoveat seu confirmatus quiete, ac pacifice, & securè administrat.

Questio 442. An confirmatus sine accepta possessione beneficii vel Prælatuæ possit administrare? Et an dictam possessionem accipere possit literis nondum expeditis, aut ostensis?

1. Respondeo ad primum: (quod commune est confirmato cum instituto vel aliter provisio) sine possessione legitimè accepta non possit confirmationem administrationem suscipere, ait Pass. de elect. c. 33. n. 25. ubi etiam ex Archid. in c. *avaritia*. de elect. & in c. *eum qui de prob.* quod etiam antiquitus dicebatur, non posse confirmatum administrare, nisi secum installatione, seu investitura, seu missione in possessionem. Neque tamen libi contradicit idem Pass. dum paulo post subiungit: confirmatus ex vi confirmationis sine literis, & ante apprehensionem possessionis corporalis valide & imponere administrat. Unde etiam Garc. p. 4. c. 1. n. 7. dicit, cum, qui obinevit beneficium, cui annexum ius patronatus, ante adeptam possessionem beneficii posse prælatum; & dum hujus à se dicti rationem dat in fine n. 25. dicendo: qui enim obtinet Prælatum vel beneficium, statim sine apprehensione aliqui vi confirmationis obtinet ius & dominium in beneficio: non, inquam, hæc scribendo libi contradicit; Nam ut ex ipsiusmet verbis patet, restringit id tantum ad validam & imponem administrationem; ita tamen, ut vellet eum non posse adhuc administrare quiete & securè ante acceptam possessionem.

2. De cætero, posse spectato iure communi electum confirmatum vel aliter institutum ante solennem installationem & corporalem introductionem in possessionem statim administrare jura ac bona Ecclesiæ, tam in spiritualibus, quam temporalibus, habet communis. Lott. l. 1. q. 27. n. 23. Item Garc. p. 4. c. 4. num. 244. & 250. Innoc. in c. *transmissam*. de elect. n. 1. Jo. Andr. n. 6. Abb. n. 1. quos citat & sequitur Pirh. ad tit. de elect. n. 340. Idemque Argemontio c. *nostrum*. c. *qualiter*. c. *nobis*. de elect. Quippe qui totus videtur requirere solam confirmationem ad administrandum; *Extravag.* verbo *injuncta*. de prob. inter comm. & Constit. Pii III. de qua paulo post, præter confirmationem non nisi literas Apostolicas quasdam beneficia, de quibus qui provisus à Sede Apostolica. Argumento etiam illud est, quod post provisionem vel confirmationem, & literis desuper expeditis, etiam ante occupatam possessionem, censetur Sedes non amplius vacare, & Capitulum nequeat amplius jurisdictionem exercere. Pirh. loc. cit. citans Garc. ubi ante. n. 245. Huc etiam spectat, quod, ut dicendum paulo post, in iuribus in corporibus pro eorum exercitio sufficit habere ius circa facti possessionem. Limitando nihilominus hæc fecundam dicen. q. seq. & testando ad illud, quod dictum: *Speciato iure communi*.

3. Respondeo ad secundum: verum non olim sub poena privationis beneficii accipere possessionem beneficiorum, de quibus à Papa provisus, etiam

etiam ea consistorialia non sunt, licet non expeditis, ait *Loet. l. 9. g. 19. n. 3.* citans *Felin. in c. conuenerunt de accusat. n. 3.* Similiter in *constitutione Julii III.* que est illius 34. quinquae ad finem rectat *Loet. loc. cit. n. 1.* prohibetur non solum electi & promoti ad consistorialia, sed etiam omnes alii prouti Apostolici de quibusque beneficiis, eorum possessionem apprehendere ante expeditionem litterarum, sub pena privationis ipsius iure; & quia & penae statim in *Extrav. innotuit*, contra recipientes illos sine ostensis licentia ad administrationem; cum prius hae penae privationis ipso iure respectu tantum consistorialium beneficiorum indulta fuisset, & respectu non consistorialium solum penae privationis ferenda. *Loet. loc. cit. n. 17.* qui etiam *n. 18.* addit rationem ampliatam illius penae respectu adentium sine literis beneficiorum solum non consistorialium possessionem. Sic itaque ad incurrendam hanc penam privationis non solum beneficii, ad quod quis promotus per Sedem Apostolicam, sed & aliorum jam prius habitorum requiritur factum ipsam apprehensionem, & non solum, electum, confirmatum, seu aliter paratum per Sedem Apostolicam autem adeptam possessionem se gestisse per tali, cum id ad contemptum non concludat: veluti si beneficia ad suam collationem spectantia contulisset, quod ei est permittum, & quo non extendit *Extrav. innotuit*, cum in iuribus inopertatibus per eorum exercitio sufficiat habere per citra facti possessionem; ut patet etiam in patronatu hereditario, ubi patronus iuxta *Roch. de iurisp. v. q. 10. n. 26.* Rebuffi in *pr. de finem in resig. a n. 27.* cum communis, valide praesentat, etiam antequam sit commissus, valide praesentat, etiam antequam sit commissus in hereditatem. *Loet. cit. g. 19. d. n. 28.*

4. Quod minus verò censetur actum contra dictam Consuetudinem, & penae ipsiorem incursae, non obstat nullas semper vel acceptae possessionis; quippe lex contemptum considerat, quoniam in simplici facto consistit, cuius proinde consideratio militat apud in actu nullam ac valde. *Loet. loc. cit. n. 31.* qui etiam id limitat ad finem *n. 32.* hisce verbis: ut neque stante nullitate huiusmodi non incurritur pena privationis quodque aliorum beneficiorum ab eo obtentorum, ut *Vitall. de iur. g. 1. n. 2. & 3. p. 3.* & *Rota in Ferdinandi paroch. 23. Julii, 1716.* Uti nec obstat, quod minus dictae penae incurrebant, poenitentia & abstinentia ab inferiori ingestione; cum, ut *GL in Clem. c. 5. qua vers. vers. ipso facto de statu Monach.* Consummato delicto intermissa sit poenitentia pro evitanda pena ipso iure inflata. *Loet. n. 32.* Neque evitabitur transgressio huius Constitutionis de incurritur poenitentiam, quod provisum à Papa praetermissa expeditione litterarum praeterito multiplicandi titulum, procurat sibi providere de eodem beneficio ab inferiore, (dum is quoque de eodem providere potest) & cum tali provisione ingreditur possessionem, cum videatur sic potius quatuor color pro eludenda huius Constitutionis dispositione, quam adhibendum suum consilium pro multiplicando titulo, (et si de casero etiam titulus Apostolicus, etiam validus, multiplicabitur sit ex provisione facta ab inferiore. *Loet. loc. cit. n. 43.*) cum easant necessitate huius multiplicationis, hanc dicatur nimia cautela, ex qua magis fraud & dolus colligitur. *Loet. n. 40. & 41.* Qualiter verò etiam multiplicando titulum ex alia quidem Papae provisione committi possit in dictam constitutionem, & incurrere eius poenam, ostendit *Loet. n. 52.* Illud etiam ex eodem *Loet. d. n. 33.* notandum, cum, qui imperat ex hoc capite vacans beneficium, debere probare non expeditionem litterarum tempore sumptae possessionis, quod ait esse difficile, eo quod quandoque exhibetur litterae, praefumatur expeditio facta in tempore, tum pro evitando delicto, tum quia inter alia illud est possessionis commodum. Cautelam quoque addit *Loet. n. 35.* qui ut posset reus, ne ex productione litterarum prodatur, illas esse expeditas post sumptam possessionem. Iusticiariis verò semel imperatore ex hoc capite, internum non solum delictum beneficio regularum de annali & uisuali; sed

nec excusari posse ex non otio, stante decreto irritae contentio in illa Consuetudine, aut ignorantia, utpote nimis exactis, ait *Loet. num. 57. & 58.* Uti nec ullam praetendi posse dictae Constitutionis ignorantiam, cum sit in iuridici observantia, *cit. n. 60.*

5. Respondeo ad secundum secundo: loquendo de aliis provisiis vel confirmatis, non per Sedem Apostolicam, sed ab aliis inferioribus, possunt hic capere possessionem sine literis provisionibus. *Loet. cit. g. 19. n. 26.* ubi ait, quod dicta Constitutio Julii nullo modo locum sibi vindicare possit in aliis, quoniam in provisiis Apostolicis, utpote in quibus suis militare pollicitatio illa consensum praecipit de expediendis litteris, cum in inferioribus non cadat illa necessitas litterarum. Idem de iisdem provisiis, etiam mens distinctio aliquam, nempe possessionis capae valide & impune, & possessionis capae quiete & pacifice, tradit *Pasch. d. c. 33. de elect. sub n. 25. an.* quod beneficium vel praebatum vi condemnationis suae, utpote iam habens titulum Canonicum, propriam auctoritatem sine alia facultate, valide & impune accipere potest possessionem beneficii vel praebati, citiusque potest hoc quam prius, iuxta dicenda à nobis in *fine huius par. ubi de capiendis possessione; quod autem subintellegat, etiam sine dictis litteris, suis ex eo liquet, quod hoc exemplo de possessione capiendi confirmetur, quod dixerat, posse confirmatum sine litteris impune & valide administrare, diciturque *n. 19.* expensis litteris confirmationem continentibus per se nulla licentia est necessaria pro capiendis possessione corporali, etiam quiete & pacifice, per quod quoque indicat, quod antequam litterae non capiatur possessionem quiete & pacifice.*

6. Sic etiam, si quis auctoritate legitima Ordinarii provisiis, & datus in possessionem, dein obtinuerit novam provisionem à Papa, posse eum sine litteris Apostolicis accipere vel constituere possessionem, eo quod in tali non possit deprehendi aliud delictum, quoniam simplicis negligentiae, ex qua necessarii non inferatur ad contemptum, propter contemptum est crimen distinctum à simplici negligentia, cuius potest esse, & non esse causa, tradit *Loet. cit. g. 19. n. 35.* Quoniam, si praesentatus à patrono, declinat auctoritate Ordinarii, qui posset illum instigare, curaret se institui à Papa, adhuc non intravit hanc Constitutionem Julii III. eo quod deficiat eius ratio, quae fundatur in supposito meritis gratiae, cuiusmodi non est in iuribus, quae potius est de iustitia, tradit *Loet. n. 47.* Unde etiam *n. 50. ait,* considerandum propter hoc in hoc puncto semper, an praesentatus egerat gratia Apostolica, nec ne, quae ipsa videtur applicari posse electo, qui, etsi ab inferiore Confirmatione confirmari possit, recurrit tamen ad Papam sine necessitate, & ab eo confirmationem accipit.

7. Porro haec intelligenda, ubi in beneficium vacat, ut alius nullus sit actus in possessione illius, illudque admissum; in hoc enim casu si posset non potest propria auctoritate, nec licet nec valide ipsam possessionem suam adeoq; opus ministerio & officio iudicis ad adipiscendam possessionem. *Pet. n. 341. Loet. l. 1. g. 27. n. 26. Pasch. m. 31. iuxta dicta à nobis aliis.*

8. Quod si tamen etiam ad executionem huius possessionis requiritur aliqua conditio, (ut in *Extrav. illa innotuit*, requiritur, ut confirmatus praestet iuramentum fidelitatis & obedientiae) non potest accipere corporalem possessionem, nisi impleat illam conditionem, & ut possessionem pacifice sumat, sufficit exhibere litteras authenticas, in quibus constat de illa conditione impleta. *Pasch. m. 19.* Quin &, licet per se loquendo, etiam ad capiendam possessionem pacifice confirmatus obtinens confirmationis suae litteras non egerat ministerio Iudicis, sui alterius Officialis pro missione in possessionem; si tamen talis esset consuetudo, vel leges speciales de non adenda possessione auctoritate propria, vel etiam non admittitur valide aut licite sine praevia installatione solenni, hae leges & consuetudines observanda erunt. *Pasch. n. 30. Loet. l. 1. g. 27. d. n. 35.* Quomodo etiam si in ipsis litteris confirmationis, institutionis, &c.

daretur Index executionis, qui confirmatum vel institutum mittit in possessionem, haec littera servanda, & non accipienda possessio penitus anathematizata, sed confirmatus institutus manens in possessionem à Iudice ad id praestandum delegato. *Pall. n. 32.* quem vide ibidem pluribus de hac missione in possessionem per delegatum, ut & *Gate. p. 4. c. 2. à n. 17.* uti & dicenda à nobis infra, ubi de possessione.

Quaestio 443. An & qualiter administrare possit Episcopus post obtentam confirmationis suae litteras ante consecrationem?

1. Respondeo primò: Episcopus confirmatus, obtentis litteris confirmationis suae, potest ea omnia exercere, quae sunt jurisdictionis Episcopalis, non verò ea, quae sunt Ordinis Episcopalis, seu consecrationem, sive iure Divino, sive Ecclesiastico requirunt. *Pall. de elect. c. 23. n. 3. Pith. ad us. de elect. n. 338.* cum communi iuxta *c. inter corporalia. de translat. Episc. & c. transmissum de elect. & ibi DD.* Per consecrationem enim Canonicam electus acquirit ius in re, & perfectam quasi dominium in praetura, contrahit conjugium cum Ecclesia quasi solum, quod per electionem institutum erat; & hinc conceditur ei plena administratio & potestas exercendi omnia, quae sunt jurisdictionis Episcopalis, & non requirunt Ordinem seu characterem Episcopalem: hoc verò conjugium spirituale per consecrationem veluti consummatur. *Pith. loc. cit. iuxta c. 2. & ult. de translat. Episc. & Gl. in c. transmissum, de elect. v. de talibus. & Abb. ibid. n. 3.* Unde, quod ait Gl. in *c. transmissum*, eatenus Ecclesiam adhuc videri viduam, quatenus Episcopus seu sponsus illius necdum est consecratus, intelligendum est respectu eorum, quae sunt Ordinis. *Lors. l. 1. q. 27. n. 10. ex Host. in c. de multis. de prob. n. 3.* Unde jam

2. Respondeo ad primum secundò: potest Episcopus ante consecrationem excommunicare, aliasque censuras infligere, & ab eisdem absolvere, etiam si ne quidem sacerdos sit, siquidem ius jurisdictionis; non Ordinis est Episcopalis; dum etiam Praetori, non Episcopi, nec Sacerdotis habentes jurisdictionem Ecclesiasticam, id possunt; eademque est ratio in absolviendo, quae in ligando; et quae utrumque eiusdem potestatis, non tamen potest absolvere ab his in foro interno penitentiae. *Pith. l. cit. puncto n. 339. Pall. loc. cit.*

3. Item potest cognoscere & judicare per se causas Clericorum etiam criminales, etiam principales, & non solum incidentes propositas in iudicio. *Laym. in c. transmissum, n. 2. Pith. cit. n. 339.* citans Innoc. in *cu. c. n. 2. v. inquisimus*, contra quosdam apud Abb. in *c. 1. de translat. Episc. n. 9.* admittentes, id eum tantum posse, ubi tales causae incidenter proponuntur in iudicio. Ratio est: tum quod Episcopus etiam huiusmodi cognitionem criminalem delegare possit alicui non habenti characterem seu consecrationem Episcopalem: tum quia quilibet Index Ordinarius habet merum imperium (quale Episcopus habet in confirmatione, cum possit excommunicare, qui est actus meri imperii) potest cognoscere causas criminales. *Laym. Pith. l. cit. per verba autem illa c. transmissum: prater ea, quae maiori inquisitione de causis exigunt, & ministerium consecrationis desiderant: non tam expresse Papa has causas criminales, etiam inter alios numerat, quam eas solum inquisitionibus, quae ad realem, actualem & solemnem degradationem Clericorum spectant; quippe quae iuxta c. 2. de paroch. & Laym. Th. mor. l. 1. r. 5. p. 3. c. 5. n. 4.* Episcopalis consecrationis ministerium requirit. *Pith. loc. cit. Laym. cit. n. 2.* Parente ipso Abb. in *cu. c. 2. de paroch. in fine*, apud Pith. posse Episcopum confirmatum non consecratum de criminibus, quae non tendunt ad actualem degradationem, sed ad aliam penam, cognoscere. Quamvis alii velint, dicta verba *c. transmissum*, intelligenda procedere iuxta antiquos Canones, & morem Ec-

clesiae veteris, quando iuxta *c. si autem. & c. ult. 11. q. 7.* causae criminaliter Sacerdotum & diaconorum cognosci non poterant à solo Episcopo: sed tantum in Co-Episcoporum convocato Concilio, quos Episcopos convenientes pro maiore auctoritate conservanda oportebat esse consecratos. *Laym. & Pith. l. cit. cum, ut Pith. Episcopus electus & confirmatus ante consecrationem non vocetur simpliciter Episcopus, sed cum addito electus.*

4. Item potest Episcopus ante consecrationem punire, gratias & privilegia concedere, à vassallis praerogative recipere, beneficia conferre, (idem est de erigere) investire, praesentatos instituire, electos confirmare, jurisdictionem in foro externo (imò & interno, ut addit Laym. dando alteri potestatem absolvendis à peccatis, etiam ipse Episcopus Sacerdos non sit, quia haec delegatio non est Ordinis. *Pith. loc. cit. n. 334.*) delegare. *Pith. cit. n. 338.* Laym. in *cu. c. transmissum, n. 1.* citans Sanch. l. 7. mor. c. 32. n. 67. Suar. l. 4. de l. l. c. 4. n. 9. (ubi etiam cum D. Thom. in 4. d. 20. q. univ. a. 2. quaestione 2. addit, quod & indulgentias concedere possit, cum tamen indulgentiarum concessio videatur actus maxime spiritalis inter omnes, qui jurisdictionis sunt) & gl. communiter receptam in *cu. c. transmissum, v. talibus.*

5. Item potest Synodos celebrare, causas reservare, quae sunt consecrationis, aliis Episcopis committere, &c. *Pall. cit. n. 5. Pith. n. 334.* Quomodo modum dei Capitulum hodie vacante facultatem ordinandi seu Diocesis Clericos concedere potest.

6. His non obstantibus communi alibi illis regulis: Quod quis per se facere non potest, neque per alios possit, live quod alius suo non licet nominare, nec alius licet, regula juris 67. in 6. Nam istae regulae in iis solum locum habent, quae commissarii vel mandatare faciunt nomine alicui sine auctoritate continentis, talia enim committi vel demandari nequeunt, nisi committens ius habeat per se illa faciendi; cum nemo plus iuris in alterum transferre possit, quam ipse habeat. *regula 79. in 6.* Jam verò Ordines, ipsiusque etiam Ordinem Episcopatus conferre Episcopo Commissarii, non potest: Ordinis accepiat Episcopo committente non consecrato; sed consentit vi Ordinis & consecrationis suae. Et sic Episcopus ille committens non dat potestatem ordinandi, quam per se habet Commissarius talis ante mandatum & delegationem; sed tantum dat seu committit illi jurisdictionem in non subditos, quae necessaria est ad licitum exercitum ordinationis, & haec jurisdictio iis à non consecrato conferri potest. ita sic *Pith. n. 334.*

7. Contra non potest Ordinem, nec Sacramentum Confirmationis conferre, Christum consecrare, benedicere virgines, facta vasa, altaria & templa consecrare. *Pith. loc. cit. citans gl. ult. ante.* Quod autem addit, quod nequeat deponere & degradare Clericos, verum non est, si per deponere & degradare intelligat privare beneficiis & officiis, quia hoc est jurisdictionis; secus fortè, si intelligat actualem & solemnem degradationem, quae facta, Clericis tradatur potestati seculari.

Quaestio 444. An & quid speciale sit in hoc puncto circa Archi-Episcopos?

1. Respondeo primò in genere: Archi-Episcopus confirmatus, etiam consecratus, ante acceptum à Sede Apostolica pallium non omnia, quae ad Archi-Episcopum spectant, exercere potest, cum ante illud non obtineat Officiū Archi-Episcopalis plenitudinem. *c. nisi de altaris. & nisi pall. Laym. ibid. n. 1.*

2. Respondeo secundò magis in specie: quantum spectat ad actus jurisdictionis, actus majores exercere oegit ante acceptum pallium, v. g. convocare Concilium Provinciale. *Pith. loc. cit. n. 333.* Laym. loc. cit. iuxta *c. quod sent. de elect. 5. praeterea.* quod etiam spectat Provinciale visitare. *Pith. loc. cit. cum Gl. in cu. c. quod sent. v. sine pallio.* Secus est de aliis actibus inferioribus jurisdictionis; hos enim ante acceptum pallium potest exercere, v. g. causas cognoscere, dele-

delegare, Indices confirmare, committere potestatem ordinandi, vel etiam consecrandi Episcopos, argumento c. *fratraganeus*, de electione. Laym. loc. cit. Pith. n. 334.

3. Quantum spectat ad actum Ordinis Episcopalis, actus, qui inter Missarum solemniam, aut saltem cum Episcopalis benedictionem peraguntur, v.g. ordinare, Chresam conficere, consecrare Ecclesias, exercere nequit, prout expressum tenentur c. c. *quod ficit*, ubi quod talia facere videantur non tanquam simplex Episcopus, sed tanquam Archiepiscopus. Laym. loc. cit. Pith. n. 335. *in fine* n. 335. ubi etiam ait: similiter tunc non possit ante acceptum pallium conferre Sacramentum Confirmationis, benedicere Abbates & virginem. Actus vero Ordinis, quos soli tenentur Archiepiscopi facere solet, ut sunt: vasa sacra consecrare, corporalia vel camisia benedicere, ea licet exercere possit ante acceptum. Laym. loc. cit. Pith. n. 335. etiam Host. in *sum. de n. pallii* n. 1. Azot. p. 2. l. 3. c. 33. q. 5. Porro si Archiepiscopus consecratus ante acceptum pallium ea exerceat, quae illi prohibita, valide quidem exerceat, sed peccat contra Canones, puniaturque potest, vel a mortione ab Officio, vel alia maiore poena. Pith. cit. n. 25. citans Azot. ubi ant.

Quaestio 445. An & quae Abbates ante benedictionem administrare possint?

1. Respondet primò: potest Abbas post confirmationem ante benedictionem exercere ea omnia, quae ad jurisdictionem spectant. Pith. ad *ut. de elect.* n. 402. Tamb. de *pot. Abb. To. 1. d. 11. q. 1. n. 2.* prout c. *transmissum* de elect. Eademque quoad hoc ratio de Abbate confirmato non benedictio, quae de Episcopo confirmato nondum consecratus, nempe quod per confirmationem accipiat potestatem jurisdictionis & administrationis. AA. idem & *ut. Lot. l. 1. c. 27. n. 24.* Multoque magis haec ratio locum habet in Abbate, quoniam Episcopo, dum electus & confirmatus in Episcopum dici adhuc nequeat Episcopus, nisi consecratus, ut Zabarell. in c. *eam te. de rescript.* n. 1. cum nec dum intelligatur inter ipsum & Ecclesiam consensum mutuum spirituales; (nec & adhuc liberè resignare potest, & per acceptionem incompatabilis inducitur illa resignatio. Laym. loc. cit. n. 17. citans etiam Cardinal. in *Clem. gratia. de rescript.* n. 9. & *Præposit. ut. l. 1. d. 23. col. 5.*) sed solum dicitur electus, etiam confirmatus. Electus vero & confirmatus in Abbatem ille Abbas est & dicitur. Laym. loc. cit. n. 13. *in fine* n. 16. & 18. Tamb. loc. cit. q. 5. n. 1. ubi quod Abbates constituunt in suo munere, non per benedictionem, sed per electionem & confirmationem. Argumento c. 1. de *suppl. negl. præl.* & ubi communiter AA. citat pro hoc Jo. And. in c. *curat monasterium. de feus. & re judic.* n. 6. Felin. ibid. n. 1. Old. conf. 14. col. 2. (qui etiam dicit, de stylo trium Cancellariorum electum & confirmatum vocari Abbatem) Barbof. ad *ut. c. curat monast.* n. 6. contra Host. in c. *nam. de arat. & qualitat.* n. 7. Limitandum hoc ipsum ita, ut, dum benedictio hac vim habet confirmationis, (sui quandoque contingit, dum illa alia confirmatione precedente Episcopi sicut Abbates & Praepositos non confirmant, quam imperitio illis solennem hanc benedictionem) adcoque per eam confertur potestas jurisdictionis, ante eam administrare nec debent, nec possunt Abbates aut Praepositi electi. Pith. loc. cit. n. 402. *in fine*. citans Sylv. v. *Abbas* n. 4. & dicens, de hac confirmatione loqui in hoc. in c. 1. de *suppl. negl. Præl.* n. 1.

2. Respondet secundò: administrare tamen seu exercere, quae sunt Ordinis, (quales actus Ordinis dignitati Abbatis concessi sunt Ordines minores conferre, solenniter populo benedicere, vasa sacra & vestes benedicere, & alia Pontificalia exercere) non possit Abbatem ante benedictionem, ait Pith. loc. cit. prout c. *transmissum*. hoc ipsum tamen limitans ad loca, ubi consuetudo viget, ut Abbates possint

obtentam confirmationem benedicantur, eò quod ibi hanc potestatem Ordinis accipiant per benedictionem. Quod, si intelligit Pith. de non posse licet, & acceptione potestatis exercendi illos actus licet, verum est; si vero etiam intelligat de non posse valide, & de acceptione ipsius potestatis Ordinis, non subsistit, juxta mox dicenda.

3. Respondet tertio: non solum in locis, ubi ex recepta consuetudine Abbates non benedicuntur, sed & in aliis, ubi viget et confirmatio, seu absolute loquendo, Abbates non vel nondum benedicti omnia Officia Abbatis propria, etiam ea, quae sunt Ordinis, statim post confirmationem acceptam, expediri & exhiberi, ubi opus est, licet in confirmationis, administrare possunt valide; (quoniam & in locis, ubi non solent benedicere, licet) Lot. loc. cit. n. 14. (ubi: quod dicitur de Episcopo circa consecrationem, nullatenus trahendum est ad Abbatem respectu benedictionis; nimis enim diversa est ratio, *in fine* n. 18. ubi: benedictio non est de essentia, subsistit: sicut consecratio est de essentia, & simpliciter necessaria Episcopo, ut valide exerceat actus Ordinis Episcopalis) Tamb. loc. cit. q. 5. n. 4. ubi dicendum, benedictionem non esse simpliciter necessariam Abbati ad hoc, ut actus Ordinis exercere possit; quod ipsum expressè asserit Pith. loc. cit. Idque una cum Tamb. & Lot. probat c. c. de *suppl. negl. Præl.* ubi Alexander III. concedit Confirmationibus, ut, si Episcopus tertio cum humilitate & devotione requiritur, Abbates benedicere renuunt, licet Abbatis propriis monachos suos benedicere, & alia, quae ad hoc officium spectant, exercere, &c. Si enim benedictio hac ad hoc effect simpliciter necessaria, Papa in negligenter & contumaciam Episcopi diocesani potius desisteret Abbatis facultatem in eo casu eligendi, quem maluisset, Episcopum, a quo munus benedictionis consequeretur, quam absque benedictionis exercendi omnia, quae ad eorum officium spectant. Item ex eo, quod Abbates non perpetui, licet non benedicantur, (benedictio enim est etiam quasi perpetua, indelebilis & inevitabilis, adeoque non datur propter officium temporale) tamen gaudent omnibus privilegiis & indultis ad agendum, quibus fruntur Abbates benedicti. Pith. loc. cit. Tamb. q. 5. n. 5. Ac denique quasi à priori probant id idem Pith. loc. cit. Tamb. n. 6. 7. 8. ex eo, quod benedictio hac non imprimat characterem, ut facit consecratio Episcopalis, nec à Christo instituta est; quodque hanc potestatem exercendi actus illos non consequatur iam per benedictionem, quam ex privilegio generali possunt cum concessio Abbatis benedictis. c. *quantum*. d. 69. quod dein privilegium extensum ad Abbates ante benedictos; pro quo Tamb. n. 7. citat Abb. in c. 1. de *suppl. negl. col. 3.* Cardin. in *Clem. attendentes*. §. *statuimus*. q. 5. & *de statu Monachorum*. quoniam idem Abb. loc. cit. uti & Imol. & Felin. in cap. *nam te*. n. 7. de *rescript.* dicat, hanc benedictionem ad exercendum, quae sunt beneficii Abbatum, potius esse de solennitate, & ad bene esse, quam de substantia; quod ipsum repetit Tamb. loc. cit. q. 5. n. 5. ubi: non est eadem ratio de huiusmodi benedictione, quae est de consecratione Episcopi, quia haec benedictio est potius de solennitate, quam de substantia. Unde iam etiam citat Tamb. loc. cit. q. 5. n. 4. Abbatem ante benedictionem uti posse baculo Pastoralis & reliquis Pontificalibus; pro quo citat Cardin. ubi ante in *Clem. attendentes*. Abb. ubi ant. & in c. *quantum de off. Ordinari.* Felin. in c. *eam te. de rescript.* n. 7.

PARAGRAPHUS III.

De iis, per quos petenda confirmatio, deque tempore ac loco ejus petendae & dandae.

Quaestio 446. An ipsi electi confirmationem sua electionis petere possint?

1. Respon-

1. **R**espondeo: de iure communi legitime electi non solum sine nota ambitionis possunt, sed & debent petere confirmationem. Pass. de elect. c. 33. n. 39. cum communi, iuxta c. quamvis, de elect. in 6. ubi precipitur, ut quis electus intra trimestre petat confirmationem; quem textum non procedit solum de electione ad Cathedralis Ecclesias, sed de quacunque electione ad quancunque Ecclesiam, ostendit *idem* Pass. Unde etiam electus sine omni nota ambitionis agere potest, & officium Judicis implorare pro confirmatione, ubi ea differretur. Donat. tom. 2. tr. 6. q. 16. num. 2. citans Host. in cap. quia proprius, de elect. n. 66. postquam enim per consensum majoris partis eligentium perfecta natus sit est ejus electio, potest is absque ambitione enervante, cumque per consensum illius de eligentium inter hos & illum contrahatur conjugale vinculum, is agere potest ad id, quod ei vitali vinculo debetur, quod est confirmatio, quae non est gratia, sed necessitas & iustitia. Donat. loc. cit.

2. Dicitur: quantum est de iure communi; nam, ut testatur Donat. loc. cit. n. 4. in Ordine Dominicorum non procedit textus ille c. quamvis, siue quod electus petere debeat, vel etiam possit confirmationem; eo quod is per electionem legitimam, etiam unanimem nihil juris acquirat, & quod in potestate Praelati sit, eum confirmare vel non; & quamvis eum non confirmet, non tamen tali electo concedatur appellari, vel causa aliqua prosequendi. Nihilominus Pass. & ipse Dominicus loc. cit. n. 47. ait: quod tamen, cum electio non queratur ius ullum, parum conveniens sit, eum petere confirmationem, antequam, quia, ut habetur c. quamvis, petito confirmationis est Ecclesiae beneficium, cujus negotium agitur, dum procuratur, ne diu maneat sine Praelato, etiam in hoc suo Ordine non dammandum electum, qui confirmationem sui petet.

3. De caetero hujus contrarium est in postulato, qui petere non potest sui postulationis admissionem. Pass. loc. cit. n. 43. insinuat: ubi: tamen abest, ut in c. c. quamvis, nomine electi comprehendatur postulatus, ut postulatus potius prohibetur sit, non solum petere, sed & consentire postulationi; electio autem precipitur, ut illam, nempe confirmationem petat. Est quoque hujus contrarium in praesentato, ita ut, siue sit praesentatus sit a pluribus patronis, aut etiam a Collegio aliquo Ecclesiastico, siue ab uno patrono, eoque laico, necesse non sit illi non etiam patronum ulterius petere institutionem; eo quod, ubi praesentatio facta est, jam Superior sciat sit notus de vacante Ecclesia, & de eo, qui debet promoveri, & solum inspicit, ut ipso suo munere non desit, sed in tempore sibi praescripto idoneitatem praesentari inquirat, & Ecclesiae vacanti provideat, adeoque opus non sit ulterius petitione institutionis. Pass. loc. cit. n. 42. juncto n. 41. ubi etiam ostendit, textum illum c. quamvis, locum non habere in praesentato, cumque non comprehendit ibi nomine electi.

Quaestio 447. An peti quoque possit per alios confirmatio electi? Et quid in specie sit in hoc circa Electores?

1. **R**espondeo primo: potest electus non tantum per se, sed etiam per constitutum a se ad hoc procuratorem petere & procurare confirmationem electionis suae. Azor. p. 2. l. 3. c. 29. q. 11. Pirh. ad tit. de elect. num. 365. Barbo. juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 246. Pass. loc. cit. n. 45. (ubi etiam, quod si electus impeditus sit, non teneatur procuratorem mittere, nisi in terminis c. capientes, pro quo citat Franc. & Gemin.) Donat. tom. 2. tr. 6. q. 17. n. 1. ubi etiam, quod, etsi in suo Ordine electus non possit petere confirmationem, possit tamen constituitore procuratorem, non ad defendendum jus sibi per electionem quassum, quia id esset ligare de subiecto non supponente; sed ad informandum Papam de toto electionis negotio, praesentem, cum neque Regularibus rectus recurrit ad S. Sedem. Addidit *idem* Donat. loc. cit. n. 2. quod,

cum hi procuratores debeant in iudicio comparere, (quod, credo, intelligi de casu, ubi confirmatio judicialiter obinenda) & non admittantur, nisi sint publicis instrumentis instructi, iuxta c. 1. de procurator. consue. esse constituendos per publicum contrarium rogatum manus publici Notarii: & cum subscriptione constitutis, ut ait *idem* Donat. n. 3. potest esse non nota, & facile falsificari, melius ac tutius esse, nisi in hoc Notario seculari, quam regulari, dum quandoque ex privilegio (ut Dominicus, teste eodem Donat. & Rodriq. 99. regul. tom. 3. q. 1. a. 1.) habeat id Ordinem quidam, ut ab eorum Praelatis in eorum Religiosorum creati possint Notarii ex ipsis Religiosis, qui inter eos sint ejusdem fidei & valoris, cujus sunt Notarii saeculares. Porro procurator constitutus ab electo potest esse de numero eligentium. Donat. loc. cit. q. 17. n. 1.

2. Respondeo secundò: potest quoque electi amicus aliquis sine aplice mandato nomine illius petere confirmationem; modo electus id dein ratihabebat intra tempus constitutum ad petendum confirmationem, cum in omni casu ratihabito debeat fieri intra illud tempus, intra quod actus possit geri; eo quod ratihabito retrotrahatur, & mandato equiparetur, iuxta reg. juris. 16. in 6. Azor. Pirh. Barbo. l. cit. Pass. n. 46. citans Lavor. de elect. c. 25. n. 46. Biaz. in dictione. elect. p. 3. c. 43. n. 2. Gratian. discip. for. c. 173. n. 1. Tu quoque de penus temporand. causa 22. n. 27.

3. Respondeo tertio: possunt quoque, & sufficit ad evitandam poenam statutam c. quamvis, contra electum non petentem intra constitutum tempus confirmationem, Electores petere confirmationem, electo non petente, modo tamen is iam consensit electioni, & non dissenserit confirmationis petende. Laym. in c. p. scriptum, de elect. num. 1. Pirh. loc. cit. num. 308 citans cap. cum Electis, de causa possessionis & propriis. Barbo. loc. cit. Pass. loc. cit. n. 46. c. 49. iuxta c. cum inter Canonicos, c. cum dilectis c. dudum, de elect. Sic quoque in suo Ordine Electores sive, qui petant confirmationem, ait Biss. loc. cit. n. 47. Non tamen in c. quamvis, precipitur Electoribus, ut petant confirmationem electionis, cum hoc ibi mandetur electo, non Electoribus. Pass. n. 43. Cujus contrarium est in postulatione, cujus admissionem petere praeterea precipitur postulantibus in cap. capientes, est hic textus non nisi de postulatione ad Cathedralis & Regulares Ecclesias loquens. Pass. loc. cit.

4. Respondeo quarto: potest quoque Capitulum instituere procuratorem pro negotio confirmationis, qui etsi absens percipiat fructus beneficiorum, (intellige, quae habet in Ecclesia, pro cujus bono laborat in hoc negotio) tanquam legitime impediens a residendo, cum ejusdem Ecclesiae negotium tractet. Pass. n. 38. ex Baldo in c. praeterea, de elect. n. 1.

5. Respondeo denique: posse etiam quemlibet alium de Ecclesia instare pro confirmatione electi, cum agatur de interesse totius Ecclesiae, cujus Praelatus est electus. Unde & quilibet de Ecclesia potest appellare ab electione. Pass. n. 49. contra Bald. loc. cit. consensum, Electores possit petere confirmationem, sed quemlibet alium (subintellige, etsi de caetero de Ecclesia) non posse prosequi causam appellationis.

Quaestio 448. An sufficiat electum vel Electores petere, electionem declarari Canonicam?

Respondeo negativè; siquidem simul stare possunt, electionem declarari Canonicam, & tamen eam non confirmari. Pass. loc. cit. cap. 33. n. 5. citans Franc. in c. quamvis, de elect. in 6. ad 5. caeterum. n. 3. Gemin. ibidem. n. 2.

Quaestio 449. An electus ad eandem Ecclesiam vel Pralaturam duobus diversis electionibus, utramque prosequendo, petere possit confirmationem?

1. Respond.

1. Respond. negat. Pith. ad tit. de elect. n. 323. Pass. de elect. c. 13. n. 43. Lott. l. 2. q. 13. n. 90. *jurisdo. num.* 101. Laym. in cap. ut quis. de elect. in 6. iuxta expressum textum *quidem* cap. ubi dicitur, non esse rationem consonam, ut quis per duas electiones ad eandem Ecclesiam simul (vel etiam divisi, ut Gl. in cur. c. ut quis. apud Pith. loc. cit.) est electus, (nisi d'consensu possit, dum, quia potius in priore electione erroris seu defectum commissum fuisse, post lapsum transire vel transire Superior quasi iure ad se devoluto eundem prius iam electum in Ecclesia seu Praelatura infirmis vel si Capitulum post primam electionem nondum privati iure eligendi, ad aliam novam electionem progrederetur eundem elegit, tunc, Pith. n. 124. Laym. loc. cit. cum Gl. in c. ut quis. v. duas.) utramque prosequatur, & confirmationem ea capiat, cum non nisi ea una illarum valeat ius obtinere. Idque, etiam ab initio protestetur, quod non intendat nisi ex una, nempe ea, quae valida fuerit, seu ex qua per se competere constituitur, effectum confirmationis consequi. Quare, ne cum Ecclesiae, ad quam electus est, vel adversarii, si quem habet, dissimulatio in incerto vegetet, eligere debeat, quam ex illis duabus electionibus prosequi velit, quodcumque confirmationem petere; ita ut ad alteram postea electionem regressum habere non possit, neque cui, alteri iam praefendo, renuntiasse censetur, profecto sibi iam ea altera non competere. Ratio huius definitio est, quod, cum non nisi ea una earum electionum ius haberi possit, confirmatio habens pro objecto electionem, non possit habere pro objecto nisi unam, eamque certam electionem. Quippe confirmatio, imposita habens per modum decreti, quod fieri debet super re vel jure certo, in incertum ferri, seu in incerto vagari nequit; adeoque iam petitor determinat cogitur electionem, quam, seu in vim cuius confirmari velit, quod quia necesse fuit, protestando, si alterutrum consentium esse velle, protestatio talis nihil operatur. Laym. Pith. l. 2. c. Quod si autem quis eodem tempore electus esset diversis electionibus ad diversas Ecclesias, utramque electionem prosequendo, petere non posset confirmationem utriusque electionis, seu confirmari se pro utraque Ecclesia, non quidem quod confirmatio hic vagaretur in incertis, sed quia non posset utrique simul Ecclesiae desponsari, quo supposito, se prius determinare debet ad unam, alteri renuntians. Pass. loc. cit. n. 43.

2. De re vero non obstat responsioni nostrae seu declinationi dictae de rebus ut quis, quod pluribus collationibus vel institutionibus obtinens idem beneficium, (dum v. g. quia dubitabat de valore prioris collationis sibi factae, impetrat insuper aliam seu novam collationem vel institutionem, sive ab uno, sive a diversis, quod non tantum potest, sed & consufo facit. Laym. loc. cit. ex Abb. in c. post electionem, de concess. prob. abique eo, quod per hoc censetur renuntiare primae, cum secunda non sit contraria primae) utramque prosequi, & utrique niti & uti possit ad defendendum se, iuxta reg. 20. in 6. *utrum pluribus uti de defensionibus prohibetur*; nam diversitas est in eo, quod in hoc casu agitur de jure jam quiescente obtemperando in beneficio per collationem vel institutionem retinendo seu defendendo, ad quod non requirunt confirmatio; in altero vero casu agitur de jure quiescente seu obtemperando in beneficio per confirmationem, quae confirmatio, in dictum, non potest innui super incerto seu duobus titulis incertis, cum debeat cadere super certum. Pith. l. c. n. 324. Vel, ut Laym. l. cit. quod tamen ferè in idem incidit in eo est diversitas, quod electus sit petitor confirmationis, adeoque determinare debeat, quid petat, seu quam electionem confirmare velit: provisorio vero non sit petitor, sed defensor sui juris; ad defensionem autem illi omnes modi permittantur, modo non sine contrariis.

3. Utendum verò est, decretalis ut quis, locum quoque habet in praesentationibus, ita in pari modo praesentatus duobus praesentationibus neque utramque prosequi; sed ardeat ipsam eligere, & in vim

illis petere institutionem, non convenit inter AA. Affirmativam tenent Lap. alleg. 8. n. 4. Lamb. de iur. p. l. a. p. 3. g. 5. a. 3. n. 6. Negativam tenent Pass. loc. cit. n. 43. citans Barb. ad cur. c. ut quis. n. 5. Lott. l. 2. q. 13. n. 92. *etiam* Gl. in cur. c. ut quis. v. eligere. & Rot. in Lamm. Sermon. Capellan. 10. Jan. 151. De concess. 1601. Et praesertim n. 49. ubi: arbitror textum cur. c. neque in verbis, neque in ratione applicari posse materiam bonae praesentationis & institutionis. Rationem etiam dat Lott. l. c. n. 103. quod nihil minus esset in hoc casu principalis ratio decretalis illius ut quis, nempe incertitudo illa, quippe dum supponitur quis duas habere praesentationes ab eodem, vel diversis patronis, necesse est etiam supponere, eas eorum diversis praesentantibus institui; (cum non, sicut electionis actus conficitur in personis eligentibus & electis, ita etiam praesentationis actus consistat in personis praesentanti & praesentando, sed insuper requiratur persona habens institueri) unde licet utramque simul promoveat praesentationem, dum tamen utramque non promovet eorum eodem institutore, sed singula singulariter eorum singulis institutoribus, esset illa incertitudo, & neutra harum institutionum vagetur in incerto. Verum quid verat, quod minus contingere possit, ut idem duabus praesentationibus a diversis patronis, quorum singuli per praesentantem, praesententur eidem seu eorum eodem habente institutore, neque utramque acceptet ad videndum interitum, cui ea praesentationibus iuxta praesentandum, & vi cuius ea huius praesentationibus praesentatio ius competat; non secus ac contingit, dum ab electo duae electiones de se factae essentur eidem confirmatio, sique utramque acceptet ad examinandum, &c. Certe in hoc casu aequè parum praesentatio utramque praesentationem prosequi poterit, petendo institui in vim illius, quae valida censetur, quàm electus duabus electionibus, & utramque praesentans eidem confirmatori, petere possit confirmari se in vim illius, quae valida censetur; quia aequè vagabitur talis institutio in incerto, adeoque in hoc casu adhuc locum habebit dicta decretalis. Ad haec rationem aliam adiungit Lott. *num.* 105. nempe, quod neque materia illi institutioni applicari possit illud dicta decretalis, quod per optionem factam de una duarum electionum ita extinguitur effectus alterius, ut ad illam non relinquatur regressus, siquidem ad hoc, ut per optionem utriusque viae praecedat altera, requiritur imprimis, ut illa praeelectio fieri debeat iuris necessitate, si nemin in simplici epus arbitrio possumus fieri, qui ipse velit, non praehindit hoc ipso regressum ad aliam. Deio ut illa praeelectio fiat formaliter, id est, in executionem concessae optionis; ac denique ut res definit esse iure, (quod tunc intelligitur, quando per optionem novus optabilis quatuor ius culpam respectu alterius; ita ut si per talem optionem nihil quatuor alteri tercio, cesset ratio hanc denegativa regressum) iam verò cessant haec omnia in praesentatione plenam praesentationem, cum nulli impeditur hanc necessitas a jure, nec iuxta electio, nec incertum ius quatuor alteri. Verum quid si opponatur: esset in verbis citata decretalis non imponatur illa necessitas praehindendi unum ex illis praesentationibus; quippe quae tantum loquuntur de electionibus, imponi tamen & illam vi rationis eiusdem, nempe quidem incertitudinis, quod attinet illa decretalis, intelligitur nostro casu, dum eadem institutio inde praesentatur duabus praesentationibus, seu a diversis patronis. Quia si etiam dicatur, eum, dum praehinditur non ex dictis electionibus, nihil ius quatuor per hoc tercio, nisi foret, in quantum, dum hac praeelectio electio esset invalida, ius providendi deolveretur ad confirmatorem.

Quaestio 450. Intra quod tempus petenda confirmatio?

1. Respondeo: quivis electus, postquam electionem acceptavit, seu electionem de se factam consensit, intra tres menses a die praestiti consensus numerandos confirmationem electionis petere debet.

Bar-

Barboſ. *juris Eccleſ. l. 1. c. 19. n. 246. Pirh. de elect. n. 307. Laym. in 99. can. de elect. q. 108. Azor. p. 2. l. 6. c. 16. q. 2. Donat. *Tom. 2. rr. 6. q. 3. n. 1. & rr. 7. q. 3. n. 1.* cum communiter juxta expreſſum textum *cur. e. quam ſit. de elect. in 6.* Quod idem locum habetio poſtulatione, nimirum ut intra trimeſtre ſi poſtulationibus petatur poſtulationis acceptione, tradunt Laym. Pirh. & *cur. cum Gl. in cur. e. quam ſit. v. vacatur.* Suſſicit autem, ſi petatur intra illud trimeſtre confirmatio: nec ad evitandam poenam necceſſe eſt, ut confirmatio obineatur. Paſſ. *de elect. c. 33. n. 51. cum Gl. in c. quam ſit. v. petere.* Siquidem ex momento huiusmodi petitionis legitimè & canonice facta conſtituitur in electo jus irrefragabile, etiamſi ipſa confirmatio non ſequatur. *Loit. l. 3. q. 12. n. 202.* argumento *e. cum inter canonicos. & c. cum dilectus. de elect.**

1. Neque etiam hoc tempus ad petendum datum erit legitimè impediens Pirh. Laym. Azor. & *cur. Paſſ. n. 54.* juxta expreſſum textum *e. quam ſit. ubi ſi juſto impedimento ceſſante &c.* Qualia impedimenta ponuntur à Gl. in *cur. e. v. impedimento,* infirmitas, vitium diſcrimen, Superioris ſcu confirmatoris impedimentum, frequens curia mutatio, tempeſtas maritima, vis fluminum &c. Proinde hoc tempus eſt utile, non continuū, alijs maxima reſultaret iniquitas. *Loit. loc. cit. n. 202.* juxta Gl. in *e. quam ſit. v. obſistere & v. petere.* Ubi & illud notandum, quod dictum ſupra ex Paſſ. n. 41. nempe quòd, ſi electus fuerit impediens, non teneatur petere confirmationem per procuratorem, niſi in terminis *e. cupientes.*

Quæſtio 451. Qualiter ad evitandas poenas ſtatutis negligentibus petere confirmationem, debeat probari hujusce impedimentum?

R. Eſpondeo: debet electus, qui paſſus eſt libi huiusmodi tempus, docere, facile ſe quiddam in ſe fuiſſe, juſtificando poſitum impedimentum. *Loit. loc. cit. n. 207.* juxta *e. cupientes. de elect. & inſuper. de ubi Archid. n. 4.* Neque excuſandum illum, qui probaret ſe ad Curiam acceſſiſſe in tempore præſcripto: verum non poſſiſſe habere copiam Papæ aut illius miniſtrorum, niſi de hoc ſimul ſollemniter præſentatus fuiſſet, tradit *Loit. loc. cit. n. 209.* cum Gl. in *e. cupientes. & quòd ſi per viſum. v. propoſita. & Franc. de Marcha decy. l. 324. p. 1. in princip.* Inò nec excuſandum, ſi poſt perſonalem acceſſum ad Papam, propoſiti ſua petitiòne, re infecta illicentius à Curia reſciſiſſet, tradit Idem *Loit. n. 210.* citato *e. ſi poſſumus. de elect. in 6.* Gl. in *e. cupientes. ubi ante P. comparere & Franc. de March. ubi ante n. 2.* Verum loquitur *Loit.* de tempore conſtituto in *e. cupientes,* de quo paulo poſt.

Quæſtio 452. Que poene ſtatutis negligentibus petere confirmationem intra illud trimeſtre?

R. Eſpondeo: amiſſio juris quaerit electo ex electione, Barboſ. *juris Eccleſ. l. 2. c. 14. n. 27. Paſſ. loc. cit. n. 53.* Pirh. Laym. Azor. & *cur.* Electio ſiquidem, ut dicitur in *e. quam ſit. eo ipſo viribus evacuatur,* ſeu ipſo facto de jure irrita cenſetur. Proinde hic Canon & poena non eſt ſententia ſentenda, ſed lata; ita ut nullà opus ſit alià declaratione ſuper privatione juris quaerit electo. Pirh. *loc. cit. n. 308.* Paſſ. *cur. n. 53.* citans Franc. in *e. quam ſit. n. 4.* Gemini. *ibid. n. 3.* Barboſ. *ibid. num. 10.* Sicut de LL. l. 5. c. 6. n. 4. cujus conſuetum erat olim, ſeu jure antiquo, dum, ſi electus poſt præſentum electioni conſenſum non peteret confirmationem, nunquam propeterea privabatur jure ſibi quaſito per electionem; ſed per Superiorem cogebatur petere confirmationem. Pirh. *cur. n. 308. in fine.* citans Gl. in *e.*

quam ſit. v. evacuatur. Cenſetur autem in tantum per illud quaſitum electo reſolutum per negligentiam illam in petendo, ne etiamſi ſequatur poſt elapſum illud tempus confirmatio, in ipſo jure nulla. Pirh. *cur. n. 308. Loit. l. 3. q. 12. n. 104.* niſi forte confirmatio ſcienter, ſeu ex certa ſcientia ab eo, qui alijs ſuo jure conferre poterat Prælatum, facta fuiſſet. Pirh. *Loit. & cur. cum Gl. in e. quam ſit. v. vacatur. ad ſinem.* Porro viſa reſolutio juris quaſiti non conſiſtit in contemptu, ſed in ſimplici negligentia. *Loit. n. 206.* cum Gl. in *e. cupientes. v. expreſſat.*

Quæſtio 453. An, & qualiter per negligentiam electi in petendo, & hinc evacuata electione, jus remaneat Electoribus procedendi ad novam electionem?

R. Eſpondeo: electo negligente intra illud trimeſtre petere confirmationem ſui, non eſt eo ipſo extincta pro illa vice in Capitulo facultas eligendi, jure providendi devoluto ad Superiorem; ſed reſolutio ob negligentiam illam jure qualiter per electionem electo, redintegratur poſt illas Capituli pro nova electione, ac ſi nova conſiſſet vacatio, aut ac ſi nulla conſiſſet adhuc electio. Pirh. *cur. n. 308. Paſſ. n. 51. Loit. l. 3. q. 17. n. 212.* juxta *e. ſi electus. de elect. in 6.* Unde jam etiam tempus integrum datum ad eligendum à jure communis habet electores. Addit tamen *Loit. n. 213.* quòd, ubi jam præſentata eſt electio Papæ, per negligentiam in proſequendo eandem extingui in Capitulo pro ea vice facultatem eligendi, ſeu eligendi iteratò, poſſetate providendi devoluta ad Papam. Et quidem ut ait *Loit. n. 214.* non ex ſola ratione plenitudinis poſſetatis ante celerioris expeditionis; ſed quia beneficiam hoc ipſo jam cenſetur & manet affectum Papæ, ut ideo, non ſecus ac per appellationem ligentur manus quorumcumque inferiorum per hanc devolutionem in manibus Papæ.

Quæſtio 454. An ſuperior poſſit abbreviare illud trimeſtre à jure communis datum ad petendam confirmationem, electumque compellere ad citius eam petendam?

R. Eſpondeo: id eum poſſe ex legitima cauſa. Paſſ. *loc. cit. n. 52.* citans Franc. in *e. quam ſit. & ceterum. n. 2.* Gemini. n. 3. Inq. idem, licet ubi confirmationi conſtat de electione & conſenſu electi, poſſet, quodcumque voluerit, electionem inventam canonice confirmare, ſi ex officio poſſet inquirere & inſtare, ut quàm citò haberet decretum electionis, quia agitur de utilitate Eccleſiæ, quam ipſe ex officio promovete poſſet. Etſque assignatio illa trimeſtris inſolentia facta electo, ut amica non cenſetur negligens, & puniatur ut talis; non tamen ligatur per hoc manus Superioris, quin ex rationabili cauſa poſſit abbreviare, ſeu non expectare hoc trimeſtre, & compellere, ut in tempore breviori ſibi ſcipeuræ electionis conſignetur, & pro confirmatione inſtetur, vel etiam nullo inſtante electionem continet, ſi Eccleſiæ utilitas ſi poſſet, & electus conſenſerit electioni, eique non renunciavit. Paſſ. *loc. cit.*

Quæſtio 455. An, & qualiter trimeſtre illud conſeſſum à Gregorio X. in c. quàm ſit. reſtrictum ſit per Nicolaum III. in c. cupientes. de elect. in 6.

1. R. Eſpondeo: quòd ad Eccleſias Cathedralis & regulares (ſcilicet virorem, nam in electionibus monialium non per omnia locum habet hanc decretalis *cupientes*, ut patet ex c. *ordinum abbas. de elect. in 6.* Pirh. *loc. cit. n. 309.* cum Gl. in *e. cupientes. v. regula-*

gularium) ad quas electorum confirmationes pertinebant a Sede Apostolica ratione immediata subiectionis vel appellationis ad eandem Sedem interposita, nisi hanc dimissionem adduxit Pith. & Laym. *l. mox citand.* hoc tempus imminutum est, statuitur liquidum in *e. capientes*. in hi electi intra unum mensem post prædictum consensum in electionem debito tempore a Capitulo presentatam electi: vel (in quo bac decretalis decretalem *quam sit* declarat, utpote in qua non habetur ac dimissio. Laym. *ad e. capientes*.) ubi hac presentatio debito tempore facta non est, post habitam aliunde electionis de se factæ notitiam, iter accipiant ad dictam Sedem pro confirmatione petenda, & causa electionis prosecuenda cum omnibus actis & momentis causæ. Finis autem eo mense (qui datur ad parandum se ad iter) considerandum tempus, infra quod electi, spectant locorum distantiam, commodè Romam venire possunt, cum aliquorum locorum vicinitas minus, aliorum distantia prolixitas tempus exigit, ac insuper præter tempus illud boni viri arbitrio æstimandum, expectandum est per 20. dies, intra quos, si electi personaliter (nisi ut addit Laym. *in e. capientes*), ob magnam loci distantiam privilegio aut consuetudine præscripta renuissent facta sit) non adveniant, aut si postea impediti sint, Procuratorem seu nuncium non misissent: aut si in intra dies 14. post dictos 20. nunciatum plenam fidem non fecerint de impedimento, tum electi omni iure, si quod eis per electionem quaeritur, privati existant, nisi talia impedimenta intercesserint, quæ ad declinationem potius huius iudicii sufficientia videantur, & propter quæ videatur illis ad personaliter comparandum longius tempus concedendum. Probate autem debent electi impedimentum personalis adventus sui, & nihilominus eo impedimento cessante, personaliter comparere, alioquin amittant ius suum, ut habetur *§. in super*.

2. Quod si etiam electi personaliter comparuerint, aut procuratorem miserint, sed sine actis, iuribus & momentis suis, eam penam incurrunt, ut ad illa producenda extra Curiam nulla alia eis detur dilatio, nisi ex iusta causa, ut quia instrumenta semper delata amiserunt, vel aliqua de novo eis opponuntur, uti habetur *cur. c. §. electus vero*, & Gl. *ibid. v. ex iusta causa*. Ita ferè tenent *cur. e. capientes*. compendio referentes Laym. *in cur. c. & Pith. ad ut. de electi. n. 310.*

3. Et hæc de electis; quod ad Electores enim statim præterea in eodem *c. capientes. §. ad hoc*, ut si duas personas ex capitalibus (infra idem tempus, intra quod electi debet personaliter comparere) ad Sedem Apostolicam mittant, sufficienter instructas ad informandum Papam de tota causa electionis. Et quidem sumptibus Prælatuæ, si equa bona à bonis Capitali sint divisa, & si bona sine communia, ex fidem, vel à capitulo aliunde provisi, si non suppetant, neque ex divitis, neque ex communibus. Dum verò electio celebrata in discordia, habitæque una vel plures electiones, duo ex utraque parte Capitalares mittendi sunt, & electus vel electi impensas placitare debent, idque sub pena ferenda privationis iuris quævis per electionem, nisi eos inopia excuset, in quo casu electores impensas ferre debent juxta Gl. *ibid. v. impotentia*.

4. Ac denique, dum unicuique electus, cui aliquis vel aliqui se opponunt, hoc casu opposcentes expensis eorum propriis, si duorum tantum, vel si plures, saltem duo ex ipsi opponentibus, impensis ipsorum opponentium propriis, cum actis & momentis instructi compareant, ut per illos Papa plenè informetur. Ita idem Pith. & Laym. *l. c. ut*, qui etiam postremus addit, quod si electores dictas personas, vel saltem, si ex impeditu fuerint, procuratorem sufficienter instructum non miserint, passim sine penam, intellige illam, de qua paulò ante ex Lott. ut nimirum amittant ius iterato seu pro illa vice eligendi.

5. Postremò statuitur in eodem *c. capientes. §. final.* eadem ferè procedere in postulatione ac postulationibus concorditer vel discorditer, (intellige quod ad

procurandam permittit) a Capitulis acceptationem postulationis) quæ in electis & eligentibus, dum postulat ideo, quia in etate, Ordinibus vel similibus defectum parviuor, (in ñsenim, qui ideo postulant, quia jam alius Ecclesiæ alligati sunt, dicitur textus, esse servanda jura antiqua) præterquam quod postulationi consentire non debeant postulationi, nec teneantur præstare sumptus ad missionem illam capitularium necessarios; sed id spectet ad postulationes, si in concordia, si in discordia facta postulatione. Cetera, quæ statuuntur in *cur. e. capientes*. circa illos, qui super electionis confirmandæ negotio accedunt ad Sedem Apostolicam, qualiter habeantur pro præfentibus, & frui possint interea fructibus suorum beneficiorum, vide apud Pith. *loc. cit. n. 311. & 312.* & dicta à nobis alibi, ubi de residentis.

6. Illud verò notandum, quod dum electus juxta *e. capientes*. personaliter Romam accedens ad electionis suæ negotium prosecuendum, anse finitum huiusmodi negotium sine sententia recedat, si quoque iure per electionem sibi quaesito vi huius decretalis eo ipso privatus existat, ac si Romam accedens intra tempus præfixum neglexisset. Lott. *l. 2. §. 17. n. 200.* Pith. *n. 314.* juxta *c. postquam. de electi. in 6. & Gl. in e. capientes. §. quod si per 20. v. comparere*. Parta enim tenentur juxta *c. certam. 11. §. 3.* non venire, & venit: quidem, sed sine licentia recedere, si non exspectare causæ suæ finem. Ad quæ licet *c. capientes*. spectatis præcisè verbis tantum, ponatur dicta pena, qui non venit ad Curiam; attema tamen mente legislatoris, quæ ex ratione ac sine legis cognoscit debet, apparet, in dicta decretali *capientes*, quoque exigi, ut electus ad Curiam veniens ad finem negotium electionis prosecuatur. Atque etiam in lege hac penam constituto illius extendatur ad casum verbis ejusdem non expressum, sed ex mente legislatoris & intentione, quæ verbis præfatis, comprehensum. Pith. *cur. n. 314.* Non tamen incurritur dicta pena, dum electus Romam ex dicta causa veniens eo tempore, quo oon impeditur processu causæ, pergrinaretur recreationis vel alia simili de causis extra Curiam ad panca miliaria, cum juxta *l. de portuum. ff. de diversis*, non videatur recellisse, qui brevi est reversionis. Pith. *loc. cit. juxta Gl. in e. capientes. v. mense*. Porro quod hic dictum de pena venientis Romam, & recedentis sine venia, pariter ratione intelligendum esse de aliis quoque personis Capitalium Romam accedentium in dicto negotio, tradit *ibid. Pith. cum Gl. v. eodem*.

7. Illud item notandum, quod, dum postquam à confirmatione, vel provisione facta ab eo, ad quem ob inferiorum negligentiam potestas eligendi devoluta est, ad Sedem Apostolicam appellatum est, observanda sint omnia ea, quæ in dicta decretali *capientes*. de veniendo & mittendo ad Curiam dicta sunt: ut etiam electus, & eligentes, & appellantes venire teneantur, aut personas instructas mittere ad Apostolicam Sedem. Pith. *n. 315.* juxta *cap. si postquam. §. fin.* Cum licet in eo cap. agatur de electione, non facta mentione confirmationis, eadem tamen sit ratio in confirmatione in hoc casu, quæ in electione, ut scilicet Superiore informetur in causa; ac proinde idem esse debeat ius, ut nimirum in casu appellationis ad Sedem Apostolicam à confirmatione per Superiorem ordinariam facta, ipsi quoque principales veniant ad Curiam, aut mittant personas, & anse negotium finitum non recedant. Pith. *ibid. juxta Gl. in cur. c. postquam. v. confirmatum*. Idemque dicendum, si appellatus à provisione, cum electio, confirmatio, postulatio, provisio in his casibus aequivalentur. Pith. *ibid.*

8. Illud denique notandum, quod hæc decretalis *capientes*. adhuc hodie locum habet in electionibus, quæ sunt à Capitulis Ecclesiarum Cathedralium; quia etiam ex immediate subiecte non sint Sedes Apostolicæ, electiones tamen in illis factæ ad dictam Sedem deferendæ, & ab ea expectanda eorum confirmatio; adeoque expectantur in Curia usque ad tempus

tempus hic constitutum, etiam juxta concordatam Germaniam. §. Item placet. Pirh. n. 310. in fine.

Quæstio 456. Intra quod tempus danda confirmatio?

1. R. Respondeo: licet ad eligendum, et ad petendum electionis factæ confirmationem, non tamen est certum præfixum in jure tempus, intra quod is, ad quem juxta confirmandi spectat, electum confirmare teneatur; non secus, ac illud constitutum non est habet juxta inveniendum presentem. Pass. de elect. c. 33. n. 16. citans Abb. in c. postquam. n. 3. Barbo. perus. Elect. l. r. c. 19. n. 154. citans Masibor. in prax habendi consens. requisi. §. dub. 1. Labor. de elect. in 4. c. 35. n. 43. Pirh. ad tit. de elect. n. 309. citans Rebuff. in pr. tit. de devot. n. 6. Cum enim tam electus quam eligentes agere possint aut teneantur, ut confirmatio fiat, satis per hoc provium censetur. Pirh. loc. cit. At tamen Donat. tom. 1. r. 7. g. 3. n. 2. quod confirmator teneatur ad summum intra tres menses confirmare, idque colligi ex c. in pro defessio. de elect. ubi dicitur: ad quem devotus potest, non differt ultra tres menses. Verum loquitur illud cap. de eo, ad quem devotus potest, providendi ubi non factam electionem intra præfixum tempus.

2. Quid si tamen confirmator renuat, aut diu differat confirmationem, cum Ecclesie interit, quamprimum, si commodè fieri possit, fieri confirmationem, ne diutius vacet, potest in hoc casu peti à Superiore confirmatio, ut in eam ad confirmandum compellat, præstendo et terminum cum iocumatione, ad istum solum confirmet, ipse Superior jure devotus id facit. Pirh. loc. cit. Barbo. citans Labor. ubi ante. n. 44. Sigism. à Baron. de elect. dub. 45. n. 1. et Rorani in Legum. confirm. 23. Januar. 1617. Pass. loc. cit. citans Tamb. de jure Abb. tom. 1. d. 6. g. 2. n. 10. Porro hic terminus ei præfixus brevis esse debet, ita ut, licet sit arbitrius, excedere tamen non debeat 6. menses. Barbo. loc. cit. citans Masibor. ubi ante. & Lamb. de jure. l. 2. p. 3. g. 2. d. 6. n. 4. Pass. loc. cit.

Quæstio 457. Ubi, seu in quo loco fieri possit, seu dari confirmatio?

1. R. Respondeo primò: necesse non est, ut ea fiat in Ecclesia, ut voluit Labor. apud Pass. sed fieri potest in Ecclesia, vel in palatio, aut camera Superioris Ecclesiastici confirmantis; non tamen in palatio Principis secularis. Pass. de elect. c. 33. n. 170. (qui etiam addit, eandem esse rationem de quocunque loco honesto) Pirh. ad tit. de elect. n. 327. juxta c. quæ fronte. de appell. ubi Alexander III. repetendit Archiepiscopum Cantuariensem, quod juxta ordinem pervertens, non in Ecclesia, sicut honestum & canonicum est, nec in palatio aut camera sua, sed in Regis camera contra juri præscriptum & officio pontificali dignitatem Episcoporum electiones confirmet. Ratio autem est: quia confirmatio, ut dicitur infra, engagementem causæ requirit, citationemque eorum, quorum interest, & ideo de plano expediri nequit, sed per tribunal. Pirh. loc. cit. cum Gl. in c. 2. quæ fronte. v. contra debum juri; cujusmodi autem spiritualis in Ecclesia, vel aliis locis ad id deputatis fieri debeant. Pirh. cum Gl. loc. cit. v. canonicum.

2. Respondeo secundò: confirmatio tamen facta in domo Principis secularis ex hoc solum capite non est ista, cum id in jure nullibi expressum. Pirh. loc. cit. citans Innoc. in c. quæ fronte. n. 1. v. debum. Quamvis, ut ait Pirh. irritari possit tantum facta contra canones. Argumento c. quancumque de elect. in 6.

3. Respondeo tertio: dum adest contradictio, ita ut in iudicio contendendum sit, magis deceret, ut in palatio aut consistorio confirmatoria, quam in Ecclesia, utpote quæ est domus orationis, non litium, ita hæc agatur. Pirh. loc. cit. citans Alex. de Nevo. in c. quæ P. Leura. For. Benef. Tom. 11.

fronte. n. 4. & subiungens, processum iudicii seculari institutum in Ecclesia esse verum, non verò processum causæ Ecclesiasticæ, juxta c. 2. §. ordinari, de immunit. Eccl. junctis gl. ibid. v. processus.

Quæstio 458. An confirmari possit electus per Superiorem existentem extra suum territorium?

1. R. Respondeo primò: dum proceditur ad confirmandum in contradictorio iudicio, non potest extra territorium suum eam confirmare; eo quod tunc debeat fieri, seu dari in forma diffinitivæ sententis, & jurisdictionis in alieno territorio, exerceat non possit. Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 141. Pass. de elect. c. 33. n. 170. citans Jo. Andr. & Dominie. in c. fin. de off. Vicar.

2. Respondeo secundò: quin etiam, dum non potest confirmatio fieri nisi sollemniter, hoc est, non nisi servando in confirmatione formam cap. fin. de elect. in 6. nimirum cum citatione sese opponentium electi omni, & cum causæ cognitione, non potest confirmari electus ab existente extra suum territorium sine licentia Iudicis illius territorii. Pirh. loc. cit. n. 327. Pass. loc. cit. citans Abb. in cap. vovet. de off. Vicar. n. 5. Franc. ad c. fin. de elect. in 6. n. p. 65. Quod idem fere tenet Garc. loc. cit. n. 142. in quantum citato pro hoc Lamb. de jure. p. 2. l. 2. g. 2. a. 6. & p. 3. l. 2. g. 2. a. 11. At: quod si ad confirmationem proceditur judicialiter, & cum cognitione causæ, sive instantes contradictores, sive ex officio iustitiam fiscalis, vel alius in forma iudicii per assignationem Auditorii, ut solet, non potest fieri extra territorium, neque cognitio causæ, neque confirmatio, si sit in sententia. Addit etiam Garc. quod, ubi intra territorium confirmatio facta est sententia de confirmando, confirmatio jam fieri possit extra territorium, utpote jam actus extrajudicialis, & voluntarie jurisdictionis.

3. Porro procedere hæc secundam responsionem, nimirum adhuc censeri judicialiter fieri confirmationem, & hinc ad tam devenire non posse Superiorem existentem extra territorium suum, etiam Pass. loc. cit. etiam misceatur aliquid summæ iudicii, v. g. si nullo comparente ex citatis, Superior ex officio se informet de aliquibus aliunde sibi indicatis; quod fieri potest in summario iudicio & extrajudicialiter. Eo quod per hoc iudicium per se & simpliciter non desinat esse contentiosum & solenne, cum non fiat sine citatione & defensione causæ solennis, quam citatio requirit. Quid enim nullus contradictor compareat, id non faciat, ut iudicium non sit solenne & contentiosum, & ut sententia data non sit diffinitiva. Cuius tamen contrarium sentire videntur Garc. loc. cit. dum citato per hoc Sanch. de marrim. l. 1. d. 8. n. 6. ait: si vero discussio negotii esset extrajudicialis, & absque strepitu & forma iudicii; quia fieret sine contradictore & coadjutore curiæ, seu fiscalis, tunc eorum potest fieri extra territorium sine licentia iudicis illius, quia est voluntarie jurisdictionis; & ita, ut ait Garc. procedat, quod tradidit Gonz. gl. 64. n. 8. posse Episcopum extra diocesam influere, & electiones confirmare & infirmare, contradictores non apparentes.

PARAGRAPHUS IV.

Aquo, & quibus danda confirmatio?

Quæstio 459. In genere à quo petenda & danda confirmatio?

1. R. Respondeo in genere primò: confirmare non nisi ad Superiorem spectat. Pass. de elect. c. 33. n. 159. citans pro hoc c. in domo orationis. & c. fin. de elect. in 6. & clement. exco. de verb. sign. §. domum. Loc. l. 2. g. 12. n. 27. ubi: confirmatio jurisdictionem

in persona electi necessario supponit, cum per Superiorem fiat; potestatem confirmandi est alius jurisdictionis. Vide dicta nobis ad unum hujus cap.

2. Respondeo secundò: electus regulariter & de jure communi confirmandus à Superiore proximo, seu immediato ipsius electi, seu cui Ecclesia aut divinis electi immediate subiecti est. Barbof. *juris Eccl. l. 2. c. 19. n. 1. & 2. Tamb. de iure Abb. tom. 1. d. 6. q. 1. n. 1. Laym. in 2. c. 2. c. 2. q. 107. Pith. ad tit. de elect. n. 304. Pith. loc. cit. n. 68. citans Abb. in c. monachi de stat. monach. n. 10. Barbof. ad c. cum dilectus, n. 4. Brix. in direct. elect. p. 3. c. 43. n. 6. Clus. lib. de elect. c. 14. n. 3. Sigism. de Bononi. de elect. dub. 44. n. 1. Et sic itaque Praelati Episcopi infirmos non exsempri ab Episcopo metropolitano, Episcopi ab Archi. Episcopo, seu Metropolitano suo, Archi. Episcopi à suo Primatze, seu Patriarcha, Patriarcha à Papa confirmari debent, spectant nimirum jure communi, praeteritum auctor. Pith. loc. cit. Atque ita olim fuit, dum antiquitus Episcopus à populo & Clero electus, vel, ut dein factitatum, à solo Collegio seu Capitulo canonicorum, confirmabatur à Metropolitano suo. Azor. p. 2. l. 3. c. 29. q. 1. utique dum postmodum à tempore Bonifacii VIII. & Marini V. ob discordias de iure, quae in Episcoporum electionibus oriebantur, sublati electionibus, Ecclesias Patriarchales, Archi. Episcopales, Episcopales Sedes Apostolicae sibi referavim, ut patet ex *Extrav. ad regim. c. de prob. quae reservatio deinceps regulariter quoque 2. Cancellariae universaliter inserta, concessa solius Regibus quibusdam potestate nominandi Episcopos, à Papa influentibus, aut etiam reliqui nonnullis Ecclesiis, (ut contingit in Ecclesiis Germaniae) potestate eos canonice eligendi.**

3. Limitanda tamen est responsio: nisi aliud jure speciali, aut consuetudine canonum sit. Si quidem ex speciali privilegio vel consuetudine legitime praescripta à potestate illa confirmandi ad alios, quam Superiores iurisdictionis spectare possent. Pith. loc. cit. n. 306. citans Tholoz. *loc. de elect. c. 19. n. 14. Pith. loc. cit. n. 69. citans Paul. de Eliz. in rubric. de elect. n. 7.*

Quaestio 460. In particulari, à quo hodie dum confirmandi sint Episcopi, ubi adhuc viget mos eos canonice eligendi, ut illa consuetudo servatur in Germania, & in qua, ut Pass. loc. cit. Trident. sess. 24. c. 1. nihil duxit innovandum.

1. Respondeo: eorum, etiam immediate subiecti sunt Metropolitano suo, vel Archi. Episcopo cum ipsorum confirmatio spectat ad Sedem Apostolicam, quam Papa post exhibita examinis instituit testimonio conferre solet, & jubere, ut consecrentur, ut constat ex concordantia Germaniae. Azor. p. 2. l. 3. c. 29. q. 10. Laym. loc. cit. de incip. postquam de elect. n. 3. remittens ad Barbof. *de iure Episc. alleg. 17. n. 17. Pith. loc. cit. n. 304. Pith. loc. cit. n. 70. citans Barbof. de off. Episc. p. 1. tit. 1. c. 4. n. 6. & Rotam in Treverens. Abbas. 20. Nov. 1624. Repetitur nihilominus etiam in Germania adhuc Episcopatus, v. g. in Salsburgensi Provincia in subiectos Metropolitarum Ecclesiae, necnon Episcopi à suis Capitulis electi à Salsburgensi Archi. Episcopo teneantur petere confirmationem à, in fine Laym. in c. n. pro de fecer. de elect. n. 6. in fine.*

2. Post etiam eosdem Episcopos, Archi. Episcopos, aliosque Praelatos exemptos à jurisdictione Ordinariarum, seu immediate subiectos Papae, existentes intra Legationis Provinciam, confirmari à Legato de latere, ex officio scilicet Legationis, & ab eoque speciali ad hoc mandato, tradunt Pith. loc. cit. n. 306. Pass. loc. cit. n. 70. Laym. in cap. licet de off. Leg. n. 1. extendens idipsum ad Legatos missos cum potestate Legati de latere hinc expressis: si Legatus à latere, vel cum potestate Legati de latere nullus sit, Episcoporum aliorumque Praelatorum

Sedi Apostolicae immediate subiectorum electiones confirmare possit; secus est de legatis aliis, quid facere nequeunt, nisi specialiter id sit à Papa commissum, Pith. Laym. loc. cit. qui tamen posterior testat, eos posse super Episcoporum electionibus examini insinueri, illudque & informationes mittere ad Sedem apostolicam, & ex eo tempore se non amplius immiscere, juxta cit. c. loci.

Quaestio 461. A quo accipienda confirmatio Abbatum, Praepositorum, similitumque Praelatorum regularium?

1. Respondeo primò: ubi exempli sunt, & Sedi Apostolicae immediate subiecti, confirmari debent à Papa, aut eius Legato de latere, si in provincia sui. Laym. ad c. postquam de elect. n. 3. Pith. ad tit. de elect. n. 308. Pass. de elect. c. 33. n. 71. sic Generales Ordinum, qui immediate subiecti Papae, ab ipsius Legato in provincia existente confirmationem petere & habere debent. Pass. Laym. Pith. & cu. nisi forte privilegium habeant à Papa, in mox ab eorum in canonicam sui electionem confectis plenam jurisdictionem & administrationem sine alia Papae confirmatione consequuntur (nisi id concessum Generalibus Ordinum mendicantium, testatur plurimis citatis Pass. loc. cit. & in specie etiam de Societate nostra. Pith. prout habetur in compend. privileg. v. generalis. §. 1.) A. A. idem.

2. Respondeo secundò: ubi verò hi Praelati exempti quidem sunt à jurisdictione Episcopi, non tamen subiecti immediatè Papae in hoc sensu, quòd Ministrium seu Praepositorum generalem sui Ordinis habeant, ut sunt Provinciales & Abbates quidam electi in capitulo, ab eodem Generali confirmationem accipiunt, nisi forte tales sint, quibus concessum est, ut tunc electi alia confirmatione non egeant. Et si sint Praelati inferiores seu locales, puta Priores, Guardiani electi in capitulo vel convento, à Provinciali confirmationem habere debent. A. A. idem & cu. aut si hi Praelati provinciales, vel etiam locales non eliguntur à capitulo vel convento, sed constituuntur à Generali, ut fit in Societate nostra, alia confirmatione non egent. Pith. loc. cit.

3. Respondeo tertio: Abbates, Praepositi, aliosque Praelatos regulares non exempti confirmandi sunt ab Episcopis, quibus proximè eorum Monasteria subiacent. Pith. Laym. & cu. Azor. p. 2. l. 3. c. 46. q. 1. §. confirm. auctor.

4. Porro solet Episcopos, dum assumunt vicarium generalem, concedere ei potestatem confirmandi Abbates, Priores, similesve non exemptos, tradit Azor. loc. cit. quavis addit in fine citari §. hac tamen potestas in generali modo deo non continetur, quare specialiter committitur.

Quaestio 462. A quo accipienda confirmatio, Abbatissarum, Priorissarum, similitumque antistitum monialium?

1. Respondeo primò: si monasterium monialium immediate subiectum sit Sedi Apostolicae, Abbatissa, Priorissa, Praeposita, electa à convento, confirmationem petere & accipere debet à Papa. Laym. ad c. postquam n. 4. Pith. ad tit. de elect. n. 417. citans Azor. p. 1. l. 3. c. 10. q. 3. Donat. in c. 17. §. c. 17. n. 4. Tamb. de iure Abbatiss. d. 29. q. 1. Petenda autem est hae confirmatio à Papa per procuratorem, cum moniales non per seipsas electi omni prosequenda aut oppugnanda causà Sedem Apostolicam accedunt, sed procuratorem ad hoc mittere debent juxta c. in demum artem. de elect. in 6. §. porro. Donat. Laym. Pith. & cu. Addit etiam Donat. loc. cit. n. 5. citans pro hoc Castell. de elect. c. 17. n. 29. Barbof. in collect. ad Trid. c. 7. sess. 5. de regular. Gavanti. in man. Episc. v. monialis officialis. referentes super hoc plures S. Gregor. declarat. quòd nimirum licet Episcopus loci ex dispositione Gregor. XV. in consuet. infrascriptis possit

possit unā cum Superioribus regularibus quarumcumque Abbatissarum electionibus per se vel per alium interesse, ac praesidere; exinde tamen jura nullum habet confirmandi Abbatissam exemplum.

2. Respondeo secundo: si autem monasterium religiosorum videretur Ordinari (intelligi, etiam si hic Ordo exemptus non sit) a jurisdictione Episcopi subdit, ad Praelatum istius Ordinis aut monasterii spectat confirmatio. AA. idem.

3. Respondeo tertio: si autem nulli religiosorum monasterio, sed Episcopo subdit, Episcopus confirmare habet.

Questio 463. An, & qualiter potestas confirmandi competat capitulo sede vacante?

Respondeo: potestas confirmandi electos, non sicut ac potestas instituendi praefatos pertinet ad Episcopum, sede Episcopali vacante transit ad capitulum; quia instituere & confirmare sunt actus jurisdictionis necessarii. c. cum olim. de major. & obedien. Pirh. ad tit. de elect. n. 304. Laym. in c. cum olim. n. 2. Lou. l. 2. q. 2. n. 2. citans Abb. in c. 2. ne sede vac. n. 2. Pavin. de pers. cap. sede vac. p. 2. q. 5. n. 2. & 3. unde jam quia capitulum sede vacante ordinariam Episcoporum jurisdictionem exercet, electos Abbates, aliosque Praelatos non exemptos confirmat. Laym. loc. cit.

Questio 464. Ad quem jure devoluto spectet confirmare?

Respondeo: dum intra terminum praefixum confirmationi ordinario ab ejus Superiore, is non confirmat, confirmatio jure devoluta spectat ad dictum Superiorem immediatum confirmatis, juxta dicta supra ad quest. intra quod tempus danda confirmatio. Sic dum per appellationem aut querelam electus persequitur electionem suam, & insistit per confirmationem, potestas illa instituendi (idem est de potestate confirmandi) non devolvitur nisi per indirec-tum. Lou. l. 2. q. 13. n. 64. dum enim procedimus per viam querelae, cui tunc est locus, ubi nullum gravamen positum supponitur, sed tantum negligentia & mora habentis confirmare vel instituere; Superior aditus praefixi terminum ordinario confirmato, intra quem si is non confirmet, jure devoluta confirmat ille Superior. Lou. loc. cit. n. 65. & 66. si vero procedatur per viam appellationis à gravamine positivo illato, five quia expressè est denegata confirmatio, five quia ter requisitus solenniter, obstinè confirmato diffinit confirmationem, facultas hae confirmandi devolvitur ad Judicem. Lou. n. 67. & 68. dicens de facultate confirmandi sic devolvenda esse textum in c. significaverunt. de except. rationem etiam addit n. 69. nimirum quia appellationis hic est principis effectus, ut negotium, pro quo est appellatum, devolvatur. Sic quoque confirmationem sequi ordinem appellationis, quod est ab inferiore ad Superiorem immediatè. Pass. cu. c. 33. num. 71. Unde in casu appellationis ad curiam, Auditor Papae, qui de appellatione cognoscit, quae à confirmatione vel cassatione electionis est interposita, & iudicat bene appellatum esse, electionem vel confirmat vel cassat. Pass. loc. cit.

Questio 465. An confirmator ordinarius, pendente lite super jure electionis, vel etiam ubi appellatum est ab electione, confirmare possit electum?

1. Respondeo primo: pendente lite de jure electionis, dum ea interitus instituta est, confirmari non debet, antequam lis decidatur; sed nec infirmari; cum ejus vis suspensiva sit, ac dependens à futuro eventu. c. cum venissent. de in integ. restitut. Laym. ibidem n. 4.

2. Respondeo secundo: si ab electione in Ecclesia cathedrali vel regulari celebrata, ejus confirmatio ad Ordinarium, nempe ad Archiepiscopum vel Episcopum. P. Lauren. Fori Benf. Tom. 11.

scopum pertinet ex causa probabili (quae si probetur, legitima seu iusta reputari debet) ad Sedem apostolicam in scriptis fuit appellatum, & Ordinarius nihilominus electionem confirmet, talis confirmatio irrita est, cum sit ab eo, qui non potuit, de factis praesumpta, nisi appellans prius ab ipsa appellatione canonice (id est sine praevia) recessit. c. si postquam. de elect. in 6. Barbo. ibid. n. 2. Pirh. de elect. n. 313. Ratio est: quia per appellationem, etiam extra iudicalem, ab electione ad Sedem apostolicam suspensa fuit jurisdictione inferioris iudicis Ordinarii, unde hac appellatione pendente, talem electionem confirmare nequit, nisi appellatione terminatae sit appellationi, per hunc ejus ab appellatione recessum recuperet Ordinarius jurisdictionem seu potestatem confirmandi. Pirh. loc. cit.

3. Respondeo tertio: quod si tamen ab electione non ad cathedralem vel regularem praelatum appellatum non est ad Sedem apostolicam, sed ad alium inferiorem iudicem, five extra, five intra iudicium ante sententiam diffinitivam, nihil impedit, quod minus inferior seu Ordinarius, à quo appellatum, in causa procedere possit, donec apparet, an Superior, ad quem appellatum, cognita veritate sua resistere velit, juxta c. non solum. §. illa verò, de appell. in 6. Si quidem id de electione ad cathedralem vel regularem statutum est; idque ob reverentiam Sedis apostolicae, & quia causae majores facilius devolvuntur ad Papam. Pirh. loc. cit. Laym. l. c. n. 2. cum gl. in c. c. si postquam. v. ad Sedem apostolicam.

4. Proceditque id ipsum etiam ubi legitime electus appellavit à confirmatione Ordinarii; eo quod is ipsum noluerit confirmare, ita ut pendente tali appellatione facta ad Sedem apostolicam (secus, si ad alium inferiorem iudicem appellatum) confirmato etiam jam velit, non possit eam confirmare valide. Castell. de elect. c. 16. n. 19. apud Douai. ss. 2. r. 6. q. 18. n. 2. nihilominus Portell. in dub. v. appellare. n. 8. apud eundem Douai. loc. cit. n. 1. tra. si absolute posse in hoc casu adhuc confirmare valide confirmatores illum Ordinarius, non obstant, quod à appellatio liget manus iudicis appellati, & prohibere amplius procedere; eo quod appellatio introducta sit à jure in beneficium appellantis; quique autem cedere possit juri & beneficio suo. Item quia id non est contra finem & intentionem appellantis; imò correspondet ejus desiderio. Et licet appellatio suspendat jurisdictionem iudicis, à quo appellatur, non tamen quod ad tendentiam in faciliorem exitum causae, verum videtur huic sententiae ob stare reverentia Sedis apostolicae, ad quam appellatum.

Questio 466. An, dum Papa provisionem (comprehendendo hoc nomine electionem, confirmationem, usque ad in c. si eo tempore de elect. in 6.) Ecclesiae alicujus suae dispositioni reservavit, inhibens, ne ad electionem vel provisionem illius procedatur, & quid attentetur, five scienter, five ignoranter, an inquam, in hoc casu ante emanatam huiusmodi particularem reservationem ad electionem in tali Ecclesia fieri processum, adeoque valida sit electio, utpote antecedens illud decretum reservationis, valide deus post emanatam illam reservationem possit confirmari ab inferiore, nihil adhuc sciente de illa reservatione?

Respondeo affirmativè, si sermo est, non de Ecclesiis cathedralibus, sed Praelatis inferioribus; ubi enim in his praetextis canonica electio reservationem, adeoque jam valida est, quidquid postea faciendum restat, expediri potest per Ordinarium, nec opus est pro confirmatione adire Papam. O 2

liqui.

liquidum quod in contrarium statutum, nempe si electio talis valide confirmatio aliqua circa illam gesta etiam ab ignorantibus illam reservationem post illius emanationem, id inquam, solum locum habet in Ecclesiis cathedralibus, de quibus domiaz loquitur *c. si ex tempore. de elect. in d. Puri. de elect. n. 330. juncto n. 329. Laym. in c. c. si ex tempore. n. 2. citans gl. in idem. c. v. cathedralis. Franc. ibid. n. 2. & Gac. de benef. p. 4. c. 3. n. 20. § 40.*

Questio 467. An confirmandus electus in discordia?

Respondeo, electum in magna discordia, etiam si ejus electio facta à majore parte eligentium, sine magno tamen excessu vororum, confirmari non debere, tradit Donat. *re. 2. tr. 7. g. 9. n. 5. citans gl. in c. si quando. de elect. 6. (que tamen glossa nihil de hoc, ut Pass. mox citand.) Sylv. v. confirmatio. Castell. de elect. c. 14. n. 18. Azor. g. 2. l. 6. d. 4. decalog. prac. ratio illius est evitatio futurorum dissensionum, quæ eligentium tranquillitatem evertunt. Idque ut ait Donat. c. Castell. *loc. cit.* præcipue, ubi electus est vir cholericus, memos Insuperarum, & vindicativus.*

2. Verum hanc sententiam non tenere in electione, in qua servanda forma *c. quia propter.* ad validitatem electionis requiritur, ut quis electus sit à majore parte capituli; nec esse consensum communi DD. assensum, electum à majore parte, si non adsit defectus in electione vel persona electi, esse confirmandum, asserit Pass. *de elect. c. 33. n. 128.* eo quod quantumcumque discordia in eligendo sit magna, si proveniat à bono zelo, non sit reprehensibilis *c. ult. d. 63. § c. 178. g. 1.* unde non sit, cur casus electio talis in discordia habita (maximè, si discordia non fuerit ex culpa electi) nisi foret in casu aliquo particulati per accidens immineret ex confirmatione grave damnum & scandalum, quod per se non immineret ex eo, quod electio facta sit in discordia. Ad hæc, ut Pass. n. 129. cum in iis, quæ sunt à pluribus parte collecti, id quod fit à majore parte, fieri censetur à toto capitulo, argumens *c. in causis. de elect. c. ad aufer. de his que vo. ut Barbos. ad c. bona de presb. n. 6. Archid. in c. Nicoma. d. 31.* Electio canonica, aut potius que fit in re collegii, censetur adhuc concores, si sit à majore parte consensio in scrutinio; ita etiam, ut secundum Bald. scrutinium tale dicatur factum unanimiter scilicet jure; ac propterea talis electio, si aliunde quoque valida est, sit necessaria confirmanda. Quin & de cetero, ubi in electione servanda non est forma *c. quia propter.* sed in censetur electus, qui plura habet suffragia, potest eundem confirmare habens confirmare. Pass. *loc. cit. n. 130.* Esti multo magis hæc dici possit electio in discordia. Imò secundum jus antiquum confirmari poterit electio, & unus ex electis, etiam si vocales, seu habentes jus suffragii, se in partes æquales divisissent. Pass. *loc. cit. n. 128.* Et potest adhuc id fieri (nisi forma *c. quia propter.* non est servanda) dum suffragia in duas divisa sunt partes, præferendo tamen illam ex duobus, qui majoribus meritis & magis idoneus fuerit. Azor. *p. 2. l. 6. c. 26. g. 4. juxta c. si forte. d. 63.* Ubi verò unus electus, aliter postulant, postulat ad admitenda, si postulantium numerus numero eligentium fuerit major, alias confirmanda electio. Azor. *loc. cit. g. 5. juxta c. scriptum. de elect. sed de his supra.*

Questio 468. An confirmari possit, cujus electio facta per abusum secularis potestatis?

Respondeo negativè. Donat. *rem. 2. tr. 7. g. 12.* Laym. *in cap. quædam. de elect. n. 8.* ubi cum communi: si is, qui per abusum laice potestatis electionem accepit, non præcedente dispensatione à Superiore, confirmationem accipiat, titulum non consecretur; quia electio, quæ non consistit, non confirmatur, ut Felici. *in c. possibilibus. de rescript. n. 5.*

Et is, qui à manu potestatis laice Ecclesiasticam dignitatem recipit, inhabilis redditur, ut promovetur deinde ad eandem abbas nequeat sine dispensatione, ut Laym. *ibidem* cum communi. Unde si eandem à Superiore Ecclesiastico obtinere velit, explicare debet hanc inhabilitatem suam, & vitium intrusionis, si ad ministratiōem quoque se ingesserat. Laym. *loc. cit.* citans Felici. *ubi ante. de Abb. in c. c. quinquaginta. n. 2.*

Questio 469. An electus invito confirmari possit?

Respondeo: electio, electo invito, non potest confirmari. Pass. *de elect. c. 33. n. 126.* citans Gl. *in cap. innotuit. de elect. & Abb. ibid. n. 13.* Donat. *rem. 2. tr. 6. g. 6. n. 1.* Tamb. *de jure Abb. to. 2. d. 6. g. 2. n. 11.* cum enim inter eligentes, qui representant ipsam Ecclesiam, & electum contrahatur matrimonium spirituale, juxta *c. inter Communi. de elect. requiritur consensus, non tantum eligentium, sed etiam electi, qui est futurus sponsus. Tamb. Donat. *loc. cit.* 2. Potest nihilominus Religiosus electus compelli ad acceptandum officium. Castell. *de elect. c. 14. n. 12.* Abb. *in c. non est. de regular. n. 4.* Tamb. *loc. cit. n. 13.* Pass. *loc. cit.* Donat. *loc. cit. n. 2.* Tradit nihilominus Donat. *loc. cit. g. 15.* quod electus & confirmatus, qui tamen noluit Prælatum & confirmationem acceptare, in Dominicanoque Ordine non possit deinde Prælatum & sponsum dici Ecclesie, ad quem fuit electus, nisi largè & impetrit, cum dicitur etiam de substantialibus requisitis, nempe consensus. Idque eo fortius; quia in illo Ordine, etiam unanimiter electus & confirmatus quomodocumque, per nullum ad illam Prælatum acquirat, nisi consensit liberè. Unde confirmatio in illo Ordine nisi acceptetur, non avertit vacationem, v. g. Prioratus, sed eadem vacatione adhuc perseverat; unde jus eligentium revertitur ad eligentes, qui sine fraude fuerunt, quod in se est, eligendo intra tempus capax.*

Questio 470. An confirmari possit electus, qui à confirmatore presumitur male reclusus?

Respondeo: etiam unanimiter electus, qui à confirmatore prudenter presumitur male reclusus, v. g. laxatus disciplinam religiosam, eo quod non verum, eum esse negligentem in observantia regulari, non potest sine peccato gravi confirmari. Pass. *loc. cit. n. 146.* ubi ait, hoc non esse proprium sui Ordinis, sed esse juris communis, immo naturalis & divini; citaturque pro hoc P. y. *in formul. lit. E. c. 18. n. 6. in fine.* Unde etiam concellum similibus confirmationibus, seu Superioribus regularibus, habentibus confirmare electiones suorum, ut confirmant eas, si eis visum fuerit expedire. Clem. *Extra. de verb. signif. (in qua licet id statutum pro Minoribus, competere tamen omnibus Regularium Superioribus, probat Pass. loc. cit. n. 148. ex Barbos. tum quia ratio illius confirmationis est generalis: tum quia, quando Princeps uni Prælati reclusis, omnibus reclusis censetur ut Jalon. in l. 1. § de consue. Pass. loc. cit. n. 148.* qui rectè tamen addit, clausum illam: si videatur, importare arbitrium boni viri regulandum secundum leges & rectam rationem: adeoque non posse talem confirmationem ex qualibet presumptione cassare electiones, sed presumptionem debere esse rationabilem & proportionatam gubernio Ecclesie vitibus; adeoque debere innitrantoni, quæ, si opus sit, possit ab Ecclesia feni & discuti. Vide de hoc plura supra, ubi non teneantur confirmatores reddere rationem negatæ se confirmationis, seu cassatæ electionis.

Questio 471. An, & qualiter confirmari possit indignus?

Respondeo primò: electio indigni confirmari nequit, quia hoc est contra jus naturæ, & divinum, & canonicum, quod inhabilis & indignus promovetur ad Ecclesiasticam officia. Pass. *loc. cit. n. 117.* citans

citans Peyr. de subd. p. 1. q. 31. §. 11. Donat. p. 2. rr. 7. q. 7. citans Ledelm. p. 2. rr. 7. concl. 7. difficile. 7. Peccat peccato mortaliter talis confirmator, & tenetur ad omnia inde secuta damna. Barbof. parit Ecclef. l. 1. c. 19. n. 253. citans Pet. Nav. de regim. rom. l. 1. c. 2. n. 156. Joan. Vale. de different. inter utrumque. for. v. electus. difficile. 1. n. 4. Addit tamen Pall. quod nihilominus in arbitrio Superioris multoties fit positum, ut consideratis, paucitate hominum, necessitate Ecclesiæ, conditionibus temporum, ut quis censatur aliquando dignus, qui alius non effec dignus; eod quod, licet requiratur de jure nature ac divino semper sint necessaria, nihilominus in arbitrio positum sit decernere, an omnibus pensatis in casu particulari deficiat; quod magis verum dicit respectu eorum, qui sunt necessaria ex jure positivo.

2. Respondeo secundò: potest tamen Superior habens facultatem dispensandi super jure positivo & positivo, irregularitatibus, inhabilitatibus jure positivo impossitis, indignum confirmare in hoc sensu, quod confirmandus talis dispenset cum tali, ac dispensando de indigno faciat dignum. Pall. cit. num. 117.

3. Respondeo tertio: quia confirmator sciens scientiam privatam, maxime hanc in confessione, electum esse indignum, si aliud nihil obstat, tenetur eum confirmare; eod quod confirmator sit Juxta, & confirmatio procedat ab eo ne Juxta, adeoque procedere debet secundum allegata in foro externo. Donat. loc. cit. q. 8. n. 5. de quo vide sint dicta de non cassanda electione, ex scientia privata indignitatis à Pall. n. 134. 144. & seg. uti & à nobis dicenda §. sequente.

Quæstio 472. Quæ pœna incurrit confirmans indignum?

1. Respondeo primò: qui indignum (maximè si ob defectum scientiæ, meritis, honestatis vitæ ac morum indignus est, ut dicitur c. nubil. de elect. et si de cetero sint plures defectus & inhabilitates, prout etiam denotat particula maxime, quæ secundum propriam significationem est ineluctiva aliorum, Laym. in c. nubil. n. 2.) per negligentiam confirmaverit (præterquam quod ipse actus confirmationis sit nullus. Loc. l. 2. q. 18. n. 13. & indignè promotor, seu confirmatus sit deprecandus, seu privandus Prælatu- ræ vel beneficio, ad quod confirmatus, ut dicitur c. nubil. etiam post factam confirmationem eum cognitione causæ factam, dum postmodum constiterit, eum esse indignum, ut Pirh. ad c. de elect. n. 326. ex Abb. in c. cap. nubil. n. 1.) Primò ipso jure privatus est facultate confirmandi pro illa vice, seu ut habetur in c. nubil. primum illius indignè confirmati successorem pro novam electionem electum; devolutio electionem immediatè sequentem confirmandi jure ad Superiorem illius confirmatoris immediatam; quamvis Laym. in cap. cum in cunctis. de elect. §. Clerici sicut. n. 7. suis inferioribus, jus illud confirmandi non fecerit ac jus influendi devolvi ad Capitulum (intelligitur, ubi id culpam non admittit eligendi indignum, & ubi Episcopus non jure devoluto, sed proprio confirmavit indignum; si enim id fecit jure devoluto, Laym. admittit, devolvi institutionem ad Metropolita- num) ob maximam Capituli cum Episcopo con- junctionem, ob quam merito unius defectus ab alio- ro suppletur. Verum obstat videtur, quod potestas confirmandi, etiam devoluta, videatur in eo, ad quem devolvitur, jurisdictionem supponere, quam non habet Capitulum sede plenè.

2. Insuper suspendendus est talis confirmator à perceptione fructuum precepti beneficii, quamdiu Superiori (intelligitur, qui suspensionem intulit. Pirh. loc. cit. num. 326.) visum fuerit, seu ut Barbof. quovisque indigentiam promoveatur. Laym. in c. nubil. n. 2. Pirh. cit. n. 325. Barbof. cit. n. 253. citans Lamb. de jurep. l. 2. p. 3. a. p. Cofm. in pragmat. sanct. tit. de elect. v. et vice.

3. Respondeo secundò: si verò confirmator sciens

rer per malitiam seu dolum id egerit, gravis punien- dos erit, ut dicitur c. nubil. nempe pro arbitrio Judicis; cum pœna à jure determinata non sit. Pirh. loc. cit. quamvis Barbof. loc. cit. dicat expresse, de- bere illum deponi, citatque pro hoc Gl. in c. nubil. v. deponatur. Vivian. in pr. jurispr. l. 12. c. 7. n. 2. Lavoe. de elect. c. 27. n. 65. Firmian. de Episc. p. 2. se- cunda p. q. 5. Debet autem dolus hic fœli malitia, cum non presumatur, probari, juxta quod dicitur in c. cap. nubil. si verò convictus fuerit indignum confir- mator, & l. quatuor. §. 1. ff. de probat. ubi dicitur: qui dolo dicit factum aliquid, decere delatum admissum de- bere. Pirh. cit. n. 326. Laym. cit. n. 2. qui etiam ad- dit: ceterum ex verisimilibus conjecturis fieri posse presumptionem de consensu dolo, juxta l. dolum. c. de dolo. Gihem. ubi quis agit, quod omnes com- munes sciunt esse prohibuit; vel non agit, quod scit sibi agendum esse, ut Gl. in c. l. dolum. Tradit tamen Laym. in c. innotuit. de elect. n. 6. quod, si electores elegerint illegitimum, aliove defectu laboran- tem, vel indignum, præsumptio fit contra illos, quod id scienter fecerint; ideoque contritus probatio illis incumbit. Neque obstat regula juris 47. in 6. igno- rantia (intelligitur facti alieni) præsumitur, ubi scientia non probatur: eod quod hanc pariat exceptionem: nisi de eo inquirere, & notitiam capere alieni ex officio incumbat, juxta c. quamvis. de reg. juris. c. ubi de clandest. de jurep. l. regula. §. sed factus §. de jurep. & facti quor. Sanch. de matrim. l. 3. d. 2. n. 2. Quæ autem in c. cap. innotuit, dicuntur de Electoribus, eodem ratione intelligenda de confirmatore & insti- tutore indigni, ah ibid. Laym. addicere, quod, tamen si pœna hæc privationis pro ea vice non incuratur, nisi quis indignum scienter promoveat, ut colligitur ex c. cap. innotuit. c. cum Pervenisset. c. quoniam de elect. tamen ignorantia directè voluntaria seu affectata, si nimirum de industria inegemuratur inquisi- tio, ne defectus appareat, acquiratur scientia, ut Gl. in c. c. innotuit. v. ignorantiam. Anton. de Butrio ibid. n. 24. quos citat Laym. uti & seipsum Theol. mor. l. 1. c. 10. n. 1.

4. Interrogari quoque easdem pœnas privationis ju- cis confirmandi pro illa vice, & suspensionis à per- ceptione beneficii confirmatoribus indignum electum ad Prælatum vel beneficium curatum vi c. cum in cunctis. §. Clerici sicut. et si illud cap. expresse loquatur de eligentibus indignum; & quidem illas pœnas in dicto c. cum in cunctis. statuas comprehendere quoque confirmatores non Episcopos, seu inferiores confirmantes indignum in beneficio curato vel Prælatu- ra, patet ibidem Laym. n. 2. citato Suar. de craf. d. 31. f. 2. n. 10. Utam verò extendantur quoque ad confirmandos & influentes indignum in beneficio, quod nec curatum, nec Prælatu- ra est, ait Laym. se non audere affirmare, cum nullus esset Canon, qui id significet, sed tantum de Prælatu- re, dignitatibus & beneficiis curatis; & in materia poenali non liceat facere extensionem; nec ratio sit eadem, cum ma- jus delictum, adeoque gravis puniendum sit, pro- movere indignos ad majora hæc beneficia; et si dicat Idem Laym. non paucos Auctores universales & Indivocet affirmare, propter collationem, institu- tionem, confirmationem indigni pœnam illam privationis incurri, & devolutionem illi ad alium. Et sunt etiam illud c. nubil. non loquitur nisi de Prælatu- ris.

5. Respondeo tertio: si Superior, ad quem perti- net confirmatio, non per seipsum, sed per alium curet nominari & confirmari electum, cui processum examinandi & confirmandi commisit; et si autem ex malitia seu dolo, vel ex ignorantia seu negligentia confirmet indignum, ipsum Superiorem, seu com- missarium puniendum esse, qui obligatur ex culpa & dolo commissarii sui, tenetur enim dominus ex factis illorum, quorum operis vitæ. l. 1. ff. de publican. nisi tamen ex justa & probabili causa potesta- tem delegavit; eod quod tunc non renatur ex dolo & malitia commissarii, tradit Pirh. cit. n. 326. citans Abb. in c. nubil. n. 7.

Quaestio 473. An confirmator cassare possit electionem digni legitime factam?

Respondeo: confirmatorem id per se loquendo non posse. Pass. n. 134. ubi expresse ait: evidenter falsum est, in confirmatoris potestate esse, confirmare, vel cassare electionem, in ut liberum est Electoribus eligere, quem voluit, cum ex iustitia confirmator teneatur confirmare electionem canonicam digni; & n. 135. ubi: inter confirmatorem & Electorem haec est diversitas: quod elector per se valide quomodolibet quemlibet dignum excludit ab electione, nisi per accidentem in casu, ubi onus solus est dignus, & quilibet alius indignus; confirmator autem per se nullum valide excludit a confirmatione, sed solum per accidentem ex extrinseca urgentissima causa. Idque, ut idem habet n. 134. quia elector nihil potestvum facit contra non electum, sed negativè se habet circa illum ex plenissima libertate non coartabili non eligens, quem iudicat non eligendam; cum non electus non habeat jus, ut eligatur, confirmator verò positivè electionem cassat, & contra jus electorum & electiagie; de quo vide dicenda *quasi* seq.

2. Potest nihilominus electionem digni undequaque validam ex causa rationabili per accidentem ob bonam communem cassare. Pass. *num.* 136. citans Bannez. 2. 1. q. 67. n. 2. ad 2. cum communi; quia Praetorium minus est, ut boni communis rationem habentes, utilitatem publicam praerant private. Pass. *idem* juxta c. *hinc*. de *posul.* & ibi Gil. v. *communem*. Abb. n. 11. Et sic ratione scandali vitandi electio alius valida non est confirmanda. Pass. *cur.* n. 136. citans Abb. *in c. 1. de elect.* n. 8. Setaph. *decis.* 166. n. 4. Felin. *in c. 2. de praescript.* n. 2. Peyr. *in formular.* *lit. C. c.* 18. *num.* 6. Donat. *lib. 2. tr. 7. q. 6.* item plures texus juri.

Quaestio 474. An confirmari possit dignus, praeferio digniore?

Respondeo non solum posse, sed & debere confirmari dignum, seu electionem digni alius validam, etiam ubi praetermissus est dignior. Pass. *de elect.* c. 33. n. 166. *et* 135. ubi expresse ait: confirmator per se nullum dignum electum valide excludit a confirmatione; sed accidentaliter causa rarissime occurrente; quia cum ex c. *postquam* de *elect.* aliis que jurebus confirmator teneatur electionem digni confirmare, si aliter facit, contra legem facit, & ideo cassatio ab eo facta, juxta *reg. qua contra jus*. de *reg. jur.* in 6. pro infecta haberi debet & cassari. Donat. *tom. 2. tr. 7. q. 8. n. 1.* *et* 2. citans Bannez. 2. 2. q. 63. n. 2. *et* 3. ad 7. Cajetan. *in sum. v. electio. Covar. in reg. peccatum* p. 2. §. 7. n. 4. Rodrig. *in sum. p. 1. c. 106. cens.* 11. n. 13. Ratio responsionis est, quod bicet electores eligere teneantur meliorem, peccentque mortaliter non eligendo digniorem; de quo vide tunc agentem Pass. c. 30. de *elect.* valida tamen sit electio digni, omisso digniore, pro quo Pass. *cur.* n. 166. citat D. Thom. 2. 2. q. 63. n. 2. ad 3. & *ibid.* Bann. Cajetan. Azegon. Abb. *in cap. consuevit. de appellat.* n. 7. & *ibid.* Franc. n. 4. Imol. & Prapoli. *num.* 16. Pass. *de resign.* l. 4. q. 11. n. 40. Nav. *conf. 2. de simon.* Gonz. *ad reg. 8. Cancell. gl.* 4. n. 129. Barbo. *ad c. cum nobis. de elect.* n. 3. Covar. *in reg. peccatum* §. 7. *num.* 4. Rotam *in Europ. partick.* 13. *jan.* 1623. & plurimos alios. Ita etiam, ut hoc verum sit, etiam si electores jussissent, se velle eligere digniorem; quin &, si haec statuta, quo statueretur, ut non valeat electio digni, omisso digniore, illud tantum contrarium juri communi non valeat, nisi confirmaretur a Papa. Pass. *cur.* n. 166. Unde jam confirmator ex iustitia teneatur confirmare dignum, ut electum etiam praetermissio digniore; & si fecisset, gravaret electum dignum, utpote qui ex tali electione jam acquirit ad Praetoriam; adeoque & tali in jure gravamine appellare potest ad Superiorem. Donat. *lib. 2. tr. 7. q. 8. n. 1.* citans Castell. *de elect.* c. 14. n. 17.

2. Limitatur tamen responsio: Donat. *lib. 2. tr. 7. q. 8. n. 1.* ut ea procedat secundum jus commune; ait enim, quod si iura particularia statuerint, ut asserit fieri in suo Ordine, confirmatorem posse cassare electionem digni, si videbit digniorem praetermissum, id possit confirmator; modo evidenter confertur illi esse digniorem; aliis ad evitandas lites & contentiones melius est, confirmare electionem digni, prout iure cauum est.

3. Quod si tamen confirmatori proponatur plures electi, teneatur sub mortali confirmare digniorem ex illis; eo quod tunc electoris, qui in conscientia teneatur eligere digniorem, & confirmatoris vices gerat. Donat. *lib. 2. tr. 7. q. 8. n. 6.* citans Ledetm. *in sum. p. 2. tr. 7. c. 2. cens.* 7. *dub.* 7. Armil. *v. electio.* n. 2.

Quaestio 475. An confirmari possit infamia facti; quia uimirum inquisitus aut accusatus de gravi crimine, & de eo apud viros graves diffamatus?

Respondeo primò: ex quo electus apparet infamia simpliciter infamia facti, non statim debet aut potest cassari eius electio, seu reijci a confirmatione; non enim est eadem ratio de electione, ad quam electus nullum jus habet, & de confirmatione, ad quam electus vel electionis jus habet, & praeiuratur suo, si non confirmetur: unde si ex libertate eligendum non eligatur, nulla est iniuria, secus, si sine ratione oam confirmetur; adeoque ex quo electus apud confirmatorem apparet infamia simpliciter infamia facti, datur locus ad inquirendum, non ad statim illum condemnandum; & sicut ex eo, quod apud confirmatorem sit accusatus, in non potest cassare electionem, ita nec id potest ex hoc, quod sit accusatus apud alium Iudicem, vel alios viros graves, sed debet inquirere (nempe vel in iudicio contra Officio, seu instante adversario, vel ex officio confirmatores) in veritatem delicti, juxta c. *mal.* & c. *si forte*. de *elect.* in 6. Ita ferè Pass. *de elect.* c. 33. n. 118.

2. Respondeo secundò: quod si confirmator, habens inquisitione, invenit infamiam a malevolis aut levibus personis ortam, nec habere fundamentum, unde verè non sit talis, ut priveit electionem existimatione viri probi apud probos ac graves viros, nec ejus idoneitatem dubium reddat, danda est confirmatio, nisi forte scandalum aliquod grave timeatur; non obstantem de cetero, quod haec infamia sit deducta per accusationem ad tribunal Judicis aliquem confirmatore non superiorem; eo quod multò majus sit, quod accusatus apud talem Iudicem habuit inquisitione, etiam extrajudiciali, invenitur a confirmatore innocens, si infamia talis, quae tanquam orta a malevolis, non sit attendenda, quam si hoc fiat ut solis privatis; adeoque debet confirmari, etiam procedente ibi istiusmodi accusatione, secluso scandalo. Pass. *num.* 119. *in fine* n. 120. ubi etiam, quod A. qui alius docet, accusatum in iudicio non debere promovet, sunt intelligendi sub hac limitatione, ut non procedat in accusato a malevolis, non gravato apud viros probos & graves. Si tamen electus accusatus de crimine gravi in tribunali Judicis confirmatore superiorem, maxime Sedes Apostolica, abstinendum esse a confirmatione, seu eandem differendum, ait Pass. *cur.* n. 119. cum ob reverentiam Superiorem; cum ob periculum, cui se exponit confirmator in eo casu, utpote contra quem procedere poterit ille Superior tanquam confirmatoris indigni, ubi accusatus in illo Superiori iudicio succumbet: nam ob praesidium, quod fieri posset cause in tribunali Superioris agitatae, dum ex confirmatione redderetur difficilior probatio criminis contra electum, & requirerentur plures testes ad illum convincendum: nim ob scandalum, quod timeri posset, ubi damnatus a Superiore inveniretur confirmatus. Et de hoc ad summum procedit, quod ait Donat. *p. 2. tr. 7. q. 9. n. 1.* quod pendente accusatione pro-

moveti non debet accusatus, & graviter puniendum promittente illius iuxta c. *tantum*. d. 81. & promittum pendente sine sua accusatione, quomodo inuadens de sine culpa, iuxta Gl. *marginali*. in c. *cap. tantum*. v. obrepit. Nam de cetero bene ait Pall. n. 123. ubi electus est accusatus apud aliud tribunal, quoniam sit tribunal Superioris, ad quem pertinet confirmatio, non est necesse, quod iste Superior episcopus, in alius iudex inquirat ac cognoscat: sed potest ille in hac parte sui iure suo, vel iudicialiter, siud ei liceat, vel extrajudicialiter: & ubi inveniatur accusacionem calumniam, & proveniat a malevolis, seu infamiam non habere fundamentum, non est necesse, ut expectet aliterius iudicium, & ubi vel bonum commune, vel necessitas vitandi scandalum, vel etiam reverentia Papæ, iuxta qualitatem delicti & rerum circumstantiarum aliud non requirunt, poterit electionem accusari confirmare.

3. Respondet tertiò: ubi differenda confirmatio ob pendens accusationis apud alioquem iudicem, & accusator per annum tacuit, imò per tres menses respectu confirmandi seu promovendi in Episcopum, iuxta auctoritatem de sanctis. Episcop. g. 3. collas. g. nisi Jodex brevis tempus fuerit moderatus, iuxta c. *quoniam*. q. 4. & Argumento c. *accipimus*. de fide instrumentorum. poterit accusator confirmari seu promovetur. Pall. l. cit. n. 121. Donat. l. cit.

4. Respondet quartò: confirmator, ad cuius tribunal accolaris est electus, non potest confirmare, nisi prius examinatus veritate de crimine, de quo est accusatus. Similiter, si electus remansit de crimine convictus vel confessus, vel apud probos & graves viros adhuc infamatus, quia non fuit infamia debita coram confirmatore ea inquisitione diligenter habita. Donat. l. cit. Pall. n. 123. qui etiam n. 119. quod si habet inquisitione infamia orta ex honestis & gravibus vitiis non cessat, nec electus infamiam purgavit, electio est cassanda. Porro per nobiles habendam, ut ait Pall. n. 118. quod infamia facti collatur per penitentiam, unde arbitrio confirmatoris relinquatur iudicandum, an electus diffamatus per penitentiam deleverit infamiam, videnda etiam dicta à nobis in 1. part. ubi, an infames promovendi ad beneficia Ecclesiastica.

PARAGRAPHUS IV.

De causis, modo ac forma procedendi ad dandam confirmationem.

Questio 476. An, & qualiter confirmatio requiratur causam, & causa cognitionem?

1. Respondet ad primum: causa motiva quasi ultimata confirmandi electionis est, ut providetur Ecclesie vacanti de novo sponso. Causa immediata veluti necessitans confirmatorem ad confirmandum (confirmare siquidem est actus iustitiæ, ut dictum supra ex Lott. l. 2. g. 2. n. 19.) est electionis legitimus de personæ electi idoneitas. Causæ impulsivæ ad idem, fuit ad facilius concedendum confirmationem provisionemque Prælati ex enumerantur à Laym. in cap. *innotat*. de elect. n. 7. ex Abb. in c. c. n. 7. Bussio. n. 27. Electorum concordia, petitiones populi, Principis assensus, aliorumque vota.

2. Respondet ad secundum: procedere non potest, nec debet ad confirmationem confirmator, nisi eam cognitione variisque causis huius, siue priusquam inquisitionis, & informationes sumptis satis super forma, processu seu valore electionis, quam super electi meritis aut demeritis, seu conditione ac idoneitate. c. *notul*. de elect. & ubi glo. ex innotat. Abb. n. 1. c. *postquam*. de elect. & ubi Abb. n. 7. Laym. in c. c. n. 7. Barbos. *iuris Eccles.* l. 1. c. 19. n. 257. Donat. p. 2. tr. 7. g. 5. (ubi etiam, quod nemo op-

ponente seu instante hac duo debeant examinari) Preh. ad. tu. de elect. n. 316. Lott. l. 2. g. 2. n. 18. & expressius g. 18. n. 17. Azou. p. 2. l. 6. c. 16. g. 6. Pall. de elect. c. 33. n. 78. citans quamplurimos alios.

3. Etique confirmatio facta sine dicta cognitione causæ ipso iure irrita. Donat. l. cit. g. 6. n. 1. ex Abb. in c. *notul*. de elect. n. 1. Tamb. de iure Abb. tom. 1. d. 6. g. 2. n. 6. Lavor. de elect. c. 25. n. 62. apud Pall. l. cit. n. 102. iuxta rationem in cap. *fin*. de elect. n. 6. vi cuius cassatur confirmatio repentinè facta, hoc est, sine citatione & discussione negotii. Nihilominus manifestum esse, quod hac confirmatio ad sui nullitatem requirit sententiam declarationem, ut constet per eam de defectu discussionis negotii, & sic de nullitate confirmationis: eo quod, cum discussio hac non sit una & indivisibilis, sed requiritur maior vel minor, & ubi electi qualitates & electionis valor sunt notoria, non sit necesse aliquam inquisitionem, difficile su videre, an negotii discussio defuerit, ut confirmatio ex hoc capite censetur nulla, ita dicit Pall. l. cit. n. 102. Qui tamen error rectè illud addit: quod, si electio verè fuerit nulla aut irritanda ex defectu, quem confirmator non ponit, vel censetur non voluisse supplet, ex quo repentinè processit, & sine causa discussionis electionem confirmavit, etiam postquam electus fuit confirmatus, & est in possessione, possit electio iterum in iudicio vocari, & si iustitia id exigat, debeat cassari.

Questio 477. An confirmatores regulares pari modo teneantur premittere dictam inquisitionem de electionis processu, electique idoneitate confirmatoque suorum regularium?

1. Respondet primò: Prælati regulares subijctione iuri communi, nempe decretali *notul*. & aliis, quatenus prohibent electiones confirmari, non examinato negotio, scilicet non examinato processu electionis & meritis, seu idoneitate electi, & non modo incidentem in pœnas dicti cap. *notul*. si id omiserint, aut in hoc negligentes fuerint, & vel sic electionem cassandam, electumve indignum confirmet. Pall. l. cit. n. 122. nam inquisitio hac seu informatio de valore electionis electique meritis est de substantia confirmationis legitima: idque non tantum, quia est apex aliqui iuris, seu solemnitas à jure positivo tanquam legitimæ confirmationis inducitur, sed quia iuris apices & solemnitates servandas vim impellunt suorum privilegiorum sæpe non tenentur, Regulares sed quia necessitas est ex natura rei ad rectam confirmationem, cuiusque confirmator premittere debet ex officio ratione publicæ utilitatis, eam enim confirmator sit Jodex de cognitis, ut in cap. 1. de elect. debet se informare de re iudicanda, in qua in præsentie materiam partes sunt Electores, electus & Ecclesia; unde attendere debet, ne iniustitiam aliquam contra illos admittat, & consequenter etiam, dum nullus est oppositor, se informare de electi dignitate, & electionis valore. Pall. l. cit. n. 112. in fine, *notul*. n. 110. citans pro hoc Peyr. in formular. l. c. c. 18. n. 3. Sigism. de Bonon. de elect. dicit. 46. n. 7. Castelli. cap. 14. n. 6. Unde jam minus rectè Donat. p. 2. tr. 7. g. 6. n. 2. cum Rodry. tom. 1. g. 12. n. 7. quem citat, item Peyr. in subd. g. 1. c. 31. Laym. de elect. l. 2. c. 60. & 61. Sigism. de Bonon. dicit. 44. n. 12. Et apud Pall. n. 108. asserunt, iterum esse consuetudinem illam, seu præsit, quam servant Generales Ordinum in confirmandis electionibus Provincialium, non permittendo dictam inquisitionem: tum quia ob multa privilegia sua non tenentur servare omnes apices & subtilitates iuris, in totas est etiam illa cognitio causæ: tum quia ex privilegio iis concessio à Sixto IV. possunt hunc defectum supplere. Tum denique, quia sic colligitur ex Clem. Extr. de verbor. signif. g. 2. demum. Nam cum dicta inquisitio non necessarii facienda sit judicialiter per testes juratos, ubi non sit in iudicio con-

testidictorio, parte sic instant, sed fieri possit extrajudicialiter per famam & literas testimoniales, aut Pass. n. 111. dumque modus dicte inquisitionis maxime dependet ex specialibus statuto, consuetudinibus, aut etiam privilegio uniuscujusque Ordinis, aut Pass. n. 113. male dicitur, confirmatores illos sine ulla inquisitione facta vi privilegiorum suorum, aut ex præscripta consuetudine contra sui commune procedere ad confirmationes, ex sola fama & literis testimonialibus, quas habent ex Conventibus, ut dicitur in Ordine Minorum, de quo testatur Peyr. loc. cit. mittuntur ad Generalem confirmatores litterarum testimonialibus subscriptis omnium vocalium (hoc Electorum non omnibus, etiam illos, qui electionem non nominant, dum in Ordine Prædicatorum (de quo testatur Pass. n. 113.) absque eo, quod tales testimoniales sint de substantia, ex solo decreto electionis procedunt confirmatores ad confirmandum, ubi nulla fit oppositio; in quo decreto nedum describuntur fideliter processus electionis, sed etiam datur testimonium de integritate motus electi; liquidem hæc ipsa est inquisitio & informatio sufficiens, quam sui commune requirit. Pass. n. 113. *judic. n. 111.*

2. Respondio secundò: non tamen tenentur confiteantur filiiindulgentiæ regulares ad foream *c. fin. de elect. in 6*, utpote quæ in eo consistit, ut clementer compentiores et oppositores personaliter, & insuper, ut etiam illi electio facta in concordia, clementer per edictum omnes interesse habentes, quæ est solennitas regularis et apex iuris, ad quem non tenentur regulares vi suorum privilegiorum. *Paff. lex. cr. m. 109*, testans in suo Ordine tales non tantum non citari personaliter ac nominatim, sed & prohiberi, ne veniant ad confirmatorem sine speciali licentia; et quod electis in hoc Ordine non competat professio causam fide electionis; oppositores verò citentur ipse iure, ut simul cum scrutinio oppositiõnum suarum iura seu rationes transmittant, & si opus eorum præstet, licentiam petente veniendi.

*Questio 478. An igitur hac necessitas pre-
mittendi diſam inquisitionem, & pœna
ſtatuta negligentibus illam extendat ſe
ad omnem confirmationem, etiam ele-
ctionum ad beneficia ſimplicia?*

R^{espondeo} : affirmativam indistincte tenent Geminus, *in c. fin. de elect. in d. & ex eo Sylv. v. confirmatio, n. 5.* Rectius distinguit Paul. *n. 107. decretalem fin. de elect. in d. 6. locum absolute, & indefinite de electione sine limitatione;* & ex proinde recte dicit quod extendat de quoque ad confirmationem electionum ad simplicia; & hoc quoque ad hospitalia, dum illud datur in beneficium vii electiv. Quin & ad infirmos, & ad amissionem postulationis, cum presentario & postulationi veniat nomine electionis pro quo postremo citat Jo. And. & Host. *in c. propositio, de concess. prab. Affirm* vero decretalem illam nihil expresse fecit explicare & limitare ad electiones & beneficia tantum Curia; adeoque ponam illius non incurrere, qui sine dicta inquisitione non confirmat electionem ad beneficium non habens regimini animarum. De cetero dictam necessitatem permittentis examinis fide inquisitionis locum non habere patet in eis casibus, ubi actus confirmatoris non distinguitur ab ipsa electione, fed hanc ipsam confirmationis habet, *v. g.* dum eligentes illi elegerunt, ut siquebantur alterius cuiusvis persone factu electionis plenum adquirent. Erge in specie dicto Papae quae fit per collegium Cardinalium, dum non expectat confirmationem alterius, a nullo, posteaquam facta est, examinari potest, ut Loet. *lib. 2. q. 18. n. 55.* Idem dicendum videtur, dum electio & confirmatio sunt, & quidem distincti, electio tamen non expectat confirmationem alterius Superioris, sed solum ut, qui ab Electoribus nominatus est, fed absque ad iudicet beneficium, cum illis non fit propoie confirmatio. Sic indicat videtur Loet. *lib. 2. c. 54.*

Questio 479.

*Quaestio 479. Quae pœna incurrat confir-
mator omittens hanc inquisitionem, aut
negligenter se in ea habens?*

Respondeo: puniri illum vi c. *subd.* potestate commendata pro illa vice, de suspensionem a beneficiis, iuxta ea, quae supra dicta sunt de penis confirmantium indigenum. Pass. m. 104. qui etiam addit, ad incurrendam dictam penam debere de negligenter hac commissio in dicta inquisitione in iudicio constare, unde requiritur processus & causa instructio. Verum non videtur hac penae locum habere, ubi ea omittit vel negligenter influit dicta inquisitione actio non sequitur confirmatio indigne ante electionem invalida. Illud etiam notandum, quod habet Pass. m. 114. nempe quod poene c. c. *subd.* locum non habent, si ex negligentia casuiter electio confirmanda, sed solum in confirmamenta, per quam confirmatio electio casuunda; eo quod de sola confirmatione textus illius loquatur, uti & textus c. *fin. de elect.* m. 6.

Quaestio 480. Quid circa electionem inquirere, unde & qualiter se informare debeat confirmator?

1. **R**espondeo ad primum: inquirere debet de forma & serie electionis, nunc canonice facta, & nihil substantiale pretermittitur. *sr. Pith. dec. cr. n. 117. Laym. ad c. postquam. de elect. n. 6.*

2. Respondeo ad secundum: potest fieri confirmatio desuper informata, quae consistat ex decreto electionis continente totam feriem fidei processum electionis de scriptum authenticè. Pich. & Laym. II. c. citantes Gl. in c. iunctus, de elect. v. decreta. Innoc. third. n. 3. ad v. But. n. 15. Abb. n. 14. facit siquidem hoc decretum plenam fidem, si per publicam personam fidei tabellionem confectum fuit, attestantem, omnia fidei gesta in fua & restitum præsentem. Pich. loc. cit. citans Abb. n. 1. ante. & Sylv. v. election. i. 18.

Questio 481. In quæ qualitates electi confirmator teneatur inquirere?

Respondeo: imprimis ac potissimum Inquirere debet in legitimam aetatem, scientiam, Ordinem electi. *c. ex nullo, de electis. Laym. in c. postquam, de electis. s. 5. Plich. ad tit. de electis. s. 118.* Et cetera quales, in quas inquirendum, spectant mores ac vitam electi, enumeranturque ferè c. 2. d. 13. ubi: quia Episcopus ordinandus est, ante omnia examinetur, si natura sit puerilis, docibilis, moribus temperatus, viri castus, sobrius, viri negorum cavens, humilis, affabilis. misericors &c.

Quæstio 482. An, dum nullum est de defectu electi indicium, nullum rumor; quod & publicato electio, nullus appareat contradictor, nihil contra ejus vitam, mores, alique in eo ad prelaturam, ad quam electus, requisita audiat, nihilominus adhiberi fieri debeat in qualitates istius inquisiti?

S. Respondeo primò: supponendo, quòd ubi vel electio opponitur aliquòd delictum, vel ubi de eo diffamatus est, vel etiam ubi est probabilis ramosa peccata de aliquo illius defectu, confirmator remanet inquirere, vel per specialem inquisitionem, si infamia contra illum, vel indicia sunt talia, ut ad facinorandum sufficiant, vel per opposites in fect, vel ipse procedendum iudicet, vel per inquisitionem generalem, si indicia sunt levia, et electus non diffamatus, sed solum contra illum sparsus sit rumor aliquis talis, ut innotet probabile dubium vel rationabilem suspicionem de delicto aut defectu electi: neque

quis enim confirmator confirmare electum, dum dubius est de illius idoneitate, donec se informet de veritate. *Pass. cit. n. 33. n. 33.* Hoc sup-
polit.

2. Respondeo secundò ad questionem affirmati-
vè. *Lott. l. 2. q. 18. n. 48. § 49.* ubi ait: etiam nemi-
ne opponente, quin & oppositioe deficiente & re-
quiescente, confirmatorum ex officio possit in ista in-
quire. Sed & debet adhuc inquirere, hinc expres-
sus statuitur. *cum nobis. de elect. quoniam contra*
personam illam, quem elegimus, nobis datum fuerit vel
objectionem; quia tamen iuxta verba Apostoli 1 ad Ti-
moth. 3. dicentis: nemini cito manus imponas, debe-
mus attendere diligenter ad ea, quæ circa personam
inquirenda sunt. *§ 49.* Laym. *ibid. n. 6.* Pich. *ad res.*
de elect. n. 317. Barbof. *par. Elect. l. 1. c. 19. n. 272.*
Distinguit nihilominus Tamb. *de iure Abb. Tom. 1.*
d. 6. q. 2. n. 6. citans pro hoc. *in Lateran. de prob. c.*
confitem. al. 1. de Appel. Nav. conf. 2. n. 3. de elect.
Pass. cit. n. 83. citans insuper Samuch. *17. 1. d. 8.*
concl. 2. n. 24. Lator. *c. 2. § 1.* ut procedat, ubi
electus & populo, & confirmator est ignotus, eo
quod confirmator nullum confirmare debeat, de co-
ius idoneitate non sit certus moraliter; multò magis
etiam in confirmatore sit necessaria notitia de electo,
quàm in electoribus. Secus verò, seu nullam aliam
inquisitionem necessariam se credere, ubi electus il-
le est populo & confirmatori valde notus, & commu-
niter uti dignus approbatur.

3. Respondeo tertio: fed neque, ubi nihil in con-
trarium iurget, electus presbiter debet idoneus, ita ut
ob hanc presumptionem cesset obligatio inquirendi.
Nam imprimis qualitates illas, quas *Gl. in c. si forte.*
de elect. in 6. v. scientia. extrinsecas, ascritas, seu
quasi ad extrinsecos advenientes vocat, nimirum ætas,
scientia, Ordo, non presumuntur infle, nisi probentur,
& hinc in has potissimum inquirendum. *Pass. n.*
86. Laym. *in c. postquam. de elect. n. 5.* Pich. *cit. n.*
318. Unde etiam, licet, ubi circa has qualitates defe-
ctus aliquis obijciatur electo, obijciens teneatur il-
lum probare. *Pass. cit. n. 86.* citans *c. 1. c. n. c. c. c.*
si forte. de elect. in 6. c. cum dilectus. de elect. c. tam
lucra. de testibus. cum excipiens excipiendo ita
actor. *l. 1. §. de except. Barbof. ad cap. si forte. num.*
ultimo. Si tamen nullus sit oppositor, & in dubium
vectur talis qualitas extrinseca, pertinet ad electum,
eam probare. *Pass. loc. cit. citans. cum nobis. c. cum*
dilectus. de elect. Gl. in c. si forte. v. scientia. Abb. *in c.*
postquam. de elect. n. 7.

4. Dein qualitates alie intrinsecæ (dictæ non tam
ex eo quòd homini quasi innatæ sint, ut *Gl. paulo ante*
cit. cum virtutes non sint à natura, nec cum ea na-
scentur, sed magno labore, divinà adjuvantegratia,
acquirantur: sed potius ex eo, quòd in tantum homi-
ni connaturales sint, seu secundum humanam natu-
ram, in quantum est proprium ejus bonum, vivere
ex recta ratione, & vitium fugere, adeoque ad hoc
notoria, quantum est ex se, inclinet. *Pass. n. 84.* puta,
quod quis verax, castus, sobrius, pacificus, humilis,
misericors &c. si, & si presumenda sine inest alieni,
habentisque quis sit pro viro homo ac integro,
quandis non est, quod contrarium presumptionem
inducat; id tamen intelligendum, ubi nihil mihi est
cum aliquo negotii; unde nec tunc in vitam illius
inquirere oportet; atque dum agitur de promo-
vendo ad dignitatem & officia ecclesiastica, bonitas
illa intrinseca non presumitur, nec fuisse negaiva
illa notitia, ex eo coniungenda, quòd nemo practica-
tor malus: sed requiritur positiva illa notitia, & non
secus, ac dum illa tradenda est in matrimonium
alioqui (quemadmodum Prelatus electus tanquam
sponsus Ecclesie per confirmationem tradendus est)
merito in ejus vitam ac mores, num videlicet his do-
ribus ac virtutibus instructus sit, que ad Prelaturæ
munus sunt necessariæ, sique vitia creant, quæ illud
ad eam inceptum reddunt, ac præcipue quò ad ea, quæ
in c. cum in causis. de elect. continentur, inquiri po-
testat debet, quantum quò ad externa saltem de his
Ecclesie testimonium dari potest. *Pass. n. 85. iuxta*

n. 87. (quamvis Idem *n. 88.* eradat, quòd si electus
est bene notus populo, & confirmator inquisitio per
electum citando habentes interesse, & non solum
non appareat oppositor; sed nec adest infamia, nec
rumor aliquis, aut indicium malitie in electo, tunc
locum habere posse Regulam; quoniam presumitur
bonus, nisi contrarium probetur: & presumptionem
bonitatis in eo) Laym. *Pich. l. cit. Lott. l. 2. q. 18. n.*
51. & 52. ubi: constat, presumptionem illam boni-
tatis in hoc nihil suffragari, & ab illa in promotori-
bus & aliis adhibitis spiritualibus recedi; pro quo
citatur *Salm. de expellendo. n. 78. § 190.* Alciat. *de*
presumpt. reg. 3. presump. 2. n. 2. Et ideo hæc pro-
banda sicut ex *Cand. in clement. nunc. de censur. prob. n.*
2. ubi: quòd, quia nascitur filii itæ & proclives
ad peccandum, vehementer presumitur contra
quem libet, ubiagium de ipso promovendo; quæ e-
adem ferè reperit *Pass. n. 87.* citans insuper Barbof. *in*
c. si forte. de elect. in 6. n. 7. Neque his obstat, quòd
in *c. unica. de servitu. in Ord. servand.* dicatur de oc-
diando; quòd quis cum, quem indignum esse non
novit, dignum debeat estimare; nam ibi ordinan-
das per literas tanquam idoneus presentatus & com-
modatus fuit, adeoque adfuit probabile indicium
seu conjectura de probitate & idoneitate illius. Laym.
loc. cit. ex Barrio in c. nunc. n. 42. & cum illis *Pich.*
cit. n. 318.

5. Unde jam etiam sequitur primò, non esse tes-
timonium sufficiens in ordine ad satisfaciendum in-
teutioni Ecclesie, & averendum periculum assen-
tendi Prelatorum indignos, obijciens examini super
virtutibus seu qualitatibus illis intrinsecis, & habili-
tate electi, solum ex presumptione illa communi,
quòd oppositor non viderint, nec ab aliis audierint,
& quisque presumendus bonus, quàm; non con-
stat de contrario, respondeant, illius esse causam,
sobrius, misericordem, &c. sed necesse est, ut ha-
beant positiva & sensibilia indicia seu conjecturas, ex
quibus probabiliter judicare possint, tales qualitates
bonas ei inesse; eo quòd post naturæ lapsum inclin-
ationem in malam ejusmodi virtutes non sine labore
& assuetudine acquirantur, adeoque & ipsæ aliquo
modo sine assuetudine, ita ut si se positive non prodant,
seu iudicii positiva non deprehendantur, non possit
ortiri presumptio, seu probabile indicium, quòd
homini insint. Laym. *Pich. l. cit.* Ad hæc licet in
pelvis iudicii, dum non apparent manifesta indica-
cia de vita mala aliquis, debeamus eum habere pro
bono, & in meliorem partem interpretari, quòd dubi-
um est, ut *D. Thom. 2. 2. q. 60. a. 4. in corp.* in
iudiciis tamen publicis aut testimoniis dandis, stante
dubio in utramque partem, ita ut non adit indicia
majora pro humilis probitate, seu bona qualitate
quàm in oppositum, testimonium legitimam dari
non possit pro illius probitate & habilitate, ut tale
testimonium periculo erandi, & falsò iudicandis ex-
positum sit, & in præsentem casum error talis sit practi-
cus valde noxius Ecclesie; dum contra error, quo
quis in privato iudicio habens aliquem pro bono,
quandis de opposito ei non constat, fallitur, non
imputetur ad culpam; quia in nullius credis injuriis;
& cum, ut Cajetan. apud Laym. insummodi error
intellectus speculativi versetur circa singularia, non
censeatur notabilis defectus aut malum operantis.
Laym. *l. cit.* & ex eo *Pich. iuxta D. Th. loc. cit.* &
Mollin.

6. Sequitur secundò, quòd etiam, ubi non est
oppositor (vel etiam oppositor renuncians, ut *Lott.*
loc. cit. ex eand.) electus ipse, dum ipse petit con-
firmari, vel alias eligentes, ubi hi confirmatio-
nem petunt, probare positive teneantur hæc
intrinsecas electi qualitates; eo quòd, eo dictum,
ob inclinationem illam naturæ lapsum ad malum
Ecclesie habere possit vehementem contra quem li-
bet presumptionem, quòd non sit bonus, dum
agitur de eo promovendo ad Prelaturam. *Lott.*
l. c. n. 49. § 30. citans *Felin. in c. in presentia.*
de probat. n. 27. Jo. And. *ad reg. in famibus. de reg. ju-*
ru in 6. n. 1. § 3. Durio *in c. bona. l. 1. de elect. n. 18.*
Pass.

Pass. n. 37. quarevis restringat ad casum, ubi electus non satis est notus populo, & sic, qui per electum citantur, vel adest rumor aliquis, vel indicium contra electum, vel probabile dubium de bonitate illius. Neque his contrarium tenet, adeoque sibi non contradicere. Lorr. de. cur. n. 51. loquitur enim, ut patet ex num. 54. non de confirmatione propriè tali, seu quæ sit post electionem per actum distinctum ab alio superiore, & distincto ab eligentibus, sed de eo actu distincto quidem ab electione, qui tamen sit ab eisdem Electoribus, & per quem beneficium adjudicatur ab eis electo: atque, quod post electionem ante dictum actum adjudicativum, seu quasi confirmativum, si occurrat controversia super aliquo electi inhabilitate, electum adhuc debere docere, se dignum, nec parum defectum obijctionem, saltem per juramentum purgatorium, dum datur aliqua præsumptio extrema pro opposito, ut Burzio in cur. c. bene. n. 19. quem citat num. 58. Cessante verò illi præsumptione, non tenetur probare suam dignitatem, utque qui jam censetur habere nihil perfectum, vi cuius poterit sibi adjudicari beneficium, & in quo fundatur intentio sua. Siquidem provisum, tantum habens intentionem fundatam super actu perfectum, non tenetur probare requisita ad illum actum, inter quæ est habitus ipsius provisum, cum iuris auctoritate provisum perfectè præsumatur canonicum. Gemin. in c. licet Episc. de prob. n. 6. n. 22. Host. Jo. Andr. &c. quos citat n. 59. Et sic electus in hoc casu se non fundat agendo vel excipiendo super habitate sua, sed super actu perfecto, nempe electione illa, quo probato, restat probata dicta habitus, ut oportet ad illam electionem perambulanda & necessaria.

Questio 483. An opus adhuc dicta inquisitione in mores & vitam electi, ubi ejus idoneitas notoria?

Respondeo: fieri posse, ut electus ita sit notoriè (intellige respectu populi & confirmatois) idoneus ad Prælatum, ut nulla alia faciendâ sit inquisitio in ejus mores ac vitam. Pith. n. 320. citans c. cum fratribus. n. 1. de appell. & cap. nullus. d. 24. Pass. cur. c. 31. n. 91. citans insuper Abb. in c. postquam. de elect. n. 5. Oldi. conf. 1405. in fine. Nav. conf. 2. n. 3. de elect. Castell. de elect. c. 14. n. 6. Sigism. de Bonon. de elect. dub. 44. num. 10. &c. Addit tamen Pass. quod, si tamen adesset lex, quæ & in hoc casu præcepisset inquisitionem fieri, cum debere servari, per quod satis indicare videtur, modò non existere talem legem, adeoque dum ea inquisitio præcipitur c. nubil. c. postquam, hunc casum excipit.

Questio 484. Qualiter sumenda ista informatio super valore electionis, & electi qualitatibus, an judicialiter, an extrajudicialiter, an inquirendo specialiter, an generaliter?

Respondeo ad primum: ubi confirmator inquit ad instantiam partis, & pars instat procedi judicialiter ex aminatis testibus cum juramento, debet hæc inquisitio fieri judicialiter examinando nimirum testes cum juramento. Barbo. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Donat. To. 2. ff. q. 5. n. 6. (ubi enim quod judicialiter sit procedendum, ubi electus habet malam famam) Pass. de elect. c. 31. n. 39. & n. 140. ubi: quando pars instat pro cassatione, seu fons oppositores, non dant coelectus, judicialiter procedendum est, & institui debet processus, & procedi ordine juris servato, pro quo citat Marcitor. l. 1. de iur. c. 42. n. 30. Sigism. dub. 44. n. 2. Quamvis & hoc ipsum limitet Pass. per. n. 140. dum ait, quamvis, quando etiam proceditur ad instantiam partis, his & iudicium sit contentio, pro edicti possit sine strepitu & figura iudicii, ut in confirmationibus Abbatum. c. videmus. n. 5. sanc. de elect. in 6. Vel si iudex habet privilegium, ut tunc stre-

pitu procedat. Ex quo tamen ad instantiam partis procedit, non potest omnino sine forma iudicii procedere, sed patre instante debet illi, quæ pulsè petit, concedere, etiam in modo procedendi.

2. Verum per se loquendo non est necessaria hæc judicialis inquisitio. Sed sufficit, confirmatorem inquirere per famam & literas testimoniales. Pass. cur. n. 89. & 111. dicens, hinc possumus id esse in confirmatois arbitrio, ut iuxta qualitatem personæ, criminis, vel idoneitatis præsumptæ, & conditionem negotii agas, quod opportunum videbitur, ac citans pro hoc Abb. in c. postquam. de elect. n. 5. Peyr. in formular. lit. E. c. 18. n. 3. Sigism. dub. 44. n. 8. Idem tenent Barb. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Gonz. ad reg. 8. ff. q. 5. c. in annis. contra nullitas. & asserunt. in caus. benef. n. 43. ubi: quod iuxta formam c. fin. de elect. in 6. disponens, ut in confirmatione electionis vocentur consensientes per edicta, & administrant oppositores, interdu procedi potest extrajudicialiter, & interdum ad plurimum processus fieri debet cum cognitione causæ, & in contradictorio iudicio, & requiritur diffinitiva pronuntiatio secundum casus & occasionem occurrentes, & prout narrata negotii postulat, citat pro hoc Lambert. de iur. p. 1. q. 1. c. 4. n. 3. & 9. f. n. 11. & Franc. in constitut. de appell. n. 9.

3. Unde jam etiam ad hanc electi idoneitatem probandam pro confirmatois satisfactione non est necessaria judicialis plena probatio, sed sufficit extrajudicialis, & quæ habentur per testes non iuratos, & deponentes de voce, & fama, & per literas testimoniales, & omni viâ, quæ moralem certitudinem possit inducere, eò quod confirmator debet esse moraliter certus de confirmandi idoneitate. Pass. n. 90. Quinimò, si adit iustus & contradictor, in sumenda illa informatione idoneitatis, quam confirmator recipit ex officio pro sui informatione, non esse ad hoc opus citare interitum, vel contradictoriam illam, cum informatio illa sumatur pro informatione confirmatois, ne officium detur indigno (ut nec Executor literarum Apostolicarum concedendum beneficium in forma dignam, tenetur citare intrusum vel contradictorem, si quis sit, ut ex Leone in Theof. fari. c. 17. d. n. 13. & Rota derel. 4. de sent. & rejudic. n. 3. in antip. probat Garc. p. 6. c. 2. n. 243.) tradit Pass. cur. n. 90. Qui tamen bene monet, debere semper confirmatorem in hoc servare formam, si aliqua est statuta à lege vel consuetudine.

4. Respondeo ad secundum: quando confirmator procedit ex officio, nisi præcedat infamia, vel aliud indicium sufficiens ad inquisitionem specialem, non potest confirmatorem inquirere in specie, sed solum in genere inquirendo, cuius fama sit electus, tradit Pass. n. 91. citans pro hoc Castell. de elect. c. 14. n. 10. Lavor. c. 25. nu. 56. Abb. in c. postquam. n. 5.

Questio 485. An ergo etiam sufficiat notitia extrajudicialis, seu quod informet se extrajudicialiter de valore electionis, & electi vita ac moribus, dum vult cassare electionem; siquidem longè diversa est in hoc ratio, cum in iusta confirmatione per se fiat injuria solum bono communi; per injussum verò cassationem fiat injuria bono communi, Electoribus & electo?

Respondeo: confirmatorem, etiam dum procedit ad cassandam electionem, & negandam electo confirmationem, non tenet procedere judicialiter, examinando testes cum juramento, & servatis illis iuris solennitatibus, quæ servari debent, ubi non procedit summariè, & sine strepitu iudicii, sed sedit, quod causam rationabilem, quæ iustum movit ad cassandam electionem, probatam habeat extrajudicialiter.

litter per fidei dignorum, litteras testimoniales, & similes, dimittendo de ea certus sit moraliter. Donat. *2. 2. r. 7. q. 2. n. 2. Barbof. foris eccles. l. 1. c. 19. n. 151. Pass. de elect. c. 32. n. 18.* cians pro hoc Abb. *1. r. 1. postquam de elect. n. 3. Anchar. n. 3. Lavor. de elect. c. 21. n. 19. Sigism. dab. 4. 4. n. 2. Peyt. in formular. l. 1. c. 18. n. 2.* Salsg. *de poss. regis. p. 2. c. 13. n. 16.* & plures alios, ac dicens sic servari in Ordine Predicatorum, Minorum ac Minorem, probatque id Pass. *ex c. in demeritis. de elect. in 6. ubi s. fani.* dicitur: *tunc super obiectis partis alterius, si qui fuerint, & super aliis, qua in tali negotio sunt inquirenda ex officio, plene sine strepitu iudicii & figura per Superiorem inquirantur proximis, antequam confirmetur eadem electio, vel etiam infirmetur:* qui tamen cum iniquitate de electione Abbatis, quia tamen favorabilis, intelligitur ab AA. universaliter, qui non in alio sensu intelligitur & explicatur c. *postquam de elect. cians* pro hoc postremo Castil. *de elect. c. 14. n. 47.*

Quaestio 486. An ergo possit confirmator in confirmando vel cassando electionem uti notitia privata?

1. **R**espondeo: id confirmatorem non posse; sed semper debere secundum allegata & probata procedere. Pass. *de elect. c. 44. n. 140.* dicens esse conclusionem ex terminis manifestum. & n. 141. ubi pro hoc citat Portell. *p. 2. casu. 4. n. 3. Lavor. vtriusq. lacerat. tit. 6. de elect. c. 21. n. 19. Peyt. in formular. l. 1. c. 18. n. 6. & 7. Donat. in pr. p. 2. r. 7. q. 9.* qui tamen postremo capessit contrarium tenere videtur, dum loc. cit. n. 6. ait: amplius, ut ipsi confirmatori integritatem sit, confirmare vel cassare electionem, prout sibi secundum scientiam privatam vel publicam videbitur bono communi expedire. Tamen enim confirmator non teneatur ad solennitates iuris, sed, ut dictum paulo ante, in confirmando & cassando iura elem. *dependens* de iudicio. possit simpliciter de plano, & sine strepitu & figura iudicii, sola rei veritate inspecta iudicare: & ut Salsg. ubi ante ea Abb. *conf. 41. n. 1. Barbof. l. 1. vtriusq. 4. n. 27.* apud Pass. *cit. n. 140.* necesse non sit, ut processum fabricet. & coram Notario testium depositiones faciat, sed sufficit, ut scriptura per aliorum scripta, vel voces animorum suum informer & conscientiam; intelligendo nimirum id, quando confirmator non procedit ad instauram partem, sed ex officio. Verum tamen cum confirmator in confirmando vel cassando non sit privata persona, sed publica, ut Pass. pluribus probat n. 139. debet uti Index: verum ea observare, quae de iure naturae & gentium necessaria sunt, licet summarie, simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura iudicii iudicium suum possit exequi. Pass. *sum. 139.* Index namque quicumque, etiam habens facultatem iudicandi sine ordine iudicii, sola facti veritate inspecta, etiam si sit princeps supremus, non potest iudicare sine illo ordine iudicii, quem praecepti lea naturae & divina; inter illa autem, quae iure naturae omnino sunt substantiabilia iudicio, sunt haec tria; scilicet citatio, probatio & defensio (vel id de singulis pluribus auctoritatibus habet Pass. n. 141.) ad hocque servanda, etiam in iudicio, in quo iudex sine figura iudicii iudicat secundum conscientiam suam, sola veritate facti inspecta. Quoniam in his distinguere debeat substantia horum trium actuum, & solennitates, quam habent ea iure positivo; quam solennitatem iudex, qui in iudicando ab ordine iuris est absolutus, non tenetur in citationibus, probationibus & defensionibus servare, sed solum eorum substantiam. Pass. *cit. n. 141.*

2. Hinc itaque confirmator, ut Pass. *sum. 140.* etiam possit iudicare secundum conscientiam, intractum tamen & indefensum non potest private iure suo. Sic, etiam non sit adstrictus ad examinandos testes cum iuramento, & hoc probationum accipere possit etiam testimonialiter fideles, & ea quo iudicare potest sola inspecta veritate facti, admittere probationes non conclusiones & persuasivas, etiam levio-

res, seu eas, quae ad formalitatem iuris possunt non perveniant; debent tamen esse tales, ut convincent & moraliter certum reddant.

3. Unde iam recte concluditur, non posse enim pure ex scientia privata, seu privatim accepta, seu habita procedere. Si enim, ut inquit D. Thom. a. 2. q. 67. a. 1. iudicare pertinet ad iudicem, secundum quod fingitur publicae potestati, & ideo informari debet in iudicando non secundum id, quod ipse novit, sed secundum id, quod sibi innotescit tanquam personae publicae &c. & confirmator est iudex, & ut talis, etiam dum summarie sine strepitibus iudicium exercet, debet procedere ea notitia acquisita ab eo, ut iudice & publica persona in ordine ad confirmationem, qui est actus publicus ad publicam bonum Ecclesiae promovendum. Si quidem, ut ait Pass. n. 144. non in iure positivo, sed a iure fundatur hoc ipsum, quod iudex iudicare ea natura rei est publicae potestatis, & potestati correspondere debet notitia, seu informatio, potestati publicae & correspondere informatio, seu notitia publica, quae ordinatur ea natura rei ad bonum reipublicae visibilibus. Et certe aliis, si licet iudicibus ex privata & secreta notitia, non deducibili ad forum publicum, iudicare, esset repositum iudicium in voluntate iudicantis, qui ea quocumque iudicium sibi bene viso imponere iudicaret, nec iudicati possent se defendere, quo nihil ecclesiasticum, Pass. *cit. sum. 144.* ubi etiam addit, hunc esse summum communem DD. assensum, canones super citatos, obligantes confirmatorem se quod diligenter informare de meritis causae, intelligendos de informatione, quae fit ex publica potestate, & ad publicum confirmandi & cassandi actum proportionatam, & ea qua visibilibus possit furnari iudicium, ut Ecclesiae apparere possit, an fuerit rationabile nec ne, & confirmator ea ita, si dignus vel laude vel poena, irrationabiliter confirmantibus 55. Canonibus statuit.

4. Offendi quinque Pass. n. 141. quod in Ordine Dominicanorum confirmatio aut cassatio non fiat ex notitia secreta; dum Patres discreti, ea quorum votis procedit ad confirmationem vel cassationem Provincialis, dant quidem iudicium suum per vota secreta, non tamen informatum sola notitia secreta, sed ea causa per publicas scripturas aut testimonium publica in dictorum Patrum concilio examinata. Unde etiam ait, si quis dictorum Patrum ea causa sibi soli nota daret votum suum pro cassatione electionis, iniuste ageret & peccaret; quia in iudicio eterno, in quo non habet votum, nisi ut publica persona, ageret ut persona privata.

5. Proinde iam non est eadem in Electore & confirmatore libertas, ut quia ille possit procedere ex privata, secreta, & sibi soli propria notitia, & non deducibili unquam ad forum externum, possit suum iudicium formare, & non eligere vel eligere, quem iudicat eligendum, vel non eligendum; ita etiam confirmator possit ex simili scientia formare suum iudicium, confirmare electionem vel eandem cassare. Pass. n. 134. (ubi etiam vide huius discriminis rationem) contra Bannez 2. a. q. 67. a. 2. ad n. ab eodem Pass. citatum. n. 133.

Quaestio 487. An & qualiter, antequam procedatur ad confirmationem, citandi habentes interesse?

1. **R**espondeo primum: electio in concordia celebrata non est, sed vel duae electiones factae, vel etiam dum uni electioni se opposuerit aliqui, ne confirmaretur, adeoque electus collectum habet vel oppositorem, seu electionis suae adversarium alium unum aut plures habet, si ad causam suam agendum sunt nominati citandi ante confirmationem.

2. Respondeo secundum: si verò nullus talis est collectus seu compellitur, aut alius oppositor, per generale edictum valis Ecclesiae (in qua celebrata est electio, ut Pich. *loc. mor. citand.*) a iure, in quo, si qui sit, qui electionem, quo minus confirmetur,

examen; adeoque ex parte temporis, & ne provisio Ecclesie difficeretur, non potest haberi ratio sufficiens non citandi & non audiendi electum, ut se defendat & purget. *Pass. n. 164.* Ad hoc, dum ob nimiam distantiam electi non potest laici tam breve spatium persui hac informatio, non desunt alia remedia, quibus Ecclesie vitiositas provideatur, praesertim ubi electi laici, ac electi sum, incipiunt admissit; ita seise *Pass. n. 158.*

4. Limitatur responsio primò, ita ut nonquam ex vitio electi cassanda sit electio, eo non citato, nisi vitium vel defectus electi plenè probatus sit & notorius. *Pass. n. 155.* quamvis addat, difficile esse, delictum plenè esse probatum, nisi reo citato & auditò ac confesso, nihil adduci posse, quod delictum & dolum tollat. Porro electionem cassari non posse ex delicto electi, nisi illo plenè probato, etiam procedatur extrajudicialiter, (ut docent Castell. *de elect. c. 4. n. 30.* Layor. *c. 19. n. 121.* Potell. *p. 2. c. 4. n. 2.* Barbo. *cit. n. 35. n. 15.* apud *Pass. n. 154. in fine.*) ex eo constat, quod de jure naturæ sit, ut non imponatur poena contra aliquem nisi confessum vel convictum, & ad damnamdum aliquem non confessum probatione plenè ac convenienter sit necessaria. Et licet, ubi agitur, non de privatione juris quæsit, sed querendū, leviores sufficiant probationes, tamen & illæ debeant esse tales, quæ animum judicantis convincant. *Pass. n. 154.* Ita tamen, ut si confirmator procedat ad instantiam partis, eorum est probare objecta contra electum, non possit cassare electionem ex vitio electi, nisi illud sit plenè probatum; ubi tamen procedit ex officio confirmator, cum illi non incumbat onus probandi, quod contra electum auditus, & illi objicit; sed ad electum excludendum sufficit incertitudo de ejus inhabilitate, satis censetur vitium electi probatum in tali judicio, si electus se non purget, & propriam habilitatem non probet; quæ tamen incertitudo non censetur probata & manifesta, nisi electio citato & auditò, ipse objecta non dilueat. *Pass. n. 155.*

5. Limitatur secundò, ut tunc solum procedat responsio, dum confirmator exprimit electionem cassari ex defectu, non verò, ubi electio dicitur cassari ex causis bene vitii confirmatori, licet in rei veritate cassatur ex defectu electi. *Pass. n. 156.* citans Barbo. *l. 1. v. 4. n. 39.* siquidem in hoc casu non requiritur electi infamia, nec inhabilitas ad alias prælaturas aut electiones; cum, dum dicitur electio cassari ex causis bene vitii confirmatori, non debeat, nec possit praesumi cassari ex defectu electi; quia ut rectè Abb. *in c. super eo. de elect. n. 10.* in dubio praesumi debet, electionem cassatam fuisse vitio formæ, vel etiam ob aliam causam extrinsecam, puta bonum commune Religionis, & non ex vitio personæ electæ. *Pass. n. 156.* Quin &, ut Bannez *2. 2. q. 67. a. 2. ad 2.* quem citat *Pass.* temerarium foret judicium, quo judicaretur electionem cassari ex pluribus causis. Unde & confirmator usus cautelâ simpliciter, absolute, & generaliter confirmationem denegat, non expressâ causâ, ob quam denegavit, (uti quandoque, ubi non expedit propagare defectum occultum electi, deducendo illum in judicium & citando, bonum est, electionem cassare, ne promoveatur in dignos, & ex altera parte electum non infamare, nec illi aliud præjudicium inferre causâ cassationis occultâ) ita ut æqualiter praesumi possit, denegatam ob vitium aliquod electionis vel electi, vel ob causam extrinsecam, confirmator electoribus & electo non teneatur causam ullam aut excusationem reddere, reddidit illam Superiorem id requirit. *Pass. loc. cit. ex Barbo. in c. n. n. 13.* Verùm

6. Sublimitanda hæc limitatio, ut locum non habeat in electo, qui per electionem aliis jus acquisivit ad prælaturam & confirmationem. Licet enim ei hac ratione non infertur præjudicium infamæ & inhabilitatis, fiat tamen ei iniunctum, tollendo ab eo jus

illud quantum ad prælaturam, quod tolli non debet nec potest, nisi aliquid sit, quod eum impediat, quod impediens probari debet, citato electo, ut se defendat. *Pass. n. 157.*

7. Ad hæc dicta limitatio non videtur sufficere, etiam dum electo per electionem non quaeritur jus, quia adhuc dictâ ratione non satis occurrit præjudicium infamæ & inhabilitatis imminenti electo; nam si contra electum factis sit oppositiones, non verò contra electionem, illi casus electionis, consent, & satis apparet, eam cassari ex defectu electi, etiam si hoc non exprimat. Item negotium cassationis viz ita secretò fiet, quin ejus notitia divulgetur vel à confirmatore ipso, vel ejus ministris, si illud tale, quale est, per Secretarium aliquem in libro registratur, cum libri hujusmodi sint publici, & inter plurimum manus versentur, indeque pariter etiam auctenticæ fideles extrahi. Item, eum ex una parte constet, electiones non posse cassari sine rationabili causâ, & præsumendum non sit, confirmatorem cassare sine iusta causâ ab altera verò parte non sit tam facile, ut electiones cassentur ex sola extrinseca causâ, nempe boni communis; insuper etiam sapientissime evidens sit, saltem Electoribus, electionem ex parte formæ esse validam, facile constabit electionem cassatam ex defectu electi.

8. Neque obstat, hujusmodi notitiam non esse juridicam, vel etiam non esse certam, cum adhuc sit non leve præjudicium honoris, etiam quod probabili suspicio habetur de electo rejecto ex proprio defectu, & quod de hoc crescat fama; dum ad infamiam facti sufficit, quod ex probabili suspitionibus & conjecturis ortum duxerit. Nec etiam obstat, quod videatur sufficere, quod tempore cassationis non appareat cassi electionem ex vitio electi, licet id post tempus aliquod manifestetur; quia præterquam quod facillimum sit, ut fiat hæc manifestatio tempore cassationis, etiam magni in præjudicium est, si fiat post multum tempus; cum enim per posterius factum declaratur, quod antea factum est, proinde censeri debet, ac si tempore cassationis facta esset hæc manifestatio; ita rectè *Pass. n. 159.* junctis *n. 160.* qui etiam *n. 161.* hinc concludit, quod modus illi cassandi electiones ex defectu electi eo non citato, etiam si occultetur cassationis causa, speciem boni non habeat, & parum congruat Religiosis, quorum est ab emulationibus & carnalibus affectibus abstinere, Christianæ caritati incumbere, proximorum honori & saluti prospicere, ac idem bonum sui ingredi regni viâ, & non aulium non damnare; idque ob magis, quod experientia constat oppositiones ad vocem ejus, contra quem dirigitur, veritate elacrescente, evanescere. Quanquam etiam *n. 162.* subiungat, posse nihilominus esse talem boni communis necessitatem, ut nec expediat oppositiones examinare, nec electionem confirmare, & in hoc casu, si electus non acquirat jus per electionem ad prælaturam, & ex altera parte verè consilium ejus honoris, ut non infamet, nec reddatur inhabilis, posse cassari ejus electionem, eo non vocato.

9. Respondeo tertîâ: ex causis boni communis, seu bono communi fit exigente, cassari quidem potest electio aliis valida electo minime vocato; teneatur tamen confirmator consulere tunc honori electi. Argumento *c. consideramus. de elect. ubi* Papa, cassatis binis electionibus, nullum ex electis reeligere volens, expressè eorum famam protegit hit verbis: *ita quid mirare prædilectorum fama sua non minus integre conservetur:* adeoque via ista & secuta est, ut in hoc casu confirmator expresse consulat famam electi, cum electio cassatur, non ex ipsius defectu. *Pass. n. 163.* ubi etiam ex Franco *in cap. si condemnationem. de elect. in 6.* quod, licet Juxta regulam in sententia non teneatur exprimere causam, hanc tamen debeat exprimere, quando sententia potest referri ad plures causas diversos effectus producentes, vel quando potest ex causis ipsis par-

ibus præjudicari. Et quod si in sententia nulla exprimitur causa, & potest interpretari, quod si lata ex pluribus causis, tunc debeat inter petari, quod si lata ex causa, quæ minus præjudicat parti.

Questio 490. An necessarius assensus aut consilium Capituli, aut alterius, ut Superior confirmet electionem?

1. Respondeo: de jure communis nulla est necessitas addidendi consensum, aut consilium Capituli, aut alterius ad hoc, ut Superior confirmet electionem; cum nullus in SS. canonibus existeret scilicet, ut cuius confirmatio confirmare nequeat sine Capitulo vel consilio hujus vel alterius; existeretque consuetudo tam Episcoporum, quam Prælatorum Regularium (si loquamur de assensu vel consilio Capituli) in contrarium. Unde per se loquendo Superior non tenetur, nisi sumere informationes, & discutere negotium, abique eo, quod alterius consilium vel consilium teneatur requirere. Pass. de elect. c. 33. n. 115. contra Archid. in c. fin. de elect. quem abique eo, quod quidquam asserat, quo dictum solum probet, secuti sunt Buitio ibid. Sylv. v. confirmatio. num. 1. & Tabien. n. 8. loquentes non de consilio aliquorum, sed de toto Capitulo.

2. Nihilominus testatur Pass. n. 116. in Ordine Prædicatorum teneri Provinciales adhibere consilium Patrum Discretorum in confirmandis Prioribus, ita tamen ut eo consilio non adhibito confirmatio, dum alium defectum non habet, neque sit nullus, neque annullanda, non obstante regulâ illâ, quod ubi necessaria est præsentia consilii, seu actus habendus cum consilio, si nullus, si habeatur sine consilio: utpote quæ patitur inter alias hanc limitationem, ut Pass. loc. cit. ex Abb. in c. ex parte. de consensu. & Sylv. v. consilium. n. 6. ut non procedat, dum prædictis agendi non imponitur necessitate consilii, & postea iterum ex nova lege præcipitur, ut adhibeatur consilium, eo quod tunc actus ex vi prioris potestatis valet, nisi lex superveniens irritet actum aliter factum. Sic etiam ab Idem Pass. num. 145. Patrum illorum Discretorum vota, sine quibus à Provinciali non fit confirmatio in suo Ordine, non esse decisiva.

Questio 491. Ubi nam, seu apud quos fieri debeat hoc examen, seu inquisitio de vita & moribus electi?

Respondeo: debere fieri in loco, ubi ille est conversatus, & apud illos, quibus notus est; quia universum inquitino de fama aliquis debet fieri in loco, ubi diutius morabatur, tradunt Pirh. ad riv. de elect. n. 330. Laym. in c. postquam. de elect. n. 5. & ibi Gl. v. conversatus. & Abb. num. 6. juxta quod expresse statuitur in cod. cap. Verum distinguendum hic processum informativum à processu, in quo examinatur merita electionis & electi, ac dicendum, quod processus ad informationem facti fieri debeat, ubi sunt, qui de facto informare possunt, sive sit locus, in quo facta electio, sive alius. Processus vero, quo examinantur decem merita electionis & electi, fieri debet in loco, in quo est confirmatio. Pass. de elect. c. 33. num. 81. contra Donat. p. 2. r. 7. q. 5. num. 1. quatenus si indefinitè pronuntiat, processum fabricandum in loco, ubi celebrata electio.

Questio 492. An Prelatus examinatus, & dein electus ad aliam Prelaturam, iterum sit examinandus?

Respondeo affirmativè, præcipuè, si eligatur ad majorem dignitatem; quia iterum novum impedimentum electus contrahere potuit. Laym. in cap. postquam de elect. num. 7. Pirh. ad riv. de elect. n. 319. Argumento c. scriptum. de elect. & Gl. ibi. v. præsumptio.

Questio 493. In specie, quid modus examinandi electum in Episcopum, nempe in Ecclesiam, in quibus adhuc relicta est potestas Capitulo eligendi Episcopum?

1. Respondeo: hunc modum præscriptum esse à Gregor. XIV. in Bulla, quæ incipit: *Omne Apostolicæ*, edita anno 1590. 1. *Adm.* & habetur apud Quercant. in sum. Bullar. v. electio. secundum quem ita proceditur in Germania, ut electus vicinior illi cui Episcopo examinandum se tradat super certis articulis per testes idoneos & juratos ascendendis, obligatis, ut Laym. in c. postquam. de elect. num. 8. concilientis eorum, à quibus instructio seu testificatio sumenda, ut res fideliter & gratis referant. Prædictaque hoc examine ejus processum Romanum mittitur ad confirmationem electi & tunc examinatio impetranda. Laym. loc. cit. Pirh. ad riv. de elect. num. 319.

2. Porro puncta sunt articuli, super quibus hoc examen instituitur, sunt sequentes, prout referunt idem Laym. & Pirh. Primus: an electus natus ex legitimo matrimonio à patribus catholicis: Qui articulus desinitur ex c. cum in consuet. de elect. & c. 2. §. barthol. de heret. in 6. Secundus: an 30. annum ætatis compleverit: juxta c. c. cum in consuet. & si postulare, 37. annum inchoaverit: Quod sufficit juxta Extravag. unic. de postul. inter communes. Tertius, an saltem sex mensibus in sacro Ordine constitutus fuerit, juxta Tridentin. sess. 22. c. 2. Quartus, an in Theologia vel jure canonico Doctor vel Licentiatum sit, an saltem publico aliquo Academiæ vel aliorum probatorum vel experientum testimonio ad alios docendos idoneus iudicatur juxta Trid. loc. cit. Quintus, an bonæ fidei & integritatis sit: juxta c. 2. d. 23. & c. ult. d. 51. Sextus, an in ecclesiasticis functionibus versatus, prudens, ac rebus gerendis idoneus: ut habetur in citata Bulla. De cetero, quæ præstituerunt in examine Episcopi non electi à Capitulo, sed promoti à Sede Apostolica, sive libere, sive ad denominationem Regis alijus, vide apud Baldol. *jur. eccles. l. 1. c. 9. n. 20.*

Questio 494. An confirmatio ipsa requirat certam formam?

1. Respondeo: non esse certam formam à jure præscriptam, ideoque per se loquendo, sufficit, quod confirmator verbum, vel scriptum, vel factum ostendat voluntatem, approbantem illius electionem; sive hinc facias per electi installationem aut inthronizationem, vel ejus benedictionem, vel faciendum, ut subditi electo obedientiam præstent, seu recognoscant. Pass. de elect. c. 33. num. 76. Tamb. de jure Abb. d. 6. q. 3. n. 1. & citantes Archid. in c. qui dant. de elect. in 6. Innoc. in c. cum Bernard. de re judicat. in gl. mirum videretur. Donat. p. 2. r. 7. q. 4. n. 1. citans insuper Peyr. in formul. lit. C. c. 18. n. 1. Samuel. d. 8. contrav. 1. consil. 7. Laym. de elect. c. 4. c. 25. n. 63. &c. ac nominans inter facta vim confirmationis habentia, si canonicè electis ad confirmatorem accedat, & ille dicat: *gratias de tuo electione*, vel eum amplectatur. Quoniam ratio est, quod nihil interit, sive verbo, sive facto declaratur voluntas operantis, ubi insuper nulla verborum forma sub scriptura requiritur. Pass. Donat. & cit.

2. Et sic in specie confirmationem Abbatissarum non habere certam à jure præscriptam formam, hæretique posse orienus & scripto, modò animus confirmatoris declaratur, tradit Donat. *Te. 4. r. 7. q. 17. num. 6.*

3. Observe autem bene Laym. in c. cum inter universas. n. 4. quod ubi cum duar agendi facultates in eodem finem finem seu effectum in eadem persona fundatur in diversis potestatibus. simul eodem actu expediri nequeant, non possit electio & confirmatio expediri eodem actu, v. g. dum Canonici cathedrales compromitterent in Metropolitanum, qui

qui ex Sedis Apostolicæ privilegio habuit potestatem confirmandi quos suffraganeos, hic prius debet eligere seu nominare Episcopus secundum formam compositionis, & deinde confirmare eundem, pro quo citat Gl. & Innoc. in c. cum iur. v. confirmavit. Abb. in c. pro defectu de elect. n. 4. & scilicet in c. causam de elect. nec 2.

4. De cetero aliud est quod ad fidem faciendam de confirmatione; ad hoc enim opus est literis confirmationis, ubi electio imposita Ecclesie, cui electus præfuit, non confirmatur, ori de ad hoc, ut electus confirmatus à Sede Apostolica administret, necessitate sunt literæ Apostolicæ. Pass. num. 77. iuxta dicta supra.

Quæstio 495. An confirmatio habeat se ut sententia diffinitiva, an verò ut interlocutoria?

Respondetur, dum confirmatio fit citatis citandis, & illis venientibus in contradicatio iudiciali; vel etiam quando fit à confirmatore ex officio quidem iniquiente, sed solenniter; censetur habere rationem sententiæ diffinitivæ; quia dant post processum iudicialiter complicatum & solenniter conclusum tantquam finalis resolutio iudicii solennis. Dum vero fit à confirmatore procedente ex officio non solenniter & judicialiter, censetur esse sententiæ interlocutoria; quia inhiuit informationi non solenni, nec habuit in contradicatio iudicio. Pass. de elect. c. 33. n. 169. citans Jo. And. in c. avaritia. de elect. in 6. Abb. in c. consilium in de appell. n. 14. Dominicus & Franc. in c. fin. de elect. in 6. Rethque monet Pass. huius questionis resolutionem esse attendendam, non solum, ut sciatur, quandomodo à confirmatore sit appellandum, de quo vim habet hunc appellatio; sed etiam, quia dum confirmatio est sententiæ interlocutoria iudex, qui illam tulit, potest illam mutare & cassare, & ab ea recedere, & cassare electionem, quam confirmavit. E contra id non potest, ubi confirmatio est sententiæ diffinitiva, pro quo citat Jo. And. & DD. alios in c. cum cassante. de appell. Franc. n. 7. & alios in c. fin. de elect. in 6. & Iustitiam in l. quod servat. ff. l. iudex postquam. de re iudicat.

PARAGRAPHUS V.

De Appellatione à confirmatione, ejusque annulatione.

Quæstio 496. An à confirmatione, seu à confirmationis vel cassationis electionis sententiâ judicialiter datâ possit dari appellatio judicialis, seu propriè talis, habens utrumque effectum, nempe non tantum devolutivum, sed & suspensivum?

1. Respondetur affirmativè. Pass. de elect. c. 34. n. 1. citans Gl. in c. fin. de elect. in 6. v. iuravit Franc. ibid. n. 7. Gemini. in c. avaritia. de elect. in 6. n. 7. Bartol. ibid. n. 7. &c. Licet enim collationes, electiones, institutiones, confirmationes electionum ad beneficia & Præbendam sint causas extrajudiciales iuxta expressum textum clem. dispensationem. de iudicio: ubi tamen in provisionibus, collatione, institutione, electione, confirmatione, proceditur ordine juris servato, sunt actus judiciales, habetque decretum confirmationis, institutionis, collationis, vim sententiæ judicialis diffinitivæ, adeoque appellabilis, ac ita ab his appellari potest appellatio propriè talis. Pass. loc. cit. de institutione expressè Oribon. de elect. c. 66. n. 3. Garc. p. 9. c. 4. à n. 17. citans plures. Rotæ de elect. & Lancel. p. 2. c. 12. limitat. 40. & 49. Et de collatione & presentatione Rota in Calagar. benef. 28. May 1623. quæ est de elect. 114. apud Scaccia. de appell. n. 1. 2. 3.

P. Louren. Peri Benef. Tom. 14.

2. Hinc gestâ, appellatione hac pendente sunt atque teorata de nulla, & ante omnia cassanda. Oribon. loc. cit. Pass. loc. cit. n. 2. citans insuper Lancel. ubi ante. Franc. in c. ad audientiam. ubi de appellat. Rotæ in Calagar. benef. 24. 26. Januar. & 19. Febr. 1649. & plures alios. Atentata autem sunt, non quæ sunt post appellationem, sed quæ sunt tempore assignato ad appellandum, quod est decidendum, in quod hinc gravato appellare.

3. Atque ita confirmatus pendente appellatione interpolari, vel intra tempus, datum ad appellandum, non potest post, sionem Præbendam aut beneficii accipere, & si illam accipit, est attentata. Pass. loc. cit. n. 2. citans Garc. ubi ante (ubi fit de appellatione, ab institutione) Lancel. ubi ante, limitat. 49. per tot. Franc. in c. avaritia. de elect. in 6. n. 5. Unde, in resect. Pass. loc. cit. ex Oribon. ubi ante. n. 11. & ex Eysidem de elect. 63. n. 2. & de elect. 209. n. 7. consuevit Rota positionem huiusmodi tanquam vitiosam & attentatam tollere & sequestrare, ne attentatus commodo vitiosæ positionis fruatur.

4. Potest quando procedat confirmator judicialiter, dictum est §. præced. Quibus addere, procedere illam tunc quoque judicialiter, quando nullo comparente agit ex officio solenniter; agere autem illum solenniter non solum, quando procedit instante procuratore sibi, sed & per assignationem audiendi & frastorum, examinando testes cum possumus, & servato exequio iuris ordine: sed etiam, quando procedit iuxta formam c. fin. de elect. in 6. citando & proponendo eundem, & expressè tenendum statum, etiam nullo contradicatore compente, vel nullam aliam informationem sumat, vel summarie & extrajudicialiter id faciat, quod videtur non confirmet, nilia vi citationis solennis & judicialis. Pass. loc. cit. n. 2. citans Abb. in c. servat. de off. vicar. n. 5. Franc. in c. fin. de elect. in 6. n. 9.

Quæstio 497. An deat quoque, & liceat appellatio à decreto confirmationis aut cassationis extrajudiciali, seu ubi confirmator processit nullo modo judicialiter, sed solum summarie sine strepitu & figura iudicii se informavit, & ex tali informatione confirmavit, vel cassavit electionem?

1. Respondetur primò, non esse tunc locum appellationi judiciali, quæ sola propriè appellatio est, ut Abb. in c. bene. de appellat. n. 7. & ibi Decimus. 17. & 20. Tholozan. de appell. c. 1. c. 11. n. 3. apud Pass. n. 4) quippe quæ est provocatio à sententiâ iudicis proinde servato iuris ordine, seu judicialiter. Pass. loc. cit. n. 4.

2. Respondetur secundò, est tamen locum appellationi extrajudiciali quæ ut Abb. & Decimus ubi ante. Scaccia de appellat. p. 2. n. 33. apud Pass. loc. cit. n. 4. non est appellatio propriè talis, sed provocatio solum & gravamine ad Superiorem. Pass. n. 5. citans C. dilectus. de elect. & ibi Abb. n. 5. Innoc. n. 5. & c. concerrantem. de appell. in 6. & alios textus. Neque gesta post & contra appellationem talem extrajudicialem legitime intra decendum interpolari ita sunt valida, quin iustificata appellatione sint revocanda. Quod ipsum si negem, asserendo, ab actibus extrajudicialibus non dari appellationem suspensivam. Gons. p. 1. in annu. n. 26. Marefchot. var. l. 2. c. 64. à n. 20. Salgud. de process. reg. p. 2. c. 23. n. 1. & 177. apud Pass. loc. cit. n. 6. vel etiam, quod hæc appellatio non censetur attentata, falsum eos asserere, ait Pass. & sentit contra communem, pro qua citat Lancel. de attent. p. 2. c. 12. limit. 3. n. 20. Mariani p. 2. p. 2. n. 390. Pin. de elect. 113. n. 2. l. 3. Abb. in c. bene. de appell. Archid. & Gemini. in c. concerrantem. & Franc. ibid. n. 6. & plures Rotæ de elect. quod ad nihil valeret appellatio devolutiva, si interim, neglectâ appellatione, illeceat appellatio contra appellationem gravare appellationem valide & securè; quodque appellationem hanc va-

lere in materia appellationis, consistit ex c. cum inter causantes de elect.

2. Neque exceptioni potest primò, quòd in casu, quando confirmatio vel informatio auctoritatis committitur conscientie vel prudentie confirmatoris, prout ei secundum Deum videbitur expedire, denegetur appellatio, ut Menoch. de arb. l. 1. §. 70. n. 7. Tirac. de retrat. l. 1. §. 4. n. 11. Salgad. Boet. de aliis apud Paul. n. 8. Nam præterquam id non tenet in rebus magni præiudicii, quales quid est confirmatio indigni, & repositio electi digni, etiam regularis, ut Paul. n. 8. id solum verum est, ubi non intra ulium debitum iustitiae, sed sumus in materia mere liberalitatis ac gratiae, v. g. in materia dispensationis, ut Felin. in c. super his de accusat. n. 11. Sanch. de matrim. l. 3. d. 10. n. 13. Bossius de matrim. Tom. 1. c. 1. n. 116. Gurr. Filius. Pontius &c. apud Paul. n. 9. in conscientiam, non tamen tenet, ubi sumus in materia, quae debetur, sive in qua violanda est aliqua iustitia, qualis est materia confirmatiois de cassatione. Paul. ex. n. 9. citans Abb. in c. pastoral. de appellatione. n. 13. Gemin. in c. 2. n. 10. de jurament. calum. in 6. Felin. in c. significasti de homicid. n. 4. Sanch. ubi ante. n. 21. Barbos. de potest. Ep. alleg. 32. n. 32. &c. quatenus bi docent, quòd in hoc casu, etiam iudicium sit commissum conscientie iudicantis, ab ejus resolutione & decreto dari possit appellatio extrajudicialis quoad effectum devolutivum. Quòd autem dicunt appellationem illam non valere ad effectum suspensivum, id ita limitandum ait Paul. ut non solum non sit verum, ubi Juxta ad quoniam inhibuit, ne Juxta à quo procedat in causa; sed etiam, ut id ita intelligendum non sit, quòd gesta contra appellationem, etiam possint appellatorem valere. Proinde, ubi constituti de gravamine, Superior electionem male confirmatam tenebitur cassare, vel male cassatam confirmare, & noviter contra appellationem electum de confirmatum tanquam attentatum revocare. Paul. ex. n. 9. & n. 13. ubi, quòd licet appellatio hanc sit extrajudicialis, non sit tamen mere devolutiva, sed simul suspensiva, ita ut, si contra appellationem quid fiat, illud tanquam attentatum, tamen possit appellatorem, debeat cassari & revocari, pro quo citat Franc. in c. 1. de appell. n. 4. Scaccia de appell. q. 2. n. 36.

3. Neque secundo dici potest, quòd à decreto lato ex Judicis arbitrio non debeat appellatio, quemadmodum in arbitratius locum non esse appellationi, tenet Barul. in l. 1. ff. de legat. n. 18. Cravert. conf. 78. n. 3. Menoch. de arb. l. 1. §. 70. n. 7. (quatenus, ut Paul. n. 11. distinguit, nempe ut in hoc casu locus sit appellationi, si iudex sit ordinarius habens ordinariam facultatem ad arbitrandum, sicut, si delegatus ad causam particularem, eo quòd Superior elegisse videatur ejus industriam & prudentiam, & judicasse, quòd salva iustitia & equitate judicabit) Farinac. in pr. crimin. p. 1. §. 17. n. 27. &c. apud Paul. n. 10. Nam, ut ait Idem, regula certa est, quòd in commissis arbitrio Judicis, si patens ladic vel gravat, possit appellari, cum arbitrium iudicantis non imporet libertatem absolutam, sed arbitrium de iudicio boni viri, quòd regulandum est juxta leges. Hinc confirmator habens arbitrium confirmandi vel cassandi, non potest contra legem illegitimam electionem confirmare, vel legitimam cassare, quòd faciendo, quia ladic, potest ab eo appellari; pro quo citat Gl. in c. Romana §. si obiciatur. v. muni. legimus de accusat. in 6. Felin. in c. super his de accusat. n. 7. Gemin. in c. 2. de jurament. Calum. in 6. n. 10. Franc. Rebuff. &c. Additque, idem esse, ubi iudicium commissum discretioni Judicis, ut si ladic, appellari possit, ut Felin. ubi ante. Gemin. in c. ut commissus §. 1. n. 2. de heret. in 6.

4. Limitationis tamen & distinctionis aliquis loco id addit Paul. n. 12. nempe, si sermo sit de iudice ordinario, qualis est confirmator, cui ex ordinaria potestate convenit de electionibus judicare, cum habens arbitrium judicandi ita teneatur secundum legem judicare, ut rigor legi possit ex equitate temperare; adeoque in ejus decreto considerari possit,

vel quòd est iustitia, vel quòd est equitas. Proinde si recedat à iustitia, contra legem judicando, indubitato licet ab ejus decreto appellare; v. g. si confirmet electionem illegitimam, illicitam, non habentis requisitam statem &c. vel licet electionem digni ex pretesto defectu. Et sic non tam in causa arbitraria, quàm necessaria appellabitur; cum Juxta teneantur judicare juxta leges. Si verò Juxta seu confirmator ladic, recedendo solum ab eo, quòd est equitas, & in quo confirmatio est commissum ejus arbitrio, Passerinus etc. se considerare, quòd in hoc casu nulla partium possit ladi inique; cum, quòd solus est equitas, non sit iustitia, & respectu eorum, quæ sunt solius equitatis, Juxta non necessitatur ad alteram partem, sed sit liber, & consequenter tunc non esse locum appellationi ab ejus decreto. Possit nihilominus & in his casibus, in quibus non licet contra Judicem arbitrium appellare, haberi recusum ad Superiorem, seu reclamationem ad supplicationem, tradit Paul. n. 14. ex Farinac. ubi ante. & Boetio de c. 184. & remittit ad Marant. in specul. p. 6. §. 5. quandoque. n. 11.

5. Illud quoque notandum, quòd habet Paul. n. 16. quòd si Episcopus, etiam in arbitratius teneatur reddere rationem Sedi apostolicæ, ut probat ex quodam Brevis Urbani. 8. locum etiam in iisdem habere possit appellatio, per quam Juxta arbitrarius compellatur Superiori reddere causam, ut appareat, ex rationabili arbitrio judicaverit, & sic Superiori non latere causam, quæ movit Judicem inferiorem ad sic judicandum. Quibus non obstat, quòd in Trid. sess. 21. c. 2. ponatur in arbitrio Episcopi, assensum ordinandos ad truhum pariter, à quo ejus arbitrio non liceat appellare. Nam ceteris beneficio ecclesiastico, non habet ius ut ordinetur, sed in libertate Episcopi sit assensum, quos specul. à necessitate & utilitate Ecclesiae judicaverit assensum, ubi autem non est ius habendi, nec datur actio, nec datur appellatio, si non oblioretur, quòd est in libertate alterius dare vel negare.

Quæstio 498. An excipi possit contra electionem confirmatam?

1. Respondeo: nullum contra eam excipere posse, nisi qui fuit impeditus ante confirmationem aut cassationem excipere. Paul. de elect. c. 34. n. 17. & c. 12. q. 3. In quo casu exceptiones exponenda confirmationi, cuius est de illis judicare, & quòd, si alibi novi contingant, quòd non fuerit antea consideratum, excipientes audiri non debent. Paul. ex. n. 17.

2. Porro acceptio contra electionem valde distinguitur ab appellatione in confirmatore, cum appellatio supponat sententiam confirmatoris, & ab ea provocet. Paul. n. 17. juncto n. 18.

Quæstio 499. In genere, quinam possint appellare à confirmatore?

1. Respondeo: in genere, non nisi ille, qui per confirmationem vel cassationem electus fuit iniuste gravatus, qualis est omnis ille, qui iuste petit confirmationem vel cassationem, & iniuste non oblioret. Paul. ex. c. 34. n. 18. Unde patet, quòd quicunque, etiam si nec elector nec electus sit, qui potest petere confirmationem, vel se ei opponere, si petat vel opponat, potest appellare à decreto confirmatoris, si iniuste per hoc gravetur; habentes enim ius ad petendam confirmationem, habent eo ipso ius, ut ea sine causa non negetur, & patiuntur à confirmatione injuriam, si eis oget confirmationem sine causa. Idem est de habente ius opponendi electioni, & petendi ejus cassationem. Quis habens ius pro suo interesse petendi confirmationem, vel si ei opponendi est quivis de Ecclesia, populo, vel convento, cui electus præesse debet, ut Paul. ex. n. 21. & c. 32. de elect. q. 2. ac ideo à decreto confirmationis vel cassationis appellare potest, si per illud gravatur, iuxta communem regulam: qui potest agere in iudicio, & agi, si à iudice gravetur, potest appellare. Paul. ex. n. 21. ubi etiam ex Innoc.

Innoc. in c. *super his de accusat.* n. 7. quod contra electionem confirmationem quilibet habens interesse, etiam laicus, possit excipere, si electus habet curam animarum, & debet illi præfate. Verum qualiter hoc ipsum limitandum, intelligitur ex responsione ad *quæst. seg.*

1. Nihilominus etiam qui non petit confirmationem aut cassationem (et si alius, qui nec teus, nec actor est, free qui non est pars in iudicio, utpote quod ea reo, actore & iudice integratur, à iudice gravari nequeat, ut *Pall. num. 19.* ea D. Thom. 2. 2. q. 67. 4. 1.) potest appellare in duplici casu: nempe primò, si iudex citandus non citavit, & contra non electum protulit sententiam; potest enim tunc gravari contra eam sententiam procedere; vel coram eodem confirmatore, vel ejus Superiore, dicendo de nullitate, vel appellando à tali sententia tanquam nulla & injusta. Secundò, si in contumaciam damnatus in eo gravatus fuit, quod iudex iudicando secundum allegata & probata excessit, gravando contumacem, plerumque merita processus taigentes. *Pall. cit. c. 34. n. 20. & 21.*

Quæstio 500. Utrum Electores appellare possint à cassatione electionis, dum conceditur eis nova electio?

Respondeo affirmativè; eo quod cum habeant jus petendi & agendi pro confirmatione electionis à se habite (ut satis constat ex c. *capientes, de elect.* in 6. ubi præcipitur, ut Electores mittant proprios procuratores, qui habeant mandatum non solum ad informandum, sed & ad petendam confirmationem electi, & si hi non mittantur, Electores jure prosequendi causam confirmationis priventur; adeoque Papa supponit hoc jus illorum) & hinc si eam confirmari peccant, ac graventur per decretum cassationis illius electionis, etsi eis concedatur alia seu nova, possunt appellare. *Pall. n. 22.* dicens, sententiam oppositam esse impossibilem & oppositam SS. canonibus. Sed neque verum est, Electores per solam electionem non confirmatam ita plene suos officio suo, quin hoc ipsum officium necesse habeat petiti, non solum per petitionem & prosecutionem confirmationis, sed ipsà confirmatione. Unde jus habent petendi confirmationem propriæ electionis, tamque prosequendi ad defendendi eam confirmatorem. *Pall. cit. c. 34. n. 23.* citans Innoc. in c. *dilectus, de prob. n. 3.* & Abb. in c. *audiam, de elect.* n. 4. Bald. in c. *postquam, de elect.* n. 6. Castell. c. 5. n. 63.

Quæstio 501. An, & qualiter quilibet Electorum, vel etiam aliorum de collegio, conventu, communitate, appellare possit à confirmatione vel cassatione electionis?

1. Respondeo: distinguendum hic esse interesse communitatis, & interesse cuilibet propetum. Ac primò quidem, ubi interesse est commune, quilibet de communitate (nisi forte à rora communitate mandatum procurare habere) non potest in iudicio agere & petere, alia seu maiore parte eorum jure nolentibus petere; cum in iis, quæ ad communitatem spectant, statum fieri majoris partis determinationi, dum illa non injustè quæ decernit. *Pall. cit. c. 34. n. 24.* & c. *capientes*, ubi constituitur, ut Electores per procuratores suos ex hisdem Electoribus acceptos negotium electionis prosequantur: nequam tamen dante singulis de capitulo facultas agendi nomine proprio pro confirmatione electi; quia jus, quod habent Electores ad prosequendam confirmationem, non est proprium singulorum, sed est collegii. *Pall. cit. n. 25.*

2. Sed & si facta est injustitia communitati, si hæc est talis, quam major pars potest jure condonare, & condonare, non remanet huic vel illi, vel minori parti jus prosequendi injuriam. Et quia in cassatione electionis digni in iusta offensa non est facta populo, utpote qui non habet jus magis, ni illi par sit dignus, quam alius dignus. Nec etiam facta est

injuria alicui particulari Electori, cum jus prosequendi electionem non competat ei ex jure proprio, sed quia elector est, & ex jure collegii. Injuria quoque, quam collegium recipit ex injusta illa cassatione, est talis, quæ, si electio iterum redit ad collegium, potest jure remitti: hinc si electio cassetur, & collegium Electorum pro maiore parte injuriam remittat, non est, unde vel populus, vel conventus, vel hic aut ille particularis, etiam Elector, appellare possit, quia non tenetur injustè gravari. *Pall. cit. n. 25.* Secundò, ubi quis ex confirmatione vel ejus cassatione habet interesse proprium, seu obvenit alicui propterea aliqua utilitas vel damnum, videndum est, an habeat jus ad illam utilitatem, & num damnum sit injustum. Nam si utilitas etiam de cetero maneat, quæ potest ex confirmatione provenire, huic vel illi particulari Electori, vel personæ de conventu, v. g. quod electus seu confirmandus sit ejus sanguineus, non est debita, non potest quis pro illa utilitate, utpote non debita, agere in iudicio, adeoque si cassetur electio, non potest appellare; quia nulla ei facta injuria. *Pall. cit. n. 26.* Quod si verò alicui particulari, non tantum Electori, sed etiam cuilibet de populo injuriam imminet damnum, (ut id facillè contingere potest, v. g. si princeps iuste timeat damnum ab electo, & quod hostibus manifestabit & proderet securæ regni & principum) ratione cujus uti potuit excipere contra electionem, sic eam possit à data confirmatione appellare, tradit *cit. n. 25.* *Pall.*

Quæstio 502. Utrum Electores validè appellare possint à cassatione electionis legitime, ubi electus non habet jus ad confirmationem?

1. Respondeo primò: ubi electus legitime ex defectu non habet jus ad confirmationem, v. g. ubi electus de cetero dignus in penam supervenientis post electionem negligentie aut aliter defectus alicujus privatus est jure per electionem quæsitio ad confirmationem, non possunt validè appellare à cassatione electionis; quia jam electus ab eis, non est confirmabilis, sed indignus confirmatione; adeoque frustra & injustè Electores tentant & prosequuntur confirmationem illius. *Pall. cit. c. 34. n. 26.* Idemque est, si electus electioni non consentiat, vel ei renuntiavit, nolens esse Prelatus; dum enim in cogi nequit ad instantiam Electorum, ut electioni consentiat, ubi consentire requirit; nec ejus electio ex iustitia confirmari debet; nec Electores iudicè injuste ut confirmetur. *Pall. ibid.*

2. Respondeo secundò: si verò electus ex lege vel statuto aliquo non habet jus ad confirmationem (intellige, quia jus nullum acquisivit per legitimam etiam electionem) ita tamen, eo possit ac debeat confirmari, si sit dignus, Electores possunt validè ac jure appellare à cassatione electionis, utpote à jure habentes jus petendi electi confirmationem, & defendendi factam à se electionem. *Pall. cit. n. 26.* siquidem electio est Electorum veluti partus, committitur Ecclesiæ Electoribus electionem, & confidens eorum prudentiæ ac zelo: unde eorum est honor vel vituperium, si bene vel malè eligant, adeoque non solum ex lege positiva, sed & ex naturali habet jus petendi confirmationem electi, & defendendi electionem per ipsos celebratam, in quantum quisque propterea defendere potest, & petitionem operi suo debitam jure prætere. *Pall. cit. n. 27.* dicens, quod Electores ex jure sibi proprio, & à jure electi distincto petere possint confirmationem, & eam contra impugnantem defendere per viam appellationis, supposito communissimè DD. & probati per proximam Ecclesiæ, & sacrum Congregationum Romæ administrationem, & judicantium infinitum appellationem. Unde etiam ab Electoribus, ubi timent cassandam celebratam à se electionem, pro cautela ad hoc, ut si contingat eam cassari, non possit fieri no-

va provisiō eis inauditis, licetis perionis confirmatiōis inferendam hanc protestatiōem & appellatiōem: quam confirmatiōem sperant à Bonignitate N. obtinere: quod si secus fiat, protestantur vel le audiri, & ex nunc appellatur ad Sedem Apostolicam: tradit Pass. lxx. cu. ex Peyt. in format. lxx. C. c. 18. m. ad.

Questio 303. An ergo Electores agere possint in iudicio appellatiōis pro confirmatiōis cassati, electo secum non agente?

1. Respondet primò: ubi agitur de electiōe cassata expressè ob defectum formæ, sufficit electum absque non habentem ius ad confirmatiōem habere se negativè, hoc est, ut non petat, nec resistat, quod Electores agant pro ejus confirmatiōe; cò quod tunc electus in ea causa non habeat interesse, & soli Electores appellantes sint actores. Pass. n. 28.

2. Respondet secundò: si agatur de electiōe cassata ex defectu electi, non possunt procedere Electores, secum non agente electo, utpote de cuius maximo præjudicio agitur; vel saltem cò non citato comparere per se, vel suum procuratorem. Contingere enim possit, ut domi causi non est expressè, electus ad declinandam majorem confusionem mallet causam in iudicio appellatiōis non expellat, quàm electiōem sui confirmari. Pass. cu. m. 28.

Questio 304. An, ubi electus non habet ius ad petendam confirmatiōem ex speciali quodam statuto, nec tamen etiam confirmatiōe privandi possit appellare à cassatiōe electiōis, dum ea cassatur ex defectu electi?

1. Respondet: id cum possit, si iniuste cassetur ex ejus defectu; quia ut dictum si pri, cassatiōe electiōis ob defectum electi is manet infamia infamii facti, & intelligibilis, adeoque si iniuste ex tali causa cassetur, iniuste iudicatur. Pass. m. 29. Unde secus dicendum, seu non possit talem non habentem ius ad petendam confirmatiōem, appellare, ubi defectus, ob quem afflatur electiō, talis non est, ut infamiet, aut constabitur necesse, v. g. quia præsumitur electus ille ad tempus infirmus. Pass. m. 30.

2. De cetero dici non potest, in hoc casu remanentis ex cassatiōe infamie & intelligibilitatis, talem non possit appellare à cassatiōe electiōis, seu à negata confirmatiōe, utpote ad quam non habet ius; sed à causa cassatiōis, quam solam examinare pertinetur ad Iudicem ad quem, cassatiōe manente validi; nam licet in rigore de directè non habeat ius talis electus, ut confirmetur, quia tamen electiō digni ex lege est confirmanda, & solùm ex causa rationabili cassari potest, ideo ex consequente Index ad quem, invento tali electo digno, ut confirmetur, tenetur ejus electiōem confirmare, si non ex iure electi, saltem ex iure Ecclesiæ, volentis electiōem non nisi ex rationabili causa cassari. Et hinc pendente tali appellatiōe, non potest validè alia electiō celebrari, cum electus non tantum habeat ius, ut non infamietur; sed etiam, ut ex causa iniusta infamante confirmari sibi non negetur. Pass. n. 29. Ad huc, ut Idem, locum non habet hæc obiectio, ubi cum electiō simili appellant eligentes, habentes ius ad confirmatiōem electi.

Questio 305. An, ubi confirmator in decreto cassatiōis, nullam assignat causam cassatiōis electiōis, vel assignat in conspectu per clausulam: ex causis nobis bene vilis; electus, qui non habet alias ius ad confirmatiōem, possit appellare à tali decreto?

Respond. affirmativè Pass. cu. n. 34. m. 31. ubi ait: non obstant, quòd Barboza tenet, electum

ralem in hoc casu debere credere, cassatiōem factam ob bonum commune, & non ob defectum sui. Et quòd Bannez dicat, in hoc casu temerarium esse, iudicare, quòd cassatio facta ob defectum electi; de cetero tamen, non posse electo negari in hoc casu appellatiōem, nisi consistat de oppositiōe, nempe cassatiōem factam non ob defectum electi. Rationem etiam dat, quòd si ex hoc non liceret appellare, quomin sententia non exprimitur causa, & ideo sententia non graver, vix unquam liceat appellare, cum necesse non sit, Iudicem exprimeat causam in sententia, ut Abb. in cap. examinata. de iudic. n. 2. & in cap. sicut nobis. de re iudic. n. 11. & sic foret in potestate Iudicis impedire iustam appellatiōem, non exprimeudo in sententia causam. Quin & ut Pass. n. 33. licet, dum confirmator simpliciter cassat electiōem, præsumendum sit, eam non cassari viro personæ; nihilominus relinquitur locus aliqui præsumptiōi contrariæ, maxime ex eo, quòd consistat, electiōem legitimè celebratam tam casari potè ob bonum commune; & sic frequenter talis cassatio conjuncti sit cum morali certitudine de defectu electi, & ita conjuncti cum ejus infamia. Quin & quòd vel ex hoc ipso, cum non consistat, electiōem non fuisse cassatam ob defectum electi, electus interit, ejusque honor & fama sit cognatus & loquentium arbitrio subiecti & exposita; adeoque cum electus, etiam ad confirmatiōem ius non habeat, habeat tamen ius, ut ex cassatiōe electiōis quæ fama non vasillet, adeoque habet ius, ut appellando se suamque bonorum & famam tueatur.

Questio 306. An, & quo iure electiō facta pendente appellatiōe, etiam extrajudiciali; interposita à cassatiōe prioris electiōis sit autentata, & an, si confirmetur hac secunda electiō, tam ea, quam confirmatiō ejus, saltem iustificati appellatiōe, sit cassanda: uti & quævis alia provisio, pendente appellatiōe facta?

1. Respondet ad primum affirmativè. Pass. cu. c. 14. n. 42. citans Abb. in cap. cum nobis. de elect. n. 1. 7. & 8. Barboza. l. 2. port. 35. Cathel. de elect. c. 4. n. 19. & c. 14. n. 42. Pont. p. 1. c. 4. v. adferendum. Peyt. in format. lxx. C. c. 18. m. 18. Donat. p. 2. tr. 7. q. 14. n. 3. & plurimos alios, secundum quod in specie de electiōe ad cathedrales & regulares Ecclesias statuitur in c. si possint. de elect. n. 6. & iam prius decretum fuerat in cap. consideramus. de elect. de appellatiōe interposita apud Papam.

2. Respondet ad secundum: cassanda non tantum iure positivo, sed & ex lege naturæ; quod enim per citatas similiter decretales, quò ad hoc præsens punctum sic disponitur, non esse merè statutum iuris positivi, sed esse quoque legem naturalem, tradit Pass. cu. n. 42. cò quòd ex vi legis Iustitiæ non potest appellatus ad Superiorem contra vim appellatiōis, & in gravamen se defendente per imploratam Superioris auctoritatem agere validè, sicut & indubitanter, quin Superior, iustificat appellatiōem non possit per gesta revocare, prout Iustitia postulat, & ad bonum commune expedire visum fuerit. Unde quòd statuitur in ex. c. consideramus. & c. si possint. secundum substantiam extendi ait ad omnem electiōem factam post appellatiōem, quia non est parè statutum legis positivæ, sed & præceptum naturale; non obstant, quòd Roa dicit. 44. de appell. in novis. sententiis. si possint. quoniam non loqui de infectiōibus Ecclesiæ. Nam quidquid lex de hoc, in quantum dicta decretalis est lex positiva, eadem, in quantum secundum substantiam est lex naturalis, omnes electiōes comprehendit. Pass. n. 44. Neque obstant, quòd non sit de lege naturæ, electiōem ex electiōe acquirere ius ad confirmatiōem: nam sufficit, quòd ex lege positiva acquiritur hoc ius, & eo si acquiritur, subintrat lex illa naturæ ad defendendum illud. Pass. ibid.

Id. Quin de, ut Idem addit, lex naturæ absolute vult, ut gesta sit pendente in præjudicium ejus, qui ad hoc ius publicum Superiorem imploretur contra gravitatem, sint ex se per Superiorem dissolubilia.

3. Advenit tamen Idem Pass. m. 44. quod licet lex naturæ, vi cuius illa gesta seu innovata, postquam oppressus confugit ad Iustitiam publicam, sunt attentata veluti naturalia; præcipiat eorundem suspensionem & revocationem; hæc tamen lex naturæ, etiam in hoc à lege positiva determinationem sumat. Unde alio modo & alio privilegio revocanda sunt, quæ gesta seu innovata fuerant post appellationem judicalem, seu postquam Index superius accepto recusæ citavit pariem, & inhibuit quicquam innovari; hæc enim gaudent privilegio attentatorum, quod non comperit illis, qui solum extrajudicialiter appellaverunt, vel qui non appellaverunt in tempore, vel quibus non comperit appellatio, sed recusæ seu querelæ vel illi, qui extra casum appellationis judicialis ante inhibitionem Superioris innovata sunt. Quamvis in his omnibus substantia sit eadem, nempe, ut quæ post recusam ludenti notificatum, vel intra tempus datum ad appellandum contra recentem in præjudicium recursum gesta seu innovata sunt, iustificatio recursum, & consilio de gravitate & impunita, revocanda sint, vel per viam attentatorum, aut appellationis ante querelam; siquidem oppressus relevari debet à primo gravamine, propter quod confugit ad Iustitiam publicam, à quo plene non releverat, si nova gravamina ex mala hâc subsecuta in vim prioris gravaminis, & ad illud sequentia non tollerentur. Hinc, quia primum illud gravamen injunctum ex lege naturæ plene reparandum est, & plene reparari nequit, nisi evocatis illi, qui in vim illius contra appellatorem gesta, eorum revocatio ex lege naturæ est facienda, saltem quando etiam solum extrajudicialiter, legitime tamen est appellatum; quin &, ut dictum, quando oppressus confugit ad Superiorem per supplicationem ante querelam. Ita ferè Pass. cit. m. 44.

Questio 507. Quam vim habeat lex positiva, statutum vel privilegium circa appellationem prohibendam & impedendam?

1. Respondet ad hanc questionem genericè Pass. cit. c. 34. & n. 45. per plura notabilia observata dignissima, & facile applicanda præsentis materię de appellatione à confirmatione & cassatione electionis. Primum, appellationem propriè sumptam esse inventum legis positivæ, de quo multa præmissa sunt à m. 37. distinguendo inter appellationem naturalem & civilem, quæ videt, utpote ejus formalitas est à lege positiva, ut Abb. in rubric. de appell. Et ideo posse à Principe seu lege positiva tolli, ut Abb. loc. cit. Covar. prat. q. 9. c. 23. n. 6. Sanch. l. 3. conf. c. unic. dub. 10. Scaccia de appell. q. 16. limit. 1. n. 21. juxta cap. 1. de rescript. cap. super quæstionem. de off. deleg. c. pastoralis. de appell. l. 1. §. interdam. ff. de quibus appell. licet. quot AA. & textus citat Pass. m. 46.

2. Secundò prohibitionem appellationis, ubi-ennque continetur, esse odiosam & strictè interpretandam. Abb. in c. pastoralis. m. 6. juxta cap. 1. §. 2. de sitis presby. ac digniores, quæ strictius intelliguntur, prohibitionem perpetuam per legem aut privilegium inductam, quam factam in rescriptis per clausulam: *appellatio remota*, est illa inducta per privilegium vel legem sit fortior & efficacior ad effectum causam dandi; quia perpetuo ligat. Pass. m. 47. juxta m. 41. & ubi etiam hujus majore dignitatis ad restrictionem rationem reddit.

3. Tertiò prohibitionem appellationis non impedire, quò minus dici possit contra sententiam de nullitate. Scaccia de appell. c. 19. remod. l. §. seq. neque quò minus recurri possit ad alia jura remedia, ut sunt supplicatio, restitutio in integrum, querela. Pass. m. 48. remittens ad Marot. in specul. p. 6. §. quandoque n. 11.

4. Quartò prohibitionem appellationis, utpote odiosam & strictè intelligendam, excludere solum appellationem propriè dictam, seu judicalem, non extrajudicalem, utpote quæ non est propriè appellatio, sed actus defensionis extrajudicialis. Pass. m. 49. citans Abb. ubi ante. Scaccia de appell. q. 16. limit. 1. n. 22. §. 23. Rebuff. de appell. in pref. n. 83. com. 2. Et eadem fufius repetit Pass. m. 50. §. 61.

5. Quintò per clausulam: *appellatio remota*, non prohiberi solum appellationem frivolum, ut quidam volunt apud Barbof. claus. q. m. 15. & Scacciam q. 16. limit. 1. n. 23. cum frivola appellationes jure communi sint rejiciendæ, adcoque dicta clausula in rescripto posita esset superflua & odiosa. Pass. m. 50. juxta cit. cap. pastoralis. Quamquam Pass. m. 53. ex communi DD. citato in specie Barbof. in cap. pastoralis m. 2. id limitet; ita ut quandoque dicta clausula: *appellatio remota*, non est apposita præviâ cognitione, intelligi debeat de appellatione frivola; eò quod, ubi hæc clausula apponitur non præviâ cognitione, ea sit odibilior, & magis strictè interpretanda.

6. Sextò per prohibitionem appellationis vi dictæ clausulæ non prohiberi illam, quæ expresse indulgetur in jure; illas autem appellationes indulgeri à lege, quæ expresse à lege sunt approbata, quorum exemplis est in cap. significavit. de cap. Radolphus. de rescript. Pass. m. 51.

7. Septimò per clausulam: *remota appellatio*, quando simpliciter profertur, solum prohiberi appellationem judicalem à sententia diffinitivæ, non verò ab interlocutoria. Pass. m. 60. citans Felin. in c. causam. n. 27. de rescript. Tuck. in A. concl. 400. n. 17. Barbof. claus. q. m. 16. Scacciam de appell. q. 16. limit. 1. n. 81. idemque dicendum dicem, ubi lex vel statutum appellationem prohibet; pro quo citat Gemm. in c. ne iugationem de heret. in 6.

8. Octavò per dictam clausulam: *remota appellatio*, non tolli appellationem, etiam judicalem, quando Index dolo malo vel lætâ culpâ sententiam; vel quando impulsu sententiæ est notoria. Pass. m. 60. citans Lancell. p. 2. c. 12. limit. 2. m. 24. Tuck. ubi ante concl. 40. Barbof. claus. m. 21. §. 12. Item non tolli appellationem, ubi gravitas in continente offert probationem paratam ad iustificandam appellationem. Pass. ibid. citans Barbof. ubi ante. m. 23.

9. Nonò ubi prohibetur in rescripto appellatio, non prohibet eam simpliciter, sed quò ad utroqueque effectum, sed solum quò ad effectum suspensionis. Ex hinc gravamen à Iudice procedente judicialiter, servato bene ordine iuris, posse quidem appellare, sed non suspendi per hoc jurisdictionem Iudicis à quo. Pass. m. 14. ex Abb. in c. pastoralis. & consequenter ubi Index à quo procedit, appellatione remota, gesta contra dictam appellationem non revocari ut attentata, nisi ea revocantur, ut attentata, ubi procedit absolute, appellatione non remota. Quod ipsum tamen limitat m. 51. ubi: quòd nulli sint casus, in quibus gesta post hujusmodi appellationem tantum devolvitur sint revocanda ut attentata; nempe primò, ubi fuerint attentata, postquam superior, admittit appellationem, inhibuit, ne procederet ulterius in causa, ut Lancell. de appell. c. 12. limit. 8. n. 12. Scaccia de appell. q. 16. limit. 1. n. 104. Secundò: dum esset appellatum ex causa expressa in jure; quia in eo casu appellatio non est prohibita vi clausulæ: *appellatio remota*, ut Lancell. loc. cit. n. 16. Scacc. loc. cit. Tertiò, si Index à quo detulit appellationem, ut habetur c. de appellacionibus. de appell. in 6. plures casus vide apud Lancell. loc. cit. n. 10. Decimò: quòd licet in c. pastoralis, expresse sermo sit de prohibitione appellationis facta in rescripto per clausulam: *appellatio remota*, eandem nihilominus esse rationem de prohibitionem facta in statuto, vel emanata ex privilegio. Pass. m. 55. citans Abb. in c. pastoralis. m. 12. hanc addens rationem: quòd ponit cum intentione sit, ut Iustitia suum consequatur effectum; quòd vero alicui personæ concedit,

us ab ea non debet appellari, id faciat ex presumptione, quam habet de virtute illius personæ, quod non sit aliter processura, quam jura disponunt; quæ si tamen procederet aliter, quam debet, non sit ratio, cur gravatus non possit appellare, & cui Superior non debeat gravamen tollere.

11. Unde inde in casu, quo causa est remissa Judicis conficiunt, adeoque prohibita est appellatio judicialis & suspensiva, factaque appellatione, quod fieri possit, nihilominus appellatione devolutiva, vi cuius tenetur Index revocare gravamen, propter quod est appellatum, revocandum esse per viam querelæ; gravamen verò illatum per gesta contra appellationem revocandum per viam appellationis, ex mente Abbatis *loc. cit.* n. 13. refert Pass. n. 56. Ipse verò aliter sentit, nimirum quod ex quo causæ est appellabilis appellatione devolutiva, licet simpliciter non suspendatur iurisdicção Judicis à quo, suspendatur tamen secundum quid, seu melius loquendo debilitetur & infirmetur, ut contra appellationem in præjudicium appellantis non possit agere omnino valide & semiter, & quia iusticiariæ appellatione gesta contra eam non sint revocanda, & appellans consecutus sit plenam Suspensionem à superiore.

Questio 508. An Regularibus liceat appellare à confirmatione vel cassatione electionis?

1. Respondeo: regularibus de jure communi non est interdicta hæc appellatio. Pass. *cit.* c. 34. n. 62. & licet regulares *ex admissum. C. c. reprehensibilis. de appell.* prohibentur appellare à correctione; nomine tamen correctionis non venit confirmatio aut cassatio electionis. Pass. *ibid.* Sed & privilegiis communiter concessa regularibus, in quibus prohibetur appellatio, intelligenda esse juxta juris communis dispositionem, ait *ibid.* Pass. citatis p. hoc Nav. *conf. 3. de regular.* n. 51. Rodriq. *Tom. 1. q. 29. a. 2. Socz. Tom. 4. de religio. tr. 8. l. 2. c. 11. Sayz. clau. reg. l. 2. c. 17. n. 38. &c.* Ad id tamen recte Idem Pass. n. 63. annuenteque regulam debere in hoc diligenter examinare leges sui Ordinis, & specialia privilegia, quibus ejus religio, etiam per communicationem, finitur, & quatenus per dictas leges & privilegia prohibetur appellatio à confirmatione aut cassatione electionis, debere ab ea appellationem abstinere. Ad hæc huiusmodi appellationem parum religiosi convenire, & non leve esse præsumptionem ambiguitatis, quod appellet religiosus, ut invis Superiores obtineat prælatum, quam boni ac perfecti religiosi, etiam oblati, recusant.

Questio 509. An ab electione possit appellari immediate ad Pontificatum mediatum, præterito Superiore immediato, ad quem alias spectat confirmatio & cassatio electionis; ita ut in eam confirmare vel cassare tunc nequeat?

1. Respondeo primò: appellare immediate ad Pontificatum non solum licitum est, sed etiam talis appellatio, etsi extrajudicialis, suspendit ac devolvit, ita ut si inferior electionem confirmet vel casset, aut revocet, & actum irritum faciat. Pass. *cit.* c. 34. n. 64. juxta quod statuitur in *c. si postquam. de elect.* in 6. Porro hæc decretalis non habet locum, nisi tantum in electionibus, quæ sunt ad Ecclesias regulares vel Cathedralis, & in appellationibus, quæ desuper sunt ad Sedem Apostolicam; non verò in appellationibus, quæ sunt ad Judices Papæ inferiores. Pass. n. 66. cum Gl. in *c. si postquam. v. ad Sedem Apost.* & Franc. *ibid.* n. 2. Gemin. n. 5. Quin & locum non habet hæc decretalis, si appellator ad Legatum de facere; quia in ea decretali exprimitur sola appellatio ad Sedem Apostolicam. Pass. n. 67. cum Gl. & Gemin. *ibid.* Et habet tamen locum in omni appellatione, quæ sit ad Sedem Apostolicam in causa dicte

electionis etiam extrajudiciali & interlocutoria ante sententiam diffinitivam, cum loquatur indistinctè, & appellatio ab electione sit extrajudicialis, ut habetur *c. concerratione. de appell.* Pass. n. 68. citans Gemin. in *c. postquam.* n. 31. Franc. n. 2. Similiter locum habet non solum in electione, sed in omni provisione, quin & in postulatione (intellige saltem ad Ecclesias regulares; quia cum postulatione ad Ecclesias Cathedralis temper fiat ad Papam, non habet in ea locum appellatio) Pass. n. 71. juxta *c. si. in c. c. si postquam.* Qui tamen addit id fallere in electione Abbatissarum in duobus illis casibus contentis in *c. interdum. de elect.* in 6.

2. Requiritur autem & sufficit, quod fiat huiusmodi appellatio ex causa probabilis, licet in re falsas eas enim id non procedat universaliter de jure communi, ne detur facilis via ad protrahendas confirmationes; & licet in aliis casibus prius constare debeat de veritate causæ appellationis, antequam revocetur attentata post appellationem ante sententiam, in hoc tamen casu appellatio hæc interposita ex probabilis tantum causa devolvit, & reddit iudicium attentatum. Pass. n. 67. juxta *c. 66. cum Gl. in c. v. probabili.* Quamvis, ubi causa hæc probetur falsa, appellans sit puniendus. Pass. *cit.* c. 65. juxta *c. c. c. l. 2. de parva.* Requiritur etiam ad hoc, ne hæc appellatio devolvat, ut in interposita ab eo, qui habet interesse in electione. Item ab eo, qui possit sua voluntate illud interesse in iudicium deducere. Pass. n. 69. Item requiritur, ut appellatio sit infirmata parti & Judici à quo. Pass. *ibid.* juxta *c. si dicitur. de appell.* citans Gemin. Franc. Jo. And. Item requiritur secundum Jo. And. ut in appellatione, in qua opponitur citius vel defectus contra electionem vel electionem, debeat servari forma *c. ne circa. de elect.* in 6. & aliter non valeat ne devolvat cognitionem causæ ad Papam. Verum hæc contrarium apud Pass. n. 69. tenent Lap. Abb. Gemin. ed quod in *en. cap. ne circa* non annullentur interpositæ ex rationabili causa, non servata forma *en. cap.* sed tantum, quod appellans non sit audiendus super non expensis in libello appellationis, nisi in casibus ibi expressis, etsi non juraverit, prout ibi, cum quo fit, quod appellatio teneat, & devolvat negotium ad Papam. Tamen autem renunciari possit appellationi de consensu paritum, juxta *c. quatuor. de elect.* in 6. non tamen irritum appellatio, ut Gl. in *en. cap. v. paribus.* nisi res adhuc sit integra, ut Franc. in *en. c. quatuor.* n. 8. vel ubi, re non integræ, appellans velit satisfacere parti de suo interesse, ut Gl. ubi ante, postquam tam en hæc appellatio est præsentata Papæ, ne quidem de consensu paritum potest ei renunciari. Pass. *loc. cit.* juxta *en. c. quatuor.* Sed & ubi (subintellige, re adhuc integræ) renunciatum esset huic ad Sedem Apostolicam appellationi, inferiorem Judicem non statim posse assumere causam, sed debere prius diligenter inquirere, an in renunciatione intercesserit pravitas, v. g. simonia, violentia, metus, (quæ pravitate interveniente, si partes renunciant appellationi ab electione interpositæ ad Papam, non potest Index cognoscere in causa, sed attendere) etsi talem pravitatem reperiret, debere cum præteritis partibus terminum competentem, in quo cum omnibus actibus & munimentis suis Apostolicæ spectui se fiant. Quod si verò prætermittat hæc inquisitione procedat ad confirmationem vel cassationem electionis, non solum confirmationem, cassationem, omnemque processum ab eo factus esse irritos, sed etiam confirmationem confirmantem vel consecrantem Episcopum per annum suspensum esse ipso jure, juxta *c. provida. de elect.* in 6. (in quo *en. uti & in c. c. quatuor.* cum sermo sit expresse de electione ad Episcopatum & dignitates majores, non comprehenduntur quæ ad hanc partem sic confirmantes electiones ad Ecclesias regulares, juxta Franc. in *en. c. provida.* n. 2.) à confirmatione Episcoporum, tradit Pass. n. 72.

3. Respondeo secundò: ubi sermo est de Superioribus Papæ inferioribus, appellatio debet fieri gradatim, & non

non potest fieri, omisso medio, immediate ad medium. *Pass. cur. c. 54. n. 73. citans c. dilecti. l. 3. de elect. Marant. in specul. p. 6. §. 6. quandoque. n. 368. Scacc. de appell. g. 7. n. 93. G.*

4. Limitandum tamen hoc ipsum primò, et non solum postea peritieri Jodex mediis, dum is est impeditus, v. g. excommunicatus; vel si is neget iustitiam; vel sit pater, contra quem litigatur; sed etiam absolute de iure canonico, parte non obstante, valet appellatio, prout iudice medio. *Pass. num. 74. citans Abb. in cur. dilecti. n. 7. Barbo. ibid. n. 4. Scacc. loc. cit. n. 18. 20. §. 105. Tusch. ib. A. consil. 372. G.*

5. Limitandum secundo quò ad Religiosos, apud quos cum mediis Superioribus sine longè magis ex voto obedientie subordinati primariis Superioribus, quam alii Judices Ecclesiastici, facilius admittunt appellatio, prout iudice medio. Et non solum parte non opponente valet appellatio talis; v. g. ab electione Prioris interposita apud Generalem prout iudice Provinciali; verum etiam, parte opponente, potest Generalis, videns rationabiles esse prout iudice Provinciali, ad se advocare causam, & inhibere Provinciali, ne se ingerat in cognitione electionis illius, cui inhibitioni deserte tenetur Provincialis. *Pass. l. cur. n. 71. ubi plura, qualiter hac locum habeant in suo Ordine.*

Questio 510. An Religiosus appellante à cassatione electionis sue, monasterium vel Ordo teneatur ad expensas factas aut faciendas in prosecutionem appellationis, in ordine ad consequendam Prælatum?

1. Respondeo primò negativè, ubi electus fuit ad Prælatum extra monasterium vel Ordinem, quia tunc non agitur causa ad favorem monasterii vel Ordinis. *Pass. cur. c. 34. n. 76. citans Abb. in cap. ex parte. de accusat. n. 9. Anchar. ibid. n. 7. Anan. num. 7. Archid. in c. pastoris. 2. q. 7. de ibid. Bellam. de c. Limitandum hoc ipsum, & dicendum contrarium, ubi Religiosus electus ad Prælatum extra Ordinem agit pro sui electione de mandato Superioris, & ex obedientia; quia tunc agitur causam non propriam, & de communem.*

2. Resp. secundò: electus ad Prælatum sui monasterii vel Ordinis agens ad finem electionis confirmationem, debet accipere expensas à monasterio vel Ordine, quia in hoc eorum causam agit, cum inter sit monasterii vel Religionis, electum Prælatum confirmari. *Pass. loc. cit. n. 77. citans Felin. in c. ex parte. n. 4. Sanchez. in Decalog. c. 12. n. 16.*

3. Limitandum hoc ipsum putant Peyr. de Prælat. g. 1. c. 1. §. 4. num. 124. Donat. p. 2. r. 7. g. 15. apud Pass. n. 78. ita, ut non teneatur ad expensas monasterium vel Ordo, dum eorum Religiosus ambiciose procuravit se eligi ad Prælatum, ad quam non erat eligibilis; et quòd Conventus non teneatur fovere ambitionem illius, & interest monasterii, non habere Prælatum ambiciosem, quique se opponunt, ducantur zelo bono, ne quis malo modo cligatur. Verum non placet Passerino hac limitatio; et quòd non sit de facili electus habendus pro ambiciose, et si quis post electionem ambitionis prout iudice, cum habeat tunc ius ex electione ad confirmationem; tum etiam, quia si major pars eligentium illum perleverat in electione & petitione illius, agitur negotium Conventus, dum petitur ejus confirmatio. Ad designe, si electus alius sit dignus & pendens, parum interest monasterii, quòd ambitione se intravit. Proinde ipse Passerinus aliter limitat responsionem. *num. 79.* nempe ita tunc in hoc casu non debeatur expensæ, ubi Conventus non consentit ex parte sua huius prosecutioni, sed consentit esse Superioris determinatione, qualis quoque ea fuerit; et quòd magis parte Conventus non adhaerente huius prosecutioni, seu non appellante contra opponentes le-

electioni, non agatur causa Conventus, neque electus agat nomine Conventus. Idque etiam, ubi electus aliunde non habet, unde solvat expensas; & si sit in vicem, siue succubus. Quin &, si electus non est vere habitus ad Prælatum, aut verè est culpatus, adeoque non ducat cum confirmari, siquæ à maiore parte ex passione aliqua fuerit electus, malè facere Conventum prosecutionem causam talis electionis, & multo minus tunc tenetur ad expensas electionem prosecutione, tradit *cur. n. 79. Pass.*

4. Similiter tamen hæc ipsa Pass. ibid. ita, ut si legitime electus esset verè innocens, & castissimus prout iudice, & alia vi non posset honorem suum mereri, teneatur monasterium ad expensas, quas electus innocens pro fama siue defensione necessarii faceret; cum Conventus teneatur providere subdito de necessarii.

5. Respondeo tertio: in religione, in qua electio non licet appellare à cassatione electionis sue, Conventus nihil debet illi causam electionis sue prosecutionem. *Pass. loc. cit. n. 8. ubi, ut addit, illum suum procuratorem constituit; quod ipsum tamen sit, tanquam parum conforme legibus prohibentibus talem electionem ab appellatione, cum non debet à similitere.*

Questio 511. An confirmatio existente nulla seu annullata, perimatur quoque electio, seu ea reddatur quoque nulla?

Respondeo negativè, quemadmodum cassata in simulatione non annullata prefationem, prosecutionem prout iudice suum prosecutionem, ut *Rota decy. 648. p. 4. recent.* ita annullata confirmatio minime perempta sine cassata censetur electio. *Lot. l. 2. g. 18. n. 13. Pass. de elect. c. 33. n. 168. Pin. ad id. de elect. n. 328. Laym. ad cap. si confirmatio. in 6. p. 171. expellim illius cap. texum, ubi Papa ita refert: si accusat confirmationem electionis cassari, seu cassam & irritam declarari, siue propter debitam iurisdictionem in confirmatione omisam (ut si confirmatio fiat electionis, à qua appellatum non observari sit, quæ præscribuntur in cap. quemadmodum & cap. provida. de elect. in 6. vel confirmatio facta nullo forma tractata in cap. fin. de elect. in 6. Pin. loc. cit.) vel ob causam nam, quia si, qui confirmavit, non habuit potestatem confirmandi (nempe quia vel non erat iudex competens, vel quia legitime ab eo appellatum); vel quia erat publicè excommunicatus; vel quia Papa ante confirmationem reservaverat sibi Prælatum; ad quem electus; vel nullo aliam similem causam, idemque ipso iure non valet confirmatio. *Pin. loc. cit. cum GL. in cur. c. si confirmatio non valet potestatem* non idcirco etiam procedens electio, si alia sit legitime celebrata, confirmari debet, vel pro irrita haberi. *G.* Ratio est, quia illic per inuicem non viciatur. *reg. iur. c. 57. in 6.* dum nunc ab alio separata si potest, ut potest electio separari à confirmatione, cum sint actus diverfi, qui non sunt eodem contextu & tempore; nec electio quòd sui valet, et, tanquam quòd prius, dependet à confirmatione tanquam posteriore; proinde distinctio hoc consequente seu accessorium, non corrumpit etiam fundamentum, licet corrumpat illo fundamentum, corrumpit accessorium, quale fundamentum necessarium supponit ad confirmationem est electio canonice facta & valida. *Laym. Pin. Pass. l. cur. Quòd si igitur electione legitime facta, subsequens illius confirmatio irritetur, alia confirmatio quòd electio coram deo seu competente iudice peti debet. Secus, si non tantum confirmatio, sed & electio sit cassata. *Pin. loc. cit. cum GL. in cur. cap. si confirmat.* Porro, quod in dicto cap. statim est de confirmatione electionis, habere quoque inquam in illa confirmationis ipsa sententia, ut ea cassata ob defectum in ea commissum, alia tamen firma permaneat. Item de confirmatione privilegii, statim, contra electum cum eadem in omnibus sit rati, tradit *Pin. loc. cit. citans Fran. &***

SECTIO TERTIA.

De provisione beneficiorum per liberam collationem.

CAPUT PRIMUM.

De primario Collatore, scilicet Papa.

PARAGRAPHUS I.

De potestate Papæ in collatione beneficiorum tam absoluta, quam respectiva ad alios Collatores.

Questio 512. Quanta & qualis sit potestas Papæ in beneficiis?

Respondeo: Papæ à Christo concessum esse in beneficiis jus plenum, seu summum, absolutamque potestatem & plenariam dispositionem. Castrop. *tr. 13. de benef. d. 2. p. 14. num. 2. Laym. in c. qua ad Ecclesiaram. de consue. loc. l. 1. §. 22. n. 9. dicens, Catholicorum nomen id negat, juxta c. 2. de prob. Ita ut non solum dicatur beneficiorum administrator absolutus, ut cum D. Th. 2. 2. q. 100. a. 1. ad 7. tam Theologi omnes quam Canonistæ. Loc. l. c. n. 10. & l. 9. q. 4. n. 57. sed etiam Dominus. Loc. *tr. 9. d. 22. num. 11. citans Menoch. conf. 191. n. 7. Borlar. conf. 126. n. 11. Surdum conf. 25. n. 2. in tantum, ut, ubi constat de ejus voluntate, frustra queratur de potestate, stante ei in his prolatione voluntate. Loc. *loc. cit. n. 13. ex Ferret. conf. 61. n. 5. & Gl. in c. si gratius. de rescript. in 6. Quemadmodum enim, quando beneficium perit in suo esse, negari non potest Papæ absolutam ejus administrationem, ita nec absolutum dominium respectu ipsius forme seu tituli beneficii (secus est de ipsa materia seu substantia beneficii, que consistit in eo, quod ob laborem & ministerium spirituale præbetur stipendium & alimentum, quod juris est divini, & quod Papæ impedire nequit, juxta dicta ad initium 1. part. de quo vide Loc. l. 1. q. 4. num. 55. & seq.) qui uti creator per Papam, ita & per illum destrui & annihilari potest. Loc. *cit. q. 22. num. 15. citans Menoch. conf. 197. n. 5.****

1. Utitur proinde Papæ jure suo, nec alterius juri conetavenit, aut detrahit, dum fructus beneficiorum gravat pensionem, etiam invito beneficiario. Loc. *loc. cit. n. 17. ex Card. Patif. l. 4. conf. 5. n. 85. aut alteri Ecclesiæ applicari. Loc. n. 18. citans Ferret. conf. 32. n. 31. Dum beneficium concedit facultatem disponendi de fructibus, etiam in præjudicium Succellorum. Loc. n. 19. citans Menoch. conf. 382. n. 4. Ferret. conf. 118. num. 5. Dum beneficia quæcumque in quantumcumque alienis diocesis (quoniam, ut Felin. in c. grave. de off. Ordinar. n. 2. totus terrarum Orbis fuit Papæ per Diocesis) confert. Loc. *num. 21. juxta cap. cum. verò. 1. q. 1. Quin & utendo hac liberâ & plenâ dispositione, beneficiatum, etiam sine causa, privare potest beneficio. Garc. p. 1. c. 1. n. 2. juxta cap. qua in Ecclesiaram. de consue. citans per hoc quamplur. & n. 6. addens hinc omnia beneficia respectu Papæ esse manualia. Sed neque prærogativam hanc & potestatem ullam et Concilio adimicte, & minuire, aut restringere potest. Loc. *num. 23. Azor. p. 2. l. 6. c. 34. q. 2. uti etiam Papæ concedens Ordinariis aliisque facultatem conferendi beneficia, se privat, ut privare potest dictâ potestatem à Christo acceptâ. Loc. *cit. q. 22. num. 28. Castrop. loc. cit. citans Gons. Barbof. &c.****

Questio 513. Quotuplici jure Papæ providere possit ac soleat beneficia disjuncta per totum Orbem in quibusvis diocesis & Provinciis?

1. Respondeo: quadruplici, nimirum primò jure concursus, quatenus tanquam Episcopus universalis, Ordinariusque Ordinatum, & totius Orbis, in quo veluti capite, & origine residet Ecclesiastica jurisdictio, & potestas ordinandi Ecclesias, concurret cum ceteris omnibus collatoribus inferioribus in provisione beneficiorum quorumcumque. Loc. l. 2. q. 22. num. 62. Prob. ad 2. de prob. n. 78. Garc. *loc. cit. cap. 1. n. 2. citans Patif. de rescript. l. 1. q. 10. a. 53. Nav. conf. 31. num. 6. de prob. Rebol. &c. Etiam in mentibus ordinariis Ordinatum, hoc est, à jure ipsis concessis, non enim nisi cumulativè cum Papæ pro his necnominat Ordinariis habent facultatem conferendi, dum Papæ pro his mentibus non abdicavit à se locum potestatem conferendi, aut manum sublegavit. Garc. *loc. cit. & n. 10. citans Patif. ubi ante. Cæcium de rep. Eccles. cap. 2. n. 1. &c. Quin & in mentibus 6. alternativè concessæ Episcopo. Garc. loc. cit. n. 12. & seq. de quo tamen vide dicenda infra. Unde jam etiam quò ad hos mentes est locus præventionis inter Papam & Ordinarium, & illius provisionis prævalere, quæ potestas fuit, Garc. *ibid. n. 9.***

2. Secundò, jure devolutionis, dum ex causa aliqua à collatoribus inferioribus ad Papam fit devolutio juris conferendi.

3. Tertiò jure præventionis, dum nimirum præveniendo vacationem beneficii, mandat hac vacatione subsistat conferri, vel etiam ipse ex tunc conferat certæ personæ. Loc. *loc. cit. qui etiam q. 25. n. 2. ait, sic rectè vim vocis hujus referri ad ipsam vacationem, ita ut ce dicantur gratiæ præventivæ, quæ ipsam vacationem præveniunt; quàm confundi ab aliis cum materia concursus, dum refertur ad præoccupationem, quâ Papæ, dum jure concursus confert, præoccupat Episcopi alteriusve collatoris partes & gratiam.*

4. Quarto, jure reservationis, dum confert certæ beneficiæ, quæ ipse sibi privativè reservavit.

5. Quinò, simpliciter juri, dum suggestit sibi per aliquem vacationem de jure, & occupatione de facto, mandat beneficium, detracto, qui in illud intrusum erat, ipsi suggestit conferri. Loc. *loc. cit. de quibus in seq. Unde*

Questio 514. An prævaleat collatio Papæ, dum in jure concursus confert, seu confert beneficium, quod Ordinarius conferre poterat, præveniendo Ordinarium consentientem idem beneficium? & an hoc jure sæpè utatur?

1. Respondeo ad primum affirmativè; quia est collatio facta ab habente æqualem, itò majorem jurisdictionem seu potestatem quam Ordinarius. Castrop. *loc. cit. n. 5. Card. de Luc. de benef. d. 12. n. 11. Loc. l. 2. n. 25. in princip. cum communi. Secus est, seu licita est collatio Papæ, dum*

cum

eam prævenis Ordinarius, alluvie collator inferior. Laym. ad cap. si eo tempore de elect. n. 1. citans scriptum Theol. moral. l. 4. tr. 2. c. 10. num. 3. cum communi.

a. Respondeo ad secundum, non solet Papam uti ista potestate conferendi merito jure concursus, nisi de raro, & ex magna causa, ac proinde, cessante iusta causa, non præsumi in dubio Papam sic voluisse conferre. Card. Luc. de benef. d. 23. nu. 4. & d. 18. n. 12.

Quæstio 515. Unde igitur dignoscendum Papam voluisse uti hac sua potestate, & consilisse vero jure concursus?

1. Respondeo primò, ad id conferre, quæ generaliter dicti solent de præsumenda principis voluntate præjudicandi terro, ejusque jure tollendi, quæ videri poterunt apud Card. de Luc. in de regulis. d. 148.

a. Respondeo secundò: quòd, dum Papa isto conferendi modo, nempe jure ordinario et meri concursus conferre intendit, utatur formulâ collationis diversâ ab ea, quæ adhibetur, quando confert tanquam reservatam vel affectuam; ex dictâ formulâ speciali adhibita vel deficienti rectè infertur ad illam, vel contrariam Papæ voluntatem. Card. Luc. loc. cit. n. 6. & q. 18. nu. 2. citans Burat. decis. 25. p. 10. recedat.

3. Respondeo terciò: quòd, ubi provisio Apostolica aliam causam, quàm jure meri concursus habere possit, ad eam collatio referenda erit, & nequaquam præsumenda facta jure meri concursus. v. g. si narrata fuisset Censura Capinili, ad quod alia spectabat collatio, ad istam potius causam, quàm ad præveniendi voluntatem referenda erit facta collatio; nimirum censenda, esse facta jure devoluto. Unde etiam, si simile narratum non subsisteret, corrueret dicta provisio, si vix defuncta voluntatis habenda foret irrita. Card. de Luc. loc. cit. n. 7.

Quæstio 516. An, ut præventio hac papalis locum habeat, & valeat in mensibus ordinariis Ordinariarum, & in mensibus alternativæ concessæ Episcopo, opus sit, quòd Papa expresse deroget huic Ordinariarum juri, & privilegio?

1. Respondeo primò: valere illam, dum confert beneficia vacantia in 4. mensibus ordinariis, absque eo, quòd necesse sit expresse ab eo derogari huic Ordinariarum juri, tum quia hoc jure seu facultate providendi beneficiis in his 4. mensibus non privatur, sed cumulativè ad Papam concessa Ordinariis, ut dictum; siquidem, ut Pirh. ad tit. de præb. in iis, quæ dependent à voluntate Principis concedentis, non censetur in concedendo aliquam gratiam generalem, nisi subsisteret potestatem conferendi alteri gratiam specialem, per quam gratia generali derogatur; tum præcipuè, quia conferens beneficium, notitiam habet temporis vacationis, & non obstante hac notitiâ, confert. Castrop. loc. cit. p. 14. n. 1. obi etiam ait, quòd, si Papa siue dicta notitia conferret, credendum esse, quòd illa conferat, quia existimatur non Ordinariis, sed sibi competere jure reservationis; adeoque tunc nullam esse collationem Papæ, quòd quòd Papa in caso dubio nunquam censetur velle Ordinarios in collatione illis competere prævenire.

a. Respondeo ad alterum pari modo Garc. loc. cit. n. 19. item Riccio in collectan. p. 3. collectan. 1595. & Barb. de poss. Episc. p. 3. alleg. 17. num. 16. apud Castrop. nimirum valere præventionem & provisionem Papæ factam de beneficio vacante in mensibus alternativæ, etiamsi expresse non deroget isti gratiæ; quòd, sicut per concessionem 4. illorum mensium ordinariarum tollitur solum reservatio illorem 4. mensium, relinquendo Ordinariis pro illa potestatem conferendi expeditam, itaque dentur Ordinariis non nisi cumulativè ad Papam; ita etiam coor-

gat per concessionem alternativæ respectu 6. mensium; adeoque sicut in priori, ad hoc, ut valeat ejus provisio, non tenetur expresse derogare dicti juri, na nec in posteriori dictæ gratiæ alternativæ. Sed neque obstat adjunctum in concessione alternativæ vel indulto decretum irritans, cui expresse derogandum; id quòd illud non liget Papam, nisi addatur simul altera clausula: per Nos, nostrisque successores contrigerit attentari; sed solum se extendit ad provisionem cujuscunque alterius à Papa: vel nisi apponatur decretum irritans in lege generali, qualis non est concessio alternativæ, quæ magis rationem legis specialis, vel potius gratiæ habet, etiam pro hac doctrina quamplurimas Romæ admodum claras decisiones Garc. 2. m. 19. Nihilominus tenent contrarium Castrop. loc. cit. num. 3. & qui ab eo & Garc. citantur, Moheba decis. 1. n. 4. de cancell. præb. Putem decis. 492. num. 2. l. 2. in fine. Felin. in cap. cum in officio de præscrip. n. 6. Gonz. ad reg. t. 5. q. 4. præsum. 2. num. 20. Zerol. in pr. p. 1. v. derogatur. id quòd licet dicatur, per gratiam alternativæ nulli solum obstat, nempe reservationem, Ordinariisque, quibus ea concessa, manere expeditum ad providenda beneficia illis mensibus vacantia; non tamen hinc rectè inferatur, Papam sibi reliquisse potestatem ex jure ordinario conferendi, sed solum jure extraordinario, & factâ derogatione, tum ob specialitatem gratiæ, non nisi sub onere residendi concessæ, & acceptæ; tum ob decretum irritans, quod non invenitur in concessione factâ à jure pro 4. mensibus; & quòd, nisi Papæ provisionem impediret, nullus foret usus ejus alternativæ concessio; cum raro alteri concessio sui facultas providendi beneficia cumulativè cum Ordinariis. Castrop. loc. cit.

Quæstio 517. An Papa præveniente provisionem Cardinalium, quibus concessum indultum conferendi omnia beneficia sue diocesis, ita ut omnes aliæ provisiones, etiam per Sedem Apostolicam factæ, sint irritæ, valeat papalis provisio sine expressa derogatione dicti indulti?

R. Respondet pari modo affirmativè Garc. 2. n. 31. ex iisdem fere rationibus, adductis quinque pluribus Romæ decis. contentum Castrop. loc. cit. citans Patii. de regem. l. 6. q. 3. n. 69. Mandol. de signat. gratiæ. tit. Condyutorum. Putem. &c. id quòd, etiam in reservatione mensium non comprehendantur Cardinales collatores ordinarii, sed potius relinquuntur juri ordinario, quòd nimirum possint in omnibus mensibus conferre beneficia: cum tamen huic ordinariæ potestati superaddatur dictum indultum, ne alius se in eorum provisione intromittat, alteritidè provisio, etiam facta per Papam, valeat, censentur vi dicti indulti ligatæ manum ordinariæ Papæ, ne nil præter juri ordinarii concessionem operari videatur. Decisiones verò Romæ solum id afferunt, quòd, non obstante dicto decreto irritante contentum in ista indulto, Possint postea adhuc conferre beneficia ad Cardinalium provisionem spectantia; sed non jure ordinario, sed extraordinario, derogando nimirum gratiæ illi concessæ. Castrop. loc. cit. n. 3. ubi addit, quòd, etiam aliquando teneatur, non esse necessarium derogationem expressam dicti indulti, re tamen bene perpensa, necessarium derogationis firmissimè, seu agnovisse, in Gonz. ad reg. t. gl. 1. §. p. n. 12.

Quæstio 518. Cujusnam provisio prævalere debeat concurrentibus provisione Apostolicâ (vel etiam factâ, ut Pirh. ad tit. de præb. n. 78. ab ejus Legato de latere) & Ordinarij, dum constat factas eadem die, non tamen constas, quis prævenierit, seu cujus provisio sit anterior?

1. Ref.

1. **R**espondeo, praevalere debere factam à Papa, vel etiam factam ab ejus Legato. Castrop. p. 13. n. 3. citans Barb. de poss. Episc. p. 3. alleg. 17. n. 14. Gonz. ad reg. 2. §. 3. proam. n. 111. & alios. Card. de Luc. de benef. d. 22. n. 7. Pirh. loc. cit. Loti. l. 2. g. 23. n. 7. qui etiam n. 8. subdit, ut inisset prerogativa provisionis Apostolicae in concursu, sufficere, quod non liquet, eam esse posteriorem in tempore, ut splendor ipsius collatio inferioris evanescat, Idem etiam Castrop. pro ratione dat prerogativam Papae Card. de Luc. praesumptionem malam antedictam in collationibus, seu actibus Ordinationum. Argumento c. si à Sede de prob. in 6.

2. Limitanda tamen est dicta responsio primò, ut teneat solum, dum neuter provisorum est in possessione; secus autem sit, dum provisor ab Ordinario esset in possessione (intellige iustè, & non violentè), cum impulsu vel violentis possessor gaudere non debeat commodo possessionis. Pirh. loc. cit. n. 80.) hic enim tunc praefertendus provisor à Papa, cum melior sit conditio possidentis, & praeterea faciat, possidentem fuisse antea provisorum. Card. Luc. & Castrop. l. cit. juxta rationem clarum ex. c. si à Sede. citat uterque Gonz. & addit Castrop. id tenere, etiam si provisor ab Ordinario non accepisset possessionem eo die, quo fuit provisor.

3. Limitanda secundò: nisi ex parte provisi ab Ordinario concurreret non solum assignatio diei, sed etiam horae, cuius assignationem non haberet provisor à Papa; ob illam enim determinationem praefertur provisor Ordinarii anterior, quia est certior penario, quam illa, quae expressione huius caret. Pirh. loc. cit. citans Gonz. ubi ante. n. 110. & Barb. n. 15.

Questio 519. Qualiter de cetero consuet, & probetur, Ordinarium praevénisse Papam?

1. **R**espond. primò: unde praefertantur inde provisiones Apostolicae, & inferiorum collatorum, nihil potius attenditur, quam data circa tempus, ut qui in data est anterior, censetur quoque in re prior. Loti. l. 2. g. 23. num. 6. ubi num. seq. plurima exempla habet circa datas illas & signaturas litterarum Apostolicarum, de quibus non loquitur, ubi de provisionibus & litteris Apostolicis: quae vide hanc in rem.

2. Respondendo secundò: ad hoc probandum non sufficiunt litterae Ordinarii, ejusdemque sigilli munus, est, etiam adesse subsignatio Secretarii Episcopi, dum huius Notarius non esset; eod quod Ordinarius cum suo scriba, seu Secretario facillè fingere possent ante datam. Castrop. cit. p. 13. n. 3. citans Gonz. ubi supra num. 147. Mascard. concisus. 991. n. 13. Garc. p. 8. c. 4. n. 12.

3. Respondendo tertio: sufficere tamen, si adesset subscriptio Notarii, referentis, testes fuisse praesentes; eod quod juxta receptissimam praxin instrumenti publicum à Notario confectum non expolletur ad sui fidem testimonium subscriptionem, ut Covar. prael. 99. c. 20. n. 4. Castrop. loc. cit. num. 6. coorta Gonz. quod nec. cu. necessarium censet, instrumentum seu scripturam factam coram Notario & testibus se subscribentibus.

4. Respondendo quarto: sufficere, si testes in instrumento denominati sint domestici, aut familiares; eod quod probatio non fiat vigore testimonii, sed instrumenti publici, cuius probationi non notabiliter derogatur per appositionem testimonii non majorum omnium exceptione. Castrop. loc. cit. citans Garc. p. 1. c. 4. n. 31. contra Gonz.

5. Respondendo quinto: sufficere, si subscripserint testes in instrumento collationis, tamen si non sit factum coram Notario; vel etiam si testes examinati deponant de provisione Ordinarii ante datam; eod quod probatio testimonii sit legitima, & praesumptionem cessare faciat. Quae omnia à fortiori procedunt, si possessio commprobetur, tamen de collatione authentica non constat. Castrop. loc. cit. citans Garc. ubi

ante n. 27. quod possessus etiam tradit Gonz. n. 161. ubi ait, non esse opus requirere alia se tolerare, dum provisor ab Ordinario esset in possessione ante datam litterarum Apostolicarum, est, de ejus provisione authentica non constaret. Item si provisor ab Ordinario ante datam litterarum Apostolicarum resignasset sum beneficium, & de hac resignatione, saltem per duos testes, constaret, id quod tunc cessaret praesumptio fraudis factae ab Ordinario in collatione. Item dum collatio pertineret ad duos Praebatos, v. g. ad Episcopum & simul ad Capitulum; eod quod praesumendum non sit, eos personas consensisse in fraudem. Item si esset antiqua praesumptio pro provisione Ordinarii, excludens praesumptionem fraudis. &c.

Questio 520. An, & qualiter Papa conferendo beneficia censetur illorum naturam immutare?

Respondeo: tamen tam beneficia perpetua ad tempus, quam manualia in perpetuum conferre possit. Corrad. pr. benef. l. 1. c. 6. num. 211. §. 289. soleatque non raro beneficia manualia conferre in perpetuum, seu ad vitam oratorum (nbi tamen expressa mentio facta fuit ab oratore manualitatis; si enim tacita, subrepticia omnino redderetur gratia. Corrad. ibid. n. 290. Card. de Luc. de benef. d. 97. num. 21.) quin & cum, quandoque beneficia manualia conferret, non exprimendo in litteris, se ad vitam oratorum conferre, censetur ea concessisse in perpetuum; actus enim eeno tempore non conclusus provisione reputatur, ut fuit Corrad. loc. cit. n. 299. Verumtamen Papa conferendo simpliciter beneficium manuale, nulli habita mentione, an sit manuale, an perpetuum, non censetur vultisse naturam, aut statum beneficij alterare, efficeretque perpetuum, quod erat manuale. Corrad. n. 192. Unde etiam, licet prius beneficium tale collatum per Papam in titulum efficitur in hoc sensu perpetuum, quod à collatio, quousque in vivit, si inauscibile per vacationem; succedente autem postmodum illius vacante, redit ad pristinam suam manualitatem, eod quod talis beneficij status nunquam immutatus fuisse censetur, ex eo, quod Papa praesumatur illud concessisse secundum statum, quo ante illius collationem consistebat. Corrad. loc. cit. n. 301. citans Felin. loc. consuevit. de reprob. n. 10. dicens, si placuisse visum io Curia Romana obsequium, etiam num. 308. dicat: hodieum huiusmodi manualia beneficia cum maxima difficultate à Papa conferti in titulum perpetuum, vide plura hac de re part. 1. ubi actum de beneficio manuali.

Questio 521. Qualiter Papa de beneficio vivens provideat?

1. **R**espondeo primò: Papa beneficia tam vacantia, quam non vacantia providere potest. Pirh. adde. de prob. n. 74. juxta cap. 2. de iur. in 6. cum communis. Idque non tantum dando expectativam, seu mandatum de beneficio, tunc, quando vacaverit; sed etiam pro arbitrato suo uni adimendo beneficium, alterique dando. Pirh. ibidem. Azor. p. 2. l. 6. c. 25. g. 1. juxta dicta g. 2. huius §.

2. Respondendo secundò: i providendo autem de beneficio vivens, eo crimine aliquo, declarat hoc ipso, illud crimen inducere inhabilitatem. Card. de Luc. de benef. d. 75. n. 15. d. 76. n. 9. to. 18.

PARAGRAPHUS II.
De reservatione beneficiorum facta à Papa, ac primò quidem de reservatione in genere.

Questio 522. Quid sit reservatio?

1. **R**esponden: solere eam definiri ex linea de Falconibus; quod sit beneficij vacatur ad se

avocatio, vi cuius nimirum ligantur manus aliis omnibus collatoribus, subducitur beneficium Ordinationum potestati; quod aliis, cessante hac avocatione, quilibet Episcopus in suo Episcopatu beneficia omnia conferre potest, ita ut attentata jam ab aliis provisio evadat nullius valoris. Castrop. *tr.* 13. de *benef.* p. 15. n. 1. Azor. p. 1. l. 6. c. 34. g. 1. & alii p. l. m. Verum expressius & melius videtur definiti à Loz. l. 2. g. 26. n. 1. quod sit interdictioni Papa, factum inferiori circa ulum potestatis ordinandi beneficium gratia providendi bene meritis.

2. Dicitur primò: *interdictum* seu prohibitio, & in hac tota reservationis via consistit, adeoque ad eam simplicem inhibitionem solum, sive facta sit eum, sive absque decreto irritante, satis conseqvitur, qui unicuique illius effectus est, ut per consolidationem potestatis conferendi in Papa reservante ea tota elidatur in collatore inferiore, ita ut sit contra huiusmodi inhibitionem provisor de beneficio, provisio illius dicatur attentata, & sit nulla. Atque ita reservationes plene inducunt per regulas nullo decreto irritante communis, quæ nihilominus dictum effectum habent. Loz. d. 2. n. 1. Garc. p. 5. c. 1. n. 408. citans Simonet. de *reserv.* g. 18. Quænam modum autem decretum irritans reservatioi adjectum, est quid diversum ab ea; ita via quæ diversa; siquidem reservatio cum decreto irritante non tantum inficit titulum, reddendo collationem factam ab inferiore nullam, sed etiam possessionem, depellendo omnem ab ea eorum. Siquidem ubi adest simplex reservatio, etiam cum prohibitione expressa, licet provisio inferiori sit nulla, adhuc tamen allegari potest ignorantia, ratione eorum collatorum est in titulo; at ubi adest decretum irritans, ignorantia præiudici non potest; cum illud etiam ignorantes, & ante notificationem afficiat, & in hoc valentius sit ipsa reservatio, aut inhibitione. Garc. *loc. cit.* n. 409. & 410. Loz. d. 2. n. 1. qui tamen n. 9. ex Gonz. gl. 67. n. 11. addit, valere illud (nimirum quod etiam ignorantes afficiat) de decreto solius Papæ, si cum verò de alterius etiam Legati de latece. & n. 10. vim huius decreti non solum intare, ubi adjectum est reservatioi certi beneficii, vel generali clausulæ in corpore iuris, ut Poteus l. 3. de *dec.* 180. n. 4. sed etiam, si adjectum sit cuiusque reservationi generali, modò ipsa reservatio notoria sit, ut ipsius ignorantia præiudici nequeat.

3. Dicitur secundò Papa, ed quod solus Papa possit facere huiusmodi reservationes, cum solus habeat plenitudinem potestatis. Loz. *loc. cit.* n. 11. citans Simonet. de *reserv.* g. 2. n. 1. Quod autem attinet ad Legatum de latece, potest sit beneficia, antequam vacent, sine collationi reservare, etiam in favorem certæ personæ. Laym. ad c. *præfatus*, de *off. legati*, n. 1. citans plures. Si tamen in Ecclesia cathedrali vel collegiata beneficium vacantium sine collatione reservavit, non potest, et pendente, aliam reservationem facere: Item si ea beneficiis aliis ad collationem aliquis spectantibus aliquid reservavit, non potest, et reservatione adhuc pendente, aliud beneficium in eiusdem collatori præiudicium sibi reservare. Laym. *ibid.* n. 2.

4. Dicitur terciò: *circum usum potestatis*; nam Papa per reservationem non aufert potestatem ab Ordinario, sed simplicem ejus usum in illis elidit, ut id proprium est interdictio seu inhibitiōi, facitque id circa cuiusque injuriam, cum jus conferendi in ipso originetur, & in aliis diffundatur, utpote si dicatur super iure principatus in Ecclesia; adeoque dum Papa reservat, non aufert, sed simpliciter cessat diffundere potestatem conferendi in inferiores; quemadmodum princeps non detraheret Magistratui pec se creato, dum veller minus iudicandi ipse obire. Quapropter minus aptè reservatio dicitur avocatio potestatis, nisi impropiè, & relaxo termino ad simplicem usum. Loz. d. 2. n. 13.

5. Dicitur quartò: *ordinandi beneficia*; quia interdictionem hoc respicit omnem modum ordinationis, ita ut in Episcopo sit elisa potestas, non tantum

P. Lorenz. *Dei Benef.* Tom. II.

cum conferendi, sed etiam unendi. Loz. *ibid.* n. 12.

6. Dicitur denique: *gratia providendi bene meritis*; quia hæc est hinc reservationum omnium & scopus Papæ, Loz. n. 13. remittens ad Simonet. *dereserv.* g. 3. & Gonz. ad reg. 3. gl. 2. 3.

Questio 522. In quo reservatio differat ab affectione, & beneficia reservata ab affectis?

1. **R**espondeo: in eo differunt, quod reservatio fiat verbis, seu respectu actum verbalem & expressum; ut si Papa per constitutionem, aut solo verbo dicat: *Reservamus*. Affectio autem fiat factis, siue respectu actum realem, & factum, ex quo tantum quirit reservatio; ut cum Papa manum apponit super dispositione aliquos beneficii, in ordine omnium, seu ad effectum illud conferendi, v. g. dum in commendam dedit, vel univit ad vitam collatam; tunc enim per obsequium commendatarii, vel collatarii illius tale beneficium manet affectum, ita ut tunc inferior collator nullus possit illud conferre, intellige pro ista vice; dum Papa beneficii renouationem accepit; dum de beneficio proxime vacante mandavit provideri &c. dicitur affectio, & beneficium affectum, ita ut nullus aliorum collatorum se in ejus provisionem intromittere audeat. Barb. *juris Eccl.* l. 3. c. 13. n. 41. citans Gonz. ad reg. 3. gl. 12. à *principio*. Mandos. ad reg. 5. *Can. in primis*, n. 1. Bontas &c. Pish. ad *ut. de prob.* n. 317. Castrop. p. 5. n. 4. qui etiam aliam addit differentiam: quod reservatio sit perpetua, quia in perpetuum admittit Ordinationis potestatem conferendi beneficia reservata; affectio autem tantum pro tempore limitata, nimirum pro illa sola provisione subsequente; dum enim illa provisio, ad cuius finem Papa manum applicuit, effectum sortita est, cessat deinceps reservatio & affectio illius beneficii; citat pro hoc Gonz. *dist. gl.* 2. n. 4. & Azor. Idem tenet Loz. n. 19. nimirum dicere affectionem, inquit dum consumatur provisio Papæ; illam autem intelligi consumptam, siue provisio possessionem accepit, siue non, cum possessio sit quid pecius separatum à provisione, per quam consumitur vacatio; intelligendo hoc de provisione puta; non autem de simplici mandato de providendo.

2. Porro dictum fuit, ad hoc, ut sit & dicatur beneficium affectum, requiritur necessariò, ut Papa manum applicuit ex fine & intentione illud conferendi; non enim omnis appositio manû afficit beneficium; sed tantum ea, quæ sit ex intentione, seu ex qua refertur, seu dignoscitur mens alterius de tali beneficio providendi; secus enim est, si manum Papa apposuit, non ad effectum conferendi. Castrop. l. 6. Loz. l. 2. g. 26. n. 10. Garc. p. 5. c. 1. à *nom.* 174. Sic affectum non est beneficium, quod, etiam manum applicuit, nunquam conferre intendit, v. g. dum applicuit manum, disponendo seu admittendo, ut resignario in favorem, seu contra provisionem effectum haberet. Castrop. *loc. cit.* vel unendi illud in perpetuum &c. non enim id facit animo providendi illud (vel fortè colligunt ex facta unione temporalis, seu facti ad vitam tantum) sed potius supprimendi illud. Garc. *loc. cit.* n. 173. Loz. *loc. cit.* Item dum Papa processit sub conditione non existente; quia tunc nequidem decretum afficit, cum conditio nihil ponat in esse. Loz. *ibid.* n. 36. ex Simonet. de *reserv.* g. 6. n. 1. Item dum mandavit provideri ex falsis relatione sibi facta, v. g. quod beneficium sit et reservatum, cum tamen non esset reservatum; quod esset liberum, eum tamen esset joripartionis laicalis; quod esset perpetuum, cum tamen esset manuale &c. Castrop. *loc. cit.* & in summa quoties actus ille applicationis manû impeditur fortè effectum ex contraria mente ipsius Papæ, nimirum ubi ea deficit, deficiente causâ, ob quam movebatur Papa, aut non existit nisi suppositâ malâ & falsa informatione; uti condogit in præcedentibus exemplis;

Q. uti &

ui) &c. dum ea ex locapacitate personæ sortiri nequit effectum. *Loet. cit. n. 36. § 37. § n. 42. citans Rot. in un. Oxanen. Archidiaconatus. 19. Nov. 1614. & Abb. in c. inter dilectos. de excep. pralat. n. 10. Felin. in c. ult. de praprop. n. 40. Quid verò expressè tradit Barb. loc. cit. Pith. loc. cit. (est in n. 321. contrariis propterea, & admittit videatur) & plures alii sic communiter; dum Papa manu appoluit super dispositione beneficii, etiam provisio fuerit nulla, quippe facta inhabili, vel propter subreptionem aliumve defectum, aut mortem providendi aut provisi intervenientem; adducit manere tale beneficium affectum, iuxta *tex. Extrav. ad Roman. de prob. inter communes*, id inquam, procedere, ait *Loet. n. 18. ubi cum appositione manus concurrat præstans reservatio generalis cum decreto irritante*; tunc enim verissimum esse, impediri Ordinarius conferre, & de hoc procedere *curiam Extrav. cujus hunc esse intellectum etiam agnovit Rota, decis. 190. p. 2. recent. n. 8. Ea quibus omnibus videat, affectionem reipsum implicare, & esse reservationem specialem, & inter speciales numerandam. Loet. cit. n. 26. n. 28. 29. 34. ejusdem omnino efficacia, si non majoris. *Gonz. ad reg. l. gl. 45. per totum. apud Loet. cit. n. 29.***

Quæstio 524. Quotuplex sit reservatio?

1. **R**espondeo primò: reservationem esse generalem, aliam specialem; in quibus explicandis, & inter se distinguendis non conveniunt Auctores; dum aliqui apud *Garc. p. 5. c. 1. n. 47.* per generales intelligunt illas, quæ sunt à jure communi inducæ; per speciales, quæ sunt inducæ per regulas Cancellariæ, vel *Extravagantes Ad regem*, ultra juris communis dispositionem. Vel dum aliqui apud *Loet. cit. n. 16. n. 26.* per generales intelligunt perpetuas, per speciales vero temporales. Juxta veterem reservationem generalem dicitur illa, quæ beneficia plura sub una aliqua ratione, seu plura ejusdem rationis & generis reservavit, est de cetero induta sit reservatio per regulas Cancell. (nisi forte dicatur in regula: *specialiter reservamus*) v. g. quæ reservantur omnia beneficia regni, provincie aliquis (vel etiam spectantia ad Abbatem aliquam, vel Prioratum, vel Ecclesiam Cathedralis, ut *Castrop. tr. 13. de benef. p. 15. n. 2.*) quæ reservantur beneficia vacantia in Curia, vel vacantia talibus mensibus; quæ reservantur beneficia, quæ fuerint Collegiorum Curie vel familiarium Papæ; quæ reservantur beneficiis electiva, omnes Preposituras, vel omnes Ecclesie Cathedralis, vel omnes dignitates, vel quæ certo modo vacabunt, v. g. per affectionem secundum. Specialis dicitur illa, quæ reservatur certa beneficia (intellige, vel ratione loci, ut dum hujus vel illius particularis Ecclesie beneficia reservantur; vel ratione ceteræ qualitatibus, v. g. dum certa dignitas reservatur) vel per certis personis, ut dum mandat Papa beneficiis proximè vacantibus conferri *Tizio. Garc. loc. cit. num. 58. § 5. citans Bellam. conf. 34. Castrop. loc. cit. citans Gonz. ad reg. l. gl. 30. n. 12. Azor. p. 2. l. 6. c. 34. q. 3. Pith. de prob. n. 318.*

2. Hanc reservationem quolibet, vel si ratione & respectu loci, in quo; vel ratione personæ, à qua contingit vacatio; vel ratione temporis, in quo vacat; vel ratione qualitatibus ipsius beneficii. *Loet. cit. n. 26. n. 43.* intelligit id de reservationibus generalibus, & citans pro hoc *Gonz. gl. 13. n. 88. Etiam de Falcon. de reserv. q. 2. n. 2. &c. Illam, quæ est induta ratione loci, subdividit *Loet. l. 2. q. 30. n. 1.* in partem seu simplicem, nimirum quæ induta est simplice vacatione in tali loco, v. g. in Curia Romana, verè vel facti, hoc est, quæ verè conligit, vel fictione juris, censetur facta in Curia, est possessio beneficii mortuus procul à Curia, de qua posset post. Et in non putam, hoc est, quæ implicat habet causam ex suspensione culpæ, vel facti, ob quam quia quis privatur beneficio, censetur illud vacare in Curia: talis est, dum reservatur beneficium prius habitum, quo quis privatur nō affectionem secundum incompatibilis, de quo in *Extrav. ad regem*. Item quæ re-*

servatur utrumque beneficium, & habitum peccis, & obvenit aliud incompatibile, dum quis utrumque simul retinere intendit, de quo in *Extrav. Excecrabilis*. Unde ait *Loet. utramque hanc speciem comprehendit in prima Reg. Cancell.* Porro specialibus reservationibus a numerandæ, ut dictum, quæ coofsurgunt ex applicatione manus Papæ.

3. Respondeo secundò: alia est reservatio clausa in corpore juris, alia extra corpus juris, prior jura verissimiliorum indicant illa, quæ in aliquo ex 6. Libris decretalium vel Clementinarum continentur; quia hæc omnia jura commune constituunt, sine Corporis juris. Reservatio extra corpus dicitur, quæ in aliis constitutionibus Extravagantibus, decretis, & regulis Cancellariæ continentur. *Garc. loc. cit. n. 150. Castrop. loc. cit. citans Azor. ubi ante.*

4. Tertiò reservatio alia est temporaria, dum nimirum Papa reservat sibi collationem beneficii ad beneplacitum; alia perpetua, dum eam reservat Sedl Apostolicæ, siveque in pontificatu successores, *Loet. l. 2. q. 26. n. 22. Gl. in c. ult. de consensu. in 6. v. vacantibus. Gonz. gl. 12. n. 6. juxta c. gratiasse. de reserv. in 6.*

5. Quare alterius divisionis meminit *Card. de Luc. de beneficiis d. 7. n. 5.* dum ait, aliam reservationem fratri de continuo, ut est primarum dignitatum & beneficiorum Collegiorum, Officialium &c. Aliam esse discontinuam, incertam & eventalem, qualis est illa ratione mensis, vel ratione loci, in quo contingit vacatio.

Quæstio 525. Quæ sint causæ reservationum?

1. **R**espondeo primò: in genere tamen reservationes pendant ex voluntate & arbitrio pontificis, ex tamen non oriuntur absque materia, & decet causa singulis casibus congruente. *Loet. l. 2. q. 26. num. 43.*

2. Respondeo secundò: causam finalem reservationem esse bonorum commune Reipublicæ Ecclesiasticæ, de quo elegantissimè dicuntur & defendunt reservationes Apostolicas omnes a brechtatres earum ex verbis ipsiusmet Pii V. vide *Loet. l. 2. q. 36. possitum ferè d. n. 12.*

3. Prima itaque causa est, quod, cum ad Papam spectet remunerare bene meritos Ecclesiæ, perfectum qui sibi aut suis antecessoribus servierunt; & erga egerentes clericos, qui undeque ad Sedem Apostolicam confuunt, se liberalem exhibere, iisque subvenire; item Magnatum, qui, vel quorum majores Ecclesiam defendunt aut diuini, preces pro aliis interpositas in ordine ad beneficia iis imperandis, admittunt; hinc, inquam, æquum fuit, amplissimam esse Papæ potestatem, beneficia vacantia quasi bona communis aliis conferendi; adeoque & quamplurimum suæ collationi reservandi, in ordine ad impediam præventionem Ordinariorum.

4. Altera causa est, ut Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum personarum toto Orbe easientium majore seu communicatio cum Ecclesia Romana omnium mare, dum non solum in spiritualibus, sed & in temporalibus beneficiis proveniunt ab ea dependent, quod enim in pluribus ab ea dependent, & ad eam confugere debent, ut magis reverentur & amant, & in his, quæ ad fidem, mores & sacra ministeria spectant, se ei submittunt. *Pith. loc. cit. n. 329. citans Less. de just. l. 2. 34. n. 48. & Chok. irreg. d. num. 9.*

Quæstio 526. Quando nam reservationes induci caperint?

Respondeo: olim Pontifices nulla sibi reservasse beneficia, solum ea juris communis dispositione; nam in toto de terto Gratiani nulla beneficiorum reservationes reperitur, & hinc post Gratiani circuli corpore videtur, ut notat *Azor. p. 2. l. 6. c. 36. q. 2. et d. de Falcon. Pith. de prob. n. 317.* quoniam ea antiqua consuetudine multa sibi reservaverint, quas

quas reservationes fecit omnes Concilium Baluense abolere tentavit; cuius nomen Concilii decreta, paucis exceptis, ab Ecclesia fuisse recepta, Azor. & Pith. & c. Demum à Joanne XXII. in Extrav. ex debuit. de Elect. 3. à Benedicto 12. in Extrav. ad regum. de prob. reservata fuerunt Sedi Apostolicæ beneficia omnia electiva, & ea omnia, quæ per obtinere Cardinalium, & quorumcumque Officialium Romanæ Curie vacarent. Verùm cum dictæ Extrav. fuissent temporales, & cum suo conditore expirassent, ut de Extrav. ex debuit. tradunt Mandos. ad reg. 1. Cancell. g. 1. n. 1. Lott. l. 2. g. 17. n. 92. Monet. de apene c. 3. n. 40. Garc. p. 5. c. 1. n. 24. & de Extrav. ad regum. Lott. ibid. n. 97. Garc. n. 26. postmodum ab Innoc. 8. aliisque subsequentibus pontificibus eadem reservationes auctæ, innovatæ, & declaratæ fuerunt, ut in regulis Cancellariæ continetur. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 13. n. 37. Sæculo 13. cepisse Sedem Apostolicam aliqua beneficia in aliena diocesi existens sibi reservare; potius ratione loci, in quo vacarent, putà in Curia Romana. Dein ratione personarum, putà familiarium Papæ &c. Tum etiam ratione qualitatis; quia primæ dignitates, ac demum ratione temporis aliquos menses sibi servando ait Card. de Luca. in sum. benef. n. 14. Verùm de origine & progressu reservationum latissime Bursat. cons. 126. n. num. 92.

Quæstio 527. Quis sit effectus & vis reservationis?

1. **R**espondeo juxta dicta superius: effectum reservationis five generalis five specialis, cui apostolicum est decretum irritans est, quod collatio, vel reservatio beneficii facta per Papam liget manus inferioris collatoris, ita ut beneficium reservatum valide conferri nequeat ab eo, etiam si is ignoret reservationem illius. Par. de prob. num. 320. 321. Barb. loc. cit. num. 41. Lott. cit. g. 26. n. num. 3. Ac ita quidem, ut ejus collatio nequidem detrahatur collatori, cum etiam ipsam possessionem vinet, ita ut nec civiliter, nec naturaliter dici possit possidere. Lott. l. 2. g. 14. num. 99. ignorantia enim reservationis, si ve visetur circa jus, si ve circa factum, ex quo oritur jus; et si ex tunc possit inferiori collatorem à penam, nihil tamen operari circa actum illius, seu nullam conciliare potest collationi ab eo factæ efficaciam, adeoque nec hinc ulli alteri præjudicium inferre potest. Lott. l. 2. g. 21. n. num. 61. Nihilominus, quod obtinet talia beneficia reservatum, & percipere fructus ex eo, non sit inhabilis, ait Chok. ad reg. l. n. 11.

2. Item effectus reservationis est, quoddam, quia tale beneficium ab Ordinario collatum obliet, si illo spoliatur, non possit agere spolio. Barb. ibi. cu. citans Simonet. de reserv. g. 40. Chok. loc. cit. n. 18. præterea tanta est vis reservationis, ut si cui, si ve à jure, si ve ab homine, scilicet Papa, concessa fuisset potestas generalis conferendi omnia beneficia, sub ea concessione comprehensa non censentur beneficia five generaliter, si ve specialiter reservata Sedi Apostolicæ. Pith. n. 321. Barb. n. 42. & qui ab eis citantur, Simonet. g. 41. Chok. ubi ante n. 17. quæstionem postulat ex Simonet. ait, idem esse in expectativa, ita ut reservatio impediatur expectantes, quod minus beneficia reservata per eos possint acceptari, nisi etiam ad reservata concessa fuisset expectativa.

3. Denique ea est reservationis vis, & prærogativa, ut si provisorie auctoritate Apostolica contra provivum ab Ordinario licet moveat super beneficio reservato, iudex statim debeat consilio sibi summarie de reservatione, loquens in fructibus apponere, vel id eadem in constitutione Pii IV. de data anno 1560. Chok. ad reg. 1. num. 14. His tamen non obstantibus posse fieri resignationem beneficii reservari in manibus Ordinarii, licet illud Ordinarius non possit conferre, sed ad Papam recurrendum sit pro ejus collatione. tradit Chok. ad reg. l. n. 16. citans

Simonet. g. 46. additque ex Granucio. in addit. ad Simonet. num. 3. idem esse de permutatione.

Quæstio 528. An reservatio dicenda sit favorabilis, an odiosa?

1. **R**espondeo: in hoc non conveniunt Auctores nam pelsm docet Gonz. ad reg. mens. 5. 6. prom. n. 6. apud Castrop. p. 15. num. 5. reservationes pro singularibus personis, vel de singulari beneficio facta per modum legis generalis, qualis est, quæ continetur in corpore juris, & regula Cancell. upote redocens provisionem beneficiorum ad suum primævum statum seu naturam (quæ est, ut Papa solus illam haberet, & ex ejus concessione alii inferiores) quæque inducitur ad ad vandas fraudes (quæ facilis contingunt in provisionibus Ordinariis, de quo vide Lott. l. 2. g. 36. n. 16. & quem refert Rebuff. in pr. ut. requiritur ad ben. collatum. num. 65.) & in favorem clericorum pauperum, & personarum bene meritarum, quibus Papa beneficia reservata conferre intendit, (scilicet præter mentem Papæ quædamque, rarissimum, contingat ea obvenire indignis, non tantum beneficiis, sed & vivere, ut Lott. loc. cit. num. 17. & ipse Papa Pius II. in epist. de meritis German.) hinc inquam, favorabilem esse.

2. Secundò omnem reservationem tam clausam in corpore juris, quam extra, odiosam esse, & restringendam, docent Gl. in c. præfatus. P. finit. de off. leg. in 6. Navar. & alii, quos citant & sequuntur Castrop. loc. cit. Garc. p. 5. c. 1. n. 67. citant insuper Bellam. de permuat. benef. p. 3. g. 1. Cens. 14. (qui expressè id quoque ait de reservationibus motu proprio factis.) Calad. de reserv. decr. p. 3. num. 6. & plures alios. Ratio illorum est, quod reservatio omnia detrahat ordinatæ potestati, & jurebus Ordinariis, quod ita urget Castrop. concessio facta Episcopis de conferendis beneficiis suis diocesi est favorabilis, upote potestas data, non enim liber personæ in particulari, sed omnibus ratione officii & muneris, quod exercent, adeoque derogatio hujus potestatis, veluti debita, & naturalis, censeri debet odiosa. Nec obstat, quod reservationes generales sine per modum legis, cum lex etiam odiosa esse possit, dum nimium diminuat jus quædam alicuius. Neque arguitur, reservationem latam ad vandas fraudes, personarumque pauperes & bene meritas providendam; cum rigore vel favor legis non desinatur ex sine legislatoris, cum is debeat semper esse utilis respublicæ. sed ex sine intrinseco ipsius legis, quæ, si respectu obligatorum per illam continetur odium & rigorem, semper abolitur odiosa esse, & non favorabilis. Idem ex mente aliorum tradit Lott. imprimis l. 3. g. 12. n. 48. C. seg. ubi ait: Ordinarii nimis ferè reputant reservationes, etiam generales, sibi esse præjudiciales, idcirco facili ipsos provivum Apostolicos habent nique adeo exosos, ut perennique contra eos diversas consueverint reclamationes ordiri, dum alios intrudunt, inter quosque fovens, proxi bunc perversum morem notantur Vitalis. Rebuff. &c. l. 2. g. 32. n. 101. ubi: reservationes sunt odiosæ, obque exclamant Doctores, & propterea in eis sit strida interpretatio.

3. Tertiò nihilominus ipse ex suo l. 2. g. 26. n. 19. ait: minime sequendum eorum iudicium, qui arbitrati sunt, reservationes esse odiosas, quasi detrahentes Ordinariis potestati: id enim si de reservationibus generalibus intelligatur, & non reservat ad expectandas implicitas propter votum captandæ mortis, esse potius erroneum, id quod per reservationes non aufertur potestas Ordinarii, sed simpliciter ejus usus, ut Lott. ibid. num. 15. sique ipsulum citra quosvis injuriam, cum iis conferendi in Papa originetur, & in alios ab ipso diffundatur. Lott. num. 14. adeoque dum reservat, seu sibi soli habet & servat potestatem conferendi, eo modo, quo fuit ab initio, non iam aufertur, seu detrahitur, quædam cessit potestatem in alios diffundere, quædammodum, ut dictum supra ex eodem Lott. num. 15. nil magis

strano à se electo detrahit princeps, dum vellet ipse munus iudicandi obire. Et dato statim à principio fuisse hanc potestatem per Papam diffusam in omnes Episcopos, & ubiqueque agitur de revocatione factæ concelationis, materiam non posse separari à quadam odiositate; advertendum tamen, diffusionem illam non fuisse factam in gratiam ipsorum Episcoporum, (potest esse de ratione beneficii principis respicere bonum & favorem persone, cui conferunt) sed in gratiam ipsius Papæ distindendi, ac propterea non excedere formam simplicis mandati, quod in articulo revocationis perpetuo est expressum nuntii mandantis. Eadem altius l. 2. §. 6. d. n. 7. ubi, etsi agitur de reg. g. Cancell. rationem tamen dat universalem, dum ait: regulam esse favorabilem, & non odiosam, cum Papa rationem & causam illius refert ad favorem pauperum & bene meritorum; et quod ad iudicandum, non aliqua dispositio sit odiosa, an favorabilis, arrendi non debeat id, quod consequitur, sed id, quod principaliter intenditur, ut declarat Baisol. in l. q. exceptionem. de consil. indeb. Neque etiam dici posse, reservationes partim consistere odium, nempe respectu Ordinariorum; partim favorem, respectu nimirum clericorum pauperum, & bene meritorum, ut sensu videtur Gonz. cu. §. 6. n. 45. dum dicit nequit in iure concussus odii & favora in eadem constitutione, et quod ratio legis perpetuo unica est, nempe utilitas & bonum commune, in quo aliud inveniri nequit, quam favor simpliciter, ut rectè de fide Socio de iustitia l. 1. §. 1. d. 2. licet enim ex parte materiam proximè considerari possit favor aut odium, ita ut cessante eo favore vel odio persone, cessare etiam colligator ipsa lex; quatenus tamen lex ipsa tendit in ultimum & nobiliorum finem suum, aliud in ea considerari nequit, quam potius & simplex favor potius commune scriptum bonum, in quod ille etiam, fove favor five odium proxime materia redundat, ut optime Suar. de legibus l. c. 8. d. n. 10. ita Lot. cu. §. 16. d. num. 9.

PARAGRAPHUS III.

De reservatione clausa in corpore juris.

Questio 529. Num dentur plures reservationes clausa in corpore juris, quam una, & quanam illa?

Respondeo: verisimilissimum est, reservationem clausam in corpore juris esse tantum unicam; nimirum que habetur in cap. licet. de cap. present. de prob. in 6. & est de beneficiis vacantibus in Curia, seu apud Sedem. Castrop. loc. cu. n. 4. citans Glossatorem in reg. cancell. §. 5. vers. utem querunt. de reg. 62. ad finem. Auz. de. contra. En. de Falcu. & Millem. nam que ab illis afferuntur ex Extravaganantibus, reputantur extra corpus juris; præterquam quod reservationis contenta in Extrav. Ex. de iure. & ad regimen. temporaria sunt, seu ad vitam Pontificis stantentis; contenta in Extrav. exco. ab illis de beneficiis devolutis ob negligentiam collatorum, hæc non tam jure reservationis, quam devolutionis conferuntur. Quod de beneficiis litigantibus ex cap. t. & 7. ut hie pendente; hæc reservata non sunt, cum lite finita, Ordinarii ea providere possint, & lite durante suspendantur eorum provisiones. Quod de beneficiis exemptis & Papæ subiectis ex c. mutationes. 7. §. 5. c. licet. & c. inter. de translatione Episcop. &c. hæc providentur, non paret reservationis, sed jure ordinario Papæ, uti & ab eo providentur beneficia constituta in Urbe Romana, que quia ab aliis Pontifici providi nequeunt, non est opus reservatione, utpote que solum est ad excludendam aliorum provisionem, ita Castrop. loc. cu. per hoc autem, quod dicit, confirmatio c. licet. de reservato per eam indolita præ ceteris reservationibus referatur in Extrav. ad regu-

men, que Extrav. consuevit semper innovari per regulam Cancell. per hoc inquam, non fit, quod minus ea reservatio maneat clausa in corpore juris, retineatque suum robur, cum remedium extra ordinem superinductum remedio juris communis illud non solvat, sed magis corroboret. Lot. l. 2. §. 27. num. 43.

Questio 530. Ratione huius reservationis, quid veniat nomine Curia Romana & Sedis Apostolica, & quanam beneficia dicantur vacare apud Sedem Apostolicam, vel in Curia Romana?

Respondeo de utroque revideri posse, quæ, ubi de collatione Ecclesiarum parochialium agitur, dicta sunt aliis ex Lot. l. 2. §. 27. Quibus addendum breviter, quod Sedes Apostolica seu Curia Romana (hæc enim quantum spectat ad præsentem materiam reservationum, idem sunt, & pro eodem foveantur, ut dictum ibi & Castrop. loc. cu. §. 16. n. 2. citans Gonz. gl. §. 1. n. 1.) censetur esse, ubi Pontifex sedet, & assistit gubernaturus Ecclesiam, ut Castrop. vel melius, ubi Papa cum Cancellaria sua, aliisque tribunalibus, Officialibus & Consiliariis suis, quos ad regimen Ecclesiæ adhibet, subsistit, ita ut Curia Apostolica tunc proprie, & juxta communem modum loquendi censetur transferri, non quando Papa aliò recreacionis, vel negotii aliquid causa ad modicum recedit, sed ubi cum Papa transferuntur Cancellaria, tribunalia, ejusque Consilarii Cardinales, ibique censetur remanere Curia, ubi illa manent, etiam Papa moriens ad tempus alibi quomodomodum Curia regia ibi est, ubi Rex est, non tantum cum suis aulicis, sed cum suis Consiliariis, qui equaliter assistunt, ut consulant ei in negotiis negotiis; et quæ transferri tunc dicuntur tantum, ubi Consilia & tribunalia regia transferuntur, etiam Rex aliò vadat, Garc. p. 5. c. 1. d. n. 389. Pirh. ad re. de prob. n. 344. & alii ex Covar. pp. pract. c. 4. n. 10. quomodomodum etiam Abb. & Triaq. apud Garc. loc. cu. Romam dicunt, ubi est Papa, subintelligendo nimirum, ut Garc. cum Curia sua modo jam explicato.

2. Proinde jam quod ad effectum reservationis beneficiorum, de quibus textus in c. licet. de c. present. de probend. in 6. ea solum intelligantur vacare apud Sedem Apostolicam, seu in Curia Romana, que vacant ibi, ubi Pontifex explicato modo existit, vel etiam ubi existunt Cancellaria, tribunalia & ordinarii Papæ Consilarii, Papæ aliò digresso, vel in locis loco, ubi est Curia, vicinis inter duas distantias legales, quarum quilibet 10. leucas, seu miliaria Italica, hoc est, mille passus complentur, quamvis, ut dictum aliis ex Lot. plures perpetuum velint ea dicenda vacare apud Sedem Apostolicam, que vacant in locis dictis per obitum possessoris; illa vacare in Curia, que vacant ibidem, etiam modo alio, puta, per privationem, resignationem, &c. hinc

Questio 531. An omnis reservatio confurgens ex vacatione apud Sedem Apostolicam, vel in Curia Romana, clausa sit in corpore juris, hoc est, comprehensa in dicto c. licet. & c. presenti?

Respondeo negativè; de sola enim vacatione in Curia, vel apud Sedem, que fit per obitum, loquuntur dicti textus; quorum proinde dispositio propter eam singularitatem ad alios casus, nimirum ad beneficia alio modo vacantia in Curia non est extendenda. Lot. cu. §. 27. d. num. 22. per quod tamen non negatur, beneficia vacantia apud Sedem alio modo, quam qui conerunt per obitum, reservata esse; sic enim beneficium vacans per resignationem factam in manibus Papæ, verè vacat in Curia, ut Jo. And. Anchar. &c. apud Lot. num. 35. & est reservatum;

non tamen est reservatum per reservationem clausam in corpore juris, sed per appositionem manûs Papæ. Item est, dum vacat per privationem factam in Curia, ibi enim vacat, ubi quis privatur beneficio, juxta regulam datam à Rota decis. 31. de prob. in autq. Lot. n. 30. nam & illud reservatum est vi *Extrav. ad regem de prob. inter communes*; non autem reservatio clausa in corpore juris, cum nulla alia reservatio clausa sit in corpore juris, quoniam quæ in dicta est per dictam c. licet. 2. de prob. in 6. in illo autem non continetur reservatio vacantium aliter, quàm per obitum.

Questio 532. An igitur, dum Paps non translata Curia aliò abente recreationis, vel negotiationis alicujus causâ, beneficiatus aliquis moritur ibidem apud Pontificem, aut in vicinia ad duas distas, beneficium illius sit reservatum, tanquam vacans apud Sedem Apostolicam, seu curiam Romanam?

Respondeo: tamen si spectando tantum dictos textus c. licet. & c. præsum. non sit reservatum quod tale; siquidem vi dictorum textuum dici non possit vacare apud Sedem aut in Curia, dum vacat in loco, ubi Papa solùm existit transiit ab eoque Cancellaria sua &c. verumtamen possit & recipi Constitutione Pauli III. 36. & Clem. VIII. 14. negari non debet, beneficium, etiam tali loco vacans, ubi Papa existit transiit, reputari vacans apud Sedem, & eodem modo, ac si Romæ vacaret, eussent ibidem Papæ reservatum esse; expressè namque in ordine ad reservationem dictorum beneficiorum declaravit Paul. III. in illa sua Constitut. 16. dum Papa digreditur aliò, unam eandemque Curiam Romanam existere & censeri in Urbe, & ubi Papa est, sive locum, ubi tunc degit Papa, unum cum loco, in quo transiit Cancellaria, Audientia causarum & literarum Apostolicarum, tribunalia, Officiales & Consiliarii, unam eandemque consilium Curiam, & utrobique esse Curiam, adeoque beneficia in loco, ad quem se contulisset Papa, & intra duas leucas à dicto loco vacante, non tantum vacare in Curia, quàm quæ tempore illius absentia Papæ vacarent Romæ. Garc. p. 5. c. 1. num. 396. & 394. Pirh. de prob. num. 334. Castrop. c. p. 16. n. 4. citans Barb. de poss. Episc. p. 3. alleg. 5. num. 112.

Questio 533. Qualiter dictum c. licet. temperatum sit per c. statutum. de præb. in 6. & num. hodieum derogatum sit iterum dicto c. statutum.

Respondeo ad primum: per cap. statum. in hoc limitatum esse c. licet. quod vi illius beneficia vacante per obitum in Curia conferti possint ab Ordinariis, dum ea Papa non consulit intra mensem; ubi illud notat dum primò: mensem hunc acceptum per 30. dies, in Pirh. de prob. n. 132. numerandum à die vacationis, & non à die scientiæ & notitiæ vacationis, ita ne, etiam si Papa nesciverit vacare beneficium, adhuc sit locus citare Constitutioni. Pirh. ibid. Garc. num. 66. Chok. ad reg. 1. num. 23. citans Gl. in cap. statum. contra Lot. l. 2. g. 27. n. 64. ed quod tempus illud præfixum sit, non in odium, sive ob negligentiam Papæ omittens conferre, (in quo casu non curreret tempus, nisi à die notitiæ, ut patet in aliis collatoribus) sed in favorem Ecclesiarum, ne beneficia cum detrimento illarum vacarent diutius; vel etiam, quia per hanc moderationem rediit ad jura commune, secundum quod collatio beneficii spectat ad Ordinarium, idèò tanquam dispositio favorabilis sit extendenda, ut contrariè etiam contra ignorantem. Pirh. loc. cit. citans Gl. in c. statum. v. numerandum. quæ eadem glossa addit, quod dies vacationis, à quo numerari incipit ille mensis, non computetur in mensem.

P. Leaven. Fori Benef. Tom. II.

2. Notandum secundò, quod dicta limitatio in dicta per cap. statum. extendenda non sit ad beneficia ex alio capite reservata, nupote in quibus nullum præfixum est tempus Papæ ad conferendum. Garc. loc. cit. num. 97. citans Franc. in cap. statum. num. 6. An. de Falcon. de reserv. g. 4. efficit. 2. & 20. Gonz. ad reg. 1. §. 1. proom. 2. num. 143.

3. Notandum tertio, per dictum limitationem non excludi omnino Papam; ita ut amplius conferre nequeat post mensem elapsum beneficia vacantia in Curia; sed solum id operari, ut post mensem manus ordinarii collatoris amplius ligari non sint ad conferendum tale beneficium, adeoque possit & Papa conferre, modo præventus non sit ab Ordinario. Pirh. de prob. n. 329. citans Barb. in c. collat. ad c. c. statum. num. 17.

4. Notandum quarto, ne Episcopi aliiq. collatores ordinati per procuratores, quos foris habent in Curia Romana cum mandato, ut statim post mensem elapsum beneficia vacantia in Curia conferant, ac sic Papam præveniant, sicut olim facere solbant; hinc in c. c. statum. decretum expressè, ut collatores ordinarii beneficia vacantia in Curia post mensem elapsum non nisi per se ipsos conferre possint, vel si ipsi remota abint, per Vicarios generales intra eorum diocesium existentes, & speciale ad id mandatum habentes. Pirh. num. 331. citans Gl. hic, quæ etiam addit, quod Episcopi, si præsentem sunt, per alios talia beneficia conferre non possint.

5. Respondeo ad secundum: c. statum. quod est Greg. X. revocatum denuo per Extrav. p. sollicitudinis. de prob. inter communes, quæ est Bonifac. VIII. adeoque posterior, negare videtur Mandat. ad Lap. alleg. 37. num. 24. apud Castrop. num. 5. negare absolute Zerol. in pr. 2. v. reservat. §. 7. Lot. l. 2. g. 27. num. 55. dicens, id tantum errorum reprobandum esse. Rationem hanc affert Pirh. quod auctor dictæ Constitutionis p. sollicitudinis. Bonifac. VIII. dictum Antecessoris Constitutionem in c. statum. nunquam inferri voluisset sexto decretaliū à se compilato, si illam per Extrav. p. ante sextum decretaliū à se editum revocare voluisset, cum jura abrogata non fuisse inferri in corpus juris, ut ipse Bonif. in premissis. 6. decretaliū. Rationem aliam dat Castrop. nempe quod correctio juris vianda sit, quod fieri potest absque eo, quod retribus inferatur violentia, dicendo nihilum, Extrav. p. qui reservantur beneficia omnia, sive cum, sive absque cura vacantia intra mensem, à data presentium sit intelligenda: modo Papa provideat ea intra mensem: ita ut si ea non provideat intra mensem, substat censor retervatio. Aliam dat Lot. nihilum, quod textus c. Extrav. nihil continet contrarium cap. statum; dum nihil aliud habet, quàm quod Bonifac. quia sitagebat, ut vacantia apud Sedem idoneis conferrentur, reservat, non tantum beneficia, quæ in futurum vacarent, verum etiam, quæ intra mensem, computandum ex data illarum literarum, seu hujus fieri Constitutionis, vacarent seu vacassent: per quod non imposuit legem futuris sed posteram vacationibus intra mensem daturis, (quod minus nihilum ea beneficia, dum vacassent ultra mensem, absque pontificia de iis dispositione provideri possint ab Ordinariis) sed præteritis intra mensem à dicta hanc suarum literarum datâ jam elapsam, sed retro reputandum habere vacantibus. Ex quibus inferit Lot. num. 61. & seq. citans pro hoc Gl. in c. n. de conf. n. 6. v. ordinatur. Card. Rebuff. &c. posse adhuc hodieum Ordinarium providere de beneficiis vacantibus in Curia, si Papa intra mensem de iis non provideat. Verum quidquid sit de hoc, num Extrav. p. compari possit cum concessione facta in cap. statum. quod verum censet Castrop. cit. num. 5. nisi aliud enovendo & stylis Curie declarat.

clausisset, quo sic hodie sumatur esse alii, ut beneficia vacantia in Curia non permittantur, etiam post lapsum mensis, providenti aut Ordinarii, quod si non sit, derogatum dicto cap. statum, et quousque concessione cessasse, alias Ordinarii, cum in suo iure conservando sint vigila nullius, non cessarent ab huiusmodi beneficiorum vacantia provisione, citat pro hoc Gonz. ubi ante n. 148. Garc. n. 98. quod tamen ipsum negat Loe. n. 63. dicens, quod si talis casus occurreret, Curiam non subvertituram post elapsum dictum mensem talis beneficii collationem Ordinarii; verum ut deus talis casus, n. 64. dicit, si id agnoscere tam difficile, ut ferè ad impossibilitatem accedat; id quod mensis ille Papa non curat à die vacationis, sed à die, quæ Papa illius notitiam habuit, (quod ipsum tamen, ut dictum paulo supra, negant alii) ex quo fit, ut mitti non sit, si ob rei insequentem usum aliqui dixerint, Curiam observare contrarium; addit etiam n. 65. Loe. quod Papa, quando differt providere, dum tempore, non det datam euntrem, sed proximam potest potest sibi supplicacionis, quo apponitur parva. De quo vide eundem Loe. l. 2. g. 21. n. 16.

6. Sed neque *cap. statum*, revocatum esse per *Extrav. ad regimen. de prob. inter communes*, tenet Pirh. n. 332. citans pro hoc Zanol. An. de Falcon. Rationem dat, quod correctio juris, præsertim, si favore sit, aut à Concilio generali constitutum (quorum utrumque reperitur in constitutione *capituli Statutum*) non debet affirmari, nisi sit sufficienter expressa, quod in dicta *Extrav. ad regimen*, non apparet, cum solum clausula generalis sit adjecta, non obstantibus quovismode constitutis; à prædecessoribus nostris editis. Nihilominus ait Garc. dubitari non posse, quin dicta *cap. statum*, derogatum sit per *Extrav. ad regimen*, quatenus nimirum ea innovatur quousque à summi Pontificibus per regulas Cancellarie; quin etiam Card. de Luca, in sum. de benef. n. 30. ait: crederentur aliqui, sub reservatione cessatione cadere casum negligentis: Papa noster defuncti non providentis intra mensem de beneficio ipso vivo vacante, quasi quod fecit Sedis Apostolicæ vacatione, iam impetrat reservationis qualitate non obstante, inferior collator fuit ordinarius reasum potestatem; erronea verò huiusmodi opinio censenda est; vel quia canones ita desuper disponentes contrario usu antiquati sunt; vel quia restrictionem habere ad principaliter curata, citat solum de benef. d. 24. a. 21.

7. Hoc quoque notandum hic, quod etsi admittatur adhuc esse in usu, quod Ordinarius possit conferre beneficium vacans apud Sedem, dom. Papa illud non constituit, non curat dictos menses, Sede Apostolicæ vacante, respectu beneficiorum non curatorum; idedque Papa successor possit tale beneficium non curatum post electionem suam adhuc intra mensem integrum conferre, ita ut collator inferior interea da illo disponente nequeat. Pirh. num. 337. citans Anchar. in c. si Apostolicæ. n. 4. et Gl. in c. statum. 9. numerandum.

Questio 534. An omnia beneficia vacantia per obitum apud Sedem seu Curiam Apostolicam comprehendantur in reservatione cit. c. licet. ita ut nulla excipiantur?

1. Respondetur negativè; nam primò excipiuntur beneficia collata quidem, non tamen acceptata; hæc enim cum non vacent vi obitus illius, cui collata, & à quod necdum acceptata, quia hic nonquam diei potest ea obituisset, sed pergit vacare vi obitus prius possessoris, qui, cum non obierit apud Sedem, dici non possunt vacare apud Sedem, etsi is, cui de iure collata, morietur apud Curiam, antequam collationem sibi factam acceptaret. Pirh. de prob. n. 335. citans Franc. in c. præfatus. num. 1.

2. Secundò excipiuntur vi c. c. licet. Episcopus, seu Ecclesiæ Cathedralis et Abbatie vacantes in

Curia, aliæque dignitates electivæ, quia specialiter notà dignæ, seu specialiter sunt capimende. Pirh. loc. cit. n. 324. Monach. Archid. Franc. Coraf. pluresque alii apud Garc. p. 5. c. 1. n. 13. Quamvis ipse Garcias de Abbatibus sentiat contrarium n. 114. & de aliis dignitatibus inferioribus, quamvis electivis n. 119. certum sit, illas comprehendere cit. c. licet. & n. 120. addit, Corasum, dum p. 2. n. 8. dignitates electivas eximit à dispositione cit. c. licet. intelligendum de dignitatibus electivis, non quibuslibet, sed de his v. g. Prioratibus, qui sunt per se, & non habent Abbatem superiorem; quia in effectu sunt idem, quod Abbatie. Verum quidquid sit de iure hoc antiquo, nimirum de dicta reservatione clausa in corpore juris, hodie dum etiam Episcopatus, Abbatie, Prioratus, dignitates reservate sunt, & capimur in *Extrav. ad regimen. de reg. cancell. n. 3. Sec. Garc. n. 117.*

3. Tertiò excipiuntur beneficia manualia, sive sint secularia, sive sint regularia; in manualibus enim Papales reservationes locum non habent, Pirh. loc. cit. citans Laym. Garc. loc. cit. n. 510. citans plures alios.

4. Quarta beneficia iurispatronatus laicalis, ordi saltem ex causa onerosa; cum bis non derogetur, nisi verbis expressis fiat derogatio, quod non fit in dicto textu, quidquid sit de eo, non reservata sunt reservatione non clausa in corpore juris, de quo facta supra, ubi de derogatione iurispatronatus.

5. Quintò regularia beneficia; in odiosis enim non censetur comprehensa, nisi sint expressa; in cit. autem textu non exprimentur. Castrop. loc. cit. n. 6. citans Gonz. gl. 8. num. 11. Barb. cit. alleg. 17. num. 29.

6. Sextò beneficia parochialia vacantia, seu incepta vacare apud Sedem, seu in Curia Sede Apostolicæ vacante; quin & quæ viobus Papæ ceperunt vacare, dom. Papa ante obitum suum nihil de his disposuit; possunt enim ea libere conferre collatores inferiores, etiam mox à vacatione, & ante elapsum mensem à die vacationis (qui aliis expectandus est, dom. manente in vivis Papæ vacante, juxta c. statum de prob. in 6.) ne diutina vacante periculum afficeret animarum; sic namque capessit statim Bonifacius VIII. in c. si Apostolica, de prob. in 6. non obstante Constitutione Clem. IV. in c. licet. de prob. in 6. Sed neque cit. c. si Apostolica, derogatum est per *Extrav. p. sollicitudinis. de probat. inter communes*, editam quoque per eundem Bonif. in qua generaliter reser vantur beneficia, sive curata sint, live non; est enim constitutio illa in c. si Apostolica posterior dicta *Extrav. de sic* quod parochiales correctio seu limitativa illius. Garc. p. 5. c. 1. n. 102. & 108. citans Gl. in dictam *Extrav.* Pirh. n. 338. Castrop. n. 5. & 6. citans Gonz. 5. p. primum. n. 128. Neque etiam illi, si Apostolica, derogatum per alias *Extrav.* ulla, est dicta Constitutione posterior. Castrop. n. 6. Non per *Extrav. res. 3. de prob. inter communes*, ubi etiam generaliter beneficia, sive cum, sive absque curata vacantia in Curia reservantur; quia hæc Constitutio fuit temporalis, ut patet ex textu dum dicitur: *qua ad præsentem, & tota nostra Pontificatus tempore vacare apud Sedem conigerit* &c. adeoque cum suo conditio expiravit. Pirh. loc. cit. Garc. n. 106. Non per *Extrav. ad regimen. 3. de prob.* quæ reservantur solum affecta beneficia, qualia sunt parochiales vacantes, Papæ adhuc vivo, de quibus in nihil dispositum nam & illa temporalis fuit, ut pote non Sedi Apostolicæ, sed sibi reservant istiusmodi beneficia. Garc. n. 108. Pirh. loc. cit. Nec denique per *Extrav. ad Romanos. n. 2. de prob. inter communes*, ubi dicitur, quod omnia beneficia, etiam curata, semel affecta semper maneat affecta, & nequeat per alium quam Papam providi; limitanda enim est hæc *Extrav.* generaliter & indistinctè loquens; ut non intelligatur de beneficiis parochialibus, quæ vivo Papæ vacantia in Curia provisum non sinit; cum lex posterior loquens generaliter rectè limitetur, & restrictio debeat per legem specialem etiam priorem, nisi illi capessis verbi contradicat lex posterior talia generalia jura, non

est novum. & si sed & posteriores. ff. de LL. Santh. de marm. l. 2. d. 14. (ubi etiam addit, id verum esse, etiam si in lege nova seu posteriore addita sit clausula: non obstante: in quod intelligi ea debeat de lege priore contraria, quæ non possit cum posteriore subsistere per aliquam limitationem vel distinctionem) & alios apud Ganc. num. 111. ita tradunt Ganc. stud. Castrop. Pirh. d. cur.

7. Poterit licet constitutio e. si Apostolica. extendi non debeat ad Ecclesias parochiales habito tantum tales, cum cesset in illa, utpote nullam habentibus actu plebem seu curam animarum, ratio unica dictæ constitutionis. Pirh. n. 157. adhuc recte cum extendi non tantum ad parochiales collegiatas, imò & ad alia beneficia curata, etiam parochialia non sint, ob identitatem rationis, nempe ob periculum animarum, si diu vacent, probabilis censet Pirh. d. cur. cum Gl. in e. si Apostolica. contra Archid. & Francum, quinimò ob eandem rationem extendi id posse ad parochiales vacantes, etiam extra Curiam in mensis Papali, & quocumque alio modo reservatas, & quidem a fortiori (et quod, si in favorem Ecclesiarum parochialium & animarum per cur. c. si Apostolica. tollitur ista reservatio ob vacationem per quavis in Curia, quæ est omnium perfectissima, quia perpetua, & clausa in e. tempore iuris, multò magis quævis alia reservatio dictarum Ecclesiarum tolli debeat) tradit Castrop. cur. p. 16. n. 6. cum Zerola in pr. Ep. p. 1. v. beneficium. §. 1. Et p. 2. v. reservatio. §. 1. contra Franc. & alios, negat tamen Idem Castrop. cum Ganc. n. 107. Pirh. loc. cit. Gonz. & alii contra Zelot. idem extendendum ad beneficia parochialia devoluta ad Papam ob negligentiam collatorum inferiorum; quod ista devolutio in penam negligentie fit induta per Concilium Lateran. etiarum in e. 2. de concess. præb. quod per dictam constitutionem e. si Apostolica. utpote nullam culpam collatorum respicientem, non est correctum. Pirh. loc. cit.

8. Septimò beneficia exempta & immediatè subiecta Papæ, etiam si vacent in Curia, hæc enim reservabilia non sunt.

9. Octavò excipiuntur à reservatione cur. c. licet. beneficia Urbis; non enim sunt reservabilia, dum à nemine providi possint, eorumque provisio privativè competat Papæ iure ordinario, utpote cogens Urbis illa particulari diocesi est, & in qua ipse solus Episcopus est, non habens alium cœpiscopum, sicut in aliis diocesium, in quibus etiam Papa sit quoque Episcopus, habet tamen alios cœpiscopos, nimirum illarum diocesium Ordinarios; quin & hinc fit et canonicorum illorum provisio, quibus beneficiorum aliorum vacantium in eadem Urbe & Curia; ita etiam, ut Gamb. de off. leg. l. 1. ad finem à n. 712. si discendens ab Urbe relinquere ibi Legatum, nequaquam censetur et concessisse facultatem ea conferendi. Castrop. loc. cit. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 15. à n. 14. Barb. p. 3. de pot. Epif. alleg. 157. n. 31. Lott. l. 2. g. 27. n. 25. Et 16. qui tamen n. 27. ait, inesse adhuc habilitatem reservabilitatis in beneficiis 4. Ecclesiarum parochialium Urbis, in quibus intulati sunt Cardinales, & hinc prodidisse specialem regulam eorum reservationis, quæ est septima; Cardinales enim in suis titulis iurisdictionem quasi Episcopalem habent, & hinc iure ordinario eorum beneficia providit. Pirh. loc. cit. cum communè de hac reservatione beneficiorum Urbis vide Monet. de optione. c. 3. g. 3. Gonz. ad reg. 8. gl. 15. in principio, ad quos remittit Cholc. ad reg. 1. cancell. num. 21.

10. Nonnò excipiuntur beneficia illorum, qui originem seu domicilium, imò domum conditam habent apud Sedem, seu in Curia, nisi sint Curiales seu Cœlestiales, vel etiam prius fuissent Cœlestiales, & ibidem ratione Curie morarentur. Castrop. cur. n. 6. citans Simonet. de reserv. g. 20. n. 3. Ganc. cur. c. 1. n. 33. Barb. ubi ante n. 31. &c. licet enim expresse statuitur nec. præfati de præb. in 16. Cuius rationem hanc dat Gl. in cur. c. v. morarentur, ne alijs non leve crearetur Curie Romanæ præiudicium, cessante nimirum concursu ad illam, dum conflaret omnium ibi degenium

beneficia, etiam alibi existentia, spectare ad provisionem solius Papæ.

Questio 555. Qualiter dictum c. licet. 2. de præb. in 6. editum à Clem. III. vel ut alii numerant, IV. extendatur per cap. præfati. de præb. in 6. quod est Greg. X.

1. Respondeo: quemadmodum e. licet per e. præfati. limitatur in hoc, quod vi illius excipiantur, ut dictum, qui originem vel domicilium habent in loco, ubi est Curia, ita extenditur, seu extendi se velle dicit statutum in e. licet. primò ad beneficia, etiam eorum, qui in locis Curie vicinis inter duas dietas decedunt Legati, aut Nuntii Apostolici, vel quavis alii (sive Curiales sint, sive non, ut Gl. hoc v. ad) ad Romanam Curiam accedentes, vel ab eis recedentes, perinde ac si in loco, ubi Curia residet, morarentur; declaratur expresse cur. c. præfati. se per loca vicinè intelligere distantia ad dietas legales.

2. Secundò extenditur ad Curiales, qui etiam Ecclesiis Romanis vacante peregrinationis, recreationis, aut alia quavis ex causa ad locum Curie vicinum secedentes, ibi decedunt, modo illi (etiam ad Curiam erant reversuri, adeoque animo citò redeundi recesserint) domicilium ibi seu domum propriam non habeant.

3. Tertiò Curiales, qui dum Curiam de uno loco ad alterum transferri contingerit, eam sequentes, infirmitate forte impediti, in itinere, dum Curiam sequuntur, vel in loco, unde Curia recedit, tunc eam infirmi sequi non possunt, remanentes, ibi moriuntur; ita ut eorum beneficia quantumcumque locus ille, ubi decedunt, à Curia sit remotus, apud Sedem seu Curiam vacare censamur. Ita fore statuit cur. c. præfati.

Questio 556. An, & quare persone aliquæ, etsi decedant in locis ultra duas dietas, quæ & longissimè distat à Sede seu Curia, dicantur tamen decedere in Curia, seu apud Sedem; adeoque eorum beneficia vacantia sint reservata dictæ reservatione clausa in corpore iuris, nimirum vi cit. c. licet?

Respondeo: dum plures persone ita ad dictæ sunt Curie Romanæ tanquam partes illius, ut præterea non liceat eis ab ea sine speciali venia Papæ recedere, quales sunt Cardinales, qui etiam vetus dicuntur constituto, quæ sequi Curiam; tamen dicantur eam sequi constituto. Lott. cur. g. 27. n. 85. Et 86. citans Host. in e. Ecclesia. de elect. n. 5. Oldr. de off. 299. n. 2. inter quos Cardinales sunt Viceracantarii, Camerarii, Penitentarii. Item quales sunt Nuntii Sedis Apostolicæ, Auditor contentiozarum, Correctores litterarum, & Abbreviatores, Lott. n. 86. Item Capellani & ipsius Papæ Commensales, & quavis alii Officiales, de ipsa Curia Legati seu Nuntii Apostolici, seu ipsius Papæ. Lott. num. 87. hi inquam, quantumcumque à Curia recedant, abesse tamen non intelliguntur propter actum, quo Curie obstricti sunt, exemplo fieri, qui eo, quod adducta sit fundo, semper ibi esse intelligitur, etiam si aliò negotio aliquas causâ secedat, l. quædam. ff. de LL. l. 1. S. ff. de fund. instr. l. totum id operante patris fidei, quæ ideo veritatis æquivalat. Lott. n. 86. Et 88. Hinc itaque dictæ persone ubicunque morantur, in Curia mori dicuntur, eorumque beneficia vacare in Curia, adeoque respectu eorum causari reservationem clausam in corpore iuris, itaque ex speciali dispositione Extrav. ex debito. de elect. Lott. ibid. Unde etiam, si tales persone per amotionem ab officio solent fingi à dicto nexu, quo prius affringebantur Curie cessare eis fingendi ratio, & cum ea ipsa fideio, ac consequenter reservatio induta vi cap. licet. Lott. n. 89. Atque ex hoc fidei hac occasione (cum dicantur personarum esse obstrictarum Curie sine plurimè) arum, et plures, quo

& plerique Anchores dixerint, omnia reservata censeri vacare in Curia, & bonam esse sequelam: beneficium est reservatum, ergo vacat in Curia; cum tamen seculatim ista de vacatione in Curia loquatur & in pluribus differat ab aliis reservationibus. *Lott. n. 82. § 3.* Porro dicitur, ut patet ex *Extrav. ex debitis*, inducta sit ratione loci, & non personae (quod, ut ait *Lott. n. 90.* bene observandum respectu ejus partis, quae innovata est per *Extrav. ad regimur*, quae & ipsa innovatur per *reg. 1. cancell.* eo quod quia pars non est expressè innovata, casus autem cum Joanne XXII. ejus conditor, ut *Mandol. ad reg. 1. cancell. g. 1. n. 1.* *Moneta de apone. c. 3. num. 40. Gac. p. 3. n. 1. num. 24.* alique apud *Lott.* indultum concessum conferendi reservata seise non extendat ad beneficia dictarum personarum, dicto nexu seu officio durante, morientium in locis à Curia remississimis. E contra verò extendat se indultum istiusmodi generale ad beneficia talium personarum, etiam quae obtinuerant ante dimissionem officii, si ex moriantur post dimissionem officium in locis ultra duas dietas distantibus à Curia; licet enim reservata adhuc sint ista eorum beneficia per *reg. 1. cancell. reservatio* tamen hac penitus diversa est ab illa clausula in corpore juris, nec censetur inducta ratione loci, sed personae, nimirum, quia ille fuit officialis; atque ita subdistingui tandem, ut sint omnes reservationes diversae ab illa clausula in corpore juris in *cap. lott. d. c. n. 90.* qualiter autem de cetero per dimissionem officii non cesset reservatio inducta per regulam *Cancell.* quando tale est officium, cuius nexus Patronatus, vide *Lott. d. n. 94. § 99. d. n. b. n. 100. per totum*, ubi de Patronatus, eorumque beneficiis reservatis.

Quaestio 537. Quinam in ordine ad dictum effectum reservationis dicantur Curiales, & qualiter ad declinandum hunc effectum censentur dimissa curialitas?

1. Respondetur ad primum, illos dici Curiales, qui sunt Officiales Romanae Curiae, quales sunt Notarii, Scribae, Procuratores, Advocati. *Lott. l. 2. g. 32. n. 26. 37. 42.* tales quoque sunt, qui Cardinalibus & Officialibus Curiae Romanae inserviunt, juxta *Pirh. de prob. n. 334. & Barb. par. Eccl. l. 3. c. 13. n. 24.* qui pro hoc citat *Mand. ad reg. 1. cancell. g. 1. n. 18.* quod tamen improbatur de erroneo dicit *Lott. loc. cit. num. 42. § 39.* eo quod istiusmodi simplices familiares Officialium non sint officiales, nisi secundum latam quandam, etiamque vulgarem acceptionem, quia omnes, ut ait *Lott.* coheredales & consuetos intelliguntur, sique curia principis quidam militis; alius autem nemo miles videtur possit, quum qui in numerosis sit receptus, etiam de cetero publicis expensis exercitum sequatur.

2. Secundò: Curiales censendi sunt, qui occasione Curiae propter negotia propria vel aliena morantur in urbe. *Pirh. & Barb. d. c. lott. n. 38.* ex mente *Rozz. decis. 616 p. 4. recitat. n. 3.* item *Summa Romanae beneficii S. Petri. 2. Aprilis 1612.* unde enim, qui non occasione Curiae, sed alii moraretur Romae, v. g. si esset originarius, vel exterius habens ibi domum, vel bene huiusmodi residentiam exigeret, non erit reputandus Curialis. *Lott. n. 39. juxta decis. Roz. 116. n. 1. p. 4.*

3. Respondetur ad secundum: non sufficit ad dictum effectum, quod quis aliquando fuerit Curialis, sed requiritur, ut talis fuerit continuè usque ad mortem, idque probetur. *Lott. n. 44. Pirh. loc. cit. Barb. n. 26. citans Mandol. ubi autem. g. 3. in fine.* additque ita *n. 27.* praesumit Curialitatem continuam usque ad mortem, nisi mutata probetur. Idem ait *Lott. num. 45.* praesumit nempe actum sequendi Curiam continuam, donec probetur contrarium verbo vel facto, vel per cessationem causae accidentalis. Addit etiam *Barbof.* adversus illam praesumptionem admitti levitorem probationem, etiam per alias praesumptiones & conjecturas; *Lott.* tamen contra tradit, probationem animi mutari de sequenda amplius Curia non

constitui per testes affirmantes, se sepe à tali audivisse, quod amplius sequi nolle Curiam; quumvis enim actus argumentis & conjecturis dignoscatur, & à priori quidem, quando declaratur sui verbis prolatis, etiam extrajudicialiter (cum in his, quae ab animo dependent, statim declarationi & assertioni cuiusque) pro quo etiam sufficientes testes singulares; à posteriori verò per factum subsecutum incompatibile cum primo proposito (cum qualitas factorum insinuet falsitatem intellectus, ubi *Bart. in l. falso. c. de fact.*) in hoc ramentu casu exigitur declaratio, quae non possit postmodum tergiversari, sed quae toti Curiae ac Principi, aut saltem illius Officialibus innotescat propter eorum praedictum; unde nimirum talis deinceps non potius praerogativa & privilegium Curiae, cum aliter praerogativa haec seu declaratio (nimirum non sequendi amplius Curiam) non possit habere vim resolutionis alius recipere obligatorem, non accedente consensu alicuius, saltem tacito praesumpto; ita fere *Lott. d. num. 46.*

Quaestio 538. In quo consistat specialis praerogativa & dignitas hujus reservationis?

1. Respondetur esse sequentes ejus praerogativas. Prima: ut eion non refragetur regula de annali, ut sunt ipsa clara verba dictae regulae. *Gomes ad illam reg. g. 31. Gonz. ad reg. 2. gl. 1. n. 38. Lott. loc. cit. g. 27. num. 44.*

2. Secunda: re sit generali facilitate conferendi, etiam facta motu proprio, non veniant beneficia hanc reservationem reservata, ut Doctores omnes ad *cur. c. lott. Lott. n. 45.*

3. Tertia: ut habeat vim specialis inhibitionis, quod tamen hodie ex rationis identitate ad omnia alias reservationes est extendum. *Lott. n. 46. juxta decis. Roz.*

4. Quarta: quod, si concurrant cum ea reservationes aliae circa idem beneficium, & omnes in supplicatione narrentur, prout narrari debent, ubi ex eadem vacatione vel persona conflant, gratis dispositiva restringatur ad hanc veluti digniorem, ita ut aliae reservationes cum ea concurrentes non intrent, nisi tantum conditionalliter, nimirum in ejus defectu, adeoque Papa tantum illam affirmat, ut respectu ipsius ceteras quantumcumque praecedentes non videatur curare. *Lott. d. n. 47. § num. 66.* ubi: quod haec alias omnes reservationes praecedat, & antecurat, ita ut, dum plures cum ea concurrunt, vinculum reservationis censetur beneficio ex ea prius, atque ita simpliciter injectum. Unde etiam, si hodie erigeretur quodcumque beneficium, censetur etiam sub hac lege, ut quoties vacaret in Curia per obitum, collatio illius Papae esset reservata; eo quod, ex quo ista reservatio infusa à jure communi, praesumatur fundator se voluisse eidem juri communi conformare in ipsa electione, nisi de contrario apparet.

PARAGRAPHUS IV.

De reservationibus inductis per regulas Cancellariae; ac primò de inductis per regulam primam.

Quaestio 539. Quid sint haec regulae, & unde ortum ducant?

1. Respondetur: sunt constitutiones quaedam Pontificiae majore ex parte concernentes causas & reservationes beneficiorum (de his enim agitur primà earum parte usque ad *reg. 27. à qua ad 47.* de literis Apostolicis expediendis; ab hac usque ad *16.* concernentibus variae constitutiones de dispositionibus Apostolicis expediendis; ab hac regula *16.* ad *60.* de indulgentiis Apostolicis concedendis & obtinendis; ab hac ad finem usque de beneficiis vacantibus, & certo modo

mado vacaturis, per Papam conferendis. Chok. in rub. reg. Can. num. 17. J. in dicta, vel quia bona illarum parochiarum expeditionem literarum, quae in Cancellaria expeditur, vel quia in Cancellaria publicantur, & reg. his consignatur, idque auctoritate Papae. Chok. loc. cit.

2. Respondens ad secundum: solet quilibet Pontifex initio sui Pontificatus (hoc est, mox de Integritate assumptionem seu electionem illius, ut Barb. jura Eccl. l. 3. c. 13. n. 9. cum statim ac electus administrare possit ante consecrationem, ut Doctores communiter ad c. licet. de elect. Chok. ad proam. reg. can. n. 4.) has regulas facere se reassumere, renovare & publicare, juxta stylium suorum Antecessorum, mutando vel addendo aliquid, pro ut negotiorum cursus postulare. Castrop. cit. d. 2. p. 17. n. 1. Engels in proam. n. 14. Porro conservare Pontifices non prius eas evulgare, quam excusse fuerint acerrimo iudicio praecipuum Curiae Officialium, maxime vero antiquorum Rota Auditorum. Lott. l. 2. q. 41. n. 41. ex Gonz. pl. 30. n. 18. Primus omnium eas edidisse, & sic applicasse dicitur Joannes XXII. Engels loc. cit. initium eas habuisse dicitur anno 1330. sit Card. de Luca. de benef. d. 5. n. 23.

Quaestio 340. Qualiter haec regulae obligent, & obligare desinant?

1. Respondens primo: non solum regulae haec juxta particulare inducunt, seu sunt locales, hoc est, certo loco, v. g. Cancellaria Romana circumscriptae, nam in de ut dictum, nomen non habent, sed revera juxta universale inducunt, seu legem generalium rationem habent, ita ut extra Curiam per Orbem totum ligent. Chok. in rub. reg. can. n. 18. Et seq. citans Gomez. in proam. ad distat. reg. q. 2. n. 4. est forte in uno altero ad rigorem illa legis ratione definita, v. g. quod morte conditoris expirant, de quo parit post. Bald. tom. 2. v. lex. n. 10. citans Azor. p. 1. l. 5. c. 18. q. 11. excipit tamen regulas illas, quae non sunt de dandis, & quae literarum tantum expeditionem in Curia faciendam respiciunt; haec enim juxta universale non constituant, nec extra Curiam ligant; sed vim solum constitutionis particularis obviunt; utpote quae restrictae sunt ad certum & particularem effectum & locum. Chok. loc. cit. n. 22.

2. Respondens secundo: incipiunt haec regulae ligare mox à puncto constitutionis earum, quoad effectum milititer actis in contrarium, ita ut provisio, etiam bona fide facta de beneficio in his reservato, sit nulla ob decretum irritans in eis contentum; ad valorem enim sui, ad quomodo effectum nulla alia solenni publicatione egerit; quoad effectum tamen incurrendi poenas in his contrarias non ligent, nisi post publicationem. Chok. ad proam. reg. can. n. 20. Barb. & Castrop. loc. cit.

3. Respondens tertio: per mortem cuilibet Pontificis cessantem in via & auctoritas dictarum regularum expirat. adeoque cessant regulae reservationis Sede vacante. Barb. Chok. & cit. Zetel. in pr. p. 1. v. reg. canel. §. 7. Gonz. §. 1. proam. num. 5. Wamel. vol. 1. conf. 245. num. 4. C. Unde beneficia vi reservata, Sede Apostolica vacante, libere conferant Episcopi, seu ordinarii Collatores, possuntque tanquam soluti vinculo ordinarii sui potestate providere in quolibet mense. Antiores idem. Exceptis tamen illis, qui Concordatis Germaniae subsunt; hi enim beneficia, etiam Sede papali vacante, in mense papali vacante providere nequeunt, sed manent illa Papae successori affecta. Chok. loc. cit. de quo tamen in contrarium dicenda vide infra, ubi de Concordatis Germaniae. Quia non solum omnes menses etiam Ordinarii, & hic providere poterit de omnibus, vi regularum Cancellariae reservatis ante assumptionem novi Pontificis; sed etiam antequam in regulas Cancell. constituit, seu reassumat, ita ut, si etiam in illo medio tempore ab assumptione usque ad editionem regularum vacaret aliquid beneficium in mensibus aliis reservatis, posset de eo providere

Ordinarius. Barb. & Chok. loc. cit. ex Gonz. ad reg. 8. §. 1. proam. num. 46. Quae tamen intelligenda, nisi Papa tempore assumptionis suae dicta beneficia, dum de iis ordinarii collatores adhuc non dispoferint, non reservaverit; quomodo modum Pontifices aliquando solent reservare beneficia omnia, quae vacaverint in mensibus Apostolicis. Sede Apostolica vacante, de quibus ordinarii collatores tempore assumptionis non dispoferint, praesertim ubi Sedes diu vacavit. Chok. loc. cit. n. 21. & ad reg. 1. n. 23.

Quaestio 341. Qualiter regulae haec, ut ligent, seu juxta faciant extra Curiam, & sententia juxta eas lata subsistat, sint producenda?

1. Respondens, ad hoc responderi per reg. 27. cuius hoc continetur: cum regulae haec plerumque morari soleant, dum Pontifices posteriores regulis decessorum addunt aliquid aut diminuant, usque exigente, hinc, ne occasione hujus mutationis & diversitatis dubium oriretur, merito per hanc reg. 27. ordinatum fuit, regulas Cancell. nullam fidem facere, & non ligare, etiam si milles allegentur in iudiciis, nisi ex fonte Cancellariae, & ex mandato Vice-Cancellarii impetratae, in iudicio prodicerent. Sciendum autem est inter regulas cancellar. aliquas esse, quas vocant de dandis, hoc est, quae patribus petentibus dari, seu concedi solent, prout sunt omnes fidei judiciales, quae habent decretum irritans: Alias esse, quae non sunt de dandis, hoc est, quae concedi non solent; eo quod tendunt normam solis Officialium Cancellariae, quod ad expeditionem literarum, quae non sunt ex parte juxta illarum normam, remittuntur ad Cancellarium corrigendae, & illae non faciunt fidem extra Curiam. Prioris generis, ut faciunt fidem extra Curiam, dantur sub plumbio in forma illarum Bullarum praemissa supplicatione ad Papam. Subsistit autem in Curia, quod denuit per Vicecancellarium sine speciali mandato Papae, cum subscriptione tamen duorum Abbateorum.

2. Porro regulae semel in iudicio productae in Curia ad instantiam aliquos, potest postea ad illius vel alterius instantiam pro quacunque causa repeti, habita de hoc fide à Notario procedente; idque ut evitentur expensae & circuitus, & sic habet consuetudo, ut semel in uno iudicio prolata, in altero inter concive epistolam territorii produci possit, & fidem faciat, ut Coler de process. docet.

3. De cetero sententiae latae contra regulas, si non sint productae, subsistunt; est enim plerumque regulae habent verba illa in fine apposta: *nullus sit rector, vel conventus, vel similia, quae aliis nullitatem ipso iure inducunt, atque ita etiam sine partis obiecto; in casu tamen hoc de stylo Curiae Romanae requiritur, ut excipiat de regula, illaque in iudicio producat; dicta enim verba, seu decretum irritans in regula appositum habet tacitam hanc conditionem: si is, cuius favorem respicit, ut voluerit. Et hinc sententia tanquam veniens de regulis dicto modo productis, si ex notorios sint, sine minus noceat, in huius Mand. ad cit. reg. 27. q. 1. apud Chok. in rub. reg. can. n. 21. ipse tamen hic contrariam sequitur sententiam, citatque per ex Bald. in l. leges sacras §. 1. c. de ill. dum id sic limitat, ut non procedat in regulis notis & usitatis, quae probari possint per codices regularum in Urbe impressos, vel quae glossis variorum Doctorem sunt illustratae, & comprobatae, & à pluribus Jurisconsultis explanatae, adeoque egeri non videntur alia productione ad instar Extravagantium publicarum & notarum, quas ignorare non licet, & contra quos lata sententia est nulla; unde si, ex parte placitum Senatorii Sabaudiae, quo indeterminatae definitum: *si sine eae regulas cancell. allegare, licet non proferantur sub plumbio; eo quod sint notoriae. Neque quod in singula ferret infra mutari possint, quicquam facit, cum non eo minus observari videamus, ut sint perpetuae; lesque, qui correctas & immutatas dicit, id ipsum probare debet; ita dictum de eorum**

Sabaudia, quod ex Fabro & Varnisio *idem* recitat Chock.

Quaestio 542. An, & quando derogetur regulis cancellariae per aliam constitutionem, ordinationem, vel rescripta Apostolica?

1. Respondetur per nollam derogationem generalem, quamvis pregnantem & amplissimam derogationem censetur his regulis. *Loz. l. 2. q. 29. n. 19. Chok. in prom. reg. cancell. n. 31. ex Gomef. ad idem prom. q. 4. n. 2. ubi etiam, quod stylus cancell. à Rota receptus inseruet ac disponat, ut sub clausula generali: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, non vellet comprehendere regulas Cancellariae: sed opus esse, ut specialiter eis derogetur, vel ut istiusmodi derogatio generalis fieret, non per viam rescripti, sed legis; in quo casu per dictam clausulam generalem: non obstantibus constitutionibus, &c. censetur derogatum regulis Cancellariae, non solum earum mentione, ut habet Gemén. in cap. cum non decess. de elect. in 6. apud Chok. loc. cit.*

2. Respondetur secundò: sed neque per clausulam: non obstantibus regulis Cancell. positam in iure Apostolice, censeri derogatum regulis Cancellariae iudicialibus notis, nempe de annali, ritenali, futurandis &c. quinimo illud de stylo Cancellariae indistinctè servari, ut per dictam clausulam non censetur sublatum e regule, nisi carum expressa fiat mentio; atque adeo earum tenor in principio litterarum narretur, tradit Chok. loc. cit. n. 23. quod an, ita ratione limitari à Gomefio; nisi in gratia vel supplicatione ponatur clausula generalis: quarum tenores habuerunt pro expressis; tali enim casu censeri derogatum dictis regulis, pro quo citat quatuordecim Auctores.

Quaestio 543. Quanam reservationes continentur in regula prima Cancell.

1. Respondetur primò: contineri omnes illas, quae continentur in Extrav. ad regimen. de prob. inter communes, quae est Benedicti XII. Item quae continentur in Extrav. Extracollat. inter communes, de prob. (quae eadem est cum illa, quae ponitur inter Extravagantes Joannis XXII. nisi quod duo vel tres glossatores habeant, ut Pirh.) & est Joannis XXII. utpote quas Extravagantes, ut dictum, innovat, & locum habere vult hac prima regula; & vel sic eas reddit perpetuas, cum de se essent temporales, saltem prima. *Castrop. cu. p. 17. num. 2. Garc. p. 5. 6. t. num. 192.*

2. Harum Extrav. reservationes insuper extendit & augei hac prima reg. Primò, dum vult & declarat, ut reservatio dicte Extrav. ad regimen. locum quoque habeat in beneficiis, quae Officiales Sedis Apostolicae ibi expressè obsecravit, esto, tempore obitu Officiales esse debere; & esto, beneficia illa affectu non fuerint tempore officii, sed post dimissionem officii, aut quomodocumque aliis. Hanc limitationem primò adiecit Sixtus V. (se proinde non habent in regulis auctorum Pontificum antea tempora Sixti V.) ad tollendum dubium, an scriptores Apostolici (ad quos proinde solos, & non ad alios Officiales Apostolicos extendenda videtur dicta limitatio, ut ipsa eius verba indicant, & Auctores post citandi) dimisso hoc officio scriptores, desinerent esse tales, ac proinde beneficia eorum acquisita post dimissionem hoc officium non essent reservata per Extrav. ad regimen, ad quod affirmative responderat Rota, à qua sua decisione postmodum recessit. *Garc. loc. cit. a. num. 200. Castrop. loc. cit. Chok. ad reg. 1. n. 1. & 9. Loz. l. 2. q. 17. n. 96. unde jam etiam, quod quoad participationem & numerum non repugnet amplius officialibus Papae Notarij & Pronotarij, postquam officia dimittunt; repugnant tamen tales quoad reservationem, Castrop. loc. cit. Garc. num. 208. quamvis*

etiam, quod scriptores Apostolici, seu quorum officio annexus Pronotarius, dimisso hoc officio, five dum non scribunt amplius actum, neque in officio illo se exercent, per privilegium & summam praerogativam, ortam nempe ex eo, quod ista officia aliud non concernant, quam secretaria ipsius Principis, remaneant Pronotarij, retineantque dignitatem & cingulum, astruat *Loz. loc. cit. n. 97. & Garc. n. 207.* dicens hoc ipsum privilegium per non alium non esse abrogatum, siquidem novisse, qui dimisso officio scriptoris Apostolici, uti Pronotarius, crearet Notarius.

3. Secundò: dum vult, ut eadem reservatio se extendat etiam ad omnia beneficia, de quibus Ordinarii ac alij collatores contra Concil. Tridentini decreta, & praescriptam ab eo formam disposuerunt, aut in futurum disponent, v. g. dum consulerent non habentibus aetatem à dicto Concilio requisitam, aut creata non per concursum &c. Hanc quoque appendicem dicte regule adiecit Sixtus V. occasione constitutionis Pii V. data 6. April. 1566. non servata. *Castrop. loc. cit. Chok. n. 10. Garc. n. 209.* In quibus autem casibus inferiori respectu ad Papam collator dicatur conferre contra decreta Concilii, aut contra eorum formam, videt *Loz. l. 2. q. 31. fuit per totam.* Quae tamen extensio intelligenda non nisi, ubi Ordinarius collator sciens, aut scire debens disponeret de beneficiis contra decreta Concilii, & scius si per illum erroris facti, seu ignorantiam facti probabilem disponent, v. g. quia, factis debita diligentia, existimavit providendum habere aetatem, aliasque qualitates à Concilio requisitas; ista enim reservatio facta est in ordinem Ordinariorum, disponentium de beneficiis contra decreta Concilii, quod omnino cessat, cessante culpa. *Casti. l. c. n. 3. & Chok. n. 11. ex Garc. n. 117.* Adde quoque *Garc. n. 210.* non habere hanc dispositionem huius regule locum in beneficiis, de quibus pariter disposuerunt contra decreta Concilii, etiam subsecuta institutione Ordinarii; cum sit in ordinem Ordinariorum disponentium (intellige libere, seu per liberam collationem) de beneficiis contra dicta decreta. Plura de hac reservatione ob non servatum Trid. de illius restrictione vide apud *Gonz. ad reg. 8. gl. 6. n. 113. & seq. ad quem remittit Chok. n. 10.*

4. Respondetur secundò: ad sciendum igitur, quae hac regula prima in particulari reserves beneficia praeter jam dicta, videndum est, quae reserventur per citatas Extrav. Talia reservata per Extrav. ad regimen. sunt: primò omnes Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus Ecclesiae, Monasteria, Prioratus, dignitates, personarum, officia, canonicatus, praebendae, Ecclesiae, aliaque beneficia cum cura, vel sine ea, secularia & regularia, quacumque fuerint, etiam confecti & conferri per electionem, vel quovis alium modum, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia.

5. Secundò, beneficia vacantia per depositionem, vel privationem, vel translationem, aut muneri consecrationis suspensionem factas aut facientes auctoritate Apostolica. *Castrop. loc. cit. citans Gonz. gl. 91. n. 32. Barb. de pr. Episc. alleg. 17. num. 35.* addensque, ad hoc, ut hac beneficia vi huius Extrav. reservata cruciantur, requirit, ut fiat privatio, depositio, suspensio per sententiam, saltem declaratoriam, criminis. Potest hoc ipsum etiam obtineri vi concordatorum Germaniae, notat *Simonet. de reserv. q. 19. n. 4. apud Chok. loc. cit.*

6. Terriò, beneficia, de quibus, five in concordia, five in discordia facta, vel summa in postera electio vel postulatio, quae postmodum fuit callata, repulsa vel renuciata ab electo vel postulato, admittuntur per eundem Papam, vel ex auctoritate Apostolica apud Sedem Apostolicam, vel alibi. Dilectio *Castrop.* hac eadem reservari per Extrav. ex decess. de elect. inter communes. chàque *Gonz. ubi ant. num. 34.*

7. Quarta, beneficia vacantia & vacatura per obitum S. R. E. Cardinalium, Officialium, nempe Camerarii, Vice-Camerarii, Notariorum, Auditorum

rum literarum contradictarum, & Apostolici palatii caufarum, Consecutorum & Scripitorum Apostolico- rum, Penitenciarum prefate Sedis, Abbreviatorum, Commensalium, & aliorum quorumcumque Capellanorum Sedis ejusdem, quorumcumque Legationum, Nunciaturum, ac in terris Ecclesie Romanae Rectorum, Thesaurariorum, per Romanos Pontifices specialiter deputatorum, seu missorum, & impo- litorum mitterendorum, ubique dictos Legatos, Recto- res aut Thesaurarios, antequam ad Curiam Roma- nam redierint, seu venerint, moti contingit. Ubi suo nomine Officialium etiam comprehendit Acoly- thos & Cantores Papae, indicat Castrop. *loc. cit.* ex Gonz. *gl.* 51. n. 13. & 14.

8. Quinto, beneficia quorumcumque, pro quibuscunque negotiis ad Romanam Curiam venien- tium, aut decedentium Curialium infirmitatis vel recreationis, aut alia de causa, si in locis à Curia ultra duas dietas non distantibus (modo Curiales ibi do- micilium non habent) decederint, aut decellerint, de quo supra.

9. Sexto, Monasteria, Prioratus, Decanatus, personatus, administrationes, officia, canonicatus, praebendae, Ecclesiae, aliaque beneficia quaecunque, live regularia, live secularia, live cum cura, live absque ea, quocunque modo, citam non nisi per electionem concedi solita & debita, quae promou- adiciatur Apostolica à Patriarchatum, Arch- Episcopatu, Episcopatum, vel monasteriorum regimina tempore hujus promotionis obtinebant.

10. Circa quod notandum primum, quod licet be- neficia obtentum prius non vacet ipso jure, quous- que Episcopus pacifice possideatur, nihilominus huic reservationi sit subiectum à tempore dictae pro- motionis factae per Sedem Apostolicam, ita ut nullatenus renunciant possit. Castrop. *loc. cit.* citans Paris. *de rescriptis*, l. 1. §. 1. n. 77. (qui dicitur servari ex stylo Curiae) Azor. p. 1. l. 7. c. 16. q. 12. Ugol. *de off. Episc.* c. 1. §. 2. n. 3. Barb. *de potest. Episc.* alleg. 57. num. 68. Germon. *de iudic. Card.* §. 6. vers. n. 21.

11. Secundo, quod dicta reservatio solum intelli- genda de promotione ad Episcopatum nobilem, non autem de promotione ad Episcopatum iularem; cum haec promotio absque reali adeptione possit fieri talis Episcopatus non inducat beneficiorum obten- tionem vacationem; adeoque nec reservationem. Castrop. citans Germon. *ubi ante* n. 26. Paris. n. 89. Barb. n. 74. Chok. *ad reg. l. 1. n. 23.* citans Achil. *de Grassi. de off. & de elec.*

12. Tercio, quod si tali promotio ex privilegio Se- dis Apostolica concedatur retentione beneficiarum una cum Episcopatu fec. posse ea resignari; quia per di- ctum privilegium haec reservatio suspenditur. Castrop. *ibid.* Sed neque, si talis post concessam dictam reten- tionem moriatur, etiam in patribus, habet ab illo promotionis tempore beneficia ex tunc comprehendi hanc reservationem, et quod jam non vacent per pro- motionem ad Episcopatum, cum & ipse vacet, sed per obitum Episcopi, tanquam probabiliter tenet Castrop. *ibid.* contra Barb. *loc. cit.* n. 76. & Simonet. *de rescriptis*, q. 27. n. 5.

13. Septimo: Eadem omnia beneficia paulò ante nominata vacantia aut vacatura per affectionem pa- cificam quorumcumque Prioratum, dignitatum, personatum, officiorum, canonicatum, aliorum- que beneficiorum auctoritate Apostolica proviso- rum, per providendum.

14. Circa quod notandum primum, quod, si se- cundum tale beneficium, per cuius affectionem vacat prius habitum, obtentum non fuerit auctoritate Apostolica, sed per Ordinarium, non com- prehendi hanc reservationem. Castrop. *loc. cit.* citans Barbos. *ubi ante* num. 77. & Gonz. *gl.* 51. num. 36. & 38.

15. Secundo, quod solet quandoque aliquibus provisum à Sede Apostolica ab Eadem fieri grata, ut intra duos menses post adeptam possessionem benefi- cii obtineat, aut à die, quod per illos steterit, quò minus ea obtineatur, teneatur prius habitum in manibus

Papae libere dimittere (per quam clausulam, ut Garc. tacite dispensatur, ut per illos duos menses possit re- tineri primum cum secundo, & ideo ratione illius Bulla pluri taxatur) alioquin utrumque vacet, & so- li Papae sit reservatum; quia gratia facta nequit im- petrans resignare aut permutare illud, nec in manibus Ordinarii libere resignare, sed necessarium in manibus Papae, vel quod idem est, Notarii Apostolice Cam- merae, alioquin utrumque vacat, & Papae est re- servatum. Castrop. *loc. cit.* p. 17. n. 3. citans Barb. n. 78. Garc. p. 11. c. 5. n. 55. quem vide.

16. Respondeo tertio: *Extrav. Extrahilis*, re- servatur non solum beneficium tempore promotionis jam habitum, sed etiam beneficium secundum (in- telligunt cum primo incompatible. Chok. *loc. cit.*) ad quod quis auctoritate Apostolica (sic ut, si ad ean- dum ab Ordinario promovetur, ut Castrop. *loc. cit.*) pro- moveatur, si hoc obtento prius habitum beneficium statim non dimittat coram Ordinario, sed simul retin- nate contendit vel pegerit, idque ipso jure, & ut ait Chok. sine ulla alia mentione, ut nuper resolvable dicit S. Congreg. Concilii: verumtamen praefatum ab illa affectione secundi facta auctoritate Apostoli- ca (quippe beneficia quocunque vacatione per affec- tionem quorumcumque aliorum per Papam collato- rum, seu auctoritate literarum ejusdem relevante per *Extrav. ad regimen*) vi hujus *Extrav.* non refer- van beneficia priora, quae per affectionem postero- ram vacant videntur c. de multa. de prob. sed solum pos- teriora, quia propter indebitam & illicitam retentio- nem priora vacant vi hujus *Extrav.* tradit Garc. p. 11. c. 5. n. 45. citans Oldi. *conf.* t. 1. n. 2. Felin. in c. *causam, qua. de rescriptis*, num. 4. limit. 5. Nav. *conf.* 12. de *rescriptis*, n. 12. & 14. Quintado. l. 4. n. 94. Zerol. p. 1. v. *beneficium*, §. 3. (qui etiam ait, sic se vidisse servari in peccato, & in facto non vidisse ad illi Sedem Apostolicam pro collatione parochialis, quae va- cabat per affectionem alteram) Gonz. *gl.* 15. n. 42. Flores de Mena q. 13. n. 7. qui etiam dicit, reserva- tionem illam primi vacantis propter affectionem se- cundi esse jam antiquatam. & se nunquam vidisse fieri nomen vel confirmationem de tali reservatione, contra *Fin. de Falcon. de rescriptis*, q. 3. n. 12. Cotman. in *pragmat. cit. de rescriptis*, v. *extrahilis*, & Pastilum. *de rescriptis*, l. 7. q. 16. n. 22. porro illa de vacatione & reservatione, si quae forte iudicetur esse collationem se- cundi factam per Papam, nulli genda, dum possitio secundi beneficii est pacifica de facto & de jure, pro quo cetera Mascard. de *probationibus*, l. 83. n. 12. & Garciam p. 11. c. 5. n. 105. & cum commodò finemur; & quod si fructus vel majorem eorum partem percipere nequeat, non vacet prius; pro quo citat Garciam. *ubi ante*, num. 123. Utrumque quoque tradit Loet. l. 2. q. 30. n. num. 9. quod quante perceptionem fru- ctuum non videatur plenè adeptus possessionem; quin & addit n. 13. non sufficere hujusmodi per- ceptionem, nisi etiam lapsus sit terminus, scilicet duo- rum mensium à die adeptionis, intra quem sumi pos- sit conjectura, an possessio sit pacifica; quia minus intra illud tempus non moveatur lis aliqua, quinque pro hoc Cassad. & Gabr. & Rot. in *Collatur. benefi- cii*, 22. Jan. 1622. Unde etiam, ut ait n. 14. mosi- valuit, in literis Apostolicis, super provisione de incom- panibilibus adiciendi decretum de dimittendo ista tale tem- pus, quod computatur à die possessionis pacificè acceptae, vel certè ab eo, quo fiat per provisionem, quò minus possessionem edificatur. Unde etiam ex- flet interitus in beneficio, provisus de eo personi ex- colabitur, indeque evitabitur privatio, & cum con- sequens reservatio, cum intra tempus illud beneficium prius non dimittat. Loet. *loc. cit.* n. 23. citans Gonz. *gl.* 15. n. 116. & Garc. p. 11. c. 5. n. 107. occu- pant tamen evitabitur privatio, si processu omittat facere diligentiam pro executione & exarando in- terius; dum enim decretum his verbis conceptum est: *vel per te statim*; visualiter & expresse prae- terminum, non tantum ad assequendum, sed etiam ad adhibendum diligentiam & omnem conatum; si ne- amplius allegari possit impediendum ea interuisione alio-

alterius, nisi doceatur de diligenti adhibita pro eo detrahendo, esse enim posset, quod intrusus mox, ut vocatus fuisset coram Exequire, vel sponte cessasset, vel fuisset per Exequirem decessu immisso, ex quo ibi de possessione. Loet. *ut. ex. num. 16. & 17.* contra Garc. *loc. cit. n. 101.* Addit tamen Loet. *n. 18.* quod, si beneficium impetratum esset plenum, & provisum ideo adhibuisset ab illius affectuione, aut affectuione attentione, quod competere haberet (vel ut dicitur in summario dicta *g. 101.*) tunc et provisionem sibi factam de jure non subiret, & possessor non posset de jure dimoveri à sua possessione, reservationem non assequere provisionem respectu primi beneficii. Notat insuper Chok. quod quo ad retentionem secundo solet quandoque Papa dispensare ob merita personæ, vel tenuitatem proveniunt, (cujus dispensationis clausula ibidem refert) in quo talis dicta reservatio, uti dictum ante, suspenditur.

17. Inducit insuper dicta *Extravagans* pater vacationem & reservationem utriusque beneficii inhabilitatem perpetuam personæ, (nimirum quæ cum secundo beneficio retinere intendit primum) tam ad Ordines, quam ad quævis illa beneficia obtinenda. Porro notandum, quod & ipsa hæc *Extrav.* exprimit, per Ordinarios, de quibus in illa, intelligit Episcopos, in quorum diocesis beneficia hujusmodi, vel eorum aliquæ ipsi, qui ea dimittere debent, existunt & commorantur: debentque hi ipsi Ordinarii, quam primum possunt, de beneficiis istis tam dimittis quam perditis (quæ non dimittunt, adeoque ipso jure illa privati sunt) Sedem Apostolicam certificare, ut hæc de eis disponere possint. Item, quod beneficia Ecclesiastica, quomodocunque nuncupata, illa hic videntur eam animarum habere, quæ parochias habent, in quibus cura animarum, non per vicarios perpetuos, sed per rectores aut ministros ipsorum beneficiorum, vel eorum temporales vicarios exercetur. Item quorum ministeria ratione beneficiorum hujusmodi competit videri, inquirere, provisiones recipere, censuras intelligere, & ab his absolvere. vide *Pub. de prob. n. 342.* ibi etiam numeris antecedentibus & consequentibus alias refert *Extrav.* beneficiorum reservationes.

Quæstio 544. Reservationes ille contentæ in binis illis Extravagantibus, fundatæ nimirum in affectione beneficii incompatibilium cum priori, vel etiam in intentione retinendi simul prius habitum, vel in quo provisio facta contra decreta Trid. ut intrent, qualiter probandum sit factum, ex quo illæ resultant, ab eo qui hujusmodi beneficia reservata impetrat à Papa?

R. Respondere, debere ab illo clarè & perspicuè deduci, & plenè justificari factum illud, propter implicitum præjudicium alterius. Loet. *ex. g. 30. n. 7.* Garc. *p. 11. c. 1. n. 42. & 43.* citans pro hoc aliquos etiam Rotæ *decis.* Et hinc, si impetret beneficium tanquam vacans in ob affectionem alterius incompatibilis, minime juvare per testes ex publica voce & fama aliæ probationes semper. Loet. *ibid. n. 8.* Nec satis erit probare factum affectionis, nisi etiam etiam æstribus perceptionem fructuum. Loet. *n. 9.* Garc. *n. 44.* juxta Rotæ decisionem, quam tamen ait, non videri veri verum, si requirant actualis perceptio fructuum. De cetero bene justificari hujusmodi affectionis factum, plenè instant reservationes hujusmodi. Loet. *n. 14.* Neque etiam essentiali posset, qui si sciret fuisset incompatible per affectionem de facto; ne stultus videretur majoris conditionis quam sapiens, cum possessione in illa & perpetua accepta in odium expensis haberet pro iusta & legitima. Loet. *n. 15. & 16.* Idem ipsum tamen, nempe affectu de facto, seu in illa capta possessio non est sufficient ad indu-

cendum effectum excommunicatæ, seu reservationem inducendam per *Extrav. Excommunicatæ*, ita ut sic amissum censetur utrumque beneficium; ut enim sit locus dictæ *Extrav.* exigitur in specie, ut quæ contemdat retinere primum. Loet. *n. 27.* citans Caffad. Lap. Rot. *dec.*

PARAGRAPHUS V.

De reservationibus contentis in regula secunda & tertia.

Quæstio 545. Quæ beneficia reserventur per regulam secundam?

1. Respondere: reservantur primò Ecclesiæ Patriarchales, Primateales (quæ vox majoris lucis gratiæ, nimirum ut expressè Ecclesiæ Primatum, seu primatiales comprehendenter, adjecta fuit modernis regulis, dum in antiquioribus non reperitur, ait Chok. *ad reg. 2. n. 7.* qui scripsit ad regulam cancell. editas à Paulo V. ut ipse *intrinsic regularum*) Episcopales, nec non omnia virocorum monasteria, valorum annuum 200. florenotum auri communi estimatione excedentia (quem excessum in literis exprimit voluit hæc regula), quomodocunque vacantia, & impotenter vacantia.

2. Circa quod notandum Primò, hanc reservationem inducendam ad vitandas discordias, contentiones & lites, quæ ex electione canonicorum oriebantur. Caltrap. *p. 18. n. 2.* Secundò reservari has Ecclesias majori cum laetudine, quam reservetur per *Extrav. ad regimen*, & regulam primam, dum ibidem reservari non sint, nisi quatenus vacaverint. Caltrap. *ibid. ex Azor. p. 2. l. 6. c. 30. g. 10.* Tertiò, intelligendam reservationem hanc de monasteriis non quibuscunque, sed his solum, quæ monachis destinata, vel solita dari in commendam, dicta aliis Consistorialia; eò quod de his consistorialiter per viam secularis providendi solent. Chok. *ad hanc reg. n. 20.* citans Gomel. *in fine. g. 45. de Surrogat. collat.* Mandos. *ad hanc reg. g. 2. n. 3.* Getmon. *de indult. Card. g. regularia. n. 7.* Caltrap. *n. 3.* citans insuper Azor. *ubi ante. c. ult. n. 10. & Gonz. lib. 1. c. 10. & 19.* Quartò hæc reservationem non derogari juri, quod habent Reges, sive ex privilegio, sive ex consuetudine ad nominandum seu presentandum in dicta Ecclesiis. Garc. *p. 1. c. 1. n. 219.* citans Rebuff. *in pr. p. 1. figuram. n. 64.* Covar. *prall. g. 1. c. 16. n. 2. & 3.* Caltrap. *loc. cit. n. 2.* citans Bar. *de pr. Ep. p. 3. alleg. 17. n. 81.*

3. Secundò reservantur dignitates & beneficia omnia spectantia ad collationem, presentationem, electionem, & quomocunque aliam dispositionem Primatum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum aliorumque quorumcumque collatorum ac collatorum, secularium & regularium, quæ post dictorum collatorum obitum, aut Ecclesiarum seu monasteriorum, vel aliarum suarum dignitatum demissionem, amissionem, vel privationem seu translationem, vel alias quomodocunque, usque ad provisionem successoris in eisdem Ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, & Apostolicæ auctoritate faciendam, adeptamque ab eodem successore pacificam possessionem vacant, & vacabunt impotenter.

4. Circa quæ notandum primò, hanc, uti & sequentem contentam in hac regula reservationem, esse inducendam à Pio V. quam postmodum illi ipsi successores laudarunt, & regulis cancellariis à se editis inferuerunt. Chok. *ad hanc reg. n. 2.*

5. Secundò Notandum, ex eo hanc reservationem quoque ad ea beneficia, quæ jure devoluta spectabant ad Episcopum, Archiepiscopum &c. reservantur enim hæc regulis beneficia quomodolibet spectantia ad collationem Episcopi; terminus autem ille quomodolibet videtur comprehendere non solum pertinentia ad collationem Episcopi jure proprio, sed & jure devoluta. Caltrap. *loc. cit. n. 7.* ex Garc. *p. 1. c. 1. n. 156.*

6. Tertiò extendi illam ad beneficia vacantia post renunciationem Episcopatus admissam à Papa, & post translationem ad alium Episcopatum, etiam antequam talis Episcopus notitiam habeat admisse sum renunciationis, aut factæ translationis sui, eò quod, licet, dum dictam notitiam non habet, pergere possit administrare Episcopatum, beneficia tamen conferre nequeat, cum hæc inter fructus Episcopatus numerentur, quæ à die admisse renunciationis vel translationis Episcopatus non debentur. *Garc. loc. cit. n. 246. & ex eo Castrop. loc. cit. n. 6. ait tamen Garc. n. 245. hoc ipsum non habere locum in beneficiis simultaneæ collationis divisæ per terminos vacantes in uno Episcopo, durante penes illum administratione Episcopatus, usque ad notitiam admisse renunciationis vel translationis, eò quod aliæ pertinerent ad collationem Capituli.*

7. Quartò sic limitandum, ut non intret, ubi collatio beneficiorum spectantium aliis ad collationem Episcopi, Sede Episcopali vacante, spectaret ad alium, & non reservaretur successori suo, cum hæc regula non intendat tertio præjudicare. *Garc. loc. cit. n. 244. citat Ror. in una Gerundensi beneficii. c. 1. Adu. 1600.*

8. Quintò sic limitandum hanc reservationem, ut ipsam habere regulam, & declarat Castrop. n. 4. *Garc. loc. cit. n. 22. 9. Barb. ad eund. n. 90. ut non intret, dum provisio dictorum beneficiorum non spectat integrè & privativè ad Archi. Episcopos, Episcopos, &c. sed v. g. præsentatio vel electio sit penes alios, & confirmatio vel institutio penes Episcopum, dum provisio est penes Episcopum & simul apud alium, v. g. Capitulum; non enim tunc beneficia dicta censentur reservata, si vacante vacante Sede Episcopali, Abbati, ne vel sic quoque juri aliorum, quam Ordinarii derogare, quod Pontifex non intendit, dum solum jus, quod Ordinarius hinc morientibus, renunciationibus, amissionibus suis Ecclesiis competebar, advocat sibi vult. Unde etiam in casu, quo provisio beneficiorum (dum ea pertinet ad Episcopum & Capitulum) divisæ est inter Episcopum & Capitulum per terminos, ita ut uno mense provideat Episcopus, altero Capitulum, reservatum non est beneficium vacante, vacante Episcopato, non solum tunc, quando rursus spectaret ad Capitulum, sed etiam ubi is spectaret ad Episcopum, eò quod in hoc casu, deficiente Episcopo, succedat ipse proprio Capitulum in collatione talis beneficii, quia jus illud conferendi beneficiorum inter communi Episcopo & Capitulo unicum & indivisum est, & solum ex concordia exercitium dividitur per terminos, adeoque deficiente Episcopo, jus integrum in Capitulo radiceat, & sic in reservatione beneficiorum pertinentium ad provisionem Episcopi tale beneficium comprehendendi nequit. *Garc. loc. cit. n. 255. (ubi etiam nam, sequentibus, potissimum à n. 218. posuit explicat, qualiter proprietas joris in dicto casu maneat indivisa, & Capitulum Sede vacante utatur jure suo. Item n. 243. qualiter provisiones tunc factæ à Capitulo, Sede vacante, neque tunc consumantur, nisi alterent.) Chok. ad reg. 2. n. 23. Castrop. loc. cit. n. 5. citans pro hoc Gonz. gl. 45. n. 49. Barb. atq. 7. n. 90.**

9. Constat etiam dicendum, (nimium intente reservationem hanc, & reservatum esse beneficium tale, vacante Episcopo) ubi etiam non tantum exercitium, sed etiam ipsum jus conferendi divitum esset inter Episcopum & Capitulum, ne deficiente Episcopo, de eo provide nequeat Capitulum, sed ad futurum Episcopum spectaret. *Castrop. ad. Garc. n. 244. Barb. n. 90.*

10. Quod si tamen ad Episcopum solum spectaret electio, nominatio seu presentatio personæ, quamvis collatio seu institutio pertineret ad alium, vel etiam communis esset Episcopi & aliorum, adhuc intretur hanc reservationem, & esse tale beneficium vacante, Sede Episcopali vacante, referatam Pape, (sicca econtra, ut jam dictum, dum presentatio vel electio pertineret ad alium, & confirmatio, vel institutio, vel collatio ad Episcopum, non intaret hæc

P. Lauren. Fors. Benef. Tom. 12.

reservatio) tenet *Garc. loc. cit. n. 250. & 251. eò quod attendenda sit prima dispositio beneficii. Item intente reservationem hanc, dum Episcopus habet conferre, non tamen sine consilio aut consensu aliorum, tradit *ibidem* *Garc. n. 253.**

11. Sextò sic ulterius limitandum, ut non extendat se ad beneficia, quorum collatio spectat ad dignitatem aliquam, dum ea ipsa dignitas reservata non est Pape, (potè, quia non est prima post Pontificalem, neque vacavit in mensibus reservatis) cum dicatur in regula: *Vacantia usque ad provisionem (siccessum) ad eandem Ecclesiam, dignitates, &c. faciendam auctoritate Apostolica.* *Castrop. n. 3. citans Garc. ubi supra n. 256.*

12. Septimò sic etiam limitandum, ut, dum dicitur in ea, quod reservetur beneficia vacantia tempore, quo vacat Episcopus, & successores de novo provisus non capie possessionem, (subintelligatur, nisi de novo provisus, si Cardinalis; Cardinales enim, ratione hujus supremæ dignitatis, providere possunt beneficia eo ipso, quod à Papa hæc dignitate provisus sint, etiam absque iteris ostentis, & capis illius possessionis. *Castrop. loc. cit. n. 4. ex Gonz. gl. 24. n. 6. ait tamen Garcia n. 253. se valde dubitare, num non etiam comprehendantur Cardinales, cum regida 67. hanc comprehensionem videatur valde urgere.*

13. Octavò, ut locum non habeat hæc regula tam quoad hanc posteritatem sui partem, quam quoad primam in Germania, ex parte in qua per concordatam (servatis tamen modificationibus in illis concordatis contentis) admittitur libera electio Archi. Episcoporum, Episcoporum, Abbatum, & ad monasteria, etiam immediate subiecta Sedi Apostolicæ, nisi in casibus exceptis in *Extrav. ad regimen.* Hæc enim *Extravagans* ipsi concordatæ inserta est; quoad alias verò dignitates & beneficia quæcumque, tam regularia, quam secularia, (excepit majoribus dignitatibus post Pontificalem in Cathedralibus & principalibus in Collegiatis) reservat ea omnia sibi Papi in dictis Concordatis, dum vacaverint in mensibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, Novembris. Item electi Episcopi alique collatores provident de beneficiis ad futurum collationem ipsorum, dum ea vacare consuegerit. Sede vel dignitate vacante. *Chok. ad hanc regulam. n. 2. & ex eo Pith. de prob. n. 347.*

14. Sed neque regula hæc ligat Gallos propter similia concordata, vi quorum Rex nominare potest ad Archi. Episcopatum, Episcopatum, Abbatiam, monasteria, ita et ea dein Papa nominatim conferat. *Chok. loc. cit. n. 18. qui etiam n. 3. ait, Regem Gallicæ jure, ut vocant, Regaliæ, (quod est species quedam jurispatronatus excellentioris) vacante Sede Episcopali, Ecclesiæ proveniens administrare, & beneficiis quoque ipso facto vel jure vacantia, quamvis Ecclesiæ Pastore suo viduata, conferre, fundatque se in hoc Gallos anequivisum consuetudine & Pontificum Indulgentiæ ac privilegii, ob ingentes donationes & fundationes Ecclesiarum ab eorum Regibus factas, chæque *ibidem* plures, qui de hoc Regaliæ jure scripserunt.*

Questio 346. Que beneficia reserventur per regulam tertiam?

1. Respondetur primò: reservantur omnes dignitates majores post Pontificales in Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitani & Patriarchalibus, nec non valore 10. florenorum aut communis estimatione excedentes principales in Collegiatis Ecclesiis.

2. Circa quod observandum primò, quod, dum dicuntur reservari omnes dignitates majores in Cathedralibus, & omnes principales in Collegiatis, 72 omnes respiciat pluralitatem Ecclesiæ, non verò pluralitatem dignitatum majorem vel principalium ejusdem Ecclesiæ, esto plures sint in eadem Ecclesiæ, quæ sint & vocentur majores vel principales, ita ut reserventur, etiam si sit una dignitas major in

R. Ca.

Cathedrali, & principali in Collegiata. *Garc. p. 1. c. 1. n. 264.* *Castrop. p. 19. n. 13.* citans *Barb. de poff.* *Epifcop. alleg. 77. n. 200.* & *Gonz. gl. 21. n. 7.* Quod si tamen in eadem Ecclesia essent duæ vel plures dignitates æque præcipue ac principales, omnes tenebantur hanc reservationem comprehendere; cum non appareret ratio, cur potius ornam, quam aliam afficiat. *Garc. ubi ante. n. 201.*

3. Secundò observandum, iurare hanc reservationem in dictis Ecclesiis, esto in iis non sit, nisi unica dignitas. *Garc. n. 167.* *Castrop. n. 4.* *Loet. l. 2. g. 33. n. 30.* dicens, hanc sententiam hodie non esse receptiorem & tenendam: citans huius Simon. *g. 83. n. 4.* *Gonz. gl. g. 4. n. 18.* & *Rorim* in una *Turranus Archiepiscopatus. 7. May. 1574.* comita *Gomes. de exceptatiss. n. 46.* & *Zerol. in pr. P. 1. P. dignitat. 5. 1.* *Mandof. Card. Felin. Mihi.* & alios, quos citat *Chok. ad hanc reg. n. 24.* plura pro hoc argumenta citat *Simon. cit. g. 83. n. 5. 6. 7.* licet enim *Te major*, & *Te principalis* utpote termini comparativi, sæpe supponant positivum, respiciantque alia, respectu quoniam maiorem et principalitatem habeant, sæpe tamen non nisi pro positivo accipiuntur, ut & terminus ille *primogenitus*, ut patet hæc declarat *Parladocus l. 1. verum quædam. c. 7.* & *Alcian. in l. illa verba. & l. proximus. de verb. signif. non enim sumuntur tam positivè, quam negativè, ut sensum habeant: illa est suprema & major dignitas, quæ nulla maior est.* *Castrop. loc. cit.*

4. Terriò notandum, quòd si prima dignitas vocata est Capitulum, non subiacet huic reservationi; quia visionis quasi consociatur, & reputatur, ac si non esset; proinde dignitas, quæ iò ordine ei succedit, reputabitur prima, & huic reservationi subiacet. *Garc. n. 169.* citans pro hoc *Ror. in Verda. Diacronia. 9. Martii. 1530.* *Castrop. n. 5.* citans *Barb. n. 102.* Riccium &c.

5. Quartiò observandum, simili ratione, ubi prima seu major ex concurrentibus dignitatibus est expressa reservationis, pona, si esset de iure. Laicalis, maioris hanc nihil penderetur, quia nimis est in ordine ad effectum huius reservationis succedere altera. *Loet. l. 2. g. 33. n. 34.* citans aliquot *Ror. decis.*

6. Quintò observandum, ut dignitas subiacet reservationi, debere esse acta, & non solum in potestate primam; sic casu quo dignitas aliqua erecta vel erecta esset in primam sui conditione aliqua, quæ tempore illius dignitatis necdum erat puritica: item si esset erecta in primam seu maiorem habendam pro tali non nisi post mortem obituentis nunc primam, non subiacet huic reservationi, *Garc. n. 157.* citans *Gonz. gl. 51. n. 58.* *Castrop. n. 2.* qui etiam addit, procedere, licet in erectione adjecta sit *Clausula: ex nunc prout ex tunc*; cum clausula hæc, etsi efficax sit ad retrotrahendum effectum à die date, hoc intelligendum tamen non sit, nisi quando conditio puritica. Addit tamen *Garc. n. 158.* & ex eo *Chok. l. c. n. 12.* quòd, si tamen dignitas talis, quæ tempore vacationis necdum erat prima, ante provisionem verò effecta est prima (quia fortè iam impleta conditio, vel innotuit illi, qui dignitatem illius primam obtrinebat) adhuc fore subiectam huic reservationi; uti & è converso, dum dignitas, quæ modò acta est prima, post vacationem impossibilem desinet esse prima, & ipsa adhuc comprehenditur hanc reservationem. *Garc. num. 159.*

7. Sextò notandum, quòd, etsi dignitas aliqua Ecclesie Cathedralis ibidem non sit major, si tamen in Collegiata aliquam haberet præminentiā & jurisdictionem, adhuc subiecta sit huic reservationi, quia absolutè est prima in Collegiata. *Garc. num. 160.* *Castrop. n. 2.* citans *Gonz. & Barb. Loet. l. 2. g. 33. n. 22.* & sic expressè habent ipsa verba huius regulæ, quæ per modum appendicis eidem posteriore in Innocentio VIII. Pontificis adjectum, ut videre est apud *Chok. ad hanc regulam. num. 16.* ubi etiam quòd locum non habet hæc regula in Germania, ubi vi Concordatorum ordinatio iure de illis dignitatibus providendum per illos inferiores, ad quos collatio,

provisio, presentatio, electio, seu quæ aliis dispositio spectat. Similia habet *ad reg. 1. n. 3.* quæ, si accipiantur de dignitatibus in Cathedralibus post pontificalem maioribus & principalibus in Collegiatis, patet id manifestè fallum esse, cum expresse in Concordatis Germaniæ, in §. *utrum placeat. sub faciem.* excipiantur hæc dignitates, & Pontifici eas libet reservet. Vide *Engels ad tit. de prob. n. 10.* *Pich. ad tit. eundem. n. 362.* nisi tamen Ecclesie aliquæ desuper speciale indultum Apollitum habeant; v. g. *Salsburgensis & Augustana eligendi Præpositum, ut Pich. ibid.* Quòd si autem accipiantur de his dignitatibus, ad quas in memorata appendice adjecta extenditur hæc reservatio maiorum dignitatum etiam Cathedralium & principalium in Collegiatis, ad eas dignitates, quæ, etsi non sint maiores in Cathedralibus, ex Apolliticæ tamen Sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut consuetudine præscripser, vel aliis quovis modo in Collegiatis Ecclesiis principalem præminentiā habere possunt, ut loquitur dicta appendix, verum est, quòd hæc appendix, seu hæc regula quod ad hanc appendicem locum non habet in Germania; cum per Concordata his dignitatibus provideatur iure ordinario per illos inferiores, ad quos alius collatio, presentatio, vel electio spectat.

8. Denique notandum ad dignoscendum, quantum sit major vel principalis dignitas, ubi duæ vel plures concurrent, ante omnia spectandam, quid fuerit ab initio consuetum in erectione ipsius Ecclesie aut dignitatis, ut, si de hoc liquet, ab eo non sit recedendum. *Loet. loc. cit. num. 31.* citans *Abb. 6. de multa. de prob. num. 21.* *Callan. in Catal. gloria mundi. p. 4. confid. 41.* *Gomb. de ant. Leg. Selv. Dec. additque num. 52.* *Ch. f. f.* Randum quod ad hæc libris ipsius Ecclesie, principè, si essent antiqui & bene custoditi, idque modò magis, si essent administrati in annalibus seu chronicis; cum scriptoribus annalium & historiæ plurimum defuerit, idque etiam tales scriptores loquerentur de alieno auditu, non autem de proprio sensu. Ubi verò non constat de iurisperito fundatione, & institutione, posteriores partes sibi vendicant consuetudo, (præ, Ecclesie, de qua agitur, aor est deficiente, Provincia, in qua sita est Ecclesia) quæ in hac materia magis attenditur quam jus commune, ut *Beitrage. ad Gregor. decis. 441. num. 5.* & quemadmodum consuetudo seu sola communis reputatio sufficit pro constitutione dignitate, ita et ea, quæ communiter reputatur esset dignitas, hoc ipso evadit talis, etsi alia de iure non esset dignitas, ut *Parif. de respo. l. 2. g. 1. num. 83.* *Mandof. ad reg. 3. g. 1. num. 2.* *Memoch. conf. 157. num. 36.* *Ch. apud Loet. loc. cit. num. 29.* sic pari & fortiori ratione consuetudo potest facere dignitatem aliquam maiorem vel minorem alia. *Loet. num. 36.* citans *Boët. decis. 186. num. 1.* *Card. conf. 61. num. 1.* *Ch. Sie in Gallia & Hispania, ut Castrop.* Decanus est major dignitas alibi, & præsertim in Germania Præpositus. In Collegiatis verò ille habet maiorem dignitatem, qui toti Canonicores collegio præest. *Pich. de prob. num. 149.* *Castrop. num. 3.* citans *Azor. d. c. 34. g. 10.* *Parif. ubi ante. num. 83.* Jam autem etiam, præscindendo à consuetudine, & ceteris partibus, expendenda sunt circumstantiæ huiusmodi, quæ magis conspicuam reddunt ipsam dignitatem unam per altera. *Loet. num. 45.* Quæ vel te tenent ex modo assistendi in divinis, ut dum qui ibidem dignitate meretur ornam, potissimum sit ornatus esse pontificalis, puri, siquis interitus mih; dum enim vestis deferenda est pro ratione eiusque dignitatis, juxta *6. vestimenta. de consecratione. d. 1. & l. sed est. ff. de usus. & ex qualitate extrinseca ornamentorum personæ, colligitur etiam maioritas dignitatis, juxta *cap. in Apollitica. de provol. n. 6.* conseqens est, eum digniorem reputari, qui dignioribus indorvis vestibus. *Callan. in Catal. gloria mundi. p. 7. confid. 44.* *Loet. d. num. 46.* Aut penitantiorem ibidem locum occuparet; Sedes enim nobilior assignatur ei, qui maiorem obitinet dignitatem. *Loet. num. 40. cit. Gomb.**

Gamb. de off. Leg. l. 3. n. 107. Bald. l. 1. conf. 87. in princ. Card. &c. juxta quod notant Gl. & DD. in l. dixerimus, c. de sacras. Ecclesiis. Aut ex praesentia muneris, quod ibidem quis obtineat. Lott. n. 51. citans Callan. ubi ante n. 42. Considerandus etiam honor, qui alicui exhibetur, sive in conspectu in obsequio simpliciter, sive in emolumento, cum stipendia meliora designant, aliquando esse magis acceptum Principi, & majoris virtutis; juxta l. nemo. c. de off. magist. & Gl. in c. de multa, de prob. Lott. n. 52. Consideranda denique majores administrationis; dum videlicet ea est cum, vel absque jurisdictione. Cui etiam quandoque accedit signum aliquod infusum, ut Custodia sigilli capitalis, vel eamsecutiva, veluti, si scriptum aliquid vigam aliquam per manibus gestit, utpote quod gestant signum est imperii alicuius & jurisdictionis. Lott. n. 53. citans scriptum, q. 16. d. n. 47. & Callan.

9. De cetero pro efformanda dignitate ad effectum hujus reservationis minime exigi jurisdictionem, sed sufficere administrationem, cui coheret simplex praeminentia, ita ut hanc adherens et praeminentia verè ac propriè dicantur dignitas, cum exemplum habes in Theauris seu Cancellariatu, tradit Lott. d. n. 53. citans Oldr. conf. 150. n. 1. Abb. in c. de multa. n. 23. Masc. conf. 55. n. 4. Azor. p. 1. l. 5. c. 13. q. 2. & c. &c. hanc veluti exemplificans addit Chok. ad reg. 2. n. 10. ex Mandol. & Boer. quod licet Praepositi Ecclesiarum collegiatas habere sessionem supra Decanum, quia tamen Decanus habet alias praeminentias, puta jurisdictionem & curam in eligentes, & ceteros dicit Ecclesiarum Clericos, Decanum esse dignitatem principaliorē; idque conformiter ad dec. Rotae 451. in novis. ubi dicitur illa dignitas maior, in qua occurrunt haec tria: quod sit electiva, quod habeat administrationem bonorum temporalium, praerogativam stalli in choro, & vocis in Capitulo; verum haec, praesumendo, ut dictum, à consuetudine vel institutione contraria.

10. Secundò reservantur in hac regula Prioratus, Praepositi, Praepositi, aliaque dignitates conventuales, & Praepositi generales Ordinum quoniamcumque, sed non militarium. Circa quod notandum primò, comprehendit hic dignitates principales, conventuales, regulares perpetuas, seu nonnullas Regularium, quae non requirunt per Abbates (de his enim agit regula praecedens) sed per Priores & Praepositos, quorum electio non fit à Religiosis simili congregatis, quare, ut ad dicitur Callot. dari solent in Commendam; nequaquam autem comprehendit Prioratus, Praepositi, aliaque dignitates saeculares, aut etiam regulares non perpetuas, ut sunt Ordines mendicantium. Garc. ex. c. 1. n. 271. & 272. Pin. de prob. num. 349. Chok. ad hanc reg. num. 28. Callot. ex. p. 19. n. 6. Azor. p. 2. l. 6. c. 34. q. 10. Gonz. gl. 51. num. 59. Barb. de poss. Episc. alleg. 57. n. 103.

11. Secundò notandum, dum hic excipiuntur Prioratus Ordinum militarium, ut sunt S. Joannis Hierosolym. seu Melitens. S. Mariae Teutonico-rum, S. Jacobi Calatravensis in Hispania ob praerogativam in Ecclesiis merita, non excipiunt Prioratus Ordinum, qui ex instituto proprio non militari, sed hospitalitati dant operam. Authores cit. vide Callot.

12. Tertiò reservantur beneficia quaecumque familiarium Papae, nec non Cardinalium continuorum commensalium, etiam si saltem jus ad ea obtulerint. Circa quod notandum primò, familiaritatem in ordine ad hanc reservationem dici illam, quae ex officio (suavendo officium) pro certo obsequio domestico erga personam ipsius Domini, etiam si vestitur in coquendo cibos) & in ipsius officii contributionem recipere praestita commensalitate confurgit; ita ut ad hunc effectum requiratur certa deputatio ipsius Domini, factaque ab eo electio personae ad tale ministerium ex animi sententia, sine fraude vel fictione, cui reciproca sit commensalitas, eaque continua, saltem per quatuor menses, adeo, ut non attendatur commensalitas habita alio respectu, quàm certi hujus

ministerii, seu servitii erga personam Domini. Et si ex alia causa, quàm obsequii & ministerii hujusmodi, suppeditaretur alicui alimenta, nequaquam concluderetur ad familiaritatem, quodcumque in causa foret officium aliquod separatum à ministerio extra cultum personae ipsius Domini. Lott. l. 2. q. 35. num. 6. Gomez. &c. At ita demum ad effectum hujus reservationis veri familiares & Commensales Papae sunt, quotquot Officiales Papae in palatio deservunt, aut custodiam faciunt, & hinc ex palatio panem habent, etiam si non habent, nec in tinello comedant, aut panem & cibos in natura, sed salarium seu mercedem in pecunia, seu expensas cibarias recipiant. Callot. loc. cit. n. 7. citans Simonet. q. 35. Farinac. decr. 69. num. 3. in novis. &c. Quin & absentes dici possunt familiares, & continuo commensales, quando pro negotiis Domini animo redeundi absint; quin & si pro suis negotiis absint, & interim suis expensis vivant; quia praesentior animo redeundi absesse, si tamen ultra quinquennium sic absint, praesumitur animi moratio, & sic cessant familiaritatem, ut tradit Chok. loc. cit. num. 33. ex Simonet.

13. Verumtamen & praeter hos dantur familiares ex privilegio, in quibus etiam jam dicta desistant, solumque panem honoris, ut ait Lott. ex. p. 22. num. 23. ex palatio Papae habeant, & nihil percipiant praeter emolumenta suorum officiorum venalium; ut ipso tamen, quod Pontifex, nempe Paul. 3. in consuet. sua. 78. ut Callot. quam Lott. dicit esse tertium hujus Papae in novo Bullar. & Julius 3. in consuet. sua. 44. illos declarat pro veteri familiaribus, & continua Commensalibus in omnibus ac per omnia, ac etiam in specie in ordine ad effectum hujus reservationis verè tales reputantur, & non per fictionem juris. Callot. loc. cit. Lott. loc. cit. & l. 2. q. 29. n. 2. Tales igitur sunt Secretarii Apostolici, scriptores Apostolicarum litterarum, Cancellarii, Milites S. Petri, Pronotarii non participantes seu supernumerarii (de quibus specialiter vide Lott. suae. l. 2. q. 28. princip. num. 44.) scriptori, subdiaconi, Rotae Auditores &c. Callot. & Lott. l. 2. de Conclavibus autem specialiter ait Garc. ex. c. 1. num. 311. & 312. quod etiam veros illos familiares declaravit Sixtus V. id tamen solum intelligendum de conclavibus conclavis, in quo ipse fuit electus in Papam, & ac proinde locum non habere in aliis, nisi ad illi similis constitutio, qualem etiam fecit Paul. V. de Conclavibus sui conclavis, & Leo X. de suis.

14. Poterit Cardinales ipsi familiares non sunt Papae, (intelligendo hoc de familiaritate, de qua loquitur hac regula, seu vi cuius verè dici possunt Commensales, & comprehendit hac reguli) etiam si Papam honorem habeant, siveque de cetero ipsi familiares eo respectu, quod sit obsequiales exhibeant Papae, & quidem plus quàm alii. Lott. ex. p. 32. num. 69. citans Gomez. ad hanc regulam. q. 13. n. 11. Unde etiam familiares Cardinalium dici nequeunt familiares familiarium Papae.

15. Quomodo enim etiam, quia Auditor Rotae, hoc ipso quod sit familiaris Papae, esse non potest familiaris Cardinalis, etiam si eum constiterit in legatione, (sicut enim familiaritas Papae superinducit familiaritatem Cardinalis illam praefocet & extinguit, ut Gonz. gl. 51. n. 66. ita si praecedat, impedit effectum hujus familiaritatis. Lott. l. 2. q. 32. num. 77. & 78.) ita familiaris Auditoris Rotae dici non potest familiaris Cardinalis, seu familiaris mediante familiaritatem, quin nec eadem familiaritatem Auditoris Rotae censeri contrahere familiaritatem cum Cardinali, licet in Tinello comedat cum aliquibus familiaribus Cardinalis, ait Chok. ad hanc reg. num. 32. ex Cressentinis decr. 5. de prob. ac proinde per hoc, quod reservata essent beneficia familiarium Papae, dici non poterat hoc ipso reservata esse beneficia familiarium Cardinalium; sed necesse erat, ut reservatio hujus regulae se in individuo & expressè ad familiares Cardinalium extenderet. Lott. ex. num. 69. & 74.

16. Applicando nunc eadem familiaribus Cardinalium, illorum familiares & commensales in ordine ad effectum hujus reservationis sunt, qui ad honestum eorum servitium deputati, tanquam famuli seu servitores illis deservunt, & ob eam causam eorum expensis alantur. *Castrop. l. cur. num. 9. Garc. loc. cit. num. 314.* Quales qui non sunt Cardinalium nepotes, Consanguinei, Amici, alive ex elemosyna, alive de causa expensis victus, aut etiam mensam ipsam à Cardinali, in ejus etiam domo, habentes, hac reservatione non comprehenduntur. *Castrop. loc. cit. citans Malcard. de prob. Cancell. 755. num. 3. & Barb. de pot. Ep. alleg. 57. num. 11. Garc. loc. cit. à num. 314. Chok. ad hanc reg. num. 37.* Item quia tales servitores & famuli Cardinalium non sunt eorum Vicarii, visitatores (Auditors Generales ut Loet.) prelores, similesque ab eis designati in eorum Episcopatibus, Archidiaconatibus, Abbatibus &c. et si à Cardinalibus expensis, seu mensam aut salarii in stipendium accipiunt, sed potius Officiales seu Judices appellantur, & titulo hujus officii salarii accipiunt. Quia & potius dignitati, quam persone Cardinalis deservunt, ad eorum beneficia hac reservatio se non extendit. *Castrop. loc. cit. n. 10. citans Gonz. gl. 1. n. 66. Chok. ad hanc reg. num. 135. Loet. l. 2. g. 12. num. 127. Garc. n. 318.* *§ seq. contra Seguram de Avalos in decretis judic. cum fers. Eccl. p. 1. c. 14. n. 54.* censentem, Judices ordinarios vel delegatos Episcoporum venire appellari non famulorum, & commensales loquendi dei famulos. Item contra Simonet. Mandof. & Rotam, quos tamen hoc ipsum intelligere, ait Garc. n. 312. de iis, qui ex se vel familiaribus & commensalibus Cardinalis assumpti in Vicarios, Visitatores &c. eo quod hi ob Vicarium non videantur à eam familiaritatem auferre, sed potius continuare, cum maneat in servitio Cardinalis, ejusque expensis vivant, & hoc ipsum docet Chok. *loc. cit. Castrop. loc. cit. Garc. num. 312.* qui tamen addit contrarium esse, nihil enim emittit familiaritatem, & non reservari ejus beneficia, qui constituitur à Cardinali Vicarius sine salario & expensis. Quod utique intelligendum de beneficiis, quæ acquiruntur post sui in Vicarium assumptionem, & non de iis, quæ jam habuit ante Vicariatum, scilicet, quando dicebat familiaritas; hac enim etiam post diuinam familiaritatem manente reservata, ut dicitur paulo post ex eodem Garcia. Item quia tali non videtur esse, qui Cardinalem accedebat gratia docendi cum lictas græcis, hebraicis, vel latinis, eo quod et si eam causam et portionem vini & panis ministrare jubebat, non faciebat hoc tanquam familiaris, sed tanquam Magistro, non subiacere ejus beneficia reservationi, erudit Sarmiento apud Garc. num. 319.

17. Secundo notandum, hanc reservationem extendere se etiam ad beneficia familiarium unius Cardinalis, etiam si ea ab eis spectarent ad collationem ordinariam alterius Cardinalis; cum regula hæc loquatur generaliter & universaliter de quibuscunque beneficiis familiarium; ea autem sit natura generalis fermonis, ut includat omnes casus, etiam si in uno fit major ratio, quam in altero. *Loet. l. 2. g. 32. num. 79. § 10. contra An. de Falcon. & Sarmient. Et in specie, ubi dispositio est concepta per verba universalis, & illius ratio proportionalis ad Cardinales, si sub ea comprehenduntur, præterquam si de auctoritate seu aliquo Cardinali concessum intueri cardinalitatis dignitatis agatur. Unde cum aliis ligentur quoque Cardinales regulis Cancell. ut perpetuo tenent Rota, item Pavin. & Felin. in c. ad aures. de re script. n. 11. Solva. p. 3. g. 12. n. 31. § c. nihil est, quin etiam subiacent hujus regule, quod ad præsens punctum, ut expresse Rota in *Ferrariensi. Canon. causa. 30. Martii 1616.* Quod & inde patet, quod in indultis Cardinalium, tam secundum novum, quam antiquum formam expresse eis concedatur facultas conferendi beneficia vacante per obitum familiaris Cardinalium, quod occasione non fuisse,*

si eorum ordinarii collatores non fuissent comprehensum sub hac tertia regula. *Loet. à n. 82.* Neque his obstat, quod in *reg. 30. vel, ut Loet. 33.* dicantur beneficia hujusmodi familiaritatem pertinere ad dispositionem Cardinalis ordinarii Collatoris, præterquam enim, quod in hac regula non fiat mentio hujus regule tertiæ, ut propterea nequeat considerari aliqua ejus modificatio per regulam illam 30. ut *Castad. decy. 98. super regulis. n. 11.* regula ista 30. restringitur ad eam, quo cessent reservationes Apostolicæ, uti exprimitur in ipsa regula; ac proinde in Cardinale ordinario Collatore supponit indultum conferendi reservata, adeo, ut regula illa 30. censetur sanuili indulto. *Loet. à num. 90.* tamen si hodie illa indulta Cardinalium his modificata sint per Constitutionem Gregor. XIV. & Pauli V. ut jam beneficia vacante per obitum familiarium Cardinalium, sive intra five extra Curiam, etiam ad alios Cardinales collationem vel aliquam dispositionem pertineant, sint reservata, nequeullo modo ad collationem Cardinalis ordinarii Collatoris pertineant; neque si præsens sit in Curia, tunc consensus illius requiri debeat. Item in tantum, ut regula illa 30. de nibilo intersit, præterquam si Papa vellet concedere indultum specificè conferendi, nempe beneficia vacante per obitum familiarium Cardinalis cum sufficiente derogatione dictatum constitutionum. *Loet. à n. 93.* His non obstantibus, quod post mortem conditionum illarum constitutionum (quæ aliæ perpetuæ & non temporales sunt, ut ostendit *Loet. n. 96. § 97.*) eadem regula 30. per successores fuerit innovata, & cum aliis impedita, cum censetur innovata cum eodem moderamine illi injecto per dictas Constitutiones, nihil enim eorum est, etiam leges abrogatas unâ cum aliis non abrogatis promulgat, saltem ut earum notitia habeatur, & constitutionem manere perpetuo abrogatam, etiam cum aliis non abrogatis maneat in eodem volumine. *Loet. num. 98. § 99. ex Abb. in c. privis. de judic. num. 37. & Gonz. ad reg. l. 5. § 1. privis. num. 219.* Addit *Loet. n. 110.* hoc ipsum procedere, etiam si idem Cardinalis esset patronus, & simul ordinarius collator, sive dum ipse Cardinalis esset ordinarius collator dicti beneficii, quod ipsum per plures num. ibid. probat *Loet. & num. 109.* ait, idem esse, five dictos Cardinales patronos & simul collatores ordinarios sit præsens, sive absens à Curia; quoniam nec opus esse requirere ipsos consensum.

18. Tercio notandum, hanc reservationem se extendere quoque ad beneficia eorum, qui sunt familiares familiarium Papæ vel Cardinalium, dum hi familiares familiarium designati sunt à Papa vel Cardinali, & aluntur expensis ipsius Papæ vel Cardinalis; secus est, si abique illa assignatione pontificia, vel Cardinalis alantur alio modo expensis ipsius familiaris Papæ vel Cardinalis; in priori enim casu serviendo familiaris Pontificis vel Cardinalis verè ac propriè Pontifical vel Cardinalis inserviant, & sunt illius veri commensales; secus in secundo, in ipso in quo tantum servit familiaris Papæ vel Cardinalis. *Castrop. cit. p. 19. num. 2. citans Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 17. num. 107. Garc. loc. cit. n. 325. § 329.* dicentia esse communem, & auctoritate Rotæ firmatam, docereque eam absolute abique eo, quod dictam distinctionem faciat. *Loet. l. 2. g. 32. à n. 62. postillam n. 67.* Quod si tamen deficeret sola dicta designatio Papæ vel Cardinalis, non leve ex hoc sumi argumentum ad probandum, reservationem non habere locum in beneficiis dictorum subfamiliarium, ut *Castrop. ibidem.* Quod si etiam Papa vel Cardinalis familiarium suo assignaret alimentum pro se & duobus, v. g. subfamiliaribus absolute sumptis, abique expensis illorum nominatione, ipseque familiaris plures, quàm duos subfamiliares haberet, oculus illorum subfamiliarium beneficia erant reservata propter incertitudinem designatorum, & quia non est ratio, cur potius hujus quàm illius beneficia hujus reservationi subiacerent. *Garc.*

Garc. Castrop. *loc. cit.* Chok. *ad hanc reg.* n. 34. Sed neque subiecti huic reservationi beneficia eorum, qui sunt familiares familiarum ex merito privilegio & gratia Paparum, tradit *ibid.* n. 33. Chok. ex Alph. Soto.

19. Quartum notandum, extendere se hanc reservationem ad beneficia familiarium, quae ceperint, aut habuerint durante dicta familiaritate (qualia adhuc sunt, etsi ea ceperint ante familiaritatem, & consequenter hac reservatione reservata. *Lott. h. e. cu.* 76.) quantumcumque brevi tempore duraverit dicta familiaritas, cum ad hoc, ut locum habeat hac reservatio, non requiratur, familiaritatem durante aut durasse determinato tempore aliquo (ut ad hoc, ut in res. regula 30. requiritur, familiaritatem durasse ad minimum 4. menses) *Garc. n. 176.* citans Mandos. *ad hanc reg.* g. 10. Caltr. *l. cu.* n. 11. Chok. *h. e.* n. 31. Non tamen sufficit durasse familiaritatem illam Cardinalis solum. Sede Papali vacante, cum illo tempore nulla sit reservatio regularum cancelli, utpote quae cum morte Papae expirant; sed requiritur, ut duraverit aliquo tempore, quo regulae hae locum habent. Unde etiam ad probandum hanc familiaritatis qualitatem (quae ipsa probatio requiritur, ut hac reservatio in res. *Parisi. de res. l. 10. g. 3. num. 11.* apud Castrop. *loc. cit.*) non sufficit ostendere, aliquem Sede vacante receptum in familiarem Cardinalis. *Castrop. loc. cit.* ex Barb. *cu. alleg.* 57. n. 110.

20. Quinto notandum, hanc reservationem extendi ad beneficia, quae talis habuit durante familiaritate, etiam si ante mortem desiderii esse familiaris. *Chok. loc. cit.* *Garc. n. 177.* citans *Granuc. ad Simonet. g. 35. n. 40.* Castrop. n. 12. *Lott. loc. cit.* n. 75. Sic enim expresse dicitur in ipsa regula.

21. Secundo notandum, extendi hanc reservationem etiam ad beneficia dicta, etiam si quis ad illa durante familiaritate non habuisset nisi jus ad rem; dicitur hoc ipsum expresse in regula. *Garc. n. 178.* Castrop. *cu.* n. 12. Quod si tamen post hoc jus ad beneficium familiaris nunquam fuisset consecutus jus in eodem beneficio, id quod v. g. decessisset ante consecrationem huius iuris in re, reservationem hanc non intrare, censet *Castrop. loc. cit.* id quod, ut ea in res. beneficium vacare debeat ratione ipsius familiaris; in dicto autem casu beneficium dici non posse vacare per obitum familiaris; beneficia enim non dicuntur vacare per obitum habentis solum jus ad illud. Contrarium rectius docet *Garc. num. 181.* ubi ait, ad contrahendam hanc sive vi huius regule reservationem sufficere, quod jus ad beneficium competierit familiari durante familiaritate, sive illud beneficium dein vacet ex persona illius, sive alterius, cum in hac regula nihil dicitur de vacatione beneficiorum per obitum, aut aliam ratione personarum istorum familiarium; id dicitur in *reg. 30.* in qua proinde locum habebit, quod tradit *Castrop.* nihil minus vi illius reservata non esse beneficia, ad quae familiares aliquando ius habuerint, nisi etiam in illis aliquando (licet cessante familiaritate) jus habuerint; cum vacare ea sit impossibile per eorum obitum, nisi prius habuissent jus in illis.

22. Septimo notandum, iuxta probabiliorum, praefigendum à contrariis consuetudine, neminem ob dictam familiaritatem impediri, quod minus in Ecclesia, in qua est consuetudo, seu privilegium optandi, potest dimitti beneficio, quod habet, optare aliud, cum equum non sit, ob qualitatē speciali honore dignam (qualis est dicta familiaritas) privari aliquid iure alia ista qualitate carentibus concessio. *Castrop. l. c.* citans *Card. conf. 126.* *Gonz. gl. 34. n. 42.* *Barb. alleg. 57. num. 114.* *Garc. n. 336.* citans insuper *Simonet. g. 45. n. 2.* Rebus. *dec.* beneficium verò de novo optatum à familiari manere liberum à reservatione (nisi foret optans tempore optationis habuerit qualitatē indicantem reservationis, v. g. esset actus familiaris: vel etiam, nisi foret in hac optatione non mutaretur ritus beneficii, dum nimis

rum solum locus in choro, Sedes in capitulo, aliae qualitates extrinsecae ostenderentur, ut *Garc.*) & beneficium dimissum manere reservatum; adeoque ad illud non dari optationem, tradunt *Castrop. & Garc. loc. cit.* Contra quod dici nequit optatum subrogari loco dimissi, & sic cessare reservationem respectu dimissi, & adherere optatum; nam mutatio vere ipsa titulo beneficii, ad hanc talis subrogatio inducere nequit reservationem; aliis enim permittitur libere possit habens beneficium reservatum, & dicere, loco beneficii reservari & permitti succedere aliud eandem subiens reservationem. Quin etiam sic beneficium semel reservatum non manebit semper reservatum, quod dicendum non est. *Castrop. loc. cit.*

23. Octavo notandum: In collatione talis beneficii vacantis ex obitu, aut aliter ratione personae familiaris faciendae per Papam requiri consensum illius Cardinalis, cujus fuit familiaris ille, modo in Cardinalis in Curia tempore vacationis existat. *Chok. ad hanc reg. num. 39.* *Garc. loc. cit. num. 271.* Proceditque id ipsum, etiam si illud beneficium vacet in Curia. *Chok. ibidem.* Nullatenus autem requiri consensum alterius Cardinalis, tamen si esset alius ordinarius Collator illius beneficii. *Chok. ibid.* vide dicta *unab. a. ex Lott.* Quid si autem familiaris ille prius fuisset in familiaritate alterius Cardinalis, & tunc hanc familiaritatem habuisset beneficium, vivisque uterque Cardinalis tempore vacationis, illius consensum requiritur, in cujus familiaritate docet familiaris, *Garc. loc. cit.* Contrarium tamen tradit *Lott. l. 2. g. 32. num. 71.* nimium quodam beneficia, quae priore familiaritate durante obtinebant, & loquens, vel ad quae, priore illa familiaritate durante, jus eis competebat, Cardinales, quorum prius fuerint familiares, suum habeant praebere consensum; idem dicit *num. 120.* Si tamen prior Cardinalis mortuus est, requiruntur nihilominus consensum secundi Cardinalis superfluitatis, ad cujus familiaritatem transiit, dum in Curia est, *Lott. num. 17.* non obstantes, quod medio tempore, scilicet inter obitum prioris & transiitionem ad familiaritatem alterius Cardinalis beneficium simpliciter fuerit affectum Papae vihus *reg. 3.* *Lott. num. 119.* Quod si etiam familiaris Papae transierit ad familiaritatem Cardinalis, beneficia, quae familiaris ille obtinuit durante familiaritate Papae, tanquam reservata vi huius regule spectent ad libitum collationem Papae, ita ut nullo modo intret *reg. 33.* de adhibendo consensu Cardinalis patroni; id quod per familiaritatem Papae beneficium affectum simpliciter, non personae Papae, sed ipsi Se-h Apostolica, quae nunquam moritur; ac proinde, licet familiaritas non transeat in novum successorem, translatam tamen in eum affectio. *Lott. num. 121. & 122.* ex *Castl. dec. 23. de regalis.* Unde etiam consensu *Lott. num. 123.* contra *Gamb. de off. leg. l. 5. g. 16. num. 167.* inclinantiem in contrarium, quod si Papa concessit Cardinali indultum concedendi beneficia qualitercumque reservata, praeterquam reservata ex familiaritate Papae ipsius concedendi hoc indultum, beneficium talis familiaris per ejus obitum vacans mortuo jam Papae indulgentem, non cadere sub indultum, sed manere reservatum Papae, id quod, licet cesset familiaritas, non tamen cesset affectio, seu reservatio ex familiaritate, & Papa indulgens non restringat se ad beneficia vacantia solum familiarium, sed ad reservata seu affecta ex huiusmodi familiaritate, & ita contemplans non fuit in momento vacationis familiaritatem sed reservationem inde causatam; diciturque *Lott. n. 123.* si iam hanc sententiam probatam à Rota in *Givonof. benef. l. 21. f. 1613.*

24. Notandum nonò, ad inducendum hanc effectum reservationis, ut & requirendi à Cardinali patrono consensum, requiri dictae familiaritatis, dum de ea non constat, probationem plenam. *Lott. cit. g. 32. n. 129.* iuxta *dec. Rota 14. p. 1. reser. cur.* Porro unde probatio hac peti possit, assignat

sequeantia (quævis n. 142. dicat in casu, quo non sufficit simplex probatio, sed exigitur talis, quæ constituat reservationem notoriam, viz scilicet, eam ex huiusmodi mediis stabiliter) primò prolatio libri ipsiusmodi Cardinalis seu Rotule, in quo appareat descriptio omnium familiarium talis Cardinalis. Chok. ad reg. 30. n. 38. Lott. l. pauli post eundem. Imprimis hic liber sufficit pro probanda negativa, seu quòd talis non fuerit eius familiaris, omnium ubi in eo nomen ejus non inveniretur, ita etiam, ut si liquidò constaret de stylo Cardinalis in non habendo pro familiaribus alios, quàm descriptos in tali libro, hæc probatio negativa excluderet quodcumque argumentum in contrarium. Lott. à num. 150. Pro probanda tamen affirmativa, seu quòd quis fuit familiaris, dum nimirum ejus nomen in eo descriptum reperitur, non sufficit (saltem ubi agitur de justificatione reservationis; sedus est de simplici justificatione naturalis, prout distinguit Beltram. ad Greg. decr. 166. n. 10. apud Lott. n. 133.) nisi concurrant alia adminicula. Lott. à n. 133. Secundò, prolatio aliquos dispositionis ipsiusmodi Cardinalis jura vitæ sancti implicans tractatum proprium positivum de talitatem familiaris, v. g. exhibitio testamenti Cardinalis, in quotalem honorares titulo Legatæ, quod tamen ait Lott. n. 137. fe intelligitur, quòd concurrant alia adminicula, cum in hac re ne quidem stet simpliciter licetia parentibus ipsius Cardinalis super familiaritate, (& ut addit Chok. l. c. ut. non probetur ea nequidem per assertionem Cardinalis) liquidum quòd ad hoc punctum in eo discrimen est inter licentia Cardinalis & Papæ, item inter assertionem utriusque, quòd Papæ tanquam supremus Princeps potest fingendo, dum nimirum decernit aliquem esse suum verum, & non solum familiarem, hoc ipso statueri eum verè talem, & hic sit fictiois effectus; quod non potest Cardinalis, utpote quod quæritur factum, nimirum servitium & commensalitas, & verba non sufficiunt. Lott. à num. 137. Chok. l. c. citans Simonet. de refo. q. 35. n. 6. qui etiam addit, ita ad probandam familiaritatem Papæ sufficere solum Papæ assertionem auxiliatam, ut in contrarium probatio non admittatur; citat pro hoc Caputaq. l. 1. decr. 306. quod tamen intelligendum est, modò talis assertio principaliter de facto ejus proprio sit probata; sedus si sit enunciative & propter aliud emanata. Citat pro hoc Roman. consil. 180. n. 3. Simonet. q. 36. num. 7. qui etiam n. 16. dicit, adhuc familiaritatem probari per unum testem, & communem famul cum aliis, qui audi-verunt, Papam appellasse aliquem familiarem suum. Tertio, productio testium deponentium & concordantium de dictis circumstantiis, ex quibus confurgit familiaritas, nimirum & præcipue de depotatione ad certum servitium, & commensalitate, seu prospecta præbilo alimentum. Lott. à n. 140.

25. Notandum denique, quòd probatà familiaritate ad semper aliquid, ea presumatur continuata, nisi justificetur contrarium. Lott. n. 143. citans Beltram. ubi ante. n. 12. Gornet. dec. qualiter ad dissolutionem familiaritatis non concluditur per recessum à domo, vel etiam ab Urbe, cum recedere puerit de mandato, aut licentia ipsius Cardinalis. Io quo casu non minus dicatur continuus Commensalis, cum verbum illud *continuus* accipiendum sit civiliter, ut non excludat absentiam pro negotiis propriis aut Cardinalis. Lott. n. 144. Neque etiam per renunciationem alterutris, purè, vel Cardinalis vel familiaris; cum Societas, vel non contrahitur, nisi simulaneo consensu, ita etiam non dissolvitur, nisi simulaneo consensu. Et quòd dicitur 5. *manet in sol.* de Socet. societatem alterutris renunciatione dissolvi, id intelligendum, eam dissolvi solum in præjudicium renunciantis, non autem, ut is etiam se eximat à vinculo societatis erga alterum; adeoque necesse est, fieri illam renunciationem præsentis seu coacta. Lott. à n. 146. Unde jam etiam, non obstante recessu abique licentia vel mandato Cardinalis, quandoqueque animo non redeundi, modò in Cardinali scilicet deestatus non sit, durabit effectus semel

contractæ familiaritatis in ordine ad reservationem. Lott. n. 150. ex Simonet. q. 35. n. 24. Quòd si tamen, redeuntæ familiaris, Cardinalis alium in ejus locum subrogavit, vel quovis alio argumento possit colligi utriusque animus non continuandi, eò quòd Cardinalis v. g. cassando à sportula, seu reservatione, eum habere nullo amplius pro familiari, ostendit, si familiaris per Cardinalem licentiam ejus dimissus fuit à familiaritate, omnino & absolute dicitur finita familiaritas. Lott. à n. 151. juxta decr. Ro. 154. p. 1. Recent. & plures, quoniam, in simili de contract. soluta, & finita corralitate, vide eundem Lott. hac eadem q. 32. *ferè à num. 38.*

Quæstio 547. Ad majorem elucidationem prioris regule, quidnam limitatio, vel extentionis ei adjiciatur, aut quid specialius disponatur per regulam 30. aut alios 31. que est de impetrantibus beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalium?

1. Respondet primò: in ea disponi, quòd impetrans tale beneficium teneatur exprimere nomen & titulum ipsius Cardinalis, de quo nihil statutum in reg. 3.

2. Secundò, quòd si in Cardinalis fuerit in Curia, ejus ad id accedere consensum, alius facta super tali beneficio gratia à Papa sit nulla. Da quo pariter nihil statutum in reg. 3. Quod ipsum tamen in adjuncta huius regule limitatio per Julium III. restringitur hoc modo; nisi illud beneficium generaliter à Papa reservatum, vel ratione edicti, videlicet scriptis, quod talis familiaris gerit; vel quia esset major dignitas, tum enim Papa conferret line dicto requisito consensum. Chok. ad hanc reg. 30. n. 31.

3. Tertio, quòd idem servandum, si dicti familiares Cardinalium familiares esse desint, & ad aliorum Cardinalium similem familiaritatem transferant, quòd ad beneficia, quæ durante prioris familiaritate ubique certis, & in quibus jus eis compertum, ita quòd ad illa Cardinales, quorum prius familiares fuerunt, solum habebunt adhibere consensum. Quod ipsum quoque Julius III. in adjuncta à se huius regule altera limitatio ita restringit, ut si scilicet beneficii huius Cardinalis species ad alium Cardinalem, tum collatio libere fieri possit ab hoc Cardinali collatore, (intelligit, ut expressè dicitur in dicta limitatione, ad familiam Apostoli in reservationibus) ita ut non requiratur consensus illius Cardinalis, in cuius servitio defunctus erat familiaris; eò quòd, ut addit Chok. l. c. ut. privilegiatus Cardinalis non debet ob privilegio adversus aliam privilegium Cardinalem.

4. Ac denique declarat idem Julius III. in prima hac limitatione, familiares Cardinalium quòd ad effectum huius regule censeri, qui ipsorum familiaritates continui commensales ad minus per 4. menses, etiam ante Cardinalatum fuisse probarentur, de quo pariter nihil in reg. 3. cum ex villis, sive ut illa inter, familiaritas sit ibi non restringatur, ut dictum.

5. Ex quibus omnibus vides, regulam hanc non inducere reservationem diversam ab ea, quæ inducitur per reg. 3. sed solum superinducere necessitatem exprimendi nomen Cardinalis, & requirendi dicti consensum ad impetrationem beneficiorum illorum reservationem per reg. 3. non quidem omnium, sed solum illorum, quæ variant præcise per obitum. Unde huius regule 30. seu quòd ad istam necessitatem exprimendi nominis & expendi consensum, aut etiam continuatur ad 4. menses familiaritatis non subiacent beneficia dictorum familiarium (certi de cetero reservata sibi & mantentur vi reg. 3.) Primò quæ vacant per resignationem familiaris. Chok. ad hanc reg. n. 34. citans Paris. de refo. l. 7. q. 23. n. 4. Et l. 4. q. 10. Rebuff. in additum ad hanc reg. & decr. Ro. 16. de prob. apud Casta. Quod procedit etiam, dum facta resignatio permutationis gratia. Chok. n. 33. citans

circa Gomez. *ad hanc reg.* 30. q. 4. Licet autem non subijciatur huic regulæ beneficia resignata ab infirmo, dum hic supervivit 20. dies post resignationem, subiacent tamen ea, si intra 20. dies moriantur; quia quia verè vacante per obitum. Chok. n. 35. ex Masd. *hic q. 6. n. 2. & seq.* & Garc. p. 5. c. 2. n. 169. contra Gomez. & Sarnenf. Secundo, quæ vacant per affectionem incompatibilis, vel professionem in religione, vel per uxorationem, cum loquatur hæc regula de morte naturali, non civili, ad quam proinde non est extendenda; cum Regulæ Cancell. itor stricte iuris, stricteque interpretationis. Chok. *ibid.* Tertiò vacantia, licet super illis pendente; dum nimirum quis cum familiari Cardinalis ligavit, petendo subrogationem, non tenetur consensum Cardinale requirere &c. Chok. n. 34. citans Rebuff. *in addit. ad hanc reg.* Gomez. *ad reg. de surrogandis.* q. 3. Quarta, beneficia, quæ vacant ex privatione ob delictum facta in Curia. Chok. *ad hanc reg.* num. 40. citans Gomez. *hic q. 7.* Quintò si beneficia Juriſp. sint. Chok. n. 33. ex Mand. *hic q. 4. n. 5.* Sextò, iuxta quorundam opinionem, ut Mandol. q. 7. apud Chok. *loc. cit.* si sunt beneficia commendata. Quid autem hoc in puncto sit circa beneficia familiaris Cardinalis electi in Episcopum, & quid in Coadjutoria cum futura successione. Chok. non resolvit, *sed cit.* n. 33. remittit ad Mandol. q. 15. & q. 30. & Gomez. q. 25. De cætero

6. Notandum primò circa dictam commendatitiam continuationem 4. mensium in ordine ad hoc, ut quis subijciatur dispositioni hujus regulæ, non sufficere, si dicta commendatitias duraverit illis 4. mensibus, sed discontinuè, si menses hi non fuissent continui; quod enim uno contextu fieri debet, non valet divisim temporibus actum. Chok. *loc. cit.* n. 37. dicetur tamen adhuc consuetudine familiaritatis, etiam expensæ extraneorum præbentur, si tamen domui Cardinalis famuletur.

7. Notandum secundò circa nominis expressionem, & requisitionem consensûs: quòd licet absenti à Curia Cardinalis consensus non requiratur in impetratione talis beneficii, requiri tamen adhuc nominis & simili expressionem; sublatò enim ex capibus, ut habet regula juris, non censetur continuo alterum removeri. Chok. *loc. cit.* n. 44.

8. Notandum tertio circa idem: adhuc requiri consensum absenti Cardinali, dum is habet indultum prefentialitatis, per quod absenti conceduntur omnes prærogativæ, favores & gratiæ, quibus gaudent Cardinales præfentes, & in hoc casu posset Vicarius illius consensum prestare. Chok. n. 45. citans Gomez. *hic q. 12.* & Mandol. q. 23. n. 5. Quinò si, si modico tempore absens sit, secus si longo, eò quòd tunc reputetur talis absens pro mortuo. Chok. n. 59. ex Mandol. *hic q. 22.* & Gomez. q. 17.

9. Notandum quartò, etiam non obstante clausula *in iuribus propriis* in impetratione adhuc intrare hanc regulam, & requiri dictum consensum. Chok. n. 48. ex Gomez. *hic q. 1.*

10. Notandum quinò, quòd hic consensus debeat esse expressus, ideoque per scripturam probari, ut est stylus Curie, quando litteræ expediuntur. Chok. n. 51. ex Par. *de rescriptis.* l. 8. q. 10.

11. Notandum sextò iuxta Gomez. *hic q. 18.* & præcipiè juxta Mand. *hic q. 17. n. 5. & seq.* (qui etiam testantur, hanc esse receptam in Curia, & Cancell. Rom.) sufficere consensum hunc intervenire post impetrationem. Chok. *loc. cit.* n. 49.

12. Notandum septimò, quòd si Cardinalis providissimè per Patram factæ consentire nolle, posset quidem cogi, ut Mand. q. 16. sed Papa huic regulæ nominationem derogare deberet, quod raro admodum facere solet, ne hic privilegium concessum Cardinalibus immanè, elusorium, & temporale videri posset. Chok. n. 56.

13. Notandum denique, quòd si Cardinale mortuo familiaris transierit ad familiaritatem alterius, & intra vel extra hanc familiaritatem moriatur, quòd ad impetrationem beneficiorum, quæ is habet sub

priore Cardinale, requiri adhuc consensum hujus secundi Cardinalis: citatur pro hoc Achil. de Gressis. *decis.* 378. *super hac reg.* & Alphonsus Sorod Chok. *hic n. 55.* & remittitur lector ad Gomez. q. 18. & Mand. q. 19. fusiè de hoc tractantes.

PARAGRAPHUS VI.

Quanam beneficia reserventur per Regulas 4. 5. 6. 7.

Questio 548. Quanam reserventur per Regulam 4.

1. R^{espondeo}: quocumque Collectorum & Subcollectorum unicuique in quacunque civitate vel diocesi (qui suo tempore officia exercuerint subcollectorum) fructuum ac provenientium Camere Apostolicæ debitorum beneficia Ecclesie omnia & sola, quæ durante hoc eorum officio obtinebant, & in quibus, seu ad quæ ipsi eis competebar. Hæc verba sunt regulæ, circa quæ

2. Notandum primò, per hos Collectores & Subcollectores fructuum, provenientium, spoliarum aut aliorum jurium debitorum Camere Apostolicæ idem intelligi, quod apud nos nomine Quæstorium; & hoc officium idem esse cum quaestura, & esse non posse sine jurisdictione & imperio pro cogendis debitoribus Camere. Loet. l. 2. q. 32. num. 156. citans Cajoctum *in parat. de off. Quæstor.* atque ita ad effectum hujus reservationis spectat administratio, quæ est cum jurisdictione, & non modum exercitium. Loet. *ibid.* n. 154. & n. 155. Unde etiam, dum Clericus se composuit cum Camera, & mox deputatur aliquis exactor taxæ, seu compositionis solvendæ, hujus exactoris beneficia non alia ratione dicantur reservata, quam quia illi concessa sunt jurisdictione, sive Loet. n. 157. Venire quoque appellatione horum Collectorum provenientium Camere Apostolicæ Collectores, & subcollectores subdiaconum Impositionum à Papa contra Infideles, eò quòd ea imponantur super fructibus beneficiorum, sine quæ onera, quæ spectant ad Cameram Apostolicam, tenet Mandol. q. 6. n. 3. apud Chok. *ad hanc reg.* num. 17. contrarium sentiente Alphonsio Sorod Glossatore apud eundem *ibid.* num. 2. eò quòd nil fructus & proveniunt non sint debiti Camere Apostolicæ, sed in subsidium; verba autem regulæ debeant intelligi propriè, & non impropriè vel fide; cum regula hæc exoritur à jure, quod ipsam propterea verum putarem de collectores subdiaconum à Papa non impositionum beneficiorum Ecclesie, sed liberè etiam à Laicis collatorum.

3. Notandum secundò, non obstantibus illis verbis regulæ: *qui suo tempore officia exercuerunt*: in tali subcollectore non requiri exercitium actus, seu illud exercere, aut exercuisse hoc officium, sed sufficere exercitium habitus, seu in potentia; ita tamen ut sit persona qualificata (hoc est Canonicus Ecclesie Cathedralis, vel alius persona in dignitate Ecclesiastica consuetudine tempore deputations, etiam postea non sit, ne alius deputatio sit nulla, & reservatio cessabit, juxta C. *statutum. de rescriptis.* in 6. in principio. Castrop. *loc. cit.* num. 3. Barb. Gonz. *q. 51.* num. 79. Garc. num. 181.) potens & parata exercere, nec per ipsam sit, quòd minus illud exercere, sed vel quis non suis occasio, vel quòd legitimi sit impedita. Garc. p. 5. c. 1. num. 145. & 55. citans Fel. *in cap. in nostra. de rescriptis.* Selv. *de benef.* p. 2. q. 12. Mand. *hic q. 4.* Simonet. q. 13. num. 2. Par. *de rescriptis.* l. 2. q. 16. num. 26. Castrop. *loc. cit.* p. 20. n. 4. dicentibus communem, & citans insuper Barb. *loc. cit.* n. 17. num. 116. Ricc. *in collectis.* q. 1. collect. 1647. Chok. *ad hanc reg.* num. 19. contra Gonz. *q. 51.* n. 75. Granuc. ad Simonet. q. 32. ad finem. Malfard. *de prob. consil.* 317. num. 27. apud Garc. n. 150. quin & sufficere ad hoc, ut ejus beneficia vi hujus regulæ reservata sint, quòd ad hoc officium deputatus sit subcollectore, etiam sub collectorem nomen accepit, aut etiam potestatem suam viderit, eò quòd, ut censent Garc. n. 149.

citant Coraf. p. 4. c. 1. n. 22. Mand. reg. 27. q. 17. n. 4. &c. verifimilis fit transfundi jurisdictionem quod ad habitum in delegatum & tempore date, licet ad hoc, ut eum exercere possit, requiratur presentatio litterarum, tenet Ricc. Barb. & c. apud Castrop. n. 5. Garc. n. 347. & apud illum n. 345. Zetol. in p. p. 1. v. benef. §. 2. Paris. ubi ante. Quid imò juxta Mand. ad hanc reg. q. 4. An. de Fakon. &c. etiam si subcollector ipse officium hoc sibi datum ignorarit (licet aliud dicendum sit in familiaritate; ex parte quæ non contrahitur, nisi utriusque partis consensu sicut societas) quocumque tamen utrumque negat Castrop. c. n. 5. eo quod etsi in reg. non requiratur potentia in actu, requiratur tamen hæc potentia proximè expedita, qualis non est ante dictam notitiam & acceptationem deputationis vel in subcollectionem, cum ante illam nequeat exercere illud officium, etiam si fructus colligendi existant.

4. Notandum iterum, ut inter hæc reservatio, consistat debere de deputatione & facultate Collectorum & Subcollectorum. Ex quidem Collectoris seu Collectoris facultas probanda est per litteras, nimirum Patentes illius deputationis. Chok. loc. n. 6. citans Mascard. de prob. concl. 317. per tot. Simonet. de refer. q. 34. Monet. tr. de decim. c. 9. q. 5. n. 212. Garc. num. 376. & ita quidem, ut non sufficiat transumptum illarum litterarum, ut ibid. Masc. Simonet. Monet. qui tamen ultimus illud sic limitat: nisi transumptum fuerit nullà lre pendente, servatâ formâ. C. fin. de fide instrum. an. nisi transumptum fuerit in regibus Bullarum Papæ. Idem de subcollectione probanda tenet Lot. cit. q. 32. n. 153. ubi ait, subcollectionem ad effectum reservationis non aliter posse justificari, quam per litteras deputationis factæ cum omnimoda jurisdictione, ita ut quævis alia probatio, sive per testes, sive per litteras nullivas, quæ ex parte non refertur, deputationem factam cum tali jurisdictione, ut cuius subiciens velin acquiescere; eo quod cum subcollectoria non consistat in simplici deputatione ad nudum habum exactionis, sed in jurisdictione, subiectis clara dispositis jure: nempe delegatam jurisdictionem non aliter probari, quam per litteras ipsius delegationis, ut Masc. de prob. concl. 949. num. 1. quod tamen quælibet temperet, vide ex paulo post ex quo dicendum. Subcollectoria tamen etiam probari potest per testes, deponentes, se vidisse litteras commissionis, vel commissioni & deputationi intermissæ. Garc. n. 376. citans Bellenz. de subsidio charitativo. q. 111. §. 112. Gomet. in c. placitum. de refer. in 6. n. 60. Masc. ubi ante, n. 1. & 14. Simonet. loc. cit. Castrop. num. 6. Lot. cit. q. 32. n. 160. dicens, id sufficere, si testes probarent se fuisse presentes, & concluderent ad punctum delegatæ jurisdictionis. Imò sufficere testem talem unicuique aliquibus adminiculis adiunctum, tenet ibid. Castrop. citans Riccium. ubi supra. limitat. 6. Barb. n. 124. videturque Castrop. ibid. tradere, hanc probationem per testes sufficere ad probandum etiam potestatem Collectorum, & consequenter ad probandum reservationem respectu illorum. Nequaquam tamen ad effectum hujus reservationis sufficit, si testes tantum deponant, subcollectionem sic reputatum esse publicæ voce & famâ. Chok. n. 7. citans Monet. ubi ante, n. 234. Garc. n. 234. citans Bellenz. ubi ante. Grahic. & Barb. n. 125. Simonet. & Rot. Castrop. citans Ricc. ubi ante, & Barb. n. 125. Lot. cit. q. 32. n. 161. addens hanc probationem adhuc insufficientem, etiam si diceret probatio exercitii in exigendo dictos proventus. Porro probatio aliquem esse Collectorem in ordine ad imperandum ejus beneficium, optus non est probare, illum esse unicuique, (nisi forte impetrans allegaret in impetratione, esse unicuique, ob illam enim exceptionem assumit onus probandi, cum teneatur narrativam justificare) quia pro unitate est præsumptum à jure, & contradicenti incumbit probare contrarium. Castrop. c. n. 6. citans Ricc. ubi ante, Barb. n. 127. Garc. loc. cit. n. 156. Et hæc de probatione Collectoris & subcollectionis ad effectum reservationis. Quod autem attinet ad

probationem illius ad effectum colligendi fructus, nequaquam tenebuntur, nec etiam securè solvent debitoris, seu finituri fructus, nisi ex litteris deputationis consistat Collectoris vel Subcollectoris officium ita ut nequidem transumptum, ut dictum paulo supra, sufficiat juxta Mandos. l. c. idem monet Garc. n. 377. Castrop. n. 6. Barb. n. 124.

5. Notandum 6. ad inducendam hanc reservationem respectu subcollectorum requiri necessarium, ut illorum tantum sit unicuique, nimirum, vel in civitate, vel in Diocesi, ita ut, si ultra Collectionem generalem sint plures subcollectores in Diocesi, v. g. unus in civitate, alter in diocesi reliqua (uti contingere possit, dum collector habet potestatem plures subcollectores generales designandi) confinari, neutrius horum subcollectionum beneficia sint reservata; cum regula unicui tantum subcollectoris beneficia referretur in hoc autem casu non fit specialis ratio, quare magis hujus quàm illius beneficia referrentur, Castrop. loc. cit. n. 2. citans Gouz. gl. 51. n. 71. Barb. ubi ante n. 119. Chok. loc. n. 5. Garc. n. 367. & 375. qui tamen putat, quod ubi essent duo Episcopatus, seu due Dioceses æque principaliter unæ, licet unicui sit Episcopus, possit poni in utraque Diocesi, hoc est, in singulis earum, unum subcollectorem in ordine ad hanc reservationem. Quid si tamen successiverè deputarentur subcollectores, ita ut nunquam duo simul seu pro eodem tempore essent subcollectores in Diocesi (uti fieri censendum, dum collector non habens potestatem nisi unicui tantum designandi subcollectorem, uno designato, designaret alium, hoc ipso enim tacite primum revocaret, quod idem ait Castrop. n. 2. generaliter censendum, dum quis secundum subcollectorem deputari, eo quod credendum sit, voluisse illum facere hanc deputationem juxta formam juris, citatque pro hoc Garc. n. 368. Ricc. ubi ante. Barb. n. 122. &c.) beneficia omnium horum subcollectorum successiverè deputatorum erunt reservata. Chok. loc. n. 9. Quod si autem, non obstante prioris deputatione jam factâ, deputaretur secundum cum interim non revocandi primum (quod quidem valde fieri posset à collectore, cum regulâ hac non prohibetur, plures deputari subcollectores, ut Garc. n. 368. nisi forte ei limitata esset potestas, quod non possit nisi unicuique fluere in Diocesi seu civitate, in quo etiam casu, si simul plures deputaret, nullius deputatio valeret, ut Garc. n. 369.) beneficia habita à primo, tempore, quo quis unicuique manebit reservata; non verò acquiritur à tempore, quo habuit locum, nisi forte hæc designatio facta fuisset nulla ex eo, quod collector caruisset facultate deputandi plures. Castrop. n. 2. Garc. n. 371. & 372. Quod si etiam subcollector deputaret alium subcollectorem (eum enim subcollector delegatus fit ad universitatem causarum, poterit subcollector generalis unicuique Provincie constituere subcollectorem particularem in una civitate vel diocesi, licet subcollector particularis unus civitatis vel diocesis potest unam alteramve causam, & non totam suam jurisdictionem subdelegare, ut Garc. n. 365. Castrop. n. 3. ex Sanchez de matrim. l. 3. d. 31. n. 4. vel etiam perconsiderando ab hoc, dum Papa ei dedisset facultatem subcollectionem constituendi, ut Garc. n. 373.) reservata adhuc erunt beneficia illius subcollectoris deputantis alterum subcollectorem particularem, non verò beneficia illius subcollectoris particularis deputati; eo quod hic deputans à subcollectore subcollector, non tam dicitur debet subcollector, quam committarius subcollectionis; regula autem reservans beneficia subcollectionis intelligenda sit de vero & proprio subcollectore, deputato ad universitatem causarum. Castrop. cit. n. 3. Garc. 374.

6. Notandum Quinto, quod ait Glossator Alph. Soto in hanc reg. apud Chok. n. 4. quod si multi sint in una Diocesi vel civitate collectores, omnia beneficia reservata esse; quia dicitur in regula: *quorumcumque Collectorum & 7. non erant referretur solum ad subcollectores*. Denique hanc reservationem cessare in Francia, ait Rebuff. in addit. ad hanc reg. apud Chok. n. 8. Qua-

Quæstio 549. Quanam reserventur regulâ quintâ.

1. **R**espondeo, reservantur omnia & singula beneficia quomuncunque Curialium, quos, dum curia Romæ, de loco ad locum transierit, cum sequendo decedere coningerit, quovis loco, quantumcumque etiam à dicta Curia dilato. Hæc verba sunt regulæ, circa quæ præter ea, quæ pro declaratione hujus reservationis jam dicta fuere suprà,

2. Notandum primò, hanc reservationem totam contineri in *cap. c. præfata de prob. in 6. adeoque de clausam esse in corpore juris. Garc. p. 1. c. 1. n. 386. Castrop. loc. cit. p. 21. num. 1. Rebust. in addit. ad hanc reg.*

3. Notandum secundò, vi hujus regulæ reservantur quoque beneficia Cardinalium, dum adus sequuntur Papam & eoriam supra transierint, accipiendo curiam propriè, prout supra ex *Lott. Garc. Covar. & alia sumpta, in Glossator ad hanc reg. n. 4. & Chok. ibid. n. 2.* si tamen propriè Curiales sint, quales eos propriè dici ait glossator ex eo, quòd illi propriè Curiales dici debeant, quorum curâ & consilio resp. ex peditur. Reservari item vi hujus regulæ beneficia familiarium Cardinalium, dum hi verè Curiales sunt, & non tantum honoris & officii causâ sedentur Cardinales. *Chok. loc. cit. n. 9.*

4. Notandum tertio, quòd si Curialis decedat seu moriatur, dum Curia transierit, ejus beneficia non comprehendit hæc reservatio, quia tunc moriens non tam decedit sequens Curiam, quam ab ea recedens. In regula autem dicitur: *quos curiam sequendo decedere coningerit.* *Castrop. loc. cit. p. 21. n. 1.*

Quæstio 550. Quanam reserventur per regulam sextam.

1. **R**espondeo, reservantur omnia beneficia Cubiculariorum & consistorii, hoc est, Papæ. Curia quæ

2. Notandum primò, quidquid sit de eo, nam reserventur hic beneficia Cæmætariorum seu Cubiculariorum, qui tanquam familiares & consilii commensales Papæ recipiunt partem & victum, quod negat *Garc. loc. cit. n. 399.* dicens ea reservari tantum *reg. 3. contrarium tenente Gonz. gl. 1. n. 91.* quem sequitur *Castrop. loc. cit. p. 21. n. 1.* dicens, non obolare, hos nomine familiarium & consilii. Sedis Apostolicæ comprehendit esse *reg. 3.* quo minus quoque in præfata *reg. 3.* specialiter reserventur eorum beneficia cum hic claritas gravis exprimitur. Quidquid etiam sit de eo, nam olim ante Gregor. XV. solum Cubiculariorum, Officialium (quorum collegium consistorium fuit à Leone X. in *consuet. ne Apostolicorum. 14. in Bull. edita 1515.* expressè prohibens, ne alii præter prædictos nomen & dignitatem Cubiculariorum usurpent) beneficia fuerint reservata vi hujus *reg. 3.* censet *Castrop. loc. cit.* contrarium tenente *Lottorio L. 2. g. 12. n. 163.* id quòd, dum olim in erectione dicti collegii Cubiculariorum veterum, ne quilibet præter illos in eo consistorio nomen Cubiculariorum usurparet, per hoc solum excluderetur, qui ipsi tale nomen sibi usurparent; non verò, quibus Papa id concederet per privilegium, & cum sufficiens derogatione istius decreti; ne quando Papa videretur voluisse limitare potestatem suam successorum, quod fieri nequit: adeoque & talium, etiam ultra eos in dicto collegio computatos, per privilegium Cubiculariorum beneficia cadent sub hac reservatione; quidquid inquam sit de his, hodie dum dubitari nequit, quin non cum istis Cubiculariis, Officialibus comprehendantur quoque sub hac regula cubicularii extra muros, seu honoris nuncupati; eò quòd in hac regula per posteriores Pontifices innovata hæc verba adjecta legantur: *Cubiculariorum etiam honoris nuncupatorum.* & Urban. VIII. expediens regulas Cancelli. sic declaravit hanc *reg. Castrop. loc. cit.* citans *Barb. ubi supra. n. 129. Lott. loc. cit. n. 164.* contra *Garc. n. 398. & Chok. hic n.*

4. item contra plures decisiones Rotæ, Urbano VIII. aliique Pontificibus antiquiores.

3. Notandum secundò, per cardines Papæ intelligi non tam apparitores, qui in iudiciis mandata officialium exequentur; vel nec sollicitores literarum Apostolicarum, quos Janixarios appellant, qui per Cancellariam curiam pro expeditionibus bullarum Apostolicarum, quam illi, qui sum in Urbe Banenum habent, quique de capellis & consistoriis Papæ & similibus Cardinales moneant, & sunt omnes ferè Clerici, *Castrop. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 2.* de ceteris de his posterioribus maxime loqui regulam, teste *Maod. hic g. 2. n. 2.*

4. Porro rationem hujus reservationis, ori & precedentem, respectu nimirum Collegiorum, officialium, familiarium, vide apud *Lott. loc. cit. n. 165.* ubi dicit esse nam eandemque, nempe Pontificis tutela & protectio, sub qua dicitur persone una cum eorum beneficiis sunt susceptæ, ratione cujus curæ de tutela Papa censetur ad se advocare, quidquid contingere possit circa beneficia talium personarum, ut non possint inferiores collatores de illis disponere sine officia reverentia Pontifici debita.

Quæstio 551. Quæ reserventur per regulam septimam.

1. **R**espondeo primò, reservari Canoniceus, Præbendas, dignitates, personatus, & officia trium Ecclesiarum Urbis S. Joannis Lateran. S. Petri seu Principis Apostolorum. S. Mariae majoris. Circa hanc reservationem

2. Notandum primò, quòd, eis hæc beneficia omnia competere jure ordinario Papæ tanquam Urbis Episcopo, adeoque videri poterat apud non esse reservationem; vel etiam dicta beneficia non esse reservabilia juxta dicta superiora, quia tamen foris Archiepiscopi & decanatus Ecclesiarum, quia erant Cardinales, pretendebant, aut pretendere foris poterant sibi competere illorum provisionem, ad tollendam hanc apparentem pretensionem expedita fuit hæc reservatio, tanquam expressa declaratio, quæ Papa declarat, sibi soli eorum provisionem competere, & consequenter superflua non est hæc reservatio. *Castrop. loc. cit. p. 21. n. 4.* citans *Gonz. gl. 13. d. n. 21. Mand. hic g. 1. n. 3. Barb. ubi supra. n. 133. Azor. p. 2. d. 6. c. 34. g. 10. &c. Chok. hic n. 9.* addens, & ideo necessarium fuisse dispositionem hujus regulæ, ut tolleretur varia indurta à diversis Pontificibus concessa Archiepiscopis & capitulis dictarum Ecclesiarum conferendi majore illarum beneficia.

3. Notandum secundò, ad alia dictarum Ecclesiarum beneficia inferiora, ut sunt Capellanie portiones, similiaque se non extendere hanc reservationem, unde tamen inferri non debet, ea non spectare privativè ad Papam, sic enim illa ad Papam spectabunt jure ordinario, si foris Archiepiscopi & decanatus Ecclesiarum vel capitula ipsa, alii vel inferiores non habeant privilegia ea conferendi, quibus privilegiis quòd ad hæc beneficia derogare non intendit Papa; in verò ea privilegia habeant, ipsi viderint. *Castrop. loc. cit.* citans *Gonz. gl. 13. n. 26. Barb. n. 36. Chok. loc. cit.*

4. Secundò reservantur omnes Canonici, præbende, dignitates, personatus, officia, administrationes & cætera, sive cum, sive sine cura, quæcumque beneficia spectantia ad collationem, provisionem, præsentationem, seu aliam quamvis dispositionem Cardinalium ratione Cardinalatus, Episcopatus, Tituli Diaconii, tam in Urbe quam in Ecclesiis, civitatibus, ac diocesis dictorum Episcoporum consistoria; dum nimirum hi Cardinales à Curia Romæ absint, hæc verba sunt regulæ, non nihil tamen transposita, circa quæ

5. Notandum primò, hæc reservatione non comprehendit nisi beneficia spectantia ad dispositionem Cardinalium, Episcoporum, & quidem illorum solum, quorum Cardinalatus stabiliter annexus est Episcopatus (quales sunt nimirum Osiensis, Portuensis,

Præfatus, Tusculanus, Sabinenſis, Albanenſis, vel ut addit, *Lott. l. 2. g. 33. n. 4.* Sylva candida, qui hodie eſt Velletrinus, qui alium vinulum nullum habent, quia diocetum horum, dum interim Cardinales alii Diaconi & presbyteri etiam titulos suos habent in diversis Urbis Ecclesiis, dicti etiam collatores, & Lateranensis Ecclesie Cardinales, quod constitutum, ut hi 7. Cardinales Episcopi residentes in Ecclesia Lateranensi, tanquam omnium præcipui. *Lott. loc. cit. n. 3.* non verò spectantia ad provisionem Cardinalium aliorum per accidens simul obtinentiam alios Episcopos vel Archiepiscopos. *Garr. p. 1. c. 1. n. 404. Lott. loc. cit. n. 11. Castrop. cu. p. 21. n. 6. citans Gonz. gl. 24. n. 143. Barb. alleg. 17. n. 135.* Et contra Kebull. apud Lott. qui, quia putavit, hanc regulam continere & alios Cardinales Episcopos, ait, eandem non esse receptam in Gallia, respectu beneficiorum existentium in illis Diocetibus Cardinalium Episcoporum Francie. Videtur autem hoc ipsum indicari in ipsa regula, dum dicitur: *ſpectantia ad alios ratiſſime Episcopatum Cardinalatus*, absque eo, quod in pluribus reg. ponatur hæc duo absque interſectio comite. *Garr. loc. cit. n. 11.* ita etiam legit *Lott. loc. cit.* ratio verò, tur hi præ aliis Cardinalibus Episcopis, eſſi hi digniores ſint, plus graventur, (ſi tamen gravamen nuncupari debet ut poſſit hæc beneficiorum reservatio) eſt bonum Ecclesie, ut nimium vel ſic moveat eos Pontifex tanquam magis præcipuos, & quorum Episcopatus non multum diſtant ab Urbe (ſunt namque prædicti Episcopatus Cardinalatus intra 40. ab Urbe lapidem. *Lott. n. 17.*) ad ſemper aſſiduam eque lateri pro bono Ecclesie. *Castrop. loc. cit.* Sed neque huius regule repugnat regula Cancell. ſubſequens ſeu 8. in qua indiſtincte à reservatione ratiſſime beneficia ſpectantia ad provisionem Cardinalium. *Castrop. loc. cit. Chok. hic n. 10.* nam per bre, quod omnes indiſtincte Cardinales eximantur à reservatione contenta in illa reg. 8. non ſequitur, ſi qui eorum incluſi ſint in alia reservatione, eos quoque ab illa reservatione eximi viſibus reg. 8. certe credendum non eſt, regulam hanc 7. in continenti ita correſpondere eſſe per immediatè ſubſequentem; ad quod enim expediret eam poni, ſi ſuorum corrigenda & tollenda: *Castrop. loc. cit.*

6. Notandum ſecundo, cetera abſentiam illam Cardinalium, quod hi Episcopi Cardinalatus non abſint à Curia Rom. dum morantur extra Urbem in ſuis diocetibus non ultra, ut dictum, 40. ab Urbe lapidem diſtantibus, cum etiam in, qui eſt in loco Curie vicino intra duas dietas legales, ſatis dicatur eſſe in Curia, juxta *c. præſent. de præb. in 6. diſt. 40.* Quodque Urbis 40. militibus poſſum rirumquoque finiſſet. *Lott. loc. cit. n. 19.* adeoque, ut regula hæc intret, necesse eſt, ut dicti Cardinales non tantum abſint ab Urbe, ſed à diſtincto Urbis, & ſic ultra duas dietas. *Lott. n. 25.* ſed neque, ſi Curia Rom. tranſſeant Cardinales, qui eam ſequuntur, privantur poſſeſſet conferendi; non quidem, quia non abſint reſpectu à ſuis Eccleſiis & titulis, ſed quia lex eſt ſingulis præſentibus, propterea, quod ſunt in ſervitio Papæ. *c. ad audiendum. de clerico. non reſid. Lott. loc. cit.* Neque etiam cā poſſet hæc privabuntur, qui ſunt in Urbe vel aliqua parte agri Rom. remanentur; quia nec à Curia abſente contentur, Curia verſante alibi, qui in Urbe, ubi ſunt proprii tituli Cardinalium, reſident, Curia de facto deſervitur. *Lott. n. 21. c. 16. juxta cu. c. ad audiendum.* Nec denique abſte à curia cenſentur, ubique detentum morentur, dum abſint cum licentia Papæ, nūm habeantur pro præſentibus, ut declaravit Paul. 3. apud *Lott. n. 27.* De cetero in genere, dum alii Cardinales ex legitima cauſa abſint à curia, ut dum abſint ob reſiſtentiam in ſua Diocetibus, & Eccleſia Cathedrali juxta decretum Trid. ſeſſ. 23. c. 1. non reſervantur eorum beneficia, quia abſentia eſt legitima & approbata à Concilio. *Castrop. loc. cit.* Quamvis Cardinales obtinentes Episcopatus & Archiepiscopatus alios, & in hiſceſſentes obtinere ſoleant indulgentiam à Papæ, ut in omnibus gratis, ſavoribus, privilegiis conceſſis Cardinalibus

bus reſiſta in Curia præſentibus gaudeant, ac ſuperſentent eſſent. *Garr. loc. cit. n. 406. Chok. hic n. 9.*

7. Tertio denique ad finem hujus regule apponitur decretum Papæ irritans omnium, quod non ſolum ſe extendit ad omnia contenta in hac regula, ſed etiam ad omnes alias regulas præcedentes; ita ut irritentur omnia contra hanc, & omnes regulas præcedentes attentata. *Chok. hic n. 13. Garr. n. 407. Castrop. loc. cit. n. 7. citans Barb. ubi ſupra num. 138. Gonz. Ricc. &c.*

PARAGRAPHUS VII.

De Regula octava, quæ dicitur Regula reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

Quæſtio 552. An hæc regula (cujus materiam uti ſalebroſam & difficilem, ita toto Orbe frequentiffimam vocat Chok. in proem. ad hanc reg. n. 1.) ſit eadem cum illa, quæ olim vocabatur regula de menſibus?

Respondeo primò, magnam eſſe inter hæc regulas diſſimilitudinem, per illam enim regulam de menſibus (cujus tenorem, poſui habere in regulis Sial. IV. Anno 1471. legere eſt apud *Lott. l. 2. g. 37. n. 1.*) nihil amplius inducitur eſt, quam quod in 4. menſibus in ea designatis, nempe Martio, Junio, Septembri, Decembri, Ordinari de beneficiis, quæ non eſſent generaliter reſervata, vel aſſecta, liberè poſſent diſponere, non obſtantibus expectativis, quantum tunc frequens erat uſus, (ſi laus ſiquidem perinde ac expectantia gratia, non emanaret: id operabatur, ut ſimpliter inducitur eſſet remorio obſtacula ex expectativis) adeoque per conceſſionem iſtorum 4. menſium non cenſebatur Papa ſibi reſervare ſimpliciter octiduoque menſes, ſed tantum ſecundum quid, & in ordine ad expectativas, adeò, ut in quocunque menſe vacaret beneficium, ſi nullus compareret expectans cum proceſſu fulminato, qui beneficium acceptaret, poſſet Ordinarius liberè conferre beneficium, & conſequenter, ceſſantibus expectativis, omnes menſes debebant diſpoſitioni Ordinarii. *Lott. loc. cit. n. 4.* In regula verò, de qua hic, Papa ſibi reſervet 8. menſes; unde rectè dicitur reſervatoria, hoc eſt, non tantum beneficium, quæ vacant iſtis menſibus, ſed etiam ipſorum ſolidorum vacantium. *Lott. n. 5.* Per quod tamen non negatur, etiam, antequam per Concilium abrogaretur expectativa, conſueviſſe Pontifices facere duas regulas diſtinctas, unam videlicet ſuper 4. menſibus pro Ordinariis contra expectativas, quæ dicebatur reſervatoria meſium pro Episcopis; & alteram huiusmodi perſimilem ſuper 8. menſibus, quæ ideo nuncupabatur reſervatoria 8. menſium. *Lott. n. 8.* Hæc verò regula de 8. prius per pontifices contriebat per clauſulam: *nunc ad conſervationem expectantiarum*, quo caſu ceſſantibus expectativis, ceſſabat & ipſa regula cum tota ejus reſervatoria; dein concepta ſimpliciter, ut Papa ſolus in ſiſ provideret de vacantibus. *Lott. n. 7. citans Paris. cauſ. 18. n. 3. & per totum l. 4.* Et hæc obſervanda plurimum, ut monet *Lott. n. 2.* pro interpretatione antiquorum induktorum, de conferendo in menſibus, quæ ordinari diſpoſitioni cedunt; diſtinguendo videlicet tempora, quibus diverſe hæc regulæ diverſimodè fuerunt & promulgatæ & receptæ.

Quæſtio 553. Quæ origo, & quæ proceſſus hujus regule?

Respondeo primò, ejus auctorem dici à *Buſet. cauſ. 126. n. 101. Alexand. V. Anno 1441. Lott. cu. g. 37. n. 2.*

2. Secundò, differt autem in pluribus hac moderna regula ab eadem antiqua, dum in ea multa addita sunt & mutata. Garc. p. 5. c. 1. n. 445. de quibus particularem vide eundem *num.* 449. 456. 460. 465. 470. 482.

3. Terriò, olim non solebat edi & poni inter alias regulas Cancell. sed separatim, unde non obliabatur, quin interim, nimirum tempore, quo post alias regulas ea edebatur, fieret ab Ordinario provisio in mense per eam reservato. Garc. n. 458. 459.

4. Quartiò, ante tempora Sixti V. fiebat ad quinquennium, & eo finito renovabatur, ut videre est in hac regula edita à Pio V. & Gregor. XIII. Garc. *num.* 446. Sed neque de stylo, finito quinquennio, ex taciturnitate Papæ censetur prorogata ad aliud quinquennium; sed dum non renovabatur, cessabat omnino. Garc. n. 447. Et 448. contra Gonz. *ad hanc reg. in præs.* §. 4. n. 17. Quin & necessarium fuisse novam acceptationem alternatiz clausp quinquennio illo, asserit *ibid.* Garc. quamvis Rota in *Faventeis canonizatis de Anno 1585.* dicat, quòd hac regulà renovatà, ex ipso acceptatione acceptio censetur confirmata.

5. Quintò à tempore Sixti V. facta hac reservatio seu regula usque ad Papæ ejus conditionis beneplacitam, adeoque durabat toto tempore Pontificatus illius, nisi ab eo revocaretur. Garc. n. 446. citans Zetel. Denique non cum regulis Cancell. aliis hac regula hodie dum edi consuevit, pluribus immutatis, ut dictum, aut adjectis, & in eam, prout à Clem. VIII. & Paul. V. ediam integro volumine elucubratissimo commentatur Hieron. Gonz. primò Romæ editus 1604. & post illud Chok.

Questio 554. *Quæ sint partes hujus regule?*

1. R Espondeo: dividi illam in partes principales duas, quarum utraq; diffusim subdividitur. In priore parte primæ partis principalis reservantur beneficia Eccl. fust. omnia, cum, & sine cura, secularia, & quorumcunque Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & ubiqueque existentia, ad collationem, provisionem, electionem, præstationem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcumque Collationum (omnium, sive tot tales ex officio, ut Episcopi, sive ex privilegio, sive ex fundatione, sive ex præscriptione, nisi sit jusp. laicale vel mixtum. Castrop. p. 21. §. 1. n. 8. Garc. p. 5. c. 1. n. 620. Gonz. *gl.* 11. n. 19.) vel rollaticum (quæ aliis non venissent sub nomine Masculino Collatorum, ut probat Castrop. *ibid.*) secularium, & quorumvis Ordinum regularium (non tamen Rm. Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam & quoscumque alios initis, & per eos, qui illa acceptare & observare debebant, acceptatis & observatis, quæ lædere non intendia, comprehensorum) quomodolibet spectantia, dum ex extra Curiam aliter, quam per resignationem vacare conigerit in mensibus Januario, Febuario, Aprilis, Majo, Julio, Augusto, Octobri, Novembri, volens in specificationibus seu concessionibus gratiarum, quæ de dictis beneficiis sine vacationibus etiam moto proprio fieri, de mense, in quo vacaverint, disposuivè mentionem fieri, adeoque gratias nullas esse. Hæc verba sunt regulæ non nihil majora clarioris gratiæ, ut vidim, transposita.

2. In altera hujus prioris partis parte de rogat contrariis nimirum consecutionibus, etiam inmemoralibus optandi majores & pinguioribus præbendas, nec non privilegii in limine erectionis concessi, & indultis Apostolicis disponendi circa hujusmodi beneficia, quibuscunque de eorum dignitatibus, statibus, ordinis Personis & Collegiis, & sub quibuscunque clausulis, fortissimis etiam, concessa ea fuerint.

3. In secundæ principalis partis prioris parte concedimur Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis residentibus apud suas Ecclesias altera in 6. mensibus, nimirum Febuario, Aprilis &c. conferendi beneficia quæcumque cum cura & sine cura, regularia,

& secularia, modò vacant extra Curiam, sintque Episcopi, Archiepiscopi &c. Residentes, & beneficia aliis spectant ad illorum duntaxat collationem, extra aliorum dispositionem, presentaneoem, electionem, & non sint aliis dispositioni Apostolicæ reservata, vel affecta.

4. In posteriore vero hujus secundæ partis parte intenter in pœnam, nimirum privationem dicti beneficii, & nullitatem collationum, aliasque dispositionum de prætextu dicti beneficii faciendarum, ubi sunt reservationis papalis violatæ; nimirum disponendo de beneficiis vacantibus in mensibus papalibus, aut aliis reservatis vel affectis, aut impediendo, quò minus provisiones & gratias papales factæ de dictis beneficiis effectum sortiantur.

5. Circa quas partes illud notandum cum Chok. hic n. 20. quælibet harum principalium partium fuisse olim regulam separatam. Et quæ illud inter utramque distinctionem, quædā prima liget manus Ordinariorum, ideòque præjudici & detrahæ potestati ordinariis Ordinariis, suoque modo jux commone corrigat, & in tantum continet odibiliter aliquam, dimittit contra respectu Clericorum pauperum & bene meritorum est favorabilis, juxta dicta superius. Pars altera vero dictum ligamen moderatur, seu partim relaxat, proinde tanquam tota favorabilis, utpote juri communi innoxia sit amplianda.

Questio 555. *Quanam sit ratio, seu causa finalis hujus regule?*

1. R Espondeo: præter ea, quæ supra hac de re dicta sunt de sine reservationum in communi, hujus regule in particulari rationem suam hinc sufficienter indicari, ex illis verbis præambulis regule: *capitulum S. D. N. pauperibus Clericis & personis bene meritis providere: præstationes enim hujusmodi optimè agunt causam finalem dispositionis.* Lott. l. 2. q. 56. n. 3. Unde n. 26. Et seq. rectè infert Lott. rationem motivam seu causam finalem hujus regule non esse favorem Curiz, ut sentire videtur Zypæ. in *Analyt. tit. de supplent. & Glen Extrav. Excerptis.* Et quòd, licet in conferendis istiusmodi beneficiis habeatur ratio presentiz & degentiz in Curia, ut Gonz. *gl.* 4. *num.* 14. præferantur quandoque quæ præsentia est, & ubi priores præsentis sunt, ratione antiquioris præsentie & residentie in Curia, prout etiam servitii & familiaritatis ex quodam congruentia; non tamen hæc tangant causam finalem regule, sed causam impulsivam tantum, ut ex eo patet, quòd nulli, neque in corpore juris, neque in regulis Cancell. pro obviendis beneficiis qualitas hæc consideretur ad effectum bene merentis, cum semper, saltem ex intentione Papæ, provideantur Clerici pauperes & benemerentes, sed non semper degentes in Curia, dum frequenter quoque absentes, qui Curiam Rom. nunquam videntur, provideantur de beneficiis ejusmodi reservatis, quod minime coningeret, si gratia curialium principaliter hæc regula emanasset. Sed neque benemerentiam istam, de qua hæc regula, prout condigniorum à pauperate (quæ consistit in defectu pauperum) propter & beneficiis alicuius, constituit aliis primò ac potiorè gradum benemerentiz, cum beneficia dicantur panes pauperum, ut Lott. n. 29. 30. & 59. ex certo ministerio corporali in Papam vel episcopi Curiam impensum, seu ex Curialitate præstati, sed ex servitio hujusmodi, & principaliter ex motum honestate, literantia, & personæ sublimitate dimeriendam esse, ait Lott. *num.* 5. 29. Et 48. Idem ferè ait Chok. *ad præs. hujus reg. num.* 27.

2. Specialem verò causam, cur Pontifex Episcopis dictos 4. menses in prima parte regule reliquerit, hæc assignat Chok. hic *num.* 8. Quòd cum per istiusmodi reservationes ipsi annuam censuram Ordinariis quodammodò demum vocabatur seu adimebatur (quamquam non censetur id asseri, quòd peccatò coactum erat, non aliter, ac si Episcopi potestatem conferendi beneficia suo Vicario tribu-

nihilominus ipse, si voluerit, conferret, & istiusmodi facultatem datam Vicario poterit revocare, ut Rebuti. *in de forma Vicariatus*. num. 79. apud Chok. Pontifices, ut de se conquirentur Ordinarii, cum illis dividere voluerint dicto modo menses. Quod verò illis solum 4. sibi verò serviant 8. nulla alia causa assignari potest magis adæquata, quam quia valde congruat, Papam, qui est Dominus & Censor beneficiorum, & in his habet plenissimum potestatem, in hac distributione majorem partem obtinere, juxta illud Aristotel. *Eth. 2. C. ult. in divisione: plus capienti, qui plus conferunt*. Lott. l. 2. q. 27. num. 17. Chok. *loc. cit.* citans Felin. & dilecti. de major. & obed. Covar. *inc. quoniam patrum de passu*. in 6. p. 2. §. 2. n. 4.

Questio 556. Cum regula utatur verbis omnino universalibus, dicendo: Quicumque beneficia, qualitercunque reservata, ubicunque existentia, ad cujuscunque qualemcumque provisionem spectantia, cum clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, an ergo nulla ab hac reservatione excipiantur beneficia?

1. Respondendo: dictis terminis generalibus non obstantibus excipi primò beneficia jurispr. laicalia: hæc enim nulla reservationibus, eisdem generales sint, & clausæ in corpore juris, comprehenduntur. Garc. p. 5. c. 1. num. 171. citans quamplurimos. Nec obstant verba regulæ reservationum, &c. quia non includunt presentationem laicorum, sed Clericorum. Garc. *ibid.* n. 172. citans Paris. de regis. l. 2. q. 4. n. 37. Gonz. gl. 16. n. 4. Lamb. gl. 1. 2. q. 6. & 7. Covar. Mand. &c. dimittit tamen jurispr. laicale competat ex fundatione, dotatione, vel dotacione, vel etiam ex donatione facta ab habente illud ex his titulis; reliqui enim patronatus competentes ex præscriptione, consuetudine, privilegio, (intellige vero) aut quocunque alio modo non possunt ad impediendam reservationem hujus regulæ. Chok. *loc. cit.* l. 1. num. 7. Garc. *loc. cit.* num. 173. citans plures, & his decium dicens *in una Segoris, diuina annata*. 26. Nov. 1593. Vide dicti superius ubi de derogatione jurispr. proceditque idipsum, citantque jurispr. ex privilegio vel præscriptione spectat ex Ducibus, Marchionibus, Comitibus vel alios Principes, nisi forte jura Regia seu Imperii nbtineant. Garc. num. 175. citans Gonz. gl. 24. n. 119. &c. Tales quoque patronatus etiam ante Trid. per quod modò sublati sunt, cecidisse sub reservationibus, ait Chok. *loc. cit.* Unde jam ad excludendam reservationem docere oportet, quòd jurispr. competat ex fundatione. Garc. n. 176. Si tamen allegaretur, & probaretur immemorabili temporis cursu & consuetudine, adherens sibi competere ex fundatione beneficium, non subiret hanc reservationem. Garc. num. 177. citans plures, & dicens, sic resolutum in *Pampilon. beneficis*. 23. Men. 1557. Item dum jurispr. habet quicquid ex præscriptione seu consuetudine, modo id absolute fuerit ex fundatione, &c. Garc. num. 178. Sic resolutum dicens *in Auximania jurispr.* 7. Feb. 1586. Idem est, dum veri patroni ex fundatione non sunt in possessione præsentis, sed aheri ratione possessionis competit præsentis, beneficium ex immunitate reservationis. Garc. num. 179. Sed neque beneficium eadem sub reservatione, dum jurispr. ex privilegio est cum clausula: quòd hujusmodi patronatus sit ex vera & reali fundatione seu dotatione laicali, seu habeatur, ac si esset ex vera dotatione; facti enim hæc clausula: ut, sicut hæc qualitas infert ex privilegio, debeat tamen regulari, prout regulariter, que verè ex fundatione vel dotatione competunt, nisi de mente Papæ contrariis appareat. Garc. num. 180. citans Rot. in *Afferens Archiepiscopatus*. 14. Martii. & 4. April. 1576. & Gonz. gl. 18. num. 92. Neque eadem sub reservatione, dum jurispr. ex privilegio est ex causa onerosæ augmenti dotis, de quo vide dicta alia.

2. Pari modo beneficia jurispr. mixta, seu partim laicalia, partim Ecclesiastica, eximuntur ab hac reservatione; in faventibus enim attendenda qualitas laicalis, ne laicus propter Christum perdat suum privilegium. Chok. *loc. cit.* num. 3. (qui tamen addit, id intelligendum, quando laici in hoc jure habent majorem partem, vel saltem æqualem, secus, si Ecclesiastici majorem.) Garc. n. 181. subdens num. 191. quòd licet in beneficiis jurispr. laici vel mixti non cadit reservatio expressa, ita nec tacita, quæ resultat ex appositione manus Papæ, citaque pro hoc Rotam in *una Formano beneficis*. 13. Men. 1596. Econtra tamen certum sit, beneficia jurispr. Ecclesiastica comprehendendi in hac & aliis reservationibus, id tamen in Hispania, præsertim in regni Castellæ, imò beneficia jurispr. Ecclesiastica indifferenter ad presentationem patronorum providendi in partibus in quocunque mente vacaverint, videmus quotidie, ait Garc. n. 157. & ex eo Chok. *hic gl.* num. 3. An verò supposita hæc observantia & consuetudine ex ea defendi possit, id licere, non obstat hæc reservatio, & aliis quæ usu non receptæ aut abrogatæ in beneficiis jurispr. eò quòd lex usu non recepta non liget, merito dubitari, ait ibid. Garc. negat idipsum expressè num. 158. dicens: non posse doctrinam de lege his regulis reservationis applicari, eò quòd, licet hanc per modum legis, aliud tamen nihil revera sit, quam avocationes beneficiorum per Papam ad se factæ, per quas Papa protestatur contra inferiores, ne ullo modo de inordinant in dispositionem beneficiorum per illas reservationes, admittitque illis omnimodam facilitatem providendi de illis, velint, nolint, recipient, nec ne, & cum decreto irritante, ex quo magis declaratur ejus voluntas, & tollitur observantia & consuetudo in contrarium. Nec refert, quòd in his non sit mentio & derogatio observantiae & consuetudinum præsentia, quia illa omnia est considerantia, sante interpretatione per singulos Pontifices renouantes regulam. Unde decreto irritante, ut dictum super, unquam potest induci. Adde, quòd Papa reservando generaliter deroget omnibus juri-bus, & statutis, & consuetudinibus.

3. Secundò excipiuntur beneficia pertinentia ad collationem Regum alicujusmodi quorundam Orbis Christiani Principum seu Imperii habentium, dum in regnis suis sunt plurimorum beneficiorum collatores. Eo ipso namque, quòd de Regibus & Principibus non fiat expressa mentio, non censentur comprehendendi sub hujus reservatione, juxta tex. *o. s. de off. delegat. c. v. relinquitur de privileg.* in 6. Præcepta namque canonica relaxantur propter Regem & Principum auctoritatem. c. Regum. 24. q. 5. Chok. *hic gl.* 10. n. 7. & 8. citans Artoz. Jo. And. in c. 2. de prob. in 6. qui loquuntur in fortiori omnium reservatione ratione vacationis a pòd Sedem. Er Covar. *præf. 99. c. 16. num. 4. Calkrop. p. 12. §. 4. n. 10. Garc. num. 639. citans Gonz. gl. 24. num. 153.*

4. Tertiò eximuntur ab hac aliusque reservationibus generalibus beneficia manualia, seu ad normam movibilia, sive secularia & sive regularia; Papa enim sub reservando beneficiorum collationem, videtur id intelligere de collatione, quæ fit perpetuo. Chok. *hic gl.* 1. n. 14. Garc. *loc. cit.* n. 110. citans Zerol. in pr. p. 1. v. *beneficia*. §. 3. Paris. de regis. l. 1. c. 9. num. 81. & 95. &c. proceditque idipsum, etiam si tale beneficium vacaret per obitum, quoniam enim manuale sit, verè tamen dicitur vacare per obitum. Chok. *loc. cit.* citans gl. in *clero. vocantur de suppl. aegl. præf. & abo Card. & Innoc.* Per hoc autem, quòd regis hæc exprimat regularia, hoc nomine comprehendere non intendit manualia, eisdem beneficia regularia regulariter ex natura sua sunt manualia; sed comprehendere regularia, dum hæc aliquando sunt perpetua. Garc. n. 512. citans Mand. ad reg. 3. q. 10. & 11. &c. Chok. *loc. cit.* citans Paris. de regis. l. 12. q. 3. n. 82. & seq. Hinc

5. Quarto excipiuntur beneficia regularia seu perenniter regulares Ordinum Mendicantium, quia non sunt perpetua. Paris. de prob. num. 354. Chok. *hic gl.* 5. num. 5.

nam, §. 1.º est de cetero beneficia regularia, (hoc est, quæ vi fundationis reguntur per regulas) perpetua hæc regula comprehendenda fuit, etiam de his mentione expressa facta non fuisse, cõ quod beneficiorum nomine non minus veniant regularia, quam secularia. Excipi tamen etiam videntur regularia perpetua Ordinum militarium, domi fani Prioratus, Præposituræ, &c. ne in generali reservatione veniant, quod in speciali non comprehenditur, & ne hæc generalis comprehendat calum specialem privilegium, & alibi exceptum; id autem nimirum Prioratus & Præposituræ Ordinum militarium expressè exceptum a reservatione in reg. 3. cujus regula innotuendi dari correctionem, videntur inconueniens, Pwh. fac. cv. Gonz. gl. 3. num. 31. Garc. nu. 15. qui etiam addit, nulla beneficia, etiam minoræ, dictionem Ordinum militarium videri ibi comprehendi fide bonæ reg. reservatione, argumentum regula 3. nōtose ex gra videntur sufficiens colligi mens Papæ, nolentia reservare beneficia Ordinum militarium.

6. Quibus excipiuntur beneficia de mensa, quale dicitur, quod perspetuū est incorporatum mensē Episcopi, aut capitulari vel abbatiali, ita ut nunquam vacet; hæc enim regula loquitur tantum de beneficiis vacaturis, *Pith. dec. ex. Chok. hic gl. 1. v. 16.* Hinc

7. Sexio exiunt in genere beneficia per viam subiectionis unius alteri beneficio tanquam principali pro augmento danti seu paritoni illius, talia enim beneficia sunt quibus, accessorii & dependentis ab illo, cui uniuntur, seu cui incorporantur, non datus neque vacatio, neque collatio, Chok. loc. cit. num. 17. citans Rebou. in p. 28. de univ. Stapil. de ut. gr. r. r. et de form. m. 2. §. 6. de forma, num. 2. Gomez. de Exfoliat. num. 117. Quia de exiuntur beneficia licet unienda vigore gratie de uniendo, cum primum vacaverint per celsum vel decedendum, Chok. loc. cit. num. 18. citans pro hoc Stapil. ad univ. num. 3. 4. 5. Folin. in cap. supra. de re script. 27. Croel. num. 23. Quod si tamen beneficium alteri uniretur beneficio, in quod cadit reservatio, caderet quidem et ipsum sub reservatione, sed non tanquam beneficium de per se, quod non est, sed ut praeiudicium alterius beneficii. Qualiter nequidem accessorii caderet sub reservatione, dum non alteri beneficio, sed alteri loco pio, velini fabrice, hospitali, &c. uniretur seu incorporaretur, Chok. cit. num. 18. De cetero, dum beneficium unius alteri beneficio aequè principaliter, ita ut utriusque iura salva permaneat, licet ad invicem communicentur, ut fit in parochialis vel duo dignitates oniantur, & una fit ex duobus, cum tunc beneficium unum non nomen, nec titulum, nec effectum beneficij perdat, nulla est ratio, cur hoc beneficium, quod remanet ex duobus beneficiis unitis communicari, non comprehendatur sub reservatione, ut hujus rei, Chok. loc. cit. Sic quoque beneficium manet obnoxium huic reservationi, ubi unum solum facta quod ad erectionem & gubernationem ambobus, & non etiam, ut bona utriusque communicentur, ut dicit idem etiam administrator bonorum utriusque Ecclesie, non ideo bona omnia Ecclesie transferant in dominium alterius Ecclesie, Chok. loc. cit. num. 19. citans Trid. in §. 21. c. 7. & c. Si Episcopus, de off. Ordin. in §.

8. Septimo excipiuntur Canonici doctores et magistrales Ecclesiarum Carbed. regni Castellae, et Legionis, qui per concorsium et electionem Capituli providentur, iuxta *capituli. Sicut in C. de Leon. x.* in quibus Constitutionibus cavetur, ne sub illa reservatione, etiam per regulas Cancelli, hi Canonici providentur, si tuncque hi Bullae per modum statuti et per viam legis (suo id ipsum Garc. ac. esse pronunciis et solidum hujus rei fundamentum) eodem tenore hac regalia in cum clausulis derogatoria conjunguntur indubii, non censetur per illam derogationem hiis Bullis; Quodem per ista verba solum designatur quibuscunque indubii et privilegia, quae

verè talia sunt, non verò quæ per modum legis & statuti concedantur, Castrop. loc. cit. p. 22. §. 2. per tot. *U. Speculatio* n. 64.

9. Octavo excipiuntur beneficia existens in Ecclesia non numerata sed receptiva, (qualis est dicitur, ubi non adest certus numerus Canonico-rum, sed aliorum beneficiorum, sed juxta quantitatem fructuum praebandi decrescent vel augentur) eo quod hac regula non referuntur beneficia quolibet, sed tantum beneficia vacatura; dicta autem beneficia morte beneficiarii non vacant, sed extinguuntur & supplimentur, quod ad usque per electionem Canonico-rum, vel aliorum, quorum interest, rursus eriguntur, c. de dicto. 27. de prob. ubi dicitur: *Lacet in Ecclesia, ubi non est certus numerus praebandorum, nulla etiam eorum vacante, in eorum numerum quasi possit assumi, cum intelletus sit ad hoc quoddam esse finem, scilicet elektorum numerum de novo creatum, & cum electio in canonico-rum necessitate de desineat cum defuncto, &c.* Unde etiam, ut Castrop. loc. cit. contra Patif. quem citat de reg. l. 2. g. 13. num. 1. & 2. dicta beneficia impetrant, reprimant, permittant (nisi forte extraordinarie, Papa sciente & consentiente) nequeant; citat pro hoc Castrop. Barb. de potest. Episcopi. p. 3. ad leg. 17. n. 178. Gonz. gl. p. 6. §. 3. g. Garc. n. 150.

10. Denique excepta quoque videntur beneficia speculanti ad Collatores, cuius conferendi ea concessum ex privilegio seu indulto aliquo pro limitato solium tempore, puta, ad 4-annos plus minus, ut Chok. *ibid.* *Castrop. loc. cit.* §. 3. n. 8. citans Gonz. Barb. Garc. qui tamen postiora potius contrarium asseruit, dum p. 1. c. 1. *num.* 619. inquit, ubi non placere istam exceptionem.

Questio 557. Specialiter circa quedam alia beneficia, de quibus magis dubium esse poterat, nam eximantur ab hac reservatione, puta, de noviter ereclis, de debitis conferris certo generi personarum, seu patrimonialibus: de monachalibus, de dignitatibus majoribus & minoribus, de beneficiis reservatis, de vacantibus de facto, & de vacantibus de iure, &c.

Repondeo primò: Beneficium noviter erectum post hujus regulæ promulgationem primò vacans cadit sub reservatione illius; eò quod reservatio hæc inducitur per modum legis, et lex semper loquitur, verbaque hujus regulæ sunt amplissima, et hinc esse non possit in consideratione nova, ut recens eratio, Chok. lib. 6. c. 1. v. 9. Caltrop. loc. cit. n. 9. Garc. ex p. 5. c. 2. n. 1. v. 9. citans Gonz. l. 5. §. 1. et piores alios. Quin etiam dum fundator constituit, ut collatio beneficii, in quocunque tempore mense vacet, spectare debeat ad Ordinarium, beneficia taliter fundata nihilominus cadere sub reservatione mensium Apostolicorum, licetiam per reg. Cancell. quim Concordata Germ. tract. et fuisse probat Nicolati ad Concord. Germ. tit. 1. d. 4. §. 1. de quo vide dicenda infra, ubi quæ reservationi Pape vi Concord. Germ. Contrarium autem, quod reunit Rota decr. 3. n. 7. de prob. in reg. et Simonet. de refer. q. 12. intelligendum de reservationibus specialibus, dum nihilominus gratia seu reservatio sit ad favorem certæ personæ et beneficio vacaturo; hæc enim gratia non extendi ad beneficium post datam gratie primò locum, Garc. loc. cit. Chok. loc. cit. num. 10. Necque tamen etiam beneficium recens erectum quò ad primam sui collationem cadere libet hæc reservatio, probabilius censet Garc. n. 520. Caltrop. loc. cit. n. 10. citans Barb. ex alleg. 57. n. 12. quibus adhuc Nicolati ad concord. Germ. tit. 1. d. 4. c. 4. contra ordin. loc. cit. n. 49. C. 10. eò quod dirum videatur, hinc à morte Pontificis aliterum, quò in mense

Apostolico erigeretur beneficium per Ordinarium, quod non sufficit nisi. Laicorum, sed Ecclesiasticorum, vel etiam liberarum collationis, Ordinarius ipse non potest illud conferre pro prima illa vice, nec patronus presentem, *Garc. ibid.* vel ut Castrop. quod, licet in rigore beneficium vacare censatur eo ipso, quod erectum sit, antequam alicui sit collatum; cum tamen collatio sit immediate erectionem sequatur, ut via contingat ab illa disjungi non competeret hac vacatio in reservatione beneficii vacaturi.

2. Respondeo secundò: beneficia patrimonialia (quæ sunt, quæ ex fundatione vel privilegio Papæ, vel consuetudine conferenda sunt natis vel orindis illius patriæ vel civitatis, in qua existunt beneficia, vel consanguineis fundatoris, filijs familias, seu filijs naturalibus vel patrimonialibus) & alijs cetero personarum generi, puta, Doctoribus, Magistris, &c. ad huc cadunt sub hac reservatione, Castrop. *loc. cit. n. 4.* citans *Gonz. gl. 9. §. 1. n. 1. Chok. hic gl. 4. n. 2. Lott. l. 1. q. 39. n. 7. Garc. l. c. n. 182.* contra *Zerol. in pr. p. 1. v. beneficium, §. 3. Menoch. l. 3. conf. 294. n. 18.* Quærant. *Cervall. &c.* quos citat Castrop. tum quia Regule verba omnia sunt generalia; tum quia per talem reservationem non auferuntur distis personis, quibus ea debentur, juxta, ut *Garc. l. c.* hujusmodi enim beneficia cadunt quidem sub reservatione, sed cum hac conditione, adeo ut Papa debeat ea conferre personis talem qualitatem requiritam habentibus; censetur namque Papa per reservationes suas præjudicare quidem velle Collatoribus, non autem personis, quibus ex fundatione jus competit, *Lott. l. c. n. 7. §. 9.* Limitanda nihilominus est hac sententia hac ratione: nisi in indulto seu privilegio concessio super beneficiorum patrimonialium provisione adesse tales clausulæ, quæ vincant & superent reservationem hujus regule, & verissime fit, Papam nolle comprehendere tale indultum sub hac regula; ut contingit in indulto Clem. VIII. super beneficiis patrimonialibus Diocesis Callaguritanæ, cujus clausula hæc sit: quod non comprehendatur sub aliquibus derogationibus, reservationibus, & regulis Cancell. sub quiborvis clausulis & decretis etiam derogationum derogatoria, nec derogari possit aut censetur, nisi de Episcopi & Cleri Callaguritanæ, & hominum illius Diocesis consensu, *Garc. n. 166. Chok. l. c. n. 3.* ex *Gonz. l. c. n. 71. & §. 6.* Attentum *Garc. l. c. n. 161.* quamvis in rigore hac sententia videatur sibi verior; contrariam tamen videri sibi æqualem & prævalentem, præsertim, quia Papa non potest de facili habere notitiam de personis, quibus ex fundatione, consuetudine, privilegio vel alijs beneficia sine confensione. Et revera videri eam in præceptum, & consuetudinem approbatam in Hispania. Nec videtur ob stare, quod *Stylus Rotæ*, qui facit jus, & pro lege habetur, etiam in paribus, habeat contrarium; eo quod dicta lex abrogetur per *Stylum*, observantiam, & consuetudinem particularem Hispaniæ. Addeque *Garc. n. 161.* nihilominus stante, quod prior sententia sit jam à *Rotæ*, recepta, & secundum eam repetitur toties jam judicatum, ut introductus sit *Stylus Curie* & consuetudo, videatur ei standum, etiam in Hispania, cum agatur de interpretatione reservationis, quæ emanat ab ipsa Curia, intendenda autem sit consuetudo fori, unde res, de qua judicari oportet, traxit originem reservationis, quæ habeant vim, etiam non recipiant, nisi id maxime processu stante *Stylo ipsius Papæ*, providentis de beneficiis patrimonialibus ut reservatis. Quin etiam, subdit idem *Garc. n. 164.* est, quod de cetero vera sit hæc secunda sententia, adhuc non procederet in beneficiis, quæ sunt conferenda Graduatis & Magistris, vel Doctoribus, & Licentiatis, in Penitentiaria, Scholasticis, (nisi foret essent conferenda per electionem & concursum, ut præbendæ magistrales, & doctorales in Cathedralibus Regni Castellæ & Legionis) cum recte possint provideri à Papa Graduatis. Simi-

liet adhuc procederet, quando personæ, quibus debentur conferri beneficia istiusmodi, non adessent vel nolent, seu non prætererent illa, & sic liberè conferri possunt alijs.

3. Respondeo tertio: beneficia monachalæ (dicitur autem beneficium monachale, dum unicuique tantum consistit in Ecclesia aliqua beneficium, vel dum collator non habet jus conferendi, nisi respectu unius beneficii, Castrop. n. 8. *Garc. n. 118.* addens, non dicendum monachalæ, & collatorem monachalæ, dum quis habet beneficii unius collationem tantum, & in alio habet præsentationem, vel si quis habet collationem in non solus, & in alio collationem cum alijs; ac citans pro hoc *Wamell. tom. 1. conf. 41. n. 7. Menoch. de arb. casu 201. n. 69. Felin. &c.*) cadunt adhuc sub reservatione hac; tum quia regula habet verba prægnantia de potentissima, amplissimaque clausula, *Lott. l. c. n. 6. Castrop. n. 8. Garc. l. c. n. 118.* contra *Gl. in Clem. 1. de præb. An. de Falcen. de refo. q. 3. n. 32. Selv. l. 3. q. 11. n. 71.* Quia hæc reservatio non abfolvet privas Collatorem ordinis sui potestate unica, quam habet providendi, sed illam restringit pro aliquot mensibus. Ad hæc cum omnia ferè beneficia curata seu parochialia sint monachalæ, consilium deprehenderet huic regule, si hæc omnia à reservatione essent libera, Castrop. & *Garc. l. c.* Refert etiam *Garc. ex Gonz. gl. 9. §. 4. n. 267.* (licet ipse dicat id sibi certum non videri) quod tamen monachalæ talia beneficia, vel etiam dignitates (dum nimirum in Ecclesia collegiaria non esset ulla alia dignitas præter unicam principalem) non comprehenderentur sub reservatione regule teritiæ, adhuc tamen comprehendenda sub reservatione hujus regule. Sed neque contrarium probatur ex eo, quod in mandam de providendo non continentur hæc beneficia monachalæ, & impetratio seu gratia se ad ista non extendat, nisi in ea sit mentio expressa monachalitaris, ut eum communi tradunt Castrop. *l. c. n. 8. Chok. l. c. n. 5.* differentia enim magna est: nimirum quid reservatio ista facta in favorem alicujus determinatæ personæ, sive hoc mandatum & interpretatio sunt in materia odiosa & ambigua, juxta c. *Quarum partem, de præb. in 6.* adeoque strictæ interpretationis, & præsertim Ordinarium integrè collatione & reservatio vero hujus regule sit per modum legis, & in materia favorabilis, privas tamen collatione ad aliquos mentes.

4. Respondeo quarto: dignitates majores & minores omnes, conjunctaque qualiter, comprehenduntur sub hac regula; eo quod dictio *qualitercumque* sit universalissima, & comprehendat etiam in materia odiosa majora expressis, tradit *Chok. gl. 4. n. 6.* citans *Abb. in c. Solus, de maj. Obsequ. nec. ult. Felin. in c. de quarta. n. 15. de refo. Verum ex non dicendis apparebit, quid de hoc puncto sit sentendum.*

5. Respondeo quinto: beneficia alijs reservata comprehendunt quoque sub hac regula; eo quod illa solum excipit vacantia in Curia, utpote jam reservata fortiori reservatione, nempe clausi in corpore juris; beneficia autem alijs reservata non nisi impropriè & largè dici possint vacare in Curia, quatenus à Curia providentur. Insuper inconveniens non sit, unum idemque beneficium pluribus reservationibus obnoxium esse, tenet *Garc. l. c. n. 140.* Verum contrarium probabilius videtur Castrop. p. 22. §. 3. n. 3. & quem citat *Gonz. gl. 13. n. 61.* eo quod hæc regula reservet solum beneficia, quæ alijs Ordinarii providere poterant; tum quia 4. membris liberos relinquit Ordinarius, quod locum habere non potest in beneficiis alijs reservatis cum hoerum, utpote pro omni tempore reservatorum, collatio pro nullo tempore competat, seu relicta sit; tum quia hæc regula loquens de alternatim concessa Episcopis expresse dicit, eam concedi pro beneficiis dispositione Papali alijs non reservatis vel affectis, adeoque de iisdem beneficiis alijs non

reservatis debet procedere hujus regulæ reservatio, ut una pars regulæ cum alia conventionem habeat. Tum quia in hac regula cavetur, quod impetrans beneficium à Papa vacans in mente papali, adeoque reservatum vi hujus regulæ, debeat mentionem facere mensis vacationis, quod opus non est facere in beneficiis aliis reservatis, etsi vacarent in mente Apostolico, ut Mand. de sign. gracie, in de prov. vers. an autem. Gare. n. 666. Ea igitur autem, quod hæc beneficia aliis reservata non vacent proprie in Curia, non sequitur, ut includi in hac reg. excipiente vacantia in Curia, quia non omnia vacantia extra Curiam reservantur hac regulâ, sed ea tantum, quæ aliis Ordinariis Collatoribus competere poterant. Ita sent. Castrop.

6. Respondeo sexto: beneficiis vacantia per communem vacationis modum (qui est per obitum, vel per resignationem ejus, qui verum titulum & possessionem habebat, & dicitur vacatio de jure & de facto, eod quod bene nunc patet, neque possessio sit penes aliquem, sed sint vacantia, ut Chok. hic gl. 7. n. 7. et Mandol. ad reg. 30. q. 7. n. 4. & Rebuff. in pr. in requisit. ad collationem, n. 16.) indubitato pacem comprehenduntur sub hujus regulæ reservatione, partim per illum ipsam exclusionem; dum enim reservantur omnia, aliter, quàm per resignationem vacantia. Comprehenduntur quoque vacantia de facto, & non de jure, sive vacantia solo facto, quia & hæc verè vacare dicuntur, Castrop. cit. p. 11. §. 3. n. 4. Chok. loc. cit. n. 10. ex Gonz. gl. 1. §. 1. à num. 41. §. 62. Sic autem vacare dicuntur ea, à quibus longo tempore absens est beneficiarius, & ignoratur, ubi sit. Item quorum quia collationem, sed nondum possessionem habet. Item dum defecto aliquo à possessione, nemo eam occupavit; sic enim vacans possessione beneficium dicitur vacare de facto. Item dum quis non habet justum titulum, sed solum possessionem seu detentionem, quam cedit, vel decedit; tunc enim per renunciationem, vel obitum illius solummodo vacat beneficium de facto; eod quod vacare non possit, nisi quod cedens vel decedens habebat, Chok. loc. cit. n. 8. et Gregor. Thol. de benef. c. 27. n. 4. Patif. de regim. l. 1. c. 15. n. 13. & seq.

7. Denique comprehenduntur etiam vacantia solo jure, qualiter v. gr. vacare dicitur beneficium prius per affectionem secundum incompatibilitatem; tamen anno prius tunc vacat ipso jure, non dicitur tamen vacata de facto, quia de facto est semper occupatum. Sic plurimis aliis modis, quos compendio collectos legere est apud Chok. loc. cit. à n. 13. de jure tantum dicitur vacare beneficium, quod tamen de facto occupatum est, quia & sic verè vacare dicuntur; dum enim de jure vacat beneficium, amittitur juri plenum & perfectum, quod quia in beneficio habebat, Castrop. l. cit. Chok. num. 11. citans Gonz. gl. 15. à num. 14. ad 44. & Garellum p. 1. c. 5. n. 48. Ubi tamen notandum illud, quod habet Chok. loc. cit. n. 12. nempe beneficia ipso jure vacantia sic esse alia: & reservata Papa, ut etiam vacantia lo mente ordinario, non possit Ordinarius in Germania vigora Concordatorum ea conferre, sed solos Papas non ita accipiendo universales, ac si ea omnia reserventur Papa, quorum quis jure verum titulum ipso facto in vim legis sic statuerit amittit, in quocunque demum mense, & ex quacunque causa fiat hac omisso; cum pateat id falsum esse in plurimis obvis exempla.

Questio 558. Circa quadam alia, que minus propriè rationem beneficij habere videntur: puta, altaria, oratoria, Capellanie, &c. que fundata sunt absque Episcopi, aliisque Superioris auctoritate, præbende, Hospitalia, pensiones, præstimonium, Commende, Coadjutorie, officiaque alia, num comprehendantur sub hac regula?

P. Leuenii Fori Benef. Tom. II.

1. Respondeo ad primum negativè, quia nullatenus sunt beneficia, Chok. hic gl. 1. num. 2. citans Gregor. Thol. in infir. res benef. c. 12. n. 16. cum communi.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè, intelligendo hoc de præbendis consistentibus in mera temporalitate, seu quæ nihil spiritualis habent, cujusmodi sunt parochia, quæ conficiuntur solvendis salariis Advocatorum, Procuratorum, Musicorum, &c. sed si præbende sumantur pro ipso titulo beneficii, Chok. ibid. n. 6. et Gonz. gl. 5. n. 25.

3. Respondeo ad tertium etiam negativè; Hospitalia enim regulariter appellatione beneficii non comprehenduntur, Chok. n. 9. citans Gomez. ad reg. de triennali, q. 7. in fine. Mand. ad reg. 1. q. 9. n. 2. Mohed. decif. 18. de causa possif. & propr. Quid & si constentur in titulum ad nuntia amovibilis; scilicet tamen est, si in perpetuum, hoc aut, ad vitam titulari conferantur, Chok. ibidem, citans Sylv. p. 2. q. 11. num. 14. Rebuff. in pr. cit. de decif. num. 7. &c.

4. Respondeo ad quartum: neque pensio ceterata super beneficiis sive à Papa, sive ab Ordinario, cadit sub hac regulâ reservatoria; cum pensio sit quid temporale distinctum & separatim à beneficio, Chok. n. 10. citans Gigas de pens. q. 28. Gomez. de exfif. n. 91. Quin & si esset beneficium, adhuc non cadet sub reservatione; cum pensio pensionarii morte natalis vel civilis extinguatur, Chok. ibid. num. 11. juxta Patif. de regim. l. 6. q. 2. num. 115. Gigas &c. Interat tamen reservatio, si pensio constitueretur ad particularia aliquis commodum super fructibus alienis Ecclesie, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum (sic enim super redditibus omnia Ecclesie potest constitui certum beneficium, assignando certam pensionem ex redditibus Ecclesie, Abb. in c. Conquerente, de clericis non resid. num. 1. apud Chok.) talis enim pensio esset beneficium Ecclesie, Chok. num. 11. citans Gig. de pens. q. 20. vers. quare si lumen, &c. & Rot. decif. 39. de resp. in anteq.

5. Respondeo ad quintum, præstimonium, dum non datur in titulum perpetuum, nec aliud obsequium spirituale annexum habent, non cadunt sub reservatione, quia non sint beneficia, Chok. num. 14. citans Hojed. de incom. benef. p. 2. c. 1. n. 2. & seq. Scilicet effert, si dantur in titulum perpetuum, habentque annexum aliquod obsequium spirituale; quia iam essent beneficia cadentia sub reservationem, Chok. ibid. citans Menoch. de arb. l. 2. caf. 201. num. 55. Mand. ad reg. de acquif. q. 12. num. 3. &c.

6. Respondeo ad sextum, Commenda non cadit sub reservatione, sive sit temporalis, & ad nuntia amovibilis, donec Ecclesia prævidetur de Recone, sive sit perpetua, hoc est, ad vitam Commendatarii, quia beneficium commendatum non dicitur vacare per obitum Commendatarii, ita ut opus non sit attendere mansum, in quo obierit Commendatarius, sed vacat semper ut antea, Chok. n. 10. citans Gomez. ad reg. de triennali, q. 7. Nav. in man. c. 25. num. 126. Mohed. decif. q. de prob. Simonet. &c.

7. Respondeo ad septimum: neque cadit sub reservationem Coadjutoria, sive ea simplex fuerit, sive perpetua cum successione; non enim est beneficium, ut Thol. in infir. de res benef. c. 11. n. 2. nec habens Coadjutoriam dicitur beneficium, sed beneficii Coadjutor; neque vacare dicitur Coadjutoria, sed cessat & extinguatur, cessante vita, vel impedimento coadjutori, Chok. num. 21. citans Gonz. gl. 1. §. 9. n. 25.

8. Respondeo ad octavum, officia Ecclesiastica, quæ in titulum non dantur veluti officium Custodis, Cellerarii, &c. de quibus vide Gomez. ad reg. de infirmis, q. 22. Mand. ad reg. 21. q. 7. non cadunt sub reservationibus hujus regulæ. Secus est de officis, quæ verè beneficia Ecclesiastica sunt, ut Thesauraria, Sacristia, Archiepiscopatus, de quibus diversi sunt in jure Canonici, Chok. n. 24. citans Rebuff.

Questio 559. *Utrum regula hac excipit beneficia vacantia per resignationem, de qua resignatione loquatur?*

1. Respondens, excipi solam vacantiam per resignationem expressam, (qualis est illa, quae fit verbis expressis, ut dum beneficium habetur in manibus Superioris relinquatur ab eo providendum) non verò excipi vacantiam per resignationem tacitam, qualis est, quae ex factis ab aliquo inducitur ipso jure, v. gr. dum quis secundum beneficium assequitur cum primo impossibile, dum quis beneficiatus contrahit matrimonium, vel professionem in religionem approbata emittit, &c. his enim factis praesumitur de consensu quis dimittere suum beneficium, Gare. p. 5. c. 1. num. 144. Gonz. gl. 14. n. 61. Castrop. loc. cit. num. 5.

2. Respondens secundò, excipi solam vacantiam per resignationem simplicem seu puram, hoc est, quae fit simpliciter absque ulla conditione; non verò excipi vacantiam per resignationem conditionatam, qualis est ea, quae fit in favorem alterius, non aliter reservatà resignanti aliqua pensione aut jure, aut non reservatà, Castrop. loc. cit. num. 5. Gare. loc. cit. num. 142. contra Gonz. gl. 14. num. 19. & Chok. hic gl. 7. num. 3. Reservatur siquidem hac regulà extra Curiam vacantia quocunque modo, praeterquam quàm per resignationem; extra Curiam autem vacare non potest beneficium per resignationem conditionatam, ut est expressa constitutio Pii V. sed solum per resignationem simplicem; quia hanc solum Ordinarius admittere, & beneficium ex vi illius vacationis providere potest. Item regula haec intendit coarctare facultatem Ordinarii de beneficiis providendis; Ordinarii autem non habent facultatem providendi vacantiam per resignationem conditionatam, cum haec vacet in Curia, Castrop. loc. cit. Tamen igitur per verba illa regulæ: *aliqui quoniam per resignationem*; non excipiuntur beneficia vacantia per resignationem conditionalem; excipiuntur ea tamen per verba illa regulæ: *extra Curiam* Romae, cum ea non vacent extra Curiam, sed in Curia, Gare. Castrop. loc. cit.

3. Respondens tertio: excipiuntur nihilominus, seu comprehenduntur in exceptione vacationum per resignationem simplicem vacantia per resignationem factam permutationis causâ; est enim permutatio vera resignatio, & non est proprie resignatio in favorem, cum loco favoris facti resignatio, resignans alium aequalem ab ipso recipiat; postquam Ordinarius hujusmodi resignationes seu permutationes admittit, ut expressè habetur in *cur. consus. Pii P. Castrop. & Gare. loc. cit. Gonz. gl. 14. in Castrop. loc. cit. 11. n. Gare. n. 31.* Potest itaque quis quolibet mense beneficium suum, aliis non reservatum in manibus Ordinarii resignare simpliciter, vel etiam permutationis causâ, cum vacans hoc titulo, ut dictum, non sit reservatum. Auctores iidem.

Questio 560. *Cum per hanc ipsam regulam de reservatione ipsius excipiantur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium, de quibus Cardinalibus, & de quibus beneficiis id intelligendum, an indifferenter de omnibus, an de aliquibus tantum?*

1. Respondens primò: intelligendum tantum de Cardinalibus ordinariis collatoribus, seu quibus competit collatio jure ordinario, quales sunt Cardinales Episcopi in suis Diocesium; cum Papae excipientis in hac regula Cardinales inventio tantum fuerit, non afferre Cardinalibus praedictum in sua ordinaria collatione, Chok. ad hanc reg. gl. 10. n. 4. citans Monet. de episcopo, c. 4. q. 5. n. 27. Castrop. loc. cit. p. 22. §. 4. num. 2. citans Gonz. gl. 14. num. 38. Gare. loc. cit. n. 614. Proinde beneficia spectantia ad collationem Cardinalium extraordinarium

Collatorum, seu ex privilegio seu indulto talium (quales adhuc sunt Cardinales legati de lasere in suis legationibus & provinciis de gentes, utpote qui non nisi collationem extraordinariam habentes, ut ex eo patet, quod egerant indulto ad providendum ibidem beneficia vacantia in meos Apostolico, illudque passim illis concedatur) non excipiuntur ab hac reservatione.

2. Secundò intelligendum quoque dicta exceptio de beneficiis, quae sunt collationis simulaneae Cardinali Episcopo & Capitulo, ita ut si vacent in mense Apostolico, provideri possint jure ordinario à Cardinale Episcopo & Capitulo simul, Castrop. loc. cit. n. 3. Gare. p. 5. c. 1. n. 35. etsi enim pro Capitulo facta non fuerit dicta exceptio, sed pro solo Cardinale, eo ipso tamen, quo Cardinalis exceptus, adeoque reclusus ordinarius sui potestatis, beneficia in quolibet mense vacantia jure ordinario providet, Capitulum in provisione eum comitari debet, dum jus habet concurrendi cum Episcopo in provisionibus, quae jure ordinario ei competunt; atque ita Capitulum per consequentiam seu concomitantiam manet exceptum ob exceptionem factam Cardinali Episcopo suo, Castrop. ibid. Idem censet Gonz. gl. 14. n. 61. de beneficiis simulaneae collationis aliis reservatis, ad quorum provisionem Cardinalis Episcopus indultum habet; posse nimirum ea à Cardinale & Capitulo simul provideri; eo quòd tale indultum non amplius ei facultatem conferendū, sed solum removere obstaculum reservationis, quo remoto, Cardinalis ille ordinario jure providet: Ita ordinaria autem provisione, ut jam dictum, Capitulum concutit. Contrarium tamen censet Castrop. loc. cit. n. 4. & Gare. num. 618. nimirum quòd tale indultum non prodest Capitulo, adeoque villum indultum Cardinalis Episcopus solus potest conferre beneficiis aliis (dum nimirum reservata non essent) simultaneae collationis, cum dictum indultum non tollat reservationem; sed ea manente (adeoque non abrogativè sed dispensativè remota hoc obstaculo) dat Cardinali facultatem providendi, ac si reservatio non esset, Castrop. & Gare. qui posterior etiam addit, quòd Cardinalis Episcopus, conferens vi indulti, non censetur ut Ordinarius, sed ut Delegatus & Commissarius Apostolicus. Unde etiam, si non providetur infra semestrem, devolutio non fiat ad Archiepiscopum, sed ad Papam, tanquam de reservato; citatque hoc Mandos. de sign. gratia, c. de prov. vers. in benef. reserv. Gerson. de ind. Card. §. volumus, n. 56. Idem iterum Castrop. loc. cit. num. 6. ubi etiam ait, contrarium esse, nempe fieri devolutionem ad Archiepiscopum, dum negligit providere beneficia competentia illi, non vindicta, sed jure ordinario; eo quòd licet Cardinalis in dignitate Cardinalatus sit superior Archiepiscopo, quia tamen non jure Cardinalatus, sed Episcopatus, hac beneficiorum provisione ei competit, etiam, dignitas Cardinalatus occasio fuerit, ne beneficia ad ejus collationem spectantia reserventur.

3. Tertio: exceptio dicta non extendit se ad beneficia, quae vacant in mense Apostolico tempore Antecessoris non Cardinalis, ita ut ea nequaquam in eodem Episcopato Successor Cardinalis Episcopus conferre possit, nisi forte desuper speciale indultum habeat; quia quod semel reservatum fuit manet tale, Gonz. gl. 14. n. 108. & cum eo Gare. loc. cit. n. 651. Castrop. loc. cit. n. 7. E converso tamen, dum Cardinali Episcopo succedit Episcopus non Cardinalis, postea hunc beneficium, quod tempore praedecessoris sui, nimirum ipsius Cardinalis Episcopi, vacavit in mense reservato, conferre, tenet cum Gonz. loc. cit. n. 114. Castrop. loc. cit. n. 8. Contrarium sentiens Gare. n. 653. eo quòd tale beneficium, cum vacavit, nulli fuit reservatione affectum; tum etiam, quia sicut beneficium, quod tempore Episcopi non Cardinalis vacavit in mense Apostolico, excluditur à provisione Cardinalis Episcopi ob reservationem; ita & contra beneficium vacans tempore Episcopi Cardinalis provideri potest à Successore non Cardinale ob

libertatem, seu carentiam reservationis; cum contrarium eadem sit ratio & decisio.

4. Quarto, extendit se dicta exceptio ad omnes Cardinales ordinarios Collatores, etiam si sint absentes à Curia, Castrop. *loc. cit.* n. 7. Garc. *num.* 638. contra Gonz. *loc. cit.* n. 12. r. & Chok. *loc. cit.* n. 5. tenentes non extendere se illam ad 6. illos Cardinales supra nominatos titulares de Urbe; nam, ut ait Castrop. duo hæc bene subsistant, quod nullus Cardinalium, etiam absens à Curia, sit comprehensus in hac reservatione mensium, quod aliqui Cardinales sint inclusi in reservatione facta (nimirum per regulam septimanam) pro beneficiis vacantibus tempore, quo à Curia fuerint absentes.

Quæstio 561. A quo tempore computentur incipere, & finire menses reservati & Ordinarii?

1. Respondetur: Menses hi incipiunt à media nocte diei præcedentis, v. gr. Januarii incipit ab elapsa media nocte diei ultimi præcedentis mensis, oempe Decembris; dies enim naturalis & consequenter mensis secundum communem & naturalem computationem incipit à media nocte, *justat. more Romano, ff. de feris, & l. consulari. de off. de leg. Card. de Luc. de benef. d. 56. n. 3.* dicens: sic receptum in materia beneficii, & in ordine ad hunc effectum merendi vacationem, an in uno vel altero mense contingit, quidquid aliis sit ad effectum actionis judicialis ac alios, *Garc. p. 5. c. 1. n. 523. citans Nat. de orat. c. 3. num. 34.* Gonz. *gl. 11. d. n. 9.* Francol. *tr. de temp. horar. can. c. 87.* & aliquot Ron. *decis. Castrop. cur. p. 11. §. 1. n. 1.*

2. Est autem nota media, ubi copit sonare hora 12 noctis, etiam antequam desinat sonare horologium, seu ante finitus pulsus illius horæ; quia cum primus pulsus horæ sonat, jam est hora expleta, *Garc. n. 524. citans Sanch. de matr. l. 2. d. 41. n. 40.* Castrop. *loc. cit.* citans Barb. *de potest. Ep. p. 3. alleg. 17. n. 182.* Et de sic, qui expiravit post primum pulsus horæ 12. noctis ultimæ diei Decembris, etiam antequam finiat pulsus illius horæ, dicitur obisse in Januario, *Garc. ibid.* Et ubi plura sunt horologia, standum est horologio parochie defuncti, vel illi, per quod communiter ibi populus regitur, secunda fraude, vel notabili horologii deordinatione, *Card. de Luc. l. c. p. 13. Garc. n. 525.* Castrop. *loc. cit.* ubi etiam approbare videtur doctrinam Bobadil. *in poluc. l. 5. c. 2. num. 25.* dicens: sequendum horologium proprium, si res, de qua agitur, est favorabilis, secus si est odiosa; quod veritatem diei Parolator. *l. 3. §. 9. n. 10.* si duotantum ibi sunt horologia; si verò plura, adhaerendum pluribus numero, & communiter certioribus, ut contingit in testibus. Idem cum Parolator. sentit *Card. de Luc. loc. cit. n. 11.* Ubi verò non est horologium, vel si sit, deordinatum probatur, vel audit non potuit, aut de facto auditum non fuit, media nox metienda, tam ex cursu siderum, tam ex judicio hominum habentium de hoc experientiam, tum ex communiter accedentibus, *Garc. n. 526.* Castrop. *loc. cit.* Barb. *loc. cit. n. 187.* Tamen autem ea galli canen non firma, sed levis solum deformatur præsumptio diei sequentis jam coepit, eo quod, licet duo nocturne cantent galli, censeant tamen frequentius veritas auctoram; nihilominus dictam præsumptionem ex galli canu maxime accipiendam esse ad sustinendam provisionem Ordinarii, ex quo pro eo facti jus commune, tradit *Garc. cur. n. 526.* & ex eo Barb. *loc. cit.* & Gonz. *gl. 11. num. 10.* qui sic bis à Roca decisum esse dicit, *Castrop. loc. cit.* ait: præsumptionem sitam reddi, dum contrarium adverteri non probaverit.

3. Denique ubi horologia incipiunt ab Occasu Solis usque ad 24. horas, numerando per 4. senarios, vel 1. duodecimarios, ut in Italia, media nox accipienda est juxta quadrantem seu magnitudinem, & parviam diem & noctium, ita ut v. g.

P. Leonor. Fari. Benef. Tom. 11.

tempore æquinoctii a media nox sit hora 6. *Garc. n. 525.*

4. Porro notandum hic, quod ait *Card. de Luc. loc. cit. num. 15.* dum beneficiatus ultimæ mensis, v. gr. Ordinarii constitutus erat in agone & articulo mortis, ipse mensis videatur quodammodo constitutus in possessione hujus mortis; quia constituitur in articulo mortis pro mortuo potius sit habendus, dum magis de morte, quam vi particeps; non quidem, quod mora illa facta sufficeret ad vacationem beneficii, ejusque tempus regulandum; cum sine dubio attendendum ipsam vacationis momentum; sed ad effectum, ut aliqua major præsumptio in concursu probationis adfueret uni magis, quam alteri, ita ut per quemdam modum loquendi mensis ille gerat personam rei & possessionis, subsequens vero mensis personam Actoris, &c.

Quæstio 562. Quid in dubio, in quo mense beneficium vacat?

1. Respondetur primò: Si dubium est, num vacet beneficium in mense Apostolico, an ordinario, quod dubium facta diligente inquisitione (ad quam tenebitur Ordinarius, & aliis male faceret; quin & si forte beneficium vacasset in mense Apostolico, violaret alternantiam, ut *Garc. n. 527.* juxta Rotam in *Pistoriens. alternantia. 17. Octobr. 1558.* & ex eo *Corrad. l. 3. c. 6. nm. 36.* qui etiam addit, idem esse, si id contingeret ea mala computationis temporis) vinci non potuit, eo quod beneficiatus repetitur mortuus in sylva vel fluvio, nesciaturque, quo die aut mense mortis contingerit, vel repertur mortuus in lecto mane primo Januarii, & nesciatur, an expiraverit ante vel post mediam noctem; in hoc inquam caso posse Episcopum illud beneficium conferre, tradit *Garc. num. 528.* cum in dubio præsumendum sit pro Episcopo, ea quo ad eum cessantibus reservationibus spectat provisio omnium beneficiorum suæ Diocesis de jure communi, quo jure privari non debet, quoties constat de reservatione, &c. Ad hæc in dubio facienda sit interpretatio non pro reservatione, quia in dubio favendum ordinariæ collationi, & jurisdictioni; & per istam interpretationem non sit grave præjudicium Papæ, utpote qui concurret cum omnibus Ordinariis, & aliis fieret grave præjudicium Ordinario, privando illum suâ provisione; quæ ratio procedit in quolibet Ordinario, *Garc. n. 528.* & ex eo *Corrad. p. benef. loc. cit.*

2. Secundò in hoc caso, si de facto Ordinarius prius contulit tale beneficium, esto, Collatorum illius provisionem non accepit, certum est, hanc collationem sustinendam esse contra provisionem Apostolicam, ob rationem immediatè ante datam; tum quia in caso dubio reservationis negari non potest, Ordinarium habere jus, saltem æquale cum Papæ, ad providendum beneficium, adeoque si hunc æquali juri addat preventionem, vincet ratione preventionis, *Castrop. loc. cit. n. 2.* cum communis ut ait.

3. Tentiò dum in hoc caso non constat, quis prius providerit, an Papa, an Ordinarius, nemèque provisionem sit in possessione, præferendum adhuc esse ab Ordinario provivum ob rationem jam datam, nimirum quod semper in caso dubio in favorem ejus judicandum sit, qui habet per se juris præsumptionem, tradit *Castrop. loc. cit. n. 3.* & apud illum *Gonz. gl. 11. n. 37.* neque his obstant dicta ad initium hujus cap. ubi nec c. *§. à Sede. de prob. l. 6.* loquitur enim illud, & nos locuti sumus de caso, dum æqualiter Papæ & Ordinario competit provisio, ipseque Papa Ordinarii provisionem preventionis intendit, secus verò, cum solo jure reservationis intendit providere; quia tunc, nisi de ejus reservatione constat, ejus provisio sustinenda non est. Multo minus obstat *Clem. 2. ne lites pendentes.* quia ibi constabat de lite, ac proinde de impedimento, quod habebat Episcopus ad providendum, adeoque mirum

non est prelatam hinc provisionem Papæ, ita Castrop.

4. Quod: dum in hoc casu provisio Apostolica fuit antiqua provisione facta ab Ordinario, & provisio apostolicæ vi provisionis illius possessionem accepit, adhuc provisum Apostolicum repellendum esse possessionem, & provisiu ab Ordinario admittendum, dum provisus Apostolicus non probavit beneficium Sedi Apostolicæ reservatum esse, affirmat Castrop. *ibid.* n. 5. & Garc. *id.* n. 530. & maxime § 12. contra Gonz. *gl.* 11. *num.* 26. ed quod provisus Apostolicus in tantum acquirit ius in beneficium, in quantum beneficium est reservatum, quia solum iure reservationis Papa illud conferre intendit; & in præsentem nullo modo constat de reservatione: ergo constare non potest de iure quæsitio provisus Apostolicus. Adde, quod, dum Papæ non constat de reservatione, beneficium providere non potest iure reservationis. Quin & contra eo ipso, quod de reservatione non constat, Ordinarius non est dubius, sed certus reservationem non esse, saltem ex præsumptione iuris, quia ei competit provisio beneficiorum suæ diocesis, dum non probatur reservatio, juxta c. ex frequentibus de institutionibus. ergo provisus Papæ in dicto casu est nullus; ergo provisus ex illius provisione nullum ius acquirit, etiam si possessionem accepit, & consequenter tanquam provisus sine vero titulo est repellendus; cum jam nullatenus ex possessione præsumi possit dominium beneficii dum nimirum jam constat de illegitimo titulo, sive eum possidere illud, ut sub danti iure reservationis, cum tamen reservatum non sit. Castrop. *loc. cit.*

5. Sed & falsum est in hoc casu provisio ab Ordinario tanquam Actori incumbere probationem cæcitate reservationis; quia dum reservatio non probatur, is habet pro se iuris præsumptionem; qui autem iuris præsumptionem habet, habet suam intentionem fundatam, ut transferat in Adversarium, etiam possessionem, onus probandi, ut Covar. l. 2. var. c. 6. n. 1. Masc. *gl.* 9. n. 6. Alicit. de præsumpt. l. 11. § 33. n. 2. & alii apud Castrop. *et.* n. 6. & Garciam. *et.* n. 530. Quin & qui pro se habet ius commune, ut in præsentem dictus provisus ab Ordinario, dicitur habere in suam intentionem fundatam de plenam probationem, ut quamdiu aliqui contraria exceptione plenè prolata est non obicitur, dimoveri nequit, Garc. *ibid.* citans Bartol. & Ripam *et.* admodum, de pariendo & Putum decal. var. n. 1. 1. est enim iuris præsumptio vera ac liquidissima præbatio, Garc. *ibid.* ex Alicit. Masc. Menoch. & equiparata quasi possessioni relictæ onus probandi in Adversarium, Garc. *ibid.* ex Menoch. de præsumpt. l. 1. § 33. n. 2. Proinde, quod ait Putius *et.* decal. quod provisus ab Ordinario agenti contra provisiu Apostolicum possessorem incumbit onus probandi beneficium vacasse in mense Ordinario, intelligendum non est de nostro hoc casu; quod id constare non potest, in quo mense vacavit; sed de casu, in quo id constare potest, & controversitur, cui incumbit onus probandi Mensem Apostolicum vel ordinarium, Garc. n. 531.

6. Nec denique valer in præsentem: quod in casu dubio ponitur favendum sit reo, quam Actori; & possessori, quam caranti possessioni; quia etsi in præsentem sit dubium, in quo mense vacavit beneficium, dubium tamen non est, neque obcurum, quod Ordinario competat ejus provisio, dum non apparet in mense Apostolico vacasse, uti enim dubium non est, quod Papæ non competat ejus provisio iure reservationis, dum non apparet reservatio, Castrop. *et.* n. 6.

Quæstio 563. Quid si ergo certum sit beneficium vacasse in mense ordinario, utrum Ordinarius possit illud conferre in mense Apostolico?

Respondendo affirmative, Gonz. *gl.* 11. *num.* 48. Garc. *et.* p. 5. c. 1. n. 536. dicens: à nulla hac de

re dubitari, nec unquam in Rota disputatum, cum tamen contingat quotidie. Hoc enim beneficium non vacavit in mense Apostolico, etsi ejus vacatio dicitur ad mensem apostolicum usque; regula autem hæc loquitur de tempore & initio vacationis, nimirum quando consistit obitus beneficii, seu alius modus vacandi. Sed neque esset bona paritio, si Episcopi nequirent beneficia in suis mensibus vacationis providere, postquam intrasset mensis Apostolicus, cum tamen beneficia semel vacantia in mense Apostolico, & sic reservata, semper maneant reservata, Garc. *loc. cit.* Unde jam etiam inferimus, quod beneficia Sede Apostolica vacante vacantia in mense Apostolico non referuntur per supervenientem regulam mensium novi Pontificis, licet adhuc vacent; cum regula solum referret beneficia vacatura post sui constitutionem, & non vacantia, Garc. n. 537.

Quæstio 564. Dum regula hæc sub nullitate gratiæ expressè vult, ut in supplicatione, seu quavis impetratione & concessione beneficiorum per ipsam reservationem, etiam quæ sit motu proprio (motus enim proprius etsi tollat subreptionem, non tamen supplet intentionem concedentis, nec substantialem defectum, qui committitur in taciturnitate mensis, cuius expressioem exposulat Papa pro valore gratiæ, ut Castrop. cit. p. 22. § 5. n. 1. citans Rebuff. & Anton. Gabr. Chok. hic *gl.* 12. n. 3.) fiat mentio mensis, in quo vacavit beneficium, qualiter hæc mentio faciendâ?

1. Respondendo primò: Debet fieri mentio mensis dispositivè, ut ait regula, id est, assensivè & absolutive dicendo: beneficium vacasse in tali mense, ita ut non sufficiat narrare mensem dubitative dicendo: quoddam forsan vacavit, vel vacavit, ut assensivè, in tali mense, Chok. hic *gl.* 13. *num.* 3. Gonz. *gl.* 32. n. 7. 10. 11. Garc. *et.* c. 1. n. 636. Castrop. *loc. cit.* n. 2. citans Mandol. de resignat. gratia, ut de provisione. col. 8. ne, si Papa vi talis narrativæ dubiose provideret, exponeretur periculo derogandi Ordinariis provisioni, quam derogationem nimic per adjectas illas particulas regule vitare intendit. Cumque plenè aliis & concluderetur probanda sit reservatio ab impetrante, oportet fundamentum gratiæ concessi, ut ait Gonz. *gl.* 15. n. 98. jam ei probatione non egerit impetrans, ut gratia ei facta subsisteret, cum non in reservatione certa, sed dubia & sub opinione posita fundaret suam impetrationem, Castrop. *loc. cit.* Proinde jam etiam non sufficit narrativa facta per clausulas generales conditionales, v. gr. si quis à Papa peteret beneficium, quod cedit vacasse tali mense; vel si forte vacavit in alio mense, & sic gratia erit nulla; nisi forte clare colligatur, Papam non obstante prædictâ narrativa minus legitimâ, voluisse gratiam conferre, Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. *ubi ante*, n. 15. & Garc. n. 666.

2. Secundò sufficere narrare, quod beneficium vacaverit in mense Apostolico, seu uno ex reservatis, absque eo, quod exprimat seu specificet mensis, negat Garc. *et.* p. 5. c. 1. n. 656. Affirmat contra Castrop. ed quod etiam non specificato in individuo mense, jam ex ista narratione sufficiens constat Papæ, nullum creati Ordinario prejudicium In provisione talis beneficii de se facta, quæ fuit unica ratio motiva, cui voluerit exprimi mensem. Proinde narratio hæc est satis clara, absoluta & determinata expressio mensis, prout requirit regula, esto, non sit determinata numerice; hoc enim ipsum per accidens est ad reservationem, sive in hoc numero, sive in alio numero mense vacet beneficium.

3. Terriò probabilis solum de mensibus reservationis, ubi in fin vacaverit beneficium, faciendâ est mentio

ita in supplicatione seu impetratione, ita ut *provisis* à Papa de beneficio vacante in mense Ordinarii non teneatur in supplicatione de mense illo facere mentionem; id enim solum videtur velle regula, dum Papa postquam præmiserat reservationem in omnium beneficiorum, quorum vacatio à illis mensibus Pa-palibus coniungi, nullam facti mentionem de vacatione contingente in mensibus Ordinarii, mox subiungit: *De dictis beneficiis tunc vacantibus dispositio men-tionem fieri de mense, in quo vacaverint. Chok. ad hanc reg. gl. 13. n. 2. Castrop. loc. cit. Garc. n. 617.* referens hic pluries resolutum à Roma contra Gonz. gl. 39. à n. 49. censuram, solius mensis ordinarii faciendam esse mentionem: Item contra alios volentes, utriusque mensis, & reservari & ordinarii fa-ciendam mentionem. Porro quod hic dicitur de 8. mensibus reservatis, nimirum ut in concessionibus seu gratiis de beneficiis in iis vacantibus debeat fieri mentio de mense vacationis, id ipsum procedi etiam in 6. mensibus alternatim concessis Episcopo, cum illi 6. subiungitur loci illorum 8. cum eisdem quali-taribus, Garcias n. 618. Chok. loc. cit.

4. Quarto: Dicta mensi reservari expressio fa-cienda est, quoties beneficium in mense reservato vacans obtinetur; sic itaque primò, dum prima pro-visio fuit nulla, eo quod mensis expressus non fuit, vel quia ab inferiore collatore facta provisiò de bene-ficio vacante in mense reservato, & secunda, seu nova obtinetur, in hac secunda mensis debet expri-mi, Garc. n. 660. Castrop. loc. cit. n. 7. Gonz. gl. 32. n. 20. Et. De cetero autem, dum mensis expres-sus fuit in prima gratia, regula hanc locum non ha-bet, siue non opus est, illum iterum exprimere in nova gratia, seu in gratia reformatoria, seu *perinde valere*. Garc. n. 672. citans Gonz. gl. 32. n. 41. Et *seq.* Capuraq. *decis.* 215. p. 2. Mohed. *decis.* 4. de *conseq. prob.* m. 3. Secundo exprimebatur est mensis in gratia si veniatur; quia est vera gratia & concessio bene-ficii ad vivendum licet, Castrop. *num.* 8. Garc. n. 619. Gonz. n. 21. Et *seq.* ubi n. 24. quòd id à fortiori pro-cedat, si revertitur, qui non fuit in lite, & nullam aliam gratiam habuit, dictam gratiam si *veniri* obtinuerit, Pin. l. 1. *decis.* q. 4. n. 5. Terriò non solum in bene-ficiis vacantibus de iure & de facto, sed etiam in vacantibus de iure tantum; puta, si moriatur, qui habet solum ius, alio existente in possessione bene-ficii; cum regula loquatur simpliciter, & sit vera va-catio, quæ sit per mortem illius, qui habet ius, Garc. n. 662. citans Bellenz. de *subsid. charit.* g. 12. & ex eo Chok. n. 6. Gonz. *num.* 25. Castrop. n. 9. Quar-tò non solum in vacantibus per obitum, sed quomodo-cunque vacent, si ob modum vacationis alias non sint reservata, Castrop. n. 10. Gonz. n. 26. Garc. *num.* 665. Quò Audores tamen adveniunt, quòd, licet ita sit de iure, in Dataria tamen admittantur sup-plicationes beneficiale de aliis vacationibus, præter-quam per obitum, puta, per allocationem alterius incompatibilis, per lincum maximonium absque ex-pressionem mensis. Et idè forsan præzin interpretati regulam hanc, quòd ad expressionem mensis solum procedere in vacantibus per obitum, Alii tamen Gonz. hanc esse magnam regulæ restrictionem, & hinc sibi adhuc videri verum, quòd mensis sit expri-mendus in quacunque vacatione. Addit etiam Garc. *num.* 666. idè Datarium admittit supplicationes sine expressione mensis in aliis vacationibus, & non in vacationibus per obitum; quia in vacantibus per obitum regulariter Papa non vult prævenire Ordina-rium, in aliis verò vacationibus vult bene prævenire. Quòd sitamen vacatio istiusmodi alia contingerit in mense Apostolico, gratia erit nulla, cum non sit fa-cta mentio de mense, nec in hoc præzis aut stylus contradiciti. Quin etiam, ut subiungit Garc. si in va-catione per obitum Papa concederet gratiam de bene-ficio absque expressione mensis, censetur velle prævenire Ordinarium, si forè in mense ordinario vacavit, quamvis non soleat id facere.

5. Quintò, non est necessaria explicatio mensis in beneficiis aliis reservatis; quia hæc sub hac regula

non continentur, & in iis cessat ratio finalis regulæ, utpote quorum collatio Ordinarii præjudicare ne-quit, Castrop. n. 11. citans Mand. de *sign. gratis*, *ut, de prov. Gonz. loc. cit. n. 39.* Garc. n. 668. ci-tans in super plures Ros. *decis.* Sic necessaria non est in vacantibus per reservationem; dum enim reserva-tio conditionalis est, vacas in Curia, & collatio ne-quit competere Ordinarii. Sed nec Papa ignorare potest, quando vacat; it; cum vacat ab illo puncto, quo reservationem admittit, & gratiam lignat. Cas-trop. *ibid.* Garc. *num.* 667. Gonz. n. 45. qui tamen hoc ipsum eodem n. 45. Et 32. sic limitat, ut, si re-servatio in favorem non teneat, (quia v. gr. interitus in beneficio illud resignavit) nec habet effectum, & resignatarius prospera, non vigore reservationis, sed vigore clausularum generalium: *Sive varet præ-missa, siue alia modo;* commentarium in reservatione intendet consequi beneficium, necessarium ad hæc foret mensis expressio. Sed neque in reservatio-nibus simpliciter factis in manibus Ordinarii aut al-terius Collatoris inferioris opus est expressio men-sis, v. gr. si quis in mense Apostolico resigna simpliciter beneficium in manibus Ordinarii, (extra Ca-riam Romanam), & alius obtinet provideri à Papa de tali beneficio ante provisionem factam ab Ordinario, valida est provisio, et si non sit facta mentio de mense vacationis, Gonz. gl. 32. n. 44. Item non est neces-saria in subrogationibus quòd ad beneficia litigiosa, cum hæc subrogatio non possit præjudicare Ordina-rio, utpote in quolibet mense impedito ad subrogan-dum, Garc. à n. 671. Castrop. loc. cit. Item in bene-ficiis iustis, laicorum, dum ea providet Papa; cum non sint illi reservata, Garc. *num.* 669. Castrop. loc. cit. neque in beneficiis devotissimis ad Papam ab eodem impetratis; quia hæc conferre nequit Ordinarius, cum ab eo ob negligentiam sint advocata, Castrop. *ibid.* Denique non est necessaria hæc mensis expres-sio in provisionibus & gratiis ab Episcopis aliisque Ordinariis factis; tum quia hi præsumuntur habere notitiam mensis, in quo contrigit vacatio, tum, & præcipue, quia regula loquitur de nativitate facien-da Papæ, ne Ordinarius in provisione præjudicet, Cas-trop. l. cit. Garc. n. 674. Gonz. gl. 32. n. 46.

Questio 565. Quà ratione per hanc regu-lam derogetur obstaculis huius reserva-tionis mensium?

1. Respondeo: ut derogetur per hanc regulam in-ducta firma persistit, præterquam quòd Papa deroget consuetudines etiam immemorales optandi illiusmodi beneficia hic reservata, (de qua operatione dicemus infra, & de ea vide tantisper Castrop. hic p. 22. §. 6. & Garc. *ext. p. 5. c. 1. à n. 449.*) derogat insuper quolibet consuetudines, etiam immemorales, & quolibet privilegia, & indulgia (quidquid sit de distinctione hoc in puncto inter privilegium & in-dulgentiam, de quo multa Gonz. gl. 39. g. 1. n. 2. quæ tamen non placent Castrop. l. 6. n. 10. & quibus Garc. n. 675. ait: magis contineri questionem de no-mine, quam de re) Apostolicis, cum tantum concessa simpliciter de disponendo de beneficiis, sed etiam ad disponendum de beneficiis reservatis hæc reg. seu vacantibus in mensibus reservatis; sic enim indicant verba regulæ: *De huiusmodi beneficiis*, id est, vacantibus in 8. illis mensibus, cum dictio *huiusmodi* sit relativa præcedentium cum omnibus suis qualitatibus, Garc. n. 676. citans Gonz. gl. 33. n. 6. ac ita etiam, ut non solum derogetur indulgiis ac pri-villegiis, sed etiam consuetudinibus immemorialibus, non tantum optandi, sed & disponendi de dic-tis beneficiis; tamen enim verbum illud *disponendi* videri posset respectu sola indulgia, & non consue-tudines, quia ratio debet fieri ad proximiora; referri nihilominus etiam debet ad consuetudines; quia dictiones illæ *ac, etiam*, augent dispositionem: num quia eadem ratio militat pro derogandis illis consue-tudinibus, quæ pro derogandis privilegiis & indul-giis, Garc. n. 677. Et 678. citans plures Ros. *decis.*

& Gonz. *gl. 35. q. 2. a. n. 24.* Castrop. *loc. cit.* Cur tamen, his non obstantibus, non comprehendantur his verbis indulta, concessa in Bullis Sixti IV. & Leonis X. de conferendis Canonaribus, Doctoribus, & Magistratibus Cathedralium Hispaniarum, dictum est supra ex Garc. *n. 679. & seq.* quia nimirum hæc Bullæ sunt per modum statuti & legis.

2. Addit insuper Castrop. sub hac derogatione privilegiorum & indulgentiarum non comprehendit privilegia concessa disponendi de beneficiis, ac sive iure fundationis dispositio competet; eo quod, cum juxta ex fundatione competens hæc regula non derogetur, etiam non derogent privilegia illius naturæ induens & sequens. Idem ait de privilegiis per limitatio tempore concessis, juxta dicta supra; eo quod hæc reputentur gratiæ modici præjudicii. Denique efficitur verborum illorum: *Cum derogationem derogaturus, & insinuat clausula, quæ ad majorem reservationis firmitatem adjecta, vide Gonz. a. gl. 35. & seq.*

PARAGRAPHUS VIII.

De altera Regulæ 8. parte, hoc est, de alternativa concessa Episcopis.

Questio 566. Quæ, seu qualis sit hæc gratia alternativa?

Respondetur cum Ordinariis, seclusa hæc gratia, solum reliqui essent liberi menses 4. nimirum Martius, Junius, Septembris, Decembris, per hanc gratiam conceduntur 6. menses, in quibus de beneficiis in illis vacuumibus, & aliis non reservatis, liberè providere possunt, & sic quod ad menses cum Papa alternant. Unde videtur, per dictam alternativam concedi ex mensibus illis Apostolicis Februarium, Aprilem, Augustum, Octobrem; & contra à Papa ad se advocari Martium & Septembrem, qui alia sermo hæc alternativæ erant, & sunt menses Ordinarii, Castrop. *loc. cit. p. 23. §. 1. n. 2.* cum communi.

Questio 567. An gratia alternativa tollat reservationem illam in prima parte regule de 8. mensibus?

Respondetur negativè, sed illa persistente aperit viam Ordinario providendi de reservatis per illam priorem partem sub conditione residendi, quæ conditione sine residentia cessante, cessat alternativa, & intrat reservatio prior, Castrop. *loc. cit.* citans Barb. *de jessu. Episc. alleg. 13. n. 10.* & Callad. *decis. 1. n. 10. de prob. Loti. l. 2. q. 40. n. 66.* dicens hanc sententiam probatam Rotæ in *Overensi beneficiis, 30 Julii 1760.* & in *Trid. Canonaribus, 21. April. 1570.* Et nisi sic dicatur, Papa non jure reservationis, sed jure devolutionis provideret tunc ista beneficia, Episcopo non residente, vel etiam negligente illa providere, quod admittendum non est. Castrop. *loc. cit.* Loti. *loc. cit. n. 68.* ubi etiam probat, id ea stylo Cancellariæ, quæ tunc non dat litteras tanquam de devoluto, sed de reservato in vim primæ partis regulæ. Sed neque his obstat, quod per alternativam concessum videatur facta quedam permutatio mensium inter Papam & Ordinarium, & quondam effectus ordinarius, qui per reservationem aliis erant Apostolici, ut dictum *quest. præced.* id enim per Catachelin, & non propriè dici, ait Loti. *stud. nam. 67.*

Questio 568. Nam Junius, & Decembris, in quibus non fit aliqua permutatio cum Papa; quæ tamen in generali reservatione, sive in prima parte regule, quàm in alternativa, seu secunda parte, re-

linquuntur, seu assignantur Ordinariis, & ea de causa menses fixi dicuntur, censentur concessi in gratiam alternative sub eadem conditione, nempe residentia, sub qua in illa conceduntur reliqui 4. menses Februarius, Aprilis, &c.

1. Respondet negativè Garc. *nu. 506.* dicens: sic communi consensu & præi receptum, Castrop. *loc. cit.* citans Barb. *de per. Ep. alleg. 23. nu. 40.* Pirh. *de prob. nam. 356.* volumque non concedi hos duos menses in alternativa, tamen ibi capimur non quædam aliis 4. Februarii, Aprilis, &c. per accidens, & tantum demonstrationis gratia, non verò gratia novæ concessionis; adeoque nec illis impositam conditionem, seu onus residendi, utpote quod onus annexum illis solum mensibus, qui de novo per alicuiam conceduntur, non verò his, qui jure ordinario competeant. Idem tenere videtur Card. de Luca *de benef. d. 13. num. 3.* dum ait: Papa Ordinatio ob residentiam concedit a. ex Apostolicis, aded ut ea 4. aliis concessis in jam obineat 6. Econtra in casu non residentia amittit 2. ex his 4. sibi remanentibus Junio & Decembri. Eà docentur ratione hi Auctores, ut Castrop. quod alternativa solum removeat obstaculum reservationis inducæ per primam partem hujus regule, ut tradunt Callad. *decis. 8. num. 6. & 10. de prob. & Gonz. gl. 42. num. 13.* apud Castrop. quod ad illos antequam duos menses nonquam intèrè reservatio. Unde jam rectè inferunt hi Auctores & Castrop. & Pirh. expressè, Ordinarium, sive residet, five non, posse providere beneficiis vacantia mensibus Junii & Decembris; quia non providet vi alternativæ, sed ex jure ordinario per alternativam non derogato. Quia licet dicit 1. menses constituant simul alios quatuor alternativam. Quin & diceretur illis quæ talibus antequam onus residendi, adeoque non posse Ordinarium vacantia in illis beneficia conferre vi præi alternativæ formaliter talis, quin residet; cum tamen non temere uti gratia alternativæ, etiam dum eam acceptavit, sed possit uti facultate sibi à jure concessa, poterit adhuc conferre beneficia in his binis mensibus, quos residet, ita Castrop. *loc. cit. num. 4.* quod ipsum, ut videbimus, omnino negat Loti.

2. Respondet econtra affirmativè Gonz. *Glif. 43. n. 116.* apud Castrop. *loc. cit. n. 3.* eo quod in regula sub eadem clausula tenorèque verborum, quo Februarius, Aprilis, Augustus, October, conceduntur; & nisi sic pari modo in gratia alternativæ concederentur, ut quid ibi cum aliis mensibus alternativæ capimur? Quæ sententia si vera, non videtur posse Ordinarius beneficia illis 1. mensibus vacantia providere, nisi verè & personaliter residet, non secus, ac non nisi sub hac conditione providere possit vacantia in Februario. Hanc Gonz. sententiam acriter tenet, & valde Garciam refutat Loti. *l. 2. q. 41. num. 38.* dum ait: ad hoc, quod Garcias dicit, sententiam suam sensu communi & præi receptam, nisi refutatur ab eo ad sensum communem & præi extra Curiam, omnino falsum esse, dum id habentis in Curia observamus non sic, ac propterea non habendum in consideratione sensum illum communem & præi; cum Curia Rom. in interpretandis legibus, præcipuè canonici, non sequatur sensum & stylum Judicum de paribus, sed potius illis indicat ex proprio sensu & stylo, quæ sit vera interpretatio. Proinde levissimum esse in hac re opinionem Garc. loquentis sine lege & auctoritate. Ad illud verò, quod Garcias ait, duos illos menses solum demonstrationis gratia uni cum reliquis exprimi, Respondet. esse nimis frigidum & enervè; ut nullatenus attingens rhombum difficultatis, qui non stat in simplice mensium designatione, sed in qualitate jure residentia singulis adjecta, nec quicquam esse, quin Episcopus poterit horum duorum men-

mentum naturam, accedente hac nova qualitate immutare a huius explicita declaratione solum implicite, seu ex implicita rei natura subsistendo, videlicet se obligationem residendi in suis mensibus alternatis, sicut enim habens bona alodialia & libera, & nihilominus eadem recognoscendo a Domino feudi tanquam feudalia, censetur ipsa bona domino dedisse, & brevi manu illis dominum iure feudi ab ipso recepisse, ut Rosenthal, *de feudis c. 6. conclus. 88. n. 17*. Sic Episcopus acceptans alternativam sub hac lege residentie, eot prius non erat subiectus, hos duos menses una cum aliis in manibus Papae libere potuisse, & rursus brevi manu eodem cum aliis 4. ita qualificatis, & onere residentie affectu recepisse. Unde fit, ut non satisfaciatur regula, si velis uti alternativa, & non residere, ex quo illud accidens residentie determinat, ac certum reddit obligationem, nec propterea pariter, ut Episcopus diverteret ad hoc, quod sub ipsa erat licitum in genere. Atque ex his concludit Loth. *num. 38*. volens utramque sententiam conciliare; Episcopum non residendum in dictis 2. mensibus valide adhuc conferre beneficium in eis vacans ex suppositione iurii recessus ab alternativa; invalidè verò, persistente in integritate suae alternativae.

Quaestio 569. Quandoque ceperit alternativae usus, & a quibus concessa?

1. Respondeo: cepisse usum illius a Nicol. V. circa annum 1447. tradit Corrad. *in pr. benef. l. p. c. 6. num. 1*. ex Burzio, *l. 2. cons. 126. num. 101*. verum, ut addit Corrad. Nicolaus Ordinarius concessit non nisi menses 4. Martium, Junium, Septembrem, Decembrem, postmodum verò ab epos successibus concessa pro 6. mensibus. Ex quamvis id generaliter non fuerit indoluit Episcopis, nisi sub Leone X. Anno 1514. ut Burz. *loc. cit.* consuevit tamen etiam prius specialiter indulgeri, Loth. *l. 2. q. 37. num. 11*. & 12. citans Felin. *in c. cum ex officio, de rescriptis. num. 36*. & Dot. gloriosiorum.

2. Ubiquitas notandum, olim illam concedi solitam ad supplicationem manu Papae signatam, vel fieri solet in concessione aliarum gratiarum, & sic super ipsa supplicatione postmodum litterae sub plumbone expediebantur iuxta stylum datus & Cancellariae Apostolicae. Unde dum in diffusionibus quibusdam dicitur, alternativam non suffragari Episcopo ante expeditionem litterarum, & hinc collationem factam in mense reservato ante dictam expeditionem non valere, id referendum ad tempora antiqua, ubi ea gratia dicto modo per breviam particularia indulta, ad gaudendum ea concedebatur. Hodiedum autem alternativa concedatur per hanc ipsam regulam Cancell. nullaque requiritur expedire litterarum, sed sufficit, quod illa acceptetur per litteras parentis recognoscendas per Datariam, servata forma huius regulae, Corrad. *loc. cit. n. 7*.

Quaestio 570. Quibus hac gratia alternativa concessa?

1. Respondeo: Concedi eam solis Patriarchis, Episcopis, Archiepiscopis; quia ipsi tantum exprimuntur in regula huius dictione terminativa *duobus*, utpote relata, ut Caltrop. *loc. cit. num. 1*. non solum ad residentiam, sed potius ad personas, quibus gratia hac sub onere residendi conceditur. Et quia hac gratia non conceditur nisi solum pro beneficiis, quae sunt de libera collatione Episcopi, Caltrop. *loc. cit. Garc. p. 1. n. 1. num. 681*. Corrad. *loc. cit. num. 13*. Quin & ut Card. de Luca *de benef. d. 93. num. 13*. patet ex ipsa ratione, quae sunt causae concessionalis alternativae: invitandi nimirum Episcopos ad residentiam, quae ratio non adeo in praetatis inferioribus desideratur, oequae Capitulis congruit. Hinc

2. Estendenda hac gratia non est, seu locum non habet in inferioribus Episcopo Collatoribus, qui

habent ex privilegio vel consuetudine ius conferendi (quodquid servatum in hoc fuit antiquibus, quando etiam inferioribus Collatoribus concedebant, ut Corrad. *loc. cit. n. 13*, & 14. citans *Pur. decr. 38. l. 1*. quod ipsum tamen etiam negat Garc. *num. 473*. nisi forte, ut Loth. *l. 1. q. 41. num. 120*. speciali super hoc privilegio donati sint. Auctores idem cum Gomez. *gl. 42. n. num. 1*. contra Zerolum, quem tamen Garc. *loc. cit.* aliud non voluisse ait, quam quod resignavit 8. Mensium habeat locum in inferioribus etiam Collatoribus.

3. Sic in specie non competit Capitulis, etiam Cathedrali habente per se collationem, Garc. *num. 684*. citans scriptum *num. 473*. Gomez. *ubi ante num. 2*. & trias Rinz decit. Neque Capitulo Sede vacante, Chok. *hic gl. 15. n. 2*. Caltrop. *loc. cit. n. 1*. Garc. *n. 685*. citans Roiam *in Sepob. Canonizaris, 24. Nov. 1588*. Neque Capitulo habenti similitaneam cum Episcopo collationem (quidquid enim de hoc fuerit antiquius, quando, ut Garc. *loc. cit. num. 473*, & 471. alternativa concedebatur Episcopo, & quia favorabilis, comprehendebat beneficia similitaneae collationis faciendae a Capitulo una cum Episcopo, adeoque Capitulum ex beneficio Episcopi uni poterat alternativa) id tamen hodie non procedit. Ita ut oequidem in illo casu alternativa suffragetur Episcopo, quia alternativa restringitur per illa regulae verba: *Ad liberam ipsorum dantur, non autem aliorum cum illi dispositionem*; ad beneficia spectantia ad liberam solum Episcoporum collationem, Garc. *loc. cit. num. 473*. Loth. *l. 2. q. 49. num. 120*. Quid autem sit, dum menses illi 6. alternativae ex concordia diviti sunt inter Episcopum & Capitulum, an Capitulum in Turno suo uni possit alternativa, vide de hoc dicenda paulo post, ubi, ad quae beneficia se extendat alternativa. Vide etiam interea Garc. *num. 474. 707. & 709*. Loth. *l. 2. q. 81*. Caltrop. *p. 23. §. 2*.

Quaestio 571. Quenam sit mens & ratio huius regulae quoad concessionem alternativae?

1. Respondeo primò: huic quaestioni satisfieri possumus putare dicendo, Papam non intendisse aliud, quam hoc singulari beneficio allicere Episcopos ad residendum in suis Ecclesiis seu Diocesis. Verum cum hac duo mens & ratio in praefato valde diversim quid sint, mens sequidem regulariter nihil significat, quam simplicem legislatoris voluntatem, proot resistit ex simpliciter, & ooda verborum structura, siue est ipsa dictum legis; ratio autem significat causam, propter quam legislator ita cavet, live est causa dicti legis, Loth. *loc. cit. num. 40. n. 1*. hinc

2. Respondeo secundò magis enucleatè, mentem huius regulae in hac parte fuisse, favere Episcopis, id enim clare & explicitè verba sonant, Loth. *num. 8*. ratio verò huius regulae est bonum publicum. Hoc tamen bonum publicum in hoc simplici favore facti Episcopis contra primam regulae huius partem minime considerari potest, sed potius oppositum, Loth. *num. 9*. cum illa secunda pars regulae sit nociva potius reip. utpote cui magis expedit beneficia provideri per Papam quam inferiores, Loth. *num. 33*. & fusius *l. 2. q. 36. num. 16*. Sed neque hoc bonum publicum, seu ratio huius secundae partis regulae statui potest in allocatione Episcoporum ad residendum, nam tametsi magis bonum sit residentia Episcoporum, quam quod beneficia per Papam provideantur; haec tamen residentia, cum non sit in libertate Episcoporum, sed ad eam jam antecesserit procepro divino teneantur, ex consuetudine Trid. *sess. 23. c. 1*. D. Thoe. *2. l. 2. q. 13. n. 5*. & T. T. possuntque proinde ad eam cogi, absque eo, quod necesse sit illis ad eam impensis praestandam invitari dicto beneficio; hinc inquam, evincitur, residentiam in ratione huius regulae spectatam diversim esse ab ea, ad quam Episcopi de iure tenentur, Loth. *num. 34*. cum illa haec iura non sit, quin liceat abesse aliquando vel ad modicum tempus, praecipue ex iusta causa, iuxta c. *proferendum*, 7.

7. q. 1. adeo, ut verbum *residencia* non amaret, sed civili modo intelligendum veniat, licetque pastori, ubi subordinatum saluti sufficienter in absentia pastoris provideri possit, ob ipsius Ecclesie eammodum, aut periculum personarum a grege abesse, Lot. num. 36. § 37. citans D. Tho. ubi ait, atque ita, cum adhuc relinquatur aperia via præcedendi causas iustæ absencie (præsertim ubi ex modicis temporis eorum æquitas conscientie Episcopis remittitur) semper laetor occasio fovendi, si qui inhæret animo, spiritum evagandi, ut ait Lot. num. 39. Econtra vero hæc residentia, quam exigua regula, debeat esse iugis, neque per momentum intercepta; quod ipsum præferunt verba regulæ: *Ipse, quando apud Ecclesiam aut Diocesim suam vere ac personaliter residet*; atque ita per eam spiritus ille evagandi penitus excludatur, cum penitus excludat facultatem illam se absenteandi ad tempus permissum aliis ex causa legitima; quod olim erat mensium duorum (dum, ut pater, si Episcopus, qui v. gr. recessit ab Ecclesia sua in Mario, si velis sui gratia alternatim in mensis Aprilis, teneatur ibi præsens ab initio ipsius Aprilis, impossibile est durante uso hujus alternativæ, ut ab illa mensis, Lot. num. 41.) sequitur, in hac residentia strictiore, ad quam de jure non tenentur Episcopi, rationem hujus regulæ consistere eandem esse, Lot. num. 38. Hinc circa hanc rationem seu unicam conditionem, sub qua & non aliter conceditur Episcopis hæc alternativa.

Quæstio 572. Qualis igitur esse debeat hæc residentia, ut regulæ satisfiat?

1. Respondeo: primò hanc residentiam debere esse veram personalem; eam regulam dicat: *Quando fecerint residentiam verè & personalem*. Proinde et si residentia ficta (qualis est, cum Episcopus abest ex iusta causa, v. gr. in causa Ecclesie vel Reip. vel etiam in concilio generali aut provinciali, vel in negotio aliquo ex mandato & commissione Papæ, quia licet reverè abest, tamen ex tali causa censetur esse præsens, juxta c. ad audiendum, de Clericis non resid. &c. unico tit. ord. in 6. Garc. p. 3. c. 1. num. 466. Chok. hic gl. 15. num. 3.) quomodo, dum in alternativa Pii V. Sixti V. Gregor. XIII. non aderi verbum *verè*, sufficeret, Chok. loc. cit. Jam tamen a tempore Sixti V. à quolibet *Tò verè ac personaliter* additum, residentia talis ficta non sufficit; cum dicta verba non nisi ad excludendam residentiam fictam & interpretativam addita videantur. Auctores iidem & c. Gonz. gl. 43. à num. 1. Corrad. l. 3. c. 6. num. 42. contra Leon. in *Theo. fore Eccl. p. 2. c. 2. n. 9.* & Paris. de *resol. l. 1. q. 10. n. 85.* quem tamen loqui de tempore & alternativa Sixti V. ait Garc. num. 467. ubi etiam Gonz. addit, quòd sac. Congreg. quæ aliis 9 Julii 1573. assensu nimirum alternativæ Pii V. aut ad finem Greg. XIII. declarat contrarium, modò sic sentiat. Et quòd, dum Episcopus quidam Hispanie pro exercitio sui officii inquisitoris generalis abens à sua Diocesi supplicasset Clementi VIII. pro obtinendo indulto speciali, ad gaudendum in hac absentia alternativâ, nonquam illud indulgum obtinere poverit, quamvis ante bene concedebatur illiusmodi indultum. Unde jam sequitur, Episcopum absentem ex iustissima causa, & ad modicum tempus, quando abest, frui non posse alternativam in beneficiis, de tempore talis absencie vacantiis, adeoque ea Papæ reservata esse, auctores ibid. & nominatim Chok. Quinimò videtur procedere idipsum, etiam si timore mortis vel violentia impediatur à sua Ecclesia abfuerit; quia in isto casu adhuc verè abest, & alternativam non conceditur, quando verè abfuerit. Et hoc igitur impossibile est si residentia, hoc ipsum sufficit, quòd minus alternativam non nisi sub hac conditione veræ residentie concessa fruatur, Castrop. cu. p. 13. § 2. num. 3. Garc. num. 469. contra Gonz. cu. gl. 43. § 9. num. 100. Quibus qualiter non obstat Clem. 1. de *fore comp.* vide apud eundem Castrop.

2. Respondeo secundò, debere esse actualem pro

tunc, quando beneficium vacat, ita ut pro tunc abfens, etiam si reliqua parte mensis resideret, non posset conferre vi alternativæ beneficium; eò quòd solum pro tempore veræ & personalis residentie concedatur alternativam, Garc. num. 697. Castrop. loc. cit. num. 2. cum communis.

3. Porro notandum hic, olim tempore secundæ alternativæ Pii V. editæ Anno 1570. in qua concedebatur alternativam Episcopis residentiibus juxta Trid. dispositionem, quod Episcopi permittit abesse per 3. menses, Episcopi in 3. illis mensibus gauderent alternativam, possunt conferre beneficia in iis vacantiis, etiam si abfuerint, Corrad. l. 3. c. 6. num. 47. Garc. loc. cit. num. 461. juxta decr. Rotæ in *Salman. fructuum Archiep. 20 Jan. 1586.* Econtra, si ultra dictos 3. menses abfuerint, non poterant pro illo anno gaudere alternativam, ac ita nequidem conferre beneficia vacantiis tunc, cum actu verè residerent, cum jam pro illo anno defuissent conditionis requisita ad fruendum alternativam, nimirum residentia 9. mensium, Garc. num. 464. Unde cum Rota tenuit contrarium in *una Salman. Canonici 20 Jan. 1572.* nimirum quòd Episcopus abfens 3. mensibus sibi permittis recreationis causâ, animo redeundi, non gaudebat alternativam, id intelligendum de tempore primæ alternativæ Pii V. utpote in qua exigebatur residentia, non secundum dispositionem Trid. sed simpliciter.

4. De cetero nam Episcopus habens alternativam abfens à sua Diocesi, possit nihilominus providere vacantiis beneficiis in Mario & Septembri, controversum est inter Auctores. Affirmat German. de *audite Cardus. §. volumus ex. 18.* apud Castrop. loc. cit. num. 5. huius adhaerent Garc. loc. cit. citans pro hoc Rot. in *Salman. Canonici 4 Martii 1583.* nisi quòd limitet id Garc. dum num. 689. dicit, id procedere, nisi Episcopus gavissus fuisset mense alternativæ præcedenti, v. gr. Februarii, ne vel sic gaudere posset a. mensibus consequenter. Fundamentum huius sententiæ est, quòd cessante ob non residentiam alternativam, inter reservatoria 8. mensium, in qua Martius & Septembris reservati non sunt. Verùm id probabilis oegan Mand. conf. 18. num. 2. § 9. apud Garc. num. 687. Castrop. loc. cit. num. 4 citans pro hoc Ricc. in *pr. fore Eccl. decr. 68. in prima editione, §. ut secundum ed. resol. 182.* num. a. Barb. de *por. Ep. p. 3. alleg. 33.* num. 68. eò quòd, licet dicti menses seculi alternativam compensent Ordinatio (in quo casu opus etiam non est residentia, utpote quam non requirit regula reservatoria 8. mensium, nisi ad summum juxta dispositionem Trid. quoniam etiam, dum Episcopus absque legitima causa abest ultra 3. menses, possit ad hoc juxta Garc. num. 691. conferre vi dictæ regulæ reservatoria 8. mensium beneficia vacantia in 4. illis mensibus per eam non reservatis; cum illa collatio beneficiorum computanda non sit inter fructus beneficiorum, quos solum ex dispositione Trid. amittit ultra tres menses abfens, ut hæc ipsa Tridentini dispositio, utpote per nos extendenda non sit) acceptata tamen alternativam, si bene Pontificis, neque si in potestate Episcopi alternativam acceptatam dimittere: & certè defraudaretur aliis Papa, dum Episcopus conferre posset beneficium in Februarii vi alternativæ, & in Mario vi substitutionis regulæ reservatorie 8. mensium.

5. Respondeo terciò, an requiratur residentia integri mensis, ita ut præterea, quòd residat, seu præsens fuerit illa die vel hora, quando vacavit beneficium, requiratur insuper, ut in præterita parte istius mensis resideret, & reliqua ejusdem parte præsens foret sit, non conveniunt Auctores, Garc. num. 695. § 697. citans pro se Gonz. gl. 43. ex num. 136. & dicens in hoc inclinare Sarmiento l. 6. *si de illar. c. 18.* num. p. Castrop. loc. cit. num. 6. negativam tenent, docentque, non esse habendam rationem mensis integri, sed tantum temporis, quo intra illum vacat beneficium, ita ut, si vacatio contingat in mensis Episcopi post acceptatam alternativam,

Episcopus

Episcopo residente, si possit beneficium illud conferre, etiam si ante dictam vacationem in eo mense Episcopus per dies aliquot absens fuit, vel etiam si alternatim prius post inchoatum jam mensem illum suum acceptasset, v. g. tertii Februarii; et quod, ut ex Gonz. Garc. num. 697. nisi alternativam concessisset, quāvis residere; dictio autem *quandiu*, cum mens sit divisibilis in dies, & hinc in horas, non tam apposita sit mensi integrali, quam singulis ejus diebus, vel etiam horis; cum qualitas adjuncta verbo *vacatur* debeat regulari secundum tempus verbi, adeoque aliud nihil considerandum sit, quam tempus vacationis, & qualitas residentie de illo tempore. Ex ne, si necessaria esset integra residencia totius mensis, illud sequeretur inconveniens, quod Episcopus, dum resideret omnibus diebus mensis, consulisset beneficia omnia interea vacancia, & post legitimam factam provisionem abesset, dein in sola ultima die mensis episcopum, hac provisione facta de tempore habiti contraheret; vel certe, quod dictæ collationes omnes fuissent conditionales, videlicet sub hac conditione: si Episcopus integram residentiam totius mensis consummasset. Quibus accedit, quod concessio alternativam sit favorabilis, & beneficium principis, ac propterea amplianda potius quam restringenda; cum beneficium Principis contra concedentem sit latissime interpretandum, juxta L. 3. ff. de *constitut. principum*. Gonz. loc. cit. apud Garc. num. 697. Sed neque hic obstat dicunt hi Auctores decis. Rot. in una *Faventina* Communicat. 16. Decemb. 1583. adverbium illud *quandiu*, non ad dies mensis, sed ad mensem integrum referretur; cum loquatur de mense Septembri, qui fuit alternativam integraliter reservatus est. Castrop. cit. num. 6. Garc. num. 696.

6. Affirmativam tenet Geron. de *indult. Card.* apud Garc. num. 694. Card. de Luca. *brevis. d. 19. n. 1.* ubi tradit, quod, dum alternativam acceptatio facta in mense alio ordinario, v. g. Februarii jam coepso, hic non desinit esse Apostolicam; sed in sua natura sua statim, quem statim a primo instanti, nisi obstat alternativam jam accepta, assensu, ad finem perferret, etiamque pro hoc Barbo. de *Communicat. & dyoc. c. 14. num. 24. & de par. Ep. alleg. 31. num. 30.* Idem tradit num. 3. ubi, quod mensis alius ordinarius ob non residentiam Episcopi habemus jam alternativam, effectus Apostolicus talis perleveret, ut licet mense jam coepso sine residentia, Episcopus rediret ad residentiam, adesseque tempore, quo vacaret beneficium, hac residentia ei non suffragaretur. Idque, etiam si causa justissima pro ipsius Sedis Apostolicæ vel Christianæ Reip. servitio abesset. Cuius pro hoc Rot. in *Calvini parochialis. 23. Jan. 1642.* Idem tradit d. 93. num. 16. & expressis num. 18. Tenet quoque hanc affirmativam Loet. L. 2. §. 40. & num. 14. dum ait eo ipso, quod Papa concessit alternativam in certis mensibus, quolibet eorum designato per nomen ei proprium, unumquemque ab eo contemplari sua spectat, prout est constitutus unius corporis integralis, nihilque obstat, quod minus id quod naturaliter dividuum est, conflatur individuum ex voluntate disponentis. Ac proinde, cum absurdum sit, ut ait num. 16. rem unam eandemque diverso jure coexisti, mensi, prout individuum est, concessi non possit pariter Apostolicum, pariter ordinariū. Adde etiam num. 18. residentiam, non quidem simplicem, sed qualificatam, hoc est, debitam omnino de facto initio inter Papam & Episcopum acceptantem alternativam, quæ residentia ex pacto, ut ait num. 61. in hoc meliorem esse residentiam simpliciter tui; quod facere aliquid ex voluntate firmata in bonum sit melius, perniciosæque ad perfectum virtutis, ut constat in voto. Atque ex his, siue ex hoc utroque simul sumpto, nimirum ex eo, quod Papa complectitur menses singulos, ut totum integrale, quod totum recipiat essentiam suam & entium, & precipue tamen ex eo, quod residentia tali modo qualificata requiritur, concludit num. 19. quod, si Episcopus alternativam recipiat non tantum possit

aliquot dies mensis elapsos, sed etiam statim ab initio mensis, non possit ei illa suffragari respectu illius mensis, et quod, etiam si tunc redeat per totum illum mensem, non tamen debeat per totum residere ex pacto. Unde nec Episcopus obligetur illo mense, in quo, vel etiam, sub ejus initium acceptatam alternativam, residere; cum obligatio hæc non referatur nisi ad menses integros; sed mensis totus reputatur Apostolicus. Loet. num. 64. adeoque verba illa regule: *tum de mense, & non ante*, referuntur ad mensem illum alternativam Episcopi, v. g. ad Aprilē, dum eam acceptavit in Februario. Ac denique, ut comprehendat quoque alios casus aperte ac generaliter, num. 80. affirmat, procul alternativam non sufficere præsentiam Episcopi in Discreti tempore vacationis; sed exigere residentiam continuam, et quod, si adstante sufficere solum momentaneam residentiam, tota hujus regule ratio, quam ex eo §. *præced.* dedimus, debet, & aperitur omnimoda via si audibus. Atque ita, ubi Episcopus tempore vacationis præsens, non tamen præsens ab initio mensis fuit, mensem ab initio fuisse, & deinceps ad finem manere affectum Papæ, & nequaquam intrare pro Episcopo alternativam; sique perpetuo tenuisse Rotam, quidquid in contrarium reلودeretur Garc. & Gonz. quorum rationes, aliæque similes cum eorum tota auctoritate in hoc puncto rejicit in *Papensi beneficiis. 10. Aprilis Anno 1575.* ut ait Loet. d. num. 17. ubi etiam num. 89. quod ratio à Gonz. & Garc. adducta nihil valeat; cum vinculum reservationis incertum sit à principio mensis, illum totum tanquam unum aliquod integrale pervadat; adeoque quandoque in eo vacat beneficium, dicatur Papa reservatum, & sic inspecto tempore vacationis optime dicatur in parte reservatio. Quinimo in casu, dum Episcopus tam ab initio mensis, quam tempore vacationis fuit præsens, verum ante vacationem ad modicum tempus abesset, et vel hinc minus integra videri possit residentia. Etsi Loet. num. 89. & 90. dicat esse plus difficultatis, et quod mensis ille non intraverit tanquam Apostolicus, sed tanquam ordinarius; & vel hinc cessare videatur ratio, cui maxime innixa Rota in illa *Faventina & Papensi*, ita etiam, ut Rota nihil in casu hoc, vocis Dominorum semper equalibus, resolvit; quin & positione habita 16. Maii 1613. iussit eam concordari. Ipse tamen inhiærens sue sententiæ num. 91. allicit, Episcopum in tali casu non posse sine alternativam, et quod vi reservationis resisteret ex interpolatione residentie, eorum alius retrotrahatur ad mensis initium ob hanc ipsam regulam, dum, ut ait num. 94. §. *sequ.* omnino respicitur residentia illa civilis, exigensque omnino naturalis veta & continua (ut Rota respondit in *regul. benefic. 24. Maii 1604.* in quo casu duraverat absentia Episcopi per horas 15. & causa erat honeste sima) adeo, ut beneficium illud alternativam cesset locum, subintraretque effectus reservationis, ut Episcopus abcedat, quamvis brevissimo tempore; nec obtendi possit, ut Loet. num. 102. excusatio ab equitate & honestate cause, cum hæc considerari nequeat in prejudicium juris acquisiti alteri, & jam ex præcedente pacto applicari, nimirum Papæ; speret enim id manifestam iniquitatem, dum vel sic à Papa assignatur absque illius facto, quod ipse est, ut id sufficiens per *num. seq.* probat Loet. Eundem etiam idem num. 81. inconveniens illud à Garcia & Castrop. adductum, dicendo: quod dum Episcopus ab initio mensis ad vacationem beneficium residentis absque eo, quod dabitur etiam Episcopo præcipientis aliqua causa remigandi post collationem factam ad alium locum, illud comprehens, conferat valide, etsi post factam collationem à residentia recedat; et quod provisio hæc fuit facta de tempore habili, ex quo verè & personaliter residet, non debeat retrahari; licet enim facilis conferendi in finem dependeat ab illa continua & integrali residentia; validam tamen jam factæ collationis ab illa non dependet amplius, sed simpliciter à statum, in quo res erat de tempore actus.

7. Respondetur quæritur, videri residentiam debere esse cum animo permanendi in ea, ita ut Episcopus, qui ut plurimum non residet in suo Episcopatu, sed ad tempus, non cum animo permanendi, sed redeundi, non gaudeat alternativam in beneficiis vacantibus, cum residet. Sic tenet Card. de Luca de benef. d. 93. n. 17. ubi, quod residentia non tantum requiritur corpore, sed etiam animo, quod scilicet de tempore, quo contingit vacatio, Episcopus residet animo residendi, & solum minus impleat, locus autem sit, & non sitaue alternativam, si solus non residet, quamvis ex iusta causa publici muneris, casualiter repariatur in Dioecesi, citò secuturus. Idque à fortiori, ubi residentia esset affectata; quia nimirum Episcopos eo tempore solus non residet, in vicinia moram trahens, & videns vacationis imminentiam, le ad Dioecesim confert. Idem exprelius tenent Rotam, sive refert Garc. n. 699. & 670. Loc. loc. cit. n. 82. ubi quod, si Episcopus non tantum tempore vacationis, sed ab initio mensis præsentis usque ad vacationem, quin & post eam continuum residentiam usque ad finem mensis, non præsumitur tamen in eo animus per totum mensem ibi morandi ob necessitatem illi iniectam aliò migrandi ex timore alicuius suscepi, quod personalem exigi residentiam, non possit pro illo mense fuisse alternativam, eo quod talis nequeat censeri residens, dum is non dicitur esse in loco, quem corpore occupat, dum mente & animo abest, qualiter talis Episcopus mente abest, dum præteritis causa remigandi in locum, in quo contineat perpetuum habere residentiam. Nihilominus Garc. n. 701. ait, salva pace & reverentia tanti tribunalis, nempe Rotæ (quam tamen n. 702. dicti corpore inclinavit suam sententiam) quæ quoque unice se tenet dicit Gonz. quod minus libere & intrepidè secum sentiat, contrarium sibi videri verum. Idemque cum Garc. tenet Caltrap. n. 8. eo quod regula solum requirit residentiam veram actualem tempore vacationis a bique distinctione & consideratione animi; cum sic inducatur adhuc Episcopi ad residendum amplius, quam alias residerent, & quod, qui residet, licet habet animum emigrandi aliò, nec residet de ordinario, quo tunc verè residet. Cui non obstat, quod dicit Rotæ decis. dicatur, censeri aliquem residere, ubi continue moratur, non ubi casualiter & ad tempus adest; cum id improprie & per quandam fictionem dicatur, prout indicant verba consuetæ, videtur, habetur, iuxta Mand. ad reg. de annu. q. 87. n. r. Nav. conf. 8. n. 6. de Cler. non resid. regula autem non contentetur residentiam factam, adeoque, sicut Episcopus, qui casualiter & ad tempus abest, cum animo redeundi, non gaudet alternativam de illo tempore abentis, ita & contra Episcopus, qui casualiter adest, & verè personaliter residet, etiam cum animo redeundi aliò, pro tunc gaudet alternativam.

8. Respondetur quæritur, debere esse hanc residentiam veram in ipsa Dioecesi formaliter, ita ut non sufficiat esse præsentem in loco vicinissimo, etiam ex legitima causa, & citò reverentur; cum Tà apud, quo usitur regula, non significet hic prope, sed in vel intra Dioecesim. Caltrap. loc. cit. n. 1. citans Barb. de par. Ep. alleg. 53. n. 54. Quin & probabilis non sufficit, Episcopum morari in loco exempto intra suam Dioecesim contento; cum locus talis exemptus, etsi materialiter & quò ad suum sit de Dioecesi, formaliter tamen, hoc est, quò ad gubernationem & jurisdictionem sit extra Dioecesim: residentia autem in Dioecesi ea de causa exigant in alternativa, ut Episcopus tanquam Pastor oves proprias suis legibus & statutis regat, illisque assistat, quod in tali loco non potest; etsi forte in aliquibus casibus de raro contingentibus, ibidem posset exercere jurisdictionem, dum interim leges frequenter contingant, & modum ordinarium providendi recipiunt. Garc. n. 704. Caltrap. loc. cit. n. 10. contra Corrad. in pr. benef. l. 3. c. 6. n. 17. Item contra Gonz. cu. gl. 43. q. 7. n. 180. apud Garc. quamvis uterque admittat, procedere sententiam Gonz. fuisse Episcopum fuisse

alternativam, si Episcopo ad exercendam suam jurisdictionem in tali aliquo casu extraordinario existente in tali loco exempto, vacaret beneficium in ejus Dioecesi; & contra sufficere, etiam dum Episcopus residet in loco fuisse Dioecesi, seu fuisse jurisdictioni contentiois subiecto, contento tamen intra aliam Dioecesim, tenet Caltrap. loc. cit. n. 1. citans Garciam; & quod talis residendo in loco, in quo jurisdictionem ordinariam exercere potest, verè residet in sua Dioecesi, quod ipsum, & non plus requiritur ad fruendum alternativam, etiam, quod de cetero residendo in tali loco remoto, adeoque incommodato, unde reliqua gubernaret Dioecesis, non satisfaceret obligationi residendi ratione officii pastoralis impositæ, de qua Trid. sess. 23. c. 1.

Quæstio 573. An provisos ab Ordinario, fundans se in alternativam, obligationem habeat probandi inter cetera hanc veram & personale residentiam Episcopi tempore vacationis beneficii?

Respondetur affirmative. Garc. n. 702. & seq. veritatem sic lape à Rota resolutam. Gonz. gl. 43. n. 92. Caltrap. loc. cit. n. 12. Card. de Luca. de benef. d. 93. n. 19. nam licet ex eo, quod Episcopus in sua Dioecesi teneatur existere ratione muneris sui, & nemo præsumendus sit à sua obligatione defecere, sed potius ei satisfacere, præsumi debet Episcopum in Dioecesi sua residere; quia ibi quis præsumitur residere, ubi residere obligationem habet, ut Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 16. n. 4. Malc. de prob. cons. 5. n. 5. Tirac. in l. consuetud. gl. 1. n. 3. quia tamen ius non præsumit, absolute Episcopum semper & quolibet momento temporis verè & personaliter residere; cum potius opponatur plures causas urgentes & excusantes à residentia; quin & per menses aliquot concedat abesse, communione talis residentia non sufficit ad usum alternativam, sed requiritur vera & actualis eo tempore, quo vacavit beneficium, meritis hanc residentia necessariam probanda est. Caltrap. ibid. Dat etiam hanc rationem positivam Card. de Luca loc. cit. dicens: si onus probandi negativam residentie non incumbere proviso Apostolico; sed onus probandi affirmativam incumbere proviso ab Ordinario, etiam mensis, qui alius esset Apostolicus, & per alternativam factus est Ordinaris, eo quod provisos Apostolicos ratione vacationis in mense regulariter Apostolice habeat intentionem fundatam in regula, quam allegare sufficit provisoriam tamen ab Ordinario innotuit limitationi, quæ in dubio non præsumitur, sed esse probanda, & quoties limitatio resoluit ex aliqua qualitate seu conditione, ista etiam qualitas probanda sit; adeoque, cum non solum alternativam acceptata faciat, ut mensis Apostolicus efficiatur ordinarius, sed requiratur insuper qualitas seu conditio residentie, hæc probanda est per eum, qui se fundat in limitatione ista qualificata. Caltrap. tamen facit non semper requiri exactam talis residentie probationem, sed sufficere aliquam, v. g. si plene probaretur, tempore proximè antecedente vacationem, Episcopum residisse; eo quod non præsumatur tunc mutatio residentie.

Quæstio 574. Qualis requiratur acceptatio, & in qua forma ea facienda.

1. Respondetur primò, acceptatio hæc libera esse debet, & ideo nemo innotuit eam acceptare teneatur; cum sit gratia de beneficiis, quod invito non datur. l. innotuit. ff. de reg. juris. prout etiam Episcopi, ut ait Chok. loc. cit. 21. nam, r. cum non acceptant propter onera præscriptam residentiam. Garc. p. 5. c. 1. n. 483. citans Gonz. gl. 38. d. n. 1. Chok. loc. cit.

2. Respondetur secundò, debere esse fieri iuxta formam præscriptam in hac ipsa regula, quæ est de substantia hujus acceptationis; siquidem regula hæc fuit in fine decretorum, irritata, quod quodam

omnes regule partes formam inducunt, Corrad. l. 3. c. 6. n. 19. & indolita ad evitandas fraudes, quæ per Ordinarios committi possent in usu alternativæ, Garc. n. 498. ex Fusco de vob. l. 2. c. 28. n. 32. Unde licet nemo præter Papam possit quicquam adversus hujusmodi decretum irritans attentare, adeoque nec formam per illud indolentem, etiam in minimo, immutare, aut ei detrachere, Corrad. n. 10. Nihilominus nil vetat, quod minus in hoc negotio acceptationis, & ejusdem recognitionis, Datarum seu Prodatariorum, & ad quem spectat, nomine Papæ hanc acceptationem recipere & recognoscere, aliquid ex hujus formæ rigore remittas, utpote qui ad hoc remittendum non censetur moveri, nisi ex voluntate Papæ, cujus ipse personam & vices in his beneficiis libens amplissimas gerit, & cujus ipse, ut Gonz. apud Garc. n. 496. Calladoc. Clar. de Gratia apud Corrad. loc. cit. organum est mentis & vocis, ac proinde, si Datarum admitteret acceptationem alternativæ, non servat omnino dictâ formâ, utique valeret, & de ejus ad hoc facultate minime dubitandum, ut Corrad. loc. cit. n. 14. Garc. cit. n. 496. citans Rot. in *Salman. fructuum*, 3. Januarii, 1187. Unde etiam inferit Corrad. n. 14. quod si ex gratia omitti possit aliquid ex præscripta regula, multò magis id admitti debet, dum quandoque ipsa vix, aut omnino servari nequit. Inferit etiam cit. n. 14. quod perperam agant Episcopi, qui postquam ex gratia Datarum alternativam acceptaverunt, non servat in omnibus formâ regulæ quod ad hoc, delin occurrente vacatione beneficii in mensis vigore dictæ alternativæ alternato & Papæ reservato, qui alias esset unus ex 4. mensibus ordinariis, idem beneficium conferunt, præterea nullitas acceptationis alternativæ, & recognitionis. Porro formulas hujus acceptationis alternativæ secundum præscriptum hujus regulæ conceptas vide apud eundem Corrad. n. 18. & Fusco. loc. cit. n. 3.

3. Respondetur tertiò: in specie, fieri debere hanc acceptationem: Primò per literas patentes (hoc est, apertas non continentes sigillum, clausulam seu ligaturam talem, sine conjunctione aperiri de legi possunt, Castrop. loc. cit. § 4. n. 1. Chok. loc. cit. n. 30.) Garc. n. 488. ex Gonz. gl. 59. juxta text. hujus regulæ.

4. Secundò debent hæc literæ patentes subscribuntur seu subscribi manu propriâ Episcopi acceptantis, aliâ acceptatio non tenet, Garc. n. 489. ex Gonz. gl. 60. juxta text. regulæ, subscribens enim approbat omnia contenta in scriptura, proinde ac titorem scripsisset, Chok. juxta § 1. *insulas. de empt. & vend.* Quid si tamen Episcopus acceptans omnino impediri infirmitate aut aliâ occasione, ut nequidem cum adjutorio alterius manus subscribere valeat, sufficit, alium ejus loco subscribere, v. gr. Vicarium ejus generalem, Castrop. loc. cit. Corrad. loc. cit. n. 16. juxta l. *domini. de integ. rebus.* & Baldum in rub. C. de fide instrum. n. 1. dum pro forma requiritur subscriptionem propriâ manu, imminente necessitate tenet subscriptionem factâ manu alicujus. Addit etiam Castrop. loc. cit. probabiliter, quod si sufficit, literas has propriâ manu Episcopi scriptas esse sine subscriptione, dum in ipsâ scriptura dicitur manu propriâ subscribere esse; eo quod hæc descriptio expressè subscriptioni æquivalens, præsertim in causâ favorabilis, qualis est hæc causâ alternativæ.

5. Tertiò debent hæc literæ munire esse propriâ Episcopi acceptantis sigillo, Castrop. loc. cit. n. 61. Garc. n. 490. juxta textum regulæ, utpote quod, ut Chok. juxta Bald. in l. *comitalis. in r. de fide instr.* perfectionem actûs denotet; petinde autem est, an munire sint sigillo Episcopi parvo, an magno, Castrop. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 7. Præterquam subscriptionem & sigillationem opus non est additione & appositione testium, aut interveniunt vel subscriptione Notarii, cum nihil de hoc in regula, Garc. n. 491. Gonz. gl. 61. n. 14. Castrop. loc. cit.

6. Quarto debent hæc, nempe subscriptio illa

& sigillatio fieri in civitate vel Diocesi propria Episcopi acceptantis, & habet regula, Castrop. loc. cit. Garc. n. 491. Gonz. gl. 61. Quod ipsum est contra juris communis dispositionem; cum Episcopus extra suam Diocesim possit alius hujusmodi actus, seu jurisdictionem voluntariam exercere, beneficiisque conferre, Garc. loc. cit. Chok. n. 8. & 9. Possit tamen Episcopus hæc literas dicto modo expedire, seu alternativam acceptare in loco exempto sua Diocesis, tenet Corrad. loc. cit. n. 16.

7. Quintò tenetur Episcopus dictas literas transmittere ad Datarium, Garc. n. 494. Gonz. gl. 61. juxta textum reg. perinde autem est, an per nuncium specialem, an per ordinarium; cum nuncios non acceptet, sed acceptationem deferat, & de modo transmissionis nihil sit in regula, Castrop. loc. cit. Chok. n. 10. scilicetque est, has literas ad Agnitem in Curia mittere, or is eas præsentet Datario; cum etiam ex tali transmissione reficiat mandatum, ut Chok. n. 11. ex Gonz. gl. 61.

8. Sextò pro complemento acceptationis alternativæ debent illiusmodi literæ ab Episcopo transmissæ ad Datarium ab eodem receptæ & recognite esse, Gonz. gl. 64. Garc. n. 494. juxta textum regulæ; ut nimirum constet, num omnes supradictæ conditiones in illis servate, (scilicet omnes ex pro forma sine requisitis, & coadjubet illarum defectus totam rescriptum vitiet) num literæ sint integre, non cancellatæ, & absque ulla rasura, aut falsi suspitione; & hinc hanc recognitionem exactè facit, & facere tenetur Datarium, Corrad. loc. cit. n. 16. Castrop. loc. cit. ubi etiam de modo faciendi hanc recognitionem, nimirum per testes ex parte Episcopi, testium, qui literas deferunt Datario productos, qui deponere debent, illam esse subscriptionem & sigillum illius Episcopi acceptantis, & sic fieri, nimirum, ut summatim examinentur duo testes super recognitione subscriptionis & sigilli ad majorem cautelam, ait Corrad. qui tamen diligentia opus non est, ubi ex aliis instrumentis & literis sigillum & subscriptio Episcopi satis cognita sunt, Castrop. loc. cit. Et de hac recognitione hinc facere solet Datarium sub orthographo aut subscriptione, Castrop. ibid. Chok. cit. gl. 10. n. 11. cujus formulam vide apud Corrad. n. 27. Atque his prædictis, opus non hodie dum expeditione literarum, ut dictum supra, cum hodie per hanc ipsam regulam, tanquam legem generalem, concedatur gratia alternativæ.

Questio 575. Num valeat acceptatio alternativæ facta ab Episcopo tempore, quo excommunicatus est?

Respondet Garc. n. 487. valere, non secus, ac valet acceptatio beneficii ab excommunicato facta, citat pro hoc Gonz. gl. 18. n. 16. Quibus obstat non videntur, quod tradit Loet. l. 2. § 4. n. 19. impossibile esse, ut in Episcopo excommunicato sit alternativæ; cum eo ipso, quod excommunicatur, desinitur jure conferendi, eo quod æquiparetur periculum excommunicatus mortuus. Intelligendum enim id videri de usu alternativæ, licet de usu potestatis conferendi, vide eundem.

Questio 576. An & qualiter acceptatio hac alternativæ probanda?

1. Respondetur ad primum: cum non presumatur, quod alternativæ sit acceptata; quia acceptatio hæc est quid facti, uti & omnes solemnitates in regula assignatæ, factum autem non presumitur, nisi probetur, probanda erit à fundante se in alternativam illius acceptatio, Garc. n. 449. & Gonz. gl. 61. n. 18. Castrop. loc. cit. n. 8.

2. Respondetur ad secundum: probabitur autem per fidem Datarum, aut ipsam libram Datarie, ubi tales acceptationes describuntur. Auctores idem. Card. de *Lec. de benef.* d. 93. n. 2. ubi etiam, quod acceptatio annotata in libro Datarie sit probatoria,

quæ sola, aliis neglectis, attenditur. Et si liber iste reperiri nequeat, probant etiam posse hanc acceptationem per testes, deponentes de quasi possessione conferendi in mensibus concessis vel alternativæ, tradunt *ibid.* Garc. & Castrop. ex Gemmon. de *indul.* Card. 5. volumus, num. 27. & 32. & iuxta decisi. *Romæ in Asplenon. Archiepiscopatus, 3 Decemb.* 1571. quin & *Romæ* satis probatur per fidem Nocari, quod sit in libro Datarie; cum ad talem librum sit facilis recursus, Garc. num. 500. *hic* decisiu dicens à *Rota in Cameraci præsium, 9 Janu.* 1592.

Quæstio 577. A quo tempore incipiat alternativa habere effectum?

1. Respondeo ex ipso momento recognitionis factæ *Romæ*, etiam ante notitiam hujus recognitionis, de quo tamen paulò post, Castrop. *loc. cit.* Chock. Card. de Luca. de benef. d. 91. num. 1. prætextum hujus regulæ; licet enim concessio illa alternativæ sit quidam contractus, involvendo etiam permutationem (intellige mensum) iniriis et simultaneis Papæ & Ordinarii consentiens; eo ipso tamen, quod Ordinatio præsentiae in Dataria alternativam, ejusque descriptio sit in libro, resolute dicitur Papæ concessus, perficiens hunc contractum, ita explicatur per Datarium, quod, ut dictum est, Papæ organum, & ad dictum effectum legitimus procurator, Card. de Luca. *ibid.* n. 3. & hoc rationaliter, ut ait de Luca. num. 7. quia ubi absens dat mandatum ad contrahendum cum altero existente in diverso loco, eo ipso, quod alterius consensus sequitur, ita fieri dicitur consensus conjunctio perficiens contractum. Intelligenda hæc tamen, ut rectè monet Corrad. n. 29. juxta dicta à nobis supra, quamvis recognitionis non fuerit facta in aliqua parte mensis, quod jam erat Apostolicus; sic enim, cum jam fuisset jus quæsitum Papæ in illo mense, non poterit Ordinarius vel alternativæ, etiam si sciret eam acceptatam & recognitam, beneficium tunc vacans conferre. Porro ne effectus instantaneæ illius operationis alternativæ damnosus esset post Ordinatio, dum nimirum, si acceptatio fiat in mense Apostolico, hic non desinat esse Apostolicus; sic fiat in mense aliis ordinis jam cepto, hic etiam perseveret esse Apostolicus in sententia Lonerii & Card. de Luca, quod monet idem Card. *loc. cit.* num. 9. & 10. quod agentes & procuratores Ordinarium hoc debent esse certi, ut dicta acceptatio fiat tempore congruo, quale erit v. gr. in fine mensis Apostolici, v. gr. in Januario.

Quæstio 578. Num igitur ante notitiam Romæ acceptatæ & recognite acceptationis alternativæ, Episcopus possit valide & licite uti alternativæ; vel etiam 4. mensibus aliis citra alternativam ordinariis?

1. Respondeo ad primum affirmative; nimirum posse Episcopum valide uti alternativæ, antequam dictæ recognitionis habeat notitiam, eo quod, ut manifestè indicat regula, alternativæ competat Episcopo à puncto recognitionis cum effectu, ut dictum, Castrop. *loc. cit.* p. 23. §. 3. num. 4. Corrad. *loc. cit.* num. 23. qui etiam ait: proinde necessarium non esse, quod tantum temporis effluat, ut talis notitia pervenerit ad Episcopum venissimiliter pervenire, Garc. num. 764. Card. de Luca. num. 7. &c. Atque ita si ultima Januarii facta hæc recognitio, poterit Episcopus primâ Februarii varians beneficium conferre. Unde jam ferior sequitur, quod si dicta recognitio contingat in mense, quo cessante alternativæ soler esse Ordinarius, v. gr. in Martio, statim ille mensis desinat esse ordinarius, & efficiatur Apostolicus, Corrad. num. 30. Sequitur item, cessare statim 4. mensis Ordinarii, & Episcopum (quæ erat tertia pars quæst.) cessare ignorare recognitionem

jam factam, invalidè concessa in illis vacans beneficium, Garc. num. 764. Sed neque his obstat, quod obijci solet: nimirum quod alternativæ concessio sit beneficium, & gratia, quæ summa non est, quousque notitiam illius habeat, Barrol. in l. *fin. ff. de consul. principum*; quodque per alternativam concedatur Episcopo potestas disponendi de beneficiis reservatis; potestas autem & jurisdictio de beneficiis disponendi effectum non habet ante notitiam, ut Mandol. *ad reg.* 32. §. 25. n. 5. apud Castrop. *loc. cit.* n. 3. nam si alternativæ est solum remotio reservationis, quæ remotâ, ordinariâ potestate à jure concessâ providetur beneficium, jam habet Ordinarius notitiam hujus potestatis ordinariæ, ut cuius providet beneficium, estque certus de fundamento suæ provisionis, est, recognitionem illam, per quam ultimum tanquam conditionem illud obstatum remouetur, ignoret, quod sufficit. Si autem alternativæ concedit ipsam facultatem providendi tali mense, jam etiam, cum hæc facultas non concedatur per recognitionem litterarum illarum acceptationem, sed per legem, nimirum per hanc regulam, sub conditione tamen ipsius recognitionis, talis Ordinarius habet notitiam illius potestatis, est, notitiam illius conditionis non habet, Castrop. n. 7. Garc. num. 768. citans pro se Mand. *ad reg.* 27. §. 16. Felin. in c. *Suspirans, de recept.* n. 12. &c. Adidque, quod, licet concedatur, gratiam alternativam esse privilegium, adhuc tamen non requiratur dicta notitia, ex quo per procuratorem, seu nuncios accipitur, seu potius exhibetur acceptatio Episcopi, est, aliis privilegium non operetur, seu habeat effectum, antequam innotescat privilegium; citat pro hoc Sylv. v. *privileg.* §. 16. Rodrig. *q. reg. rom.* 1. §. 7. n. 6. Azor. d. n. 30. Porro dicta, quod Episcopus providere non possit valide in mense alternato, vel alternativæ ante habitam dictam notitiam, habita tamen dictâ notitiâ, posse illum nihilominus providere beneficia, quæ vacassent in mense alternato post acceptatam Romæ alternativam, licet tempora vacationis non habuissent notitiam acceptationis; quia, est, ante dictam notitiam non haberet exercitium juris alternativæ, haberet tamen illud habitu, sicuti dicitur de Judice delegato ante receptionem litterarum; tradit idem Garc. n. 771. quod ipsum, ut addit, sufficeret, ut statim, ac acceptata est Romæ alternativæ, cessaret 4. menses ordinari.

2. Respondeo ad secundum; licet tamen non potest uti alternativæ, dum nescit, utrum Romæ recognitionis sint litteræ factæ, vel etiam, uti Castrop. n. 5. quoadin ex consensibus moraliter de eo non constat, licet, ut Garc. n. 774. secundum tempus elapsum esse possit, quod litteræ Romæ sint receptæ & recognitæ, Garc. n. 777. Castrop. *loc. cit.* quia, cum certus talis sit de lege reservantis, ab illa se eamere non potest, Castrop. *ibid.* Et conferendo in isto casu Ordinarius se exponit periculo usurpandi provisionem ad Papam privativè spectantem ratione reservationis, & faciendi intrusum in beneficio, adeoque peccandi mortaliter; & contra easpectando certiorandam, nulli se exponit periculo; quin & jura manet integrum, si verum, quod paulo ante dictum est eodem Garc. posse illum nihilominus conferre post acceptatam dictam notitiam varians eam illam post recognitionis litteras, Garc. n. 775. Proinde ubi Ordinarius venissimiliter præsumit, Romæ factam dictam recognitionem, poterit beneficium varians providere sub conditione, nimirum si de facto Romæ facta illa recognitio, quæ tamen collatio habebit effectum, si vera fuit conditio, secus si falsa; hæc tamen provisio capere non poterit provisionem, quousque constiterit, conditionem appositam veram esse ob periculum intrusionis, ac ita Ordinarius cavere debet in litteris provisionis, Castrop. *loc. cit.* num. 6. Garc. num. 777. & 779. quæ etiam n. 778. addit, sic quoque Episcopum probabiliter dubitantem, num Romæ facta dicta recognitio, non possit licite providere de beneficiis vacantibus in mense Martii vel Septembris.

premb. (qui alius, secus aliter, competebant Ordinario vi regulæ reservatorie §. mentum) nisi sub dicta conditione.

Questio 579. Num Episcopus duarum Diocesium acceptando alternativam pro una, censetur aut teneatur hoc ipso etiam acceptare pro altera?

Respondeo negativè: expedire enim potest, ut acceptet pro una, & non pro altera, Card. de Luca. de benef. d. 19. n. 5. ubi. quod id ipsum procedat, etiam si illæ Dioceses essent unitæ principaliter, & claus pro hoc Gonz. gl. 18. num. 21. & dicit, sic absolute supponi in *Castrop. benef.*, apud Garc. n. 706.

Questio 580. An, & qualiter missis jam literis, sed nondum facta dicta recognitiōe Roma, vel etiam ea jam facta possit Ordinarius punire, & se ad jus commune reducere?

1. Respondeo ad primum: anee factam recognitiōem à Datario certum est, quod possit Ordinarius punire, & puniendo declinare alternativam; cum anee illam cū nihili adhuc concessum sit, sed in proceat, ut concedatur; adeoque desistere potest à proceatibus, Castrop. *ec. cu.* p. 23. §. 4. n. 11. ex Gonz. gl. 61. n. 22. Verum tenetur nunc Ordinarius monere nuncium, vel ipsum Datarium de hac penitentiā, ne literæ missæ, & jam revocata, adeoque nullæ recognoscantur & approbentur, & sic Papa irascatur; quoniam de in suis provisionibus detrimentum patitur; cum satis probabile sit, ex vi revocationis, etiam non indimare, cessare acceptationem factam, Castrop. *ec. cu.* verum circa hoc

a. Respondeo secundò: si anequam nuncius vel Datarium monetur de hac penitentiā Ordinarii, Datarium literas ab eo missas recogitat & approbet, probabiliter recognitiō & approbatio est valida, non obstante revocatione non intimata; id quod iuxta tenent *Chen. 1. de renunciarione*, cessio beneficii tenet, quousque hæc cessio fuerit intimata, ut illusio & variatio in personis Ecclesiasticis videretur. Adeoque jam verum non est, quod facta revocatione acceptationis non intimata, ne sit amplius acceptatio; cum acceptatio firma permissa, neque valeat cum effectu revocari ab acceptante, quousque is revocationem notificet, Castrop. *ibid.* n. 12. ex Gonz. *ec. cu.* n. 43.

3. Respondeo tertio: postquam literæ dictæ recognitiōe sunt à Datario & approbatæ, revocari non potest acceptatio cum effectu sine scitu & consensu Pontificis; cum enim, or dictum, ista concessio involvat contrarium initium ex mutuo consensu Papæ & Ordinarii, hinc resultat, quod sola declaratio Ordinarii declaratoria, nolle se amplius vel alternativam jam acceptare, non sufficit, cum distractus exigit eundem simulacrum consensum, qui in contractu requisitus erat, C. de *Luc. de benef. d. 93. n. 3.* citans Gonz. gl. 18. n. 4. Mand. *conf. 18. n. 8.* Put. *decif. 18. l. 5.* item *Corrad. l. 3. §. 6. num. 10. & 12.* Sed neque tenetur Papa renunciarione hanc admittere, sed eam rescire potest, si causæ legitimæ illius non proponantur, Castrop. *ec. cu.* p. 5. n. 3. solet nihilominus quandoque huiusmodi renunciarione admittit, Corrad. *ec. cu.* n. 11. ubi etiam huius rei præmissa ponit ex Gonz. gl. 18. n. 11. quod omnino, postquam Papæ potestatem est libellus supplicis, illum ad Datarium remittere, qui illius nomen aut admittit aut rescire potest, prout sibi bene visum ob causas in libello expressas. Et tunc nihil aliud agitur, quam quod acceptatio semel facta cancellatur & cassatur de libro Datarii, & in margine cassario acceptationis cum anno, mense, die, annotatur, Castrop. *ec. cu.* p. 5. n. 33.

4. Respondeo quarto: neque etiam indirecè Ot. P. *Lesser. Furi benef. Tom. 11.*

dinaris, absintendo se à Diocesi sua, potest revocare acceptationem alternativam sine consensu Papæ; per solam enim absentiam Episcopi non resolvitur alternativam in præjudicium Papæ; sed solum inducit simplex suspensio in præjudicium Episcopi, Lott. l. 2. §. 4. n. 47. citans Rot. in *Faventina Canonici*, 16. Decemb. 1585. Quamvis tamen in isto casu pro resolutione alternativæ sufficiat consensus impetrantis Papæ, ut, si ipse consecrat contra usum alternativæ; ubi enim consensus requiritur, non minus tacitas, quam expressus attendunt, iuxta *Decretum conf. 31. n. 4. & Surd. conf. 355. n. 16.* Lott. n. 48. & 49. Ac propterea, si post acceptam alternativam doceretur, non tantum Episcopum contrahere iure suo ordinario in suis 4. mensibus, sed etiam Papam in suis 8. utique contractus hic censetur contrario consensu resolutus; id quod Papa videtur approbasse recessum Episcopi, Lott. *num.* 50. & 51. citans pro hoc *decis. Rotæ in Paduana Præbenda*, 18. May, 1611. In quatenus dictum, or Lott. n. 52. gratiam alternativam pendere ex consensu Papæ, non ex scriptura acceptationis, quæ exigitur, ut inde probetur factum acceptationis. Adeoque contra necessariam non est, ut contrarius consensus, Papæ nimirum, quo in dictam dissolutionem alternativam consensit, per scripturam justificetur; nam neque scriptura est necessaria pro recessu à contractu celebrato in scriptis, nisi scriptura fuerit adhibita pro forma contractus, id quod contrahentes à principio noluerint aliter valere contractum, quam in li scriptis fieret, Lott. n. 53. & 54.

Questio 581. Ad quæ beneficia se extendat alternativam?

1. Respondeo primò in genere, videnda esse, quæ dicta sunt supra ad primum partem hujus regulæ, in quæst. quoniam beneficia cadant sub reservatione mentum; ad eadem enim extendit se alternativam, exceptis solum istis, quæ non sunt libere collationis, Chok. *hic gl. 16. n. 1.* Hinc

2. Respondeo secundò: extendere se illam ad omnia beneficia, siue sint cum cura, siue absque cura; siue regularia, siue secularia, quaterconque qualificata, &c. quæ aliis reservata non sunt, & ad liberam ipsorum Episcoporum dispositionem spectant; qualia sunt, quæ Episcopi abique aliteris dispositione, electione, presentatione, consilio, consensu vel interveniente providere possunt, seu quorum provisto à solius Episcopi voluntate dependet, Castrop. *ec. cu.* p. 3. num. 1. Chok. *ibid.* *ec. cu.* p. 5. c. 1. n. 471. Gonz. gl. 45. n. 10. Et qualia adhuc censentur in ordinem effectum alternativæ, quæ Episcopus reuocet ex fundatione vel statuto, aut alio modo conferre certo generi personarum, v. gr. filiis familiaribus, personis de certo Collegio, Card. de Luca. *ec. cu.* d. 93. n. 5. Garc. *num.* 476. citans Gonz. *ubi ante*, n. 19. Put. *decif. 162. l. 2.* Item beneficia curata & parochialia, etsi conferenda sint dignioribus & per consensum, Garc. *ibid.* citans Gonz. *ubi ante*, n. 22. & sic resolutum dicens à Rot. in *Abul. Parochialis*, in his enim ea parte Episcopi libera est collatio; cum solus conferat sine consilio, inter coe, presentatione aliorum, & licet in cui dandis non sit absoluta potestas Episcopi, id tamen non est considerabile ad effectum hujus regulæ, de hoc nihil dicentis, Garc. *ibid.* ex Gonz. *ec. cu.* Lott. l. 2. §. 40. n. 223. Item ad ea, ad quæ presentatio seu electio competit soli Episcopo; siquidem prima beneficii dispositio, quæ antecedit, libera est, & alia ex illa necessario sequitur, Castrop. *ec. cu.* p. 3. Garc. n. 733. Atque ita, dum Episcopus ratione dignitatis sine habet sui presentandi ad aliquod beneficium, habebit in eo locum alternativam, non obstante, quod institutio spectet ad alium, Garc. n. 734. idem est in electione, v. gr. cum electio personæ in penitentiarium spectet ad solum Episcopum, quomodo cumque illa consideretur, intrabit in ea alternativam, quævis personæ electæ faciendæ sit collatio ab Episcopo & Capitulo, vel à solo

Capitulo, Garc. n. 735. Et hæc procedunt, si Episcopus gaudet alternativa, etiam si beneficia, ad quæ præsentate, vel eligere, vel etiam quæ conferre habet Episcopus, sua sunt in aliena Diocesi, Garc. cit. n. 734. Et 705. citans pro hoc n. 706. Gonz. gl. 10. n. 4. & Rot. decif. aliquot.

3. E contra ad liberam Episcopi dispositionem non spectabunt, adeoque in illis locum non habebit alternativa: primò, ad quæ præsentate, vel quæ conferre non potest sine consilio alterius; *Tò libera enim denotat potestatem faciendi actum sua sponte, & irrequisitis alterius voluntate, juxta c. 1. de rescriptis. & ibi gl. Chok. hic gl. 17. n. 2.* Idque etiam, licet dictum consilium sequi non teneatur, Gonz. gl. 46. n. 35. Multòque minùs, dum eget alterius consensu, utpote quod minorem libertatem importat; cum major efficitur sit consensu quàm consiliu; quia consilium sufficit petere, & sequi non est necesse, Chok. ibidem. cum Gonz. gl. 47. Et 48. ubi fuit hæc materia consensus & consilii tractatus.

4. Secundò: ea, circa quæ disponere nequit sine intervenitu seu præsentia alterius, v. gr. Capituli, ut habet textus Reg. Interventu verò hic, seu præsentia importat scientiam & intelligentiam, non tamen consilium vel consensum. Unde si statum, vel alia quæpiam dispositio prohibet fieri actum sine intervenitu alterius, satis erit illius præsentia, etiam si non consentiat, vel consulat illum actum fieri. Neque ab eo petendum consilium vel consensum, ut Bald. in l. nam ita Divus, de adopt. Chok. loc. cit. n. 4. non tamen propterea frustra erit talis præsentia, quòd hoc adhuc commodi ex ea oriatur, quòd actus majore cum deliberatione, maturare, utilitate, fraudis etiam & dolis exclusione expeditur, ut Titius de l. censuaria, gl. 6. n. 32. Chok. n. 5. Circa quæ illud observandum: quòd si illi, qui consentite, consulere, intervenire habent, nolint ista subire, poterunt compelli, adieque Superior, qui illis mandat; quibus rursus recusantibus, Superior consentiet, intervenienteque vel alius ex illius mandato, Chok. n. 6. citans Lamb. de jurisp. l. 1. p. 2. q. 1. n. 20. per tot.

5. Tertiò: excluduntur ab alternativa etiam ea, utpote non libera adhuc collationis, in quorum provisione circa consilium, consensum, præsentiam alterius necesse est inter venire quocunque alio modo ministerium aliquem, vel iussu Superioris, aliussve modis, quos obiter proponit Gonz. gl. 49. Chok. loc. cit. n. 7. Quamvis tamen adhuc liberam in ordine ad effectum alternative collationem illum esse dicat Lott. l. 2. q. 40. n. 122. ubi ex Statuto Ecclesiæ, aut jure singulari aliquo tenetur Episcopus conferre sub testimonio duorum vel trium, quod testimonium minime habet vim consilii aut assensus; citat pro hoc decif. Rot. 600. p. 2. Revenc. Cum ù, ut ibi dicitur, sint veris testes bonæ vel malæ collationis, quam participes.

6. Denique, ne beneficium dici possit liberæ collationis in ordine ad dictum effectum, impedit consuetudo optandi, Card. Luca. cit. d. 93. n. 6. In his itaque beneficiis non liberæ collationis locum non habet alternativa, sed de his provideri debet in 4. mensibus ordinariis Martio, Junio, Septembri, Decembri, perinde ac si alternativa acceptata aut concessa non esset, Pith. loc. cit. Chok. hic gl. 16. n. 2. citans Monet. de repr. c. 3. q. 3. n. 22. & Gonz. gl. 45. Porro observandum in his, non tam proprietatem, quàm possessionem spectari, ita ut, si quis sit in quasi possessione præsentemque, consentiendi, consulendi, assistendi, aliæque actionem ad provisionem requisitam efficiendi, etiam si quòd ad proprietatem legibus jure careat, id sufficit, ut beneficium non dicatur liberæ collationis; sicut et contra, dum Episcopus est in possessione conferendi liberè, etsi careat quòd hoc proprietate, beneficium dicatur collationis liberæ; quia in jure conferendi attenditur potius possessio, quàm proprietate, juxta c. olim, & c. cum Ecclesiæ, de causa possid. & prop. Caltrap. cit. p. 23. §. 2. num. 10. Garc. num. 478. Gonz. gl. 45. §. 3.

Questio 582. Ulterius magis adhuc inspicie, an & qualiter se extendat alternativa ad beneficia, quæ spectant ad simultaneam collationem Episcopi & Capituli, dum convenit inter illos de collatione facienda per turnos, quod jura permittunt, cap. ult. de prab. in 6. Clem. 2. de jurep.

1. Respondeo primò: dum divisio facta est per vices, hoc est, ut una vice provideat Episcopus, altera vice Capitulum, alternativa intrat ex parte Episcopi, si Episcopus gaudet alternativa, & villius providebit, cum nimirum beneficium vacet mense alternatio, & tempore vacationis est turnus Episcopi, Caltrap. cit. §. 3. num. 3. Garc. a. 707. Gonz. gl. 45. §. 1. num. 13. sic sæpe à Rota decisum referentem; in eo enim casu, est, quòd jura radicale conferendi commune sit Episcopo & Capitulo, facta tamen concordia seu dicta divisio, quòd ad exercitium & usum, qui attenditur, divisum est, ita ut integre & lo soludum unicoque competat in suo turno abique ullo alterius intervenitu; & sic Episcopus jure proprio, & non communi liberè conferat in suo turno sine intervenitu Capituli, Caltrap. loc. cit. Garc. num. 709. idipsum quoque pluries à Rota decisum referens. E contra tamen, cum Capitulum non suffragetur alternativa, utpote non concessa inferioribus Collatoribus, sed solis Episcopis, si vacatio contingit in mense alternatio ordinario, v. gr. in Febuario, & futurus Capituli, Capitulum providere non potest, sed Papa, utpote qui tunc reservatum tale beneficium; cum tunc non sit de libera collatione Episcopi, sed alterius. Providere tamen poterit Capitulum, si beneficium vacatio contingit in 4. mensibus ordinariis, Martio, Junio, &c. & simul tunc sit turnus Capituli, Caltrap. ibid. Idem est, dum divisio facta per choros seu latera, ita, ut beneficia sedentium ex choro dextero, seu dextera parte chori pertineant ad Episcopum, sedentium ex sinistro ad Capitulum, Caltrap. ibid. n. 4. citans Gonz. ubi ante, n. 16. Garc. n. 710. Idem quoque est, dum divisio facta per annos, Caltrap. n. 6. Garc. n. 714. Gonz. n. 55.

2. Respondeo secundò: si divisio facta per menses, ita ut unus menses competeat Episcopo, alter Capitulum, cum divisio solum fieri possit circa 4. illos menses circa alternatiavam ordinariis, Martium, Junium, Septembrem, Decembrem, cum reliqui sint reservati vi primæ partis regulæ, ut alternativa intrat, & ea gaudere possit Episcopus, necesse fuit ei in hac divisione assignari debent Martius & Septembet, dum loco illorum Papa vi alternativæ concessa cedat ei 4. alios, nempe Februarium, Aprilum, Augustum, Octobrem, in quibus vacante beneficia tunc poterit providere vi alternativæ, & turni sibi competentis; nam si ei in divisione assignaretur Junius & Decembet, cum hi menses non permorentur, sed sint fixi, Episcopus frui nequebit alternativa, ut aliam Capitulum perderet omnino provisionem sibi competentem; quia perderet eam pro mensibus Martii & Septembet, utpote qui per alternativam reservantur Papæ, ita Caltrap. loc. cit. num. 5. citans Gonz. ubi ante, num. 33. quibus non video qualiter obstat, quæ habet Garc. num. 712. & ob quæ negat, in hoc casu alternativam habere locum: quòd nimirum, dum Papa pro duobus illis mensibus Martio & Septembri sibi cedit ab Episcopo vi alternativæ concessa dat duplum, nimirum 4. menses, adeoque non servetur priorilo.

3. Respondeo tertiò: si divisio facta per hebdomadas aut dies, alternativa etiam respectu Episcopi locum non habet; cum hæc turni divisio repugnet divisioni alternativæ, utpote quæ facta est per menses, dum una eademque hebdomada quandoque participet de utroque mense, ordinario & Apo-

Relico, Garc. n. 713. Castrop. n. 7. Gonz. ubi ante, n. 49. possitque etiam hebdomada & dies utriusque, nempe Capituli & Ordinarii occurrere in uno eodemque mense.

4. Porro observandum hic primum: quod dictum de inane alternativa, dum simultanea collatio divisa est inter Capitulum & Episcopum, id quoque locum habeat, dum sola electio, nominatio, praesentatio personae divisa est, & collatio remanet simultanea seu communis, ut coniungit in aliquibus Ecclesiis, Garc. n. 713. qui etiam in seq. idem esse docet, in iure praesentandi communem Episcopo ratione dignitatis (intelligit cum patronis Ecclesiasticis, beneficia enim iuris mixti, ubi Episcopus est unus ex compatriotibus, non cadunt sub alternativa; quia non cadunt sub reservatione primae partis regulae) per concordiam tam divisio, haec ut Episcopus tunc quod ad turnum suum possit fieri alternativa quoad praesentandum.

2. Secundò observandum, haec omnia de inane alternativa ex parte Episcopi, ubi facta est divisio dicta per terminos, etiam post acceptationem alternativam, vel tempore, quo de hac acceptatione tractabatur, procedere aliter, etiam si dicta concordia seu divisio facta non fuit confirmata auctoritate Apostolica, tradunt Castrop. loc. cit. n. 2. Garc. n. 716. non obstante praedicto, quod in hoc videtur fieri fides Apostolica, dum haec ratione beneficia, quae antedictam concordiam erant simultaneae collationis, adeoque, utpote non liberae collationis, conferri non poterant, nisi in 4. mensibus ordinatis, jam per dictam concordiam, seu divisionem terminorum evadant liberae collationis, utpote in quibus solis alternativa locum habet, & consequenter libera à reservatione regulae reservatioe 8. mensium; quia eò ipso, quod permissum est in iure communis facere huiusmodi concordiam seu divisionem, Episcopus & Capitulum agunt iure suo, adeoque non committunt in eo fraudem, etiam, per accidens iode reseretur dictum praedictum Sedis Apostolicae, & derogatio dictae reservationis; quia illud praedictum venit in consequentiam, & sic non attenditur, iuxta l. si quis nec causam, ff. si certum putat, & ibi Jafson. n. 3. & Prob. ad Amand. in c. in illis, n. ult. de prob. in 6. Addit etiam Garc. n. 717. adhuc intrare alternativam, etiam si concordia dicta confirmata esset per Sedem Apostolicam cum clausula: *Reservatioe Apostolicae, & sine eorum praedictis*, cum clausula illa non ponatur ad tollendam alternativam, sed ad praeservandas reservationes Apostolicas, sive 8. sive 6. mensium, & aliis; ita ut per talem confirmationem non detur ius in reservatis, & sic per illam clausulam potius exprimitur id, quod de iure ineest.

3. Observandum demique quod ait Pirh. de prob. n. 316. quòd cum collatio canonicarum in Cathedralibus in mensibus 6. ordinatis, seu non pontificis, ex consuetudine vel privilegio, aut alio speciali iure spectat ad eadem Capitula, & nullatenus ad Episcopum, quoad haec beneficia alternativa viz locum habeat, etiam Episcopi apud suas Ecclesias residentem.

Quaestio 583. Quandoque cesset gratia alternativae citra abusum illius?

1. Respondeo in sequentibus: Primum per translationem Episcopi ad alium Episcopatum, ita ut eveniat etiam pro illo Episcopatu, ad quem transierit, uti alternativa, debeat de novo pro eo Episcopatu tam acceptari; cum prius acceptatio solum fuerit pro Episcopatu dimisso, nec etiam fieri possit acceptatio pro Episcopatu futuro, Card. de Luca. de benef. d. 93. n. 22. Castrop. p. 13. §. 1. n. 1. Garc. n. 484. citantes Gonz. gl. §. 8. n. 18.

2. Secundò per mortem Papae, vel Episcopi tam acceptantis, ita ut non transeat ad successorem, Card. de Linc. loc. cit. n. 11. Chio. hic gl. 11. n. 1. Castrop. loc. cit. n. 1. citans Gonz. ubi ante n. 17. & Nav. conf. 31. n. 2. de prob. cum enim alternativa sit quidam personalis contractus & motus obligatio-

set Papam & Episcopum, quolibet eorum peremto, extinguitur, Castrop. ibid. Item morte Papae cessant regulae Cancellariae, & ius Ordinationum severitatis ad terminos iuris communis, Castrop. ibid. Card. de Luca de benef. d. 16. n. 2. & d. 31. n. 4. & §. ubi dicit, id esse absolutum principium beneficiale, Garc. n. 643. & §. 644. ubi etiam ait, idem esse, dum Papa renuntiaret Papati; cum talis renunciatio quoad hoc habeatur pro mortuo, & mores civilis aequiparent naturalis, citat pro hoc Aen. de Fak. g. 2. §. 1. n. 2. Pasif. conf. 19. d. n. 9. l. 4. Mand. ad reg. 30. g. 2. n. 14.

3. Tertiò per renunciationem illius, si ea à Papa acceptetur, de quo dictum paulò supra, Castrop. loc. cit. n. 1. Au autem Episcopum, qui post acceptatam alternativam obtinuit indultum à Sede Apostolica, ut possit conferre beneficia vacantia in omnibus mensibus, per tale indultum censuram renunciare alternativam, dubitatur; negant id probabiliter Gonz. gl. 13. ex nem. 43. Capuaq. de res. 309. p. 1. G. rmon. de indult. Card. de Vinnam. n. 11. apud Garc. n. 737. qui his consensit videtur, id quòd alternativa non sit incompatibilis cum indulto conferendi in omnibus mensibus.

Quaestio 584. An, & qualiter amittatur alternativa per abusum illius?

1. Respondeo primum: cessare abusum, & amittere alternativam, si Episcopus se intromittit in provisionem beneficiorum, quae per hanc regulam vel alia Sedis Apostolicae reservata sunt, (vel etiam affecta, Cortad. in pr. benef. l. 3. c. 6. n. 32. & alii passim) aut eorum provisioni impedimentum quo modo praestiterit, ne debium est. Eum consequenter, sic habet text. leg. Per quae verba duplex abusus indicatur, Loc. l. 1. §. 41. d. n. 2. Chio. hic gl. 30. n. 2. Primos insinuat istis verbis regulae: *Se intromiserit*, consistens nimirum in eo, quòd Episcopus de facto amentem conferre vacante in mensibus Apostolicis, vel aliis quonodlibet reservata, in quo casu videtur simpliciter abusi privilegio, indeque ingratitudinis notari. Alter istis verbis: *Aut impedimentum praestiterit*; dnm nimirum nitur impedire effectum gratiae Apostolicae, quod secundum licet minus frequens videri possit, cum Episcopus, qui non concessit, iure se opponat provisionibus Apostolicis, gravius tamen, ut ait Loc. n. 3. implicat delictum, & est scelus fieri addere, ut Loc. n. 7. quod credo intelligit, dum & ipse Episcopus contrahit reservatam, & insuper factam de eo provisionem Apostolicam nitur impedire. Ad hunc secundum abusum spectat, velle de substantia ipsius gratiae cognoscere, dum ipsi Episcopo est demandata executio, in quo adhuc gravius delinquit, Loc. n. 11. Hanc quoque poenam amissionis alternativae intrare, dum Episcopus sese intromittit scienter in provisione beneficiorum, non quidem reservationem, iure tamen praevencionis provisionem, sive valide fuit invalide; eò quòd licet ea alia reservata non sint, per appositionem tamen manus Papae manent affecta, & sic inter privatam regulam, quae loquitur de beneficiis reservatis vel affectis, Garc. n. 761. Non tamen intrabit haec poena, dum Episcopus scienter se intromittit in provisione beneficii litigiosi, contra c. 1. & 2. ut hoc pendente, in 6. eò quòd beneficia litigiosa non sunt reservata, licet durante lite prohibetur Ordinarius ea conferre: regula autem solum privatam alternativam intromittentes se in provisione reservationum, vel affectuorum, quae poena non est extendenda, Garc. n. 760.

2. Porro limitanda est responsio, ita ut, si Episcopus contravenit, & violenter alternativam ex proposito, & data opera in fraudem ad elidendum se ab alternativa, de cuius acceptatione forsitan

eum pœnitentibus, licet statim amittat alternativam eundem ad se, & in suis danum, non tamen quod ad Papam; quia fratri & datus nemini parocianari debet, nisi Papa talem renunciationem accepisset, Garc. n. 710.

Questio 585. An Episcopus propter talem contraventionem vel abusum non solum privetur alternativa, sed & 4. mensibus ordinariis, nimirum Martio, Junio, Septemb. Decemb.

Respondetur negativè; sed statim Episcopus restituitur, seu redit ad 4. illos suos menses, & Papa ad 8. pro ut prius ante acceptationem alternativæ, Chok. hic gl. 20. n. 6. citans Mand. cons. 21. n. 1. & Anton. Augustinum in suo repertorio, verbo *alternativa*. Corrad. l. 3. c. 4. n. 40. Garc. n. 746. & 749. ex Gonz. gl. 66. n. 149. Addit tamen Garc. quod, ut Episcopus in hoc casu gaudeat dictis 4. mensibus ordinariis, necesse sit, ceterorum facere Papam seu Datarium de amissione alternativæ, vel ei coram illis renunciare, nisi alius Papa amissionem accepisset expresse & disposivè.

Questio 586. Num dicta pœna incuratur ipso jure absque omni sententia?

1. Respondetur: videtur probabilius, quod in his casibus ipso jure, mox à commissio delicto gratia & nro alternative destituitur eadem, ac si nunquam eam habuisset, ac consequenter provisiones præteritis illius deinceps faciendæ sint nullæ, Corrad. l. 3. c. 6. n. 14. (ubi etiam quod non tantum privatus sit jure conferendi, sed & quasi possessione, & hoc ipso significatur per Tormæ) Garc. n. 738. citans plures Rotæ decis. Chok. cit. gl. 20. & n. 3. citans Gonz. gl. 36. n. 119. vel ut eum citat Lott. n. 29. Lott. cit. n. 12. & seq. contra Castrop. qui tenet, requiri ad minimum sententiam declaratoriam delicti, & usque ad illam per talem validè conferri beneficia sibi aliis vi alternativæ competentia; ne si id in pœnam delicti non possit, etiam ante dictam sententiam cogeretur pœnam præmeriam ipse in se exequi. Ratio responsionis desumitur ex illis verbis regular: *Ex ipso*, quæ importat privationem à lege ipso jure & latæ sententiæ absque ministerio alio, juxta Gl. in c. quam sit, v. eo ipso, de elect. in 6. Chok. & Lott. l. cit. Et pœna imponitur ipso jure seu ipso facto, quæ consistit in onere, privatione, & non requiritur actionem seu executionem positivam, qualis est pœna, de qua hic, statim incurritur absque alia executione & sententia, juxta c. Rudolphus, de re scriptis, Garc. n. 744. & 748. & ex eo Chok. cit. n. 4. Lott. loc. cit. n. 10. & seq. ubi n. 31. quod neque ulla opus sit insinuatione facta Episcopo, qui deliquit; cum in non possit ignorare ant factum, quod ab ipso processit, aut dispositionem juris, & consequenter sit amissio privilegii; si vero factum consistit in mero simpliciter abusu, (generaliter siquidem statutum, privilegium ei non processit, qui eo abutitur, l. nullus, l. pœnas, c. de pœnas. Sued. decis. 307. n. 9.) live ipsum factum consistat in actibus è diametro contrariis, & cum ipso privilegio incompatibilibus, quo casu censetur eidem privilegio renunciatum: Atque ita insinuatio non debet fieri scienti, ubi ea ad alium finem non requiritur, quam notificandi, Lott. n. 36. citans Menoch. cons. 1004. n. 6. Titiusq. de retract. cons. ang. 5. gl. 1. n. 2. n. 30. & c. Quin etiam addit Garc. cit. n. 748. quod hæc procedant, live contraventione Episcopi sit notoria, live non; adeoque verum non esse, quod tradit Gonz. nimirum quod, quando contraventione Episcopi non est ita notoria & clara, ut nulla tergiversatione possit celari aut controversari, necessaria sit judicialis declaratio, citato & audito Episcopo; eod quod licet privatio induceretur ipso jure per hanc regulam, nihilominus requiratur sententia declaratoria præviâ

summaria causa cognitione de contraventione. Quamvis admittat Garc. quod ubi agitur de beneficio, debeat contraventione Episcopi & amissione alternativæ concludenter probari per eum, qui se in eâ fundat, & consequenter Judex super ea judicare, saltem tacite. Addit etiam Corrad. l. 3. c. 6. n. 34. quod etiam opus non sit declaratione ad pœnam amissionis incurrandam, negari tamen non posse, quin collationes factæ contra formam hujus regulæ, & per abusum alternativæ, quandoque per Papam invalidæ & irritæ declarantur, ut ostendit Gregor. XIII. in Archiepiscopo Hispal.

2. Verumtamen etiam responsio nostra limitanda est primò, ut non procedat, ubi Episcopus contraveniens habuisset justam seu coloratam causam ignorantie vel excoilationis ad providendum de beneficiis reservatis, Chok. gl. 20. n. 5. citans Gonz. gl. 36. n. 128. & dicens, id illius variis modis exemplificat, Garc. n. 738. & 731. ubi, quod dum se Episcopus intromittit in provisione beneficiorum reservationum Papæ propter ignorantiam reservationis, ea ignorantia cum præservat ab amissione alternativæ, si fuerit ignorantia probabilis facti, ut quia v. gr. ignorabat, defunctum fuisse officialem Papæ, aut familiarem Cardinalem, vel quia verifimiliter credidit, defunctum in longinquis partibus decessisse in suo mense, quia de hoc fama erat; vel quia putabat, Sedem Apostolicam vacare, citat pro hoc Gonz. gl. 36. n. 128. Corrad. l. 3. c. 6. n. 38. Idem est dictu Garc. si reservatio esset scelerata & particularis, cupis datur ipsa ignorantia. Quod si tamen talis ab initio iuste ignorans, postquam postmodum certus factus fuit de reservatione, & quod nullatenus providere poterit, procedat ad ulteriorem effectum sue provisionis, v. gr. mirendum provium à se in possessionem, amittit eo ipso alternativam; eod quod jam scilicet impedimentum præstet, ne provisio apostolica effectum consequatur, Garc. n. 736. & 737. ex Gonz. gl. 36. n. 141. Ait tamen Garc. cit. n. 737. sibi non placere alterum, quod ibid. tradit Gonz. nimirum tal modo talem aminere alternativam, ubi post acceptam notitiam talem à se provium & missum in possessionem non contulerat, quando in se est, à possessione tali removetur, ut ea vacua maneat, & ne provisio Apostolica in ea capiendâ impedimentum habeat. At si ignorantis sit juris, v. gr. quia ignorabat, reservationem in pure, aut in regulis Cancell. & constitutionibus Apostolicis contentam, amittit alternativam, saltem in foro exteriori; quia ignorantia juris non excusat, nisi sit ignorantia juris dubii, & obcuri, cujus error est probabilis & iustus, & æquiparatur errori facti, juxta Bellam. de perm. p. 11. q. 4. Garc. n. 761. Secus tamen etiam est in foro conscientie, ubi Episcopus ex ignorantia juris se intromisit, sincere tamen & bonâ fide, & dum non impugnatur provisiones per talem vigorem alternativæ factæ, Garc. n. 744. cui non obstat, quod ignorantia juris non dubii non excuset, etiam in conscientia à devolutione, ut Rotæ; quia devolutio inducit, non delictum; sed ob negligentiam, quæ etiam dari videtur in ignorante jure, Garc. n. 755.

Questio 587. An saltem ad hoc, ut reipsâ incurfa censetur hæc pœna amissionis alternativæ, requiratur intimatio desuper facta Papæ, ejusdemque declaratio seu acceptatio illius amissionis, ut hæc amissio sortiatur effectum, cum Papæ possit interesse, alternativam in Episcopo conservari, induciturque sit hæc privatio alternativæ, non tantum in odium Episcopi, sed & in favorem Papæ; ea autem, quæ in favorem alicujus annullantur, effectum non habeant, quousque ipse annuat irritationi, ut pluri-

bus exemplificat Gonz. gl. 56. n. 40. apud Castrop.

1. Respondeo negativè, Castrop. cit. §. 1. n. 7. Garc. 746. §. 747. cientes Gonz. gl. 56. n. 124. Cortad. pr. benef. l. 3. c. 6. n. 34. Lori. l. 2. §. 1. c. 2. n. 1. 4. Papa enim per ipsam hanc regulam factis declarat intentionem & voluntatem suam, ut Episcopus eo ipso, quo abusus fuerit alternativè, eà privatus existat, unde cum jam habeamus claram, expressam, & indubitaram, frustra exigitur nova declaratio, Castrop. Garc. l. c. cu. Additque rectè Castrop. huius contrarium esse, nimium consensum illius, in cuius favorem à lege sic annullatio, dum is à legislatore distinctus est, cum tunc illius consensus per legem non exprimitur. Addit etiam Garc. nonquam audiunt, talem declarationem Papæ aliter factam fuisse, quam per regulam ipsam, esseque valde absurdum, imponere Papæ hoc maximum onus declarandi de novo in specie cultibus Episcopo contravenienti, quod per legem generalem & expressam jam omnibus declaravit: maxime, cum eo ipso, quod Episcopus acceptavit alternativam cum conditionibus & gravaminibus in ea contentis, jam haberet plenissimam notitiam de intentione & declaratione Papæ, sequè ipsam subsidierit pœne absque alia nova declaratione. Censet nihilominus Castrop. loc. cit. n. 3. Episcopum sic amittentem alternativam obligari esse, Pontificem vel ejus Datarium monere de amissione, ne alius Papa illudatur, & jus eliquem derogetur, dum is inficiis amissionis hujus, non provideret in mensibus alternatis Episcopolibus, & contra provideret in Mensibus Martii & Septembris, putans sibi competere. Unde alicuius Episcopum non monentem non posse in Mensibus Martii & Septembris, aliis ordinariis providere. Idem tenet Garc. n. 749. Quin & dum Episcopus datà operè abusus fuisset alternativè, & hinc eam quod ad se, ut dictum supra, amitteret, adhuc opus esse certiorare Papam in ordine ad effectum amissionis, & ut Ordinarius providere posset in 4. his mensibus, satis indicat Garc. n. 750. Nec sufficere certioratione de violatione, nisi etiam fieret mentio de fraude & animo, quæ facta est, & nihilominus Papa eam acceptaret.

2. De cetero rectè ex his inferitur, provisiones à tali Episcopo factas vi alternativæ post eum abusum statim ante omnem Papæ acceptationem & scientiam de contraventione, & hinc secuta amissione, esse nullas, perinde ac si Episcopus nunquam acceptasset alternativam. Neque verum, quod tradunt Felinus c. 25. de quarto, de præstrop. n. 33. Navar. in Man. c. 25. n. 104. Gonz. gl. 56. n. 126. aliique apud Garc. n. 745. provisiones interim vigore alternativæ factas, esse in pendentiâ, ita ut Papâ acceptante postea amissionem, censentur nullæ à principio collatio siquidem est actus legitimus, qui non debet esse in pendentiâ, nec vagari in incerto, juxta c. 2. de elect. jura gl. Garc. cit. n. 745.

Questio 588. Qualiter subveniat talis Episcopo, qui amisit alternativam per abusum, si eam iterum habere velit. Item provisus ab illo?

1. Respondeo ad primum, debere illum accurtere ad Papam narrando, qualiter, cum haberet alternativam acceptatam, eam amisisset per contraventionem, & petendo eam iterum sibi concedi de & ex gratia speciali, Garc. op. p. §. c. 1. n. 751. Cortad. l. 3. c. 6. n. 4.

2. Respondeo ad secundum, taliter provisum dandam novam provisionem, si ita Papæ placuerit, cum annullatione possessionis capiz, aucto decreto licentiarum hujus regule, quod inficet reulium & possessionem, adeo, ut sic nullius possidentes nequirent uti aliquo ex cunctis possessionibus, nec in summa-

riissimo mantentionis, in quo solent exceptiones admitti. Cortad. sup. benef. loc. cit.

Questio 589. Num præter reservationes contentas in corpore juris & regulis hinc Cancell. dentur reservationes quorundam aliorum beneficiorum?

Respondeo: præter illas nullas esse alias generales, seu per legem factas, nisi quæ appointur in pœnam alicujus delicti. Castrop. loc. cit. p. 24. n. 1. Sic primò ob crimen hæresis vacat ipso jure beneficium, & Papa reservatur, ex consil. Pii V. cum ex Apostolatus datâ 6. Calen. Feb. 1566. Secundò ob crimen Simonie vacat & reservatur ex Consil. Pauli III. Sanctissimus, quod fortassis procedit in Simonia confidencialis, ob quam non solum beneficium sic obtinens, sed etiam omnia illa, quæ confidenciarium obinebat tempore commissi delicti, reservantur, juxta Consil. Pauli IV. Romanus. Pii V. Insuperabulis. Tertiò beneficia parochialia, in quorum collatione servata non sunt forma præscripta à Trid. reservantur ex Consil. Pii V. Quarto reservantur beneficia ob non factam publicationem resignationum juxta formam præscriptam in Consil. Gregor. XIII. Humano. &c. Quinò beneficia officiorum linguarum in Curia Rom. & eorum Judices, Advocatos, Noctarios, testes, Procuratores, ex Consil. Alexan. VI. In emendata. Sextò beneficia collata personis inhabilibus ex aliquo privilegio à Papa concessio, vel ex instituto à Sede Apostolica confirmato, v. g. si esset statutu excludens à beneficiis descendentes, ex sanguine infecto, vel ex condemnatio hæresis, & tali consecratur beneficium, nulla esset provisio, & beneficium maneret Papæ reservatum, ut habetur in Consil. Gregor. XIII. In Ecclesia, datâ idibus Novemb. 1580. Septimò beneficia eorum, qui seipsos pro aliis examinandos supponunt, vel pro consequendis beneficiis annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquod consequantur, vel quando pro se ipsos impetrant beneficia, cum intentione illa resignandi, ut habetur in Consil. Pauli IV. Inter cetera, datâ 27. Novemb. 1557. Octavò beneficia ob non delationem habitus clericalis, juxta Extrav. Sixti P. quæ est 91. in Bullario. Denique beneficia, quæ Cardinales vi suorum indultorum contulerunt, si ipsi beneficiarii citramontani intra 4. menses, ultiamontani intra 8. novas provisiones à Sede Apostolica non obtulerint, litæraque Apostolicas non expederint, quia sic in indultis Cardinalium habetur. Ita tenet Castrop. l. c. ubi in reg. addit, horum beneficiorum vacationem, quia est in pœnam delicti commissi, locum non habere, quousque delictum declararetur, eò quod censetur, utpote medicinales pœne, absque ulla declaratione Judicis contrahantur, reliquæ pœne, etiam privative, hanc declarationem prærequirant, quæ declaratio retrotrahitur à puncto commissi delicti. Citat sic ipsum in tr. de LL.

PARAGRAPHUS IX.

De reservationibus factis per Concordata Germaniæ.

Questio 590. Unde hæc concordata?

Respondeo: ob dissidentes diu inter se schismate Germaniæ principes (dom eorum alii Concilio Basiliensi, quod Eugenius IV. auctoritate sua dissolverat, & Antipapæ Felici adhaerebant; alii cum Friderico III. Imperatore neutrius partes sequentes, neque Engenii, neque Felicii, dici volebant neutrales) rebus in Germania, & inter cetera quocunque quod ad beneficiorum provisiones turbatissimis: dum ut ait Boovius ad annum 1444. Collatores ordinarii ea pro arbitrio suo providebant. Capta desuper quoque tractatu concordia, missis ab Eugenio Francisco-

cofortum legatis Anno 1446. (cui conventioni quinam prater imperiales legatos interfuerunt Germanie principes, cum Ecclesiasticis, tam seculares, vide apud Nicolart. *in prohem. ad Concord. Germ.*) eaque inita, & compositionis huius Concordata ab eodem Eugenio in Consistorio approbata, edita desuper paulo ante obitum confirmatione. Ac denique quodam beneficiorum provisiones à Nicol. V. ejus successoris plenè certoque modo confirmata anno 1448. per Bullam, quæ incipit: *Ad sacram Petri Sedem*, & ponitur in Bullario prima inter constitutiones ejusdem Papæ Nicolart. *loc. cit. Pith. de prob. num. 317. Engelsr. res. num. 4.* Eorundem deinceps Concordatorum obfervantia variorum, tum Pontificum constitutionibus, tum Imperatorum diplomatis roborata, patet, Pii II. *de data 1458. 13. calen. Febr. Sixti IV. de data 1479. Maximil. I. de data 1518. 11. Jul.* qua distinctè mandat, ea sedulo observari per districtum Leodiensem, ubi forè dicta obfervantia nonnihil violata, Caroli V. *de anno 1554. 9. Febr.* respectu diffinitis Cameracensis, eum severa inhibitione, ne aliter, quam juxta hæc Concordata provisiones recipiantur, sed ut inserti reiciantur. Nicolart. *ad hæc concordata res. 3. dub. 1. Chok. ad Reg. 8. gl. 81. num. 2. Zipz. consulti. Can. l. 3. consulti. 5. ex Wamel. cons. 33.*

Quæstio 591. Ad quas Ecclesias se extendant hæc Concordata?

1. R^{espondeo} primò, aliquas esse Ecclesias, quæ sub his concordatis continentur per viam comprehensionis, ut sunt Ecclesie nationis Germanicæ; alias verò esse Ecclesias, quæ sub eisdem concordatis continentur per viam extensionis seu communicationis. Lott. l. 2. q. 28. num. 62. taliter, ut Lott. *ibid. num. 63.* sub concordatis Germaniæ per viam extensionis continetur Ecclesia Virdunensis, ut firmavit Rota in *Pardunensi Episcopatu. 11. Novemb. 1593.* Item Ecclesia Metensis, ut Rota in *Adrensi Elemeysnaria. 17. Decemb. 1612.* Item secundum aliquos Ecclesia Genuensis, de quo Gemin. *cons. 56.*

2. R^{espondeo} secundò: Concordata hæc non extendere se ultra Imperii Germanici fines; quippe enim solo Imperatore & Principibus Germaniæ nomine solius nationis Germanicæ inita. Nicolart. *loc. cit. 5. 2.* citans Wamel. *et insuper. can. 10. 1. cons. 246. num. 16. Et cons. 215. num. 10.* Zip. *loc. cit. 10. de prob. consulti. 3. 5. 6.* pacta liquidum non nisi partes contrahentes ligant, nec ultra extenduntur, aut aliis profutur vel obituri, juxta l. 2. c. *res inter alios dicta.* Unde jam mirum non est, ea locum non habere in provinciâ Belgii, utpote quæ de Imperio non sunt, neque inquam ab eorum Principibus aut prælatis acceptata, si exceperis Ecclesiam Nivellensem, quæ Principatus est Impenii, & fundationis imperatoricæ: Cameracensem, quæ feudum est Imperii ac Principatus, nationis Germanicæ membrum; & Trajectensem ad Mosam (quæ urbs est præmitus, ut Nicolart. *loc. cit. ex Zipz. ad Philippo II. Imperatore* beneficio jure concessa Henrico Duci Brabantie, & demum firmata à Carol. V. eidem Brabantie annexa, non tamen desierat quò ad spiritualia ac temporalia subesse Leodiensibus, indivisa eidem jura possidentibus, adeoque minimè mirum eandem Ecclesiam Cathedralis suæ mores imitatem Concordata Germaniæ recepisse Nicolart. *loc. cit. 5. 2. Zipz. juris pontif. l. 3. de iustit. n. 11. Et consulti. Can. l. 3. consulti. 3. à num. 21.* ubi etiam per totum fuisse probat, qualiter hæc concordata specialiter in Brabantia nunquam acceptata sint, aut specialiter obtinuerint, ac proinde etiam literæ illæ Maximiliani & Caroli V. Leodienses & Cameracenses collatores non obligant quò ad beneficia in Brabantia sita, nec pœnas Bani, aliisque in his contentis locum ibidem habere. Sed neque memoratas Ecclesias Nivellensem, Cameracensem, aliisque similia loca, dum olim subsistere Imperio, modò ex translatione forè ad alterius dominium primæva amississe privilegia, (inspice Gon-

cordatorum) ait Nicolart. citans Chok. *ad preces pri- marias. in prohem.*

3. R^{espondeo} terciò Zipz. l. 3. *juris pontif. loc. cit.* Concordata hæc se non extendere ad omnes Ecclesias Germaniæ, eò quòd earum plures gaudent forè amphiobus, & sibi conventionibus privilegii Concordata illa nunquam acceptator, ut Herbipolenfis, Bambergensis, occasione cujus,

Quæstio 592. An igitur ad hoc, ut Concordata hæc obtineant, requiratur acceptatio, eaque sit libera, etiam bodi- dum ad hoc?

1. R^{espondeo} ad primùm affirmativè Zipz. *cit. consulti. 3.* ita ut, dum dicitur in initio horum Concordatorum, ea iniri nomine nationis Germanicæ, id extensum solum obtineat, ut includantur, qui declarant, se ea acceptare. Idem fensit Chok. *ad reg. 2. gl. 13. num. 15.* dicenti: necesse est, ut illa expressè sint acceptata (inspice à particularibus Ecclesiis, ut Zip.) ne patet ex verbis illis *reg. 8. Cancell. & per res, qui illas acceptare & observare debuerunt, acceptatus*: citat pro hoc Nav. *conf. 1. de consuet. n. 23.* Quemadmodum enim alteri facta stipulatio non procedit, nisi dum per personam publicam facta (ut) facta in præfenti concordatio per Imperatorem & Principes quosdam nomine nationis Germanicæ) acceptetur ab eo, in cuius favorem facta, Zipz. *cit. consulti. 3. n. 4.*

2. R^{espondeo} quoque ad secundum Zipz. *loc. cit. n. 5. & 6.* quòd rametis ignis dicta acceptatio necessaria sit ad hoc, ut collator gaudeat & includatur his concordatis, liberum tamen fuerit, & sit Ecclesiis, earumque Prælati & Collatores hæc Concordata acceptare vel non, & ita ita includi vel non includi, potestque hoc ipsum ex eo, quòd ad finem horum Concordatorum detur facultas ea acceptandi iis, qui uni de gaudent eisdem voluerint; quod sine foret frustraneum, si ex prima partium (quæ partes fuerunt hinc inde Legatus Apostolicus ad hoc sufficienter auctoritate suffultus à Papa, & Imperator cum nonnullis principibus Germaniæ) approbatione, confirmatione, acceptione, ceteræ demum particulares Ecclesie & Collatores obligati & coacti fuissent ea acceptare, aut acceptasse circa propriam libertatem censerentur. Sed neque Imperatorem, Germanos seu fideles Imperio obstrinxisse ad acceptanda hæc concordata, neque expressè, neque tacite acceptando illa, sed arbitrium acceptandi, illa reliquisse, ait ibid. *num. 7.* Zipz. etsi specialiter postmodum Episcopi Leodienses, & Cameracenses, aliique in eorum Diocæbus Collatores ea non satis observantes iussi sint, ut dictum, à Maximiliano & Carolo V. ea deinceps sedulo observare, de quo vide Zip. *loc. cit. num. 33. in fine.* Ac proinde argumentum, quòd Rex contrahendo pacta publica & fœdera pro regno aut natione subditos suos obliget, locum hic non habere: Quia & dum principes quidam, etiam Ecclesiastici una cum Imperatore hæc Concordata acceptarint, non quia Ecclesiastici, sed ut principes id fecisse, cum, si contraxissent ut Ecclesiastici, nominati fuissent Archiepiscopi, Episcopi &c. ait ibid. *n. 2.* Horum verò contrarium esse in concordatis Gallie, utpote in quibus solus Rex absque intervenient ullorum Magnatum contraxit & concordavit cum Papa, & in quorum Concordatorum fine nequaquam concedatur facultas ea acceptandi & ita gaudendi, sed ponitur in iis à Papa & Rege mandetur omnibus illius Regni subditis illa observare, & sic totum Regnum Gallie ab acceptatione Regis & publicatione ligantur circa nullius alterius arbitrium & acceptionem; consilium enim per Leonem X. ipso Rege, nempe Francisco in procectorem, defensorem, & conservatorem litterarum & Concordatorum horum adversus omnes contrarium illis attinentes, tradit Zip. *cit. consulti. 3. num. 3. & 6.* Qui etiam ibid. *num. 31.* banc ulteriorem quò ad hoc punctum addit differentiam inter Gallie & Germani-

nix concordata: quod nimirum concordata Germaniae non sint lex aut constitutio, sed contractus respectus Papae & Imperatoris alicuiusque principum; respectu vero Nationis seu subditorum privilegium continent, quo ante factae beneficiorum relevationes multis rationibus restringuntur, & Collatoribus amplius potestas tribuitur; contra concordata Galliae respectu quidem Papae & Regis contractus sunt, sed respectu subditorum legem & praecipuum absolutum continent, datque etiam huius discriminis hanc rationem: vel potius occasionem: quod nimirum auctoritas & superioritas, quam Rex Galliae habet in suis, longe distat ab ea quam Imperator exerceat in principes, sub Imperio competentibus, dum sub nomine Germanicae multi sunt principes & ecclesiastici & seculares regalia in finibus nuntinentes, & ordinationibus Imperatoris non ita subiecti, & hinc Imperatorem non ita, ac Rex Galliae, eminenter continens subditorum consensum & absolutum imperandi auctoritatem, non potuit ita nomine Imperii sui nationis Germanicae contrahere, & subditi absolutam observantiam imperare: Atque ex his jam lequere, eoispo aliquem non comprehensum his Concordatis, iisque uti posse, quod in eod. aut olim tempore Concordatorum competentibus sit vel fuerit sub Imperio: sed ut uti possit & debeat, requiritur, ut doceatur de expresse, vel saltem tacita (quae ex observantia subsecuta ut plurimum argui solet) acceptatione, ut *2. par. par. 1. §. 3. de iustit. n. 11.*

3. Respondet etiam ad tertium conformiter prioribus *Zip. tit. l. 3. de iustit. n. 11.* nullam in Concordatis dati clausulam praescriptam temporis, iuxta quod debeat acceptari, & tamen dati facultatem ea acceptandi; adeoque facultatem ea acceptandi esse perpetuam, & durare adhuc hodie. Porro verba illa Concordatorum ad finem apostolicae *tempus congruum habeant ad acceptandum*, testantur *Zip. tit. l. 3. de iustit. n. 11.* ad effectum primae publicationis, ut nimirum statim innovescere possint, & tempore acceptari, antequam currere inciperent. Quamvis hanc facultatem acceptandi concordata in fine eorumdem apostolicae esse velint Branden, Leoninus &c. *l. citanda*, propter eos, qui etiam essent nationis Germanicae, tempore tamen Concordatorum non agnoscerent superioritatem Imperii.

4. De cetero praecedentibus omnino contrarium (seu ut videtur probabilius) tenent Leoninus. *conf. Georg. Branden in Concordata. g. 2. §. 4. Nicolart. ad ead. Concord. tit. 1. dub. 1. §. 2. firi per totum*, citans inter alios Crescent. *dec. 2. de privileg. Mohed. dec. 2. §. 1. num. 4. de prob. quibusdam sentent videtur Chok. ad reg. 8. gl. 11. num. 12.* nimirum Concordata haec per Romanorum Regem seu Imperatorem, abique Germanis principibus totius nationis Germanicae nomine cum Papa contracta, conclusa, probata, acceptata, non solum vim pacis & contractus, sed & (ut expresse Nicolart. *tit. dub. 2. §. 2. citans Gual. l. 1. observat. 127. num. 2. Pacif. conf. 11. num. 16. volum. 1. &c.*) leges communes concordiarum Papae & Imperatoris, alicuiusque Principum Ecclesiae & secularium lae pro pace, unione, & tranquillitate Rom. Ecclesiae & Imperio inter obiter, adeoque omnes Imperii subditos velint, nolint, obligare, abique eo quod opus sit aut fuerit particulari subditorum acceptatione, ac proinde, ut ibid. Nicolart. & Brand. *g. 4.* inane sit iudicium allegando non usum seu non acceptationem.

Quaestio 593. An praescriptione aut contraria consuetudine his concordatis derogari possit?

1. Respondet: inherendo posteriorum horum Auditorum sententiae, negativa tenenda est, eaque tutor, pro qua sunt sequentia argumenta: Primum usus & observantia invariata, in quo, ut videmus apud plerasque, si non omnes Germanico Imperio subiectas Ecclesias & ditiones, sunt hae

concordata, cum factae secundum illa beneficiorum provisiones sine contradictione effectum sortiantur ubique, impedit particularem praescriptionem ex vi inseparabilis connexionis, quam habent inter se partes & totum. Nicolart. *tit. dub. 2. §. 3. ex Leonino.*

2. Secundum ius publicae utilitatis, unionis & tranquillitatis, quantum ex concordatis universi Imperii, cui nullis temporum vel privatorum pactis mutari aut tolli potest, ita nec praescriptione, vel consuetudine, adeo, ut particulares, nec expressae consentiendo in derogationem concordatorum, nec tacite per non usum sese à nexu & vinculo horum concordatorum eximere possint; ut patet in Clericis, nec expressae, nec tacite privilegium fidei si abdicare valentibus; quia hoc universitati Clericorum commune est. Leonin. & ex eo Nicol. *loc. cit.*

3. Tertiò contra pontificias relevationes, tam regularum Cancell. maxime octavarum, quam horum Concordatorum, nulla admittitur praescriptio aut consuetudo contraria, vel non illius, etiam immemorialis; non solum, quia in genere omnia ordinationes, constitutiones, & leges pontificias nullo non usu sine consuetudine contraria praescribitur, sine certa & positiva scientia Papae, & illius expresse consensu, & ad inducendam consuetudinem, dum Papa potestatem suam non habet à populo, ut principes seculares, sed immediate à Christo, adeoque constitutiones eius tolli egerit subditorum approbatione, & consensu, seu usu, refectione; sed mox ut promulgare innotuerint, etiam abique eo, quod in linguis provinciae publicata sint, vim habere, habent utque pro effectibus & nisi receptis, & obligant inferiores ad eas observantiam & receptionem, ut *Sas. de l. l. 4. c. 15. num. 3. & seq. Dian. p. 1. tit. 6. res. 39.* sed & specialiter; quia expresse in illa Papa derogat omnibus iuribus, statutis, consuetudinibus contrariis, praeteritis & nascituris, dum tollit omnem praesentem consuetudinem. Brand. *loc. cit. Nicolart. tit. dub. 2. §. 4. Genc. p. 1. c. 1. num. 158. Gonz. ad reg. 8. gl. 15. num. 21. &c.* sic enim expresse in textu concordatorum continetur decretum Iuliani his verbis: *Et insuper quoque iterum & in fine, si quis huius à quoquam, quovis auctoritate, fecerit vel ignoranter contrigerit attentari, &c.* cuius decreti quanta sit efficacia, ita ut annuller, quicquid sit in contrarium, enervetque omnino vim quovismodeque actum contrarium subsecquentium & observantiae, introducentiumque cuiusvis contrariae consuetudinis, adeo, ne ipsi iure inficiat, medium titulum, sed & possessionem ipsorum, & nequidem colorem tribuat iudicio postulatorio summarissimo manifestationis; quin & ipsos ignorantes afficiat, dictum est supra ad regulas Cancell. Et in specie quod ad praesentem Concordatorum materiam sine ostendit quamplurimis pro hoc allatis Auctoribus Nicolart. *§. 9.* accedit quoque huc constitutio *Clem. 7. admodum* *nos.* qui motu proprio, & de Apostolica potestate plenitudine declaravit, quascunque collationes contra formam concordatorum factas & faciendas imposterum irritas & inanes, nullum titulum vel colorem ipsa beneficia possidentibus tribuisse, aut in futurum tribuere; sed illos pro male fidei possessoribus & merè intrinsecus habendos, & fructus perceptos aut percipiendos nullo unquam tempore suos facere, sed tamen ad eorum restitutionem, in utroque foro. Huius constitutionis tenorem vide apud Nicolart. *§. 12.*

4. Tantum igitur abest, ut Pontifices, aut etiam Imperatores consuetudines concordatis Germanicae contrarias, seu collationes beneficiorum contraeformam factas approbarent, aut in eas consentirent; quin potius ab initio & postmodum successivis vicibus, ubi de his notitiam habuere, diversis constitutionibus & edictis eas omnino improbarint, & contravenientes ad debitam eorum observantiam & usum pristinum, innoxias etiam gravissimis poenis, revocarint; sic patet non tantum in *co. consil. Clem. 7.* sed & ex brev. (cujus tenorem vide apud Nico-

Nicolaus. *civ. lib. 1. §. 6.* & Clem. 8. transmissio ad Rudolph. 2. Imperatorem 11. Junii 1603. quo cum horum circa Prapositionem Biemensem perperam à Capitulo contra concordatam Germanicam collatam, ut eadem Concordata tanto, ut ait, pondere sancta nullo modo violari aut imminui patur. Item ex Brevis ab Urban. VIII. transmissio An. 1644. ad Legatum suum apud Ferdinand. 2. quo imploret in simili causa dicti Imperatoris auxilium contra Halberstadenses, apud eundem Nicolaus. §. 8. *loc. cit.* atque ita constanter & ibique, ut Pith. *ad in. de prob. n. 363.* summi Pontifices declarant, juxta quod & Rota judicavit semper, provisiones quasque contra concordata attentatas fuisse nullas & irritas. Pater item, non solum ex diplomaribus & edictis Imperatorum supra cit. sed et eo, quod in electione Ferdinandi 4. in Regem Rom. 1613. inter cetera capitulationis puncta sese in expresse obtinuit, quod dicta concordata manerent, & perpetuo inviolata observari curaret. De quo vide Nicolaus. *loc. cit. §. 8.*

5. Atque ex his jam inferitur Primò, quod provisi contra formam hanc concordatorum tueri se non possint beneficio regulæ de annali & triennali possessione ex diversis verbis *civ. constitutions Clementinae*; sed, cum ipso jure privati sine beneficio, non possint illud citra peccatum mortale tenere, verum teneantur in foro conscientie etiam ante sententiam omnem Judicis illud statim dimittere, & fructus perceptos restituere. Nicolaus. *loc. cit. §. 2. d. 2. §. 14.* citans Laym. *Th. Mor. l. 4. tit. 2. c. 15. n. 2. & seq.* Branden. *§. 1. n. 10.* Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 8. & ad reg. 33. n. 89.* & plures alios.

6. Secundo, Collatores, eosque, qui taliter malè provisiones ad possessionem admittant, præter peccatum mortale, quod incurrunt, teneri ad restitutionem damni, & interesse, quod provisioni Apostolicæ exinde patitur. Nicolaus. *ibid. §. 15.* citans Garc. *p. 7. c. 16. n. 51.* Item tales suspensos esse à beneficiis & officiorum collatione, donec veram penitentem, restitutionis gratiam à Sede Apostolica meruerint obtinere, per *constit. Gregor. XIII. Nicol. ibid.*

7. Tertio, taliter contra hæc concordata provisionem non posse ad eorumdem beneficiorum titulum ordinari, cum Trid. *sess. 21. c. 2.* decernat, ne quis ad SS. Ordines titulo beneficii promoveatur, nisi prius legitimè constet, eum beneficium sufficiens pacificè possidere; taliter autem provisi, cum sint merè ioculi, nullum omnino habeant titulum, nequidem collocatum, nec etiam ullam possessionem beneficii. Nicolaus. *§. 17.* citans Chok. *ad reg. 27.*

8. Tenet nihilominus in contrarium Zipz. *constit. can. l. 3. constit. 5. n. 38.* concordatis hinc non secus ac aliis legibus & pactis præscribi posse non nisi, vel contratio nita, ait etiam Engels *ad in. de prob. n. 14.* quod licet ipse puer tutius fore, concordata undequaque observare, & hæc tamen forsitan ob incidentes laqueos grassantes hæreses inextimabili denuo in usum reducere, interim tamen etiam opioque satis probabilibus argumentis desumptis à prescriptione (utpote quæ saltem diu 100. annorum est, vel immemorialis, etiam contra Papam procedit. *c. ad audientiam. 6. cum vobis. c. si diligenti de prescrip.*) & consuetudine (utpote quæ pari modo, dum est immemorialis, vel etiam nonnumquam quadragenaria, vim habet legibus positivis, etiam canonicis, derogandi) excusari de tunc esse in conscientia, quod minus ad concordata in aliquibus punctis trocannit, ut v. g. cetera beneficia, quæ aliis vi concordatorum esse de collatione Papæ, Ordinarii Germaniæ conferre possint. Respondet etiam Engels, universaliter verum non esse, quod decetum irritans inficiat titulum & possessionem; cum *Extrav. ambrosia. de reb. Eccl. non alienand. inter communes.* habeat decreta irritantia actus contrarios, & tamen Doctores passim admittant prescriptionem bonorum Ecclesiasticorum. Ad illud verò quod arguendi posita quam juvandi sint subditi legem superioris non recipientes, juxta *c. si decreta d. 20. dicit ad recte pro-*

cedere, aequum consuetudo legitimè introducta est, ut tunc Superiores cogant subditos ad legis observantiam, quæ instantia de coactio Superioris adversus non observantes legem si cesset, & interim tempus ad inducendam consuetudinem sufficiens effluat, perit obligatio. Pro quo videndum, quæ aliis dicuntur de receptione & abrogatione LL. Denique ad *constitut. eam Clem. 7. ut.* ad summam eam habere posse locum in possessione modici temporis, veluti annali & triennali, utpote in qua vis contingere possit, ut quis ipsam habeat decreti ignorantiam, dum nimirum alicui collatum beneficium contra concordata in tali diocesi, ubi de cetero integra est concordata observantia; scus autem contingit, ubi possessio est longissimi temporis, & quando ordinarii prælati sibi invicem succedunt, & jura ab Antecessoribus suis in se derivata bonæ fide (quam etiam de illis suis Antecessoribus presumere poterant) Papæ ipsius legato ne quicquam contradicente, retinuerunt; adeoque alio titulo opus non est, vel ceterè optimas allegari potest.

Questio 594. Quamdiu durent hæc concordata, & quamdiu quis in acceptatis comprehendatur?

1. Respondeo ad primò: durabunt deinceps, nisi in futuro concilio de consensu dicte Nationis aliter fuerit ordinatum. Sic habent verba concordatorum. Zipz. *juris pontif. l. 3. de instit. n. 11.* Sed neque hæc concordata expirant morte Pontificis. Engels *ad in. de prob. n. 41.* Pith. *de prob. n. 377.* Unde jam sequitur, quod, licet ordinarii collatores possint beneficia reservata per *Extravag. ad regum.* aliisque conferre, sede papali vacante, id tamen non possint vi concordatorum, quæ per mortem Papæ non expirant. Engels *loc. cit.* de quo tamen vide ex eodem paulò post dicenda.

2. Respondeo ad secundum: cum concordata acceptata in pactum transeant, sine mutuo consensu solvi non possunt, ut satis indicatè videtur ipsa eorum verba. Zipz. *constit. can. l. 3. constit. 5. n. 7.* Tradit nihilominus idem Zipz. *ibid. n. 37. & 38.* licere privatis etiamnum tendere ad sua jura, reposita acceptatione & usu concordatorum per se & Antecessores factò, & sic favori pro se introducto per concordata (cum manifestum sit, utilitatem etiam privatam concordatis immixtam esse) & quod ad se renunciare: multoque magis, si longum jam usus contrarium est coactum, licet eo casu remaneat.

Questio 595. An, & qualiter Papa Concordatis Germaniæ derogare possit, aut soleat?

1. Respondeo primò, absolute loquendo, posse Papam ex plenitudine potestatis, ob gravem extraordinariam, publicamque bonum, vel Ecclesiæ necessitatem concernentem causam sui derogare. Pith. *de prob. n. 366.* Laym. *Theol. moral. l. 4. tit. 2. c. 16. n. 3.* Branden *ad concord. §. 1.* Nicolaus. *loc. cit. d. 3. d. 3. §. 1.* Chok. *ad reg. 8. gl. 11. n. 21.* citans Maod. *in reg. 2. q. 2. Simonet. de reserv. g. 1. n. 1. & q. 99. n. 23.* & latissime Wamel. *cap. 253. n. 5.* & *seq.* apud eund. Chok. Idque etiam extra Concilium generale, ut Auctores iidem; cum ei, tanquam supremo Christi in terris Vicario, libera sit & plenissima ligandi & solvendi potestas, quæ ut ait Card. de Lut. *in missellan. Eccl. d. 1. n. 7.* per nulla quantæcumque ampla indulta, etiam per speciem contradietum vel concordatorum in iis, quæ juri divino clarè non adversantur, ligari potest; sed neque summam hanc absolutam, quæ Christo immediatè acceptam potestatem, de rebus, præsertim beneficiis, & officis Ecclesiasticis, in Ecclesiæ utilitatem disponendi & dispensandi per nulla pacta à se abdicare, aut ei renunciare posse, quin semper penes se majorem retineat. Nicolaus. *ibid.* citans Gonz. *ad reg. 2. §. 1. proem. num. 10.* Suae. *contra Regem Angl. l. 4. c. 34. n. 22.* & *seq.* Dian. *p. 5. tit. 1. resol. 14.* possunt etiam Princeps

supremis pacta inita rescindere, & juri alterius quæ-
situs præjudicare, gravissimâ causâ boni publici sic
exigente. Pith. Laym. Item. *loc. cit.* idque præci-
pue, respectu pactum eorum suis subditis initorum.
loc. cit. §. 7. citans Suar. *Dian. ubi ante. Parl. conf.* 11.
n. 51. vol. 1. Felin. in c. *novus sde. de judicis*, n. 8. &
Doctores committunt *scilicet in nostra de jurisjur. ante.*
quos etiam Auctores id facere dissentire, ac Nicol.
inter Papam & Principem lacum, quod hic si quid
privilegii & favoris facit Ecclesie per aliqua concor-
data & privilegia, id faciat omnino Superiori, & non
subdito; & ideo manet irrevocabile per eundem
potestatem; Papa autem quidquid favoris & privi-
legii facit laico Principi, cum semper faciat sibi sub-
dito in spiritualibus, ideo semper manet revocabile,
si ita polleat ratio boni spiritualis, & bonum regi-
men ipsius Ecclesie. Sed neque obstat huic pote-
stati derogandi decretum irritum in concordatis ap-
positum, oportet non ligans Pontificem, præcipit
ubi non dicitur in decreto: *per Nos, aut Successores
nostros congeneris attentari.* Chok. l. cit. n. 19. citans
Menoch. *conf.* 83. n. 11. Garciam p. 5. c. 1. num. 29.
Nicolart. *loc. cit.* §. 11. citans Wamell. *conf.* 255. n. 3.
6. 9. contra Prob. *ad Monach.* Rebuff. & alios vo-
lentes illud ligare Papam, etiam si non dicitur *per
Nos.* Cæ. dum ponitur in jure seu lege generali aut
concessione specialis, uti neque Nicolaus V. potuit
Successoribus suis legem aliquam imponere, quam
ipsi de omnimoda necessitate tenebant servare,
eum par in patrem non habere Imperium. Chok.
loc. cit. num. 22. Nicolart. §. 12. cum communi.

2. Respondeo secundò: non tamen Papa, non
solum solet aut facit sibi ipsi concordatorum
derogationes, sed nec convenienter facere potest
sine gravi causâ bonum publicum concernente; si-
quidem hæc concordata non sunt simplex gratia aut
privilegium merè gratuitum, sed vera pactio &
promissio, utrimque acceptata, habens adjunctam
clausulam de non revocando, & veluti contractus
reciprocus utrimque cum oere. Ex parte quidem
Germanorum, quod nullum jus conferendi in men-
sibus papalibus aliisque exceptis in Concordatis casibus
(ut ut illud fortassis ante concordata possederant) im-
posterum præterire, & taxas Cameræ Apostolicæ
fideliter solvere velint: Ex parte vero Papæ quod per
quamvisque aliam (præter exceptas in his reservatione-
bus) reservationem, gratiam, expectativam, aut
quamvis aliam dispositionem, sub quacunque ver-
borum forma, per se aut auctoritate sua factam vel
faciendam, non velit impedire, quod minus in 6.
mensibus alternatis sibi non reservatis liberè de bene-
ficiis disponant per illos, ad quos pertinet. Jam
verò istiusmodi concordia jure naturali obligantur,
& Princeps pacta inita jure nature & gentium servare
debet. l. 1. ff. *de pactis*. Nec aliud de plenitudine
potestatis sue eximitur ab eis servandis, nec etiam eâ
uti debet potestare, nisi ex publica gravissimâque
causâ, ex qua Principi concessum suo alteri quæsitum
fuisse. Quin etiam, concordia nomine Ecclesie
& dignitatis, præsertim cum consensu Capituli seu
Cardinalium (ut in præsentis) factæ in Successorem
transfunt, ut dicitur *in res. de translat.* Engels *ad res.
de prob.* n. 14. citans Gonz. *ad reg.* l. gl. 28. n. 11. &
seq. Pith. *loc. cit.* a. §. 1.

3. Respondeo tertio: nihilominus diverſi Pontifi-
ces quandoque, dum iusta causâ publicæ utilitatis
aderat, Concordatis Germaniæ derogarunt. Ex sic
eis derogare solent, concedendo novo Imperatori
preces primarias, Nicolart. *loc. cit.* §. 9. lic etiam
multis annis in usum fuisse, ut non obstantibus hiſce
Concordatis Lovaniensibus gravarent Ordinarios sine
dile inime tam in mente Apostolico, quàm ordina-
rio, nominando ad beneficia, idque per indultum
Sixti IV. quod expressam, formalem, & individua-
lem dictorum concordatorum Germania derogatio-
nem continet ob evidentem & publicam utilitatem,
qualis est promotio studiorum, ob quam Principi
etiam à pactis & concessibus, præsertim cum sub-
ditis initis, aliquantulum recedere, itaque derogare

facile permittunt, tradit Chok. *ad reg.* 8. 9. 11. n. 31.
addens ex Wamell. *tom. 1. conf.* 255. num. 3. istius-
modi derogatione non abrogari aut tolli dicta Con-
cordata, sed impediri tantum semel aut bis in vita
Ordinarii cupulque Collatoris, quod dumvis videri
non debeat ob favorem studiorum; subjungit tamen
Chok. quod dicto indulto non obstantibus filius III.
speciali sua constitutione, quæ incipit: *Romanum
Pontificem.* expressè declarâlle, idque motu pro-
prio, ex certa scientia, & de plenitudine Apostolicæ
potestatis, quod de cetero Ordinarii Collatores non
obstantibus quibuscunque nominationibus juxta
Concordatorum continentiam & tenorem dispoſere
de quibuscunque beneficiis in illorum mensibus va-
cantibus licet & liberè poterint, decernens irritum
& inane si fecerit, & denique n. 32. ait, quod
dum nihilominus adhuc orientetur superioribus annis
diverse lites ratione mensium Apostolicorum, Paulus
V. speciali scripto de Anno 1616. permittit
Lovaniensibus usum Concordatorum in duobus
solum mensibus æternis annis, nempe in Januario
& Novembri, & altero anno in Novembri
tantum.

4. Respondeo quarto: quidquid sit de potestate
& facto Pontificis hæc in parte, Pontificem ob di-
ctam rationem, quia nimirum hæc Concordata vim
pacti & contractus habent, & quæ ut Lotz. paulò
post citandus, processerunt ob utilitatem publicam,
ad vitanda nimirum scandala, nonquam censeri
velle concordatis his, suæque permissionis derogare
per quantumcumque, etiam generales & amplas
clausulas, nisi specialem & expressam concordato-
rum horum, ac iusta causâ mentionem faceret.
Engels *loc. cit.* Lotz. l. 2. §. 28. num. 69. citans Puterum
decis. 45. n. 11. l. 1. in *novis.* & Rocam. *decis.* 340. l.
3. p. 3. *divers.* restringit tamen id Lotz. ad Ecclesiæ
comprehensivè contentas sub his concordatis, in-
trareque ait n. 67. tunc reservationem respectu Ec-
clesiarum comprehensarum solum sub his extensivè
cum in his cesset ratio contractus, & subintrat sim-
plex jus privilegii seu indulti, cui satis censetur de-
rogatum per clausulas generales. Sic Gregor. XIII.
quidam constitutione sua de Anno 1572. 6. Junii
Romæ publicè declaravit, si sub quovisunque
verborum forma scriptis, concordata lædere
nolle, teste Simonet. *de reser.* §. 99. n. 28. ita refert
Chok. *ad reg.* l. gl. 11. n. 23. sic etiam Paul. V. re-
vocâlle derogationem quandam factam concordato-
rum German. per Clem. VIII. refert ibid. Chok.
num. 24. Quod si proinde impetretur gratia seu re-
scriptum pontificium adversus hæc concordata, v. g.
contra alternativam concessam in concordatis sine
sine dicta mentione, et si de cetero clausula generalis
non obstantibus privilegii, facultatis & indulti
Cæ. addit, scriptum hoc subreptum & invalidum
censeri debet. Engels *loc. cit.* Zipz. in *resp. Cui-
respons.* 1. n. 9. Quod ipsum negare videtur Chok.
ad reg. l. gl. 11. n. 20. dum ait: certum est, si Papa
in gratia apponeret clausulam: *non obstantibus pri-
vilegiis, facultatibus &c.* per huiusmodi clausulam
derogaret alternativæ concessæ in concordatis, ut
resolvit Rota in *Zamoresi Cameræ.* apud Mohed.
decis. 1. de *concess.* prob.

Questio 596. An concordata hæc sint rea- lia, an personalia?

1. Respondeo, esse realia. Zip. in *confut. can. l. 3.
confut.* 6. num. 2. & *seq.* licet licet licet licet
licet licet illa, quæ res ipsas dirigunt, & quæque
ipsi, rerum dominos, seu modis eas administrandi,
qualitatem certam imprimunt; personalia vero,
quæ personas duntaxat affectum seu dirigunt, quæ-
que qualitatem ipsi persone imprimunt, ita ut quo-
vis de jure aut libertate persone, aut facultate ad
actus personales quæritur, respondendum sit secun-
dum conditionem persone, quam induit in loco
domicilii; si verò de jure, terminat, aut libertate re-
rum seu facultate ad actus rerum spectantes exercendos
agitur,

agitur, ad leges suis respicere oportet. *Zip. l. cit. n. 1.* ex Burcardo *tr. 1. de consuet. Flandria. n. 1. § 9.* Jam vero in concordatis his nihil de jure, conditione, libertate, & servitute personarum Collatorum transigitur, nec aliter eorum fit mentio, quam quatenus collatio sine illis ut instrumentis expediatur nequit; sed totus tenor Concordatarum in ipsa beneficia conceptus, & qualis in rem scriptus, tota etiam ratio Concordatarum consistit in jure, servitute, libertate, reservatione, distinctione rerum, nempe beneficiorum, quae vacant, & mensum, quibus vacant; Causa denique concordatarum realis est, utpote his verbis contenta: *pro usibus Ecclesiae unione, pace, tranquillitate inter nationem Germanicam & Ecclesiam perpetuo solidanda*; dum interim *in reg. 1. Cancell. causa.* quae est nimirum, sit favor personarum, quibus alternativa conceditur, nulli loco adstrictus. Proinde in his concordatis locum habere debet, quod in genere docet *Garc. p. 1. c. 1. n. 28.* cum pluribus ab eo citatis; item *Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 19.* id fuisse probans, & fundamenta contrariae sententiae resolvens, citansque pro se *Rebuff. in pr. 10. forma Vicariorum. num. 108. Barb. in Clem. annuo. de supp. neg. praelat. num. 12. Tond. de benef. g. 169. p. 3. n. 13.* Tuncq. &c. quod nimirum in materia collationis attenditur locus, ubi situm est beneficium, & non locus, ubi degit persona, ad quam spectat provisio. Sic simpliciter negentia Collatoris non ab ipsius personae Collatoris Superiore, sed beneficii. *Gl. in Clem. annuo. de supp. neg. v. locorum. § v. fua.* Sic ratione beneficii forum legēque illius possit collator nanciscitur. *c. fin. de foro compet.* Sic Episcopi diversarum Dioecesium ab eo Archiepiscopo iudicantur, sub quo est locus rei litigiosae &c. *Zip. loc. cit. num. 4.*

1. Sic igitur in partibus, ubi collatio beneficiorum existentium in Gallia pertinet ad Collatores Germanos, secundum concordata, non Germanica, sed Gallica erunt providenda; adeoque quod ad illa beneficia non dabitur reservationes papales pro alterius. E contra, si beneficia sita in Germania spectent ad Collatores Gallos, hi ea providere tenebunt secundum concordata Germaniae; cum credendum sit, non aliter cum Gallis, quam Germanis transactum esse, sed pactum ab utroque pro beneficiis in eorum dominato sitis. *Zip. loc. cit. n. 5. § 1. § 2.* Sic quoque attenditur firmior locorum beneficiorum in Regno, v. g. in Gallia vel Germania per concordata, & non daret extensio ad loca beneficii existentia extra illud, quamvis loca ista existentia extra Regnum, v. g. Germaniam in spiritualibus inficiantur Ecclesiis existentibus in Regno, v. g. in Germania. *Card. de Luc. loc. cit. num. 16.*

Questio 597. Num concordata tanquam favorabilia sint benignè interpretanda?

Respondeo affirmativè; eò quod prodierint in gratiam pacis & unionis Ecclesiae. *Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 4.* sic quoque favorabilia esse ac plenissime interpretanda Concordata Germaniae in favorem Ordinationum, cum reducant ad jus commune, statim maxime alternativè mensum, tradit *Chok. ad reg. 1. gl. 11.* ex quo tamen non sequitur, quod concordata Gallicae comprehendere debeant beneficia tam existentia in Gallia, quam extra illam; similiter concordata Germaniae tam existentia intra quam extra illam, quasi quod non ipsorum beneficiorum localitas, quam ipsorum collatorum status & locus attendi debeat. *Card. de Luca loc. cit.*

Questio 598. Quenam beneficia reservantur Papae in concordatis Germaniae?

Respondeo: reservantur primò beneficia omnia, quae reservantur Sedis Apostolicae per *Extrav. Excebat.* de qua supra, cique nulla in concordatis Germaniae adjecta est modificatio. *Pirh. ad res. de prob. n. 317.*

2. Secundò: quae reservata sunt per *Extrav. ad regimen*, quae etiam verborentur ipsis concordatis inseruntur. Adiciuntur tamen eidem *Extrav.* modificationes seu limitationes sequentes: prima, quod beneficia per muneri consecrationis dispensationem vacantia, quae reservantur in dicta *Extrav.* non reserventur in Concordatis. *Pirh. loc. cit.* Secunda quod in concordatis reserventur non nisi ea Officialium Sedis Apostolicae beneficia, quae ipsi, dum actus officiales sunt, & moriuntur, habent; cum tamen per per dictam *Extrav.* reserventur indistinctè omnia eorum beneficia, etiam ab iis obienta ante adeptum & post dimissum officium. *Pirh. loc. cit.* Tertia quod in *ex. Extrav.* absolute ponantur Commentales, & quilibet alii Capellani Papae; in Concordatis vero ponantur officiales quidam certo numero, nimirum Vicecancellarius, Camerarius, 7. Notarii, Auditor Literarum contradictorum, Auditores causarum Apostolice palatii, 14. penitentiarii Eiusdem Sedis, 15. Abbreviatores, nec non veri Commentales Papae, & alii 25. Capellani eisdem Sedis in Epitaphio, hoc est sylabo seu albo Curialium descripti. Quarta quod in Concordatis reserventur Papae quaecunque beneficia auctoritate literarum Apostolicarum immediate collata, & impetratarum conferenda, praeterquam si virescente expectative adlectioni sint; in *Extrav.* autem ad regimen, non habeatur vox illa *immediate*, neque sequens illa exceptio, quae in Concordatis fortè ideo adjecta, ne Collatores ordinati nimirum gravarentur, si nequebant beneficia vacantia per pacificam adlectionem alterius beneficii incompatibilis vi gratiae expectative alicui collari, alii libere conferre. *Pirh. loc. cit.*

3. Sic itaque in specie vi concordatarum reservata manent Papae Episcopatus, praeterea vacantes in Curia per obitum Episcopi, praeterea &c. sive si secularis, sive si regularis sit, & non est locus electioni. *Pirh. loc. cit. num. 319.* Item locus electioni non est, sed reservantur libere dispositioni Papae Episcopatus, praeterea: seculares & regulares vacantia per obitum illius, qui factus Cardinalis ea possidet, ubicunque is moriatur. *Pirh. loc. cit.* Item Ecclesiae Cathedralis, Monasteria, dignitates & beneficia omnia vacantia per depositionem, privationem vel translationem factam auctoritate apostolica. Item dignitates & beneficia omnia, ad quae quis electus vel postularius est, dum postulatione repulsa, vel electio callata aut renuntiata ab electo, additque per Sedem Apostolicam. *Pirh. loc. cit.* Item dignitates beneficiaque, quae promoci ad Episcopatum, Monasteriorumque regimen obinent tempore promotionis factae per Papam. Denique beneficia omnia vacantia per alicuius incompatibilis adlectionem factam auctoritate apostolica; haec enim omnia reservantur per *cit. Extrav. ad regimen*, nec cadunt sub dicta limitationibus. Sed & huic spectare, & non esse locum electioni vi Concordatarum, sed manere reservatum Papae Episcopatum Germaniae vacantem per resignationem liberam acceptatam à Papa, tradit & probat *Pirh. num. 360.*

4. Tertio semper, seu pro omnibus mensibus reservatae manent dignitates maiores post pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiis, de quibus *Reg. 3. Cancell.* reservantur quae ipsa dignitates, non obstantibus concordatis Germaniae, etiam si ante diem promotionis vel assumptionis ad Episcopatum dimittantur vel resignentur in manus Ordinarii vi *regulae viginti quatuor*, utpote comprehendentes etiam beneficia Germaniae, tradit *Chok. ad reg. 1. gl. 11. num. 30.* citans pro hoc *Callad. & Crele. Branden. in Concord. Germ. not. 111.* quid decernum refert in una *Paderbornensi Proposura. g. Martij. § 30. Martij. 183.*

5. Quarto reservatae manent beneficia quaecunque vacantia in mensibus Januario, Martio, Mayo, Julio, Septemb. Novemb. de quibus *reg. 1. Cancell.* adeoque non est, quod Caplini contendant ad se in quovis mense spectare dignitatum inferiorum electivarum (ut sunt scholasticae & similes) quocunque decemum

demum nomine veniant, dispositionem; eam negari nequeat, quin ceteræ dignitates omnes & beneficia, etiam electiva, post majores in Cathedralibus, & principales in collegiis comprehendantur sub alternativa concordatorum reservatione, Nicolait. in *pr. benef. ex concord. Germ. tit. 1. d. 1. n. 15. §. 5. seq.* Brand. ad *ead. Concord. q. 7.* Quin & beneficia, in quorum fundacione expresse reservata collatio Ordinarii, in quocunque mense videntur, nihilominus comprehenduntur sub alternativa etiam Concordatorum Germ. ut & reg. Cancellariæ præsertim si sint jurispræ. Ecclesiastici, ita ut, si vacant in mense Apostolico, conferri nequeant ab Ordinario, non obstante dictâ fundacione, tenet Nicolait. *loc. cit. d. 1. §. 5.* citans pro hoc Paris. *de regim. l. 7. q. 14. n. 3.* Gonz. ad *reg. 1. gl. 5. n. 42.* Pualc. in *pr. Ep. p. 1. c. 3. d. 3. a. 3.* Wamf. *conf. Can. Te. 1. conf. 131. n. 7. §. 5. conf. 135. n. 11.* & Rotam, eò quòd talis conditio sit contra naturam substantialem beneficii, dum Papa ex vi primæ jurisdictionis & potestatis disponendi de beneficiis eidem à Christo in Petro, est collator supremus & universalis omnium beneficiorum Orbis; quia est supremus dispensator bonorum Ecclesiæ, & Superior, seu Ordinarius Episcoporum, (quoniam vocatur Deus in terris circa beneficia, ut Gonz. *5. 1. prout. n. 31. §. 5. seq.* Wamf. *loc. cit. conf. 141. n. 3.*) hinc ab illius jurisdictione generali & potestate collativa nullum beneficium eam potest, imputo quæ nullis legibus aut regulis coarctatur, ad quæ, licet quivis sit rerum suarum arbitror moderatur, neminem facere potest, quin jura desuper statuta locum habeant, juxta *c. requisivisti, de testam. ubi: Provisi a dispositione testatoris non potest generaliter constitutum canonicum immutari.* Adde, quòd Papa reservando generaliter in regula Cancell. & concordat. German. derogat omnibus juri bus in contrarium, ita ut illiusmodi fundaciones nec fieri, aut factæ subsistere possint, Nicolait. *loc. cit.* citans Chok. ad *reg. 1. gl. 1. n. 5.* Postè nihilominus, non obstantibus Concordatis, etiam in mense pontificio fieri in manus Ordinarii resignationem, eamque ab illo recipi, & beneficia in eorum manibus simpliciter resignata conferri, modò talia sint, quæ aliis in mensibus non reservantur pro obitu vacantia spectant ad Ordinariorum collationem, & resignatio illorum specialiter tunc non sit prohibita, tradere videtur Chok. ad *reg. 1. gl. 1. n. 29.* & sic expresse tradunt Branden. in *Concord. q. 12. n. 15.* Nicolait. in *praxi benef. ex concord. Germ. tit. 1. d. 1. §. 5. p. 1.* Rationem dant hanc, quòd per reservationem Concordatorum non censetur Papa voluisse conditionem Ordinariorum Germaniæ facere duriores, illiusque plus detrudere, quam soleant Pontifices aliis Episcopis aliarum Provinciarum; jam verò per reservationes regularum Cancellariæ, quibus ligantur omnes Ordinarii, Pontifices solent excipere modum vacationis per resignationem, ut expresse videre est in *regula 1. f. f. mensium*, ubi dicitur: *Alias quam per resignationem quocunque modo vacatura*, &c. quibus verbis reservat sibi Papa beneficia omnia in mensibus alternativis, quocunque modo, & aliter, quam per resignationem vacantia. Atque ita ex identitate rationis etiam vacantia per renunciationem ea causa permutationis, ita, ut quilibet mense possit Episcopus, & quilibet alius Ordinarius conferre beneficia coram se resignata libere & ita in quolibet mense aut possint permovere beneficia eorum Episcopi, & hi admittere resignationes ex causa hac permutationis factas, & permutationem cuilibet collationem de beneficio resignato facere, ut Gonz. ad *reg. 1. gl. 14. n. 32. §. 33.* Ac proinde jam non obstat in contrarium, quòd resignans juxta communem opinionem habeatur pro mortuo, & mors civilis æquiparetur morti naturali; adeoque sicut Ordinarius in Germania non potest conferre in mensibus Pontificiis vacantia pro obitu, ita etiam videatur non posse conferre vacantia pro mortuo civili, nempe per resignationem; nam argumentum à simili non pro-

cedit, quando in casu proposito dissimilimò colligitur, ut inter resignantes & mortuos Regula Cancell. reservatoria mensium facit differentiam; & nihil obstat, quò minus eam extendamus ad eam Concordatorum, ad quæ tunc Ordinarii Germaniæ, quam alii hujusmodi distinctione juvenent, Grand. *loc. cit. n. 10. 11. 12. postea n. 16.*

Quæstio 599. Quanam igitur in specie præserventur Collatorum ordinariarum dispositioni, seu in quibus derogetur reservationibus Papalibus per concordata Germaniæ?

Respondeo primò: Conceditur sen stemur, ut in Metropolitanis & Cathedralibus, etiam Sedi Apostolicæ immediate non subiectis, & in monasteriis illi immediate subiectis fiant canonice electiones, quæ ad dictam Sedem pro obvianda confirmatione intra tempus confluentem (nempe per Nicol. III. in *c. Capientes, de elect. in 6.*) deferantur, alioquin libera provisio ad eandem Sedem devolvatur. Et si dictæ electiones minus canonice fuerint, de his per Sedem Apostolicam providebitur, & si canonice fuerint, per eandem confirmabuntur, nisi ea rationabili & evidente causa de digniore & utiliore persona ea consilio Cardinalium duxerit providendum. In monasteriis verò dictæ Sedi immediate non subiectis, & aliis beneficiis regularibus, pro quorum confirmatione sent provisio ad dictam Sedem non solet recurri, electi seu providendi pro confirmatione & provisione ad Curiam Rom. venire non tenebuntur. De monasteriis verò Monialium eadem Sedes non disponit, nisi sint exempta, & tunc per commissarium ad partes.

2. Secundò conceditur in concordatis, ut de ceteris dignitatibus & beneficiis quibuscunque collatoribus & regularibus (exceptis, ut dictum, majoribus dignitatibus post pontificales in Cathedralibus, & principalibus in collegiis) jure ordinario provideantur in mensibus alternis, nempe Februario, Aprili, Junio, Augusto, Octobri, Decembri, per collatores inferiores, ad quos alius eorum collatio seu provisio pertinet, & Papa hanc eorum provisionem per nullam aliam reservationem, gratiam, expressam, vel quamvis aliam dispositionem factam vel faciendam impediatur. Comprehenidi hac alternativà per Concordata concessa præter vacantia per resignationem, de quibus dictum *q. præced.* vacantia per allocationem secundum incompatibilitatem, etiam vacantia per privationem, inquit matrimonium, ingressum religionis, ad modum alternativæ concessæ per *reg. 1. Cancell. cum non videatur esse illius ab hac discrepantia, postquam probabile dixerit Nicolait. in pr. benef. ex Concord. Germ. tit. 1. d. 1. §. 12. & citasset pro hoc Zerolam in praxi. Episc. p. 2. v. alternativa, §. 1. subdit juxta Chok. verisimilius esse, quòd beneficia ipso jure vacantia, de quibus Chok. ad *reg. 1. gl. 7. a. n. 12.* sint affecta seu reservata Papæ, ut etiam vacent in mense ordinario, non possit Ordinarius in Germania vi concordatorum ea conferre, sed solum Papa. Circa hac alternativam.*

1. Notandum primò, alternativam hanc longè aliter concedi, quam conceditur in *reg. 1. Cancell.* siquidem in hac conceditur ea conditione, & molis causæ obnoxia; in concordatis verò simpliciter, & sine ulla restrictione, Zip. *praxi. Pontif. l. 5. tit. de infu. n. 1. 1.* Unde etiam impenditur facere eos aut, qui eum ut possent alternativà concordatorum, acceptant alternativam *reg. 1.*

4. Notandum secundò, quòd tamen, dum Papa aliis alicui in Germania generatim concedit facultatem conferendi beneficia queconque, vel mandat providendi alicui de quibuscunque beneficiis, in tali generali constitutione vel mandato Papæ non censentur comprehensa beneficia curiæ; ea tamen etiam vi concordatorum German. possint ordinarii collatores in his alternis mensibus sibi concessis conferre,

ferre, non secus, ac Papa in mensibus suis pontificiis, ne aliis alternativa illa gratia ex parte Collatorum ordinariorum foret manca, & jura inaequalia ad Papam; cùm tantum in concordatis & in compositionibus aequalitas servanda sit inter partes, nisi aliquid specialiter referretur vel excipiat, Pith. loc. cit. n. 168. quomvis tamen, ut ibidem Pith. beneficia cuncta tacite provideantur, tam per Papam, quam per Ordinarios; eo quod eorum plurima sint jussu laicali, cui per generale concessionem conferendi beneficia non derogatur.

5. Notandum tertio, quod ait Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 12. juxta interpretationem Concordatorum tributam à consuetudine, illa capere etiam beneficia insignia; citat pro hoc praeter Rebuff. Tond. refut. benef. p. 1. c. 29. n. 4. & seq. & p. 3. c. 169. num. 9.

6. Notandum quarto, nequaquam per concessam in concordatis hanc alternativam impediri Legatum à latere, multoque minus ipsum Papam, quò minus concurrere possit cum Ordinario in dictis 6. mensibus ordinariis Collatoribus per concordata assignatis in collatione beneficiorum, cùm ipse Legatus etiam dicatur Ordinarius in sua Provincia, juxta c. 1. de off. leg. & concordata tantum tollant gratias praeventivas, nempe expectativas & reservativas, Pith. de prob. num. 162. Chok. ad reg. 8. gl. 11. n. 15. & 16. citans Gamb. de pot. leg. l. 3. p. 3. n. 78. & seq. Ceteri decif. 180. alias 8. de privileg. Poi. decif. 345. n. 1. & 2. l. 3. Rebuff. ad concord. Rub. de collatione. §. Si quis. Branden. in concord. notab. 1. Gonz. ad reg. 8. gl. 27. n. 15. & seq. pluribus Rote decif. id comprobantem. Idem de Papa tradit Card. de Luc. de benef. d. 27. n. 23. quòd concordata non obstant, quò minus Papa praeventive possit Ordinarium in dictis mensibus. Observandum autem, praeventionem illam non confundendam cum dicta gratia praeventiva, qualis dicitur, quòd Papa ipsam vacationem praevent; haec namque, ut dictum, impeditur per concordata; sed accipiendam de simplici praeventione, quòd concurrendo cum Ordinario eum praeventi, seu prius tempore confecti beneficium vacans. Vide dicta ad initium hujus parisi. Sed neque his obstat decretum irritans Concordatis applicatum; eo quòd illud fortissime nascatur principalis dispositionis, quòd ad gratias praeventivas tantum, & non amplius dispositionem, tollendo facultatem Legati de latere de jure communi ei concessam, ait Chok. loc. cit. num. 19. Tamen igitur illis Concordatis esse possunt hac sua potestate, non tamen solent ei uti, & beneficia vacantia in mensibus Ordinariorum conferre, uti oec ipse Papa id facere solet, Pith. loc. cit.

7. Tercio statuitur in Concordatis: *Quòd si autem non apparuerit intra 3. menses à die vacationis in loco beneficii, quòd aliqui de beneficio vacante in mensibus Apostolicis Apostolica auctoritate provisum sit, ex tunc, & non ante, possit Ordinarius, vel alius, ad quem illius dispositio pertinet, de illo liberè disponere, &c.* Circa quod

8. Notandum primum, quòd, licet beneficia vacantia per reg. 8. Canon. 10. mensibus referatis perpetuò mancant affecta, nec de illis aliis, quàm Papa ullo tempore disponere possit, Aen. de Falcon. de refer. prelat. 3. per Extr. juxta Extrav. ad Roman. de prob. apud Chok. loc. cit. n. 17. In concordata verò Papa tam sit benignus eum Ordinariis, ut etiam contra jura commune c. per vestras. de supp. neg. pral. patiat devolutionem fieri de supermo ad inferiorum, nempe ut, si intra tres menses non apparuerit de provisione Apostolica, Ordinarius ad collationem procedere possit, Chok. ibid. n. 18.

9. Notandum secundò, Gregor. XIII. in consil. sua: *Quasi Ecclesiam, de Anno 1576. 1. Novemb.* circa hoc punctum constituisse, ut deinceps illi, quibus gratia vel provisio talis concederetur, ejus concessionem, fidem, & testimonium intra tres menses à die oort vacationis in loco beneficii hujusmodi, vel dictis collatoribus, vel in ipso loco beneficii publica-

re quoquo modo teneantur, & omnes quacunque ex sint, (intellige, si commode fieri possit, & angustia temporis non coarcentur, facile enim contrahi, ut ob locorum distantiam, vel provinciam à Papa faciendae delationem id fieri nequeat, Englis ad. de prob. n. 51.) dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem Collatoribus post significationem ejus publicationem hujusmodi pro tempore factae, si sint nullae, Pith. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 4. quòd si tamen intret tres menses, juxta dictam Consil. Gregorianam provisio Apostolica publicata non fuerit, nec etiam aliter innoverit Ordinatio, non propterea ea statim irrita erit. Sed tunc demum, ubi intra tres menses à noticia vacationis in loco beneficii à Papa provisum non fuerit, Englis loc. cit. Chok. loc. cit. num. 5. neque enim aliud voluit ipsa Concordata, dum verba illa: *In loco beneficii*, conjungenda non sunt cum verbo *apparuerit*, sed cum verbis: *Nota vacationis*, immediate subsequenter, ita ut sufficiat Apostolicam provisionem intra tres menses à die notae vacationis in loco beneficii silem alicubi, id est, Romae apparere, seu de ea constare, et si ejus noticia propter impedimenta aliqua, vel quia prius facta provisio sub finem trimestris, in Germaniam intra dictos tres menses à vacatione ibidem non pervenire non poterit. Unde si Ordinarius, postquam intra tres menses à die vacationis non accepit nuncium de provisione talis beneficii Romae facta, provideat de tali beneficio, nulla est ejus provisio, modò iotta dictos menses revera facta sit à Papa provisio; ac dum demum licet & valide disponit, ubi certus fuerit, à Papa intra illud trimestre factam esse talem provisionem, Pith. loc. cit. n. 163. citans Brandeo. in concord. notab. 1. n. 6. 7. & notab. 2. n. 4. Sed neque aliud vult constitutio illa Gregoriana, dum mandat fieri dictam publicationem intra illud trimestre, nimirum quantum angustus patiensur, solumque annular provisiones ab Ordinariis factas post talem publicationem, Chok. loc. cit. sic dictum inquis à Rota, 13 Februarii, 1559.

10. Notandum tertio, quòd, si tamen re ipsa istiusmodi negligentia incideret, nimirum Papa intra tres menses non providit, non impediri adhuc Papam, quò minus post lapsum 3. mensium istum conferre possit tale beneficium jure concursus, & si praeventum Ordinarius, provisum ab illo praeventum provisio ab Ordinario, Chok. loc. cit. n. 5. citans Wamel. c. 139. n. 5. de prob. Brand. in concord. q. 6. in fine.

11. Notandum quarto: hoc tempus trium mensium currere de momento in momentum, computatis mensibus secundum Calendarium, & cui punctum medius notis tribuatur, Zip. in juri pontif. l. 3. cu. de instu. n. 11.

Quaestio 600. Specialiter, num concordata hac ex eo, quòd sint perpetua, & non expirent morte paciscentium, adeoque durent, & vim suam habeant, etiam Sede Papali vacante, villorum impediantur, & nequeant ordinarii Collatores conferre beneficia vacantia Sede Papali vacante aliis Pape reservata per Extrav. ad Regimen. aut per regulam 8. quemadmodum, ubi concordata non obtinentur, vel nulla sunt concordata, ordinarii Collatores ea conferre possunt Sede Papali vacante, cum regule, per quas reservantur, non sint perpetua, seu pro tunc expirent, & non sint?

1. Respondeo primò, & suppono, questionem hanc procedere solum, aut saltem possibilium, de beneficiis non corali vacantibus in mensibus Papalibus; nam in reservatis per Extrav. ad regimen.

via locum habere potest; vacante enim per obitum in Curia sui vicinia reservata etiam sunt reservatione clausa in corpore juris, *c. praesent.* vacatio vero beneficiorum per privationem, depositionem, munitis & consecrationis suspensionem, electionis & postulationis cassationem, Episcopatus alteriusve dignitatis assensionem contingere non solet Sede papali vacante; quia tunc similia non tractantur, sed differtur post novum Pontificis assumptionem; nisi forte ponatur, quod trimense interim promotio vivente adhuc Papa in Episcopatum ad retinenda beneficia prius habita capisset Sede Papali vacante, in quo casu quaestio habere locum potest; Vacatio beneficiorum etiam per obitum Cardinalium ac aliorum officialium Sedis Apostolicae contingere quidem potest Sede Papali vacante; sed in *Extrav. ad regimen. de prob. inter communes*, declaratum habetur, etiam ista beneficia iam vivente Papae per reservationem fuisse affecta, istamque reservationem etiam post mortem Papae durare, *Engels ad ut. de prob. n. 48.* obi etiam, quod Auctores (inter quos citat *Gonz. ad reg. 8. §. 1. prom. n. 94. Barb. de poss. Episc. alleg. 17. n. 82.*) hanc dixit *Extrav.* declarationem extendant ad omnes reservationes regularum Cancell. aliarumque temporalium constitutionum papalium, quae personales sunt, seu determinatae ad certas personas, aut certas Ecclesias, v. gr. quibus reservantur beneficia Cardinalium & Officialium Sedis Apostolicae, & primae dignitates post pontificatus in Cathedralibus, & principalis in Collegiis, ita ut haec reservationes censuunt vivo adhuc Papae suam habuisse effectum, ut ipsa beneficia per eas reservata Sede Papali vacante, quando dictae regulae non sunt, per Ordinarios conferri non impediantur, impetum quibus, cum indeterminatae sunt, quia incertum, in quo mense possessores beneficii sui moriantur, regula effectum non habet, nisi in ipsa morte beneficiarii, quae si contingat Sede vacante, impedit dictus effectus regulis iam per mortem Papae sublati. Putat tamen *Engels* hanc distinctionem in theoria posse habere difficultatem. Ac denique beneficia curata, ut constitutum in *cap. Si Apostolica*, Sede Papali vacante, etiam in Curia vacantia libere conferri possunt per Ordinarios. His autem suppositis,

1. Respondet directè ad quaest. negativè *Engels loc. cit.* contra *Barb. loc. cit.* eo quod Papa per Concordatam conclusionem Ordinarios Germaniae non volebat reddere diutorem, illique plus detrahere (cum nulla huius detractionis appareat ratio, Pontifice dicente in ipsis concordatis, ea esse Germanicae nationi utilia) quam per regulas Cancell. (quibus non obstantibus conferri ab Ordinariis possunt beneficia vacantia in mensibus Apostolicis Sede Papali vacante) detraherent Pontifices Ordinariis aliarum Provinciarum; ne concordata, & concessa in eius negotium alternatio in favorem Ordinariorum innotanda in eorum odium reverteretur. Confirmatque idipsum *Engels* ab eo, quod in simili tradit *Brand. q. 12.* quod licet in Concordatis non sit expressum, an beneficia resignata in mensibus Papalibus extra Curiam sint reservata, quia tamen idipsum expressum est in *reg. Cancell.* quod non sint reservata, idem in Concordatis locum habeat. Dum proinde dicitur, reservationem mensium esse factam in Concordatis, adeoque ducentibus Concordatis Sede Papali vacante, consequitur, durare quoque hanc reservationem mensium Sede papali vacante. Respondet, reservationem hanc mensium non esse aliter constitutam in concordatis, quam ad eum modum, quo prius etiam antecessores ea parte Papae erat in uso, nempe Sede plena, & non Sede vacante. Quod facit, quod tradit *Gonz. gl. 21. n. 9. & seq. & dictum supra*, Concordata Germaniae, cum reducant ad jus commune, esse favorabilia & plenissime in favorem Ordinariorum contra concedentem interpretanda; praesertim quia facta causa unionis & tranquillitatis inter Ecclesiam & Principes Ecclesiasticos & secula-

res, & propterea sint favorabiliora indultis Cardinalium.

Quaestio 601. Quenam praeterea in dictis Concordatis statuuntur?

1. Respondet: cetera esse de annatis; declaratur siquidem Papa, qualiter annatae (hoc est, fructus primi anni de beneficiis aliquibus vacantibus ab illis, qui in eis succedunt, Sedis Apostolicae solvendi, ad subveniendum necessitatibus Ecclesiae Rom. & in sustentationem Cardinalium egenum, & officialium Curiae) solvenda. Ac primum quidem de Ecclesiis Cathedralibus omnibus & monasteriis veterum duntaxat (scilicet eaepius, *Engels loc. cit. n. 53.*) vacantibus aut vacantibus à die vacationis de Ecclesiis fructibus primi anni solvantur pecunie in libris Camerae Apostolicae taaae, quae taaa, ut ait *Pich. de prob. n. 365.* tam est moderata, ut pro annata integra, etiam de beneficiis consistorialibus (hoc est, quae conferuntur consistorialiter, nempe in consistorio Cardinalium, rogatis à Papa eorum sententia) non petantur (fructus integri, siue reditus unius anni, sed sere tantum quinta eorum pars, v. gr. si fructus Episcopales sint 100. florenorum millia, petantur circiter 20000. convecitque Papa in ipsis Concordatis, ut si quae Ecclesiae ecclesiae taaae sint, illas restatari, concessas ad hoc, si petantur, Commissariis in partibus, qui auctoritate Apostolica post diligentem inquisitionem iurata qualiter eorum Ecclesiarum, rerum, temporum ac regionum taaam moderati vacent.

2. Secundò: statuitur seu conceditur, ut dicta taaa pro medietate solvantur infra annum à die habitationis possessionis pacifice totius, vel maioris partis Ecclesiae, & ratur ad eam pertinetionem, pro altera medietate intra annum sequentem. Et si coningat eandem Ecclesiam intra annum non transierit, taaa tantum semel debeatur, nec debitor huiusmodi successorem in Ecclesiis vel Monasterio transeat.

3. Tertio: pro ceteris dignitatibus, officiis, beneficiis secularibus ac regularibus quibuscunque, quae Auctoritate Sedis Apostolicae conferuntur, praeterquam vigore gratiae expectativae, nec causae pertrationis, quibus nullum onus est impositum, solvantur annatae seu medii fructus iuxta taaam solitam à tempore possessionis intra annum; & debito hoc similiter in successorem non transeat, hoc est, ut *Engels loc. cit.* si Antecessor in beneficio taaam non solvit, Successor ejus pro sua tantum, non pro Antecessoris taaa conveniat.

4. Quarto: ut de beneficiis, quae tamen valorem 24. florenorum aut de Camera non excedunt, nihil solvatur. Circa quod norandum, hodie ea generalitè consuetudine à Stylo Curiae Rom. omnes Canonici Germaniae & Hispaniae non estimant Camera Apostolica, iuxta verum beneficiorum valorem, sed non nisi ad valorem 24. ducatorum (v. gr. si verus valor reditus annuorum Canonici sunt 4000. ducati, in Curia tamen non estimabunt, nisi 24. ducati) adeoque de his nihil solvi, *Pich. loc. cit.* citans *Brand. not. 2. num. 7. & Chok in reg. Cancell. 61. n. 1.*

PARAGRAPHUS X.

De reservatione resultante ex indulto precum primariorum.

Quaestio 602. Quid sit indultum precum primariorum, & quid contineat?

1. Respondet primò: Esse indultum seu facultatem, concessam Imperatori recens electo per privilegium à Sede Apostolica ad quoscunque beneficia Ecclesiarum per Rom. Imperium ubilibet constituta, in Metropolitani, Cathedralibus, Collegiis,

& quibusvis aliis Ecclesiis, siue curata sint, siue non, siue regularia, siue secularia; et si Canonici, praebende, dignitates, personatus, vel etiam officia maiora & electiva fuerint, offerendi preces seu nominationes de idoneis personis, quibusque Collatoribus & Collatricibus, quas personas nominatas ad inusmodi beneficia, postquam ipsis de iis canonicè provissum fuerit, praedicti Collatores vel Collatrices recipere & admittere teneant, siue ad eorundem collationem, provisionem, presentationem, electionem, seu quavis aliam dispositionem commaniter vel diversimodè pertineant, ita ferè Pirh. *ad tit. de prob. num. 387.* Wagnereck. *ad c. si cui, tit. ord. n. 6. §. 2.*

2. Respondeo secundò: Hoc indulgum sequentes continere limitationes. Primò: modò non sint dignitates in Metropolitanis & Cathedralibus maiores poss. pontificalem, aut principales in Collegiatis. Secundò: singulae collationes & singulae Ecclesiae ex hoc ultra, quin in uno beneficio, non graventur. Tertiò: modò ipsi Collatores & Collatrices 4. beneficia conferre habeant. Quartò: quòd tametsi Casus unam & eandem personam super dictis Collationibus vel Collatricibus simul vel successivè nominare possit, quamprimùm tamen persona sic nominata de beneficio aliquo provisa fuerit, ejus nominatio quò ad alios Collatores vel Collatrices facta ipso jure expirat. Quintò: quòd Canonici, praebenda ac dignitas, seu personatus, administratio vel officium in una Ecclesia pro uno tantum beneficio comparari debent, &c. Hæc ferè dicti indulti, seu precum primariarum summa juxta tenorem coactionis à Paulo V. scilicet Ferdinando II. Imperatore, quam vide apud Chok. in *scholiis super preces primarias*. Circa quæ

Questio 603. Preces primarie cur sic dicantur, & unde ortum habeant?

1. Respondeo ad primum: dicuntur Ideo preces, quòd Imperator ex dicto indulto pontifici non conferat propriè beneficia, sed solum villius jus habeat nominandi personas idoneas, Pirh. *loc. cit. num. 368.* ex Chok. in *preem. precum. pag. 1.* dicuntur verò primarie; quia perferuntur coivis juri conferendi, praestandi vel nominandi aliorum 1. vel quia sunt veluti prima Caesaris petitio, Wagner. *pag. 491.* Pirh. *loc. cit. num. 367.* vel quòd semel, seu pro prima vice, non auctori bis aut saepius uni & eidem Imperatori in una, eademque concedantur Ecclesia, Chok. *ad preces. p. 18.*

2. Respondeo ad secundum: harum precum usum esse antiquum, ab annis saltem 400. hoc moris fuisse grati ex parte Pontificum, ut tale privilegium singulis Imperatoribus electis concederent; colligere ex Speculatoribus, qui vivens Anno 1271. eorum meministi *ad tit. de prob. §. resat, num. 2.* Wagn. *loc. cit. §. 1.* Engels *tit. ord. num. 70.* Altiore tamen saeculo receptum non fuisse, ait Chok. in *cu. preem. p. 4.* quam 1200. Testatur quoque Nauckler in sua Chronologia apud eundem Chok. Rudolph. I. qui Anno 1275. electus est in Regem Rom. usum his precibus ex quarum etiam formula, dum jamcum in ea ponatur: *Ex assensu & approbata consuetudine*, patet, eas longè Rudolpho temporibus antiquiores esse, Chok. *ibidem*, ubi etiam apponit formam harum precum, quas ex hodie dum est. Unde dum Paul. V. in indulto harum precum concessio Ferdinand. II. nulla facta mentione privilegii hujus ab antiquo Imperatoribus concedi soliti, loquitur, veluti specularem novissime gratiam Ferdinandò faceret, id facit, ne videatur jure hæc gratia deberi, aut consuetudo ex parte Imperatoris inducenda esse jure speciali, quale est jus nominandi, seu praestandi ad beneficia, copulata, quavis Principes, per se sine auctoritate Apostolica inespaces sint, Wagn. *loc. cit. §. 1.*

Questio 604. Quando, & qualiter hoc indultum precum concedatur Imperatori, & à quo tempore is eo uti possit?

1. Respondeo primò: non solere Pontifices has preces indulgere Caesari antè praestitam sibi ab eo obedientiam, Chok. *loc. cit. §. 1. p. 18.* soler autem electus Rex Romanorum (non enim eligatur proprie in Imperatorem, sed ab Electoribus creator Rex Romanorum, postea promovendus in Imperatorem per confirmationem, consensum rationem, & corroborationem Pontificis, nec ante horum utrumque receptum dici soler absolvi Imperator, sed cum additis Imperator electus, seu electus in Imperatorem, Wagn. *loc. cit. Chok. loc. cit. pag. 14.* (ubi etiam Carolus Magnus ait ex Azor. p. 2. l. 10. c. 5. §. 1. eorum, quò à Carolo Magno usque ad Ferdinand. II. coronati fuerunt à Pontifice, quorum ultimus fuit Carolus V.) quamprimùm electio nem suam per suos tollentes Oratores Pontifici intimari, ostensioque electionis decreto per eosdem Oratores cum speciali mandato devotionem suam, reverentiam, seu obedientiam erga Pontificem, & S. R. Ecclesiam exhibere, petereque confirmationem & approbationem, nec non gratias & favores consuetos curavit, juxta text. *Clem. 1. de iurejurando.* Audaces idem ex Castaldo in *tit. de Imperat. §. 45. n. 1.* & Germon. *tit. de Sacramentis munusculis, l. 3. in preem. n. 3.*

2. Respondeo ad secundum: si spectemus jura praedicta, electus Imperator ex sola electione hac aucto confirmationem & consecrationem, uti onen habet juxta auctoritatem administrandi Imperium, concedendi privilegia, & gratias, aliisque, quæ potestati sunt Caesaris, faciendi; ita prius neque jus habet offerendi dictas preces; cum electus in Imperatorem talis non sit, nisi confirmetur & coronetur à Papa. Si tamen spectetur consuetudo, quæ prævalet, dicendum est contrarium, Pirh. *de prob. n. 131.* Wagn. *loc. cit. §. 1.* ex Azor. p. 2. l. 10. c. 6. §. 2. citans infuper Castald. ubi ait, §. 46. & Abb. in c. venerabilem, de elect. Cum hoc tamen discrimine inter hæc consuetudinem, privilegia, aliisque gratias in merè temporalibus concedendi, & consuetudinem offerendi dictas preces, or (dum ipsi illud nominandi spirituales est, aut spirituali annexum) hæc tamen non habeat ex parte Imperatoris, sed ex sola benevolentia Pontificum, qui, cum possent talia privilegia revocare, vel negare Principibus, id tamen non faciunt, quique hanc ipsam consuetudinem, cum faciant ac volent, tacite approbare censentur, Pirh. Wagn. *loc. cit.* dumque ab immemoriali tempore Pontifices semper consueverunt legitimis electis Romanis Regibus in Imperatorem promovendis hoc indultum precum absque tergiversatione concedere, habent electi ejusmodi indubium, censuramque præsumptionem de mente & voluntate Papæ, cujus gratia & auctoritas, non sive, insistentis primariis precibus utuntur antè confirmationem, & hinc indulti emanationem, & electus nomine & auctoritate Apostolica potestatem nominandi vigore talis indulti concedi solitam, statim erga personas bene meritas exercet; ita ut nihil jam causa sit, cur Pontifex eorum non & habeat, & rationabitionem licitis, licet posterioris datus ad ipsam electionis diem remortuati, mandato sine indulto equiparari velle, Pirh. Wagn. *loc. cit.* addique Wagn. loc. cit. vifum esse, quòd Ferdinand. IV. Augustus in Regem Rom. electus absque mora preces primarias cumulavit, aut saltem eorum expectativas, nemine improbane, consensu, antequam Romæ confirmationem petere, & accipere potuerit, Prædecessorum utique suorum exemplo, sine quo id gratia non fuisset.

Questio 605. An, cum dicte preces pertineant ad gratias expectativas, quippe per eas Caesar jus habet nominandi ad beneficia proximè vacatura, ea adversum
jen-

sentur SS. Canonibus, c. 2. constitutus, de concess. prab. & c. 2. tit. eod. in 6. in quibus expectativa, utpote per quas votum captandæ mortis inducitur, reprobantur & prohibentur, vel etiam Trident. quod sess. 24. c. 19. tollit quancunque gratias expectativas ad beneficia vacatura?

Respondeo negativè, cum huiusmodi concessio & gratia Cæsaris sit generalis & incerta, ut advenit Gallus l. 2. observo. 155. n. 7. adeoque non ita inducit periculum captandæ mortis, Pith. loc. cit. n. 385. Chok. in prom. prævum. pag. 2. § 3. Sed deoquello Tridentini decreto comprehendit preces primarias Cæsaris censui ex sententia S. Congreg. Concilii ipse Gregor. XIII. in literis suis de Anno 1575. 25. Jun. de quo vide Gallemari. ad cit. c. Trid. cum in illo decreto non nominetur Imperator, qui cum speciali noâ sit dignus, nominatus fuisset, si Concilium illum comprehendere voluisset, sicut nominavit ibidem Cardinales, qui & ipsi sunt digni speciali noâ seu expressione, Pith. loc. cit.

Quæstio 606. Ad quas terras seu provincias se extendant hæ preces?

Respondeo: Solum per Imperium Rom. prout nunc est, non autem prout fuit, cum plures Provincias & Regna contineret; quia per illud solum seu quoddam præsentem statum Cæsar habet superioritatem, Pith. loc. cit. n. 368. Chok. in prom. pag. 1. Wagn. loc. cit. §. 2. pag. 488. Hinc eas locum non habere in Italia, ait Chok. nec in Ducatu Mediolanensi, juxta Rotam in una Novariens. Canonici, 1555. 25. Octobr. habere tamen locum in civitate Cameracensi, & Metensi, aliisque, quæ fuerunt de Imperio, nunc autem sunt translata in alterius dominium. Verum quidquid sit de Cameraco & Metis, quæcumque utrimque modo alius est status, quàm quando scribebat Chok. & Wagn. parat idem Wagn. posse Imperatorem, si suo jure uti velit, aut permittatur, privilegium illud exercere, etiam in Ducatu Mediolanensi, & similibus, quæ quondam fuit Imperii, & hodie adhuc sunt feuda Cæsaris.

Quæstio 607. Ad quæ beneficia se extendant hæ preces?

1. Respondeo: Extendunt se ad omnia nominata in quæst. 1. hujus §. Extendunt se itaque primo ad beneficia existentia in Imperio, etiam dum eorum Collatores vel Collatores sedem non habent in Germania, nec subsum Imperio; neque enim Papa tam respectu domicilii Collatoris, quàm locum, ubi beneficia constituta sunt, dum indistinctè gravat Ordinarios Collatores habentes Collationem ad minimum 4. beneficiorum per Rom. Imperium. Unde jam eorum non extendunt se hæ preces ad beneficia existentia in Gallia, etiam si eorum Collator Sedem habeat in Germania, siquæ subditi Imperio, Chok. loc. cit. sess. 1. Wago. pag. 488. Pith. cit. num. 368. Unde etiam, si beneficia principalia sint extra Imperium, aliqua autem beneficia eis annexa existant in Imperio, neque hæ annexa cadent sub prædictis juribus regulari: accessorium sequitur principalia naturam, Auctores iidem.

2. Secundo, ad beneficia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis expelluntur autem hæ Ecclesiæ, quia regulariter in dispositione generali non comprehenduntur dictarum Ecclesiarum beneficia, sed earum faciendæ est specialis mentio, juxta C. quæcumque, de præb. in 8. Pith. loc. cit. n. 369. Chok. pag. 18. Wagn. pag. 489. Expelluntur etiam specialiter Ecclesiæ Metropolitanæ, quia in materia odiosa appellatione Cathedralis non venit Metropolitanæ, licet sit Cathedralis, nipte qualis ea dicuntur, in qua Cathedra & Sedes Episcopalis sita est. Auctores iidem.

P. Loren. Fori Bened. Tom. 11.

3. Terzio, ad dignitates, personarum, administrationes, officia; dignitates ideo exprimuntur, quia in materia odiosa, adeoque restringenda (cujusmodi est facultas nominandi, conferendi, concessi elcui de jure non competit, quia derogat potestati Ordinariorum) nomine beneficii non veniant dignitates; sic enim, dum conceditur mandatum ad beneficia curata, & quæcumque alia, non includuntur dignitates curata, juxta Clem. ne in agro, §. de statu Anachor. Auctores iidem. Personarum autem (qui est prætermissa aliqua in Ecclesia sine administratione) non est propriè, nec computatur inter dignitates, uti Coraf. de benef. p. 4. c. 3. num. 7. Patif. de resig. c. 5. num. 91. apud Chok. loc. cit. pag. 39. nisi forte ex fundatione, statuto vel consuetudine talis habeatur, ut ex Wagnel. Chok. ibid. unde statutum vel etiam litera ad beneficia, loquentes de personarum, non comprehendunt dignitatem. Auctores iidem. Per administrationes intelliguntur hic Ecclesiæ, quæ auctoritate Episcopi erectæ sunt in êtulos, adeoque verè sunt beneficia, juxta Gnnel. ad regulam de infirmis, q. 23. Rebut. in pr. tit. quætriplex benef. (secus. n. 15. apud Chok. pag. 40. Officia Ecclesiastica, ut sunt Scholasteria, Cantoris, &c. vix differunt ab administrationibus, Pith. Chok. Wagn. loc. cit.

4. Quarto, extenduntur preces ad beneficia etiam propriè electiva, quæ nimirum per electionem Capituli vel Conventus, quæ confirmationem Superioris requirit, providentur, (alia enim, quæ conferuntur per viam quædam electionis, non tamen egent confirmatione Superioris, v. gr. dum Capitulum per suffragia confert alicui Canonicatum, sunt potius collativa vel mixta, hoc est, participativa ex collatione & electione) debentibusque, ut preces ad ea quoque extendantur, necessariè exprimi; cum alias non veniant electiva sub clausula: Ad collationem, præsentationem, aut aliam quancunque dispositionem communiter vel diversimodè, juxta Clem. 1. de præb. Auctores iidem. Adit tamen Chok. preces in civitate & Diocesi Leodiensi non adferre dignitates & beneficia electiva ob constitutiones variorum Pontificum, quas citat pag. 41.

5. Quinto, ad beneficia, quæ per præsentationem conferuntur, seu sunt jurisp. intellige, Ecclesiasticæ, Pith. loc. cit. Wagn. pag. 490. licet autem nomen collationis quandoque complectatur præsentationem, electionem, institutionem, id tamen locum non habet, dum profertur in ambrosio, quia sunt plerumque rescripta Principum, præcipiè beneficiaria, adeoque sunt restringenda, Chok. pag. 41. Wagn. loc. cit.

6. Sexto, ad beneficia spectantia ad provisionem plurius tam communiter, quàm diversimodè, hoc est, tam ea, quæ conferre habet Conventus, seu Capitulum totum seu in communi, quàm quæ conferre habent singuli vel aliqui Capitularium, prout sunt membra ejusmodi communiaris. Auctores iidem. Unde fit, ut soleant tunc preces dirigi Decano & Capitulo, singulisque Canonicis & personis talis Ecclesiæ dignitatibus, dum istæ dignitates & personæ spectant ad Capitulum, Chok. pag. 44. Sic preces hæ directæ Capitulo extendunt se ad beneficia, quorum collatio spectat, v. gr. ad duos Seniores, vel ad duos seniores ratione Canonicatus, Pith. Wagn. Chok. loc. cit. ait etiam Chok. id verum, etiam si Senior ille non conferat vice Capituli, sed ut antiquior Canonici. Sic etiam directæ Capitulo extendunt se ad collationem Turnarum, Chok. citans Wagnel. emf. 220. num. 3. ubi dicit: Quod expectativa ad collationem Capituli concessa extendat se ad Turnarum concessionem. Econtra preces directæ Capitulo, etiam cum clausula: Conjunctim & divisim, non extendunt se ad beneficia, quæ Canonicis aliquis conferre habet, non vice Capituli, nec ratione Canoniciatus, sed jure quodam speciali, puta, ratione dignitatis alienijus non spectantis ad tale Capitulum, vel ratione familie aut alia. Auctores iidem. Porro dum collatio spectat ad Episcopum sive Presulum & Capitulum, precesque hæ insinuantur soli Presulo, ubi.

afficiunt etiam Capitulum, etiam si hunc non sit facta infirmario; quod enim agitur cum Capite, censetur pertinere ad corpus. & agitur illud.

7. Septimò, ad beneficia regularia, prout expelluntur in indulto precum; quod intelligendum de his beneficiis regularibus, quae non ex nostra rei, sed per accidens sunt talia, & requirunt professionem religionis, quae nimirum ex fundatione aut alia assignatione, vel si de origine fundationis non constat, ex longa possessione & praescriptione 40. annorum debita, vel solita sunt conferri Religiosis, quales sunt Parochiae, Capellaniae, Monasterii incorporatae, Pith. loc. cit. Wagn. pag. 489. Chok. pag. 38. qui tamen tradunt Casum debere nominare ad eas personas idoneas, hoc est, religiosas, cum videatur non posse alterare qualitates a fundatore requisitas, de quo infra. Observant quoque eundem, quod rarius ad talia beneficia Casus concedat preces, & ut Wagn. haecidem nunquam, idque, ne turberet disciplinam Regularium, & totam dispositionem Superioris Ordinum religionis relinquit. Porro debebant in hoc indulto exprimi regularia; cum non veniant sub generali dispositione & reservatione beneficiorum ipsiusmodi regularia, Pith. & Chok. l. cit.

8. Octavò, ad curata, modò sine perpetua, ut habet ipsum indultum; quoniam autem dicantur curata, dictum est alibi. Vide etiam de eo Chok. pag. 37. Circa quod tamen illud observandum, quòd si, qui obtinuit preces ad curatum, non aliter in eo debeat infirmari, quam prout examine, & Ordinarii approbatione, iuxta Trid. sess. 7. c. 13. & sess. 18. c. 18. Chok. loc. cit.

9. Nonò, extendant se haec preces ad omnia beneficia Papae reservata, exceptis illis, quae et reservata sunt per Extrav. ad Regem. Pith. num. 381. Wagn. pag. 494. Hinc

10. Decimò, extendant se ad beneficia vacantia ob crimen ipso iure, v. gr. Haereticis, Simoniae, &c. etiam enim ea reservata sunt Papae, non relevantur tamen in Extrav. ad Regem. Chok. pag. 29. Ubi istud notat, quòd illiusmodi beneficia conferri possunt Precibus non expressè seuventi, nec vocari possessore; non possit tamen collatio de facto exequi, nec Precibus in realem possessionem induci, nisi prius vocari, & auctori possidere, & causa cognita, citat pro hoc c. Lucis Episcopi, de prob. in 6. Olt. conf. 226. Gemm. ad c. 1. de concess. prob. n. 9. Bald. conf. 135. l. 4. beneficia vero, quae non vacant ipso iure, sed per sententiam, ut homicidia, perjurii, &c. non debeatent Precibus, nisi lata privationis sententia. Vide etiam, quae habet Chok. pag. 66. ubi, quòd extendant se preces tam ad vacantia de iure & de facto (sic exceptis, in quibus intrat reservatio Extrav. ad Regem.) quam ad vacantia de iure, & sic affecta sunt Precibus vacantia per contractum matrimonii, per ingressum religionis, per promotionem, &c.

11. Undecimò, extendant se ad beneficia tempore datus precum suppressa, v. gr. si ex indulto Papae 6. Canonici & praebendi primò vacatura intra sexennium sunt affectu sui applicatae fabricae, preces capiant primò vacaturas; habebit tamen Precibus et spectare, donec tempus indulti finitum sit, ut assignetur praebendam; licet enim suppressa sit praebenda, non tamen Canonici, Chok. pag. 36.

12. Duodecimò, ad beneficia vacantia in mensibus alternis Ordinariorum, dicit enim expressè in ipso indulto precum Papae, se eas Casibus concedere in quibusvis, etiam Ordinariorum quomodolibet concessis aut concedendis impofterum mensibus; adeoque privilegia nulla (nec ipsa concordata Germaniae, etsi in his similiter dicat Papa, se per quancunque aliam reservationem vel gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem sub quacunque verborum forma impedimentum nullatenus, quò minus illi, ad quos collatio, praesentatio, aut quavis alia dispositio pertinet, de his beneficiis in alternis mensibus Februarii, Aprilis, &c. liberè disponant, utpote longè posteriore hoc indulto precum) eidem

obstare possunt, nisi expressè & nominatim in his dictis precibus derogent; cum per generale rescisum seu dispositionem non tollant speciale privilegium alicui prius concessum, nisi specialis illius mentio fiat, praesertim ubi privilegium est remuneratorium, quale est illud precum concessum Imperatoribus ob merita illorum in Ecclesiam. Quod etiam spectat illud, quod Paul. consil. 61. l. 2. & cons. 50. num. 30. vol. 4. apud Chok. pag. 61. tradit in specie precum imperialium, etiam Reges & Regine in generali pontificis constitutione nominantur, non venire Imperatores, nisi specificè exprimat. Sed nāque credibile est, aut praesumendum, Fridericum III. permitturum fuisse, ut tam antiquo & insigni privilegio Imperatoribus recentior electio concessio per Concordata cum Sede Apostolica ab ipso inita praediceretur, cum iuris proprii renuntiatio non praesumatur, nisi specialiter exprimat, ut Tirac. in l. si augustinus, in pref. num. 128. c. de revocac. donat. Masciad. de prob. concl. 1263. &c. apud Chok. Atque ita hoc ipsum praesens confirmat, dum Imperatores non solum in mensibus papalibus, sed & in ordinariis passim has preces concedunt. Ac denique, ut testatur Chok. pag. 63. Sic decisum à Rota & Ales. anno 1613. nimirum, haec preces comprehendere etiam mentes Ordinariorum, non obstantibus Concordatis Germaniae, ita Pith. num. 376. Wagn. pag. 491. Chok. à pag. 59. Engels de prob. n. 20. dicens expressè in ipso indulto sub finem derogatum concordatis. Quae verò de Dico. et Leodienis assertio Chok. pag. 64. quòd ibi preces Casibus locum non habeant in mensibus Ordinariorum, propter Pontificum alioquin privilegia Concordatis anteriora, facti est, non iuris per hoc indultum casum ad Pontificum constitutionem cum amplissima clausula, irritare omnem quancunque aliam constitutionem quoruncunque tenorum; adeoque etiam praetensas à Leodienensibus Pontificum concessionem, quorum exemplum toti Imperio praedixit non possit, Wagn. pag. 493.

13. Decimotertio, extenduntur ad beneficia devoluta ad immediarium Superiorem, v. gr. à praetulo seu Abbate non exempto ad Episcopum; quia in indulto precum excipiuntur solum devoluta ad Papam, exceptio enim firmat regulam in casibus non exceptis, Pith. num. 383. Chok. pag. 77.

14. Decimoquarto, extendunt se ad beneficia resignata simpliciter in manibus Ordinarii, Chok. pag. 62.

15. Decimoquinto, extendunt se ad vicarias perpetuas, Chok. pag. 36.

16. Decimosexto, extendunt se ad beneficia ex diversis personis vacantia, nempe dum plures simul & eodem tempore, vel intra breve tempus moriuntur, vel quando plura personae de beneficiis contendunt, & simul, si aliquod habent, petuntur, Pith. n. 381. Wagn. loc. cit.

Quaestio 608. Ad quae beneficia se non extendant haec preces?

1. Respondeo: non extendant se primò ad dignitates post pontificalem majores in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, (addit Engels ad tit. de prob. n. 70. praeturas primas in monasteriis) quae limitatio ipsas preces et infert. Quae autem sunt dignitates majores & principales, praecipue ex praxi & consuetudine dignoscendum, & de hoc actum supra in reg. concess. In Germania Praeposita & Decanatus videntur esse majores in Cathedralibus, quin & principales in Collegiatis, Pith. loc. cit. num. 370. licet autem ibidem Praeposita censetur maior dignitas Decanatus; quia tamen Papa in indulto precum videtur numero plurali, excipiendo post pontificalem majores, videtur non unam tantum dignitatem majorem vel principalem, sed plures, si sint, à precibus excipere. Et sic Casus aliquem ad Praepositam vel Decanatum in Cathedralibus vel Collegiatis vi precum (de cetero iure alio, vel potius indolgentia & privilegio Papae distincto ab illo indulto

to precum, ad similes dignitates, quin & ad Episcopatus plures in suis diocibus Regem Rom. seu Caesarem denominare posse dubium non est, Chok. pag. 4. Engels. *loc. cit.* n. 70.) denominare non potest. Pith. *loc. cit.* Wagn. pag. 490. qui tamen moment, in hoc ipso attendi debere utrum & praxin, quod Caesares, nemine interpellante, utuntur. Addit etiam Chok. pag. 41. citans pro hoc Wamel. *conf.* 179. *num.* 1. quod, si quis vigore precum acceptaret talem dignitatem majorem, hac ipso jure non eaderet, sed foret reservanda; eo quod dictio illa *dammodo*, quae utitur indultum precum, modum inducit, non conditionem; de quo videndi Gomet. de *expectativa*. un. 62. Felin. in *C. in restra. de reserv.* Bald. in *C. dudum. de elect. carol.* 6. *num.* 27. Hinc jam consequens est, ut multo magis à precibus his exsistantur ipsi dignitates posthales seu Episcopatus. Engels. *loc. cit.* Porro tamen in facultate, quam alicui daret Papa conferendi etiam reservata qualiacunque, aut etiam in expectativis aliis gratiis ad dignitates non comprehenduntur hae dignitates majores, ut Gomet. de *expectativa*. n. 45. Gonz. *ad reg.* 2. gl. 9. §. 1. *num.* 10. Germon. de *indult.* Cardinal. §. *ad usum*. *num.* 10. apud Chok. pag. 41. adeoque videretur non necessaria harum dignitatum hoc loco exceptio; ambiguitas tamen majorisque claritatis gratia expressa fuerunt. Chok. *ibid.*

2. Neque ad beneficia monachalia; et quae hae limitatio quoque inserta precibus, dum Pontifex nobis graviat nisi Collatores illos, qui saltem 4. beneficia conferendi jus habent, & nequaquam illos, qui non nisi minus beneficia, vel duorum, aut trium tantum habent collationem, non forte hi tota viri sui nunquam uti possent jure suo conferendi libertate, vel facili contingere posset, dum intra breve tempus unum alterumve Caesarem mori, & novum eligi contingeret, quorum quilibet nominare potest, & dirigere preces suas ad talem Collatorem, quin etiam quicquid modi beneficia jura gl. communiter receptam in *Clav. 1. de prob. non cadunt* sub generalibus gratiis & expectativis. Pith. Wagn. *loc. cit.* Chok. pag. 46. Sic collator adhuc graviat non poterit, qui habet unum conferendum beneficium in Imperio, etiam alia plura conferenda habeat extra Imperium; cum indultum precum expressè requirit, ut habeat 4. saltem beneficia in Imperio. Chok. pag. 47. addens contrarium dicendum de illo collatore, qui habet collationem unius beneficii in Imperio, & praeterea praesentationem aliorum plurium in eodem Imperio; quia jam beneficium illud, cujus solus collationem habet, non dicitur monachale. Idem dicendum, nimirum adhuc posse graviari per preces Collatorem, qui in uno beneficio habet privative collationem, in aliis vero pluribus simultaneè cum aliis, cum meum adhuc dicatur, quod mihi cum aliis commune est; quamvis addat, in oppositum facere, quod io odio *suu* propter dici non possit, quod mihi cum aliis commune est; privilegia autem & indulta sunt strictissime intelligenda, ut quantum fieri potest, minus praesentationem Ordinariis potestati. Ac denique si preces directae sint Collatori habenti conferre 4. beneficia, & interea unum aliorum beneficiorum fuerit unum alteri ex illis, non nocivum Praesente, eo quod tempus datur in hoc inspicere debeat, tradit *ibid.* Chok.

3. Neque ad beneficia juris. Laicalia, (intelligenda juxta competiti illis ex fundatione vel donatione Ecclesiae; secus si ex praescriptione, consuetudine, vel privilegio. Pith. *num.* 368. Chok. pag. 44.) vel etiam mixta; (saltem ubi Laici constituti aequalem vel majorem in eo partem; in favorabilibus enim, ut dictum aliis, semper attendenda est potius qualitas Laicalis, ne Laici propter Clericum perdat suum privilegium. Auctores idem, Wagn. pag. 490.) liquidem generalis dispositio & indulta pontificia, etiam praesentissimas continent clausulas derogatorias, & derogationes derogationum derogatorias, non extenduntur se ad istiusmodi beneficia, & nunquam derogare velle censetur Pontifex dicto

juri qualis Laicis ex fundatione, nisi id specialiter & clarè exprimat, ut constat ex dictis aliis. Chok. pag. 41. Pith. & Wagn. *loc. cit.*

4. Neque ad beneficia per se, & ex natura rei regularia, seu requentia professionem regularem & religiosam; qualia sunt Praepositura seu Abbatia regularis, Prioratus conventuales habens administrationem, Canonicius regulares, Monachatus; & sic consuetudine patet, Caesares non nominare Praepositos, Decanos, Priores io monasteria, multoque minus Canonicos regulares vel Monachos.

5. Neque ad beneficia, quae ordinantur ad nudum ministerium canendi vel simile, etiam si de cetero electiva, ut vicarias chori. Wagn. pag. 489. Pith. n. 368. Chok. pag. 34.

6. Neque ad beneficia litigiosa; non enim Praesentantur ea acceptare, & si scient beneficium litigiosum accepit, debet item prosequi, ut Chok. *loc. cit.* & generationi gratias expectativas non cadere super litigiosa beneficia, decisum à Rota decis. 27. de *concess. prob. in antiquis*, testatur Chok. Pith. Wagn. *loc. cit.* Quod si tamen lis sit notuè frivola, preces adhuc locum habent; cum lis iniqua & calumniandi causam intentera non indicat vitium litigiosum. Auctores idem. Ut etiam, dum lis est solida super possessione beneficii, preces intant; quia talis lis beneficium non denominat litigiosum. Auctores idem citantes Wamel. *conf.* 101. *num.* 9. & Mandol. *ad regul. de foragandis*. §. 13. *num.* 4.

7. Neque ad beneficia ad Sedem Apostolicam devoluta; sic enim expressè habet ipsum indultum precum, Pith. *num.* 383. Chok. pag. 77.

8. Neque ad beneficia vacante per resignationem in favorem. Pith. *num.* 382. Chok. pag. 74. privilegium enim nominandi ad beneficia vel conferendi non habent locum in his, quae vacant per resignationem in favorem; quia resignans in favorem non intendit jus à se abdicare, nisi beneficium acquirat resignatorio à se designato. Pith. de *resign.* l. 10. §. 7. *num.* 22. apud eosdem. Neque etiam ad vacantia per resignationem simplicem factam in manibus Papae. Chok. pag. 36. Pith. n. 368. Wagn. pag. 494. Secus est de resignatiolibe, & simpliciter in manibus Ordinarii.

9. Neque ad vacantia permutacionis gratia. Auctores idem. *loc. cit.* limitat tamen hoc ipsum Chok. hac ratione; nisi permutatio fieret in fraudem, v. g. si senex in infirmitate permutet cum nepote plingue beneficium cum tenis; cum talem permutacionem declaravit nullam Pius IV. in consilium, publicata Anno 1564. 27. Januarii, citat (sepius in *de permutacione*. p. 3. c. 1. per 100.

10. Neque ad beneficia erecta prius post concessa alicui preces; quod probabile censet Pith. *loc. cit.* *num.* 368. Chok. pag. 31. tanquam probabilis praerogativa tenet; tamen quia, cum tempore concessarum precum non sit adhuc beneficium, Causa non erat mentis ad illud concedere preces; & non entis nulla sunt qualitates, qualitatesque adjuncta verbo debeat intelligi secundum tempus verbi; tamen quia fundatores accretentur à fundacionibus beneficiorum, si simul accretae essent, jam deberentur. Ac denique quia concessio precum tanquam odiosa est restringenda.

11. Neque ad beneficia manualia, aut etiam Vicarias temporales; secus est in perpetuis. Chok. pag. 36. & 34. Pith. *loc. cit.* neque enim manualia veniunt sub expectativa. Staph. de *cur. gratia*. §. *quinta forma* *de. num.* 6. apud Chok.

12. Neque ad beneficia de mensa, hoc est, incorporata perpetuo mensae Episcopali, Capituli, aut Abbatia. Auctores idem.

13. Neque ad exempta, neque quae non cadunt sub expectativa. Pith. *loc. cit.* Chok. pag. 36. citans Gomet. *ad reg. de infirmis*. q. 1.

14. Neque ad commendata. Pith. & Chok. *loc. cit.* ex Galpate de Perul. de *reserv.* & Gomet. *ad reg. de infirmis*. q. 1.

15. Neque ad pensiones Ecclesiasticas, nisi dentur in titulum. Auctores idem ex Gomet. de *annat.* q. 10.

16. Neque ad solita dari scholasticis ratione studii in aliqua Universitate, nisi decessit in neolum. *Ant. Aretius* idem.

17. Neque ad Hospitalia, etiam religiosa, nisi demum in senium & in perpetuum; alius enim non sunt beneficii. Idem dicendum de Leprosiis & Eleemosynariis. Idem *Aretius*.

18. Denique multo minus ad officia, quae cadunt etiam in laicos. Idem. De his quoque omnibus idem ait *Wagn. pag. 491.*

Quaestio 609. *An, si Precilla nominatus sit ad beneficium simplex, possit illud acceptare, si fuerit interea erectum in curatum?*

Respondent negativè *Old. conf. 33. & Anchar. in Clem. anone. n. 17. de concess. prob. apud Chok. pag. 27.* eò quod omnis dispositio intelligenda est rebus sic stantibus. Respondet tamen ipse *Chok. contrarium;* eò quod indultum pecum comprehendat etiam curatum; per mutationem autem non extinguatur privilegium, quod est compatibile cum statu immutato.

Quaestio 610. *Ad quas personas se extendant preces, seu qui intelligantur in hoc indulto pecum per personam idoneam ad hoc, ut iis preces concedi possint?*

1. **R**espondeo primò: habentem jam ante beneficium in aliqua Ecclesia, censeri adhuc personam idoneam, ut, et in eadem Ecclesia ad aliud beneficium concedatur preces curare, modò tamen hæc beneficia sint talia, ut sine dispensatione Apostolica simul retineri possint. *Chok. pag. 74. & ex eo Pirh. n. 38a. Wagn. pag. 494.* qualia sunt diffinita seu diversis generis, ut dignitates & Canonicatus, Canonici & Capellani, beneficium curatum & simplex; hæc enim sunt de jure compatiblea, etsi residentiam requirant; cum enim in eadem Ecclesia consistent, possit quis in utroque simul residere, nisi ratione oneris vel ministerii, quod utrique eodem tempore incumbere, sibi repugnet. *Pirh. Wagn. l. c. Chok. loc. cit. citans Abb. conf. 96. dub. 2. p. 2. Navar. conf. 211. de prob. l. c. de juss. l. 2. c. 34. n. 44. Garc. p. 11. c. 3. n. 235. quamvis in n. 243. dicat, sac. Congr. Concili contrarium resolvissè, quam declarationem Pirh. ait vel non esse authenticam, vel non esse receptam.*

a. Secundò, adhuc esse personam idoneam, etsi jam habeat beneficia duo, tria aut plura, qualiacunque, cupitqueque valoris in aliis Ecclesiis, modò ratione ministerii vel residentie non sint incompatible. *Chok. pag. 78. Pirh. Wag. l. c. ut. iura tenorem ipsius indulti pecum. Idem est, dum quis jam ante haberet plures gratias expectativas à Sede Apostolica, aut mandata de providendo; quod idem habebat in ipso indulto. Auctores idem. Unde jam etiam Precilla non renetur expiari, neque beneficia, quæ illi habet, neque expectativas illas. Auctores idem. Unde jam poterit, ampliore favore dignari hos Precillas, quàm nominatos ab Universitatibus, in ipso qui exprimit debent beneficia, quæ obtinent, etiam si unum sit & minimum, ut constet, non nominandi habentem duas prebendas, aut dignitatem cum prebenda, aut beneficia alia usque ad certam suamnam. *Chok. loc. cit. Item plus favoris per hoc indultum habere Executores harum precum, quàm per cap. 11. c. de prob. in 6. competit aliis, quibus auctoritate Apostolica concessum est, ut alicubi in sua vel alia Ecclesia provideant; nam licet in in concessione hujusmodi concessum sit, quòd personæ jam beneficiatæ provideat possint, restringitur id tamen ad habentes duo solum beneficia sine cura. *Wagner. loc. cit.***

3. Tertiò: personæ idoneæ adhuc sunt, etsi careant qualitatibus secundum statuta & consuetudines

Ecclesiæ requiritis, ut si Precilla careat nobilitate, cetis ætate, actuali sacerdotio, similive requisito aliquo ex statuto, vel consuetudine aliquis Ecclesiæ. *Chok. pag. 74. Pirh. & Wagn. l. c. ut. testaturque hic, Ecclesiæ nobiliem vi hujus indulti, denique coactum esse recipere à Ferdinando II. nominatum carentem nobilitate ex eisdem Ecclesiæ statuto & consuetudine requiritis. Sed neque opus est, ad illiusmodi habilitates per specialia statuta & consuetudines Ecclesiæ introductas dispensatione; cùm illæ per hoc indultum, & clausulam in eo contentam sublatæ videantur quòd ad preces Cæsares. Auctores idem. Ubi tamen illud notandum, quòd ait *Chok. pag. 26.* quòd dum prebenda v. g. requirit gradum, seu est Theologia, vel certam aliam qualitatem, non extingui per hoc, quòd vi precum collata sit non habenti illam qualitatem, sed suspendi dimittatur ad tempus, ita, ut prima postea vacans prebenda extra indultum precum tamen consecuti Theologu. Idem est de prebenda sacerdotali. Similiter idoneæ personæ adhuc erunt, etsi careant qualitatibus à jure communi requiritis, v. g. ætate, natalibus legitimis, (quæ duo etsi expiariuntur in indulto, eadem tamen est ratio de similibus inhabilitatibus. *Wagn. pag. 494.)* ita, ut v. g. is, qui non est in ea ætate, ut intra annum promoveri possit sacerdos, acceptat tamen post vi precum beneficium, & Executores illud ei conferre. Restingitur tamen hoc ipsi à Papa in indulto, nimirum ut quò ad has inhabilitates à jure communi inductas sit legitimè cum illa dispensatione, nempe à Papa; (quia licet Cæsar possit resistere quò ad statuta, non tamen id potest in Ordine, ut quis sit habilis ad beneficia Ecclesiastica) non enim concessa potest illi conferre beneficia, hoc ipso censetur de hoc concessa potestas dispensandi, aut concessa tamen habet hunc sine dispensatione; cùm ea potestas specialem requirit concessionem. Auctores idem. Ex quibus illud sequi videtur, posse alicui non habenti illiusmodi qualitates à jure requiritas in sensu composito illis inhabilitatis, adeoque curam illam dispensationem concedi, & ab eo acceptari has preces, modò sit inhabilitas dispensabilia, tamen in dicto sensu composito, seu citia dispensationem præviā ab Executoribus provideri nequeat de beneficio, in ordine, ad quod preces sibi concessas habet. Porro hæc quaestioem movere *Chok. pag. 75.* nam, si preces concessæ alicui fuerint ante primam tonsuram, valeant, & nihil ad illam responderi, sed remitti ad Imol. & alios in c. 2. de missis. Felin. in cap. cum adde. de rescript. non. 2. Paris. conf. 125. volum. 4. c. 9. proinde, cùm illa concessio pecum habeat rationem nominationis, videtur in hoc puncto de ea dicendum, quòd aliis dictum de nominatione, dum queritur, num sufficiat, ætatem aliamve qualitatibus requiritis adesse tempore collationis seu institutionis, etsi non adit tempore presentationis; nisi forte in hoc sit differentia, quòd nominatio aliis seu presentationi non fiat nisi ad beneficia vacantia, preces autem conceduntur ad vacantia, & hinc sufficere videatur Clericis habitis tempore vacationis beneficii, ad quod Precilla offert Executoribus preces sibi Cæsar concessas.*

4. Quartò: Cæcos, surdos, mutos, aut aliqui parte corporis viribus capacis esse pecum Cæsares in ordine ad acceptandum beneficium, qui annexus aliqui Ordo actu aut in potentia proxima veluti inita animum suscipiendus, negat *Chok. pag. 45.* eò quòd, qui repellitur ab Ordine suscipiendo, repellatur etiam à beneficio obtinendo; concedit tamen eos capaces esse in ordine ad obtinenda beneficia, quæ Ordinem annexum non habent, accedente tamen Potestate dispensatione; cum memo alius super irregularitate, quæ est ex vitio corporis, dispensare possit, adeoque Potestatis corpore viribus beneficii vi precum curata dispensationem papalem acceptare nequeunt, ita fecit ille. Verum hæc ipsa colligenda esse credo secundum cæcilliam illud paulò ante adjectum.

Questio 611. An igitur etiam Caesar concedendo preces, immutare possit naturam beneficii?

R. Respondet ad hanc questionem sub distinctione Chok. p. 26. Caesarem, dum confert, non ut Patronus, id non posse: cum non possit ius acquisitionis Ecclesiae tollere; esset enim species alienationis; item quod limitata potestas translati sit cum suo onere, hinc tenetur providere secundum qualificationem, quod tenebatur Collator ipse, uti de is, ad quem sit devoluto; adeoque providere hominibus illius qualitas secundum naturam institutionis beneficii. Ac denique quod ubicunque dispositio testatoris est certa respectu certe personae & loci, non potest alterari. Dum vero confert, ut Patronus, possit eum qualitates & conditiones tempore foundationis appolitas in eorum tollere; cum sola auctoritas, ut Host. in c. cum accipiens, de consuet. & consensu fundatorum vel ejus heredum sufficiat ad hoc, ut tollatur natura & conditio, aut institutio in ipsa fundamine appolita. Et ut Imol. cum Abb. in cap. fin. de Clericis non residendis, quod si in institutione beneficii collatio faciendi est presbytero, potest cum licentia Patroni super hoc dispensari, ita Chok. verum hoc secundum membrum distinctionis omnino falsum est; cum nequidem fundator ipse, multoque minus successores Patroni postmodum mutare possint leges foundationis, etiam cum consensu Ordinarii, ut supra fuit probatum, ubi actum quod possit Patronus.

Questio 612. Num Caesar concedendo preces, de novo apponere possit conditiones aliquas?

R. Respondet negativè; quia inferiores, etiam Collatores, debent consentire pte, nisi fortè adjectum conditio, quae de jure incit. Chok. pag. 27.

Questio 613. Cum Caesar ipse vi indulti precum non habeat potestatem conferendi, sed solum nominandi, ut dictum supra ex Wagn. pag. 490. Pirh. loc. cit. n. 368. & Chok. pag. 1. à quibus Precisae sint instituendi in beneficio, seu à quo ipsis conferendum beneficium in ordine ad quod preces impetrantur, an is sit ordinarius Collator, an Executor à Caesare constitutus?

1. R. Respondet primò Wagn. pag. 491. id spectare ad Executores illos, dum ait: stando in textu indulti, nisi aliud habeat confusio, caesareas literas à Praeclita primò offerendas fore Executoribus à sua Majestate deponitis, qui nullo deprehensio substantiali vicio beneficia ipsis canonicè conferant, & postea preces caesareas ordinariis Collatoribus, ad quos spectat, portigent, à quibus Praeclita recipi debet, & in possessionem induci. Hujus sententiae vane dat rationem; quod Papa ipso indulto velit, ut provisio canonica procedat receptionem; hoc est, missionem in possessionem, dum ait: postquam ipsi canonice provisum fuerit, recipere & admittere tenentur: hanc verò receptionem solum Ordinarius injungit; cum in toto indulto nullibi debeat potestatem conferendi iidem Ordinariis seu Collatoribus.

2. Respondet secundò contrarium, & fore probabilissimè Engels ad tit. de prob. n. 71. cò quòd ex binis eorum precum formis, Rudolphi nimirum & Ferdinandi Caesarum, quas supra, pag. 4. & 5. recitat Chok. ubi preces fuerunt expressè ad ordinarium directæ Collatores, ique ab Imperatoribus pro collatione & provisione Praeclitae faciendae requiruntur adeoque vel ex hac praedicta observantia sufficienter colligatur sensus verborum illorum indulti: nec non

personas ipsas ad huiusmodi beneficia, postquam ipsi de illis canonice provisum fuerit, recipere & admittere debeant, & tenentur, esse hic: postquam per Ordinarios, ad quos preces per Caesarem diriguntur, examinatis qualitatibus Praeclitae & ceteris, quae canonice institutioni requirunt, provisum illis fuerit, vel his recusantibus, aut forsan circa beneficia reservata, quae ad eorum collationem non spectant, per Executores caesareas, juxta eandem precum notitiam (juxta quem sane non est, si, dum Imperator in literis expressè & directè requirit Ordinariis collationem in beneficio ad illum spectante, praecissa, eo neglecto, hanc collationem petat ab Executoribus) recipere debeant, scilicet ad actum possessionem eidem ordinariis Collatores, vel ad quos ea in possessionem missio pertinere solet. Sed neque, ut addit Engels, videtur fuisse Papae intentio, Ordinarios admittere suum ius conferendi, eisque praefere extraneos Executores, quod utique non raro discordias & confusiones moveret. Eandem cum Engels sententiam tenet Pirh. num. 371. inquit: quia ordinariis Collatores non facile parebant hinc indulto primarium precum, Papam consuevisse delegatos suos pro executione nominationis caesareae, ut compellant Ordinarios ad conferendum; quamvis n. 384. expressè teneat contrarium, dum inquit: Executores deputati à Caesare debent illi, qui ab illo nominati sunt ad beneficia, conferre & assignare beneficia, & postquam illis canonice provisum est, Collatores eisdem recipere & admittere debent; adeoque collatio semper fit (hoc est demandata faciendae) Executoribus, collatoribus verò modum receptionis seu installationis ministerium. Idem cum Engels tenet Chok. pag. 26. (quamvis obsecutus loquatur, & velit receptionem, & admissionem hanc, de qua in indulto, esse receptionem collativam juxta in beneficio, live accipi pro ipsa institutione, seu collatione; adeoque Praeclitas non exgere ulterius aliquid operis vel gratiae, nisi ad actum possessionis corporalis, in qua tantum consistit caecum facti) dum ait: mentem Pontificis esse, ut ipsi Ordinarii Praeclitis provideant & beneficia conferant per collationem, videlicet receptionem, vel receptionem collativam.

Questio 614. Executores pretum harum, à quo, & quales constituendi, & quae eorum potestas?

1. R. Respondet ad primum: Pontifex generatim hos Executores constituit, dum nimirum pro nominationis caesariae executione delegatos suos constituit, seu haberi vult, quos Caesares Executores deputavit. Wagn. pag. 492. Pirh. n. 371. Imperator verò auctoritate pontificia seu concessa sibi Pontifice in specie hos Executores constituit, & denominando certas aliquas personas Ecclesiasticas. Possèque proprie Caesares, Executores à se denominare mortuos, antequam preces seu denominatio sortita effectum, deputare & substituere alium & alium, donec preces plenè sortita effectum. Pirh. & Wagn. l. c. Alique Pirh. aliud dicendum, si Executores non à Caesare ex concessione Papae, sed ab ipsorum Papae aut particulari deputati essent; tum enim, iis mortuis, recurrentum ad Papam, à quo tum nulli alii potestas deputandi Executores concessa foret. Quòd si tamen sub nomine dignitatis alicui demandata Executio, tunc, quia dignitas non moritur, c. gratiosi. de rescript. in 6. is, qui ad eandem dignitatem subrogabitur, exequi possit, juxta c. quoniam. de offic. delegati. Chok. pag. 55.

2. Respondet ad secundum, hos Executores esse debere personas Ecclesiasticas in dignitate constitutas vel personatum obtinentes, vel Canonicos Ecclesiarum Cathedralium; cum his sola causa auctoritate hierarum Sedis Apostolicae vel Legatorum ejusdem committi possint, juxta c. statum. de rescript. in 6. Chok. pag. 52. Pirh. & Wagn. loc. cit.

3. Respondet ad tertium, posse imprimis hos Executores consistere subexecutores, cum habeant jurisdictionem delegatam à Principe, videlicet Papæ, dummodò ramen illi subdelegati seu subexecutores habeant illas qualitates, quæ requiruntur in delegato vel Executor. Chok. pag. 55. Pith. & Wagn. l. c.

4. Dein possunt dicti Executores ex auctoritate pontificia contra quosvis Collatores, Episcopos quoque & alios, ad quos preces directæ sunt, etiam per censuras Ecclesiasticas procedere, ut preces ad effectum redigantur. Engels loc. cit. num. 71. Pith. num. 384. ubi ex Chok. pag. 78. addit, quod hi Executores sine iusta causa contradicentes executioni precum possint excommunicare, & tunc eo ipso cadant iure, si quod in illo beneficio habeant. Idem habet pag. 83. citatur pro hoc Paris. de regis. q. 7. num. 189. Non tamen poterunt Executores hi excommunicare contradicentes de jure, dum allegando iustam causam, non parent licet Executores. Chok. cit. pag. 85. An verò præiudicium per censuras possint procedere contra Exemptos, ad hoc non respondet Chok. sed tenuit ad fratrem suum Erasmus Chok. qui hanc questionem expressè tractavit in tract. de iurisd. Ordinar. in Exemptis. p. 4. q. 64.

5. Denique non possunt hos Executores, posito etiam, quod ipsi per se conferre possint Precibus beneficia, live sint ad providendum, recipere resignationem alicujus volentis in eorum manibus resignare, ut recepta provideant, tradit Chok. pag. 83. ex Paris. de regis. l. 7. q. 22. ed. quod necesse sit, ut expressè committatur receptio resignationis, juxta G. admodum de prob. in 6. & Corral. de benef. p. 1. c. 6. num. 17. quem citat Chok.

Questio 615. Num Executores harum precum (idem ferè est de ipsis Collatoribus) possint exequi, seu nominati conferre post obitum Imperatoris, re adhuc integrâ, hoc est, nullâ adhuc factâ acceptatione Precisæ ad beneficium vacans, dum in vivis adhuc esset Imperator?

1. Respondet primò Chok. pag. 55. negativè, dicendoque esse aliud querere, an gratia re integrâ expiaret morte pontificis; aliud, an preces hoc expiarent morte Imperatoris, quod posterius asseruit, & plura pro hoc aliter. Primò quòd privilegium personale (quale est illud precum) sequatur personam, & cum ea extinguatur, juxta C. privilegium. de reg. juris. in 6. non enim queritur, an illud privilegium concessum Cæsari expiaret morte Cæsaris, & non transiret ad successorem in Imperio; quod idem est enim illo: privilegia contra jus commune, quale est illud precum, non extenduntur sic de persona in personam, etiam ex identitate rationis, &c. Efficacius est illud, quòd mandatum factum per Legatum de providendo certa personam de beneficio tunc vacante, morientem legato ante mandati Executionem ipso jure expiaret, juxta c. præsent. de off. leg. in 6. & c. si cum nullo. de prob. in 6. ergo multò magis expiavit gratia precum à Cæsare concessa, re adhuc integrâ, seu nullo adhuc beneficio vacante, vel etiam nequidem adhuc infirmatione ullâ factâ Executori vel Collatori. Sic docere ait Giras de pres. q. 91. num. 4. Mandat. ad reg. 10. Cancell. q. 2. n. 4.

2. Respondet tamen secundò idem Chok. pag. 55. has in contrariam adducendo rationes. Primò quòd commissio data Cæsari non regulatur ad instar mandati, quod re integrâ expiaret morte mandantis, sed ad instar gratiæ seu privilegii personæ Cæsaris facti, quod perpetuo durat, & non expiatur morte concedentis, ut videtur est apud Bursi. conf. 29. num. 2. Verùm ipsæ preces concessæ à Cæsare Precisæ videntur se habere, & consequenter regulari, per modum mandati; eum in mandatum Executionis & Collatoribus, ut ipsi provideant de vacante. Secundò, quæ ratio est melior, & facit hanc secundam partem

probabiliorē: per nominationem Cæsaris, seu per concessionem precum factam Precisæ rei delicti esse integra, quia aliquid capium fuit, licet necdum consummatum. Item Precisæ per acceptationem hujus gratiæ precum facit, ut res non sit amplius integra, ut Paris. conf. 147. num. 14. vol. 1. Old. conf. 229. Mohed. de off. 374. apud Chok. qui addit, hinc dispositioni juris videri suffragari observantiam; & in dubio gratia Principis censeri debet perpetua, juxta Bursi. conf. 30. num. 4. adeoque licet privilegium hoc Cæsari à Papa datum expiaret cum Cæsare, non tamen privilegium à Cæsare datum Precisæ expiaret cum Cæsare.

Questio 616. Quandomam, sive intra quod tempus hi Executores debeant exequi gratiam illam precum?

1. Respondet primò: Executor etiam datus ad providendum de beneficio, quod impetrans duxerit acceptandum, non potest illud ei conferre (vel etiam dum Executor non est ad providendum, facere confecti) priusquam ille acceptavit, seu declaravit, se illud petere. Chok. pag. 52.

2. Respondet secundò: debent providere aut facere provideri Precibus infra mensem, postquam ipsis va-atio hujusmodi beneficiorum innovat, & illi ea acceptant, seu duxerint acceptanda, confectusque Executor beneficium (inest illi dum est ad providendum) etiam illo, ad quem alia spectat collatio, non vocato aut monito; eum in tunc licet metus Executores. Chok. ibid.

Questio 617. An Imperator hoc suum privilegium seu indultum precum cedere etiam possit alteri, ita ut non solum nominati à Cæsare, sed etiam nominati ab iis, quibus Cæsar hoc jus nominandi concessit, frui possint gratia precum?

Respondet affirmativè; eum, ut Felin. in reposit. v. de nominari de mandato. nominatus de mandato alicuius ecclesiæ nominatus à mandante. Chok. pag. 51. testatur se illud cessum à Ferdinando Cæsare Electori Colonienfi, ita ut nominati ab hoc Electore consecrarentur nominati à Cæsare.

Questio 618. An Cæsar, postquam uni concessit preces, seu unum nominavit, possit à prima nominatione resilire, & nominare alium; vel etiam absque eo, quòd resiliat à primo, alium illi substituere, putâ, dum Precisæ est mortuus, vel renunciavit gratia?

1. Respondet primò, non posse sine omni casu, quia, licet princeps possit sine omni causa suum privilegium revocare, ut Felin. in c. que in Ecclesiis. de constitut. num. 25. dum tamen alicui bene merito donata vel concessa, (ut Cæsare facti Precisæ) non debet facultas hujusmodi, seu donatio auctori iterum ab eo sine causa, juxta L. Agnol. C. l. si pater. ff. de donat. & Baldum. in L. que ex relationibus. c. de L. & alios apud Chok. pag. 32. qui tamen id intelligit, si ipsi aliquid qualiter precisæ, ut id factum videtur, dum in preces illas acceptavit; eo ipso enim jus acquisitum petendi penitus vacuum fecerat si nomen ratiū in rotulo relatum, de quo parò post.

2. Respondet secundò, eum posse variè exemplo Legati de latere, qui postquam reservavit tibi beneficium pro certa persona, potest id revocare, & alteri conferre; cum quia per hujusmodi nominationem non acquiritur jus in beneficio, sed solum jus implorandi officium Executoris, ut sibi provideat, vel provideat faciat; nam quia expectantia omnes sunt odiosæ, adeoque rei censetur manere integra, dum quis nominatus est ad beneficium vacaturum. Unde

etiam talis nominatio vim non habet presentationis factæ ad beneficium vacans, utpote que revocari nequit; eum non relinquat rem amplius integram. Chok. pag. 22. & ex eo Pirh. num. 372. Wagn. pag. 491. Videnturque hæc procedere etiam, ubi nomen Precellit jam relatum est in albo seu rolole Cæsareo, unde hic inscripti & nominati dicuntur expectantes, quia ex eo non acquiritur jus in re, nec ad rem; cum sit tantum nuda annotatio ad principis memoriam. Chok. pag. 23. Sed quid si nominatus jam curâisset desuper (soleni ritu literas Cæsareas expedire) Videntur adhuc idem esse; eum per hoc plus juris non acquiritur; sed neque scripserit sit de essentia, substantia, & valore gratiæ, ut Abb. in c. nubi. de elect. Archid. & Jo. And. in primis. Secus Decretal. Est necessaria sit ad illius probationem; & que in præsentia principis disponitur, æquæ servanda sint, siue scripserit sit, siue non sit. c. inquisitionum. 21. q. 1. Unde jam etiam censet Chok. pag. 22. quod si quis Cæsar hodie nominet unum, & eras secundum, & hic secundus caret rito solenni desuper expediri literas Cæsareas, hanc secundum non esse præferendum primo.

1. Respondeo ad secundum: si preces alicui concessæ non sint fortæ effectum ob morem Precellit, vel quia Precellit non admisit gratiam seu nominationem ibi factam, vel nominatus expressè vel tacitè (puta, quando ob negligentiam indicitur præscripta renunciatio, v. g. si intra mensem non acceptet, ut hic statuit, de quo postea; quando enim quis tenetur ad factum limitato tempore, si non facit, probatur negligentia, & ex ea tacita juris renuntiatio) renunciat nominationi aut precibus, potest Cæsar nominare alium & aliam, donec preces illæ fortæ sint effectum. Pirh. num. 373. Wagn. pag. 491. Chok. pag. 24. & 26. qui etiam pag. 25. ait, idem posse Cæsarem, nimirum surrogare alium, dum beneficium, ad quod Precellit nominatus est, æque exinde collatum, si sit legitimus, & pendente sit Precellit moritur, aut cedat juri suo; quemadmodum, dum Electus litte pendente moritur, aut egiit, vel electioni non consentit, electio revertitur ad Eligentes. Nec obstat, quod sic jura statuant de Electisbus vel Collatoribus Ecclesiasticis; quia idem servandum in Cæsare; cum & illæ jura suam metantur à Papa, à cuius indulto sit, ut beneficium, ad quod nominavit, maneat affectum Cæsari, usque dum nominatio plenum suum ac pacificum sit sortita effectum; & sanè aliis viis unquam Precellit esset pacificus possessor, cum ordinarii Collatores, utpote summo odio prosequentes Precellit, semper facerent eis molestias, hoc non facturi, dum vident, quod si litte pendente moriatur Precellit, collatio precum ad Cæsarem revertatur, sique surrogare possit alium.

Questio 619. Quid, si Cæsar pluribus simul conferat preces ad eundem Collatorem, seu idem beneficium, quæ præferendum?

1. Respondeo primò, dum ex scriptura seu diplomate de eadem data, vel etiam aliunde constat, quis eorum prius in album Precellatum sit relatus, hic præferendus erit, cum qui prior est in scriptura, etiam prior sit in tempore, juxta leg. quæstus. c. de his. Chok. pag. 23.

2. Respondeo secundò; qui prius Executori præsentavit diploma precum, præferat alteri, cui de eadem data facta est collatio precum. Chok. pag. 24.

3. Respondeo terciò, præferendum illam, in cuius diplomate inserta est clausula mortis propriæ, vel clausula; *etiam si alteri consideramus*; ea enim denotat gratiam alterius esse posteriorem.

4. Respondeo quartiò: dum unus à Cæsare est denominatus, aliter ab eo, cui Cæsar hac in re patet suas commisit, nec constat de prioritate temporis, præferatur, qui à Cæsare nominatus. Chok. ibid. De

cetero notanda hic, quæ dicta sunt supra de Papa concurrente cum Ordinario.

5. Denique, si Cæsar uno eodémque verbo primarias nominationes seu preces conferat duobus pro eadem Ecclesia, neutra collatio valet; cum deficiat potestas, & consequenter etiam voluntas. Chok. ibidem.

Questio 620. An, & qualiter Cæsar simul, vel etiam successivè nominare possit unum eundemque ad plura beneficia?

1. Respondeo primò: posse Imperatorem aliquem nominare simul, hoc est, in continenti uno eodémque concessu, nullo interposito temporis intervallo, etiam unum fin post alterum, ad plura beneficia in diversis Ecclesiis contenta, v. g. ad Canonatum in Ecclesia, Monasteriensi, Hildesheimensi, Paderbornensi, quin & ad diversa, etque incompatibilia, & in eadem Ecclesia dum spectant ad diversos Collatores, v. g. ad Decanum, vel Prælaturum alium ejusdem Capituli. Et tot in eadem Ecclesia Collatores gravari possunt, quot in eadem reperiuntur, modò tamen singuli, qui gravantur, saltem 4. beneficia conferre habeant. Chok. pag. 48. atqui in hoc casu tot censentur nominationes, quot beneficia, licet uno diplomate comprehensa. Chok. ibid. & ex eo Wagn.

2. Respondeo secundò: posse quoque Cæsarem idem facere, hoc est, distinctè & interruptè ex intervallo temporibus, quo casu quilibet denominatio distinctum diploma requirit. Audiores idem. Verum tamen in his omnibus casibus, siue nominationes factæ simul, siue successivè, acceptatione unius beneficii, v. g. Canonatus in Ecclesia Monasteriensi, ceteræ omnes nominationes consumuntur, siue extinguuntur. Audiores idem juxta tenorem ipsius Indulti, neque enim ideo plures nominationes eidem personæ conceduntur, ut plura illi concedantur beneficia, sed ut citius & certius pluribus Ecclesiis assignatis eveniat alienis beneficii vacatio, & consequenter obtentio. Pirh. n. 370.

3. Potest nihilominus Cæsar post extinctionem harum precum precum, alias de novo concedere preces eidem ad eandem Ecclesiam, eodémque Collatores, illa & illo excepto Collatore, à quo jam obtinuit beneficium vigore priorum precum; eum idem Collator, precibus effectum sortis, gravati denud nequeat, possit autem gravari denud is, apud quem effectum nonquam adhuc habuerint. Pirh. loc. cit. Chok. pag. 49. Et qualiter proinde denud gravari non potest Collator Ordinarius, ad quem in specie directæ preces, vi quarum precitæ quoque accepit beneficium ad epus collationem spectant, dum is dein renunciavit huic à se factæ acceptationi, eo quod jam hoc ipso nominatione facta à Cæsare habuerit effectum suum, (si non ultimum, qui est ipsa collatio) nimirum acceptationem, ita ut nihil ex parte collatoris defuerit, quò minus Precellit obineat beneficium. Chok. pag. 107. juxta decis. Rota 22. in antiquis, & Felin. in c. innotuimus, de trespas notab. 5. apud eundem. Neque per hoc juris communis dispositioni ratione pluralitatis beneficiorum creabitur præjudicium; cum per affectationem secundi beneficii vacet prius habitum. Wagn. pag. 491. Pirh. loc. cit. n. 370. Chok. pag. 49.

4. Potrà observandum hic, quæ est postrema in indulto precum limitatio, quod Canonici & præbendæ, dignitas siue personatus, administratio siue officium in una Ecclesia habeantur pro uno beneficio, ac proinde non possit Cæsarem unam personam nominare in eadem Ecclesia pro Canonatu, alteram pro præbenda, aliam pro dignitate, officio aut administratione annexa, (ramen aliis vigore mandati Apostolici providendi alicui possit de Canonatu in præsentem, de præbenda verò in futurum, vel contra) idque statutum, ne Ecclesiæ omnium graventur. Audiores idem.

Quaestio 621. Intra quod tempus teneatur, & possit Precilla acceptare beneficium, & quid, si id negligat?

1. Respondeo ad primum, teneri Precillam intra mensem, postquam vacatio beneficii, ad quod etiam in genere nominatus fuit, ipsi innotuit, (ita ut probabiliter hic mensis incipit currere à die varationis notitiae in loco vel Ecclesia beneficii, nisi forte Precilla alleget & probet absentiam, vel aliam iustam causam ignorantiae. Chok. pag. 66. & ex eo Wagn. pag. 493. & Pich. num. 378.) beneficium vacans (intelligi non tantum per obitum, ut Pirh. n. 377. sed & per resignationem liberè factam in manibus Ordinarii) acceptare, hoc est, declarare per se, (vel per alium, etiam laicum, nempe procuratorem, habentem ad hoc speciale mandatum, juxta Covar. l. 2. var. ref. c. 16. Auctores idem; non tamen per infirmum ab hoc procuratorem, nisi is habet potestatem substituendi. Chok.) quod vigore precum Impetratorum petat hoc beneficium, idque quia diuturna vacatio dispendiosa est Ecclesiae. Pirh. Wagn. loc. cit. Chok. loc. cit. ubi etiam, quod, si dum invalida fuisset acceptatio, utpote facta per invalidè substitutum, aut non habentem speciale mandatum ad hoc, sufficeret ratiobus Precilla facta intra terminum ad acceptandum. Unde jam etiam tenetur ante elapsum mensem rescipere precum infirmate ordinarii Collatori, cui alius ligatus non esset manus, posteaque vacante beneficio illud conferre alteri. Auctores idem. Chok. pag. 73. etiam Germon. de multis Card. Et si Episcopus collator esset, eo absente, infirmatio fieri potest ejus Vicario, (ita etiam ut, si postea Ordinarius confectus alteri, non valeat collari, etiam dicat, se ignorasse infirmationem factam Vicario suo. Chok. ibid. citans Rebuff. de mun. g. 14. n. 60. & Rotam) Auctores idem. Quin & Vicario, etiam si non esset in Dicecesi; cum, qui sunt voluntarie jurisdictionis, possint exerceri extra territorium. Chok. ibid. Et, si Collator esset Capitulum, deberet fieri infirmatio in Capitulo, Canonici capitulariter congregati; cum singuli Canonici seotim Capitulum non representent. Auctores idem.

2. Potest tempus illud mensis non cedere minori vel legitime impedito (modo impedimentum non sit affectum) durante minore aetate vel impedimento, probabiliter censeat Chok. pag. 72. & ex eo Pirh. & Wagn. Et licet alius minor in spiritualibus habeat pro maiore, juxta c. ex parte. de res. spual. & cap. ult. de iudic. in 6. censeturque sui iuris, sicut filiosfamilias qui ad peculium castrensē, quia id tamen locum habet tantum in merè spiritualibus, ut sunt ingressus in religionem, votum, matrimonium, non verò in iis, quae spiritualibus tantum annexa, ut beneficia, in his eorum maiorem non cedit tempus praescriptionis, aut censē conceditur ei restitutio in integrum, juxta Covar. l. 2. var. c. 4. n. 2. Chok. pag. 72. Pirh. n. 381. Wagn. pag. 494.

3. Respondeo ad secundum, nihilominus re adhuc integra, id est, adhuc vacante beneficio, probabile est, Precillam post mensem elapsum, etiam, dum sciens vacare, ex negligentia non accepit, ut expresse Pirh. n. 378. Chok. pag. 45. posse acceptare illud beneficium, idque propter clausulam extra ordinem adjectam in ipso indulto precum §. fin. ubi dicitur, quod non obtinet Precilla, quae aliquando per constitutiones Apostolicas requiruntur de infirmatione & publicatione gratiarum expectativarum, & diligens desuper sciendis in favorem ordinarii Collatorum, dum alia, si tales clausulae derogatoe non essent, Precilla excideret suis precibus, qui intra mensem per se, vel per alium beneficium non acceptaret; per non acceptando intra tempus praescriptum, non observaret formam litterarum Apostolicarum, & per consequens actus esset nullus, & secundum impetrans praesertim primo, Engels. Pirh. Wagn. ex Chok. pag. 67. ubi etiam, quod impetranti incumbat onus probandi accepta-

tionem in tempore factam; quia ubi certum & firmatum tempus, vel alia qualitas est fundamentum intentionis, live Actoris, live Rei, oportet, quod illud tempus & illa qualitas probetur per eum, qui se in illa fundat.

4. Porro posse nihilominus eidem Precilla, qui ob negligentiam excidit precibus, pro eodem beneficio conferri denique preces, non fecit ac alteri, donec forsan effectum, tradit Wagn. pag. 493. & sic non hoc ipso, quod Precilla neglexit preces intra mensem infirmate Collatori, hic non erit impossibile liber, ita ut nullis amplius precibus gravari possit.

5. Respondeo tertio; quod, si Precilla neglexit acceptare beneficium primum vacans, poterit adhuc petere secundum vacans (idque, live primum vacans jam collatum fuerit, live non) quia Papa in indulto relinquit in arbitrio Precillae, acceptare beneficium varans, quodcumque & quodcumque maluerit, aut duxerit acceptandum, adeoque poterit acceptare primum varans, si velit; vel si non velit, poterit expectare secundum, illudque expectare, & si nec illud velit, poterit expectare tertium, & sic de ceteris. Chok. pag. 68. & ex eo Wagn. Pirh. Sed neque hic obstat c. si Clericus. de prob. in 6. ubi mandatum, ut alicui de beneficio proximo vacante provideatur, intelligitur de primo, quo neglecto censeretur extincta gratia; eum hic textus ex mente Gl. ibid. v. si Clericus, accipiens fuit, & locum habeat, si mandatum sit restrictum ad beneficium primum vacantem, quasi illud verbum proximi idem significet, quod primo, sine quo mandati Apostolici termini strictè observandi. Engels. de prob. n. 71.

6. Respondeo quarto; quod, si tamen, postquam primum vacans accepit, (accipiendo *T. acceptatio*, non pro acceptatione collationis sibi factae de primo vacante, indubitarum enim est, non posse eum tunc variare vi eandem precum; sed has extinctas esse, & vim suam amisisse; sed pro declaratione facta Collatori, se illud petere (se velle) dein ab illa acceptatione tacite vel expresse refusat, non potest beneficium aliud de novo vacans vi eandem precum acceptare. Chok. pag. 68. Pirh. n. 379. Wagn. loc. cit. qui tamen, ut rectè advertit Engels, primas male confusio negligentiam petendi primum beneficium vacans cum hac variatione super acceptatione jam facta. Quin & non posse in hoc Collatorem illum graviari novis precibus, dictum esse ante ex Chok. pag. 107. Limitanda tamen responsio, ut non procedat primo, quando primus actus fuit invalidus; dispositio enim loquens de actu intelligi debet de primo actu valido, adeoque per acceptationem invalidam dispositio seu facultas acceptandi non extinguitur. Secundo quando acceptans non possit consequi beneficium illud, quod accepit. Tertio, quando per errorem elegit se acceptare alteri jam debitam, vel beneficium simplex pro dignitate. Quarto, quando Precilla in illa acceptatione sua protulerit, quod non intendat acceptare beneficium, nisi quatenus sibi de jure debeat, & in quantum pariter potest obtinere illius possessionem. Pirh. Wagn. l. cit. Chok. pag. 71. & 69. Unde

7. Respondeo quinto; quod si Precilla acceptavit, seu petiit sibi conferri beneficium, dicens vacare per obitum Petri, cum tamen vacet per obitum Pauli, nequit variare; valet siquidem illa acceptatio, modo constet de corpore beneficii, quia demonstratio non vitiat actum, si de corpore, seu re non constet, juxta l. demonstratio. ff. de condic. & demonst. Neque ab impenetratione seu provisione beneficii (qua impetratio taliter facta, nimirum, dum in supplicatione narratur beneficium vacare per obitum Petri, cum re ipsa vacet per obitum Pauli, non valet, etiam si de cetero apponatur clausula: *five per obitum Petri, aut quovis alio modo vacet*; quia expressio uno modo vacandi, non venit alius modus per obitum alterius personae, quae expressa fuit, juxta cap. statum. de rescriptis. in 6.) arguendum est ad acceptationem, de qua hic, quae

non est nisi quædam voluntatis declaratio de acceptando beneficio, si conferatur, & solum tendit ad executionem gratiæ, Auctores idem loc. cit.

Questio 622. An Collatores preces has sibi infirmas administrare, & nulli alteri, quam Precisæ, beneficium conferre debeantur & cogantur?

1. Respondendo ad primum affirmativè: Sane enim hæc preces armatæ, & prævalent cuivis juri conferendi, præferendi, nominandi aliorum, & hinc triplex nequitia, obstitit nimirum mandato Papæ, Wag. pag. 490. cogendi enim per censuras ab Exe- cutivibus, si nolint. Unde, quod Collatores aliqui has preces non admittunt, etiam quod ad Ecclesias & Collegia, quæ aliis in totius sui registriis precum Imperialium in Cancellaria Cæsarea competantur, (inter ceteros de Ducibus Juliz, Cliviz, & Comiribus Flandriz, quæ diversas Ecclesias habent, in quibus ad ipsos solos Canonatum & præbendam collatio pertinet, teste Cranzio in *Ecclesiastica Sacrorum Histor.* memorat Chok. pag. 1.) in, etiam Episcopi, quandoque se possimam fundant in iur. pap. laicali, eo quod ex bonis suis patrimonialibus, aut majorum suorum fidei Ecclesie, seu Collegia fundata & dotata sint, Chok. *ibidem*.

2. Respondendo ad secundum, quod sequitur ex dictis, non posse Collatores aliter quam Precisæ debent tempore requirere beneficium conferre, sup- pte quod per preces has interpositas redditur affectum, ita ut si collator, etiam ignorans, illud consulerit aliter, invalida fit collatio propter decretum irritans in indulto contentum, quod etiam ignorantes ligat, ne quovis modo tali dispositioni contraveniant, & ubi contraveniant, nihil adhuc censetur, Chok. pag. 95. Engels ad tit. de præb. n. 71. adeoque Pre- cisæ requirere, collationem à se factam collator con- tingere debet, etque de novo validè conferre; cum nichil si corrigere se ipsam, quam corrigi, §. 1. *ad- huc. de nups.* Et non præbet impedimentum, quod de jure non fortitur effectum, Chok. pag. 72. Infir- mas nihilominus idem Chok. pag. 62. constariunt, nimirum potestatem Ordinarii non esse ligatam, quod minus, antequam ei debet infirmas sunt preces, conferre possit beneficium, & valeret collatio, pro- ut valeret collatio Ordinarii facta, antequam toti man- datum de providendo alicui à Papa concessum infir- maretur, juxta Gloss. quam citat Chok. in c. fin. de præb. in 6. licet fecisset, si Papa re ipsa jam Canoni- cum aliquem creasset, & mandasset illi provideri de prima præbenda vacatura; tunc etiam ignorans Ordinarius manns ligatur forent, c. si postquam, de præb. in 6. quod in precibus non fit, sed tamen pro- visis in futurum mandant, nulli jure de presenti collatio Precisæ, ita Chok. Quod si Ordinarius negligente aut reculente Precisæ conferre, hic recu- rat ad Vicarium Ordinarii, qui ignarus collationis ab Ordinario factæ alicui, idem beneficium confer- rat Precisæ, & tenetur quoque interim illud idem beneficium imperat à Papa, præferendam à Vica- rio isto factam collationem, si consulit, ut Exe- cutor Apostolicus vigore precum, addit Chok. pag. 71. eo quod licet Vicarius non possit expedire ea, quæ sunt meræ gratiæ, potest tamen expedire, quæ sunt iustitiæ & necessitatis, & sic supplere moram Ordinarii. Quod si collator laicus, aut aliis obstitit, quod minus debet infirmas precum, perinde erit, ac si facta fuisset; cum pro citato habetur, qui se oc- cultat, vel impedit, non possit citari, juxta c. *Quam- quam frequenter*, ut *luc. contestata*, c. 1. de *foro com- petente*. Chok. pag. 73. Porro non mortuo ante collationem Imperatore Collatores adhuc conferre possunt, & consequenter teneantur, ad hoc, in- quam, responsum est supra.

Questio 623. An Decanus & Capitulum, dum Collatores non sunt, impedire possunt Precisam, denegando illi possessio-
P. Leuenii Fori Benef. Tom. II.

neni, (dum missam possessionem ad illos spectat) si iis constet de injustitia & de- fectu tituli, v. gr. propter incompatibi- litatem beneficiorum?

Respondet negativè Chok. pag. 79. hac ductus ra- tione, quod imprimis, licet beneficium haberi non possit, nisi prævia institutione canonica & legiti- mo titulo, possessio tamen potest transferri sine eo, ut Abb. in cap. *lucris*, de *resol. solut.* cum, quod beneficium obtineri nequeat absque titulo, id solum verum sit respectu juris, non verò respectu posses- sionis, quæ plus facti quam juris habet. Unde fit, ut exceptiones concernentes titulum non impedi- ant institutionem in possessionem. Deinde quod Precisæ hoc ipso, siue ex concessione precum Cæsarea- rum ei facta habet titulum coloratum, qui sufficit ad tollendam omnem institutionem, juxta dict. Rota, quam citat, validumque satis est, ut Decanus & Ca- pitulum adstringantur ad illius receptionem; cum illud non habeat nisi nudum institutionis ministerium, & nequaquam cognitionem causæ, ut eam haberet, si haberet liberam collationem, ad quæ posset se opponere & appellare, & interim conferre, ut Rozas in *de jure Regal. privilegii* 8. quem citat Chok. *ibid.* Proinde teneatur recipere Precisam, sal- vo jure cuiuslibet, quia non spectat ad Capitulum cognoscere de viribus simili, & titulus provisi non habetur in consideratione in nudo ministerio facti & possessionis, ut Philip. Prob. in *regal.* q. 36. citans quoque ab eo, sed est hoc Executoris, qui juri illi non derogat, & eorum quo, si certius opponat exceptionem, ejus est videre, num sit relevans, nec ne.

Questio 624. Quenam in illo indulto pre- cum concessio Imperatori à Papa conti- neantur clausula derogatoria eorum, quæ eidem indulto obstat non possunt

1. Respondendo, hæc sequentes: Primò derogat Papa Constitutionibus Apostolicis de non utendo gratiis expectativis.

2. Secundo, fuerit expectativis concessis in for- ma pauperum, juxta c. si pauper, de præb. in 6. siue mandatis de providendo pauperibus Clericis non ha- bentibus beneficium; item literis de providendo per- sonis illustribus aut graduatis, ita ut omnes hujus- modi literæ non obstat precibus Cæsareis, si con- tingat, illas concedi super talibus beneficiis, quod mi- nus dicitur preces fortiantur suum effectum.

3. Tertiò, regulis cancellariæ quodcumque publi- caris & publicandis, quibus expressè & specialim derogari debet; quia per clausulam generalem de- rogatoriam: *Non obstantibus constitutionibus Apostoli- cis*; non censetur derogatum nisi constitutionibus ordinariis, non extraordinariis, quales sunt Extrava- gantes & regulæ cancelli, aique ita etiam derogatum regulæ indecime, quæ est revocantur expectati- vatum, siue per quam Papa statim post assumptio- nem suam revocavit omnes expectativas, non fortiter in aliqua parte effectum; ita ut hæc regulæ non ob- stant, preces fortiantur suum effectum, etiam post obitum Papæ, qui eas Cæsari concessit, Chok. pag. 77. Dubiet nihilominus Chok. *ibid.* num per istas generales clausulas in precibus contentas derogatum sit iis regulis Cancelli, quæ ubique sunt in celebri apud omnes observantia; utimur de annull. trien- nali, de publicandis, de forogandis, de infirmis, &c. quæ iudiciales sunt; & ait Gornet. in q. 6. *proam.* conferre, dictas regulas notabiles ex stylo cancellariæ non censeri sublatis, non facti expressè & in indi- viduali mentione earum.

4. Quariò, statuti & consuetudines aliarum Ecclesiarum etiam juramento & confirmatione Pa- pæ roboratis; quibus quoque expressè etiam opus de- rogari, & specialim etiam derogatur consuetudini opandi, (copias consuetudinis opandi necessaria erat expressa & specialis derogatio, ut Garc. p. 3. c. 1. n. 150.) Chok. pag. 90.

1. Quinto, licetis quibuscunque Apostolicis, non facientibus plenam & expressam de verbo ad verbum de eodem mentionem.

6. Sexto, ipsi Concordatibus Germaniae eorumque confirmationibus, quatenus hinc indulto adversantur. Unde patet, dubium non esse, habere has preces etiam locum in mensibus Ordinariis Collatorum.

7. Septimo, quibusvis alitis privilegiis, indultis & literis Apostolicis, indulto huic quomocunque adversantibus, etiam more proprio Papae, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, etiam cum clausula derogationum derogationis, & aliis insolitis concessis.

8. Ac denique decernitur, quidquid contra quocunque auctoritate attentatum fuerit, irritum & inane, ita fere Pich. n. 186. & Wagn. pag. 495. pluribus de his Chok. a pag. 86. qui etiam pag. 61. refert, Papam in privilegio dato facultatiarium Lovanienſi velle, quod huius facultatis nominationes praeferantur precibus Imperialibus; quod si verum, expressè ergo per hoc Papa derogavit precibus hiis; male tamen ex hoc supposito inferitur, preces non habere locum in mensibus Ordinariis cum in his locum non habeant dictae facultatis nominationes; cum tamen haec praeferantur nominationibus factis vi precum; nam, ut rectè Chok. pag. 61. in isto indulto nominandi concessio Lovanienſibus, Papa expressè non vult eas locum habere in mensibus Ordinariis, cuius contrarium statuit expressè in indulto precum; ergo ex eo, quod ubi concurrunt nominatio vi precum, & nominatio vi istius indulti Lovanienſis, haec praevaleat, adhuc non sequitur, istam vel hanc non habere locum in mensibus Ordinariis.

Quaestio 625. Num contra Caesarem quodas preces detur praescriptio, ita ut, si hoc indulto precum non usatur, illud amittat?

Respondetur negativè: quia contra privilegium consistens in voluntate privilegiati non currit praescriptio, si non fuerit usus privilegio, dammodo tamen alii fuerit usus, Chok. pag. 21. citans Calderin. conf. 1. de rescriptis.

Quaestio 626. Num Papa idem, qui concessit, vel etiam ejus Successor, preces revocare possit?

Respondetur Chok. pag. 88. cum hoc Indultum concessum Caesari ob ejus in Ecclesiam merita, nequeat Princeps in hoc casu bene merentis auferre à Donatario, quod donavit, sine causa, videtur Papam non posse has preces revocare; quod utique intelligendum non de Papa utroque plenitudine potestatis suae; sed de eo, quod non debeat id eum facere. Unde etiam à tempore, quo Caesares sunt in possessione precum illarum, visum non est, per aliquem Pontificem ista usulam derogatum, Chok. ibid.

Quaestio 627. Qualiter Precisa amittat factam sibi gratiam precum?

1. Respondetur primo: Si Precisa fiat inhabilis vel irregularis, tunc crimen emittit, quod privationem ipso jure inducit, Chok. pag. 50. obi, quod tamen iteratò possit Caesar tali concedere preces; quod credo, intelligit, sublatò impedimento inhabilitatis.

2. Secundo: si Precisa renuntiavit precibus expressè vel tacitè; potest enim quis privilegio in sum favorem indulto renuntiare, c. si diligenti, de foro compenſ. & in hoc casu tam operatur tacitum quàm expressum, Chok. pag. 50. Conſuetur autem tacitè renuntiare primo, dum contrahit matrimonium, & in hoc casu Caesar potest alium foregare, Chok. ibidem; quod si tamen matrimonium fuit invalidum, Precisa per hoc non excidit precibus, juxta illud: non potest impedimentum, quod de jure non fore-

atur effectum, de reg. juris in 6. Quin &, qui post impetratas preces ad primum vacaturum duxit uxorem, & ea interim motus ante primum vacaturum, possit adhuc vi dictatum precum primum illud vacaturum obtinere, pag. 50. ait Chok. citans Angel. Tertio accitè cederet renuntiare, dum sit miles; eum qui arma militaris exerceat, perdat privilegium Clericorum; quia facit actum contrarium Clericali, juxta Innoc. in cap. in audientia, de sent. excom. Imò perdit beneficium, si quod habet, juxta Paul. de rescript. l. 1. q. 1. n. 22. Chok. loc. cit. Quarto, dum emittit religionis professionem, Chok. ibid.

PARAGRAPHUS XI.

De reservationibus ratione aliarum Expectativarum.

Quaestio 628. Quid sint expectativae, & quosuplicis generis?

1. Respondetur ad primum: Expectativae (quae etiam dicuntur mandata de providendo, nisi quod mandatum de providendo laicis parent, oportet extendens se etiam ad beneficia vacantia) sunt litterae Apostolicae, in quibus mandatur locum Ordinarii his vel illis Clericis providere de beneficio proximè vacaturo, Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 1. Pich. de prob. n. 254.

2. Respondetur ad secundum, novem graduum harum expectativarum enumerat à Siaphil. apud Azor. loc. cit. q. 4. nimirum Primo, quibus Papa concedit litteras, quibus aliquem in Cathedrali vel Collegiata creat Canonicum, certumque Executorem constituat, qui ei primò vacaturum praebendam conferat. Secundo, quibus concedit, ut quis in una Ecclesia habens Canoniciatum, jus habeat ad alium primò vacaturum in alia Ecclesia. Tertiò, quibus mandat, ut alicui habenti Canoniciatum, provideatur de alio simplici beneficio in eadem vel alia Ecclesia. Quarto, quibus concedit, ut regularis habeat jus ad obtinendum beneficium aliquod seculare. Quintò, quibus conceditur, ut certi Ordinis Religiosi jus habeat ad aliquod beneficium regulare aliteris Ordinibus obtinendum. Reliqua similium graduum genera ibi enumerata, non tam beneficia vacatura, quàm retentionem habitorem concernunt.

Quaestio 629. Qua occasione, & à quo tempore introducitur Expectativa?

1. Respondetur ad primum: cum quidam olim Episcopi abuterentur potestate conferendi beneficia, praefertendo indignos dignis, & vel maxime à se promotos ad Ordines repellerent à beneficiis, Pontifices per diplomata sua locum Ordinarii praecipere coeperunt, ut Clerici idonei, & praesertim illis, quos ad Ordines sine beneficio ulla promovissent: quin & certo alicui à se nominato, quem ob insignem viam integritatem aut singularem literatum, aut ob collatum aliquod in Ecclesiam meritum hac ratione remunerari intendebant, beneficium proximè vacaturum conferrent, Azor. loc. cit. q. 1. & ex eo Pich. loc. cit.

2. Respondetur ad secundum: Expectativae & mandata similia Apostolica verissima est, in oſo non fuisse ante annum 1150. eo quod in toto decretorum volumine, quod circa annum illum à Gratiano Monacho editum, nulle de istis mentio reperitur, Azor. loc. cit. ad notandum, c. 32. & eo Zup. l. 3. jura pontif. ad tit. de concess. praebenda. Expectativarum initia aliqui referant ad Alexand. III. Expectativarum usum invenitur circa tempora Innoc. III. qui anno 1198. Pontificatum inivit, ait Lot. de re benef. in apparatu, n. 14. idque patere ex decretis ejus Epistola relata in cap. propositum, de concess. praeb. cumque usum invaluisse adeo, ut sub Innoc. IV. qui fuit creatus Papa Anno 1244. diversae Expectativarum formulae compositae fuerint, ut Thom. Campsey. n.

de reserv. brev. catetique dein psum Pontificis hunc usum Expectativarum ad Trad. usque retineant, & liquet ex diversis decretalibus, sub sum. de reserv. de prob. de conceff. prob. &c.

Questio 630. An, & qualiter dicte Expectativae hodieum sint sublatae?

1. Respondeo: Imprimis in Germania Expectativarum & similium mandatorum de providendo solutus usus per Concordata, Laym. ad cap. Capitalum S. Crucis, de reserv. q. 2. Dein Trident. sess. 24. c. 19. & sess. 25. c. 7. ob frequentes harum Expectativarum abusus universaliter & generaliter Expectativas, & quaecunque eas redolens, abrogavit, ut Zipz. loc. cit. seu omnem earum usum & usum, ut Lotz. loc. cit. n. 16. fustulit, statendo, nemini omnino imperitorem quovis colore concedendas esse, nec hactenus concessas valete Expectativas, Barbos. paulo post citand. Et ita evanuerunt cum eorum dicte Decretales, & ingratia Doctorem Commentaria super illis, Lotz. ibid.

2. Procedere hanc ipsam abrogationem factam per Trid. etiam accedit consensus Ordinarii, apud Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 10. Zipz. loc. cit. n. 1. etiam Gonz. ad reg. s. in primum. §. 1. n. 64. ubi etiam, quod sacra Congregatio Concilii declaravit, ex hoc decreto Concilii colligi, non posse eligi Canonatum supernumerarium ad futuram praebendam. Extendere se etiam hanc abrogationem Trid. ad expectativas in favorem Collegiorum, Universitatum, & singularium personarum, etiam sub nomine indultis, ait Patil. de resign. l. 2. q. 10. n. 4. sic quoque Zipz. loc. cit. n. 2. ex Barb. quod abrogata hac ratione indultis concessis, Collegiis etiam & Universitatibus, periclitare sint nominationes Universitatum studiorum, eo quod discreti non videntur, ut alius solent, exceptis, quoniam dicat Barbosam aliter ad c. 19. sess. 24. alioque ab eo citatos nolle comprehendere Collegia & Universitates, ubi non exprimitur. Item extendi se hoc Trident. decretum ad reservationes mentales, (quales dicebantur, dum Papa reservabat beneficium vel in specie, vel in genere per Bullam seu Breve, ut personae gratiae provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, Gonz. loc. cit. n. 67. apud Barb. & Zipz. loc. cit.) & quaecunque gratias ad vacatura, id est, promissiones certorum beneficiorum, cum vacarent, & eas nequidem Cardinalibus concedendas decrevit Trident. c. 19. Zipz. & Barb. loc. cit. Non tamen per dictum Trident. decretum tolli consuetudinem titulum canonico-rum praebendam expectantium, ubi nec consuetudinem immemorabilem, qua eligi solent aliqui Canonici, quibus deum cedat praebenda primo vacatura, praesertim si inter expectantes non Senior assumi ex Ordine, sed nova electione magis idoneus debeat, habet Garc. p. 6. n. 5. & p. 1. c. 1. n. 5. apud Zipz. loc. cit. Sed neque Trident. sessio 25. c. 7. absolute removet Coadjuvatores cum futura successione, (quae quoque rationem expectativae, seu gratiae talis praeventivae seu praeventivae nominationis beneficium habent, ut Lotz. l. 2. q. 25. n. 6. citans Roam apud Mohed. de off. 10. de praeleg.) sed indultum in Cathedralibus & Metropolitans urgenti necessitate, vel evidente utilitate, causam per ipsum summum Pontificem cognita, Lotz. loc. cit. quoniam Card. de Gall. ad Trad. d. 45. n. 9. dicat, in Germania & Italia, aliisque partibus ultra montes, in quibus Concilii observantia non adeo viget, vel etiam si in aliis viget, in hoc tamen puncto usum aliter suadere, solere Papam facilius in dictis Ecclesiis concedere illiusmodi coadjutorias, in Italia vero & Hispania nullum fore esse usum istiusmodi Coadjuvatorum in Cathedralibus, bene tamen in Ecclesiis & beneficiis inferioribus, puta, in Parochialibus, in dignitatibus & Canonicatibus Cathedralium & Collegiarum; sed de Coadjuvatis expressè alibi.

Questio 631. Qualiter hodieum Papa se habeat circa concessione istiusmodi expectativarum?

Respondeo: quoniam usus ille Expectativarum valde exorbitat à iure, quo inferioribus à Papa penitus interdictum est, vacationem beneficij pervenire; iuxta c. 1. de conceff. prob. Lotz. loc. cit. q. 25. n. 2. Quin & Auctores plures, praecipue G. illi, apud Azor. p. 2. l. 6. c. 12. q. 3. existimant, illum esse quoque contra antiquiores Canones, invehum per Decretales illas posteriores; dubitandum tamen non est, quin Papa ex plenitudine potestatis, derogando illi decreto Trid. usque quae per illud ne in minimo diminuta fuit, hodieum adhuc quomodo expectativas concedere possit, Lotz. loc. cit. n. 4. Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 1. Quin & ea concessio habere potest summam honestatem, fundam nimirum in utilitate iudicio Papae expensa, & altissima ex meritis personae, cui talis gratia fit, Lotz. ibid. n. 5. Verumtamen hoc jure sub (soli tribui) Papa, veluti pro imperio quodam extraordinario, Lotz. n. 2. ex Cujac. in exp. l. 1. c. 1. de conceff. prob. Quin et in ostendo hoc jure suo & plenitudine potestatis post Trid. admodum rari sunt Pontifices, Card. de Luc. loc. cit. vel etiam procius à concedendis istiusmodi gratiis abstinere, Lotz. n. 5. ubi: quod etsi audiret, à quibusdam quandoque, etiam post Trid. fuisse has gratias concessas, non tamen se repetisse exemplum aliud, quam sub Gregor. XIV. pio Canonico Ecclesiae Calaguritan. 26 Septembris. Anno 1561. super quo illa posita fuit octa; & tamen validam & efficacem propter dictam potestatis plenitudinem, quae fuerat usus Gregor. cum expressa derogatione Concilii, eam nihilominus gratiam Rota habuerit pro exorbitante, Lotz. loc. cit. n. 5.

Questio 632. In qua forma concedantur expectativae, & quale jus conferant?

1. Respondeo ad primum: Expectativam aliam dari in forma simplicis provisionis, quando nimirum Papa providet alicui de beneficio vacaturo, quod decrevit acceptandum cum clausula: *Ex nunc prout ex tunc, quo casu etsi constitui certi Executores, tamen gratia dicitur perfecta, nec revocatur morte.* Alia datur in forma simplicis mandati de providendo, quando nimirum Papa mandat certis Executoribus, ut providant imperantem de beneficio vacaturo, quod decrevit acceptandum, quo casu morte concedentes existat gratia, Lotz. l. 2. q. 51. n. 79.

2. Respondeo ad secundum, ante acceptationem beneficij per expectantem, (quae acceptatio eget expressa declaratione expectantis, nec aliter praefertur, Cardin. in Clem. 1. de conceff. prob. n. 2) nullum procius jus ei quareat, quod considerabile sit, Lotz. loc. cit. n. 77. Post acceptationem autem nihil quoque queri expectanti praeter jus simplex implorandi iussum Indicti, sensisse videtur gl. in c. vnaus, verbo renunciatio, de rebus, apud Lotz. n. 76. Quod ipsum jus non censatur praerogativum propter modicum praesudicium, quod sit expectanti, usque cuius gratia tunc non confirmatur, sicut servari de usu & stylo Curiae, tradit Rota de ex. 17. de prob. in novis, apud Lotz. n. 77. qui hoc ipsum tenet n. 81. dum expectantia concessa in forma simplicis mandati, citans pro hoc Cardin. Callad. dec. Idem sentire videtur Laym. ad c. ad audientiam, de reserv. n. 1. dum ait: Habens gratiam Expectativam, eo ipso, quod provisus non est, seu collationem nulla accepti, non habet jus ad beneficium, nisi remoret. Idem habet ad c. in nostra, in eadem, n. 7. quoniam consensum sententiam Chok. de perm. benef. c. 1. n. 4. Patil. de resign. l. 2. q. 23. n. 15. citans Cardin. & Sarnen. & alii apud Lotz. n. 78. nimirum per talem acceptationem quatuor acceptanti jus ad rem. Vide de

de hoc dicta in prelibis primariis. Quod si verò expectativa concessa in forma simplicis provisionis, illud ut expectans accepit, licet necdum videatur, habere iuribus, dicitur tamen ei jus quantum in re vigore illius casulose retroactiva: *Pro nunc prout ex tunc*; quæ secutâ acceptatione retrahit gratiam ad tempus datæ, *Loth. loc. cit. n. 80. & 81*, citans *Crescent. decis. 7. n. 13. de concess. prob. Pot. decis. 190. l. 1.*

Quæstio 633. Ad qua beneficia vacatura se extendant expectative?

1. Respondeo primò: non extendere se ad beneficia, quæ collator tenetur conferre ad nominationem alterius, vel etiam de consilio aut assensu alterius; vel etiam quæ spectant ad præsentationem non nisi de consilio vel assensu alterius faciendam, *Loth. l. 2. q. 15. n. 17. & 18.*

2. Secundò, neque extendant se etiam olim expectativæ ad beneficia electiva, aut simultaneæ collationis, nisi exprimeretur in individuo, *Loth. l. 2. q. 21. n. 120.*

3. Tertiò, quia pauper præsumitur vilis persona, dum ei concessa expectativa, excluditur adhuc à Canoniciis, & beneficiis consistentibus in Cathedralibus, *Loth. l. 2. q. 43. n. 167.* citans *Staphil. de form. expect. ex n. 40.*

4. Quarta, dum concessa est expectativa de prima prebenda vacatura testis ad menses ordinarios, non capit prebendam vacantem in mense Januarii, Sede Papali vacante, quamvis Januarii ob cessationem regularum esset ordinarius idque ex verisimili intentione Papæ, quod loquendo de mensibus ordinariis, intellexit de mensibus continuis currentibus, non autem de istis accidentalibus, seu extraordinariis, *Card. de Loca de benef. d. 31. n. 6.*

5. Quinò, expectativa de primo vacante non extendit se ad beneficia, quæ optari solem, sive non derogat iuri optandi; cum enim talis expectativa per se solum non inducat reservationem aliquam, quia non est de certo corpore beneficii; nec capit reservatæ, præservat ius optandi in Ecclesiis, ubi conservato est optandi, *Loth. l. 2. q. 38. n. 11.*

6. Denique non extendit se gratia expectativæ ad beneficia resignata in favorem, sed suspenditur tantisper, *Card. de Loca de benef. d. 7. n. 1.* Econtra verò extendit se ad resignata simpliciter, & sic facta in manibus Ordinarii, etiam in mensibus Apostolicis, resignatione beneficii, super quo erat concessa expectativa, subsistit expectans, quia beneficium vacat, *Paul. l. 2. q. 10. n. 6. & q. 9. n. 24.* citans pro hoc *Bo. de Falcon. de expect. q. 2. n. 31. & Rorari.* Vide plura dicta de his in prelibis, quæ plerique & hic locum habere videntur.

Quæstio 634. An si expectativa concessa ad primum vacans sortiri non possit effectum ad primum vacans, capiat secundo vacans?

Respondeo: affirmativè, *Loth. l. 2. q. 33. n. 44.* citans *etiam Ecclesiæ de prob. in 6. Gemin. conf. 30. n. 13. Corrad. l. 2. c. 13. n. 32.* Quod si etiam ex dolo malo seu in fraudem & odium Tui expectantis Cuius faceret vacare primò beneficium aliquod tenore, v. gr. resignare, ut huc impedirent Tuius ab affectione pinguicis, quod aliis futurum erat primò vacans, posse, non obstante illo primo vacante, per resignationem obtineri adhuc à Tuo illud secundo vacans pinguis, dicitur *et si te, de renunc. Laym. ibid. in paragrafo.*

Quæstio 635. Quæ expectativa ex pluribus concurrentibus preferenda?

1. Respondeo primò: hinc applicari posse, quæ generaliter Auctores docere solent; nempe in licet illi modis beneficiis de providendo, au-

tendi debet tempus datæ, ut is, qui pelus gratiam impetravit, alteri sit præferendus, *juxta reg. in us 14. in 6. qui prior est tempore, prior est iure, Laym. ad c. datus, de rescript. n. 1.* Quod si in licetis de providendo, quæ pluribus eodem die ad eundem Ecclesiæ datæ appareat non possit de prioritate temporis, is præferendus est, qui licetis prius præsentavit. Si autem duo vel plures simul præsentent tales licetis eodem die datæ, locus est gratificationi, ita ut unus ex illis arbitrio Collatorum eligi possit, cui beneficium conferant. Ratio horum est, quia amba gratiæ expectativæ valide sunt, quamvis Collatores alterutram rejicere possint, sive contra eam excipere; eò quod Papa non solet Ecclesiæ unam pluribus ejusmodi mandatū gravare; debeant autem tunc rejicere eam, quæ minoris firmitatis est; si verò amba æquali firmitate, possunt rejicere, quam voluerint.

2. De ceterò, dum plures præsentant licetis Papales, quæ non sunt de providendo, sed quibus illis ab ipso Papa providetur de eodem ejusdem Ecclesiæ beneficio, cum patet, posterius datas obreptitias & penitus irritas esse, ex quibus nullum jus impetranti acquiri potest, nec eis eorum vigore in possessionem absque intrusionis vitio mitteri, prius præsentationis earum potestatis non potest. Dum verò tales licetis Papales datæ essent eodem die, ita ut de prioritate collationis apparere nequeat, neutra gratia Papali executioni danda, donec quid certius intelligatur, ita fert *Laym. loc. cit. n. 2.* Observandum etiam hic, quod, si uni mandetur provideri sub conditione, & postea alteri absolute, & huic posteriori impetranti conferatur Canoniciis prius quam alteri; eò quod necdum conditio dicta impleta esset, hunc quoque posteriorem dein quoque præferendum esse in allocatione præbende illi priori impetranti posteriori recepto ad Canoniciatum, *c. si pro te, de rescript. Quæ decisio huic innuitur rationi: quod primò impetranti facta sit gratia condicionalis; si enim absolute facta ei fuisset gratia in allocatione præbende, præferendus esset posteriori impetranti, juxta c. ubi quis, in. ord. Laym. ad c. c. si pro te.*

Quæstio 636. Qualiter habentes expectativam ad beneficium aliquod possint renuciare huic gratiæ, aut illam permutare?

1. Respondeo ad primum: possunt renuciare simpliciter, non autem in favorem; cum adhuc beneficium non sit virtualiter expectantis, ut illud in alium transferre possit, *Laym. in c. ad audientiam, n. 1.* *Paul. de resign. l. 2. q. 23. n. 14. & 15.* citans *Gemin. conf. 127. in fine. Boet. decis. 308. n. 1.* cum communis.

2. Respondeo secundò, habentes gratias expectativas ad beneficia vacatura posse illis gratias renuciare absque auctoritate Superioris; quia cessat interesse Superiori; cum per eas non sit questum jus in re, sed tantum ad rem, *Laym. l. c. Paul. loc. cit. citans eodem: & l. 7. q. 1. n. 97. & 98.* citans *Corrad. de benef. l. 1. c. 1. n. 15.* addit tamen *Paul. n. 99.* non possit renuciare licetis obentis ad beneficia vacantia sine auctoritate Superiori, eò quod juri in re non possit renuciari absque Superiore, *juxta Rotam decis. 1. de iur. in novis.* per expeditionem autem iterarum & acceptationem videatur questum jus in re beneficii vacantis, citat pro hoc *Pot. decis. 50. n. 4. l. 1. & DD. communiter in c. Si ubi, de probendis in 6.* posse tamen & istis gratiis ad vacantia absque Superioris Auctoritate renuciari tacite, non capiendo possessionem illorum beneficiorum; cum per impetrationem non obligetur qui beneficio, nisi cepit possessionem, *juxta Abbat. in c. Ad audientiam, de rescript. in idem Paul. loc. cit. n. 99. & 100.* Potest si renuciatio expectativæ etiam ad vacaturum, fiat cum conditione seu pacto adipiscende pensionis aut beneficii, simoniaci est, *Laym.*

Laym. loc. cit. citans Abb. in c. ad audientiam, n. 6. de Fein. ibid. num. 11, contra gl.

3. Respondendo ad secundum: sed neque permittitur quis possit expectativam ad vacaturum cum beneficio; cum earendat se solum ad beneficium nondum vacans, & non tribuat jam in re, sed nequidem jus ad rem propriè, Laym. loc. cit. citans Jo. And. in c. nunc. de rerum permutat. n. 6. de Suar. T. 1. de relig. c. 33. de Simon. num. 1. ubi docet, permutatorem beneficiorum odiosum, ideòque non esse extendendam; cum sint concessiones quædam contra canones, quibus omnis pædictio in ipsiusmodi est prohibita.

Questio 637. Quando, & qualiter expirat Expectativa?

1. Respondendo primò: dom expectans consequitur beneficium impossibile cum eo, ad quod habet expectativam, c. si pauper clericus, de probat. Laym. in c. ad audientiam, de reserv. n. 1. item Patil. de relig. l. 1. q. 1. num. 19. citans Caldec. conf. 5. de prob. Arch. conf. 214. num. 4. Rom. conf. 356. num. 1. de ait, sic sentit omnes in c. si pauper, hæcque intelligenda, dum subsicura est possessio pacifica dicti beneficii incomparabilis, Laym. loc. cit. Patil. loc. cit. num. 10. citans plurimas Rotæ decr.

2. Secundò, expirat morte concedentis, seu mandatis conferre vacaturum, nimirum Papæ, dum res adhuc est integra; cum ista expectativa sit gratia non facta, sed facienda, utpote ad incertum, & nondum vacans beneficium collata, nullam omnino provisionem ea parte Pontificis continens; sed merum providendi mandatum, quod morte mandantis expirat, Laym. ad c. si pauper, de off. C. p. c. ind. de leg. num. 2. ubi tamen ait, locus esse in gratiis jam factis, (qualem esse ait, dum Pontifex mandatis alicui conferri beneficium jam vacans; quia Pontifex, quantum est ex parte sua, jam per tale mandatum fecit gratiam) seu eas non expirare morte concedentis; acque etiam executionem tali gratiæ suspendi per mortem concedentis, etiam, dum res adhuc est integra, imò etiam illa gratia necdum acceptata, & executio ejus non mera, sed iniuncta cum aliqua cognitione causæ; ut dum Papa mandaret in forma d. nunc conferri beneficium vacans, citatè per hoc Sanch. l. 2. de matron. d. 28. num. 43. Gui. 99. cau. l. x. c. 17. de c. aliq. id non solum in gratiis beneficii Ecclesiasticis, sed & dispensationis, absolutionis, cec. tenere. Quinimò secus esse ait, dum Papa alicui canoniam ipse conferret, & insuper mandaret Canonicis, v. gr. ut officiali Episcopi, ut

peribendam proaimè vacaturam eidem conferant; eò quòd in hoc casu gratia est facta à Papa, & cæcuius alteri demandata; citans per hoc Glor. in c. si cum, de prob. in 6. & Gaec. p. 4. §. 3. num. 301. Tradit quoque Loti. l. 1. q. 29. num. 14. quòd, si Papa concessisset expectativam de beneficio vacaturum cum clausula simili: *Ex nunc prout ex nunc*; gratiam illam usque adeò dici perfectam, ut non expiraret morte concedentis; eò quòd per talem clausulam indubità sit talis effectus, & confirmatio actus, & sic decum ait à Rota in *Calaguriana Canoniciis*. Vide tamen, quæ ibi subdit Jo. n.

3. Tertiò, expirat per renunciationem expectantis vel tacitam; vide plura de his dicta in precibus primariis, quæ hoc applicari possunt.

Questio 638. Quando nam expectativa censentur irrita?

1. Respondendo primò: Si habens litteras Papales ad beneficium vacaturum proximè ipsi renunciet eum pæcto, ut pensionem vel aliud beneficium consequatur, & postea, tacho, quòd jam prius aliam expectativam obtinuerit; quio etiam, si id exprimat, & solum taceat dictum pensionem, (si ea jure ac titulis beneficii Ecclesiastici confirmata sit) esto, summatim obtineatur, expectativa posterioe sen secunda est obrepiticia, & ipso jure irrita. Laym. ad c. ad audientiam, de reserv. num. 1. c. 3. ac ita etiam omnia alia, quæ occasione illius, sive propter illud acti sunt, pro irritis haberi debent, ruerit enim principali, nisi etiam accessorium, Laym. ibid. num. 4. Idem ferè tradit Laym. ad c. in nostra, de reserv. num. 6. & 7. ubi, quòd, si quis expectativam consecutus sit, & vel eodem tempore sub eadem data, vel sub diversa aliam expectativam ad aliam Ecclesiam impetrat, posterioe expectativa irrita est, præterquam si constet, aut probari possit, priore revalidationis esse; cuius ratio est, quòd tacite in illa priore expectativæ vel ratiurarias rei intinsèque pertinentis ad respectum posterius; quia si Papa veritatem cognovisset, non dedisset, aut certo alio modo dedisset illas posteriores expectativas; ac proinde, eum vel sic (nimirum si dux v. l. plures expectativas, aut similia rescripta beneficia valide impetrantur ad obtinenda plurima beneficia) variis fraudibus præbetur eo casu, quibus obviandum, & cupiditas ad plura beneficia accendit, adeoque talia rescripta beneficia tanquam odiosa maxime restringenda, præta c. 4. de prob. in 6. hinc inquam, merito censendum expectativam illam posteriorem emanasse contra Pontificis intentionem, & omnino irritam esse.

CAPUT SECUNDUM.

De aliis Collatoribus inferioribus.

PARAGRAPHUS I.

De potestate Cardinalium in conferendis beneficiis.

Questio 639. Quenam beneficia Cardinales conferre possint jure ordinario, hoc est, sine speciali indulto?

1. Respondendo primò: Cardinales Episcopi jure ordinario, & tunc speciali indulto de privilegio conferendi beneficis existentia & vacantia in eorum Episcopatus intelligendo hoc de mensuris ordinatis. Si enim hanc potestatem habent Episcopi alii, cur non & illi? Patil. de relig. l. 7. q. 12. num. 1. Et seq. Item beneficis existentia in Episcopatus, Abbatibus, Prioratibus, quos in commendam ex dispensatione Papæ & consuetudine, ut decernit

P. Lauren. Fori Benef. Tom. 11.

vivant, habent jure ordinario, seu ratione illorum Episcopatum, Abbatiarum, & Prioratuum conferunt, quia & in his jura Episcopalia exercent; ac proinde visitare, recipere quòque resignationes possunt, Patil. ibid. num. 22. Unde etiam, dum Cardinalis Episcopus providet in mensuris ordinatis, semper censetur providere auctoritate ordinari, non vigore indulti, Tond. in 99. benef. p. 2. c. 5. §. 2. citans Rotam Decr. 444. num. 64. p. 5. recent. Tom. 2. Quinimò si Cardinalis diceret, se providere vigore indulti, tamen provisos ab eo, & decerere provisos ab Ordinario quòd ad ea, quæ à potestate ordinaria dependent, Tond. ibid. num. 21. Loti. l. 2. q. 10. m. 38. citans Gonz. pl. 14. num. 48. & Rot. in *Cremone Canonici*. 26 Apr. 1624. Ac proinde locus esset dispositioni, c. 2. de censur. prob. & devolutioni, nimirum ad immediatam Superiorem Cardinalis tanquam Episcopi, si Cardinalis Episcopus non eo casu intra sex menses, Tond. ibid. num. 21.

X 3

2.

2. Respondeo secundò: Cardinales non Episcopii beneficia existentia in eorum titulis, seu Basilicis conferunt, non ex gratia seu privilegio particulari, sed de jure communi ac ordinario, cum Cardinales titulares in titulis suis sint Ordinarii, & tanquam Episcopi, juxta c. *his que, de major. Obv.* Pacif. l. 7. q. 12. num. 9. citans Gompfar. Card. de Luc. de benef. d. 21. num. 16. Loet. l. 2. q. 2. num. 7. citans Germon. de indult. Card. §. *summarie*, num. 15. Baib. in collectan. ad c. *his que*, num. 2. & Abbatiem ibid. num. 1. & 2. Quapropter in eisdem titulis destituere quoque possunt beneficiatos, recipere resignationes, &c. quia jura Episcopalia in his habent, Pacif. l. c. Nihilominus per hoc providendi in illis in tantum consecrati sunt ex speciali concessione Papæ, quotenus illi alius jure tanquam Urbis Episcopo originaliter comperit, ut eos magis alliceret ad residendum, & ne defecant Curiam Papæ, cui assistere debent, Loet. loc. cit. num. 8. citans Germon. ubi antea. Unde etiam hac potestate conferendi privantur, si à Curia discedant, juxta reg. 7. Cancell. Loet. ibid. Porro ex eo quod jure ordinario beneficia illa conferant, infert Card. de Luca. loc. cit. num. 17. & 19. quòd, dum per regulam dictam ratione absentie illorum à titulis suis reservantur dicta beneficia, alia ad eorum collationem ordinariam spectantia, id fiat per speciem potestatis, quoniam semper importare dicitur privilegio juri questu, & competentis non autem per modum ademptionis vel modificationis gratie ac privilegii, adeoque absentia eile debeat talis, quæ speciem delicti redeat. De cetero presentiam eorum non requiri veram, sed sufficere fidam, qualis est, dum abint per servitio Sedis Apostolicæ, vel occasione residendi in proprio Episcopatu, vel alia de licentia Papæ, facta ac contingit in Episcopis alternativa mensium gaudenibus, tradit idem Cardin. Porro dum jure ordinario dicuntur conferre in mensibus reservatis, hoc ita accipiendum, non quòd fiat hoc citra omne privilegium, (faciunt enim hoc vi exceptionis contentæ in regula 8.) sed postquam præservari per hanc exceptionem consuevit de jure, quod habuerunt seculari reservatione: Adeoque quòd hoc in sensu jure eorum sit ordinarius, id potius habent jure dictæ exceptionis, quam indultarie concessionis, hinc exceptionem superaddita, vide Card. de Luca. in sum. de benef. n. 13.

Questio 640. An, quale, & quod simplex sit indultum Cardinalium conferendi beneficia?

1. Respondeo ad primum: Cardinales omnes ex speciali privilegio introitu hujus supremæ dignitatis ipsi à Papæ concessæ habent indultum circa collationem beneficiorum, Tond. loc. cit. n. 3. Pacif. l. 7. q. 12. num. 23. de quo indultu specialem tractatum edidit Anastas. Germonius.

2. Respondeo ad secundum: horum indultorum duo sunt genera, alia ordinaria, alia extraordinaria. Ordinarius illud, quod solet concedi Cardinalibus, qui jure ordinario beneficia conferre possunt, dum nimirum, ut dictum, obtinent Episcopatum aliquem aut Abbatiam, erit eam habent in commendam, vel alius specialis jure, privilegio, aut consuetudine legitima titulis beneficiorum suorum hanc potestatem annexam habent, Tond. loc. cit. n. 4. ubi ex Scraph. de reg. 980. num. 8. quòd breve faciens mentionem de ordinariis Collatoribus, non solum intelligitur de Ordinario nativo, nempe Episcopo, sed etiam de quolibet collatore ordinario, adeoque indultum hoc ordinarium suffragatur Cardinalibus in omnibus casibus, in quibus Cardinales sunt ordinarii collatores; non autem in quibus sine collatore extraordinarius, v. gr. dum collatio beneficiorum spectat ad eum, tanquam ad legatum, Tond. n. 7. Cum enim in multis casibus Cardinales considerati ut collatores ordinarii impendantur conferre beneficia propter regulam Cancellariæ, hæc datur illis indultum hoc, quòd nihil est aliud, quàm remotio impedi-

menti preventientis ex eisdem regulis Cancell. Unde etiam dicitur ordinarius, quia non tribuit Cardinalibus novam facultatem conferendi beneficia, sed solum remouet impedimenta; ita ut Cardinalis collator ordinarius vi illius conferens beneficium in mente alius non ordinario, sed reservatum, dicitur conferre tanquam Ordinarius, neque ab ipso provilus dicatur provilus Apostolicus, sed beneficium obtinere tanquam provilus ab Ordinario, Tond. loc. cit. num. 9. juxta decis. Roræ in Teletan. benef. cu. 1 Aprilis, 1593. apud Burati. decif. 622. num. 11. Idem docet Loet. l. 2. q. 10. num. 37. dum ait: si Papa indulget Ordinario impedito conferre propter reservationes Apostolicas, ut illis non obstantibus, conferat, privilegium huc indultum eadē super remotione impedimenti; non autem super actu collationis subleatur, & propterea eadem remotionis impedimenti dicitur Apostolicus, actus verò collationis dicitur ordinarius: non secus ac si ligato pedibus dissolvantur vincula, dicitur beneficium illud dissolventia consummari in ista dissolutione vinculo- rum; actum verò subsequens ambulationis esse actum hominis liberi, & distinctum à dicto benefici- cio, citat Jo. Monach. in c. cum aliquibus, num. 2. de rescript. Idem eadem similitudine adducta habet Card. de Luca. de benef. d. 1. n. 5. Idque procedit, etiam si Ordinarius dicat, se conferre in vim indulti, juxta dicta q. præced. Extraordinarium indultum est, quòd continet aliquid, quòd Cardinalis non posset facere tanquam Episcopus, aut alius collator ordinarius; quia tunc Cardinalis non confert jure ordinario, sed in vim provisionis pontificæ. Unde nunc provilus ab eodē jure provilus Apostolicus, debet- que frui omnibus privilegiis & prærogativis, quæ de jure competunt proviso Apostolico, ista tradit per Rotam decif. 130. num. 26. p. 4. recitat. T. 3. & Angelum Tr. de acquir. pass. q. 19. num. 72. Tond. loc. cit. num. 11. Tale indultum extraordinarium communiter reputatur illud, quòd concedi solet Cardinalibus, Episcopis post Episcopatum dimissum conferendi nihilominus vacantia in eo beneficia in mensibus Papalibus, de quos infra. Porro hoc ipsum indultum extraordinarium superinducendum, upote indultivum formalis servitius odiosum esse, dum contra illud ordinatum dantur Cardinalibus Episcopis possidentibus Ecclesias tanquam ordinariis Collatores sit favorabile, utpote præservativum facultatis de jure communi aliis competentis, seu remotionis obstaculi indulti per regulas reservationum, tradit Card. de Luca. de benef. d. 2. num. 6. Et illud observandum, quòd hujusmodi indulta quondamque sint ampliora, quondamque verò strictiora, & idem semper eorum tenor diligenter inspicendus est, Tond. num. 19. citans Gont. ad reg. 7. gl. 24. n. 73. & 74. Card. de Luca. in sum. de benef. num. 109.

Questio 641. Ad que beneficia conferenda extendant se indulta Cardinalium?

1. Responden primò: extendunt se ad omnia beneficia reservata, exceptis istis, quæ reservantur reservatione clausi in corpore juris, quia per illa solentur obstacula omnium cæterarum reservationum, Tond. loc. cit. n. 20. citans Roram.

2. Secundo ad omnia & singula beneficia quomodolibet occupata, & qualificata ad ipsorum cum alio collationem, presentationem, electionem aut similem aliam, vel diffinitam dispositionem spectantia, (modò in libris Camera Apostolicæ descripta non sint, aut ex persona familiarium Papæ, vel Conclavitarum, aut occasione vacationis apud Sedem reservata vel affecta non sint) ita ut soli per se ipsos vel alios ab ipsis deputatos absque canonica, Capitula, aliarum quamlibet dispositionum compendium vel deservum eum eisdem Cardinalibus habentibus libere de eis providere possint, dummodo aliis illi indultum indultis comprehendant, Tond. loc. cit. n. 13. juxta consilium Urbani VIII. 29 Decemb. 1625, quoniam verbo tenus recitatum videtur est apud Loet. l. 2. q. 21. num.

num. 116. sique ita, dum indultum vi dictæ constitutionis conferunt soli dicta beneficia aliis ad simultaneam collationem spectantia, dicendum esse conferre illa jure delegato, ac vice & nomine Papæ, cum ita sit de iure plus, quod antea eis non competebar, sic Card. de Luca. *de benef. S. 1. num. 37.* citans decr. Rot. 105. p. 1. *revert.* quare reputat magistralem & primam in hac materia.

3. Tertio extendunt se indulta illa Cardinalium præfectorum, hoc est, Episcoporum, ad beneficia Ecclesiæ sue, quam ultimo loco dimiserunt; sic euit Urbanus VIII. in *encl. lita* quæ incipit: *lecti nuntii* &c. decrevit, quod Cardinales præfectorum indulto conferendi beneficia vel possint ratione dimittere Ecclesiæ suæ, quorum regimini ultimo loco cessant. Tond. *loc. cit. num. 33.* ubi etiam ex Barbo, quod constituto illi Urbani non sit extendenda ad alias Ecclesias præter illam, cui ipsi præfuerunt, aut præfuit tanquam præfectorum. Verum nun ad hoc suffragatur illi indultum, quod habuerunt, dum Ecclesias dictas possidebant; an egant novo speciali, de hoc vide dicenda inferius, ex quibus probabiliter deducere egere novo, saltem quo ex nova gratia præferretur illud habitum, seu habita facultas prior indultum.

4. Quarto extendunt se hæc indulta ad beneficia patrimonialia, ut tradit Paul. *de reg. l. 2. g. 11. n. 5.* modò conferantur filiis patrimonialibus.

5. Quinto extendere se ad beneficia litigiosa, docet Card. de Luca. *de benef. d. 52. num. 15.* citans Roem. *decy. 121. p. 1. reuert.* At tamen Lott. *l. 1. g. 40. num. 108.* hoc concessio indulto conferendi etiam litigiosa, non comprehendit litigiosa, nisi in casu resignationis, citat pro hoc Lancell. *de attest. in pref. num. 3.* Por. *decy. 16. de prob. & negat simpliciter* Garc. p. 5. c. 3. *num. 18.* Cardinales ordinarios collatores possunt vi indulti conferre beneficia litigiosa, seu in eis subrogare, ex quo de jure communi ad probentur per c. 1. *& 2. ut lites pendente*, cō quod indultum tollat solium oblatum reservationis Regularum, citat pro hoc Gonz. *gl. 14. n. 27.* qui dicat sic expressè reoluitur in *Hispalensi beneficiis 10. Feb. 1604.* & alias, vide dicenda de hoc infra, ubi de Legato de latere.

Quæstio 642. Ad quæ beneficia se non extendant hujusmodi indulta Cardinalium?

1. R. Respondet primò: indultum conferre non possit ea beneficia, quæ aliis remotis reservationibus conferre non possit, utpote ad alterius collationem privative spectantia; indultum enim non capere beneficia ad inferiorum collationem spectantia, tenent dam ea reservata sunt Papæ, nisi de his sit facta expressa mentio, cum potestatem Ordinarii non augeat, neque ei tribuat plus, quàm de jure, sed solum reservationibus, et competer. Card. de Luca. *de benef. d. 1. n. 1. 3. & 5.* citans Garc. p. 1. c. 4. n. 6. Unde jam etiam si collatio spectaret ad solum Capitulum, nisi oblatent reservationes Apostolicæ, his obstantibus, non spectabit ad indultum, (v. g. dum Episcopus illius Capituli, seu Ecclesiæ esset Cardinalis) sed ad Papam. Card. de Luca. *ibid. cit. num. 2.*

a. Secundo, indulta hæc, quævis generalia & universalia, non capiunt reservata reservatione clausa in corpore iuris, ut dictum g. *proced.* Lott. *l. 2. g. 27. n. 91.*

3. Tertio, non capiunt beneficia, in quorum providendum possessione non est indultum, si reservationes non obstant, esse ipsi ipsi providendi esset penes indultum. Lott. *l. 1. g. 2. n. 144.* citans Moched. *decy. 2. de privileg. & Puncum decy. 200. l. 1.* Card. de Luca. *loc. cit. n. 4.* citans Garc. *ad iur.* num. 7.

4. Quarto, non extendunt se ad beneficia seu monasteria consistorialia, (qualia hodie duntaxat dicuntur illa, quæ in libris Cameræ taxata reperiantur in florenti 661.) Card. de Luca. *de benef. d. 4. n. 2. & seq.* Nec etiam ad alia beneficia descripta in ill-

dem libris Cameræ, quorum fructus hodie duntaxat reperiantur. Tond. *loc. cit. n. 14.* iuxta *encl. confut. Urbani VIII.*

5. Quinto, non extendunt se ad resignata in favorem. Paul. *l. 2. g. 19. n. 1.* Unde etiam in Bulla Innoc. ut possint conferre vacantia per cessum vel decellum, non comprehendunt resignationem solum in Cuna in favorem certe personæ. Paul. *ibid. n. 2.* restat sic resolutum à Rota 14. *Novemb. 1543. in una Augustana Processoria*, sed verba illa: *per cessum vel decellum*, etiam addita in ipso indulto, accipiuntur de reuocatione simplici, ut *ibid. Paul. num. 1.* citans Puncum *decy. 123.* Moched. *decy. 138.* Paleot. &c. limitat tamen etiam hoc ipsum Paul. n. 9. nisi forte in indulto apposita essent hæc verba: *per cessum vel decellum, etiam in favorem certe personæ.*

6. Sexto, neque ad beneficia vacantia apud Sedem hodie duntaxat se extendunt, iuxta consuetudinem. Paul. V. quæ est §. 8. in *Bullar. rom. 2.* Lott. *cit. g. 27. n. 92.* Tond. n. 16. concedi nihilominus quandoque indulta Cardinalibus cum clausula: *Etiam in Curia per promotionem, amissionem, vel quancunque aliam dignificationem, & sic per cessum, vel decellum vacantia*, ut Paul. *loc. cit. n. 2.*

7. Septimo, non extendunt se ad beneficia vacantia per obitum familiaris Papæ, vel familiarium Cardinalium; Sic enim expresse *recom. 58.* Pauli V. indultorum moderatiora. Tond. *loc. cit. num. 1.* Idem docens de Conclavitarum beneficiis Card. de Luca. *de benef. d. 4. n. 2.* dicens, ad hujus Constitutionis limites hujusmodi indulta generaliter concedi, equis scilicet formæ reservatæ, quoniam ex gratia speciali alter non statuitur, ut sequi solet in indulto, quæ Nepotibus vel suis benevolis conceduntur, item Lott. *l. 2. g. 32. n. 94.* & 95. dicens regulariter in istiusmodi indultis, præ cæteris excepti beneficia vacantia per obitum familiarium Cardinalis, siue vacant in Cuna, siue extra; ita ut Cardinalis siue eorum collator ordinarius se nequeat utilitatem in eorum provisione immiscere. Adde tamen beatus Card. de Luca. n. 9. quod dicta consuetudo Pauli V. excipiat nihilominus collationes, quæ Cardinalibus competunt ratione Ecclesiæ sui tituli, citat quæ expressè dicit, se nihil de novo scire, quod exceptio intelligenda quibus beneficia in ipso titulo existentia, & quorum collatio ratione episcopi tunc tantum ordinario Collatori compete.

8. Octavo, indulta istiusmodi ordinaria Cardinalium non comprehendunt beneficia vacantia ante ademptionem possessionis Episcopatus, aut dignitatis similis, cui annexa collatio ordinaria beneficiorum factam per Cardinalem; quia cum illa beneficia essent jam reservata, antequam Cardinalis possessionem Episcopatus, aut dignitatis alienum alterum apprehenderet, possessio de novo capta non potest solvere reservationem jam formatam, nisi forte indultum tale Cardinalis comprehenderet beneficia vacantia de pæterito. Tond. *loc. cit. n. 27.* citans Gonz. *gl. 24. n. 108.* consentire videntur Garc. p. 5. c. 1. n. 631. An autem è contra Episcopus succedens Cardinali possit conferre beneficium, quod vacavit in vita aut Cardinalis adhuc possideret Episcopatum, dubium est. Affirmat Gonz. negat Garc. n. 631. Garciam sequitur Tond. p. 2. c. 3. g. 5. d. n. 31.

9. Nonò, non extendunt se ad reservata duplici reservatione, intellige, dum ambe sunt personales, & coequalis, v. g. si beneficium fuit possessum ab eo, qui simul erat familiaris Papæ, & Protooctorii. Sectis enim esset, si reservata essent reservationibus disparibus, quantum una esset realis, altera personalis, una tamen altera inferior. Card. de Luca. *de benef. d. 3. n. 5.* Tond. *loc. cit. n. 35.* citans Riccium *collecl. 1916.* qui dicit, sic dictum à Rota.

10. Decimo, non possit Cardinalis vi indulti (nisi extra ordinarii) conferre beneficia alienis dioecelis vacantia in mensibus papalibus, siue indulti necdum concessi; id quod hujusmodi facultas est extraordinaria, ordinariis collatoribus præposita, & restringenda. Paul. *de reg. l. 7. g. 21. n. 12.*

11. Unde cind, neque indultum impedit optionem, *Gr. c. p. 5. c. 5. n. 8.* citans Germon. *§. etiam ex n. 42. & Rom.*

12. Duodecimò, neque extendit se ad dignitates majores post pontificaliam in Cathedralibus, & Principales in Collegiis, *Garc. p. 5. c. r. n. 630. ex Gouss. gl. 24. n. 72.*

13. Decimò terciò, non extendunt se hæc indulta ad beneficia vacantia, postquam Cardinalis Episcopus tenuerit Episcopatum, & donec Episcopus successit caperet possessionem; quia ex quo Episcopus renunciavit simpliciter in manibus Papæ, terminant post renunciationem abdicavit à se omne jus, adeoque non potest amplius conferre. *Parif. de resign. l. 1. q. 7. n. 11.* citans Capuas, contra Rebuff. Sic etiam tanquam indubiatum refert Card. de Luca. *de benef. d. 2. n. 5.* ex Germon. *de indult. §. nec non quorundamque. n. 19.* *§. seg.* indulta concessa Cardinalibus respectu Ecclesiarum, quas obtinent tanquam Episcopi, ecclesie dimisso Episcopatu, & illud solum remanere in questione, an illic cessent per dimissionem; an verò expectandum tempus elevationis.

Questio 643. An, & qualiter igitur Cardinalis post dimissum Episcopatum pergat ex indulto, ut passim fit, conferre beneficia?

Respondeo: Cardinalibus, qui habent Episcopatus in commendam, vel aliis, dum eis renunciant, passim fore concedi indultum speciale novum conferendi beneficia illius Episcopatus in 8. mensibus post dimissionem ad Papam, in aliis verò mensibus ea conferri ab Episcopo. *Parif. l. 7. q. 12. n. 24.* Card. de Luc. *de benef. d. 2. n. 1.* vel, ut ait Card. de Luca. *de benef. d. 31. n. 1.* quo præsertim eadem indultaria facultas, quam dum Episcopi erant, habuerant, restricta solum dicti facultate ad Ecclesiam ultimo loco dimissam; si plures eam habere & dimittere contingeret Ecclesiis, juxta *consul. 60.* Urbani VIII. Porro tradit, & probat idem Card. in *co. d. 31. n. 7. §. seg.* quod quicquid sit de stricta juris censura, (juxta quam Cardinalis indultarius, dimisso Episcopatu, juxta illud conferendi magis habere dicitur ex novo indulto particulari, & extraordinario) ex verisimili intentione eam Papa admettens, quam Cardinalis dimittens Episcopatum juxta conferendi in 8. mensibus pontificis, quod jam Cardinalis indultarius habebat, non dicitur allegari ex novo jure delegationis, & ex novo indulto particulari, seu extraordinario, quod desuper expediri solet; sed potius jure retentionis, vel non dimissionis dictæ primæ facultatis, seu ordinariæ facultatis, petinde ac si ad hunc effectum ad hoc esset Episcopus, adeoque ei competat, (in aliis competeri Ordinario) conferre beneficia dictis mensibus Papalibus Sede Papali vacante. Rationem hujus suæ doctrinæ dat, quòd, dum hujusmodi Episcopatum dimissiones, quas faciunt Cardinales cum reservatione fructuum, assignat solum novo Episcopo congruè, ita ut Cardinalis resignans dicatur percipere fructus tanquam dominus beneficii, & tanquam per continuationem antiquæ possessionis vel juris, petinde ac si non resignasset, ut *Parif. de resign. l. 6. q. 1. num. 17.* & aliter *Parif. conf. 39. vol. 4.* Mandos. *ad reg. de annu. q. 30. n. 1. (c.)* ac etiam collationis beneficiorum, admittantur in Cardinalium gratiam cum illis conditionibus, in quibus conveniant eum iis, qui de Ecclesiis providendi sunt; atque ut quavis Papa dicere soleat se facere omnia motu proprio, in effectum tamen totum sequi videatur ex conventionis iura inter resignantem & resignarium, vel cuius hic contentum esse debeat collatione 4. mensium, reliquis remanentibus penes renunciantem jure primario, & continuativo per non dimissionem illius. Alique idem Card. his obstat non posse, quòd hodie dum vi *consul. 19.* Urbani VIII. de qua supra, habentes illiusmodi indulta non dicuntur conferre jure ordinario, sed delegato, eò quòd hæc constitutio, cum

procedat in favorem Indultuariorum, dum in vim indulti majorem accipimus facultatem conferendi, nimirum per se solos beneficia conferendi aliis per electionem, presentationem, vel simultaneam collationem Capitulorum; adeoque nihil non debeat ordinum eorum, dum extenditur quoque ad alios casus: vide de hoc plura apud Card. de Luc. *de benef. d. 2. fere per tot.*

Questio 644. An, & qualiter indultum concessum Cardinali Episcopo suffragetur etiam Capitulo habenti simultaneam collationem, vel electionem cum dicto Cardinali?

Respondeo primò: præciscendo à declaratione seu constitutione Urbani VIII. de qua paulò post, indultum illud, utpote removens solum obstatula reservationum, & conservans Cardinalis ordinarii Collatorem in sua potestate ordinaria; non autem ampliari eandem potestatem, ita ut totus possit conferre in præjudicium simultaneæ collationis; non secus ac exceptio, quæ Cardinalis ordinarii collator in ipsa regula excipitur à reservationibus mensium, suffragatur etiam Capitulo habenti simultaneam, (secus est de indulto, quòd habent Cardinales non ordinarii collatores, de quibus intelligenda Castador. *de cef. d. de prob. & prout intelligunt Gonz. gl. 24. num. 66.* Moneta *dec. apud Loz. l. 2. q. 21. n. 104.*) cujus ratio est, quòd in individuis, quod quis per alium retinet, quod per se tenere nequit. Argumento *l. si communem fundam Et.* & quòd, ut inquit Paulus in *l. ex pte. ff. quare pigrior oblig. pof.* quandoque quis id, quod ex sua persona non habet, hoc per extraneum habere potest. Et ubi duo sunt loci, propter eam, qui capax est, & alter capax per consequentiam, qui aliis est incapax. *Loz. l. c. d. num. 103.* referens quamplurimos pro hoc Rota decisiones, ut & sic quondam judicatum esse pro hoc testatur Tond. in *q. benef. p. 2. c. 3. §. 2. num. 13.* vide etiam Card. de Luc. *de benef. d. 1. n. 35.* & Garciam *p. 5. c. r. n. 627.* Verum

Respondeo secundò: quidquid de hoc fuerit quondam, (quamvis & hoc ipsum de indulto speciali ultra exceptionem illam in regula posuim, concessio Cardinalibus conferendi tanquam reservata, quòd per illud Capitulo conservata fuerit simultaneam, negare, & de sola exceptione posita in regula id admittere videatur *Loz. l. c. n. 121.*) hodie dum dicendum absolute contrarium ob *consul. Urbani VIII. editam 29. Decemb. 1625. §. publicatum 19. Sept. 1626. qua est in Bullar. 19.* (quam verò totius recitamus vide apud *Loz. l. c. n. 126.*) sic expressè declarantis & flauentis: nimirum neque in illiusmodi indultis, neque vi exceptionis, de qua regula, conservari ullatenus Capitulum, simultaneam, aut juxta nominandi eligendive; nihilque hæc suffragari collatoribus aliis ordinarii inferioribus, ita ut hi habentes aliam simultaneam collationem, nihil omnino sub prætextu hujus facultatis de illiusmodi indulto & privilegio participare queant. Sed Cardinalis Præfules de omnibus ac singulis beneficiis, quomodolibet nunciis, & qualicunque ad ipsorum, aut eum alio, collationem, presentationem, electionem, similemve, aliam aut dissimilem dispositionem spectantibus, (modò non sint descripta in libris Cameæ, aut similitum, aut vacantia apud Sedem) posse solos per se ipsos, aut quos ab ipsis deputandos libere sine Capitulo, aliisve quolibet dispositionem conjunctam vel divivum cum illam Cardinalibus habentibus de iis providere. *Loz. l. c. n. 125.* Tond. *l. c. n. 36.* qui etiam addit *n. 37.* per dictam constitutionem indultarias hæc dici conferre dicta beneficia spectantia aliis ad simultaneam cum alia collationem jure delegato, & vice Papæ; eum dente per hanc iis amplius, quam quod iis prius competeat, nimirum, ut isti conferant. Quæ tamen constitutio non videtur extendi ad alios casus, ita ut etiam, dum Cardinales Episcopi conferunt

ferunt beneficia reservata, quæ aliis, sedclusis reservationibus, conferunt jure ordinario, dicuntur ea modo videlicet istius conditionis conferre delegato. Vide de hoc dicta superius in q. 2. in fine.

Questio 645. Qualiter derogetur indulgiis Cardinalium?

1. R^{espondeo} primò, non obstante indulto, posse Papam prævenire, conferendo beneficia sub indultu reservatione comprehensa; quia per indultum non censetur sibi ligasse manus, quin ipse conferre possit, præveniendo tanquam de reservato. Tond. *loc. cit.* num. 36. quod tamen intelligendum; modò expresse derogaverit indultus Cardinalis, faciendi de eo expressam mentionem; idque propter privilegium Leonis, quo cavetur non censeri derogatum indultus Cardinalium per quacunquæ gratias à Papa concessas, nisi specialis mentio tui & denominationis Cardinalis facta fuerit; quamvis potentes plures, illud privilegium Leonis non extendi ad Successores dicti Pontificis. Tond. *ibid.* n. 37. Iud quidquid sit de dicto privilegio, dubitandum non est, quin requiratur expressa derogatio indultum Cardinalium. Quæ tamen sufficienter facta dicitur, si in scripto Papæ adhibetur clausula: *Non obstantibus privilegiis talis Ecclesiæ, vel illius Prælati etiam Cardinalis*. Tond. *loc. cit.* n. 38. citans A. hill. de Grassis, *de off. 7. de privileg. Ricc. collect.* 2380. *Et* Additque *num. seq.* non solum in provisionibus beneficiorum per Papam factis necessariam esse derogationem indultus Cardinalis Collatoris, sed etiam in concessione coadjutorie facta per Papam; ita ut ea concessio sine illa derogatione non suffragetur; citat pro hoc Roram *de off. 10. p. 3. l. 3. de off.*

2. R^{espondeo} secundò, derogationem indultum intelligendam esse de indulto extraordinario, non autem ordinario, ex Puteo *de off. 93. l. 3.* restantem sic dictum à Rota 26. Martii 1548. in una Tolet. Canonizat. testat. Patil. l. 7. g. 12. n. 27.

Questio 646. Qualiter cessent hæc indulta?

1. R^{espondeo}: juxta dicta superius ex Card. de Luc. *de benef. d. 2. n. 5.* indulta concessa Cardinalibus respectu Ecclesiarum, quas habent tanquam Episcopi, dimisso Episcopatu cessare, ac proinde non suffragari illis amplius, sed opus esse novo indulto, quo concedatur tertiis facultatis conferendi reservata & affecta. Et hoc quidem, dum aliud non exprimitur, suffragatur solum pro beneficiis istiusmodi reservatis existentibus in Ecclesia ultimo dimissa, non autem pro aliis, quas jam ante sen prius dimiserant. Card. de Luc. *in sum. de benef. n. 114.* Ad illud autem, quod *eu. d. 2. n. 5.* referebat de Episcopo quondam, cui concessum indultum conferendi reservata, etiam suffragaretur post dimissum Episcopatum, respondet: id speciale & individuale fuisse; additque n. 16. ex tenore indulti istius clare coexistit, illud concessum fuisse personæ, non autem ratione Episcopatus, qui demonstrativè solum enunciat fuit.

2. De cetero indultum extraordinarium, nimirum conferendi reservata, quæ aliis sedclusis reservationibus conferre nunquam potuit, seu respectu quorum nunquam in eo radicatum fuit ius ordinarium conferendi ex iuris communis dispositione, qualia indulta concedi solent Cardinalibus non Episcopis, seu non ordinariis Collatoribus, & quæ eam continent delegationem, per quam indultarius conferre reservata vice & nomine Papæ; hæc, inquam, indulta cessant Sede Papali vacante; quippe hæc vacante cessant regulæ Cancelli adeoque reservationes præsertim mentium indultæ per hæc regulas, quin & alæ reservationes reales & personales, exceptis, qui in corpore prius includuntur, ut sunt familiarium, primæ dignitates &c. (sicut exinde collatio eorum non transcat ad ordinarios Collatores, quia remanent affecta) & consequenter solum

non habet indultum, quippe, quod tantum hæc extendit ad reservata, sed intrat ordinatus collator Card. Luc. *de benef. d. 31. n. 2.*

Questio 647. Num aliquibus præter Cardinales huiusmodi indulta conferendi reservata concedi soleant?

R^{espondeo} affirmativè; solet enim Papa aliquibus, nimirum Prælati qualificatis, præsertim ultra moneas Archi-Episcopis concedere indultum conferendi beneficia, quorum, cessantibus reservationibus Apostolicis vel affectionibus, liberam collationem habent ratione Ecclesiarum suarum, quas possident, quorum tamen indultorum omnium non est eadem formula, sed magis minime lata, prout Papæ placebit. Card. de Luc. *in sum. de benef. n. 109. § 118.*

Questio 648. An, & qualiter provisi à Cardinalibus in consequentiam indulti ipsi concessi teneantur sibi novæ provisiones à Papa impetrare?

R^{espondeo}: teneantur hæc sibi impetrare intra 6 menses à die sibi factæ provisioni à Papa, & jura Camera Apostolicæ, & aliis propterea debita persolvere, ita ut si ea non præstiterint ante dictum tempus, provisio illis facta à Cardinali sit irrita, & beneficia vacent ipso jure, & possint ab aliis à Sede Apostolica dentari, impeco qui reservata sunt, libere impetrari, modò provisio non docuerit de impedimento. Tond. *p. 2. c. 3. § 5. n. 22. § 23.* citans Barb. *de post. off. c. alleg. 37. n. 52.*

PARAGRAPHUS II.

De potestate Legatorum Apostolicorum conferendi beneficia.

Questio 649. Quotuplicis generis sint Legati Apostolici?

R^{espondeo} triplices: nimirum Legati nati, Legati missi, & hocum alii missi de Latere, alii simplices missi, seu Nuntii. AA. communiter cum Gl. in c. 1. de off. Legat. in 6. Legati nati dicuntur ceteri quidam Præfules, qui ratione Ecclesiarum suarum, quibus ille honor legationis perpetuo annexus est, munus & officium Legati obinent, quam primùm ad eas promoveantur; ac proinde morte Pontificis eorum potestas non expirat, juxta c. *presenti. de off. Leg. in 6.* tales sunt Archi-Episcopi, Cantuariensis in Anglia, Toletanus in Hispania, Rhenensis in Gallia, Pisani in Italia, Gnesensis in Polonia, Magdeburgensis olim, nunc Salinburgensis in Germania, Pub. ad in. de off. Leg. n. 1. Patil. *de resign. l. 7. g. 13. n. 3.* Caltrop. *tr. 13. de benef. d. 2. p. 1. n. 1. qoi.* ut Caltrop. in suis provinciis Primates existunt, Legati de latere sunt Cardinales specialiter constituti à Sede Apostolica seu Papa ejusdem Legati, missique veluti de ejus latere, qui assunt, ac provinciam aliquam ejus nomine gubernandam, vel alia gravia negotia tractanda. Caltrop. *loc. cit.* Patil. *loc. cit. n. 5.* Legati simplices missi seu Nuntii Apostolici dicuntur Prælati, (quamvis & alii simplices Clerici ad hoc constitui possint, etsi non soleant. Pirh. *loc. cit.*) qui ob negotia gerenda, vel causas aliquas decidendas mittuntur ad provincias, & Curias Principum. Caltrop. quamvis de hi aliquando mittantur cum potestate Legati de latere, etsi Legati de latere non sint. Potèd licet omnes hi Legati propriè sint, & quia nomine Pontificis legatione fungantur. Gloss. in c. *flaturum. v. à Sede. de re script. in 6.* eorum tamen jurisdictionis & potestatis diversissima est, præcipuè in ordine ad beneficiorum collationem. Caltrop. *loc. cit. n. 2.* Quare

Quæ-

Questio 650. An tam Legati nati & missi, quam Legati de latere habeant potestatem conferendi beneficia?

Respondeo primò: Legati de latere eo ipso, quo Legati constituntur, habent potestatem conferendi beneficia suæ provincie, ad quam mittuntur. Castrop. *loc. cit.* n. 2. citans *e. dilectus* de off. Leg. c. 1. *tu. ord.* in 6. c. 1. *si à Sede* de prob. in 6.

Respondeo secundò: Ceteri Legati hanc potestatem vi legationis suæ non habent, eique de hoc clarius textus in c. 1. de off. Leg. in 6. ubi Papa: *Præfatus decreto statuitur, ut Ecclesia Romana Legati quancunque plenam legationem obtineant, sive à nobis missi fuerint, sive suarum præterea Ecclesiarum legationis sibi vindicant dignitatem, ex ipsius legationis munere conferendi beneficia nullam habeant potestatem, nisi hoc alicuius specialiter dederimus indulgentiam* Cse. Paris. *loc. cit.* n. 10. Castrop. *loc. cit.* Unde dum potestas hæc eorum aliquibus committitur quandoque specialiter; quia non habetur à jure vi officii, est delegata, & non ordinaria. Castrop. *loc. cit.* Possunt tamen Legati nisi beneficia conferre, non quidem jure, seu ratione legationis suæ, sed jure ordinario, quatenus sunt simul in provincia aliqua Archiepiscopi aut Primates. Pith. de off. Leg. n. 19. Azor. p. 2. l. 6. c. 25. q. 6. Quin & dum Nuncios mittitur cum potestate Legati de latere, poterit sine ulla alia speciali facultate beneficia conferre. Barb. jur. Eccl. l. 1. c. 5. n. 52. Garc. p. 1. c. 3. n. 80. Gonz. c. 25. m. 3. *Zecharia de benef.* c. 2. c. 1. c. 5. n. 2. Mandol. ad reg. 13. *Canell.* q. 6. n. 4. Quotadvent. *Erclef.* l. 1. c. 5. n. 3. Cse. Quia tamen hæc potestas, quod ad beneficiorum collationem illis Nunciis nullis de cetero cum potestate Legati de latere specialiter restringitur, ut Gnnz. §. 2. *præm.* n. 54. Garc. p. 1. c. 1. n. 82. Castrop. *loc. cit.* p. 26. n. 1. In Nunciis Hispanie, hinc literæ concessionis examinandæ, & tenor hujus facultatis, & restrictiois ante omnia inspiciebantur, & inde horum Nunciorum potestas cognoscatur. AA. fidem. Neque, ut Castrop. *loc. cit.* obicit, concedi Nuncio, ne obligatus sit in suis literis, gratis, dispositionibus facultatem suam inferere, aut rebus vel Notario comprobare, quod nimis in contradictorio iudicio cum facultate exhibere teneatur; quia illa prærogativa non inferendi, nec comprobandi facultatem intelligitur in illis gratis, concessioibus, dispositionibus jure delegationis Nuncio competentibus, non de illis, quæ jure speciali competent, qualis est hæc facultas providendi beneficia. Adde, quod intelligitur id, dum non est, qui provisioni scilicet contradicat.

Questio 651. Qualis sit hæc Legatorum de latere potestas conferendi beneficia?

Respondeo: est ordinaria; quia eorum officio & legationis præcellenti annexa est à jure communis. Unde licet à Coraiso & quibusdam aliis dicatur, eos conferre ex speciali privilegio, id intelligendum est de privilegio, seu prærogativa præ aliis Legatis illis competente, à jure tamen, & sic jure ordinario, & jure legationis non in genere, sed in specie, hoc est, jure talis legationis à latere. Garc. p. 1. c. 3. n. 5. & Castrop. *loc. cit.* citans Gamb. de potest. Leg. l. 3. n. 31. *Gigas de perf.* q. 6. n. 18. contra Selvam p. 2. n. 34. Prob. ad *Monach.* in c. *fin. de consue.* n. 39. & alios apud Garc. *loc. cit.* docentes de latere Legatos non jure legationis, sed speciali privilegio id habere item, contra Abb. in clem. 2. de off. ordinari. n. 4. docentem; quod potestas Legatorum respectu jurisdictionis sit ordinaria, respectu tamen collationis beneficiorum sit extraordinaria; quia ex proprio officio Legatorum non venit potestas conferendi, & ideo Legati non Cardinales hanc potestatem non habent, & Cardinales legati hoc habent ex speciali privilegio. Contra quos tamen faciunt paulo ante dicta ex Garcia; quod non jure legationis, sed ratione legationis à latere Cardinales à jure habent hoc privile-

gium. Unde jam inferit Garcia n. 10. quod provisos à Legato jure legationis, & ut Legato non dicitur provillus auctoritate Apostolica, juxta c. *his, qui de prob.* in 6. & ibi Gl. & Franc. n. 5. & Bonifac. in clem. 2. de off. Ord. n. 9. contra Gl. in eadem clem. Provisio tamen Legati dicitur provillus Sedis Apostolicæ. Tond. p. 2. c. 3. §. 6. n. 1. Garc. *loc. cit.* n. 12. citans Gernon. de indult. *Cardin.* §. *rebi, quo.* n. 101. & Rotæ decis. 206. p. 1. *divers.* m. 5. dicentes nomine privisionis Apostolicæ venire provisionem Apostolicæ, & Gl. in c. *Abbatem* de elect. in 6. quam sequuntur Joannes Andr. Franc. &c. dicentes appellatione Sedis Apostolicæ venire Legatum de latere, nisi proferatur in materia testivata soli Papæ, aut cum ditione *sanctum*, vel simili: eo quod Legatus in provincia vices Sedis Apostolicæ gerat in non reservat. c. *mandator.* de præsumpt. Cychos l. 2. tit. 5. n. 22. & in ea repræsentet Papam. Bonif. in clem. 2. de off. Ord. & ideo licet Legatorum dicuntur Apostolicæ. Ex quibus omnibus inferit Garcia n. 15. provillum à Legato, dici provillum Auctoritate Apostolicæ, silem large, licet non ad effectum. c. *in qui.* Cse. Ac ita etiam provisiones Legati eodem sunt privilegio executivo, quo alie provisiones à Sede Apostolica emanant. Tond. *loc. cit.* citans Angel. de acquist. *possess.* q. 20. n. 4. Adeoque Breve Pontificis de capienda possessione cum clausula: *Expulsi quouscumque detentoribus, non tamen à Sede Apostolica* (vel etiam auctoritate Apostolica, ut Garc. n. 16.) provisos: non excluduntur provilli à Legato, Tond. *loc. cit.* n. 2. Garc. *loc. cit.* n. 16. Eri autem hæc potestas ordinaria sit, quia tamen non est naturalis, sed naturalis modo quasi extraordinario supersedita, cedens in præjudicium aliorum Collatorum, est restringenda; quemadmodum contra aliorum Ordinariarum, quia est naturalis, est amplianda. Tond. p. 2. c. 2. §. 6. n. 6. Laym. in c. *collator.* de off. Leg. n. 1. Castrop. *loc. cit.* citans Gl. in clem. 2. de off. Ordinari. & Garc. *ubi ante* n. 9.

Questio 652. Ad quæ beneficia se extendit hæc Legatorum potestas ordinaria conferendi beneficia?

Respondeo primò: in genere ad omnia beneficia vacantia in provincia suæ legationis, quæ ordinarij (intelligendo non solum per hos Episcopos, sed & quoscunque alios collatores inferiores) in ea conferre possunt. Juxta c. 2. de off. Leg. m. 6. Unde sicut Papa cum quolibet ordinario collatore, ita & Legatus de latere cum Ordinariis provincie suæ concurrere potest, (etiam nullo requisito consensu Episcoporum, ut Barb. jur. Eccl. l. 1. c. 5. n. 29. citans quamplures) & datur inter illos locus præventioni, & Legati collatio præferatur collationi Ordinarij, si utrique eodem tempore facta. Pith. de off. Leg. n. 18. Tond. *qq. benef.* l. 1. c. 70. n. 2. citans Gamb. de potest. Leg. l. 3. nam. 31. Tulch. v. *Legatus. consil.* 169. n. 1. Cse. *se.* Serv. &c. Castrop. *loc. cit.* citans Azor. p. 2. l. 1. c. 23. q. 24. *Præfatum in pr. Episc.* p. 2. c. 1. n. 9. Garc. n. 40. citans c. *si à Sede* de prob. in 6. & ibi Gl. Rotam. in una *Afflicti beneficiis* 29. Martii 187. Mohed. decis. 3. de off. Leg. Gomel. de *Exposit.* n. 16. & plures alios. Ac prospera collatio Legati de beneficio ita afficit collationem posteriorum Ordinarij, sicut reservatio Apostolica cum decreto irritante. Tond. l. 2. c. 3. §. 6. n. 7. citans c. *si à Sede*, & c. *si beneficiis de prob.* in 6. & ibi Gl. modo tamen collatio Legati non fuerit fraudulenta, nempè ut interveniat tantum temporis, intra quod Legatus vacationis notitiam habere poterit; quia cum regula *de personis mortuis* locum habeat in collatore ordinario, multo magis locum habere debet in provisionibus Legatorum, utpote quæ non sunt adeo favorabiles ac Ordinariarum. Tond. *cit.* §. 6. n. 8. citans Gregor. in *inst. rebus benef.* c. 32. n. 4. Similiter sicut Ordinarij extra diocesim suam, sic Legatus extra provinciam suam legationis existentem beneficia conferre potest. Laym. ad c. *reposit.* de off.

off. Leg. n. 1. cum communi. Ex his omnibus infero, &c.

2. Respondendo secundò in specie Primò: potest Legatus a latere influere à patronis presentatoris, & constituere electos; cum hæc sint beneficia vacantia in provincia legatorum. *Castrop. loc. cit.*

3. Secundò potest conferre spectantia ad collationem exemptorum. *Castrop. ibid. Laym. ad c. cum non remittitur. de off. Leg. n. 4. Garc. loc. cit. n. 19. citans Gamb. Coral. Zech. &c. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 30.* quia & hi, licet exempti à jurisdictione Episcoporum, sunt tamen collatores ordinarii istius provincie respectu dictorum beneficiorum. Quin & Legatus de latere, vel qui cum simili potestate missus est, exercet jurisdictionem in exemptis, exceptis casibus specialiter Papæ reservatis. *Laym. l. 2. n. 3. citans Abb. Molin. &c.* Et quæ Ordinarius exemptorum, ut *Garc. loc. cit. num. 20.* citans Gamb. Cuchim &c. ac proinde procedunt hæc, etiam ipsa etiam beneficia sunt exempta. *Laym. & Garc. loc. cit.*

4. Tertiò beneficia monocularia, dum sunt de provisione Ordinarii collatoris. *Castrop. loc. cit. n. 4. citans Gamb. de off. Leg. l. 3. n. 112. Azor. ubi supra. n. 21.* tum quia non minus quia est & dicitur collator ordinarius respectu unius beneficii, quod tamen conferre potest, quam alius respectu plurium ad ejus collationem spectantium; tum etiam, ut cit. AA. horum beneficiorum, quò ad hoc nulla invenitur in jure exceptio. Sed neque obstat mandatum Apostolicum de providendo non comprehendere beneficium monoculare; hoc enim mandatum impedit provisionem Ordinarii; potestas autem ista legati concurrendi etiam quoad monocularia provisionem collatoris illius monocularis non impedit, cum in legatum preveire possit. *Castrop. loc. cit.* quòd si vult provisionem beneficii talis monocularis non spectaret ad ordinarium collatorem; sed esset de provisione delegati Apostolici, seu hic & nunc de specialiter privilegio ejus provisione commissa esset, aut competere alicui, (dummodo, ut rectè limitat *Garc. loc. cit. n. 78.* per tale privilegium non evadat ordinarius collator) *Castrop. ceteris*, Legati potestatem se ad illud non extendere; eo quòd dum dicto modo conceditur alicui potestas ad certum beneficium, vel etiam certa beneficia, Legatus non valet se in illorum provisionem intrinicare; quia specialis provisionem non derogat generali. Atque ita ex Abb. in *cap. distillans. de off. Leg. n. 6.* docet *Garc. loc. cit. n. 78. & 79.* non quidem in specie de beneficio monoculari, sed in genere, dum alicui de certis beneficiis tanquam delegato Apostolico concessum esset privilegium; si vel illud de cetero pro una vice seu temporale, live sit perpetuum.

5. Quarta beneficia vacantia in mensibus Ordinarii ordinarii, etiam hodie dum stante reguli mensium; intelligendo tamen hoc quoad quatuor menses Ordinarii non habentis alternativam. *Garc. loc. cit. n. 45.* nequaquam tamen conferre poterit vacantia in mensibus Ordinarii gaudens alternativam; tum quia illi 6. menses conceduntur Ordinarius sub onere personalis residentie, cui concessionarium est non derogari propter appositionem in concessione alternativæ decretum irritans quæcumque provisionem, etiam factam per Sedem Apostolicam, cui decreto derogandi potestatem de jure communi non habet Legatus. *Castrop. loc. cit. n. 2. Garc. loc. cit. n. 45.* (citatur hic Sarnensem de *irregulari. q. 18.* qui etiam dicit, Rotam judiciale, non valere provisionem Legati de latere de beneficiis istiusmodi vacantibus in mensibus istis Ordinarii propter decretum irritans, est Ordinarius postmodum non conferret) contra *Azor. p. 2. l. 5. cap. 18. q. 24.* apud *Castrop.* item contra Zenolum apud *Garciam*, qui ait, hunc Autorem tamen non esse multum curandum, quia multa confundit, & barbarè procedit; item contra *Gonz.* (quem citat & legi videtur *Tond. l. 1. c. 70. num. 4.* & *seq.* ubi ait, quòd si hoc verum de aliis Legatis, multò magis de Legato & Vice-Legato

Avenionensi, utpote cui amplissima concessa potestas constituendi beneficia, de quomulta ibi) *ad reg. l. 5. 2. primum. n. 14. & gl. 21. n. 16. & cit.* ubi loquitur pæn modo de preventionem concessa Legato adversus Ordinarium in mensibus illi per concessa assignatis; intelligendo tamen id de beneficiis vacantibus, non vacaturis. Solet tamen hæc potestatem derogandi dicto decreto irritam habere quandoque de speciali gratia & favore Pontificis etiam Nuncios, ut de Nuncio Hispanie testatur *Garc. loc. cit. n. 134.* quæ facultate extraordinaria dum utitur, necessarium ostendere debet literas, quibus ea illi conceditur, alias ei non crediatur; cum sit in contrarium præsumptio, Papam à communi & ordinario stylo non discedere. *Castrop. loc. cit. n. 10. citans Azor. p. 2. l. 5. c. 27. q. 8.* Similiter Legatus; à latere conferre non potest beneficia vacantia in alterius 6. mensibus per concordata Germanie assignata ordinariis collatoribus, eos preveniendo; quia hæc concordata habent rationem pacti, cui nec tamus Pontifex derogare potest; sic tanquam æquius & probabilis censet *Pich. de off. leg. n. 27.* etiam *Laym. n. c. distillans. de off. Leg. n. 2.* contra *Garciam*, p. 5. c. 3. n. 42. ubi censet, posse Legatum concurrere cum Ordinario, non obstantibus Gallie & Germanie concordatis, & sic sic decisum in *Verden. canonizatus. 6. Martii. & 19. Junii 1595.* quas decision. recitat *num. seq.*

6. Quinto: potest conferre beneficia sue provincie, etiam spectantia ad collatorem alterius provincie. *Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 37.* de hoc gratia paulò post.

7. Sextò: conferre potest beneficia devoluta ad Episcopum ex negligentia Patroni. *Garc. loc. cit. n. 68.* citans *Selv. p. 2. q. 1. n. 47.* posse similiter conferre devoluta ex negligentiam collatorum, docet passim. Verum id distinguit *Castrop. loc. cit. n. 6.* dicens, id posse Legatum, dum beneficia vacantia devoluta existant intra provinciam delegationis; id verò non posse, si ea existant extra hæc provinciam, etiam si Praelatus seu collator, (idem esse videtur de Patrono) ob cuius negligentiam in providendo devoluta sunt, existat, & habet intra provinciam; eo quòd Legato concedatur beneficia sue provincie, five collator eorum alius ordinarius sit in provincia eadem, nec ne; Cum in beneficiorum collatione potius spectetur locus, ubi situm est beneficium, quam locus, ubi residet collator, & ac proinde ad explorandum potestatem Legati circa beneficia non debet attendi, cui Praelato, an exempto, an ordinario; an de provincia, an extra; an jure devoluta, an ordinario competat; Sed non sine extra provinciam, vel an intra, seu de provincia. Idem tenet *Garc. l. c. n. 27.* ubi, quòd Legatus possit beneficia sue provincie, etiam devoluta ad Praelatum alterius provincie conferre; quia potest conferre beneficia sue provincie, etiam spectantia ad collatorem existentia extra illam. Citat pro hoc *Rebuff. in concord. de regia nominat. Lamo. p. 3. l. 2. q. 1. n. 5.* & plures alios. & n. 29. dicens, non posse Legatum conferre beneficia alterius provincie, etiam si devoluta, vel etiam alias spectantia ad collationem Praelati, qui est de provincia legationis sue; citat pro hoc *Rebuff. in p. 2. tit. de devol. versu 13. n. 18.* *Inol. m. c. 2. de concess. prob. Gamb. &c.* contra *Selv. p. 2. q. 3. num. 40.* Adhuc *Garc. n. 30.* provisionem factam à Legato de beneficio, existente extra provinciam suam, nequidem tribuere titulum coloratum, & sic decidit à Rota.

8. Septimò: quòd ex distis jam sequitur, potest Legatus conferre beneficia devoluta ad Episcopum ex negligentia Praelati exempli, si ea beneficia existant intra suam provinciam, scilicet si extra. *Castrop. loc. cit. n. 7.* contra *Pich. ad id. de off. Leg. n. 22.* neque obstat, quòd Episcopus hæc beneficia providat tanquam Apostolicæ Sedis delegatus; quia delegatus se intrinicare independenter à devolutione & delegatione Episcopi, ait *Castrop. ibid.* addens hanc regulam: quòd delegatus non possit se intrinicare in his, quæ Episcopus, non ut Ordinarius, sed ut dele-

delegatus exequitur; tantum veram esse quodam privationem, non autem quodam preventionem, hoc est, non possit se immiscere privativè, bene tamen commutativè. Item veram esse in delegatione ab homine, non autem in facta à jure.

9. Octavo: quantum est de jure communi, potest Legatus à latere reare in Ecclesia Cathedrali vel Collegiata Canonici suppleverunt, hoc est, qui solo titulo Canonici nullus fructus percipiat, adeoque præbendam non habet, ut scilicet probabiliorem percipere possit distributiones quotidianas, ut Abb. in cap. pro illorum, c. c. dilectus, de prob. Azo. p. 2. l. 3. c. 2. §. 5. apud Castrop. loc. cit. n. 12.) cum talis creatio non tam difformis quam conformis sit juri communi, juxta c. cum Ferrarensis, de consus. cap. relatum, & c. dilecti, de prob. potestque idipsum Capitulum & Episcopos, cap. presentis, de off. Leg. n. 1. (ubi etiam, quod si Legatus aliquem talem Canonicum creavit, constituit Executorem, ut proximè vacatam præbendam eidem conferat, quod in id mandatum exequi possit, etiam finit legatione mandatis, & citat pro hoc Gl. in c. c. presentis) Castrop. loc. cit. n. 12. qui tamen n. 13. ait, id Legatum non posse spectare Trid. sess. 24. c. 19. cum talis Canonici veniosus, etiam non strictum, habeat tamen aliquale jus ad præbendam proximè vacatam; Tridentinum vero omnes expectativas & gratias ad vacatura irritavit; citat pro hoc Gonz. & Barb. referentes sic declarasse Sac. Congregationem, juxta dicta à nobis supra de Expecl.

Questio 653. Quid plus quam Ordinarii possit Legatus hac sua ordinaria potestate circa collationem beneficiorum?

1. Respondet primò: potest beneficia sue provincie, dum devoluta sunt ad Sedem Apostolicam, providere, quia hæc ob devolutionem non sunt specialiter reservata, argumento c. venerabili, de prob. Castrop. loc. cit. n. 8. citans Abb. in c. c. 2. & gl. in c. 1. de off. leg. in 6. v. amplius. Azo. p. 2. l. 5. c. 28. §. 14. Garc. p. 1. c. 1. n. 21. citans Gamb. Cora. Cochum & plures alios. Unde jam inferatur, non currere Legato tempus, nempe semelste datum aliis Collatoribus ad providendum; eo quod si sine negligat providere intra semelste, devolvatur ad Papam; devoluta autem ad Papam ipse possit conferre. Gamb. de potest. leg. l. 3. n. 14. §. 622. Castrop. loc. cit. n. 9. Garc. loc. cit. n. 26. contra Lap. & Bonif. in clem. si de beneficio, de prob. censentes, Legatum non posse conferre devoluta ad Papam ex propria negligentia, & hinc currere ei tempus. Item contra Card. Imol. in c. clem. Selvam Beumellum, Villadiego &c. apud Garc. n. 24. docentes, non posse Legatum conferre devoluta, postquam devoluta esset collatio, sive ex propria Legati, sive ex aliorum negligentia, ad prælatum extra suam legationem, ulque dum ultimarè facta devolutio ad Papam.

2. Secundo conferre potest beneficia juris. clericalis Ecclesiastici, quod non potest Episcopus seu Ordinarius, etiam nulla facta mentione, aut derogatione dicti juris. Garc. loc. cit. n. 17. §. 18. citans quamplurimos. Tond. p. 2. c. 2. §. 6. citans Covar. pract. q. 2. §. 26. n. 2. Item conferre potest beneficia juris. laicalia ea privilegio, etiam si privilegium sit speciale ad certa beneficia, et non generale. Garc. n. 74. §. 75. vide dicta de hoc supra, ubi de derogatione juris, ubi etiam quod Legatus nequeat conferre spectantia ad juris. laicale mixtum; de quo etiam vide plura apud Garc. l. c. n. 66. & vel maxime n. 69. ubi id negat Legato de beneficiis juris. mixti, in quo plures sunt Ecclesiastici.

3. Tertiò, quantum est de jure communi, potest Legatus de latere reservare beneficia vacatura sue collationi; cum ea reservare possit, quæ potest conferre. c. presentis, de off. leg. in 6. Castrop. loc. cit. n. 26. Laym. ad c. presentis, Pirh. de off. leg. n. 23. Garc. n. 37. §. 38. citans Cora. p. 2. c. 3. n. 4.

Cochum. l. 2. tit. 1. à num. 73. Gamb. l. 4. rubric. de pot. leg. in reservando. & plures alios; vide de hoc & sequenti Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 55. citans quamplurimos; cum modificatione tamen c. presentis, non nisi reservatione specialis, cum ante reservationem illam c. presentis potest generaliter reservare beneficia sue legationis. An. de Falcon. de reserv. p. 2. q. 2. §. 3. apud Garciam n. 17. Quin & vacaturum reservare potest in favorem certæ personæ, ita tamen, ut pendente hac reservatione, hoc est, collato necdum hoc beneficio, aliam facere nequeat in eadem Ecclesia, aut beneficiis alterius pertinentis ad eundem collatorem. Garc. n. 38. Castrop. loc. cit. n. 26. Pirh. loc. cit. juxta c. cum dilectus, de iur. per. quod tamen ista persona necque jam in re, neque ad rem, utpote quod dare non potest ad vacaturum, (quod est solus Pater) Legatus, juxta c. dilectus, de prob. acquirat. Garc. loc. cit. n. 38. citans Abbatem, Zech. Cora. proinde vi talis reservationis non affectatur, nisi ex aliqua decencia conferre illud beneficium alieni: Unde tamen non erit inutilis talis reservatio, cum per illam impediatur Ordinarius, ne illud conferat alteri. Garc. citans Gamb. Chch. Duaren. &c. Castrop. loc. cit. in quo talis quoque reservatio, si facta in favorem certæ personæ de proximè vacatura, si datus Executorem, necdum facta collatione, Legatus defungatur officio per motum vel revocationem, reservatio & omnis processus super illo beneficio factum irritus est, nec potest illud Executor conferre ei, in cuius favorem reservatum. Pirh. loc. cit. n. 23. Barbol. juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 58. §. 17. fusc. Verum hæc, ut dicti, quatenus est de jure communi; nam stante Trid. Legatus nullatenus reservare potest vacatura, præcipue in favorem certæ personæ. Castrop. citans Gonz. §. 1. proam. n. 8. quam Laym. loc. cit. contrarium indicare videtur, dum talis personæ per hoc oculum jus ad petendum tribuatur.

Questio 654. Que non possit hac potestate ordinaria, vel etiam extraordinaria Legatus de latere circa collationem beneficiorum?

1. Respondet primò: illum non posse conferre reservata sive generaliter, sive specialiter, etiam dum habet facultatem conferendi beneficia, quater tuncque vacatura; si sub dicta enim generali facultate non comprehenduntur reservata generali vel speciali reservatione. Castrop. loc. cit. n. 14. Garc. n. 53. citans Mandol. de signat. gratia. ut. de indulta conferendi reservata in principio. An. de Falcon. de reserv. q. 4. principalis effectus 6. Simonet. & aliquot Rotæ decif. Legatum tamen Avocationem habere specialiter hanc facultatem conferendi reservata quæcumque exceptis vacaturis in Curia, & vacantibus per promotionem ad Episcopatum, & monasteria cooperatoria, testatur Tond. p. 2. c. 2. §. 6. n. 28.

2. Secundo, tamen habet prestatam conferendi reservata, adhuc conferre neque vacantia in Curia, nisi sit specialiter expressum, & concessum; cum hæc reservatio sit clausa in corpore juris, ac proinde privilegiata, ne sub generali concessione reservatorum intelligatur. Castrop. loc. cit. Garc. n. 55. citans Gigas conf. 7. n. 6. juxta c. 2. de prob. in 6.

3. Tertiò conferre neque beneficia propriè electiva, juxta c. deliberatione, de off. leg. in 6. Castrop. loc. cit. n. 35. Laym. ad c. c. n. 1. (ubi etiam, quod ea conferre possit, ubi ob negligentiam electorum devoluta sunt talia beneficia, & dignitates electivæ ad Papam, citans pro hoc Erasim. Chok. de jurisdictione Ordinarii in exemptis. p. 2. q. 30. Gamb. de potest. leg. l. 3. n. 620.) Barbol. juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 41. citans Cora. de benef. c. 1. n. 10. An. de Falcon. l. 1. c. 2. §. 16. Garc. p. 2. c. 1. n. 52. Etiam enim cap. deliberatione, solum dicitur, non potest Legatum reservare Ecclesias Cathedrales, regulares, aut collegiatas, dignitatesque majores Cathedralium; (sub

nomine tamen *reservationis* venit quolibet privilegio cum non reservetur, nisi in ordine ad provisionem; Et licet ea tantum ibi nominentur, ad omnia tamen beneficia electiva extenditur ob eandem rationem, neminem ne eligentibus eorum libera electio impediat, quin & in *reg. 1. Cancel. Ecclesie Carbedrales, regulares, collegiales, dignitatesque maiores* post pontificalem, & principalem in Collegiis, sive electiva sint five non, reservantur; ideoque ut quid operetur reservatio contenta in *c. deliberatione*, de omnibus beneficiis electivis est intelligenda, ita fere Calypso. *loc. cit. an. 15.* Competere tamen iterum specialiter hanc facultatem conferendi quocunque beneficia secularia, & regularia, dignitates etiam majores in Cathedrali post Episcopatum, cum cura & sine cura, quamvis affecta & reservata in titulum vel commendam, & de ordine in ordinem transferendi Legato Avenionensi, testatur *loc. cit.* Tond. de cetero posse etiam quemcumque Nuncium de latere concessit adhuc collegiatis habitum tantum tales: vel si collegium fuit Superioris auctoritatis sublatum, tradit Barb. *loc. cit.* citans Gamb. de *pot. leg. l. 3. an. 93.* & Garc. *loc. cit. an. 52.* Item posse eundem conferre collegiatis & regulares, ubi hanc electivam non sunt, tradit *ibidem*. Barb. ea Garc. idem tenet Azor apud Pirh. de *off. leg. an. 23.* contrarium tamen vetus spectato juris communis rigore censet Pirh. cum gl. in *c. c. deliberatione*, quem vide.

4. Quare huiusmodi conferre nequit durante lite, ea quo de iure communis, nempe *c. 1. §. 2. de lite pendente*, prohibetur in eis fieri subrogatio, seu collatio ad alio, quoniam a Papa, Calypso. *loc. cit. an. 15.* Garc. *loc. cit. §. 3. n. 56.* citans Lancell. de *officiis p. 2. in prefat.* an. 617. & Rotam in *Tulensi Prælati*. 20. Novemb. 1794. ubi expressit Legatum, etiam de latere, non posse conferre beneficia huiusmodi, quæ in ejus manibus liberè fuerint resignata, nisi habeat expressum in commissione (ubi hanc facultatem admittendi resignationes beneficiorum huiusmodi, eisque conferendi etiam simpliciter, vel censu permutatorio, concessam explicat Legato Avenionensi, testatur Tond. *op. benef. p. 2. c. 2. §. 6. n. 29.*) & in una *Verdun. Commutatione*. 28. April. 1795. *§. 1.* citans Gamb. de *pot. leg. l. 3. an. 451.* & *§. 2.* ubi quod non possit conferre beneficia juris. huiusmodi, non quia juris, sed quia huiusmodi. Quin & si haberet specialiter potestatem conferendi huiusmodi, non possit adhuc conferre huiusmodi juris. huiusmodi (idem videtur de *jur. mixto*) propter præjudicium laici, cui saltem manet jus præfationis liti finiti, tanquam veteris censet Garc. n. 61.

Quæstio 655. Qualiter Legatus de latere possit collationem beneficii committere alteri?

R. Espondeo: Esi non possit sibi in genere, aut etiam in specie facere potestatem, in beneficiorum resignationes recipiat, & ea personis idoneis conferat; potest tamen alteri committere receptionem resignationis, & priusquam illa recepta est, eundem committere, ut personæ idoneæ conferat. Laym. *ad c. deliberatione. de off. leg. §. prohibemus. n. 1.* & *§. 4. Pirh. de off. leg. an. 26.* Verum de eo, quid possit Legatus ea resignationes recipiendas, item unienda beneficia, & ab his locis agere: vide tantisper Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 5. n. 61.*

Quæstio 656. A quo tempore Legatus de latere conferre possit beneficia?

R. Espondeo: posse eam id die, quo Urbem egressus est, & de eam rediit, ab illo enim puncto, & toto illo tempore (quod idem est de Nuncio) Legatus, & legationis huiusmodi, Argumento *l. ver. ff. de off. procuratoris*. habetque jurisdictionem voluntariam, etiam quod exercitum, (quod refertur collatio beneficiorum) nisi non habeat contentiosam, saltem quod exercitum. Calypso. *loc. cit. p. 16. an. 19.*

P. Loren. *Feri Benef. Tit. 11.*

§. 20. citans Azor. *p. 2. l. 5. c. 27. §. 6.* adducere contra Azor. *l. 6. c. 25. §. 12.* idem esse de institutione, & confirmatione, & quod, licet hæc fieri nequeant sine cognitione causæ, dum teneant in illius & consumans electorum & perfectorum vitam & literarum examinare; hæc tamen cognitio, & exploratio fieri possit absque strepitu judiciali ad sui plenam informationem, nullo apparente contradictione; præterquam quod talis cognitio & informatio fieri possit ab eo, in provincia, inlimio verò & confirmatio extra, citat Garc. *p. 5. c. 8. n. 141.*

Quæstio 657. An, & qualiter valeat collatio a Legato facta ei, qui tacet se habere aliud beneficium?

R. Espondeo: esse subrepticium, & nullam, non secus ac illa, quæ fit facta esset a Papa, *c. collatio. de off. leg. an. 6.* Pirh. *loc. cit. an. 27.* Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 5. an. 49.* citans Stapuleum. de *lit. gratia. ut. de pot. leg. an. 38.* Memoch. de *arb. cal. 20. an. 50.* Rebuff. *dec.* Cuius contrarium est in aliis inferioribus Collatoribus, qui si beneficium consecrant, opus non est, ut beneficium prius jam habui mention fiat, licet peius dimitti debeat, si est incompatible cum secundo. Pirh. *loc. cit. Barb. an. 50.* citans Felin. *in c. ad aures. de rescript. an. 15.* Selv. *p. 1. §. 25.* & aliquot Roas. *decif.* Ratio hujus dispensationis est, tum quia potestas Legatorum in hac parte est quasi extraordinaria, & superinducta, aliique collationibus præjudicans, ideoque restringenda, ut Poth. tum quia ordinarius magis delibet, ut & ceteris in beneficium, quæ ad suam provisionem spectant, quoniam Papa in beneficiis Orbis, vel Legatus respectu totius sue provincie; ac proinde in Ordinatione subrepticio non præsumitur, sicut in Papa & Legato, qui non sic subditos notos habent, sicut Ordinarius, adeoque nec ita notum habent, qualia beneficia clerici singuli possideant, sicut Episcopus. Quid si tamen motu proprio Legatus a latere conferret beneficium, non facta mentione prioris jam habui, cum hac clausula: *motu proprio*: in literis collationis expressa, probabiliter validam esse collationem, sicut etiam in eo casu valida est collatio Papæ, quin & Ordinarii, quo detior esse non debet Legatus, censet Pirh. citans Gl. Laym. & Harbof. *in c. c. collatio.* (in quo est sermo fit de solo Papa, non tamen Legatus eademque) idem tenet Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 5. an. 51.* citans Mandos. *§. qual. 16. q. 8. an. 3.* Abb. *in c. an. n. 1. de auct. §. qual. contra Jo. Monach. Lap. Anchar. dec.* censentes non posse Legatum conferre beneficium cum clausula: *motu proprio*: absque eo, quod de alio in gratis mencio fiat.

Quæstio 658. Quid possit Legatus a latere in commendam Ecclesiis?

1. R. Espondeo primò: illum posse beneficia parochialia commendare ad tempus, nimirum ad 6. menses, quia id juris & potestatis habet Episcopus. Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 5. an. 58.* citans Gamb. de *pot. leg. l. 1. an. 145.* & Azor. *p. 2. l. 5. c. 29. §. 6.* poteritque finito semestri, si adhuc duxerit eadem utilitatem, vel utilitatem, huiusmodi beneficia peti alium semestri commendare. Barb. *ibid.* citans Gl. *in c. memo. de elect. in 6. Gonz. gl. 188. n. 35.* Azor. *ubi ante an. 7.* inique id procedere, licet hæc beneficia ad Papam devoluta essent; quia & hæc conferre potest, citat pro hoc Azor. *p. 13.* Rebuff. *in pr. ut. de commend. an. 56.*

2. Secundo, neque parochiale, neque aliud beneficium commendare potest in perpetuum, nisi hoc specialiter habeat in facultatibus; beneficia enim commendare ad vitam commendatarii, est solius Papæ. Barb. *loc. cit. an. 59.* citans Gamb. *l. 4. n. 162.* Garc. *p. 4. c. 4. an. 23.* Mandos. *reg. 34. q. 7. an. 5.* contra Zeclum de *benef. & penulio. c. 7. an. 2.*

3. Tertiò, nòrpe potest Ecclesijs Regulares commendare secularibus, aut è converso. Barb. *loc. cit.* *num.* 60. citans Azor. *q. 9. Gaiub.* *an.* 197. etsi dicat Azor. solere; tamen in facultatibus (intellige extraordinariis) concedi solitis Nuncio consuevit, ut possit commendare regularia facultatibus, & contra.

Questio 659. In ordine ad praxin interpretandi facultates quodam collationem beneficiorum, dari quandoque solitis Nunciis aliis missis cum potestate Legati de latere; Quenam beneficia vi talis facultatis conferre adhuc nequeant, dum ea concederetur in illa forma, in qua concedi solere Nunciis Hispania referunt Castrop. & Garc. nimirum ut quæcunque beneficia Eccles. simplicia in Hispania existentia extra Metropolitanam, Cathedralis & alia Collegiata Ecclesijs per obitum illorum ultimorum possessorum extra Curiam Romanam vacatura, modò illa alià quàm reservatione mensium reservata non fuerint, & cajiulibet eorum fructus, redditus & proventus, etiam ratione personalis residentie percipi solitis, ac distributiones quotidianæ 24. ducatorum auri de camera secundum communiorum estimationem valorem annum non excedant, pro tempore vacantia personis idoneis providere possit; ita tamen, ut non prius provisione huiusmodi facere debeant, quàm sibi fide dignorum testimonio constiterit, fructus predictos ipsam valorem annum non excedere, aliqui provisiones factas nullius sint valoris &c. Ut reipsa hanc eandem facultatem Barb. *loc. cit.* *nu.* 33. citans pro hoc Cesar. de Grassis, decif. 7. & 9. de præb. extendit ad omnes similes Nuncios, dum ait: Hodie Nunciis missis de latere conceditur facultas restricta ad beneficia Eccles. simplicia per obitum extra Curiam vacatura, quæ non excedunt valorem 24. ducatorum, computatis distributionibus, extra tamen Metropolitanam, Cathedralis & Collegiata; sed quidquid sit de hoc, num similis seu par facultas concedatur omnibus missis cum potestate Nuncii de latere?

1. R. Spondeo: si talem potestatem obtinisset Nuncios aliquis simpliciter missus, vel etiam habeat Nuncios aliquis missus cum potestate Legati de latere, non poterit adhuc conferre: Primbò Canonizatus Cathedralium, & Collegiarum, licet valorem 24. ducatorum Camere non excedant, multoque minus dignitates.

2. Secundò neque officia personatus; quia facultas se extendit tantum ad simplicia. Castrop. *loc. cit.* *num.* 4.

3. Tertiò neque curata, etsi ea per accedens actu curam non exercent. v. g. quia ob inundationes fluminum, vel incursionem latronum, Ecclesia parochialis destituitur ad tempus parochialis, & spes est probabilis, Parochianos esse reversiones, ut est in dictis casibus; talia enim beneficia verè curata dici debent. Castrop. *loc. cit.* Garc. *num.* 112. juxta plures Romæ

decisiones. Secus dicendum est, dum prædicti habent curata sunt; nimirum ubi Ecclesia Parochialis amittit parochianos, & verisimiliter ipse nulla est recuperandi Actum, præsertim si 40. anni lapsi sunt sine parochianis, censetur enim tunc absolute in omnibus simplicia. Castrop. *loc. cit.* Garc. *num.* 113. ex Felin. Gabriel. Rota &c. Sic etiam adhuc conferre poterit ea, quæ parochiales annexas habent secundariis, & cessant tantum, si simul cum accessorio non eadem valorem facultatis illius; secus si annexa facta esset æquè principaliter. Garc. *num.* 124. citans se ipsum *p. ult. c. 2. num.* 37. Item conferre adhuc poterit ea, quæ ea cõsistione seu consuetudine Ecclesiæ habent onus gerendi vices Curati Sede illius vacante, quia ob solum exsecutionem curæ accidentale ille vices gerens non dicitur habere beneficium curatum, ut Old. Felin. Sarnenf. Garc. *num.* 125. Non tamen videtur posse conferre ea, quæ habent minus perpetuum administrandi Sacramenta, & adjuvandi rectorum; eo quòd hæc, juxta declar. S. Congregationis, requirant personalem residentiam, ac verè curata essent, ac proinde curata censentur. Garc. *num.* 127. Item conferre poterit Archiepiscopos rurales, eo quòd hi veniant hodieque nomine simplicis beneficii; dum ea hodieque nullam jurisdictionem fori externi annexam habent, sicut habebat antiquitus; sed solum digniore locum in conventu Sacerdotum, inter sint componibus, rationes ab Ecclesijs rectoribus recipiant, à ratione dignitatis excludunt. Castrop. *num.* 5. Garc. *num.* 94. juxta plures Romæ decisiones, quas recitat.

4. Quartò, non poterit conferre vacantia per resignationem, assignationem alterius beneficii, per initium matrimonium, aut statum religiosum, per privationem, vel aliam modum distinctum ab obitu. Garc. *num.* 87. & 88. Subiungens, sufficere tamen ad hunc effectum, ut conferri possit Nuncio, quod vacet de facto per obitum illud possidentis, etsi aliis alter vacaret de iure, erat pro hoc Mandos. *ad reg.* *p. 1. p. 6. & ad reg.* *p. 9. p. 1.*

5. Quintò, non poterit conferre litigiosa, ut dictum supra, etiam de Legato de latere. Garc. *nu.* 130. nec obstat, quòd Nuncios in sua facultate habent clausulam, ea quæ potest in suis provisionibus apponere derogationes, & clausulas necessarias & opportunas, & in literis Apostolicis concedi & extendi solitas; atque ita apponere possit clausulam, quæ in literis Apostolicis solet apponi: *Et super ea hi prædicti iudicet &c.* illa namque clausula facultatis Nuncii non est intelligenda de clausulis in literis Apostolicis apponi solitis, quæ sumuntur ea supplicatione, in qua specialiter sunt concessæ, qualis est illa: *Et super ea hi aliqua &c.* sed de clausula in literis Apostolicis concedi & extendi solitis eaque speciali expressione in supplicatione facta; atque hæc illa clausula de lre non solet apponi in provisionibus Nuncii. Adde quòd clausula illa facultatis Nuncii ita intelligenda non sit, ut possit derogare dispositioni juris communis. Ita Garc. *num.* 131.

6. Sextò, non poterit conferre beneficia istiusmodi simplicia in mensibus Ordinatis gaudentis alternativà; tam enim hæc gratia alternativa, utpote in favorem residentie concessa, excellens est, propter decretum irritans contentum in gratia alternativa annullans quæcumque provisionem à quocunque etiam à Sede Apostolica factam: cum quia ad sui derogationem requiratur illos mentionem expressam, ut meritis præsumatur, facultatem Nuncii (tametsi in se continet clausulam memoratam paulò ante, vi cuius aliæ apponere possit in provisionibus clausulam &c. quæ derogat contrariæ dispositioni) ad ejusdem derogationem non se extendere, ita probabitur Castrop. *loc. cit.* *nu.* 57. contra Garc. *ad num.* 134. censentem, id posse Nuncium, etiam præ Legato de latere ob dictam clausulam, apponendi clausulas necessarias specialiter in ejus facultate contentam; de cæteris poterit conferre vacantia in mensibus 4. Ordinatis, nimirum non gaudentis alternativà, & ita cum illis ordinatis concurrere, quia ejus facultas

non appareat in hac parte limitata, Garc. num. 132. Castrop. loc. cit. citans Rotam in una *Compellit*, ut per Crescent. decr. 31. Germon. de iudicio Card. 6. ac utrum, num. 42. contra Gonz. §. 2. prohm. nu. 55. quatenus dicit, hodie, ut à peritis Nuncios se audivisse testatur, facultatem hanc illi limitatam, ut cum Ordinariis in eorum mensibus concurrere nequeant; quod ipsum, cum non appareat in prædicta facultate concessa Nuncio Hispanie, ait Garc. dici sine fundamentis. Nihilominus ait Garc. quod et si Nuncio possent, non tamen soleant cum Ordinariis concurrere.

7. Septimò, non poterit conferre vacantia, Sede Episcopali vacante; sunt enim reservata ex regula cancell. reservatione distinctà à reservatione ratione mensium Apollolicorum, & Nuncios providere neque beneficia alteri, seu reservatione illa, quam ex parte mensium reservata, Castrop. n. 26. Garc. n. 139. citans Ferrer. conf. 17. n. 2. Castad. decr. 9. de prob. ac precipue Capitulum, decr. 85. p. 2. & Mandos. de sign. gratia, tit. de iudicio conservando reservata, & Ferr. 32. q. 14. quamvis addat Garc. n. 142. se vidisse in Episcopatu suo, Nuncium eà Sede vacante conferre. Porro opusset, ut exprimeretur mensis in provisionibus Nuncii, ait Garc. n. 134. citans Mandos. reg. 34. num. 10. Crescent. decr. 10. de reservat. Rotam decr. 106. p. 1. divers. eò quod regula octava præcipiens hanc expressionem in provisione Apollolica procedat etiam in provisione facta à Nuncio propter rationis paritatem, quæ est, ne præjudicetur Ordinariis. Negat contra Castrop. loc. cit. num. 18. eò quod hoc onus in facultate Nuncii non imponitur, et si imponitur in provisione Apollolica, extendi non debeat ad provisionem Nuncii; cum lex, in iurisdictione præcipue, extendi non debeat ad casum non comprehensum sub similitudinem rationis, quæ tamen etiam hic non est; cum Papa possit præjudicare Ordinariis gaudensibus alternativa. Item Nuncios in provincia sua melius cognoscat, quo mense varietur beneficium, quoniam Papa; cum habeatur Nuncios tanquam Ordinarius.

8. Octavò, non poterit conferre, quorum valor etiam in modico v. g. sexa parte excedit 24. ducatos, (qui modicus excessus alius dimitti solet ad excusandam malam valoris expressionem, ut Mandos. de signat. gratia, tit. de prov.) eò quod facilis Nuncii restrictio sit ad non excedentia dictum valorem, Garc. num. 182. iuxta expressam Rotæ decr. in Catalog. Archiepiscopatus, 13 April. 20 Maii, 1587. quam verbotenus refert; sed & num. 184. ait: Id procedere, etiam si excessus non esset nisi unius Julii. Poterit nihilominus conferre beneficia simplicia seu prædilectum in vicem unita, quorum in simul fructus excedunt dictum valorem 24. ducatorum, dum unio facta est æquæ principaliter, si singulorum scilicet fructus non excedunt dictum valorem; non scilicet ac conferre poterit duo beneficia separata, quorum singula non excedunt dictum valorem, quamvis ambo simul excedant illum, Garc. num. 145. Ea tamen conferre non poterit, si unum alteri unicum est ac celloe per viam incorporationis; eò quod dicta unio opereatur extinctionem finis, & nominis beneficii uniti, & iudicatur prædium illius, cui sit unio, & sit unum tantum est & effectus beneficium, & fructus fructus excedat 24. ducatos; cum & fructus beneficii uniti sint fructus beneficii principalis, & in imputatione non est opus exprimere unicum, Garc. n. 143. & 144.

9. Denique conferre poterit beneficia in triplo. Eccl. non localis aut mixti, iuxta ea quæ dicta sunt de Legato à latere, modo non excedant dictum valorem, Garc. n. 145. similiter conferre poterit eaempta, ut dictum de Legato à latere, Garc. num. 251.

Quæstio 660. Qualiter computandus ille valor 24. ducatorum Auri de camera, & quanam computanda in fructibus, ut valor ille excedatur?

P. Laurentii Fœi Beoef. Tom. II.

1. Respondeo ad primum: de valore ducati Auri de camera dictum est aliis, nempe quod sit scutum aureum, & unus Argenteus, seu Julius; circa quod notandum, quod aliis in reservationibus valor ducatorum, dum non additur de camera, attendendus sit ille valor eorum currens in loco beneficii. Garc. cit. p. 3. c. 3. nu. 212. citans Gigas conf. 12. aliis responso 49 de pens. Belcinzi, de subsidio charitativum. q. 29.

2. Respondeo ad secundum primum: non esse computanda emolumenta incerta, v. g. funeralium, & anniversariorum, quæ dotata non sunt, sed voluntaria, elemosynæque incertæ Castrop. loc. cit. num. 6. Garc. num. 155. Secus est de anniversariis fixis testamento vel donatione rebus stabilitis, seu fundatis, & oblationibus conscriptis; nam ea emolumenta computantur in valore beneficii. Castrop. ibid. Garc. loc. cit. citans Wamef. conf. 227. & Sout. num. 3. d. 2. §. 1. num. 20. Secus etiam est de illis incertis, si solita sint locari singulis annis pro certa quantitate, aut alter communitate cedantur, seu redigi possint ad certam summam; per hoc enim incerta illa redduntur certa, & sic computari debent, sicut et fructus seu distributiones ratione personalis residentie percipi soliti. Garc. cit. n. 155. citans Felin. in c. ad aures, nu. 14. Selv. p. 3. q. 9. n. 12. Celsus de Grassis, decr. 117. n. 12. & Rotam in *Adversaria. Capella*. 15. Junii 1592.

3. Secundò non sunt computanda in valore beneficii emolumenta competenti ratione Capituli beneficiariorum, (quæ capitula clericorum duci solent quandoque, quibus similia funeralium emolumenta, & plures missarum elemosynæ inter tales clericos capitulares dividendæ, si divinis assistant; & in quæ capitula intrandi jus habet quilibet talis, v. g. nobis propriè beneficiis, per se deserviens suo beneficio, ut Garc. n. 158.) ista namque non computantur, nec conceduntur ratione & jure beneficii, sed capituli, & servitii illius, quod est distinctum à beneficio, licet ratione beneficii habeat quivis jus intrandi tale capitulum, si velit, & ex admissione sui ingressu in illud capia fiat dictorum emolumentorum, dum personales præsentis sunt; eo ipso namque patet, beneficium non concedere illis jus ad dicta emolumenta, sed solum afferre appetitum ad illa percipiendâ, secus ac aliis coniungit in distributionibus quondam inter canonicos dividendis; hæc enim, quia ex canonicis extrahenda sunt, sunt fructus beneficiorum, & residentiam sui inestendiam tanquam conditionem requirunt, ut percipiantur. Castrop. loc. cit. Garc. n. 160.

4. Tertio, probabiliter computanda non sunt, sed deducenda stipendia missarum, ad quas per se dicendas obligatus non est beneficiarius, sed potest curari legi per alterum; sicut enim illa stipendia obtinere possit legendo missas, quæ tamen non est obligatus illas dicere per se, non debent tanquam proveniens beneficii, sed potius tanquam fructum residentie & personalis laboris computari, adeoque excessum valoris beneficii constitutere non possunt; cum non sint excessus per se annexus beneficio, sed solum ea voluntate & labore beneficii. Castrop. n. 9. citans pro hoc Guntier. qq. can. l. 1. c. 39. n. 68. Celsus de Grassis, decr. 11. & 20. de Garc. n. 166. qui tamen ibi solum affirmat in ordine ad effectum regulæ de valore in ordine ad quem computatur solum, quod beneficium valet importare libere, & in absentia ab Ecclesia, cunctique pro hoc quamplurimos. Exonera computanda esse hæc stipendia missarum, ubi beneficiarius obligatus est eas legere per se ipsum; quia v. g. Capellania est facerdotalis, & residentiam personalem requirit; tunc cum stipendia eorum residentia illis Missis sint vnde proveniens beneficii, competentes beneficiario ob hoc ipsius beneficii servitium. Castrop. loc. cit. citans Castad. decr. 19. de probat. Garc. num. 169. id intelligens, etiam in ordine ad effectum regulæ de valore.

Y a

§. Quæ-

5. Quando: In valore beneficii in ordine, ut illud conferre possit Nuncios, deducenda est pensio, quia gravatum est beneficium, si ex perpetuo sit imposita beneficium, hoc est, neque cum vita pensionarii, neque cum vita beneficiarii expiant, ita ut si illud conferre non possit, si deducta dicta pensione adhuc valor fructuum excedat dictos 24. ducatos, Castrop. loc. cit. num. 11. Garc. m. 173. idem tantum probabiliter tenet Castrop. citans pro hoc Gigas de pens. q. 89. n. 1. (contrarium sentientibus Garc. n. 171. Belenz. de subd. charu. q. 37. Ponce l. 3. decr. 202. & Rosa decr. 184. l. 3. q. 3. divers. apud Castrop.) nimirum pensionem hanc reputandam adhuc onus perpetuum, ac proinde ex valore beneficii deducendum esse, ita ut, si illo deducto non maneat valor 24. ducatorum, cadat sub collatione Nuncios, dum imposita est ad vitam beneficiarii, veliam pensionarii; eo quod satis perpetuum sit, quod non habet terminum alium à vita, juxta l. jurisprudentia, ff. de excusat. Tutor. & l. fisco, ff. de conduct. indeb. & Titus, de retrall. conventionis, §. 2. gl. 1. num. 39. & quod valor beneficii defumens computatione beneficiarii, ita ut tantum censetur valere beneficium, quantum remanet beneficiario detractis oneribus; & licet pensionarius mori possit ante beneficiatum, ac ita remanere beneficiario fructus integri excedentes 24. ducatos; quia tamen etiam contrarium evenire potest, ut beneficiarius moriatur prius, ratione hujus dubii censendum non sit, beneficium valere, nisi quod valet deducta pensione. Item pari modo procedere tenet Castrop. tam in ordine ad regulam de valore exprimendo, quam in ordine ad collationem à Nuncio faciendam de subsidio, quod ex privilegio Papae ex quolibet beneficio extrahitur in gratiam Regis ad quinquennium, hoc quod, speculato stylo & communis cursu rerum, hoc onus est perpetuum, dum dicit concessiones in quinquennium solent contrariari in perpetuum, & una finita succedere altera, nec fit spes cessationis, contrarium sententibus Pui. & Belenz. ubi auct. Gomez. in reg. de exprimendo valore, q. 1. §. 3. n. 169. Gamb. de off. leg. l. 6. m. 169. apud Castrop. in quorum sententiam inclinat in tantum Garc. n. 178. quatenus dicit, id in ordine ad effectum expressiois valoris probabiliter sibi videri, admittit se tamen id non audere in ordine ad effectum facultatis Nuncios, quae est restricta & limitata.

Quaestio 661. Undenam constare possit, num valor beneficii excedat 24. ducatos in ordine ad hoc, ut Nuncios providere possit; siquidem singulis annis est fructuum varietas, & beneficium, quod uno anno longe superat valorem 24. ducatorum, alio anno illum non attingit?

1. Respondeo primò: minus rectè hujus argumentum sumi ex tribus, ut etiam quinque annis praecedentibus; quia id spatium nimis limitatum videtur, ut inde valor ille colligi possit; cum saepe contingat in tam brevi spatio fieri considerabilem mutationem in fructibus, Castrop. n. 13. Garc. n. 219. contra Mandos. in reg. 22. q. 5. n. 2. & Mascard. de prob. concl. 1403. n. 48. qui 5. annos statuant.

2. Resp. secundò: neque argumentum hujus valoris sumi posse ex quinque annis ante, & quinque annis post provisionem beneficii; Sic enim validitas gratiae Nuncios erit pendens, seu pendebit ex futuro evenitu, (nisi forte beneficium vacasset per quinquennium post priorem de eo factam provisionem) quia sic, dum confert beneficium, constare ei non poterit de valore, sed expectandus erit lapsus quinquennii, AA. idem contra Gortier. l. 1. q. 1. c. 39. m. 68. Paril. de resig. l. 10. q. 2. n. 55. Lenn. in Thes. feri. Eclesi. c. 22. Gomez. in reg. de valore, q. ult. quare

3. Respondeo tertio: valorem beneficii ex de-

cem annis proximis praecedentibus gratiam, computato licet cum fertili, defumendum esse, Garc. n. 229. variis id probans Rozz. de off. Castrop. loc. cit. testans, sic observatum ex stylo Curiae legem hac in parte faciente.

Quaestio 662. Penes quem sit obligatio probandi beneficii valorem, an penes provisorium à Nuncio, an penes provisorium Apostolicum, dum unus adversus alterum litigat?

Respondeo: Est penes provisorium à Nuncio onus probandi, quod beneficium sit infra valorem facultatis Nuncios, non obstantem assertionem Nuncios, & licet ab eo provisorius sit prius provisorius, & jam in possessione, Garc. n. 183. citans Felin. in c. ad aures, de rescript. n. 4. Gig. conf. 7. num. 3. Minib. decr. 20. n. 1. de prob. ff. Castrop. n. 14. citans Germon. de iudic. Card. Jac. ursum, n. 27. eo ipso enim, quod quis à Papa (nec potest nisi pure ordinarius & relationis omnes provisorius compungit) provisorius sit, habet intentionem suam fundatam, qualem non habet provisorius à Nuncio; cum is sit extraordinarius, & delegatus collator: debet proinde fundare intentionem suam in alio, quod aliter facere nequit, quam probando beneficium contineri sub facultate Nuncios, adeoque probando non excedere valorem illum 24. ducatorum, alius succumbet, & deponitur. Adde, quod provisorius à Nuncio, dum gratiam impetrat, narrare necesse est debet, beneficium illud valorem non excedere, in qua narratione, cum fundetur gratia à Nuncio facta, tenetur narrativam illam verificare, praeteritum contra dictorem habet, Castrop. loc. cit. Nec obstat, quod Nuncios obligatus sit prius valorem beneficii explorare, ut gratia facta teneat, adeoque dum is de valore beneficii testatur, ei sit credendum, quamdum contrarium non probatur; oportet de quo praefumendum, quod bene se desuper informatus. Nam licet exinde provisorius à Nuncio habeat intentionem suam formatam, dum non excludit: artem, cum à provisorio Apostolico, vel Ordinario contradicitur, hac exceptione rante, eget novo fundamento; et quod contrariatur cum ista provisorio Apostolico, vel Ordinario habent fundamentum firmius, oportet à jure communi inducitur, & sic prevalens contra fundamentum, quod habet provisorius à Nuncio, Castrop. loc. cit. Veram tamen etiam, cum provisorius Apostolicus teneatur exprimere valorem beneficii, quia est fundamentum gratiae suae; adeoque ut gratia iustificetur, hic valor probandus sit, dum nimirum in supplica narratur, beneficium excedere 24. ducatos, & ob hanc causam petiti sibi illud concedi, provisorius à Nuncio interire removeri non poterit, non obligabitur probare beneficium dictum valorem non excedere, Castrop. loc. cit. ex Garc. n. 196.

Quaestio 663. Cum in facultate illa Nuncios babeatur, quod, ut ejus provisorio valeat, ante provisionem certus esse debeat, beneficium illud non excedere dictum valorem, unde dicta certitudo petenda?

Respondeo: Non sufficere solam relationem impetrantis, cum hic ob utilitatem propriam praesumitur decipere, sufficit autem eam fieri à voce publica, & fama duplici recte probata, vel probari dictum valorem unico teste de certa scientia; licet enim haec constituant probationem tantum semiplenam, sufficit tamen ea, ut quis in usu suae facultatis, dum non contradicitur, securè procedat, & prudenter operetur; secus dum contradicitur; opus enim erit plenam probationem, Castrop. loc. cit.

num. 12.

PARAGRAPHUS III.

De potestate Episcopi circa collationem beneficiorum.

Questio 664. Quis sit, & dicatur Collator ordinarius?

1. Respondeo: Illam, qui jure proprio beneficia conferit, tamen si jurisdictionem nullam habeat, & si hanc potestatem conferendi habeat à jure, si ve ex prescriptione, consuetudine, privilegio, Argumento c. Ordinarium, de off. Ordinar. in 6. & c. si solus, de prob. in 6. Castrop. tract. 13. d. 2. p. 27. n. 1. & sic in specie Capitulum, dum legitime justificavit consuetudinem conferendi privative ad Episcopum, venire sub nomine ordinarii collatoris, ait Card. de Luc. de benef. d. 35. n. 15.

Questio 665. An, & qualiter potestas conferendi beneficia competat Episcopo?

R. Respondeo: Episcopus inter collatores ordinarios primum locum habet, utpote cui ea jure communi, & ratione Episcopatus concessa est hac potestas conferendi beneficia, sive directis, Castrop. loc. cit. Ginz. §. 1. proam. num. 21. & 22. juxta cap. omnes hujusmodi, & c. nullus omnium, 16. q. 7. c. congregetur, de off. Ord. c. ex frequentibus, de instit. cum inter collatores alios, quales sunt Abbates, Priores, Collegia Canonorum, &c. est potestas potius ex prescriptione, consuetudine, privilegio, quam de jure competat, Castrop. loc. cit. ex Azor. p. 2. l. 6. c. 25. q. 8. ac proinde ecclesiasticis reservationibus (quibus potestas illa ordinaria valde est limitata) omnium beneficiorum in diocesi existentium, collatio de jure communi spectat ad Episcopum, sique de iis conferendis de jure communi fundatur intentionem habet. (sub limitatione tamen, & exceptione, danda inferius circa beneficia Ecclesie Cathedralis) Tond. in q. benef. p. 2. c. 3. §. 3. n. 1. Garc. p. 1. c. 1. n. 12. citans Felin. in c. venerabilis, n. 32. de except. Contr. p. 2. c. 4. n. 6. in fine. Paris. de rescript. l. 1. q. 10. d. 49. Mandol. & plures alios, Lott. l. 1. q. 2. n. 2. & q. 11. n. 77. ubi etiam, quod ob hanc juris auctoritatem ex collatione omnis censetur et acquiritur qualis possessio conferendi cetera; cum tunc magis attendatur causa actus, quam actus ipse; citat pro hoc Abb. in c. 1. de rebus, de reb. n. 3. Titus. de rebus, Canan. §. 26. gl. 3. n. 12. Rotam decis. 122. p. 1. diversus. Idem non solum ratione beneficiorum tunc existentium, sed & impotestum erigendorum, ut Rota decis. 17. p. 2. diversus. Neque solum respectu secularium, sed & regularium beneficiorum hoc jus commune existit, Lott. cit. q. 2. num. 137. citans Abb. in c. Abbate, de verb. signif. n. 3. Gonz. gl. 23. n. 21. &c. Hoc ipsum tamen, quod Episcopus fundat intentionem suam de jure communi, etiam in provisionibus Regularium, respectu institutionis, & confirmationis, intelligitur non de exemplis, Lott. l. 2. q. 14. n. 30. citans Erasim. Chokier. de juris. Ord. in examp. p. 4. c. 30. n. 11. Item ubi proceditur per presentationem, & electionem, Episcopus quoque intentionem suam fundatam habet in jure communi pro jure instituendi, & confirmandi, Lott. n. 138. citans Abb. in c. cum transierit, de instit. n. 9. Unde jam etiam, qui Ordinarius non est diocesis alieque, cum secundum juris communis dispositionem intentionem suam fundatam non habeat in collatione beneficiorum, si preterdat in ea sibi competere jus conferendi beneficia, debet suam intentionem probare; quia habet contra se juris presumptionem. Quod tamen intelligendum, dum cum tali non ordinario concurrat Ordinarius ipse directus, si ve dum provisorius à tali non ordinario conceditur cum provisorio ab Ordinario diocesis; nimirum ut tunc jus conferendi plenè probandum sit ab illo non Ordinario.

P. Laurent. Fori Benef. Tom. II.

rio, seu à provisorio ab illo; Secus autem sit, si concurrant provisorius ab alio quam Ordinario directus ex una parte, & ex altera parte provisorius Apostolicus; Sufficiunt enim hoc secundo casu leviores & minus plenæ probationes; non quod Episcopi auctoritas major sit, sed favorabiliter auctoritate Papæ; sed quia Pontificia potestas alterius cujuslibet collatoris ordinarii concursum admittit; potestas verò Ordinarii nullum administrare solet, nisi summum Pontificem tanquam Ordinarium ordinario, ita ferè Tond. loc. cit. n. 1. & 2. Porro plura de ea potestate Episcopi circa conferenda beneficia in ordine ad Capitulum, vide §. post hunc secundo.

Questio 666. Unde hoc jus conferendi originetur in Episcopo?

R. Respondeo: tamen benè dicatur originari in Episcopo à jure communi, Lott. l. 2. q. 1. n. 3. citans Ugolin. de off. Episcopi, c. 30. §. 2. n. 1. Paris. Card. non tamen originari in Episcopo immediate, sed destitutive; nimirum destitute à Papa in eo, utpote in quo sola hujus potestatis plenitudo residet, cui omnes alii Episcopi substant, tanquam membra, & vocati in partem sollicitudinis, ait Lott. l. 2. q. 12. n. 24. & 25. citans Petr. de Perusio, in de reservat. in princip. n. 2. Cenedo q. 228. q. 22. n. 3. eadem Lott. l. 2. q. 16. n. 14. habet.

Questio 667. An hac potestas Episcopi circa conferenda beneficia spectet ad ejusdem jurisdictionem?

1. Respondeo: Nullatenus, saltem propriè, ad potestatem jurisdictionis spectat, seu competet et ratione Magistratus, Lott. l. 2. q. 2. n. 5. Non enim omnia, quæ Magistratui alicui competere, competunt ei jure Magistratus, sed aliqua competere possunt à lege citra imperium, & omnem jurisdictionem, Lott. ibid. num. 11. uti & l. 1. q. 21. ex num. 24. Unde etiam existens extra propriam diocesim beneficia conferre potest, rejecta etiam, quam alias plures adducere solent in ordine ad effectum ecclesiæ extra territorium, distinctionem inter jurisdictionem voluntariam, & contentiosam, Lott. ibid. num. 6. Multoque minus hac potestas est potestas Ordinis Episcopalis, cum, ut dicitur c. missi, de elect. conferre possit statim, ac electio ejus confirmata, est nondum sit consecratus, Lott. cit. q. 2. n. 10.

2. Sed est accidentaliter coeque potestati, eodem nihilominus tempore impressæ, quo imprimatur jurisdictionalis, nimirum ex speciali concessione legis, nempe c. omnes hujusmodi, Lott. num. 12. citans se ipsum l. 1. q. 21. num. 34.

Questio 668. Quandoam Episcopus conferre possit?

1. Respondeo primò: conferre potest ante consecrationem, quia collatio hac non spectat ad potestatem Ordinis, ut dictum paulò antè, Laym. c. cum ex illis, de translat. Episcopi, n. 5.

2. Respondeo secundo: antequam electio illius confirmata sit, conferre non debet, juxta c. Nostri, de elect. ubi Papa mandat alicui à se delegato Episcopo, ut Lincolnensi electo Apostolice Auctoritatis jubeat, ut si quam ejusmodi concessionem vel collationem fecit, revocare studeat, Laym. ibid. in paragrapho, n. 1.

3. Respondeo tertio, quantum est de jure communi, Episcopus electus & confirmatus, vel etiam cui collatus Episcopatus citra electionem à Papa, potest conferre beneficia (ut & administrare & exerceere ea, quæ sunt jurisdictionalia) antè installationem vel inductionem in possessionem. Idem est de Prelatis aliis electis, vel provis à Papa, Argumento c. missi, c. transmissum, c. qualiter, c. nihil, de electione, utpote quæ jura videntur exigere solum confirmationem ad

administrandum, Garc. p. 5. c. 4. n. 243. & 250. citans pro hoc Suar. *Tom. 4. de parricid. d. 55. l. 1. p. 1. n. 19.* Germon. *de adul. Card. g. nec non quancumque Covar. l. 3. Parar. c. 16. n. 6. Selv. p. 2. q. 15. Lamb. p. 5. l. 2. q. 11. n. 6. & 7. Burri. Card. Abb. in *curiam suam*, &c. contra Felin. *conf. 40. n. 5.* Invol. Lap. Anch. &c. apud Garc. n. 246. facti pro hoc decis. *Rota in una divergenti canon. 18 Jan. 1583.* que est 181. p. 2. *diverf.* quam refert, & cui insinuat Paris. *de reg. l. 7. q. 2. 1. n. 46.* apud Garc. n. 245. in qua rebusum, vacationem Ecclesie solum durare usque ad confirmationem seu provisionem de Prælatu factam, & sic statim dicta provisione, & literis expeditis, etiam ante captionem possessionem per Prælatus, Capitulum non posse conferre, nec jurisdictionem exercere, uti Sede vacante. Procecditur igitur, quod ad alios Prælatos, sive collatio spectet ad Ordinationem loci, sive ad alium, sive installatio spectet ad confirmationem, sive ad aliam, Garc. *loc. cit. n. 249.* addit tamen Garc. *n. 251.* & idem tenet Castrop. *cu. p. 27. n. 4.* hodieum ob *Extrav. insinuat. de elect. inter commun.* Episcopum aliosque Prælatos in Curia promotos non posse conferre beneficia, nec administrare aore illarum literarum obtentionem, & presentationem factam Capitulo, etiam si aliis, attento jure communi, statim post dictas literas expeditas acquisiverit jurisdictionem, & potestas etiam conferre beneficia; cum Sedes Episcopalis non dicatur amplius vacare, &c. ut dicitur expedit in *decis. Rota*, quam fuit refert Garc. *l. c. & Gons. gl. 15. q. 2. d. n. 80.* dicens illum postmodum sapè fuisse à Rota canonizatum. Quin etiam seculis illi *Extrav.* æquum videri, non posse Episcopum ingerere se administratum, & jurisdictionis exercitio, nisi literis dictis presentatis Capitulo, de cujus præjudicio agitur & de tollenda ei administratione, & jurisdictione habita ab eo Sede vacante, à qua prius desisteret non teneat, Garc. n. 246. & 251. Vide de hoc plura supra, ubi de potestate electi administrandi ante confirmationem.*

4. Respondeo quarto, quod si iam consuetudo sit contraria, ut Episcopos vel Prælatos non administrat, & beneficia conferat ante captionem possessionem, hæc servanda est, juxta *c. in his, dist. 11. Garc. n. 157.* citans *Gl. in cu. Extrav. insinuat. q. non præsumit. Abb. in c. transmissum. Cochom. Rebuff. &c.* subdicens *n. 28.* negari non posse, hæc consuetudinem non solum in Hispania, sed etiam in aliis partibus reverè esse, dum Episcopi nunquam ante captionem possessionem administrant, nec beneficia conferunt, sed Capitula, uti Sede vacante, & Sedis vacationem ad istum effectum persequuntur administrare, & jurisdictionem exercere administrationis durare usque ad captionem dictam possessionem ab Episcopo, ut Rebuff. *de devot. n. 72.* Hostien. *in c. olim, de restit. sp. Felin. conf. 40. n. 4.* Quin & absolute & simpliciter tradit Tond. *l. 2. c. 1. §. 7. n. 6.* non posse Episcopum ante captionem possessionem conferre, & provisionem ante captionem possessionem esse ipso jure nullam.

Quæstio 669. An, & qualiter Episcopus degens in Curia Romana conferre possit beneficia?

1. Respondeo primo: posse Episcopum degentem in curia conferre beneficia vacantia sive diocesis, (etiam dum vacante per resignationem factam coram ipso extra Curiam) Paris. *de regim. l. 7. q. 14. n. 26.* refertens fæ rebusum à Rotacoram Poteat, refert eodem *decis. 167. l. 1.* Quin & potest illa conferre in ipsa Curia Romæ, etiam concedendo instrumentum seu literas in forma investituræ; cum sicut jus conferendi non speciat ad potestatem jurisdictionis Episcopalis, ita collatio non est exercitium jurisdictionis, Lott. *l. 2. q. 1. n. 51.* Contrarium tamen fœnit Pith. *de præb. n. 87.* nimirum Episcopum debere exire ex Curia, ut validè ea possit conferre, prout testatur præxis, ut refert Covar. *l. 2. resolu.*

c. 10. n. 9. Supponit autem collationem esse actum jurisdictionis voluntariæ, que, ut ait, licet exerceri possit extra territorium proprium, exerceri tamen non potest in urbe.

2. Respondeo secundo: non tamen potest ea conferre intra urbis Romane mœnia, sed extra conferre debet in reverentiam Papæ, Lott. *loc. cit.* testans sic habere stylum, pro quo citat Hieron. Paul. *in præf. cancell. Apost.*

3. Respondeo tertio: sed neque potest ea conferre, dum eorum existentia in Curia facta fuit resignatio, (ut id tenet potest, Paris. *loc. cit. n. 25.* Gabr. *conf. 187. n. 4. l. 1.* & Rota *decis. 23. in nov. quæst. 1. de rerum permitt.*) nam eo ipso, quod resignatur beneficia coram proprio Episcopo in Curia degente, dicuntur illa vacare in Curia per resignationem, Paris. *ibid. n. 24.* dicens: Esse communione, adeoque collatio spectat ad Papam, utpote cui specialiter reservata sunt beneficia vacantia in Curia, Paris. *ibid.* vel ad Cardinalem habentem indultum, in quo solet dari facultas conferendi omnia beneficia vacantia, præterquam per resignationem in Curia coram Papæ; sed ita resignata coram Episcopo existente in Curia non sunt vacantia in Curia per resignationem coram Papæ, Paris. *loc. cit.* ex eodem Gabriel *loc. cit.*

Quæstio 670. An, & qualem potestatem habeat Episcopus conferendi beneficia Ecclesie Cathedralis?

1. Respondeo primo: Episcopus non habet intentionem suam fundatam in jure communi quoad collationem Canoniarum & præbendarum Ecclesie Cathedralis, sicut illam fundatam habet in jure respectu aliorum diocesis sue beneficiarum, Lott. *l. 2. q. 21. n. 81.* citans Felin. *in c. auditu, de præscript. n. 10.* & Rot. in *Cardinali jurati conferendi, & Martin, 1617.* Sed potest, si juxta commune spectetur, secundum communionem petriore dicta collatio ad Episcopum, & Capitulum simul, ita ut Episcopus æqualem vocem cum Capitulo habeat, Lott. *loc. cit.* Card. de Luca *de benef. d. 1. n. 26.* Garc. *p. 5. c. 4. n. 17.* dicens: hæc esse communionem & securitatem, præcipue quia est approbata toties à Rota, cujus decis. quamplurimas refert n. 14. citans Insupset *n. 15.* pro ea Mand. *ad reg. it. q. 14. c. n. 2.* Rebuff. *de nomination. q. 2. n. 3.* & *conf. 60. G. Castrop. cu. p. 27. n. 2.* citans *c. cum Ecclesia Palerana, de elect. c. possessionis, de concess. præb. c. 1. ut Sede vacante. in 6.* & Insupset Gonz. *gl. 45. n. 16.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 20 q. 9.* contra Selv. *p. 2. q. 22. n. 12.* Buxat. *conf. 126. l. 2. n. 45.* Quinadev. &c. apud Garc. n. 11. tenentes, spectare ad Episcopum privative cum consensu tamen Capituli. Item contra Hostien. *in c. cum Ecclesia Palerana. Corac. p. 2. c. 4. n. 4.* Zechom apud eundem Garc. n. 12. tenentes, spectare ad Episcopum cum consensu Capituli. Addit Castrop. id maxime procedere, dum dicti Canonici, & præbende erectæ sunt ex bonis communibus, uti id præsumitur in dubio; si enim constaret contrarium, omnium quod Canonici erecti fuissent de beneficiis aliis liberè collationis ipsius Episcopi, spectaret eorum provisio privative & totaliter ad Episcopum, cum per novam hujusmodi erectionem non alteretur jus Episcopo quæsitum, Card. de Luca *de benef. d. 17. n. 6. & 9.*

2. Respondeo secundo: idem dicendum de dignitatibus Ecclesie Cathedralis; quod de jure communi non sint electivæ, sed spectent ad electionem Capituli, & earum confirmatio ad Episcopum, etiam si majores sint post pontificalem; sed solum de consuetudine, tradit Garc. *loc. cit. n. 24. & 25.* & 26. ut plus juris in illa haberet Capitulum, quam in præbendis; cum tamen deberet habere minus. Sed quantum est de jure communi spectent ad collationem simultaneam Episcopi, & Capituli, ut Garc. n. 20. & 21. juxta decis. *Rota in Tavernant. Sacristia, q. 16. an 1600.* & Abb. *in c. cum Ecclesia Palerana de elect.*

3. Respondeo tertio: de cetero, si praeficiantur à jure communi, spectenturque consuetudo, & praescriptio (cui descendendum est, ut ex ipso textu c. cum *Eccl. Palerana*, probant Fagn. *ibid.* n. 25. & DD. communiter. ut Card. de Luc. *et. d.* 1. n. 27.) contrarium sepe accidit, dum Capitulum sine Episcopo praebendas conferre consuevit, & contra aliquando Episcopus sine Capitulo, ut de multis Hispaniae Ecclesiis, & nominatim de Abulensi quodam collationem dignitatem competentem privative Episcopo, testatur *Garc. loc. cit.* n. 27. Sic quoque cetera seu minora beneficia consuetudine in Cathedralibus, ut portiones, Capellanis &c. Si sint de gremio Capituli, ex aliqua consuetudine, vel jure speciali spectare ad simulaneum Episcopi & Capituli collationem, tradit *Caltrp. l. et. n. 2.* citans *Gonz. & Azor. ubi supra*. Porro qualiter, dum simultaneam collatio spectat ad Episcopum & Capitulum, spectentur suffragia vel concordia, dicatur paulò post, ubi de Capitulo. Vide tantisper *Garc. loc. cit.* n. 28.

Quaestio 671. An, & quomodo, supposito jure simultaneo conferendi, Episcopus convocare possit Capitulum, & cogere ad faciendam provisionem?

1. Respondeo primo: posse Episcopum convocare Capitulum, & cogere ad faciendam provisionem. *Garc. p. 5. c. 4. n. 52.* ex *Mohed. decif. 1. de provirg.* quamvis enim non possit convocare Capitulum, si de re ad suum vel suorum commodum spectant agatur, ut *Tidd. fess. 25. c. 6.* hoc tamen decretum intelligendum, ut S. Congregatio in *una Sententia* 3. Sept. 1587. quando agitur de eo, quod privari interstet Episcopi, etiam spectat ad ipsum tanquam ad Episcopum. Secus si de re spectante ad ipsius Episcopi jurisdictionem, officium, dignitatem, administrationem, & regimen; jam verò in collationibus estat peculiaris consideratio, interesse Episcopi: eum illis ad eum, non ratione privati nominis, sed dignitatis Episcopalis pertineant. *Garc. n. 53. & 54.* juxta *Rot. in Hissal. juris vocando 26. febru. 1591.*

2. Respondeo secundo: non potest tamen Episcopus restringere, & abbreviare tempus semel ite Capituli, quod habet ad providendum de jure. *Garc. n. 55.* citans *Barbini in decif. Electionum p. 3. c. 4.* *Chichim in regulis majorib. l. 4. tit. 1. n. 179.* Nec potest cogere Capitulum ad providendum. Quia & congregatio per Episcopum, vel aliud Capitulum ad providendum, posset major pars, si vellet provisionem efficere. *Garc. n. 56.* citans *Lamb. de jure p. 2. l. 2. g. 2. d. 19. num. 10.* Abb. Sicut contra neque Capitulum Episcopo restringere & abbreviare terminum 6. mensium, & requirere ac vocare Episcopum, ut interstet provisioni intra certum tempus. *Garc. n. 57.* citans *Rebuff. &c.*

Quaestio 672. Quid Episcopus juri habeat circa conferenda beneficia Ecclesiarum Collegiarum?

1. Respondeo primo: eum in Ecclesiis cesset ratio, cur in Cathedralibus simulaneam habeat cum Capitulo, nimirum erectio Canoniarum ex bonis communibus Episcopi & Capituli, neque etiam tanta sit conventio Episcopi cum tali Capitulo, quanta est in Cathedralibus, inspecta juri communis dispositione, Episcopus simulaneam cum Capitulo eorum Ecclesiarum praetendere obo potest. *Loth. l. 2. g. 21. n. 235.* multoque minus, ut tenent *Joan. Imol. l. et. cum Ecclesia Palerana. n. 5.* & alii quidam solidam collationem. *Loth. ibid.* etiam adhibito dumtaxat consilio Capituli, ut *Federic. de Senis, conf. 34. n. 5.* Sed

2. Respondeo secundo, praeficiendo à consuetudine, secundum rursus communis dispositionem, jure praesentandi seu eligendi ad Canonicas prebendasque Collegiarum competet earum Capitulo,

ejusque Praeto immediato, si habeat; jure autem instituendi vel constituendi spectat ad Episcopum. *Caltrp. loc. cit. n. 2.* citans *Gonz. gl. 45. n. 47.* *Azor. p. 2. l. 6. c. 25. g. 9.* *Garc. p. 5. c. 4. num. 64.* *Loth. loc. cit.* citans *Abb. m. c. cum Ecclesia Palerana. n. 8.* & Jo. de Lignano, atque Rotam huic sententiae crebrius & tenacius adhaerens ab anno 1520. ostendimus Jo. And. *in c. significatum. de prob. n. 1.* *Poz. decif. 130. l. 1. cap. ult. g. 21. n. 1.* *Decian. conf. 6. n. 1. l. 1.* & Rota aliquando apud *Loth. loc. cit.* ientent, solidam illorum beneficiorum provisionem spectare ad Capitulum & ejus Praetorem, sine aliqua Episcopi participatione, quibus consentire videtur *Card. de Luc. de benef. d. 12. n. 13.* dum ait: in Collegiis collatio Canoniarum, aliorumque beneficiorum sit nomine ipsius Ecclesiae ab ipso Collegio, quomvis *d. 17. n. 6.* & 9. accedere videtur ad communione, dum ut: horum beneficiorum collationem seu nominationem, provisionem vel electionem spectare ad Capitulum. Porro dicta juri communis dispositionio innuitur rationi: quod beneficia illa erecta sint de bonis & juribus ipsius Ecclesiae, cujus nominis Capitulum confecti, seorsum prout, ut id praesumitur, juxta *declam. g. ante hanc prout.*

Quaestio 673. An, & qualiter Episcopus conferre possit alterius dioecesis beneficia unita beneficiis suae dioecesis?

Respondeo: beneficium accessione unitum beneficio alterius dioecesis debet conferri per Episcopum illius dioecesis, in quo est beneficium, cui unitur; quia sic Ecclesia unita evadit inferior, altera superior, & Praetor superiorem suam Praetorem utriusque. *Frances. de Ecclesiis Cathed. c. 8. n. 108.* citans *Gonz. gl. 5. 7. n. 24.* & *Per. de Perus. l. de unione. c. 1. n. 1.* Si autem quae principaliter facta est unitio, per utrumque Episcopum providendi debet. *Frances. loc. cit.* citans *Gonz. ubi ante. n. 57.*

Quaestio 674. Quid possit Episcopus circa conferenda beneficia Ecclesiarum exemptarum?

1. Respondeo primo: exempta Ecclesia, beneficia regularia in ea existentia non spectant ad collationem Episcopi. *Frances. loc. cit. c. 30. n. 155.* citans *Gonz. gl. 23. n. 2.* & *Rota.* Sed ad Praetorem, & Conventum simul, si sunt conventualia; si verò non sunt conventualia, ad Praetorem solum; quamvis in his multum deferatur consuetudini. *Loth. l. 2. g. 21. num. 339.* citans *Selv. p. 2. g. 22. n. 45.* & 51. *Gonz. gl. 23. n. 20.* &c. Secus est de secularibus talia enim adesse possunt in Ecclesia exempta, & spectare ad provisionem Episcopi. *Frances. loc. cit.* citans *Abb. & Lamb. apud Duan. decif. 92. n. 17.* Siquidem ex exemptione Ecclesiae non deducitur, quòd beneficium sit exemptum, eum aliud sit Ecclesia, aliud beneficium in Ecclesia; quia beneficium & Ecclesia continentur duo corpora distincta, ut *Abb. in cap. fin. de prob. Frances. n. 156.* & 157.

2. Respondeo secundo: dum Papa mandat Episcopo, ut beneficium in sua dioecesi proximè vacantium conferat Titio, potest eadem conferre beneficium aliis ad Episcopum exemptum: ex illa enim commissione patet, Papam non exstare officium ordinarium, sed quòd faciat illum delegatum suum, adeoque sicut alius quilibet vi talis mandati Apostolici quodlibet beneficium in sua dioecesi suum conferre posset, ita & Ordinarius seu Episcopus: eum officium ordinarium conferendi se tunc per accidens habeat. *Layni. ad c. grave. de off. ind. Ord. num. 2.* citans *Jo. And. in c. Abbatem. de rescript. in 6. & Gl. in Clem. univ. de excess. Praet. v. primi num.*

3. Respondeo tertio: dum exempti, v. g. Abbates, habent Ecclesias pleno jure subiectas (quod habere pleno jure subiectas aliud nihil importat significat, quoniam institutionem, destinationem, visitationem, correctionem. *Paxil. de rescript. l. 7. g. 15.*

n. 15. citans Paril. Cardinalem *conf.* 22. n. 14. *volam.* 4.) in illis Episcopus & non potest interminare. Paril. *ibid.* n. 14. Sed de his alibi; vide Laym. in *cap. ficut. de suppl. nopl. Pral.* à n. 7. & Lott. l. 1. g. 25. n. 17.

Questio 675. Quid Episcopus potestatis habeat circa beneficia conferenda in Ecclesiis regularibus non exemptis?

Respondeo 1. Episcopum fundare intentionem suam super libera potestate conferendi in illis beneficiis; dum enim ei assiluit ius commune, quod latè patet ejus diocesis, non solum procedit respectu secularium, sed etiam regularium, ut dictum supra. Lott. l. 2. g. 21. *num.* 137. & ubi in his proceditur per presentationem vel electionem, Episcopus patet fundatum habet intentionem pro iure instituendi, & confirmandi. Lott. l. *cit.* n. 138.

Questio 676. Quid possit Episcopus circa beneficia conferenda suis consanguineis?

1. Respondeo primò: non impeditur Episcopus (idem est de collatore alio) quo minus beneficiis vacante per obitum consanguineo suo conferat, dummodo dignus sit, non obstante Bulli Pii V. Tond. *qq. benef. l. 1. c. 33. n. 4.* cum communi. Adde n. 5. posse similiter Episcopum in favorem sui nepotis reservare pensionem: citat pro hoc Paril. *de consuet.* q. 1. *num.* 20. Gratian. *de cons. ferveat.* c. 67. n. 3.

2. Respondeo secundò: Episcopus resignata coram se pure & simpliciter conferre nequit consanguineis, affinis & familiaribus propriis, (quod tamen intelligendum de familiaribus, qui actu deserviant Episcopo, & continuam exerceant commensalitatem in domo, ait Tond. l. 2. c. 3. g. 7. n. 3.) citans Paril. *de resign.* l. 5. g. 6. *num.* 91. Fucis. *de vici.* l. 2. c. 20. n. 23. Marium Antonin. l. 1. *reol. casu* 34.) ut nec ipsius resignantis, etiam si id heret multiplicatis per circuitum resignationis, uti id expresse statuitur per Bullam Pii V. *conf.* 18. ubi & gravissime poenè adversus contravenientes statuit. Tond. *loc. cit.* n. 2. Paril. *de resign.* l. 5. g. 7. n. 138. Non tamen prohibetur beneficiis resignata conferre consanguineis suis, seu resignantis, ubi ea sunt iurisp. hæc enim non comprehendit illa Piana constitutio, declaravit S. Congregatio teste Quaranta in *sum. bullar. v. beneficium resignatum.* Tond. *loc. cit.* n. 9. intelligit hoc ipsum de iurisp. laterali. Riccius in *dees. Carre. Neapol.* l. 3. *dees.* 81. licet Quarant. *loc. cit.* loquatur in genere de benef. iurisp. cui adhuc retine videtur Tond. l. 2. c. 3. g. 7. n. 3.

3. Respondeo tertio: potest tamen etiam Episcopus dictis personis conferre beneficia, quæ vacant per dimissionem Clericatus factam ab eo, quæ illa possederat; eum hæc non sit vacatio per resignationem, de qua loquitur Bulla Piana. Tond. *loc. cit.* n. 4. citans Riccium *ubi ante.* p. 3. *alleg.* 307. ubi etiam addit, posse Episcopum liberè conferre consanguineo beneficiis ob alterius incompatibilis consecrationem resignatum, quod tamen merito displicet Tondixio; eo quod ob incompatibilis consecrationem beneficium præhabuit non possit resignare, sed debeat simpliciter dimitti, ut Garc. p. 11. c. 5. n. 58. & talis dimissio ex constitutione Clement. VIII. non possit fieri coram Ordinario, sed illa beneficia sine reservata Papæ; quod tamen credo intelligendum, si secundum incompatible quis obtinuit à Papa.

Questio 677. Quid possit Episcopus circa beneficia litigiosa conferenda?

1. Respondeo primò: dum pendente lite super beneficio unus ex colligatoribus morietur naturali vel civiliter, Ordinarius sive Episcopus (vel

etiam alter inferior collator) non potest maiores appointere, seu providere de illo beneficio, etiam aliis ejusdem beneficii collatio ad eum spectaret; quia ipsa litæ affectionem causat. Card. de Luca. *de benef.* d. 21. n. 18. juxta c. 1. & 2. *ut lites pendente.* in 6. proceditque id ipsum non solum in beneficiis libere collationis, sed etiam in electivis, utpote de quibus propèd loquitur textus *ca. c. 1.* Card. de Luc. n. 19. Item ex communi sensu Beneficialitatum, ut ait Card. de Luca. n. 20. passim per Rotam canonizato de beneficiis iurisp. Laicorum (circa quæ passim & frequentiores oriri solent lites, quæ circa ea, quæ sunt libere collationis) etiam ex fundatione vel dotatione. Idem Card. *ibid.* & n. 21.

2. Respondeo secundò: sed neque videtur posse Episcopum (idem est de alio inferiore collatore) colligantem superfluum providere de beneficio; eo quod illud sit de reservatis Papæ per regulam de *subrogandis.* Card. de Luc. *loc. cit.* n. 35. dicent hanc opinionem videri receptam in præxi. Alii tamen tenent contrarium, nimirum non minus posse à Collatore, quam à presentatore beneficii dictam subrogationem; eo quod par sit ratio in utroque, nimirum cessatio rationis c. 2. *ut lites pendente.* quæ etiam, ne propter novos adversarios litigii protoragari contingat, pro hac sententia est Garc. p. 1. c. 9. n. 221. citanturque ab eo Lancelot. *de autent.* c. 3. n. 128. Paril. *conf.* 30. n. 4. l. 4. Roch. Covar. &c.

Questio 678. Quæ sit potestas Episcopi circa conferenda beneficia Sede papali vacante, vacantia, aut etiam Sede papali adhuc plena vacantia, sed de quibus Papa in vivis necdum disposuit?

Respondeo: de his satis dictum supra; videri etiam potest Corrad. l. 3. c. 6. *num.* 16. Card. de Luca. *de benef.* d. 16. *num.* 3. d. 31. *num.* 4. d. 93. n. 21. d. 24. n. 3.

Questio 679. Num Episcopus habens Coadjutorem conferre possit beneficia?

1. Respondeo primò: dum ei datus Coadjutor ob amissionem, Coadjutor habet potestatem conferendi beneficia; cum ei concedatur administratio Episcopalis ab Episcopo independentis, & Episcopus ea caret; quia non est compos sui. Caltop. *cit.* p. 27. *num.* 5. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 25. g. 15. Garc. p. 1. c. 4. n. 170. citans Paril. *de resign.* l. 7. g. 20. à *num.* 25. Quintadv. l. 5. *Ecclesiasticæ.* cap. 5. *num.* 5.

2. Respondeo secundò: dum datus est Coadjutor Episcopo sanæ mentis benevolentem vel infirmam, ad Episcopum, & non ad Coadjutorem spectat conferre beneficia. Caltop. *loc. cit.* Garc. *num.* 265. citans Pavin. *de poss.* Cap. *se de vac.* p. 2. g. 1. n. 8. Selv. p. 2. g. 4. Corad. p. 2. c. 4. à *num.* 9. Rebull. *de nominat.* g. 8. n. 44. &c. contra Campeg. *de Coadjutor.* Episcopi. n. 10. & Gomez. gl. 5. g. 9. n. 4. Navar. *conf.* 3. de *Cleric. agror.* apud Garc. *num.* 169. & 275. dum sentire videntur posse Coadjutorem conferre beneficia, Episcopo tali coadjuto non prohibente, seu non contradicente; per dationem enim Coadjutoris Episcopus non amittit dictam potestatem. Caltop. *loc. cit.* juxta regulam juris: id, quod nostrum est, sine facto & consensu nostro tacito vel expresse aufertur non debet. Sed & Papa dum Coadjutori solum potestatem exercenti jura spiritualia, & temporalia, quæ jure vel consuetudine pertinent ad Coadjutoris officium: inter ea autem non sunt, quæ principalis rectè potest, & agere vult per seipsum. Garc. n. 274.

3. Respondeo tertio: sed neque talis Episcopus tenetur conferre beneficia cum consilio, aut auxilio Coadjutoris; quia nec ad hoc datur Episcopo Coadjutor. Garc. *loc. cit.* quod si tamen Episcopo sanæ mentis daretur Coadjutor ob dissipationem, seu

malum

malam beneficiorum administrationem, non possit Episcopus sine consensu, & consilio Coadiutoris conferre beneficia. Castrop. loc. cit. Gar. n. 273. citans Oldr. in c. venerabilis. de off. Deleg. n. 2.

Questio 680. Num Episcopus possit alteri concedere facultatem conferendi beneficia?

Respondeo ad hoc Gar. p. 1. c. 8. n. 119. non posse id alteri concedere, quoniam Vicario suo Generali, cuiusque pro hoc Rebuff. in pr. cu. de voce Episcopi. n. 55. Covar. l. 3. var. c. 20. n. 2. Quintadv. l. 1. Eccl. c. 1. n. 7. Sbroctum de potest. Vicar. l. 1. g. 32. vide de hoc dicenda §. seq.

PARAGRAPHUS IV.

De potestate Vicarii Episcopi, quoad conferenda beneficia.

Questio 681. Quotuplex sit Vicarius Episcopi, & qualem jurisdictionem habeat?

Respondeo ad primum: est triplex: natus, foris, & a lege constitutus; Vicarius natus Episcopi est, qui cum officio, & dignitate nascitur independentem ab Episcopi denominatione, quales sunt Archidiaconi. c. 1. de off. Archid. c. in singulis. de off. Archipresb. Sed huiusmodi iurisdictionem hunc extincta est. Castrop. loc. cit. p. 30. n. 1. Vicarius foris dicitur, vel quia extra fores seu civitatem, in qua Episcopus residet, constituitur; vel potius, quia foris, & peditur non generale, sed speciale tenet; v.g. constituitur pro oppido, vel oppidis aliquibus. Castrop. loc. cit. Vicarius a lege constituitur seu generalis, qui pro tota diocesi ab Episcopo nominatur. Castrop.

Respondeo ad secundum: jurisdictionis Vicarii sunt tres delegata. Argumento, c. super quatuordecim. de off. Deleg. Castrop. loc. cit. dicens sic ferè omnes sentire. Jurisdictionem autem Vicarii generalis iuxta communem est ordinaria; nam quia tribunal idem est Episcopi & Vicarii huius, & non datur, ut Vicario generali ad Episcopum appellatio; tum quia facti Episcopi nominatione, jurisdictionis ab ipsa lege conceditur. Castrop. loc. cit. citans Azor. p. 2. l. 3. c. 41. per res. Barb. de potest. Episcopi. alleg. 14. d. n. 3. Molin. 17. l. de iust. d. 10. Sanch. de matrim. l. 1. d. 29. hoc breviter in ordine ad §. 99. alibi ex professo. Vide tantisper Gar. p. 1. c. 8.

Questio 682. An Vicarius generalis ratione huius sui Vicariatus habeat potestatem conferendi beneficia?

Respondeo negativè; sed eget ad hoc speciali concessione: illi enim ex concessione Vicarii concessa solum est Episcopatus administratio, in his, quæ necessarii sunt & utilitatis. Unde & insinuat & confirmare potest presentiarum & electorum generalia mandata; quia hæc sunt iusticie & necessitatis, iuxta dicta alius: non autem conferre; quia beneficiorum collatio est quædam donatio libera, & cui concessa est bonorum administratio, etiam liberta, non est concessa per hoc bonorum donatio. c. ult. de off. Vicar. in 6. Castrop. loc. cit. n. 2. Tond. in 99. benef. p. 2. c. 118. n. 1. Paris. de resign. l. 9. g. 7. n. 32. Pirh. de off. Vicar. n. 49. cum communis. Proceditque idipsum, etiam ad solum Episcopum pertinet, consensum præstare in collatione aliorum beneficiorum, ita ut non possit ad Vicario, non habente ad hoc speciale mandatum, impleri. Castrop. ibid. n. 1. citans Rebuff. in pr. de Vicar. Episcopi. n. 9. Barb. ubi ante. n. 61. Gratian. de cons. for. c. 303. n. 1.

Respondeo ad hoc: non potest presentiarum & electionum presentiarum ad Episcopum spectat; quia de hac est liberalis gratia, & veluti quædam donatio.

Pirh. loc. cit. n. 52. citans Sbroctum l. 2. g. 109. n. 2. Cyp. Item nequit eligere, dum electio spectat ad Episcopum. Pirh. ibid. Sbroct. loc. cit. g. 30. n. 5. Neque etiam potest recipere, etiam liberas, resignationes beneficiorum; multoque minus ex causa permutationis. Castrop. cit. n. 1. citans Rebuff. ubi ante. n. 104. Riccium in pr. resol. 471. Azor. p. 2. l. 7. c. 29. g. 4. Gar. p. 1. c. 4. n. 14. Paris. de resign. l. 7. g. 24. n. 1. sed de hoc alibi.

Respondeo ad hoc: non potest Vicarium Generale ratione Vicariatus sibi concessi sine speciali mandato, interim, dum beneficium vacat, & non providetur de Rectore, vel Rectore impeditus est, constituere Vicarium, qui beneficium regat, & animatum congrue prospectat; quia hæc designatio recte Episcopatus administrationi necessaria est, & non est collatio, cum communi & abbo dictis tradit Castrop. loc. cit. n. 4. ubi tamen addit, si ob impeditum, & si fortiori ob depravatos mores Rectoris constituendum esset Vicarius, id Vicarium generale non posse ex generali mandato; cum ex generali mandato non possit beneficiis privare exercitio sui muneris, & alios in eo subrogare, citat pro hoc Covar. l. 3. var. c. 20. n. 7. Barb. de potest. Episcopi. l. 3. alleg. 14. n. 73. Sbroct. de Vicar. Episcopi. g. 112. d. n. 2. Pirh. de resign. 239. n. 2. Argum. c. licet. de off. Vic. in 6.

Respondeo ad hoc: non potest Vicario Episcopi, eum non posse sine speciali mandato conferre beneficia, idem dicendum de Vicario constituto in Urbe à Papa, censet Gar. cit. c. 8. n. 182. citans Pavin. p. 2. q. 10. n. 19. Rebuff. in de forma Vicar. n. 16. Gamb. de off. Leg. l. 1. n. 708. Cfr. contra Coel. p. 2. c. 1. n. 17. atque Gar. n. 183. id procedere, etiam dictis Vicaris esset Cardinalis, cuiusque pro hoc Rebuff. ubi ante. n. 64. Cfr. Gamb. loc. cit. Baldum. in l. aliquando. ff. de off. proc. subdit etiam Gar. n. 186. Cardinalem tamen factum Legatum Urbis, Papæ ab eis recedente, posse conferre beneficia iuxta limites legationis constituta, etiam Urbis, nisi obiter reservatio; & sic contrarium esse in Cardinale Legato Urbis, quoniam in Cardinale Vicario Urbis; citat pro hoc Bald. Rebuff. contra Gamb. supra n. 702. qui nequidem hanc potestatem conferendi Cardinali Legato concedit sine speciali mandato.

Questio 683. An Vicario, & quali specialiter concedi possit, & soleat collatio beneficiorum?

Respondeo primum: Vicario foraneo non solere; sed nec posse id concedi ab Episcopo, communis habet sententia, pro qua 2 Castrop. n. 5. citantur Gl. ult. in c. statim. de prob. in 6. & in c. deliberatione. de off. Deleg. in 6. Rebuff. loc. cit. ex n. 15. & plures alii apud Covar. l. 1. var. c. 20. n. 6. & sic expresse docet Pirh. de off. Vicar. n. 50. Item Laym. in c. cum in generali. de off. Vicar. n. 3. ubi dicitur operari loquor de Vicario generali; nam aliter neque in specie, neque in genere vacans beneficia conferendi potestatem Episcopus aliusque Ordinarius prater Papam committere potest: cuiusque pro hoc Abb. in cap. committitur. de cons. prob. Sbroct. l. 1. g. 12. n. 2. Hoc tamen ipsum intelligendum, ait Castrop. de potestate conferendi beneficia totius diocesis; de potestate namque conferendi beneficia aliquis loci, non videri sibi, cui commisit nequeat Vicario foraneo Episcopi, tamen generalis non sit, cuiusque pro hoc Sbroctum l. 1. g. 53. n. 1. & Gar. p. 1. c. 8. n. 123. ubi ait: Vicario generali certi loci posse potestatem concedi conferendi beneficium illius loci, licet aliis non sit Vicarius Generalis.

Respondeo secundum: posse Vicario Generali concedi hanc facultatem conferendi beneficia, habet communis, Castrop. loc. cit. n. 1. Gar. n. 119. id omnino supponens. Quin & Castrop. ibid. ait, ferè semper soleat illi concedi hanc facultatem. Porro ad hoc, ut Vicario committitur hæc potestas, non requiritur, ut sit quoque Vicarius in temporalibus, ut vo-

ut voluit Pavin. *de potest. Capit. Sede vac.* q. 10. *num. 31.* Rebuff. *l. c. num. 8.* Sbroz. *l. 2. q. 90. Azot.* p. 2. l. 3. c. 43. apud Castrop. Sed fufficit esse Vicarium Generalem in spiritualibus, iuxta subiectam materiam collationis beneficiorum, quæ spiritualis est. *Garc. num. 122.* Castrop. *num. 6.* citans Barb. *ubi ante.* n. 57. ob quod Vicarius pro spiritualibus tantum constituitur, absolute Vicarius Generalis nuncupatur, ut constat ex Bullis Apostolicis teste Paris. *de regim. l. 2. q. 7. n. 187.* & ex Trid. *sess. 13. c. 2. & ex c. cum nullus, de temp. ord. & tradunt Sbroz. l. 1. q. 25. n. 4. Sanchez. de matrim. l. 3. d. 29. n. 12.*

Questio 684. Unde dictum mandatum dicatur Speciale, & in quo sensu dicatur Generale?

1. **R**espondeo ad primum: dici ex eo speciale, quod ad hoc, ut Vicario concessa censetur facultas conferendi beneficia, specialiter debeat exprimi, quod facultas ei deest conferendi beneficia; non vero, quod datur ad conferenda certa beneficia vacatura, vel ad conferendum certis personis, id enim non valeret. *Garc. cit. c. 2. n. 113.* citans Sbroz. l. 1. q. 53. Pavin. Rebuff. Cuchum. &c.

2. Respondeo ad secundum: dici tamen potest ex eo generale mandatum, seu facultas generalis, si deest ad conferenda beneficia certi loci, seu partis diocesis, modo ibi sunt plura beneficia. *Garc. n. 114.* citans Rebuff. *de Vic. l. 2. n. 23.* aut ad conferendum in certis mensibus. *Garc. loc. cit.* citans Cuchum; aut ad conferendum simpliciter tantum; aut citata tantum, aut certi valoris, aut vacatura per mortem. *Garc. ibid.* ex Rebuff.

Questio 685. An hæc potestas conferendi beneficia censetur collata, seu satis expressa per clausulam generalem, quæ Vicario concedit Episcopum facultatem administrandi omnia, sicut ipse habet?

Respondeo negativè. *Garc. n. 118.* Castrop. *loc. cit. num. 8.* citans Paris. *de regim. l. 2. q. 7. n. 34.* nam ex tali clausula cum libera & plena potestate administrandi solum inferitur, posse Vicarium ea præstare, quæ ad rectam Episcopatus administrationem spectant, non vero posse eum exercere etiam, quæ sunt metæ gratiæ & donacionis: non enim in concessione administrationis, etiam liberæ, conceditur potestas donandi. Castrop. *iuxta. fin. de off. Vic. in 6.*

Questio 686. An hæc potestas collata censetur per clausulam generalem, quæ Episcopum concederet Vicario, ut omnia loco sui præstare possit, tametsi ea sint, quæ speciale mandatum requirunt?

1. **R**espondeo primò negativè, dom nihil eorum, quæ speciale mandatum requirunt, exprimitur; tunc enim illa verba: *sicut ea sunt, quæ speciale mandatum requirunt*: habentur pro non adjectis. Castrop. *cit. n. 3.* citans c. *qui ad agendum, de procur. in 6.* & Molinam *tr. 1. de iust. d. 10. n. 9.* E contra tamen, si aliquid speciale mandatum exigens exprimeretur, & simul adderetur: *Et alia omnia speciale mandatum requirunt*; eo ipso ad omnia illa (modo tamen illa omnia generaliter expressa gravata vel maiora non continent, quæ sit illud specialiter expressum) mandatum illud conceditur; adeoque etiam ad collationem beneficiorum. Castrop. *ibid.* citans Molin. *ubi ante.* Covar. *l. 3. varior. Abb. n. 3.* Sbroz. *l. 1. q. 65. n. 5.* & 7. Garciam *cit. c. 3. n. 68.* & 69.

2. Respondeo secundò: sed neque adhuc censetur collata dicta facultas, dum dicta clausula generalis talis est, ut Episcopum concedat Vicario, ut omnia

loco sui facere possit, est, speciale mandatum requirant, excepta suppressione beneficiorum, unionem illorum, aut presentationem; nam ex utriusque adjectæ exceptionis non conceditur potestas efficiendi quicquam speciale mandatum requirens; si enim per dictam clausulam generalem, fecerit illa exceptione aliquorum, non censetur concedi, quod speciale mandatum requirit, nisi idipsum in particulari exprimat iure sic disponente, iam etiam per adjectam illam exceptionem id non conceditur; cum illa exceptio non tam ad ampliandum concessionem, quam ad illius restrictionem apponatur, iuxta l. 1. *de reg. iuris.* Castrop. *loc. cit. n. 9.* ex Covar. *l. 2. var. c. 5. n. 4.* & maxime n. 8. & 9. & Molin. *ubi ante.* d. 10. n. 9. Nec obstat illud: exceptio firmat regulam in casibus non exceptis; nam exceptio firmat regulam in casibus non exceptis, modo tamen hi casus non excepti comprehendantur sub concessione, ad hocque in præsentia, cum iure sic disponente, nullus casus speciale mandatum requirens sub illa concessione comprehendatur, nullus casus speciale mandatum requirens non exceptus expressè firmabitur per talem exceptionem. Castrop. *loc. cit.*

Questio 687. An, & qualiter hæc potestas conferendi beneficia arguatur concessa ex data Vicario facultate administrandi resignationes?

1. **R**espondeo primò: ex data facultate administrandi resignationes absolute & simpliciter factas, non inferuntur data facultas beneficia taliter resignata conferendi. Laym. *in c. cum in generali. de off. Vic. in 6.* Castrop. *loc. cit. n. 11.* citans Barb. *ubi supra alleg. 1. n. 68.* Rebuff. *in addit. ad reg. l. 3. canon. c. 1.* quia plus est conferre beneficia, quam resignationes recipere; patetque ex eo, quod Capitulum Sede vacante possit resignationes recipere; non tamen beneficia conferre, quæ liberæ sunt collationis ad Episcopum spectantis; ergo multo minus Vicarius Episcopi; cum Capitulum Sede vacante maiorem illo habere potestatem absque specialibus illi commissis. Laym. *loc. cit.* ex Paris. & quia collatio est actus omnino separatus, & cum resignatione non connexus. Castrop. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: ex facultate data administrandi resignationes ex causa permutationalis censetur quoque data facultas beneficia sic resignata conferendi; eo quod licet conferre beneficia permutationalis distinguatur à receptione, & approbatione permutationalis, seu resignationis facta permutationalis gratia, est tamen ita ei connexus, ut recipiens tales resignationes, seu approbans permutationalionem obligetur permutantibus ea conferre; adeoque collatio tunc non est voluntatis, sed necessitatis: & sic habet stylus communiter observatus, ut eodem tempore de contextu, quo administrant resignationes permutationalis gratia, ipsa beneficia resignata permutantibus conferantur. Unde verisimile est, Episcopum dando potestatem recipiendi resignationes permutationalis gratia factas, voluisse simul dare potestatem faciendi collationem, quæ necessarii illis fieri debet. Laym. *loc. cit. n. 6.* Castrop. *loc. cit. n. 13.* citans Azot. p. 2. l. 3. c. 44. q. 6. Et Dominic. *in c. fin. de off. Vic. in 6.* *Garc. p. 5. c. 5. n. 104.* & 108. citans Insuper Covar. *de benef. p. 2. c. 2. n. 2.* Zechen *de benef. & prof. c. 2.* contra Rebuff. *in pr. cit. de forma Vicarii. n. 104.* & 106. Staphilium *de lit. gratia. l. 2. de var. mod. vocat. & resignationes. n. 21.* Barb. *ubi supra n. 68.* Felin. *in c. auditis. de præscript. n. 3.* apud Castrop. De caretore data Vicario facultate administrandi resignationes, non addit; etiam ex causa permutationalis: non potest Vicarius administrare resignationes ex causa permutationalis factas; quia aliud est administrare resignationes, aliud dare auctoritatem permutantibus, ne sit in administratione resignationis permutationalis gratia. Castrop. *n. 12.* *Garc. n. 110.* citans Rebuff. *ubi ante.* contra Pet. de Perul. *de permut. benef. p. 2. q. 6. n. 23.*

Questio 688. *An ex eo, quod Vicario data sit potestas destituendi, arguatur, ei concessam potestatem conferendi?*

Respondeo negativè: sicut nec vice versa concessa potestate conferendi venit potestas destituendi, tamen enim hæc ferme conjuncta sunt in potestate ordinaria, non tamen in delegata seu commissa, cum hæc dependat à voluntate committentis. Laym. *loc. cit.* n. 7. *Pirh. de off. Vic.* n. 53. Nec obstat, quod qui potest destituere, potest etiam instituere, & beneficia conferre; nam est id verum in habente potestatem ordinariam, non tamen in eo, qui habet destituere specialiter ex delegatione, vel commissione. *Pirh. ibid.* citans *Parif.*

Questio 689. *An postquam Episcopus specialiter commisit Vicario suo collationem beneficiorum, ademerit sibi potestatem, siue ligaverit sibi manus ad conferendum?*

Respondeo nequaquam, quin potius Episcopus tunc concurrit cum suo Vicario. Imò, si non confiteretur, ut per eos confiteretur, præterenda est collatio facta ab Episcopo tanquam habente amplioiorem potestatem, sicut simili ratione dicitur de Papa respectu aliorum collatorum. Laym. *ad cap. cum in generalibus* n. 2. citans *Sbroc.* l. 2. g. 93. *Pirh. de prob.* n. 28. & de off. *Vic.* n. 55.

Questio 690. *Dum data Vicario facultas generalis conferendi omnia beneficia, que ad Episcopum pertinent, ad que beneficia se illa facultas extendat?*

1. Respondeo primò: pro fundamento sequentium, cum talis facultas data Vicario sit sine & beneficium cedens in detrimentum solius concedentis, licet, quomodo fieri potest, est interpretanda. *Castrop. loc. cit.* n. 7. citans *Azor.* p. 2. l. 3. c. 48. g. 1. *Sbrocius de poss.* *Vic.* l. 1. g. 70. *Barb. ubi supra* n. 56. Hinc

2. Respondeo secundò: extendit se ad sequentia: primò ad beneficia curata & dignitates Ecclesiasticas Cathedralium; quia hæc sub nomine beneficiorum veniunt in materia favorabilis. *Castrop. loc. cit.* citans *Azor.* ubi ante. c. 44. n. 7. *Barb.* n. 63. *Pirh. de off. Vic.* n. 50. citans *Fagn.* in c. ult. de *Summ.* n. 36.

3. Secundò: ad beneficia post commissionem seu facultatem illam datam Vicario prius erecta; quia, ut dictum, facultas hæc utpote non odiosa & penalis latè explicanda, adeoque dicendum, quod se extendat tam ad erecta quam erigenda; etsi ea tempore datæ Vicario potestatis necdum essent in rerum natura. *Castrop. loc. cit.* contra *Pirh. de off. Vic.* n. 54. *Barb.* & *Azor.* l. cit. insistentes *Clem. literas de re scriptis*. Verum illud mandatum, de quo ibi conferendi beneficium certum certæ personæ odiosum, & strictè interpretandum.

4. Tertiò ad beneficia spectantia jure devoluta ad Episcopum; quia ea beneficia confert Episcopus jure ordinario & communi ob negligentiam Collatorum. Laym. *ad cap. cum in generalibus*, de off. *Vic.* n. 7. citans *Parif.* *Castrop. loc. cit.* n. 14. citans *Azor.* c. 44. g. 2. *Barb.* n. 61. Secus tamen dicendum, ubi beneficia essent devoluta ad Episcopum tanquam Sedis Apostolicæ delegatum; v. g. ob negligentiam Prælatorum Regularium; quia tunc Episcopo ea conferendi potestas non competit jure ordinario, sed delegato. *Pirh. loc. cit.* n. 54. *Castrop.* *Azor.* *Barb.* l. cit.

5. Quartò: facultatem illam generalem conferendi beneficia extendere se quoque ad præsentationes competentes Episcopo, contra *Garciam loc. cit.* n. 83. Laym. *loc. cit.* *Roch. de jurep. v. beneficium* n. 27. *Pirh. de off. Vic.* n. 52. *Sc.* tenet *Castrop.* n.

53. citans *Lamb. de jurep.* p. 1. l. 2. g. 4. n. 4. & *Azor.* ubi ante. g. 10. ed quod nomine conferendi in materia favorabili, & in mandatis & facultatibus ordinariis comprehendantur omnes modi providendi; etsi in mandatis odiosis sit contrarium; nimirum valde distinguantur collatio, præsentatio, institutio, electio, A.A. idem; unde

6. Quinò: extendit se ad beneficia commendanda, ita ita beneficia commendare possit Vicarius in iis casibus, in quibus conceditur Episcopo; quia commendatio beneficiorum vel est propria beneficii collatio, vel quid minus illi. *Castrop. Azor.* l. cit. *Barb.* n. 64. Subdique *Castrop.* ex *Gonz.* gl. 17. hæc à fortiori procedere, dum dicta facultas data esset Vicario sub verbo *providendi*; quia illud significationem latiore habet, omnesque modos provisionis propriissimè comprehendit.

7. Sextò: dicta facultas sub dictis terminis generalibus data se non extendit ad beneficia, quorum collatio competit Episcopo jure speciali vel privilegio; quia hæc potestas Episcopi aliis communicari nequit. *Castrop. loc. cit.* n. 14. Laym. in cap. *clerus in generali*, de off. *Vic.* n. 7. citans *Parif.* l. 1. g. 24. n. 64.

8. Denique facultatem conferendi beneficia, quomodocunque vacarent, extendere se quoque ad admittendas resignationes beneficiorum, resignataque beneficia conferenda, probabile censet *Castrop.* n. 10. Cum resignatio solum possit fieri coram Superiore potente beneficium resignatum conferre, ut *Gloss.* in *elem. nuc. de renunc. v. manibus*, adeoque cum Vicarius sit Superior, & possit resignata conferre, poterit & resignationem admittere. Verum de hoc alibi.

Questio 691. *An Episcopus Vicario committere possit potestatem conferendi certum beneficium, antequam vacet?*

Respondeo negativè; sed solum generalem facultatem conferendi ei concedere potest. *Pirh. de off. vic.* Laym. in c. *cum in generali* n. 3. citans gl. commentum receptam in c. de liberatione. §. *providemus*, v. *consequens*, de off. *leg.* in 6. & DD. communiter n. c. *consequens*, de concess. *prob.* & specialiter *Rebuff.* c. de vic. *Episcop.* n. 15. ubi quod Episcopus non possit Vicario committere collationem, siue respectu certis beneficiis, siue respectu certæ personæ, v. g. dicendo: *Tunc conferas beneficium in hac Ecclesia vacantum, siue per mortem, siue per resignationem*. Tum quia talibus commissionibus præbatur occasio modis illicitis aperienti viam beneficiis vacatis, estque periculum, ne mortis machinatione, aut resignationi circumventionem vacatio beneficii procusetur, tum quia per hujusmodi commissiones determinatur indocuerit beneficiorum reservationes, vel expectativas, quæ odiosæ sunt, & Episcopis non concessæ, juxta gl. in c. *ram dilectus*, v. *quæsumus*, de *jurep.* & *Trid. sess.* 24. c. 19. Laym. *loc. cit.* potest nihilominus committere potestatem conferendi beneficia testibus ad certum locum dixeris, modo ibi sint plura. Laym. *loc. cit.* ex *Sbroc.* l. 1. g. 53. n. 5. Item, dum debitum alicui est beneficium in Ecclesia quadam, quia v. g. Canoniam sine præbenda consecutus fuit, potest mandare Vicario, ut proxime vacaturum eidem conferat; quod enim de jure sciendum est, ut siat, maoradi seu committi potest. *Pirh.* n. 51. Laym. *loc. cit.* n. 6. citans ipsum *Th. mor.* l. 4. c. 2. c. 10. p. 2. Item potest committere ei facultatem recipiendi resignationem determinati beneficii, eique admitti eidem committere facultatem conferendi, quia sic non committit collationem beneficii vacantis, sed vacantis. Laym. *loc. cit.* *Pirh. de off. vic.* n. 51. quævis de cetero simul ac conjunctim potestatem certis beneficiis resignationem recipiendi, & illud conferendi committere illi non possit, ut *Sbrocius l. 1. g. 52. n. 25.* & plerique alii. Laym. *loc. cit.* n. 4. *Pirh. loc. cit.*

Questio 692. An Vicarius concessam sibi facultatem conferendi beneficia exercere possit, & conferre consuevit extra diocesim, uti id posse Episcopum, dictum est supra?

Respondeo affirmativè. Castrop. *loc. cit.* n. 16. citans Azor. *loc. cit.* c. 44. q. 9. Barb. n. 64. Gonz. *gl. 64.* n. 3. Garcias *loc. cit.* v. 1. n. 126. citans Covar. l. 3. var. c. 20. n. 27. Menoch. *de arb. l. 1. q. 43. n. 19.* Patil. *de rescript. l. 7. q. 24. n. 32.* Sanch. *de matrim. l. 3. d. 34. n. 2.* Lamb. p. 2. l. 2. q. 2. d. 6. n. 3. Coraf. *de benef. c. 8. n. 3.* Etc. contra Bald. *in l. 2. ff. de off. procurs. n. 1.* Barb. *in c. novus. de off. leg. German. de indulg. Card. 5. rube quoad. n. 87.* licet in dicitur coartari esse equum. Non enim magis prajudicium, aut injuria inrogatur Episcopo per exercitum in ejus diocesi hanc jurisdictionem voluntariam ab Episcopo extraneo, quam ab hujus Vicario; cum absque strepitu, & figura judicii exercetur, estque jurisdictioni Vicarii in hoc, nihilominus quoad conferenda beneficia sit delegata et non ordinaria, sicut est Episcopi, (ut Garc. n. 129. contra Cnesl. Boëtium, Sbrovium) nam etiam delegata jurisdictione voluntaria seu concessa ab inferiore à Principe recedat exercetur extra territorium ob rationem datam. Garc. *loc. cit.* n. 129. et Sanch. *supra.* Neque his obstat *cit. l. 2. de off. procurs.* in qua se fundant adversarii; nam (quod solam dicitur in *de off. leg.*) licet legens proconculus à pecto, quo proconculus urbem egressus fuit, non habet jurisdictionem, neque intra, neque extra provinciam 4 quia hanc dare non potest proconculus legato suo, quoniamque provinciam fuit ingressus, per hoc tamen non negatur, quod proconculus ingressus in provinciam, legatus ejus, sicut & ipse proconculus, non possit exercere jurisdictionem voluntariam extra diocesim, Garc. n. 130. Castrop. *loc. cit.* n. 5. Porro quod dictum hoc in pecto de collatione rigorose tali facienda à Vicario, idem dicendum de institutione & confirmatione; licet enim necessarium sit pectus à Vicario cognoscere aptitudinem praesentis & electi, potest tamen hanc cognoscere extradiocesis, & sic cum institutione ab eo fieri extra diocesim. Garcias n. 138. *sentio n. 142.* Castrop. *loc. cit.* n. 17.

Questio 693. An Vicarius habens ab Episcopo facultatem conferendi beneficia, possit ipsi illi Episcopo suo, dum in aliis habilis est, conferre beneficium?

Respondeo negativè; quia inter dantem & accipientem debet esse distinctio; jam vero Episcopus, ejusque vicarius non tribunal, unamque personam & corpus constituunt, uti & id ex eo patet, quod à Vicario conferente beneficium inhabili non fiat devolutio ad Episcopum, juxta c. 2. *de consuetud. in 6. c. Romana. de appellat. in 6.* Castrop. *loc. cit.* n. 19. citans Azor. *loc. cit.* c. 44. q. 15. Garc. *loc. cit.* n. 141. citans Rebuss. *impr. tit. de forma vicariatus. n. 82.* Coraf. p. 2. c. 8. n. 6. Quintadv. l. 1. *Eccl. c. 5. n. 7.* Sbrovium l. 2. q. 91. n. 92. alii tamen Garc. n. 144. hoc videri intelligendum, quando vicarius confertur ut ordinarius; quia nimirum simul cum jurisdictione generali, & ordinaria potestate data ei esset potestas conferendi à supposito liquidum, & fuisse traditi Garc. *in 41.* quod, dum illa, quae speciale mandatum requirunt, committuntur simul cum designatione Vicariatus, seu jurisdictione generali & ordinaria potestate, (aut etiam dum ea separatim, & postea committuntur ab Episcopo, non solum faciente mentionem Vicariatus, sed etiam illum & compellendum Vicarium suum, ut Jo. And. sed dicendo, quod committitur aliis datam extendat, ut Garc. n. 44.) tunc Vicarius in omnibus esse ordinarius, juxta c. *translatio. de consuetud.* unde fit, ut nunquam appellent à Vicario generali ad Episcopum, etiam in requirentibus speciale mandatum; quia solent simul cum potestate ordinaria committi,

cuiusque pro hac doctrina Sanch. *de matrim. l. 3. d. 29. n. 8.* Telin. *in l. in corrigend. de off. ordinari. n. 1.* Sbrovium l. 1. q. 67. n. 3. Jo. And. *de. Crescent.* Ac proinde, ait Garc. n. 144. secus esse, seu Vicarium posse Episcopo conferre beneficium, si confertur ut delegatus. Quis tamen contrarium tenet Castrop. *loc. cit.* n. 19. ed quod dum hæc delegata potestas ab Episcopo proveniat, si Episcopus vi illius possit beneficium acquirere, ipse sibi censetur beneficium providere, quod alienum est ab usu Ecclesiæ; cum provisio beneficii à beneficiario ortam habere non possit, ne detur locus ambitioni.

Questio 694. An Substitutus à Vicario, possit Vicario conferre beneficium?

Respondeo primò, supponendo primò, tamen Vicarius alium Vicarium designare nequeat, ne procedatur sine termino, juxta c. *clericus. de off. Pro.* posse tamen ad breve tempus ex causa justa, v. g. infirmitatis, absente, alteriusve impedimenti vice sine in communi alteri committere, jure, & consuetudine sic disponente, & hos Vicarios substitutos ex eodem tribunal cum substitutione judicare, & eodem modo esse iudices ordinarios. Castrop. n. 18. citans gl. in *clero. l. de regular. v. locum alterum.* Marantam *de ord. judiciorum p. 4. dist. 5. n. 22.* Molin. *tr. 5. de iust. l. 10. n. 7.* Azor. p. 2. l. 3. c. 43. q. 3. Garc. *loc. cit.* n. 110. Secundò posse illum partem jurisdictionis committere alteri, tum quia delegatus ad universitatem casuum unam vel alteram alii subdelegare potest, ut Castrop. ex Sanch. *loc. cit.* h. 33. n. 2. & Bald. *Pont. de matrim. l. 1. d. 26. n. 27.* tum quia Vicarius non tam est delegatus Episcopi, quàm ordinarius ipsius, utiam cum eo personam esse praesentans. Castrop. *ibidem.* Tertio inter eas, quas Vicarius alteri delegare potest, videri esse collationem beneficiorum, dum ea in eo, cui committitur, non requiritur necessarium Vicariorum generalium, adeoque sicut Episcopus Vicario foraneo committere potest collationem beneficiorum, sic Vicarium generalem eidem committere posse facultatem conferendi beneficia illius loci seu partis diocesis, in qua est iudex; cum ipse possit Vicarium illum constituere. Castrop. *loc. cit.* n. 18. Vide de his omnibus fide Garc. *loc. cit.* n. 148. His suppositis,

2. Respondeo secundo, ad quest. Quod, si Episcopus designaret Vicarium generalem cum potestate substituendi alium Vicarium, cum clausula: *Quemvis Vicarium nunc prout ex tunc cum eadem potestate substituimus*; videretur posse talis substitutus Vicarius, non Episcopo, sed Vicario substitutionem conferre beneficium; eo quod si non à primo Vicario, sed ab ipso Episcopo accepterit potestatem conferendi; adeoque sicut ipse Vicarius providere potest de beneficio, ita etiam à tali Vicario substituto. Castrop. n. 19. citans Garciam. *loc. cit.* n. 8. 145. De cetero dum in substitutione Vicariatus constitutus est à Vicario Generali, in casibus nempe, in quibus si independenter ab Episcopo alium designare potest, non potest Vicario, à quo substituitur, conferre beneficium; quia jam militat eadem ratio, quare ipse Vicarius generalis Episcopo, à quo constituitur, conferre nequeat beneficium. Castrop. n. 19.

Questio 695. An & qualiter valeat collatio facta à Vicario post ejus revocationem?

Respondeo primò: quod, si Vicarius habens potestatem conferendi revocatus, seu amovus fuerit ab officio per revocationem, valet adhuc collatio facta ab eo revocationis ignorantem. Garc. n. 174. citans Sanch. l. 3. *de matrim. d. 30. n. 17.* Sbrov. l. 5. q. 36. Patil. *de rescript. l. 7. q. 24. n. 41.* Laocell. *de arcent. p. 3. c. 10. n. 23.* Coraf. p. 2. c. 8. n. 8. Rebuss. Boëtium Selvam &c. In revocatione namque facta per Episcopum requiritur imminutio per ipsum Episcopum, aut de ejus ordinatione facta, alia

aliis valebunt gesta per Vicariam, etiam si habeat notitiam revocationis, quin & etiam huc publicè sit nota. Garc. n. 176. citans Sanch. ubi ante. *Boetium de off. 147.* Rebuff. in pr. tit. de forma Vicar. n. 110. Cuchum. l. 1. tit. 8. n. 148. Coraf. Sberot. Quia & Episcopus, licet revocet Vicariam, non censetur tamen voluisse hanc revocationem effectum habere, aequum sit ei pro ejus parte intimata, non fecisse etiam in constitutione Vicarii. Garc. n. 177.

2. Respondeo secundò: Collatio facta à Vicario revocato per mortem, aut translationem Episcopi, aliavacationem Episcopatus valet, Vicario hanc vacationem ignorante. Garc. n. 175. citans Gonz. gl. 15. §. 2. n. 19. & §. 1. primum. n. 103. Lancell. ubi supra n. 24. Paris. dec. relictisque sic decisum à Rota in *Sancti Communiis*. anno 1546. tamen etiam revocatio, seu potius expiratio Vicariatus habet suum effectum, etiam non intimata morte Episcopi, aliavacationem Episcopatus; id quod fit à jure ipso facto, ut Sanch. loc. cit. n. 4. Felin. in c. ex parte decan. de reprob. n. 8. Paris. apud Garc. n. 178. Valenti tamen gesta per eum, quando communiter ignoratur mors, quamvis ipse Vicarius conscius sit illius; utriusque quando esset communis error, & ignorantia revocationis, etiam ipsi intimata; nos autem quoad communiter scitur mors, licet Vicarius eam ignoret. Garc. n. 179. ex Sanch. loc. cit. n. 4. & 11. & d. 12. n. 19.

PARAGRAPHUS V.

De potestate Capituli tam sede plenà, quam sede vacante, ejusque Vicario ad conferenda beneficia?

Questio 696. In genere an & qualiter beneficiorum, tam existentium in ipsa Cathedrali, quam extra illam, collatio competere possit, & de facto competat capitulo cathedrali sede Episcopali plenà?

1. Respondeo primò: capitulum, non secus ac privatus alius, habere potest jus conferendi beneficia ecclæstia, hoc est, consilia exita ipsam cathedralem privativè ad Episcopum, & abique ejus consensu. Catfrop. Tr. 13. d. 2. p. 27. n. 8. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 15. q. 9. Gozz. gl. 45. n. 18. cum commun.

2. Respondeo secundò, etiam quoad præbendas & canonicatus ipsius cathedralis ex consuetudine seu præscriptioe habere potest, & ordinariè habere solet jus conferendi illos sine Episcopo, seu privativè ad Episcopum. Catfrop. loc. cit. n. 1. citans c. ex parte, de censur. præbenda. Hanc tamen consuetudinem debere esse immemorabilem, ob vehementem juris resistenciam, ali Card. de Luca de benef. d. 31. n. 14. de quo est specialis questio infra.

3. Respondeo tertio: alia quobque beneficia inferiora existentia in cathedralibus ex consuetudine quandoque privativè spectant ad Capitulum, aut aliquos illius Prælati, puta, Decani, Prapostoli, collationem, tamen alias jure speciali sunt simultaneæ collationis Episcopi & Capituli, ut dictum supra. Porro Capitulum, dum ex legitima consuetudine nomine Ordinarii Collatores venit, confert privativè ad Episcopum, Sede pupili vacante, in mensibus aliis reservatis Papæ. Card. de Loc. loc. cit. n. 15. citans de off. Rote 980. n. 1. apud Seraphin.

4. Respondeo quarto: præciscendo à consuetudine & ordinariè commissa fundatori, communior sententia habet, collationem in Cathedralibus de jure communì esse simultaneam Capituli & Episcopi, juxta dicta superius. Lott. l. 2. q. 81. n. 8. citans Gl. in c. cum Ecclesia Viterbana, de elect. & in c. ubi de suppl. negl. Prælat. & m. c. in fragilis. de off. P. Lauren. For. Benef. Tom. 11.

Ordin. quas Glossas communiter receptas testatur Bellamer. Item Mantile. de off. 166. qui testatur hanc sententiam probatam fuisse S. Congregationi Trid. Item Gonz. gl. 45. num. 39. Mand. ad reg. 17. q. 14. n. 1. & c. Observandum tamen ex eodem Lott. quod ait n. 9. quod, dum dicitur, sic jure communì esse censum, ut in cathedralibus collatio sit simultanea, hoc non ita accipiendum, quasi lex aliqua, vel canon idipsum expresse disponat, (textus enim est. c. cum Ecclesia Viterbana, & c. postposita, de concess. prob. qui pro hac sententia allegati solent, non sunt id probant) sed quod ita sit inductum per interpretationem doctrinalem, quæ obligatione constat, & per Glossas & DD. communiter est recepta, facti sunt, veniens appellatio juris communis, ut Beron. de off. 91. n. 1. l. 1.

5. Porro ratio hujus simultaneæ non tam consistenda est in summa connexione, quam Episcopus habet cum Capitulo, ita ut unum cum eo Episcopus efficiat 3. natura autem ita comparatum sit, ut nulla actio, prout actio est motus, attributus capiti sine corpore, (petitur namque in hac ratione principium, seu quod est in questione, utrum nimirum in potestate conferendi canones ita connectant Episcopum & Capitulum, cum textus ille c. verus, de his, qui sunt à Præl. connexione hanc non faciat respectu necessitatis conferendi, sed tantum respectu participationis, consilii, supposito, quod bona & administratio eorum sit inter Episcopum & Capitulum discretæ) quoniam in eo, quod præbenda in Ecclesia cathedrali præliminatur infusioe de bonis communibus Episcopi & Capituli. Unde si de hoc expresse ligatur, si ve præsumatur, videtur æquale jus unique competere. Lott. loc. cit. n. 11. & hanc rationem ponit Abbas in c. cum Ecclesia Viterbana, quam probavit Præpos. & Rota apud Lott. n. 17. Atque ex dicta ratione jam patet, maximum quoad hanc simultaneam collationem esse faciendum discrimen inter præbendas beneficia ipsius Cathedralis, (quo nomine non tantum reputantur Canonici, impleto necessariis habentes præbendam vel actum, vel in expectatione, sed etiam dignitates & personæ. Lott. l. 2. c. 18. ex Cajo rubr. de prob.) & non præbendas illas, sed & dictæ dignitates spectant ad simultaneam illam collationem. Lott. ibid. n. 19. citans Gl. in c. d. 21. v. dignitas, de Rotam in *Bartholomæi Archiepiscopi*. 18. Janu. 1615. Non verò beneficia inferiora. Lott. n. 20. ex Abb. ubi supra n. 8. Item quod portiones & dimidia portiones in Cathedrali, etsi propriè præbende non sint; cum præbenda decemaz dicantur, quæ est Canonicali vel Dignitari connexa; quia tamen & hæ portiones constituuntur ex communibus redditibus Ecclesiæ Cathedralis. spectant ad dictam simultaneam collationem. Lott. num. 12. & 13. citans eundem Rotæ de off. in qua plures alie ejusdem Rotæ decisiones allegantur.

Questio 697. An, & qualiter supposito & illo hoc jure simultaneæ collationis, ea fieri possit, nihilominus per unum, puta, per solum Episcopum, vel solum Capitulum?

1. Respondeo primò: hoc fieri posse dividendo exercitium istius potestatis, seu juri conferendi simultanei, vel per unum, vel per beneficiorum genera, ita ut Episcopus conferat unius, Capitulum alterius generis beneficia. Lott. n. 29. & sic pressis frequentius induxit tutariam divisionem per menses, vel hebdomadas aliavacationem, ut unus, aliter alio tempore in solidum ac pleno jure conferat; quod ipsum etiam discordantium vicariorum gratia inductum est in ipsismet Capitulis inter Canonicos, dum collatio privativè spectat ad Capitulum. Card. de Luca, de benef. d. 1. n. 31. & 32. & d. 32. Habeundumque in hoc casu omnes provisiones ille inquam simultaneæ, & consuetudinem factam; quia licet exercitium sit divisum, non

non tamen est dividuum jus illud potestatis, sed in solidum cuiuslibet eorum competit, & ipsa eius substantia penes omnes individua manet, divisio solum exercitio. *Cort. pr. benef. l. 3. c. 6. n. 72.* Card. de Loc. loc. cit. n. 31. *Loet. loc. cit. n. 30.* adiecto simili de pluribus fratribus dividendis inter se Comitatibus; qui etsi sepatim exerceant iurisdictionem in portione sibi competente, non tamen intelliguntur disjunctim quodcumque agere respectu ipsius iurisdictionis. Atque ita dum per unum fit collatio, nam per omnes fieri dicitur, eorumque Mandatarius seu Vicarius dicitur ille, qui tuos exercitum habet. *Card. de Loc. cit. n. 33.*

2. Respondeo secundò: adhuc locum esse iuristi conferendi simultaneè, dum onus eorum confert, altero non contradicente, (intellige, ut Garcias, intera semel) quoniam enim actus fit simultaneus, est tamen in solidum penes utrumque, & sic dividuum respectu exercitii, proinde nihil est, quò minus fieri possit sepatim. *Garc. p. 1. cap. 4. n. 42.* citans *Mandol. in reg. 17. quæst. 14.* & plures *Rota decif. Loc. loc. cit. n. 11.* citans *Gonz. gl. 41. n. 51.* *Achill. decif. 4. de prob. & approbatione* dicens hanc sententiam per *Rotam in Tarracum. Sacrosancti 19. Martii 1622.* Unde collatione facta ab Episcopo vel Capitulo, altero non probante, nec contradicente, dicitur interim ius considerabile quæritur taliter provisio, ita ut non valet provisio Papæ alteri postea facta, non facta de conventionione, & sit locus regule de non tollendo iure quæsitum. *Garc. n. 44.* citans *Mandol. ad reg. 17. quæst. 14.* *Achill. decif. 267. n. 11.* Quod si tamen heret collatio per unum, tanquam de beneficio spectante ad suam collationem privative ad alterum, actus foret nullus defectu potestatis. *Loet. n. 31.* De cætero, dum de hoc manifestè non constat, collationem taliter factam ab uno, id persolvendum non est; quòd ubique capi potest interpretatio mentis conservandi simultaneum; ea omnino capiendi est, ut actus valeat: unde dum Episcopus confert solus, non statim interpretabimur, eum voluisse facere collationem privativè ad Capitulum, sed potius eidem Capitulo præservare ius suum veluti implicitum actuali traditionis possessionis, dum nimirum fieri, actum hunc ad Capitulum de iure pertinere, neque aliter traditionem possessionem cuiquam suffragari; & ex altera parte non ignorat, actum illum traditionis possessionis in eo, qui potest conferre, habere vim collationis, de quo infra. *Garc. n. 47.* *Loet. n. 33.* citans *c. si capitulum. de concess. prob. in 6.* *Calladot. decif. 1. de causis pos. sess. c. 1. prob. Perret. conf. 220. num. 12.* & plures *Rota decif.* Nisi forte Capitulum dedisset possessionem, dicens, se velle obedire mandatis. Quamvis & in hoc caso verius censet *Garc. n. 48.* traditionem possessionis habere vim collationis. Subdit oihilominus *Loet. n. 36.* quòd, licet, ut dictum, ea mens conservandi simultaneam semper salvari possit in Episcopo, è converso tamen difficile esse, eam salvare in Capitulo, dum hoc solum conferret, nisi deus causa aliqua non expectandis, ut Episcopus simul conferat, veluti dum abesset, non tam cito reversurus, ut in terminis Episcopi absentiæ, & degeniti in Curia tenetis *Rota in Placentina Canonici. 26. Febr. 1596.*

Questio 698. Quantum valeat suffragium Episcopi & Capituli, dum supposito iure simultaneè conferendi ex statuto, aut iure alio singulari providendum est conjunctim?

Respondeo: tantum valere suffragium Episcopi, quantum totius Capituli, perinde, ut ait *Card. de Loc. de benef. d. 1. n. 29.* ut si essent due personæ, quarum una representaret ab Episcopo, altera à Capitulo, quarum utraque collationis actum in tempore ac loco diverso explicare potest, live, ut *Paul. l. 7. q. 23. n. 39.* ac si essent duo corpora. *Garc.*

p. 5. c. 4. n. 28. citans *Moled. decif. 1. de privile. Gonz. gl. 41. n. 51.* *Gr. Loet. loc. cit. n. 36.* citans *Feder. de Senis conf. 132. n. 1.* & *Rotam in Placentina Privilegi. 2. Martii 1581.* Unde si Episcopus & Capitulum emularetur in discordia, ita ut Capitulum, seu maior ejus pars confectat uni, & Episcopus alteri, neutra collatio valeat. *Card. de Loca de benef. d. 12. n. 16.* Idque, etiam si Episcopo accesserint aliquot Canonici. *Garc. loc. cit. n. 29.* citans *Abb. in c. cum in Ecclesia Paler. n. 11.* *Mandol. ad reg. 18. q. 14. n. 2.* *Pavin. de off. c. post. Capituli sed vac. pratul. c. 1. n. 3.* *Selv. p. 2. q. 17. num. 4.* *Navar. conf. 1. de his, que fiunt a maj. parti. cap. num. 3.* *Rebuff. dec. Loet. loc. cit. n. 4.* contra *Hofbenc. in c. postulat. de concess. prob. tenentem, valeat in eo casu collationem Episcopi factam etiam cum uno Canonico.* Ac promittit, si interim Papa ejus Legatus vice eorum sit providere, etiam sequente die, ejus provisio valeat. *Garc. n. 33.* *Loet. num. 41.* citans *Prob. ad Jo. Menach. in rub. de jur. p. 8.* Attamen dum Episcopus & Capitulum convenerint in discordia, ac ita neutra collatio valeat, poterunt intera semeliter datum ad conferendum concordare lo unum ex provisum in discordia, vel in alium, nisi interea Papa providisset alicui. *Garc. p. 5. c. 4. n. 33.* Aliis si intera semeliter non concordarent, nec Papa provideret, collatio devolveret ad Superiorem. *Garc. ibid. citans Abb. in c. cum Ecclesia Paler. num. 12.* *Gr. Porro* sufficere semeliter probationem hujus discordiæ, dum quis impetrat præbendam à Papa, narrando fuisse discordiam in illius provisione inter Episcopum & Capitulum, tradit *Garc. n. 36.* juxta *decif. Rotæ in Hospal. personis 14. April. 1591.* quam recitat *num. 38.* et si Rota alius contrarium tenuerit in ead. *Hospal. 2. Janu. An. 1594.*

Questio 699. Dum controversiatur, seu agitur de acquirendo iure conferendi ipsi Capitulo privativè ad Episcopum, vel contra, cui standum?

1. **R**espondeo primò: dum non constat, quid à principio, & in fundatione Ecclesiæ constitutum, & Capitulum, v. g. alleget solam consuetudinem, Episcopo contra nihil aliud allegante, quàm iura communis dispositionem, Capitulum intentionem suam sufficienter fundatam habet in sola & simplici consuetudine; cum isdem jure defecit consuetudini. *Loet. n. 13.* *Gr. 24.* citans *Rotam in Faventina juris conferendi. 4. Julii 1524.* & dicens, sic censere communis Glossas & DD.

2. Respondeo secundò: si verò constat ita ab initio statutum, ut collatio sit simultanea, non sufficit allegatio simplicis consuetudinis; sed erit justificanda præscriptio, live dictam consuetudinem alleget Capitulum contra Episcopum, ut *Abb. in c. cum Ecclesiæ Paler. n. 6.* live Episcopus contra Capitulum, juxta *c. non est. de consuetud. in 6. janua Gl. & Gemin. ibid. Loet. num. 49.* dum eorum agitur de aufferendo uni, quod applicaret alteri, præscriptio est, non autem conservando, quæ non aufferit id, quod applicat. *Loet. n. 46.* citans *Abb. & Borrio in cap. n. de consuetud. cum communi DD. ibidem.* Sufficere autem præscriptionem quadragenariam sine titulo, juxta *decif. Rotæ in Placent. Privilegi. de no. Novemb. 1602.* ait *Loet. n. 47.* quòd cum juxta in hoc puncto defecit consuetudini, cesset jam illius resistentia ab initio, quæ sola operatur, ut exigeret titulus, juxta *c. 1. de præscript. in 6.* Sed eoque resistere intelligitur, dum leviter imposit, sed easus solum dicitur resistere juri, quatenus vehementer possessionem imposit, ac vetat. *Loet. num. 48.* *Gr. 49.* citans *Decium. conf. 134. sub n. 4.* *Covar. varior. l. 1. c. 1. n. 7.*

3. Advertendum tamen monet *Loet. num. 50.* aliud esse, dum Capitulum simpliciter præterit ius conferendi privativè ad Episcopum, prout Episcopus præterit Priusatus, aliud dum id præterit privativè ad

ad illud, prout est membrum ipsius Capituli. In primo enim casu non agitur de eo excludendo in totum, & ideo jure non resistit. In secundo autem cum agitur de eo penitus excludendo, jure vehementer resistit, ac potius non sufficit simplex præscriptio, nisi concurrat titulus. Licet enim patientia illius, contra quem præscribitur, sufficiat ad inducendum consensum in participatione, non tamen sufficit in eradicatione proprii juris, quod ex præsumptione consensu hujusmodi præsumitur præsumptio; ut Felin. in c. si diligens, de præscript. n. 7.

Questio 700. An, & qualiter dum ab initio de jure communi suis simultanea collatio Episcopi, & Capituli, potest conferendi postmodum in alterutro eorum solidari possit?

R. Respondetur: id fieri posse per concordiam separatam, ita ut v. g. Episcopo cedatur jus solidarium conferendi, v. dignitatem aliquam, aut certos Canonici. Lott. loc. cit. n. 1. in quo casu jam Episcopo potestas conferendi non competit de jure communi, sed ex dicta concordia; cum enim jus commune, si dictum, adveniat, consequens est, ut illa potestas juri singulari duntaxat innascatur. Lott. in n. 13. citans Rot. in Turrac. Sacristia. 19. Martii 1601.

Questio 701. An, si sub certa lege inita hæc concordia, v. g. ut Episcopus certo generi personarum, puta, que sunt de gremio talis Ecclesie Cathedralis, provideat, hæc necessario servanda sit, ita ut si conferat alteri persone, collatio sit nulla?

R. Respondetur affirmative; ex quo enim recipi potestatem ex concordia, quam de jure communi, vel alio prius non habebat, nisi servet formam sibi præscriptam, & hæc qualiter, actus corripit ex potestatis defectu. Lott. n. 14. & 15. citans Feder. de Senis conf. 69. n. 1. Gl. in clem. 1. v. imbrantes. Felin. in c. ex parte, de re script. n. 1. & c. Procehitque idipsum, etiam si concordia non habeat Decretum annullativum propter implicitam prohibitionem, ne actus alter fiat. Lott. n. 16. imò necesse non est, ut concordia illa concepta sit verbis expresse prohibitis. Lott. n. 17. Vide eandem de his fuisse sum. seq.

Questio 702. An, dum Capitulum talem collationem factam ab Episcopo contra legem seu pactum non impugnatur, ea sit & remaneat in statu validitatis, exemplo provisionis factæ de beneficio jurisprædicto patrono, quam supra diximus valere, dum patronus sciens non contradicit?

R. Respondetur negativè. Lott. cit. g. 11. n. 70. in x. 12. docet. Rota supra cit. in Turrac. Sacristia. potestas enim illius, qui tenetur conferre presentatis aut nominatis, movetur in seipsa & jure proprio, ut Lott. loc. cit. hoc est, providet adhuc jure proprio. In præsentem vero casu talis Episcopus non, nisi jure præscripto & ex pacto; dumque modus ille, sub quo facta est concessio illa Episcopo, respicit utilitatem Capituli concedentis, repugnat causa finalis, & non impulsiva, ut Lott. n. 71. citans Angel. conf. 124. n. 4. Surt. 487. n. 14. Adeoque attingit seu concenit ipsam radicem potestatis; quia modo illo non impleto, Capitulum non censetur à se potestatem suam abdicasse, cum tunc cesset causa illius concessionis, & per consequens ipsa concessio. Lott. n. 71. citans Abb. & Tirac. Neque tamen alia provisionis illius nullitatem in dicto casu proceditur; non enim per

hoc ex toto resolvitur concessio illa facta Episcopo, ita ut si privatus sit jure conferendi, etiam pro illa vice, sive quò minus ad eandem illam vacationem possit de novo providere personæ habenti requisitas qualitates, modò res sit integra, hoc est, nisi ante temporis lapsu, aut ex applicatione incepta sit parentis devoluta, vel alia, puta, ex provisione Apostolica sit interdicta. Lott. n. 73. citans Castrensem conf. 361. n. 1. l. 1.

Questio 703. An ergo etiam, supposito ab initio simultanea collatio facta in vim talis concordie ab Episcopo non adhibito consilio Capituli sit nulla, dum supponitur Episcopum ante concordiam fuisse quidem in usu conferendi privative ad Capitulum, non tamen nisi adhibito ejusdem Capituli consilio?

R. Respondetur affirmative; est enim ratio eadem; in hac enim necessitate requirendi consilium fovetur illius naturalis causa, præsumptæ nimium electionis ex bonis Capituli, aut saltem communibus & hinc, si Episcopus non servet modum sibi præscriptum, seu illam requisitionem, quæ videtur esse de forma actus, committit, actus remanet nullus, omisso siquidem talis semper vitatur actum, ubique & a lege vel ab homine trahitur à principio potestas cum limitatione seu qualificatione dictæ requisitionis. Lott. n. 74. citans Felin. in cap. ex parte, de consuet. n. 1. & Rotam.

Questio 704. Dum Episcopus & Capitulum se invicem circa collationem protrahunt, singuli pretendendo liberam collationem, & neuter simultaneam, & questio vertitur super manutentione, quid considerandum?

1. R. Respondetur, nihil aliud, quam ipsa possessio de factis conferendis, quæ tunc possidentur, si collatio effectus appareat, sicuti supra dictum de quasi possessione præsentatur, quæ tunc censetur acquisita, si bona hæc facta sit, & accesserit intuitu, & sic presentatus & intuitus possessionem eceperit, scientie & patientie illi, in cujus prejudicium venire poterat. Lott. loc. cit. n. 82. & 83. Porro circa collationem factam à Capitolo scientia Episcopi ex solo lapsu temporis præsumitur. Lott. n. 84. citans Seraph. decr. 193. n. 4. Circa collationem vero factam ab Episcopo, dum Capitulum non præterdit simultaneam, dicta scientia & patientia optime constituitur ex actu traditionis, possessionis, & installationis; scientia enim hæc & patientia Capituli non videtur posse separari ab eo actu traditionis possessionis, facto in executionem collationis Episcopi. Lott. n. 85. citans Rot. in Alexandrina Archiepiscop. 28. Jun. 1627.

2. Et hæc quidem procedunt, dum ex tenore collationis factæ per Episcopum constat, eum voluisse conferre jure proprio & privative ad omnes alios, nimirum enunciando, quòd collatio ad ipsum spectabat, quæ enunciatione excludit simultaneam, præsertim si additum fuisset *enunciandi*. Lott. n. 91.

3. De cætero in prædicto casu contentencie nihil potest esse ad alterutrum intentionem fundandam, quin docere, præterendam, de cujus collatione commenditur, docetam fuisse de propriis redditibus, aut pro illius erectione supplicia & applicata fuisse beneficia, quæ præterant ad propriam privative electionem. Lott. n. 91. quia in actu erectionis, ante applicationis hujusmodi, quemadmodum patrono præservatur resp. et Abb. in c. suggestum, de jurep. n. 1. Roch. de jurep. v. *beneficium*. n. 1. ita & collatori præservatur jus conferendi; cum militet eadem ratio non prejudicandi, quam non

subvenit mutatio finis, veluti facta per modum subrogationis. *Loth. n. 96 & 97.* Perinde quidem ipsum, etiam si Episcopus adhibuit consensum Capituli; cum enim hic consensus necessarius sit, non tantum in erectione novi Canonici aut Dignitatis, ut *Felici. in cap. cum accessisset, de consuet. num. 17.* sed etiam in unione & applicatione alterius beneficii pro eius dote. *Clem. 1. de rebus Eccl. non alien. & ibi Gl. & DD. & Ubald. Senio. in tr. de unione Eccl. c. 5. g. 6. num. 15.* Adus ille adhibitionis consensus referendus est ad huiusmodi causam necessariam, non ad quamenque aliam voluntariam; ac proinde capienda inde non est ea conclusio, quasi voluerit Episcopus per ejusmodi adhibitionem consensum remittere sua sum conferendi, sed potius totum illud promovere, prout sibi magis erat utile. *Loth. 2. num. 99. citans Aymon. conf. 106. art. 8.*

Questio 705. Quid potestatis habeat Capitulum circa conferendos Canonici vel Magistrales, quibus annexum est onus Lectionis vel aliud?

1. **R**espondeo primo: supponi debere, decretum in Concil. Lateran. sub Innoc. III. ut quilibet Cathedralis Magistro, qui ejusdem Ecclesie Clericos aliosque scholares pauperes gratis instrueret, aliquod competens beneficium provideret. Item quoque decretum, ut in aliis Ecclesiis Collegiis consisteret Magister idoneus a Prelato cum Capitulo eligendus, qui Clericos eorum aliosque instrueret in Grammatica. Item, ut quilibet Metropolitanus praeterea Theologum constitueret, qui Sacerdotes illos aliosque doceret factas litteras, & ea praesertim, quae ad coram animarum spectant. Insuper statutum in dicto Concilio, ut cultibus istorum Magistrorum in Capitulo unius praebendae provenus assignentur, & tantumdem Theologo a Metropolitanis (per quod tamen Theologus ille, uti & ceteri illi Magistri non efficiuntur Canonici, sed tantum reditus percipiunt, quando persistunt in docendo) & si forte Metropolitanis nimium graventur, providendo nimirum Theologo & Grammatico, permittitur illi, ut Grammatico in alia sua diocesi aut civitate Ecclesiae, quae sufficere valeat, potius videri faciat. *Loth. c. 9. n. 127.* Unde jam interim, dum expectatur vacatio praebendae pro tali Magistro vel Theologo, singulos Canonicos teneri in causam ejus mercedis contribuere de singulis suis praebendis, si reditus superflui, ait *Loth. num. 130. ex Hostiens. in c. quia nonnullis, de Magistris, num. 10. Jo. And. ibid. n. 11. Anchar. n. 5. quamvis num. 131.* Subdat, id intelligendum potius de honestate, quam ex dispositione *cu. cau. quia nonnullis*, si neque ante vacationem nolint, huiusmodi Magistrum habere; citat pro hoc *Abb. Jo. de Anania in cr. cap. Unde jam Trid. sess. 25. cap. 1.* mandat illi Magistro Grammaticae, aut assignari beneficium, aut persolvere mercedem, vel ex capitulari vel Episcopali mensa condignam, vel alias per Episcopum rationem aliquam iniiri. *Loth. num. 131.* Quapropter factum, ut multis hac consueverint demandari ipsimet Capitularibus, unde prodierunt Scholasticus, Canonici Doctores, & Theologales, & ex dispositione *Trid. sess. 24. c. 3.* Canonici penitentiali. Vnde de his fusiis agens *Garc. p. 5. c. 4. n. 100.* Hic supponit,

2. **R**espondeo secundo: hi Canonici Doctores, Theologales, lectionales, penitentiali, praescindendo a consuetudine, aut singulari jure, non providentur simultanee per Episcopum & Capitulum, sed Episcopus eligit personam, praebenda autem conferitur per eum vel eos, per quem vel per quos ea antea conferebatur. *Loth. num. 132. Garc. p. 5. c. 4. n. 137. & 145.* Neque tamen illud onus docendi, legendi, penitentiali &c. ab Episcopo demandari personae, quam annexum eidem pre-

benda. *Loth. num. 131. ex Host. nihilominus esse locum similiter collationi respectu Scholastici, seu Magistri Grammaticae, juxta textum *cu. c. quia nonnullis*. ex Burzio *ibid. n. 4.* & Jo. And. *num. 5.* ait *Loth. num. 34.**

Questio 706. An, supposito jure simultanee conferendi, Capitulum conferre possit in absentia Episcopi, illo non expectato?

Respondere videtur affirmative (nempe dum Episcopus absens non tam cito reverteretur est) *Loth. l. 2. q. 21. n. 37. citans c. unico. in Sede vac. in 6. & Rot. in Placent. Canon. 26. Febr. 1596.* in terminis Episcopi absentis, & degentis in Curia Romana. Contrarium tamen tenet *Garc. p. 5. cap. 4. num. 49.* vniique vextor illum *cu. c. nunc.* intelligendum non quando collatio spectat ad Episcopum, & Capitulum, vel quando quis habet conferre cum consensu Episcopi; sed quando quis habet conferre cum consilio tantum Episcopi.

Questio 707. Cum frequenter, ut dictum saepe in antecedentibus, ex consuetudine collatio Praebendarum ad Dignitatum Ecclesiae Cathedr. & Collegiarum species ad solum Episcopum, vel ad solum Capitulum, qualis debeat esse ea consuetudo?

1. **R**espondeo primo: non videri hanc esse propriam consuetudinem, nisi large, & absolute solum; sed potius dicendam esse praescriptionem, cum uni detrahatur, & alteri acquiratur; tuoc autem propriam dicendam consuetudinem, si ita generaliter & universaliter ferveat in aliqua provincia, ita ut faceret jura commune respectu talis provinciae. *Garc. p. 5. c. 4. n. 73. & 24. citans Abb. in c. cum Ecclesia Paler. num. 6. Jo. And. & alios *ibid.* Aymon. de antiqu. temporis. p. 4. differ. 7. d. 2. num. 21. Corneum conf. 268. lib. 4. Put. decr. 387. lib. 2. d. num. 4. &c.*

2. **R**espondeo secundo: cum circa provisionem dictarum Praebendarum & Dignitatum variae sint sententiae DD. adeoque non sit juxta expressum, iusticiam hanc consuetudinem seu praescriptionem esse quadragnetariam sine thulo; non licet sit contra communem opinionem, non est tamen adhuc contra jus; ut enim consuetudo sit contra jus, ut dicitur in *Hispal. juris narrandi. 10. Octobr. & 7. Novembr. 1583.* necesse est, ostendere legem claram, vel rationem expressam in lege, ex qua ita sit decidendum. *Garc. num. 57. citans Put. decr. 241. l. 3. num. 4. Achill. decr. 140. & Roem.* Item non est adhuc contra jus ex eo, quod sit contra plures Roem. decisiones; hae enim non faciunt jus. *Garc. n. 77.* citans quamplurimos, uti nec ex eo adhuc absolute dici debet esse contra jus, quod frequenter juxta dictas Roem. decisiones sit judicatum, ita ut sit introductus stylus Roem. *Garc. num. 78. citans Pavinum in pralud. Extravag. Malfard. de prob. cons. 485. & Roem.* Licet autem ex eo, quod opiniones sint diversae, & non sit juxta expressum, consuetudo & observantia approbans & recipiens aliquam ex dictis opinionibus sit interpretativa, (quae alias non acquiritur aliquam temporis praescriptionem, nisi sit contra communem, & veterem opinionem, ut *Abb. in c. cum dilectis, de consuetud. n. 7. Roeb. de consuetud. cons. 5. n. 5. Mantica de consuet. l. 8. lit. 18. n. 14. & apud Garc. n. 80.* vel quae saltem non requiritur ultra decennium, ut *Gott. prae. 99. l. 3. g. 62. n. 26. Molin. de primogen. l. 2. c. 6. num. 57.* apud eundem *Garc. n. 81.*) quia tamen agitur de auferendo jure communi, quod habet quis juxta communem & veterem, & dando illud alteri, requiritur praescriptio 40. annorum. *Garc. n. 84. citans Socin. conf. 260. n. 19. l. a. Cas. de Grassi. decr. 10. n. 6. Put. decr. 15. l. 3. &c.*

Quod

Quod sitamen iuxta est obsecrum, & dubium, ut non consistat de jure alterius; cum tunc non agatur de auferendo jure uni, & dando alteri, non requiritur prescriptio; sed sola consuetudo & observantia absque prescriptione temporis sufficit. *Garc. n. 85.* De cetero quod dicebatur paulo ante in illa parenthesis, quod consuetudinis interpretatio absque prescriptione temporis est necessaria, etiam si de jure non subsistat, procedit in consuetudine propria, quæ non inducit per iuratum, sed publicum & promiscuum quoad omnes in communi, in qua, cum non agatur de auferendo jure, & dando alteri in particulari, non requiritur aliqua prescriptio temporis. *Garc. n. 86.*

3. Respondet tertiò: cum in presenti casu non sit materia consuetudinis, sed prescriptionis, si Capitulum pretendens providere Dignitates & Præbendas allegaret consuetudinem, ea deberet esse immemorialis, aut 40. annorum cum titulo. *Garc. n. 89.* juxta c. cum *Ecclies. Pulver.* & *Abb. ibi. n. 6.* & juxta c. 1. de *prescriptione. in 6.* sicut etiam ad hoc, ut inferior acquirat per confensum contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de jure communi, requiritur prescriptio immemorialis, aut 40. annorum cum titulo & bona fide. *Garc. num. 91.* etiam *Prob. ad Admarch. in c. cum in illis. de prob. in 6. n. 11.* *Rolinac. & Rotam.*

4. Respondet quartò: pari modo, dum Capitulum prætenderet in collatione Præbendam, & Dignitatem non habere nisi unam vocem, ut habent singuli Canonici, & non tantam, quantam totum Capitulum, non obstante statuto talis Ecclesiæ de votis Episcoporum, & Capituli, & ad id allegaret consuetudinem 40. annorum, *Rota in Placentin. Part. Adm. 1586.* respondit, quòd consuetudo contraria 40. annorum sine titulo non sufficit, eò quòd statutum, loquens de voto Episcoporum & Capituli, recipit à jure certam interpretationem, quòd votum Episcoporum sit pro dimidia parte; sed requiritur immemorialitas. *Garc. n. 96.* etiam plures insuper decisi. *Rota;* quæ tamen decisiones pariter difficultatem, si solum statutum attendatur, effundit expressè dixerit, quòd Votum Episcoporum esset pro dimidia parte; cum in prescriptione contra statuta non videtur requiri titulus, seu temporis immemorialis, quòd solum requiritur, ubi per commune, seu jura communis præsumptio est in contrarium. *Garc. n. 101.* juxta c. 1. de *prescriptione. in 6.* Proinde dicendum, quòd sicut est contra jura, excludere Episcoporum à provisione præbendarum, ita etiam sit contra jus commune, non habere illum æquale suffragium cum toto Capitulo, & ideo non sufficit consuetudinem 40. annorum sine titulo. *Garc. n. 105.*

Questio 708. Quam potestatem habeat Capitulum, Sede vacante, in collatione beneficiorum?

1. Respondet primò: quoad conferenda beneficia, quæ sunt de collatione Episcoporum, Capitulum, Sede vacante, nullam habet potestatem, si ve non succedit Episcopo in collatione horum beneficiorum. *Garc. p. 1. c. 7. n. 71.* *Castrop. tr. 13. de benef. d. 2. p. 29. n. 1.* *Fermosol. tr. de Capit. Sede vac. q. 23. n. 2.* *Barboz. juris Eccl. l. 1. c. 31. n. 109.* citans quamplur. cum communem. *juxta c. 2. in Sede vac. c. cum olim. de major. & obed. de cap. 1. de instit. in 6. c. 1.* Licet enim Capitulum succedat in iis, quæ Episcopo jure ordinario competunt, juxta c. cum olim. de *major. & obed. de cap. nov. tr. ord. in 6.* attamen collatio beneficiorum casus unus est, in qua præceptum, ab ista regula exceptum, per c. 2. in *Sede vacante. de c. nov. tr. ord. in 6.* *Castrop. Garc. l. cit. Abbas in c. 2. & in c. cum olim. cum communi DD. ibid.* Ratio verò horum exceptionum, seu prohibitionis est, tum, quòd collatio sit fructus Dignitatis Episcopalis. *Loz. l. 2. p. 2. n. 16.* *Castrop. Barboz. Abb. l. cit. juxta Gl. in c. cum olim;* fructus autem

reserventur successori. *AA. idem, juxta cap. quia sapa. de Elect. in 6. cap. cum vos. de off. Ordinar. c. fin. ord. in 6.* quos textus citat *Barboz.* Quin & non sit fructus tantum simplex, sed fructus cum honorificentia, qui propterea avelli non potest à persona. *Loz. l. cit. num. 17.* *Fermosol. l. cit. n. 4.* et *Abb. l. cit. de Felin. in c. 2. cum olim. n. 3.* Tum quia insuper collatio beneficiorum continet meram gratiam, in quo transactio non sufficiens & confirmanda, quæ potius font de mera iustitia. *Loz. l. cit. n. 16.* citans *Bellauner. cons. 20. n. 11.* & *Abb. in c. 2. in Sede vacante. in 6.* (in qua est libera donatio, juxta c. fin. de off. Vicar. in 6. c. si ubi absent. de prob. in 6. *Barboz. l. cit. Castrop. l. cit. num. 8.* Donare autem prohibetur is, cui libera bonorum administratio non conceditur, juxta l. contra. ff. de pallis. & l. filius. ff. de donat. Adeoque, cum Capitulum Sede vacante alienare aut donare nequeat, conferre non poterit illa beneficia. *Barboz. l. cit. Fermosol. l. cit. n. 18.* Atque ita, quemadmodum ratio necessitatis, (insistit namque & confirmatio non est tam donatio beneficiorum, quam donationis factæ confirmatio, & approbatio necessaria & obligatoria, etiam dum, quia plures præferantur equè idonei, locus est gratificationi; tamen tunc libera sit quòd ad personam electam. *Castrop. l. cit. citans Pavin. p. 2. q. 4. in fine. & q. 5. n. 2.* *Garc. p. 1. c. 2. num. 77.)* juncta cum collatione præjudicii Episcoporum, suadet, ut confirmatio & institutio Sede vacante transeat in Capitulum. *Cardin. in c. cum olim. Abb. l. cit. Pavin. de pot. Capit. Sede vac. p. 2. q. 5. n. 2.* & q. apud *Loz. n. 2.* ita è contrario ratio libere donationis, & meræ gratiæ, quam continet collatio, & in qua gratia exerceunda lex plus confidit Episcopo, quam Capitulo, imò illam non transire in Capitulum. *Loz. l. c. n. 2.* citans *Boutio in c. 2. in Sede vac. Unde jam citans Loz. n. 13. & 17.* quem sequi videtur *Fermosol. l. cit. n. 4.* iuxta inhærentia principia, & juxta dicta à nobis supra hanc ultimam eorundem rationem, quare hæc potestas conferendi impediat transire in Capitulum Sede vacante, quòd nimirum, etsi ea obveniat Episcopo eodem tempore cum jurisdictionibus, non tamen el competit jure Magistratus, ita ut ad jurisdictionem spectet, aut sit illius fructus: Quemadmodum quia jus confirmandi & instituendi, seu facultates alim inferiores à potestate conferendi ei competunt jure Magistratus, & inter jurisdictionalia, seu fructus jurisdictionis separantur. *Bellam. l. cit. Gamb. de off. Leg. l. 3. n. 222.* oco impediunt transire in Capitulum.

2. Hoc tamen non placet, quòd addit *Loz. n. 14. & 15.* nimirum per eligendi & præferendi competens Episcopo pari modo spectare ad jurisdictionalia, ac proinde pari modo sicut confirmatio & institutio non impedit transire ad Capitulum. Contrarium namque ratio tenet. *Castrop. l. cit. n. 8.* & quos citat, *Pavin. l. cit. q. 5. n. 3.* & *Lamb. de jurap. l. 2. q. 2. n. 4.* *Azor. p. 2. l. 3. c. 32. q. 10.* *Garc. p. 1. c. 7. n. 52.* Idemque tenere videtur *Fermosol. l. cit. n. 16.* & expressè tenet, q. 24. n. 6. citans *Dian. p. 2. n. 4. resol. 29.* *Meroll. tom. 2. d. 7. c. 7. d. 11. n. 135.* *Barboz. l. cit. n. 109.* nimirum ea, quæ de collatione continentur quoad hoc punctum, intelligenda quoque esse de præsentatione & electione competentibus Episcopo; eò quòd prohibitio generalis sit, & hæc non minus quam collatio sit in fructus Dignitatis Episcopalis, etiam longè quid minus quam collatio. Adde, quòd præferente & eligere non tam jure communi sicut collatio, quam frequentius jure speciali, & per accidens competit Episcopo.

3. Porro procedit responsio, etiam beneficium, vivere Episcopo, in ipsius mente vacante, neque ab illo fuerit provisum. *Castrop. l. cit. citans Molin. de just. tr. 5. d. 1. n. 11.* *Fermosol. l. cit. num. 18.* citans *Dian. p. 8. num. 4. resol. 25.* Et item etiam collatio spectaret ad Episcopum cum consensu vel consilio Capituli; cum enim ille consensus, & consilia

non efficiant provisionem beneficij communem Capitulo cum Episcopo, provisio adhuc non poterit pertinere ad Capitulum Sede vacante. Barb. l. cit. n. 110. citans Pavin. p. 2. §. 1. Navar. conf. 20. n. ult. de prob. Molin. tr. 5. d. 11. num. 9. §. 13. Argumento c. vnc. in Sede vac. in 6.

4. Quomodo modum alius, dum beneficia sunt simultaneae collationis Episcopi cum Capitulo, eorum collatio, mortuo Episcopo, aut etiam omnino impedito, ratione hujus communionis tota transit ad Capitulum, & illud tunc oritur jure suo. Castrop. loc. cit. citans c. vnc. in Sede vac. in 6. Abb. in c. ubi. re. ord. Azot. p. 2. l. 6. c. 25. §. 13. Molin. sit. d. 11. n. 13. Corrad. l. 3. c. 6. num. 71. Fermos. loc. cit. §. 14. n. 5. citans Dian. p. 8. tr. 4. refut. 25. §. 6. Barbol. n. 110. Atque ita, dum in aliquibus Ecclesiis Canonici Magistrales & Doctores per concursum providentur suffragiis Episcopi & Capitali, Capitulum Sede vacante conferit illos, & similia beneficia. Barb. ibid. citans Navar. conf. 20. de prob. Molin. ubi ante. Et Neque enim beneficia simultaneae collationis, dum vacanti, Sede Episcopali vacante, in mense ordinario, referantur Papae per reg. 2. cancell. loquitur etiam illa de collatione libera, quae a solo Episcopo ad illius periculum & totalem voluntatem fieri potest, salsique ostendit Papa per ea verba reguli: *Non tamen ad collationem cum alio, vel alius spectantia: se nolle Capitulum praedjudicare in sua collatione Sede Episcopali vacante.* Corrad. loc. cit. n. 71. §. 74.

Questio 709. An ergo beneficiorum, Sede Episcopali vacante, vacantium, & pertinentium aliis ad liberam Episcopi collationem, collatio reservetur successoris in Episcopatu?

R^{espondeo} negativè, sed reservari ea omnia tunc vacantia, & ad Episcoporum collationem vel etiam electionem, presentationem, vel quamvis aliam dispositionem spectantia Pontifici, per constitut. Pil V. incipientem: *Sanctissimus in Christo Pater.* Quae constitutio esset ipsiusse una cum suo Coadiutore dicitur a Gase. p. 5. c. 1. n. 234. Idem tamen hodie disposuit per reg. 2. cancell. Barb. cit. n. 109. & exilio Fermos. loc. cit. n. 16. & fuit Corrad. l. 3. c. 6. d. n. 50. ob id etiam n. 51. recitat de super declarationem Sac. Congregat. & n. 55. ad beneficia parochialia, & n. 55. ad beneficia, quorum collatio spectat ad Episcopum cum consensu Capituli: & ad ea, quae jure devoluto spectant ad Episcopum, extendit. Verum, ut dictum ad reg. 2. cancell. hinc responsio locum non habet in Germania, ubi Sede Episcopali vacante vacantia in mensibus ordinariis non sunt reservata Pontifici, sed ab Episcopo successoris conferuntur.

Questio 710. Num ex eo, quod facultas instituendi & confirmandi, quia sunt jurisdictionis necessariae, transiunt ad Capitulum, similiter etiam transiunt ad Capitulum provisiones omnes necessariae; ac imprimis collatio beneficiorum, quae fieri debet certi generis personis, v.g. graduatis, nominatis, primogenitis?

1. R^{espondeo} ad primam negativè. Castrop. loc. cit. n. 13. loquens in genere de beneficiis parochialibus, debitis conferri certo generi personarum, de citatis pro hoc Gonz. gl. §. 1. n. 7. & gl. §. 5. n. 20. Lott. cit. §. 2. num. 30. loquens in specie de beneficiis conferri debitis Graduatis, vel nominatis. Fermos. loc. cit. n. 4. loquens in specie de beneficiis debitis ex fundatione conferri consanguineis fundatoris, seu filijs - familiis, vel etiam uni ex personis da certo Collegio, (cui de cetero permittat transire ad Capi-

ulum eas collationes, quae necessitatem ex fundatione faciende certe & determinatae personae, puta primogenito, seniori familiae: vel quando ratione operationis debetur beneficium antiquioris operantis) citans pro hoc Dian. p. 8. tr. 4. refut. 26. & Meroll. tom. 3. d. 7. c. 7. dub. 1. contra Rebuff. in pr. cit. de divol. na. 85. & tr. de nominat. §. 8. n. 49. ubi: quod ne diuturna vacatio contingat, posse Capitulum constituere administrationem, quae provideat de beneficiis, quorum collatio est necessaria; & contra Garc. p. 5. c. 7. num. 90. rationem responsionis hanc dat Castrop. n. 13. §. 14. quod beneficia illa debita certo generi personarum, vel etiam certe & determinatae in individuo persone, puta, proptiori feudatario, aut alia digniori, non confirmant collationem necessariam, sed liberam & voluntariam reliquas, dum nemo cogere possit Episcopum ad faciendam talem collationem, & ea debita non adest fieri per Episcopum; sed in possit permittere elabi totam semelstra datam ad providendum, & ea deinde collationem ad alium. Secus ac contingit in beneficiis, quae praemissa electione & presentatione conferuntur, utpote in quibus compelli potest Ordinarius, tam a Patrone, & Electore, quam ab Electo & presentato, ut electum confirmet, & praesentatum inducat: Neque in se defendere potest ex semelstri concessio ad conferendum; etiam pro institutione & confirmatione non sit hoc semelstri concessum; Neque ob illius omissionem institutio & confirmatio ad Superiorem devolvitur, dum in his non datur devolutio; sed potius cogatur instituire & confirmare a Superiore facere institutionem, & confirmationem. Atque ita hac ratio procedit etiam contra Fermos. Rationem aliam meliorem dat Lott. cit. num. 30. quod talis collatio non pertinet adhuc ad legem jurisdictionis, utpote ad quam ex dicta necessitate faciende collationis non concluditur, & in materia provisionis, quod minus facultas aliqua transeat in Capitulum Sede vacante, sufficit, huic ipsum casum non esse expectum in jure, juxta Propos. in c. praebitorum. n. 24. Cotal. de benef. p. 2. c. 7. n. 4. Fedes. de Sen. conf. 30. n. 3. & Rotom. in Ambulac. parochialis 1. Febr. 1593. nam etiam (quod tamen ratione non elidit, quod collatio debita fieri determinatae in individuo personae, non transeat in Capitulum) dom Episcopus, cui vult ex pluribus graduatis aut nominatis (quod secundum intelligendum de nominatione non habente rationem presentationis, sed relinquentem liberum, ut nominatus praeretri possit; alias enim illius provisio non erit collatio, sed institutio, vel confirmatio, ut bene monet Fermos. loc. cit. n. 20.) provideat, exercet actum graue, seu qui proprie est gratificatio. Quin etiam ad hoc electa a lege est persona Episcopi industria, dum ejus judicio remittitur praeelectio unius ex pluribus, juxta c. c. cum autem, in quibus auctor electa est industria Episcopi, ea minime transiunt in Capitulum. Lott. loc. cit. num. 31. §. 31.

Questio 711. Quid sit circa collationem parochialium beneficiorum, seclusa reservatione, quae ea alias non minus, ut cetera beneficia reservata sunt Papae, dum vacans Sede Episcopali vacante?

1. R^{espondeo}: neque eorum collatio, dum ea componit Episcopo, transit ad Capitulum Sede vacante, tamen si confecta sunt per concursum, & alii conferri nequeant, quam magis dignis in concursu approbatis ex dispositione Trident. sess. 24. c. 18. de consue. p. 1. & ita debeantur, itam non solum dignior a mala electione appellare possit, sed etiam facta declaratione majoris dignitatis ei in jus quassum, adeoque a retardata collatione posse queri & appellare possit, (quin etiam ut Castrop. loc. cit. n. 11. Molin. de just. tr. 5. d. 11. n. 11. apud Barb. loc. cit. n. 94.

n. 94. Capitulum Sede vacante, Ecclesiâ parochiali, five in mensis papali, five ordinario vacante, apponere potest electa, ad concurrens vocare, concurrentes examinare, & ex approbatis digniorem eligere, five possit omnia à Trident. *sess. 24. c. 18.* præscripta peragere usque ad electionem dignioris inclutivè, non secus ac illa peragitur Episcopus. *Fermos. loc. cit. n. 2. testans in Salamantina parochiali, 1. Decemb. 1578. quæ est 442. p. 1. divers. n. 4. de cibus, quod parochiali vacante in mensis Ordinaris collatio jure reservatur sacro Episcopo. Castrop. loc. cit. n. 12. dicens esse omnino certum, & citans Gonz. gl. 9. §. 1. n. 76. Molin. tr. 5. d. 11. Garc. p. 5. c. 7. num. 86. C. 90. Loet. cu. g. 2. n. 27. Barb. cu. n. 109. juxta expressam, quam citant, Rotæ. decis. in Abulensi parochiali. 1. Febr. 1595. Rationi generali à se datur inhaerere Castrop. n. 14. & eandem asserti Garc. l. cu. n. 23. quod, etiam, detur jura aliquod considerabile esse quantum tali aliquo declarato digniori, Ordinarius tamen non tenetur hoc jura exequi, neque ad id compelli potest, sed potest absolute à collatione, & permittere, ut per lapsum temporis jura devolvatur ad Superiorem, quamvis jam factus sit concursus, item ex approbatis magis idoneis electus. De cetero electum ex approbatis magis idoneum non habere jura ad parochialem, nec esse et debum absolute, ut vel lic collatio ejus dici possit necessaria, sed solum Episcopum, si velit conferre, debere conferre hunc, atque ita collatio comparatione Ordinarii adhuc sit libera. Adde & aliam *num. 12.* quod omnis collatio beneficiorum prohibita sit Capitulo exceptis casibus à jure exceptis, adeoque, cum sola instructio de confirmatio excipitur, provisio parochialium alia prohibita erit Capitulo.*

2. Potest possit tamen Capitulum Sede vacante, ne diutius vacent Ecclesiæ parochiales, eandem commendare, etiam ultra 6. menses, hoc est, constituere Vicarium, qui Ecclesiæ deserviat, & Sacramenta administret, donec fuerit provisum de Pastore, tradit Barb. loc. cit. num. 110. ex Azor. *conf. g. 2. n. 15. Fermos. g. 21. n. 10. citans Azor. p. 2. l. 1. c. 33. g. 3. Rebuff. Abb. Innoc. & plures alios, ac dicens esse præin communes omnium Episcoporum, & multo magis id procedere in beneficiis comitis, quam simplicibus, contra quod sentire, ait Garciam p. 5. c. 7. n. 2. Quin & generaliter possit Capitulum Sede vacante beneficia, etiam que conferre attinebat ad Episcopum, commendare & providendo de idoneo Vicario & oeconomico, qui illa administret, dato ei congruo stipendio, donec beneficiis ab eo conferantur, ad quem eorum collatio spectat; quia id ad rectam diocesis administrationem pertinet, ex Molin. loc. cit. Azor. p. 2. l. 3. c. 38. g. 8. Rebuff. in pr. tit. de devolutis. n. 77. C. 80. ait Castrop. cu. p. 29. n. 21. Barb. loc. cit. n. 94. & tenet Laym. ad c. cum vobis. de off. Ord. n. 3. citans Abb. in c. cum vobis. num. 2. & fusi Fermos. g. 21. d. n. 12.*

3. Admitte hanc ipsa Loet. l. 2. g. 2. n. 40. & sic procedere cessantibus reservationibus, & in hoc supposito intelligendos citatos AA. & sub hac limitatione, quam ex Abbate asserti Loet. *ibid. n. 21.* modò negat necessitas; quia nimirum beneficium habet omni auctoritate, & pariter defectum ministrorum. Dum verò hodie dum per reg. 2. cancell. omnia beneficia spectantia ad collationem Episcopi Sede Episcopali vacante vacantia reservantur Papæ, non possit Capitulum in parochialibus aliive beneficiis apponere Oeconomicum, aut ea temporaliter commendare; id quod ex eo, quod Papa habeat providere, & collatio non pertineat ad successorem in Episcopatu, solum Papæ seu ministris ejus competat illud jura custodire, aut deputato Oeconomico, aut temporaria commenda. Loet. *ibid. n. 36.* ex Abb. in c. bona memoria. n. 13. C. 13. de appellar. C. in c. cum vobis. num. 6. de elect. & juxta eum, Rotæ decis. in Abulensi paroch. 1. Febr. 1595. De cetero dum fermo est de propria commendatione, etiam exclusâ

reservatione, nequaquam Capitulum commendare potest beneficia, quia commendatio propriè talis seu perpetua æquivalere collationi, quæ Capitulo est interdicta. Adde, quod omnis commendatio (intelligi propriè talis) parochialium à Trid. Episcopi, & à fortiori Capitulo sit interdicta. *sess. 24. c. 18. Castrop. loc. cit. n. 21.*

Questio 712. Quid sit circa collationem devolutorum beneficiorum jure devoluta ob negligentiam vel culpam inferiorum collatorum non conferentium, vel malè conferentium spectantium ad Episcopum?

1. Respondet: collationem transire in Capitulum Sede vacante, tenent Jo. Andr. in cap. quamquam. de elect. in 6. Zachas. de benef. C. prof. c. 5. n. 5. Zerola in pr. Episcopali. p. 1. v. capitulum. §. 1. Lamb. de jur. p. 1. a. p. 3. g. 3. a. 8. n. 6. Molin. de justis. tr. 5. d. 11. n. 12. Zipa. de jur. p. 1. l. 3. tit. de Sede vac. n. 6. Vallens. l. 2. cu. g. 2. n. 4. C. e. apud Barb. loc. cit. n. 110. & Fermos. g. 24. n. 3. C. 4. eod quod, ut Molina, providere beneficium sit actus jurisdictionis Episcopalis omnino necessarius ad rectam diocesis administrationem; in jurisdictione autem necessaria Episcopi succedit Capitulo Sede vac. juxta Gl. communiter exceptam in Clem. 1. de hære. cu. §. 1. v. capitulum. Quorum sententiam probabiliter reputat Dian. p. 3. tr. 4. resol. 27. Contrarium tamen probabiliter tenent Castrop. loc. cit. n. 10. citans Azor. p. 2. l. 3. c. 38. g. 6. & l. 6. c. 26. g. 9. Barbos. cu. n. 110. Garc. p. 5. c. 7. n. 53. citans Rebuff. Concord. Felici. dec. Fermos. cu. g. 24. n. 4. eod quod Episcopus non ardeat speciali aliquo titulo providere beneficiis devolutis, quo non ardeat conferre ea, quorum collatio jure ordinario ad eum spectat. Item quod beneficia devoluta Episcopo conferat jure delegationis; Capitulum autem non succedat in iis, quæ competunt Episcopo jure delegationis, etiam à jure communi indoctæ, juxta tradita de pluribus summat per Abb. in cu. c. cum sitis. g. 1. Garc. loc. cit. n. 42. Sanch. l. 8. d. 2. num. 10. apud Castrop. Ac denique, quia Capitulo interdicta beneficiorum provisio, Episcopo competens, exceptis casibus in jure expressis, inter quos non est beneficiorum devolutorum provisio. Castrop. loc. cit.

2. Potest observandum hanc secundam sententiam non procedere, dum beneficia devoluta ad Episcopum sunt collationis necessarii in sensu, q. præced. explicato, nimirum si instructio & confirmatio spectant ad inferiores, et eorum in infirmo, vel confirmando negligentiam devolveret ad Episcopum. Fermos. loc. cit. hac ratione conciliare volens utramque sententiam inter se, & dicens de hac collatione necessaria loqui AA. plures ex AA. sententiam primæ. Barb. loc. cit.

Questio 713. Quid sit circa beneficia resignata permutationis gratia, dum ea aliis spectant ad collationem solum Episcopi?

Respondet: capitulum Sede vac. esse auctoritatem præstare posse permutationibus, seu recipere designationes beneficiorum factas permutationis gratia, dum ea aliis spectant ad collationem Capituli, vel etiam ad collationem Episcopi & Capituli simul quia admissio permutationis est actus jurisdictionis Episcopalis, ad rectam diocesis administrationem spectans, adeoque transit in Capitulum; cum non invenitur in jure excepta. Barb. loc. cit. n. 97. citans Gl. in Clem. 1. de rerum permutat. v. conferantur. Garc. p. 11. esp. 4. à num. 75. Bonac. de sum. g. 4. §. 12. n. 7. Azor. p. 2. l. 7. c. 29. g. 4. C. e. cum communi. Quod etiam fact, quod permutantes compellere possint Superiorem admittentem permutationem, ut sibi beneficia permutationis conferat; quia

designandum Vicarium, residet penes totum Capitulum. Barb. loc. cit. n. 29. citans præter declarationem expressam S. Congregat. de 19. Sept. 1620. Zetolam imp. Episc. p. 1. v. Capitulum. §. 1. Quamvis in *sum. bullar. v. Capitulum Sede vac.* Riccium in *pr. ser. Eccl. post resol.* 505. in *notab. de materia Pæcani Cap. 36.* Sed neque posse modò post Trident. iuxta declarat. S. Congreg. Capitulum Sede vacante se intrinsece clerice administrationem jurisdictionis reservando sibi aliquid; sed debere totam hanc administrationem libere Vicario relinquere, ait Garc. loc. cit. n. 25. Quamvis addat, id non servari in aliquibus Capitulis, que solent aliqua sibi reservare, & negare Vicario. Et n. 30. quòd si tamen de facto Capitulum dei Vicario à se constituto limitatum mandatum, reservando sibi aliqua, non possit ea à Vicario exerceri.

3. Respondeo tertio: quoad collationes liberas, quæ aliis competunt Capitulo, etiam Sede plenâ, non poterit se magis immiscere Vicarius ille, quàm Vicarius Episcopi in collationibus pertinentes ad eum; adeoque ad ea conferenda ad maiorem egebit specialis mandato Capituli. Neque enim Vicarius Capituli est sola designatione habet ulteriorem jurisdictionem, quàm Vicarius Episcopi; adeoque non accipit eo ipso potestatem ad ea, quæ in Vicario Episcopi requirunt speciale mandatum; cum etiam Concilium statens eligendum Vicarium, non statuit, quòd sit omnem Capituli jurisdictionem aut potestatem habere debeat, ut Castrop. loc. cit. citans Quarant. ubi ante, q. 2. Pavin. de potest. Cap. p. 2. q. 10. n. 17. Barb. cit. alleg. §. 4. n. 158. Garc. à num. 29. contra Anton. Genesin. & Gunt. apud Garc. n. 28. Neque etiam dicta collatio beneficiorum libera competens Capitulo ulatenus spectat ad jurisdictionem, ut dictum supra. Plena de constitutione & potestate Vicarii Capituli alibi; vide tametsi Castrop. cit. p. 29. Garc. cit. c. 7. à n. 6. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 32. à n. 28.

Questio 716. An, & qualiter, dum privatio libera beneficiorum spectat ad Capitulum privativè, sive Sede plenâ, sive Sede vacante, vocandi sint Capitulares etiam absentes ad faciendam collationem prebendarum, seu beneficiorum?

1. Respondeo primò: sunt vocandi, si id commodè fieri potest, v. g. quia non sunt valde remoti, & commodè accedere possunt; nisi fortè consuetudo habeat aliud, nimirum quòd ad talia vocandi non sint absentes. Pirh. ad tit. de prob. n. 71. juxta c. cum in Ecclesia. tit. ord. in 6.

2. Respondeo secundò: ubi dicta consuetudo non est, si non vocentur absentes, etiam valida sit collatio, modò due partes Capitularium ex his, qui præsentem esse voluerunt, & ponentur, ad hoc interfecti, & major pars præsentium consenserit. Pirh. loc. cit. n. 71. citans Franc. in cur. c. 2. Absentes tamen illi non vocati agere possunt de contemptu, & ad illorum periculum collatio sine illis facta irritanda est, quomvis etiam illi, si velint, collationem ratificare possint. Licet enim jus eligendi vel conferendi spectet ad canonicos tanquam ad collegium, & non ad illos ut singulos; cum jura Collegii seu universorum non sint singulorum, actus tamen ipse, scilicet eligere, conferre, sunt singulorum personarum, & exercentur à singulis jure suo singulati, et sunt pars collegii. Secus est, si actus aliquis pertinet ad plures, ut ad Collegium, sive est communis, non ut singulis, sed universis; tunc enim non potest unus solus illum rescindere. Pirh. loc. cit. n. 71. citans Franc. Jo. And. Jo. Monach. & Anchar. in cit. c. cum in Ecclesia.

3. Respondeo tertio: quòd si collatio beneficii non fit libera, sed necessaria, quia mandata est fieri setæ personæ à Superiore, etiam tunc Capitulares

non vocati agere non possint de contemptu, possint tamen agere contra electum beneficiæ imperatorem, aut contra formam processum, vel contra collatarium, nec per subscriptionem vel indignum quia promoveatur ad beneficium; cum ex eadem ratione alios actus Capitulares, quòd ipsi absentes illi gement facti sint, impugnare possint; quippe cum ipsorum tanquam membrorum Capituli interit. Pirh. loc. cit. n. 74.

4. Respondeo denique: dum Superior mandat Capitulo aliquid, quod juris est, v. g. ut alicui Canonizatam confectat, fieri id debet à majori parte Capituli congregati, quia collegialiter perfici debet; si verò mander, quòd solum est facti, v. g. personam, cui consensu, installer seu mietat in possessionem, singuli Capitulares mandatum hoc seu gratiam jam factam, etiam aliis nolentibus, exequi possunt, etiam extra Capitulum. Pirh. cit. n. 73.

PARAGRAPHUS VI.

De collatoribus cæteris inferioribus, putà Collegiis, Monasteriis, Universitatibus, Prælatibus, Regibus, aliisque Laicis; de existentibus in possessione conferendi, ubi de sequestro, conductore, excommunicato.

Questio 717. An, & qualiter competat Ecclesiis Collegiatis jus conferendi beneficia et arundem?

Respondeo: de hoc actum sufficiunt supra, ob id potestatem Episcopi conferendi beneficia in Collegiatis. vide Garc. p. 1. c. 4. à num. 18. Lott. l. 2. q. 21. n. 35. quid verò sit circa beneficia alia extranea eis unita seu incorporata, dicitur quasi seq.

Questio 718. An, & qualiter Ecclesiis Regularibus & Monasteriis (idem tamen etiam est quoad alia Collegia, seu corpora Ecclesiastica) competat jus conferendi beneficia, præsertim Ecclesiarum sibi unitarum?

1. Respondeo primò: præter ea, quæ dicta sunt supra, ubi de constituendis Vicariis in parochialibus, licet ubi de potestate Episcopi conferendi beneficia in Ecclesiis regularibus exemptis; vel non exemptis, potest Monasterio non solum competere juxta ad Ecclesias seculares, seu beneficia secularia, nimirum vel ex donatione Laici patroni, vel ex proprio facto fundationis. Lott. l. 2. q. 21. n. 1. Layman c. sicut. de suppl. neg. Pralat. n. 7. in quo casu Monasterium nullo ex parochia rectius accipere potest, neque jus ullum ubi in presbyterum illius usurpare. Laym. ibid. juxta cit. c. sicut. & c. in Lateranensi, de prob. & c. unic. de Capell. in 6. & c. Jan. 16. q. 2. Verum etiam, quomvis jus commune refragari videatur, ex jure aliquo speciali nunciat potest Monasterium jus libere conferendi istiusmodi beneficia; cum hoc jus conferendi neque sit jurisdictionis, neque Ordinis Episcopalis. Lott. loc. cit. num. 5. juxta Clem. nunc. de suppl. neg. Prælat.

2. Quinimò ex consensu ipsius Episcopi, vel Patris acquiri potest Monasterio institutio non solum illa, quæ dicitur collativa rituali, cujus subscriptionem est beneficium; sed & illa, quæ dicitur auctorizabilis, & est concessio auctoritate exercendi curam animarum, cujus subscriptionem est cura animarum, tametsi alia supra utraque Episcopus funder intentionem suam de jure communi per regulam generalem. c. omnes Basilica. Lott. loc. cit. n. 6. 7. citans Abb. in c. de Monach. de prob. nu. 7. Et dum conceditur Monasterio Ecclesia secularis sine populo in usus proprios

præ, (subsistente causâ, v. g. in subveniente egeniâ Religiosorum, juxta c. *Diacei*. d. 93.) poterit Monasterium, nisi Ecclesia concessa fuerit collegiata, inde extrudere omne servitium secularium. *Loi. l. c. n. 9.* citans *Anchar. m. c. c. de Monach.* dum verò Ecclesia cum populo conceditur Monasterio in ejus usus, tenenturque mone Monasterium habere Rectorem seu Vicarium perpetuum; quia tamen cura populi seu animarum semper radicatur in Episcopo, Monasterium habet quidem jus conferendi Ecclesiam illam, illiusque regimen; sed non regimen seu curam animarum, utpote inabdicabilem ab Episcopo *Loi. m. n. 10.* citans *Gemin. m. c. l. c. 2. de Capel. Monach.* ne tamen illa regimina ita quodammodo annexa per diversos ministris præstentur, inductum est, ut Rector præstentur per Monasterium, & instituantur per Episcopum, non quidem institutione collativa, (utpote quæ spectabat ad ipsum Monasterium, & per quam *Loi.* videtur intelligere ipsam collationem ruli sui beneficii) sed auctorizabilis. *Loi. n. 11.* de qua institutione auctorizabili ejusque effectu vide *Eund. l. 1. q. 35. ex m. 12. c. 33. ex m. 99.* Idem videtur velle *Laym. m. c. sicut. de suppl. neg. Præl. n. 7.* dum ait, quod si Ecclesia quod ad temporalia & spiritualia (quod ipse vocat pleno jure) concessa est ab Episcopo, ita nimirum, ut ratione populi non sit exempta à jurisdictione Episcopi, præstantiandum esse Vicarium ab Episcopo examinandum & instituendum, idque, sive de cetero monasterium ipsum sit exemptum secundum se, sive non; dum per *77 præstantiandum* videtur intelligere providendum collativè, & per *78 instituendum* subintelligere, *auctorizabiliter*. Quod si etiam hujusmodi concessio fiat per Episcopum pleno jure respectu spiritualium, (quodquid sit respectu visitationis, & eorum, quæ sunt Ordinis, hæc entis non veniunt sub concessione facta, pleno jure. *Loi. n. 14.* ex *Imol. & Butrio m. c. de Monach.*) institutio utraque & collativa & auctorizabilis erit penes monasterium; non quidem jure proprio, quasi ab Episcopo avulsa, & in monasterium translata, quod ut illud, est impossibile; sed jure & vice illius, adeo ut monasterium in hoc dicatur Vicarius Episcopi. *Loi. n. 13.* ex *Jo. And. m. c. c. de Monach. n. 10.*

3. An verò in hoc casu examen quoque ipsum faciendum sit à Monasterio, seu ejus Prælati vice Episcopo, ad adhuc ab ipso Episcopo, non dicit *Loi.* Quod si tamen etiam Ecclesie parochialis ita quod temporalia & spiritualia monasterio (idem est de alio collegio, etiam seculari) concessa foret, nimirum à Papa, ut ratione quoque populi exempta sit, seu subdita jurisdictioni spirituali, (quod *Layman* vocat jure plenissimo concessam) adeoque Monasterium seu ejus Prælati haberet jurisdictionem quasi Episcopalem, ita ut sine dependentia ab Episcopo dictis institueret, & destitueret posset, ut *Rodrig. Tom. 1. reg. 99. q. 16. n. 1.* examen indubitò non ab Episcopo, sed à Prælato monasterii habendum, eidemque competere institutio auctorizabilis etiam ut videtur non vice seu jure Episcopi, sed jure proprio à Papa ei concessio, quod videtur velle *Loi. l. c. n. 31.*

4. Idem etiam simpliciter, absque eo, quod faciat mentionem exemptionis ratione populi, tradit *Tond. q. benef. p. 2. c. 1. §. 1. n. 12.* his fere verbis: dum loquimur de unione facta pleno jure, verba illa habere possunt duplicem sensum. Primum quod spiritualitatem & temporalitatem, non tamen quod potestatem auctorizandi pro administratione curæ animarum, & tunc debet à monasterio deputari Vicarius temporalis ad nutum amovibilis; sed quicunque Vicarius instituitur, debet approbatus Episcopo, ut videtur, num capax sit exercendi curam animarum, citat pro hoc declarat. *S. Cong. apud Barb. Episcopus* tamen hunc Vicarium amovere non posset, nisi ex causâ, propter quam beneficium privandum esset, si esset perpetuus; sed ejus revocatio & destitutio ad nutum monasterii seu Abbatis spectat. *Secundò dicta verba pleno jure intelligi possunt, quod*

plenum jus consistit in potestate temporalia administrandi, nec non spiritualia, etiam quod potestatem permittendi administrationem curæ animarum non auctorizabilem ulterius ab Episcopo. Et in hoc casu ne quidem ad effectum, ut nominatus declaratur capax curam & Sacramenta administrandi, ad Episcopum recurrendum est. Sed solum monasterium seu illius rector vel Abbas nominabit, removebit & declarabit apum ad curam animarum Vicarium illum temporalem, citat pro hoc *Riccium in pr. auctor. variat. resol. c. 23. concl. 6.* subdit item *Tond. n. 13.* diligenter notandum, quod ista omnia videantur correctâ per *Trid. sess. 7. c. 7.* ita ut per illud permittum sit Episcopis apponere Vicarios in beneficiis unitis Monasterio, capitulo, dignitati; idque non obstante ullâ consuetudine & exemptione, nisi tamen hæc concessa fuisset post *Trid.* etiam absque ejus derogatione, citat pro hoc *Barb. m. c. expir. penda. de præb. §. qui vers. Gac. p. 12. c. 2. n. 5.* ita tamen ut arbitrium illud Episcopi debeatur esse regulatum, & cum iusta & rationabili causâ, ex *Gac. l. c. c. n. 8.* & paribus citatis & auditis. Sed de hoc vide dicta ad incipiam primâ partem.

5. Quod si etiam concessio facta ab Episcopo vel Papa pleno jure respectu temporalium tantum, seu conceditur Monasterio Ecclesie, ita ut inde possit percipere omnes redditus illius, eoque in suos usus & utilitatem convenire, & sic beneficium effectum sit de mensa Monasterii, omne jus Episcopale præstat vicarius Episcopo: proinde cum ibi statuentis sit Rector, qui prælo Ecclesie eodem modo, quo prius, quia Ecclesie debet conservari in pristino statu, in quo nimirum quod hoc erat ante illam incorporationem seu unionem quod temporalia tantum. *Loi. n. 15.* *Tond. l. c. n. 6.* potest quidem monasterium ibidem deputare rectorem, etiam amovibilem, modò consuetum servitium Ecclesie non fraudetur, ut *Loi. c. n. 15.* citans *Jo. And. m. c. c. de Monach. n. 9.* (quod tamen negare videtur *Tond.* dum ait: Monasterium non possit in hoc casu deputare Vicarium cum penes illud nullum jus spirituale remaneat, sed unio seu incorporatio tantum facta sit de rebus temporalibus, pro quibus Monasterium non eger Vicarium; nec quamvis eo maxime egeret, si curam animarum exercere posset) debet tamen persona rectoris præstari Episcopo, qui habet illam insinuere. *Loi. l. c. n. 16.* citans *Abb. in c. de Monach. n. 2. c. 1.* Et sic monasterium in hoc casu non habet nisi præsentationem rectoris, Episcopus verò institutionem, ad quam tamen institutionem Episcopus non procedit, nisi præviâ assignatione congrue. *Loi. n. 19.* de qua alia. Quin etiam ex eo, quod Ecclesia v. g. parochialis sit incorporata seu unita, vel potius donata quod temporalia tantum, nimirum ut relictâ congruâ portione presbytero reliqui proventus cedant Monasterio, præsentationem presbyteri non spectare ad monasterium, nisi etiam simul donatum sit jus præsecutandi rectorum, tradit *Layman. l. c. c.*

Questio 719. An, & quid speciale sit hac in parte circa monasteria monialium?

Respondeo eadem, quæ dicta sunt *quæst. præced.* procedere quoque respectu monasteriorum monialium, modò respectu exercitii ipsius curæ accedat auctorizabilis institutio Episcopi. *Loi. l. 2. q. 12. n. 33.* citans *Felin. m. c. cum venerabilis. de excep. n. 36.* & *Roc. decis. 24. m. c. de præb. in antiquior.* licet enim moniales non sint capaces curæ, vel ejus exercitii actualis, sunt tamen capaces juris deputandi personam capax ejus potestatis. *Loi. l. c. n. 34.*

Questio 720. Quid possint Abbates & Prælati inferiores circa beneficiorum provisiones?

Respondeo regulariter non habent jus conferendi beneficia, sed juxta illud, ut dictum, pro-

præ ad Episcopos spectat. Tond. *gg. benef. p. 2. c. 3. §. 9. n. 1.* citans Gonz. *ad reg. l. 5. §. 1. preum. n. 21.* Possunt tamen per insinuendi & conferendi beneficiis acquirere ex privilegio, consuetudine vel præscriptione immemorabili. Tond. *ibid. n. 3.* citans Lamb. *de juris. l. 2. p. 3. q. 1. n. 20.* cum communis. Est enim ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, præscribi nequeant, ea tamen, quæ sunt jurisdictionis vel simplicis dignitatis Episcopalis, præscribi possunt per Abbatem aliquoque Prelatum inferiorem. Tond. *ibid. n. 9.* citans *c. accedentibus. & Abb. ibid.* Sed & per simplicem clericum, oportet quod est persona habilis, seu potens acquirere ejusmodi jura particularia. Tond. *ibid. n. 10.* et Lamb. *l. 1. p. 1. q. 9. n. 3. n. 18. §. seq.* Hinc jam etiam Abbas seu Prelatus regularis præscribere potest adversus Episcopum non solum per conferendi beneficia, sed etiam insinuendi in illis per Institutionem auctoritabilem. Tond. *n. 11.* Et sicut Abbas præscribere potest adversus Episcopum jus conferendi & approbandi ad curam animarum, ita etiam acquirere sibi potest præscriptione, privilegio, consuetudine, jus habendi territorium separationem cum jurisdictione Episcopali. Tond. *loc. cit. n. 12.* et *fusus l. 1. c. 60.* & in hoc casu acquiritur juris territorii separati, habet jus conferendi beneficia etiam curata illius districtus, & curatos approbandi. Tond. *n. 13.* Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 17. n. 90. §. 102.* citans Reginald. *in p. 2. f. 1. p. 1. n. 121.* Tamb. *in 2. d. 10. q. 11. Patil. l. 4. q. 35. n. 8. §. 9.* Item Insinuandi coactionem, modo tamen habeat jus congregandi synodum, & eligendi Examinatores. Tond. *loc. cit. n. 14.* Barb. *loc. cit. n. 103.* citans Riccium *in p. 1. f. 1. c. 1. §. 1. Mallob. in p. 1. habenda concursus. regulis. l. 1. d. 3. n. 21.* Vide Garc. *p. 9. c. 2. n. 131.* Quia in isto casu est Ordinarius, & potestatem quasi Episcopalem habet, adeoque quoad hæc & similia jurisdictionalia potest omnia regulare, quæ Episcopos in sua diocesi. Tond. *loc. cit. n. 23.* Barb. *n. 94.* juxta *gl. in clem. 1. de reb. Eccl. non alien. v. propriis. §. Sacerd. de matrem. l. 2. d. 2. n. 12. & in decalog. Tom. 1. l. 2. c. 13. n. 4.* Sigism. *de Benou. de elect. d. 1. n. 3.* Tamb. *in 1. d. 1. q. 3. §. 1.* citans citat. Potest autem congregare & celebrare synodum, & synodales constitutiones facere, si habuerit provinciam. Barb. *loc. cit. n. 104.* citans Italb. *in r. de præscript. p. 1. principal. part. 1. q. 11.* Bortazzum. *de Synodo. p. 2. l. 1. c. 40. & declarat. 5. Congreg. de 17. Aug. 1616.* de cetero dum Prelatus inferior Episcopico, qui legitime præscripsit jus conferendi, non habet jurisdictionem de territorium separatum, verum ac proprium cum clero & populo, ita ut trahitur sit in eo, tanquam in propria diocesi & quacunque alia independentæ, & stante de parte, tanquam Ordinarius de quasi Episcopico; sed solum est Prelatus inferior intra diocesan, & sub Episcopico seu diocesano, implicat dari omnimodam præscriptionem juris conferendi privativè ad Episcopum seu Ordinarium tam in jure actuali quam habituali, quia esset dari monstrum duorum capium in uno corpore, ideoque necessarii in tali inferiore Prelato datur solum jus actuale, & in solo exercitio, tanquam sub Episcopico, ejus quodammodo vicarias partes agendi cum jure devolutionis ad Ordinarium, seu potius reallupponit ejus primæ potestatis. Card. de Luca *de benef. d. 1. n. 10. §. 12.* citans Abb. *in c. cum concursus. de foro compet. n. 16.* Fagn. *in c. cum se. d. n. 3. ad 7. de elec. §. qual. Loc. l. 2. q. 12. n. 13.* ubi dicit, quod inferior conferat jure vicario Episcopico, qui tamen ibi solum loquatur, non de collatione seu Institutione collativa tituli, sed de Institutione auctoritabili, quam dicit fieri a monasterio seu ejus Prelato vice Episcopico, & jure Vicario.

2. Respondeo secundum in Cathedralibus, etiam regularibus, non competit Abbati jus conferendi canonicatus aut dignitates, hinc etiam Episcopos in tali Ecclesia Cathedrali regulari sit simul Abbas, vel loco Abbatis, conferendo tamen illius beneficia, non confert illa tanquam Abbas, sed tanquam Episcopico; adeoque dum exercet actum collatio-

nis, non exercet illum tanquam in obedientiarum suum. Contrad. *in p. benef. l. 1. c. 9. n. 18.* Lott. *l. 1. q. 13. d. n. 116.*

3. Respondeo tertio: dom agitur de beneficiis unitis monasteriis, & domibus regularibus, & ab illis dependentibus, collatio spectat ad Abbatem & simul ad conventum; vel fieri debet per Abbatem cum conventus consensu. Tond. *loc. cit. n. 25.* citans Francisc. Marc. *q. 1435. n. 2.* juxta *c. ea nesciunt. de his quæ sunt a Prelato;* intelligendo hoc, non solum de beneficiis electivis, in quibus nullum est dubium, quin electio debeat fieri congregato Capitulo; sed etiam de iis, quæ sine electione conventui consueverant. Tond. *loc. cit. n. 26.* citans Sanchez *in decalog. l. 7. c. 9. n. 1. off.* Sic etiam eodem cap. cavetur, ne clerici in Ecclesiis, in quibus julp. habent, præsententur per Abbatem sine consensu capituli. Barb. *loc. cit. n. 87.* Limitanda tamen hæc responsio: nisi addit consuetudo vel privilegium in contrarium. Tond. *n. 27.* citans Abb. *in c. c. ea nesciunt. & Lexana in sum. regular. l. 2. c. 18. n. 7.* Limitare quoque videtur Tond. *n. 28.* responsum ad beneficia conventuali monasteriorum exemptorum; dicens, non conventualium collationem spectare ad Abbatem, Priores, aliosve Prelatos regulares, qui hoc jus acquirunt contra Episcopum, citat Sels. *p. 2. q. 22. n. 45.* Gonz. *ad reg. l. 5. §. 1. n. 20. §. 21.*

4. De cetero simultanea Abbatibus cum conventu collatio excluditur, si consistit de ultima collatione per possessionem subsequenter effectuatam, solum per solum Abbatem cum expressa narrativa, quod omnimodo dispositio dicti beneficii ad Abbatem ipsum pleno jure spectat; per quæ verba excluditur simultanea conventus collatio. Tond. *loc. cit. n. 31.* citans *gl. in c. cum in illis. v. cum alio. de prob. m. 6. & in clem. 1. v. omnimodum. de foro competens. §. Rotam decet. p. 2. n. 4. n. 3. recet.* Subditque Tond. *n. 32.* melius magis excludi simultaneam, si agitur de beneficiis inferioribus, quæ conferri possunt per Prelatum sine consilio & consensu capituli. Ac denique si beneficium sit membrum seu gregia Abbatis, Institutionem pertinet ad Abbatem, per Tea. *c. Lestrancus. de prob. ait Tond. n. 33.*

5. Porro observandum, quod tradit idem Tond. *loc. cit. n. 17.* citans per hoc Marchion. *l. 1. var. refut. c. 11. n. 41.* Ludovif. *decis. 370.* dandum esse Abbati adversus Episcopum manutenzioneem in quasi possessione deputandi capellani amovibilem in Ecclesia monasterio unita, licet præsumptio juris sit Ecclesie esse liberatæ. Item quod tradit *n. 18.* probat quod possessione, libere conferendi per conventum, nullâ expectatâ nominatione, Vicariam perpetuam capitulo unitam eum facilitate nominandi Vicarium, manutenendum non esse Episcopum ob constitutionem Pii V. *47.* In quo §. 4. *volumus.* mandatur Vicarios eligi & deputari perpetuos ad electionem & nominationem illorum, quorum Ecclesie factæ sunt uniones, com approbatione tamen Ordinarii, & prævio examine. Observandum etiam ex eodem, quod tradit *n. 19.* quod dum Ecclesia pleno jure unita est monasterio, censetur eo ipso jus concessum Abbati seu Prelato illius monasterii, conferendi ipsam & rectorum insinuendi statim quod auctoritabilem Institutionem ad curam animarum exercendam, ita tamen, ut hæc faciant tanquam vicem Episcopico preterentes, juxta dicta supra ex Lott.

Questio 721. Quid possint Abbatissa & Priorissa?

Respondeo: sunt capaces conferendi beneficia Ecclesiastica, etiam curata, potestque illis ex privilegio competere jus conferendi. Tond. *loc. cit. §. 9. n. 41.* citans Marc. Anton. *l. 1. refut. 63.* Ricc. *colleat. an. 2678.* Contrad. *l. 1. c. 4. n. 96.* citans Rebuff. *super concord. rubric. de collatione. §. præfatione.* Gonz. *gl. 22. n. 13. §. seq.* (uti etiam quod Abbatissa habere possit curam animarum, licet eam exercere debeat per Vicarium) Boetium *decis. 32. n. 10.* juxta *c. ad-*

c. dilecta. de testibus. c. fin. de concess. prob. c. dilecta. de prob. c. cni. de prob. in 6. & ibi passim AA. Potest enim genere femina ex privilegio apostolico nancisci hoc jus conferendi, idque ei competere ratione dignitatis, quam ipsam habere contingit, ut electus expellitur in *c. dilecta. de mas. Ob. ed.* Ubi etiam Honorius III. Abbatissam mandat, ut canonicas suas & clericos sue jurisdictioni subiectos propter inobedientiam officio beneficii suspendat. Corrad. *in pr. benef. loc. cit.* citans Sciv. p. 2. q. 5. n. 1. Sc. & patet id manifestè ex *reg. 2. cancellariae*. seu rectoria mensium, in qua reservat sibi Papa beneficia spectantia ad collationem, provisionem, presentationem &c. quorumvis collatorum ac collaticum, secularium & regularium spectantia; ergo femina potest esse collatrix. Corrad. *loc. cit.* n. 98. Gonz. *loc. cit.* n. 6. Atque ita Abbatissa potest habere jurisdictionem in clericis & laicos certi territorii, & beneficia illius conferre. Corrad. n. 99. ex Lamb. *de iurep. p. 2. l. 2. a. 4. q. 1. n. 3.* Et licet Abbatissa, Priorissa &c. forte sine incapaces jurisdictionis spiritualis, ejus tamen ac præcipue, quæ est rebus Ecclesiasticis ad solvendum & ligandum; quam ob rem nullam propriè censuram ferre possint; habent tamen ex commissione Prælatorum usum quandam seu exercitium spiritualis jurisdictionis, adeo ut clericos ad parochias, aliæque beneficia pleno jure sibi subiecta instituunt, & alia præstent. Laym. *in c. dilecta. de mas. Ob. ed.* n. 2. citans Isidorum Th. *mor. l. 1. tr. 5. p. 1. a. 3. n. 3. & Sylvester. v. Abbatissa. Azo. p. 1. l. 13. c. 10. q. 6.*

Questio 722. Quid sit hac in parte circa canonicism, hoc est, Virgines, quæ sub nomine Canonicarum in quibusdam Ecclesiis secularibus constituunt collegium seu capitulum, & religiosa non sunt, sed omnino seculares, retinentes proprium, exire possunt, & contrahere matrimonium, licet interim degant sub regimine Abbatissæ, cui tenentur obedire; de quibus exstant in jure textus in c. cum dilecta. de maj. & obed. c. indemnificatus. de elect. in 6. Tond. loc. cit. n. 45. & 48. Lott. l. 1. q. 19. n. 15. cit. Azor. p. 1. l. 13. c. 9. q. 5. Gregor. Tholos. Synt. juris. l. 15. c. 19. n. 9. & alii apud Rotam in Tullen. jurisdictionis. 27. Nov. 1624.

Respondeo: posse similes canonicas habere collationem beneficiorum & officiorum in simul cum Abbatissa. Tond. *loc. cit.* n. 46. citans Buratt. *decis. 821. n. 6.* sequitur ex respons. *ad quæst. præ.*

2. Illud hic incidenter observandum, ipsas præbendas dictarum canonicarum nullatenus venire nomine beneficiorum; cum usque adeo sine merè temporales, nihil spiritualitatis habentes, adeoque ut supra talibus præbendis non possit committi simonia, juxta Tond. *loc. cit.* idem tradit Corrad. *in pr. benef. l. c. c. 5. n. 143.* ubi, quod tales Canonice habent quandoque tres præbendas temporales, quæ cum antecessoribus in seculari, seculares etiam præbende dicuntur, illarumque fructus tanquam commoditas tantum considerantur, quæ ex ipsius præbendis percipiunt, citans pro hoc Capotaquens. *decis. 336. p. 2. per totum*, ubi etiam, quod si istæ præbende vendantur, non committitur simonia, ac proinde prædictæ Canonice de illis ad suum libitum disponunt, easque vendunt absque dispensatione & voluntate Superioris, sine vicio simoniae. Lott. l. 1. q. 19. n. 15. citans Buratt. *decis. 316. n. 6. p. 2.* Ita hi AA. Quamvis de hoc dubitari merito possit, num subfiliat, ubi dictæ præbende primis officii habuerunt ex foundationibus religionis, seu factis pro monasteriis seu cœnobiiis religiosorum, quæ deinceps temporis conversæ in illiusmodi canonicarum seu domesticarum capitula

absque eo, quod facultatis auctoritate aut præscriptione legitimè inducitur intercellit.

3. Quibus addit, quæ habet Thomasin. *de veteri & nova Eccl. discipline. p. 1. l. 3. c. 63. n. 10.* ex Jacobo de Viriaco, scribente ad annum Christi 1220. *Histor. eccl. c. 31.* ubi ita, quod floruerit illo tempore in Germania, Brabantia & Hannonia canonicæ secularæ, quæ domiellæ nuncupabantur, & moniales appellari volebant, & non nisi nobilium filias in suo collegio recipi volebant, quæ solite resignare præbendas suas cum nupturiabant, &c. Ex quibus tria deducit Thomas. *loc. cit.* primum: quod si in Ecclesia minores clerici beneficia obtinuerunt & conjugii libertate frustrari non sunt, mirandum non sit, canonicas illas seculares tandem cum nubere possent, præbendis suis ponas. Alterum; posse venissimò aliquo sensu præbendas harum canonicarum beneficia annoverari, cum præbende sint & poterint resignari, & hinc existeret obligatio diutni peni hortarum canonicarum; quamvis alii magis esse voluerint præstimoniam, cum beneficia magis propria sint clericorum, quæ est controversia magis de nomine quam de re: nec hæc præbendas injustè reponi in censu beneficiorum Ecclesiasticorum: cum proveniant Ecclesiasticorum portio ex sit, qui qui gaudent, officiis vicissim & ministeriis tenentur Ecclesiasticis. Concilium insuper Colon. ad annum 1549. declaravit, non posse nisi Abbatissæ subesse duo collegia canonicarum; id quod veteret Ecclesiæ canones plura ab eodem retineri beneficia. Tertium: non minus hæc canonicas quam canonicos teneri lege officii divini recitandi vel decantandi, cum fundationis seu præbendarum, seu distributionum, quibus præbende succedunt, ex fuerit conditio, ea statim natura, id omne indeclinabile, ut divina officia rite persolverentur. Ac denique non otiosa dispense ratu patrimonium Christi, sed adeo, & divinas laudes pignus persolverentibus.

4. Porro harum canonicarum patrimonii sui compositum, nullamque eadem professionem, & altam non ducentium vitam, quam canonici seculares in cathedralibus & collegiis, mentionem facit Bonifac. VIII. *c. indemonstrabilis. de elect. in 6.* Ubi etiam jubet, ut earum Abbatissa sit annuum saltem 30. & eligatur eodem more, quo Abbatissæ regulares. Quamvis addat idem Pontifex, se per hoc earum statum sui ordinem nolle, nec intendere approbare. Uti nec Clem. V. dum ex Ordinarii visitationi subijci, si exemptæ non sunt, & Legati Apost. si sint exemptæ, testatur Clem. *attendentes. de statu canonicarum regul. 2.* sic hoc ipso earum institutum non approbare. Thomasin. *loc. cit.* n. 3. qui tamen addit, verisimile esse hæc pontificum decreta habuisse se instat approbationis tacite, & tolerantie publicæ. De cetero dum Honorius III. *in c. cum dilecta. de majori. Ob. ed.* mandat Abbatissæ cuidam, ut compellat canonicas & clericos Abbatissæ jurisdictioni obnoxios ei-dem obedire, etiam ea eos non excommunicare, sed solum ab officio & beneficio suspendere possit, ex eo inquam non satis constat, num loquatur de canonicarum regularium, an verò secularium collegio. Thomasin. *loc. cit.* n. 3.

Questio 723. Quid potestatis habeas Archidiaconus circa conferenda beneficia?

Respondeo primò: etsi jure communi seu regulariter Archidiaconus quæ tali non competat jure conferendi beneficia, potest tamen ei jure quodam speciali competere, sicut dictum paulò ante de aliis Prælati inferioribus.

2. Respondeo secundò: in beneficiis, etiam curam annuam habentibus de auctoritate tantum & mandato Episcopi. Barb. *juris Eccl. l. 1. c. 24. n. 30.* citans c. *ad hac. de off. ordina. & c. si in paribus. 63. dist. c. nullus. 16. q. 7.* vel sine tali mandato, nomine tamen & vice Episcopi, si hoc habeat ex præscriptione, seu consuetudine legitimè præscripta, solamque per *tex. c. cum facti. de off. ordinar.* prohibente con-

sueta-

ferendo seu magis praescriptio, per quam Archidiaconi intendit instituire in beneficiis nomine proprio. Barb. ibid. citans scriptum de off. & pot. Episcop. p. 2. alleg. 72. n. 175.

3. Respondeo tertio: sed neque vi sui muneris potest Archidiaconus continere coram animarum, per text. cit. c. cum fatis. Barb. loc. cit. n. 31, citans Azor. p. 2. l. 3. c. 14. q. 2. neque illa consuetudine influente fore providere potest curatos sine consensu & approbatione Episcopi: consensum enim utpote Ecclesiae summe perniciosa, praevallere nequit, ut ministri curati in Ecclesiis Episcopo subjectis instituantur absque supremi in diocesi Pastoris, nimirum Episcopi, cognitione & consensu; Et si de cetero inferiores Praetati per consuetudinem acquirere possint ius instituendi, etiam ad curata, non tamen sine examine & approbatione Episcopi, ut constat ex cit. c. ad hoc. de off. Archid. Pith. ad tit. de off. Archid. n. 13. Laym. ad c. cum fatis, de off. Archid. citans Azor. p. 2. l. 3. c. 14. q. 2. iuxta Trid. sess. 7. c. 13. Nec denique Archidiaconus habens ius conferendi curata potest facere examen per concursum, aut etiam proponere edicta. Par. de reg. l. 1. §. 9. n. 99. iuxta decr. S. Congreg. Porro quid possit Archidiaconus circa dandam possessionem, dicitur infra. Vide Barb. loc. cit. n. 32. Par. loc. cit. n. 47.

Questio 724. Qualiter ius conferendi, competens corpori universali, alii impeditis, seu gerentibus se invalidè, exerceri possit per non impeditos?

Respondeo: cum ius conferendi sicut ius praesentandi, seu finit dicitur individuum, habitualiter competens omnibus & singulis, inter quos solum divinum est exercitium, hinc impeditur v.g. per censuras, excommunicationem, aliaque impedimenta aliquibus, totum ius tanquam per non ius deestitendi devolvitur ad superiores, seu veris in his consociatur, adeo ut totum Capitulum vel aliud corpus politicum seu intellectuale, constitutum ex multis personis, sit praesentabile per paucos, imò, etiam per unum; sic si constitueretur v.g. ex 30. Canonici, & calu 30. ex illis deciderent v.g. ob motum civilem, vel impedirentur per censuras, adhuc idem est corpus politicum, & censetur non infectam infectione & absolutione aliquorum membrorum, quorum infectio non praediquat integritati & unitati corporis; fecerat tamen foret, ubi totum corpus infectum foret, v.g. totum Capitulum in concilio subiectum interdicto; tunc enim talis infectio influens in omnia membra, quae licet comparative ad alia membra non patiuntur illam infectionem, quam patiuntur alia, non tamen per hoc apta sunt constituere vel repraesentare corpus validum, seu non infectum, si illud in suo genere infectum est; unde propterea & ipsa membra ita comparative, & ad alios effectus valida, adhuc infecta dicuntur, non obstante innocentia. Ita ferè Card. de Luca de benef. d. 23. n. 10. & 11.

Questio 725. An, & qualiter Praelatus putativus, seu reputatus à populo pro vero, qui tamen verus non est, habeat potestatem beneficia conferendi?

1. Respondeo affirmativè: haec enim potestas non est à iure divino, sed ex iure positivo ortum habet; ergo potest ius inhabilitatem conferentis supplere, concedendo in casu erroris communis ob unitatem publicam hanc e potestatem, qui verè à parte rei illam non habet, & ita collationem ab eo factam reddere firmam, ne gravissima alius sequantur incommoda. Gare. p. 1. c. 4. n. 277. citans Mascard. de prob. conclus. 649. n. 23. Sciv. p. 2. q. 12. n. 2. Abb. in c. subd. de Elect. n. 12. Castrop. et. 19. de benef. d. 2. p. 27. n. 6. citans Sanch. de marrim. l. 3. d. 12. n. 1. Lell. de just. l. 3. c. 29. d. 8. n. 65. Basil. Pont. de marrim. l. 1. c. 19. n. 3. qui auctores omnes.

P. Leonen. Feni Benef. Tom. 11.

docent non solum in genere, nimirum in casu erroris communis populi à iure concedi jurisdictionem seu potestatem, prout l. Barbarius, ff. de off. prae. & l. 2. de sententia & interdictis. & c. infamis. 3. q. 7. Sed specialiter etiam de collatione loquuntur. Castrop. loc. cit.

2. Limitanda autem haec responsio primò, ut non procedat, dum est error privatus, nimirum solius conferentis, aut consensu alterius singularis; talis enim error insufficientis est, ut iurisdictioni sitis solae potestas à iure concedatur non habenti; cessat namque tunc ratio, ob quam ea conceditur, nimirum unitas publica, nempe, ne populus etiam patiatur damna ex anathematis & invalidè gestis à suo peccato; unde bene addebatur in ipsa quaestione, repertum à populo. Castrop. loc. cit. citans Sanch. ubi ante, n. 6. & 7. Pontum n. 4. ac dicens sic colligi ex textibus citatis.

3. Secundò limitanda est iuxta Gare. loc. cit. n. 374. qui pro hoc citat Innoc. in c. delectus, de consecrandis. & in c. consuevitur, de jur. Abb. ibid. n. 6. Felin. in c. Rodolphus, Baynium in directorio Electionum. c. 9. p. 1. n. 4. Covar. inc. alma mater. l. 1. p. 5. 7. n. 9. Mascard. & plures alios, ut non procedat in collatione, electione & aliis, quae geruntur iure privato, seu ratione privati officii, v.g. dum collatio spectaret ad privatum canonicum, vel etiam ad Capitulum, (licet enim id ipsum ad Capitulum spectet ratione publici officii, pertinet tamen ad singulos canonicos ratione canonicatus & officii privati) eo quod cesset ratio utilitatis publicae, quae est in illis, quibus ratione officii competi conferre beneficia; verum hanc limitationem improbat Castrop. loc. cit. n. 7. citans pro hoc Sanch. ubi ante, n. 16. Pontum de marrim. d. 5. c. 11. n. 11. loquentes generaliter, eo quod licet conferens sit persona privata, ut ex speciali delegatione confect, confect tamen nomine Ecclesiae, & in favorem publicum, (publicus namque favor erigitur in eo, quod beneficii collatio firma persistat) adeoque confect, non ut privatus; sed gerat se ut publicum Ecclesiae minister.

4. Tertio, ut non procedat, si ve non valeat collatio, aliaque gesta per eum, qui se gerit pro Praelato, seu est in possessione, & communi estimatione aliquis officii, nisi accedat auctoritas legitima Superioris, si ve nisi sit ei collatus titulus à legitimo Superiore, hoc est, habere alius potestatem titulum conferendi, (nisi namque hic facit bona fides habentis titulum à non legitimo Superiore, quia non agitur de acquisitione seu titulum. Gare. n. 285. contra Pacian. de probat. l. 2. c. 31. à n. 11.) esto titulus invalidus si ob occultum impedimentum; sic enim hunc titulum necessarium esse indicant textus citati. l. Barbarius, c. v. famus. & c. Ita contra Morla. in Emporio parisi. r. 11. q. 2. Basil. Pontum de marrim. l. 1. c. 20. n. 2. & alios apud Tiraque. post leges communales. gl. 8. n. 153. & Sanch. Gare. loc. cit. n. 281. citans praeter quampulmos alios Suar. de cens. d. 2. f. 4. n. 2. & d. 13. f. 1. n. 31. Azor. l. 1. c. 8. q. 2. Ugol. de cens. tab. 1. c. 2. §. 22. Nav. in cap. Placuit. de paroc. d. 6. n. 177. Sanch. de marrim. l. 3. d. 12. q. 1. n. 49. Lell. de just. l. 2. c. 29. d. 8. n. 65. apud Castrop. loc. cit. n. 10. qui tamen ipse sub distinctione respondet, admittendo limitationem de conferente beneficia ratione officii publici jurisdictionem habentia, vel de conferente beneficia ob aliquod speciale officium sibi competens; cum de similibus loquantur citati textus, & de his, paucis exceptis, consentiant ferè Auctores, reprobando verò limitationem de conferente ob aliquam specialem prerogativam fundationis, privilegii, praescriptionis, aut consuetudinis, utpote qui ad hanc potestatem non eger titulo, sed ex ea sola potestate obtemperat. De cetero non facit contra hanc limitationem Primò, quod praescriptione & consuetudine absque titulo, utpote quem non semper requirunt, acquiri possit iurisdictioni. Nam ipsa consuetudo & praescriptio legitima est sinitus à iure approbatus; adeoque in hoc casu iurisdictioni adhuc non acquiritur sine titulo.

A 2

Castrop.

Castrop. *civ. n. 10.* Nec secundò, quòd eadem scilicet inconvenientia sequantur ex hoc, quòd quis carens titulo accepto à legitimo Superiore, jurisdictionem non habeat, stante communi errore, quæ sequuntur ex eo, si habens talem titulum, aliunde tamen patiens defectum occultum non habeat jurisdictionem stante communi errore; nimirum quòd eodem modo decipiatur populus. Nam in jure non invenitur fundamentum ad concedendum in casu erroris communis jurisdictionem carenti titulo, ac invenitur ad concedendam illam habenti titulum, etsi invalidum; quin & non sequuntur eadem inconvenientia, dum in habente titulum facilius possit populus decipi, quàm in carente illo. Castrop. *loc. cit.* Nec teniò, quòd in Notario, sicut & in teste, sufficiat quasi possessio absque titulo; cum Notarius sit testis à jure approbatus, ideoque in eo titulus alius non requiritur: unde ab eo argumentandum non est, ad alios iudices & officiales habentes jurisdictionem. Castrop. *loc. cit.*

5. Quasiò limitanda responsio juxta Garc. *loc. cit. n. 278.* qui per hac citat *En. de Falcon. de reprob. g. 4. §. 1. d. 1.* Simonet. *eodem tit. g. 4. §. 1.* & ibi Grand. & Rot. *decis. 20. de prob. in antiquis*, ut non procedat in collatore intruso in dignitate vel beneficio, hoc est, habente dignitatem vel beneficium reservatum, ratione cujus competit ei potestas conferendi beneficia; id quòd, quia ob defectum irritans consentium in reservatione, utpote inefficacis titulum & possessionem beneficii, & consequentes omnia, quæ ex iis consequuntur, caret titulo, facta ab eo collatio nulla est, etiam si tali errore communi. Hanc tamen limitationem non probat Castrop. & credit, tali licet à jure privatus per se sit titulo, à deoque collatione beneficiorum, concedi tamen ex auctoritate ob utilitatem publicam in casu dicti erroris hanc potestatem, sicut conceditur ad omnes alios actus tam justitiæ quàm gratiæ, ut sine distinctione tradere, ait, reliquos auctores; & licet taliter intruso negentur omnes fructus beneficii cedentes in utilitatem beneficiarii, negari tamen non debeant fructus beneficii cedentes in utilitatem publicam, quales sunt collatio, electio, presentatio ad beneficia.

6. Quasiò limitanda est, ut non procedat in eo, qui jure ipso privatus est potestate conferendi, qualis est hæreticus & excommunicatus, aut suspensus; quod tamen intelligendum, quando sic declaratus est per sententiam, ante quam sententiam valent gesta per eum. Castrop. *loc. cit. n. 11.* contra Garc. *loc. cit. n. 324.* ubi tradit, collationem factam ab excommunicato occulto nullam esse, verum de hoc paulò post.

7. Sextò limitanda est juxta Sanch. *civ. d. 22. n. 15.* & plures alios apud Garc. *loc. cit. n. 286.* ut non procedat in eo collatore, in cujus electione seu provisione substantialis error formæ commissus est; id quòd nunc communis error nihil operetur, nec valeant gesta per talem; quia defectus est in radice, & deficientes formæ, quæ dari esse rei, deficit simul; quod tamen Sanch. intelligit, ubi electioni seu provisioni, id quæ est vitium formæ, non accedit legitimæ Superioris confirmatio; ita enim alius titulum coloratum tribuit, digni electionis vitium communiter latet. Hæc tamen limitatio non probatur Garc. *d. n. 290.* & Castrop. *loc. cit. n. 23.* affirmantibus, sufficere solum titulum coloratum, etsi de cetero lo collatione vel electione substantialis error commissus sit contra formam electionis, ut etiam ob vitium personæ; id quòd de cetero dorum videatur, quòd non valeant gesta, v. g. ab eo, qui auctoritate Superioris est in possessione parochialis, & pro parochia communiter reputatur, dum in ejus provisione, v. g. non fuit servata forma præscripta à Trid. & Pio V. etsi vel hoc ipso, quòd ad ipsum provisorium non præbeat rituum, ne quidem coloratum, ut in ipsa constitutione Pio V. vel etiam (quod ipsum expresse negant Swar. *in d. de paroch. d. 26. §. 6. n. 7.* Enriquez. Innoc. apud Garc. *n. 292.*) si non valeant gesta per provisorium à Papa per subreptorium, vel per eum, qui simulatione obtinuit beneficium: in quibus duobus est quasi de-

fectus formæ. At denique, ut Garc. *n. 291.* quia non attinet ad subdolos scire, ac servata sit forma, vel non; imò in dubio præsumere debent pro Superiore; unde in hoc casu militat eadem ratio æquitatis, ac quando est defectus in persona. Vide Garc. de his per plures numeros, *n. 293.* ubi etiam ex Baldo in *margaria. P. Episcopi secundo*, quòd valeant gesta ab Episcopo confirmato, etsi non sit canonice confirmatus. Quod ipsum post Betachin. approbat Lamb. *de jurep. p. 3. l. 2. g. 2. n. 13. n. 4.* cum hac tamen limitatione, si confirmatio vel institutio facta esset ex errore ex persona confirmantis vel instituentis, vel aliter non canonice, & error communis est pro legitima confirmatione; secus si error de hoc non est communis. Et *n. 298. & 299.* declarat hanc limitationem, quòd eis non procedat, ubi se quis per decennium gerit pro habito, id quòd tunc (quia ex decenniali possessione præsumitur titulus, ut Felin. *in c. 2. de fide instrum. n. 18.* Bald. *in l. 1. §. 1. de fidei commissis. n. 14.* Mascard. *dec. contra citat*) non requiritur alius titulus; quod tamen *www. 302.* intelligendum ait, quando non constat de defectu ritui, nec jure testis, & error est circa factum.

8. Denique limitanda est responsio juxta Garc. *www. 310.* ut non valeat collatio, nec alia gesta in favorem scientium impedimentum; citat pro hac Felin. *in c. Rodolphus. de reprob. n. 40.* Parif. *de reprob. l. 7. g. 24. n. 43.* Azor. *Titul. dec. contra Sanch. civ. d. 22. g. 4. Abb. Butrio dec. in c. ad probandum. de re judicata. docentes*, quòd valeat meto jure, resistenda tamen in odium illorum scientium impedimentum. Nihilominus & ipse Garcias *n. 312.* cum Sanch. *loc. cit. n. 41.* hanc suam limitationem intelligendum ait: dum scienti impedimentum imputari potest culpa in adeundo iudicem seu Prælatum, quem scit non esse verè talem; secus dum non imputatur illi hoc pro culpa, v. g. quia alius tunc non posset consequi jurisdictionem, vel id, ad quòd habet jus; cum tunc vellet odium illius.

Quæstio 726. An, & qualiter laici (intelligere merè talibus, quales non sunt persone, etiam citra primam tonsuram) jurisdictionem professæ, ac proinde de his non queritur; cum de iis consistet contrarium. Laym. l. paulò post citando) competere possint juri conferendi beneficia?

1. Respondetur primò, laici de se incapaces sunt juri conferendi beneficia Ecclesiastica. *c. si quis deinceps. c. per laicos. c. laicos. ib. g. 7. Loti. loc. cit. n. 37.* Laym. *ad c. quatenus de consecrand. n. 2.* Corrad. *in pr. benef. l. 1. c. 4. n. 78.* Garc. *p. 1. c. 2. n. 36.* cum communis. Hinc sicut laici non possunt ex pacto, fundatione, aut quavis donatione seu concessione (si factum à Papa excipias) competere potest juri eligendi Prælatum Ecclesiasticum; quia laici jura Ecclesiastica tractare non possunt. *c. 3. de iudiciis.* Ita multò minùs eis competere potest juri conferendi beneficia, vel etiam instituendi in iis, ex parte quòd majus & potentius est, magisque spirituale, quàm juri eligendi, ut notat DD. *c. si quis abbas. de prob. in 6. & singulariter Selva.* Laym. *in c. nullus. de elect. n. 14. §. 15.* Et 18. ubi etiam ex hoc ipso ait, desumi differentiam, quòd Ecclesia, etiam per Episcopos, passim concedat laicis ex fundatione vel donatione jura parochiarum, seu presentandi (dum presentatio ad Superiorem dirigitur, à quo presentatus omne passivum per institutionem consequitur) non concedat juri eligendi, & multò minùs conferendi.

2. Sed neque competere potest laico ulli consuetudine immemoriali, seu prescriptione. Corrad. *l. 1. c. 4. n. 80.* Garc. *p. 1. c. 2. n. 36. §. 37.* Loti. *l. 1. g. 4. n. 39.* citans Seraph. *decis. l. 321. per tot.* & Sordani. *101. n. 19.* citantes plures alios. Laym. *loc. cit. citans Jo. And. in c. 2. de prob. in 6. Abb. in c. quatenus de elect. n. 4. & in c. novus de iudic. num. 21.* Felin. *in c.*

in c. dilecti. de testibus. num. 1. Selv. p. 2. q. 23. n. 10. § 22. Sequitur ea antecedente; quoniam, ut dicitur reg. 3. de reg. iuris in 6. incapax est possessionis rei, vel iuris alicuius, incapax quoque est illud præstare. Laym. loc. cit. Falsum etiam est, quod, quæ possideri possunt ea privilegio, æquari quoque possunt per consuetudinem immemorabilem; cum in hoc potius sit privilegium, quam consuetudo immemorabilis. Laym. loc. cit. citans Abb. in c. c. num. 11. de in c. quinquaginta de elect. n. 4. Garc. p. 1. c. 2. n. 11. ubi pro hoc citat Smar. de l. 8. l. 2. p. 7. de sepulch. in c. Ecclesia. de consuet. & Theol. mor. l. 3. tr. 1. c. 8. n. 6.

3. Hoc verum, quod si una cum tempore immemorabili contraxerit laicus acceptum privilegium à Sede Apostolica, laicus ob difficultatem habendi privilegii relinquendus est in exercitio iuris eligendi aut conferendi propter præsumptionem, quæ in tali casu pro ipso est; (Idem etiam videtur, ut dictum alibi, etsi desit dicta fama, modò tempus fuerit immemorabile, eo quod tunc ritulum optinum, ad hoc quod privilegium concessum suis antecessoribus allegare possit) non tamen ideo præscribit, aut timore præscriptiois ius illud possidet, aut se ius potest, si enim etiam post elapsum immemorabile tempus competierit revera nullum tale privilegium concessum, auferendum est laico ius tale gratuitum conferendi, & is illud dimittere tenetur, nec est amplius in conscientia tutus. Laym. loc. cit. citans Sels. ubi ante. n. 24. Felin. in c. causam. de præscript. n. 7. vide hæc de re fusius dicta, ubi actum de acquirendo jure patronatus, & possidendum decimandi per præscriptionem. Atque ita semper requiritur privilegium (intellige, sive revera concessum, sive præsumptum, aut legitime allegatum) etiam dum Reges aliquando beneficia conferunt, nollà ad hoc sufficiens consuetudine, etiam si esset cum perpetua Papæ tolerantia. Lott. cit. q. 6. n. 191. dum enim versum in his, quæ non sunt quælibet sine Principis concessione, tolerantia de nihilo inservit, cum non sit tolerantia, sed simplex convenientia, seu patientia, quæ nolumus induci dispensationem in his, quæ sunt contra iuris dispositionem, juxta text. in c. cum jam dudum. ubi Gl. in v. paravimus. de prob. ea enim convenientia est ad evitanda scandala, quæ possent committi auferendo hujusmodi abusum, ut DD. in c. 2. de prob. in 6. crimen quippe publicum dissimulare dupliciter contingit. Primo ipsum actum criminis non prohibendo, cum potest prohiberi, & hoc Ecclesia non solum, nec dissimulat, sed gravissime prohibet in c. exaribus collationem fieri à laicis. Secundò, transgressorem talis prohibitionis non puniendo, & hoc modo Ecclesia dissimulat aliqua ob difficultatem correctionis, & sic multa tolerantia, quæ sit in iudicio dedocentur, exigente justitia, non tolerantur, ut dicitur in c. c. jam dudum. de prob. ita ferè Lott. loc. cit. n. 40. citans Nav. de Ecclesia redituibus. num. 54. n. 2. Sanch. de matr. l. 3. d. 38. n. 12. & sic in præfati casu collationis beneficiorum factæ à laicis nullam præfati posse excusationem ex tolerantia Papæ, docent apud Lott. n. 41. Jo. And. Anchast. Jo. Monach. in c. c. 2. de prob. in 6. Card. conf. 16. n. 3. Selv. p. 2. q. 2. n. 21. referens plures alios. Neque his adversatur ius regali, quo Reges Gallie (quos etiam Corrad. l. 1. c. 4. n. 6. dicit aut in regno suo collatæ ordinariorum) Sede Episcopali vacante in multis Ecclesiis conferunt beneficia, dum illud ius non fundatur in metropolitano, (scilicet virtute solius personarum nequeat ovis ius eligendi non conferendi, sed solum præfati, seu nominandi, ut DD. communiter in c. c. 2. de prob. in 6. cum Joanne Monach. sub num. 4.) sed in virtute consensus Papæ, ita ut ex toto pendat à privilegio Sedis Apostolicæ, ut latè demonstrat Selv. cit. q. 23. n. 1. Lott. in num. 42.

4. Procedunt hæc ipsa quoque de jure conferendi beneficia manualia; cum & hæc sint vera beneficia Ecclesiastica in jure pfecta, quod laici dare non

possunt, consentientia. Laym. loc. cit. n. 16. nihil tamen verat, quod minis laico jus competeat circa omne privilegium simpliciter deputandi Clericum seu Sacerdotem, qui aliam deserviat, dum ex hac depotatione nullum spiritualitatis jus resultat, nec talis depuratio dicitur nancisci ritulum aut beneficium Ecclesiasticum. Lott. l. 1. q. 1. num. 38.

5. Porro, qui beneficia à laicis per collationis, electionis, vel institutionis circa concessione privilegium partem obtinent, sunt excommunicati, cap. si quis Clericus. 16. q. 7. c. generalis. de elect. in 6. Laym. cit. n. 16. Insuper talis provisio auctoritate laici facta pro iuris haberi debet. cap. quid autem de jurapatronatus; ubi etiam ratio exprimitur: quia pro non dato habetur, quod ab eo datur, qui non potest de jure donare. Ex hinc provisum temerari debet ab Episcopo tanquam intrusus, & si inissa fuisse vel quadrimeliter patronos (si quis est) Episcopo altive Ordinario collatori Ecclesiastico neminem canonice instituendum præfati, collator seu is, ad quem perinet, libet conferre potest. c. 2. de concess. prob. & si intrusus in beneficio perstiterit voluerit, à ministerio Ecclesiastico & Ordine deponendus est, ut habetur c. prave. de jurapatronatus. Et quæ hæc dicta de laicis sibi arrogantiis ius instituendi & conferendi, idem dicendum de arrogantiis sibi ius instituendi, juxta c. c. prave. & non minis enim, sed fortè magis, juxta dicenda responsione sequente, de intruso, quam instituendo potestatis, & iuris est Ecclesiastici, non cadentis in laicos.

6. Respondeo secundò: potest nihilominus à Papa (de quidem solo, cum nemo præter illum possit laicum capax em reddere iura spiritualia. Corrad. l. 1. c. 4. n. 2. citans c. 2. de iudice. Rot. apud Frinac. decr. 191. n. 8. p. 3. & Garc. in addit. p. 1. c. 2. n. 37.) ex plenitudine potestatis hoc ius spirituale eligendi & conferendi beneficia merè laicis & secularibus concedi seu committi. Laym. in c. nullus. de elect. n. 14. § 15. citans Gl. communiter receptam in c. a. de prob. in 6. v. Ecclesiæ. & Jo. And. ibidem in fine. Quo privilegio interveniente etiam femina (intellige etiam non professa religione, & sic merè laica) potest conferre. Corrad. loc. cit. n. 81. citans Selv. p. 1. c. 5. n. 1. Innoc. in c. quid sit. § ubi Gl. de elect. Jo. And. in speculatore. tit. de Legato, & alios relatos per Felin. in c. si quis. de major. Ob id. Garc. loc. cit. n. 33. admodum autem talis illiusmodi privilegium concedi laico ex eo liquet, quod ait Laym. in c. c. nullus. n. 15. quod cum in Germania nequid Imperator, aut superius Romani Imperii Principes talem beneficia conferendi potestatem ea Apostolicæ Sedis concessione sibi vindicent (etsi contrarium ex Achill. de Graffa decr. 9. de restitut. fol. dicit Corrad. loc. cit. num. 86. de Imperatore) multò minis creditibile sit, inferioribus Dominis, Comitibus, Baronibus, Nobilibus talem unquam factam fuisse concessione, cujus potius inde nec ulla vestigia apparet, vel allegari potest; videri etiam potest Trid. sess. 25. c. 20. Quia & Papa, concedendo Imperatori preces primarias, non concedit privilegium conferendi illa beneficia, ad quæ dantur preces, sed tantum faciendi recipi: neque enim oritur recepto titulus ea factio Imperatoris, sed ex factio Capituli aut Prælati Ecclesiastici recipientis mandato Papæ, Lott. l. 1. q. 6. num. 47. citans pro hoc Jo. And. ad speculatore. tit. de prob. num. 7. & Prælati. in c. imperator. d. 10.

7. In casu autem obtinenti illiusmodi privilegii conferendi non tam laicom ipsum dici conferre quàm Papam ministerio laici, ita ut collario non tam reputetur regia aut altissimi Principis, quàm merè Apostolica, ait Lott. loc. cit. num. 46. citans Rot. decr. 17. de prob. in antiquar. Card. de Luc. de benef. d. 9. n. 12. ubi, quod propterea in collatione vel provisione beneficii, quam facit laicus ex concessione Papæ, laici considerentur tanquam organum & instrumentum Papæ. Nihilominus laici habens hæc à Papa potestatem rectè simpliciter in collatione à se

facta utitur his verbis: *Tenere profectum conferimus cum omnibus iuribus, redditibus, emolumentis &c.* & acquiritur per talem collationem beneficium abique eo, quod requiritur alia aliqua institutio, aut confirmatio Episcopi, aut alterius Clerici. Corrad. in *pr. benef. loc. cit.* n. 89. & 90. citans Gare. p. 1. c. 3. n. 14. ebb; quod aliter non dicatur laicus habere privilegium.

3. Illud etiam hic observandum, quod tametsi ex speciali privilegio infusio fieri collatio laici (vel etiam alteri personae Ecclesiasticae) concessa esset, non debeat tamen ea extendi ad deficiendum seu depositionem & remotionem. Laym. *in c. nullus, de Elect.* n. 17. citans Abb. in *c. cum ex officio, de heret. n. 3. & seq.* Card. de Luca de *brevis. d. 61. n. 5.* cum enim loquitur aliud, & quid plus fiat potestas deficiendum quam potestas infundendi, seu conferendi, ab una ad aliam infundi non potest. Card. de Luca *loc. cit.* citans Paris. *de regis. l. 7. q. 2. n. 1. & seq. n. 10.* Gabriel. *conf. 137. l. 1. cum communis DD. n. c. fin. de remoc.*

Questio 727. An Sequester & Conductor habeant potestatem conferendi?

Respondeo ad utramque affirmativè; verùm de hoc satis actum in *quæst.* num jus presentandi sit penes Sequelærem & conductorem?

*Quaestio 728. An, & qualiter excommu-
nicatus possit conferre?*

1. **R**espondeo primo: excommunicatus excommunicatione maiore denunciatus, qui per sententiam declaratus, adeoque non toleratus, nullatenus conferre potest beneficia. Casilrop. *loc. cit.* p. 17. n. 12. Lott. *l. 2. g. 1. n. 15. § 32. iuxta c. nuncum. n. Sedes v. 6. & DD. ibidem communiter. Destituit enim hoc ipso omni potestate & iure conferendi, sicut & omni alia potestate & auctoritate in rebus spiritualibus. Lott. *cit.* n. 12. citans praeter S. Anton. Tabien. Ubbeln. Henric. Syrum *l. 2. de elec. l. 1. c. 6. n. 2.* ubi laud hanc materiam excommunicatus citat quamplurimorum & pariterque Prælatum non aliter mortuum, & taliter suspensus live excommunicatus. Lott. *loc. cit.* n. 16. & Francis in *cit. cap. nuncum. n. 1.* vide d. 22 de electione in *quæst.* nunc excommunicatus non toleratus competet ius suffragii.*

a. Respondendo fecundò: si tamen denunciatus non est, et adeoque toleratus, potest conferre (tamen) propter taliter etiam excommunicatum collatorum vel electum collatio & electio passiva sit irrita. *Laym. pass. pñl. citand.* citam *Suar. de conf. d. 13. f. 1. n. 26.* vide dicta de eligendis) quod per talem dicta valetur cum non sit privatus nec potestate hie, nec ejus exco-
municatio, priusquam sit declaratus, idque propter *Extrav. Martini. P. ad vestigula. Paris. de refo. n. l. i. g. 7. n. 17.* *Laym. n. c. doletis. de confusio. Collator. loc. cit.* *Pacific. de elect. c. 10. n. 640.* juxta quamplurimas *Rotes. decr.* ab ipso citatis. Proceditque idipsum etiam respectu illorum collatorum, in quibus oia est excommunicatio collatoris, modò ea de cetero non sit denunciata fve notoria. *Gr. p. 5. c. 4. n. 33.* Item procedit, etiam collator talis non denunciatus et notorius, de cetero fve excommunicatus publicus, *Suar. tom. 5. de conf. d. 14. f. 2. n. 5.* *Soyr. de conf. l. 1. c. 6. n. 3.* *Gomel. de expel. n. 60.* *Ugolin. Covar. Sc. apud Gr. loc. cit. n. 33.* contra eandem *Gr.* hoc nunc fundam. tenemus; quod licet acta à iudice excommunicato publico, non tamen denunciato aut notorio suo publico & percussore Clerici ad instantiam fve petitionem parati sint valida, etiam parsi flice excommunicatum; cum v. *Extrav. adventuam.* non tenemur vitare huiusmodi excommunicationem; facta tamen est officio à tali excommunicato publico non valent flantè jure annuo, in quo, quò ad hoc nihil innovat dicta *Extrav.* immo verò collatio fve quedam donatio, & concessio procedit ex officio, & non ad instantiam parisi, ac proinde nulla egraria aut faveat competet; quod fundam. tenemus tamen saltem etiam

cum licet procedat ex officio, sit tamen obligatus ad hoc officium extendendum, dum perstitit in possessione conferendi beneficia; & collatio non tam est favor contentis, quam illorum, quibus beneficia conferuntur: quibus proinde, dum excommunicati sunt *vi Extr. ad evitanda*, nullus competit favor, adeoque facta excommunicati collatio, non secus ac facta de iis electio, est invalida.

3. Respondens terribi: idem, & multò magis dicendum de excommunicato occulto, nimirum episcopus astringenda. Zoëlius ad *lit. de elect.* n. 11. etiam plures. Caltrap. *ev. n. 12.* Idem cum Caltrap. (qui excommunicatum tolerantem cum occulto confundit) tradit *Lott. loc. cit. n. 18.* ubi ex Abb. in *c. ferri, de sent. excomm. n. 9.* & Socino in *c. facris. et. ord. n. 88.* excommunicatum tolerantem dicit, qui occultus est, (qualiter tamen in ordine ad validam collationem occultus non censetur ex ignorante folius collatoris, ut *videtur n. 19.* Lott. ex Socino *loc. cit.*) & *num. 4.* ubi ex Bonacin. *de conf. d. 1. g. 4. p. 5. prop. 2. n. 6.* & aliis excommunicatum tolerantem fuisse occultum valde conferre, & hinc cavendum à Rota *decis. 134. n. 2. p. 1. in rebus.* supponente collationem non valere, etiam communicatio collatoris esset occulta, nisi forte intelligenda de occultis soli collatoris, subdit tamen Lott. *n. 25.* si loquatur de collatione beneficii, quæ iure aliquo singulari spectat ad aliquem privatum, atque ita ratione publici officii, hoc casu nulla est differentia inter occultum & manifestum excommunicatum, vel inter ea, quæ tendunt ad ejus favorem, & ea, quæ ab ipso procedunt in favorem alterius. Cuius propter Abb. in *c. polysyllabus, de Clericis excommunicatis.* Jo. And. Innoc. Cassiod. dec. consentit quod ad hoc cum Lottorio Garc. *p. 5. c. 4. n. 314.* Et de tali excommunicato occulto intelligendus videtur Parif. l. 11. g. 1. n. 16. ubi: collatio facta ab excommunicato occulto non valet; etiam pro hoc *c. cum iure, de elect. Archid. in c. unius. diff. 60. & n. 17.* ubi: idque etiam, si collator ignorat esse excommunicatum. Gl. in *c. pseudo, de Clericis excommunicatis.* Abb. in *c. polysyllabus, de appell. c. Verum* hæc Lottorii doctrina non subsistit cum dictis *g. ante hanc terram, limitatione servata.* ex Caltrap. Quin etiam, quod idem dicendum sit, nimirum valere etiam pro talibus, adeoque & factum ab eo collationem, (sic exigente necessitate & utilitate publica, qui est excommunicatus denunciatus & notorius quidem alibi, in loco tamen extra civitatem, & alius habendi haberet pro non excommunicato, ex Abbate & Zoëlio dictam folii alibi, ubi alium, qualiter excommunicatus possit eligere, quæ revidenda; quia plerque pari modo procedunt de collatore ex collatione; ubi etiam, qualiter suspensus aut interdictus eligere possit, quæ facili ad collatores quoque applicari poterunt; vide etiam Card. de Luca *de benef. d. 23. titi:* qualiter excommunicato reo aliquo Capitulo, vel aliquibus Capitularibus tantum, competat conferre.

Questio 729. An, & qualiter potestas conferendi sit penes possessorem carentem proprietate juris conferendi, isque validè conferat?

1. **R**espondeo: prater dicta superioris de eo, qui abique proprietate est in possessione presentium, possit illum, qui recipit non habet proprietatem presentium conferendi, et tamen in possessione bonae fidei conferendi, licet de valide conferre, *cap. cum Ecclesia Satrnia. c. cum olim. de causa possid. Et proprius. de G. sibi. cum communis DD. Caltrap. de benef. d. 2. p. 28. u. 1. Garc. p. 5. c. 1. n. 1. Tond. in cap. benef. p. 1. c. 126. m. 11. Lott. L. 2. c. 45. u. 1. ubi citans pro hoc plures, quibus dicta quasi possessio tamen infertur pro proviso, citandis non decessat de proprietate, eo quod, ut nunc 6. 6. is, qui possidet, infertur presentem statui, plenius habet, quam considerari possit in quocunque alio, qui non possidet, presentis.*

sensuque proprietatem. Et quando agitur de hac quasi possessione conferendi, & inde causato ultio statuto, non attenditur quisvis anterior status contrarius, quò sit, ut maneatque debeat, qui postremo loco possidet, etiam si constaret non tantum de antea possessione, sive quod alius ante fuit in possessione conferendi, sed & de proprietate pertinente ad alium, satis sit, non decepti dolum seu malum fidem, ita ut in hoc casu sola opinio pertinentie parbeat ritum; unde etiam in reservationibus & mandatis Apostolicis, in quibus reservantur, vel mandantur providendi beneficia spectantia ad collationem, presentationem, electionem aliquorum, non habetur in consideratione proprietates illorum iurium, sed simplex & nudum exercitium, a quo ita simplex & nuda possessio. *Lott. l. 1. §. 34. n. 26. Et 27. citans Cassad. Simonet. Gregor. &c. limitat tamen hoc ipsum Lott. cit. q. 41. m. 13.* ubi: quid existimes, hanc possessionem non prodesset, si illa esset inter ipsos collatores, & illico ostenderetur clandestinitas & precario habita collatio. Et si sic est, & neutra harum exceptionum admittitur, si illa inter solos provisos, ita ut in hoc casu etiam hujus possessionis probanda non sit scientia alterius.

1. Ampliatur autem responsio primo, ut procedat, dum quis ratiò est possessor bonæ fidei in consequentiam, & non principaliter, v. g. dum est in possessione bonæ fidei, etiam citra proprietatem, castri, villæ, majoratus, dignitatis, beneficii, quibus annexum est (aut boni fidei annexum esse credent, nimirum probabilibus canonibus, & possessione nimirum habet annexas) ius consequendi, eligendi, presentandi, etiam si nonquam adhuc contulerit, presentavit &c. *Cassop. loc. cit. Garc. loc. cit. m. 15. 20. citans Bellam. conf. 720. Lamb. de jurep. p. 2. l. 1. q. 3. n. 3. Navas. conf. 2. de jurep. Et* modò tamen talis dignitas vel beneficium non sint reservata; tunc enim, quatenusque boni fidei possideantur dignitas vel beneficium, presentatio, collatio erit nulla propter defectum iustitiam, quod incipit & annulat titulum de possessionem, & sic caet. omni effectu & iuris adminiculo. *Garc. n. 20. Et citans Simonet. de reserv. q. 44. Gargas de reserv. n. 97. Gons. l. 1. §. 1. m. 95. Et* idque etiam possit esse bonæ fidei, quia & ipse, & is, à quo illud accepit, reservationem ignorantes: decretum siquidem irritum afficit etiam ignorantem, & acquisitionem fructuum impedit. *Garc. m. 21. Et citans Sen. de Falcon. de reserv. q. 4. eff. H. m. 26. Agid. 4. 66. Navas. loc. cit. & alios.* Et contra internum in beneficio reservato, nullo iuramento habet à Papa, sic condemnatio fructuum à die intrusionis. *Garc. m. 24. citans Pontan. de solis. l. 4. n. 14. Mandol. conf. 34. m. 10. Bellam. loc. cit. de reserv. solus. Papanon. Caputaz. &c.* quamvis alia non fiat condemnatio fructuum, nisi à die mortis, id est à tempore citationis legitimæ exerceatur, etiam in solis, nisi constet de mala fide. *Garc. n. 15. citans Mandol. Bellam. &c.* vide de his fuisse Garciam *l. m. 27.*

2. Ampliatur secundò, ut procedat, dum quis est hæres, vel etiam Successor defuncti, quem constat fuisse in possessione juris conferendi, ita ut quasi possessio defuncti seu antecessoris sufficiat. *Cassop. loc. cit. Garc. m. 31. Et 37. citans Lamb. p. 1. l. 2. q. 3. n. 12. Gons. conf. 1. n. 2. Et contra Gabriel. & alios,* volentes quasi possessionem iurisp. seu conferendi sine actu à successore in successorem non transire, nec acquiri à successore; pura enim de possessio iurium incorporallium defuncti transiunt in heredem seu successorem, & continuatur possessio in successore sine nova apprehensione aut novo exercitio. *Cassop. Garc. l. cit. iuxta doctrinam Baldi m. l. in fass. ff. de libris & testam. oppositum 4. & Rotæ in una benevolent. censu 15. Janu. 1794.* quam refert *Garc. n. 44. & Tiracell. quem citat Garc. n. 39. adde,* quòd possessio talis iuris presentandi vel conferendi retinetur per Ecclesiam seu dignitatem, etiam motuo Privilegio. *Garc. n. 38. citans Felin. m. c. coartat. de rescript. m. 19. Lamb. p. 1. l. 2. q. 11. n. 9. Cassad. de rescript. 7. n. 13. de causa poss. Et propriat. & Rotam. P. Laurent. For. benef. Tam. 11.*

4. Ampliatur terciò, ut procedat, etiam si ante presentationem, electionem, collationem in mora sit super proprietate iuris presentandi vel conferendi; quasi possessor ob item moram de proprietate non debet carere fructibus possessionis, iuxta *c. 1. n. 10. pendens. in 6. Cassop. loc. cit. m. 3. Garc. ab eo citatus p. 5. c. 6. n. 22. cum aliis ab eo relatis.* Secus tamen est, ubi lis movetur super possessione; mox enim, cum utriusque litigantium sit æquale ius dubium, & uterque in solidum providere nequeat, expectandus erit iust eventus. Audientes deinde.

5. Acque ex his jam sequitur, quòd provisio à possessore tali præferendus est provisio à proprietario, iuxta *c. 1. cum Ecclesia Savirina. & c. cum olim. de causa poss. Et prop. Tond. p. 3. c. 166. n. 13. Garc. loc. cit. n. 4. citans Abb. m. c. consultationibus. de jurep. Siaph. de iur. gratia. m. de modo Et forma impet. §. 4. n. 7. Covar. 99. prall. c. 18. n. 2. Paris. de rescript. l. 7. q. 23. n. 40.* qui dicat sic apud omnes esse receptum. *Gons. conf. 4. n. 34. & plures alios præter plures Rotæ decis. & hujus ratio data sub initium questionis ex Losterio.*

6. Verùm hæc illatio limitanda primo: ut non procedat, dum ante factam presentationem, collationem &c. constituit de proprietate, seu declaratione fuisse, proprietatem spectare ad alterum; iam enim licet is, qui eo osque fuerat possessor bonæ fidei, presentare vel conferre non possit, ita etiam, si facta hæc declaratione proprietatis post presentationem vel electionem jam factam ante institutionem, tamen vel confirmationem ab eo præsentari vel electi, procedi non possit; quia proprietates absorbet possessionem. *Cassop. loc. cit. n. 2. citans Lamb. p. 1. l. 1. q. 2. n. 6. Covar. 99. prall. c. 14. n. 2. Garc. n. 41. citans insuper Menoch. Decim. Gons. & plurimos alios, cum pluribus Rotæ decis. Si vero prius post factam à tali possessore collationem manifestetur seu declaratione proprietatis spectare ad alium, collatori, etiam si nondum consecutus est possessionem, nequaquam removeri debet; sicut nec institutus ante confirmationem anse dictam declarationem; cum per collationem, non secus ac per confirmationem, & institutionem, etiam ante possessionem, acquiratur jus præteritum in beneficio. Nec obstat, quòd proprietates absorbet possessionem; quia id intelligitur respectu futurorum eventuum, nimirum collationem, institutionem, confirmationem deinceps facienda, non autem respectu præteritum, ut patet *de cap. cum Ecclesia Savirina. Garc. n. 37. Et 38. Lott. l. 1. q. 34. n. 32. Cassop. loc. cit. n. 2. contra Gabriel.**

Questio 730. Quid si ergo provisio à tali possessore obijciatur resistenti iuris, per quam illi redditis sit inhabilis istius possessionis conferendi?

1. Respondeo primo: hac resistenti supposita, dubium non est, exigi iurum, ita ut non sufficiat sola possessionis probatio. *Lott. cit. q. 41. n. 17. citans c. si diligenti. de prescript. c. 1. cod. m. c. 2. de rescript. solus. in 6. Beroum m. c. 1. de rescript. solus. & Verall. decis. 296. n. 4. p. 1. Observandum autem est, aliud esse ius resistere; aliud ius non assistere, tunc enim ius dicitur resistere, quando adversus expressam impositionem à lege, vel à ratione in lege expressa, in ptoque legi ipsi æquiparatur, ut *GL. m. c. ut litigantes. v. statum. de off. Ordinar. m. 6.* Et hujus resistentie iuris tota vis & effectus iuris vergit, ut reddat personam incapacem possessionis, ut *Lott. loc. cit. n. 17. Et l. 2. q. 13. m. 38. citans Covar. var. resol. l. 1. c. 17. n. 7.* non assistere autem tunc dicitur ius non solum, quando nihil disponit, sed etiam quando disponit, assistendo alteri, in quo casu quidem inducit ius presumptionem pro eo, cui assistit, non tamen hinc resistit alteri, ac proinde actus ille, qui geritur, habet quidem presumptionem iuris contra se, non tamen testificationem iuris. *Lott. cit. q. 41. n. 19. citans Menoch. de rescript. remed. c. 5. n. 49. & Covar. ubi ante, unde jam,**

ut evitetur obiectus hic resistens juris, sufficit, negare, existare legem, quæ actum expresse prohibeat. *Loet. loc. cit. num. 11.* citans Rotam apud Put. *decif. 140. in vultu*, dicentem ita receptum ex communi Doctorum interpretatione. Tunc verò in præfenti probata censensque privatio resistens juris in exigente de quasi possessione providendi, si v. g. collator fuit laicus: secus si in persona collatoris suspenderetur adhuc capacitas jussu spiritualium. *Loet. n. 17.*

Questio 731. Qualiter dicta possessio legitima conferendi acquiratur?

Respondeo: acquiratur etiam per unicum actum, siue in ordine ad effectum acquisitionis possessionis attenditur ultimus actus immediatus collationis, electionis, præsentationis. *Loet. loc. cit. n. 11.* *Caltrop. loc. cit. Garc. num. 19. § 63.* citans Parit. *de resign. g. 13. n. 41.* *Gutt. conf. 3. num. 1.* *Covarr. gg. pract. c. 14. n. 2.* *Zech. de benef. § pres. c. 12. n. 18.* & plurimos alios cum pluribus Rotæ decif. Provisio tamen Apostolica non movet statum, in quali possessionem jurispatronatus seu conferendi. *Garc. n. 113.* citans Agid. *decif. 107.* *Achil. decif. 126.* & plures Rotæ decif. licet autem collatio Apostolica non movet statum beneficii de patronatu in liberum, nec privet patronum possessione præsentandi, non tamen etiam patronus præscribit per præsentandi durante illa possessione provisi Apostolici; sed ea præscriptio toto illo tempore dormit. *Garc. n. 119.* ex Guidobono.

Questio 732. Quid requiratur, ut per talem unicum actum acquiratur ista possessio in ordine ad effectum valide collationis, præsentationis, &c.

1. Respondeo: requiritur ista: nimirum bona fides, etiam si hæc aliis non requiratur ad effectum acquisitionis possessionis absolute, & possessori retinendi aut recuperandi. *Garc. num. 69.* citans Innoc. Abb. *in c. cum Ecclesia Sarrana. Cotal. Mohed. dec. Scienza* de patientia illius, in ceteris præjudicium talis possi. sin. acquiratur. Effectus illius actus, siue ut hic ad effectum perdoctus, nempe ut vi illius electus fuerit confirmatus, præsentatus, institutus; id, cui collatum beneficium, possessionem illius acceperit, & fructus percipiat. *Garc. n. 66. § 67.* citans per hoc Lamb. *p. 1. l. 1. g. 1. à 10.* *Cotal. de benef. p. 1. c. 1. à n. 1.* *Covarr. Gutt. Zech. ubi ante. Roch. Rebudi. dec.*

2. Observandum tamen circa primum requisitum: Primum, quod tamen si bona fides si omnino necessaria; etiam possessor malæ fidei non faciat fructus suos. *Garc. n. 71.* citans Abb. Bellam. Bero. *in cap. gravis. de rescript. ipsi.* Menoch. Joannem *Garc. dec.* Et hinc facta collatio, præsentatio malæ fidei non valet, sique propterea etiam institutus, & is, cui facta collatio, removendus, (si non ad petitionem veri patroni seu proprietarii, dum nimirum is non appellatur à tali institutione vel collatione, aut non comparit poëto edicto publico, utpote in quo casu removendus non esse præstatum, idem est de collatorio, à possessore malæ fidei, postquam constat de malæ fide, ad quod tunc institutio transeat in rem judicatam, & habeat vim definitivæ, quæ retractari non potest, censent Roch. Lamb. Menoch. *dec. apud Garc. n. 79.* (saltem circa eam petitionem ab ipso Superiore, utpote respectu cuius non valet, nec transit in rem judicatam, et si valere dicatur, & transire in rem judicatam respectu adversarii non appellantis contra illam. *Garc. num. 80.*) ubi constituit de mala fide. *Garc. n. 73.* citans Navar. *conf. 2. n. 1. de jurispatronatu. dec. in c. Cumana. de elect.* Collatio tamen etiam seu præsentatio de electo facta à proprietario, qui non est in possessione, non valet, quia non licet propriæ auctoritate resumere possessionem, & spoliare etiam inavocorem. *Garc. n. 71.* ex sententia aliorum, quos citat, nempe Roch. de

jurispatronatus. v. competens. n. 46. *Coch. l. 4. tit. 1. n. 66.* *Duaren. de benef. l. 3. c. 9.* *Bertracini. in reposit. v. presentatus à patrono.* Abb. & Innoc. *in cap. cum Ecclesia Sarrana. Cr.* contra Lamb. *p. 1. l. 2. g. 3. n. 7.* *§ 19.* *Covarr. gg. pract. c. 36. n. 6.* *Innoc. in c. Cumana. n. 6.* *Gabriel. conf. 185. l. 1.* quævis Garcias ipse *num. 78.* id ita distinguit, ut procedat in proprietario in præsentatione, nimirum quod ea facta à proprietario non valet; quia in ea iudex adiri debet, qui non debet esse auctor spoliæ; non verò procedat in collatione & electione similibusque actibus, in quibus necesse non est adiri iudicem, nec ejus auctoritas requiritur; sed valet collatio & electio facta à proprietario non possidente, donec à Superiore infirmetur ad instantiam possessoris, petentis se defendi, seu reintegrari in sua possessione, & sic infirmari illam actum collationis.

3. Observandum circa idem requisitum primum, secundò, quod licet bona fides regulariter præsumatur, etiam sine rito; cum quilibet possessor esse præsumatur in bona fide, quando non probatur esse in mala, ut *Garc. n. 84.* citans plurimos; ubi tamen ius resistit, non præsumitur bona fides, sed mala. *Garc. num. 85.* citans etiam plurimos; nisi semus in iure dubio & obscuro, contra erret et probabilitas & iustus, & æquiperatur errori facti. *Garc. num. 88.* citans plurimos; aut nisi possessio forte sit longi temporis, aut iusto initio, aut probabilitibus rationibus acquisita. *Garc. n. 87.* citans Innoc. Abb. Lamb.

4. Circa tertium requisitum observandum est primum, quod per actum effectum non acquiritur dicta possessio, dum effectus præsentationis, collationis non fuit absoluta, sed conditionata, & sine præjudicio patrum, v. g. per institutionem factam cum proestimatione Ordinarii, se nolle præjudicare præsentantibus aliis cum clausula præscriptiva, utpote quæ præservat ius, tam in petitorio, quam possessionis. *Garc. loc. cit. n. 65.* *ixia decif. Rota in Medjorense jurispatronatus. 4. Octobris 1585.* Neque secundò per collationem, & oblationem effectuatam, sed factam contra decretum irritans positum in reservatione, vel alia dispositione seu iudicio. *Garc. num. 102.* licet de cetero ad acquirendam quasi possessionem sufficit præsentationem fuisse adimplet, & præsentatum institutum cum effectu, siue bene siue male. *Garc. n. 104.* *iuxta Rotam in Braccarense parochialis.* Tertio neque per effectuationem, dum institutus vel collator manifeste in possessione beneficii tantum ex causa concordæ fuit, & tunc inmeritis & adversarius, qui præcedebat, præsentantem non esse patronum, aut conferentem non esse collatorem; nam cum non constet de acquiescentia, imò de concratu ex illa provisione, non potest resultare contrarius usus. *Garc. num. 108.* citans *decif. Rota 101. p. 2. diversar.* Quartò, circa idem requisitum observandum, quod effectus collationum, præsentationum probetur per subsequentes collationes seu præsentationes factas per vacationem ex persona illorum. *Garc. n. 109.* citans Oldrad. *conf. 229. n. 3.* *Lamb. p. 1. l. 2. g. 10. n. 7. n. 11.* & aliquot Rotæ decif. Etiam dum illi resignant. *Garc. n. 107.*

5. Circa secundum requisitum, nimirum de scientia & patientia illius, contra quem acquiritur possessio, observandum primum, vel potius insistentem, ad hoc, ut contra Episcopum acquiratur possessio conferendi vel præsentandi, requiritur ejus scientia & patientia; rursus in ipso, quod est in possessione Episcopatus, si in possessione juris libere conferendi competentis et tanquam Ordinarii. *Garc. n. 123.* *§ 124.* quem vide. Secundò ad effectum, ut possit dici quasi possessio liberæ collationis acquisita contra patronum, requiritur, ut constet, collatorem suum, qui præcedit ius liberæ collationis, contulisse beneficium ut liberum, sciente & patiente patrono. De cetero namque per collisionem factam de beneficio jurispatronatus, absque illius (nimirum quod libere concessus) mentione, non præjudicator iuri & possessioni patronatus; quia dum simpliciter absque dicta mentione confertur benefici-

ciam

eum patronatum, videtur collatio facta sub hac tacita conditione: si patrono placeat. *Garc. num. 111. § 112.* citans præterea *decif. Rot. to. de iurapatronatus in autq. Caldre. conf. 15. de iurapatronatus. Capuzq. decif. 134. p. 1.* Decimus &c. Nisi forte Ordinarius ignoraret beneficii illud esse iurapatronatus; tunc enim censetur illud conferre, ut libetum. *Garc. num. 114.* Tenet, quod si quis beneficii habitum ad presentationem patroni, dein in manibus Ordinarii clam patrono renuntiasset, & acceptus denno ab eo collatione liberè illud dederet, non ponit ordinatum in quasi possessione juris liberè conferendi, nisi id faciat eum scientia & potestate patroni. *Garc. 110. ex Nav. conf. 5. de iurapatronatus. n. 5. & Decio conf. 126.* Atque ita ultima resignatio sine consensu patroni non facit statum libertatis; quia possessio præsentandi non amittitur ex negligentia patroni non presentandi nisi vice; sed requiritur, quod non præsentet, quia non credit ad se pertinere ipsi præsentandi, vel quod voluerit præsentare, & non sit admittenda præsentatio. *Garc. n. 113. ex Chifaneof decif. 72. & Roch. v. competens. q. 20.* Quare, quod dicta scientia & potestas adhuc requiratur, etiam si, qui est in possessione præsentandi vel conferendi, nunquam adhuc præsentasset aut contulisset. *Garc. n. 127.* Quod si tamen ille, in cuius præiudicium dicta quasi possessio acquiritur, non est in possessione illorum iurum præsentandi, conferendi &c. non est necessaria illius scientia & potestas in acquisitione quasi possessionis illorum. *Garc. num. 121. citans Innoc. & Abb. in c. solutus. de rescriptis. foliat. Roch. v. competens. num. 31. Lamb. & Rotam decif. 229. p. 1. diversif.* Quomodo, quod ad id est, etiam acquiritur possessio iuris sicuti scientiam hanc præsumptam esse, eo quod agatur solum de acquirenda possessione, non vero de admittendo iure præsentandi, conferendi &c. de quo intelligendi *Mabeda decif. 4. de probat. Lancell. de accens. p. 2. c. 4. in præfatis. n. 51. ubi,* quod dum agitur de amissione & privatione iuris quæsi, non sufficit scientia præsumpta per conjecturas & famam, ita *Garc. n. 114. § 135.* Utiam autem præsumatur scientia illius, de cuius præiudicio agitur, ad iudicem spectat arbitrari ex multiplicatione actuum, & qualitate ipsorum, aliisque circumstantiis. *Garc. n. 129. citans Innoc. & Abb. in c. cum Ecclesia Sarrana. n. 27. Roch. ubi ante n. 37. § 1.* Quamvis tamen etiam ea scientia præsumatur ex publicitate actus. *Garc. num. 131. citans Mascard. de prob. couclif. 1293. num. 15. & Rotam in Abulensi parochia. de præsentat. respectu Episcopi præsumitur illa scientia; cum in quolibet anno per se, vel per alium teneatur visitare &c. etiam. *Garc. n. 132.* Sexto, quod sufficiat scientia officialium. *Garc. n. 136. citans Tiraque. de iurisdicte. c. 14. num. 3. Covar. in reg. possessor. p. 2. n. 8. Bald. de præscript. p. 5. q. 3. n. 8. &c.**

Questio 733. An dicta possessio acquisita per unicum actum respectu unius beneficii suffragetur etiam respectu ceterorum beneficiorum?

Respondeo affirmativè, cum magis attendatur universalis causa actus, quam ipse actus. *Loz. l. 1. q. 45. num. 16. citans Felin. in c. anders. de præscript. n. 19. & Rotam in Abulensi parochia 21. Junii 1593. apud Garc. p. 5. c. 5. n. 61. vide Loz. l. 2. q. 21. num. 77.*

Questio 734. Num validè conferre possit (idem est de presentare & eligere) proprietarius iuris conferendi, qui non est in possessione, dum nemo alius est in possessione?

Respondeo affirmativè *Garc. loc. cit. n. 81. citans Abb. in c. Cumana. in c. cum Ecclesia Sarrana. in c. consularium. Roch. v. competens. q. 20. n. 47. Lamb. Cach. &c. contra decif. Rot. in Salamanca capella-*

n. 3. Junii 1595. quam citat num. 81. & ait etiam eam convinci, & num. 82. ubi ex Baldo in l. fin. c. de edicto D. Adriani non tollendum. num. 143. & Roch. v. ipse, vel n. q. 11. n. 14. Gregor. Lopez. &c. quod hæres possit præsentare, etiam ante possessionem hæreditatis acquisitionem.

Questio 735. Qualiter pertinetur pertinentia juris conferendi?

1. Respondeo primò: pertinentia collationis, seu collationem pertinere ad inferiorem Episcopum, ad quem ea aliis de iure communi non spectat, probari ad famam & communem reputationem. *Loz. l. 2. q. 45. n. 41. Garc. loc. cit. n. 144. citans Rotam decif. 3. de prob. in novis. Mascard. de prob. coucl. 173. § 113. n. 12. Paris. de rescript. l. 7. q. 23. n. 42. qui dicit, esse communem. Et satis est per litteras vel instrumenta docere, beneficium concessivè per talem conscriptum, & ad talem solere pertinere collationem & institutionem. *Garc. ibid. citans Rotam decif. 7. de prob. in novis. & Mascard. de prob. couclif. 313. n. 23. & sic dicitur in una Tolensis parochia. 21. Junii 1598. apud Garc. n. 147. collationis pertinentiam ad inferiorem probari per testes deponentes de publica voce & fama; cum agitur contra provisionem Legati talem auctoritate Apostolicâ; maxime, si in Legatus esset alius Ordinarius, & non consulit pater ordinario. Et licet testes fuerint repetiti, parte non citatâ. Quæ tamen intelliguntur, quando super pertinentia collationis directè non agitur, & cum i. Ordinarius non est in causâ, vel provisor ab eo, sed alius habens à Papa vel Legato, vel aliunde provisionem, ut etiam patet ex *ca. Roma decif. Garc. n. 145. citans Gabriel. & Rotam;* nam contra Ordinationem non sufficeret talis probatio, nisi cum fama esset conjuncta alia species probationis. *Garc. n. 146. præterea decif. Rot. in una Parmensi parochia. de anno 1520. in qua agebatur inter provisorum ab uno canonico, & provisorum ab administratore Ecclesiæ seu Episcopatus Parmensis, & Causid. decif. 1. de prob. Licet etiam, cum agitur contra Ordinationem provisorum ab eo, non probetur pertinentia juris conferendi ad inferiorem sine quasi possessione; sed non solum, si cum fama concurrat longissima possessio conferendi, & consensu de iure conferendi antiquo. *Garc. num. 151.* De cetero nihilominus sufficere videtur dicta fama & communis reputatio, etiam sine possessione, nisi ex adverso constaret de statu & possessione contraria. *Garc. n. 152.****

2. Probatur etiam per conferendi ex statuto, seu concessione Episcopi confirmato auctoritate Apostolicâ, etiam si non constet de quasi possessione & usâ statuti, cupis observantia præsumitur ex ipsius publicatione. *Garc. num. 153. § 154.* Uiverò, dum alius est in possessione juris conferendi, docetur de mala fide illius, vel etiam illa super indicatur ex manifestatione veritatis, ansequam alius consummatur, v. g. præsentatio per institutionem, actio manente etiam possessio, & absorptio per preceptorem, debet de proprietate constare notoriè, id est, vel per confessionem, vel per rem iudicatam. *Loz. l. 1. q. 34. n. 28. citans Seraph. decif. 555. n. 8. vel per publicum instrumentum (nam & hoc quoque dicitur evidens probatio, & facere rem notoriâ, juxta c. cum dilectis. de donat. ubi Abb. & Barth. in l. 1. de novi operis nunciatur. Decium conf. 423. n. 9. &c. & non secus ac iudicium habet vim definitionis causæ, juxta Bald. conf. 333. num. 1. volum. 1.)* *Loz. num. 29. § 30. citans Rotam in Lucana iurisdicte. 23. Januarii 1612. & in Papensi iurisdicte. 3. Martii 1613. &c.* quod tamen intelligendum, ait *Loz. num. 31.* modò non solum instrumentum sit in authentica forma, verum etiam si contra illud nihil (talem collocatè) relevans opponatur; citat pro hoc Socin. sen. conf. 266. n. 4. Butta. conf. 305. n. 3.

Questio 736. An, & qualiter collatori præservetur jus conferendi, dum beneficium

ficiunt spectans ad ejus collationem applicatur erectioni, seu in dotacionem alterius beneficii?

1. **R**espondeo: in actu erectionis seu applicationis hujusmodi, quemadmodum praeservatur patrono inspatronatus, ut Abb. in cap. suggestum. de jurpatronatus. n. 3. Roch. de prepar. v. beneficium. n. 8. ita collatori praeservatur jus conferendi potestatem, non solum in proprietate; sed etiam in possessione. Loet. l. 2. g. 21. n. 96. & seq. citans Rot. decif. 17. n. 1. p. 2. divers. de maxime, in Callesijuris conferendi 14. Adm. 1621. ratio est non perpendenda, quam non subvertit mutatio tituli, veluti facta per modum subrogationis; ut probat Loet. n. 98. exemplo miliei habentis caltrum, quod custodire tenebatur quidam rustici, qui si caltrum illud per bellum totatiter destructum reddiderit, quamvis non eodem loco, sed ibi prope, censetur tamen illud redactum esse cum retentione ejusdem juris cieca custodia sibi exhibenda per eosdem rusticos.

2. Porro procedit responsio, etiam si Episcopus adhibuisset consensum collatoris; & de eam perhibuisset. Loet. n. 99. cum enim hic consensus sit necessarius in unione seu applicatione talis beneficii pro dote alterius, actus ille adhibitionis & dationis consensu referendus est ad hujusmodi causam necessariam, non ad quamcumque aliam voluntariam, inde capienda non est conjectura, ut voluerit Episcopus per hujusmodi actum requisitionis consensu remitti collatore, aut etiam in per praestationem illius consensu remittere jus conferendi, sed potius illud promovere, proae sibi magis erat utile. Loet. d. num. 100.

PARAGRAPHUS VII.

De collatoribus, ad quos jure devoluto spectat collatio, sive de devolutione beneficiorum.

Questio 737. Quid fit devolutio?

Respondeo: est iuris conferendi in alium transmissio, seu translatio ob culpam & negligentiam primi collatoris in providendo. Castrop. tr. 13. de benef. d. 2. p. 34. n. 1. Tond. in qq. benef. p. 2. c. 3. g. 4. n. 1. Balle. tom. 1. v. beneficium. §. 4. n. 10. Loet. l. 2. g. 24. n. 5. unde patet per devolutionem conferendi potestatem pro illa vice revera removeri ab uno, & nimirum a collatore ordinario negligente (quia si revera pro illa vice privatus existeret) & conferri alteri, nempe Superiori. Castrop. loc. cit. n. 4. citans Gl. in c. 1. de concess. prob. & Azor. p. 2. l. 6. c. 27. g. 16.

Questio 738. Cur inducitur devolutio?

Respondeo: ob negligentiam publicam, nimirum ne Ecclesiam diu manerent in suspensio; cum enim hunc finem collatoribus omnibus praestitum sit tempus, intra quod de beneficiis providere debeant, ipsique in executione hujus decreti negligentes forent, Pontifex volens huic malo occurrere, statuit, ut elapso dicto termino potestas conferendi devolvatur ad Superiorem, qui negligentiam inferioris suppleret. cap. 2. de concess. prob. c. licet. de suppl. negl. prob. Castrop. loc. cit. Loet. l. 2. g. 24. n. 2. ac proinde licet alius regulariter cunctis à jure concessum, moram pergere. cap. parum. de locato. & l. si quis possit. ff. si quis eum non habet. hac tamen more purgatio, in praesentem impeditur per ipsam legem, privantem eo ipso negligentem collatorem potestatem conferendi. Castrop. loc. cit. n. 4. citans Azor. ubi ante. g. 16. Barb. de poss. Episc. p. 3. alleg. 73. num. 169.

Questio 739. Ob quid contingat devolutio?

Respondeo primo: ob negligentiam seu omissionem provisionis intra tempus concessam ad pro-

videndum. cit. c. 2. de concess. prob. ubi Anchores. Garc. p. 10. c. 3. n. 1. Coraf. de benef. p. 1. c. 7. n. 8. Secundò ob provisionem scientem indignum, seu inhabilem; cum idem sit (quin & gravior delictum) inhabilem promovere, & neminem providere. Laym. in cap. cum in causis. de elect. §. Clerici sancti. num. 9. Castrop. loc. cit. num. 5. Garc. loc. cit. num. 2. citans Zech. de benef. c. 5. n. 5. Coraf. & Rotam in Telema per amos. 9. Decemb. 1591. Tertio: quod & quoties ob appellationem fiat devolutio, dictum est supra, ubi de devolutione institutionis.

Questio 740. An, & qualiter diligentia sit probanda?

1. **R**espondeo: hac negligentia omnino probanda est, iustificando neminem, collatorem illum potuisse, & nihilominus nobis collator. Loet. l. 2. g. 24. d. num. 6. citans Mascard. de prob. censur. 1093. n. 5. quamvis autem ex suppositione potestatis facile sit inferre noticiam conferendi, illud ipsum tamen supponere potestatem est difficultas probationis, cum hac supponatur vacationem & scientiam vacationis in collatore. Loet. d. n. 9. ac proinde aene omnia probanda est non tantum vacatio de jure, sed de jure simul & de facto; quando enim beneficium plenum est, regulariter non cedit tempus collatori. Loet. n. 11. qualiter autem probetur vacatio per obitum, vide Loet. l. 3. g. 10. per tot. Insuper probanda hujus vacationis scientia in collatore c. 3. de suppl. negl. prob. c. quia diversitate. de concess. prob. Tond. loc. cit. n. 9. Loet. num. 12. de quidem certis, non autem interpretativa. Loet. num. 13. Barb. juris Ecol. l. 3. c. 12. n. 166. Tond. loc. cit. n. 10. quod tamen ita intelligendum censet Loet. n. 14. ut certitudo illa referenda sit ad factum, ex quo scientia deducitur; cum scientia regulariter consequitur & praesumptionibus iustificetur. Loet. n. 14. citans pro hoc Menoch. conf. 89. n. 17. Pasif. conf. 100. n. 88. volam. R. Surdum decif. 221. n. 10. & c. etiam ad effectum incurrendi poenam, non tamen corporalem. Loet. n. 15. ex Berio. conf. 183. n. 10. vol. 3. & aliis relatis à Sardo loc. cit. subditque Loet. n. 16. hinc tenere Rotam, in hac materia sufficere scientiam verisimilem, & tempus currere non tantum ex die, quo probatur, collatorem verè de certo scivisse, sed etiam ex die, quo potuit id verisimiliter scire; citat pro hoc Bisgnet. decif. 7. num. 3. & c. de prob. Adeoque semper expendendum, an collator habuerit iustam causam ignorandi vel dubitandi; dum enim pendet illa probabilis haesitatio, ut in casu famae minus constantis, non potest de negligentia notari. Loet. n. 17. citans Verrill. decif. 241. p. 2. Papazon. Ait nihilominus Tond. loc. cit. n. 10. placere sibi magis sententiam, quae tenet, quod scientia debet probari certa, & per probationes concludentes; eo quod agatur de auferendo jure collatoribus ordinariis competentibus; per quod tamen ait, se nolle excludere probationes praesumptivas, quae tales esse possunt, ut vim concludentis probationis haberent, & pro talibus apud iudicem, apud quem probationes sunt arbitrarie, illas habendas esse, pro fide religiose iudicatur: v. g. si ageretur de beneficio vacante per obitum alicujus personae notabilis, cujus ignoranda in collatore ordinario probabilis non esset. Duci jam scienti vix erit, ut excusari possit à negligentia ob impedimentum aliquod incidens. Loet. num. 18. Sed de hoc paulò post.

2. Quod autem attinet ad alterum, nempe defectum voluntatis, seu omissionis providendi probandum, cum non agatur de negligentia facti, nimirum facta collationis pure & simpliciter, sed de circumscripta ex tempore dato ad conferendum, hac negligentia probanda est per ipsum impetrantem; neque sufficit simplex ejus deductio per Gl. communiter receptam in c. bona memoria. extra. de elect. ita ut, quando alia defuit, recurrendum sit ad diligentiam in regeffu, in quibus conservantur requisiti hujusmodi collationis facti. Loet. num. 18. & 19.

qui tamen subdit n. 30. videri sibi hoc intelligendum, dum nullus exstare posset tempore imperationis; id quod potest, in hoc casu imperantem, etiam si superveniret ex post contradictio aliquis, habere intentionem fundatam in negativis factis collationis propter concursum presumptionis; cum non sit verisimile, quod, si beneficium collatum fuisset, non etiam fuisset eius possessio apprehensa, vel saltem ritulosa ostensio: id quod in concursu presumptionis relevetur quis ab onere probandi negativum, ubi aliis ea probandi deberet, distille Rosam decr. 15. de prob. in notis.

Questio 741. Qualiter impediatur devolutio, stante scientia vacationis, & impedimentum probandum?

Respondeo primo impedimentum, siue facti, siue iuris, etiam causatum ex propria culpa, excusatur si negligentia, ut in terminis devolutionis est textus in cap. quia devolutio, de concess. prob. & tradit Rebuff. Et in specie de impedimento proveniente ab excommunicatione, lire, aut aliunde. Gutt. pp. cas. l. 1. c. 23. n. 1. & 13. apud Loth. cu. p. 24. num. 18. & 19. quod tamen sic limitandum: nisi vel rursus sit ordinata ad ipsum impedimentum; vel nisi impedimentum sit procuratum, vel nisi sit impedimentum, quod facile tolli potuisset. Loth. num. 10. & 21. Unde qui ad excludendam negligentiam, & evitandam penam devolutionis pretendit impedimentum, debet illud probare; cum alias non presumatur. Loth. num. 12. citans Ayman. conf. 270. n. 2. debet item iustificare, quod impedimentum non fuerit de facili removibile ex quantacunque sua diligentia. Dato enim, esse ex natura rei removibile, tenetur probare se adhibuisse omnem diligentiam, faciendo, quod in se fuit pro illo removendo, nec id assequi potuisse. Loth. n. 23. citans Gloss. in cap. quia devolutio, v. suspensionis. Sardum cons. 369. n. 42. Socratic. &c. nisi forte notorium esset omnis diligentiam fuisse inane & frustra. Loth. num. 24. citans Felin. in c. ex transmissa, n. 6. de prescript. Hinc pro cunctis preestabatur talis impedimentum, quod tamen non semper ad suam cautelam & simplex consilium, sed ad necessitatem multoties est referendum. Loth. n. 26. ex Felin. ubi ante n. 6. & 7.

Questio 742. A quo tempore fiat devolutio?

Respondeo: devolutio Semestri dato ad conferendum, vel ad presentandum patrono Ecclesiastico, vel quadriestri dato ad presentandum patrono laico. Basilic. rom. 2. v. beneficium. §. 4. n. 10. computando, non à die vacationis, sed à die scientiarum, cum nulla ei imponi possit negligentia, antequam sciverit, beneficium esse vacans. Iond. loc. cu. n. 9. citans Mantie. decr. 260. n. 2. & 3. Butz. decr. 12. n. 12. iuxta c. 3. de suppl. negl. Pral. ubi id ex presc. dicitur. Qualis autem sufficiat scientia, verisimilis, an vera certa requiratur, dictum paulo ante & alia. Tradit tamen etiam Paul. de regis. l. 11. §. 3. n. 6. quod ibi, in quorum manibus extra Curiam resignantur beneficia, debeant admittere vel rejicere resignationes infra mensem, & intra eundem mensem illa conferre, quod nisi fecerint, privati sint illa vice facultate disponendi de eis, eorum provisione devoluta ad Papam eo contemptum Constitutionis Gregor. XIII. 87. id præcipiens.

Questio 743. An devolutio immutet naturam, seu statum beneficii?

Respondeo negativè; si enim cum onere & qualitatibus beneficii annexis in eius institutione, & cum quibus conferendum in prima provisione; quia est peccata provisionis omisit interrogatio, & consequenter illius conditionem subire debet: neque renescit mutata prima, sed ex semper durat, perque ipsam devolutionem conservatur, ut Rota decr. 774.

p. 3. divers. Loth. cit. §. 24. n. 63. Castrop. loc. cit. num. 3. citans Azor. p. 2. l. 6. c. 27. §. 8. Gonz. gl. 46. n. 33. Barb. p. 3. de pot. Ep. alleg. 18. n. 11. Gutt. conf. t. num. 42. Lamb. p. 3. l. 2. §. 7. Selv. p. 3. §. 49. Cui. Hinc sequitur, Superiorem, ad quem fit devolutio, teneri illud conferre eidem personis, quibus ex fundationis lege vel alio jure specialiter tenebatur conferre is, à quo facta devolutio. Loth. n. 62. Pich. ad tit. de concess. prob. n. 39. citans Clem. 1. de suppl. negl. Pral. & Gl. ubi v. magistratum & Abb. in c. ne pro defectu, de elect. n. 3. procedendi idipsum in provisionibus Apostolicis, que sunt tanquam de devolutis; eo ipso enim, quod Papa confect jure devolutio, censetur restringere provisionem suam ad eius normam, nec velle uti pleurudine potestatis. Loth. num. 64. citans Archid. & Jo. And. in c. cum in tna. de consuetud. in 6. Corrad. pr. hinc. l. 2. c. 12. n. 39. & 43. adeo ut subintrat in hoc casu provius à Papa in locum providendi ab inferiore, ita ut quemadmodum providendus de beneficio resignato in manibus Ordinarii tenetur intra 6. menses publicare, juxta Constitut. Gregor. XIII. ita etiam tenetur provius ex ea vacatione ad Papam devoluta. Loth. n. 65. Et hinc jam in imperatione beneficiorum ad Papam devolutorum qualitates in institutione & fundatione beneficii appositæ Pontifici sunt primendæ, ut is, si nati sibi visum, valeat eis derogare; nam alias, tamen non exprimitur in supplicatione condicio ac qualitas in beneficii fundacione ci adjecta, Papa nihilominus intendit providere juxta dictas beneficii qualitates, licet illæ in precibus non fuerint expressæ. Corrad. loc. cu. n. 46. & n. 47. subdint id non solum intelligendum de qualitatibus in fundacione seu testamento, sed etiam quovis alio jure speciali adjectis. Quin etiam fundatio continet plures qualitates, omnes sunt Papæ aptendæ. Corrad. n. 48. neque etiam in hujusmodi casu admitti solet à Papa generalis petitio derogationis plurium qualitatium in genere narratarum, v. g. si ipsa derogatio peteretur, quod omnes partes non expensis, aut in litigia exprimendæ; cum nunquam visum fuerit in Dataria Apostolica, hanc genericam derogationem admitti, eo quod tales esse possint qualitates in fundacione adjectæ, que non immerito Pontificis animum ab hujusmodi derogatione retraherent. Corrad. n. 50. ex Rebuff. in pr. tit. de devolut. n. 44. quævis aliis, ut testatur idem Rebuffus, Curia Rom. in his devolutis solet derogare fundationibus continentibus plura, v. g. ut beneficium obtinens resideat, iacta annum fiat Sacerdos, non possit cum illo beneficio obvenire aliud, &c. hæc tamen omnia speciatim in supplicatione narranda sunt, & nisi fiat, omni præst. Vide de his ploribus Corrad. Hinc etiam, licet in his, que spectant ad Prælatum jure devolutum, non teneatur requirere consilium Capituli sui, ut Abb. per text. & gl. in c. ne pro defectu, de elect. num. 6. & Imol. ibid. n. 2. si tamen beneficium, v. g. ex mente fundatoris erat ab inferiore conferendum cum consilio talis Capituli, tenebatur is, ad quem devoluta collatio, non aliter illud conferre.

Questio 744. Quis sit effectus devolutionis?

Respondeo: esse triplicem; primus (de quo jam immediate dictum) quod præservet naturam & qualitates beneficii immutatas. Loth. l. 2. §. 24. Secundus effectus illius consistit in eo, quod secum trahat executionem legis auctoritate, nimirum ipsam ablationem juris conferendi à collatore exigente, ita ut nulla admittatur mora purgatio. Loth. n. 55. & 54. citans Abb. in c. cum in causis, de elect. n. 6. & in c. litteris, de suppl. negl. Rebuff. in pr. de devolut. n. 27. Azor. p. 2. l. 6. c. 26. §. 15. & c. adeo ut ipso jure sit irrita provisio facta à collatore exigente, cetera jam devolutione, nisi de patientia toleretur. Loth. n. 55. de hoc infra, ubi de tempore, juxta quod faciendi collatio. Tertius effectus devolutionis est, quod ea non solum inferioribus collatoribus negligentes adiacet, sed omnes, etiam alios, ad quos ea gradatim

rim si excepto Papà, cui oonquam negligentis imputatur. Lott. *num.* 66.

Questio 745. Ad quos, & qualiter fiat devolutio?

1. Respondendo primò: devolutio fieri nequit ad patrem aut inferiorem; sed semper fit ab inferiore ad Superiorem, ut inferioris negligentiam suppleat. *Castrop. loc. cit. n. 2. Lott. cit. g. 24. n. 33.* unde si ad Papam propter affectionem & reservationem aliquam spectet provisio, impossibile est, ut ex quacunque procrastinatione ad alium fiat devolutio. *Lott. num. 34.* citans *Castro. decis. 8. de prob. n. 3. de Rotam in Agnati Archiepiscopi. t. 1. Martii 1602.* Hinc ab Episcopo negligente confectæ aut delinquentes in collatione non fit devolutio propria ad Capitulum. Et licet iure antiquo, nimirum iuxta *c. 2. de concess. prob. & c. cum in causis, de elect. propter magnam communicationem Episcopum Capitulum, ab Episcopo ad Capitulum, & contra à Capitulo ad Episcopum fiebat devolutio; jam tamen consuetudine inductam, ut à Capitulo fiat devolutio ad Episcopum, & non contra. *Castrop. l. cu. contrarium tamen tradit Pirh. de concess. prob. n. 36.* citans pro hoc *Rebuff. Azor. Abbas. &c.* nimirum quòd ab Episcopo vice versa fiat devolutio ad Capitulum, iure fit specialiter disponente propter dictam communicationem, quæ est inter Episcopum & Capitulum, tanquam inter caput & membra, ut meriti unius defectus ab altero suppleatur. In intelligendum autem ad de beneficiis spectantibus ad solam Episcopi collationem, & quidem iure proprio, quatenus est illius Ecclesiæ Episcopus, in quo iure etiam Capitulum aliquo modo communicat; non autem spectantibus ad illum iure devoluto; eò quòd quò ad beneficia devolutio non fit tanta communicatione inter Episcopum & Capitulum, dum ea non confert tanquam Episcopus Ecclesiæ suæ, sed merè per accidens, quatenus nimirum est Superior ordinari collatores negligentis confectæ. Proceidit igitur idipsum, ubi Episcopus scienter indigno consulit, confirmavit, instituit, ut *Pirh. n. 33. Laym. in c. cum in causis, de elect. §. Clerici sancti. 2. Lott. num. 40.* dicens, hunc esse casum specialem ratione dictæ communionis; uti hanc huiusmodi devolutionis causam agnoscunt omnes in *c. 2. de concess. prob. & subdit n. 42.* tunc Capitulum auctoritate canonis in ea parte effici superius ipso Episcopo, & quocunque alio, iuxta *c. sancti. 2. de off. Deleg. & c. n. 93. distill.* ac ita non recedi à regula data: quòd devolutio nunquam fiat ad inferiorem. Restingi verò hanc devolutionem ad beneficia, quæ Episcopus confert iure proprio, & non extendi ad ea, quæ confert iure devoluto, ait *Lott. n. 4.* citans *Abb. post. l. loc. in c. cum in causis, n. 7. Bellam. & Compollitellam. ibid.* Hinc, etiam si Episcopus & Capitulum inter se provisionem beneficiorum, quæ ad ipsos etiam simul pertinebant, per ruitos dividunt, & Capitulum negligens fuit in provisione, vel scienter indignum providerit in suo turno, devolutio nequaquam fit ad Episcopum, sed ad Episcopum & Capitulum Superiorem. Idem est, dum abique divisione in turnos simultaneè confertur Episcopis & Capitulum, & propter aequalitatem vocum neutra collatio concludit. *Card. de Luca de benef. d. t. n. 31.* ubi in, quòd tunc devolutio fiat ad Papam. Item dum alius Capitulum & Episcopus simultaneè habet confectæ, & absque eo, quòd divisio facta sit per turnos, neglexerunt confectæ, devolutio neque fit ad Episcopum, neque ad Capitulum, sed ad Superiorem illorum. *c. 2. de concess. prob.* quia cum tam Episcopus, quam Capitulum sit in culpa seu negligentia, ut opposuerunt, neutra pars inde commodum referre debet; & si in tali casu devolutio fieret ad Episcopum tanquam caput, videretur fieri devolutio ab eodem ad eundem, & ipsæmet supplet negligentiam propriam. Idem est, si tunc devolutio fieret ad Capitulum. *Pirh. loc. cit. n. 39.* Ratio huiusmodi est, quòd in tali provisione Episcopus non est Capitulum Superior, sed æqualis, & devolutio, ut*

dictum, nunquam fit ad patrem, sed ad Superiorem. *Castrop. loc. cit. n. 2. Garc. p. 10. c. 3. n. 31.* Idem est, quando per canonicum, cui in turno Capituli ex commissione seu ordine ipsius competit, non providetur iotra tempus. *Garc. n. 36.* Quòd si tamen Episcopus ex consuetudine vel concessione specialis simul etiam sit Canonicus capitularis sui Ecclesiæ Cathedralis, & sic valens duplicem representare personam, interessendo actibus capitularibus veluti Episcopus seu Praelatus, vel ut Canonicus interfuerit collationi beneficii, devolutio ob negligentiam fit ad Eundem ut Episcopum, sive ut caput Capituli, quia tunc non supplet negligentiam propriam, sed Capituli, cum interessendo collationi beneficii non ut praelatus, sed ut Canonicus, ut praelatus non fuerit negligens, sed ut singularis canonicus undè cum cæteris Capitularibus, quemadmodum, ut habetur in *c. parvulis, de apell. in d.* fit contingat appellari à provisione Capituli, potest appellari ad Episcopum, si ipse interfuerit ut Canonicus; scilicet si ut Episcopus. Ita fuit *Pirh. de concess. prob. n. 49.* iuxta *c. 2. in end. Card. de Luca de benef. d. t. n. 31. & d. 30. n. 19.* nisi tamen ipse in hoc casu doloè impedierit, nec collatio fieret intra tempus datum ad confectendum; tunc enim devolutio non fiet ad ipsum, etiam si collationem in Capitulo interfuerit non tanquam Episcopus, sed ut Canonicus; sed ad Metropolitanum, (nisi doloè ille Episcopi probabilius excuset Capitulum à negligentia, in quo casu Capitulum restituitur in integrum) quia doloè non debet patrocinari. *Pirh. loc. cit.*

2. Respondendo secundò: hæc devolutio fit gradatim, & non per saltus; ita ut, si alius inferior Episcopo collator negligat confectæ, non illius devolutio fiat ad Papam, (excepto tamen illo casu, de quo paulò antè ex Paulo de negligentia confectæ resignata in manibus fuit, ubi devolutio fit immediate ab illo ad Papam) sed ad immediatum Superiorem, nempe Episcopum. *Lott. cit. g. 24. n. 42.* citans *Abb. in c. 2. de concess. prob. n. 7. Castro. decis. 1. n. 1. de prob. Rebuff. in pr. cu. de devolut. num. 17. &c.* Hinc est, quòd, qui impetrat beneficium tanquam devolutum ad Papam, necesse habet iustificare, omnium inferiorum, seu intermediorum scientiam; in infimo seu primo collatore de vacatione, in cæteris de devolutione ad eos facta. *Lott. n. 45.* citans plures *Rot. decis.* intelligenda tamen hæc omnia, nisi videretur in exemptis, qui sunt immediatè subiecti Sedis Apostolicæ; tunc enim ad ipsam Sedem rectè, etiam alium non habet Superiorem, fit devolutio, *c. cum singula. & c. licet. de suppl. negl. Pral. Lott. num. 47.* *Abb. Castro. Rebuff. ubi ante.* Idem est, dum ageretur de implicita devolutione per viam appellationis ad ipsam Sedem emittit. *Lott. l. 3. g. 57. n. 104.*

3. Respondendo tertio: fit igitur devolutio ab inferiore collatore ad Episcopum, seu Ordinarium loci, in quo sunt beneficia, ab Episcopo ad Archiepiscopum seu Metropolitanum, ab hoc ad Primateum, vel etiam Patriarcham, si illi subiectus est Metropolitanus. *Castrop. cit. n. 2. Lott. cit. n. 43.* (quod tamen *n. 44.* et *Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 23.* ait, illud de Patriarcha nimis receptum esse) *Pirh. de concess. prob. num. 34.* Eadem intelligenda, dum neglecta presentatio, electio, nisi quòd dictum illud: devolvi provisionem ad proximum Superiorem in electione in Cathedralibus, intelligendum sit de eo Superiore proximo, ad quem spectat potestas confirmandi electum; ita ut in hoc unico actu exercere possit electionem iure devoluto, & simul confirmationem iure proprio tanquam Metropolitanus; adeoque talis provisio habeat vim electionis & confirmationis. *Pirh. l. cu. n. 38.* citans *Abb. in c. distill. de concess. prob. n. 3.* unde cum jam hoc tempore promotio seu confirmatio Episcoporum, sed ad Metropolitanum, sed ad Papam spectet, dum Capitularis neglectum eligere Episcopum, devolutio fit ad Papam, non ad Metropolitanum, etiam in Germania vi concordatorum. *Pirh. loc. cit. de distill. Pral. n. 98.*

Quæ-

Questio 746. An igitur, si it, ad quem facta devolutio, hoc iure devoluto conferat indigno seu inhabili, devolvatur collatio ad eius Superiorem: an verò revertatur ad primum collatorem?

Respondeo: si talis scienter conferat indigno, ita ut collatio ipso iure sit nulla, provisorio devolvitur ad eius Superiorem: si verò ignoranter contulit indigno, nulla fiet ab illo devolutio; si denique scienter contulit indigno, qui tamen ipso iure non erat indignus, sed postmodum per sententiam factus inhabilis, & eius provisorio irritatur, provisorio revertitur ad primum collatorem; quia facta provisorio valida, cessante devolutio, & si postea ob viciū electi irritetur, denique vacat beneficium, & tanquam de novo vacante providendi debet. *Castrop. loc. cit. n. 7.*

Questio 747. Quo iure ordinarius conferat beneficia ex negligentia inferioris collatoris ad eum devoluta?

Respondeo primò: iure proprio & veluti realsumptionis, quod declaratur, dum Praelatus inferior continens intra diocēsim, & sub Episcopo seu diocesano de consuetudine legitimeve prescriptione, aut iure alio specialiter beneficia quaedam conferre habet, ita ut solum collationis exercitium vel ius actuale penes illum residet, ipso iure habitualiter conferendi, quicunque possessione vel consuetudine non obstante inabdicabiliter & impraescribibiliter penes Ordinarium seu Episcopum continuante, adeoque collator inferior non nisi tanquam sub Ordinario eius veluti partes vicarias gerendo conferat, Ordinarius vi huius iuris sui habitualis, quoties inferior ius suum actuale exercere negligit, aut male exercet, hinc conferendo ea Episcopus agit iure proprio & nativo, seu primario semper retento in omni diocesi sua beneficia, solumque accidentaliter impedito ejus exercitio, quod ex consuetudine aliove iure specialiter translatum est in inferiorem collatorem, sub implicita tamen conditione illud rectè & diligenter exercendū. Et sic, dum coniugis casus negligentia vel mali exercitii inferioris, Episcopus non confert iure novo ad dativo, tanquam mittens factum in alienam messem, ita ut proprii messoris partes suppleat; sed iure suo, ac potius in ratione realsumptionis ac reversionis ad suam causam, tanquam ex cessante causa concessiois dicti exercitii seu iuris actualis, quod remanet resolutum. Cupis contrarium est in Metropolitano, aut Patriarcha, dum negligente, aut indigno conferente Episcopo, ad eum devolvitur collatio; hic enim ius nollum habet proprium & ordinarium conferendi beneficia alienae diocesis, sed illud ita accidentaliter acquirit potius iure dativo, & quodam iure auxillario, supplendo partes proprii pastoris negligentis, ut ita consultum sit Ecclesiae, ne diuturnam patiantur vacationem cum Papa, qui est Ordinarius Ordinariorum, ob locorum distantiam & negotiorum multiplicitatem supplere commodè non possit has partes, quas iuxta limites ab eo praescriptos Metropolitanis vel Patriarchae commissio, ita ferè Caia. de Luca de benef. d. 1. n. 7. 9. c. 6. citans pro hoc Abb. in c. cum consueverat, de foro compet. n. 12. Barb. de Episc. alleg. 127. n. 19. & Rot. decr. 174. n. 1. p. 1. divers. Atque ita proprii dictum ius illud habituale perseverans apud Episcopum, beneficium dicitur spectare ad dispositionem Ordinarii, quod si potest conferre tantum in casu devolutionis. Card. de Luca loc. cit. num. 12.

2. Respondeo secundò: nihilominus in beneficiis exemptis Ordinarius non iure proprio & diocesano, sed ex delegacione Sedis Apostolicae supplet negligentiam collatoris. C. de Luc. de benef. d. 27.

n. 10. citans Roiam decr. 635. n. 2. p. 3.

Idem decr. 191. n. 3.

Questio 748. Num is, ad quem facta devolutio, possit etiam mittere in possessionem?

Respondeo affirmativè, vel saltem potest praecipere, ut provisorius se mittant in possessionem ab eis, quibus ex cupisvis Ecclesiae consuetudine id competit; inductio enim in possessionem accessione sequitur ad ius per legitimam collationem obtentum. Laym. in c. ex parte, de concess. prob. num. 1. Pich. loc. cit. n. 42.

Questio 749. In particulari, an si Cardinalis Episcopus collator ordinarius non contulit intra 6. menses beneficium, quod vacavit in mense alias Apostolico, ad quem fiat devolutio?

Respondeo ad Archiepiscopum seu Metropolitanum, iuxta terminos c. 2. de concess. prob. Garc. p. 5. c. 1. n. 631. Gonz. gl. 14. q. 4. ex n. 78. quia tale beneficium nunquam fuit reservatum; cum regula 8. Cardinales ordinarios collatores non comprehendat, sed eos excipiat; nec beneficium per devolutionem vacat de novo, sed semper durat prima vacatio, & sic, cum à principio non fuerit reservatum, remanet tale, seu non reservatum in perpetuum. Sed neque Cardinalis Episcopus potest dici exemptus ab Archiepiscopo ad illud casu devolutionis, maxime, cum beneficium ipsa nullo modo possint dici exempta ab Archiepiscopo. De cetero dum Cardinalis negligit vigorem indultus conferre beneficium reservatum, devolvitur collatio ad solum Papam: quod longe quid diversum à praecedente puncto; cum agitur de beneficio reservato consentiendo vi indultus, quod semper remanet, & à principio fuit reservatum. Garc. n. 632. Gonz. gl. 55. a. num. 37. contra Chok. ad reg. 8. gl. 10. n. 6. ibi, dum dicit, beneficia, quae vi indultus conferre potest, & negligit conferre, devolvi ad Archiepiscopum, & non ad Papam, videtur confundere beneficia, quae vigore indultus conferri Cardinalis cum iis, quae conferri vi exceptionis factae in regula 8. Idem cum Chok. tenet Tond. in 99. benef. p. 2. c. 3. §. 5. m. 20. dicens devolvi in eo casu collationem ad immediatum Superiorem, etiam vacatio corrigisset in mense Apostolico, cuius rei ratio fundetur in ea generali regula, quod indultum Cardinalis tantum removet obstatula & impedimenta regularum Cancellariarum, & provisi in consequentiam indultorum non dicuntur provisi Apostolici quò ad ea, quae ipsi Cardinales tanquam Episcopi conferre possunt; imò censentur semper provisi auctoritate ordinariā; quin etiam, si Cardinalis diceret, se providere vigorem indultus, tamen provisi ab eo dicerentur provisi ab Ordinario quò ad ea, quae à potestate ordinaria dependent. Et hinc locus est dispositioni c. 2. de prob. ita ille; quamvis in sequentibus idem ferè hñdem verbi dicat, quod nos in antecedente parte responsionis.

Questio 750. Ad quem fiat devolutio à Legato de latere?

Respondeo: ab eo non fieri devolutionem, nisi ad solum Papam; cum nulli alii subdit. Garc. p. 1. c. 3. n. 12. Porro cum Legatus conferre possit beneficia devoluta, etiam ex propria culpa seu negligentia ad Papam (ut tenet Garc. n. 26. fecimus Gamb. de pot. Leg. l. 3. num. 14. & 612. Selv. p. 2. q. 3. n. 42. Imol. Cuid. & alios, quos citat contra Lapum in Clem. si de beneficiis, de prob. dicentem, non posse Legatum, postquam negligens fuit in conferendo, ex post conferre illud, dum collatio devoluta ad Papam) non erit illi, sicut alii Ordinarii, tempus sex mensium. Garc. n. 26. ex Gamb. ubi auct. adeoque minus propriè dicitur devolvi ad recollationem ad Papam; vide dicta de potestate Legati conferendi devoluta.

Qua-

Questio 751. Ad quem fiat devolutio, dum Capitulum & Episcopus circa simultaneam collationis exercitium sunt discordantes, & intra semestre non concordaverint?

Respondeo: quia tunc neutra provisio concludit, dum utraque dictus facta à medietate, ad instar presentatorum à pariteris cum medietate vocum, locus est devolutioni ad Superiorem, (scilicet immediate) C. de Luc. d. 18. n. 16. C. 18. Gac. p. 1. c. 4. n. 35. quod intelligendum, dum ostendit, nimirum Capitulum & Episcopus, validè & legitimè suum jus exercent; nam ubi unus eorum negligit vel inuritur agit, tunc totum jus devolvitur ad conferentem, seu per jus non descendit in eo consolidatur, Cate. de Luc. c. n. 18.

Questio 752. Ad quem fiat devolutio, dum Episcopus conferre non potest ob suspensionem ab officio, vel excommunicationem?

Respondeo: non fieri ad Capitulum, neque ad Metropolitanum, sed ad Papam, ad quem pertinet interim providere Ecclesiis, etiam in conferendo non fuerit negligens inferior collator. Argumento c. quia devolutio, de concess. prob. ubi dicitur, non ad Capitulum, nec ad Metropolitanum, sed ad illum tempore durantis suspensionis prebendam donario pertinere, qui etiam non eistente delicto & negligentia poterat prebendam donare seu conferre &c. nempe Papa. Pith. de concess. prob. n. 36. Quod tamen limitandum ad beneficia, quorum collatio spectat ad solum Episcopum; scilicet si simul ad Capitulum & Episcopum; cum enim suspensio vel excommunicatio Episcopo, ad Capitulum spectat collatio, c. auctor de Sede vacante, m. 6. & c. 1. de suppl. negl. p. 1. l. 6. Pith. l. c. quod si tamen Episcopus suspensus vel excommunicatus esset negligens in petenda absolute, devolutio fiet ad immediatum Superiorem, cui sex illi menses incipiunt currere à tempore negligentie. Gl. in c. 1. de suppl. negl. Pith. l. c. alioqui verò, si Papa durante excommunicatione vel suspensione Episcopi, non providens, Metropolitanus debet existere, donec Episcopus à censura absolvan, & postquam absolutus, debet absolvi, adhuc habere integrum semestre ad conferendum, ita ut antequam illud sit elapsum, non fiat devolutio ad Capitulum vel Metropolitanum. Pith. l. c. Potest ad quem, censuratus Capitulum, devolvatur collatio, vide apud Card. de Luc. de benef. d. 13. n. 14.

Questio 753. An, si Vicarius Episcopi beneficium consilii indigno, ideòque pro ea vice privatur potestate conferendi, & non potest Vicarius rescissis priore collatione illud alteri conferre, juxta c. cum in cunctis de Elect. fiat devolutio ad Metropolitanam?

Respondeo negativè, nisi forte Episcopus mandavit tali conferre, aut collationem tali factam ratam habuit. De cetero enim tunc Episcopus committens Vicario facultatem conferendi, censetur mandasse, et idonee personæ conferatur, adeoque Vicarius conferens indigno, transgressus est limites mandati, id Episcopo nocere non debet, quod minus ad eum tedeat potestas conferendi, seu si digno conferre possit; neque enim culpa officialis aut Vicari Domino nocere debet, Laym. m. c. Romanus. de off. Vic. in 6. n. 9. citans Rebuff. in pr. tit. de Vicariis, num. 41. & tit. de forma Vicariis, num. 140. Et licet Vicarius considerans quia iudex, & preiudicium ex eodem cum Episcopo tribunalis extenderet, censetur eadem cum illa persona, non secus ac ipse Episcopus Metropolitanus suspecta, qui perinde

Vicarium casione officii male administrari, aut iurisdictionem sententiae ponere potest, (secus si deliquisset ut persona privata) Laym. ibid. n. 8. citans Paton. de poss. cap. Sed. vac. p. 1. q. 10. num. 23. Sbroas. de off. Vic. q. 17. n. 6. potest tamen Episcopus de delicto aut negligentia Vicarii in suo officio commissi cognoscere, cumque punire, si ipse sit causa culpam. Laym. est. num. 9. citans Sbroas. ibi ante, n. 11. & Speculatorem l. 2. p. 1. tit. de competentis iud. additio. n. 3. Si quidem Vicarius etiam ratione officii, quodammodo subiectus & subordinatus est Episcopo suo. Et licet ejus potestas & jurisdictionis sit eadem cum jurisdictione Episcopi, alio tamen modo ad Vicarium refidet, & aliter in Episcopo; in illo videlicet eum dependentia à voluntate & imperio Episcopi; quamobrem Episcopus invigilare debet Vicario, & quæ male ab eo acta sunt, rescindere. Laym. c. n. 9. Adde, quod potestas conferendi beneficia neque fit potestas jurisdictionis, neque competit Vicario, qui tali, nisi specialiter illi committatur.

Questio 754. In quibus beneficiis locum habeat devolutio?

1. Respondeo primò: in beneficiis propter affectionem vel reservationem spectantibus ad Papam, quantumvisque si differat ea conferre, locum non habet devolutio, ut dictum supra.

2. Secundò: in beneficiis vacantibus in mensibus spectantibus ad Ordinarium vi alternative, dum is conferre differt, locum non habet devolutio illa, quæ fit ad immediatum Superiorem. Loth. l. c. q. 14. n. 36. contra Gonz. gl. 53. ex n. 27. cujus fundamentum est, quod dicta gratia alternative perimatur reservationem, propter quod aliis devolvitur collatio immediate ad Papam.

3. Tertio: devolutio locum habet in manualibus, cum sua tamen causa, hoc est, cum dicta qualitate manualitatis. Argumento clem. nunc. de suppl. negl. Loth. l. c. n. 1. Gac. p. 10. c. 3. n. 46. C. seg. citans pro hoc Gl. Card. & Bonifac. in c. Clem. Adde tamen Gac. n. 47. quod collator inferior, qui intra semestre negligit conferre, eo elapso, re adhuc integra, possit purgare moram, & providere in beneficiis manualibus ea eo, quod ad illius motum sunt amovibilia, quamvis in illis beneficiis non sit locus purgationis moræ, nec valeat collatio post devolutionem, etiam re integra.

4. Quarto: locum habet in beneficiis regularibus, hoc est, spectantibus ad collatores regulares; horum enim potestas conferendi ob negligentiam in conferendo devolvitur ad Episcopum seu Ordinarium loci, in quo sita beneficia, ita ut illa conferre possint tanquam Ordinarii, si illi collatores regulares sint Prelati non exempti, alia enim conferre tanquam Delegatus Apostolica Sede, si illi sint Prelati exempti, & Papa immediate subiecti. Pith. ad tit. de concess. prob. n. 34. citans Rebuff. in c. de suppl. negl. Bado. jur. Eccles. l. 3. c. 13. n. 109. Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 37. & 39.

5. Quintò: locum habet in beneficiis regularibus, hoc est, Conventualibus. Loth. c. q. 24. n. 3. juxta c. Clem. nunciam: quod si tamen regulares essent exempti seu immediate subiecti Pontifici, devolutio non fit ad Episcopum, sed immediate ad Papam, v. g. si Capitulum negligit eligere Abbatem vel Prioratam claustralem, vel etiam in totum deficeret, mortuis omnibus, ea potestas transferendi Abbatibus vel Prioratibus spectabit ad solum Papam. Loth. n. 47. C. seg. quamvis enim Episcopus fundet intentionem suam de re pure communi, etiam in provisionibus regularium, respectu infirmitatis & confirmationis, ut Abb. in c. venerabilis, de except. n. 45. & Gl. in c. 1. 13. q. 1. id tamen intelligitur solum de non exemptis. Loth. num. 50. citans Erasim. Chole. rr. de jurisd. Ordinis in Exemptis p. 4. c. 30. n. 11. Et licet juxta supradictum ipsi quoque diocesani permittant vi clem. c. n. id tamen vi delegationis habent, & extenno Ordinarii suppleant omissum regularium, quatenus id sit

id iis in spe indulgendum est. Lott. n. 51. & 52. citans Carg. in *ext. Clem. nunc. n. 15.*

6. Sexto in beneficiis iurisparronatus, etiam laicalis, dum nimirum patronus intra terminum sibi concessum ad presentandum neglexit presentare. Garc. p. 10. c. 3. n. 4. & seq. Idem est de beneficiis ecclesiasticis, dum habentes eligere intra terminum sibi datum ad eligendum negligunt eligere. Pirh. ad *tit. de concess. prob. n. 37.* Addit tamen Lott. *ext. g. 24. n. 4.* citans pro hoc antiqui. Glossas. in *reg. 40. Cancell. in principio.* quod in beneficiis iurisparronatus & ecclesiasticis proprie loquendo non cadit devolutio, nisi prius perempta atque extincta facultate presentandi vel eligendi, atque inde creaso novo iure liberet conferendi in eo, qui alioquin non habebat, nisi ius instituti vel contrahendi, qui sit intra 6. menses illud non conferat, sit devolutio (intellige iam proprie talis) ad Superiorem. Idem habet Lott. *l. 2. g. 13. n. 60.*

7. Septimo: locum non habet devolutio illa ad immediatum Superiorem in Episcopopatibus & Archiepiscopopatibus, ita ut si Episcopopus non conferatur, vel ad eum non eligatur ab iis, ad quos id pertinet, intra statutum tempus, ejus collatio fiat ad Archiepiscopum seu Metropolitanum, sed solum in dignitatibus personalibus aliisque beneficiis inferioribus. c. *distin. de concess. prob. Pirh. loc. cit.* qui etiam hanc hujus rei assignat rationem, quod in materia odiosa sub generali nomine dignitatis non comprehendatur Episcopopus; cum non sit simplex dignitas, sed dignitatum culmen. Citat Abb.

8. Denique devolutio est, ut dictum *num. r.* nullatenus locum habet in beneficiis reservatis; cum in iis non deus negligentia Ordinarii. Corrad. in *pr. benef. l. 5. c. 1. n. 64.* Garc. p. 10. c. 3. n. 13. citans Mand. *rus. de prov. vers. in beneficium reservat.* Casiodor. *dist. 8. de prob. c. 6.* In rationem tamen etiam devolutio locum habet in reservatis, quod si collator vigore indultu, quod forte habet, valens conferre reservata, ea non conferat intra statutum tempus, ea amplius conferre nequeat, sed ad Papam devolvatur collatio. Garc. *loc. cit. num. 20.*

Questio 755. Quando is, ad quem facta devolutio, conferre debeat?

1. Respondeo primo: collatio facta a secundo collatore, sive ab eo, ad quem devolvenda erat, v. g. ab Archi- Episcopo, aut factam devolutionem non valet; cum is tunc necdum habeat facultatem conferendi, neque convalidat, etiam si primus collator non conferat intra tempus ei datum ad conferendum; (adeoque, ut Pirh. *loc. paulo post citando*, necesse est, ut, postquam ad ipsum ius conferendi beneficium devolutum est, illud demum conferat; eum pro non dato habeatur, quod datur ab illo, qui dare non potest) Garc. p. 10. c. 3. n. 31. citans Felin. *in c. cum ex officio, de preceptis. n. 37.* Rebuff. in *pr. tit. de devol. num. 32.* Pirh. ad *tit. de concess. prob. n. 34.* citans Azor. p. 2. l. 6. c. 27. g. 6. Proceditque responsio, etiam si collatio facta sit simpliciter, non dicens: *iure devoluta*; non obstante, quod de cetero collatio facta ab Ordinario jure ordinario de beneficio iurisparronatus valeat ipso patrono, hoc est, non presentante nec contradicente patrono infra tempus datum ad presentandum; eo quod Ordinarius tunc conferat jure & potestate originali, & collatio ab eo facta ipso patrono solum sit nulla in favorem patroni; atque adeo eo volente seu reclamante, & non aliis, juxta dicta supra. Garc. *loc. cit. n. 32.* Item procedit, etiam si is, qui jure devolutio contulit, v. g. Episcopus, antequam ad eum ius illud devolveretur, haberet potestatem conferendi illud jure ordinario; quod enim is poterit, scilicet conferre jure ordinario, voluit, quia autem voluit, scilicet conferre jure devolutionis, id adimplere nequivit. Pirh. *loc. cit.* citans c. *cum super, de off. deleg. Rebuff. in pr. tit. de devol. n. 52.* quoniam alii teneant contrarium apud Azor. *loc. cit. g. 15.*

2. Respondeo secundo: quilibet Superior, ad quem gradum sit devolutio, habet semetipsum illud ad conferendum. Corrad. in *pr. benef. l. 5. c. 1. n. 61.* Garc. *loc. cit. n. 9.* Pirh. ad *tit. de concess. prob. num. 33.* Azor. *ab ant. g. 10.* proceditque ipsum, etiam si devolutio facta a patrono laico, qui tantum habet quadrimestre. Garc. *loc. cit.* citans plures. Porro computatur semetipsum singulorum, non a die, quo ad illos hoc ipsum ius confertur devolutum est; sed a die, quo sibi illud ad se devolutum. Garc. Corrad. Pirh. Azor. *loc. cit.* atque ita contingere potest, ut Ecclesia vel beneficium vacet etiam ad duos annos. Pirh. *loc. cit.*

Questio 756. Num is, ad quem facta devolutio, possit inferiori collatori concedere facultatem conferendi illud beneficium, etiam post sex menses elapsos?

Respondet affirmative Pirh. *loc. cit.* citans Azor. *ext. g. 12.* & Rebuff. *ab ant. n. 30.* atque ita facta in vim dictae concessionis post elapsum semetipsum ab is collatio, qui alius jure privati etiam hie potestare, non est invalida nec rescindenda. Pirh. ad *tit. de suppl. negl. n. 5.* quia in hoc casu takes non tam jure proprio, imo jure quo ob negligentiam privati, quam jure ad Superiorem devoluto conferat. Pirh. *ibid.* & de *concess. prob.* citans Azor. & Rebuff. Sic etiam, tamen si electio vel collatio facta post elapsum tempus statutum ad eligendum vel conferendum ab is, ad quos alius pertinebat, sit nulla, & ipso jure invalida; quia tales electores vel collatores ob negligentiam intra tempus illa datum electionem vel collationem ipso jure pro ea vice privati etiam potestare eligendi vel conferendi, etiam ad Superiorem devoluta erat; valdebit tamen si per patientiam vel ea misericordia toleretur. Argumento c. *litterar. de suppl. negl.* vel potius de novo convalidat; quia expressa tolerantia approbationis ius dat in beneficiis, praesertim si a Papa fiat, juxta *Gl. in c. litterar. v. parumvis, dicentem*, quod institui a collatoribus, postquam jure conferendi ob negligentiam privati, habeant ius in beneficiis, oon ex tunc, id est, non ex prior collatione, utpote quae invalida fuit, adeoque ratiocant non poterit, sed ex nunc, id est, ob tolerantiam Papae ipsius Legati, (vel etiam alterius Superioris, ad quem devolutio collatio) quippe quae tolerantia vim novae collationis habet. Pirh. *tit. de suppl. negl. n. 4.* & 5. ubi etiam ca Laym. *ad c. litterar. n. 2.* quod, si tales ob negligentiam privati conferant nihilominus post elapsum tempus, nemine se opponente, sit id iudice toleratum posse, modo provisum ab is sit idoneum, & provisio facta de cetero absque Ecclesiae bono publici detrimentum; si vero provisum indoneum, aut provisio facta in dictum detrimentum, provisum non debere tolerari, sed ex officio a iudice, etiam nemine petente, rescindendum, seu potius irritum declarandum, & provisum a beneficio removendum. Unde etiam cum Laym. *loc. cit. n. 12.* ait probabiliter esse, quod talis a talibus provisum Interim, dum nemo se opponit, aut collatio a iudice non declaratur irrita, possit tamen conscientiam removere beneficium, eo quod talis electio vel collatio jure naturali sit valida ante sententiam declaratoriam iudicis. Plura de prolongatione temporis facienda inferiori a Superiore, ad quem alius facienda devolutio, vide, ubi actum de tempore facienda presentationis.

Questio 757. An, dum Praelatus confert jure devoluta, necesse sit intervenire consensum vel consilium Capitali?

Respondet negativè; In iis enim, quae Praelatus, vel Episcopus, vel Archi- Episcopus aghi jure ad potestatem ad se devoluta, non tenetur habere consensum Capituli, imò nec consilium ejus requirere est necessitate; sed ad summum ex aliqua honestate aut equitate. Laym. in c. *cum in consilio, de elect. c. Clerici sancti, n. 7.* Idem habet in c. *pro de elect. de elect. n. 7.*

Quaestio 758. Qualiter beneficium devolutum impetretur, & provideatur a Papa?

1. Respondeo primò: potest impetrari duobus modis, nimirum vel tanquam devolutum a Papam: Et tunc, si devolutio facta gradatim, probanda est juxta dicta supra; vel tanquam devolutum ad inferiores ob negligentiam primi collatoris vel patris; quia Papa potest concurrere cum Episcopo, Archi-Episcopo vel Capitulo, ad quos facta devolutio; eum in his devolutionibus non ligaverit sibi manus, quò minus ipse conferre possit: cum etiam, quia is est Ordinarius omnium. *c. cancella per mandatum. 9. q. 3.* & sic concurrere potest cum omni Prelato in potestate de jurisdictione. *c. si ex tempore. de Elect. 10. 6.* & nunc sufficit probari negligentiam, intelligi, primi collatoris. *Garc. p. 10. c. 3. num. 30. Corrad. l. 5. c. 1. n. 62.*

2. Respondeo secundò: dum impetratur tanquam devolutum, debet orator vel impetrans devolutionem in supplicatione principaliter narrare, & sic in executione litterarum principaliter exprimendam & expressam, probare, adeoque scientiam collatoris, praesertim, quia positum in calce supplicationis clausula: *Dispositum deat devolutum ex iustitio stylo*, ut ait Litr. l. 2. q. 14. num. 37. apponi solita in supplicatione, post alias generales clausulas, ubi impetratur beneficium, ut devolutum, ne sub futo devolutionis colore extorqueretur gratia de affectu vel reservato, (dispositum autem dicitur aliquid exprimi & probari, quod expresse, limitate, putè, verè, ac certò, non autem dubitative vel conditionaliter affirmatur vel verificatur, ut Mandol. in pr. signat. gratia. 12. certo modo. vers. in calce supplicationis. apud Corrad. l. 5. c. 1. n. 64.) non enim tunc intelligitur Papa intendisse alias se alio modo conferre, quam per

devolutionem; dicta enim particula limitativa *dispositum* restringit omnes alios modos vacationis inter expressos, & arctat impetrantem ad probandam devolutionem, ita ut si de ea doctum non fuerit, omissa alius modus veniet, quia limitata est provisio, adeoque limitatus debet esse effectus; atque ita, etiam si probaretur beneficium esse reservatum, impetratio foret omissa. *Corrad. in num. 64. c. 65. Garc. loc. cit. a num. 16.* Proceditque haec, etiam si supplicatione, in qua principaliter oratur devolutio, apponatur & aliae clausulae de stylo apponit consuevit, nempe, *sive praemisso, sive alio quovis modo*: & alia subinde subsequens clausula, nempe: *etiam si affectum vel reservatum etc.* eum licet expediantur absolute per devolutionem & per clausulam: *quod deat devolutum dispositum*, omnes alii modi subiacent & sicut accipiuntur. *Loet. loc. cit. Corrad. loc. cit. citans blandol. ubi ante, vers. amplius etiam etc.* *Garc. loc. cit.* qui tamen addit n. 30. clausulam illam generalem apponi solitam: *etiam si reservatum*, ne frustratorie appositae videatur, operari, dum Ordinarius vigore indoliti reservata conferre possit; tunc enim post negligentiam temporis à iure statuti ad conferendum amplius conferre nequit, & ad Sedem Apostolicam fit devolutio, in *Calid. de off. 1. de prob.* Quapropter jam executor istiusmodi litterarum Apostolicarum debet omnino de exactè investigare in devolutionem; & si ex executioni mandatum absque eo, quòd procedatur ad probandam devolutionem, male procedit, & contra formam illarum litterarum, cum semper in illis adsit clausula: *Et dammodo collatio ad Sedem Apostolicam si legimus devoluta, ut praefertur. Garc. loc. cit. num. 17. Corrad. num. 65.* Porò formulam concipiende vacationis per devolutionem ad Sedem Apostolicam, vide apud Corrad. c. 1. n. 65.

CAPUT TERTIUM.

De personis, quibus conferenda beneficia, ipsoque Collationis actu.

PARAGRAPHUS I

De conferendis beneficiis personis designatis, habilibus, seu qualificatis in genere, & in specie de Episcopis.

Quaestio 759. An, & qualiter inhabilis possit petere & acceptare beneficium Ecclesiasticum, & an teneatur occultum defectum suum manifestare?

1. Respondeo primò: ordinari loquendo, qui est irregularis, v. g. aut aliter inhabilis ad beneficium, non potest illud petere aut acceptare, nisi prius dispensationem super defectu, si dispensabilis, obtineat. *Laym. in c. cum in cunctis. de elect. 5. inferius. num. 18.* Argumento *c. innotuit. de elect. c. nisi de renunciat.*

2. Respondeo secundò: si eligendus aut electus, vel etiam aliter promovendus sicut se inhabilem ob defectum suum, eòdem de eo fit inquisitio, (quam Superior, dum tantum agitur, ne indignus promoveretur, etiam nulla praecedente infamia aut querela, ex officio insinuare debet, etsi secretis sit, dum agitur de punitione, Argumento *c. 1. de poss. Laym. loc. cit. n. 2.* etiam Abb. Innoc. Buz. in hoc c. 1. Navar. in rubr. de iudicis. num. 92. Sanch. de matrim. l. 3. d. 12. n. 2.) manifestare teneatur, aut ab acceptanda electione aliave promotione sui abstinere. *Laym. in*

c. cum nobis de elect. n. 1. sic etiam Sanch. loc. cit. ait de admitte ad Ordines, quòd ipsi etiam ordinandi, si de indignitate, aut impedimento occulto interogentur, teneantur illud confiteri, aut à petitione & susceptione Ordinum abstinere: videlicetque etiam ad faciendam ultionem hanc manifestationem tenet, ut ex Sanch. loc. cit. indicat Laym. ad c. 5. inferius. num. 12. Neque enim, ut ibidem ait, in tali casu homini imposita est necessitas, seipsum infamandi; cum possit ab Ordine suscipiendo abstinere, & beneficium non petere, aut oon acceptare.

3. Respondeo tertio: accidere tamen potest casus, ut quis beneficium sibi delatum non facile, hoc est, sine infamatioe sit recitare possit, adeoque in eo occultam irregularitatem, aliamve sui inhabilitatem cum dicta sua infamia manifestare non teneatur. *Laym. ad c. 5. inferius. n. 19.* citans pro hoc Sum. de cens. d. 45. §. 2. n. 3. l. 34. & Innoc. in c. innotuit. de elect. n. 2. Electio enim, collatio aut provisio beneficii facta personae irregulari naturaliter & quasi fundamentaliter constituit. *Laym. ibid.* & collatio beneficii facta personae incapaci, si bona fide facta sit, tenet merito iure. *Loet. l. 2. q. 47. num. 91.* ex Innoc. in c. cum innotuit. de concess. prob. n. 3. tamen autem à iure Ecclesiastico sit prohibita, imò etiam in Ordine ad forum externum irrita, tamen lex illa positiva, unde dimanat obligatio illa manifestandi inhabilitatem suam, non obligat in casu necessitatis. *Laym. c. 1. n. 19.* Sic etiam si irregularis taceat defectum suum, & postea impetrat super eo dispensationem, electio vel collatio ante facta eo ipso censetur valida, quòd falsum foret, si electio seu collatio talis secundum fundamentum

& substantiam ante omnem iudicis sententiam irrita esset; quia quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere. Laym. *ibid.* & illud subiungens, quod licet provisio beneficii omni jure sit penitus irrita, postea tamen contingere casum, ut quibus, quantum in eis est, sub obtatu sicut acceptor ob gravem necessitatem, v.g. si Titus sceleris homicidii actionem intercessisse, vel confusio suae occulte excommunicationis, quam prodere non potest, nec absolutionem impetrare, à patre, gravibus intentari minis, cogatur beneficium statim acceptare, postea revalidationem tituli consecratur, aut beneficio renuntiatur.

Questio 760. Qualiter, dum quis inhabilis, adeoque provisus invalide, jus ejus convalescat post dispensationem?

Respondere si quis ob defectum nulliter provisus est, sublatore per dispensationem defectu ab eo, qui dispensandi potestatem habet, improprie convalescit, dum enim def. casus per postea est dispensabilis, provisio quodammodo nempte fundamentaliter, ut dictum q. procedente, & jure naturali spectato, subsistit, ac ideo sublatore defectu per legem positivam inducitur, etiam civiliter seu in ordine ad forum externum perit potest. Laym. *in c. monitus, de elect. n. 9.* Idem quoque tradit Laym. *in c. assem. praedict. de reformatione, n. 7.* ubi si aliquis in excommunicatione, suspensione, irregularitate occulta Institutus fuit, sublatore impenitente per eum, qui potestate absolventis aut dispensantis praeditus est, eo ipso titulum validari, tanquam probabile docet Theol. mor. *tr. c. 15. n. 3. & in c. super eo, de elect. n. 3. §. deinde.* modò tamen res in nullis perperam cedat. Sic v. si Capitulares ignorent electum indignum, penes ipsos manet jus ad eam electionem faciendam; ideoque absque eorum consensu defectus ille in ordine ad jus electionis illius habere stabilendum non posset tolli ab Ordinariis, seu si scirent, tunc enim non possent contradicere, juxta *c. multi, de elect. in 6.* Laym. *en. c. 9.* Sic etiam, si provisus ob crimen privationem ipso jure incurrisset, & provisio ad alium spectaret, non posset Ordinarius, in crimine dispensando, titulum ejus valere cum praedictio collatoris non consentiret. Argumento *c. quatuor, de rescript. in 6.* Laym. *loc. cit.* vel nec Episcopus, dum in beneficio talem cum defensione deposuit, non potest deinde eum retinere sine patris consensu, utpote cui per dictam depositionem jus novae presentationis faciendae acquiritur. Laym. *loc. cit.*

Questio 761. An igitur electus alicujus provisus tempore provisionis laborans defectu, quem sperat brevi post tempore se sublatorem, dum nemo se ei opponit, interim in foro conscientiae tutus esse possit, ita ut tituli revalidatione aut dispensatione non egeat?

Respondet affirmativè Laym. *ad c. cum incantibus, de elect. ad §. inferius, n. 14.* adducit in specie exemplum laborantis tempore provisionis infamiam factam committit criminis, quod se per viam publicam emendationem brevi emendaturum sperat. Item consensum tempore provisionis in irregularitate, suspensione, excommunicatione minore, destitit legitimam erate, scientiam requirit, dum sperat brevi se absolutionem à suspensione, dispensationem ab irregularitate, habiturum legitimam eratem, & sufficientem scientiam acquiritur, &c. citat pro his omnibus Innoc. in *c. quod sent. de elect. & c. cum iustis, de concess. prob. Jo. Andr. in c. Capitulum, de rescript. Felin. in c. inquisitio, de accusat. n. 6. Abb. in c. 1. de re integ. restit. *num. 19.* & in c. quatuordecim, de immuni. Eccles. *an. 31.* Idem habet Laym. *ad cap. grave, de praebendis §. disp. de Praeb. q. 13. §. 19.* nimirum electum aut provisum, si defectum scientiae*

aut improbitatis tollere possit ac velit, ipsique illi colla moveatur, in conscientia tutum esse, atque Laym. *in c. cum incantibus, num. 15.* hanc ipsam doctrinam defumi ex generali principio seu regula, quam tradunt cit. A.A. & insuper Nav. *de alternat. rerum Eccles. n. 17.* Sylv. *v. abrenat. q. 13. Sa. v. contrarius.* Sanch. *de matrim. l. 2. d. 7. n. 12.* nimirum, si in electione aut provisione beneficii, alienatione rei Ecclesiasticae, (similive actu deficiat solennitas aliunde requisita, licet id secundum jus positum censetur esse substantiale, si tamen observata sint ea, quae spectato jure naturali necessaria sunt, electio, provisio, contrahens (modo nulla iniuria intervenit) tutus esse possit in conscientia, donec electio, collatio, alienatio, similive actus ab eo, qui potestatem habet, rescindatur; quod ipsum jura non raro significant, dum electionem v. g. quae ipso jure infirma sit, dicunt à iudice litigandum; adeoque iudicis sententia, saltem declaratoria, opus esse, ut electio vel provisio ab eadem cogatur, juxta *c. cum dicitur, de consecr. c. 1. de postul. c. scriptum, de elect. c. nll. de Clerico excommunicato, subdit tamen Laym. n. 16.* hanc doctrinam non ita accipiendam, ac si universalis sit, sine quod Magistratus, cum Ecclesiastico, tunc seculari deficiat potestas, laici lege ob publicam utilitatem, electionem, collationem, contrahentem aliovine actum, qui jure naturali praecise spectato subsisteret, ita penitus ab initio infirmum, ut ne in conscientia quidem foris aliquis ex eo effectus sequatur; sed ita accipiendam dictam doctrinam, ut in dubio, & ovis lex aliud exprimat, vel ea natura contractus alteriusve actus necessario aliud sequatur, praesumendum non sit, talem esse humanarum constitutionum rigorem, testatur seipsum Theol. mor. *l. 1. tr. 9. c. 14. n. 6. §. 9.* Porro exempla aliqua sunt sequentia, in quibus lege Ecclesiastica ita infirmata est provisio beneficii, ut provisus nullum omnino jus in eo acquirat, ideoque illud retinere nequeat, sed dimittere obligatus sit in conscientia, nisi dispositionem tituli revalidationem obtineat; quin & si ita invalide provisus in propria persona illud administrat, incurrat vitium intrusionis, per quod de novo inhabilis redditur ad idem beneficium obvenandum, juxta ea, quae dicitur Theol. mor. *loc. cit. c. 15. n. 3.* Primo, si quis provisus fuerit constitutus in excommunicatione majore, *c. postulat, de Clerico excommunicato. Suar. de cens. d. 15. tota f. 1.* idque locum habere, etiam excommunicato occultis sit aut probabiliter ignota excommunicatione, ait Laym. citans Suar. *ubi ante, n. 3.* Abb. *in op. postulat, contra Felin. & Navar.* Secundo, si provisus sit ab electoribus vel collatore suspensus, vel excommunicatus denunciatus, seu non toleratus. Tercio, si postulatus, electus, confirmatus, provisus est, interveniente simonia, juxta *Extr. de simonia, inter communes.* Quarto, si provisus infamia infamii iuris. Vide de his dicta pluribus suis locis.

Questio 762. An, si beneficium conferatur alius à designatis, teneat collatio?

Respondet si ob favorem ipsorum designatorum sit facta talis designatio, uti censetur facta, quoniam consanguineis fundatoris vel alijs eius ex certo loco beneficia designantur, tenet collatio, dum aliquis ex designatis non contradicere non fecit ac collatio beneficii in ipsorum facta specto patrono, dum patronus non contradicere; quia si reser. scilicet hanc collatio solum ob praedictum patroni, illa illa solum ob praedictum designatorum. Castrop. *de benef. d. 4. p. 9. n. 4.* citans Cenedo *ad decret. collat. sp. Gm. l. 2. q. 9. c. 11. num. 37.* Gm. *p. 7. c. 11. d. num. 1.* Si vero designatio facta non ob favorem designatorum, sed ob Ecclesiae & beneficii respectum; dum nimirum certo personarum, seu habentibus certas qualitates designantur beneficia, ut melius Ecclesiae provideatur, & beneficii obligacionibus satisfiat, patet ita talis personae, habentis talem qualitatem, collatio facta, alteri non habenti talem qualitatem est nulla, licet nullus alius habens requiratur qui talem

illud petat sibi confecti, quia Ecclesia, utpote in cuius favorem talis qualitas requiritur, cum sit semper in via, idcirco ad compensandam, etiam non qualificatam, periculum collationis talis declarari potest nulla. Caltrop. *ibid.* citans Garc. *ubi ante*, a. num. 11. Intelligenda tamen hæc sunt, dum personæ sic qualificatae repeririuntur, quæ ad talia beneficia aspirant; unde si contingat, nullum adesse taliter qualificatum, alteri, modis aliis si habili, potest de tali beneficio provideri. Corrad. *pr. benef.* l. 2. c. 10. n. 67. citans Lamb. *de iurep.* p. 1. l. 2. a. 26. Sic etiam, dum beneficium conferri debet certæ personæ, vel certo personarum generi, subintelligitur, si illa sit idonea, non aliâ. Corrad. *loc. cit.* num. 68. Item, siquidem adfuit habentes requisitæ qualitates, & non petant, vel remanent beneficium; dispositio enim illa intelligi debet, si adfuit qualificatus, qui petat seu velit provideri. Corrad. n. 69. citans Rebuff. *super concord. rubr. de collatione*, §. ult.

Quæstio 763. An si Episcopus contulit incapaci, possit iterato conferre?

R. Respondetur: quod si Episcopus, in quo supposita ab initio simultanea cum Capitulo per concordiam seu pactum, aliterve concessione factam ei à Capitulo, solidatum est, non conferendi beneficium aliquod sub æque, ut certo generi personarum, seu habentibus certas qualitates, alteri personæ non habenti dictas qualitates illud contulit, adcoque nulliter, ultra nullitatem huius actus ex toto, non esse ademptam ei eam concessionem seu potestatem conferendi, quod minus, etiam ad eandem illam vacationem, possit iterum providere de persona habente requisitas qualitates, modo res sit integra, id est, nisi aut ex temporis lapsu, aut ex appellatione interposita sit potestas devoluta, vel aliâs, pñâ, ex applicatione, provisione inserta, ut dictum est suprà, ubi de potestate Capituli quodam conferenda beneficia. De cetero collatorem, postquam semel indigno, præsertim scienter, contulit, non possit iterato illud beneficium conferre alteri ad eandem vacationem, sed esse locum devolutioni. videtur sequi ex dictis de devolutione & presentatione, ubi qualiter patronus variare possit.

Quæstio 764. Quenam sint pœna indignis conferentium?

R. Respondetur: Prælati indigni conferens beneficia, si post unam & alteram correptionem se non emendat, in Concilio provinciali à collatione beneficiorum suspendi debet. *cap. grave, de prob.* Laym. *ibid.* n. 4. hæc autem pœna longè diversa est ab ea, quæ decernitur in c. cum in concilio, de elect. ibi enim statuitur, ut eligens, (idem est de collatore) indignum pro ea tantum vice, seu quodam ejus beneficii collationem privatus sit; hic verò de cuiuslibet beneficii provisionibus dicitur, si indignos promoveant, & moniti se non emendant, ut ab omni beneficiorum collatione suspendantur, suspensione Papæ vel proprio Patriarchæ reservata, licet aliter, etsi non rectè, ut inquit Laym. rem hanc explicet Gloss. in c. c. grave, vi. persona.

Quæstio 765. An Episcopo conferri possit beneficium?

R. Respondetur primò: collatio dignitatum vel beneficiorum facta Episcopo est invalida, nisi fiat in dispensatione Papæ, aut ea iusta & necessaria causa, v. g. quia Episcopus non erat in possessione Episcopatus, sed exalabas; vel quia non habet fructus sufficientes ad se sustentandum, Garc. p. 1. l. 2. c. 6. n. 44. citans Abb. in c. cum iustis, de concess. prob. num. 4. & 7. & 15. Lamb. p. 1. l. 2. a. 9. 7. a. 16. Rodr. in sum. tem. 2. c. 10. n. 7. Less. de iust. l. 2. c. 34. n. 139. a. Respondetur secundò: valet tamen collatio, præsertim beneficii simplicis facta Episcopo, qui renouavit Episcopatum. Garc. *loc. cit.* num. 45. citans Navar. *conf.* l. 4. & 15. de elect. contra Cardin. in c. ad supplicationem, de renunc. n. 1. putantem etiam tali

Episcopo non posse conferri beneficium sine dispensatione vel causa.

3. Respondetur tertio: valet etiam facta Episcopo simulari, Garc. *ibidem*, & Nav. contra Borsari. *conf.* 351. l. 4. n. 23. dicentem, quod promissum ad Episcopatum titulari, per hoc reddatur inhabilis ad alia deinceps beneficia habenda sine Indulto Papæ. Adde quoque Garc. n. 46. se respondisse, etiam pensionem reservatam Episcopo titulari sine dispensatione esse validam. Citat hanc in rem Sanchez. *de matrim.* l. 8. d. 4. a. num. 2. & Tusch. *lit. d. v. dispensatio*.

4. Respondetur quarto: valet collatio beneficii facta electo in Episcopum ante confirmationem; nam ante hanc est capax beneficii alterius, si sibi confectus. Garc. *loc. cit.* n. 47.

Quæstio 766. An beneficium resignatum conferri possit consanguineis, affinis, familiaribus collatorum & resignantium?

R. Respondetur: de hoc dicendum infra de resignatione beneficiorum, ubi, quibus resignari possint beneficia. Cetera quæ hic examini debent, in specie de qualitatibus personarum, quibus conferenda beneficia, puta, de ætate, similitate, scientia, moribus, legitimitate, carentia censuratum & infamia, bigamia, de semel facta eorum refectione, & similia omnia exactè tractata invenies tum *primâ part.* ubi de qualitatibus promovendum ad beneficia, tum *secundâ part.* ubi de eligendis.

PARAGRAPHUS II.

De collationis legitimæ conditionibus.

Quæstio 767. Quæ sit distinctio interea, quæ sit forma, & quæ sit conditiones requiruntur ad collationem?

R. Respondetur: quæ in forma requiruntur, ita servari debent, ut nec minimum omittatur, aliâs actus coarctat, eum forma debet esse rei. Caltrop. *ibid.* *in prox.* ad D. 3. de quo vide plura apud Gonz. gl. 4. a. num. 137. Conditiones dicuntur, quæ non ita sunt ad actum requiritæ, ut ea illarum omissione actus coarctat, quia actui adjacent. Caltrop. *ibid.* Est autem hoc ipsum quandoque difficile discernere, num aliquid ut purè conditio, num ut quid forme requiratur; illud tamen notandum, quod, ut ait Caltrop. regulariter loquendo, conditiones in beneficiorum provisione requisitæ hunc effectum præstent; nimirum quod ex eorum omissione actus sit nullus, ac ita naturam formæ induant.

Quæstio 768. Quos, vel quæ sint conditiones collationis legitimæ?

R. Respondetur: sunt sequentes: quod debeat esse pura, certa, facta in perpetuum, sine diminutione, & gratis.

Quæstio 769. An, & qualiter collatio fieri possit conditionatè, & quasi paciscendo?

R. Respondetur primò: potest fieri sub conditione quolibet de præsentè vel præterito, quæ beneficio de jure inest, aut ei annexa est, dicendo v. g. confero tibi beneficium, si vacat, si etatem ad illud requirere habes. Garc. p. 8. c. 2. num. 4. citans quamplur. Caltrop. *loc. cit.* p. 1. n. 4. citans Vasq. *de benef.* c. 4. §. 9. num. 241. Azor. p. 2. l. 6. c. 26. §. 3. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 2. tali enim conditio, cum cuiuslibet collationi sit annexa, ejus expressio collationem vitare nequit. Caltrop. *loc. cit.* & expressio conditionis, quæ de jure inest, nihil operatur, ut Bartol. in l. 3. de Legatis, quia, etsi non exprimeretur, debet tamen subintelligi. Laym. in c. cum dilectis, de rescript. n. 6. Atque ita, cum nihil operetur, non tam facit collationem conditionatam.

ditionatam, quam absolutam relinquit, & nequaquam illam suspendit. Laym. in c. *significasti*, de elect. un. 1. Garc. loc. cit. n. 5. Castrop. nam. 4. quin & licet suapte natura infirmitas, seu annexa est, tamen expressa cautio obesse non potest, & quandoque ad omnem dishibitionem tollendam prodesse, juxta vulgatum illud: abundans cautela non nocet. Laym. in c. *significasti*, de rescriptis. n. 6. & tamen non est, ut quæ de jure infirmitas conditiones, exprimitur; quia expressa magis apprehenditur, quam subintellecta. Laym. ad c. *significasti*, de off. & potest. iud. Deleg. n. 1. Adeoque jam fieri potest collatio in collatore, etiam si talis conditionis existentiam ignoraret: v. g. vacationem beneficij, statum collatoris, ait Garc. loc. cit. n. 4. Procedunt hæc pariter de electione, Garc. n. 4. Castrop. n. 4. citantes Coraf. de benef. p. 4. c. 3. n. 34. Lamb. p. 2. l. 2. g. 3. a. g. n. 2. contra Auct. Rebuff. Covar. &c. apud Garc. n. 7. cum enim eligenda eligendum iactet oneret omnibus eonditionibus, quæ ipse beneficio infunt, quia hæc à beneficio separare nequit, non potest hinc electioni vitari; cūque adjecta talis conditio electionem non reddat conditionatam, aut obsecram & incertam, obstat non potest certare. in electionibus. de elect. in 6. Multoque magis procedunt de presentatione, tam facta à patrono Ecclesiastico quam laico, utpote quæ etiam esse potest sub conditione de futuro incerto, dubio, modo inter tempus datum ad presentandum purificetur talis conditio, tollatur dubium & obsecram; per illam enim dishibitionem & purificationem presentatio evadit absoluta & certa. Castrop. n. 3. Garc. n. 3. & Lamb. loc. cit. n. 5. n. 5.

2. Respondeo secundò: per adjectam conditionem de præterito vel præteriti, quæ beneficio de jure non inest, sed est ab eo aliena, v. g. dum dicitur: confere Petro, si nobilitas est (postquam nimirum hanc conditionem, neque ex speciali jure, puta, statuto vel dispositione fundatoris inesse de officio) vel: eligo Titium, si dives est, vel cælit musicum: reddi collationem & electionem illicitam & nullam, censet probabiliter Castrop. loc. cit. n. 7. eò quod cum tales conditiones beneficij & collationis extrinsecæ, non per suspensionem cognite collatoris, (quod tamen ipsum sæpe quoque evenit in conditionibus collationis & beneficij intersecæ, v. g. dum ignoratur ætas, legitimas &c.) collator videatur intendere, ut collatio & electio effectum habeant, si Petrus nobilitas, dives &c. & id probatum fuerit, & non aliter; adeoque licet videatur conditiones de præterito, ob probationem tamen & verificationem illarum sint de futuro. Contrarium tamen tenet Passer. de elect. c. 18. n. 21. vide dicta *§. præced. de elect.* Et in specie, posse à Papa habere plenam in beneficiis potestatem fieri collationis sub conditione, etiam de futuro, quod non inest beneficio, ait Garc. loc. cit. n. 50. citato Felin. Selv. Coraf.

3. Respondeo tertio: per adjectam conditionem de futuro contingente, etiam ea de juris necessitate suspensa sit, v. g. dicendo: eligo Titium (idem est: confere Titio beneficium) si beneficium jam habitum, oportere incompatible, prius dimiserit: si major pars Capituli consentiet: si mira legitimum tempus se fecerit ordinari &c. vitari absolute electionem (idem est de collatione) tradit Passer. loc. cit. n. 1. Verum distinguunt id alii cum Garc. a. n. 9. admitteudo nimirum id, si tales conditiones exprimentur eo modo, quo actum non infunt, oempe suspensivè, (qualiter secundum illos exprimentur, dum dicitur v. g. confere Titio, si prius beneficium dimiserit) negando verò, dum exprimentur eo modo, quo actum infunt, nimirum non suspensivè, qualiter eas exprimi censent hi Auctores, dum dicitur: si prius beneficium dimiserit si facias se ordinari, &c.

4. Respondeo quarto: possunt onera & obligationes tacite seu de jure, (intellige tam communis quam specialis) beneficio annexæ in eisdem collatione exprimi, eo modo, quo supradictæ, seu ex necessitate infunt, de collatio fieri sub conditione, & veluti pactatione eas se expressis implendi, (v. g. si collator conferat curatum expressâ conditione, ut jam habitum parochiam resignet, ut resignans totum exigere fru-

P. Laurent. Fori Benef. Tom. II.

ctus beneficii resignati ante resignationem decore & inactione, &c. ut Passer. de consuetudinibus 4. 41. & de rescriptis. l. 1. g. 12. apud Garc. ut resignans possit exigere fructus usque ad diem præstati consensu) atque eo, quod per hoc videtur aut evadat simonia. Laym. in c. *significasti*, de elect. un. 1. Garc. loc. cit. n. 14. citans Suar. de relig. tr. 3. l. 6. c. 39. num. 9. & 16. Azor. p. 2. l. 7. c. 27. g. 6. Ugol. de simonia. tab. 1. c. 11. Passer. de rescriptis. l. 1. g. 6. n. 1. & g. 47. n. 22. Nav. in man. c. 23. n. 100. Selv. p. 2. g. 20. n. 1. juxta etiam c. *significasti*, de Gl. ubi & Abb. & Decium.

5. Respondeo quinto: nequaquam citra simoniam exprimi possunt dicta onera, aut in pactum apponi alio modo, quam quod de jure infunt, seu annexantur beneficio, ut si sub novo & speciali obligationis modo imponeretur, v. g. confere tibi beneficium, si juraveris, quod velis residere, & ad Ordinem promoveri, dum residenda & promotio ad Ordines aliis simpliciter tantum, & ex jure nec cessare erat impossi beneficij & beneficii; jam vero insuper non nova obligatione, nimirum religionis vigilarum ad ea adigantur promoveat. Item ut collatorias, quæ de cetero ex gratitudine obligatas est collatori suo deferre honorem & obsequia, (adeoque de hac ipsa obligatione, sicut hæc occurrit & necessarii inest, cum moneat potest absque simonia, dum conferunt ei beneficiis) promittat se eadem obsequia præstaturum, ita ut jam insuper ex fidelitate, aut etiam ex iustitia ad ea teneatur, hæc nova obligatio, quæ suapte natura non inerat, inducitur simonia. Castrop. loc. cit. n. 6. citans seipsum tr. de votis relig. oppos. d. n. de simonia. p. 2. n. 1. Laym. in c. c. *significasti*, num. 1. citans teipsum Theol. mor. l. 3. tr. 4. c. 16. n. 4. & remittens ad Abb. in c. c. *significasti*, num. 6. Garc. loc. cit. ad n. 16.

6. Respondeo sexto: sed neque citra simoniam exprimi, seu apponi posse conditionem, seu conferri beneficium sub conditione, quæ beneficio non inest, cū ea aliis sit opus pium, tradit Garc. loc. cit. n. 17. citans Pul. Caputaq. &c.

Questio 770. An igitur etiam illicitè aut invalidè à collatore in collatione beneficii à collatore exigatur juramentum, v. g. de residendo, de non renunciando beneficio in favorem tertii?

1. Respondet primò Nav. apud Garc. loc. cit. n. 10. Item Ugolin. & Paris. apud eundem n. 1. affirmativè, eò quod talis videatur conferre beneficium cum diminutione, & intervenire hic conditio, modus vel pactum, quod jure non inest actui conferendi, vel recipiendi beneficium, quod redollet simoniam.

2. Respondet secundò Garc. a. n. 22. & maxime 39. sub distinctione, nimirum procedere hanc Nav. doctrinam cons. 37. de simonia. n. 1. si collatio fiat cum conditione, modo seu pacto præstati pacta talis juramentum, citatque per hoc c. *quam pro*, l. g. 2. c. *Ardeus*, l. g. 3. c. *fin. de pallis*, c. *una nos. de simonia*. Non tamen procedere dictam doctrinam, sed licitam esse & validam exactionem talis juramenti, si ante collationem exigatur tale juramentum, præstandum ante eandem, v. g. dicendo, volo tibi conferre hoc beneficium, sed præsta prius juramentum de residendo &c. aliis non collaturus tibi beneficium. Imprimis enim in hoc casu non inrat regula de conferendo sine diminutione, ut patet ex dicendis infra, Garc. n. 23. neque exactio illa est illicita; quia juramentum illud non est de re illicita, aut contra bonos mores. Garc. n. 41. nisi forte exigatur ab habente jura ad beneficium, v. g. quia presentatum; vel habet litteras in forma dignas, tunc enim videtur ei heri injuria, exigendo ab illo juramentum, ad quod non tenetur. Garc. n. 41. quæ tamen n. 43. subdit, id locum non habere in eo, qui in concursu pro parochiali est repertus dignior, sed posse ab illo exigere dictum juramentum, eò quod non videatur habere jura ad parochiam simpliciter, sed ex suppositione, quod Ordinarius velit conferre seu eligere: nec tale juramentum est invalidum; cum sit de objecto licito & honesto, Bb 3 & ob

& ob bonum finem, nempe ob utilitatem Ecclesie. Garc. m. 43. Nec denique intervenit in tali collatione proprie conditio, modus aut pactum; molibique minus ex tali juramento ante collationem premissis, quia alius collator non vult conferre, dici posse induci Simoniam; cum juramentum illud non sit de faciendo aliquid in utilitatem ipsius collatoris vel alterius directi, (quo casu, ut Garc. foret simonia, iuxta c. talia. 8. p. 3.) idem Garc. m. 34. & 40. citans pro hoc Sanc. de iuram. l. 1. d. 39. n. 4. Idem cum Garc. tenet Laym. in c. significatum. de prob. n. 1. dicens: si conditio honesta & requisitum sit tale, ad quod instituendus vel collatorarius rationaliter & cum Ecclesie utilitate obligari possit, & ita exigatur, ut exinde collator nullum directi vel indirecti commodum temporale percipiat, desuper exigere possessionem vel juramentum ante institutionem aut collationem non videtur illicitum; licet enim talia, cum novam obligationem afferant, ideoque pactationem continent, in ipsa collatione exigi non posse videantur, non potest tamen damari, si consuetudo aut statutum sit, (vel etiam tum primò sit) ut recepti beneficiarius ante collationem super tali requisito honesti juramentum edat. Citat Laym. pro hoc Azor. p. 1. l. 11. c. 3. in fine. & p. 1. l. 6. c. 9. 4. 1. rationem datur, quod id non confertur pactum, sed statum, seu consuetudo, cui se conformare debent, qui beneficia consequi volunt.

**Questio 771. An, & qualiter provisio pro-
exstinguat conditionatam?**

Respondeo: dum quis impetravit gratiam sub conditione, v. g. mandavit est providi alicui sub conditione, & dein non expectato eventu illius conditionis, seu ante purificationem illius alteri su provisio absoluta seu pura, exstinguitur gratificatio illa conditionis priori facta, veluti jus debilius per jus fortius, Lotz. l. 2. q. 11. n. 38. & 49. iuxta c. si pro te. de rescript. Laym. in idem c. n. 1. hujus rei ratio dari debet, quod conditio de futuro contingente suspensio quamlibet dispositionem & mandatum, ita ut ante non sortitur effectum, quoniam ea conditio evenit. Laym. ibid. Hinc etiam posteriori vi gratificationis pure impetravit canonicatum, antequam conditio, sub qua alteri facta gratia, impleatur, postmodum etiam in asseruendo præbendam tanquam potius iure iuris, præferendus est priori impetranti gratiam sub conditione, & posteriori recepto ad canonicatum. Laym. loc. cit. dicens, hunc esse casum ex c. si pro te.

**Questio 772. An, & qualiter provisio
beneficii debeat esse certa, & non vaga
aut dubia?**

Respondeo, debere esse certam & determinatam, hinc fieri non posse sub disjunctione, v. g. dicendo: confero Titio aut Caio; dum enim volumus conferentia, ex qua dependet, & vim habere debet collatio tanquam donatio, sit hac ratione indeterminata, nullus ex taliter disjunctivè nominatis provisos remanet. Azor. p. 1. l. 6. c. 26. p. 6. Castrop. loc. cit. n. 10. iuxta gl. inc. 1. de elect. in c. 1. ubi: electio & postulatio fit facta, ut dubia & incerta reprobarur. Huc etiam reducitur, dum collatio fit conjunctim, hoc est, simul duobus conferitur idem beneficium, & sic unicuique jus, idemque titulus duobus accommodatur, quod fieri nequit, & graviter inhibitor c. tunc fraternitati. de proband. Castrop. & Azor. loc. cit. Laym. in c. c. 126. n. 1.

**Questio 773. An, & qualiter necesse sit,
ut collatio beneficii fiat palam?**

Respondeo: tamen collatio facta clandestinè & secretè suspicione fraudis non careat, Pith. ad cu. 12. l. 3. n. 2. Castrop. loc. cit. n. 9. Garc. p. 1. c. 4. n. 3. citans Abb. & gl. in c. consuetudo. de off. deleg. v. edit. licet, dum actus clandestini sunt suspecti, iuxta cu. c. consuetudo. & contra clam dantes, vel beneficiatio-

tes, vel iudicantes iure est suspicio. l. ita fidei. ff. de iure fisci. l. non existimo. de admou. inter. non tamen propterea collatio est nulla, sed valet; nec ideo est irritanda. c. noster. ut Ecclesie. benef. sine dote. commiserantur. Pith. loc. cit. Azor. loc. cit. n. 4. Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 4. citans Mascar. de prob. cunct. 176. n. 7. Consil. de benef. p. 4. c. 1. n. 7. & 8. Selv. p. 3. q. 17. n. 4. & c. Nec obstat tenens c. quia propter. de elect. quia specialis est electio, quod ea facta clandestinè non valet. Garc. m. 5. de quo & quando electio dicatur clandestina facta, vide dicta sunt de elect. Quin & electio, in qua servanda non est forma dicti cap. quia propter. occidit & clandestinè facta valet, non secus ac collatio. Garc. m. 8. citans Selv. ubi ante. Nav. consil. 8. de elect. Baysum in decretis Electionum. p. 3. c. 37. n. 3. & c. Tamen autem collatio secreta valet, adeoque ad eius valorem testes non requiruntur; ut tamen ea probari possit, & fides de ea quocummodo fieri, requiruntur testes, vel saltem instrumentum collationis, sive ut collator literas provisionis suo sigillo munias concedat. Castrop. loc. cit. n. 9. Garc. m. 10. citans Mascar. consil. 74. n. 4. quia tamen littere iuxta hylum Curie Rom. factam collationem non probant contra prepositos apostolicos, & in eorum preiudicium ad evitandas fraudes. Castrop. loc. cit. Garc. p. 11. citans Lamb. Consil. Rebuff. Mandol. & c. dicens hoc velle Azor, dum ait, ex usu Curie Rom. receptum esse, ne collatio sine testibus facta sit rata & firma. Idque verum est decess. Achil. 172. & decess. Chilantensis 81. ait Garc. m. 12. & c. 14. etiam in litteris Ordinarii ejus sigillo sigillatim nominati essent testes, si testes hi non subscripserint, nec secretarius Ordinarii fuisset notarius; nisi fuerit post dictas Ordinarii literas collationis provisionis signasset, & de consensu resignationis constaret per duos testes, ut Garc. m. 13. vel in vigore talis collationis factæ ab Ordinario accepisset possessionem ante provisionem Apostolicam, & adesset instrumentum hujus possessionis. Garc. m. 14. & c. 15. iuxta dictam decess. Chil. & decess. Rota in una Augustana capli Baldi. & Mandolum ad reg. 8. q. 2. n. 4. quem citat. Alii etiam Garc. d. n. 24. hac non procedere, sed provisionem factam ab Ordinario probari per litteras Ordinarii, etiam non subscripserit a notario contra provisionem Apostolicam, dum non agitur de aneatione; sed provisos ab Ordinario faceret provisionem esse anteriorem; dicit tamen, eam esse invalidam, eo quod, cum Papa Ordinatio indulgentiam concessisset, submer manne legisset; tunc enim conferre beneficium spectet ad Ordinarium, & de credatur ejus litteris cum solo sigillo ipsius, citat pro hoc Nav. consil. 1. de fide instrum. Zerol. in pr. p. 2. v. Buls. 5. & Rot. in Leonensi. caus. 18. jan. 1557. vide de his & affinis Garc.

**Questio 774. An, & qualiter collatio fieri
possit pro determinato tempore?**

1. Respondeo primò, Papam posse beneficium de cetero non manuale, sed perpetuum, conferre ad determinatum tempus. Azor. p. 1. l. 6. c. 26. n. 7. citans gl. communiter receptam in c. 2. de elect. Rebuff. in pr. sic. requisita ad bene. collationem. n. 16. citans c. si gratia. de rescript. in 6. licet dicat, Papam id non solere facere, & vix hoc excipiendum in Francis.

2. Respondeo secundò, ab aliis collatoribus id fieri non posse, sed provisiones beneficiorum debent fieri necessitè in perpetuum. Azor. ibid. Castrop. loc. cit. n. 12. provisiones enim pro determinato tempore sunt contra beneficii naturam, quæ est perpetua & fructus. Castrop. ibid. Tamen autem beneficia manualia sunt ad natum sufficibilis, nunquam tamen conferuntur pro certo & determinato tempore, sed pro indeterminato & incerto, ac proinde de se perpetui, ut Castrop. dum tempus incertum pro perpetuo quodammodo habetur, ut Azor. loc. cit. porro alii medi, de quibus Rebuff. loc. cit. n. 16. parè commenda, quæ sit ab Ordinario ad 6. menses

de Ecclesia parochiali, datio coadjutoris durante morbo principis, datio procuratoris Ecclesie vacante, &c. similiter concessionis beneficii ad tempus non sunt proprie collatio, quæ sit in titulum, seu quæ conferatur beneficium in titulum.

Questio 775. An, & qualiter collatio debeat fieri liberè?

1. Respondeo primò, provisio beneficii, cum sit liberalis donatio, debet esse libera à conditione, hoc est, non exorta per vim aut metum, aliàs erit nulla. *Castrop. cit. p. 1. n. 8. Azor. loc. cit. n. 2. iuxta c. 2. de his, quæ vi metusque causâ fiunt, & c. ad auers. & c. penult. r. r. cad. potest collatio non definit esse libera, dum ex statuto Ecclesie, aut jure aliquo speciali tenetur collator, v. g. Episcopus conferre sub testimonio doctorum vel trium scilicet, dum testimonium hoc non habet vim consilii & assensus, & testes hi veritatem sunt bonæ vel malæ collationis quam participet. *Lor. l. 2. g. 40. n. 122.* Nec ideo minus dicitur libera collatio, quia juxta conferendi spectat ad plures; consideratur enim in collatoribus pluribus juxta hoc tanquam individuum. *Lor. l. 2. g. 1. n. 29.* quin & adhuc est libera, dum fieri debet certo generi personarum, & fieri non potest provisio ad parochiam, nisi digniori iudicato, de quo vide dicta alibi.*

2. Verum quidquid sit de his & similibus, observandum, hic non queri de ea libertate collationis, de qua in *reg. 8. canon.* nimirum quia libertate libera dicitur collatio, quæ expediti valeat ad totalem concessio voluntatem, ut Menoch. *de arb. l. 1. g. 7. n. 34.* Ruinus *conf. l. 8. n. 6.* apud Gonz. *ad reg. 8. gl. 46. n. 3.* & ad quam non requiritur citatio, neque licentia, aut interventus alterius, ut Abb. *in l. licet Episcopus, de prob. in 6.* apud eundem Gonz. *loc. cit. n. 4.* quæque ab omni necessitate observantia & solennitate est absoluta, ut Tiraq. apud eund. *n. 5.* de quibus vide fusè & exactè agentem Gonz. *gl. 46. 47. C. seq.* Verum queri hic solum de libertate, quæ excludit conditionem & subreptionem; qualiter autem collatio debeat esse libera, hoc est, immunita à subreptione, dicitur alibi, ubi de literis apostolicis provisionibus. Vide sancti Petri *Garc. p. 8. c. 3. per tot.*

Questio 776. An, & qualiter collatio beneficii (idem est de alia provisione, puta, presentatione, institutione, confirmatione) fieri debeat sine diminutione?

1. Respondeo primò in genere: provisio beneficii fieri debet absque omni diminutione, ut habetur expressè *c. nunc, ut Ecc. benef. sine diminutione conferantur.* Porò diminui dicitur beneficium 4. modis, nimirum per impositionem oneris, divisionem, dismembrationem, suppressionem. De tribus posterioribus diminutionis speciebus alibi; de prima, etiam quatenus comprehendit pensionis impositionem, sive de pensionibus, quoque alibi. Illud tamen hic observandum, diminutionem aliàs communiter idem sonare quod dismembratio, quando nimirum non tollitur unitas beneficii, sed pars fructuum ei auferitur, & alteri beneficio applicatur, adeoque distinguitur à divisione, quæ sit dicitur, dum ex uno beneficium duo. *Laym. ad c. majoribus, de prob.*

2. Respondeo secundò in specie, non licere illi collatori inferiori Papæ in ipsa provisione beneficium onus ullum præterea, quæ in ipsa beneficii erectione seu fundamine ei annexa sunt, imponere, seu collatorem gravare ullo onere reali vel personali, v. g. reservando sibi vel alteri fructus, aut eorum partem, imponendo pensionem, aut impositionem augendo &c. Quia sic saltem periculum est pavitatis simulationis, præsertim dum oneris exsolucio creditur directè ad indicendū in collatoris commodum. *Laym. in c. cum clericis, de poss. n. 2.* Ex hi talis quid exigitur pro collatione, seu in collatione de eo paciscatur,

sus à collatorio promittatur, est expressa Simonia. *Pirh. ad c. c. nunc. n. 2. Engels. ibid. n. 1. Laym. loc. cit. n. 1.* De cetero non prohibetur Episcopus, non quidem qui collator; sed potius qui iudex Ecclesiasticus, seu qui Episcopus, ut Engels, non ex pacto, sed per auctoritatem suam ordinariam, ut *Pirh. loc. cit.* quandoque ob rationabilem causam necessitatis huiusmodi aliquid imponere beneficium, v. g. pensionem jam impositionem augendo, præsertim, ubi majores nunc, quam antè fructus ex beneficio proveniant. *Laym. loc. cit.* aut partem aliquam reddituum beneficii vacantis subtrahere, & ad causam piam, v. g. fabricam Ecclesie applicare, sibi que ad tempus reservare, etiam si id in ipsius Episcopi conferentis commodum aliquo modo cedat, v. g. ad solvenda debita Episcopatus contracta nomine Ecclesie, & non suo privato nomine, vel pro sua sustentatione, *Pirh. Engels. l. cit.* Quin & in quibuscumque Germanie locis seu Ecclesiis viget consuetudinem, ut ex beneficiis, v. g. parochialibus loco primæum fructuum, seu nominis analis dematur aliquid ad Episcopales proveniunt augendo, testatur *Laym. ad c. c. nunc, ut Ecc. benef. C. c.* Sic potest monasterium, cui incorporata parochia, dum in ea locaverit facit vicarium, reservari sibi annuam pensionem juxta reddituum facultatem, auditis dein redditibus parochialibus augere dictam pensionem, ex Abb. *in c. cum clerico, de par. r. ait Laym. loc. cit.* Id tamen intelligendum assensum, si auditio reddituum sit notabilis, & non uno tantum anno, sed pleribus durans; & nisi hac auditio reddituum proveniat ex industria Vicarii, utpote cui diligentia sua damna esse non debet, sic quoque tradit *Laym. ad c. significatum, de prob. n. 4.* posse Episcopum ex rationalibus causis beneficium, dum vacat, adjicere novum onus, v. g. ut beneficiarius delinquit habeat catechismum, ut capellaniam ex prima fundacione habeat onus legendi hebdomadarum unum tantum vel duo sacra, debet habere onus legendi plura sacra, si tamen redditus sufficiant, & Ecclesia indigeat frequentiori sacramento: vide dicta sub initium, ubi qualiter onera imposita à fundatore possint mutari; verum hæc Impositio oneris, puta, dicta auditio vel reservatio &c. ante collationem beneficii, seu antequam alicui conferatur, faciendi. *Laym. ad c. c. cum clericis.* Sive pro camera, ut evitetur pactio, ipsi rei seu beneficio onus est imponendum, ita ut ad quemcumque beneficium transeat, cum suo onere transeat. *Azor. p. 2. l. 6. c. 26. g. 3. Laym. in c. significatum, de prob. n. 4. et Abb. in idem c. n. 7.* minus etiam rectè fieret post collationem sine consensu beneficiarii; quia in jure quæstio alicui præjudicari regulariter non potest. *Engels loc. cit.* citans Zoërium *ad c. c. nunc. n. 2.* unde, si necessitas urgeat, nullumque beneficium vacet, aut vacantium beneficiorum redditus non sint sufficientes, potius ab omnibus sibi subiectis clericis exigere aliquid potest Episcopus. *Engels ibid. remittens ad c. de consensu, & Bard. de off. Episcopi alleg. 87.*

3. Nequaquam igitur poterit Episcopus, multoque minus collator aliquis inferior fructus tempore beneficii vacantes obvenientes suis usus applicare, (sed hi futuro successore reservari debent) nisi forte ex speciali privilegio, vel legitima & rationabili consuetudine aliud introductum sit. *Engels loc. cit. n. 3.* citans *c. cum vox, de off. ordin. c. presens, in v. v. in 6. & c. 5. de excess. prob.* non autem spectato jure communi Episcopus ex ipsa causa reservare sibi possit ad tempus integros redditus beneficii vacantis, non conveniunt Auctores; affirmant apud *Pirh. loc. cit. n. 3. gl. fin. Innoc. in c. c. nunc. ut Ecc. benef. sine diminutione. Host. in sum. 5. q. 100. r. 1.* eo quod, cum Episcopus ex ipsa causa de consensu capituli beneficium possit exstinguere, multo magis possit ad tempus reservare sibi illius redditus. Neque hic sententiam obstat videre, quod *c. penult. de verb. sign. per privilegium Papæ concessum fuisse Episcopo, ut fructus beneficiorum in sua diocesi vacantium ad solvenda debita Ecclesie sine ad biennium sibi redire possent, quo privilegio opus non fuisset, si id jure*

communi Episcopis licitum esset. Nam dici possit, ut ait Pith. *loc. cit.* n. 4. privilegium hoc in casu *cur. c. penult.* impetratum esse à Papa solum ad majorem securitatem, aut quia Capitulum Episcopo contradicebat. Neque obstat quia videtur *clerm. de reb. Eccl. non aliam*, ubi permittitur Episcopo unice beneficia cum consensu capituli, ita tamen ut sibi, vel capituli mensa non uniantur; nam ibi, ut ait Pith. *loc. cit.* citans Barbol. *ad cur. c. unum*, n. ult. factum est de perpetuis unionibus beneficiorum, quod extendi non debet ad reservationes fructuum beneficiorum ad tempus. Contrarium, nimirum non licere Episcopo unice speciale privilegium & licentiam Papae, de praescindendo à consuetudine legitima, de qua paulo supra ex Engels & Laym. tenent Laym. *ad cur. c. unum*, n. 3. Pith. *ibid.* n. 4. citans Alet. *in idem c.* n. 10. idque argumento *cur. Clem. II.* prohibentis Episcopo unice beneficium mensa suae in perpetuum, exoptat ratio, nempe quod Episcopus hac ratione auctoritatem praestet in facto proprio, seu in proprium commodum, tam militat in tali unione seu reservatione fructuum pro mensa sua temporalis, quam perpetua; unde & tenent hic auctores & expressit Pith. *loc. cit.* n. 4. citans Laym. & Jo. And. *in c. si propter de rescript.* n. 8. quod licet urgente causa, v. g. necessitate reparandae Ecclesiae tale privilegium Episcopus cum consensu capituli possit statueret, ut primi anni fructus eius beneficiorum vacantibus in diocesi applicentur ad fabricam Ecclesiae suae cathedralis, si urgente necessitas ejus reparandae, non tamen possit sic statuere in usum mensae suae. Et quod, quando dicitur in genere, quod Episcopus possit fructus integros beneficiorum vacantium ad tempus ex iusta & necessaria causa relevare, ait Pith. non esse iustam causam, ut teneat eos in propriam utilitatem.

Questio 777. An, & qualiter collatio fieri debeat gratis?

Respondeo, debet fieri gratis, hoc est, sine ulla pretio, praemio aut mercede, aliis committitur Simonis. *c. si quis obperat. c. saluator* l. 1. q. 3. c. quam *pro* l. 1. q. 2. Castrop. *loc. cit.* n. 1. Etque hoc ipso de ratione beneficii, ut gratis conferatur. Unde iure merito provisiones beneficiorum Ecclesiae graue appellantur, longaque magis urget ratio hujus denominationis gratis in provisionibus beneficiorum, maxime apostolicis, quoniam in concessionibus feudilibus, cum in his fere semper quidpiam penditur vel rependitur concedenti. Lot. l. 3. q. 1. n. 3. ex Saz. *de R. l. 8. c. 2. n. 9.* Et licet feudum non perdit nomen gratiae ex obligatione feudaria; cum semper praeponderet id, quod conceditur, ita multo minus collatio ex eo, quod provisus recipiat beneficium propter officium, Lot. *loc. cit.* n. 1. potest de Simonia, quae in provisione beneficiorum committitur, ex processu alibi.

PARAGRAPHUS III.

De modo, quo fieri debet collatio.

Questio 778. An, & qualiter necesse sit praemittere examen collationi beneficiorum simplicium: dico simplicium; qualiter enim praemittendum collationi parochiarum seu beneficiorum curatorum, aut etiam depurationi vicarii curati temporalis & perpetui, de eo satis accurate actum, ubi de vicariis & parochiis; dico etiam collationi, hoc est, libere, quaevis absque presentatione; qualiter enim praemittendum examen institutioni, vel etiam presentationi, dictum quoque est alibi.

Respondeo primum; dum providetur beneficium per collationem, sive ab Episcopo, sive à Praelatis inferioribus, regulariter opus non est examine per concursum, aut faciendo per Examinatores (synodales, non solum spectato jure antiquo, (utpote vi cuius requiritur solum idoneitas in promovendo iuxta *c. constitutus*, 2. *de appellat.* & Abb. Franc. Desium & *ibidem*) sed etiam novo Trid. utpote quod pro solis curatis beneficiis praescripta formam examinis per concursum, in aliis autem requiritur solum habilitates de iure communes necessarias; quae, cum aliunde notae esse possint conferenti, opus non est hoc examine. Gonz. *loc. cit.* l. 6. a. n. 242. citans quamplurimam. Castrop. *loc. cit.* l. 3. *de benef.* d. 3. p. 4. n. 1. Gasc. p. 9. c. 3. n. 4. disti regulariter; quia quandoque ex speciali privilegio Apostolico aut consuetudine, vel statuto quorundam Ecclesiarum beneficia quaedam simplicia per concursum sunt providenda: qualiter ex *constitut.* Sixti IV. & Leon. X. conferendos esse canonicum doctorales & magistrales capituli Cathedralis in regnis Castellae, testatur Castrop. *loc. cit.* p. 3. n. 1. Gonz. *loc. cit.* n. 246. Item hic beneficia patrimonialia huius patrimonialibus in quibusdam Hispaniae diocesis per concursum concedenda, testantur idem.

2. Respondeo secundum: sed neque opus est ulla alio examine in isto casu notae conferenti idoneitatis, quia nullum in iure pro his beneficiis praescriptum examen pro forma. Castrop. *loc. cit.* p. 4. n. 4. Gonz. *loc. cit.* n. 246. dicens examinari non debere in ordine ad hanc beneficia eos, qui non sunt literati sunt & habiles, citans pro hoc Felin. *in c. fin. de praesump.* n. 28. Mandol. *in reg.* 24. q. 3. n. 3. Lamb. *de iur.* l. 2. p. 1. q. fin. a. 3. n. 1. Et speciatim *de iur.* ex Rebuff. *in pr. tit. de rescripto in forma pauperum pro graduatis*, idem dicens de graduatis, ne aliis Universalibus fiat iniuria; eo quod hic examinati jam sint & approbati in Universalibus; Verum & graduati per ipsam Tridem. *sess.* 7. c. 13. excipiuntur ab examine, etiam dum ad praestationem vel electionem ad istiusmodi simplicia promoverentur: sed neque quicquam de aliis per collationem liberam promovendis ibidem aut aliis disponit Trid. cum solum loquatur de beneficiis iurisdictionariis & electivis, seu per institutionem & confirmationem acquirendis, quae nihil aliud versat, quam institutionem & confirmationem eiusvis beneficii Ecclesiae. Ibi sine praevio examine instituendi seu confirmandi facti per Ordinationem. Castrop. *loc. cit.* n. 3. & 4.

3. Hinc etiam jam inferret, in ipso, quod quis admissus sit & incipias sacris Ordinibus sive à collatore ipso Episcopo, sive ab alio, praefatum habili ad simplicia beneficia, ita ut novo examine opus non sit. *c. acceptimus. de atq. & qual.* & ibi Hostiens. n. 12. Rebuff. *in pr. tit. de rescripto in forma pauperum* & c. Castrop. *loc. cit.* n. 4. hanc dant rationem, quod eadem qualitates ad Ordines & ad beneficium simplex requirantur.

4. Limitanda tamen haec illatio: quod semel in ordine ad ordines suscipiendos, vel aliter examinari amplius non debeat: Primum nisi examen ex statuto, aut speciali aliquo iure esset pro forma statutum; tunc enim etiam aliis factum in ordine ad alium finem, necessarium repeteri debet, alius edus corromperet, etiam constaret & notorium esset, promovendum esse valde literarum & idoneum. Gonz. *loc. cit.* n. 29. citans Lamb. *ubi ante*, q. 11. a. 3. n. 1. Paris. *conf.* 12. n. 47. Fust. *de iur.* l. 2. c. 1. n. 10. Mandol. *ad reg.* 24. q. 3. n. 8. & c. Secundum nisi causa nova supervenisset, qualis esset, super longum tempus studia intermissa, & hinc prodierit praesens possit illatenus necessitate oblitum, Castrop. *loc. cit.* Gonz. n. 96. Tertiò nisi beneficium simplex sit qualificatum, veluti dignitas sine cura, vel canonicatus in cathedrali, (vel etiam, ut addit Gonz. collegiatus) quia similia beneficia requirunt specialem industriam, & consilium, quae sacri Ordines non requirunt. Castrop. *loc. cit.* Gonz. n. 102. citans Menoch. *de praesump.* l. 6. *praesump.* 91. n. 21. Quartò, nisi forte beneficium

tale simplex haberet adjunctum aliquam administrationem sacramentorum, vel curam aliquam exercendam animarum; tunc enim promovendus est sacerdos jam fit, debet examinari, si aliunde, quam ex ordinatione non contracti idoneum esse, arguendo Trid. sess. 14. c. 3. Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102.

Questio 779. An, & qualiter facienda collatio (vel etiam alius actus) cum consilio alterius?

Respondeo primò, cum collatio facienda cum consilio alterius (puta, ex mente fundatoris aut alio jure speciali) teneat collator eam requirere pro consilio, alias collatio, & quilibet alius actus est ipso jure nullus, ut in terminis collationis est textus expressus in c. cum in veteri, de elect. & ibi gl. v. expositum. Butrio n. 1. Imol. n. 1. Abb. n. 3. & seg. Lott. l. 2. q. 21. m. 76. Gonz. gl. 46. n. 5. citans textum quingl. & AA. in terminis aliorum actuum, puta testencie, aditionis hereditatis, de procuratore, Insuperior. &c. Siquidem requisito consilio, ubi requiritur mandatum, est de forma, adeoque debet præcedere consilium, & esse prius quam consilium; consilio autem forme in dicitur nullitatem. Gonz. loc. cit. n. 15. ex Felin. in c. ex parte, de consue. n. 1. & seg. Sed neque huic responsioni obstat textus in l. quidam. §. Papianus. & l. Turum & Movum. ff. de administratore tutorum, ubi probatur, quod si testator mandavit tutori fili sui, ut administraret tutorem cum consilio matris vel fratris, qui contra non erat, tutor talis non teneatur petere consilium de necessitate, sed tantum de urbanitate, & gestis dicto tutore illius in consilio valeant; nam hinc difficultas ad elucidationem quoque notat responsionis occurrunt Bartol. l. 1. ff. de exerc. allione. §. si plures. apud Gonz. loc. cit. a. num. 9. (qui etiam n. 14. ait, hac Bartoli doctrinam & distinctionem esse communiter receptam ab AA. in c. §. si plures, & in specie ab Alberico ibid. n. 14. Paul. Castrensi. n. 6. Abb. in c. ex parte, de consue. n. 4. Butr. n. 9. Imol. n. 4. Felin. n. 1.) distinguendo minimum: vel enim assignatur consultor, qui non est, nec esse potest particeps officii, quod habet ille, cui onus petendi consilium imponitur, (qualis in l. quidam. erat mater, in parte quæ tutrix esse non poterat, ut Gl. in cu. l. 1. de exerc. allione ad §. si plures, v. expectatus) & tunc tenet actus non petito consilio: vel assignatur consultor, qui potest esse capax & particeps dicti officii, & in hoc casu jam subdistinguentium: vel hoc onus petendi consilium imponitur ab homine alicui habenti potestatem a lege, (qualis est tutor vel curator, qui licet nominatus a testatore, habet tamen potestatem a lege l. 1. ff. de tutor. l. 1. c. de juram. calum.) & jam non tenetur de necessitate petere consilium a consultore, ne potestas legis pendat ex arbitrio alieno, & hic etiam casus, de quo est l. Turum & Movum. vel imponitur dictum onus non ab homine, sed ab ipsa lege alicui habenti potestatem ab eadem lege, & tunc actus non tenet, nisi petito dicto consilio, juxta Authem. de nuntial. reb. Eccl. l. impuberibus. ff. de infest. tutor. c. novus. c. quando. de her. quæsumt. ad Præl. quos textus citat Gonz. num. 13. Aut denique onus requirendi consilium imponitur ab homine alicui habenti potestatem non a lege, sed ab ipso homine, veluti si Dominus mandet suo procuratori vel infirmiori, ut nihil faciat sine consilio Titii, & tunc quoque actus nullus est, nisi consilio Titio, l. 2. l. videamus. ff. mandati. l. sed & si pupillus. ff. de iust. allione. c. cum alio de arbitris. c. cum in veteri. de elect. c. 2. de corpore oratoris &c. apud Gonz. n. 14.

2. Nihilominus multaziam limitavit responsio nostra à Felin. apud Gonz. a. n. 16. Primò, ut non procedat, quando periculum est in mora; quia consulendus erat absens. c. amicus. ne Sede vac. in 6. & ibi Felin. n. 1. post Abb. ibid. n. 4. cupus limitationis declarationes & subtilitates quique vide apud Franc.

in cu. c. vnde. §. fin. m. 3. Secundò, dum aliquid fit, et cum consilio alterius mandatum habenti prius consultatum expeditum id faciendi libere tenet consilio, v.g. si Papa mandaret ordinatio collatori, ut providet de prima vacatione cum consilio Caji, absque tamen appositione decreti, quod aliter facta provisorio fit irrita, valebit actus sen collatio ipso jure, licet factus in consilio Cajo, & faciens illum. actum fit puniendus; quia tale mandatum censetur potius emanare ad excitandum quam impediendum jurisdictionem, & videtur mandatorius ille potius actum facere esse jure suo & priore potestate, quam habebat, per textum c. dilectus. de prob. c. licet. de off. Ord. c. cum aliquibus. de recept. in 6. Felin. loc. cit. citans Abb. in c. ex parte. de consue. n. 5. & Imol. n. 4. apud Gonz. n. 17. & 18. dierotem, pro hac limitatione esse polychram glossam in Clement. de jurap. transactis. v. in habentes, quam Felin. in c. ex parte. n. 2. extrahit & 6. modis limitet. Tertiò, dum is, qui consulendus erat, non erat capax dandi consilium. Felin. in cap. ex parte. sub num. 7. apud Gonz. num. 19.

3. Respondeo secundò: petendum esse consilium, dum res adhuc est integra, adeoque petiti consilii debet præcedere expeditum actus, v.g. collationis, ita ut si postmodum petetur, actus sit invalidus. c. cum in veteri. de elect. & ibi Hostiens. Butrio. Abb. &c. quos citat & sequitur Gonz. loc. cit. n. 38. Laym. in c. cum in veteri. n. 6. Petendum etiam congruo & competente tempore, hoc est, ut tantum temporis spatum luperfit, quo consultor deliberatum responsum dare queat. Laym. loc. cit. juxta c. c. cum in veteri, & Butr. ibi n. 5. & 6. ita ut si is, qui tenebatur requirere consilium, archavit se ad extenuationem temporis, non valeat collatio, aliunde actus sine consilio gestus, licet propter extenuationem temporis non præcitat habere consilium; hoc enim importandum est ei, qui in tantum se archavit. Gonz. loc. cit. n. 39. ex Abb. in c. c. cum in veteri. n. 7. & 9. Laym. loc. cit. hinc.

4. Respondeo tertio: ita requirendum consilium, ut consultor habeat tempus sufficiens ad deliberandum, priusquam respondeat, adeo, ut unus impedire possit, quo minus responsum deinde ante tempus competentis deliberationis sufficiens. Laym. loc. cit. quapropter post petitum consilium expectandum est responsum debito & congruo tempore, hoc est, necessario ad hoc, ut consultor possit cuncta ratiè de considerate, juxta c. cum in veteri. & hinc. Butr. Abb. & alios ibi. Gonz. n. 40. ne, si responso non expectato intra tempus congruum progrediatur, actus sit nullus. Gonz. loc. cit. n. 5. & ne, si consultor respondeat consulas, consilium sit nullum, ut Butrio. in c. si pro debilitate. n. 13. de off. Deleg. Felin. in c. Eccl. S. Maria. n. 12. de consue. & alii apud Gonz. num. 45. pro ut sententia est ipso jure nulla, si fuit lata infra tam breve tempus, ut acta verisimiliter non potuerint videri, ut Jafin. in l. iudices. n. 2. c. de iudicis. Fed. de Sen. in tr. de sententia. n. 3. & plures alii apud Gonz. n. 46. Quod tamen consilium fuit requisitum opportunè, & expectatum debito tempore & competente, si consultor differat plus debito respondere, vel non vult impedire consilium, potest processu ad actum, non expectato consilio, ut probatur à constituto scilicet c. cum in veteri. Gonz. n. 60. citans Abb. in cu. c. num. 8. & Butr. n. 7. Lamb. de jurap. l. 2. p. 2. q. 4. d. 11. num. 2. &c.

5. Respondeo quartò: qui tenetur conferte, vel alium actum expedire cum consilio alterius, dum exquirat illud, & expectavit congruo tempore, non tenetur illud sequi. c. cum in veteri. c. cum olim. de consue. c. 1. de Capell. monach. Gonz. loc. cit. n. 48. cum communi, id speciatim probans, in variis exemplis a. num. 62. de natura enim consilii est, & ex proprio significatu, quod non obliget. c. nullus est consilium. de reg. juris in 6. c. denique. diff. 4. Gonz. n. 75. citans insuper Abb. Felin. Decium in c. 1. de consue. & plenissimè Microch. de arb. l. 2. cas. 38. & generationem loquendo, libertas esse debet petentis con-

consilium, ut examine apud se possit, non consilium expedit. Laym. *loc. cit.* n. 9.

6. Limitanda tamen hac responsio primo, nisi consilium deus non habenti plenum intellectum, tunc enim sequendum, aliter actus erit ipso iure nullus, iuxta *l. impuberibus. ff. de iur. iur.* ubi, quod impuberes possint curatores suos de suspensis accusare, modo id faciant ex necessitatem consilio, quod sequi videntur, ex quo sunt minores, & plenum intellectum non habent, ut Bartol. in *del. l. & AA.* communiter. Gonz. *loc. cit.* n. 77. etiam insuper Butt. in *c. cum olim. de arb. n. 17.* & Abb. *ibid.* num. 5. Existimari siquidem in eo casu debet, mentem mandantis esse, ut sine illius consensu & approbatione nihil agatur, quia alioquin negotio non satis prospicuum esset. Laym. *loc. cit.* n. 9. Secundo, nisi consilium sit petendum ab eo, qui est participes officii, iuxta *l. Titium. ff. de adm. iur. tutor.* ubi: quid si quis nominatur tutor testamentarius, ita ut omnia gerat cum consilio fratris testatoris, & hic frater est participes officii, seu contemtor, nihil agatur, nisi tutor huius contemtoris consilium exquirat, & sit utus fuerit, ut ait Bartol. Gonz. n. 77. citatis Abb. & Butt. *ad aut.* Laym. *loc. cit.* obicitur quod idem dicendum, si quis, cujus consilium requirendum, alia ratione interit, v. g. Capituli aut patroni, ne iura Ecclesie diminuantur; cum enim eorum consensus expectandus est per se & ordinari loquendum. Hinc limitanda est responsio Tercio, nisi consilium ratione subiecta materiae sumatur pro consensu, prout contingit in *c. venerabilis. de off. Deleg.* iuxta Gl. *ibid.* v. consilio. Gonz. n. 80. citatis Abb. in *c. cum olim. de arb. n. 4.* Selv. p. 1. q. 6. n. 22. Et Quarto, nisi ex mente proferentis vel qualitate negotii aliud colligatur. Gonz. n. 81. citatis Imol. in *c. cum olim.* Franc. in *c. nunc. ne Sede vacet. in 6. c.* Quinto, nisi ex vi specialis statuti, consuetudinis aut relictis illius iudex teneat sententiam dicere cum consilio Sapientia; tunc enim, si illud non fuerit secutus, sententia erit ipso iure nulla, iuxta Castren. *conf. l. n. 2. l. 3.* Vanium de *multat. ex desol. iurisd. l. n. 12.* Lancelotti. *de aere. p. 2. c. g. n. 13.* Menoch. *de arb. l. 1. g. 23. n. ult. c.* apud Gonz. *ad num. 82.* Denique dum dicitur, ut procedatur de vel ex consilio, debere aliquem sequi hoc consilium; scilicet, si dicitur *cum consilio*, tradunt Jo. And. in *c. nullus ex consilio. n. 10. de reg. iur. in 6.* & Alberic. in *l. quondam detentus. ff. de adm. iur. tutor.* apud Gonz. n. 85. qui tamen num. 86. ait, veriorum esse opinionem contrariam: eo quod in iure non reperiatur fundata ista differentia, citat pro hoc Bartol. in *l. 1. §. si plures. de insti. albion.* Imol. in *c. cum olim. de arb. n. 8.* Gemio. in *c. 1. ne Sed. vac. §. fin. in 6.* Franc. *ibid.* n. 9. Ait tamen Gonz. n. 87. quod si dixerit, ut procedatur secundum vel iuxta consilium, illud necessarium sequendum sit; eo quod si mandetur pronuntiari sententiam iuxta vel secundum consilium, & pronuntiari contra vel praeter illud, nemo ambigat violari formam traditam, & actum corrumpere, iuxta *cap. cum dilecti. de rescripto. c. cum de non sacerdotali. de prob. in 6.* citat pro hoc Lap. in *reg. nullus ex consilio. n. 5. de reg. iur. in 6.* Butt. in *c. cum olim. de arb. n. 9.* qui etiam dicit, non esse in hoc differentiam inter dicere: *De consilio*; & dicere: *iuxta vel secundum consilium*. Plures alias limitationes erui possent ex dictis & Gemio. & Franc. *loc. cit.* ait Gonz. n. 88.

7. Denique ad illud, quod hic queri poterat, num. si lege, statuto aut ex commissione alicui facta ad actum aliquem, v. g. ad electionem expeditendum, adhibendum in consilium aliquorum, talis actus circa illam ipsam personam, cujus consilium exquirendum, exerceat valeat, v. g. ea eligi, vel ei conferri beneficium possit? Respondetur affirmative. Argumento *c. cum in veteri. Laym. ibid.* n. 4. posse etiam tunc praeteriri illam in petendo consilio, praeteritum dum & alii praeter illam denominati consiliores, & ab his solis peti consilium, tradit Laym. Argumento *cit. cap. & juxta Gl. ibid.* quam sequitur Barrio *ibid.* n. 17. contra Abb. & Jo. And. volentes, saltem tunc in genere quis exquirendum consilium; eo quod forma

mandari exacte sit servanda; ad quod tamen respondet Laym. in mandato potius attendendum ad mentem, quam verba mandantis, & in commissione aut mandato excipiendo esse casum speciem, quem ipsemet mandans specialiter exclusum seu non comprehensum voluit; talem autem esse casum petitionem consilii ab eo quoad faciendam electionem, quem Electores eligere decernunt.

Quaestio 780. An & qualiter collatio (idem est de quocunque alio actu) facienda cum alterius consensu?

1. Respondeo primo: si collatio fieri debet cum consensu alterius, scilicet sine illo est nulla. *l. 1. §. 1. g. 1. Host. in c. olim. num. 4. ibidem.* Jo. And. n. 10. Imol. n. 7. Butt. n. 14. Abb. n. 4. quos praeter alios citat & sequitur Gonz. *gl. 47. n. 3.* consensus enim, quando requiritur, semper praesumitur esse de substantia actus. Gonz. *ibid.* n. 14. citans Bald. in *l. fin. c. de bono, qua libere. n. 16.* Menoch. *de praesumpt. l. p. praesumpt. 34. n. 15.* Et 13. quavis autem, qui actui consensit, actum ipsum gerere videatur, iuxta *l. si cur. ff. de arb. l. si fundus. ff. de pignorat. l. si pignora. c. de iussu. denat. & Bald. ibi. not. 2.* Tiraq. *de LL. commun. gl. 1. ex n. 145.* apud Gonz. n. 16. proprie tamen & stricte loquendo, aliud est consentire, aliud consentire consensu. *c. nunc. ne Sed. vac. in 6. c. aliud est. ff. de reg. iur. Gonz. n. 18.* Sic quidem idem sine eligere, & electioni consentire, quoad voluntatem approbationem; sed non ad alios effectus, dum eligens augeat numerum suffragiorum, non augeat consentiens electioni; si aliud est vendere, aliud venditioni consentire. Laym. in *c. nulli. de elect. in 6. n. 2.* Quare distinguendum ita, ut consentiens proprie dicatur facere, si vel verus dominus, secus si non sit dominus; cum tunc non tam faciat, quem quandoque obstantium de medio tollit, ut Bald. in *l. ut persumat. c. de serv. pignori dato. n. 1.* Gonz. n. 19.

2. Respondeo secundo: sicut, dum actus debet fieri de consilio & consensu alterius, sufficit solus consensus illius; cum quilibet consensus habeat in se inclusum consilium eodem contextu. Oldrad. *conf. 44. n. 5.* Franc. *ap. c. 1. de Clerico agrotante. in 6. & in c. nunc. ne Sed. vac. in 6.* apud Gonz. *num. 10. & 11.* Ita etiam, dum actus debet geri de consensu alterius, sufficit solus consensus; cum satis dicatur consentire, qui consilium. Franc. *loc. cit.* cu. apud Gonz. n. 12.

3. Respondeo tertio: dum lex seu dispositio exprimitur, seu declaratur, quod consensus ille debet esse expressus, non sufficit tacitus. Gonz. *num. 20.* citans Jo. And. Franc. Gemio. & Gl. in *c. statum. de rescripto. in 6. & Tiraq. in LL. commun. gl. 7. n. 7.* Si enim in lege vel dispositione non sit mentio expressi consensus, tunc, si consensus requiritur pro forma, non sufficit tacitus, sed opus est expresso. Gonz. *num. 11.* citans *c. cum ab uno. de re iudic. in 6.* juxta Gl. v. mandantibus. & *ibid.* Gemio. n. 2. Abb. in *c. dilecti. de arb. num. 10.* Gomez Mandos. *Dec. de iussu vel variis modis limitati* à Grammo *l. 7. Theorem. 3. §. 1. n. 18.* Dum vero consensus non requiritur pro forma, probabilis sufficit regulariter consensus tacitus. Gonz. *num. 22.* citans Barth. & Jason. in *l. 1. §. voluntatem. ff. soluti. matrum. Roch. de praescript. v. pro eo, quid de duobus consensu. Lamb. l. 1. p. 1. g. 2. n. 6. n. 1. §. 1. Tiraq. *ubi ante. n. 6.* & plures alios. Consensus autem expressus dicitur, qui verbis exprimitur; tacitus, qui ex factis resultat. Gonz. *num. 23.* juxta Gl. in *Clem. sap. de verb. signif. §. fin. v. non contradicendum.* Consensus expressus multis modis dicitur, de quibus videndus Tiraq. *de LL. commun. gl. 7. n. 86.* Patet. *de reg. iur. l. 1. g. 10. §. seq.* Tacitus vero quot modis innotat, vide per Gl. in *c. dilecti. de arbit. v. facto pro voluntate. & ibi AA.* communiter. Masc. *de prob. conclus. 476. §. 417.* Tiraq. *de iure consensu. p. 3. limitat. 40. n. 12.* Porro praeter alia signa, ex quibus cognoscitur consensum esse formalem auctorizabilem, seu pro forma & ad solemnitatem requisitum, illud ex omnium sententia fieri est positivum,*

ut ait Gonz. *num. 31. § 32.* remittens ad Bartol. in l. 1. ff. de Legat. n. 2. § 3. Titiaq. in l. L. *convent. gl. 6. n. 1. § seq.* Felin. in c. *adieu. de rescript. n. 7.* dum consensus requiritur ob favorem publicum; secus si requiratur ob favorem privatum illius, qui consensus prestare debet.

4. Respondeo quarto: regulariter loquendo, consensus potest sequi, ita ut actus sit validus, ac si intervenisset consensus à principio. Gonz. *num. 33.* citans Titiaq. ubi autem, n. 2. Pauli. *de rescript. l. 1. § 10. n. 7. § seq.* Lamb. l. 1. p. 2. g. 2. n. 16. n. 1. Abb. in c. *novus. de iudic. n. 4. § 1.* Limitandum tamen hoc ipsum: nisi consensus requiratur formalis & auctorizabilis; quia tunc, si non concurret in ipso actu, actus est à principio nullus, & licet postea consensus sequatur, actus non convalescit. Gonz. n. 14. præter jam cit. citans insuper Butrio in c. *cum consecrati. de consecrati. n. 20.* & Imol. ibid. n. 7. Rebuffi. in comp. *de reb. Erel. n. 11.* Reddañ. *Sec. ac de ens. alias licentiaones* videndas apud Jason. in l. 1. § *quis multis. § in sum. num. 43. ff. de acquiritur hered.* Idem ferè tradit Laym. ad c. *prudentiali. de off. § potest. jnd. Deleg. n. 2.* ubi etiam, quod consensus sequens non sufficit ad confirmandum seu ratificandum actum precedentem, dum actus propter defectum consensus omnimodè seu quasi pure est irritus; (nisi forte specialis fictio aut iuri dispositio subvertat. V. g. si quis meo ignorantis nomine quid egit, possit deinde ratum habere, ac si mandati in iura reg. 10. n. 6. ratificationem retrotrahi, & mandatum, non est quibuscum, æquiparari) sed, dum non approbatus promittens absolvit, non potest Episcopus aut Papa postea, quod actum est, ratum habendo, ab absolutebus valorum trib. ere. Si verò actus aliquo modo, v. g. prædicto pure naturali, est validus, licet pure positum sit irritus, tunc duo attendende: Primum, nun actus ob defectum prædicti consensus pure positivo irritus subli. ad hoc potest & dispositio illius, qui illum ratificare postmodum exopt, & valde ratificatio. Sic Capitulum ratificare ex post potest, quæ non requiritur consensus illius à Prælati acta sine. Sic Episcopus ratificare contractus, quos Capitulum Sede vacante inchoavit, si Ecclesie utiles. Secus si actus talis non subest ejus potestati. Alienum, quod attendendum, non consensus similis forma requiritur ob favorem potissimum privatorum, & tunc hi, quorum interest, possunt renunciare favori, adeo ut, si nihil contra actum opponatur, censeri debeant validos; secus si consensus similis conditio requiratur ob bonum publicum. Vide etiam Laym. *ad c. quoniam. de pallis.*

5. Respondeo quinto: consensus requisitus pro validitate collationis est præstans de tempore vacationis beneficii, & non ante. Gonz. *num. 35.* ex Puteo l. 2. *deres. l. 13. n. 1.*

6. Respondeo sexto: consensus ille præstari potest per literas, nomen aut procuratorem. Gl. in l. 1. § *cum dicitur. § si pater. ff. solut. matrim. v. oportet. & ibi omnes.* Gonz. n. 36. citans Pauli. n. 8. § 2. *per tot.* Titiaq. de l. L. *convent. gl. 6. n. 20. § seq.* ubi id modis aliquot limitat.

7. Respondeo septimo: si is, qui consensus prestare debet, renuat consentire, potest compelli, ut consentiret, nihil enim per Superiorem, qui est id mandare: aut si maneat in eorum acta, hoc est, sine iusta causa pergas recitare præstationem sui consensus, Superior loco epus consensus prestare potest, & is sufficit, juxta l. *cum non solium. § necessitatem. de bonis. quælibet. & c. nullus. de jurepatr. & ibi Gl. & AA. communiter.* Gonz. n. 37. citans Abb. *conf. 65. dub. 1. p. 1. § 1. n. 20. per tot.* Dum autem adeit iusta aliqua causa negandi consensus, non potest quis cogi à Superiore ad illum præstandum. Gonz. n. 43. citans Abb. in c. *licet. de regularib. n. 9. & Lamb. ubi autem, n. 13.* ubi etiam, quod si Superior compelleret ad consentiendum, in hoc casu locus esset appellacioni ad Superiorem Superiorem illius. Porro dum actus, super quo fuit primò præstans consensus, fuit nullus,

renewt de novo prestare consensus ille, qui ad præstandum fuit obligatus, ut actus validè fiat, ràm paria sint, non prestare consensus, & inutiliter prestare consensus. Gonz. n. 40. § 41. ex Puteo l. 3. *deres. 258. per tot.*

8. Respondeo octavo: non consensus præstans debeat Capitulum collationi factæ per Episcopum debet collegialiter præstari, vel sufficit, quod singulariter præstet per Capitulares non congregatos capitulariter; latè videndum apud Felin. in cap. *cum omnes. de consensu.* Denique observandum hic, consensus differe à licentia primò, quod licentia semper & necessarid debet precedere, consensus autem regulariter, ut dictum, sequi possit. Gonz. n. 45. § 46. citans Ambros. *licentia. c. Episcopus & Clericus. c. licet. de regularib.* Bartol. Castren. Jafin. in l. 1. § *quis multis. § in sum. ff. de acquiritur. posses.* Secundo, quod consensus sufficit tacitus, dum non requiritur pro forma, licentia verò debet esse regulariter expellat, (et si quandoque, ut Gonz. *num. 53.* ad diversos effectus & ratione materiae subiectæ sufficeret licentia tacita.) Gonz. n. 50. citans Gl. in Clem. 1. *de testam. v. obtemperat. & ibi AA. Corletum in suis singularibus. v. licentia.* Titiaq. in l. *canon. gl. 7. n. 8. § 1.* unde non sufficit tacitus consensus, ubi licentia requiritur. Gonz. *num. 51.* citans Lamb. *de jure. l. 1. p. 2. § 1. n. 16. num. 3. Lap. alleg. 16. n. 3. Roman. in l. 2. § 1. n. 11. ff. solut. matrim.* Tertio, quod consensus regulariter est sequendus; secus de licentia. Gonz. *cit. num. 53. § 14.* remittens ad Bald. in l. *l. 1. c. ad Macedonian.* ubi alia plura de licentia. Differit etiam consensus à iussu, quod jussus & mandatum debent precedere, consensus potest precedere & sequi, & c. Gonz. n. 55. citans plures.

Quæstio 781. Qualiter collatio facienda cum intervenit aliorum?

1. Respondeo primò: dum in expeditione collationis seu alterius actus requiritur intervenus aliorum, si actus absque eo expeditur, ipso jure est nullus. c. *ob remota. 63. dist. 3. c. causam matrimonium. de off. Delegat.* Gonz. *gl. 48. n. 2.* citans insuper Gambat. *de perm. benef. n. 120.* & dicitur clandestinus & occultus, ut patet in matrimonio, quod, esse contraheretur in præsentia parochi vel alterius Sacerdotis de parochi aut Ordinarii licentia, est clandestinum & nullum. Gonz. *num. 30.* Neque dicta præsentia parochi, cum pro forma requirunt, suppleri potest per illum qui potest, ut declaravi S. Congregatio. Gonz. *num. 31.* Accipitur autem intervenus propriè pro præsentia corporali, licet lato quodam modo intervenit quoque dicatur ille, qui line corporali sui vel procuratoris præsentia in actu extecondo concurrens consilio, consensus, vel auctoritate aut aliâ. Gonz. n. 18. § 19. juxta l. *sed est papule. § equidist. ff. de inful. adione.* juxta Gl. & Albericum. *ibid. n. 7.*

2. Respondeo secundo: nequaquam præsentia seu intervenus requisitus importat consensum, juxta dicta alia ad reg. 8. *Cancel.* sed sufficit præsentem esse quempiam, et si contradicatur, ut patet ex l. *verum Titia. ff. de verb. signifi.* ubi dicitur: *Non eriam velle in debet; nam si iuvare eo velle sit, quod iussu est. & l. diem præferte. ff. de arb. item ex l. 2. ff. l. 4. c. 1.* disponente; nullum esse matrimonium, nisi contrahatur in præsentia parochi & testium; & tamen, licet parochus & testes inviri & per vim compelli & contradicentes interveniant, valet matrimonium ex declaratione S. Congregationis. Gonz. n. 7. § 6. Felin. in c. *cum causam. de testibus. n. 3.* Neque importat consilium; cum de natura consilii sit, quod requiratur ante actum opportuno tempore, & expectetur per debium tempus, cum in præsentia sufficit, quod in ipso actu interveniat. Gonz. *n. 11.* Neque importat quidquam aliud fieri aut dici ab eo, cum præsentia requiritur. Gonz. n. 9. citans Bartol. in l. *Medefini. de demarcatib. n. 1.* Bald. in l. *illud. c. de iur. iur. in Ecclesiis. n. 4.* Ad quid tamen requiratur & conducatur

præsentia, si opus non sit, ad præstare dari consensum, consensum aut quicquam aliud fieri, dictum est alia ad reg. 8. *Cancell.* Vide de hoc Gonz. a. num. 23.

3. Respondeo tertio: importat tamen præsentia scientiam & intelligentiam, & absque ea non diceretur præsentia, etsi adit de cetero corporaliter. *ut. l. coram Titio. de verb. signif. Gonz. num. 2. citans Card. in Clem. causam. de elect. in 6. Maf. de prob. concl. g. Menoch. de præsumpt. l. 6. præsumpt. 21. n. 1.*

4. Respondeo quarto: dum intervenit requiritur pro forma, non sufficit illud, cuius præsentia requiritur, casualiter actui supervenire, seu repentinè adesse, si ad illum actum adhibitus non est; dum, qui casualiter adit, adesse non videtur. Gonz. num. 32. citans *Liquetium. §. fin. ff. de Legat. l. generalis. §. uterq. ff. de usufructu. Milium in reposit. v. præsentia causatur. Mandos. conf. 18. num. 13. & seipsum gl. 43.* Et sic testis repentinè dictum nullum est; quia non præsumitur informatus sufficere. Gonz. num. 33. citans *cap. qui ambulant. p. q. 1. Barbarius in c. si pro debilitate. de off. Delat. n. 43. Gomez. in c. 1. de iudic. in 6. num. 46. & c.* Vide eundem Gonz. n. 35. ubi recitat hanc declarationem S. Congreg. *Parochus præsentis matrimonii debet esse, ut appareat à contrahentibus adhibuit fuisse: si quis se præsentis casu fuisse.* Item altam fulsiorem ejusdem contenti in eo, cuius sine tamen dicitur parochum adhuc esse & dici posse adhibuit, quamvis ex alia causa esset vocatus. Vide etiam eundem Gonz. a. 22. ubi dicit, non requiri citationem, ubi adit præsentia, quæ habetur pro citatione; citæ pro hoc *l. de unoquoque. ff. de re iudic. Bald. in c. plenamque. de rescript. n. 3. Barol. in l. patre furioso. ff. de re iudicata. n. 6. Abb. in c. tenor. de re iudic. n. fin. Vanium de iurisdictionibus. c. fin. n. 17. & c.*

5. Respondeo quinto: dum requiritur præsentia alienius, requiritur et necessaria præsentia corporalis, nec sufficit procurator, seu ratificatio; quia ille dicitur verè præsentis, qui præbetur sensibus corporis, & personaliter ac corporaliter adit, ut *Gl. in Clem. dudum. §. deinceps. v. præsentem. de sepulchris. Abb. Franc. Dec. in cap. cum parati. de appellat. qui dicunt id notandum de status & aliis dispositionibus, requiruntur præsentiam aliquam ad certum actum. Gonz. n. 36. Sic v. g. si statum requirit præsentiam consanguineorum in contractu mulieris, debent hi intervenire præsentia corporali; quia statum requirit præsentiam veram, & non fictam, & sic non possunt satisficere per procuratorem. Gonz. n. 37. ex *Bald. in l. 1. n. 14. & fin. c. qui admittit ad bonorum posses. & Tiraq. in d. comenb. n. 31. ad finem.* Quæ tamen responsio limitanda primo: nisi requiratur præsentia aliquam Universitatis, vel Capituli, Collegii, &c. tunc enim potest Capitulum, Collegium, Universitas aliquos constituere, qui illorum nomine interveniant. Gonz. n. 38. citans *Abb. in c. non potest. de sententia & de re iudic. n. 12. Felin. in c. cum omni. de custum. num. 30. Decium in c. cum parati. de appellat. num. 4. & c.* Secundò: nisi iustum impedimentum esset; quia tunc poterit actus expediri per procuratorem quæ persone singularis, cuius præsentia requiritur. Gonz. n. 39. citans *Decium ubi antè. Arcium in c. hec ex quadam. de testib. notab. 2. & c.* Tertio, nisi materia subiecta sit talis, quæ ex natura sua non requirit præsentiam corporalem. Gonz. num. 41. citans *Abb. in c. cum parati. n. 5. Felin. ubi antè. & c.**

6. Respondeo sexto: quòd si li, cuius præsentia requiritur, interesse nolit, recurrendum erit ad Superiorem, ut si ei mandet intervenire, eo nolente iudex ipse vel alius ejus loco deponat interesse; vel ut actus sine illius intervenitu expediri valeat. Gonz. n. 42. ex *Tiraq. de d. comenb. gl. 8. n. 20. & seq. ubi etiam, quòd hoc postremum sit consilium remedium, vel etiam sine ulla additione Superioris, dum qui interesse debebat, requiritur debbo & opportuno tempore, ut interveniat pro certo die, hora & loco assignato & opportuno, alia actum expedirendum sine ipsius præsentia, non venerit, procedi potest ad actum, & istud tenebitur gestus sine illius præsentia.*

Gonz. num. 43. & 44. citans *Archid. in c. Episcopus. 15. q. 7. n. 1. Bald. in l. 1. c. qui admittit ad bonorum posses. n. 51.* unde etiam si li, cuius præsentia requiritur, esset mortuus vel absens, ita ut esset periculum in mora, si expectarentur, actus gestus sine tali præsentia erit validus. Gonz. n. 45. ex *Tiraq. ubi antè. num. 6. 13. & 16.*

7. Respondeo septimò: dum requiritur præsentia aliquis in actu, regulariter non præsumitur dictas actus gestus cum dicta præsentia, nisi probetur; quia præsentia est quid facti. Gonz. 60. citans *l. optimum. c. de contrahend. & com. sigul. Jalon. in l. Tiraq. ff. de verb. obligat. num. 5. Felin. in c. tenor. de sentent. & re iudic. num. 3. Menoch. de præsumpt. l. 9. præsumpt. 14. & 18. qui duo postremi id variis modis limitant.*

Questio 782. Qualiter collatio facienda de scientia vel conscientia alterius?

Respondeo: In hoc casu collatio fieri nequit, nisi collator prius noscitur Titio, vel illum certiorum faciat; nequaquam autem tunc requiritur consilium, consensus aut præsentia Titii, sed sufficit, quòd nondam habuerit scientiam. Gonz. gl. 49. n. 2. citans *Bald. in rubr. c. de executor. & iustit. altius. num. 7. Felin. in c. ex parte. n. fin. de consensu. Tiraq. de d. comenb. gl. 2. n. 31. quantenus n. 36. tradit, quòd si ille, cuius scientia requiritur, est Superior, scientiam habere vim consensu, & requiri illius consilium.*

Questio 783. Qualiter collatio facienda ad supplicationem alterius?

Respondeo: dum id requiritur, collatio facta non tenet, nisi prius alterius supplicatio præcedat; nam licet preces supplicantis non obligent, (cùm supplicatio concernat gratiam & meram liberalitatem ejus, cui supplicatur. *Lancell. de atene. p. 2. c. 19. n. 25. Maranta de ordi. iudicaturam. p. 2. actum. 2. tit. de ap. p. 18. n. 18*) negari tamen non potest, esse obligationem expectandi talem supplicationem; & vel sic collatio non dicitur libera ad effectum. *reg. 2. cancell. cùm restringitur meta & libera facultas conferendi, quomodo cumque collatori placeat.* Gonz. gl. 49. n. 10. & 11.

Questio 784. An & qualiter, dum collatio spectat ad Capitulum & Episcopum simul, (idem videtur esse, dum spectat ad duos alios) fieri possit ab uno sine altero?

Respondeo primo: posse fieri ab eorum uno, & tenebit per unum illorum facta; & quòd ius conferendi competit cuiuslibet in solidum, etsi unus non consent, consensu consensiente collationi ab altero facta, dum non contradiat, & sic veluti simul cum illo consensit. *Lott. l. 2. g. 21. n. 24. Conrad. pr. decis. l. 4. c. 6. num. 61. citans Mandos. reg. 17. g. 14. Gonz. gl. 45. n. 69. Gaec. p. 5. c. 4. n. 42. atque hæc facta collatione per quemlibet eorum, statim ius acquiritur pro alio, eum sufficit, alterum non contradicere; licet enim actus sit simpliciter, est tamen in solidum pence utriusque, & sic dividuus respectu exercitii. *Conrad. ibid. Lott. loc. cit. n. 25.**

2. Respondeo secundo: quoniam ne eveniat devolutio ad Metropolitanam, potest Capitulum instante termino temporis semeliter monere Episcopum, eòque negligente solum conferre sine Episcopo. Idem vice versà potest Episcopus. *Laym. ad cap. dilectis. de suppl. negl. Præl. de his partibus alibi plura.*

Questio 785. Utrum collatio egeat certis verborum formis?

Respondeo: in inspecta iuris communis dispositione, in collationibus beneficiorum non exigitur certa aliqua

aliqua verborum forma, potestque fieri provisio per quemcumque actum, sive verbo, sive nuntio, modo voluntas exprimitur contentis. *Contrad. l. 4. c. 7. n. 11. Loet. l. 2. q. 1. n. 28. § l. 3. q. 19. n. 27. citans Lamb. de iurp. l. 2. p. 3. q. 11. n. 1. § 2. Selv. p. 3. q. 10. n. 11. & Rotam in Calagur. benefic. 22. Junii 1622.*

Questio 786. An collatio indigeat literis?

1. Respondeo primò: quod attinet provisionem seu collationem Apostolicam, tamen, in Loet. l. 3. q. 1. n. 4. non definit, qui solo verbo absque ulla scriptura velint hunc actum collationis Apostolicæ confici. Argumentum Clem. dudum. de sepulch. §. nos ceterum. & Gl. stud. v. verbo. dum totum Principis gratiam stare voluit in eynlingua. quod non ad omnem gratiam, sed ad eam solum, quæ ex natura nullam exigit scripturam, & quam Princeps vult sine aliquo scripto, referendum declarat Sum. de h. l. §. c. 1. n. 2. § 8. citans al. Loet. dist. 4. §. 1. n. 6. Verius tamen est, hunc actum scripturam exigere. Loet. stud. n. 7. non enim minus gratia illæ seu mandata Apostolica apud Canones vocatur assensus, ut legitur in c. Angustinus. 12. q. 2. quam apud leges gratia & mandata. l. sacri assensus. c. de diversis responsis. § l. 3. de Episcopali assensu. Loet. n. 2. De ratione autem assensus Principis est, ut de ejus respectu propria manu confecto constet, juxta c. l. sacri assensus. Loet. stud. atque ita constat Papæ respectu seu signaturæ confici gratiam, ac inde consensum præcedentem vacationi beneficii. Loet. n. 15. citans Cassid. dec. n. 1. de causa possess. § premissis, & Rotam dec. 418. n. 3. p. 1. diversis. Et quidquid sit de forma respectu, de qua in c. l. sacri assensus. Loet. n. 2. quomodo videri necesse est uti Curia tam apud Pontifices, quam Cæsares, ut Loet. n. 10. ex Saliceto ad c. l. 1. etiam adhuc modo tenaciter observari, ne aliter gratia hujusmodi per Papam concedatur, quam per illius respectum seu signaturam propriâ ejus manu firmatam, adjectâ primâ literâ propriâ nominis, testatur Loet. n. 11. quamvis, ut addit n. 12. minus negandum sit, signaturam hanc sive respectum adjecti manus alterius, de mandato tamen ipsius Papæ sub hac forma: *Concessimus in presentia d. N. Papæ.* Ex his igitur factis ratiò concludi posse, gratiam Apostolicam ad beneficium in tota substantia sua radicari in ipsius Papæ respectu, id est, in signatura propriâ manu adjectâ supplicationi, unde fortissimè est nomen illud, quippe respectum dicitur, quasi responsum scriptum ad petitionem alterius, ut Loet. n. 32. Porro hæc observandum diligenter, hanc scripturam seu signaturam, quâ Papa signat supplicationem, atque ita gratiam facit de beneficio, non confundendam cum scriptura seu literis, quas, ut ait Loet. l. 3. q. 2. n. 1. per ipsam illam signaturam, quam Papa tacite mandare videtur, confici secundum ipsam scripturam, ita ut, tamen si literis expediti videantur conjungi duo actus, respectum scilicet seu signaturam, & literæ vi illius confectæ, hi actus tamen considerantur tanquam inter se divisi & penitus separati. Loet. est. q. 2. n. 11. ex Archid. in prom. 6. decretalium. n. 2. Gemin. §. universitates. n. 3. ac de his literis secus dicendum 1. unde

2. Responden secundò: quidquid sit de eo, num literæ hæc sint de substantia, aliquibus dicta probatori, secundum Bald. in l. humanum. c. de h. n. 6. & Gomez. ad reg. de non judicand. q. 1. quam alii volunt probatoriis solennitatem, ut Gemin. conf. 109. n. 6. Loet. n. 13. hæc literæ non sunt de forma seu substantia intrinseca gratiæ seu provisionis Apostolicæ sed spectant ad simplicem extrinsecum usum & exequibilationem gratiæ, ut Loet. q. 2. n. 1. § 12. citans Rotam dec. 385. n. 2. p. 1. recent. Declaratur nunc hoc ipsum, tamen enim literæ hæc formam aliquam impoſunt, ita ut ante harum literarum expeditionem gratia videatur informis & rudis, veluti egens expositione circa clausulas & earum extensiones per Officialiales, qui soli eam possunt in mundum reducere & expolire, quin & literas denegare, aut de facili, ut Gomez. gl. 1. §. 1. n. 33. supplicationem signatam P. Lauren. Fori benef. Tom. 1. l.

lacetare. Mandos. ad reg. de non judicand. q. 1. n. 4. Bellam. dec. 110. n. 6. § 7. Gomez. loc. cit. Ferrer. conf. 127. n. 4. Sanchez de matri. l. 8. d. 29. n. 2. § c. apud Loet. n. 3. licet etiam, si quis accepit possessionem ante dictas literas expeditas, fructus beneficii non faciat suos, sed teneatur in conscientia eos restituere, etiam dum nemini se opposuit, ut Felin. in c. veniens. de accens. n. 3. apud Loet. n. 4. cò quod literæ illæ sint locumini, sine quo beneficium teneri nequit, ut Compostellan. in c. super iurisd. de respectu. n. 9. Bellam. dec. 209. n. 9. § c. apud Loet. n. 7. § 6. Nihilominus hæc & similia referenda non sunt ad substantiam intrinsecam gratiæ, sed ad ejus usum extrinsecum & exequibilationem respectu personæ, cui privideatur respectu cuiusvis de exequibilationis sine dictis literis gratia non potest dici perfecta, nisi eâ perfectione, quam habet potentia ad actum, ut ait Loet. n. 9. ac provide usus hic extrinsecus seu exequibilationis sumit quidem initium & principium suum ex voluntate & respectu, seu dicta signatura Papæ, perfectionem tamen sicut quasi actualem non habet, nisi ex literis. Loet. n. 10. ex Socin. conf. 41. n. 3. vol. 3. Item gratia illa respectu contenta, & nondum literis explicata, equiparatur homini adhuc clauso in utero matris, qui, licet quæ ejus finem concernunt, inter humanas res reputetur, tamen ad alios effectus non prodest. l. qui in utero. de statu hominis. Et hinc gratia, dum ex respectu seu signatura deducitur ad perfectionem illam, quam recipit ex literis, duci videtur ex quodam tenore oſo utro in lucem illius mundi. Loet. n. 19. ex Gomez. in reg. 27. Cancell. de non judic. q. 1. n. 2. Unde etiam Rota & Mand. ad eand. reg. q. 15. n. 2. 1. apud Loet. n. 10. n. 9. ipse illæ gratiam ante expeditionem literarum vocat p. quoddam implicitum & minus clarum. Atq. ita etiam ob necessitatem expediendi dictas literas emanantur tres regulæ Cancell. Loet. n. 14. nempe 1. de non judic. ante in forma supplicationis, sed literarum expeditionem, quæ fundatur in eo, quòd iudicium debeat fieri super certo. Loet. n. 37. ex Menoch. conf. 711. n. 6. utqueque autem gratia sit perfecta in sui substantia ex solo respectu; ea tamen certitudo non porrigitur ad qualitates & contingentia, super quibus est iudicandum, quia hæc dependent ab extensione vel restrictione clausularum supplicationis, juxta stylum Cancell. & sic à facto ipsorum expeditorum seu Officialium, quo fit, ut, donec literæ expeditæ sint, & iudici exhibentur, impossibile sit iudicare super gratia, quæ hæc ratione adhuc incerta est. Loet. n. 18. citans Nat. conf. 37. n. 23. Sord. conf. 311. n. 18. & Scipion. l. 2. q. 12. n. 98. de qua regula subdit. Loet. n. 20. ad 49. Item regula 31. ut non valeant commissiones causarum, nisi literis expeditis, ita ut processus ante discept. habui nullius sint tobis. Loet. n. 15. de qua item subdit Loet. n. 49. ad 59. Item regula 51. ut nulla suffragetur dispensatio, ois literis confectis. Loet. n. 16. etiam quam regulam vide doctissimam Sanchez de matri. l. 8. d. 29. n. 5. quam fuit & accurate refertur Loet. est. q. 2. n. 11. n. 19. plura de necessitate harum literarum in ordine ad capiendam possessionem inferius. Vide tametsi per Loet. l. 3. q. 19.

3. Respondeo tertio: in collatione facta ab inferioribus Papæ opus non est libellum literis, aut etiam respectu similis signaturæ. Loet. l. 2. q. 46. n. 40. Item l. 3. q. 19. n. 26. citans Bellam. in c. stud. de presump. n. 21.

PARAGRAPHUS IV.

De tempore, quo faciendâ collatio.

Questio 787. An & qualiter ante vacationem conferri possit beneficium?

1. Respondeo primò: beneficium, antequam vacet, nullatenus provideri potest. Castrop. er. 13. d. 3. p. 1. cum communi. Cùm enim ritibus beneficii indissolubilis sit. c. Michael. de situ presb. inque fit perennes bene-

beneficium investitur, impossibile est, ut eo non renouo alteri beneficium conferatur in titulum; si quidem unus Ecclesie seu beneficii non possunt esse duo beneficiarii, seu titulari. *c. cum non ignores. c. ita de prob. & DD. communiter in c. super ea. de prob. in 6. Laym. inc. consuetudinibus. de donat. n. 1.* Unde iam etiam ipse Papa non providet de vacato (intelligit per modum naturalem vacandi, hoc est, per obitum seu mortem naturalem; de vacatu enim aliter paulo post) sed de vacante, oportet qui tantum Principi optemus, ut ei suo relictio conservari vult uniuscuique ius suum integrum, ita etiam utcumque salvi huius iuris integritate non intendit animum ullam capendi mortem alterius cuiquam dare, tamen si non ignoret, si quando simpliciter faciat gratiam de vacato, id intelligi sub conditione, postquam vacaverit. *Loth. l. 3. q. 2. n. 2. & 3. qui tamen ibid. q. 9. p. n. 13.* At illud, quod Papa nulloquam providet de vacato, sed de vacante, restringendum ad modum naturalem vacandi, scilicet per obitum, & non extendendum ad alium modum civilem, ut patet in imperationibus ad vacatura per sententiam, vel etiam ad vacante ipsojore, (quæ tamen sententiam expectant, ut inde dicatur, si non indulta, saltem detecta vacatio) Item in gratia ad vacanta per matrimonium, per ingressum religionis, per promotionem vel adlectionem incompatibiles; quippe in his omnibus Papa providet non solum de vacante, sed & de vacato, prout explicat Glossator antiquus *ad reg. 62.* & petri providet de vacato datur littera de vacante, prout expressit impetrantis. Summe hæc adeo vera, ut vivente beneficiario nequidem promissio fieri possit de ejus beneficio vacaturo. *c. 2. de concess. prob. Laym. inc. l. 1. q. 2. n. 4.* Si enim pactum seu promissio facta de hereditate viventi non valet, (intelligit independenter ab ejus voluntate) tanquam qui bonis moribus reprobatur. *l. de mort. §. de notariis. ff. de donat. & l. ult. c. de pallis.* ubi dicitur, quid omnes huiusmodi pactum adesse esse videtur. *Et plena irrefragabili & perquisiti evenit; quare nunquam videtur & quare de rebus ejus quodam pacifice convenit.* Si etiam, ut ait *Loth. loc. cit. ex Petro*, hereditas & societas testamentorum captores penfane leges acrius ad hoc fecit inficiantur, ut vim cuiusque promissionis emergent vinculum veluti adjectum promissioni contra bonos mores facit, etiam si condum canonicas sanctiones obligat. *reg. non est obligatorium. de reg. juris in 6.* (pro quo vide citatos quos plurimos apud *Loth.*) multo magis multoque acutius id cavendum in hac materia beneficii. Vide dicta de respectativis.

2. Respondeo secundò: nihil tamen obstat, quò minus beneficium nondum vacans, seu vivente adhuc beneficiario, in proprietatem conferatur, seu incorporetur monasterio, prelaturæ, seu dignitati; hæc enim incorporatio beneficii non necessarò secum fert titulum in actu, sed tantum in habitu, cum frequens sit, ut ad Prælatum monasterii, q. p. pertineat Ecclesia parochialis quidam habens ratione incorporacionis; ad alium autem, nempe ad instantaneum Vicarium, quod rursum & titulum actuale. *Laym. loc. cit. citans seipsum in d. de Prælati. q. 208.* Sed neque sic locus est pacto de succellente in beneficio, quæ pacta à SS. Canonibus ad imitationem legum civilium gravissimè reprobantur, vel etiam ipsi succellentes ex pacto mortuo beneficiario; quia in isto casu beneficium secundum titulum principalem vacare non censetur, sed carinente, ut ait *Laym. loc. citans seipsum Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 9. n. 2. & Clem. 1. de reb. Eccl. non alien.*

Questio 788. An saltem collator, v. g. Episcopus possit aliter, antequam vacet beneficium, delegare potestatem illud conferendi?

1. Respondeo primò: potest Episcopus Vicario suo generali committere generalem facultatem conferendi beneficia vacatura, five per obitum, five causa resignationis, five et alia quacunque; tum quia Vicarius est persona qualificata; tum quia nunc cum Episcopo tribunal constituit. *Castrop. loc. cit. num. 3.* Non tamen potest ei committere collationem beneficii certis, antequam vacet. Vide dicta superius, ubi de potestate Vicarii quodam conferenda beneficia.

2. Respondeo secundò: de cetero nulli alteri personæ singulari seu privata potest committere collationem beneficiorum vacatorum, ne quidem in genere; tum obstatum *cap. deliberatione. §. prohibemus. de off. Legati in 6.* tum ob excellentiam potestatis, quæ alteri, quam personæ qualificatæ, non videtur posse committi. *Castrop. loc. cit. citans pro hoc Gl. in c. deliberatione. Paris. de resign. Cap. p. 1. c. 1. n. 9.* Porò qualiter cuicumque à patrone concedi possit in genere potestas nominandi seu presentandi ad beneficia vacatura ejus jurisdictioni subiecta, vel etiam ad unicuique, cuius solus iussu parvus, dictum super, ubi de potestate patroni & presentatione. Vide *Castrop. loc. cit. num. 4.*

Questio 789. Intra quod tempus facienda collatio?

1. Respondeo: Ordinarius collatoribus concessum à jure communi semel est. *c. nulla Ecclesiastica. de concess. prob. c. licet. de suppl. Clement. 1. in eodem.* *Castrop. loc. cit. p. 1. n. 5.* cum communi extenditur hoc ipsum ad collatores omnes (excepto Papæ & Legato ejus à latere & Nuncio: his enim non currit tempus ad conferendum jura dicta aliis; ad quod possint conferre beneficia etiam devoluta ad Papam. *Castrop. loc. cit. n. 9.* *Garc. p. 1. c. 3. n. 10.*) tam Ordinarios, quàm quibus jure delegacionis competit beneficia conferre. *cap. nulla.* Hinc comprehenduntur etiam Cardinales respectu beneficiorum reservatorum, quorum conferendorum indultum habent; indultum enim conferendi selectiva non impedit devolutionem, si ut tam impedit indultum conferendi devoluta ad Papam. *Castrop. loc. cit. n. 10.* Item tam ad eos, quibus collatio competit jure primario & proprio, quàm quibus competit ex jure devolutio; cum hi sint collatores diversi, & hi libere quodam nrmia, seu quod omnes eorumstantis modi & temporis conferendi vices primocum collatorum negligentium conferre, & quod hos nulla in jure repugnat restrictio temporis. *Castrop. loc. cit. n. 12.* citans *Azor. p. 1. l. 6. c. 27. q. 12.* *Lamb. l. 2. p. 3. q. 2. d. 8.* Item tam ad eos, ad quos fit devolutio à patrono laico negligente presentante, quàm ad quos ea fit à patrono Ecclesiastico; quia illa beneficia pertinentia ad ejus collationem liberam; siquidem ob negligentiam patroni pro ea vice admittit et potestas presentandi, & nascitur Superiori potestas libere conferendi. *Castrop. num. 13.* *Azor. ubi ante q. 12.* *Lamb. loc. cit.* jura dicta à nobis aliis. Item tam ad collatores manuales, quàm beneficiorum non manualium, quia reatus *cap. nulla de concess. prob.* loquitur generaliter, & ratio decidendi æque in manualibus, quàm aliis procedit, nempe ne Ecclesie maneat in suspensio. *Castrop. num. 11.* neque inde fit, ut dictum aliis, possit tali provisorio infusione & ordinario collatore removere, saltem ea causa pila. *Castrop. loc. cit. jura Gloss. fin. in Clem. nunc. de suppl. negl. v. revocari.*

2. Contra limitanda responsio primò, ut non procedat quodam beneficia triginta presentacionis gratia, dum ad hoc collationem non est semel delegatum, & relicum liberum collatori ad illud protrahere collationem; ad quod hoc collatoris est obligatoria. *Castrop. n. 6.* citans *Garc. p. 10. c. 4. n. 1. & 3.* *Rebuff. in pr. de devol. n. 6. & in de perm. n. 39.* Secundo, ut non procedat quodam institutionem; hæc eorum post factam legitimè presentationem terminum à jure præsum non habet

ob rationem eandem, quia non est collatio libera, sed necessaria; semestris autem designatur & relinquatur collatoribus libere conferendis. Calthrop. n. 3. Gare. *et. c. 4. n. 1.* Ideo autem per determinatum tempus provisioni voluntur & de oon necessaria; quia ad provisionem liberam non potest compelli collator, sed si intra tempus a iure con. collator non conferat, nulli facta compulsionem, ad Superiorem devolvitur provisio. Secus est de provisione necessaria; hanc enim si collator Episcopus, v. g. potest compelli ad faciendam institutionem à Metropolitano vel Nuncio Apostolico, cui si non obediatur, faciendi institutionem intra terminum tibi præfixum, potest ipse Nuncius vel Metropolitani iussu ferre seu conferre, non tam ob devotionis titulum, quam utrumque avocationis & iustitiam gravaminis tollendi. Calthrop. *loc. cit. n. 1.* Tercio, in beneficiis resignatis in favorem, utpote quos solus Papa conferre potest, cui non citatur tempus. Calthrop. n. 7. citans Gare. p. 10. c. 2. n. 12. Mandol. *ad reg. 30. q. 30.*

1. Porro quæritur hoc tempus incipit currere, non à die vacationis sed à die nominis de vacatione, dictum est super, & ubi de tempore presentationis. Item qualiter hoc tempus non currit impeditur, dictum est super, ubi agitur de presentatione. Item paulo super dictum est, ubi quærebatur, qualiter impeditur de voluntu, illud solum notandum ex Butrio *ad cap. hu. quibus. n. 4.* apud Laym. *ibid. n. 2.* quædam esse impedit. entia ordinaria, idcirco præcognita à decernentibus tempus, v. g. quod Capitulares advocare debeant absentes, & que interea nequeant eligere, & hoc tempus currit illis, qui adeo longior præfixus terminus fuit, quod ex similitudine mora frequenter interestponi debeat. Verum id non tam continet trimestre dictum à iure ad el. gendum, quam tempus intra hoc semestris designatum ab ipsi Capitularibus. Quædam autem esse impedimenta extraordinaria, & per accidens occurrentia, & hæc cursum temporis, etiam à iure statui, impediunt.

Quæstio 790. An, cessante impedimento, rursus aliud semestris integrum indulgendum sit, vel intra residuum primi semestris, aut etiam mox à cessante post evolutum jam totum semestris primum impedimento facienda provisio?

Respondeo: indiget deinde semestris integrum à cessante impedimento. Lott. l. 2. q. 24. n. 27. Arguendo l. *et. idem de verborum obligat.* Idem est si impeditur provisio futuri effectum ex aliquo vicio occulto ipsius provisio, vel propter non acceptionem, aut obitum, cessante tamen fraude. *et. ibid. de elect. n. 6.* Luni. *loc. cit.* citans Azor. p. 2. l. 6. q. 7.

Quæstio 791. An & qualiter collatio facta post semestris sit irrita, & tamen tolerata convalescat?

Respondeo: ad hoc dictum satis, ubi qualiter is, ad quem facta devolutio, inferiori collatori, & quoque facta, concedere possit conferre post elapsum semestris, seu illud tempus protrahere.

Quæstio 792. An & qualiter retrahatur collatio ad diem vacationis, ut fructus debeantur provisio?

Respondeo: cum fundus beneficii post collationem factam spectet ad provisionem, cui finitur à momento vacationis facta provisio; hinc inspectis iuris communis dispositionibus, el. debentur fructus nique ab initio vi retrahantur. Lott. l. 2. q. 21. n. 117. citans Suec. *conf. 333. n. 23. & 24.* Gemm. &c.

Quæstio 793. An & qualiter collator conferre possit tempore litis pendens?
P. Leuren. Foci Benef. Tom. II.

1. Respondeo: collator inferior impeditur conferre litem pendente. c. 2. ut litem pendente. n. 6. Sic si duo in discordia electi ad eandem prelatum (idem est de promotis ad idem beneficium à diversis collatoribus, ius collationis præcedentibus eorum singulis privative) litigant coram Papa vel alibi, & litem pendente unum ex illis moriatur, vel ius solum remaneat, vel à provisione illius excludatur, interim dum litem super alterius electione (idem est de provisione) litem pendet, non potest ad novam electionem aut provisionem procedi, ita ut, si nova electio attentata fuerit, ex ipso iure sit irrita, ita Bonifac. VIII. *statuit ut c. defendas. n. lue prod. n. 6.* litem etiam, ut si postea appareat electum fuisse provisionem nullum ius habere in beneficio, oon tamen electio per provisionem secunda, seu attentata convalescat; quia ab initio fuit nulla. Pith. *ad tit. ut litem pend. n. 17.* Sic si contra eum, cui collatum beneficium, & de ipsius habilitate exceptum fuit, pendente hac litem super collatione prius facta, non potest collator alium providere, quia litem pendente nulla potest fieri mutatio. Pith. *loc. cit.* In quibus quidem de petitione & presentatione, non ipsum tamen collationem & collatori applicandam. Sic etiam, si is, contra quem super beneficio, quod possidet, litigatur, litem pendente cedat, vel decedat, seu moriatur, non potest beneficium hoc per cedentem vel decedentem possessionem, contra quem litigabatur, alteri conferri, donec litem contra superiorem fuerit finita; alioqui collationem quævis alia provisio erit iure ipso nulla. Sic Rami Bonif. VIII. *in cap. si sit. ut litem prod. n. 6.* Et quæ hic casus diversis à can. c. *defendens.* dum hic est de beneficio jam obrenuo & possit, ille de obtinendo, quævis utrinque consultatione eadem sit ratio, ne scilicet, litem pendente, aliquid immutetur, quod alterius litigantis prius conditionem deteriorari reddat. Pith. *loc. cit.* atque us collator ordinarius non potest interire prius, quod defunctus vel renunciatus habebat, conferre alicui quia superfluis petitionis seu adfocis interire, ne adversario ejus mortuo vel renunciente, alius possessor in eam locum substituat, & sic reddatur el. diffinitus obrenuo beneficium iterum plenum per hanc substitutionem, quam vacuum possessor; tunc contra cedentem vel decedentem petitione per adfocem, possit subrogari in locum illius alius actor; quia possessoris beneficii nihil interest, siue ut dicitur collator, siue alius subrogatus cum illo litiget, & ipse pergit eodem modo possidere. Pith. *l. c. n. 19.*

2. Porro procedendi hæc, nimium quod de beneficio litigioso providi non possit ab inferiori collatore, quicunque deum in ius, etiam si sit Legatus, in cuius facultatibus habeatur clausula potestatis conferendi litigiosa, utpote quæ restringitur ad vacationem per tignationem. Lott. l. 2. q. 24. n. 27. citans Lancell. *de arbit. in pref. n. 33.* Pot. *decis. ubi de offic. Ordinar. & decis. 26. de prob.* si neque horum collatorum manus vi litem omnino hagar, & facta ab eis interim provisio nulla. Lott. l. 2. q. 28. n. 67. Perinde autem litigiosum beneficium cum extinctione litem hanc qualiter, cessante impedimento, ex tunc inferioribus collatoribus natum, siue id contingat per mortem utriusque colligatorum, siue unius, qui etiam in possessione, modo extra Curiam d. defunctus sit. Clem. 1. *ut litem prod.* Neque enim vnum litigiosum ultra litem proferatur. Lott. *loc. cit.* q. 20. n. 70. citans Vitalin. Pith. n. 10.

3. Observandum etiam quod si litem sit inter provisiones à diversis collatoribus super certo beneficio, quæ dependeat ab ipsi iure conferendi, illa quidem litem impediti conferri beneficium illud, quod est in litem, sed non impedit, quod minus in vacationibus alium beneficiorum collator, qui est in quasi possessione conferendi, eam constituendo conferat. Lott. n. 14. *et. 16.* Et quæ procedit, siue litem in litem collatoris, siue secus; quia textus *et. c. 1. ut litem prod.* in effectum applicari non potest, nisi illi beneficio in individuo, siue quæ toties specialiter disceptant provisio, quæ illi, quæ enim ea sit litem esse beneficium, super quo litem, oon potest dari super illius oon colligant. Lott. n. 11.

4. Item notandum, quod habet Lot. *num. 28.* ubi, quod à tota hac distinctione removenda sit ea lis, quæ cadit inter provisionem & aliam, quæ simpliciter per prædictum interdictum opponit se provisioni aut illius executioni absque eo, quod ipse pretendat se provideri, v. g. si sit patronus vel collator; hoc enim casu non dicitur lis super iure, sed super proprietate ipsius beneficii, quæ veritas superflua. Plura de his, ubi de subrogatione, de quo Lot. *l. 2. §. 2. per totum.*

PARAGRAPHUS V.

De acceptatione collationis.

Questio 794. An & qualiter ad perfectionem collationis pertineat acceptatio?

Respondio: actus collationis nec est, nec dicitur perfectus, nisi secunda acceptatione; nam donatio, quæ est collatio, cum sit contractus, si quis donatur, & quid meturus sit, exigit ad sui perfectionem consensum. *l. 1. §. de pactis.* Lot. *l. 3. §. 1. num. 20. & seq.* Gonz. *gl. 26. a num. 13.* ad pluribus exemplificans Covar. *l. 3. var. c. 15. per totum.* Sic provisio non acceptata, etiam si facta sit motu proprio, dicitur provisio inchoata, adeoque minus perfecta; actus autem imperfectus, minusque absolutus & consummatus reputatur pro nihilo. *l. 1. §. 1. qui quadragesima. ff. ad l. falcid.* Lot. *loc. cit. num. 24. & 25.* Sed neque collatio beneficii, antequam acceptetur, tribuit ius in ipso beneficio, na ut illud ius dici valeret. Tond. *in resol. benef. p. 2. c. 6. §. 6. n. 34.* Gonz. *gl. 25. §. 2. num. 6.* cum communis; sed solum ius ad rem. AA. idem cum communis; & hinc locum non datur penitentia in collatore, seu collatio revocari nequit, quævis acceptatio non sit. Gonz. *gl. 26. n. 14.* juxta *c. p. si tibi abfuit. de prob. in 6.* Ratio autem hujus difficultatis inter collationem & donationem aliam aliisque actus est, quod collator conficitur ex necessitate, dum sibi retinere non potest beneficium, adeoque conferendo jam functus est officio suo; donationis autem alia, aliter similis actus sunt ex mera voluntate, Gonz. *loc. cit. n. 14.* ex Abb. *in c. accident. de prob. n. 3.* Covar. *l. 3. var. c. 14. n. 1.* atque ex his jam deducitur, quod per collationem, secuta necdum acceptatione, non extinguatur vacatio prima beneficii; cum res illa vis extinguitur præcedentis vacationis tribuatur non nisi collationi perfecta seu acceptata. Gonz. *gl. 27. Bellam. conf. 33. n. 14.* Adeoque dum dicitur Pape rescipere gratiam perfectam, & inde consumi præcedentem vacationem cum omni suo effectu, etiam respectu vinculi reservationis seu affectionis, tamen illi, cui facta gratia, monatur ante expeditionem litterarum, id aliter accipiendum non est, nisi ubi secuta est acceptatio. Lot. *loc. cit. a num. 15.* Unde jam etiam, si abfuit alicuius collatio, & est post factam collationem monatur in uno mense ex reservatis Pape, ante tamen acceptationem, non intrabit reservatio *regula 8.* Si enim per collationem hujusmodi, doceat abfentiam ratam habere, qui acceptavit, non nullum in beneficio, ut in illud solum dicere poterit, acquirere, non poterit vacare per mortem illius, adeoque pergit durare prima vacatio, & collatio spectare ad eum, ad quem prius spectabat. Gonz. *gl. 25. §. 2. a num. 5.* citam Covar. *l. 3. var. c. 16. n. 3.* Gornel. *in reg. de annat. §. 30. n. 2.* Mandos. *in reg. §. 9. n. 3.* Pand. *conf. 142. n. 10.* vol. 4. juxta *fi c. electio. & c. compromissum. de elec. in 6.*

Questio 795. Unde inducatur & presumatur acceptatio?

1. Respondio primò: acceptatio hæc, dum nihil est aliud, quam mentis & voluntatis declaratio, inducitur & probatur verbis, aut factis, aut signis, aut aliis circumstantiis. Gonz. *gl. 26. n. 24. & 25.* Lot. *l. 3. §. 1. n. 27.* dicens, dum de acceptatione quæritur, nihil attentius contemplandum, quam actum aliquem, unde concludatur acceptatio; tamen etiam talis acce-

ptatio inducatur ex sola scientia factæ collationis, scilicet scientia cum tacite voluntate sufficit ad probandam acceptationem. Gonz. *l. c. n. 25. & seq.* Lot. *Beto. in c. 1. de consensu. n. 77.* ubi, quod eo ipso censetur, actum provisum esse ratum habitum, quod devenit ad notitiam provisi, ut id regulare est in omni materia lucrative, ut videlicet ex sola scientia inferatur ad acceptationem, ita ut non improbabile habeat vim approbationis, juxta doctrinam Baiuli, communiter receptam *in l. quædam. §. rem habens. ff. rem ratam habens.* quam sequuntur Beltramin. *ad Gregor. decr. 97. n. 8.* Menoch. *conf. 92. n. 66. l. 1. &* quamplures alii apud eundem Lot. Difficultas tamen est in probanda hujusmodi scientia, quæ licet ex conjecturis confici possit, ut Surd. Decius. Roim. &c. apud Lot. *num. 30.* ex tamen deducende sunt ex aliquo actu positivo, qui necessario implicet scientiam, unde ex sola præsentia provisi in curia minis rectè deducitur scientia, ne dum si simpliciter signata sit supplicatio, verum etiam si sit in gestis, ita Lot. *num. 32.* citam Garc. *p. 4. c. 2. n. 16.* Unde

2. Respondet secundò: dum gratia emanavit ad supplicationem, & hæc potest per ipsummet, eni gratia facta est, aut aliter, de quo mandato, de quo legitime loquitur; tunc enim, quia constat de animo Otatoris, (nimirum quod affert beneficium) presumitur ejus duratio, ut Mocheda *decr. 78. num. 1. de prob.* nisi aliud præsumptionem hanc excluderet; quia nimirum adjectæ essent clausulæ restrictivæ, quibus aliter sit esset tenor supplicationis, inde potest signatam supplicationem, seu factam ei gratiam & collationem, & habendam de ea notitiam, concluditur ad eundem collationis acceptationem. Lot. *l. 2. §. 23. n. 81.* (ubi quidem agit de acceptatione gratiæ protonotariorum; hæc tamen esse genericum, & applicari possit gratiæ beneficii, satis ostendit, dum ipse *l. 3. §. 1.* ubi de hac acceptatione gratiæ beneficii agit, scilicet hunc refert.) Secus esset, ubi de alio non constaret, quæ de supplicatione potest & illius signatura; cum illud non concludat necessario ad voluntatem & actum illius, cujus nomen expressum in ipsa supplicatione, quia ubi est, quo minus per alium citra ejus mandatum aut consensum potest potest, ut hoc à lege permittitur est. Lot. *ibid. n. 82. & 84.* Et licet præterea aliqua impensa in constituenda vel expedienda supplicatione facta, si tamen hæc impensa est modica, adhuc est insufficientis ad præsumendum mandatum. Lot. *loc. cit. n. 82. & 85.* Quod si tamen constaret de impensa hanc in rem facta in notabili aliqua qualitate, (qualiter in homine privato, id est, qui non est Princeps, in ordine ad præsumendum mandatum esse unius sui, censet Lot. *num. 86.* ex Put. *decr. 193. l. 2. & Rota decr. 407. n. 6. p. 1. recent.*) præsumitur facta per ipsum nominatum in supplica, aut de ejus consensu vel mandato. Lot. *loc. cit. n. 85.* Quod si tamen etiam de tali expensa non aliter constaret, quam ex folio & consensu, seu quod ea solita sit fieri in talibus, atque ita præsumitur tantum, tunc, quæcumqueque ea expensa magna præstaretur, utiqueque talis ejus præsumptiva & conjecturalis probatio, puta, quia non tantum signata, sed & registrata ostenditur supplicatio, & non consuevit registrari, nisi soluta pœconia, adhuc tamen ex ea ad factum & consensum ipsius nominati in supplica non potest inferri, ait Lot. *num. 87.* eo quod id esset ex præsumptione præsumptionem deducere, contra *l. 1. c. de doli promiss.* Porro hic observandum, quod monet Lot. *loc. cit. n. 83.* quod etiam propter difficultatem probandi hanc acceptationem gratiæ admittitur ad eam directè probandam conjectura, ex tamen ipse sine concludentem probandæ, easque posse reduci ad duplicem speciem, prout nimirum alie tendunt ad justificationem experientiarum, ex quibus, ut dictum, desumitur actus & consensus in gratiam; alie vero tendunt ad justificationem ipsius facti circa usum gratiæ.

Questio 796. An & qualiter valeat acceptatio beneficii, si quis primo collationi dissentiens, eam tamen postea acceptet?

Respondetur præterea, quæ hæc in pane dicta sunt de prestando assensu electioni, quod, dum aliqui sit collatio, itique ei renunciet, mox verò perueniens duobus eam acceptet, validum fore acceptationem, quod interim collator voluntatem non inueniatur, & istam renunciationem seu dissentium acceptat. Laym. in c. licet. de procuratorib. n. 3. Idem dicens esse in hoc puncto de collatione facta absenti, quod de electione, citans pro hoc Anchar. in cu. c. licet. v. apponit. Notandum tamen hæc ex eodem Laym. l. cu. n. 2. quod in genere ait de contrahibus, refertè multum, utrum absens, an præsens sit, qui stipulationem seu pactionem obviat; si enim absens sit, & de dissentio alterius nihil intellexit, nec probabiliter suspicari possit, presumitur illum in eadem contrahendi voluntate perseverasse, juxta gl. magnam in cu. c. licet. Si autem præsens sit, & dissentium alterius, cui pactionem obviat, cognoscit, dum is de novo consentire vult, respondere potest, se jam mutasse voluntatem, ita ut contractus consistere nequeat, utpote ad cuius constitutionem necessarium est, ut consensus partium eodem tempore concurrant.

Questio 797. An & qualiter acceptatio beneficii fieri possit per procuratorem vel mandatarium?

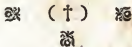
1. Respondetur primo: dum aliqui sine mo mandatum specialiter ad acceptanda beneficia beneficii tibi collatum acceptet, beneficium tuum non est, siue non acquisit jus in eo, quousque ratam habes acceptationem illam; nam acceptatio illa facta à non habente potestatem est nullius valoris; rati habetio autem illa est clara beneficii acceptatio. Castrop. de benef. d. 2. p. 32. n. 2. quin & Covar. l. 3. var. c. 16. n. 1. & plures alii, quos citat, censent rati habetionem illam prestatè, ut beneficium illud effectum sit tuum à puncto acceptationis illius factæ per alium, eod quod retrahatur, & mandato æquiparetur; hanc tamen extensionem nec sibi, uti nec Valq. in opus. de benef. c. 5. §. 4. dub. 1. nec Abbati in c. accedens. de prob. placere, ait Castrop. loc. cit. eod quod rati habetio non possit retrahi ad causandum effectum tempore, quo ipsa non est, adeoque non possit collationem firmam facere, inquit beneficiario concedere pro tempore, quo sit acceptatio sine mandato; quia pro illo tempore ipsa non erat; nec obstat, ut ait Castrop. in aliquibus casibus à præfenti materia diversis retrahi, & mandato æquipari.

2. Resp. secundò: potest acceptatio fieri per procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptanda beneficia, tamen in particulari non dominetur beneficium illud, quod acceptandum est; quia licet beneficium onerosum sit, est tamen utile. Castrop. l. cu. n. 1. citans Valq. ubi ant. dub. 3. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 4. & plures alios apud illum.

3. Respondetur terciò: potest etiam vi talis mandati specialis, dimissum est sub signo universalis, nempe ad omnia vel quælibet beneficia per procuratorem acceptare curata; eod quod, ut fuit ostendit de exemplis in Gonz. gl. 6. à n. 20. per signum illud universale distulatum mandatum, ut supponat pro beneficiis tam simplicibus, quam duplicibus & qualificatis. Castrop. Valq. Covar. l. cu. non obstantè textu c. cum in illis. de prob. in 6. ubi appellacione beneficiorum non veniunt curata in mandato de providendo, tamen sub signo universalis concessum sit; eum hoc mandatum ambiosum sit de restringendum secus mandatum datum procuratori ad acceptandum, utpote maxime favorabile mandati. Castrop. loc. cit.

4. Resp. quorò: tamen aliis seu quoad alia valeant gesta per procuratorem post ejus revocationem (quod etiam locum habere in revocatione tacita, que fit per motum mandantis, tradunt Gl. communiter recepta in Clem. univ. de renun. v. ignoran. tem. & alii apud Sanch. de matrim. d. 11. n. 6.) antequam tamen ejus revocationis notitia ad illum pervenerit, dom nimirum ipse contrahendo cum alio obligationem contrahit, adeoque ejus interesse, mandati revocationem scire, ne aliis damno afficiatur. Laym. ad c. ex parte. de rescript. in 6. acceptatio tamen beneficii Ecclesiast. facta à procuratore post revocationem mandati, etiam ad procuratorem non pervenerit, non valet; sicut nec valet in eo casu contractum per procuratorem matrimonium, utpote ad ejus essentiam spectat consensus principalium contrahentium, qui propter à jure suppletur, sicut in aliis contrahibus suppletur. Laym. loc. cit. num. 7. Ratio responsionis non tantum, quam dat Felin. quod inter beneficium & Ecclesiam contrahatur quasi spirituale matrimonium, sed & alia generalior dari potest, nimirum quod ut Bartolus & Dynus ad l. si pater. ff. de manifestis vend. Revocatio mandati valet, etiam non perveniat ad notitiam mandatarii, si is exinde non laedatur, siue ejus non interit, sicut accidit in casu beneficii pro altero acceptati. Laym. ibidem. Nec obstat Clem. univ. de renun. ubi quod renunciatio beneficii facta à procuratore post ejus revocationem sit valida, etiam revocatio neque ad procuratorem, neque ad ejus, in cujus manibus sit renunciatio, notitia pervenerit; nam id specialiter in hoc casu ita statutum ad puniendam inconstanciam, quæ Ecclesiasticas personas, præsertim in hoc genere, non parum decet. Laym. loc. cit. cernitens ad Dominicum, Anchar. &c. in c. ult. de procurat. in 6. Vide plura apud eundem Laym. loc. cit. quando nam in aliis materiis revocatio ignota procuratori, vel etiam illi, cum quibus is contrahit, valeat, aut non valeat.

5. Respondetur quindò: mandatum ad acceptanda beneficia dari potest laico, & aliis beneficiariorum incapaci; quia ipse non sibi, sed alteri beneficium acceptat. Castrop. loc. cit. num. 3. citans Covar. l. 3. var. c. 16. n. 4. Valq. opus. de benef. c. 4. §. 4. dub. 2. in fine.

CAPUT QUARTUM.

De Possessione Beneficiorum.

PARAGRAPHUS I.

De modo ac tempore capiendi
seu acquirendi possessionem
beneficiorum.

Quaestio 798. Num post institutionem & acceptatam legitime collationem possit statim adiri, & capi à beneficiato possessio auctoritate propria, absque officio iudicis & sine ministerio executoris?

Respondeo: spectato iure communi & ordinario, et ubi post confirmationem, presentatus post institutionem, collatus post collationem acceptatam & acceptam investituram (intellige, ubi ea requiritur) statim potest possessionem capere, administrare beneficium, & ei competens iura exercere; quia per collationem ipsam & verbalem institutionem consequitur quis titulum beneficii, adeoque ius seu facultatem possessionem vacantem capiendi, iura competentia exercendi, &c. Rebuff. in pr. tit. *requiritur in literis collat.* n. 14. Laym. in c. *missi. de elect.* n. 4. citans gl. in *idem c. v. confirmata.* Jo. And. ibid. n. 6. Menoch. de *advisse. poss.* remedi. 4. n. 182. Cf. *Loth. l. 3. g. 22. n. 8.* ubi quod provisus possit sine ministerio Executoris possessionem de iure de facto vacantem apprehendere, & sic habentem legitimam beneficii titulum propriam auctoritatem capiendi possessionem à nemine occupatam nullā penā dignum esse; eod quod in c. *transmissum. de elect.* decilum sit, post confirmationem, quod titulum tribuit, confirmationem posse administrare, & exercere iura & officium, absque eo, quod caveatur ibi possessionem à iudice dandam, tradunt ex communi sententia Abb. in c. *transmissum. de Rebuff.* in pr. de *missi. in posses.* n. 1. apud Castrop. de *benef.* d. 1. g. 22. n. 4. effluque validam, & legitimam possessionis effectus habere, tradit ipse Castrop. ex Covar. l. 3. var. c. 16. quavis dicat ex Covar. esse illicitam, (eod quod ex c. *transmissum*, id licere, non satis inferantur; dicatur autem c. *ad hoc. de off. Archid.* pertinere ad Archidiaconum institutos ab Episcopo militare in possessionem, & c. *lucis Episcopus. de prob.* in d. concedatur Episcopo, ut in possessionem militis institutos, sublati per consuetudinem Archidiaconorum hac in parte potestatem, & talem puniri posse penā non admodum gravi propter auctoritatem sententiae contrariae communis. Quae tamen videntur intelligi, ut constat ex praemis à Castrop. de eo, qui id faceret non obtemperat investiturā.

2. Respondeo secundum alios alios quicumque esset in possessione beneficii, adeoque haec vacans non esset, auctoritate propria capta possessio foret illicita & vitiosa, in qua, qui eam accepit, defendendus non esset. Laym. loc. cit. Siquidem eum pro depellendo etiam iterum exigitur iudicium, talis provisus cum expellens à possessione videtur sibi assumere partes iudicis, adeoque fieri iudex in propria causa, quod est iniquum. *Loth. loc. cit.* Imo censetur talia spoliāse priorem, quavis male fidei possessionem. Argumento c. *gratus. de rescriptis. foliar.* Quin &, si à provisio seu titulum confectus illata esset priori possessioni propriè dicta violenta, non esset in privationem iuris sui, juxta cap. *non. q. de prob.* in d. Laym. ibid. ex Abb. ubi ant. & Rebuff. in pr. de *missi. in posses.* n. 3. Secus si habens verum titulum apprehendit possessionem, sed sine violentia. Rebuff. in pr. tit. *requiritur in literis collationis.* n. 23. Porro violentiam illam propriè talem tunc admitti censet *Loth. loc. cit.*

n. 29. quando duo concurrunt, nempe resistentia alterius seu priorem possessoris, nullo modo voluntariam suam alteri accommodantis, & neglectus auctoritatis iudicis. Acque ita si de facta cessione per possessionem lite pendente non possit colligans propriam auctoritatem apprehendere possessionem beneficii, sed debeat expectare iudicis sententiam & iussum; &, si id faciat, dicatur temerarius occupator, & totum id facere per viam attentatorum sine omni effectu, non tamen dici violentum, ex quo non habuit sibi contradicentem, & consequenter de faciente altero ex requisitis ad violentiam. Similiter licet quis adhiberet auctoritatem iudicis, etiam per injuriam, & sic apprehensa possessio semper manet vitiosa & revocabilis, non diu adhuc violentum; quia in eo cessat temeritas dicta, quae est in neglectu iudicis, alterum ex requisitis ad violentiam, & sic neutrum incurrit penam. c. *cum. q. de. Loth. d. n. 30.* Vide de his plura inferius, ubi qualiter vacet beneficium eo captum violenter possessionem.

3. Respondeo tertiò: dum specialis Ecclesiae aliquis consuetudo aut statum viget, ut confirmatus, verbaliter instituitur, aut aliter provisum possessionem, quamvis vacantem, ipsemet capere non debeat, sed solenniter & corporaliter induci in possessionem, (quae inductio solennis vocari solet installatio, olim fieri solita per Archidiaconum, juxta cap. *cum Bernhardus. de secul. & re iudic.* Laym. loc. cit.) id observari debet, adeo, ut prius quam ea solennitas peracta sit, non censetur acquisita possessio. Laym. loc. cit. citans Abb. ubi ant. num. 7.

Quaestio 799. An, & quid hoc in parte speciale sit circa resignatarium? An, & qualiter is capere possit aut debeat possessionem?

1. Respondeo primò *Pacif. de rescriptis. lib. 10. g. 6. n. 29.* & 31. communem opinionem esse, & ita servari de stylo & praxi, quod resignatarius non possit propriā auctoritate capere possessionem, aliquo effe nullo, & pro attentatorum revocari. Citat pro hoc Pontan. de *spel.* l. 1. c. g. n. 94. & Rosinacum de *benef.* c. 22. n. 13. hinc debere resignatarium requirere loci Ordinarium vel alium, ut stante resignatione & provisione, illum mittat in possessionem, qui solet accedere vel mittere alium in loco beneficii, & ibi tradere resignatario possessionem per introitum & osculum ad altare, per traditionem clavium vel bireti, vel asperisionem aquae lustralis, &c. & Notarius praesens conscribit de hoc instrumentum. *Pacif. l. cit. n. 47. 48. 49.* citans Rebuff. in pr. de *missi. in posses.* num. 12. & 13. Rosinac. ubi ant.

2. Respondeo secundò cum distinctione aliqua Card. de Luc. de *benef.* d. 37. n. 12. dum ait: quod possessio capta per resignatarium, non citato resignante possidere, neque adito Executori deputato in literis, sit invalida & vitiosa; quia necessum adendum Executorum procedi in gratia in forma *gratiae*, continente mandatum de providendo, seu provisionem conditionalem, quatenus Executor provisum idoneum & dignum reperit, ideoque nulla & intrusoria censenda est possessio, quam sine facto Executoris provisum ha apprehendit. Secus autem est, ubi agitur in forma gratiae; tunc enim licet deputari soleant Executores in literis, attamen id sit in gratiam & favorem provisum, cui Executor affuit, & opera & brachium auctoritatis Apostolicæ pelleret adversus oppositores de facto; non autem quod praesum necessarium habeat ipsum adendum, quia verius est, provisionem in forma gratiae posse capere possessionem

propria auctoritate, absque necessitate citandi resignantem, quociens resignatio est pura. Citat pro hoc Garc. p. 1. c. 2. n. 133. Paris. de resign. l. 10. g. 3. n. 53.

Questio 800. Quomodo acquiratur possessio beneficii per collationem; vel si non, quid huic superaddatur per possessionem?

1. Respondeo ad primum: possessio beneficii non transferitur, quia c. Bertholdus. de re iudic. Paris. de resign. l. 10. g. 6. n. 4. citans Rebouff. in pr. ut. requisita ad collat. n. 22. est enim possessio quid facti; ideoque ad alium non transit, nisi sit per eum apprehensa. l. cum heredes. ff. de acquir. poss. Paris. loc. cit. n. 6. citans Rebouff. ut. de permitt. n. 17. & Paris. conf. 96. n. 3. vbi. 4. Et regulariter loquendo, possessio non transit in quempiam ipso iure. l. Pomponius. l. cum heredes. ff. de acquir. poss. Paris. l. 3. g. 1. n. 14.

2. Respondeo secundò: quamvis possessio ad collationis perfectionem necessaria non sit. Castrop. c. 32. in beneficiis tamen corroborat iuribus. Paris. de resign. l. 7. g. 1. n. 101. citans Rotam decis. 10. n. 1. de prab. in autog. Et licet ex sola canonica institutione seu collatione absque traditione aut apprehensione possessionis ius in illo beneficio acquiratur provisio. c. ult. de concess. prab. in d. & ibi DD. communiter. Paris. l. 10. g. 6. n. 2. citans in specie Anchor. Gemin. Franc. in c. v. Abb. in c. cum antem. Et cap. suffraganeus. de purg. ita ut si provisio post acceptatum à te vel per procuratorem beneficium nuntiavit aut apprehensam possessionem, beneficium verè vacet per mortem illius. Paris. ibid. n. 14. loquens in specie de resignatio: Ius tamen illud etiam non est, antequam provisio capiat possessionem. Paris. loc. cit. n. 3. citans Rebouff. conf. 186. n. 19. quo fit, ut ante apprehensam possessionem provisio non possit administrare in beneficio sibi collato. Paris. loc. cit. n. 7. citans Abb. in c. transmissa. de elect. Solv. p. 2. g. 15. Fedet. de Senis conf. 214. Franc. in c. cum, qui. de prab. in d. Rebouff. de pacifici poss. n. 234. Et 251. cum communi; de qua tamen vide dicenda ex Laym. quassum possit habere certum. Nec fructus percipere. Paris. ibid. n. 8. citans C. Parisum conf. 5. n. 21. Et 22. Conf. 59. n. 7. vbi. 4. Porro contrarium de installatione tradit Lott. l. 1. g. 17. n. 24. ubi quòd Abbas & Episcopus confirmatus post ostensam Conventui vel Capitulo literas ante installationem possit administrare in spiritualibus & temporalibus, & percipiendis fructibus, nisi habeat aliud consuetudo; quod tamen, credo, intelligi de installatione diversà ab ea, quòd tunc traditur possessio.

Questio 801. An & qualiter acquiratur possessio per investituram?

1. Respondeo primò: investitura seu institutio in beneficio, quæ fit in absentia rei per annum, vel birei impositionem, non tribuit possessionem corporalem. Argumento c. propius. de concess. prab. Laym. ibid. n. 3. Idem habet in c. nifi. de elect. n. 1. ubi: possessio per investituram, etiam quæ fit seu habetur post nulli collationem vel institutionem in beneficio, ordinari non transferetur. Argumento l. pradio. de acquir. poss. c. perpernas. de donat. juxta gl. sed plerumque tantum est significativa iuris antea accepti, nec non facultatis possessionem vacantem intrandi vel acquiritur, aut eam perendi, si ab alio corporaliter introducendus est investitus, uti idem præstat investitura, dum hac interduci fit una cum verbalis institutione seu rursi traditione, nisi quòd hæc præterea conficiat & significet translationem iuris & nulli. Eadem habet Laym. in c. de prab. g. 133. & Theol. mor. d. 3. sr. 1. c. 7. Idem sentit Lott. l. 1. g. 27. n. 17. contrarium sentire videtur Paris. l. 7. g. 2. n. 103. ubi: quia possessio beneficii non acquiritur, nisi ex investitura facta à persona Ecclesiastica ad hoc deputata. Citat pro hoc Rebouff. in pr. ut. de missione

in poss. n. 11. Sic neque sufficit à potente tradere possessionem, datà investiturā signo aliquo manifestatā, nempe pileo, libro, anulo; quia hæc investitura solum opere consistit collationem seu institutionem verbo factam, vel saltem datā licentiam & facultatem ipsi instituto, ut beneficii vacantis possessionem apprehendat; non tamen est ipsa beneficii possessio, quæ corporalem traditionem beneficii ex postulat. Castrop. c. 32. n. 7. Et Covar. l. 3. vbi. c. 16. n. 10. Quamvis enim n. 4. Castrop. dicat, talem investituram factam à Prelato collatione, habente simul potestatem tradendi corporalem possessionem beneficii, censeri debere vel ipsam possessionem traditionem, vel saltem facultatem eam apprehendendi; siquidem ad perfectionem collationis necessaria non est.

2. Respondeo secundò: nihilominus fieri potest, ut interdum per talem investituram tradatur possessio beneficii vacantis, dum nimirum in conspectu ipsius rei seu beneficii fuerit hæc investitura. Argumento l. quod mea. ff. de acquir. poss. l. clavibus. ff. de contrah. empt. Laym. Castrop. Covar. l. c. vbi investitura hæc fiet tradito anulo, libro, pileo, aliore signo; sive verbenus tradatur possessio, ut Castrop. ex Covar. idque vel ab antiquo possessore, vel eo, qui Ecclesie vacantis custodiam cum auctoritate habuit. Laym. loc. cit.

Questio 802. An & qualiter acquiratur possessio per installationem vel intronisationem?

1. Respondeo ad primum: installatio, si quæ idem est, quòd investitura, quando præfatus constituitur, (vel etiam, quod idem est, dum præfatus legitima collatio non est actus per se tribuens possessionem aut proprietatem; utrumque enim pendet à confirmatione seu collatione. Lott. l. 1. g. 27. n. 27. Nec obstat, quòd, ut tradit Gonz. gl. 15. §. 2. n. 87. vi reg. tertio Cancell. vacet Sedes Episcopalis usque ad provisionem illius, adeptamque à provisore possessionem; nam etsi id verum, nimirum eò usque censetur vacare Sedes in ordine ad certum & singularem effectum, videlicet durationis, reservationis, de qua in dicta regula, non tamen id propter tradendum ad alios effectus. Lott. loc. cit. n. 28. citans Rotam decis. 47. n. 17. p. 1. recens. tradit nimirum Laym. ad c. nifi. de elect. n. 1. quòd solennis illa & corporalis inductio in possessionem (quam olim sibi habet Archidiaconus, c. ad hoc. de off. Archidiacon.) solius sit vocari installatio, & priusquam ea solennitas præcedat, in locis, ubi loci habet consuetudo, possessio non censetur acquiri, ut Abb. in c. cum super. Sic quoque ex generali consuetudine modum principale apprehendendi possessionem Canonici esse, & huius per assignationem statim in Choro, ait Lott. l. 3. g. 1. n. 28. in quo tamen modo id observandum monet n. 29. ut assignetur statim propria; eò quòd aliis non transferatur possessio.

2. Respondeo ad secundum: multò minus traditur capi possessionem per intronisationem, ubi in quibusdam Ecclesiis consuetudo est, ut electus, cum primùm electioni consensit, in thronizetur, vel in aliori collocetur; quia hæc est mera solennitas ad significandum, illi ius ad Prælatum inchoativè acquisitum. Laym. in c. c. nifi. n. 5.

Questio 803. An per hoc, quòd electus vi c. nihil. de elect. ut Laym. ibid. n. 11. ante confirmationem administret, censetur acquisivisse possessionem Prælatum?

Respondeo Laym. l. c. cum gl. in idem c. v. administrat. quòd Prælatum electum si in quasi possessione, quia prælaturam quasi suam seu quasi ius in ea habens tenet, idque non tantum propter canonicam electionem, ex qua ipse actio nata est, in confirmetur; (qui autem actionem habet, quasi rem ipsam habere videtur. reg. 15. ff. de reg. jura gl.) sed etiam

propter *cicari* c. *nihil*, affirmantiam, tribuentis in plenam administrationem, perinde ac si confirmatus esset, excepto quod nihil penitus alienare possit: quemadmodum simili ratione maritus res domales tanquam suas tenet propter plenam, que ipso à lege tributa est, administrationem. *Idem gradum*, c. de *verborum*, et licet tantum habe possidem maritus et veluti provisionalis, durante interim, dum matrimonium consistit, ita etiam illa possessio Praetuli necdum confirmari dicitur interim, donec de electione, institutus examine, sententia fecerit: nam si confirmatus electus, corroboratus prolescit; si autem casior, afficitur male electo possessio hanc, illud hic occasione hujus notandum, quod *Lysm. ad n. 12. 13.* nihil scilicet occurrere, quo minus viget *cicari* c. *nihil*, et propter necessitates et utilitates Ecclesiarum, si licetibi appareat, et experientia sit cognita, male rem administrat, et Praetulum vacantem deinde interim, si Capitulum administrationem gerat, ejusdem facultatis in praesum deducit possit, ut in Ecclesiis Germaniae, etiam Archi-Episcopibus et Episcopibus in concordia electis, impeno, donec à Papa confirmationem accipiat, in spiritualibus et temporalibus administrat.

Quæres 804. Qualiter capiatur possessio corporalis inductione seu traditione beneficii?

1. **R**espondeo primò in genere: in possessione cuius-
cumque beneficii capienda debet servari statu-
tum de consuetudo rationabilis loci, aliqui potest
annullari. *Parisi. de rescriptis. l. re. q. 6. n. 43. citans C.*
Parisi. cons. 65. n. 2. vol. 4.

2. R. spondeo secundò: si beneficium habet suam Ecclesiam vel altare, debet ibi capi possessio. *Conrad. in pr. benef. l. q. c. 7. n. 44.*

3. Respondeo tertio: sufficit autem aliis osculum similisve actus factus in Ecclesia: imò etiam peccatum annuli parit Ecclesie clausuræ acquisitionem possessionis. *Contrad. ibid.* n. 41. citans Nazzari *conf.* 163. n. 12.

4. Respondeo quoad: quid si nec id fieri possit ex causa aliqua, v.g. quia impeditur violentier etiam ab adversario aliquo talis capio possessionis, sufficit etiam oculis inspecto Ecclesiae beneficii; (sicut etiam de aliam out de capella, si tamen Ecclesia) licet enim ille modus apprehendendi possessionem sit reprobus iure, statuetamen tali impedimento, potestatis Notarii per aspectum similem alium modum fieri possessionem eam tradere, *juven l. cum non possit. §. ult. cum l. seq. de bonis milib. iud. possid. Corrad. et. m. 42.* Et manutenuendus etiam in possessione, quia hac ratione eam acquirit, licet impedimentum illud non probetur, *non per attestacionem ejusdem Notarii, quia desit. Roiz. ne Corrad. m. 42.*

5. Respondet quintò : si beneficium non habet Ecclesiam fidei Capellam maritalem, et quòd ob temporis antiquitatem ignoretur locus institutionis, vel etiam si incursio huiusmodi defunctus, sufficit, eapam esse poffe in quodam mafia beneficii, ut Contrad. num. 43. dicens, fidei decimam à Rotae decif. 181. n. 64. *diverf. in revent.* fed apprehendere poffe nonem prædicti aliquid fidei beneficii; poffet enim confideri fufficientia beneficii, in de denominatione Sancti aliquid, fub cuius invocatione inflitutum, fed de in fimplici nuncupatione beneficii, etiam relativo verbo ad prædictum aliquod, & fidei in eo in reliquis confuetur ipfius beneficiens, ut Lork. l. 5. q. 4. num. 67. *profecto.* 64. de quod, dum poffet pfe apprehendere, naturali apprehenfione deficiat, actus impet. l. 3. q. 5. *Noramus.* 161. Gl. v. *naturali poffeffione.* q. de actus poffeff. Lork. l. 6. c. 1. n. 68.

Questio 805. An & qualiter capta possessione bonorum Ecclesie seu beneficii habentis Ecclesiam vel altare, censeatur capta possessio beneficii?

Responden: capia possessorie bonorum beneficiorum seu Ecclesiarum, non censetur capere possessionem beneficiorum; non enim in hoc casu accessorium trahit ad se principale. *Contrad. eu. c. 27. n. 44. & longe diversum quid est, capere possessionem beneficiorum, & capere possessionem bonorum beneficiorum.* *Loit. eu. g. 4. n. 100. c. 68.*

Questio 806. An capta possessione beneficii, ceaseatur apprehensa possessio bonorum spectantium ad beneficium?

1. Respondetur affirmative: five apprehendens possessionem Ecclesie seu beneficii censetur loco ipso apprehendere possessionem omnium bonorum & rerum ipsarum ad illud. *Castro. ex. p. 32. n. 10. Loet. l. 1. q. 28. m. 100. citans Natam conf. 163. m. 13. Covar. (qui multos alios refert) l. 1. q. 2. c. 16. n. 3. Parif. l. 10. q. 6. m. 53. five adepta possessione beneficii sine traditione & apprehensione rerum possit earum tranſire, sine ipſo iure transferre in beneficium. *Cord. l. 4. c. 17. m. 37. defuncto enim Roderico Ecclesie seu beneficii, non tamen vacat possessio bonorum & rerum illius: quia licet semper esse, & manet pene Ecclesiam, (non folium exiſtens ſunt bona, ſed etiam, ut *Cord. m. 83. ex Lamb. apud Ecclesiam univestalem*) que potestere non deliri, dum (ut *Loet. m. 103. ex Innoc. in c. cum ſemper. n. 4. de can. a poſſeſ. & prope. & variis Roder. deſer. in* hoc caſu repræſentant perſonam ſccliam, que poſſidet. *Loet. ibid. m. 101. & 102. Cord. ex. p. 32. & ſeq. citans Gaſc. p. 3. c. 5. n. 38. Lamb. p. 3. l. 2. q. 11. a. 5. c. Proſequeudo idipſum ſententiam, dum ſumus in proviſione Ecclesie ſeu beneficii, quod vacat a primaria erectione; quia ſic erecta ſeu beneficii conſentire cum omnibus iuribus eidem Ecclesie annexis & bonis pro deo illi assignatis. *Cord. ex. m. 37. citans Iomoc. ad ar. Parif. conf. 24. m. 5. l. 1. & Roder. l. 19. m. 7. & m. 1. a. dverſ. Hinc ja in infirmitate, quod eo ipſo, quod morietur ſi ſuper beneficium, transferatur etiam modo ſuper poſſeſſione illius bonorum & rerum, licet de eis nihil dicatur. *Cord. m. 46. citans Calder. conf. 5. de prob. Sarzenf. ad rev. de revocant. a. c. 1. m. 1.*****

7a. Nihilominus licet limitanda principalis responsio, nimirum quod capta possessione beneficii, censetur quoque apprehensa possessio bonorum illius, ut locum eo habeat, nisi refutetur bonorum etiam beneficii vacantium, non autem quoad bona et propter alium posseda, seu post vacantium illius medio tempore ante ademptionem novam possessionem Ecclesie a successore in beneficio ab alio occupata; nam ubi apparet, quod, Ecclesia vacante, eius bona fuerint ab alio occupata, tunc casu defer Ecclesia agere spolio, et cessat maintainentio in bonis illi a tertio occupatis. *Corrad. loc. cit. n. 45.*

Quaestio 807. An capta possessione beneficii, cuiusfacta est unio, censetur etiam capta possessio beneficii uniti?

Respondet affirmative Lotz, *cit. q. 4. n. 59.* citans
Gonz. *pl. 1. §. 7. n. 6.* Boltau ad Gregor. *decif.*
112. *n. 5. c.* *Idque fit non ali ratione, quia illius*
annexionis subiectivæ. Quod si tamen beneficii plu-
ra seu Ecclesiæ essent unitæ æque principaliter, eorum
æque principalis & distincta potestatis capi debet.
Card. de Luca *in summa de benef. num. 275.*

Questio 808. An & quando possessio in Cathedralibus aut Collegiatis debeat apprehendi aut tradi capitulariter?

1. **R**espondeo affirmative, nec aliter capta possessio suffragatur, quantumcumque procedat in Caeconicis; cum hoc ipsum sit de iure. *Pauli. l. 10. g. 6. n. 42. citans Pontan. de pol. c. 15. n. 156. & dicens, sic esse receptum per omnes. Loet. l. 3. g. 5. n. 33. § 4. citans Ferrer. conf. a 20. n. 13. dicensque sic milles decimum.* Card. de Luca de Canon. q. 4. n. 4 § 8.

dicens, hanc nollentem possessionem tunc possimur fore considerabilem, quando obiceretur per ipsum Capitulum, quod de illa causâ denegaret fructus provisos, alioquin ad eam possessionem, cum eadem Capitulo principaliter interit, movetur provisiis ab eodem capitulariter, & non alias admitti. Declaratur hoc ipsum: collegium, cum sit societas, non patitur ius quicquam illi illud interit contra collegium seu societatem voluntatem. *Loit. ibid. nam. 24.* Unde etiam Papa hoc ius semper intendit saluum esse, & hinc in licetis mandat, ut Capitulum nominatam a se perionam recipiat. *Loit. loc. cit. n. 25. § 26.* quæ receptio duplex est, una iuris, dum ipsum Capitulum iure proprio declarat, se personam talem recipere in Canonico & confratrem. *Loit. ibid. n. 27.* & hæc involvit adum ipsum collationis seu concessionem fieri beneficii. *Loit. n. 31.* locumque habet, dum Papa mandata providet, seu concedit expectativam. *Loit. n. 30.* Altera est facti, quæ nimirum Capitulum in executionem vel præcedens actus a se præstat, nimirum dicitur receptionis iuris, vel dum Papa ipse providet, & mandavit a se provisiis recipi, in executionem hujus provisionis Papalis recipit illum, assignando illi statum in Choro, similiter modo alio mittendo in possessionem per aliquem de iuris a se hoc deputatum. *Loit. n. 27.* Et hæc receptio facti, non secus ac illa receptio iuris est, & esse debet actus capitalarius, seu capitaliter factus, vel mandatus fieri, ex eo, quod societas, ad quam vi talis actus recipitur, non est cum singulis persone singulis, sed prout universis. *Loit. n. 31.* Procedit hoc ipsum, sive servanda adhuc illa solennitas tradendi possessionem capitulariter, ubi proceditur auctoritate Excoecis deputati in literis Apostolicis, & si liquidem potestas tradendi possessionem, quæ originaliter est in Capitulo, & quæ illi per eas literas conservatur, non transit in Excoecis, præterquam si Capitulum negligit, vel impedimentum præstat. *Loit. n. 38.* citans Gl. & Achat. *n. c. si Capitulum de concess. prob. in 6.*

2. Nihilominus, limitanda responsio de doctrina hæc, nempe quod opus sit dicta possessione capitaliter tradita, primò ad beneficia collegiata, hoc est, quæ sunt de Capitulo, v. g. ad Canonicatus, ut non procedat de dignitatibus, dum hæc non sunt de Capitulo consensu per ipsos Canonicos, (sunt eos regulariter non esse de Capitulo, ait Card. de Luca de Canon. d. 4. num. 5.) videtur Card. ibid. adeoque multò minò de aliis beneficiis, puta Capellanis, Vicariis, existentibus in Cathedrali vel Collegiata, nisi aliqui obli- cunctando habeat contrarium, ac ita suppleat modum illum tradendi possessionem capitaliter, utpote cui in hac parte ius deficiat. Card. de Luca de Canon. d. 4. n. 7. *Loit. loc. cit. n. 31.* qui citat pro hoc Calisd. decis. 8. n. 2. de causa poss. & propriis. vel nisi Capitulum ipsum impedit, quò minò possessio ita apprehendatur. *Loit. n. 36.* citans Gregor. decis. 364. n. 2. Card. de Luca in summa, de benef. n. 24. vel nisi in subsequendis actibus collegialiter gestis talis fuerit admittis; per hanc enim admissionem ad aditus tales canonicos non iam ratiocantur veluti, & sustineretur, & iustitiam prior possessionis non capitaliter capta vel tradita; arque ita manutenebatur talis in possessione, nisi forte te minis integrâ, id est, post possessionem capitaliter aliter traditam processisset factum illud, nempe dicta admissio ad actus subsequentes capitulariter. *Loit. n. 37. juncto num. 41.* Ita quoque Canonici, qui diu sunt in possessione Canonici cum titulo infecto, seu alius nullo, superveniente et titulo valido, opus non habet novâ installatione seu traditione possessionis capitaliter factâ. *Loit. n. 42.*

Questio 809. An & qualiter traditio possessionis fieri non debeat, nisi vocato possessore?

Respondeo: dum quis ipso iure privatur beneficio, & beneficium vacat, v. g. ob non factam a resi-

gnatario publicationem, ob non dimissum incompatibile, & consequenter illud à quocunque impetrari potest, in collatione faciendâ talis ipso iure privatus vocandus non est; à possessione tamen talis deici non debet, nec potest inauditus non vocari, & aliter in eius locum in possessionem mitti; sed debet citari & vocari per Excoecis, iuxta expressum text. c. licet Episcopus de prob. in 6. in 1. licet Episcopus beneficium, quod cum cura annuatim tenetur, postquam alibi receptus consuevit, alium possessionem pacificam habuisti, possit aliter de iure conferre, alium tamen, cui contuleris, non debet te non vocato (cum tibi forsitan ius possis complere restituere) in possessionem illam inducere corporalem. *Ec. Par. l. 1. c. 10. n. 10.* citans quamplurimos. Et ratio præter eam, quam citans text. c. licet Episcopus, exprimit, quod quòd nimirum illi possessioni posset competere ius, est, quod licet amittit illi iure ipso dominium beneficii, non tamen iure amittit illi possessionem illius, ut molis exemplificat Paris. d. num. 12. Sed & ipsorum de peccato, cum deiciatur possessione, est vocandus & audiendus. Paris. n. 29. unde etiam ait n. 10, hanc voluntatem & citationem esse iuris naturalis, citaque pro hoc Decum & Craventum; unde & ille non vocatus possessor amittit à possessione agere potest spolio, ut Menoch in 3. remed. poss. recuperand. n. 10. § 75. Ferrer. conf. 10. n. 10. Et, quos citat Paris. n. 29. Concludunt primò DD. omnes, quòd dum in collatione non est vocatus ille, qui possidet beneficium, quo ipsi iure privatus est, possessio nequequam tradi possit aut debeat per excoecis, vel Excoecis alium, illo non vocato. Paris. n. 15. § 21. Unde etiam inferunt n. 9. § 12. in literis Apostolicis, in quibus sit provisiò non nisi factam publicationem, apponendam esse clausulam: *Vocato possessore*, idque vendicari tibi locum in omnibus provisionibus, ipso iure factis, prout exiit Gl. in c. c. licet Episcopus. n. 10 non vocato: tamen ubi hæc clausula non adderetur, adhuc Excoecis vocare deberet possessionem, nisi aliud in literis expresse contineretur. Paris. n. 33. citans Franc. in c. c. licet Episcopus. Menoch ubi ante. n. 51. ac dicens, hanc sententiam esse DD. omnium. Vocato autem possessore, agendum erit summariè. Paris. n. 34. iuxta Gl. in c. c. licet Episcopus. n. 10 non vocato. Neque huiusmodi dicta obstat d. cum Gl. in c. felix de penitentia. in 6. quòd offenderent Cardinales sine privatu ipso iure beneficii, si quæ habent, & quòd Ecclesiarum Rectores seu collatores, ad quos spectat, de illa disponant; illis, enanti de facto possidesse, non vocatis; nam illud esse speciale, ait Paris. n. 14. ob atrocitatem delicti: & propter atrocitatem criminis licitum est transgredi iura, ut habet commune dictum; pro quo citat Innoc. c. 1. de consuet. & plures alios.

Questio 810. An & qualiter possessio beneficii capi possit per procuratorem?

Respondeo primò: possessio non solum apprehendi potest ab habente communem titulum, seu beneficio ipso, sed etiam ab episcopo procuratore; quia si in vi mandati, quòd habet ab eo ad beneficia, possit collationem beneficium acceptare, à fortiori poterit vi eiusdem mandati beneficii acceptati possessionem recipere, cum possessio ius non conferat, licet conferat acceptatio. Calisto. de benef. d. 2. p. 32. n. 5. Paris. de rescript. l. 10. g. 6. n. 9. Covar. l. 1. var. c. 16. n. 8. dicens, id esse manifestum iuris, & ita servari de stylo notorio.

2. Respondeo secundò: probabilis videri, non possit procuratorem generaliter constitutum apprehendere possessionem beneficii acceptati; sed egerit ad hoc specialia mandato, quale est mandatum ad beneficia. Calisto. ibid. n. 6. citans Gl. in c. si tibi abfuit, de prob. in 6. v. habueris. Innoc. in l. 1. §. per procuratorem. ff. de acquir. poss. Paris. loc. cit. num. 13. dicens, esse communem, contra Covar. l. 3. var. c. 16. n. 9. & Valq. de benef. c. 4. §. 4. dub. 6. Possessio enim, esse non tribuitur ius in beneficio, est tamen

accessoria acceptationi beneficii illius perfectio & complementum, adeoque imitari debet naturam sui principalis, nempe *super acceptationis*, cui accidit: ergo sicut ad acceptandum beneficium, ita etiam ad capiendum possessionem illius requiritur mandatum speciale. Castrop. *cur. n. 6.* & sufficit mandatum alias procuratori ad beneficia, seu ad beneficium acceptandum, esse expressa in eo non sufficiens capiendi possessio. Porro poterit ad capiendam possessionem beneficii constitui procurator, etiam laicus. Paris. *de cur. n. 14.* citans Rofficiat. *de benef. c. 12. num. 14.*

Questio 81. An & qualiter capi possit possessio, lite vel appellatione pendente?

1. Respondeo primò: reo contumace actor, iure suo necdum offenso, mitti non debet in possessionem ob periculum, ne vium intrusionis incurat, iuxta *c. animum. de eo, qui mittitur in possess. causâ rei servanda. l. 2. §. 1. de eo, de receptis. n. 1.*

2. Respondeo secundò: lite pendente non potest quis capere possessionem beneficii, super quo lit est, aliâs talia adeo possessionis revocantur vñ attentatorum; idque etiam possessio lite pendente capta fuisse momentanea, Paris. *de regim. l. 2. §. 3. n. 16.* Et 27. Si tamen resignatio facta sit ante litem motam, resignarius postea capere possessionem, pendente lite absque metu attentatorum; nam adeo possessionis, quando venit accessio ad aliquid, quod habebat ante litem motam, tunc capiendi possessionem, non dicitur attentari, quemadmodum etiam resignans pendente lite continuare possit possessionem suam absque attentato. Paris. *l. c. n. 28.* Et 29. Sic etiam resignarius subrogatus gratiosè ante litem potest capere possessionem pendente lite, Paris. *n. 30.* citans pro hoc plures decisiones Roræ.

3. Respondeo teniò: possessio capta in vim Brevis Apostolici pendente lite est attentata, non obstante clausula facultatis apprehendendi possessionem sine vicio spoli, nisi dicta clausula sit amplius hoc modo: *Etiam lite pendente, Et sine vicio attentatorum.* Lot. *l. 3. §. 11. n. 53.* citans Verall. *de reg. 70.* Et 71. *p. 1. Et de reg. 180. per tot. p. 3.*

4. Respondeo quarto: si collatio (idem est de institutione & confirmatione, ut in Castrop. *paris poss. citand. juxta c. quoniam. de elect. n. 6.*) beneficii simpliciter facta in iudicio contradictrio nec eradi, nec capi potest possessio pendente appellatione aut termino ad appellandum; aliâs omnia erunt attentata & nulla. Castrop. *de benef. d. 3. p. 4. n. 11.* citans *c. de collatione, junctum c. non solum. de appell. n. 6. c. 2. ut lite pendente, in 6.* Gonz. *gl. 9. n. 203.* Garc. *p. 9. c. 4. n. 16.* Lancell. *de assen. p. 2. c. 4. n. 614.* Et 627. Cùm enim appellatio sit defensio præcipua à iure litigantibus concessa, non potest impediri, adeoque dum conceditur appellatio à sententia collationis, ubi judicialiter proceditur, pendente termino ad appellandum, aut appellatione interposita, collatio non debet executioni mandari per apprehensionem possessionis.

5. Limitanda tamen videtur hæc responsio, nisi alicubi consuetudo consistat in contrarium; sicut enim per legem introducti potest, ut durante termino ad appellandum, & appellatione pendente, collatio & institutio executioni mandentur, (ut de facto statutum à Toid. *sgg. 124. c. 18.* circa beneficia parochialia) ita etiam idem per consuetudinem in beneficiis simplicibus induci potest: quia quod per legem sancti, etiam per consuetudinem induci potest. Castrop. *l. c.* citans Gonz. *ubi ant. n. 211.* Garc. *n. 29.* Lancell. *p. 2. c. 12. limit. 48.* addens etiam cum Gonz. & Lancell. talem consuetudinem, si probaretur, defendendam quia faret Ecclesie, non dñi Rectore carens. Idem dicendum, ut iam sententia diffinitiva de collatione non suspendatur executio seu radiio possessionis ob interpositam iudicialiter appellationem, tradidit Garc. *l. c. n. 34.* Gonz. *l. c. n. 203.* apud Castrop. *l. c. n. 13.* Idem tenet ipse Castrop. citans pro hac Gonz. *ubi ant. n. 214.* modò tale statum synodale

à Papa sit confirmatum, aut ita longo tempore observatum, ut consuetudinem inducat: sed & aliâs, quia inferior immutare non potest, quæ lege Superioris statuta sunt. *cap. cum inferior. c. quod super his, de major. Et ob id. c. pastoralis. de appell. ubi à iure concessum, dum proceditur judicialiter, appellare à collatione, etiam ad effectum suspendendi, & statuum hanc appellationem suspendere collationis executionem.* Unde iam contra ratio, ad quam contrarium sentit Garc. *l. c.* nimirum vim habentem tale statum etiam independenter à confirmatione Apostolica; eò quod licet inferior Principe non possit appellationem tollere, possit tamen in aliquo casu causa rationabili ejus effectum suspendere, v. g. ut appellatio interposita non suspendat collationis executionem. Nec roboris motum retinet alia ratio, ob quam idem cum Garcia censet Cavall. *in commun. contra communes l. 4. §. 897. n. 833.* nimirum hanc non suspensionem executionis statui esse confectum omnium, quorum interest, dum omnes Ecclesiastici Pastores cum suo Episcopo in synodo convenientes sic statuunt. Adde, quod non tam Episcopi & Pastorum discessu, quàm litigantium interit, appellationem suspendere, collationis executionem. Adeoque dum bi non cedunt appellationis beneficio, impedit nequit illius effectus. Castrop. *l. c. n. 14.* dicens, hoc idem contra Cavall. esse notatum à Garc. *n. 13.* Hæc tamen non obstantibus, nihil est, quod minis non suspendatur interposita appellatione collationis executio, ubi sic voluit fundari; cum sit positi apponere conditiones juris contrarias. Castrop. *cur. n. 14.*

6. Porro contrarium est, siue non est appellatio locus, sed illa non obstante, procedi potest ad collationis executionem per apprehensionem possessionis, ubi est judicialiter processum, qualiter censetur processum in provisione beneficiorum, ubi opposiciones eorum iudice non firmant processum, ita ut index partes iudicis, & oppositores ædixit & rei non assument, Castrop. *l. c. n. 12.* citans Lancell. *de assen. p. 2. c. 12. limit. 3.* Covar. *impract. c. 24. n. 5.* Gonz. *gl. 9. n. 27.* Et sequens, iuxta text. *cap. consuetudine. de appell.*

Questio 82. An & qualiter possessio capi nequeat ante expeditas literas Apostolicas?

1. Respondeo: si quis post signatam à Papa supplicans, (quo facto Papam facere gratiam de beneficio, & tacite mandare confecti literas, dictum est *5. procedunt*, ubi, non collatio egeat scriptura) ante tamen expeditionem istarum literarum adeopus fuerit possessionem beneficii, non facit fructus suos, & tenetur in conscientia ad illorum restitutionem, etiam si nemo se ei opposuerit. Lot. *l. 3. §. 2. n. 4.* citans Felin. *in c. veniens. de acceptat. n. 3.* eò quod loco Canonice institutionis & tituli sint dictæ literæ. Lot. *ibid. n. 6. Et 7.* Sed et olim verum fuit sub privationis pena, accipere possessionem, dictis literis non expeditis. Lot. *l. 3. §. 19. n. 3.* citans Felin. *ubi ant. contra Paris. de regim. l. 10. §. 6. n. 16.* qui pro hoc citat Cons. *de benef. p. 4. c. 1. n. 19.* Mand. *ad reg. 31. p. 2. n. 3.* Et, eò quod quid de hoc fit, hodie dum ex constitutione Julii III. publicata 16. Maji 1541. in veteri Bullario, 34. & incipit: *Sanctissimus.* Possessio talis omnino vitiosa est, & subiacet gravissimi poenæ in possessionem beneficium cum sola supplicatione, etiam prætextu gratiosæ subrogationis in ea concessæ, incidit in poenam dictæ constitutionis, ut censuit Rota in *Spoliar. parochialis. 4. Decemb. 1577.* Lot. *n. 30.* ac ita etiam hodiè eadem ob eandem constitutionem esset dissipatio illa antiquorum (quod idem visum fuerat Roræ) existimantium possessionem capiam

virtute solius supplicationis esse restituibilem. Quin nec suffragator gratiosa subrogatio, (de qua mox) literis illis non expedit. *Loet. q. 19. n. 55. § 56. citans Paril. de rege. l. 2. g. 7. n. 109. § 1. 10. g. 1. n. 20. & Rotam in Fincant. benef. 2. Maji 1631. & subiungens n. 60. non posse hodieum praeiudici huius constitutionis ignorantiam, et quod scilicet secundum eam obtineat licet impetraciones, ita potius dicatur esse in viridi obliuione, dicitur potest, quod ait C. de Luca de benef. d. 76. n. 7. de constitutione Innoc. X. in eadem, vel saltem attinge materia edita 13. Febr. 1632. sub pena privationis beneficiorum, prohibente usum transumptum literarum Apostolicarum, non habentium subscriptionem ac sigillum Datarum, &c. nimirum, quod, cum edita sit per viam legis generalis, ac publicata in Curia, eo ipso etiam afficit ignorantia; cum lex Pontificia non subiacet solennitatibus publicacionis in quibusvis locis, ac lapsus capsum terminis post eam, & acceptationis populoque cum similibus, quibus alia leges subiacent.*

1. Linat tamen hanc subscriptionem Paril. l. c. n. 20. nisi possessio capiat nomine Camerae vigore Brevis, dum Breve succedit loco litterarum, & possessio tunc expiatur. Sicut autem in Curia sapè dari in beneficiis litigiosis, in quibus metum de successu licet huiusmodi Breve de capiendi possessione citavitur spoli & attentatum. Paril. ib. n. 21. citans Stephan. de lit. gratis p. ult. de rege. in forma Brevis. n. 14. Lancell. de attor. p. 1. c. 4. n. 394. ubi plura de hac materia.

Questio 873. An & qualiter per subrogationem ad possessionem ea continetur, aut transferatur in subrogatum?

1. Respondendo, declarando idipsum ex *Loet. l. 1. q. 13. per tit. ubi hae de accurate & solidè. Obediendum itaque primò: propterea Apostolico itaque de re servato vel affectu concessisse concedi literas super gratiosa illius subrogatione, non tantum ad desinendi ius & licentiam, (si que cum eo fuit) sed etiam eadem professionem, sed etiam ad possessionem, in qua fuit desinendum, ita ut hac ratione multiplex concurret gratia sub una clausula. *Loet. l. c. n. 1. De qua etiam subrogatione ex suppositione sua vide eundem. l. 2. g. 10. n. 164.**

2. Secundò: usui receptum esse, ut in quacunque supplicatione ad beneficium inter ceteras clausulas generales hae quoque inserantur: quod licet per viam gratiosae subrogationis, etiam quoad possessionem, expedit valeant. *Loet. n. 3. citans Gonz. ad reg. B. g. 3. prom. n. 91. Unde signata supplicat, Papae censetur supplicem ipsum subrogabile; duo enim vult, posse expedit literas subrogationis: utique vult illam subrogationem censeri. *Loet. n. 4.**

3. Tertiò: cum incorporata non dicantur nisi quali possideri, iuxta *Gl. in l. 3. de acquirend. poss. v. corporalis. & Baldum in c. consuet. n. 2. de dolo & contumacia. Loet. n. 10. in quantum nimirum, dum capere intellectus illa possessio rei incorporalis per possessionem rei corporalis, cui adhaeret, illa intelligitur per eundem obtineri, qui rei incorporalem deinet, iuxta l. si ades. ff. de servit. urban. praedior. *Loet. n. 11.**

4. Quartò: dum itaque possessio beneficii (quod est quid incorporatum) cedente vel decedente, aliquem providendo subrogat in possessionem illam beneficii, non esse dissimilem in hoc, qualiter hanc possessionem transferat aliique formali traditione; id enim facile conceditur illi supremae potestati principis, qui possit transire veram possessionem, id est, naturalem & civilem de persona in personam citra actum corporalem, ut Baldus communiter receptum in l. vapores. c. de Episc. & cler. Menoch. decis. 171. n. 2. in lute pend. Narra. conf. 198. n. 26. § 12. & alii apud *Loet. n. 13. qui idem habet n. 43. Sed qualiter hae sit eadem numero possessio, seu ejus coimmutatio, & non nova, seu nova apprehensio; cum illa existens apud defunctum tempore data scriptis, seu signata*

supplice, videatur esse extincta cum vita defuncti. *Loet. n. 16. Papae enim non praevenit tempus mortis, ut facit statutum continuans possessionem defuncti in heredem, (inter quod statutum & hanc subrogationem diversitate vide apud *Loet. hic n. 42.*) neque defunctum factumve aliud implicant amissionem possessionis. *Loet. n. 17. § 18.**

5. Hinc jam observandum quòd: in hac materia beneficii locum non habere regulam illam iuris civilis, quod dicitur: cum vita defuncti possessionem quoque ejusque extingui, ut in persona, live vera, live ficta non sussineatur, iuxta l. cum hered. ff. de acquir. poss. nam dum beneficiarius defungitur, possessio beneficii & aliorum corporaliū, quae in se (etiam secundum rationem juris civilis) rapit possessionem beneficii, prout est ius incorporale, non valet, sed remanet penes universalem, vel etiam singularem Ecclesiam, ut dictum ante. *Loet. n. 19. Ita etiam, ut Praetens, qui nunquam fuit in possessione alicuius praedii Ecclesiae, &c. possit tamen agere spolio contra iustitiam in possessionem talis praedii, non quidem nomine proprio; cum nunquam possederit, sed nomine Ecclesiae, apud quam semper fuit conservata eadem possessio. *Loet. n. 20. citans Rotam. decis. 18. n. 2. de rege. fol. in anteq.**

6. Sextò: praedictum etiam aliarumque rerum corporaliū spectantium ad beneficium custodiam (propterea custodia hae omnino est quid diversum ab ipsa possessione. l. possideri. de acquirend. possessione. Menoch. de reu. poss. remod. g. n. 47.) juri ministerio in eum rectè transiit, qui beneficii omnimodum habet dispositionem. *Loet. n. 21. § 22. citans Gl. in c. cum vos. de off. ordinar. v. decernimus. Jo. And. ibid. n. 26. & Albi. in c. 2. de consuetud. n. 10. Quare dum Papae videt de re servato vel affectu, non solum apud eum tangant Christi Vicariarum & Ecclesiae visibile Caput datus possessio beneficii & termini illius, sed etiam apud illum tanquam apud collatorum datur custodia rerum temporalium, quae hac ratione censentur subiectae oculis corporis ipsius, & quodammodo potius inseparabiles sub aspectum. *Loet. n. 23. Atque ita de more sit, ut, dum hanc suam provisum subrogat ad possessionem defuncti, idem possessionem ipsam veluti rerum positaram sub hoc aspectu in eum transferat, non fecit ac ille, qui ex tunc, dum vendit praedia demonstrat, eorum possessionem prospectui subiectae emptori tradit in casu. l. qui mox. ff. de acquirend. poss. *Loet. n. 24. citans Abb. in c. 2. de consuetud. n. 10. ex Barbos. ibid. n. 26. ita ut ex coacta opinione etiam consequatur traditio possessionis beneficii; quia per in ductionem in possessionem rei corporalis sit transitus in possessionem rei incorporalis illi adhaerentis. *Loet. n. 26. ex Innoc. in c. in luteris. de rege. fol. Adeoque jam subrogatio hae, de qua loquimur, in effectu nihil est aliud, quam continuatio possessionis de persona defuncti ad personam successoris. *Loet. n. 27. citans Beron. conf. 13. n. 14. l. 6. Gregor. decis. 307. n. 16. quae subrogatio non concluditur ex solo & simplice respectu Papae, seu signata gratiae, in quo exat supra dicta clausula, sed ex literis, in quibus extensum est decretum illius, ut dictum supra. *Loet. n. 28. Porro notandum, quod clausula dicta: Quid litera per viam gratiosae subrogationis, etiam quoad possessionem expedit valeant. Dum in supplicatione inferiori, non consideretur in abstracto, & de per se simpliciter, sed in ordine ad aliam clausulam, si affectum, aut reservatum, aut litigiosum rei beneficii; fundamētum enim huius gratiosae subrogationis ad possessionem non est aliud, quam cessatio omnis praedicti inferiorum collatorum, & huius cessationis certitudo. Ac proinde sine hoc supposito resolvitur subrogatio huius clausulae implicita in simplici collationem, nec quidquam operatur, nisi tota narratio principis gratiae iustificetur. *Loet. n. 32. citans Grot. p. 6. c. 4. n. 32. & Rot. decis. 187. n. 1. § 4. p. 1. recent. Submora enim reservatione aut alio impedimento ex lite vel affectione respectu Ordinarii in eo momento, quo beneficium vacat, impossibile est intrare continuationem possessionis.*******

sonis, nuptae quae consistit in illa custodia rerum corporatarum penes Papam, & in qua ideo radicatur traditio illa possessionis de persona in personam. *Loet. n. 32.*

7. Denique norandum, subrogationem hanc gratiosam, de qua hic, longè diversam ab ea, quam rigorosam vocant, seu mandatum de subrogando, uti haec diversitas deprehenditur ex forma literarum, dum enim Papa per nuntiatum simpliciter provisionem convertit oratione ad ipsum provisorum dicit: *Tuque ad possessionem, in qua dicitur N. decessit, subrogamus;* repusatur gratiosa, nec huiusmodi literae alicui dligantur. Si verò, dictis literis qualitercumque ad patrem expedire, certo executori demandat subrogare, dicitur subrogatio rigorosa, quae non tamen eget certificatione nuntiatorum in ipsis literis, sed dissolutione iuris defuncti, ne quando videatur Papa, re minus per ipsum benè compendè, voluisse potest huius provisionis ingressum. *Loet. n. 33. & 34.* Vide eundem de hac materia fuisse *numerosos*.

Questio 814. An & qualiter possessio hac, quae continuatur seu continuanda foret, per occupationem naturalis possessionis impediatur?

Respondet: ad hoc intelligendum, duas distinguendos esse casus: Prior, quando possessio defuncti in ejus vna simpliciter tantum fuit turbata circa factum occupationis naturalis per innovationem aliquam, unde potius infirmitas fuerit turbata, quam verè decessor turbatus. Et in hoc casu nihil est, quin subrogatus possit invenire possessionem retinendam. *Loet. l. 3. q. 13. n. 46.* Alius casus est, quando turbatio non fuit simpliciter illata per novitatem aliquam, sed positive per occupationem possessionis naturalis, & in hoc casu impossibile est reddi huiusmodi possessionem; quia transiens ille possessionis de persona in personam de facto fuit impeditus per talem occupationem continuatam, etiam post mortem decessoris, atque ita etiam tempore subrogationis. *Loet. cit. n. 46.* Ac primò de hoc casu, si illa occupatio sit huiusmodi, ut nihilominus fuisset dandum decessori mandatum de eo manutendo, non impedit effectum subrogationis gratiosae ad effectum immisionis. *Loet. n. 47. ex Gregor. decis. 407. n. 13. & seq.* Neque tamen eam ex eo, quod in hoc casu subrogato denegetur maintainentia, excluditur effectus subrogationis in ejus ratione, quod minus possit videatur continuata usque à principio; quia cum illa occupatio naturalis non operetur, quod minus subrogatus habet possessionem civilem, cui naturalis est perpetuo accessoria, juxta *l. si id. quod ff. de acquirenda poss. ubi* cumque illa occupatio, vel continuata, quae prius fuerat possessio. *Loet. n. 48.* citans Abb. in c. cum veneris. de restitu. sol. Porò quoad possessionem redintegrandae seu recuperandae illud, sive actionem de spolio non competere subrogato ex persona decessoris, dum in pectus spoliatus fuisset, certissimum ait *Loet. n. 49.* nisi sit subdit n. 50. Papa aliter decerneret, aut videri posset decrevisse, quia nimirum spoliatio fuisset in simplicatione expellit, multoque minus posse ei competere remedium illud, seu actionem spoliis ex propria persona, dum nimirum post obitum decessoris vel etiam concessam subrogationem se quis intrufisset in possessionem, seu possessio naturalis occupet, antequam subrogatus eam apprehendisset, ait *Loet. n. 51.* atque ita actionem hanc fecit totam se convertere ad possessionem adipiscendam ex remedio, seu juxta *l. ultimum. c. de edicto. D. Adriano tollende* *Loet. n. 51.* Quod si autem contradicitor nullus esset, qui possessionem occupet, cum literae ipsimet dirigantur subrogato, poterit in propria auctoritate apprehendere possessionem. *Loet. n. 53.* etiam si pendente ab eo metu attentatorum. *Loet. n. 54.* citans Lancell. de attent. in prefat. n. 340. Et. Ad eod. etiam, ut nulla inhibitoria antecedens subrogationem attendatur. *Loet. n. 55.* Quamvis, si post subrogationem subrogatus

fuisset inhibitus, non posset per eum apprehendi possessio sine viro attentati. *Loet. n. 55.* citans Lancell. ubi ante. n. 373. Quinimò si quis primò fuisset intrusus manifestè attentando, & postmodum obtinisset gratiosè subrogari, censeri illud vitium purgatum, non tam ex simpliciter mutatione causae, quam ex occultata vi prioris possessionis nullo adepti, tradit *Loet. n. 56.* citans Roem. decis. 472. l. 3. p. 3. d. d. d.

Questio 815. Dum in literis Apostolicis decernitur proviso possessio; est autem contradicitor, ita ut necesse sit promovere actionem hanc de possessore adipiscenda, quid faciendum subrogato?

Respondet: nihil aliud ex ejus parte praestandum est ad effectum, ut sibi decernatur immissio, quam ut exhibitis illis literis ad patrem expeditis seu dictis ipsi subrogato (impossibile enim est, ut iudex decernat immisionem, & pronunciet super interdicto adipiscenda, nisi prius ei exhibeantur literae Apostolicae, in quibus legitur ipsum Papae mandatum, & sic magis Praetoris edictum, quo expresse decernatur ipsi proviso possessio. *Loet. l. 3. q. 2. n. 31.* in citato adversario perficitur Clericatum proprium, obitum defuncti in possessione beneficij, reservationem seu affectionem. *Loet. cit. q. 13. n. 57.* dicens, quod haec tria probasse sufficiat in hoc casu. Rotam semper habuisse pro indubitato. De cetero dictis literis exhibitis, iudex nihil pronuntiare debet super titulo, neque difficultas ex super titulo fit ad hunc effectum, ut super eo pronuncietur. *Loet. cit. q. 2. n. 32.* Vide eundem de his pluribus cit. q. 13. à n. 53.

Questio 816. An & qualiter possessio in beneficalibus exigit titulum, & ad hunc ostendendum compelli possit possessor, & quid compulsi respondere aut justificare teneatur?

1. Respondet ad primum: licet beneficium Ecclesiasticum sine canonico titulo nequeat teneri, ut dicitur c. 1. de reg. iuris in 6. benè tamen potest possessio beneficii transire in aliquem sine titulo. *Loet. l. 3. q. 24. n. 4. & 5.* citans Abb. in c. in literis. n. 10. de restitu. solut. Aliud enim est possidere, aliud obtinere beneficium; possidere enim importat tenore illud, saltem de facto, sive cum, sive absque titulo; unde in eo casu sufficit verificari possessionem de facto, ut obtinere beneficium importat in eo ius habere, quia tunc dicitur quis beneficium habere, quando quis habet ius in beneficio, non autem quando quis est merus detentor; & sic in habere beneficium canonica in finitio seu titulus consideratur; non autem possessio de facto, & non tantum in consideratione beneficii, quae quis de facto tantum obtinet, hoc est, possidet. *Corrad. pr. benef. l. 1. c. 1. n. 41.* Hinc jam dum possessio titulum non requirit, sit, ut dato initio valido curia acquisitionem, possessio se ipsam tueatur. Quis licet in acquirenda, adeo licet contradicitor, cognoscatur de titulo, & requiratur in causa adipiscenda possessionis, ut tentans talem possessionem adipisci praeberet iustum titulum, ut Paris. l. 10. q. 4. n. 29. citans Ferret. cons. 73. n. 4. l. ne deus vitiosus ingressus, in ea tamen manutenda nullo modo est titulus aliquis necessarius. *Loet. cit. q. 24. n. 6.*

2. Veniat tamen haec de possessione, quae, seu proat plurimum facti habet, de qua loquitur Abbatem in c. 1. in literis, ait *Loet. n. 27.* Quaeque meta incumbenda rei de facto, etiam si iusta, in beneficiis de nihilo inservit, ut Paris. l. 10. q. 4. n. 29. citans Ferret. cons. 73. n. 4. l. ne deus vitiosus ingressus, in ea tamen manutenda nullo modo est titulus aliquis necessarius. *Loet. cit. q. 24. n. 6.*

3. Veniat tamen haec de possessione, quae, seu proat plurimum facti habet, de qua loquitur Abbatem in c. 1. in literis, ait *Loet. n. 27.* Quaeque meta incumbenda rei de facto, etiam si iusta, in beneficiis de nihilo inservit, ut Paris. l. 10. q. 4. n. 29. citans Ferret. cons. 73. n. 4. l. ne deus vitiosus ingressus, in ea tamen manutenda nullo modo est titulus aliquis necessarius. *Loet. cit. q. 24. n. 6.*

4. Veniat tamen haec de possessione, quae, seu proat plurimum facti habet, de qua loquitur Abbatem in c. 1. in literis, ait *Loet. n. 27.* Quaeque meta incumbenda rei de facto, etiam si iusta, in beneficiis de nihilo inservit, ut Paris. l. 10. q. 4. n. 29. citans Ferret. cons. 73. n. 4. l. ne deus vitiosus ingressus, in ea tamen manutenda nullo modo est titulus aliquis necessarius. *Loet. cit. q. 24. n. 6.*

acquisitionem titulum exigente; sine quo proinde acquisita non censetur. *Lott. n. 27. citans Abb. in c. postulator. n. 27. de causa poss. & propriis. Old. conf. c. n. 4. cumque ex eadem lege exigente ad acquirendam hanc possessionem titulum, utique iam etiam semel eo titulo reddatur qui incipiat ex natura rei ad possidendum beneficium, removeri eam distinctionem de capacitatis & incapacitate possidendi, ait *Lott. n. 28. citans Old. ubi aut. Sic*, seu in hoc sensu, quod in beneficiis possessio supponat titulum, docet *Laym. ad c. ubi. de elect. n. 11. Vide de hoc plura dicenda §. sequens*, ubi de annali & triennali possessione, eum ea genere vel supponat titulum.*

3. Respondeo ad secundam primò: possessor non est cogendus ad iustificandam titulum suæ possessionis pro instantibus intentione adversarii sui, sive compelli nequit ad exhibendum titulum, ac ita probandam possessionem suam per imperantem vel per alium, qui patetendi ius in beneficio. *Lott. l. 2. g. 46. n. 26. & 36. Paris. de rescript. l. 17. g. 1. g. n. 36. dicens, esse commune, teste Mascard. Dum enim sola probabilitas tituli supponitur, non potest imperantem dicere, titulum in possessore deficere. *Lott. ibid. n. 28. & qui agit ad beneficium, debet docere de iure suo, & non impetere ius possessoris, cui sufficit vincere per non ius alterius. *Lott. n. 27. Idem tradit Gouss. gl. 4. n. 172. ubi, quod, dum possessor beneficii convenitur ut iustus, & molestatur, non tantum non tenetur probare idoneitatem suam extrinsecam, nec intinsecam, sed nec narrativam sui gratie apostolicæ veritatis; eo quod commodum possessoris hunc effectum producat; cuiusque pro hoc Mascard. de prob. cunct. 1200. Mohed. Pat. &c. Poterit observandum hic, quod ait *Lott. l. c. n. 31. & passim tradit AA. Beltramin. ad Gregor. decr. 353. n. 19. Paris. decr. 139. n. 1. l. 3. Castador. &c. factis esse, nullum proferre titulum, quam proferre imperfectum; quia dum provius ipsemet adesse esset inopis mentis, et talem titulum ultroneo suo non coactus proferret, licet hæc productio juvari posset ex possibilitate multiplicata titulorum, (de quo vide dicenda §. seq. ad quæst. qualiter possessio inferat se præsumit titulum) elideretur tamen inde præsumptio melioris tituli ea fortiori præsumptione contraria, quod meliorem non habeat. *Lott. l. c. n. 30. & 31. citans Aegid. conf. 10. n. 21. Armon. conf. 134. n. 44. Pat. decr. 339. n. 1. & 3. l. 3. &c. Quamvis autem concurrere debeant, ut dicta ultronea productio tituli istum effectum elisionis habeat, vide apud *Lott. cit. g. 46. n. 33.******

4. Respondeo ad secundam secundò: tenetur nihilominus possessor ostendere titulum, & cum probate, dum Superior ex officio inquirat. *Paris. l. 1. g. 14. n. 35. citata complurimis, ac præsertim possidens beneficium coram, ut ait l. 10. g. 4. n. 33. Lott. l. 2. g. 46. n. 35. dicens, beneficium, cujus tenens est possessio, compelli posse per Ordinarium ad exhibendum titulum, & hæc ratione probandam possessionem suam, citans pro hoc Abb. in c. cum nescitis. n. 24. de consuet. prob. Felin. in c. licet Heil. c. c. Extenditur quoque ipsum *Lott. n. 38. ad patronos, ut ad eorum instantiam cogatur provius ostendere titulum, & istum iustificare. Citat pro hoc Abb. in c. licet Heil. de Simon. n. 26. & Joan. de Anania. n. 29. Prob. ad Aderoch. n. 22. de Off. Ordinarii. in 6. Quodlibet ad quemlibet Parochianorum respectu Ecclesie sue Parochialis, ita ut ad instantiam cuiuslibet Parochiani Rector Parochialis cogi possit ad docendum de titulo suo. *Lott. n. 19. dicens, consensum in hoc DD. immediate ante à se citatos. Hinc etiam potest Episcopus vel alius Superior, ad quem pertinet ius instantiendi, cogere beneficium ad ostendendum titulum, ne aperiat via occupandi beneficium extra auctoritatem vel consensum illorum, ad quorum collationem pertinet. Utiqueque ad hoc talis Superior ex causa duplici, prior concernit peniculum animarum; cum ipsos possessoris sui detentoris, qui ex supposito, quod***

sine canonico titulo beneficium tenent, dicitur fore de rapto, iuxta c. 14. de elect. cum Parochianorum, si beneficium esset cratum. Altera periculum ipsius Ecclesie seu beneficii ex diuturna vacatione illius, utpote que non consumitur, nisi ex titulo valido. *Lott. l. 3. g. 14. n. 11. & 14. Potestque Superior ad id compellere non solum per edictum generale contra omnes beneficarios promulgari consuetum, ut *Lott. n. 15. & Abb. in c. licet Heil. de Simon. n. 22. per quosvis Episcopos in limine ingressus ad suas Ecclesias; sed & contra unum aliquem in particulari, de cuius tituli defectu ipse Episcopus probabiliter suspicatur. *Lott. n. 16. Sive pretendatur defectus, quod talis nonquam habuerit titulum, sive titulum, quem semel habuit, fuit redactus ad non titulum, ut in casu depositionis, cujus hæc est præcipua vis, ut incumbens possit illam possessionem dicatur interitus. *Lott. n. 17. citans Innoc. in c. quando & quando de accusat. n. 20. Felin. ibid. n. 8. Abb. in c. cum, qui. de prob. in 6. Gigas in Epitom. de retractu. n. 5. &c. vel in casu copulationis alterius sententia privationis vel cessacionis tituli, que in iudicatum transierit. *Lott. n. 18. citans Felin. in c. in nostra de rescript. n. 13. Ferret. conf. 12. n. 11. & n. 19. Similiter iuxta Lap. & Abb. in c. cum, qui. In hoc casu, quo per sententiam titulus redactus est ad non titulum, inexcusabilem prorsus esse intrusionem ex quovis praveus ignorantie, aut conniventie, seu tolerantie. Neque his obstant dicta in responsione prima; quia qui possessioni rei, quæ sine titulo nequit obtineri, incumbit, non tam dicitur possessor, quam occupator: & propterea actus Superioris hoc casu intenditur contra talem, non tanquam possiderem, sed contra occupatorem de facto. *Lott. n. 22. Limitat nihilominus responsionem Paris. l. 1. g. 14. n. 38. quod Episcopus aliusve Superior non possit possiderem cogere ad ostendendum & publicandum titulum, neque etiam de eo cognoscere, ubi Superior constituitur se adversarium illius. Citat pro hoc Gl. communiter receptam in c. cingurrentes de resist. spoliat. & ibid. Abb. Franc. &c. Felin. in c. licet Heil. n. 9. &c. Eandem limitationem adhibet *Lott. l. 2. g. 46. n. 41. Ubi quod, si Ordinarius aut patronus faciat se partem, non potest cogi beneficarius, etiam prætextu simplicis inquisitionis, ut titulum suum exhibeat. Tum autem Ordinarius constituit se partem, si inique procedat; vel etiam iuste, sed iudicialiter coram Superiore. *Lott. ibid. n. 43. & Jo. de Anan. in c. licet Heil. n. 33.********

5. Et de inposita satis liquet, eo ipso, quod possessio non esset recens, veluti si fuisset factum per triennium in ea quis tolerans; etsi enim factus sit in profanis, in beneficiis tamen id valet propter præsumptionem, que est pro Episcopo, qui, cum tenetur quodlibet anno visitare Ecclesias sue diocesis, & inquirere de titulis beneficiorum, præsumitur, eum non permittitur possidere, nisi habuisset canonicum titulum, etiam si appareat de titulo invalido; quia adhuc præsumitur supervenisse dispensatio. *Lott. n. 44. Sed neque productio tituli, ad quam per Ordinarium inquiruntur, aut ad instantiam patroni aut parochiani compellitur fuit beneficarius, ex hoc capite suffragari potest imperantem. *Lott. cit. g. 46. n. 42. quia hæc dicta possessio resistunt ex tali productione, non nocet in diverso iudicio; dum ea indago potius pertinet ad extrajudicalem inquisitionem ex officio, quam ad iudicium aliquod formale. *Lott. n. 41.***

6. Respondeo ad tertiam primò: dum itaque lex possessionem illam dicta ratione qualiter in radice illius, exigendo titulum titulum pro ea subiendo, non sufficit ostendi incumbens de facto. *Lott. l. 3. g. 14. n. 23.*

7. Secundò: dum autem Superior interrogat de titulo, non satis ei ex taciturnitate, (quia hæc positus habet vim negativam alicuius tituli) vel ex simplicis allegatione possessionis, aut ex identica responsione: *Possideo, quia possideo. Lott. n. 19. Sed proferendus est titulus ipse, qui præcedentem*

vacatione consumere poterit. *Lott. n. 30.* Dom autem præcedens quæsum non poterit confirmari per titulum alium, quia Apostolicum, seu obtentum à Papa, eod quod v. g. beneficium sit reservatum, vel si possessionem incumberet, esset simoniacus, veluti si concessisset pensioni, nisi à Papa obtinisset titulum, in hoc casu exhibende sunt literæ Apostolicæ; nec facili admittetur excusatio amissionis eorum, propter facilem aditum ad regesta Apostolica. *Lott. num. 31.* Si vero titulus concessus vacatione habet poterit ab inferiore à Papa, sufficere pro titulo iustificare consensum istius inferioris; siue sit alius ab inquirente in titulum, siue ipse inquirens, aut ejus prædecessor; cum in inferioribus collatoribus non exigantur literæ, ut Bellan. in c. illud. n. 22. de præsumpt. adeo ut ab illis oculis poterit conferri beneficium. *Lott. n. 32. & 33.* De cetero in causa possessionis recipiende spoliatum tenet probare titulum siue possessione, esse commune, ait Paris. l. 10. q. 4. n. 10. citans Card. Paris. cons. 12. n. 2. vol. 4. & plures alios.

Quæstio 817. Cujus sit mittere in corporalem beneficiorum possessionem, collatores seu institutos?

Respondeo: id olim spectasse ad Archidiaconos. c. cum ad hac. de off. Archid. Barbof. juris Eccl. l. 1. c. 24. n. 32. Covar. l. 3. var. c. 16. num. 7. ubi etiam, quod quovis in c. licet Episcopus. de prob. in 6. Responsum sit, ad Episcopum pertinere, mittere in possessionem beneficiorum; illud tamen intelligendum non de ipsa missione in possessionem corporalem, sed de sententia aut decreto, quo Episcopus pronunciat institutum in possessionem mittendum esse. Hodie tamen ex consuetudine, vel etiam, ut aliqui volunt, de jure, nimis cum curat. c. licet Episcopus. id est, Episcoporum, Vicariorum & aliorum Ordinariorum. Paris. de resign. l. 10. q. 6. n. 33. citans Covar. ubi ante.

Quæstio 818. Intra quod tempus debeat capi possessio?

Responder Tond. loco pass. citando num. 17. in fine, juxta juris communis dispositionem oculum capiende possessionis tempus statutum esse. Citat pro hoc Boer. decis. 312. num. 1. Paris. etiam loquens in specie de resignatario, quod est quidam reatant, resignatario non præscripti tempus ad possessionem capiendam; bodiedum tamen sit veritas, quod resignatarius debeat capere possessionem beneficii resignati, & publicare intra tempus statutum per constitutionem Pii V. & Gregor. XIII. de publicandis; statuit autem Gregor. XIII. in sua constitutione de beneficiis in manibus Ordinariorum & collatorum, etiam Cardinalium, etiam Indultum & facultatem ad hoc ab Apostolica Sede habentium, ac Legatorum, etiam de Lazere, & Legatorum specialium ejusdem Sedis extra Romanam Curiam resignatis, ut, qui sit provisus fuerit de his intra tres menses, à die sibi factæ provisionis illam publicet, & possessionem beneficii capiat, (in quo descendit hæc Constitutio à reg. Camer. & Consist. Pii V. quibus concebatur ad hoc tantum unus mensis. Paris. pass. citando. n. 1.) alioquin nisi elapsa nulla sit epus provisio, & beneficium vacare censetur eo ipso, &c. & sic unum fine alio, hoc est, nec publicatio sine possessione capta, intra dictum tempus, nec capta possessio sine publicatione sufficit. Paris. l. 11. q. 2. n. 4. juxta num. 11. qui etiam num. 12. subdit, Idem procedere in permutatione facta extra Curiam. Porro illi tres menses incipiunt currere non à die resignationis admittæ, sed à die factæ collationis. Paris. loc. cit. n. 6. contra Rosinon. de benef. c. 7. n. 7. De resignatis verò in Curia existentibus extra montes faciendum esse publicationem intra 6. menses, de existentibus verò ultra montes, v. g. in Germanis, intra 9. menses vi illius Constitutionis Gregor. ait Paris. n. 5. An autem intra idem tempus capi debeat

possessio, non dicitur; argui tamen videntur, quod sic, ex eo, quod dixerat de resignatis in mandatis Ordinariorum. Taceat etiam Tond. in 99. brev. p. 1. c. 13. n. 9. in Gallia observari, quod possidendi beneficii resignati, etiam post 6. menses, modo intra triennium, & ante mortem resignantis, & modo nulla fraudis conjectura vel præsumptio colligi possit; & hinc consultius esse, saltem aliquo tempore ante mortem resignantis capere esse possessionem, & hodie ex edicto Ludovici XIII. capiendam esse per duos dies integros ante mortem resignantis, & nisi intra triennium capta fuerit possessio beneficii resignati, beneficium tanquam dimissum & pro despecto haberi, nec amplius spectare ad provisionem, qui omni suo jure circa illud tam quoad possessionem, quam petitionem per hanc suam negligentiam excludit, juxta tenorem & Gl. in c. 1. de pacif. posses. Idem apud Tond. tradente Peleus l. 1. alien. feres. c. 29. & ait 40. Boetius decis. 312. n. 2. & 24. in genere loquentes de quocunque provisione, etiam per obitum, ut ita probatur ex c. c. 1. de pacif. posses.

Quæstio 819. Qualiter probanda sit possessio ejusque titulus, præcipue, ut spoliatus restituatur?

1. Respondeo primò: probatur possessio per factam traditionem clavium vel biret. Paris. l. 10. q. 6. n. 49. citans Covar. l. 3. var. resol. c. 16. n. 11. Menoch. de reconvend. posses. remed. 5. n. 169. Mascard. de prob. conclus. 1184. & plures alios. Item per iniectionem lignorum; ab oribus enim incisio non solet spectare vitæ ad dominum. Paris. n. 10. & 51. Et regulariter per ea omnia, quæ ad solum dominum beneficii spectant. Paris. num. 52. citans Card. Paris. cons. 99. n. 2. Mascard. ubi ante. concl. 1178.

2. Respondeo secundo: spoliatus beneficio debet imprimis probare se possidere, dum spoliatur. Paris. l. 13. q. 5. n. 26. citans Innoc. in c. fepi. de rescript. fol. num. 2. Lap. alleg. 51. n. 6. Anchar. cons. 42. num. 2. & c. ac dicens, esse commune & receptam DD. eod quod spoliatus beneficio non dicatur nisi illi, qui illud semel possedit; cum privato supponat habitum. Paris. ibid. n. 37. & seq. adeoque spoliatum se eo dicere non poterit, qui beneficium possidere non potuit, v. g. laicus. Paris. num. 90. & num. 123. ubi id ulterius exemplificat in intrusivis quibus intrusus solet titulum & possessionem annullare. Paris. n. 126. & 157. in eo, qui habens beneficium curatum, lura annum non est promotus ad presbyterium. n. 128. Pro quo citat Cravet. cons. 104. n. 3. Rebuff. de pacif. posses. n. 92. In simoniacis, qui non venit instituendus; cum privetur ipso jure, & non habeat titulum. num. 129. In hæretico, qui non debet restitui. num. 131. cum nec in habet titulum. In excommunicato, qui non restituitur. num. 133. In eo, qui non intelligit idioma loci, ubi habet beneficium curatum. num. 134. citans Menoch. de recuper. posses. remed. 15. n. 44. l. in minore. num. 135. ut omnes in c. cum in causis. de elect. In eo, qui habens beneficium curatum petit restitui ad aliud curatum. num. 136. juxta DD. omnes in c. de multa. de prob. Denique in casibus omnibus, in quibus constat de notorio defectu proprietatis; in his enim restitutio non est concedenda spoliato beneficio. Paris. num. 137. citans Cravet. cons. 490. n. 8. Nazam cons. 474. n. 37. l. 1. Menoch. remed. 15. de recuper. posses. n. 438. Mascard. de prob. conclus. 1316. Item in omnibus casibus, in quibus obiceretur alicui, quod ipso jure privaretur domino & possessione; nam eod ipso jure sit privatus, non dicitur possidere aliquid. Paris. num. 138. citans Abb. in e. item cum quis. n. 9. & 10. de restitu. spol. Menoch. loc. cit. n. 330. & c. Item in his, qui spoliati sunt beneficiis post resignationem spontaneam illorum beneficiorum. Paris. n. 41. quod ipsum tamen variè limitat, & intelligendum ait n. 12. non nisi de spoliatis post talem resignationem, jam à Superiore acceptatam.

3. Respondeo tertio: quamvis In prefatis sufficiat probatio possessionis, utpote in quibus etiam præ-

do est restituendus; in beneficiis tamen non sufficit; sed requiritur exactor probatus; cum prohibetur vimulor ingressus. *Parif. dec. ex. num. 95. Cf. seq. citans Innoc. in c. constitutus. de filiis presbyterorum. & Rotam decif. 25. de regum. spol. in anteq.*

4. Respondeo quarto: licet possessio interfecti persumptum situlum. c. si a Sede. de prob. in 6. non tamen ex sola probatione possessionis in beneficio oritur effectus restitutionis in spolio; cum ad beneficium testium nequeat carens canonica institutione, quae proinde, ex stylo saltem, deducenda est ex coloratione iusti ingressus; & sic in beneficiis spolia debet possessionis suae titulum iustificare. *Parif. a. num. 99. citans Menoch. b. 15. remedi. recuperand. posses. an. 458. Abb. in c. in literis. num. 15. Cf. 25. Parif. conf. 12. n. 2. vol. 4. Malfatid. de prob. concluf. 1322. n. 3. & quamplurimos alios, qui passim dicunt, hanc sententiam communem & usum receptissimam.*

5. Respondeo quinto: non exigitur tamen exacta probatio iusti veri; sed sufficit summa quaedam extrinseca facta valida, ut loquitur *Parif. n. 102.* & sic possessionem praesumit ex aliquo colore iustificare. *Citat pro hoc Menoch. ubi ante. num. 469. Imol. in c. ex parte. de respu. spol. Butio in c. in literis. Gemin. conf. 147. l. 2. & plures alios. Probatur autem hic color ad effectum restitutionis super spolio in beneficiis primo, si fuerit deductum & probatum, spoliatum habuisse beneficium ab eo, qui auctoritatem habebat influendi. *Parif. n. 103. citans Innoc. in c. in literis. de respu. spol. Cf.* Nec requiritur, ut spoliatus ostendat literas. *Parif. n. 107. citans Caslud. decif. 8. n. 1. de respu. spol. Capotaq. Sarr. dec. Quin & sufficit, spoliatum probare, habuisse possessionem vel per traditionem clavium. *Parif. n. 104. Secundo probatur hic color ex confessione licet obiter facta per spoliatum. *Parif. n. 107. citans But. & Abb. in c. literis. Felin. in c. eadem. de respu. n. 11. Pontan. dec. Tercio probatione possessionis duntaxat. *Parif. num. 108. citans But. & Abb. ubi ante. Roman. conf. 465. Bellam. decif. 455. Cf. ex longa enim possessione beneficii omni praesumptio canonice iustitia. *Parif. n. 109. ex Roman. conf. 117. Deinde in rub. de fide instrum. n. 17. sufficit utrum possessio 10. annorum. *Parif. n. 111. citans Felin. in c. illud. de praesump. n. 6. Anchar. conf. 117. Parif. conf. 25. n. 26. vol. 1. sic qui longo tempore reputatus est Clericus, & existit in possessione beneficii, etiam curam, habet fundatam intentionem, licet non habeat literas Ordinum, quia praesumitur ordinatus. *Parif. num. 112. iuxta Hoff. Abb. But. & alios communiter in cit. c. illud. de praesump. ita et, qui possidet beneficium per 30. annos, licet non habeat literas, praesumitur facta collatio. *Parif. n. 113. & AA. communiter in c. illud. Et ideo reputatur calumniosa petitio visitatoris petentis literas. *Parif. n. 114. citans Gemin. in c. Si iudex. §. ubi. n. 4. de sent. excom. in 6. & dicens, sic respondisse S. Congreg. in Nolevis visitationum. Quatio probatur hic coloratus titulus ex testimonio de auditu a spoliato, qui possidebat. *Parif. n. 116. citans Rotam decif. 2. de respu. spol. in novis. Felin. in c. Albriciensis. & c. ex parte. in. ead. Bellam. decif. 455. Quinto in favorem resignatarii agentis super spolio ex narrativa sui resignationis, facta in literis expeditis continendis reservationem certae pensionis ad favorem resignantis. *Parif. n. 117. citans Pontan. Cresc. Sarnen. dec. Secundo ex institutione, etiam non confilio de previa praesentatione. *Parif. n. 119. citans Rebuff. de paraf. posses. n. 32. Item ex confirmatione electionis. Item per expeditivum. *Parif. n. 120. & 121.**************

Quaestio 820. An, dum agitur de solo possessorio in beneficiis, querendum sit quoque de iustitia vel iniustitia negotii principalis?

Respondeo negativè, solum quantum est de iure stricto; sed attenditur viduum factum possessionis, remittendo reliqua ad petitorium, ut in specie *P. Lauren. Fori Benef. Tom. 11.*

beneficiorum.

habetur in *Beurvenansa Parochiali. decif. 35. n. 10. recitat. ad hoc tam ex utroque parte deducuntur consernientia bnum ut; eo quod hoc valde prodesse foret, vel ad effectum facilitandi restitutionem in possessorio. Card. Luca. de Paroch. d. g. n. 3. item d. 31. n. 3.*

Quaestio 821. Qualiter amittatur possessio beneficii?

1. Respondeo primo: per remissionem non spontaneam non amitti possessionem, secundum aliquos, ut *Parif. l. 1. g. 10. n. 42. citans pro hoc Card. Parif. conf. 143. n. 19. vol. 4. Cf.*

2. Respondeo secundo: per resignationem simplicem, hoc est, non conditionatam, seu factam non nisi sub certa conditione, puta, ut beneficium conferatur certae personae a se designatae, vel alia; (aliud enim est resignare beneficium, aliud cedere illud alteri) haec enim resignatio statim abdicat ius, si va fuerit facta coram Papa; si vero coram Ordinario, & resignans manet sine titulo etiam colorato, (in beneficiis autem non potest esse possessio sine titulo, & ideo amissio tituli amittit etiam simul possessio. *Parif. paulo post primo loco citand. n. 17. Cf. 20.)* & beneficium videtur haberi per derelictionem, & illud ut vacans potest libere conferri alteri. *Parif. l. 1. g. 1. n. 14. citans quamplurimos alios. & l. 1. g. 3. n. 5. citans Abb. But. Innoc. in c. sollicitus. Cf. accepta. de respu. spol. Cf. ac dicens n. 7. esse communem opinionem, quod in hoc casu amittatur etiam simul civilis & naturalis; quae tamen intelligenda post resignationem talem a Superiore acceptatam. *Parif. l. 1. g. 1. n. 14. citans Innoc. & Abb. in c. quod in debito. de reuac. But. in c. quodam. n. g. in. cod. Navas. in c. accepta. oppositum. 7. n. 26. de respu. spol. Menoch. de arbit. casu 21. n. 47. Cf. & ideo, non admittit renunciationem, spoliatus illi restituitur. *Parif. ibid. ex Menoch. de adypos. poss. remedi. 2. n. 303. quod verò tenet *Parif. ex. g. 1. n. 28. Cf. 29. citans pro hoc But. in c. sollicitus. de respu. spol. Calder. conf. 4. de reuac. Sarr. ad reg. de Annal. g. 16. Cf. 57. Mandos. de signat. gratia ut. fratrum reservationes. Rebuff. conf. 4. n. 4. Achill. de Gratias. decif. 10. de respu. spol. & plentibus alios, nimirum quod etiam resignans perdat cum domino possessionem iuris, non videtur tamen cessisse detentionem, adeoque post admittam renunciationem possit incumbere possessioni realiter & de facto, & locum habere animo conservandi retineat naturalem, & haec detentio in tantum movetur, ut, si spoliatur de detentione, sit restituendus; & sufficit ea, ut quis iuvetur regula de Annal. id, inquit, procedit de resignatione facta, non simpliciter, sed in favorem, sic enim expressè ait *ex. g. 1. n. 56. in simpliciter renunciatione post ejus admissionem statim amittitur omnis possessio civilis & naturalis. (de cit. l. 1. g. 7. talis non potest amplius incumbere possessioni) & res videtur habita per derelictionem. Citans Achill. de Gratias. ubi ante. & dicens, esse communem DD. si verò, ut ait n. 39. resignatio facta (sunt in favorem alicuius, resignans dicitur etiam possidere, & iuribus coloratum habere, donec resignatus beneficium acquiratur. Quin & in genere in resignationibus conditionalibus nequidem ius ipsum seu dominium abdicatur, nisi impletur conditio. *Parif. l. 1. g. 3. n. 8. citans quamplurimos, & fatis l. 1. g. 14. fieri per tot. Quod si tamen resignans in favorem sit abiens a loco beneficii, amittere illum post acceptatam illam resignationem, etiam dictam detentionem seu possessionem naturalem, ait idem *Parif. l. 1. g. 1. n. 33. cum Puteo decif. 158. l. 1. Porro qualiter, dum per resignationem nullam (sistit) ex eo, quod facta in manibus non habentis potestatem illam recipiendi) amittatur ius & possessio civilis & naturalis, ut *Parif. l. 1. g. 1. n. 41. ex Cresc. decif. 64. l. 1. constatur etiam hoc ipso procurator constituitur ad lites & oegoria ratione illius beneficii advocatus, vide apud eundem *Parif. l. 1. g. 1. n. 42. ubi id affirmat, probat & limitat.*********

3. Tertiò: per resignationem factam in manibus non Superioris, seu non habentis auctoritatem illam seu potestatem recipiunt; hæc enim resignatio præiudicat resignanti quoad possessionem, & in eam amittit, retinendo tamen proprietatem, quæ debet declarari privatis. Parif. l. 7. §. 1. n. 38. citans Innoc. in c. veniens. de renunc. si fuerint. Abb. in c. quod in dubio. res. ord. n. 7. Rodinus. de benef. c. 14. n. 36. Menoch. de arbit. c. 101. n. 47. Navas. in c. accepta. de renunc. n. 25. §. 34. Ratio hujus est, quod possessio non habet quid spiritualitatis seu vinculi indissolubilis, idcirco potest amitti sine Superioris fecula est in proprietate. Parif. cit. n. 38. Et hoc est, quod dicitur, quod facilius amittitur possessio, quam proprietatem, juxta l. Si quis res. §. differentiam. de acquir. poss. ubi Bartol. quod, qui non potest renuntiare jurisdictioni seu juri sui quoad proprietatem absque Superiore, potest tamen possessioni renuntiare; quoniam cessat ratio præiudicii. Et, ut idem Bartol. in l. §. 2. Si res pæcui. §. de acquir. poss. quem sequuntur communiter omnes: quod ex mutui contractu pendetur possessio. Parif. n. 39. §. 41. Et hoc est, quod etiam communiter tradunt Auctores, titulum beneficii non amitti absque Superioris consensu, ut Abb. in c. ad auct. n. 7. de eo, quod iur. com. Felin. in c. in nostra. de re script. c. 101. §. 14. Parif. n. 47. Atque ita concludendum, non privati ex hoc proprietatem ipso jure, sed requirit sententiam declarationem privationis ob delictum commissum, renuntiando in manibus non Superioris. Parif. n. 42. citans cap. quod in dubio. & ibi Hostiens. Innoc. & alii communiter. Quia & si renuncians coram non Superiore non fuerit privatus à suo Superiore, & aliter interit imperari illud beneficium, hic fit interitus, & prior potest agere, & beneficium illud repetere ab hoc interitus. Parif. n. 43. juxta decr. Roz. Hinc etiam in impositione talis beneficii necesse est facere mentionem de taliter facta illius renuntiatione, nimirum coram non Superiore. Parif. n. 44. citans Felin. in c. in nostra. n. 31. de re script. Menoch. de arbit. c. 101. n. 47. Parif. conf. 74. n. 5. vol. 4. Porro, quod in dicto casu amittatur possessio, & retineatur dominium, idem procedere, dum resignatio facta in manibus laici, ait Parif. n. 45. contra Butr. in c. 1. n. 6. de renunc. in G. Bald. in c. quod in dubio. n. 4. Beroium in eadem c. censentes contrarium; sed quod, dum dicitur in alio. talem beneficium esse spolandum, & sic possessionem, ista verba inferant etiam ad possessionem, ita ut et spolandi, non spoliani (sic); cuius tamen contrarium ibidem ostendit de formis Parif.

4. Limitatur nihilominus etiam à Parif. dicta doctrina, ita ut sustineatur talis renunciatio facta in manibus non Superiorum. Primum, ubi ea de iustitiam fuerit à legitimo Superiore, ad quem spectabat receptio resignationis, & dum ille eam ratam non habuit, recupertat quodammodo possessionem ipsam, ut Parif. n. 49. ex mente tamen potius aliorum, quàm sua, dum ipse n. 51. subdit, veram esse conclusionem, ut taliter renunciantes absque Superiore, non possint absque Superioris consensu redire ad resignata taliter beneficia, intellige, taliter possidenda, (quidquid fit de eo, num requiratur nova collatio, in quo pæmiso remittit ad Jo. Andre. in c. Si res præbendam. de renunc. n. 30.) citans pro hoc Navas. in c. accepta. oppositum 7. n. 25. 28. 31. Plures alios casus, in quibus subsistat talis resignatio, & consequenter amittatur quoque ipsam dominium beneficii, vide apud eandem pluribus n. seq. Vide de his pluribus Lott. n. 5. §. 14. ferè per tot. ubi qualiter per resignationem vacet beneficium. Ex quo illud obiter hic notandum, quod in amittenda possessione solus actus seu affectio ejus, qui possidet, sufficit; idcirco tam in beneficiis, quàm aliis. Lott. ibid. n. 31. §. 15. trahiturque idipsum ad animum consensum meum; cò quod voluntas coacta maneat voluntas. Lott. ibid. n. 14. §. 16.

5. De cunctis qualiter amittatur possessio alio modo, quàm per renunciacionem liberam, nimirum per privationem seu cessionem non voluntariam, commodius dicitur alibi, ubi de amissione beneficiorum, illud breviter circa hoc in genere hic observandum, quod privatus ipso jure beneficium, quamvis amittat hoc ipso proprietatem seu dominium beneficii, non tamen amittit simul hoc ipso seu jure possessionem beneficii. Parif. l. 11. §. 10. n. 11. ex Bald. in addit. ad Speculat. res. de iurato. §. nunc aliqua. §. 46. item conf. 516. l. 4.

PARAGRAPHUS II.

De virtute & beneficio possessionis in beneficialibus, &c.

Questio 822. An & quando possessio habeat vim collationis?

Respondeo: possessio tradita ab his, qui habent potestatem conferendi, habet vim collationis, seu continet in se tacitam & virtualem collationem. Cor. in p. benef. l. 4. c. 7. §. 14. Gonz. ad reg. l. 6. l. 1. n. 45. citans Covas. l. 3. var. c. 16. n. 10. Rozam decr. 16. de prob. in novis. Lott. l. 2. §. 21. n. 37. §. 9. l. n. 24. ubi etiam, quod quicumque sit, qui habet potestatem conferendi per investituram seu traditionem possessionis, simul censetur conferre, inferre aut confirmare, citans pro hoc Abb. in c. auctoritate. de iustit. n. 9. Neque enim necesse est facere duos actus distinctos, cum illa traditio possessionis implicet actum præcedentem necessarium, Lott. ibid. n. 27. citans pro hoc Roman. conf. 327. n. 3. Felin. in c. cum aliquibus. de re iudic. Sic actus traditionis, possessionis gestus ab ipso Episcopo. (Intellige dum penes illum alius est privatus seu cessionis) Card. Luca. de benef. d. 30. n. 19. Sic dicit Capitulum tradit possessionem alicui nulliter preiussu, si apud Capitulum verè est jus conferendi, talis traditio habet vim collationis. Lott. l. 2. §. 24. n. 37. ubi etiam, quod tunc non veniat considerata aliqua satisfactio præcedens actum nulliter gestu, sed factum meæ collationis, & usus potestatis conferendi impliciter in ipsa solentia. Citat pro hac Achill. decr. 167. n. 5. §. 6.

Questio 823. An & qualiter possessio inferat titulum?

R. Respondeo: eo ipso, quod constat de possessione beneficii, præsumitur titulus; cum sine illo possideri non possit. c. si a sede. de prob. in 6. Parif. de resign. l. 2. §. 5. n. 98. (Ubi tamen tradit juxta communem in beneficialibus solus possessionis probatio non sufficit ad effectum restitutionis in spolis, cum quis ad beneficium restitui nequeat sine canonica institutione.) Gonz. ad reg. l. 5. §. proam. d. n. 17. citans Rebuff. de pæf. poss. n. 297. Maf. de prob. conclus. 1200. & alios quamplurimos. Possessio enim præsumitur habita ex titulo præambulo l. 2. c. de acquir. poss. Lott. l. 2. §. 46. n. 1. citans Suredum conf. 51. n. 10. Cuiusmodi Jun. conf. 167. n. 33. & præsumptio hæc ita stat pro possessore & possessione, ut, si ei accedat vel sola potentia boni tituli, præsumatur eo acquiescit; usque adeo etiam de illa præsumptio dicitur probatio probata, juxta Cassad. decr. 4. n. 5. de causa poss. §. prop. Lott. l. 2. c. 19. Ex possessore præsumitur seu cederet Dominus. Parif. l. 11. §. 125. & l. 10. §. 8. n. 49. citans Menoch. de præsumpt. l. 1. §. 48. n. 6. Felin. in c. cum Ordinem. de re script. n. 22. §. 6. Gonz. gl. 45. §. 2. n. 15. ubi quod, quando dominium incidenter allegatur, possessio præsumitur Dominus, & pro tali separatur. citat. c. querelam. de elect. & Incol. in elem. 1. ut lites pendente. n. 1. §. 10.

2. Jam verò nihilque magis ex longa possessione beneficii oritur præsumptio nisi. Parif. l. 10. n. 4. §. 18. & canonici ingressus. Parif. ibid. n. 109. citans Roman. conf. 117. in fine. Et diutius existens quasi possessione Prælatum præsumitur talis, qualem

Item per id tempus se fecit. Paris. ibid. n. 110. citans Federic. de Senis. *conf.* 103. Decian. *in rub. de fide instrum.* n. 17. *Et*. Sonthique ad hoc decennium. Paris. l. 10. q. 4. n. 20. *Et* l. 13. q. 5. n. 111. citans Felin. *in c. iud. de presump.* n. 6. Decian. *conf.* 35. n. 7. C. Paris. *conf.* 35. n. 62. vol. 1. *Et*. Tondic. *in qq. benef.* p. 1. c. 85. n. 1. Ubi: certum est, possessionem decennalem habere vim tituli, nisi de intentione con-
tinet; quia scientia de tolerancia Superiorum habet presumptionem tituli, nec cogitur quis post tanti temporis spatium ea habere titulum suum.

3. Quintimo probatur ab impetrante contra possessionem titulo uno invalido, adhuc novus alius de meliori titulus presumitur in possessore. Tondic. *loc. cit.* n. 12. (ubi: quod presumptio tituli validi non tollitur per probationem tituli infecti, casu longi temporis itane) Lot. *cur.* q. 46. n. 17. Et hinc, si dictam presumptionem alleget, eo ipso eliditur iste obiectus formatus ex defectu tituli proveniente aliunde, quam ex reservatione Apostolica. Lot. *cur.* n. 17. quia cum detur multiplicatio titulorum, nihilque sit, quod minus poterit eadem possessio eodem tempore apprehendi ex pluribus titulis. Lot. *ibid.* n. 22. citans Roman. *conf.* 350. n. 13. Felin. *in c. in nostra, de rescript.* n. 2. *Et*. nihilque etiam sit, quod minus causa possessionis ponerit mutari novo aliquo superveniente titulo, vel saltem accumulati, etiam abque extrinseca declaratione. Lot. *in c. ex Callad. de rescript.* n. 11. *de rescript.* *fol.* de Crescent. *dec.* 5. n. 6. *cur. ord. de Rotam in Casar. Angul. parochial.* 2. Nov. 1559. Quin de line divisione de nova apprehensione possessionis, utpote que necessaria non est. Lot. n. 20. citans Gregor. *dec.* 546. n. 6. Maotic. *dec.* 21. n. 4. Rotam *dec.* 74. n. 8. p. 2. *recom.* contra Socin. Senior. *conf.* 151. l. 2. Hinc, inquam, sequitur manifeste, possessionem juxta hac ipsa possibilitate concitari tituli melioris. Lot. *cur.* n. 17. Idque non solum, ubi titulus malus de violois, qui ab impetrante producit, praevidetur solus, & de per se; siquidem possessor replicare possit, se non esse adeptum possessionem virtute illius tituli, sed virtute alterius. Lot. n. 18. sed etiam, si ab impetrante titulus violois producit, ut cum actu adeptus possessionis, seu dicatur in virtute talis mali tituli esse capam possessionem: quia jam hic obiectus eliditur ex eo, quod possessio, ut dictum, capi poterit pluribus titulis simul, & mutari novo aliquo superveniente titulo, &c. Lot. n. 19. Aymon. *dec.* 171. n. 2. Porro illud hic observandum, quod sit Lot. n. 23. citans Alciat. *in l. c. in quid. de 3. ff. si certum petatur.* & Menoch. *de presump.* l. 1. q. 48. n. 27. nimirum, ut possessio adjuvetur dicta presumptione tituli iusti & canonici, debere allegare hanc presumptionem; cum eatenus prolium presumptio, etiam non sit probata, relevat tamen ab onere probandi. Lot. n. 25. citans Alciat. *de presump.* p. 2. n. 2. Sord. *dec.* 251. n. 24. & possessor cogendus non sit ad iustificandum titulum suae possessionis pro ostendendo intentionem sui adversarii, de quo vide plura dicta superius; ubi, non possessio exigit titulum. Vide etiam dicenda infra, ubi in specie, qualiter possessio teipialis generet presumptionem tituli.

Quaestio 824. An & qualiter possessio inferat presumptionem continuationis possessionis?

Respondetur: si hi, qui semel possideant, afferant, se hodie possidere, possessio praesumitur medio tempore continuata; si vero in istam continuationem neget, cessat dicta presumptio. Paris. l. 9. q. 6. n. 74. citans gl. in l. siue possideris. c. de prob. Barth. *ibid.* n. 6. Bario. *in c. ad idem, de rescript.* *fol.* n. 25. Abb. *ibid.* n. 27. Solennitas liquidem existit in possessione, quando allegantur ab eo, ad cuius favorem presumptio oritur, facta si ab eo negetur. Paris. n. 77. citans Salicet. *in l. si filius. q. 1. c. de penam, hared.* ut idipsum pluribus exemplificat a. sep. Porro possessionem praesumi continuam viget potius boni & legitimi tituli, quam concoedie, tradit Gonz. *gl.* 21. §. 3. n. 26. iuxta l. 2. P. Lorenz. *Fori benef.* Tom. 11.

c. de acquir. poss. Menoch. *de presump.* l. 6. *presump.* 67. n. 1. Roman. *conf.* 328. n. 1.

Quaestio 825. An & qualiter possessio inferat presumptionem anterioris possessionis?

1. Respondeo primo: iuxta dicta alibi, si eadem die fiat collatio, uni à Papa, & alteri ab Ordinario, & non constet de anterioritate horae vel momenti, intrat etiam c. si a sede. de prob. in 6. dicens, quod prior in condilio possidentis, adeoque propter possessionem provisio praesumitur anterior. Gonz. *ad reg. 2. in proam.* §. 9. n. 51. citans Masc. *de prob. conel.* 314. n. 4. Rebuff. *de pacif. poss.* n. 297.

2. Respondeo secundo: dum constet de duabus provisionibus factis duobus eodem die, & insuper de certa hora unius harum provisionum, & alterius vero provisio capta possessione, hic praefertendus est, ita probabilis Gonz. *loc. cit.* n. 64. citans Tirac. *de jure probat.* *magis.* q. 17. *opus.* 11. n. 3. Masc. *de prob. conel.* 1214. n. 33. Rebuff. *de pacif. poss.* n. 299. *Et*. contra Menoch. *de arbu.* 62. *curat. casu.* 42. n. 22. Mandos. *ad reg.* 16. q. 19. n. 10. etiam enim appositio certae horae facit presumptionem anterioris provisionis respectu gratiae caeteris ita horis, (unde etiam, si cum aequali collatione concurrat probatio capatum possessionum eadem die, illa, quae est cum certa hora, praefertenda est ei, quae caret certis horis. Gonz. *loc. cit.* n. 67.) non tamen concludit necessarii, cum provisio alia carens hora poterit esse prior. At vero presumptio possessionis est potentior praesumptione horae, & ut talis apponitur in *casu c. si a sede.* Gonz. n. 61. *Et* 66. addens, AA. contrae sententiam loqui in casu, ubi uterque provisio cepit possessionem, & unius provisio expedit horam; tunc enim utique hic praefertendus est, quia in hoc concurrunt duo, unde praefertatur antiquior.

3. Respondeo tertio: quin & possessio habet dictam praerogativam, in ratione illius provisio praesumatur anterior, etiam si possessio non sit capta eadem die factae provisionis. Gonz. n. 69. citans Putum *de rescript.* 21. l. 1. Calder. *conf.* 7. de prob. Mohed. *dec.* 5. de prob. Gambat. *de off. legat.* l. 2. n. 666. & Rotam in *Hispal. benef.* 2. Mar. 1603. Ratio est, quia *cur. c. si a sede.* loquitur indistincte, sed sua magis esset ejus restrictio, cum nunquam locum haberet in provisione Apostolica bene, si vacante extra Curiam, dum impossibilis est capi ejus possessionem eadem die, quod collatum.

4. Respondeo quarto: si ex duobus provisio unus prius accepit possessionem, sed tam amari; alter vero, qui postea accepit possessionem, eandem retinet per tempore, quo contraxerit de anteriore possessione, praefertendus adhuc est, qui prior accepit possessionem. Gonz. n. 73. citans Germin. *in c. si a sede.* n. 7. Francabed. n. 2. Rebuff. *de pacif. poss.* n. 7. Gambat. *ubi ante.* n. 587. Ratio est, quia, ex quo possessio validat per illius, qui prius eam adeptus, sequitur necessarii extinctio istis alterius, capientis postea possessionem, quod nunquam amplius coarctetur. Gonz. n. 74. Item quia sufficit, quod si qualis anterioritas de tempore, quo dispositio sumit effectum, licet postea cesset, ut gl. in c. statum. de rescript. v. canonico. Gomel. *in reg. de annu.* q. 50. Mandos. *ad eand.* *reg.* q. 14. Gonz. n. 75. De cetero possessionem non habere hanc virtutem in sequente possessione, v. g. si sunt duo provisiones à Papa, alter ab Ordinario sub eadem die, de anteriore non apparet, & neuter possidet; per vios ab Ordinario credit vel decedit, & alius ejus loco providetur ab Ordinario, qui statim possessionem capiat; non hunc, sed provisionem à Papa esse praefertendum, tradit Gonz. n. 77. et quod sic deciderit à Roma, ut per Calladotum *dec.* 15. n. 1. de prob.

Quaestio 826. Qualiter haec nimirum quod data paritate datarum respectu diei in provisionibus, provisus ab Ordinario obtinens possessionem, praefertendus sit provisio à Papa, subsistant cum clausula

appoi solita in gratia: Quod provifus subrogetur gratiose quoad poffeffionem defuncti in ejus locum. *Dum litera expedita sunt in forma gratiofa*: liquidem, ut dictum fupra, hac gratiofa fubrogatio operatur continuationem poffeffionis inter defunctum vel cedentem, & provifum Apoftolicum, & fic facit, ut ftatim post obitum vel celfionem translata fit poffeffio minifterio Papa in ipfum provifum; (nihil enim vetat, quod minus poffeffio per Principis fictionem ftatim acquiratur & transferatur, & fic acquifita fit vera poffeffio, veraque poffeffionis effectus producat. c. contingit. de dolo & contumacia. c. ibi Bal. n. l. certè. ff. de precario. Tiraq. de morte. p. 5. declaratione l. n. 4. & alii, quos citat & fequitur Gonz. ad reg. 8. §. 3. proem. n. 87.) adeo, ut nullum tempus intermedium, nec dici etiam per momentum eam poffeffionem vacaffe, adeoque continuata, & non de novo acquifita. Gonz. à n. 85. citans Parif. de relig. l. 2. q. 3. n. 70. & 74. Mober. decif. n. n. 2. ut lite pend. Rebuff. in pr. p. 3. fignaturæ. v. & fubrogationis. & Rotam in Cafar. Aug. parochial. 10. Decembris 1508. *Ex contra verò poffeffio capta à provifo ab Ordinario non efl continua, nec eadem, & neceffario datur inter illam & poffeffionem defuncti tempus intermedium, & hinc femper in poffeffione precedat provifus Apoftolicus, adeoque pro anterioritate provifionis illius femper ftandum, & preferendus provifo ab Ordinario eo ipfo, quod conflet utrumque provifum eodem die?*

Respondet ad hanc difficultatem Gonz. loc. cit. à n. 93. quod Rota folebat reftingere virtutem hujus fubrogationis quoad interdictum adipifcendæ duntaxat, hoc efl, quod tali provifo Apoftolico concedatur mandatum de immittendo in poffeffionem, non autem et concedatur remedium retinendæ, feu manutentio, nec minus recuperandæ, prout testatur Gonz. fe non vidiffe aut audiviffe ab antiquioribus hujus Curie peritis advocatis unquam concedi aut concessum fuiffe io Rota. citans pro hoc Mober. decif. 325. de reffu. fol. ubi in fine, quod fubrogandus vigore mandati de fubrogando non poffit agere, nifi tantum interdicto adipifcendæ, & quod neceffarium fit factum ad capiendam poffeffionem. Eri dicta elaufula gratiofe fubrogationis, quæ femper apponitur, operatur, quod minus provifio Ordinarii conserens in data cum provifione Apoftolica ratioque poffeffionis capta à provifo ab Ordinario preferenda foret, difpofitio c. si a fide. fere abolita efllet, faltem quoad provifiones factas à Papa. Ac propterea ait Gonz. n. 99. fe, quantumcumque alias ob rationes allatas io quæf. inclinaret in contrarium, non fuiffe aifum recedere à dicto iure Rotæ, videlicet quod dicta fubrogatio non obfleret difpofitioni c. si a fide. præfcriptam, cum fe ovallimè, dum hac fcriberet, refolutum fuerit à Rota contra dictam gratiofam fubrogationem in Hifpal. benef. 2. Martij 1603. Ac denique ait, fe in hanc rem ponderare, quod licet in fupplicatione & in pluribus decifionibus dicatur, quod hac fubrogatio, etiam ad poffeffionem, in literis tamen, faltem modernis, fie non dicatur, fed quod fubrogetur quoad jus, & admittatur quoad poffef-

fionem, & fic tolli omnem difficultatem; cum non fupplicatio, fed litera fint attendendæ; ut dicitur in reg. de non iudicando. Porro de effecta anterioritatis poffeffionis, juxta dictam c. si a fide. Vide plura largimè apud Rebuff. de pacif. poffif. fub n. 197. ubi plures affert ejusdem ampliationes & limitationes.

Questio 827. An & qualiter poffeffio non tantum generet prefumptionem tituli, fed etiam ipsa det verum titulum?

1. Respondet primò: videri probari per textum c. si a fide, quod sola poffeffio det titulum in beneficiis, ut dicit Rota decif. 10. n. 2. de prob. io antiq. Gonz. ad reg. 2. §. 3. proem. n. 34. videri quoque Pontificis ftatuentes, per regulam Cancell. de annuali & triennali poffeffione. c. x. hac ipfa poffeffione concedi verum ac legitimum titulum beneficii fui jus ad, & in beneficio, non fectus ad poffeffio boorum fecularium certo tempore continuata illum tribuit poffeffori aliis titulum nullum legitemum habenti, modò fit poffeffor bonæ fidei; nam, ut rectè Caltrap. c. 13. de benef. d. 2. p. 23. n. 1. citans pro hoc Rebuff. de pacif. poffif. n. 28. Nav. conf. 41. l. 3. de prob. Samch. l. 7. in Decal. c. 29. n. 91. bonæ fidei deficiente, feo cum mala fide nusquam poffeffione, etfi longiffimè temporis jus ullum ad beneficium, aut in illo acquiritur; cum quia poffeffor malè fide nullo tempore præfcribit. c. poffeffor. de reg. juris in 6. tum quia vitium in iurifictione, & fubinde penam inhabilitatis incurrit. Caltrap. loc. cit. Et fic quod regula faltem de triennali det titulum, tenere videtur exprefse gloffator Alphons. Soto ad hanc reg. n. 19. apud Chok. (tamen n. 12. infunditè contrarius) cuiusque pro hoc c. cura de jurepar. juncti gl. c. si poffeffiones. lib. 9. 3. ànque pro hoc, quod li Papa mandat aliquem non moleftari fuper fructibus & poffeffione beneficii, (ui facit in reg. de triennali.) per hoc videtur et adpudiciffe beneficium feo jus percipiendi licet fructus, quod et ipfe titulus beneficii. Et fic fententiæ Rotæ in nova causa de Pildado in Portugalia. Ex eo fequitur, quod fi ille efllet fpoliatus beneficio, poffet perere reftitutionem: & fi ei obfperetur, quod non haberet titulum, poffet dicere, quod habet illum ex hac regula. Quin & fi primus titulus fit invalidus, tamen hic eum validari, adeoque fequi, quod fit novus titulus, etiam quoad judicialia & quoad Deum; quia licet confirmatio non faciat firmum, nifi quod alius efl legitimum; tamen li Papa facit ex certa fcientia, tunc videtur, quod nullum erat à principio, facere firmum, ut gl. in c. placuit. 21. q. 6. c. 6. Sic nimirum poffeffione bonæ fidei cum titulo colorato, & abfque fimonia per triennium pacificè continuata præfcribit proprietatem beneficii, ita ut poffeffor non teneatur illud poftea refignare, tenet Navar. l. 1. conf. 40. c. 42. de prob. cum Rebuff. (qui etiam affirmat, fe iudicari in parlamento Galliar' apud Leff. de iuff. & jure. l. 2. c. 6. n. 35. qui de ipfo ait, eflle hanc fententiam rationi valde contententem, & quod, cum Papa post triennium nemini amplius concedat adionem ad illud beneficium, videtur poffefforem recedere etiam fecurum io confcientia, li poft fide & cum titulo (inzellege colorato faltem) poffedit, tanquam qui triennali ufurpatione fecerit beneficium fuum. Testaturque Leff. in hac fententia quoque eflle Sa, & alios quodam recentiores; fupponit autem hanc fententiam fententiam alia communem, ut ait Leff. loc. cit. n. 34. nimirum quod beneficium Ecclefiafticum cum titulo colorato præfcribi poffet contra alium, ad quem verè pertinebat, decennio inter præfentes, vicennio inter abfentes, ficut alia jura, quæ bonis immobilibus annuamantur. Verumtamen

2. Respondet alii verum eflle, poffeffori bonæ fidei & pacifico neque poffeffione annali, neque triennali concedi titulum beneficii. Chok. ad reg. de triennali. n. 89. & fufius n. 76. citans Gomel. Caltrap. loc. cit. n. 3. citans Rebuff. de pacif. poffif. à n. 106. & Azor. p. 2. l. 7. c. 37. q. 16. juncto c. 35. q. 1. ac dicens, de poffeffione annali eflle fententiam omnium; & quod

in regula de annali poss. neque concedatur exceptio à lite, neque prohibeatur impetratio beneficii per annum possidit, allegata nimirum, ut dicit regula, causa specificata, determinata & clara nullitas: quæ nullitas nihil, nisi patet, stare potest cum probabili ignorantia possidentis, v. g. dum quis ante legitimam ætatem, aut cum alio inculpabili ignorantia impedimento collationem clarè annullante beneficium consecutus fuisset, quæ ceteris impetratio concedi non potest, etiam detecta nullitate ritali probabiliter ignoratâ, & quæ exceptio à lite concedi debet, si talis possessio generet titulum, seu est titulus legitimus. Vnde *regula de triennali possessione* solum prohibet, ne possessor triennalis molestetur litibus, quod optime servari potest, et ille ipse cognoscere vitium suæ provisionis, teneatur beneficium dimittere aut dispensationem impetrare. Pro quo postremo citat Castrop. Colman. Gmeyer. ad prag. sanct. titulo de poss. poss. v. *irregular.* & Covar. reg. possessor. p. 2. §. 10. n. 10. Dicitque bachelier Castrop. cit. n. 3. pro ratione communis tam in casu triennali, quam annalis possessionis principium illud: beneficii titulus aliter acquiritur nequit, quam canonica institutione, juxta c. 1. de reg. jur. in 6. & c. ex sequentibus. de consuet. ad hoc ne nasci non possit possessio, etiam triennalis, aut illi præscriptione. Ad quod tamen dici possit, hanc ipsam possessionem triennalem aut præscriptionem, domo ob illam, jure sic disponente, sufficeretur quis in beneficio, esse canonice institutionem, licet in præfatus præscripto est legitimus titulus acquirendi dominium. Confirmat suam doctrinam aliter Castrop. ex eo, quod si triennalis possessio concederet titulum, seu esset ipse titulus, redderetque possessionem sanctam in conscientia, non posset Ordinarius ab eo, quem constaret fuisse in pacifica possessione triennali, exigere exhibitionem tituli seu titulum, cujus tamen contrarium sentunt plerique, quos refert, & sequitur Covar. loc. cit. n. 10. conclus. 8. Unde etiam jam huic principio inhærens Castrop. censet procedere responsionem, tametsi inhabilitas probabiliter ignorata, ob quam collatio ab initio nulla fuit, successu temporis sit sublatâ, et quod impedimentum canonum obstanti beneficii recipiendi, & collationem annullans, oblatæ debet annuere beneficii continuationi & illius firmatâ; adeoque collatio beneficii, quæ ob impedimentum recipientis nulla fuit à principio, nullumque recipienti concessit titulum, semper sit nulla, nullumque titulum concedat; et si addat Castrop. in hoc casu plures sententias contrarias: nempe quod tunc talis possessio, quia est cum titulo colorato, & continuata per tempus ad præscribendum sufficiens, tribuat titulum. Atque hæc, quod licet sequitur, qui ob defectum ætatis vel Ordinis capax non erat beneficii aliquis, interea obtenta dispensatione pure tantum super tali defectu, posse aliisque nova institutione retinere beneficium, modo tamen aliis sit habili habendi beneficii; siquidem constat dispositionem regulæ de triennali non habere locum in ipsius & similibus, de quo tamen paulo post.

Questio 828. Quenam sint beneficia vel commoda in specie possessionis annalis?

Respondet: cum ad multa prodesse. Paris. l. 11. §. 6. non. 91. recitans ad Sac. ad reg. de annali præfatum §. 57. possit enim autem eas, quod in regula de annali comprehenditur beneficium, esse, quod concedat possessori exemptionem adversus quemlibet molestentem, & beneficium impetrantem. Sic enim habet regula: *Domini vult, ut improbi lites exequutionis mores reprimantur, statant, & ordinant, quod, quicunque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediate præcedens pacifice possiderit, & quod certo modo vacare præstat, detineat impetraverit, nomen, gradum & nobilitatem possessoris ejusdem, & quot annis eundem possiderit, & specificam & determinatam causam (ex qua constare clare poterit, quid nullum ipse possessor in dicto beneficio jure computat) in hujusmodi impetratione exprimere, & iura*

*et mores ipsam possessionem ad iudicium evocare facere, eamque ex tunc desuper infra annum aliquam ad sententiam diffinitionem veluti possessor debet & teneatur, aliquis impetrator prædicta & quacunque inde secuta nullum existent formidare, & idem impetrans de damno & interesse possessoris prædictum propter commutationem ei satisficere, & si possessor ipsum ipsam ac undevis molestis reperitur extiterit, so. forensis ante persequere Camera Apostolica si adfratibus, nec aliis quibus promissa vacantium mo. dunt, etiam per litteras si neque, aut subrogationis, vel aliis sibi quoad hoc, ut hujusmodi beneficium ea vice consequi vel obtinere valeat, quemadmodum suffragetur, illudque nullatenus in antea litigium censetur. Unde videt hinc in gressu non prohiberi absolute possessionem molestare, aut eas beneficium impetrari, sed solum casu, quo non fuerint conditiones in regula præscriptæ; illis enim servatis, conceditur impetratio. Castrop. loc. cit. num. 3. Vides etiam ex hoc ipso regulæ proemio: *Ut improbi lites exequutionis mores reprimantur*: quod, quavis regula hæc directè magis intentata sit, non tam in odium impetrantium, aut favorem possessorum, quam in consuetudinem bonum Recipientis, cujus interest iudici exerceat, ne culpam detur ante propriam manu libi dicendi, & ut ab illis libus materia omnis calumniandi accedat. Loc. l. 1. §. 11. n. 6. & 9. Nihilominus etiam regulam hæc emanatè & dirigunt in odium exequutionis lites, seu adversus impetrantes & molestantes pacificos poss. flores, tradit cum communi Loc. ibid. n. 27. ut & in favorem possessorum, ut eos teneat. Paris. l. 3. §. 5. n. 15. Quamvis potius in odium odium, quam in hanc favorem. Card. Luca de henr. in sum. n. 234. De cætero pro meliore hujus regulæ intelligentia*

Questio 829. Circa conditiones illas servandas ab actore seu impetrante, quæ servanda in expressione illorum punctorum exprimendorum?

1. Respondeo sequentia: primum juxta probabilem, quam tenet Castrop. cit. n. 1. congruam sententiam, quos citat Rebuff. gl. 9. & Azo. p. 1. l. 7. c. 34. §. 8. non esse necesse: ab eo exprimi cognomen possessoris; cum regula solus nomen, & nullam cognominis mentionem faciat.
2. Secundò: eum dicere, exprimi debere gradum possessionis, hoc est, nam sit Doctor, vel Licentia, vel Magister in Theologia, pure Canonico vel civili, id intelligendum, si habeat gradum, (idem est de nobilitate) alias, quod non est, non potest exprimi. Alph. Soto apud Choz. hic num. 9. Et dom habet gradum, non esse necesse exprimi, an sit Professor publicus Theologie, in Juris. Castrop. ibid. contra Azo. loc. cit. §. 9.
3. Tertiò: hæc & similia, quæ exprimi & referri debent, sufficere, quod exprimentur juxta communem vulgi opinionem; neque enim impetrans videtur obligari ad faciendam ampliorum informationem. Castrop. loc. cit. ita ut hanc expressionem excuset fama in contrarium, vel probabilis ignorantia; ut si aliquis factus esset Doctor clandestinus. Alph. Soto. loc. cit. n. 11.
4. Quartò: quoad expressionem causæ, non sufficere allegare, nullum possidit jus in beneficio compere, sed debere proferri causam determinatam & specificam, hoc est, singularem & individuum. Castrop. ibid.

Questio 830. An etiam in impetratione facta ab Ordinario aut Legato Apostolico necesse sit exprimere dictas conditiones?

1. Respondet ad primum negativè: nam Ordinatio cognominum esse debet, quia sit annalis possessor, & quem titulum habeat, & quot annis possiderit, cum juxta c. de canonum. 10. §. 1. & c. consequenter, de off. Ordinari. in 6. teneatur quotannis discretum

suam visitare. *Caltrp. loc. cit. n. 7.* citans *Gomel. ad hanc reg. g. 9. Mand. g. 50. Azor. p. 2. l. 7. c. 24. g. 11.* Atque ita, quod hinc sequitur, locum non habere hanc regulam de annis extra Curiam, docet *Chok. hic n. 51.* dicens, Rotam multifariam esse sententiam hanc opinionem.

2. Respondeo ad secundum affirmative; Legato enim aequè ac Potestati possessoribus beneficiorum ac beneficiis ipsa sunt incognita. Neque, ut testè *Gonz. el. 21. n. 57. & 58.* Legatus propriè est Ordinarius, sed impropriè, & superinductus. *Caltrp. cit. n. 7.* citans *Azor. Rebuff. Mand. contra Gomel. cit. g. 10.* Atque ita locum habere hanc regulam in provisione Legati, contra *Gomel. hic g. 9.* docet *Mandol. g. 50.* Et sic decisum esse in *Calenens. Canon. 2. Januarii 1574.* testatur *Seraphin. decif. 281. n. 9.* apud *Chok. hic n. 56.* ethi in contrarium inclinor.

Questio 831. Quid prestandum reo seu possessori, contra quem movetur actio, ut juretur hac regula?

1. Respondeo: teneri illum primò de ea excipere; neque enim ipso jure operatur hac regula effectum suum contra impetrantem, sed ope exceptionis. *Lott. l. 2. g. 52. n. 11.* citans *Sarn. ad hanc reg. g. 4. Rebuff. g. 8. Menic. decif. 46. n. 4.*

2. Respondeo secundò: ut dicta regula suffragetur excipienti, non sufficit ejus allegatio, etsi sit notoria, sed requiritur positio ejus usus per realem illius productionem, seu saltem formam *regulae Cancell. de productione. Lott. ibid. n. 13.* citans *Gomel. g. 4. Gonz. el. 16. n. 83.* Gratian. *discept. forens. c. 574. n. 27.* Porro exceptio illa annalitatæ semper est in de tempore, hoc est, non admittitur solum in quacunque parte iudicii, & in quacunque instantia. *Lott. n. 14.* citans *Castald. decif. 12. n. 1. super reg. Rotam decif. 601. p. 4. resem.* Idem etiam post sententiam & executionem, ita ut fiat retroactio virtutis illius ad omnia præcedentia. *Lott. n. 15.* citans *Gonz. el. 66. n. 45.* Gratian. *ubi ante n. 30.* Et hoc etiam ad effectum restitutionis possessionis. *Lott. n. 16.* citans *Rot. decif. 309. p. 9. decif. l. 3.*

3. Respondeo tertio: mox, ubi exceptio hac annalitatæ fuerit legitime objecta, erit justificanda ex debitis circumstantiis, nimirum quod possessio sit annalis, & quod sit pacifica. *Lott. loc. cit. n. 17.*

Questio 832. Quid prestandum aitori, ut juretur hac regula, seu ut elidat exceptionem?

Respondeo: posse illum jurare triplici replicatione; & primò quidem impugnando factum, ostendendo omnium, si fuisse provisorum ante annalitatem, vel etiam ante aliquam possessionem, vel etiam suppositam annalitate, iam fuisse illegitimam. *Lott. cit. g. 52. n. 16. & 17.* Secundò, ostendendo notoriam inhabilitatem persone, nimirum habentis beneficium. *Lott. n. 17.* quod tamen n. 58. ait intelligendum de incapacitate canonizata, adeoque notoria per confessionem aut iudicatum, ut non possit in controversiam revocari; si enim possit dari instantia veritatis in contrarium, etiam ea aliquo jure speciali, cessante illa replicatio. Tertio, satisfaciendo ex parte sua dispositioni regule, seu servando accurate omnia, quæ in ea præscribuntur. *Lott. n. 10.* Hinc jam defendendo ad particularia:

Questio 833. Unde & qualiter hac annalitas sit deducenda?

Respondeo: annus ista incipit à die adeptæ possessionis per eum, i cuius beneficium impetratur. *Parif. l. 3. g. 1. n. 72.* *Chok. hic n. 26.* citans *Rebuff. super ad hanc reg. gl. 4.* *Lott. cit. g. 52. n. 19.* citans *Imper. Mandol. g. 19.* ubi etiam, quod officiat possessio instrumentalis, quæ tamen non doceatur, eam tunc per alium fuisse occupatam, Terminatur autem

hic annus eodem die alterius anni, & quidem in initio istius diei, in materia enim favorabilis, prout est hæc regula, respectu excipientis, non computatur annus de momento in momentum, sed civiliter ad dies, ita ut instigatur annus perfectus, quandoque elapsi sunt dies 365. *Lott. loc. cit. n. 21.* Debetque hic annus esse continuus, adeoque ex eo deduci non debent dies feriati. *Parif. loc. cit. n. 73. & 74.* citans *Mand. hic g. 21.* *Sarn. g. 77.* quod tamen postea potius videtur habere locum in anno dato ad prosequendum causam, quàm de annalitate possessionis, ut patet ex limitatione, quam adiecit: *Nisi alio tempore fuerit impeditus.*

Questio 834. Qua dicatur possessio annalis pacifica in ordine ad effectum hujus regule?

1. Respondeo primò in genere: pacificam possessionem hic dici illam, cui nulla mora est lis seu controversia juri vel facti in iudicio, vel ante super re seu beneficio possessione. *Chok. hic n. 32.* *Parif. l. 3. g. 1. n. 29.* citans *Clem. gratia. de renum. & ibi Gl. Card. Imol. Ar. ibid. in c. commissio. de test. in 6. Card. Parif. conf. 31. n. 6. vel 4. Rebuff. de pacif. poss. n. 166.* *Sarn. ad reg. de trans. g. 53. & c.*

2. Respondeo secundò in specie hoc ipsum declarando: primò possessionem pacificam interturbat, siue possessionem reddi non pacificam ea lites super ipso possessione, & hæc sufficientem esse ad interruptendum pacificam possessionem, sicut *Parif. loc. cit. n. 30.* & citat pro hoc *Castald. decif. g. de causa prop. & poss. & Rotam in Guenens. Prioratus. 17. Decemb. 1519.*

3. Secundò: ex quocunque lite, etiam nulliter & merè de facto mota. *Lott. cit. g. 52. n. 31.* Nisi forte nullitas oriatur ex defectu jurisdictionis, puta, quod iudex, eorum quo movetur lis, caret jurisdictione, aut ejus jurisdictio est suspensa. *Lott. ibid. n. 32. n. 38. g. 53.* Unde quod dicitur, ad effectum interruptendum analem vel triennale possessionem pacificam sufficere extrajudicialem controversiam & litem coram iudicibus incompetentibus; adeoque ipsa lites, id, inquam, referendum est ad controversiam, per quam de facto fuerint illæ molestiæ & turbationes circa ipsam possessionem fructuum. *Lott. cit. g. 52. n. 30.* Hinc dum quis inter annum adeptæ possessionis citatus est nulliter, (intelligit nullitate proveniente aliunde, quàm ex defectu jurisdictionis) modò processus sit introductus, non dicitur pacifica possessio per annum; quia non fuit lites & controversia possidet. *Chok. hic n. 35.* citans *Rebuff. ad eandem reg. gl. 6. contra Gomel. hic g. 45.* Quod tamen limitandum & intelligendum non nisi de citatione data executioni; ad effectum enim interruptionis hujus pacificæ possessionis non sufficit citationem possessoris beneficii decretam & imperatam fuisse; sed requiritur illam datam fuisse executioni. *Chok. n. 39.* *Lott. l. 2. g. 53. n. 32.* facta autem hæc executio citationis, ita jam videtur nullitate controversia, indeque interrupta possessio pacifica. *Lott. cit. g. 53. n. 24.* adeo ut, quævis in ordine ad aliam effectum hujus citationis canonizari valeat, ad effectum tamen interruptionis pacificæ hujus possessionis talis renunciatio seu permutatio non attendatur. *Lott. ibid. n. 25.* citans *Archil. decif. 385. n. 2.* Potest executionem hanc fuisse justificari ea comparatione apud actum, eum constitutione procuratoris, etiam si non appareat de relatione Curiorum seu unclis citationis, proindeque id ipsum fortius, & utique præsumptivè justificari ex eo talem executionem, si supposita deere contra possessorem citatione, in per se ipsam vel procuratorem comparari in iudicio, ait *Lott. n. 26. & 27.* Tradit quoque *Chok. hic n. 31.* *ad Mand. g. 3.* quod quodvis reus habeat omniam citationum nondum executæ veniat ad causam, si dicatur verè introducta, (adeoque per hoc turbata possessio) nisi lis esset notorie calumniosa. *Chok. ibid. & Castald. decif. 1. n. 1. super pend. vel nisi actor non comparere*

quia per citationem non dicitur processus inchoatus actio non comparere, juxta Bald. in l. poss. edictum. §. 1. ff. de jure. Chok. et. n. 35. Quid autem dicendum de possessorio citato vigore clausulae: *omnibusque aliis inter esse habentibus* &c. & quid de eo, in quem citatio fuit excusa, sed non in iudicio eam reproduxit. Chok. n. 37. & 38. remittit ad Mand. g. 35. & 36.

4. Tertio: ut quascumque molestias. Lot. g. 32. n. 33. ubi tamen agit de molestia extrajudiciali, seu de facto, necesse esse eam illatam super finitum percipere, id est, super ipso jure percipiendi, non autem super ipsius finibus, qui alio jure pratenduntur deberi per possessorium. Lot. et. g. 32. n. 35. & 36. citans Sarn. g. 45.

5. Quarto: ut censetur possessio non pacifica, siue sit quod antecessori moderni possessiois mora fuerit, ut illa molestatio, quam is eo vivo finis non fuit, et si ipse modernus possessor intra annum & ultra nullam passus esset controverfiam aut molestiam, quia cum illa peregit diutius, utpote non finis per sententiam datam executioni, beneficium dicitur infectum, ad quemcumque transiit, & possessio beneficii a tempore mortis de eo controverfiam habenti illud dici non poterit pacifica. Chok. n. 42. Lot. g. 32. n. 29. & 30. citantes Mohed. decis. 14. de causa prop. & poss. Secus est in regula de triennali: ea enim adhuc juvat possessor triennalis, si ipse nunquam fuit in lite, licet super eodem beneficio lit esset aut fuisset innox alios, quando ipse coepit possidere; siquidem hanc regulam exingit lites antiquas, de quo postmodum.

6. Quinto: ut dicatur annalis pacifica possessio in ordine ad effectum hujus regulæ, æquum, ut sit pacifica usque ad diem impetrationis, ita ut si sit non sit justificata initium possessionis pacificæ, & illius continuationem per annum, si alter postmodum possiderit, aut molestias inulset, tradit Lot. et. g. 32. n. 23. & 24. citans Sarn. g. 50. n. 77. Mandos. g. 21. & Cæliæcem de Gratias decis. 35. alibi 7. de causa prop. & poss. ubi ait, regulam passim in hoc sic prædicari.

7. Sexto: si post impetrationem prius officium quis possessor annalis, vel hoc ipso ob obtinendam impetrationem, non possit dici possessor annalem pacificum in ordine ad effectum, ut si impetrans postmodum obtineat gratiam *perinde ac si* eadem, huius gratie valeat oblatæ hæc regula, tradit Lot. ibid. num. 25. juxta resolutionem Rotæ in Bruxens. percho. 2. p. 1587. Circa quod tamen observandum, quod habet Tond. in 99. benefic. p. 2. c. 85. n. 67. ex Borat. decis. 585. n. 3. quod sola impetratio facta per adversarium non noccat, sed ea non obstante semper curat tempus triennalis possessionis; nisi præterea intervenit citatio. Ubi etiam illud observandum, quod habent verba regulæ in fine; nimirum, quod si impetrans regulæ non satisfecerit, & vel sic si violæ molestet possessorium, & hic propter res absolvat, beneficium illud ex tali impetratione, non dicitur heigiosum. Chok. hic num. 60. juxta Lancellus. de arrest. p. 2. c. 4. suprafat. n. 163. De quo vide fusi agensem Mandos. hic g. 86. 87. 89. Plura de pacifica possessione vide ad regulam de triennali.

Questio 835. Qualiter iste annus pacificæ possessionis spectetur, & integretur ex possessione plurium successorum?

Respondeo: dum annus non est completus tempore prioris possessionis, v. g. resignantis, ut quia is possidet per 6. vel 7. menses pacificè beneficium, & postmodum alius v. g. resignatarius possidet illud per reliquos 6. vel 5. menses, hic posterior possessor tueri se non potest regulâ hæc de annali; eo quod regula loquitur semper de uno possessore annali. Patil. de resign. l. 3. g. 5. citans Sarn. hic g. 62. & Mandos. g. 23. num. 6. ac dicens, hanc esse sententiam communem. Callrop. d. 2. p. 31. n. 3. citans Azoc. l. 7. c. 34. g. 7. Neque obstat huic responsioni, quod tempore prædecessoris & successoris conjungantur, non tantum in materia profana, v. g. ad complen-

dum prescriptionem, ut Bald. conf. 159. l. 3. Card. Patil. conf. 1. num. 117. vol. 1. apud Patil. de resign. loc. et. n. 45. (nil enim idem patet in usufructu, domus ejus tempora conjunguntur, v. g. ex persona de heredi & heredia. l. qui cum pro herede ff. pro temp.) verum etiam in ipsa materia beneficii, v. g. in quali possessione intercessendi electionibus Episcoporum, & limitation, juxta Caprari. 16. g. 3. c. cum Ecclesia Sacra de causa poss. & prop. c. cum de benef. de prob. in 6. nam in primis à profana materia non licet arguere ad beneficium. Patil. loc. et. n. 46. dicens, sic ad præsentem objectionem respondisse Rebouff. et. de pacif. poss. n. 267. & seq. licet alibi juxta c. auctoritatem Martini. de prob. in 6. Gl. in c. 1. ord. et. & l. Baldum. in c. inter ceteras. de rescript. Card. Patil. conf. 119. n. 2. vol. 4. Decim conf. 305. &c. apud Patil. de resign. loc. et. n. 39. beneficia ultima volumus computantur. Deinde speciale est, quod conjungantur tempora in materia intercessendi electionibus favore Ecclesie. Patil. n. 44. juxta Gl. Pragmat. sub. et. de pacif. poss. v. possideri. & Rebouff. ubi ante, num. 268.

Questio 836. Num gratiosa illa subrogatio, de qua supra, operetur continuationem illam possessionis in ordine ad complevandam annalem pacificam, seu in ordine ad effectum hujus regulæ?

Respondeo negativè C. de Luca de benef. d. 47. n. 31. in casu, ubi tempore concessæ subrogationis possessio de facto esset plena, ideo, quod tunc dari non possit huiusmodi continuatio possessionis, pro quo citat Guep. decis. 235. n. 5. & seq. Autem hoc dicendo, videtur admittere affirmativam in casu, ubi pro tempore datæ subrogationis possessio non esset plena de facto, non est utique adeo certum.

Questio 837. An exceptio hujus regulæ, seu annalis pacificæ possessionis prioris possessionis, & in specie resignantis, suffragetur successoris, & in specie resignatario?

Respondeo negativè Patil. l. 3. g. 5. n. 51. citans Castald. super reg. Cancell. decis. 16. Mandos. ad hanc reg. g. 62. cum quia hæc regula non est realis, sed secundum solum Cancellarij, est personale, utpote semper respiciens ipsum impetrantem & possessorium. Patil. num. 51. & 55. citans Card. Patil. conf. 44. num. 17. vol. 1. Cald. conf. 1. num. 4. de rescript. Decim conf. 699. n. 4. ac ex Burlati. conf. 395. n. 11. vol. 4. dicens, hæc sententiam esse communem DD. Tamen quia verba regulæ cum dirigantur ad possessorium, (intellige actuale, seu eum, qui actu possidet beneficium) non possunt verificari in alio, nempe prædecessore, qui jam possidere desit. Patil. num. 55. tamen etiam, quia sicut possessio regulariter non transit in quempiam ipso jure; ita nec exceptio quesita vigore possessionis. Patil. n. 54. Ac denique quia qualitas annuitatis deficit per mortem prioris possessoris, cum mors omnia solvat, atque etiam per cessionem seu resignationem, quæ est mors civilis. Patil. et. n. 54.

Questio 838. An si quis possedit beneficium pacificè per undecim menses, & tunc illud resignat, & antequam resignatarius capiat possessionem, labatur mensis, & sic compleatur annus conjungendo illos xi. menses cum illo uno mense, an inquam, in hoc casu regula de annali obset impetranti?

Respondeo negativè Patil. et. g. 5. n. 64. ex Mand. ad hanc regulam. g. 22.

Questio 839. An resignans post resignationem manseris in pacifica possessione,
possit

possit se tueri hac regula, & exceptione contra impetrantem dictum beneficium per obitum resignatarii?

Respondeo affirmative Patif. l. a. n. 58. citans Mand. ad hanc reg. q. 29. Sarn. q. 57. in fine. & Rotan in Hysp. Capellanis 10. Mart. 1538. & in Barchinensi Canonice 18. Decembris 1536. eo quod licet per renunciationem amittatur possessio civilis & naturalis, ut Jo. And. Abb. lussol. inc. sollicitudo de restitu. spoliis. C. Patif. cons. 39. n. 3. vol. 4. cum comenitur apud Patif. quomodo iam manet in detentatione, videtur retinere possessionem naturalem. Patif. n. 59. ex Calder. cons. 4. de renunc. & qui detinet, largo modo possidere dicitur, juxta Alex. in l. 1. de acquir. poss. Inque detentio hac adeo considerabilis, ut detentori competat restitutio. n. 60. citans aliquas Rotas decr. Potest ad illud, quod queri hic potest, nunc resignans, qui post renunciationem mansit in pacifica possessione per annum, tueri se possit hac regula contra resignatarium.

Respondeo affirmative Sarnensis ad hanc regulam. q. 34. contra Mandol. q. 28. apud Patif. l. c. num. 61. Verum hac questio hodie non videtur habere locum stante consuetudine Gregor. 13. de jubileando, ubi simulatur jus ob non publicationem resignationis, & non captam possessionem. Patif. eu. n. 62. juncto n. 61.

Questio 840. An, & qualiter hac regula de annali defendat possessores alios inhabiles et incapaces, vel etiam carentes omni titulo?

Respondeo primò in genere: hac annalis possessio dicitur quicumque possessorem alios inhabilem. Patif. de reg. l. 3. q. 5. n. 67. citans Sarnens. ad hanc regulam. q. 51. Ubi adducit hujus reiterationes. Caldrop. de benef. rr. 13. d. 2. p. 33. n. 6. citans Azor. p. 2. l. 7. c. 3. q. 9. & Rebuff. hoc gl. 3. munitum dum impetrans non exprimit specificè & determinat causam inhabilitatis, non quod ex illa possessione ius aliquod in beneficio acquirit possessor talis; sed quia, dum causam nullius specificam non exprimit, virtute hujus regulæ ab impetratione excluditur. Caldrop. loc. cit.

Respondeo secundò in specie: defendi hac regula possessorem alios ipso iure privatum. Patif. l. c. citans Sarn. ubi ante. Limitat tamen hoc ipsum Patif. n. 86. & seq. ut non procedat in hæretico; citat pro hoc Collad. decr. 14. ad reg. Camer. Rotam in Berdusii Proposura. 1519. Item in privato beneficio ob non solutam pensionem. Item in eo, de cuius non titulo notoriè constat. Citat pro hoc Sarn. hoc q. 51. & exemplum adducit in resignatione non publicata, juxta quod statuit Gregor. 13. in Constitut. de publicanda.

Respondeo terciò adhuc magis specificè: defenditur hac regula juxta auctorem analytici commentarii huc ampliat. 7. & 8. apud Chok. hic n. 61. execrabilis, si possidet, live post, live ante privationem illam, live computans extremis, anni tamen continet. Item defenditur juxta Gomet. hoc q. 55. privatus ob non promotionem. Item intrusus juxta Crescent. decr. 35. n. 5. apud Chok. loc. cit. etiam in beneficio reservato, juxta Seraph. decr. 1060. Item spoliator (non tamen contra spoliatum) juxta Gomet. loc. cit. apud Chok. eo quod (que est responsio ad ultimum patrem questionis) in Chok. hac regula odium duxerat respiciat, impetrantem beneficium possessorum, & non requirantur canonici tituli, nec bona fides, nec capacitas sacerdotis, & sic sufficit sola detentio, etiam animæ & impulsu per annum pacifica, ad excludendum impetrantes à Papa, nisi forma hujus regulæ ad unguem sit servata. Idem tradit Loet. l. 2. q. 1. n. 59. ubi ait: quod hac regula ab illa de transmissio in hoc obitum differt, quod illa exigit titulum aliquem coloratum, hac vero so-

cus, adeoque contentetur animæ detentione, citat pro hoc Crescent. decr. 4. de causa poss. & prop. C. de Luca de benef. d. 47. n. 19. ubi: producta hac regula de annali in odium impetrantium, unde propterea non attenditur titulus, nec persona possidentis; sed solum factum impetrantis, adversus quem formam dicte regulæ non servantem sufficit possessio, etiam nulla de facto, & ut dicunt, animæ; citat pro hoc Gomet. hoc q. 57. n. 8. & q. 64. in fine. Gait. p. 12. c. 2. n. 30. & citat tamen idem C. de Luca n. 16. citans pro hoc Seraph. decr. 983. n. 3. & Gomet. ad hanc regulam q. 51. non defendi hac regula, de cuius non iure, seu non titulo in controversia constat notoriè. Idem habet Tond. in q. benef. p. 1. c. 85. n. 34. ubi: locus non est hujus regulæ de annali, si constat de non titulo possessionis; modò tamen de non titulo constat clarè & evidenter, nempe per confessionem portæ, vel per rem iudicatam, citat pro hoc Seraph. decr. 983. n. 2. Patif. de reg. l. 3. q. 5. n. 7. De cetero docet antiquus glossator Alphons. Soto apud Chok. hic n. 4. hanc regulam locum non habere in possessionibus privandi beneficio ob crimen vel aliam causam, sed solum in privatis ipso facto, hoc est ipso iure; eo quod regula dicat exprimentem causam, quare possessori ius nullum competat in beneficio; et namque, qui solam privationem est per sententiam beneficium, ius adhuc competit in beneficio, donec privetur. Quoniam post crimen admissionem ante sententiam privationis validè & licetè resignare potest beneficium, non tantum simpliciter, sed etiam in favorem, juxta Chok. hic n. 28. de hoc fuit agendum, & citantur pro hoc Guaceta. q. 3. can. l. 2. c. de clerico homicida. n. 30. Gomet. hoc q. 42. Patif. l. 3. q. 16. Potest quæ sit crimina, ob quæ ipso facto & iure privetur quis beneficio absolute eo, quod opus sit sententiæ declarationis privationis, sed solum declarationis, talem istiusmodi criminis esse rem, dicitur part. seq. Vide tantipies Chok. loc. cit. ubi enumerat sive ex crimine læsæ majestatis, hæresis, sodomie, homicidii qualificati, vel assassini, falsificationis litterarum Apostolicarum.

Questio 841. An suffragetur hac regula possessori, ut is ut possit exceptione hujus regulæ, etiam in quacunque instantia contra impetransem ignorantem, aliquem esse annalem possessorem?

Respondeo affirmative Chok. hic n. 36. et Mandol. hoc q. 53. eo quod hac regula sit favorabilis, & licet præceptum in odium negligentis non curat, nisi à tempore scientiæ; hoc tamen verum sit, dum agitur de damno vitando; oon autem de lucro capiendo, juxta l. cui autem, ff. de his, qui sunt in fraudem creditorum.

Questio 842. An suffragetur hac regula possessori non percipienti fructus, puta, quia bi illo anno debentur hereditibus defuncti, vel fabrica, vel Episcopo?

Respondeo affirmative Chok. hic q. 61. Gomet. hic q. 47. & Mandol. q. 31.

Questio 843. Quæ quod effectum hujus regulæ de annali veniant nomine beneficii?

Respondeo sequentia: Primò officia & dignitates Ecclesiasticæ. Chok. hic q. 24. ex Rebuff. in pr. ad hanc regulam. gl. 3. & rr. de pacif. poss. n. 71. v. Officiis. Secundò præbendionis, modò data sint in titulum perpetuum. Chok. n. 25. et Mand. hoc q. 12. Tertiò juxta Gomet. hoc q. 21. contra Mand. q. 9. apud Chok. pensio imposita super fructibus beneficii pacificè per annum possit. Quarta beneficii commendata, juxta Gomet. n. 26. eo quod hodie titulus equiparetur, ex quo ad vitam nunquam non con-

concedatur. Quoad Vicarie perpetuae. Chok. *hic loc. cit.* Mand. q. 13. Senti Capellanie, quae in simulum dantur. Gomel. q. 20. Septimò beneficia iurispatronatū. Chok. *cit.* num. 25. citans Mohed.

2. Econtrā tamen regulam hanc locum non habere in beneficiis iurispatronatū, censet Tond. *in q. benef. p. 1. c. 85. n. 13.* dum ait eam locum non habere in praedictum iurispatronatū faciendū ad praesentationem veri Patroni, pro quo citat Seraph. *decf. 287. n. 6.* & Rotam *decf. 796. n. 3. l. 3. p. 3. divers.* Item in manualibus. Chok. *ex Mand. cit. q. 9.* citans etiam pro hoc Mohed. *decf. 169.* Gremont. *de iudiciis Cord. §. regularia. n. 37.* Neque in consistorialibus, hoc est, beneficiis, de quibus Papa disponit in Consistorio coram Cardinalibus. Parf. *de regim. l. 2. g. 2. n. 6.* citans Sarnenf. *ad hanc regulam. q. 24.* & Rotam *in Spiritaneis Abbatia.*

Quaestio 844. Ad quid per verba illa regule: Ex infra sex menses ipsum possessorem ad iudicium evocari facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam definitivam inclusive prosequi debeat, (quaeque vocatur secunda pars regula. Lott. l. 2. §. 2. n. 1.) obligat impetrans, & qualiter isti obligationi satisfiat?

1. Respondeo: tamen videri posset satis esse, ut infra 6. menses decreta sit citatio possessoris, ut tenuisse aliquando Rotam, tenet Glossator Alphons. Soto apud Chok. *hic n. 8.* verisimiliter tamen censet ipse, & cum eo Chok. *hic n. 38.* non sufficere quoad effectum huius regule, citationem infra 6. menses ab impetrata gratia decretam & impetratam esse; sed insuper executionem illius, (ut verba illa: *Ad iudicium evocari facere*, satis indicare videntur) quin & executio seu nuntiatio, per quem facta citatio, relationem; eo quod illata debeant declarari iuxta suam commonem; secundum quod citationes ita complere accipi solent, ut etiam non citorum responsiones & relationes includent, ut Host. *inc. quoniam contra. de prob. §. citans amos.* Quod tamen limitat Chok. hac ratione *n. 40.* nisi possessor miserat mandatum pro cura; quia illud acquiescit citationi excoit.

2. Secundò tempus illud 6. mensium incipit currere à tempore datae impetrationis, non verò à tempore expeditionis Bullarum. Glossator apud Chok. *n. 12.* & apud eundem *n. 44.* Gomel. *n. 67.* Rebuff. *in pr. ad hanc regulam. gl. 14.* ubi, quod Papa parte instantie solet hoc semestrem prorogare, dummodo tamen non elapsum sit. De cetero, si impetrans cessante tali prorogatione, possessorem annum in interest non vocavit in iudicium, intravit dispositio huius regule.

3. Tertiò annus ille ad prosequendum incipit currere non à tempore citationis incipit, sed executae. Tond. *in q. benef. p. 1. r. 85. n. 24.* Chok. *hic n. 46.* citans Mand. *hic q. 73.* Lott. *loc. cit. n. 61.* citans Sarnenf. *hic q. 66.* quem secutus est Rotam, ait *in una Augustana Civitat. 3. Februarii 1602.* Idemque etiam citatio facta fuisset ante lapsum semestris, v. g. sub ejus initium vel medium, licet non detur dilatio 6. mensium ad citandum; siue ut incipiam citari possit possessor, siue in Curia Romana, siue extra illam existens, dum citatur v. g. secundo mense istius semestris, non debet expectari tempus sex mensium elapsorum, seu ultra duos illos menses adhuc 4. alii, ut tunc demum, si elapsi, inchoetur dictus annus. Glossator apud Chok. *n. 4.* Chok. *ipso n. 46.* citans Mand. *hic q. 74.*

4. Quatiò regula haec exigit, expeditionem causae fieri in petitorio intra annum, sitamen adversarios suspendisset petitorium, totum illud tempus dispositionis possessoris ab anni cursu deducendum est. Tond. *n. 26.* & 27. citans Cres. *decf. 10. de causa prob. & poss.* Sufficit autem impetrantem facere,

quantum est in se, quoad expeditionem causae, & quod per eum non sit, quod minus intra annum fuerit pronunciata sententia de causa finita; si id contingat ob varias adversarii exceptiones & repleas, aut iudicii huiusmodi, ita ut impetranti ob dicta impedimenta supervenientia, quae contingunt ex parte vel iudicis facto, vel alio modo, (de quibus vide Franc. *inc. ex ratione. de appellat.*) non curat interest dictus ille annus. Glossator apud Chok. *n. 15.* & ipse Chok. *n. 47.* citans Gonz. *ad regulam l. gl. 12. §. 1. n. 17.* Tond. *loc. cit. n. 22.* Lott. *loc. cit. n. 57.* Jausla *n. 61.* & 63. & n. 59. subdunt, & pro hoc citans Armon. *conf. 132. n. 4.* Menoch. *conf. 518. n. 3.* tunc demum iudicandum adhibuit sufficientem ab impetrante diligenciam, si constabit, iuris remedia omnia fuisse tentata, veluti si in citando foret lachrymantem, vel alius absentem, servata sit forma iuris, de qua in Clem. 1. §. quia verò. de iudic. Et in prosequendo seu expediendo, si ex actis resisteret iustificatio narrationis facta intra annum, cum debita instantia pro ipsa expeditione, adeo, ut non iterum per ipsum impetrantem, quod minus iudex pronuntiaret, dec. procederet hunc effectum adhibuit diligenciam, etiam si possessor maligne fuisset cursum iudicii remotaus, puta, recurrendo ad laicos, vel etiam iustificatam ab impetrante gratiam possessor seu reus exceptit, & obtriverit dilacionem ad probandum suam exceptionem; adeo, ut ipsi impetranti opus sit novis probationibus facere pro elidenda exceptione rei, tradit Lott. *ad n. 62.* monet tamen Glossator *loc. cit.* & Rebuff. *in pr. ad hanc regulam. gl. 15.* apud Chok. *n. 46.* debere in hoc casu impetrantem proestari, quod per eum non sit, ne alius foret curat ei terminis. Negat tamen hoc ipsum Tond. *loc. cit. n. 23.* nimirum quod opus sit aliqua proestacione super impedimento, maxime, si tale impedimentum proveniat ex facto adversarii, citat pro hoc Riccium. Collect. 3181. subdit tamen Tond. *n. 24.* quod in Gallia teneatur impedire proestari, & proestacionem inhiuere parti, aliter excludant, propter decretum de pacif. possessoris. An etiam Chok. *cit. n. 46.* quod quia plerumque ob similia impedimenta causa intra annum finiri non possit aut solet, impetrantes solent à Papa derogacionem huius secundae partis regule impetrare, aut saltem obtinere prorogacionem proestando, quod per ipsos non sit; monet etiam Mand. *q. 76.* quod impetrans prorogacionem istius anni ad prosequendum, vel etiam semestris ad citandum debeat eam obtinere adhuc constitutus intra illum annum aut semestrem, aliter illi prorogacionem non profuturam; sed novus opus est concessione. Porro in casu, dum possessor intra semestrem citatus cessit beneficio, vel decellit intra annum, non impetranti impetranti, si non fuerit prosecutus usque ad semestrem, tradit Rebuff. *ad hanc regulam gl. 14.* apud Chok. *n. 48.* qui tenet aut, aliter in hoc puncto videri voluisse Gomel. *hic q. 62.*

Quaestio 845. An obtinens gratiam motus proprii teneatur hanc regulam observare?

Respondeo affirmative; cum enim haec regula lata sit publicae utilitatis gratia, ad fraudes & lites repellendas, non censetur Papa hanc regule velle derogare per clausulam *motus proprii*, (quae ut Jo. And. *inc. si motus proprii. de prob. in 6. Alex. conf. 205. l. 7. Bellam. decf. 392.* & 474. & Felin. *inc. in iustis. de rescrip. apud Chok. hic n. 53.* nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis, nec in iis, quorum Princeps non habet plenam noticiam, de quibus in hac regula, quae facti sunt) Chok. *hic ad n. 51.* ex Mand. *hic q. 49.*

Quaestio 846. Qualiter penam statutam in regula incurrat impetrans, ubi in hanc secundam regulam partem offenderet?

1. Respondeo primò: pena ista solvendi Camerae su. florenas auri hodie non est in usu amplius. Glof.

Glossator apud Chok. *num. 16.* & Chok. ipse *n. 14.* ex Gomel. *n. 40.* Item, ut pars victrix eam exigat, quidquid sit de eo, quod videtur Glossator, num nunc Romanus possit illam exigere etiam Audite Camera vel causae; sed hoc ipse possessor victores conrenti sunt condemnationem impensis in expensas, & nullitate impetrationis adversarii cum abolutione ab illius impetratione. Chok. *n. 54.* alia poena satis clare expressa est in regula.

a. Respondeo secundum magis exacte & sub distinctione duplici casus. Si peccavit impetrans contra regulam, omittendo nimirum citare intra semestrem, prosequi intra annum, exprimere condiciones possessionis in regula requisitas, &c. simpliciter solum incurrit poenam annullationis impetrationis, & omnium inde secutorum: & tenetur ad omne, quod interest possessoris. *Lott. l. 2. g. 52. n. 70.* si vero peccavit contra illam per calumniam & impositionem, (quem casum à priore separat regula verbis istis: *Si per possessionem ejusm. inesse, foveat & ostendit molestias reperiatur extiterit*) vult regulam in poenam solvi Camera *50. florenos* aut, hoc est, ducatos, ut *Lott. loc. cit.* Et quod hanc malitiam non considerat regula simplicem inobstantiam, adeoque presumptam calumniam, sed commisionem contra rationem ipsius regulae, & calumniam veram ex conspectu veritate, id est, per sententiam contra illum latam, ut *Lott. loc. cit. n. 22.* ex *Maz. hic g. 26. n. 2.* Insuper adijci poenam inhabilitatis personae (nimirum impetrantis) ad idem beneficium, ex alia tamen vacatione seu modo vacandi, diverso ab expresso in impetratione etiam per litteras *fi. n. 22.* aut subrogationis; adeoque extinguendo litem, ut inde beneficium non censetur inipsum. *Lott. cit. n. 70.* atque ita regula supponit litem jam motam possessori, non tantum in hoc secundo casu transgressionis regulae, (ut id ex eo constat, quod loquatur de calumnia & improbitate detecta, de qua aliter constare non potest, quoniam per sententiam) sed & in priori casu; quidem annullatur impetratio cum omnibus inde secuis; illud enim refertur ad acta judicialia super ipsa impetratione, ut sunt citationes, examen testium, instrumentorum productio, &c. *Lott. cit. n. 70.* Porro dicta poena inhabilitatis referri nequit ad casum, in quo servata non est prima pars regulae, utpote cui parvi passim solet derogari; (de quo *pauli p. 58*) sed ad casum, in quo quidem facta citatio & litem mota; sed non servata forma regulae in citando aut promovendo iudicio, & in hoc quidem casu inhabilitat eum regula, ut non possit capere beneficium illud ex eadem impetratione, aut ex gratia aliqua dependentie à prima illa impetratione; sed non inhabilitat eum, ut nequeat illud obtinere ex nova gratia, independente à prima. *Lott. à num. 73.* vide eundem de his obiter *num. seq.*

Questio 847. An & qualiter regula de annali solet derogari?

1. Respondeo primae parti, quae est de exprimendis conditionibus possessoris, & causa specifica vacationis, & tempore possessionis, solet à Papa de facili derogari. *Lott. l. 1. g. 52. n. 5.* citans *Gieg. de res. 113. n. 1.* Tond. in *gg. brev. p. 1. c. 85. n. 17.* Idem passim ex stylo, etiam per clausulas generales in gratiis novis. *Lott. loc. cit. n. 79.* licet derogatio huiusmodi non attendatur, si principalis gratia sit nulla. *Lott. cit. n. 51.* Tond. *n. 19.* citans *Puteum de res. 19. l. 1.* Talis autem derogatio debet esse specialis; nec sufficit, quod in supplicatione fiat mentio annalis possessionis, nisi illius expressa accedat derogatio. *Lott. loc. cit. n. 18.* Quod etiam huiusmodi derogatur per Nuncium Apostolicum, habet Tond. *n. 17.*

2. Secundae vero parti huius regulae nusquam concessit derogari. *Lott. n. 52.* Tond. *loc. cit. n. 21.* Huius ratio est, quod licet prior pars fuerit acquiescenda pars regulae inducta ad coercendam improbitatem impetrantium; quia tamen aliud nihil con-

cessit, quoniam instructionem Papae circa personam possessoris & qualitates illius, neque ius publicum, neque privatum laesit, dum ea non servatur, derogatio illam nullam in se habet amittendam. *Lott. cit. n. 52.* Posterius vero pars regulae concernit ius publicum; nam nesciunt possessor intra 6. menses, & exinde intra annum causam expedire, regula praesumit calumniam in impetrante, & super hac praesumptione amplius disponit, nimirum annullando impetrationem, & alias poenas decernendo. Unde jam non dicitur praesumptio simplex, sed iuris & de iure, iuxta doctrinam Bald. in *l. si per possessionem. c. de probat. Menoch. cod. ex. l. 1. g. 4. n. 16.* *Lott. n. 53.* quapropter etiam, si hoc quoque parti derogaretur, videretur quodammodo foveri illa malitia, quod leges abhorrent. *Lott. n. 54.*

3. Veruntamen, si iusta causa subest, concessisse prorogari haec tempora semestris illius & anni, ut dictum supra, adeo, ut nusquam prorogatio haec solet denegari, teste *Lott. n. 53.* ex Gomel. *hic g. 71.* & Gratian. *dispos. forens. c. 524. n. 24.* in tantum etiam, ut non teneatur impetrans causam pro oblatione huiusmodi prorogatione suggestam seu obtentam iustificare. *Lott. num. 56.* citans *Sarn. ad reg. de triennali. g. 16.*

Questio 848. Regula de triennali possessione, (quae est trigesima tertia) aliis 35. Cancell. quid contineat?

1. Respondeo, subiungendo ipsa verba regulae: *Statuit, & ordinavit idem D. N. quod si quicumque beneficia Ecclesiastica, quacunque sint, ab aliquo Simoniaci ingressu Apostolica vel ordinaria cellatione aut electione, & electionis huius confirmationem, seu presentationem & inscriptionem illorum, ad quos beneficiorum huiusmodi calumnia & proventus, electio & presentatio, seu quavis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possiderit, dicendum in beneficiis huiusmodi, si dispositioni Apostolica ex aliqua reservatione generali in corpore iuris clausa reservata fuerint, si non infraferuntur super istis beneficiis taliter possessi nequeant molestari; nec non impetratores quilibet de beneficiis istis possessione salutarum & immunes censeri debere, decrevit, aliquos lites super illis motas penitus extinguendo, &c.*

2. Observandum hic imprimis in genere, quod ait C. de *Luce de benef. in sum. n. 236.* quod etsi frequentior sit huius regulae, quoniam prius de annali in foro usus; valget tamen maiorem longè et rebus operationem, quoniam in effectu habet, cum ob restrictiones & declarationes nimirum tunc sint casus, in quibus operativa manet; hinc

Questio 849. Quanam sit potissima vis huius regulae seu triennalis possessionis?

Respondeo, est impedire absolute & simpliciter, ne ullis molestiis imperi valeat possessio ratione beneficii possit. *Calisto. de benef. d. 1. p. 33. n. 8.* *Lott. l. 1. g. 53. n. 7.* cum communis, adeo, ut contra impetrantem opposita exceptione huius regulae & iustitiam iudex aliud pronunciare non habeat, quoniam regulam obstat, & si quid declarat contra possessionem, illud totum per nullum. *Lott. loc. cit.* citans *Sarn. ad hanc reg. g. 18.* Et in hoc potius est potissima differentia huius regulae à priori de annali, dum haec non ita nocet possessionem, ut nolle eum molestari, sed solum impetranti & molestare cupienti prescribit modum & tempus agendi. *Lott. loc. cit. n. 3.*

Questio 850. An dicta vis restringenda ad molestias super possessione, & non extendenda quoque ad arcendas molestias super proprietate movendas? Sive unum hac regula solum obstat in possessorio, & non etiam in petitorio?

Respon-

Respondendo: villis acceri utriusque generis molestias, & obtineri tam in petitorio, quam in possessorio. Tond. in *q. benef. p. 1. c. 58. n. 43.* citans Calisd. *decis. 5. n. 5. de regis. lib. 2. Rebuti. de pacis. poss. n. 25.* Loti. *cit. q. 55. n. 8. & 11.* citans eundem Rebuti. in *pr. p. 3. signat. super clausul. derogatoriu.* (obi etiam, quod contra possessionem tricenariam excutatur nequit lit., neque in possessorio, neque in petitorio) contra Chok. *ad hanc regulam. n. 79. & Felin. in c. puer. de sentent. & re iudicat. n. 31.* cuius hac in parte doctrinam sustineri non posse in terminis, lo quibus in loquente, nimirum ubi Ordinator ipse in titulo inquit, iuxta dicta à nobis supr., ait Loti. *cit. n. 8.* Quin & suppositis triennali, intentari nequit, sed cessat actio popularis, ut quis removeatur ab occupatione bonorum Ecclesie. Loti. *n. 9.*

Questio 851. Qualiter vi hujus regulæ extinguantur lites antiquæ?

Respondendo illud & ut completum triennium, intra quod possessor non fuit de facto molestatus, sit quoque lites interitus illius triennii contra eum, aut ut ejus predecessorem mota fuit, (per aliquem tamen interitum, ut Loti.) ea lites antiquæ mox ctinguntur petitis in ordine ad hunc effectum, nimirum ut eā non obstantem triennalis hæc possessio dicatur pacifica, cuius contrarium est in regula de annalib., ubi, si antequam inciperet annalis possessio, lites mota fuit possidentis beneficium, & non finita, nullatenus sit aut dicatur possessio illa annalis pacifica, etiam si intra annum io dicta lre nihil sit actum. Loti. *cit. q. 13. n. 12.* dicens, hunc esse verum sensum verborum illorum: *Antiquæ lites penitus extinguuntur, & pro hoc citans Rotam in Segob. Paroch. 12. Junii. 1438.* alias interpretaciones dictorum verborum, super quibus plures multi exinde fulgide ingerunt lra, quæque tantum præ se ferre obicitantur, ait Chok. *hic. n. 84.* ut aliquis natorum opus habeat, vide apud Glossas Alph. per plures nometos à *num. 23.* apud eundem Chok. item Gomef. *hic. q. 6.*

Questio 852. Quid requiratur, ut possessio illa triennalis dicatur pacifica in ordine ad effectum hujus regulæ?

1. Respondendo: exigitur, ut totum triennium decursum in pacifica possessione, non aucto effectum cuiusvis lris ante illius triennii initium more per rectum aliquem contra possessorum, utpote quæ penitus extingatur remaneat, quantum ad exceptionem triennalis obtentam contra impetrantem. Loti. *cit. q. 12. n. 19.*

2. Interrumpitur autem eisdem modis, quibus interruptum annalem, dictum est. Loti. *ibid. n. 20.* Quibus tamen addit modum aliam interruptionem n. 21. si nimirum ipse possessor triennalis, etiam post triennium exactum, contra aliquem litem moverit, constitutendo se actorem per commisionem causæ super beneficio; secus si se constituit reum voluntarium; adeoque non super beneficio, sed super jurisdictionibus alienis causam obicere committit. Cuius pro hoc Card. Paris. *conf. 27. n. 2. l. 4.* Quid si etiam turbatio seu contraditio extrajudicialis non fuerit continuata, hoc est, coapta, dein intermissa per triennium, non excludatur exceptio triennalis possessionis; quia ea non redditur non pacifica. Tond. *loc. cit. n. 85.* citans Borm. *decis. 621. n. 1.* Vide de hoc Alph. Sord apud Chok. *hic. n. 29.* In quo iterum differre videtur hæc regula à precedente, iuxta dicta *ibidem.*

3. Notandum etiam, quod tradit Tond. *ibid. n. 68. & 69.* turbationem per rectum illam, & litem cum tertio agitam non impedire cursum triennii quoad alios, qui non sunt in lre, & si litiget quis adversus unum post triennium, (vel etiam litigavit intra triennium) & adversus alios non, dicitur adhuc pacificus possessor quoad alios. Citat pro hoc Sanch. in *conf. mor. l. 2. c. 1. dub. 29.* secutum in hoc Rebuti. *de pacis. poss. n. 209. & Gl. ad pragmat. P. Leuten. Fori Benef. Tom. II.*

sanct. ut. de pacis. poss. n. terminorum, quæ affectus interruptioni triennii nocere tantum quoad personam interruptentem, & tertium se ex ea jurare non posse.

4. Porro ad hujus triennii computationem nequaquam deservire potest possessio antecessoris, ut dictum ad regulam de annalib., quia nullibi in jure cautum est, ut in materia beneficii, quemadmodum in profana, v. g. in riscapione terminorum civilium, possessio antecessoris adjudicetur successori, illique prodest, ac si ab ipso haberetur, juxta l. Pomponii. *ff. de acquirend. poss. Castrop. cit. p. 33. n. 2.*

Questio 853. An & qualiter titulus exigatur, ut suffragetur possessori triennali hac regula?

1. Respondendo primò: exigitur titulus aliquis; nam in eo etiam differt hæc regula à regula de annalib., quod hæc pro subijcto habeat nomen sacrum possessionis pacificæ, ut Loti. *cit. q. 53. n. 12.* adeoque sufficit sola beneficii corporalis detentio, ad obtinendam tamen regulam de triennali, episcopus beneficii fruendum requiritur verisimilis titulus aliquis, ut indicant verba illa regulæ: *Ex Apostolica aut ordinaria collatione possiderunt.* Et, Castrop. *loc. cit. citans Azor. p. 2. l. 7. c. 34. n. 5.*

2. Respondendo secundò: non exigitur ullius verbi titulus probatio. Chok. *hic. n. 29.* sed sufficit hunc titulum esse verisimilem seu coloratum, seu sufficit possessio colorata ex titulo colorato. Tond. in *q. benef. p. 1. c. 85. n. 41. & 37.* Castrop. *loc. cit. Loti. cit. q. 53. n. 13. & 14.* obi etiam, quod licet regula de annalib. pacificam possessionem componit ex duobus, nimirum ex naturali & rudi detentione, & ex capacitate persone, quam ea habet ad deinendum; (supposita enim incapacitate etiam talis detentio, eod quod v. g. tali persone etiam ipsa detentio fit prohibita, locum non habet regula, ut Sarnen. ad regulam de annalib. *quest. 3. & 5. l. 1. hinc.*) ita regula de triennali componit pacificam possessionem ex naturali detentione & titulo possidendi, saltem colorato. Sufficit itaque allegare possessionem cum titulo colorato abique exhibitione tituli alieni; quia colorata possessio (qualiter possessio coloratur, ut dictum, ex titulo colorato) sufficit ad obtinendam in possessione. Tond. *n. 41.* qui etiam *n. 43.* ait, in eo casu, nempe possessionis triennalis pacificæ cum titulo colorato, posse allegari dispensationem & alium quemcunque titulum meliorem de mundo, pro quo citat Mantica *decis. 150. n. 10.* quod tamen ipsum limitat *num. 44.* quod non ita simpliciter se intelligendum; sed solum locum habeat io casu, in quo Papa solet facere dispensare; secus est, in quo difficultas est dispensatio, quod probare est difficile. Tond. *num. 45.* Majorem autem tituli coloretem requiri in materia triennali, quam in actione spoli, ait Tond. *loc. cit. num. 73.* Porro titulus coloratus in hac materia fuit ad effectum hujus regulæ est & dicitur, qui habetor seu concessus est ab eo, qui potest tale beneficium conferre, vel eligere, vel confirmare, licet hæc & non, seu ex accidenti fuerit impediens. Tond. *loc. cit. num. 72.* citans Riccio *collecat. 1204.* Chok. *hic. num. 85.* Gomef. *hic. q. 27. & 18.* dicentem, hanc esse conclusionem eam. Item talis titulus coloratus dicitur omnis ille, qui non est infusus per hanc regulam, sive qui non excluditur per hanc regulam, idcirco ad effectum hujus regulæ titulus non decoloratur, nisi ex duobus casibus in regula expressis, nimirum simoniaci ingressus, & reservationis clausæ in corpore parit, sive illi soli habenti titulum decoloratum, qui titulum simoniaci vel de beneficio taliter reservatum obtinuerit. Loti. *loc. cit. n. 15.* Chok. *cit. n. 85.* Unde licet plures dicant tituli non colorari quoad effectum suum communis; (ut videtur et apud Chok. *n. 86.*) hi tam tales non sunt quoad effectum hujus regulæ, sed non impediunt beneficium hujus regulæ. Chok. *cit. n. 86.*

3. Respondeo tertio: ubi tamen constat de invaliditate tituli, non praeiuratur possessor triennalis beneficio huius regulæ. Chok. n. 89. ibidem manifestè probat possessor de fundamento invalido, huiusmodi titulus non dat colorem, ut Boët. de off. 24. n. 6. apud Chok. *Leur*. Et quia talis titulus dicitur emanare de facto, & non de iure, ut apud eundem Felin. in c. in nostra, de re scriptis. Illud tamen notandum, quod ait Tond. l. est. n. 41. ex codice Fabriciano l. 1. tit. 2. de sum. n. 3. aliud esse titulum invalidum & nullum, aliud esse vitiosum, etiam prodecedere titulus solum invalidus, id non obstat beneficio huius regulæ; eò quod remanet præsumptio tituli validi, licet constet de titulo invalido, non tamen vitioso. Atque hæc quia perpetuum est in beneficiis, quod nequeat dari vitiosis ingressis.

4. Denique hic observandum, quòd, si negetur, possessorem habere titulum coloratum, id per actum probandum esse, & non probandum per possessorem, titulum esse coloratum. Chok. ex. n. 89. ex Gonsel. hic g. 45. dicens, esse communem DD.

5. De cetero titulus coloratus dupliciter deduci potest, nimirum verè, ostendendo nempe literas provisionis, & præsumptivè de cursu temporis. Loc. cit. g. 45. n. 31. ut ex Sarnen. hic. g. 24. n. 7. & Rota in allegatis jurispr. 21. Adaj. 1625. quod hoc tempus in hac re minis esse non possit, quàm decenarium ultra tres annos, quos exigit regula.

6. Monendum hic iterum, quòd convenienter ad dicta de annali & triennali supra ipsa titulum non dant, ut Chok. ad hanc regulam. num. 89. ex Covar. tam. 1. relect. in c. possessor. p. 2. §. 10. n. 10. de regulis juris in 6. & sic in animæ iudicio, hoc est, in conscientia tuorum non esse, sed tenet beneficium dimittere, qui scit sibi canonicum titulum ad obtinendum beneficium deficere.

Quæstio 854. Qualiter ex possessione triennali præsumatur titulus, & dispensatio facta, & facta publicatio resignationis?

1. Respondeo ad primum: titulus beneficii non tantum præsumitur ex duratione temporis lapsi, ut ait 10. annorum. Gl. in c. dilectus c. 16. g. 3. v. offerre. & Atchid. ibid. num. 2. apud Paris. de resign. l. 10. g. 4. num. 10. sed & in beneficiis ad præsumendum titulum sufficit spatium 3. annorum, stante hac regulâ de triennali. Paris. ibid. n. 23. citans Ferrer. consil. 18. n. 1. & consil. 362. n. 9. l. 2. Pontan. de stel. consil. 137. n. 20. Quare hanc rationem: quia cum Episcopi vident Ecclesias, & inquirant super titulis beneficiorum huiusmodi, non est præsumendum, quòd tanto tempore tolerassent intrusum, citans pro hoc Ferrer. dilect. consil. 362. n. 6. Innoc. in c. illud. de præsump. Decium consil. 121. n. 3. Quòd si tamen expresse producatur & ostendatur titulus nullus & invalidus, (ut quia probatur de intrusione vel vitioso ingressu, ut Abb. in c. illud. n. 7. Gemin. in c. Ordinaris. n. 7. de off. Ordinar. in 6.) præsumptio huiusmodi nihil operatur. Paris. loc. cit. n. 27. citans Bellam. consil. 10. n. 10. & 29. ac dicens, esse communem: non secus actus, qui in profanis præsumitur ex spatio 10. annorum, cum constet de contrario, nihil operatur. Paris. num. 28. Quòd si etiam Episcopus ex officio inquirat, tenetur possessor ostendere & probare suum titulum, maxime curatus, juxta dicta superius. Quin &, si constaret Episcopum non videri, possessor cogitur exhibere titulum Ordinationis, etiam post triennalem possessionem. Lott. l. 2. g. 46. n. 45. ex Bellam. Porro ad quæ qualiter tenetur resignarius docere de titulo sui prædecessoris seu resignantis, vide eundem Paris. g. 4. f. ut per totam. Sed de hoc non alibi.

2. Respondeo ad secundum: ex possessione triennali præsumitur facta dispensatio; dum enim hæc regula defuit exarabilem, & non permotos ad sacros Ordines, ut paritè possit dicitur, præsumit dispensationem cum illis desuper. Paris. de resign. l. 11. g. 14. n. 28. similia habet Chok. n. 89.

3. Respondeo ad tertium: ex possessione triennali abique dubio præsumitur facta publicatio per resignarium. Paris. ex. g. 14. n. 26. ita resolutum testantur Rota in Placent. appellatum fructuum. idemque confirmatum 3. Junii 1784. si enim publicatio præsumitur facta per resignarium in tempore, & si non tenetur id probare, ut habet communis sententia, Paris. ibid. n. 25. dum facta præsumitur, quando sunt consuetæ heri. Bald. in rub. c. de fide iustorum. col. 3. n. 8. & plurimò alii apud Paris. n. 20. eoque magis, dum id, quòd confirmum est fieri, est accessorium ad principale, ut Curtius quoniam in l. si emancipatus. n. g. c. de colat. apud Paris. n. 21. Uti publicatio consuetæ est fieri, & accessoria est ad expeditionem literarum ipsius resignationis: multò maxime præsumenda est dicta publicatio, si resignarius beneficium illud possedit per triennium; si enim possessio talis facit præsumi donationem, ut dictum, quæ pendet ex facto alicuius, nempe Superioris, immo iurata publicationem, quæ pendet ex facto ipsius resignantis; nec requirit aliquid factum Superioris. Paris. n. 28. & 29.

4. Variè tamen hoc ipsam limitatur: Primum, ut non procedat, dum sumus in spolio; nunc enim ne quidem triennalis possessio hunc effectum præsumptionis factæ publicationis produceret. Paris. ex. g. 14. n. 31. juxta varias Rotæ decisiones, quas citat. Secundò: quatenus Superior veller videte publicationem; tunc enim non sufficeret ostendere triennalem possessionem, sed tenetur resignarius possessor eam illi exhibere. Paris. n. 33. & seq. dicens, esse communem. Sequitur à potiori ex dictis supra de necessitate exhibendi & probandi titulum in hoc casu. Tertiò: quatenus peteret resignarius suam gratiam canonizari ad aliquem effectum; tunc enim debet probare vel titulum, ita etiam factam publicationem. Paris. n. 39. citans Innoc. in c. ex infirmatione. de procurat. n. 3. Rebuff. in pr. ut. de re scriptis. ad benefic. var. n. 7. Et de cetero qualiter resignarius debeat docere de publicatione in talibus, in quibus ad hoc tenetur, vide eundem Paris. à num. 40. Verùm de hoc alibi.

Quæstio 855. An, si prædecessor triennio pacificè possedit, & reputabatur beneficiarius, & in possessione cessit vel decessit, successor ejus non teneatur amplius iustificare illius titulum?

Respondet affirmativè Garc. p. 11. c. 1. num. 12. citans Lap. alleg. 89. n. 14. & 15. Mascard. de prob. conclus. 175. & 179. Sarnen. ad hanc regulam. g. 16. Addit quoque Garc. talem beneficium præferendum cuilibet alii impetranti ex persona alterius, juxta eandem Lap.

Quæstio 856. An si quis resignavit, & post factam resignationem mansit in possessione, illamque continuavit per 10. annos, vel etiam triennium, præsumatur exinde in resignante retrocessio, & novus titulus acquisitus, ac per consequens jvari possit illa possessione, & eo momento vacet beneficium per mortem illius?

Respondet: ita quidem censisse sapienti Romæ & Auctores passim secutos Lapum ex. alleg. 89. ut videtur ex apud Paris. l. 11. g. 6. n. 96. ubi etiam n. 98. quòd in hoc casu, vel præsumitur novus titulus, ita & nova provisio & possessio, & non tenetur talem iustificare dispensationem obtinentem, & contra præsumptionem oriens ex huiusmodi allegatione Lapi à Rota non admitti probationem in contrarium, nisi probatio sit conclusivissima, &c. Verum tamen hodie dum, stante Constitutione Gregæ XIII. hæc locum non habent; quia eo ipso vacat beneficium ob non factam intra tempus consilium publicationem resignationis. Paris. l. est. n. 111. quem vide de his pluribus.

Questio 857. *An ad hoc, ut vi hujus regule repellatur impetrans, requiratur in possessore trienniali bona fides?*

Respondeo: probabiliter esse, quod non. Chok. *loc. cit.* n. 76. citans Crescent. *decis.* 1. *de sens.* & *re judic.* Tond. in *qq. benef.* p. 1. c. 85. num. 47. Castrop. *cit.* p. 13. n. 10. citans Gomef. *ad hanc regulam.* q. 42. Corat. *Reg. possessor.* p. 2. §. 10. n. 10. *concl.* 4. contra Rebuff. *de pacif. possessor.* n. 28. Nav. l. 1. *conf.* *ut. de prob.* *conf.* 41. & *conf.* 2. *ut. de paroch.* & Saneh. l. 7. c. 29. n. 91. apud eundem Castrop. hac nititur ratione: quod, cum mala fide non detur praescriptio, neque conveniens sit, Papam velle favere peccantibus. Verum hanc in contrarium opponit rationem Castrop. quod vi hujus possessionis triennialis non praescribitur titulus in beneficium, sed solum prohibetur possidentis molestatio & beneficii imperatio: hi autem effectus obtineri nequeant, si regula faveat solum possessoribus bonae fidei; oam impetrans obijcere posset possessori malam fidem, etiamque illi facile probare, probando illum contra juris ordinem possidere beneficium. Sed neque Papa intendat favere peccantibus ex eo, quod hac regula defendat possessoribus male fidei, sed solum intendat favere Reipubl. ab ea removendo lites, esto per accidentia inde sequatur favor aliqua malae fidei possessoribus. Ad hanc litem, quae hac regula viatere intendit, ex alio capite, nimirum vel ex hoc ipso, quod bona fides requiratur, nascerentur, dum possessor, sicut uti defendat hac regulam, probare debet triennem possessionem, ita etiam probare debet suam bonam fidem, quod difficillimum est, praecipue, dum beneficium possidet contra jura ordinem.

Questio 858. *An regula hac defendat possessorem etiam quoad proprietatem beneficii?*

Respondeo: non defendere illum quoad proprietatem seu titulum, sed tantum quoad possessionem. Chok. *ad hanc reg.* n. 76. & Glossator apud illum n. 18. quia non dat ei titulum, ut supra. Hinc fit, ut Ordinarius post triennem possessionem, dum compertis possessorem esse hunc titulum, possit eum amovere, & beneficium conferre alteri. Chok. *ibid.* Et ut praeveniat Chok. nemo impediatur, quod minus in petitorio docet possessorem triennem esse intrusum, etsi hoc fecit fit in possessione; cum nemo audiendus opponens aliquid contra possessionem. Hujus tamen contrarium sentire videtur Tond. *loc. cit.* n. 48. dum ait: quoniam aliqui existimaverint, regulam de trienniali non obstat in petitorio, sed tantum in possessione; contrarium tamen verius est, & per Roram observatum: nempe triennem obtinere debere tam in petitorio, quam possessione. Citat pro hoc Cassio. *decis.* 5. num. 1. *de restant. possessor.* Rebuff. *de pacif. poss.* num. 25.

Questio 859. *Num hac regula operetur in spolio, seu defendat possessorem super spolio, qui in spolio convenitur?*

Respondet negativè Chok. *loc. cit.* n. 76. Paris. *de resig.* l. 11. c. 14. num. 13. licet enim regula hac disponat, ut possessor triennalis excludat agentes, etiam habentes verum titulum; id tamen sic accipi non debet, ut sit exclusio veritatis seu proprietatis sive per occupationem & usurpationem; nam, ut Gomef. *loc. cit.* q. 11. oolla lex vel statutus enim sensum recipere potest, ut per illud credatur conditor legis vel statui spoliatores in sua occupatione tueri, & spoliatos a restitutione excludere. Chok. *ibid.*

Questio 860. *An & qualiter hac regula defendat possessores triennales pacificos, aliis inhabiles beneficii habendis; de inhabilibus enim etiam possessionis, P. Leuen. Fori Benef. Tom. 11.*

seu magis detentionis beneficii dictum est aliis, illos non defendi hac regulam?

1. Respondeo primo in genere: quolibet tales possessoribus, exceptis simoniacis & intrusis, defendi hac regulam, ne scilicet contra illos actio interzari possit, eorumque beneficia impetari. Castrop. *cit.* p. 23. num. 9. citans Gomef. *loc. cit.* q. 26. 27. & 28. Card. Paris. *conf.* 96. n. 1. vol. 4. Navar. c. *si quando, de rescript.* exceptione. n. 9. (cum quibus sentire videtur Chok. ut patet ex ratione, paulo post ex eo danda; quamvis tamen certas personas inhabiles excipiat, ut mox videbitur) contra Rebuff. *de pacif. poss.* n. 106. & Azor. p. 2. l. 7. c. 35. q. 1. quos citat Castrop. & quibus ex parte consentit ait Saneh. in *Decal.* l. 7. c. 19. n. 13. & 91. cum quibus etiam sentire videtur Glossator Soto apud Chok. *loc. cit.* 41. Rationem dat Castrop. quod regula excludat simoniacos & intrusos, tamen hoc ipso comprehendat alios omnes ex aliis causis inhabiles; cum enim laxative regula vel lex excipiat certos casus, casus non excepti comprehenduntur, ut Chok. n. 54. *juxta c. 2. de conjugio leproso.* & Abb. *ibid.* praesertim, ubi regula concedit non bonum publicum, ut hic. Sed neque per hoc vult Papa, ut ceteri illi inhabiles beneficia illa retineant; sed ne litibus ad petitionem partis impetantur, relinquendo interim Ordinarius potestatem examinandi possessorem, quo titulo beneficium possidet, etiamque, si legitimo titulo careat, amovendi, juxta c. *grave, de prob.*

2. Respondeo secundò in specie: defendi primo non promotos infra annum ad Ordines, juxta Paris. *de resig.* l. 11. c. 14. n. 27. Et non promotum ad Ordinem in beneficio requisitum, etiam si promotus per sententiam, non est promotus, si post sententiam per triennium mansit in possessione, juxta Chok. *num.* 82. et quod ex illa trienniali possessione praesumatur dispensatus, saltem ad tempus, & dummodò alleget hanc dispensationem.

3. Secundò: execrabilem, seu possessorem duorum beneficiorum curatorem, juxta eundem Paris. *ibid.* & Gomef. *loc. cit.* q. 10. & Rebuff. *de pacif. poss.* n. 79. apud Chok. *num.* 79. pro quibus militare videtur, quod praesenti possit, etiam tali dispensatum, & talem juxta hac regulam, etiam non obtinere dispensationem, modo eam alleget, tradit Rebuff. *loc. cit.* quoniam de execrabili id negat Tond. in *qq. benef.* p. 1. c. 85. n. 56. (ubi etiam, quod nequidem juvenis talis obtinens duo curata, adeoque incompatibilia, decennali possessione; pro quo citat Marium Annoch. l. 1. *variar. resol. cap. 90. per totum.*) Chok. *loc. cit.* n. 49. et quod possidorem duorum curatorum non juxta hac regulam resolvit sacra Congregatio Concilii apud Navar. *conf.* 20. *de prob.* (quod tamen Gomef. volens contrarias in hoc puncto sententias conciliare, intelligendum ait, dum talis possessor nullum habeat titulum, sed se intrusus de facto sine alienigena provisione in talibus beneficiis, vel fuit per sententiam privatus titulo) vixique existeret ejusdem Congregationis declarationes apud Wamel. *conf.* 253. in addit. *de prob.* & Garciam p. 11. c. 5. n. 379. quibus resolvatur, possessorem incompatibilium non defendi dispositione regule de trienniali; & quia contra Tridentini decreta non intrat hac regula, ut resolvit Rota 5. *febr.* 1610. *decis.* 310. p. 2. in noviss. apud Farinac.

4. Tertiò: defendi illegitimos & spurios, cum praesumantur dispensari, etsi aliis omnino juxta spiritum hunc incompatibilis esse dicantur, *ap. signis Anglorum.* d. 16. juxta Gomef. *loc. cit.* q. 1. dicentem sic resolvit Rotam; cum quo sentire videtur Chok. n. 53. contra Alphons. Soto. apud eundem Chok. n. 3. quamvis addat Chok. n. 54. praesumptam illam dispensationem non habere locum contra decretum Tridentini. nimirum in illegitimis, qui beneficia obtinent in Ecclesiis, ubi eorum Patres beneficia habent.

5. Quarta: mulieres, quae habent Dignitates, ut Abbatissae, Priorissae perpetuae, juxta Chok. n. 56. qui per hoc citat Sum. *loc. cit.* q. 3. et quod licet, regulam

loquente de beneficiis, & eorum appellatione non veniat dignitas, hoc tamen fuit, ubi concurrunt mens & ratio eadem dispositionis, maxime in materia favorabilis, qualis est hac. De eadem quoad beneficia proprie talia non defendi hic regula mulieres, uti nec laicos alios, quia incapaces sunt possidendi beneficia Ecclesiastica, indubium est. Alphons. Soto. n. 3. apud Chok. qui idem de laico habet. *num. 51.*

6. Quinto: juxta hanc regulam, ut non molestetur, excommunicatum, triennio pacifice cum titulo colorato possidentem beneficium, juxta Alph. Soto apud Chok. n. 36. eo quod possidere possit beneficium, cum possessio sit quid facti, quamvis idem glossatur subdat, secus esse, si talis spoliatus esset, quia tunc obstat ei, quod minus restitueretur, exceptio eadem communicationis. Citat *gl. in c. 1. d. 33. in c. ex infamacione, de procurat. in c. delictis, de rescript.*

7. Sexto: Hæreticum, quousque spoliatus, juxta eundem glossatorem. n. 39. apud Chok. Sed de hæretico contrarium sentit Chok. n. 83. citans pro hoc Rebuff. *in pr. tit. de modis ac benef. n. 27.* eo quod hæretici omni beneficio & auxilio juris careant, *Joan. s. si adversus, de heretic.*

8. Septimo: juxta eundem glossat. n. 29. locum habet hac regula in privati ipso jure vel per consensum, & contra ipsum iudicem; eo quod, licet talia crearetur, non dicatur tamen iniustus, ex quo continetur suam primam possessionem, quam habet, & hoc veli regula, condonans primum ingressionem, maxime, cum ea non det titulum, & quis etiam absque institutione Canonica possidere possit; etiam non obstat beneficium.

9. Octavo: non defendi hac regulam resignatarium triennale, qui omnia publicare resignationem, ut patet ex Constitutionibus Gregor. XIII. verbis illis: *Nec resignatus seu cedentibus, si possit in sua possessione permanere, constituitur de annis 3. triennali possessione, etc.* Chok. n. 49. & 81. Paris. l. 11. g. 6. n. 93. citans pro hoc Sarn. h. c. 14. Ferrer. conf. 95. n. 9. ac dicens, sic per omnes prædicti, & esse communem. & n. 76. addens rationem ex eadem Constitutione Gregor. XIII. quia nullus tali omittenti remanet rinus, ne quidem coloratus; unde nec adepto possessionis continuata, etiam per tempus ultra triennium tali infringatur, ut Paris. *cit. n. 76.* contra Sarn. *h. c. 11.* Genard. conf. 75. *cl. 2.* dicentem, hanc opinionem esse æquivocam. Card. Parisius. *conf. 39. n. 34. vol. 4.* Hoff. Jr. And. & alios in c. *illud, de praesumpt.* n. 130. hoc fundamentum, quod huiusmodi contrarium æquipollet publicationi, & quando forma respectu certum effectum, potest per æquipollens adimpleri. *l. judicemus, c. de regim. verum, in Paris. n. 78.* hodieque per Consiliarios Greg. XIII. non sufficit æquipollens, sed requiritur formalis publicatio.

10. Nono: non defendi prædictam, qui nominatus est ad primum vacantium, & qui acceptavit in casu non concedo, juxta Chok. n. 49. citans pro hoc Gualtier. *ad pragmat. sanct. tit. de pacif. poss. in principio.*

11. Decimo: non juxta eum, qui ea sola electione sine confirmatione possidet beneficium, eo quod electio sine confirmatione nec jure, nec titulum coloratum tribuit. Alph. Soto apud Chok. n. 6. Chok. ipse n. 26. Gomef. *h. c. 35.* Secus est de electione improprie sumpta, que potius rationem collationis habet, & ideo eget confirmatione. Alphons. n. 3. & 9.

12. Undecimo: non juxta triennale hac possessionem, imò nec longissimam quoad fructus percipientium eum, qui non emisit professionem fidelis, juxta decretum Tith. *figg. 14. c. 12.* faciendam à provisoribus quibuscumque coratis ad minus intra duos menses, quamdiu eam non emisit, tradit Paris. l. 8. g. 9. eo quod ita censetur sacra Congregatio.

13. Duodecimo: non juxta hac regulam eum, qui vivipositionis sibi factæ (dum nimium in ea expellitur, quod intra certum tempus professionem expellam, scilicet religiosam, emittat, alias quod gratia in nulla) tenebatur profiteri, dum ipsi collatur beneficium regulare, & tamen intra tempus illud

professionem non emisit, tradit Gonz. *loc. cit. n. 32.* citans Peleum *alium, fer. l. 1. c. 34. §. c.* eo quod tota gratia indicatur, & ad nihilum redigatur propter istud decretum irritans, quod in his non solum mulierum, sed & possessionem; & subdit Tond. n. 45. non obstat hinc doctrina, quod non promittitur intra annum, vel non graduatus juvenis adhuc hanc regulam, sed quod iustus intra annum promoveri cum clausula decreti irritans, quod gratia aliis esset ulla, post lapsum triennis præsumatur dispensans. De cetero enim nec talis fore tutum triennali possessione, quia post lapsum de promovendo possidit, si negativa illa non promissionis, nec non negativæ obstat dispensationis fuisse probata.

14. Decimo tertio: non juxta hac regulam infantem 6. annorum, cui assignati fructus cum decreto, quod, dum esset legitimus avaris, illi heres collatio beneficii, cum in eo deficiat titulus & possessio, tradit Tond. *loc. cit. n. 38.*

Questio 861. *Que hic veniant vel non veniant nomine beneficiorum in ordine ad effectum hujus regule de trienniali?*

1. Respondetur: eo quod præterea, de quibus dubium nonnullum esse poterat, plura veniunt seu comprehenduntur Commenda perpetua. Gomef. *h. c. 5.* motus diversis Rota prædictis, quæ ibi profert. Chok. n. 30. & 43. dicens, quidquid sit de hoc, num commenda talis sit proprie titulus beneficii, nec ne, propter quod postmodum Glossator Alph. n. 40. negat, Commendatarium juxta hac regulam, saltem ubi molestaretur per alium, etiam Commendatarium, hodieque id amplius in dubium venire non posse, dum Adrianus V. hujus regule post verba illa: *Simoneque ingressi*, adiecit verba illa: *Ex quoque titulo*, ut comprehenderet etiam commendas, super quibus antea controversabatur in Rota, teste Sarn. *h. c. in præf. c. §. 5.*

2. Secundo comprehenduntur officia, modò sint Ecclesiastica, de quibus loquitur *c. cum accessissent, de consue. & c. consuetudo, de finem.* Chok. n. 44. Gomef. n. 6. eo quod nomen beneficii in materia favorabilis latissimam patitur interpretationem.

3. Tertio hospicia, modò denotant in titulum & ad vitam inlaturati; cum in eo casu sint beneficia Ecclesiastica. Chok. *num. 45.* Secus si denotant tantum in administrationem; tunc enim non sunt beneficia, nec veniunt hac regulam. Chok. n. 46. citans Gomef. n. 7. Mohed. *decy. 18. de causa poss. §. prop. Simonet. rr. de reservatione. §. 7.*

4. Quarto veniunt beneficia jurispræsonatorum. Chok. n. 5. citans Gomef. *h. c. 9.* Wamel. *rem. 1. caus. 165.*

5. Quinto beneficia reservata reservatione non clausa in corpore juris. Tond. *loc. cit. n. 61.* dicens, sic sentiat omnes de hac regula scribentes.

6. Sexto etiam reservata reservatione clausa in corpore juris diversæ ab illa reservatione, quæ habetur in c. 2. & c. de præfatis, de prob. in 6. seu qui reservatur Papæ beneficia vacante per obitum in Curia; (si quæ tamen denotant alia reservationis clausa in corpore juris, nam hanc esse unicam & solam reservationem clausam in corpore juris, ostendit Garc. p. 1. c. 1. n. 32. & alissimi Tond. *loc. cit. n. 61.* Rebuff. *in concordata, in forma mandati Apostolici*) liquidum de hac, utpote secundum dicta alia dignitate & efficacia, proprie & solam loquuntur hac regulam, ac licet quoque dicantur & alie ad hoc prætere illam tæpenti reservationes clausæ in corpore juris, de his non loquitur illa regula. Chok. n. 69. & 70. *Loth. l. 2. g. 33. n. 16.* dicens, in a hermatum à Rota in *Cardinal. Capellanus 15. Oñob. 1596.* & n. 18. dicens, jure merito restitutum esse vix regulam; cum illa reservatio sola esse, quæ decolorat omnem titulum. Quin &, dum regula dicit in illa parenthesis: *Quomodo se in beneficium huiusmodi, si dispositionem Apostolicam ex aliqua reservatione generali clausa in corpore juris reservata fuerint, se non intraferunt*, videtur adhuc

comprehendi hac ipsa beneficia dicta reservatione reservata, modo per triennium ea possidens se in illa non intravit; hoc est, ex ab alio, quam à Papa non accepit, ut indestat seu subreptit obstat de erectione irritans, adeoque inficiens titulum & possessionem à Papa ea habuerit; licet aliis forte ob defectum aliquem alium non nisi titulum coloratum (intellige ex eo, quod à Papa accepit) habuerit.

7. Septimo non veniunt beneficia unita, live non juxta hac regulam, qui beneficium unum possidet triennio, præsertim ubi facta unio in perpetuum, quia talis caret titulo, utpote qui per talem unionem extinguitur; unde nec vacare potest tale beneficium, quia extinguitur. *Tond. loc. cit. n. 26. Paris. de resign. l. 1. §. 15. n. 25. citans Sarn. hic §. 8. n. 24. Chok. n. 84. dicens sic juxta omnes servare in paxi Cancellarium Romanam.*

8. Octavo non veniunt beneficia manalia. *Chok. n. 49. citans Gernou. de indult. Card. §. regularum. n. 17. Modest. decis. 169. de causâ possid. & prop. uti nec præceptorie ad nutum amovibiles. Chok. n. 50. citans Modest. ibi ante, decis. 10.*

Questio 862. Quinam ad effectum hujus censentur intrusi?

1. Respondet primò; licet intrusi nomen pleribus aliis competat (qualis in genere dicitur omnis ille, qui accipit vel retinet beneficium, sciens nullum sibi juri competere in illo, ut Caltrop. de benef. d. 2. p. 53. n. 11. dicens bene definitionem consuevit ex c. ad aures, de excessib. prelat. c. quia deversentem de excessib. prelat. c. jura dandam, de prob. c. cum, qui de prob. n. 6. & sic colligitur dicta à Selv. p. 1. §. 11. n. 3. & 10. Rebuff. in p. p. n. m. reg. de subrog. collat. gl. 4. Gomf. hic. §. 47. spnd Azor. p. 2. l. 7. c. 35. q. 18. Cuvac. l. 3. variat. c. 26. nu. 7.) in ordine ad alios adhib. Non videtur tamen hoc nomine in hac regula & in ordine ad effectum illius comprehendì directè alii, quam qui vel obtinent beneficium aliquod simoniace, vel ad beneficium dicta reservatione clausum in corpore juri reservatum promoti; intellige, ab ab alio, quam à Papa. *Chok. n. 81. dum in his duobus tantum casibus, ut dictum, ex Lott. l. 2. §. 13. n. 17. & 16. decoloretur omnis titulus, adeoque & possessio. Et non solos intrusos excludi directè à beneficio hujus regulæ, videtur satis indicari per verba illa regulæ: Non molestandos illos super beneficiis, qui ea, qualiacunque sint, ex Apostolica vel ordinaria collatione seu provisione sine simonia obtenta pacifice obtinuerint, & modo in ea beneficia, dum reservata sunt dicta reservatione (hoc est, dum ea vacant per obtinui in entia) successi non sint; hoc est, illa ab inferioribus collatores non obtinuerint.*

2. Nullominus tamen vi Constituti. *Julii III. data anno 1553. relata à Quaranta. v. beneficiorum collatio, & à Placido in præm. pr. Episcopalis, num. 4. quæ incipit: Sanctissimus in Christo Pater & Dominus;* expressè in ordine ad non fructuum beneficiorum regulæ de annuati & triennali dicitur intrusi, qui possident beneficia Ecclesiastica vel Dignitates, easdem administrationem suscipiunt ante expeditionem litterarum & confirmationem obtinent. *Chok. n. 82. (ubi etiam, quod id cesset in diaconi Leodien. referens se ad regulam p. Cancellariæ) sic enim expressè dicitur ibidem, quod ipsorum beneficiorum non possiderent, sed meri & nudi detentores ac violenti sine aliquo titulo in eis intrusi censentur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, & regulæ cancellariæ de annuati & triennali possidere in his locum non habeant &c. De cetero tunc intrusi quoque alii, hoc est, carentes legitimo*

titulo excluduntur à beneficio hujus regulæ, eorum eorum intrusio, seu non titulus, vel titulus vitiosus notorius est; vel etiam manifestè probatur, Vide dicta supra; ubi qualiter & qualis requiritur titulus ad fructuum beneficiorum hujus regulæ. Plura de intrusione, & qui in specie dicantur intrusi, Vide apud Caltrop. loc. cit. Lott. l. 2. §. 20. num. 81.

Questio 863. Quinam simoniaci excludantur à beneficio hujus regulæ?

1. Respondet primò; illi, qui scientes committam esse simoniam in adeptione beneficii, illud ingrediuntur; & contra illi, quibus ignorantes (propterea v. g. pater, frater, amicus, aliquid dedit pro impetando beneficio filio, fratri, amico) à favore hujus regulæ non excluduntur; id quod, cum hæc exclusio sit pœna, extendi non debeat ad simoniam, in qua beneficiarii culpabiles non sint. *Less. l. 2. de iust. c. 35. n. 140. citans Gomf. Chok. ad hanc regulam. n. 60. Caltrop. l. 2. c. n. 11. citans pro hoc Rebuff. de pacif. possid. n. 242. abbat. 193. Ugol. tab. 4. c. 6. §. 4. n. 2. & Garc. p. 3. c. 1. n. 15. ubi plures alios refert. Tamen autem nulli ignorans simoniam committam in impetratione beneficii defendam exceptionem hujus regulæ, non est tamen totius conscientia, nisi petat abolitionem à Papa cum nova provisione. *Chok. cit. n. 60. quæ absolutio & nova provisio qualiter, seu sub quibus clausulis ei datur, ait et danda committatur Ordinario, vide apud Eundem Chok. ibid.**

2. Respondet secundò; juxtaque adhuc hac regulam, qui post factam sibi collationem seu provisionem beneficii aliquid dant vel promittunt, etsi per hoc committant simoniam; quia ab initio non habuerunt ingressum simoniacum. *Chok. n. 61. citans Gomf. §. 12. qui testatur ita censisse Rotam.*

3. Respondet tertio; de cetero, quod scientes simoniace ingressi beneficium non juxtaque hac regulam, sed etiam post triennium possessionem sui possit licet intentari, & beneficium adimi, extenditur ad eos, qui simoniam solum conventionalem (hoc est, quando tantum pactum est pretium, seu res temporalis pro beneficio, non tamen ex utraque parte pactum est adimpletum, puta, v. g. quia datum est beneficium, nondum tamen datum est pretium; dum enim ex utraque parte completa jam est pactum, est simonia realis. *Chok. n. 60. ex Navar. in manuali. c. 23. n. 100. & conf. p. de simon.) admittunt. Less. loc. cit. Chok. loc. cit. qui posterior tamen vult, id procedere ex suppositione, quod hæc simonia conventionalis tandem penam incurrat quam simonia realis, nempe privationem beneficii de facto, & excommunicationem latæ sententiæ, uti id docent Tol. in sum. l. 5. c. 94. Redam. de simon. p. 4. c. 9. n. 7. & p. 2. c. 17. Rebuff. in p. r. de simonia in reservatione. n. 9. Gomf. hic. §. 12. & alii apud Chok. cit. n. 60. Porro qualiter probanda simonia commissa in ordine ad excludendum beneficium hujus regulæ, vide Eandem Chok. n. 61.*

Questio 864. An soleat huic regulæ de triennali derogari?

Respondet; nosquam solere illi derogari, utpote quæ exigens studium, nullum in se fore odium. *Lott. l. 2. §. 53. n. 32. citans Achill. decis. 385. n. 3. & 4. Hoc tamen intelligi directè, restituendo adversus ejus lapsum, ait Lott. n. 33. ubi etiam, quod clausula derogatoria consueta inseri inter generales, refertur ad triennalem deteriorationem de facto, de qua regula hæc non loquitur; citat pro hoc*

Rebuff. in p. n. 3. forma figurata super clausula derogatoria ante n. 1.

FINIS PARTIS SECUNDÆ.

INDEX RERUM AC MATERIARUM IN HAC SECUNDA PARTE CONTENTARUM.

*Numerus Quaestionem demonstrat; ubi sunt duo numeri,
posterior paragraphum Quaestionis indicat.*

Abbas.

Abbas monasterii plenam exemptionem exempti
adhuc vice Episcopi censetur institutione
auctorizabilis instituire Vicariam; nomine
verò proprio institutione collatis à tituli 7. 3
Abbas aut Prior potest dare facultatem edifi-
candi Ecclesiam, potest etiam praestare auctoritatem,
ut jussu suo ex adificatione acquiratur. 37. 1
Abbas immoediatus subiectus Papae ad aliam Ecclesiam
transfieri nequit sine licentia Papae. 11. 3
Abbas benedicere aene acceptum à Papa pallium nequit
Archi-Episcopus. 444. 1
Abbas, similisque Praeati non in eo rigore & prophetate,
quo Episcopi sunt sponso suorum Ecclesiarum 113. & 133
Abbas confirmatus aene benedictionem exercere potest
omnia, quae sunt jurisdictionis. 445. 1
Secus tamen est, ubi benedictio hanc habet vim confirma-
tionis. 445. 1
Abbas electus & confirmatus illico dicitur Abbas simpliciter,
etiam aene benedictionem. 445. 1
Exercere tamen actus Ordinis concessis Dignitati Abbatiali,
v. g. conferre monachos, benedicere solenniter populo,
vasa sacra & vestes benedicere nequit aene benedictionem
licet, (secus est de valide) ubi consensu habet
Abbas post confirmationem benedicti. 445. 2
Abbas & Episcopus simul in Ecclesia aliqua Cathedrali regu-
lari, conferendo illis beneficia, non censetur ut Ab-
bas, sed ut Episcopus. 720. 2
Ad Abbatem & Conventum simul spectat collatio benefi-
cium Conventualium, sed valetur ut non Con-
ventualibus. 720. 3
Ad Abbatem solum spectat institutio in beneficio, si id est
membrum seu gratia Abbatia. 720. 4
Conventus cum Abbate simultaneus collatio excluditur dum
constat de ultima collatione per subsequentem possessionem
effectuatam, facta per solum Abbatem. 720. 4
Abbas danda manutentia contra Episcopum in quali
possessione deputandi Vicarium amovibilem in Ecclesia
unita monasterio, licet sit praesumptio, Ecclesiae esse
liberas. 720. 5
Abbaes, similisque Praeati inferiori privilegio, consue-
tudine, prescriptione acquirere possunt jus conferendi
beneficia. 720. 1
Abbaes, similisque Praeati praescribere possunt, quae sunt
jurisdictionis & Dignitatis Episcopales. 720. 1
Abbas, similisque Praeati contra Episcopum praescribere
potest institutionem auctorizabilem. 720. 1
Item acquirere sibi privilegio, prescriptione vel consuetu-
dine jus habendi territorium separatum cum jurisdictione
Episcopi. 720. 1
In quo casu habet potestatem approbandi curas, habendi
concursum, modo habeat jus congregandi synodum,
quod potest, si habuerit provinciam. 720. 1
Abbaes antiquorum monachorum non erant Clerici. 297
Abbas aene benedictionem uti potest baculo pastoralis & ce-
teris pontificalibus. 445. 3
Abbaes, similisque Praeati regulares exempti nonnulli
à Papa cedere Legato de latere confirmari possunt. 461. 1
Alii vero non exempti confirmandi sunt ab Episcopis, qui-
bus proxime subiecti eorum monasteria. 461. 1
Abbaes tamen etiam similisque Praeati regulares exempti
quidem à jurisdictione Episcopi, à Papa tamen immo-
diato non subiecti, quia propriam, seu sui Ordinis Ge-
neralem habent, ad hoc tunc confirmantur. 461. 1
Abbas, Prior, similisque Praeati confirmare non-

nisi de speciali mandato possunt Vicarii generales Episco-
porum. 461. 4
Abbaes privilegio acquirere possunt jus eligendi cum Ca-
nonicis Episcopum. 144. 2

Abbatia.

Abbatia regularis non subiacet precibus Caesaris. 608. 4
Abbatium & Prioratuum ob negligentiam Capituli in eli-
gendo proviso debentur ad Papam, dum Regulares
sunt exempti; alia ad Ordinarium. 714. 5

Abbatissa.

Abbatissa vel Priorissa electa à maiore parte, quae tamen
non habuit duas partes vocorum interam, dum Superior
cognovit de hac electione, administrare potest tam in
spiritualibus, quam temporalibus. 431. 6
Abbatissarum similisque Antistinum monialium confir-
matio ad quem spectat. 462
Vide v. *Confirmatio*.
Abbatissa Canoniarum secularium debet esse saltem 30.
annorum, & eligi more Abbatissarum regularium. 722. 4
Abbatissa uni subesse duo collegia Canoniarum verarum
Censuum Coloniensium. 722. 3
Abbatissa & Priorissa sunt capaces iura conferendi, potest-
que illis competere ex privilegio. 722
Abbatissa habere potest curam animarum, nisi eam exercere
debeat per Vicarium. 722
Abbatissa habere potest jurisdictionem in Clericis & laicos
centi territorii. 722
Abbatissa & Priorissa Clericos ad parochias plene ibi
iure subiectas instituant. 721. & 173
Abbatissa & Priorissa jurisdictionis spiritualis sunt incapaces.
171. & 721
Utrum tamen quendam jurisdictionis spiritualis ex com-
mune Praeatorum habere possint. 173. & 721
Abbatissa aliarque monialium Antistites, etiam praesentem
gubernativam veluti materiam habent, carent tamen
jurisdictione spirituali propria tali. 197
Abbatissa & monialibus competens iuspat. est Ecclesiasti-
cum. 16. 11
In Abbatissa electione adhibendus Notarius publicus. 141. 2
Abbatissa potest Clericos & Canonicos sibi subiectos suspen-
dere ab officio & beneficio, non tamen excommunicare. 722. 4

Absente, Absens, Absentia.

Absens est legitima causa à loco electionis, quam duo absens
est, habet jus eligendi seu suffragii. 161
Secus tamen est, dum valde distat, ut commode vocari ne-
queat; nunc enim de iure communi non habet jus constitu-
tuendi Procuratorem; nec citari debet pro habenda elec-
tione. 161
Absens valide eligere nequit per litteras, Capitulo tamen
consentiente, & procuratorem omnem delegante. 163
Absens quandoque suffragium suum bene possit per Pro-
curatorem. 164
Absens in materia electionis verò censetur is, qui taliter est
extra locum electionis, ut scrutatores non teneantur eum
personaliter accedere pro recipiendo eius suffragio. 164. 1
Absens, ut per procuratorem eligere possit, debet pro tem-
pore electionis habere in eo statum, ut, si praesens
posset eligere. 164. 2
Absentes electores vocandi sunt ad electionem, nisi con-
suetudo vel statum habeat contrarium. 308
Absentiam hic & nunc vocandus, quia debuit ante ad vocari
posset cum incommodo Ecclesiae, arbitriari spectat ad
Praeatum.

præfident electionis, cum consensu tamen majoris partis electorum. 107
 Absentes omnes ex quocunque loco distantes, num vocandi, dum alius sine gravi damno Ecclesie vocari possunt? 306
 Absentes electores qualiter citandi ad electionem? 312
 Vide v. *Electio*.

Acceptatio.

Acceptatio præsentationis facta à præsentato requiritur, ut ea det jura ad beneficium. 122. 1
 Acceptatio hæc facta à præsentato est pars præsentationis. 122. 1
 Acceptatio tamen ad partem ad hoc non requiritur. 122. 1
 Acceptatio præsentationis facta à patre pro filio, vel à consanguineo pro consanguineo non sufficit ad hoc, ut præsentatio det jura ad rem. 122. 1
 Acceptatio procuratoris habentis speciale mandatum ad acceptandum beneficium in specie vel genere ad hoc sufficit. 122. 1
 De acceptatione hac consilium debet per litteras vel procuratorem. 122. 1
 Acceptatione hæc non secuta intra tempus ad præsentandum, & patens alium non præsentant, eodem deolvitur ad Superiorem. 122. 1
 Acceptatio alternativa eae & qualis requiritur? 174
 Vide v. *Alternativa*.
 Acceptio alternativa probanda à fundante se in illa, & unius? 176
 Vide v. *Alternativa*.
 Acceptationis alternativæ revocatio non valet, nec fieri potest cum effectu, quousque ea ab Episcopo nunciatur. 180. 1
 Acceptationis alternativæ revocatio fieri nequit recognitionem illius sine scia & consensu Papæ. 180. 2
 Acceptatione vel consensu subdistant non egent constitutiones Pontificæ. 193. 1
 Sine acceptatione, provisio est solam auctoritate talis, nec erit nisi in beneficio, sed solum ad illud, ita ut collationem revocare nequeat. 194. 1
 Acceptatione collationis non facta, non extinguatur vacatio beneficii. 194. 1
 Ad acceptationem collationis probandam sufficit scientia collationis cum tacuimus. 195. 1
 Acceptatio beneficii qualiter fiat per procuratorem. 197. 4
 Ad acceptationem gratia probandum obliuio probationis difficultatem adiuvantur conjecturae concludentes probatæ. 195. 2
 Acceptatio gratia non facta, postquam quis renatur, valet, modo collatione tamen non auctori. 196

Accusatus.

Accusatus de crimine gravi an & quando confirmandus? 477. Vide v. *Confirmatio*.

Actio.

Actio deficit deficient obligatione. 107. 2
 Actio nominis tantum dicta competit paterno ad petenda alimentaria. 107. 1
 Actus adimpleri est, & venire potest nomine actionis laice acceptæ officium iudicis. 107. 2
 Actus variatus, est non permittitur in iudiciis, conceditur, dum quis decessit actionem incompetentem. 188
 Actio est jura petenda ex re, que alicui ex iustitia debetur. 432. 1
 Actionem qui habet, quasi rem ipsam habere videtur. 434. 2
 Actio proprie talis alicui deficit, datur remedium implorandi officium iudicis. 439. 1
 Actio popularis, ut quis remaneat ab occupatione bonorum Ecclesiasticorum, cessat, supposita triennali possessione. 450

Actus.

Actus unicus habens causam successivam & permanentem, nec non continuationem temporis requiritur induci præsumptionem sufficientem. 121. 1
 In actibus obligatoriis & irrevocabilibus admittitur declaratio donatoris vel alterius contrahentis. 94. 4
 Actus quando perfectiorem non pendens à sola voluntate facimus, sed qui vel infirmitas à jure, vel expectat approbationem & factum iudicis, vel ad sui valorem requirit auctoritatem, vel præsentem Superiorem, ita firmatur per superveniens, & casu supra eum juremuntur, ut fiat irrevocabilis. 149. 1
 Actus aliqui petendi ad plures, ut Collegium, seu dum est communis non ut singularis, sed univocis, non potest ab uno solo rescindi. 716. 1
 Actus qualiter tractandi cum consilio alterius. 779
 Vide v. *Consilium*.

Actus qualiter faciendus cum consensu alterius. 780
 Vide v. *Agens*.
 Actus qualiter faciendus cum intervenia alterius. 781
 Vide v. *Orator*, & *Præsentatio*.
 Actus imperfectus minusque absolutus reputatur pro nihilo. 794. 1

Administrare, Administratio.

Administrare ante confirmationem quando electus possit, vide v. *Confirmatio*.
 Administrare an, & quæ possit Episcopus ante consecrationem, vide v. *Episcopus*.
 Administrare an, & qualiter valeant Abbates ante benedictionem, vide v. *Abbas*, & v. *Beneditio*.

Edificatio.

Edificatione Ecclesie qualiter acquiritur jus patronatus 40
 Re-edificatione Ecclesie penitus destructæ ita ut novæ egeat consecratione, acquiritur jus patronatus. 40. 2
 Edificatione non acquiritur jus patronatus, nisi subsecuta fuerit donatio. 40. 1

Etas.

Etas requisita ad beneficium adesse debet non solum tempore collationis seu institutionis, sed & tempore præsentationis & electionis. 119
 Minor 14. annis præsentari potest ad beneficium fundatum ante Tridentinum, dum fundator dicit: Præsentetur Cuius primæ tonsuræ secus si fundatum post Trident. 160. 2
 Ad ætatem requisitam si defuit vel una hora, provisio est nulla. 160. 3
 Etatem sufficit antea tempore, quo nuncius præsentat institueri litteras præsentationis. 160. 3
 Etas, quam exigit Ordo beneficii etiam habito tantum antea, requiritur tempore præsentationis. 161. 1
 Sic etas 25. annorum sic iustanter requiritur & sufficit, ut qui præsentatur ad beneficium curam, vel etiam, cui alia antea est sacerdotum. 161. 2
 Etatem ad sacerdotium habere non sufficit, dum fundatur dicit: Præsentetur Sacerdos. 162

Affectio, Affectum.

Affectio qualiter differat à reservatione beneficii. 413
 Affectio te ipsa involvit, seu est reservatio specialis, & in eo specialis numeranda, quousque, si non majoris efficacia. 421. 1
 Affectum quando dicatur beneficium ex affectione mandata Papæ. 423. Vide v. *Beneficium*.

Agnatus, Agnatio.

Agnati vulgi opinione significantur parentum nomine. 59. 2
 Agnatio est duplex, una in genere dicta comprehensiva, altera in specie dicta affectiva. 59. 2
 Agnationum nomine veniunt omnes, si vel possit in linea recta, si vel transversa. 59. 3
 Agnati veniunt termino *agnationis* tantum accepto. 59. 1

Alienatio.

Alienatio rei Ecclesiasticæ, similiter contractus vel actus, in quo observata iure naturali necessitas, est omnis quod iure positivo substantiale, ita valet tunc qui est posit in conscientia, donec à Superiore rescindatur. 761

Alimenta.

Alimenta præstanda patre in domo eius propria uxore, liberis, familia integre, hoc est, victus, vestitus, lectus, &c. si Ecclesie supplicet. 109
 Alimenta pinguiora patre nobili quam ignobili præstanda. 109
 Alimenta ut petere ac percipere possint patrem, que conditiones requirantur, & sine iustis aliis. 136
 Vide v. *Patrem*.
 Alimenta petendi jura non extendi se ad patrem non descendentes à fundatore. 106. 1
 Alimentorum patre debitorum taxatio relicta iudicis arbitrio, & quid si considerare debeat. 106. 1
 Alimenta præstanda patre ex superfluis Ecclesie rebus, detractis expensis necessariis pro fabrica, promissis & cultu divino. 106. 1
 Item non nisi ex fructibus & redditibus, ita ut non sit vendenda proprietas bonorum Ecclesie. 106. 1
 Alimenta præstanda patre non sunt casus. 106. 6
 Ad alimenta petenda an, & que actio competat impati patre. 107
 Alimenta etsi debeantur patre ex naturali obligatione amorali; ea tamen non considerantur tanquam obligatio, sed tanquam equitas aliqua naturalis. 107. 1
 Et 4

Altare.

- In Altari jam extracto ab alio fundari potest novum beneficium. 14
 Ad Altare idem erigi possunt duo beneficia sub diversis invocationibus. 143
 Altaria & templa consecrare nequit Episcopus non consecratus. 441. 7
 Altaria, *omnino*, &c. fundata sine auctoritate Episcopi non cadunt sub reservatione. 558. 1
 Altare dum habet beneficium, huius capitis possessio per Alariorum scilicet vel si ab eo impeditur quis ab adversario, per seculari inspectionem Ecclesie, in qua situm Altare vel Capella coram Nosario. 104. 4

Alternativa.

- Alternativa gratia que & qualis. 566
 Alternativa non tollit reservationem factam per primam regulam & pariem. 567
 Sed solum aperit Ordinariam viam providendi de reservata per illam primam pariem sub onere residendi. 567
 Alternativa usus quando ceperit. 567
 Alternativa hodie conceditur per ipsam regulam Capituli, absque ulla expeditione litterarum. 569. 2
 Alternativa conceditur soli Patriarche, Archi-Episcopi, Episcopi. 710. 1
 Alternativa concessa causa est, ut Episcopi invenerint ad residendum. 710. 1
 Alternativa in inferioribus Episcopo collationibus locum non habet. 710. 1
 Non competit Capitulo Cathedrali habenti per se collationem, etiam sede vacante, vel etiam habenti simultaneam cum Episcopo collationem. 710. 1. & 3
 Alternativa olim, non hodie, extendit se ad beneficia simultaneae collationis. 710. 3
 Alternativa in isto casu formalitatis collationis nequidem ipsi Episcopo suffragatur. 710. 3
 Alternativa concessa ratio est bonum publicum, consistens in allectione Episcoporum ad residendum, non simpliciter, sed residentium fructu, quoniam ad quam de jure communi tenebantur. 711. 2
 Alternativa residendum diversum ab ea, ad quam Episcopi de jure tenebantur, exigit. 711. 1
 Alternativa exigit residendum jugum, nec per momentum interruptum. 711. 2
 Item residendum verum, ita ut non sufficiat ficta, qualis dicitur, dum quis ex justa causa absens habetur presentem. 711. 1
 Item actuale pro tunc, quando incidit vacatio beneficii, ita ut tunc absum aliud conferre nequeat vel alternativa, etiam pro rebus apud articulum residendi. 712. 2
 Alternativa olim à Pio V. concessa fuisse poterant Episcopi, & illi omnes conferre beneficia vacantia, etiam pro tribus illis mensibus, quibus abesse poterant: si tamen ultra illas absentes nequidem conferre poterant vacantia tunc cum actu residendi. 713. 3
 Quod tamen intelligendum est alternativa secunda concessa à Pio V. quia in prima ab illo concessa exagebatur residentia non secundum dispositionem Toti sed simpliciter. 713. 3
 Alternativa gaudens, cum absens à sua diocesi in Martino & September nihilominus vacante pro illis mensibus providere possit vi subintravit in eo casu regulam reservationis & mensium, vi cuius hi duo menses competunt Ordinatio. 714. 4
 Alternativa acceptata dicti duo menses sunt Papae. 714. 4
 Alternativa nam requirit residendum integri mensis, ita ut licet residens illa hora, quia vacavit beneficium, tamen illud conferre vi illius nequeat, nisi & prioris parte mensis esset residens & reliqua parte mensis presentem signavit illi. 714. 5
 Alternativa non requirit residendum cum animo perseverandi in ea. 714. 7
 Alternativa requirit residendum verum in ipsa diocesi formaliter, nec sufficit presentia Episcopi in loco vicinissimo ea causa legitima, & cum animo rite redeundi. 714. 8
 Nec sufficit presentia in loco exempto, est si quod fructus de diocesi materialiter & formaliter tamen, sive quoad jurisdictionem sit extra illam. 714. 8
 Vide v. Episcopus.
 Alternativa acceptatio debet esse libera. 714. 1
 Alternativam multi Episcopi non acceptant propter onera praesentium Residentium. 714. 1
 Alternativa acceptatio debet fieri iuxta formam in ipsa regula praescriptam. 714. 2
 De rigore tamen huius formae remittere aliquid potest Datararius, ad quem spectat nomine Papae recipere & recognoscere hanc acceptationem. 714. 2

- Alternativa acceptatio debet fieri per litteras patentes subscriptas manu propria Episcopi acceptantis, vel dum is ad non potest, manu alterius, v. g. Vicarii generalis, vel etiam sufficit teus scriptas manu Episcopi absque subscriptione, dum is id assensit. 174. 3. 5/19.
 Item hae litterae munus esse debent sigillo proprio Episcopi, facta hac subscriptione & sigillatione in daretur propria. 174. 5. 6
 Litterae hae expresse & alternativa acceptari potest in loco exempto sua diocesi. 174. 7
 Litterae hae per quem, ad quem mittenda, & à quo, & qualiter recognoscenda. 174. 7
 Alternativa acceptatio facta ab Episcopo tempore, quo excommunicatus est, valet. 175
 Alternativa acceptatio probanda à fundante se in ea. 176. 4
 Probat per litteras Datarii, vel ipsam litteram Datarii: vel si is se periri nequit, per rebus dependentes de quali possessione conferendi in mensibus concessis vi alternativa. 176. 2
 Alternativa effectum habere incipit ex ipso momento recognitionis factae Romae, etiam ante notationem huius recognitionis. 177
 Alternativa est contractus involvens permutationem mensium, minus inter Papam & Ordinarium, ad quem perducendum Papae organum & legitimus Procurator est Datarius, recipientem acceptationem alternativam. 177
 Alternativa acceptatio ad initium mensis Apostolici facta est damnosa Ordinatio: quia est non obtinere mensis manet Apostolicus: adeoque fit magis congruus in fine mensis Apostolici. 177
 Alternativa validè utitur Episcopus, facta recognitione suae acceptationis, etiam ante habitam recognitionem huius notitiam. 178. 1
 Alternativa non conceditur per recognitionem illam, sed per legem, nempe regulam hanc octavam. 178. 1
 Alternativa tamen licet fieri nequeat ante habitam saltem verisimilem notitiam de facta recognitione. 178. 2
 Alternativam acceptant pro una diocesi Episcopi habentes duas dioceses non unitas, vel etiam unitas acquirunt principaliter non censentur, nec teneant eam acceptare pro altera. 179
 Alternativam missa iam litteris adhuc declinare potest Ordinarius ante recognitionem à Datario factam pertinentem, modo de hac penitentia monent Datarium. 180. 1
 Post recognitionem tamen acceptationis litteras à Datario penitentiam illam ignorante, facta illa recognitione valet, & acceptatio firma persistit. 180. 2
 Sed neque alternativa acceptatio postquam recepta, cum effectu revocari potest sine scitu & consensu Papae. 180. 3
 Alternativa per solam absentiam Episcopi non resolvitur in prejudicium Papae, sed solum suspenditur in prejudicium Episcopi. 180. 4
 Alternativa censetur contrario usu resoluta, si doceatur, Ordinarium pure suo ordinario in 4 suis mensibus, & Papam in suis 3. mensibus. 180. 4
 Pro alternativa resolutione sufficit tacitus Papae consensus. 180. 4
 Neque ad hoc opus, ut consensus Papae iustificetur, vel etiam fiat scriptura. 180. 4
 Alternativa extendit se ad omnia beneficia, ad quae se extendit pars prima huius regulae, exceptis illis, quae non sunt licite collationis. 181. 1
 Ad alternativam effectum dicuntur adhuc licite collationis, quae Episcopus tenetur conferre certa personarum generi, quoniam & quae conferuntur per consuetudinem. 181. 2
 Alternativa se extendit ad ea, ad quae presentate vel eligere competit solo Episcopo. 181. 2
 Non extendit se ad ea, ad quae praesentare, vel quae conferre non potest Episcopus sine consensu, vel etiam sine praesentia & interventu, aut alio quocunque ministerio alterius. 181. 3. 5/19.
 Alternativa se non extendit ad beneficia, quae solent optari de his enim providere debet in 4. mensibus ordinarius, ac si alternativa nulla esset. 181. 6
 Alternativa an & qualiter se extendat ad beneficia, quae spectant ad simultaneam collationem Episcopi & Capituli, dum inter illos convenit de collatione facienda per terminos. 182
 Alternativa gaudet Episcopus, & vi illius conferre vacans in mense alternato, & tempore turni sui, si divisio turni facta est per vices. 182. 1
 Alternativa ut gaudere possit Episcopus, dum divisio turnorum inter illum & Capitulum facta per menses, necessario illi assignari debent Martius & September, 182. 2
 Alternativa repugnat divisioni turnorum per hebdomadas & dies inter Episcopum & Capitulum. 182. 3
 Alternativa intrat, dum sola electio vel praesentatio alia simul. 182. 3

ac materiarum.

- simulane sic divisa est in ramos per vices aut annos, collatione remanente simultanea. §12. 4
- Alternativa ad beneficia jurispr. mixta, ubi Episcopus est unus ex competitoribus, se non excludit. §12. 4
- Alternativa adiacet intrat, dum dicta divisa ramosum facta post illius acceptationem sine auctoritate Apost. §12. 5
- Alternativa via locum habet, ubi collatio Canonice in mensibus ordinariis spectat ad Capitulum, & nullatenus ad Episcopum. §12. 6
- Alternativa cessat per translationem Episcopi de uno Episcopatus ad alterum. §13. 1
- Item per mortem Papae vel Episcopi eam acceptantis. §13. 2
- Item per illius renunciationem factam ab Episcopo, & acceptatam a Papa. §13. 3
- Alternativa non cessat per superveniens indultum conferendum pro omnibus mensibus. §13. 3
- Alternativa abstinere, & sic cum amicitia Episcopus intrumittendo se in provisione beneficiorum hinc regula, vel alibi Papae reservatum, aut eorum provisionem quoquo modo ponendo impedimentum. §14
- Vide v. *Episcopus*.
- Alternativa non amittitur, dum beneficium litigiosum sine pendente scienter conferret Episcopus. §14
- Alternativa statim licet quoad se, seu in sui prejudicium, non tamen quoad Papam amittit violans illam ex proposito & data opera, ut vel sic se ab ea tinnat. §14. 2
- Alternativa propter abutsum amittit, Ordinarius non amittit quoque 4. suis mensibus indultis. §15
- Alternativa amittit ob illius abutsum (enim hic notandum non fit) incurritur ipso facto sine omni sententia. §16. 1
- Alternativa amittit, uti & eius violatio conclusenter probanda per eum, qui in ea fundit. §16. 1
- Alternativa amittitur non incurrit Episcopus, dum erroneum se in provisione beneficiorum reservatum ex probabili ignorantia facit. §16. 2
- Alternativa non tamen amittit talis iudex ignorantiam potest certior factus de reservatione procedit ad ulterius effectum suae provisionis, v. g. ad intendendum provisionem in possessionem. §16. 2
- Societas est, si scilicet ex ignorantia & si missum in possessionem, deinde, constituta reservatione, quantum in se est, non dimittit & possessorie. §16. 2
- Alternativa adhuc amittit talis, scilicet in foro exteriori, dum ignorantia illa est iuris. §16. 2
- Alternativa amittitur poena, ut incurra re ipsa censetur, non requiritur intimatio desuper facta Papae, ejusdemque acceptatio dictae amittitur. §17. 1
- Alternativa eo abutsum amittitur qualiter subveniendum, dum eam verum habere videtur. §18
- Alternativa longe aliter conceditur in Concordantia, quam in regula §. nempe simpliciter sine ulla restrictione. §19. 3

Annata.

- Annata quid sit. 601. 1
- Annata solvenda ab Ecclesiis Cathedralibus & Monasteriis veterum duntaxat, exemplum de fructibus primi anni, secundum taxam descriptam in libro Camerae Apostol. 601. 1
- Pro annata integra, etiam de beneficiis consistorialibus, non periturum fructum seu redditum anni integri, sed solum quintam partem. 601. 1
- Annata, si excederet taxam, illam restatari constituit in partibus commissariis permutatur per concordata. 601. 2
- Annata, ut solvantur intra annum & die habite possessionis pacifice totius vel majoris partis Ecclesiae & rerum illius pro moderate, & pro altera medietate intra annum sequentem permutatur per concordata. 601. 2
- Annata semel solvitur, dum Ecclesiam contingeret vacare bis uno anno, & debitum illius non transit in succedentem in ista Ecclesia vel monasterio per concordata. 601. 2
- Annata seu moles fructus solvendi vi Concordatarum de cetero etiam Dignitatibus, Officiis, beneficiis, secularibus regularibus, auctoritate Sedis Apost. collati, exceptis, qui conferuntur vigore expectativae, aut gratia permutatorum. 601. 3
- Annata, & nihil solvitur de beneficiis valore 24. florenorum anni de Camera non excedentibus, qualia ex stylo Curiae censentur omnes Canonici Germaniae & Hungariae. 601. 4

Annus.

- Annus in ordine ad effectum regulae de annali incipit a die acceptae possessionis, & terminatur eodem die alterius anni, & quidem in initio illius diei. 813
- Annus in materia favorabilis non computatur de momento in momentum, sed civiliter ab dies. 813
- Annus ad effectum dictae regulae non esse debeat continuus, adeoque ex eo non deduci dies servati. 813

- Annus possessionis pacifice qualiter spectetur, & intelligitur ex possessione plurium successiva. 845
- Annus ad prosequendum incipit currere ad effectum regulae de annali a tempore citationis executione. 844. 3
- Intra annum licet expositionem causae exigit regulae de annali. 844. 4

Appellatio.

- Appellationis praecipuus effectus, quod negotium, de quo appellatur, devolvatur. 177. 2. & 64
- In appellationis casu ab iniuste denegata infusione devolvitur ea ad Iudicem ad quem. 177. 2
- Ex appellationis simplicis suppositione non fit illa devolutio infusione ad Auditorem Rotae, sed ex suppositione communiis Papae super toto negotio. 177. 2
- Appellatio extrajudicialiter facta non suspendit executionem indispensatam, sed si procedum judicialiter, & facta infusione in iudicio contradicitorio. 180
- Appellatio a publicatione servatur in & quando concedatur. 169
- Appellatio conceditur electis in casu denegationis confirmationis, quod ipsum limitatur. 419. 2. & 6
- Appellatio etiam extrajudiciali ab electione ad Sedem Apost. suspenditur confirmationis Ordinarii jurisdictionis, eaque redit per appellantis ab appellatione receptum. 461. 2
- Appellatio suspendit jurisdictionem Iudicis, & quae appellatur. 461. 2
- Appellatio a confirmatione aut cassatione electionis quodammodo fit vel non fit iudicis. 496. & 19.
- Vide v. *Confirmatio*.
- Appellatio adhuc locus est, quando committitur aliquis confirmatio vel prudentia, ut statim, quod videtur, dum sumus in materia, quae debetur: lectis in materia more liberalitatis. 497. 2
- Appellatio prohibita, ubicunque invenitur, est odiosa & stricte interpretanda. 507. 2
- Appellatio proprie sumpta est inventum legis positiva, utpote cupi formaliter est a lege positiva. 507. 2
- Appellatio prohibita non impedit, quod minus dicta possit contra sententiam de nullitate. 507. 2
- Appellatio prohibita excludit iudicalem, non extrajudicalem. 507. 4
- Appellatio quatenus prohibetur per clausulam: *non appellatur*. 507. 5. & 19.
- Per appellationem prohibitam in rescriptis non prohibetur ea simpliciter, sed tamen quoad effectum suspensivum. 507. 9
- Contra appellationem talem gesta non revocantur ut attentata; quod tamen limitatur. 507. 9
- Appellatio, praeterea Superiore immediato, facta ad Papam licita est, & licet esset extrajudicialis, suspendit tamen & devolvit. 509. 1
- Appellationem non duri in arbitrarie, quomodo intelligendum. 497. 3
- Appellari potest in commissu arbitrio Iudicis, si partes laedae, vel gravat. 497. 3
- Appellatus ad Superiorem ex lege naturae non potest agere valide, firmiter, indissolubiliter. 505. 2
- Appellatio a confirmatione vel cassatione non est de pure communi interdicta regularibus. 508
- Appellatio tamen huiusmodi parum convenit Religiosis. 508
- Appellari qualiter possit a cassatione electionis immoventis ad Praelatum medium. 509
- Vide v. *Confirmatio*.
- Ad appellandum tempus datum est decennium. 496. 2
- Tam quae ante appellationem intra tempus ad eam datum, quam quae post eam sunt, sunt attentata. 496. 2
- Appellatio iudicialis seu proprie talis est provocatio a sententia Iudicis procedenti judicialiter, seu servata iuris ordine. 497. 1
- Appellatio extrajudicialis seu improprie talis est provocatio solum a gravamine ad Superiorem. 497. 1
- Contra appellationem tamen extrajudicalem legitime interpositam gesta, iustitiam appellatio, sunt revocanda. 497. 1
- Hec appellatio quoque casus attentata & effectum suspensivum. 497. 1
- Appellari immediate ad Superiorem medium non potest, dum ferme est de Superioribus Papae inferioribus. 509. 3
- Fieri tamen potest, non solum Iudice immediato impetrato, aut negante Iustitiam, sed & ab instanti parte non obstanti. 509. 4
- Item fieri potest apud Religiosos. 509. 5
- Appellatione pendente, aut intra tempus ad appellandum capta possessio est nulla & attentata, dum collatio infusione, confirmatio facta in iudicio contradicitorio. 511. 4
- Nihil

Index rerum

Nisi tamen cœterarium habeat consuetudine vel statum
à Papa approbatum. 111. f
Appellatione interposita suspenditur collationis executio,
etiam si fundatur illarum contrarium. 111. f

Approbatio.

Approbatio Ordinarii requiritur prout ad institutionem in
beneficiis curatis, si ut cœterarium nulla consuetudine
induci queat. 115. 2

Archidiaconus.

Archidiacono iure communi quod talis non competit sui con-
ferendi, potest tamen competere iure quodam speciali.

713. 1
Archidiaconus in beneficiis curatis instituitur de mandato
tantum à superiore Episcopo. 713. 2

Vel etiam sine tali mandato, nomine tamen & vice Episcopi,
si id habeat ex consuetudine legitime præscripta. 713. 2

Archidiaconus vi sui muneris nequit committere curam
animarum. 713

Neque illa consuetudine providere potest curato sine con-
sensu à approbatione Episcopi. 713

Archidiaconus habens sui concedendi curam, non potest
facere concursum, aut etiam proponere edicta. 713. 3

Archidiaconi sum fin mittere in possessionem. 713. 1 & 117

Archi-Episcopus. Vide Metropolitanus.

Archi-Episcopus consecratus ante acceptum à Papa pal-
lium non obtinet Archi-Episcopalis Officii plenitudi-
nem. 444. 1

Nec potest convocare Concilium provinciale. 444. 2

Nec provinciam visitare. 444. 2

Nec peragere actus, qui cum Episcopalibus ornamentis
peraguntur, v.g. consecrare chrisma, ordinare, conse-
crare templum. 444. 3

Neque potest ante acceptum pallium Sacramentum Con-
firmationis conferre, aut Abbates à Virginibus benedi-
cere. 444. 3

Potest tamen ante acceptum pallium cognoscere, & co-
gnoscipodas delegare causas, committere possessionem
ordinariis & consecrari Episcopo. 444. 3

Item exercere potest actus Ordinis, qui sunt ab Episcopo
soli soli indurto, v.g. vasa sacra consecrare, corporalia
& caminaria benedicere. 444. 3

Archi-Episcopus ante acceptum pallium exercens etiam in
prohibita sunt, excoet ea quidem valide, peccat tamen
contra Canonem, & qualiter puniri possit. 444. 3

Auditor.

Auditor Rote hie ipso, quod sit familiaris Papæ, non potest
esse familiaris Cardinalis, etiam cum cometur in lega-
tione, aut etiam cum aliis ejus familiaribus comedat in
tincta. 546. 15

Sine Auditorio familiaris non potest esse familiaris Cardi-
nalis. 546. 15

Benedictio.

Benedictio Abbatis, ubi ea habet vim confirmationis, ante
illam Abbas exercere nequit, qui sunt jurisdictionis.
445. 1

Benedictio, ubi post confirmationem requiritur, ea, quæ
sunt Ordinis, valde, non tamen licite ante illam exercet
Abbas. 445. 2. & 3

Benedictio hæc non est de essentia, nec est consecratio Epi-
scoporum, ut valide exerceatur actus Ordinis. 445. 3

Benedictio Abbatum est etiam quasi perpetua indelebilis,
& non datur propter officium temporale. 445. 3

Benedictio Abbatum non impedit characterem, nec est
infusiva à Christo. 445. 3

Per benedictionem non consequitur Abbas possessionem exer-
cendi Pontificalia, sed ex privilegio generali potissimum
concesso Abbatibus benedictio. 445. 3

Ance benedictionem hæc qua facere vel non facere possit
Abbas. 445. 1. Vide v. Abbas.

Ance hæc benedictionem electus à confirmatus in Abba-
tem dicitur simpliciter Abbas, secus ac accidit in Epi-
scopo. 445. 1

Beneficium.

Beneficium acquiritur actu, & in potentia. 1

Beneficium quot modis acquiratur actu. 1

Quot modis acquiratur potentia. 3. Vide v. Jur.

In beneficium erectione concurrentes tres actus: 1. unus tri-
butur fundatori, alter Episcopo, tertius legi. 24. 1

Beneficia omnia præsumuntur libera. 29

Beneficium novum fundari potest in situ jam constructo
ab alio. 34

Beneficium liberum patroni subicere nequit Episcopus. 46

Beneficium liberum unire potest beneficio jurisdictionis. 46

Beneficium locari potest, & sic ad conductorem transitus
decimandi foret annexum beneficium. 51

Beneficium efficitur libere collatum, dum Episcopo vel
alteri habenti in eo influere donatur jussu, à patrono
quod tamen limitatur. 62. 1

Beneficium tenet constitutum nequit redigi in servitutem,
aut magis gravari quam gravatum fuit in fundatione. 67

Benefici leges alterare, vel novas adicere, qualiter possit
fundator, episcopus, quæ faceretur suppletionis semel perfectæ. 94

Beneficii onera in necessitate, v.g. dum reditus non sunt
amplius sufficientes ad illa onera portanda, movere
potest Episcopus cum consensu patroni, aut eo irrationa-
biliter invito sine illo. 94. 4

In beneficii legitis à fundatore appositus, num ex justa causa,
solum pro una alterave vice depellere possit Episcopus,
utendo episcopo. 94. 4

In beneficio in totum aut in partem facere mutationem
est solus Papa. 94. 4

Beneficium perpetuum, etiam de consensu Ordinarii, patro-
nus facere nequit mandare. 94. 8

Beneficium constitutum in forma perpetuitatis acquiritur
habendi spontem perpetuum. 94. 8

Beneficium manuale dum constituitur fundator, potest ad
limites patronatus succedere, ut, quocumque illud possideat
ab aliquo de sua familia, in amoveri non possit. 94. 8

Beneficium necdum vacante patronus habet potestatem præ-
sentandi ad illud in habitu, non in actu. 95. 1

Beneficium patronatum sine consensu patroni nequit in-
corporare, vel unire alteri Ecclesie aut beneficio. 108. 6

Beneficium patronatum vacans per obitum aliumve ma-
dum involuntarium libere & independenter à voluntate
patroni conferre nequit collator ordinarius, etique talis
collatio ipso jure irrita, si fiat ipso patrono. 109. 1

Beneficium patronatum est quidem resignabile patrono non
vacato, non tamen contrahit sine ejus consensu. 109. 2

Beneficia patronata vacantibus per obitum apud Sedem
Apostolicam non cadunt sub reservatione clausa in corpore
juris. 114. 1

Beneficia patronata laicorum non comprehenduntur reser-
vationibus Apostolicis, etiam aliis, quæ sunt vel ob crimine,
vel ob aliam rationem ex jure communi, vel etiam regu-
larum Cancellarie dispositione, si tunc est de beneficiis
patronatus Ecclesiasticorum. 117

Beneficia juris, concessi per privilegium ab auctoritate supra
medietatem decem non cadunt sub reservationibus Apo-
stolicis. 118. 2

Neque comprehenduntur à clausula derogatoria adiecta in
regala reservatoria mentium, si cuius de cetero militat
omnia alia privilegia & jura prætextu ad collationem,
præsentationem, &c. 118. 3

Beneficia, etiam si simplicia, regularia incorporata vel unita
aliqui monasterio, concedenda solum ibi, qui illi princi-
pali monasterio incorporati sunt. 295

Beneficia secularia regularibus, & regularia secularibus,
est suos conventus habeant, & in illi viget regularis ob-
servantia, à solo Papa obvenire possunt in commendam,
298. 3

Beneficium vacans, ut prius cassata electione ob aditum
administrationem ante confirmationem. 416. 1

Beneficium reliquorum præbitorum privato non in-
ducitur ob talem administrationem. 416. 1

A beneficiis suspenduntur recipientes electos Praelatos ante
exhibitionem litterarum Apostolicarum super confirmatione ob-
tenta. 419. 1. & 4

Beneficia spectantia ad suam collationem conferre potest
confirmatus ante infirmum ante apprehensionem possessionis.
442. 2

Beneficium seu Praelatura manet affecta Papæ, nec possunt
Electores iterum eligere, dum præsentat Papæ electio-
nem, electus negligit petere confirmationem. 413

Circa beneficia summa potestas est penes Papam, & non
tantum eorum administratio, sed & dominium respec-
tu ipsius forme seu tunc beneficii, sed tamen est
de ipsa materia seu substantia beneficii. 512. 1

Beneficia omnia respectu Papæ sunt manualia. 512. 1

Beneficia quousque petere conferat Papam. 513

Vide v. Papa.

In beneficia conferenda cum omnibus inferioribus colla-
toribus concurrent Papam. 513. 1

Beneficia manualia dividuntur à Papa non sine maxima dif-
ficultate constitutis in titulum perpetuum. 510

Possunt tamen et ab eo in perpetuum conferri, uti & per-
petua ad tempus. 510

Bene-

Beneficia manualia, dum quandoque conferit Papa, non expunguntur in literis, sed ad vitam orationis conferre, conferunt collata, in perpetuum. 520
 Si alicuius manualia conferantur in perpetuum, subreptitia redduntur gratia. 520
 Beneficium manuale conferendo simpliciter, Papa non confertur a vicariis, quia naturam seu statum immutabile. 520
 Beneficia tam vacantia quam non vacantia providere pro libito suo potest Papa. 521. 1
 Beneficium, quod Papa commendavit, vel univrsi ad vitam collati, per lapsus & commendatarii morem manet affectum, nullaque inferior pro illa vice illud conferre potest. 523. 1
 Beneficium reservatum & affectum qualiter differat. 523. 1
 Beneficium non redditur affectum per quancunque appositionem manū Papæ: sed solum per factam animo providendi illud. 523. 1
 Beneficium non manet affectum Papæ ex eo, quod ad minus reservationem illius in favorem. 523. 1
 Neque ex eo, quod univrsi illud in perpetuum. 523. 1
 Neque, dum Papa processit ex conditione, ea non existeret: vel ex falsa relatione tibi facta. 523. 1
 Beneficium an & qualiter maneat affectum, dum eius provisio fecerit non potuit effectum ex inhabilitatem proviti. 523. 1
 De beneficiis reservatis. Vide v. *Reservatis & Reservatis*.
 Beneficia quondam dicuntur vacare in Curia, seu apud Sedem Apost. 530. & 531. Vide v. *Vacant. Curia*.
 Beneficium vacans illi per obitum, ubi transiuntur solum sine tribunalibus & Consiliis confertur de quo Papa, vacare censetur adhuc in Curia, & qui tale reservatum non vi a. *huc. Et c. prout de grad. in 6. sed vi Constitutionis Pauli III. & Clem. VIII.* 532
 Beneficia Urbis Romæ non sunt reservabilia, nisi forte a parochialium Ecclesiarum, in quibus imitari Cardinalis. 532. 9
 Beneficiorum existentium in Urbe provisio carior est Papæ, quam aliorum existentium aliis, vacantium in Curia. 534. 9
 Beneficium prius habitum, ut vacet ob affectionem incurrit, regulariter huius quæta & fructuosa possessio. 543. 16
 Vide v. *Vacant.*
 Beneficia quædam dicuntur curata in ordine ad inducendum incompatibilitatem. 543. 17
 De beneficiis tam dimissis quam penditis ob incompatibilitatem ab intendente utrumque simul retinere, Ordinarii, quamprimum possunt, cessare debent Sedem Apost. ut huc de eis dispenare possit. 543. 17
 Beneficium vacans ob affectionem alterius incompatibilis, qui impetrat, quid probare debeat. 543
 Beneficia parimoniales quæ dicuntur? 557. 3
 Beneficia monachalia quæ dicuntur? 557. 3
 Beneficia quædam eximuntur a reservationibus regule R. Cancellarie. 556 & 557
 Beneficium commendatum non vacat per mortem Commendatarii, sed pergruatur ut aut. 558. 6
 In beneficium vacantium in mente Apost. impetratione an & qualiter exprimendus mens. 564
 Vide v. *Mens.*
 Beneficia providendi magis expedit per Papam, quam per inferiores. 671. 1
 Beneficia quæ comprehenduntur alternativæ. 584
 Vide v. *Alternativæ*.
 Beneficia quæ spectant ad liberam Episcopi collationem. 581. 1
 Beneficia preterita, quæ per regulas Cancell. vel reservationes clausas in corpore prius reservata sunt, reservationem reservationem generali, seu sancit per legem, nisi quæ reservantur in potestatem delicti. 589. Vide v. *Reservatis*.
 Beneficia quorum reservatio per concordatam German. 593
 Vide v. *Concordatæ & Reservatis*.
 Beneficia quædam per concordatam præservantur Ordinariis illis potestatem. 599. Vide v. *Concordatæ*.
 Beneficia curata in Germania non comprehenduntur, dum forte data alicui a Papa generalis facultas conferendi quæcunque; sed ea facultate non obstante, providentur in ordinario Collatum mensibus externis. 599. 4
 Beneficia singula ex consuetudine comprehenduntur in concordatæ. 599. 5
 Beneficia curata, Sede Papali vacante vacantia, etiam in Curia, libere providentur per Ordinarios. 600. 1
 Beneficia Cardinalium & Officialium Papæ, jam vivente Papæ, per reservationem fuerunt affecta, itaque affectio & reservatio durat per mortem, adeoque conferri nequeunt Sede Papali vacante. 600. 1
 Ad beneficia quæ se extendunt preces Cæsares. 607
 Ad quæ se ex non extendunt. 608. Vide v. *Præsent.*
 Beneficia Cathedralium & Metropolitana non veniunt

in dispositione generali: sed earum Ecclesiarum specialiter facienda est mentio. 607. 1
 Beneficia nomine in officio non veniunt dignitates. 607. 3
 Beneficia propriè electiva non veniunt sub clausula: *Ad collationem, præsentationem, aut aliam quancunque dispositionem, facultatem*. 607. 4
 Beneficia regularia non veniunt sub reservationibus & dispositionibus generalibus de beneficiis. 607. 7
 Beneficium ad quod nominavit Cæsar vi precum, manet affectum Cæsari, vulgo dum hac nominatio plenam & pacificum in fortuna effectum. 611. 3
 Ad quæ beneficia extendant se expectativa. 611
 Vide v. *Expectativa*.
 Beneficium non obligatur qui, nisi ceperit possessionem. 616. 1
 Ad beneficia vacantia, obtinens literis, renuciare expresse quis nequit sine auctoritate Superioris: potest tamen id tacite, non capiendo possessionem. 616. 1
 Beneficia quæ Cardinales conferre possunt iure ordinario. 619. Vide v. *Cardinales*.
 Ad beneficia quæ se extendunt indulta Cardinalium. 641
 Ad beneficia quæ se non extendunt hæc indulta. 642
 Beneficia conferendi potestatem ordinariam in sua provincia habent Legati de Latere. 650. 1
 Item Legati missi cum potestate Legati de Latere non verb Legati alii, nisi specialiter illi concessum. 650. 1
 Ad beneficia quæ se extendant Legatorum potestas. 651
 Vide v. *Legatus*.
 In beneficiorum provisione potius spectatur locus, in quo situm beneficium, quam locus, ubi habitus collator. 652. 7
 Circa beneficiorum collationem quid plus possint Legati potestatem suam ordinariæ, quam Episcopi. 653
 Vide v. *Legatus*.
 Circa beneficiorum collationem non possit Legatus potestatem suam ordinariæ, vel eam extraordinariæ. 654
 In beneficiis valore quæ veniant. 660. Vide v. *Valor*.
 Beneficia conferendi ius quale, & unde competat Episcopo. 665. & seq. Vide v. *Episcopus*.
 Beneficia conferendi potestas non est jurisdictionis, aut Ordinis Episcopalis. 667
 Beneficia quondam conferre possit Episcopus. 668
 Vide v. *Episcopus*.
 Beneficia sine diocesi conferre potest Episcopus degens in Curia, ita tamen ut collatio fiat extra mœnia Urbis. 669. 1. & 2
 Beneficia resignata coram proprio Episcopo degente in Curia conferre nequit: sed tanquam vacantia in Curia reservantur Papæ. 669. 3
 Beneficia Cathedralium, quantum est de iure communi, spectant ad simultaneam Episcopi & Capituli collationem. 670. 1
 Ecclesiarum verò Collegiarum privative ad earum Capitula. 672. 1
 Beneficium unum accessit beneficio alterius diocesis conferri debet per Episcopum illius diocesis, in qua situm illud, cui unum: si tamen uno facta æque primario, providendi debet per utrumque Episcopum. 673
 Circa beneficiorum exemptionem Ecclesiarum quid possit Episcopus. 674. Vide v. *Episcopus*.
 Beneficium ex eo exemptionem non dicitur quod sit in Ecclesia exempta. 674. 1
 Circa beneficia conferenda in Ecclesiis regularibus non exemption quid competat Episcopo. 675
 Vide v. *Episcopus*.
 Beneficia qualiter conferri possint consanguineis collatis vel resignatis. 676. Vide v. *Episcopus*.
 Ad beneficia quæ se extendunt facultas generalis conferendi data Vicario generali ab Episcopo. Vide v. *Vicarius*.
 Beneficia commendare potest Vicarius habens generalem facultatem conferendi (preteritis si ea illi data suo termino prævidendi) in omnibus casibus, in quibus ea commendare potest Episcopus. 690. 6
 Beneficiorum & quorum collatio transit ad Capitulum, Sede Episcopali vacante. 708. & seq.
 Vide v. *Capitulum & Capitulum*.
 In beneficiorum ad Papam devolutionem impetratione exprimende omnes illi ex fundatione vel eam statuto annexæ qualitates. 741. Vide v. *Papa*.
 Beneficiorum devolutio ad quos fiat. 744. Vide v. *Devolutio*.
 In beneficiis quibus locum habet devolutio. 754
 Beneficium devolutum qualiter impetretur & provideatur a Papa. 758. Vide v. *Devolutio*.
 Beneficium dum impetratur ut devolutum debet hoc ipsum exprimi in supplica, & devolutio dispositive, hoc est, expresse, pure, certo: non autem dubitative præbatur. 758
 Ad beneficium inhabili, loquendo ordinariæ, non potest illud petere aut acceptare. 759. 8
 Ad beneficium scilicet inhabile ob defectum, dum de eo

Index rerum

fit inquisitio, tenetur illum prodere, aut ab accusatione promissioni abstinere. 719. 2
Beneficium tamen sibi delatum, dum quod sine infamia rescinditur non potest, defectum cum illa infamia manifestare non tenetur. 719. 2
Beneficium, cuius collatio omni jure irrita, potest quia ob gravem necessitatem acceptare, postea vel renunciaturus, vel citius revalidacionem consecraturus. 719. 3
Beneficium non manuale solum Papa conferre potest pro determinato tempore. 774. 1 & 2
Beneficia etiam manualia non conferuntur pro determinato, sed indeterminato & incerto tempore. 774. 2
Beneficii dimissio contingit 4. modis: 1. impositione oneris, divisione, dismembratione, suppletionem. 776. 1
Beneficium conferendum sine diminutione. 776
Beneficio onera quae praeter et in ejus fundatione imponi imponere possit Episcopus. 776. 2
Vide v. *Episcopus*.
Beneficium qualiter providendum cum alterius consensu, si sic mandatum. 779
Vide v. *Consensus*.
Beneficium qualiter providendum cum alterius consensu, si sic mandatum. 780
Vide v. *Consensus*.
Beneficium ante vacationem conferri nequit. 787
Vide v. *Papa*.
Beneficium necdum vacans incorporari potest monasterio, Praeterea, &c. 787. 2
Beneficii necdum vacantis incorporatio non fert necessaria secum titulum in actu, sed in habito. 787. 2
Beneficium per incorporationem quo ad principalem titulum non vacare, sed extinctum esse cernitur. 787. 2
Beneficium, antequam vacet, periclitum conferendi an collator, v. g. Episcopus committere possit alteri. 788
Vide v. *Episcopus*.
Beneficium linguis quod praevideri possit. 793
Vide v. *Lex* & v. *Collator*.
Beneficium linguis extinctione sine perdit qualitatem linguis. 793. 2
Beneficium vacat per mortem collatoris vel infirmum, etis si, possessorum non adierit. 800. 2
Beneficium possessio qualiter capiendi. 804
Vide v. *Possessio*.
Beneficii substantia conservari potest, necdum in denominatione Sancti aliquis, sub cuius invocatione institutum, sed & in simplici nomenclatione beneficii, aut praedio aliquo ipsius. 804. 5
Beneficii utrius qualiter capiendi possessio. 807
Vide v. *Possessio*.
Beneficii possessio qualiter exigitur titulum, ejusque ostensionem. 816
Vide v. *Possessio* & v. *Titulus*.
Beneficium possidere de facto, & beneficium obtinere sunt diversa. 816. 6
Beneficia, quae quia tantum possidet de facto, non sunt in consideratione. 816. 1
Ad beneficium qualiter restituendum spoliationis. 819
Vide v. *Spoliatio* & v. *Possessio*.
Beneficium simpliciter resignatum mox a resignatione acceptata habetur pro derelicto, & ut vacans liberè conferri potest alteri. 821. 1
Beneficium resignare, & cedere illud, sunt diversa. 821. 1
Beneficium cum titulo colorato praescripti potest contra alium, ad quem verè pertinebat, decennio inter praesentes, vicennio inter absentes. 827. 1
Beneficium non redditur linguis ex impetracione, quam impetrant non satisfaciens regulae de annali, & vel sic frivole molestari possessorum, & hic propria est absolutio. 834. 7
Beneficiorum nomine quae veniant ad effectum regulae de annali. 843. 1 & 161
Vide v. *Regula*.
In quibus beneficiis haec regula locum non habet. 843. 2
Bona.
Ex bonis Ecclesiasticis Ecclesiasticus fundatus praesumitur fundasse beneficium: quod tamen limitatur. 846. 2
Ex bonis acquisitis monachi Ecclesiae fundatum beneficium clericis, relinquendo jura sua hereditas, illud cum laicis aliis de talibus bonis testari potest Clericus. 846. 4
Bona acquisita titulo Ecclesiastico pro indultum disponendi & testandi de in sunt parva monachis. 846. 4
Ex bonis feudalibus ad se devolutis, antequam ea incorporarent mensura, Praeterea fundata beneficium, non potest jura reservare suis coniungentibus. 846. 5
Bona insufficientia assignata pro dotacione Ecclesiae, non dotantur, sed benefactor dicuntur. 842. 1
Ad bonorum Ecclesiae alienationem consensus Patrum folum requiritur ex urbanitate. 848. 1

Bonorum beneficium quandoque censetur capta possessio. 846. Vide v. *Possessio*.
Canonicatus.
Canonicatus omnes Hispaniae & Germaniae ex consuetudine generalis, & sic lo Curia Romana non assumuntur iuxta valorem summi verum, sed solum ad 24 ducatos adeoque vi Censoriarum eximuntur a solvenda annua. 601. 4
Canonicatus regularis non subiacet precibus caesaris. 601. 4
Canonicatus & Capellania in eadem Ecclesia sunt compatibiles: nisi ratione oneris utriusque pro eodem tempore incumbendis repugnent. 610. 1
Canonicatus v. g. ex statu vel consuetudine Ecclesiae aliquis requirit certam qualitatem, v. g. nobilitatem, gradum in Theologia &c. potest vi precum Caesarum conferri non habenti illam. 610. 3
Illa tamen, ut praebenda proximè vacans extra indultum precum debeat conferri Theologia, Nobilitati, &c. 610. 3
Canonicatus supernumerarius ad futuram praebendam & eligi nequit. 610. 2
Canonicatus Ecclesiae Cathedralis conferendi sui fundum in iure communi non habet Episcopus sed potius spectat iure communi eorum collatio spectat ad Episcopum & Capitulum simul, maxime dum hi Canonicatus & praebenda ex bonis communibus. 670. 1 & 696. 4
Secus tamen est, ubi consistit Canonicatus illos & praebendas erectas esse ex beneficiis libere collationis Episcopi. 670. 1
Canonicatus hi & praebenda praesumuntur erectae ex bonis communibus in dubio. 670. 1
Canonicatus illos & praebendas scire, & in pluribus locis Capitulum sine Episcopo conferre consuevit: quoniam quae Episcopus sine Capitulo. 670. 1 & 696. 2
Vide v. *Capitulum*.
Canonicatus Ecclesiarum Collegiarum spectant iure communi ius conferendi spectat ad Capitulum privative. 672. 2
In Canonicatus aut Dignitatis erectione opus consensu Capituli. 704. 3
Canonicatus Doctorales & Theologales unde ducuntur originem. 705. 2
Canonicatus Doctorales, Theologales, Lecturales, Pontificarii a quo, & qualiter providendi. 706
Canonicatus Magistratus & Doctorales per consensum suffragii Episcopi & Capituli conferri solent, sed vacante conferuntur a solo Capitulo. 708. 4
Canonicatus in Cathedrali (vel etiam, ut Gonz in Collegiata) est beneficium simplex in provisione sui requirit exactionem. 778. 4
Canonicus.
Canonicus supernumerarius cum expectativa ad praebendam proxime vacaturum eligi nequit. 1. 3
Canonicus alius novus in aliqua Religione vacandi sunt ad electionem. 301. 2 & 308
Canonissa.
Canonissarum secularium ubi in iure canonico fiat mentio. 722. 4
Canonissarum secularium institutum non approbatur Pontifices, nisi ferat tacet per tolerantiam publicam. 722. 4
Canonissarum harum praebenda an sint beneficia. 722. 3
Canonissae seculares appellantur jam olim voluerunt domicellae, non moniales. 722. 3
Canonissae haec tamquam, cum nubere possent, potuerunt sine praebendo. 722. 3
Canonissae haec tenentur ad Officium Civium recitandum & canendum. 722. 3
Canonissarum harum duo Collegia subesse uni Abbatiati vetatur per Concilium Calos. 722. 3
Canonissae, quae in quibusdam Ecclesiis secularibus constituentes Collegium sub regime Abbatis Religiosae non sunt, habere possunt jura conferendi beneficia in simul cum Abbatiis. 722. 3
Canonissarum illarum secularium praebenda non veniunt sub nomine beneficii. 722. 3
In eis earum praebenda non committitur summa. 722. 3
An eas vendere possint sine dispensatione. 722. 3
Capellania.
Capellaniae fundatae sine auctoritate Episcopi non cadunt sub reservatione. 658. 8
Capellaniae, similique beneficia minora existentia in Cathedralibus ex aliquo consuetudine spectant quandoque ad Episcopum & Capitulum simul. 670. 3
Ca.

Capitularis, vide Electores.

Capitularibus eligendis scienter indigunt, penes quem
fit jus eligendi. 170. Vide v. *Electores*.

Capitulares omnia vacandi, si id commodè fieri potest, &
non obstat consuetudo contraria ad collationem facien-
dum, dum ea spectat ad Capitulum. 716. 1

Capitulares non vocati ad talem collationem possunt agere
de contemptu, & ad eorum petitionem collatio irritanda.
716. 2

Capitulares non vocati, dum collatio non erat libera, sed
mandata fieri certis personis: & si agere non possint de
contemptu, agere tamen possunt contra rescipsum bene-
ficialem, contra formam processus, vel contra provisionem.
716. 3

Capitulares singuli, etiam alii nobilitibus, exequi possunt,
dum Capitulum mandatum aliquis à Superiore, quod facti
est, secus si mandetur, quod iuris est. 716. 4

Capitulum.

Capitulum Cathedralis (idem est de aliis Capitulis, Collegiis,
Confraternitatibus, Universitatibus Ecclesiasticis) non
venit suo nomine personarum vel Universitatis, in
quibus presuntur usurpant iuris. 14. 3

Capitulum habens potestatem eligendi, hoc ipso habet potestatem
utendi postulatione ad providendum Ecclesie de
Praetore. 104

Capitulum dum gratiam alicui facit, necesse est, ut omnes,
nemine excepto, concendant. 109. 1

Capituli duo pariter totum Capitulum representant. 109. 3

Capituli maiore parte quod sit, à toto Capitulo concedi
& confirmari factum censetur. 109. 1

Capituli iurata non solum revidere & remanere possunt. 110

Capitulum eligente vel postulante indigunt, potest Episcopus
pro ea vice electores privare, & iure devoto providere
de Praetore. 119. 1

Capituli pariter major praesentatur senior. 170. 1

Capituli minor pars, esse sit facillima, nunquam sufficit ad
electionem. 174

Capitulum ipsum confirmare potest procuratorem pro ur-
genda electi confirmatione. 447. 4

Capitulum privare potestatem iterum eligendi, provisione
devoluta ad Papam, dum eadem provisione electione,
electus negligit petere confirmationem. 473

Ad Capitulum sit devoluta confirmatio, dum Episcopus
iure proprio & non devoluto confirmatus indigunt.
473. 1

Ob Capituli maximam conjunctionem cum Episcopo me-
rito unus deficiat suppletur per alterum. 472. 1

Capitulum dum habet simultaneam collationem cum Episcopo
suo si est Cardinalis potest uni cum illo conferre,
etiam vacante in mense Aprili. 560. 2

Capitulum tamen videtur non posse unà cum suo Episcopo
Cardinali conferre, dum beneficium aliis spectans ad
simultaneam collationem illius cum Episcopo esset refer-
vatum, & Cardinalis haberet indultum conferendi re-
servata. 560. 2

Capitulum, dum inter illud & Episcopum facta divisio ter-
minorum per vicem, conferre non potest, tamen illius in-
cidente in mensem alternatum: quia non conciliatur ei
alternativa, contrarium est in Episcopo. 581. 1

Capitulum tamen in hoc caso conferre potest, dum eius
termini incidunt in uno 4 mensium ordinariarum, Martio,
Junio, &c. 581. 1

Capitula nullatenus pretendere possunt electionem dignita-
tarum inferiorum, etiam vi concordatarum, in quocun-
que mense vacent. 591. 4

Ad Capitulum deferre preces Cardinalis, ad quae beneficia se
extendant. 607. 6. Vide v. *Privilegia*.

Capitulum, dum est collator, debet fieri insinuatio precum
in Capitulo Canonici collegii vel congregatio. 611. 1

Capitulum, ubi non est collator, sed solum spectat ad illud
minere in possessionem, sener recipere Precatum, &
minere in possessionem, solum tamen iure iurisdictionis,
idque licet ei consistat de defectu iuris. 623

Ad Capitulum in eo caso non spectat cognoscere de viribus
iuris. 623

Capitulum ante possessionem captam ab Episcopo post eius
confirmationem nequit amplius conferre & administrare.
661. 1

Capitulum, supposito simultaneo iure conferendi, con-
vocare postea Episcopum, & cogere ad faciendam provisionem.
671. 1

Capitulum convocare nequit Episcopum, dum agitur de pri-
vare interesse Episcopi, secus, si de spectantibus ad illius
iurisdictionem, officium, dignitatem, regimen. 671. 1

Capitulum per Episcopum congregatum, potest maior pars, si
vellet, differre collationem. 671. 2

Capitulum cogere non potest Episcopus in casu simultaneae
collationis ad providendum, abbreviando illi tempus iure
communis concessum ad eligendum: nec e contra Episco-
pum Capitulum. 671. 1

Capitulum ecclesiarum Collegiarum privative spectans iure
communis, competiti provisione beneficiorum exarandum,
neque illi Episcopus simultaneam collationem praetende-
re potest. 672. 2

Capitulum Cathedralis non fecit ac alius privatus potest
habere ius conferendi beneficia curatane, etiam privative
ad Episcopum. 696. 1

Capitulum Canonici & praebendi ipsius Cathedralis ex
consuetudine habere potest, & ordinari habet ius con-
ferendi sine Episcopo. 696. 2

Vide v. *Canonici*.

Item alia inferiora ex licentia in Cathedrali. 696. 4

Capitulum ex legitima consuetudine venit nomine Ordina-
rii collatoris, consistit privative ad Episcopum, Sole
Papali vacante, vacante in mense Aprili. 696. 3

Ad Capituli & Episcopi simultaneam collationem spectat
collatio in Cathedralibus spectat iure communis, & praes-
tendendo à contraria fundamini dispositione. 696. 4

Idem est de dignitatibus, personarum, imò & personarum
existentiis in Cathedrali. 696. 5

Ad Capitulum & Episcopum spectans ius conferendi divisa
potest, quoad exercitum per curios vel beneficiarios
genera. 697. 1

Capitulum quoque, dum ad ea spectat privative collatio,
indultum est, ut Canonici per turnos conferant: dicitur
que tunc per omnes fieri collatio: & si, qui turni exerci-
tium habet, dicitur Vicarius & mandarius Capituli.
697. 1

Capitulum adhuc voluisse Episcopum praeservare ius suum,
dum solus conferat beneficium spectans ad simultaneam
Capituli collationem, quilibet censetur. 697. 2

Capituli totius suffraganeorum ius valet, quatenus suffra-
ganeorum Episcoporum conjunctionem ab his conferendum. 698

Capitulum seu maiore eius parte conferunt uni, & Episcopo
(etiam aliquot ei Canonici adhaerentibus) alteri, neutra
collatio valet. 698

Capitulum (dum controversetur de iure conferendi priva-
tive acquirendo Capitulum, & aliud ex fundatione Eccl. hoc
non constat) allegans consuetudinem, Episcopo e contra
nihil allegante praeter pactum communis dispositionem, Ca-
pitulum sufficienter suum inopem fundamini habet.
699. 1

Allegatio tamen illa consuetudinis non sufficit, sed praeter
ipsam iustitiam, dum constat ab initio collationem fuisse
simultaneam. 699. 2

Capitulum praetendens ius conferendi privative ad Episco-
pum ut Episcopum, aliud est, quam dum id praetendit ad
eum, ut unum membrum Capituli. 699. 2

Capitulum inter & Episcopum, initia concessa, ius con-
ferendi simultaneum potest in uno eorum consistere. 700

Facta contra illud concessum collatio est nulla. 701

Remanens nulla, etiam si factum contra concordiam Ca-
pitulum non impugnetur. 702

Neque tamen ex facto, v. g. Episcopi in totum resalvaverunt
concessio est facta vi dicte concordiae. 702

Sine Capituli consilio facta talis collatio ab Episcopo foret
nulla, supposito, Episcopum ante dictam concordiam
fuisse quidem in usu conferendi privative: sed non nisi de
consilio Capituli. 703

Capitulum concordante cum Episcopo super iure liberè ac
privative providendi, nihil aliud quoad articulum man-
tentionis attendendum, quam iustitiam possessionis tamen
conferendi collatione effectui. 704. 1

De à Capitulo facta collatione scientia Episcopi praesentium
ex solo lapsu temperat. 704. 2

A Capitulo, dum id non praetendit simultaneam, facta tradi-
tione possessionis in executionem collationis factae ab
Episcopo, rectè arguit scientiam & patientiam Capituli.
704. 1

De cetero in casu dicte concordantie ad fundandum al-
terius intentionem nihil potest esse, quam decere praebendam,
de cujus collatione concordant, fundamini ex
propris redibus vel alio beneficii ad proprium colla-
tionem privative spectantibus suppedit. 704. 2

Capituli consensus necessarius in erectione novi Canonici
tus & dignitatis. Item in unionis & applicationis aliorum
beneficiorum pro eius dote. 704. 3

Capitulum an, supposito iure simultaneae conferendi, con-
ferre possit in absentia Episcopi non expresso. 706

Capitulum praetendens privative conferre praebendam & di-
gnitatem, ac idem obtinere consuetudinem, hanc debet
esse immemorialis, aut 40 annorum cum iuris. 707. 3

Quamvis hac non tam fide consuetudo proprie, quam praes-
criptio. 707. 1

Index rerum

Capitulum, etiam facta reservatione, commendare propriis, hoc est, in perpetuum non potest. 711. 3
Ad Capitulum an transeat collatio ob negligentiam Episcopi devoluta. 712
Capitulum, dum Superior mandat aliquid facere, quod iure est, debet ad fieri à maiore parte Capituli congregati: si vero mandatur, quod facti est, v. g. missio in possessionem, singuli Capitularium ex eisque possunt, etiam aliis nolitibus. 716. 4
Capitulum totum (idem est de alio quovis corpore politico) in concreto subiecta censura, omnia eius membra, non obstante eorum innocentia, infecta censentur ad actus à Capitulo gerendos; factis, si aliqua membra subiecta censura. 724
Capitulum consilium exquirere non tenetur Prelatus in iis, quae ad eum spectant iure devoluta. 743. & 747
Si tamen ex fundatione requirendum consilium Capituli in talis beneficii collatione, sine eo ab eo, ad quem facta illius devolutio, consilium nequit. 741
Ad Capitulum ab Episcopo si devolutio quoad beneficia spectantia ad eum iolum iure proprio, seu quod Episcopus fecit est de spectantibus ad eum iure devoluta. 745. 1
Capitulum in hoc casu devolutionis, antea tenetur Canon. est superius Episcopo & quocunque alio. 745. 1
Capitulum negligens in suo turno, idem, quae erant simulatae collationes, diversimodum inter se Episcopus & Capitulum devolutio non in ad Episcopum; sed ad Episcopum & Capitulum Superiorem. 747. 1
Capitulum ratificare non potest, quae non requisitis consensibus illius acta sunt à Prelato. 750. 4
Capitulum habens simultaneam cum Episcopo potest eundem, ne devolutus fiat ad Metropolitani, instans termino semestris monere, etque negligente, solum conferre; & vice versa. 753. 2
Capituli potestas mittendi in possessionem praeservatur illi per litteras Apostoli, nec transiit in executorum, nisi ubi Capitulum negligens impedit. 808. 1

Capitulum Sede vacante.

Capitulum sede vacante praestare potest consensum & auctoritatem reservationis iurisperiti. 37. 3
Capitulum sede vacante concedere potest intra annum dimissas ad primam sortitionem prefatando à parochia laici. 178. 1
Ad Capitulum sede vacante seu ejus Vicarium spectat, ut electos confirmare, in eorum praesentiam instituere. 170. 1. & 708. 1
Ad Capitulum tamen sede vacante non spectat institutio, dum ea competit Episcopo, & plures sunt praesentati, ita ut locus sit gradationis. 170. 1
Capitulum sede vacante Vicario à se electo dare potest limitatum mandatum reservando sibi aliqua. 171. 2
Capitulum sede vacante ipsi electio committere nequit administrationem. 417. 3
Capitulum sede vacante potest concedere facultatem ordinandi Clericos suae dioecesis. 443. 5
Capitulum sede vacante habet potestatem confirmandi electos. 463
Capitulum sede vacante, non solum ubi tunc vacatio beneficii incidit in turnum Capituli; sed & ubi incidit in turnum Episcopi, conferre potest; sed tamen fecerit, ubi non tantum exercitum, sed etiam ius ipsum providendi esset divisum inter Capitulum & Episcopum; spectaret enim tunc provisio ad Episcopum succedere. 545. 1. & 9
Capitulum Cathedrali nequidem sede vacante, vel etiam quando beneficia simulanteur collationis competis alternativa. 770. 2. & 3
Capitulum sede vacante habet maiorem potestatem Vicario generali Episcopi. 687. 1
Capitulum sede vacante recipere potest resignationes, non tamen conferre beneficia ad liberam Episcopi collationem spectantia. 617. 1
Capitulum succedere in iis, quae Episcopo iure ordinario competunt. 701. 1
Capitulum sede vacante alienare & donare nequit. 702. 1
Capitulum sede vacante conferre nequit beneficia spectantia ad collationem Episcopi, etiam vacante vivente Episcopo in eius mente, & quae Episcopus conferre non poterat, nisi de consensu vel consilio Capituli. 703. 1. & 3
Capitulum sede vacante conferre potest beneficia, quae aliis ad simultaneam collationem illius & Episcopi spectant. 703. 4
Capitulum sede vacante saltem conferre Canonicatum Magistratum & Doctoratus, conferri alia solita per concursum suffragii Episcopi & Capituli. 708. 4
Capitulum sede vacante conferre nequit beneficia conferri debita ceteri generis personis. 710. 1

Capitulum sede vac. an conferre possit beneficium debitum ceteris personis. 710. 1
Capitulum sede vac. conferre nequit parochialia spectantia ad collationem Episcopi. 711. 2
Potest tamen instituere concursum, & omnia peragere usque ad electionem dignitatis inclusive. 711. 1
Capitulum sede vac. (praefundendo à reservatione) potest beneficia parochialia, imò & alia commendare, seu in in continere Vicarium. 711. 2
Id tamen hodie, cum omnia vacantia sede vacante referantur Papae, non potest, sed spectat illa deputatio aconomi seu Vicarii ad Papae ministros. 711. 3
Capitulum sede vac. potest recipere resignationes permutationis gratia, & permixta conferre, quorum alia collatio spectabat ad ipsum, vel etiam simul ad Episcopum. 713. 1
Et tamen conferre nequit, dum spectant ad collationem solius Episcopi. 713. 2
Capitulum sede vac. an permixta spectantia ad solius Episcopi collationem conferre possit, dum permixta à vivente adhuc Episcopo admittit. 713. 2
Capitulum sede vac. recipere potest resignationes ad solius Episcopi collationem spectantium beneficiorum. 714
A Capitulum immediate, & non à Tridentino Vicarius Capituli sede vacante consequitur jurisdictionem. 715. 1
Capitulum sede vac. negligens continuare Vicarium, constitutio illius devolvitur ad Metropolitani. 715. 1
Capitulum iure suspensio seu impedio; v. g. per censuram, eo ipso suspensa est iurisdictio Vicarii illius. 715. 1
Peren Capitulum totum relinquit administratio iurisdictio per 8. illos dies à vacatione sedis Episcopalis, qui dantur illi ad designandum Vicarium. 715. 2
Capitulum sede vacante de iure communi non tenebatur continuare Vicarium; sed poterat per se exercere jurisdictionem. 715. 2
Capitulum sede vac. designare Vicario an possit se inordinare in jurisdictionem, reservando sibi aliqua. 715. 2

Cardinalatus.

Cardinalatus & Episcopatus sunt incompatibiles in eadem persona, nisi Papa dispense. 111. 3
Cardinalatus tamen ex una cum Episcopatu retinetur. 111. 3

Cardinalis.

Cardinales, non Episcopi, ad Episcopatum postulari nequeant, sed sunt eligibiles. 111. 1
Cardinali electionem sui ad Episcopatum acceptare nequit sine consensu Papae. 111. 1
Cardinali concedendo hanc licentiam Papa non dispensat. 111. 1
Cardinales maiores sunt Episcopi ratione officii, inferiores ratione Ordinis. 112. 2
Cardinali, qui in Urbe residere debet, Papa non censetur Episcopatum conferre in titulum, sed in commendam. 113. 3
Cardinales etiam alia criminis excommunicati non tolerant, adhuc validè eligunt Papam. 171
Cardinales administrare possunt, & jurisdictionem exercere ante litteras Apostoli, super promotione sua expeditionem. 418. 5
Cardinalibus concessum indultum conferendi omnia beneficia suae dioecesis. 517
Cardinales collatores ordinarii non comprehenduntur in reservatione mensium. 517
Cardinalium ius indultu expedit derogari necesse est à Papa conferre beneficia ad eorum provisionem spectantia. 517
Cardinales verius dicuntur Curiam continere, quam sequi quavis etiam dicantur eam sequi consueverunt. 516
Cardinales, Vice-Cancellarius, Camerarius, Particularis, &c. quaecumque à Curia recedant, ab ea tamen non abesse intelliguntur propter nexum, quo eis obstricti sunt. 516
Cardinales familiarium & commendatium beneficia referantur Papae per regulam 3. Capituli. 546. 12
Cardinalium familiares ad hunc effectum quinam dicantur. 546. 16 Vide v. *Familia*.
Cardinalium famuli non sunt eorum Vicarii, Visitatores, Auditores, Praefecti designati ab eis in eorum Episcopatibus, Archidiaconatus, Abbates, &c. etiam vicarii ab eis habent; sed dicuntur potius eorum Officiales & Iudices: & sic illa reservatione non continentur. 546. 16
In Cardinalis tamen servitio manere, & familiaritatem non dimittre censentur, qui ex vere familiaribus assumpti in eorum Vicarios, Visitatores, &c. nisi forte continuantur Vicarii, Visitatores sine salario & expensis. 546. 16
Cardinales comprehenduntur sub dispositione, ob ea concepta per verba generalia, & illius ratione proportionata ad Cap.

ac materiarum.

Cardinales, proutem si agatur de auferendo ius aliquod in concessum innum dignitatis Cardinalatus. §46. 17

Cardinales figurantur regulis Cancellarie. §46. 17

Cardinales habent multum conferendi beneficia vacantia, per obitum familiarium Cardinalium. §46. 17

Rhodius tamen per Continuum Gregor. XIII. & Pauli V. derogatum in hoc eorum indultu. §46. 17

Cardinalis, cuius sui familiaris, confensus requiritur in collatione beneficii illius facit a Papa. §46. 23. & §47. 1

Cardinalis, cuius confensus requiritur, dum quis defertur familiaritate trans ad familiaritatem cum alio Cardinale, & beneficiis habuit durante familiaritate cum prima. §46. 3. & §47. 3

Cardinalis privilegium non debet ut privilegio adversus alium Cardinalem privilegium. §47. 3

Cardinalis confensus qualiter accedere debeat, in impetratione beneficii referatur ratione familiaritatis cum Cardinale. §47. 3. & §47. 3

Vide v. *Reservatum*.

Cardinalium decedentium, dum actu sequuntur Curiam alio transiunt, beneficia referantur reg. c. Cancell. §49. 3

Ad Cardinalium, quorum Cardinalatus stabiliter annexus Episcopis, provisionem spectantia beneficia quatenus referantur per regulam 7. dum hi absint a Curia. §51. 4

Cardinalium illorum sunt 7. qui & collaterales, & Ecclesie Lateranensis (utpote in qua resident) Cardinales dicuntur, habentes Episcopatum non nisi intra 40. lapidem ab urbe distans. §51. 5

Cardinales huius, qui potius tangat hac reservatio, quam alius, qui per accidentem Episcopatum habent. §51. 5

Ad Cardinalium provisionem spectantia beneficia indistincte existunt ad reservationem per regulam 8. quod ipsi tamen non repugnat prae-dicti reservationi. §51. 5

Cardinales illi statim Episcopi non ab iure a Curia, dum morantur extra Urbem in suis diocesis. §51. 5

Cardinales equestre Curiam, dum ea transferunt, non privantur pontifice conferendi, quia ex eo, quod sic sint in servitio Papae, aguntur praesentia in suis titulis. §51. 6

Neque ea praesentia privantur, si tunc in Urbe vel in parte agri Romani remanent, quia nec tunc resident, ubi sunt proprii tituli, abesse a Curia censentur. §51. 6

Neque a Curia abesse censentur, ubicunque domum morantur, si abesse cum licentia Papae. §51. 6

Cardinales omnines Episcopatus, & in his residentes, obtinere solent indultum a Papa, ut in omnibus gradibus ac privilegiis concessis Cardinalibus in Curia, re ipsa praesentibus gaudeant. §51. 6

Cardines Legati de Latere in suis Legationibus seu provinciis degentes, beneficia istisdem vacantiis in mensi Apostoli non nisi per collationem extraordinariam seu ex indulto conferunt. §60. 1

Cardinalis Episcopus sine speciali ab hoc indulto conferre nequit beneficia vacantia in mensi Apostoli, sub suo praedecessore non Cardinali: e contra potest ea vacantia sub praedecessore suo Episcopo Cardinali conferre libere successores Episcopos non Cardinales. §60. 3

Cardines omnes, etiam si absint sine a Curia, excipiuntur a reservatione contenta in regula 8. seu reservatio mensium. §60. 4

Cardinalium beneficia, ubicunque li moriuntur, reservata sunt Papae, etiam si concordantur Germaniae. §60. 5

Cardinalibus concessi exspectativa venit Tridentinum. §60. 5

Cardines Episcopi iure ordinario & sine indulto conferunt beneficia existentia in suis Episcopatibus pro mensibus ordinariis. §61. 1

Item existentia in suis Episcopatibus, Abbatibus, Prioratibus in commendam habent. §61. 1

Cardines in istis Abbatibus & Prioratibus iura Episcopalia exeunt, visitare & resignationes accipere possunt. §61. 1

Cardinalis Episcopus praesentem in mensibus ordinariis conferre praevide iure ordinario, & non vigore indulti. §61. 1

Cardinalis, etiam si tali casu diceret, se providere vigore indulti, tamen praevius ab eo dicitur praevius ab Ordinario. §61. 1

Cardinalis, si ea non contulit intra 6. menses, se devotus ad Superiorem illius tantum Episcopi. §61. 1

Cardinales non Episcopi existentia in suis titulis conferunt iure ordinario. §61. 2

Cardinales in suis titulis sunt Ordinarii, & tantum Episcopi. §61. 2

Devotare in his possunt beneficiasse, & recipere resignationes. §61. 2

Ius tamen illud conferendi in suis titulis consecuti sunt ex speciali Papae concessione, quatenus illi tantum Urbis Episcopo hoc ius competeat. §61. 2

Hoc iure ordinario providendi in suis titulis privantur, dum ab eis absint vere & recte. §61. 2

Cardines qualiter dicantur iure ordinario conferre in mensibus reservatis. §61. 2. & §640. 2

Cardines omnes ratione huius Dignitatis a Papa indultum habent circa collationem beneficiorum. §640. 2

Indultum horum alius est ordinarius, concedi tamen solum Cardinalibus, quatenus sunt collatores ordinarii cum ut tales alibi prohibentur in variis casibus, v. g. per regulam Cancell. conferre. §640. 2

Aliud extraordinarium, in quo continetur aliquid, quod Cardinalis non posset tanquam collator ordinarius. §640. 2

A Cardinali praevius vi illius indulti extraordinarii dicitur praevius Apostoli, fructusque omnibus privilegiis competentibus praevio Apostoli. §640. 2. & §749

Cardinalium concessum indultum conferendi in Episcopatu ab in dimisso beneficia vacantia in mensibus Papalibus reputantur extraordinarium. §640. 2. & §643

Cardinalium indulta extendunt se ad conferenda beneficia, exceptis reservatis, reservatione clausa in Corpore Iuris. §641. 2

Item ad qualitercunque nominata & qualificata ad ipsorum similitudinem cum aliis collationem spectantia, ut ea tunc soli libere providere possint. §641. 2. & §644

Item ad beneficia Ecclesiae suae, quam Cardinales Episcopi ultimo loco dimittunt. §641. 2

Item ad beneficia parochialia. §641. 2

Item ad litigiosa. §641. 2

Cardinalium indulta se non extendunt ad beneficia, quae aliis remota reservationibus conferre non possunt, utpote ad alienas collationem spectantia. §641. 2

Idque etiam hic & tunc ea esse reservata. §641. 2

Item non extendunt se ad ea, in quorum providendum possessione, cessantibus reservationibus, non esset indultum, nisi ius ipsum esset per se. §641. 2

Neque ad beneficia seu monasteria consistorialia. §641. 2

Neque ad resignata in favorem. §641. 2

Neque ad vacantia apud Sedem, nisi quandoque id ipsum concedatur expressis indultis. §641. 2

Neque ad vacantia per obitum familiarium Papae aut Cardinalis. §641. 2

Neque ad vacantia ante adeptionem possessionis Episcopatus alienae dignitatis, cui annexa collatio ordinaria beneficiorum. §641. 2

Neque ad Dignitates maiores post Pontificalem in Cathedralibus, & principalibus in Collegiatis. §641. 2

Neque ad ea, quae consoverunt optari. §641. 2

Neque ad vacantia, postquam Cardinalis Episcopus resignavit Episcopatum, donec successores capiat possessionem. §641. 2

Cardinalis vi indulti extraordinarii conferre nequit beneficia alienis directis vacantia in mensibus Apostoli, licet indulti necesse expedit. §641. 2

Cardinalibus Episcopis concessum indultum non suffragatur hodie amplius Capitulis habentibus similitudinem collationem vel electionem cum Cardinali. §641. 2

Cardinalium indulto extraordinario qualiter derogat. §641. 2

Cardinalium indultum, non obstat vi indulti, praevius praestitit Papae, modo expressis derogat indulto. §641. 2

Cardinalibus respectu Ecclesiarum, quae habent tantum Episcopi, concessa indulta valent dimisso Episcopatu adeoque opus est in nova indulto, quo concedatur illis remanere facultas conferendi reservata & affecta existentia in illis Episcopatu dimissa. §641. 2

Cardinalibus concessum indultum extraordinarium excipitur, Sede Papali vacante. §641. 2

A Cardinalibus in vi indulti praevius tenentur intra 6. menses a die factae sibi provisionis sasas a Papa impetrare provisiones. §641. 2

Cardinalis a Papa constitutus Vicarius in Urbe sine speciali mandato conferre nequit beneficia, secus est de Cardinali constituto Legato Urbis. Papa absente. §641. 2

Cardinalis Episcopus collator ordinarius, quid si intra sex menses non contulit, quod vacavit in mensi illi. §641. 2

Cardinales ordinarii collatores non comprehendunt regula g. adeoque tale beneficium nunquam sui reservatum. §641. 2

Cardinalis Episcopus quoad causam devolutionis non est exemptus ab Archi-Episcopo. §641. 2

Cardinale vigore indulti negligente conferre, devolutio fit ad Papam, contrarium tenente Chelicer. §641. 2

Causa.

Causae criminales numerantur inter arduas. §43. 1

Causae criminales Clericorum, etiam principaliter propositas, per se cognoscere potest Episcopus non consecratus. §43. 1

Index rerum

Socii tamen est, si ex tendant ad realem, actualem & formalem degradationem Clericorum. 443. 3
 Cause majores facilius devolvuntur ad Papam. 465. 3
 Causae quales requirant confirmationem. 476
 Vide v. *Confirmatio*.
 Cause cognito an & qualis requiratur ad confirmationem. 476. Vide v. *Confirmatio*.

Censura.

Censuras infligere, & ab eis absolvere potest Episcopus non consecratus. 443. 2
 Item Praeatus non Episcopus, nec Sacerdos, habens jurisdictionem Ecclesiasticam. 443. 2
 Censuras ferre jurisdictionis est, non Ordinis. 443. 3
 Censurae tamquam poenae medicinales absque ulla declaratione iudicii incurantur. 439

Citare. Citatio.

Citatio Electorum absentium ad electionem qualiter fieri debeat. 312. Vide v. *Electio*.
 Citationem nullam praeviam possunt eligere Electores omnes per accidens alia de causa congregari. 312. 4
 Citationis Electorum ad eligendum finis praesens non est vicinis contemptus, sed ut fiant diem futurae electionis. 313. 1
 Citatio non est necessaria, dum terminus interpellat. 313. 2
 Citatio Electorum necessaria non est, dum vacatio Ecclesiae constat, & dies electionis est a iure vel consuetudine determinata. 313. 3
 Citatio Electorum facta ante mortem Praeati ad electionem novi Praeati est nulla, & nunquam conualecit: sed opus nova citatione. 324. 2
 Citatio coelecti vel oppositoris, si talis sit, vel etiam si talis non sit, interesse habentium, aut confirmationem impedire valentium per edictum generale facienda ante confirmationem. 487
 Item ante postulationis admissionem & praesentationem institutionem. 487. 4
 Non tamen ante collationem liberam. 487. 4
 Citatio electi, dum ab eius defectu cassanda electio, est juris iura, & illa omnia, cassatio est irrita. 489. 2
 Ex citatione, etiam nullius facta, modo processus sit introductus, & nullitas non oriatur ex defectu jurisdictionis, & citatio fit data executioni, possessio redditus non pacifica. 324. 3
 Citantis executio facta iustificatur ex comparatione apud acta cum constitutione procuratoria. 324. 3
 Citationem non dicitur in inchoata, actore non comparente. 324. 3
 Citationis nondum executae notitiam habens reus, dum venit ad causam, in iudicium introductus. 324. 3
 Citatio possessoris ad effectum regulae de annali facienda & executio eius debet intra 6. menses. 344. 1
 A citatione executae tempore currere incipit annus ad prosequendum. 344. 3
 Idque, etiam citatio facta ante lapsum semestre. 344. 3

Clausula.

Clausula: *Modo non fit in ut res quatuor alio, praeservat* ius quatuor ad beneficium per electionem, praesentationem; non verò ius quatuor vi expectativae. 3. 2
 Clausula, quod sunt praegnantiores, est magis in privilegium sonante. 38. 2. & 116. 2
 Clausula derogatoria Tridenini necesse est addi, ut privilegium, quo alicui a Papa conceditur patronatus, sit ratum. 44. 3
 Clausula: *Ac si esset ex fundatione*, addita in concisione iuris, non excludit privilegium. 44. 3
 Clausula: *Perficiente super, utem Ordinarium*, an & quando iustificanda plenè concluduntur. 83
 Clausula: *Sine praedictis alicuius*, praeservat ius tam in petitorio, quam possessorio. 91. 3
 Clausula generalis sine speciali clausula & mentione facta de iure, laicali, vel etiam muto, non derogatur huic iuri. 119. 2
 Cum clausula: *si, & in quantum*, semper admittenda praesentatio. 112. 3
 Clausula haec non importat conditionalem dispositionem hinc importat praesentationem admissionem, dum in ea concurrunt omnia requirita: rejectum, si in ea omnia requirita non concurrant. 112. 3
 Clausula: *de videtur*, importat asseritionem veri veri, regulandum iuxta leges & rectam rationem. 470
 Clausula, quoniam quare generales & ample, non impediunt, quo minus gratia contraria concordat sine expressa eorum & iuste causae mentione, cedere debet subreptitia & invalida. 595. 4

Clausula illa: *Ad collationem, praesentationem, alioquin quatuorque dispositionem committitur vel dividitur praesentatio*, non veniens electiva. 607. 4
 Clausula derogatoria: Non obstantibus constitutionibus Aggiti, non derogatur regulis Cancelli, nec Extravagantibus, sed ordinariis constitutionibus. 624. 3
 Clausula *mutis propriis* non censetur Papa derogare regulis de annali. 345
 Clausula *mutis propriis* nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis, neque in iis, quorum Principi non habet plenam notitiam. 345
 Clausula illa, quod licet per viam gratiosae subrogationis etiam ad possessionem expediri queant, non consideratur de per se, sed in ordine ad aliam clausulam. 313. 6
 Inter clausulas generales in quacunque supplicatione ad beneficia hac quoque inferri solet, quod licet per viam gratiosae subrogationis etiam quoad possessionem expediantur. 313. 1

Clericatus.

Clericus requiritur actu tempore praesentationis. 351. 1
 Clericus per se non requiritur, ut dignus quis in Superiorum Regularium. 377
 Clericus an requiratur, ut alicui validè concedi possint preces Cancelli. 610. 3

Clericus.

Clericus ex bonis beneficiis suorum titulo acquisitis fundans beneficium, relinquendo pauperes heredes suos, illud est laicale. 16. 4
 Clericus non incedens in habitu clericali & tonsura, non est inhabilis ad praesentationem. 318. 4
 Clericus conjugatus in omnibus computatur laicus. 351. 2
 Clericum prius tonsuratum, si praesentandum dicit fundator, fundans beneficium ante Tridentinum, praesentari poterit minor 14. annis, secus, si fundavit post Trid. 160. 2
 Clericus unius diocesis ad Praeatus alterius diocesis postulatus nequit, sed eligi, nisi sine licentia sui Episcopi transire nequeat ad Ecclesiam alterius diocesis. 224
 Clerici non expectant, nec tacite abdicare a se possunt privilegium fori. 593. 2
 Clerico simplici competere potest ius conferendi beneficia. 720. 1
 Clericus longo tempore reputatus pro tali, & existens in possessione beneficii, etiam curati, habet intentionem fundatam, etsi non habet litteras Ordinum, & reputatur calumniosa petitio visitationis praetentis sui litteras. 319. 5

Coadjutor, Coadjutoria.

Coadjutoria cum futura successione acquiritur ius ad beneficium vel Praeatum. 3. 8
 Coadjutoria, sive simplex, sive cum futura successione, non cadit sub reservatione. 558. 7
 Coadjutoria non est beneficium. 558. 7
 Coadjutoria vacare non debet, sed cessat, seu extinguuntur morte, vel cessante impedimento coadjutoris. 558. 7
 Coadjutoria cum futura successione habet rationem expectativae. 630. 2
 Coadjutoria haec non sunt sublatæ per Tridentinum. 630. 2
 Coadjutoria haec in Germania & Gallia facilius conceduntur in Metropolitanis & Cathedralibus: in Italia verò nullas earum usus, bene tamen in parochialibus, in dignitatibus & Canoniciatibus, &c. 630. 2
 Ad Coadjutorium datum Episcopo ob demerendum spectat collatio beneficiorum. 679. 3
 Ad eum ad non spectat, dum datus ob senectutem vel infirmitatem. 679. 2
 Neque de copula coadjutoris tunc tenetur Episcopus transire. 679. 2
 Secus est, & tenetur cum eius consilio conferre Episcopus, dum ei datus coadjutor ob malam administrationem beneficiorum. 679. 3
 Coadjutori Papa dedit solam potestatem extendendi iura spiritualia & temporalia, quae iure vel consuetudine pertinent ad officium coadjutoris.

Cognatus.

Cognati non veniunt nomine consanguineorum. 59. 5

Collatio.

Collatione necdum acceptata acquiritur ius ad beneficium. 3. 4
 Collatione facta, collator non potest retrocedere, sed debet expectare consensum collatarii. 3. 4
 Collationis definitio. 3. 1
 In collatione defensori propter proprietatem donationis. 3. 1
 Collatio qualiter differat ab institutione & confirmatione. 3. 2

Collationis nomen quandoque importat quancunque benefici provisionem, confunditurque cum institutione, confirmatione, electione.

In collatione non exiguntur certa verborum forma, sed fieri potest per quancunque actum manifestantem voluntatem collatoris.

Collatio seu concessio libera beneficii facta ab illius patrono, etiam Ecclesiasticorum quidem vim praesentationis habet.

Collatio beneficii patronatus facta à collatore ordinario spectat patrono et ipsi iure irrita licet, si cesset hic spectus, & nemo se vacationi opponat.

Collatio facta ab Episcopo praesentante praesentationem patroni, etsi non sit irrita, secuta tamen intra tempus à iure concessum praesentationis, evanescit, hac autem non secuta, manet valida.

Collatio beneficii iurip. laicalis quae fit ex iure communi facta à Papa non est rata, nisi si exprimat dispen. in litteris per clausulam derogatoriam, se derogare tali iurip. pro illa vice.

Idem est de collatione beneficii iurip. laicalis quae fit ex augmento dotis ad medietatem.

Collatione simplicis facta à Papa sciente, beneficium esse iurip. Ecclesiasticis derogatur illi iurip. absque eo, quod necesse sit, ullam de eo fieri mentionem.

Collatio beneficii patronatus devolvitur ad Superiorem, dum patronus scienter & dolose (scilicet est, si ex iusta ignorantia) praesentavit eorum non habentem institutionem.

Collatio devolvitur ad Ordinarium, praesentatione etiam facta intra tempus datum ad praesentandum, dum sit inter patronos super pertinentia iurip. interea finita non est.

Collatio non devolvitur ad Superiorem, dum unus patronorum, penes quos ius patet, est in solidum, praesentavit indigne.

Idem est, etiam si omnes praesentarent indignum praeter unum non praesentantem indignum.

Collationes facientes potestas non competit Episcopo iure Magistratus, seu non spectat ad eam jurisdictionem sed est praestantis cuiusdam accidentaliter, eodem tamen tempore concessa, quo conceduntur jurisdictionalia.

Collatio facta à Papa comprehendit in se electionem, praesentationem, confirmationem, institutionem.

Collationum neutra valet, dum plures collatores unus hinc, aliter aliter concitat beneficium.

Collatio Papae jure concessa facta praevalet, si collatione Ordinarii praevenerit, secus, si ab hac praevenerit.

Collatio Papae, dum aliam causam habet, qualem meretur, ad hanc est referenda.

Collationis facta à Papa jure meri consensu forma diversita est ab ea quae utitur conferendo reservationem vel affectum.

Collatio beneficii vacantium in 4. mensibus ordinariis facta à Papa jure concessa valet absque eo quod necesse sit illi Ordinarii iuri derogari.

Collatio pro illis 4. mensibus concessa Ordinarii à Papa non privatur, sed cumulatur.

Collatio tamen facta de vacantibus in mensibus alternativis videtur non valere, nisi derogent illi gratia.

Collatio beneficii vacantium ad provisionem Cardinalium facta à Papa, ut valet, necesse est, derogari indulto Cardinalium, quo illi concessum conferre omnia suae diocesis beneficia.

Collatio facta à Papa etiam Legati de Latere praevaleat debet, dum confus factum eadem die, quia facta collatio ab Ordinario, sed inferior, cujus collatio sit anterior.

Secus tamen esset, ubi provisor ab Ordinario esset in possessione iusta, tunc non capta eadem die, quo facta provisio.

Item facta esset, dum in provisione facta ab Ordinario non tamen esset expressa dies, qua facta, sed etiam hora, quae non exprimitur provisio Papali.

Collatio beneficii vacantium spectans ad Episcopos, Abbates, aliosque Dignitates, ad quem spectet, dum ea vacare contingit Sedi Episcopali, Abbatiali, vel dignitate vacante.

Idem si mon. i.

Vide v. *Abbatum*.

Collatio beneficii omnium vacantium in mensibus alternis Januarii, Martii, &c. reservata est Papae vi concordatorum Germaniae.

Collatio beneficii vacantium ipso iure vel facti, quamvis Ecclesia indota est Pastore, in Gallia spectat ad Regem.

In collatione beneficii reservati ratione familiaritatis cum Cardinale, an & cujus Cardinalis requirendus consensus.

Vide v. *Cardinalis, Familiaris, Reservatum*.

P. LAUREA, FORI BENEF. TOM. II.

Collationem beneficii vacantium in mensibus Apostoli non nisi extraordinarium, seu ex indulto habent Cardinales Legati de Latere in suis provisionibus.

Collationem ordinariam simulaneam, dum habet Capitulum cum Episcopo suo, & hic Cardinalis est, potest cum illa conferre ea beneficia etiam vacantia mensibus Apostoli.

Collationi ordinariae faciendum, & non est in dubio faciendum interpretari pro reservatione.

Collatio prius facta ab Ordinario, etsi collatorius possessio nem necdum acceptat, sustinenda contra provisionem Apostoli.

Collatio facta ab Ordinario adhuc praeferenda facta à Papa, dum non constat, quae prior consulitur, & neuter provisorum est in possessione.

Collatio facta ab Ordinario, etiam posterius praeferenda provisioni Apostoli, facta jure reservationis, ita etiam, ut provisus Apostoli repellendus à possessione, dum non probavit beneficium esse Papae reservatum.

Collatio vacantium in mensibus ordinariis fieri potest in mensibus Apostolicis.

Collatio facta à gaudente alternativis, residente abintus mensis ad vacationem usque, & deinde post vacationem residente valet.

Collatio facta ante habitum saltem ventum in illam meritum de recognitione acceptationis alternativae, vel alio loca est tamen, et recognitione facta, valida ante illam nominationem.

Collationis libere quantum beneficia dicuntur.

Collationis libere in ordine ad electionem alternativam, quae Episcopus tenetur conferre certo personarum generi, vel etiam per consensum.

Collationis libere non sunt, quae quis conferre nequit sine consensu, vel etiam interveniunt alterius, vel alio quocunque ministerio.

Collationis libere, ut non sit beneficium, sufficit, alterum esse in possessione praefertendi, consentientis, consultantis, assistendi, &c. etsi quoad proprietatem careat iure.

Collationis libere adhuc dicuntur, iuxta Lateranum, quod Episcopus tenetur conferre sub testimonio 2. testium.

Collationem ex conventionem facere per tutos iura permittunt.

Collatio Canonice in Cathedralibus in mensibus 6. ordinariis ex consuetudine vel privilegio spectat sepe ad Capitulum, & non ad Episcopum.

Collatio ab Episcopo violenter alternativam, vel illam facta itam ante omnem Papae licentiam & acceptationem amissionis alternativae est nulla.

Collatio facta contra concordata German. non solum nullum titulum; sed nec colorem ullum tribuit, etiam in iudicio possessorio summum vim manentem.

Collationes seu provisiones factae contra concordata haec non solum Pontificis, sed & Imperatoris summe semper improbandae, integritate gravissimi ponit.

Collationem ordinariam collatorum quantum beneficia praefertuntur per concordata.

Vide v. *Concordata*.

Collatio seu provisio Apostoli de beneficio vacante in mensibus Apostoli, Gregae. XIII. publicari debet intra 3. menses à die notae vacationis in loco beneficii.

Si tamen intra id tempus publicata non fuerit, non Ordinarius innovetur, non statim ideo irrita erit.

Collationis nomen, etsi aliquando completatur praesentationem, electionem, institutionem, id tamen locum non habet in ambiguo.

Collatio beneficii vacantium non faciendi per executores precum Caritativarum; sed per collatores ordinaris, ad quos haec directae.

Collatio facta ab Ordinario, antequam ei infirmetur mandatum à Papa concessum de providendo alio valet.

Collatio facta à Legato de Latere praefertur collationi Ordinarii dum utraque facta eodem tempore.

Collatio facta à Legato ita officio collationem posteriori Ordinarii, sicut reservatio Apostoli, cum decreto irritante.

Modo collatio Legati non fuerit fraudulenta.

Collatio facta à Legato de beneficio existente extra eas provincias, ne quidem indultum colorum tribuit.

Circa collationem beneficii vacantium quod Legati possint ius ordinarii plus possint, quales Ordinarii.

Vide v. *Legatus*.

Collationem beneficii quolibet Legatus committere possit alteri.

Collatio facta à Legato recenti ius habere aliud beneficium, est subreptitia & nulla; non secus, ac si facta à Papa, cuius contrarium est in aliis collationibus inferioribus.

F. F. J.

Col-

Index rerum

Collatio tamen talis facta à Legato probabiliter valet in hoc casu, ubi facta mora proprio, & hac clausula infera literis collationis. 667
 Collatio omnium beneficiorum existentium in diocesi de jure communis spectat ad Episcopum. 667
 In collatione unius beneficii censetur Episcopo acquiescere possit, cetera omnia, etiam ea post exigenda, tam regularia, quam secularia conferendi. 667
 Collatio facta à Vicario generali post ejus revocationem quando & qualiter valet. 697
 Vide v. Vicarius.
 Collatio simultanea, seu spectans ad plures, qualiter fieri possit per unum. 697. Vide v. Capitulum.
 Collatione spectans ad plures, & est facta ab uno, altero nec probante, nec contradicente, jure considerabile questionum est prelo. 697. 1
 Collatio tamen in hoc casu facta ab uno, tanquam ad eum spectans, privative est nulla. 697. 2
 Collationem tamen sic factam ab uno non praesumimus. 697. 2
 Collatio neutra valet, Episcopo conferente uni, & Capitulo alteri. 698
 Collatio devolvitur ad Superiorem, si intra semestre (quod possunt) non concesserint. 698
 Et in hoc casu imperandum à Papa tale beneficium sufficit simpliciter probare istius discordia. 698
 Collatio, dum ab initio fuit de jure concurrenti simultanea, potest postmodum per pactum vel concordiam consolidari in uno. 700
 Collatio facta contra hanc concordiam, etiam non habentem decretum annullarium, aut conceptum verbis expressis prohibitis, est nulla. 701
 Remanente nulla, etiamsi Capitulum eam ab Episcopo factam contra pacta non impugnaret. 702
 Neque tamen ex eo facto resolvitur in totum concessio facta Episcopo. 702
 Collatio quoque talis foret nulla facta ab Episcopo, non adhibente Capituli consensu, suffragio, Episcopo ante eam concordiam fuisse quidem in usu conferendi privative sed non nisi adhibito Capituli consensu. 703
 Circa collationem factam à Capitulo scientia Episcopi praesumitur ex solo lapsu temporis. 704. 1
 Circa collationem factam ab Episcopo, dum Capitulum non praesentit simultaneam, scientia illa & patiens optime confirmatur ex actu traditionis possessionis factae à Capitulo in executionem collationis Episcopi. 704. 1
 Collatio est fructus dignitatis Episcopalis. 705. 1
 Collatio beneficiorum est casus in jure exceptus, inque praecipuus non transit ad Capitulum sede vacante. 705. 1
 Collatio continet meram gratiam. 705. 1
 Collatio non competit Episcopo jure Magistratus, nec est fructus jurisdictionis. 705. 1
 Collatio beneficiorum spectantium ad provisionem Episcopi non transit ad Capitulum, etiamsi vacante Episcopo vacarent in eam mercede, quin & etiamsi ea Episcopus debuisset conferre cum consensu & consilio Capituli. 705. 1
 Collatio beneficiorum, quae aliis spectant ad simultaneam collationem Episcopi & Capituli sede vacante, competit soli Capitulo. 705. 4
 Collatio beneficiorum spectantium ad provisionem Episcopi, vacantium sede vacante non reservantur Successori Episcopo, sed Papa: sicut est in Germania vi concordatorum. 709
 Collatio per hoc non evadit necessaria, quod beneficium sit debent conferri certa persona. 710. 1
 Collatio beneficiorum debitorum conferri certi generis personis, vel etiam certa personae, non transit ad Capitulum sede vacante. 710. 1
 Collatio ob negligentiam Episcopi devoluta non transit ad Capitulum. 712
 Collatio beneficiorum resignatorum permutatorum grandis absolute est libera, & non nisi necessitate consequente necessaria. 713. 1
 Quoad collationes liberas spectantes ad Capitulum ejus Vicarius sede vacante se intrinsece nequit in specialia ejus mandata. 715. 1
 Collatione spectante ad Capitulum, sive fidei plenam, sive vacante, an & qualiter vocandi Capitulares ad eam faciendam. 716
 Ad collationem faciendam vocandi sunt Capitulares omnes, si commode fieri possit, & non obiter consuetudo contraria, dum collatio spectat ad Capitulum. 716. 1
 Collatio, dum dux partes Capitularum ex in, qui praesentem esse voluerunt & potuerunt, interfuit, & major pars praesentium consensu, valida est, rescindenda tamen ad petitionem non vacatorem. 716. 2
 Collatio beneficiorum unicuique monasterii & domibus regularibus spectat ad Praelatum suum & Conventum,

& fieri debet per Praelatum & Conventum, etiam eorum, quae electiva non sunt. 720. 1
 Collatio qualiter spectare possit ad monasteria. 718
 Vide v. Monasterium.
 Collatio qualiter competere possit Praelatis inferioribus Episcopo. 720. Vide v. Abbas. Praelatum.
 Collatio competere potest simpliciter Clericis. 720. 1
 Collatio competere potest Abbatibus & Prioribus. 721
 Collatio competere potest Canonis secularibus. 721
 Collatio formae seculari ex privilegio competere potest. 723
 Collatio qualiter competere possit Archidiacono. 723
 Vide v. Archidiaconum.
 Collatio spectans ad Corpus aliquid universale fieri potest per aliquos alios impedire, v. g. per censuras, captivitatem, &c. ita ut jure conferendi tunc in illis non impeditur consueverit. 724
 Collatio qualiter competat Praelato putatio, reputatio à populo pro vero. 725. Vide v. Praelatum.
 Collatio à laico facta in vi privilegii Apost. dicitur Apostolica, nec eget ulteriore institutione aut confirmatione. 726. 7
 Collatio facta excommunicato excommunicatio in morte, licet non denunciatio, est irrita. 728. 2
 Facta tamen non excommunicato ab excommunicato non denunciato, licet alio ostio, valet, & gesta per talem sustinentur. 728. 2
 Multo magis valet gesta per talem excommunicatum non denunciatum occultum. 728. 3
 Collatio & jure conferendi qualiter sit penes possessorem currentem proprietate jure conferendi. 729
 Vide v. Possessio.
 Collatio (idem est de praesentatione) facta ab existente in possessione male fidei, non valet, etiam si tali personis remittenda ad personam habentem proprietatem jura conferenda vel etiam citra illam per Superiorem. 732. 2
 Collatio tamen à tali facta valet respectu adversarii non appellantis, & transit in rem iudicatam, non tamen respectu Superioris. 732. 2
 Collatio tamen etiam facta ab habente proprietatem jure conferendi, non vero possessionem, valet, (sicut est de praesentatione) donec à Superiore inhiatur ad instantium possessorem. 732. 2
 Collationum praesentationum effectu probatur per subsequentes collationes, praesentationes, &c. factas per vacationes ex persona priorum collationum & praesentationum. 732. 5
 Collatio beneficii patronatus censetur facta sub hac tacita conditione, si patrono placuerit, nisi forte consensu ignoraret patronatus esse. 732. 5
 Collationi pertinentia, seu collationem pertinere ad inferiorem Episcopum, probatur per samam & communem reputationem, factaque est per literas vel instrumentum docere beneficium consueverit conferri per talem. 735. 1
 Item per testes deponentes de publica voce & fama. 735. 1
 Sufficitque fama illa & communis reputatio, etiam sine possessione. 735. 1
 Probat utrum ex statu seu concessione Episcopi confirmans auctoritate Apost. etiam non conferat de quali possessione & usu statui. 735. 2
 Collatio seu jure conferendi, non facta ac jure praesentandi patrono praeservatur collatio, dum beneficium ad ejus collationem spectans applicatur ereptori, seu in dorem alterius beneficii. 736. 1
 Idque etiam Episcopus adhibuisse consensum collationis, & hoc illum praeservat. 736. 2
 Collatio facta ante devolutionem ab eo, ad quem devolvenda, ita est irrita: ut tamen collator ordinario intra semestre non conferente, non contrahit. 735. 1
 Ad collationem faciendam sufficit, ad quem ea gradatim devoluta, conceditur semestre. 735. 2
 Idque, etiamsi facta à patrono laico non habente nisi quadrimestre. 735. 2
 Semestre illud computatur à die scientiae devolutionis ad se collationis. 735. 2
 Collatio facta post semestre elapsum à collatore inferiore est valida, dum id ei permittitur, ad quem facta devoluta. 736
 Dicuntque tunc ille collator non tamen conferre jure proprio, quia alterius, ad quem facta devoluta. 736
 Collatio facta (idem est de electione, praesentatione) post elapsum tempus à collatore inferiore ipso jure invalida per tolerantiarum illas, ad quem facta devoluta, non contrahit, sed potius dicta toleranda videntur provisionis habere. 736
 Collatio illa facta à privato ob negligentiam, nemine se opponente, tolerans potest à iudice. 736
 Collatio talis aperiens, dum nemo se opponit, aut à iudice non

- non declaratur irrita, potest provisorius tunc conscientia
beneficium reuocare. 776
- Collatio enim talis iure naturali ante sententiam declarato-
riam est valida. 776
- Collatio (idem est de electione, praesentatione) facta per-
sonae irregulari naturaliter & quasi fundamentaliter con-
fistit. 779. §. 760
- Collatio ex ante facta, uti & electio facta irregulari vel
alio inhabili, censetur valida, dum, qui defectum tacuit,
ex post dispensationem impetrat. 779. §.
- Collatio ob defectum priviui nulliter facta, sublatio per di-
spensationem defectus ab habente potestatem dispensan-
di, conualecit. 760
- In collatione & quocunque alia provisione, si observata,
quae iure naturali erant necessaria, etsi de externis defue-
rit aliquid de iure positivo substantiale, provisorius tunc
esse potest in conscientia, usque dum provisorius per Superi-
orem rescindatur. 761
- Collatione aliave provisione facta laborandi defectus, quem
iure breui futurum circa dispensationem sperat, ne-
misi se opponente, non eger utali revalidante, & tu-
tus esse potest in conscientia. 761
- Collatio tamen alterve actui iure naturali praecise tantum
sufficiens ita a lege infirmari posset, ut ne quidem in fo-
ram conscientiam illius ex eo effectus consequatur; adeoque
quis tutus esse nequeat in conscientia. 761
- Talis est collatio seu provisorio facta excommunicato ex-
communicacione maiore. Item facta ab excommunicato
suscepto, &c. non tolerans. Item facta infirmis in-
firmis iuri. Item in qua intervenit simonia. 761
- Collatio facta non designato (dum designatio facta in fa-
vorem designatorum) valet, designato non contradicente
secus, dum designatio facta in favorem Ecclesiae aut be-
neficii. 762
- Collatio tamen etiam in secundo calu valet, ubi persona de-
signata, seu habens requisitas qualitates, non adiut,
sed non penitus beneficium vel illi adiut & penitus, aliunde
tamen sunt idoneae. 762
- Collatio semel facta inhabili scilicet, ab eodem collatore
ad eandem vacationem iterato fieri requit. 763
- Quod tamen limitatur. 763
- Collatio dignitatum vel beneficiorum sine dispensatione
Papae facta Episcopo existenti in possessione Episcopatus,
& non egerit, est invalida. 764. §.
- Collatio tamen, praeteritis simplicibus beneficiis facta tali Epi-
scopo post renunciationem, valet. 765. §.
- Item facta Episcopo tamen titulari. 765. §.
- Item facta Episcopo electo ante confirmationem. 765. §.
- Ad collationem requiritur tanquam quid de forma dicatur il-
lud, quo omisso actus collationis corruit; illud verbu tan-
quam conditio, quo omisso non statim corruit. 767
- Quoniam in beneficiis provisoribus conditiones ferre
naturam formae induunt. 767
- Collatio fieri potest sub conditione de praesente vel praeteri-
to, quae de iure ineffectu beneficii. 769. §.
- Collationem non videtur, quod collator existentiam condi-
tionis ignoret. 769. §.
- Collatio facta sub conditione de praesente vel praeterito,
quae de iure vel statu non ineffectu, probabiliter est illicita
& nulla. 769. §.
- Facta tamen a Papa est valida. 769. §.
- Collatio facta sub conditione de futuro, quae de iure neces-
saria est, dum exprimitur eo modo, quo actus ineffectu, nempe
suspensivè, valet. 769. §.
- Collatio facta sub conditione & quasi pactis implendi
omnes obligationes de iure communi vel speciali annexas,
exprimentibus eo modo, quo insunt, valet, & non
est simonica. 769. §.
- Erit tamen simonica, dum dicta onera alio modo exprimi-
untur, aut in pactum apponuntur, quam de se annexa
sunt beneficiis, v. g. sub nova obligatione. 769. §.
- Collatio, quae fit committente collatorem de obligatione,
quam de se habet, gratuitus non est simonica. 769. §.
- Simonica tamen est, dum fit ex conditione, ut promittatur,
vel hinc naturalis, quam habet, obligantem gratuitus
satisfactorum, ita ut insuper contrahat obligationem
satisfacta. 769. §.
- Collationem cum exactione iuramentum, v. g. de residendo
praestando post eam factam, invalida est & simonica. 770. §. 1. & 2.
- Secus, si tale iuramentum praestandum ante collationem
exigitur, v. g. vobis tibi conferre, sed praestantibus iura-
mentum, aliis non collaturus. 770. §.
- Collatio seu gratia absoluta & pura superveniens collationi
sub conditione mandare fieri cum exigitur, non expecta-
tione eventus illius conditionis. 771
- Collatio debet esse certa & determinata, hinc facta di-
junctivè vel Cui vel Tui, est nulla. 772
- Item facta simul duobus. 772
- Collatio facta clandestinè suspecta est de fraude. 773
- Non tamen propterea est nulla, aut annullanda. 773
- Ad collationis valorem non requiruntur testis. 773
- Ut tamen probari possit, & hanc fides de ea, requiruntur
testes, vel instrumentum collationis, seu litterae munice
sigillo confirmantur. 773
- Collationem tamen non probant hae litterae contra provisorium
Apost. etiam si in illis litteris nominati testes, filii, aut
Ordinarii Secretarii, dum est Notarius, non subscripserint;
quod ipsam limitatur a Garcia. 773
- Collationem tamen etiam istae litterae sine subscriptione res-
tuum probant contra provisorium Apostol. dum invigore
collationis factae ab Ordinario acceperit possessionem
ante provisionem Apostolicam. 773
- Collatio debet esse libera; adeoque entia per vim & mo-
tum est nulla. 775
- Collatio beneficii non manualis a solo Papa fieri potest pro-
determinato tempore. 774. §.
- Collatio beneficii manualis faciendi non pro determinato,
sed indeterminato tempore. 774. §.
- Collatio non debet esse libera, etsi ex iure aliquo speciali
facienda sub rebus in 2. vel 3. testium, dum rebus in
hoc non habet vim consilii ad consensum. 774. §.
- Item ex eo, quod spectat ad plures. 775. §.
- Collatio non debet fieri diminutione. 776. §.
- Ante collationem beneficii vacationem impendendum, si quod
videtur, ab Episcopo nequam onus; & quidem ipsi be-
neficii. 776. §.
- Post collationem id fieri minus rectè sine consensu benefi-
ciarum. 776. §.
- Collatio debet fieri gratis, hoc est, sine ullo pretio aut mer-
cede; et hoc ipso de ratione beneficii. 777
- Collatio beneficii simplicis non requirit praevium examen. 777
778. Vide v. *Examine*.
- Collatio ex meritis fundatorum aut alio iure speciali faciendi
cum censibile alterius, sine eo facta, ipso iure est nulla. 778. §.
- Collatio demandata ordinario collatori a Papa cum alterius
consilio valet adhuc facta licet illi. 779. §.
- Collatio grata sine consilio, cum quo geri mandata, est
quod consilium, quia incongruo tempore petunt, do-
tum non est, est nulla. 779. §.
- Collatio fieri debita cum consensu alterius, facta sine eo est
nulla. 780. Vide v. *Capitulum*.
- Collatio & consensus in collationem longe diversa sunt. 780. §.
- Ad collationis valorem requiritur consensus praestandus
tempore vacationis beneficii, non ante. 780. §.
- Potest praestari per litteras, vel per procuratorem. 780. §.
- Collatio debita fieri cum intervenio, seu in praesentia ali-
cuius, sine ea facta est ipso iure nulla. 781. §.
- Vide v. *Proventus & Inventura*.
- Collatio, dum fieri debet de scientia alterius, fieri nequit,
nisi prius collator illi nescierit. 782
- Non tamen impedit praesentiam, consilium aut consentium
illius. 782. Vide v. *Inventura*.
- Collatio faciendi ad supplicationem alterius sine ea facta
non valet. 783
- Collatio faciendi ad supplicationem alterius non est libera
ad effectum Regulari & Canonicis. 783
- Collatio speciosa ad plures facta per unum illorum, alio-
re non contradicente, valet. 784. §.
- Collatio non eger censu verborum forma; sed potest fieri
verbo vel iura, modo voluntas consensu exprimitur. 784
- Collatio seu provisorio facta ab inferioribus Papa non eger lre-
ris aut rescriptis. 784. §.
- Collatio verbis seu provisorio Apost. eger litteris. 784. §.
- Quae litterae, etsi sint de substantia probationis, non tamen
sunt de substantia iurisdictionis gratiae seu provisionis Apost.
sed spectant ad simplicem usum & exequutionem statu-
tae. 784. §. Vide v. *Litterae*.
- Collationi faciendi ab inferioribus collatoribus a iure statu-
tum semel. 784. §.
- Idque etiam respectu collatorum, qui conferunt iure de-
votivo, etiam a patronis. 784. §.
- Item respectu Cardinalium, quatenus in indultis consensum
reservata. 784. §.
- Item respectu habentium conferre manualia. 784. §.
- Collationi tamen resignatorum permutationis gratia non est
concessum illud semel. 784. §.
- Neque institutioni. 784. §.
- Collationi libere idem illud tempus statutum, quia ad eam
compelli nequit collator. 784. §.
- In collatione resignatorum in favorem locum non habet
illud semel. 784. §.
- Semel tunc illud a quo momento incipit currere. 784. §.

Index rerum

Collationi faciendae ab impedimento cessare indulgetur
denuo integrum semel. 790
Idem est, dum provisio ab non acceptationem vel mactem
pro ut non forent effectum. 790
Collatio facta post semel quater suffragatur. 791
Collatio facta linguae a momento vacationis. 791
Collatio ab infensio collatorum fieri nequit sine pendente.
791. 1
Sic collatio vel etiam alia provisio novae fieri nequit, uno
colligantium cedente vel decedente, sine super alterius
provisione pendente. 791. 1
Ita ut collatio seu provisio secunda seu arreata nullatenus
possit, dum apparet, provisum illud iam nullum habere
convalescat. 791. 1
Collatione facta, dum super provisio habitatione sit pendet,
non potest collator providere alium. 791. 1
Collatio beneficii, super qua linguae contra possessionem
illius, hoc credere vel decedente facta alteri, antequam
in contra superfluum finitur, est irrita. 791. 1
Collatio nondum acceptata non est perfecta, diciturque
a quoque provisio. 794. 1
Collatio ante acceptationem non tribuit ius in beneficiis
sed solum ius ad illud, ita ut collator revocare nequeat
collationem. 794. 1
Collatio, quod revocari nequeat, possit autem donatio, unde
fit. 794. 1
Collatione nondum acceptata non extinguitur vacatio benefi-
cii. 794. 1
Collatione facta moriente collatorio ante acceptationem
in mente Apostoli non intrat reservatio regule §. Cancelli.
794. 1
Collationem non impedit si inter provisum & alium, qui
simpliciter pro interesse suo opposit per provisionem obsequi
eo, quod ipse praesumat beneficium. 795. 1
Collationis acceptatio inducit & probatur verbis, aut
factis, aut signis. 795. 1
Collationis factae scientia cum taciturnitate sufficit ad proban-
dam acceptationem. 795. 1
Acceptatio quoque ea facta praesumitur, dum gratis elegit
ad supplicationem ipsius, cui ea fit, nisi forte elide-
retur hac praesumptio ex eo, quod adiecta clausula,
quibus tenor supplicationis mutatur. 795. 2
Ad eam probandum ob difficultatem huius probationis ad-
mittuntur conjecturae conclusivae probant. 795. 2
Collationis acceptatio maius, postquam collationis remota,
valet, modo collator perierit in eadem mente. 796
Collationis acceptatio facta per alium sine tuo mandato non
valet, usque dum eam ratum habeat. 797. 1
Acceptationis tamen illius ratihabito facit, ut beneficium
a puncto acceptationis facta per alium sit tuum, eo quod
ratihabito illa retrotrahatur & equiparatur mandatis
quod tamen non admittit illi. 797. 1
Collationis acceptatio fieri potest per procuratorem ha-
bentem speciale mandatum ad acceptanda beneficia.
797. 2
Etiam respectu curatorum, dum mandatum illud est sub
signo universalis ad omnia beneficia. 797. 1
Per collationem acceptatam collationis acquiris seu fa-
cultatem capiendi possessionem. 798. 1
Collatio beneficii, qui ipso iure privatus est, fieri potest,
eo non vocato, aliter. 819
Collationis executione suspenditur, interposita appellatione,
etiam si fundator constituit coactorem. 811. 5
Vide v. *Appellatio*.
Limitatur hoc ipsum. 811. 5. & 6
Ex collationibus seu provisionibus duabus factis eadem die,
quae collatus anterior. 815. Vide v. *Provisio*.

Collator.

Collator non potest pro se retinere beneficium. §. 1
Collator ordinarius beneficium patronatum vacatur per obitu-
m alium, modo involuntarium liberet & independen-
ter a voluntate patroni conferri nequit; etiam talis
collatio facta spero patrono ipse iure irrita & facta est,
dum cessat hic spectus, & nemo se opponit vacationi.
109. 1
Collator ordinarius cogere nequit patronum ad non reclama-
andum. 109. 1
Collator ordinarius in Episcopatu vel dignitate successoris
in Germania conferunt beneficia ad suum collationem
spectantia, dum ea vacare contingit sede vel dignitate
vacante. 141. 13
Collatores non nisi extrajudiciali, seu ex indulto beneficio-
rum vacantium in mente Apostoli, sunt Legati de Latere,
etiam Cardinales in suis provinciis. 160. 1
Collator ordinarius conferre potest beneficium, dum du-
bitat, quid facta diligenter inquisitione vinci non po-
tessit, num vacet in mente Apostoli. an ordinario. 161. 1

Collator ordinarius eo ipso, quod non consistit de reserva-
tione, non est dubius, sed certus, reservationem non esse,
saltem ex praesumptione iuris. 164. 4
In collatoribus Episcopo inferioribus locum non habet al-
ternativa. 170. 1
Collatores providentes contra concordata Germania, vel
etiam ab aliis male provisum alimentum ad possessionem
peccant mortaliter, teneanturque ad datum, quod pro-
visum inde paritur, & insuper suspenduntur a beneficio-
rum collatione. 173. 6
Collatores ordinarii, nisi possint beneficia reservata per
Canonem, ad Regem conferre, Sede Papali vacante, id
tamen non possunt vi concordatorum Germaniae. 174. 1
Collatoris negligentia suppletur, non per ipsiusmet perio-
nam collationis superiorum, sed beneficii. 176. 1
Collatores Gallici beneficia ad se spectantia sita in Germania
providere tenentur, iuxta concordata Germ. & contra.
176. 2
Collatores ordinarii vi concordatorum non impediantur
providere, etiam non curata, vacantia in mente Apostoli.
Sede Papali vacante. 180. 1
Collatores quinque gravari vel non gravari possunt per pre-
ces Caesaris. 607. & 608. Vide v. *Provisio*.
Collatores, ad quos diriguntur preces, non excusantur ea-
rum, debent providere. 613
Collatores ordinarii summe oderunt preces. 618. 3
Ad collatorem eundem, si Caesar simul conferat preces,
quis praefereendus. 619. Vide v. *Provisio*.
Collator idem de quo gravari nequit precibus foris effe-
ctum. 620. 3
Ut, dum precibus acceptavit ab eo vi precum beneficium,
& huc acceptationis renunciavit. 620. 3
Collatori ordinario fieri debet infusio precum intra men-
tem a notitia vacantis beneficii habita a precibus. 621. 1
Vide v. *Provisio*.
Collator per hoc non exadit liber, ut amplius precibus gra-
vari nequeat, dum precibus neglectis ei infusae preces.
621. 4
Exadit tamen liber, si precibus, postquam declaraverat se
petere beneficium vacans, resistit, expectare cupiens fi-
cundo vacaturum. 621. 6
Collator, interpositis precibus, nulli quam precibus conferre
potest. 622. 1
Collator, precibus requirentem, collationem a se factam alteri
revocare debet, eique de novo conferre, contrarium
quoque videtur probabile. 622. 2
Collator latitante, ut ei fieri nequeat infusio precum,
perinde est, ac si facta fuisset. 622. 2
Collator ordinarius non minus quis dicitur respectu benefi-
cii, quod unicum conferre habet, quam alius respectu
plurium spectantium ad ejus collationem. 624. 4
Collator ordinarius quis dicitur. 664
Inter collatores ordinarios primus est Episcopus. 665
Collator quid possit circa conferendum suis consanguineis.
676. Vide v. *Episcopus*.
Collator ordinarius colligantium, uno decedente sine pen-
dente, de illis beneficia providere nequit, ne quidem
colligantii superbit. 677. 1. & 2
Collator praeservatur ius conferendi, dum ex supradictis
spectantibus ad ejus collationem beneficium eriguntur
alia. 704. 3
Collatores ordinarii in regno suo dici Reges Galliae, ut
Corradus. 716. 3
Collatores indigni conferentes pro ea tantum vice, qua
quod illius indigni collati provisionem privati sunt, si
verò ananisi hoc non emendat, a quatuordecim beneficiis
rum collatione suspenduntur, suspensione Papae refer-
vata. 764
Collator Papae inferior beneficium non manuale conferre
nequit pro determinato tempore. 774. 1
Collator Papae inferior non potest in provisione beneficii
augere contra eadem in erectione annexa, quod limitatur.
776. 2
Nec potest fructus aut eorum partem sibi reservare, aut
pensionem impensam augere. 776. 4
Collatoribus inferioribus omnibus a iure concessum femi-
nare ad conferendum. 789. Vide v. *Canon*.

Collector. Subcollector.

Collectorum & subcollectorum quorumcumque unicorum
in quolibet civitate vel diocesi fructuum Camera Apostoli
debitum beneficium omnia & sola, quae durante hoc co-
rum officio obtineant, & ad quae ius obtineant, refer-
vatum Papae per 4. regulam Cancelli. 148
Horum nomine idem intelligitur, quod apud nos nomine
questorum. 148. 2
Horum nomine in hac regula non veniunt infidelium
subsidiaria unipersonalia a Papa contra infideles. 148. 2
Rorum

ac matricularum.

Eorum hoc officium esse non potest sine jurisdictione & imperio pro cogensi de iuribus Camerae: idque necesse est, ut inter hæc reservatio.

542. 2. Quod requiratur præterea in eis, ut intret hæc reservatio.

543. 3. & 4. Vide v. *Reservatio*.

Collectores & subcollectores horum facultas an & qualiter ad effectum dictæ reservationis probanda.

544. 4. De collectore & subcollectore in ordine ad hoc, ut debitor tenetur solvere, vel etiam securi solvant fructus, præcis ex litteris deputationis constare debet, ita ut non sufficiat eorum transiuntium.

545. 4. Collectores generalis potest designare unum subcollectorem generalem: non tamen plures sine speciali indulto.

546. 4. Subcollector generalis potest substituere subcollectorem particularem, & hic subcollector alicui delegare jurisdictionem ad unum alteriusve causam.

547. 5. Subcollector illic particularis constitutus a subcollectore non tam dicendus subcollector, quam commissarius subcollectoris.

548. 5.

Collegiata.

Collegiarum Ecclesiarum beneficia conferendi ius, quantum est de iure communi, spectat ad eorum Capitula.

672. 2.

Collegium.

Collegii Ecclesiastici nomine quid veniat.

139. Collegium Ecclesiasticum non constituit Vicarii, Sacerdotes, aliterve beneficiati, cuiusdem Ecclesie deserviant, subiecti uni, v. g. parochi.

139. Ad Collegium tam Ecclesiasticum quam civile primo conficiendum requiruntur persone ad minimum tres.

140. Ad Collegium jam constitutum eisdem iura conservanda sufficiunt persone duæ, vel etiam una.

141. Collegio competentes actus potest iste unus remanere exercere.

141. Collegii ius eligendi alique iura & privilegia, omnibus a Collegio mortui, vel alio demigrantibus, extinguuntur, si corporalia seu personalia sunt, hoc est, directè concessa congregationi eorum personarum: sed, si realia seu localia hoc est indirectè concessa rei vel loco.

141. Collegium potest, sed non tenetur administrare procuratorem ad eligendum pro absente, vel etiam in aliis actibus gerendis pro illud.

146. 2. Ad Collegium ipsum, si spectet convocare Capitulares, major facioque pars minorum obligabit minorem abstinere, reddendo eam contramorem, si non compareat.

100. Collegii ius conservatur etiam in una.

311. 1.

Commenda.

In commendam beneficia secularia regularibus obvenire possunt.

192. In commendam Prælatum Regularium habentes suos Conventus, in quibus viget regularis observantia, secularibus a solo Papa obvenire possunt.

192. 3. Commenda, five temporalis sint, five perpetua, hoc est, ad vitam commendatarius non cadit sub reservatione.

192. 6. Commendatarius beneficii non dicitur vacare per obitum commendatarii: sed vacat semper ut ante.

192. 6. In commendam dare potest Vicarius generalis Episcopi habens generalem facultatem conferendi in omnibus casibus, in quibus id potest Episcopus.

690. 6. Commendata proprie talis, seu in perpetuum æquivalere collationi.

711. 3. Commendatio in perpetuum parochialium Episcopis interdicitur à Tridentino.

711. 3. Commendata perpetue veniens nomine beneficii ad effectum regulæ de triennali.

361. 1.

Commendatarius.

Commendatarius ad tempus administrare potest ante expeditionem litterarum.

418. 4.

Commensalis. Commensalitas.

Commensalis Papæ vel Cardinalis, qui dicatur in ordine ad effectum reservationis.

146. 12. & 16. Commensalitas per 4. menses discontinua non sufficit, ut intret reservatio Jo. regulæ.

147. 4. & 6.

Commissarius.

Ex Commissarii culpa quando tenetur committere.

472. 4.

Compromissarius.

Compromissarius datus ad eligendum intelligitur etiam datus ad postulandum.

317. 2. Compromissarii ad electionem an eligi possint per litteras.

314. Compromissarii pro electione melius in numero impari constituantur: potest etiam consilium unus tantum.

393. 4.

Compromissarius potest esse non Prelatus.

192. 2. Compromissarius respectu mentalium potest esse maior.

193. 1. Compromissarii ha possunt eligi per aliquos ad hoc à Collegio electos.

193. 2. Compromissarii dum tres constituti sunt sub hac verborum forma: *Quoniam, & quoniam eorum propositum eligendi* quilibet eorum censetur institutus in solidum.

193. 2. Compromissarii hi debent esse Clerici & de Capitulo.

194. Compromissarius potest esse illic confirmatus.

191. 20. In nunc unico actu eligere & confirmare potest.

405. A compromissariis facienda nominatio non subijciuntur legibus statutis, sed potest fieri viva voce.

195. Compromissarii, si ita nominati sunt, ut eligantur talis, nulla est electio.

195. Vide v. *Electio*.

Compromissarii non nisi collegialiter eligendi.

197. 2. Compromissarius data commisso revocari potest à maiore parte Capituli, re actus integra.

198. 1. Quod ipsum limitatur.

198. 1. Compromissarii an eligere possint extraneum.

404. Compromittere in Superiorem possunt Regulares.

406. Compromissarius, dum unus est, nequit eligere ipsum.

400. Compromissarii, dum sunt plures, unum ex seipso eligere possunt, dum forma compromissi non est exclusiva, ut nullus compromissarius unus eligatur.

401. Compromissarius maior pars, dum sciens eligi indignum, & minor pars dignum, non valet electio, & ea tunc redit ad Capitulum.

402. 1. Idem est, quævis electio facta à compromissariis est ipse iure nulla.

402. 1. Compromissarii eligentes indignum suspendantur per triennium à beneficiis habitis in illa Ecclesia.

402. 2.

Compromissum.

Electio per compromissum non est licita quoad Regularium secus est quoad alios Clericos.

193. 1. & 2. Compromissum aliud est absolutum, aliud limitatum.

195. Compromissum limitatum est nullum, dum Elector datus facultatem compromissarii illam, qui fuerit à pluribus electorum, non tamen consensibus maiorem partem Capituli, nominatur.

195. Compromissum limitatum est forma quorundam electionis mixta ex scrutinio & compromisso, cui principaliter dicitur forma compromissi.

195. Compromissum limitatum non compromittitur nisi electio communi.

195. Compromissum nullum est electorum alique dissensum.

196. In compromisso limitato sufficit, quod maior pars consensit in electione compromissarii.

196. Compromissum est nullum, si compromissarii eliguntur à Superiore, vel aliquo Capitulum, ceteris tamenbus & non repugnantibus.

199.

Concilium.

Concilium Trid. quoad modum & formam probandi iurisdictionem nihil innovavit.

79. 2. Respectu verò potentium novam formam & modum invenit ad probandum eorum iurisp. quod ex sola diuturna possessione præsumitur.

79. 2. Concilium Trid. non est contentum rebus ad probandas continuas præfessiones, dum per illas probatur iurisp. potentium, sed requirit authentica instrumenta.

81. 2. Concilia Trident. dispositio de rigore illi probationibus iurisp. non inerat, vel illud probandum non adversus Ecclesias, sed alium patrum.

Concilium Trid. quibus patronatus derogavit.

116. Vide v. *Imparitas*.

Concordata.

Per concordata Germ. adhuc stat, quod Papæ reservata sint beneficia vacante per depositionem, provisionem, translationem, muneri consecrationis suspensionem factis aut faciendis auctoritate Apost.

141. 5. Concordata Germ. unde & qualiter erit.

190. Sub concordatis his alique Ecclesie continentur per viam comprehensionis, alie per viam extensionis.

191. 1. Concordata hæc non extendunt se ultra fines Imperii Germanici.

191. 2. In Belgio nunquam fuerunt acceptata, excepti Ecclesia Nivernensis & Cameracensis.

191. 2. Extendere se quoque videntur non ad omnes Ecclesias Germ.

191. 3. Concordata hæc, ut obstat, an egerant subdignum Imperii Germanici & particularium Ecclesiarum acceptationem?

194. Concordata hæc videntur habere rationem legis communis concordatæ Papæ, Imperatoris, Principum Ecclesiasticorum & secularium late pro pace Ecclesiam inter & Imperatorem.

194. 4.

194.

Index rerum

Et sic subditi, velles, nolint, obligare abique eo, quod opus sit aut fuerit particulari subditorum acceptatione, videntur. 192. 4

Contrarium tenente Zypso, nimirum acceptationem necessariam esse ad hoc, ut quis illa gaudeat, fuisse tamen & esse hodieum adhuc libetum facultatem ex acceptatione. 192. 1. & 1

Concordata Germaniae inter & concordata Galliae differentia. 192. 1

Concordata German. probabilitate praescriptione aut consuetudine derogari nequit. 192

Concordatium sustinens Zypso & Engels. 191. 7

Concordatorum harum usus & observantia universalis est apud plerasque, si non omnes, Germ. Ecclesias, & factae secundum ea provisiones sine contradictione faciuntur effectum. 191. 1

In concordata Germ. Papa expressit derogare omnibus iuribus & consuetudinibus contrariis praeteritis & futuris. 191. 3

Contra concordata haec facta prout indicit non tantum titulum, sed nec colore trinit in iudicio possessionis summariissime manentibus. 191. 3

Contra concordata provisi non possunt se tamen regula de annali vel triennali possessione. 191. 1

Tenenturque sub mortali aere sententiam iudicis beneficium dimittere, & fructus restituere. 191. 1

Concordata durabunt deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu nationis Germanicae aliter fuerit ordinatum. 49. 1

Concordata haec non expirant morte Papae. 194. 1

Vi concordatorum non possunt Ordinarii collationes conferre reservatas per *Exempto, ad Regem, Sede Papali vacante*. 191. 1

Concordata, cum acceptata transierint in pactum, sine mutuo consensu solvi non possunt. 194. 4

Concordatis, absolute loquendo, de plenitudine possessionis ex gravi causa derogare potest Papa. 191. 1

Concordatis non tantum non solet derogare, aut facile derogari, sed nec congruit illi sine causa gravi boni publici facere potest. 191. 4

Concordata non sunt simplex gratia, aut privilegium meri gratum, sed vera pactio & promissio utrimque acceptata, habens adjunctam clausulam de non revocando. 191. 4

In concordatis his Germani promiserunt, quod nullum vellet pretendere in potestatem sui conferendi in mensibus Papalibus, aliisque casibus in concordatis exceptis. 191. 4

Papa e contra promittit, quod per nullam reservationem, praeter expressam in concordatis) gratiam aut quamvis aliam dispositionem impedire vellet, quod minus ordinarii collationes in 6. mensibus alternari liberi providere possent. 191. 4

Concordatis German. quandoque derogant Pontifices, & de facto derogant concedendo Imperatori preces. 191. 1

Concordatis qualiter derogant Pontifices respectu Lovanium. 191. 1

Concordatis nunquam derogare velle censetur Papa per quantumcumque generales & amplas clausulas, nisi specialem & expressam mentionem horum concordatorum & iuxta eas faciat. 191. 4

Contra concordata impetrata gratia seu referendum sine dicta mentione censeri debet subreptitium & invalidum. 191. 4

Concordata Germ. sunt realia, utpote in quibus nihil de iure, conditione personarum collatorum transigitur, sed quorum tota ratio consistit in iure, servitute, libertate, reservatione, distinctione rerum, nempe beneficiorum vacantium & mensibus, quibus vacant. 194. 1

Concordatorum quoque causa realis est. 194. 1

In concordatis attenditur locus, in quo situm beneficium, & non locus, in quo degit is, ad quem spectat collatio. 194. 1. & 197

Iuxta concordata Germ. conferri debent beneficia sibi in Germ. est collatio eorum spectat ad Gallias in Gallia de gentes. 194. 4

Concordata Germ. tanquam favorabilia benigne interpretanda in favorem Ordinariorum. 197. & 600. 4

Per concordata quae referuntur Papae. 198

Vide v. *Reservatum*.

Concordatis non obstantibus, potest in mensi Apost. fieri in manus Ordinarii resignatio, & hac ab eo recepta beneficium ab eodem conferri. 194. 4

Per concordatorum reservationes non intendit Papa Ordinariorum Germaniae conditionem, facere duriorum, & adimere illi, quod per alternativam illis conceditur aliis Episcopis. 198. 4

Per concordata haec in quibus derogatur reservationibus Papalibus. 199

Vi concordatorum in Metropolitani & Cathedralibus, etiam Papa immediat non subiectis, & monasteriis ei immediatis subiectis conceditur electio a Papa confirmanda, si facta canonice, nisi ex rationabili & evidenti causa de digniore & utiliore persona ex consilio Cardinalium duxerit providendum. 199. 1

Vi concordatorum dignitates quaecunque & beneficia, exceptis maioribus, post Pontificales & principes in Collegiis providendi possunt ab ordinariis eorum collationibus in alternis mensibus Februarii, Aprilis, &c. 199. 4

Comprehenduntur & hac vacante per affectionem incomparabilis, per intrum matrimonium, religionem. 199. 4

In concordata alternata conceditur aliter, quam in Regula 3. nimirum simpliciter & sine ulla restrictione. 199. 3

Vi concordatorum Germ. adhuc privatis ad eos, qui sunt a Papa habere facultatem generalem conferendi quaecunque, spectat conferre curata vacantia in mensibus ordinariis. 199. 4

Concordata comprehendunt etiam litigiosa. 199. 5

In concordatis concessa alternativa non impedit Legatus a Latere, multoque minus Papa consecrere cum Ordinario in 6. mensibus illi assignatis. 199. 5

Concordata tamen tollunt gratias praeventivas, nempe expectativas & reservativas. 199. 6

Vi concordatorum possunt Ordinarii disponere de beneficiis vacantibus in 6. illis mensibus Apost. si intra 3. menses a die vacationis in loco beneficii non apparuerit, aliter de tali beneficio providit a Papa. 199. 7

Idque, non obstante, quod alias vacantia in mensibus per reg. 3. reservata semper maneant affecta Papae, & alia nullo tempore de eis disponere possit. 199. 8

Explicatur tamen hoc ipsum. 199. 8. & 193

Vide v. *Collatio*, & v. *Papa*.

Vi concordatorum collationes ordinarii Germaniae non prohibentur providere etiam non curata vacantia in mensi Apost. Sede Papali vacante. 60. 4

In concordatis reservatio mensium ad eum modum constituta, quo jam prius erat in usu, nempe ex parte Papae, Sede tantum plena, & non Sede vacante. 600. 4

In concordatis declarat Papa qualiter tamque solvenda. 401

Vide v. *Annua*.

Conditio.

Conditio ex lege quando datur. 107. 4

Conditio.

Conditio adiecta praesentationi sub reservatione beneplaciti Apost. ut praesentanti vel alteri ab eo nominata referatur aliqua sententia, est licita. 114. 4

Conditio a iure reprobanda adiecta actuali, potius debet vitari seu nulliter adiecta habetur, quam aliam vitari. 117. 4

Conditiones in beneficiorum provisione requirit fore naturam formae inducunt, dum ex earum omissione alius collationis est nullus. 767

Conditiones legitime collationis sunt: ut sit certa, pura, facta in perpetuum, sine diminutione, gratia. 768

Sub conditione qualiter fieri possit collatio. 769

Vide v. *Collatio*.

Conditio, quae de iure annexa est beneficio, non tam firmam facit conditionatam, quam absolutam. 769. 1

Sub conditione, etiam de futuro & incerto, fieri potest praesentatio, modo purificetur intra tempus datum ad praesentandum. 769. 1

Sub qua conditione facta prout sit simoniaca. 769

Vide v. *Collatio* & *Simonia*.

Conditio de futuro contingente suspendit quamlibet dispositionem & mandatum. 771

Conductor.

In conductorem cultus vel villae, cui annexum est juspat. an illud transeat. 78

In conductorem transactio commoditas, non possessio aut dominium rei locat. 78

In conductorem transactio pars decimarum ex locatione beneficii est facta, dum huc illud annexum. 78

Conductori non intelliguntur fructus spirituales concedi. 78

Conductor cum habeat sui conferendi beneficia remittit. 767

Confirmatio. Confirmator.

Confirmatio acquiritur ius in beneficio. 1. & 424

Confirmatio quandoque cum infirmatione & collatione confunditur, de cetero, etiam loquendo propriè, venit nomine collationis non liberae. 424

Confirmatio correlativa est electoris, & accessorium ad illam; itaque ejus naturam sequitur. 423

Confirmatio & electio, utpote actus maxime diversi, eodem actu expediri nequeunt, etiam si eadem persona concurreret potestas eligendi & confirmandi. 423

Con-

Confirmationis vim quandoque habet infallibilis, dum electus à Capitulo per idem Capitulum infallibiliter. 413
 Confirmationis non tam, quam libera collatur rationem habet, dum Capitulum simul eligit & confirmat, nulla spectata Superioris licentia. 413
 Confirmatio proprie talis est approbatio (intellige, non merè speculativa seu purum iudicium de legitimitate electionis, sed practica, utpote quæ causatur & confirmatur electio canonice iustis, seu ius ipsum Prelaturæ electionis canonice ad Prelaturam facta per Superiorem habentem ad hoc potestatem. 414. 1. & 2
 Confirmatio in genere respectu cuiuscunque actus confirmandi alia est in forma communi, alia ea certa scientia. 415
 Confirmationem petere tenetur electus. 416
 Confirmationem nullam petendi consuetudo non valet. 417
 A confirmatione petenda exceptio obtineri potest à Papa. 417. 1
 Confirmationem petere necesse non habet quarundam Ordinum Prelati; sed mox à consensu suo prefato electionis plenam habent jurisdictionem & administrationem. 417. 2
 Confirmatione eget omnis electio proprietaria. 418
 Confirmatio non eget electus in Papam. 418. 1
 Confirmatione eget electio facta unanimi consensu. 418. 2
 Confirmatio non eget electio per inspirationem. 418. 3
 Confirmatio electi, dum hic est persona habilis, est actus necessarius ac debitus. 419. 1
 Confirmationem petens non petit gratiam, sed iustitiam. 419. 2
 Confirmatio danda, etiam si omnes, qui elegerunt, sint mortui, aliis in eorum locum futuris. 419. 3
 Quin &, sicut regularis electus procurat favoribus confirmari suam electionem. 419. 4
 Confirmationem legitime electo ex gravi causa publice utilis preest Papa negare. 419. 5
 Confirmatio ex speculativa stantia quorundam Ordinum electo denegari potest. 419. 6
 Confirmatio, dum inique negatur, recurrendum ad Superiorem confirmatorem, qui cum compellere debeat, præfigende tempus, intra quod nisi conferret, ipse iure devotus confirmabit. 420. 1
 Confirmationi à iure tempus determinatum non est, potest tamen illud præfigere Superior confirmator in casu negatæ inique confirmationis. 420. 2
 Confirmatio an liceat dare pecuniæ ad hoc, ut desistat ab iniuria vexatori. 420. 3
 Confirmari potius non confirmare etiam electionem legitime factam de persona alias habili, urgente ad id boni communi, causam à se negare confirmatoris, regulariter loquendo, non tenetur iuridice probare, neque in decreto callamini exprimere, aut electo edicere. 421. 1
 Et seq.
 Confirmatio tunc solum dicitur iudicialis, quando fuit in formali iudicio obtemperata. 422. 1
 Confirmatio nulla validari potest electio ipso iure nulla ob defectum iuris naturalis seu Divini, etiam postmodum. 422. 2
 Sicut est de electione nulla ob defectum iuris positivi humani: huc enim valide confirmari potest ab eo confirmatore, qui potest ac vult defectus illius supplere & sanare. 423. 1
 Ad quod necesse est, ut confirmatio precedat ex certa scientia illius confirmatoris de illis defectibus: item ut hoc ipsum exprimat confirmator. 423. 2
 Videndumque adhuc insuper, quomodo hoc ipsum exprimat, & defectus in genere vel specie memorantur. 423. 3
 Confirmatio electionis de iure cassanda est illicita: neque electio tali per confirmationem (intellige factam ab eo, qui in lege canonica dispensare nequit) vires ullas recipit: etque confirmatio ipsa, non sicut ac electio, cassanda, non tamen ipso iure nulla. 423. 4
 Ante confirmationem mortuus electus, non vacat de novo Prelatura. 424. 1
 Ante confirmationem electus non habet jurisdictionem, nec potestatem administrandi, nequidem in actu primo. 424. 2
 Ante confirmationem omnis administratio est vicia electio, unde nec iuramentum fidelitatis edgere potest à subditis potest tamen permittere se infallibiliter. 426. 1. & 2
 Ne quidem ut oeconomicus, aut procurator, aliove simili titulo non principali potest administrare. 427. 1
 Neque illi committi administratio à Capitulo sede vacante, aut ab Episcopo. 427. 2
 Ante confirmationem tamen electo ultra montes, ut per se administrare possit, permittitur. 427. 3
 Ante confirmationem, uti per electionem non confertur ius

in Prelatura, quomodo etiam lege Divina vetitum administrare. 428
 Ante confirmationem vel ingressu administrationi, que gestit ratione officii vel jurisdictionis usurpata in vim electionis acceptate, sunt rescindenda tanquam nullius facta. 429. 1
 Ante confirmationem Episcopus nequit solenniter benedicere, ut nec conferre beneficia. 429. 2
 Ante confirmationem nullius administrat bona temporalia, & contrahit electus. 429. 3
 Non confirmato electo, si debitor Prelaturæ solvatur, non liberatur à debito. 429. 4
 Ante confirmationem non administrandi lex tam naturalis, quam Divina tam excedat se ad omnia beneficia & dignitates. 430
 Ante confirmationem non administrandi lex varias patitur limitationes. 431. Vide v. *Relat.*
 Ante confirmationem, donec de electione cognoscatur Superior, administrare potest Abbatia electa à maiore parte, non tamen habens duos partes voutem. 431. 6
 Ante confirmationem administrare possunt Episcopi & Prelati Papæ immediate subiecti in concessa electi, dum valde distat ab Urbe. 431. 7
 Qui hic intelliguntur per Prelatos Papæ immediate subiectos. 431. 8
 Qui per valde distans ab Urbe. 431. 9
 Qui per electionem factam in concordia. 431. 10
 Ante confirmationem administrans num ipse iure privetur iure quæso per electionem. 431. 11
 Ante confirmationem administrans, ut idem ipso iure privetur, requiritur in eo præsumptio seu temeritas, malitia & dolus. 431. 12
 Requiritur insuper sententia declaratoria super huiusmodi facto qualificato fraudis & doli. 431. 13
 A data pena privationis ipso iure excludit quolibet causam, quamvis iniusta & falsa, modo excludatur dolus. 431. 14
 Ante confirmationem administrans, etiam suo nomine oeconomicus, electus ultra montes dictam penam non incurrit. 431. 15
 Vide plura de hac pena incurrenda vel evitanda v. *Relat.*
 Post confirmationem invalidam, quam electus credidit validam, administrans, an incurrit dictam penam. 432. 1
 Post confirmationem, à qua legitime appellatur, administrans, an incurrit illam penam. 432. 2
 Ante confirmationem administrans non incurrit privationem teliquorum beneficiorum præbendorum. 432. 3
 Reddunt tamen improvidis ad eandem Prelaturam, sed & ad alias, aliquæ beneficia. 432. 4
 Idem est quoad hanc penam privationis ipso iure, vel per sententiam incurrendam de his, qui per potentiam seculariorem se immiscuerunt administrationi ante confirmationem. 432. 5
 Est non propter administrationem illam, sed propter abusum seculari potestate reddantur deinceps improvidi. 432. 6
 Confirmati (idem est de aliter promossi) apud Sedem Apostolicam obtinent ab eadem Sede confirmationem, vel eorum consecrationis, benedictionis, aliterve promotionis litteras, easque Capitulum obtinere administrare, aut in Prelatos recipi nequeunt. 432. 7
 Idque, etiam ipse, aut etiam Capitulum censet scire litteras huiusmodi expeditas & transmissas esse. 432. 8
 Locum tamen id non habet in commendatario ad tempus. 432. 9
 Neque in Cardinalibus. 432. 10
 Neque in promove, confirmato, aut consecrato in Curia in Episcopum, dum in dictas litteras obtinere non possunt, v. g. ob obitum Papæ. 432. 11
 Ante confirmationem litteræ Apostolicæ expeditæ & exhibitas administrantibus, quicquid egerint, irritum est. 432. 12
 Item nihil ex Prelaturarum promissis percipere possunt. 432. 13
 Item recipientes tales in Prelatos ante litterarum exhibicionem suspensi sunt à beneficiis suorum percipiendis. 432. 14
 Penæ hæc extenduntur ad administrantes non præfatos solito iuramento. Item ad Episcopos, qui pallium accipere debent à Papa, & dicendum, non obtinens litteras acceptationis pallii. 432. 15
 Dictæ penæ statant contra administrantes ante confirmationem: Item contra Capitula illas admittentia, non videntur obligare in conscientia ante iuramentum declarationem. 432. 16
 Ante confirmationem litteras expeditas & exhibitas administrantibus regularibus quantum specialiter statuitur potest per Constitut. Pl. IV. 432. 17
 Confirmare qui prelatum regulares à Sede Apostolica commendando, si sint Superiores Ordinum, sua dignitatibus

Index rerum

eo ipso sunt privati. Si vero sine Obedientiâ, etiam Archi-
Episcopi & monachi, interdicti sunt ingressu Ecclesiarum,
& ab Ecclesiis suarum regionum suspensi. 440. 1
Confirmandi ab inferioribus Papâ, confirmati aut ultimum
ab illis ante obitum confirmationis aut institutionis liti-
ras, admittuntur impune & valide. 441. 1
Per confirmationem & institutionem datur electio iurisdictionis
facultas & exercitium administrationis. 441. 3
Vi confirmationis iam habens nullum propriam auctoritatem
sine alia facultate, valide & impune accipit possessionem
Prælatum. 441. 3
Vi confirmationis talis non confirmandus à Papa confirmatus
ante possessionem corporalem valide administrat. 441. 3
Confirmatus tamen ante institutionem ab inferioribus Papâ non ad-
ministrat ordinem, quousque accipit ante expeditionem
& exhibitionem litterarum confirmationis, institutionis.
441. 4
Confirmationem afferenti non tenetur credere, quousque
interdicit, sed possunt ei resistere, ne admittatur. 441. 4
Confirmatus sine possessione legitime accepta non potest ad-
ministrare, vniuersi, quousque. 442. 1
Confirmatus tamen ante institutionem, speciatim iure communi
ante solemnem institutionem & corporalem introductionem
in possessionem, admittitur potestatem in temporalibus
& spiritualibus. 442. 2
Confirmatus aliter provisioni à Papâ necdum expeditis liti-
ris, potest beneficia apprehendere & corporalem introductionem
sub pena privationis ipso facto. 442. 3
Confirmatus tamen gessisse se pro Prælatu ante apprehen-
sam possessionem, non sufficit ad dictam penam incur-
rendam. 442. 3
Confirmatus ante apprehensam possessionem conferre
potest beneficia spectantia ad suam collationem. 442. 3
Vi confirmatus à Papa, accipiens possessionem non expedi-
tis litiis, erit penam illam privationis, non sufficit
nullitas provisionis. 442. 4
Nec sufficit potestatis & abstinentia ab ulteriori ingressionem.
442. 4
Nec per hoc, quod confirmatus vel provisioni à Papa proce-
deret se insuper confirmari vel providi de eodem benefi-
cio ab inferiori, & cum tali confirmatione vel provisione
ingredietur possessionem. 442. 4
Confirmatus tamen aliter provisioni non per Sedem Apostolicam,
sed ab inferiori (saltem libere & impune) capere pos-
sunt possessionem sine litiis confirmationis, aliter provisioni.
442. 5
Confirmatus à Papa absque eo, quod hac confirmatione
egoret, impune accipit possessionem non expeditis litiis
Apostolicis. 442. 6
Confirmatus obtemperans confirmationi suæ litiis ad capiendam
pacifice possessionem non eget ministerio alterius nisi forte
si haberet consensum aut litiis specialibus, vel in litiis
confirmationis datus esset executor, qui mittit in possessionem.
442. 8
Confirmatus Episcopus obtemperans litiis suæ confirmationis
exercere potest omnia, quæ sunt iurisdictionis Episcopalis,
non verò, quæ consecrationem ipsam, etiam iure
solam Ecclesiasticis requirunt. 443. 1
Confirmatus & consecratus Archi-Episcopus ante acceptum
à Papa pallium non obtinet Archi-Episcopalis officii plenitudinem,
nec exercere potest omnia ad Archi-Episcopum spectantia.
444. 1
Confirmationem, quantum est de iure communi, petere
potest ac debet ipse electus. 446. 1
Quoniam & si ea differatur, implorare potest officium Iudicis.
446. 1
Confirmationem quoque electus petere potest per procura-
torem, qui potest esse unus de numero eligentium.
447. 1
Confirmationem quoque nomine electi sine mandato illius
petere potest illius amicus, modo intra tempus ratum
habeat electus. 447. 2
Item Electores ipsi, modo electus consenserit electioni,
non tamen differant confirmationem petendam. 447. 3
Non tamen tenentur ad hoc Electores. 447. 3
Pro confirmationis negotio Capitulum quoque ipsum insti-
tuere potest procurator. 447. 4
Pro confirmatione electi etiam quilibet de tali Ecclesia in-
stare potest. 447. 5
Confirmationem petere non est petere electionem declarare
canonicam. 448
Confirmationem petere nequit electus duabus diversis elec-
tionibus procedendo utramque. 449
Confirmatio habet se per modum decreti, adeoque fieri ne-
quit super incerto. 449
Neque confirmationem utriusque electionis petere qui
potest, dum diversis electionibus ad diversas Ecclesias

electus est eodem tempore: quia utrique Ecclesie simul
desponsari nequit. 449. 1
Confirmationem electus impetrans non tenetur petere per
procuratorem. 450. 2
Confirmationem petere tenetur electus intra trimestre, nu-
merandum à die prædicti confensus electionis. 450. 3
Confirmationem intra illud tempus petram esse sufficit ad
evitandum penam statutam non petenti, esse non obte-
natur interim. 450. 3
Confirmationem petendi tempus non currit impedito. 450. 3
Impedimenta istiusmodi iusta committuntur. 450. 3
Debenz probari, ut evitentur penæ statutz negligentiis
petere confirmationem. 451
Confirmationem petere negligenti statuitur pena privatio-
nis juris quousque electione. 452
Hoc pena est lata sententia, ita ut nullus opus sit declara-
tione super privatione juris quousque, equus contrarium
erat olim. 452
Confirmatio facta post elapsam illud tempus datum ad pe-
tendum confirmationem est ipso iure nulla, nisi facta
ab eo ex certa scientia, qui alius Prælatum confere
potest. 452
Confirmationem petere negligenti electo non derogatur
provisio ad Superiorem: sed possunt Electores de nova
eligere. 453
Habentque de nova integrum tempus ad eligendum. 453
Provisio tamen hac notata eligendi admittitur Capitulum,
derogata pro ea vice provisione ad Papam, ubi electio
jam fuerat presentata. 453
Ad confirmationem petendam datum tempus ex causa ab-
breviare potest Superior. 454
Pro confirmatione petenda intra mensem à prædicto elec-
tioni consensu ad Sedem Apostolicam conferre se debent elec-
ti ad Cathedralis vel Regularis Ecclesias, habentes ab
eodem Sede petere confirmationem. 455. 1
Finis illo mense dare ad preparandum se ad iter, conside-
randum tempus, quo commode Romam pervenire pos-
sunt: cui deinde locum superadduntur. 455. 1
Quibus elapsis, si non comparuerint per se, vel per procura-
torem cum omnibus actibus, iuribus ac momentis suis, pri-
vantur omni iure quousque electione, nisi iustum im-
pedimentum probaverint. 455. 1
Eandem penam incurrit, etiam comparuerint intra dictum
tempus, sed sine actibus, iuribus ac momentis suis, nec ad
illa producenda datur dilatio. 455. 2
Ad confirmationem electionis quoque negotium urgendum
quoad dictos electos, insuper Romam mittendi intra
idem tempus duo ex Electoribus sufficienter instructi ad
universarium Papam & in hac electione in discordantibus
ex utraque parte. 455. 3
Quos imperio mittendi illi Capitulares? 455. 3
Ad confirmationem dandum non est confirmari pro-
missum eorum tempus. 456. 1
Confirmatio, si fieri potest commode, ut fiat quousque
mum, interest Ecclesie. 456. 2
Confirmatio, si ipsius aquo differatur, potest à Superiore
confirmationis peti, ut hic alium compellat confirmare,
prædicto ei certo & brevi tempore. 456. 2
Confirmationem fieri in Ecclesia, necesse non est, sed potest
fieri in Curia confirmato, non tamen in palatio princi-
pi faculari. 457. 1
Facta tamen in palatio Principis faculari est hoc prædictum
caput non est irrita. 457. 2
Confirmationem, dum adest contradictio, ita ut in iudicio
contendendum, magis deest fieri in palatio aut consilio
confirmatorio, quam in Ecclesia. 457. 3
Confirmationem dare nequit confirmator extra suum ter-
ritorium, dum proceditur ad confirmandum in iudicio
contradictorio. 458. 1
Confirmatio etiam nunc dari debet in forma sententia diffi-
nitiva. 458. 1
Neque confirmatio dari potest extra territorium sine licentia
Iudicis illius territorii, dum proceditur solemniter,
nempe cum citatione opponentium se electioni, & cum
cognitione causæ. 458. 2
Confirmatio tamen etiam in hoc casu fieri potest extra ter-
ritorium, ubi sententia de confirmando lata est inter ter-
ritorium confirmantis. 458. 2
Confirmatio adhuc censetur fieri judicialiter: adeoque fieri
nequit extra territorium, si significatur aliquid summarii
iudicii. 458. 3
Confirmationem dare non nisi ad Superiorem spectat, & ne-
cessario supponit subjectionem electi respectu confir-
mantis. 459. 1
Confirmatio est actus iurisdictionis. 459. 1
Confirmatio, quantum est de iure communi, fieri debet
à Superiore cui Prælatum immediatè subiecta est. 459. 2
Nempe confirmatio Prælati Episcopo inferiori non exten-

pri ab Episcopo Metensi & Episcopi Ispanum est de
jure communi, prefatum antiquo à Metropolitano.

419. 3
Confirmatio tamen jure speciali ad alios quam Superiores im-
media ex quoque ip. dicitur possit. 419. 3
Confirmatio Episcoporum ubi adhuc super eorum electio
hodieum spectat ad Papam. 420. 2
Confirmatio tamen quorundam Episcoporum electorum
a tan Capitulo in Germania petenda ab Archi-Episcopo
Salzburg. 420. 2
Confirmatio Episcoporum aliorumque Prelatorum
immediate subditorum Papae possunt Legati de La-
tina & nulli cum potestas Legati de Latina, sed et de
Legati alia, aut in usqueque commissum. 420. 3
Confirmatio Abbatum similisque Prelatorum Regula-
rium, dum immediate subjeti Papae, non aut ab hocj. de
Legati de Latina dari possit. 421. 1
Nun etiam potest dari potest ab Episcopo, cui monasteria
proxime subiecta. 421. 3
Si vero ex parte quidem à jurisdictione Episcopi, non tamen
immediate subjeti Papae, qui habent propriam sui Or-
dini Generaliam, ab hoc fieri confirmatio. 422. 2
Confirmatio Abbatum similisque Prelatorum Regula-
rium dari potest à Vicario generali Episcopi, non autem
speculi commisso. 422. 4
Confirmatio Generalium Ordinum immediate à Papae Legato
Legato de Latina dari debet, si si fuerit habere privile-
gium, et non, ac in electionem confirmatio, si alter
confirmatio confirmatio confirmatio. 422. 5
Confirmatio Abbatum similisque Prelatorum Regula-
rium petenda à Papa per procuratorem, dum eadem im-
mediate subiecta. 423. 1
Confirmatio autem spectat ad Episcopum, si nulli Religio-
rum monasterio subiecta. 423. 3
Si vero subiecta Religio videretur Ordini, ad huius Or-
dini vel monasterii Prelatum spectat etiam confirmatio. 424. 3
Confirmatio Prelatorum Regularium inferiores seu locales
in Capitulo vel Conventu electi habere debent à Provin-
ciali confirmatio, sed à Generali subnecesse confirmatio ma-
nere. 424. 3
Confirmatio dandi potest si sede vacante transiit ad Capi-
tulum. 425. 3
Cum si monasterio devotus ad immediatum Superiorem con-
firmatio, dum in intrinsecum sub ab illo Superiore
prestatum non confirmatio. 426. 4
Si confirmatio devotus per indictionem: dum nihil
proceditur per modum querelae contra patrum negligen-
tiam & moram confirmatio. 426. 4
Devotus vero dicitur ad Iudicem appellatio, dum à po-
tiori gravamine confirmatio potest negata confirmatio
confirmatio appellatur. 427. 1
Confirmatio sine pendente super iure electionis dari nequit. 427. 1
Confirmatio electionis in Ecclesia Cathedrali vel Regulari
data ab Ordinario, ad quem talis spectat, aliis, dum à
aliis electione legitime incepta est appellatio ad
Papam. 428. 4
V de v. Appellatio.
Ubi tamen appellatio electione non ad Cathedrali vel
Regulari Prelatum ad Papam, sed ad alium infio-
rem. Ordinario, à quo appellatum, potest procedere in
eius, sique dum apparet, non illa Iudex appellatio
velo illa rescindere. 429. 1
Confirmatio oiam dari nequit à confirmatore ordinario, po-
tius autem non tam semel degenere appellatum ad Papam.
430. 4
Confirmatio dari potest ab inferiore confirmatore, dum elec-
tio canonice praecedit reversionem particularem, quae
Papae habet electionem. Particulari ubi reversione, si
electio illa non fuit de Ecclesia Cathedrali, in hac enim
fieri est. 431. 1
Confirmatio dari potest electio in discordia, modo habet
plurimum votorum. 432. 1
Confirmatio nequit electio per ablatum seculari potestate.
433. 1
Confirmatio nequit electio electio irrita. 434. 1
Confirmatio, nisi accretus, si Ordinis Dominorum
non sufficit vicarius. 435. 1
Confirmatio non accipitur, in O diti Dominorum
non potest electio nisi legi de Prelato. 436. 1
Confirmatio non est. quod confirmatio praedicta
confirmatio male in fuit. 437. 1
Confirmatio electionis fuisse concessam confirmatio
regularibus, si an velum fuisse excois. 438. 1
Confirmatio indignus verum iure natus & domino. 439. 1
Dignus quodque per huius & non, in an illa circum-
stantia consistit, ubi alia est indignus. 440. 1

- Confirmatio tamen potest indignus indignitate tolli per
confirmatorem. 441. 1
Confirmatio autem ritem confirmatio, & confirmatio di-
spensatio cum iure, de indigno facti dignum. 442. 1
Confirmatio licet à totum privatis iuris indignum, nec
tamen illam confirmatio. 443. 1
Confirmatio ut Iudex debet procedere iure allegata in totum
exterior. 444. 1
Confirmatio indignus dispensatio, etiam post confirmatio
necesse cum cognitione causa. 445. 1
Confirmatio per neglegentiam confirmatio in privatis
est iure confirmatio pro illa vice, vel primus habere
digni iustitiam. 446. 1
Confirmatio iure de volens ad immediatum Superiorem vel
ut Legatus, ad Caputulum, dum Episcopo iure proprio
& non devotus confirmatio indignum. 447. 1
Item suspendendus est aperiens confirmatio proprii bene-
fici, quando confirmatio suspendendi iustitiam. 448. 1
Confirmatio vero fuisse per dolum confirmatio indignum
gravis pro a-bortu Iudicis petenda, cum potest à Iudice
non si confirmatio. 449. 1
Qui dolum seu malitiam, cum non praesumit, est probandum
petenti, nec etiam potest ex probabili coniectura.
450. 1
In confirmatio tamen non facit ac in electionem & Infra-
tore videtur praesumit, ad quod ex officio requiritur de-
betur in dignitate confirmatio. 451. 1
Confirmatio indignum electum ad Prelatum vel benevolentem
eiusdem ritem per privatum iure confirmatio &
suspendendi iustitiam in epi. cum in iustitia. Iustitia contra
eligens indignum. 452. 4
Idem etiam si confirmatio non Episcopo. 453. 1
An etiam incurritur à confirmantibus & confirmantibus
indignitas beneficii, quod nec curatur, nec praesumit.
454. 1
Confirmatio quocumque puniendus, dum hoc confirmatio
confirmatio dedit aliam, & hoc ex dolo vel negligencia
confirmatio indignum. 455. 1
Confirmatio per si loquendo cassus nequit legitimam
electionem dignum. 456. 1
Sed solus per accidentem ob bonam communitatem, & si v. g. ra-
tione vitandi scandali talis electio non est confirmatio.
457. 1
Confirmatio etiam ex iustitia tenetur confirmatio dignum
electio, sed periculum dignum, & si aliter electio,
nisi est electio iustitia. 458. 1
Confirmatio tamen non nisi dignior, ubi praesentia
proponitur. 459. 1
Quod confirmatio cassus possit electionem dignum, ubi
confirmatio illa videtur, dignum praesentiam, si aliter
si habet particulari iustitia. 460. 1
A confirmatione non fuit ipso debet ubi potest infamia
simplici infamia sed: sed illi locum infamia. 461. 1
Confirmatio dandi, ubi confirmatio habet inquisitionem
reverti infamia non esse causa, quod electum potest
examinatione viti probi apud vero probos & graves.
462. 1
Idem non obstat, quod hoc infamia si deducta per aucto-
ritatem electi apud tribunal Iudicis confirmatio infero-
rit. 463. 1
A confirmatione tamen abstinendum, si electio de crimine
pari accusatus apud tribunal Iudicis superioris, in eadem
fuit. 464. 1
Ex confirmatione etiam ubi redderetur difficultas probatio
crimini contra electum, requirereturque praesentia
465. 1
Confirmatio ubi aliter promovet probi accusatus apud alium
confirmatorem Iudicem, praesentia accusatione, dum
accusatus tunc per annum, tunc per tres menses respectu
confirmatio in Episcopo. 466. 1
Confirmatio nequit à confirmatore, ad cuius tribunal accusatus
electus, nisi prius examinatus & veniente crimine. 467. 1
Item, si de crimine coartatus, vel confitens, vel apud
viro probos & graves remanens infamia ob crimine ob-
jectum non pergitur. 468. 1
Confirmatio talisquis abstinere, in electio diffidit per
periculum delevit infamia. 469. 1
Confirmatio causa motiva infamia est, ut procedatur
Ecclesiae vacante. 470. 1
Confirmatio causa immediata necessitate ad confirman-
dum est electionem legitimam & electio idoneum. 471. 1
Ad confirmationem electus dandus causa amplius est
electorum concordia. Principia infamia, populi peritio,
& aliorum vota. 472. 1
Ad confirmandum requiritur in confirmatore cognoscere su-
per forma, praesentia & valens electionem, & electio idem.
473. 1
Confirmatio dux sine electio cognoscit causa est ipso iure
474. 1

Index rerum

irritantur quia tamen ad hanc nullitatem sententia declarata super ommissione diffusarum dicitur causa. 476. 3
 Dicta tamen diffusio non requiritur, ubi valor electionis & electi identici sunt notoria. 476. 3. & 481. 1
 Confirmatio cassanda, si electio irritum peracta in iudicio, ubi ex irritanda erat ex defectu, quem confirmatio non potest, vel veniens non voluit supplere, ex quo processu repetitur sine capitatione cause. 476. 3
 Confirmatores quoque regulares pari modo sub iisdem potius tenentur praestare dictam diffusionem de valore electionis & electi identici. 477. 1
 Confirmator est iudex & cognitor. 477. 1
 Inquisitio dicta causae non necessario facienda iudicialiter per testes iuratos, ubi non fit in iudicio contradictorius sed fieri potest extrajudicialiter per famam & literas testimoniales. 477. 1
 Inquisitio dicta modis maxime dependet ex specialibus statuta, consuetudinibus, privilegiis cuiusque Ordinis. 477. 1
 Confirmatores tamen regulares non tenentur ad formam *asp. ha. de elect. us d.* hoc est, ad citandos personaliter competitors & oppositores, &c. 477. 2
 Confirmator super processu & legitimatate electionis informare se potest ex decreto electionis. 480. 2
 Ad confirmationem electorum ad simplicitate beneficia, non extendit se illa necessitas dictae inquisitionis. 471
 Dicta necessitas locum non habet, ubi actus confirmationis non distinguitur ab actu electionis, ut & ubi hi actus distinguuntur quidem: sed electio non expectat ulteriorem confirmationem. 471
 Confirmator procedens ad confirmationem sine dicta discussione privatur pro illa vice per confirmandi & suspenditur a beneficiis suis. 479
 Penes tamen hoc locum non habent, nisi ex negligentia dictae inquisitionis confirmatur electio cassanda. 479
 Confirmator in quatuor qualitates electi tenetur inquirere. 481
 Confirmator tenetur inquirere, ubi electio opponitur dictum, vel eorum ubi de defectu illius est probabilis rumor. 481. 1
 Confirmator confirmare electum non debet, dum dubius est de illius idoneitate, sed de hac requiritur certitudo moralis. 481. 1. & 3
 Item adhuc opus dictae inquisitionis, ubi nemo quocumque contra electum opponit, nullumque indicium aut probabilis rumor de illius defectu. 481. 1. & 3
 Dura quoque praestanda ad officia Ecclesiastica, bonitas illius notoria non praesumitur: nec sufficit negativa notitia ex eo censurans, quod nemo praesumatur malus. 481. 4
 Nec potest testes interrogari super electi idoneitate dare testimonium solum ex praesumptione illa communi, quod quis praesumatur bonus, quando non constat de contrario: sed debent habere positiva indicia, ex quibus illi probabiliter iudicare possint. 481. 4
 Potest electus ita esse notorie idoneus, ut nulla facienda in viam & moris illius inquisitio. 481
 Confirmator inquirens in electi qualitates ad instantiam partis instantis processu iudicialiter, debet inquirere iudicialiter, examinando testes cum iuramento. 484. 1
 Per se tamen loquendo, non est necessaria hac iudicialis inquisitio: sed sufficit, confirmatorem inquirere per famam & literas testimoniales. 484. 2
 In confirmatoria arbitrio est, in iuxta qualitatem personae, criminis vel idoneitatis praesumptae & conditionem negotii agere, quod opportunum videatur. 484. 2
 Pro confirmatoria satisfactio non est necessaria iudicialis plena probatio idoneitatis, sed sufficit extrajudicialis, quae habetur per testes non iuratos deponentes de voce & fama. 484. 3
 Confirmator in hac informatione sumendo non tenetur citare interitum & conradictorem, si qui est. 484. 3
 Servare tamen in ea debet formam, si qui est a lege vel consuetudine statuta. 484. 3
 Confirmator procedens ex officio, nisi praecedat instantia aliove indicium sufficiens ad inquisitionem specialem, potest solum inquirere in genere, cujus famam fit electus. 484. 4
 Confirmare, etiam dum procedit ad cassandam electionem, non tenetur procedere iudicialiter, examinando testes cum iuramento, &c. sed sufficit, quod causam moventem illam ad cassationem probatam habeat extrajudicialiter. 485
 Confirmator in confirmando non potest procedere ex noticia privata, sed semper secundum allegata & probata. 486. 1
 Confirmator in confirmando & cassando non est persona privata, sed publica: adeoque ut verus iudex observare

debet iure naturae & gentium necessaria, est summariè de plano sine strepitu & figura iudicii ea exequi possit. 486. 1
 Confirmator, est iudicare possit secundum conscientiam incertum tamen & indefinitum, nequit privare iure suo. 486. 3
 Confirmator, est admittere possit probationes non conclusentes seu pervenientes ad formalitatem iuris, debent tamen esse talesque moraliter eorum reddant. 486. 3
 Confirmator est iudex: & ut talis, etiam dum summariè sine figura iudicii procedit, debet procedere ad confirmandum ex noticia ab eo ut iudice acquisita. 486. 3
 Confirmatio est actus publicus ad publicum Ecclesiae bonum. 486. 3
 Confirmationem aut cassationem in Ordine Dominicorum non fieri ex secreta notitia, ostendit Palerius. 486. 4
 Ante confirmationem nominari coelectus & oppositor, si tales sint, facti sunt in discordia electione. 487. 1
 Si tales non sint, per edictum generale valis Ecclesiae illam pervenire citandi, si qui electionem impugnare, ut confirmationem impedire velint. 487. 2
 Idque, etiam electio facta in concordia seu unica, nomine oppositorum. 487. 2
 Quia citatio emissit, confirmatio est nulla. 487. 2
 Confirmatio, dum petenda à Papa, dicta citatio non habet locum. 487. 4
 Post confirmationem vel terminum statutum in edicto citatorio veniens oppositor audiendus non est, nisi iurata probabiliter edicti ignorantiam allegare possit. 488. 1
 Post confirmationem tamen, etiam regulariter loquendo, audiendus est, qui non per modum exceptionis, sed demunciationis canonice quid contra electum opponit. 488. 2
 Electus an & qualiter citandus, dum agitur de cassanda eius electione. 489
 Vide v. *Electus*.
 Confirmatori procedenti non ad instantiam partis, sed ex officio non incumbit onus probandi, quae audita obicit electio, sed sufficit ad hoc excludendum incertitudo de eius inhabilitate, centenoque factis probatur eius vitium, si vocatus & auditus obiecta non purgat. 489. 4
 Confirmator dicens ex causis suis bene valde cassari electionem, non tenetur electo aut electoribus reddere ullam causam, illam redditurus Superiori illi requirenti. 489. 5
 Confirmator tenetur conditoris honoris electi, dum ex urgente causa boni communis cassat illius electionem legitimam. 489. 1
 Expediunt in hoc casu confirmatorem expresse consilium famae electi. 489. 1
 Ad confirmationem dandam necesse non est, quamvis est de iure communi, ut confirmator requirat censuram vel consilium Capituli sui alterius. 490. 1
 In confirmandis tamen Prioribus in Ordine Dominicorum Provincialibus tenetur adhibere consilium Patrum Discretorum: ita tamen, ut eo consilio non adhibito, confirmatio non sit nulla. 490. 2
 Confirmatio non habet praescriptum certam verborum formam, quae sit, sed potest hinc verbo, vel scripto, vel facto fieri, modo confirmator ostendat voluntatem suam approbativam. 490. 1
 Confirmationis vim habentia facta sunt, dum confirmator accedens ad de electo dicit: *Gaudet de hac electione*; vel dum eum amplectitur. 490. 1
 Confirmatio Altabarilarum in specie non requirit certam verborum formam: sed potest fieri etiam vel scripto, vel facto. 490. 1
 Confirmatio & electio quoadmodum eam eodemque actu exprimeri nequeant. 494. 3
 Confirmatoris litera opus est ad faciendam fidem de confirmatione, ubi electio in praesentia Ecclesiae, cui praesentandus, non confirmatur. 494. 4
 Confirmatio, dum fit in iudicio conradictorio, vel etiam a confirmatore, ex officio quidem inquirentem, saltem tamen habet rationem sententiae diffinitivae. 495. 1
 Quando verb fit a confirmatore procedente ex officio non tenetur & iudicialiter, censens etiam sententiam inquisitoriam. 495. 1
 A confirmationis, ut & a cassationis electionis sententia iudicialiter data datur appellatio iudicialis, vel propriè talis, habens effectum devolutivum & suspensivum. 495. 1
 Confirmatio, ut & collatio, institutio, ubi in iudicio ordine iuris servato, sunt actus iudiciales, habentis vim diffinitivae sententiae. 496. 2
 Appellatione hac pendente, quae sunt, sunt attenuata, & nulla, & ante omnia cassanda. 496. 2
 Con-

Confirmatur, pendente hac appellatione interposita, vel intra tempus datum ad appellandum non potest accipere possessionem Parochialis, atque excepta est attentatum, siquidem a Rotas et laqueis.

436. 3
Confirmator dicitur adhuc procedens judicialiter, quando nullo concedit esse comparat agit et officio solenniter.

436. 4
Confirmator quodammodo dicitur procedens solenniter.

436. 6
Confirmator, ubi nullatenus processit judicialiter, sed summarij & sine strepitu seu figura iudicii se informando, & ex tali informatione confirmare vel cassare electionem, non est locus appellationi judiciali.

437. 1
Ibi tamen locus appellationi aresjudiciali, qui legitime interpositi extra eam gesta sunt revocanda; habet quoque effectum suspensivum, & causam attentata.

437. 2
Confirmatoris confirmatio vel prolatio, ut faciat, prout et secundu Deum videtur, etiam est locus appellationi.

437. 3
Ubi confirmatur vel cassatur male constituit, post talem appellationem aresjudicialiter, tamen confirmator male cassatur electionem confirmare, aut male confirmatur cassare, & noviter electum revocare.

437. 4
Confirmator habens arbitrium confirmandi vel cassandi, non potest contra legem electionem illegitimam confirmare, & legitimam cassare.

437. 5
Confirmator est iudex ordinarius, cui ex ordinis potestate competit de electionibus iudicare.

437. 6
Confirmator, dum in confirmatione recedit solum ab eo, quod est solus auctor, non est locus appellationi ab eius decreto; est tamen adhuc locus recursus ad Superiorem, seu declarationis & supplicationis.

437. 7
Contra confirmationem factam oratio excipere potest, nisi qui sunt impediens ante confirmationem excipere.

438. 1
Confirmator in eo casu exponere de exceptionibus, quae, si nihil notum, quod ante confirmationem non sunt, continentur, rejicienda sunt.

438. 2
Ab appellatione a confirmatione valde distinguitur exceptio contra electionem.

438. 3
A confirmatione appellare potest non solum illa, qui per confirmationem vel cassationem electionis suis iustis gravatur.

439. 1
Quis esse potest etiam nec electus, nec elector, quisvis de Ecclesia, populo, Clero, Conventu, cui elector praesentetur.

439. 2
Contra confirmationem quilibet habens interesse, etiam laicus, potest excipere, si electus habet curam animarum, & illi praesens debet.

439. 3
Ad confirmationem propria electionis jus habent Illationes, & hinc a cassatione alium appellare possunt, etiam si eis concedatur nova electio.

439. 4
Confirmationem vel cassationem qui non petit, adhuc in dupli casu appellare potest.

439. 5
Pro confirmatione agens non tenet proprie nequaquam singulis de Capitulo parte facultas.

439. 6
Confirmationem prosequens qui nulli in particulari competit ex iura proprio, sed iure Collegii.

439. 7
A confirmatione negata seu a cassatione nullus in particulari Elector, aut alius appellare potest, dum Capitulum pro ratione parte remittit injuriam sibi illam in cassatione electionis.

439. 8
Ex confirmatione seu cassatione quicunque habens interesse proprium potest appellare, si de iure reddenda ei videat in iudicio, vel commodum ei debetur; sed si commodum, quod provenit illi ex confirmatione vel cassatione, non est debetur, non est dandum in iudicio.

439. 9
A confirmatione negata seu cassatione electionis appellare nequeunt Electores, dum electus legitime ob interventionem ei defectum privatus est iure per electionem quosdam.

439. 10
Fidetur tamen ius & valde appellare, dum electus legitime ius quidam nullum acquirit per electionem ad confirmationem, potest tamen ac debet confirmari, si dignum est.

439. 11
Confirmationem electionis a se facta petere, huiusque defendere possunt Electores iure proprio, distincto a iure electi, & quidem contra istos iure etiam ex lege canonica.

439. 12
Pro confirmatione a electionis cassata an & quando in iudicio appellationis agere possint, electi secum non agunt.

439. 13
Vide v. *Electus & Elector*.

Confirmatio in decreto citationis nullum effugium causam cassationis, non dicitur: *Ex causis ubi bene visis*, electio, etiam alia non habens ius ad confirmationem, potest appellare.

439. 14
Confirmator simpliciter cassans electionem, est presumendum cassari eam non ex vicio electi, reliquaque iura.

439. 15
Confirmator simpliciter cassans electionem, est presumendum cassari eam non ex vicio electi, reliquaque iura.

439. 16
Confirmator simpliciter cassans electionem, est presumendum cassari eam non ex vicio electi, reliquaque iura.

439. 17
Confirmator simpliciter cassans electionem, est presumendum cassari eam non ex vicio electi, reliquaque iura.

439. 18
Confirmator simpliciter cassans electionem, est presumendum cassari eam non ex vicio electi, reliquaque iura.

locus aliquis praesentationi contraria, & sic cassatio ad hoc compuncta cum aliquo infamia electi.

439. 19
A confirmatione vel cassatione appellatione in iura communi non est interdicta singularibus, parum tamen in hoc videtur.

439. 20
A confirmatione inferiorum licitum est immediate appellare ad Papam, appellatione hac, etiam si auctoritatis, devolutionis & suspensionis.

439. 21
Si statuitur in cap. si periculum, de elect. in 6, & quando hac decretalis locum habet, vel non habet.

439. 22
Ad alios tamen Superiores Episcopales hoc appellare iure debet gradum.

439. 23
Limitatur hoc ipsum, ut electus oblationis appellatio immediate ad medietatem non soluit, dum iudex medius est impedire, vel cogit iustitiam; sed etiam, dum pars non oblat.

439. 24
Item aliquis id possunt.

439. 25
A confirmatione negata electionis seu appellationi, cum monasterium taceat supplicare sumpsit, vide v. *Monasterium*.

439. 26
Confirmatione existentia nulla seu annullata, non situm quoque ipsa electio psumitur, seu reddatur nulla.

439. 27
Consignatus est illi firmum pro deobis factis vel factis ex eodem pacto. Laque pro ignota, exclusi solam cogniti. Laqueus est loci in sensu valgi pro quibusvis sanguine iudici, sive ex parte patris, sive matris.

439. 28
Consignatus est illi firmum de patris agitur, veniunt omnes sanguine iudici, etiam si sola mater procedens idemque est, dum eadem fuerit agitur, vel premittit, ita ut veniant non agitur, quoniam cogniti.

439. 29
Vox consignatus praesentat de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 30
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 31
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 32
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 33
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 34
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 35
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 36
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 37
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 38
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 39
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 40
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 41
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 42
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 43
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 44
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 45
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 46
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 47
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 48
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 49
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 50
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 51
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

439. 52
Consignatus est illi firmum de genere in materia indistincta, magis in eo invariabilis est quoniam consanguinitas, & excludit descendentes ex femina. Alioquin est de consanguinitate praesentat de Cope.

Consecratio.

Consecratio confirmatur quae matrimonium Episcopi cum Ecclesia.

440. 1
Ante consecrationem qui facere possit Episcopus, quae non.

440. 2
Ante consecrationem Episcopus Ecclesiae electus videtur videtur respectu eorum, quae sunt Ordinis.

Consensus.

Sine consensu Papae per solam ablationem Episcopi non inducitur alterativa reformationis.

440. 3
Consensus Papae in electionem alterative sufficit esse iuratum, non opus est eum iuratum, aut etiam fieri per scripturam.

440. 4
Consensus Capitali necessarius non tantum in electione noni Canonici aut dignitatis; sed etiam in noveret & applicatione alterius beneficii pro aperi donec.

440. 5
Sine consensu Capituli electionem illegitimam ignorat patientem desiderium, huius desiderii in ordine ad Rebellendum ei ius tolli nequit & Superius per dispensationem.

440. 6
Sine consensu patris Episcopi, postquam in beneficium illi consecutus depositus, non potest cum relictore.

440. 7
Sine consensu Collatoris Ordinaris nequit ei, qui ob crimen ipso iure incurrit privationem, revocari nullum.

440. 8
Sine consensu aliorum fidei collatio fieri debet ab eis consensu est nulla.

Index rerum

Consensus quando requiratur, semper censendus est de substantia actus. 780. 1
 Consensus praestans alteri, idem ipsum actum genere videtur, longe tamen quid diversum est, genere actum, & generis actum consensio. 780. 1
 Consensus praestans tunc proprie dicitur facere, quando est verus Dominus. 780. 1
 Consensus quilibet habet inclusionem consensum. 780. 1
 Consensus & consensus aliquis, & non requiratur, sufficit consensus. 780. 1
 Consensus, dum requiritur per formam, requiritur expressus, et id lex vel dispositio non exprimit, factus, dum non requiritur per formam. 780. 1
 Consensus esse formaliter auctoritabilem, seu requiri per formam, ex eo potissimum designatur, quod requiritur ob formam publicam, factus si ob privatam. 780. 1
 Consensus requiritur ad valorem actus, regulariter loquendo, potest loqui. 780. 1
 Sectus est, si requiratur consensus formalis auctoritabilis, etiam si non concurrat in ipso actus, actus a principio nullus, non est post lapsum, non contrahitur. 780. 1
 Consensus sequens non sufficit ad confirmandum vel ratificandum actum praecedentem, dum si ex defectu consensus est omni iure irritus, nulli foret dispositio aut factio iuris subvertitur. 780. 1
 Consensus tamen subsequens potest actui praecedenti tribuere valorem, dum si, et iure positivo irritus, iure naturali subsistit, & est eius dispositio, qui cum ratificatione cupit, subsistit, factus, si eius potestas non subest. 780. 1
 Consensus, dum requiritur ad favorem privatorum, possunt hi favorem renunciare, & sic actus gestus, in nihil oppositoribus, consensus validus. 780. 1
 Consensus ad valorem collationis requiritur praestantibus non est ante vacationem beneficii. 780. 1
 Praestari potest per litteras vel procuratorem. 780. 1
 Consensus praestari habens, & cum negans sine iusta causa, ad confirmandum cogi potest a Superiore, vel si eum praestare. 780. 1
 Consensus in quo differat a licentia & mandare. 780. 1
 Consensus nominatus a maiore parte Capituli est requirendus ab Electoribus. 780. 1
 Consensus ille si requiratur, aut etiam praestetur ante electionem communem, electio est nulla. 780. 1
 Vide v. *Electores*.
 Pro consensu habere taciturnitas, si agatur de commodo taciturnitas, factus, si de eius damno. 780. 1
 Consensus Papae in alternatam resultat Ordinario praesentem acceptationem illius in datam. 780. 1
 Consensus patris factus provisionibus Apost. sufficit ad acquirendum vim quasi possessionis praesentandi, & habet vim praesentationis. 780. 1
 Consensus postulat sicut de se facit qualiter praebere debeat aut possit postulare. 780. 1
 Consensus Papae ex Cardinalis, ut acceptare possit electionem factam in Episcopum. 780. 1
 Consensus Capituli non requiritur ad hoc, ut Superior confirmet electionem. 780. 1
 Consensus Ordinarii requiritur, ut fundatur post fundationem imperat quosdam gentium. 780. 1
 Consensus Ordinarii omnino necessarius est ad hoc, ut ex fundatione acquiratur ius. 780. 1
 Consensus hic, ut subsistat fundationem, etiam post mortem fundantis sufficit item ut sit tacitus & virtualis. 780. 1
 Consensus hunc sufficit quoque esse praesumptum, & unde est praesumatur. 780. 1
 Consensus in acquisitionem iurisp. est actus iurisdictionis. 780. 1
 Consensus hunc quis praestare possit. 780. 1
 Consensus alterius, nempe Papae, necessarius est, dum Episcopus ipse fundat beneficium, reservando sibi ius. 780. 1
 Consensus Ordinarii ad quarendum ius per reatificationem Ecclesiae est necessarius. 780. 1
 Consensus Episcopi necessarius non est ad translationem iurisp. quae sit cum universitate bonorum vel hereditaria. 780. 1
 Neque consensus hoc opus, dum transit in fideicommissum universale. 780. 1
 Consensus Ordinarii necessarius est, dum ius. titulus legatus, seu quovis alio modo particulari transferatur in laicum de per se, factus, si una cum castro, cui annexum, vel etiam de per se transferatur in Ecclesiam vel locum regium. 780. 1
 Consensus hic necessarius est, dum ex fideicommissum particulari particulariter & singulariter ordinato super ipso ius. in favorem transit in laicum, factus si fideicom-

missum ordinatur in favorem compatrioti vel Ecclesiae. 780. 1
 Consensus Ordinarii non est necessarius ad hoc, ut laicus ius. compatrioti sui iure proprio & privato, donec loco pio vel Clerico nomine Ecclesiae vel dignitati, quam obtinuit. 780. 1
 Consensus Episcopi non requiritur, patronus concedere potest compatrioti suo, etiam laico, ius. 780. 1
 Sine consensu tamen hoc donare non potest ius. alteri Ecclesiae, dum illud ipse non competat namque proprio, sed Ecclesiae. 780. 1
 Neque etiam sine illo donare potest laico vel etiam Clerico ut personae privatae per se, & singulariter ius. etiam dum ad competens ratione proprie. 780. 1
 Consensus Ordinarii non requiritur in translatione ius. p. realitatem illud transferatur tanquam accessionem. 780. 1
 Neque requiritur, dum de prioris beneficii, cui annexum ius. applicatur alteri beneficii ad hoc transit ius. 780. 1
 Consensus talis requiritur ad translationem iurisp. praesentatur ex distictione temporis, quod tamen limitatur. 780. 1
 Sufficit consensus ille ex post praestitus. 780. 1
 Consensus nunc ad hoc sufficit tacitus. 780. 1
 Sine consensu Episcopi possunt duo patroni diversarum Ecclesiarum permixtate inter se ius. iurisp. perionis. 780. 1
 Consensus in ordinis ut accuturritur non praesentatur. 780. 1
 Consensus Vicarii generalis sine speciali mandato Episcopi non est sufficiens ad translationem iurisp. 780. 1
 Sine consensu tunc praesentatur potest pupillus septembris maior. 780. 1
 Consensus patroni ex urbanitate, non ex necessitate adhibendus in alienatione rerum Ecclesiae. 780. 1
 Consensus praesentans in praesentationem requiritur, ut ea det ius ad beneficium. 780. 1
 Consensus patroni laici quandoque ex fundatione vel consuetudine requiruntur ad electionem. 780. 1
 Consensus non requiritur ad dismembrationem Ecclesiae paronate. 780. 1
 Sine consensu tamen patroni suppremi aut dimissi non possunt praebenda alio, quam Episcopo vel Capitulo fundare, quod limitatur. 780. 1
 Sine consensu patroni restitui non possunt depositi canonici ob crimen. 780. 1
 Consensus patroni requiritur ad Ecclesiam paronatem erigendam in Collegiatam. 780. 1
 Sine consensu patroni, etiam Ecclesiastici, non potest Episcopus incorporare vel unire beneficium paronatum alteri Ecclesiae vel beneficio, quod tamen limitatur. 780. 1
 Consensus patroni non requiritur in institutione Vicarii dum Ecclesia paronata parochiali unita est Praetore. 780. 1
 Consensus patroni requiruntur dum propter amplitudinem parochiae paronatus constituitur bilis, ut sit in ea constitutus Vicarius. 780. 1
 Consensus Cardinalium & cuius requiruntur a Papa in collatione beneficii reservatae familiarum cum Cardinalis. 780. 1
 Qualiter consensus hunc accedere necesse sit in impetratione talis beneficii. 780. 1
 Vide v. *Reservatum*.
 Consensus illius, in cuius favore sit annullatio actus alienus dum is a Legislatore distinctus est requiritur. 780. 1
 Consensus contrahendum matrimonium a iure supplere nequit, sicut in alio contractibus supplentur. 780. 1
 Consilium.
 Consilium Capituli non tenetur exquirere Praedans in iis, quae ad eum spectare iure devoluto. 780. 1
 Consilium tamen, si ex fundatione alio iure speciali exquiruntur in collatione talis beneficii, ad consensum nequit tunc et, etiam ab eo, ad quem devoluta collatio. 780. 1
 Consensus facienda collatione vel dispositione vel iure aliquo speciali, sine eo facta est nulla ipso iure. 780. 1
 Consensus requiritur mandatum est de forma actus, adeoque consilium inducit nullitatem actus. 780. 1
 Consilio non petito venit actus, dum si, qui assignatur consiliorum, non est capax esse participi officii, quod habet in cuius impositionem omnes petendi consilium. 780. 1
 Consilio non petito non valet actus, si in, qui assignatur consiliorum est capax esse participi officii, & omnes petendi consilium imposuit est ab ipsa lege alicui habentem praesentiam ab ipsa lege. 780. 1
 Secta est, si petendum non est consilium de necessitate, ubi omnes petendi consilium imponitur ab homine alicui habentem praesentiam a lege. 780. 1
 Consilio non petito non valet actus, ubi omnes petendi consilium imponitur alicui ab homine habentem praesentiam ab homine. 780. 1
 Con-

Consilium mandatum requirit non est necesse requiri, ubi periculum est in mora, & consilium aliens. 779. 4
Item, dum habenti de se, seu prius potestatem libere faciendi actum, imponitur petere consilium. 779. 4
Item, dum consulendus non est capax dandi consilii. 779. 4
Consilii petito debet precedere actum congruo tempore, intra quod consilium deliberatum dari possit respectum ad actus non valens, cui petitus, non tamen datum ob brevitate temporis. 779. 3
Post consilium petitum expectandum congruo tempore, ut consilium possit rite deliberari, alias actus gestus erit nullus. 779. 4
Consilii petito & expectatio debet tempore, actus valide geritur sine illo. 779. 4
Consilium mandatum peti, postquam datum, non tenetur quia sequi. 779. 5
Nisi consilium datur non habenti plenum intellectum 779. 6
Vel nisi consilium ratione subiectae materiae sumatur pro consensu. 779. 6
Consilium quoque sequendum, ubi decerneretur, ut procedatur de, vel ex consilio, vel secundum consilium, si decerneretur, ut procedatur cum consilio. 779. 6
Dum consilium aliquis equum mandatum in perendo aliquo actu, v. electione, an actus circa eundem peti possit, v. g. ut ipse eligi sine petito ab illo consilio. 779. 7

Consuetudo.

Consuetudine nulla, etiam immemoriali, competere potest laico pro conferenda beneficia Ecclesiastica. 764. 2
Consuetudo aliquis Ecclesiae esse potest, ut verbaliter in scriptis, praesentis aut futurae possessionem, quamvis vacante, ipsam accipere non debeat, sed solenniter & corporaliter in illam induci. 9
Consuetudo, quae Rex Gallicae dicitur Ecclesiae Episcopalis vacante praesentis libere administrare & colligare, non tenet facta, sed tantum privilegium Pontificis innotuit. 95. 2
Consuetudo esse potest, ut patronus laicus vacantis ad propagandum sua praesentia electionem, item ut ei in immutanda sit mors Praetor, inquirendumque eius consensus ad novam electionem. 97. 1
Consuetudo, ut laicus infirmat in beneficiis, est abusus & corruptela. 174. 2
Consuetudine sua eligendi competere nequit laico. 246
Consuetudine induci nequit, ut electio facta sine consensu laici sit irrita aut irritanda. 247
Quod tamen limitatur. 247
Consuetudine induci potest, ut laicus, etiam non patronus, intersit electioni, praesens electores, & ad hoc vocari debeat. 248. 2
Consuetudine abrogari potest ius positivum, quo vetatur alicuius Ecclesiastica fieri per se. 313
Consuetudo, ut electus nullam teneatur petere confirmationem, non valet. 417. 1. & 431. 1
Quod tamen limitatur ad Persing. 417. 2
Consuetudo valeret a Superiore sciente & potente dare iurisdictionem, est signum ab eo concessa iurisdictionis. 431. 1
Consuetudo fori, unde res, de qua agitur, transit originem, attendenda. 437. 2
Consuetudines, etiam immemorabiles operandi beneficia vacantia in mensibus Apostolicis abrogantur per regulam, si sit mensium. 661. 1
Consuetudine, vel non sola, seu usu consuetudine particularium Ecclesiarum derogari nequit concedendi Germaniae. 793
Consuetudo immemorialis vel etiam quadesagennaria habet vim derogandi legibus etiam Canonice. 793. 2
Consuetudo, quae Imperatores ante confirmationem suam & consecrationem utuntur precibus priuatis, diversa est a consuetudine, quae ante confirmationem administrant Imperium, & concedunt privilegia quia dependet a benevolentia & scientia Papae. 604. 2
Confirmatio esse potest, ut ante capam possessionem electus confirmatus conferre nequeat, aut administrare, Capitulumque interea pergit exercere iurisdictionem, & conferre, & etiam consecrari servanda. 662. 4
Confirmatio privative conferendi allegata a Capitulo sufficit, ut illud habent innotentem suam fundatam contra Episcopum non allegantem nisi iure communis dispositionem, felix tamen consuetudinem allegantem non sufficit, sed iustificanda praescriptio, ubi consuetudo ab initio statuta, ut collatae esse similes. 699. 2
Consuetudo, quae praebenda & dignitates Cathedralis quandoque ad solus Episcopos, quandoque ad solus Capitulum collationem spectant, non tam proprie est consuetudo, quam praescriptio. 707. 1
Tunc tamen foret consuetudo propriae talis, si ita universaliter servaretur in aliqua provincia, ut ius ibi commune faceret. 707. 1

Consuetudinem hanc fore praescriptioem sufficere esse annuum 40. sine modo. 707. 2
Consuetudo seu magis praescriptio, quae Archidiaconus praesentis instituit in curia nomine proprio, possit uti per e. om. i. de off. Ordinar. 723. 2
Consuetudine nulla induci potest, ut curia in Ecclesia Episcopo subiecta intendant sine consensu & cognitione Episcopi. 743. 3

Contemptus.

Contemptus seu sprenus patroni in quo consistat. 109
Contemptus ille est remissibilis, & actus ratiocinabilis, ut ex tunc convalescat, sique retractatio ad principium. 109. 2
Contemptus Elector, dum vocandus vocatus non fuit, de contemptu agere potest, & ad eum instantiam cassari electio debet. 315
Et si is, dum causa contemptus agitur, vel etiam ante meum, in, qui in locum mortui subrogatur, potest eandem contemptum praescribi, vel etiam electionem ratam habere. 315. 2
Contempto non agente pro cassatione, nemo pro ea agere potest, aut enim iudex tam cassare. 315. 2
Contemptus, an cogi queat, ut consecretur, seu ratiocinatur electionem. 316
Contemptum probandi onus non incumbit contempto, sed Electores probare debent, se eum vocasse: ad quod probandum sufficit dictum nunc jurari. 317. 1. & 2
Ad evitandam actionem de contemptu sufficit, Praesentem electionem probare, se eum modo consuetum vocasse. 318

Creditor.

In credentem, cui in pignus data est universitas bonorum, in qua est ius. non tamen ius. 71
Creditor rei appignorate nec possessionem, nec dominium acquirit. 71. 1
Nec transferatur in eum ius utendi pignus. 71. 2
Creditor percipit fructus aliquos ex re appignorate, percipit alios nomine deutoris, & debet alios soluto debito restituere, vel in forem computare. 71. 2

Crimen. Criminosus.

Criminosus poenitentis est postulabilis, scilicet est de notorie criminosis. 218. 2
Post crimen admissum ante sententiam privationis licite & valide resignatur beneficium, etiam in favore. 440. 3
Crimina, ob quae ipso facto & iure privatur quis est beneficii, aliquos eo, quod opus sit sententia declaratoria privationis, sed solum sententia declaratoria, talem cum esse iustitiam criminis. 440. 3

Cubicularius.

Cubicularium Papae & cursum beneficia quaecumque reservatur quoque per regulam & non obstat ea reservata per reg. j. extenditur & hac reservatio etiam ad cubicularium extra muros, seu honoris, ut vocant. 550. 1. & 2

Curia.

Curia Rom. & Sedes Apostolica idem sunt quoad materiam reservationum. 730. 2
Curia Rom. est, ubi Papa cum sua Cancellaria alioque tribunalibus, Officialibus & Consiliariis suis subsistit. 730. 1
Curia Rom. proprie non dicitur transferri, dum Papa ad breve tempus recreationis negotive gratia alio recedit. 730. 4
Curia haec ita manere dicitur, ubi Cancellaria distincta tribunalibus &c. manent, Papa ad modicum morante alibi. 730. 1
Curia regia ibi est, ubi Rex est, non tantum cum suis iudicibus, sed cum suis tribunalibus & consiliariis. 730. 2
In Curia Rom. seu apud Sedem Apostolicam beneficia reservata per e. laic. & e. praesentis, de praesentis, m. d. vacare dicuntur, quae vacant ibi ubi dicto modo consistunt dicta tribunalia & consiliarii Papae, etiam alio disgresso, vel in locis locis, ubi Curia est, vicinis inter duas dietas. 730. 2
Curia Rom. quae ita tanquam partes illius constituitur, ut sine licentia specialis Papae ab ea recedere nequeant, quantumcumque diutius ab ea recedant, tamen ab ea abesse non dicuntur, se prout ubique morantur, in Curia mori censentur, adeoque eorum beneficia Papae reservantur. 736
Curia tali modo constituitur quae personae. 736
A Curia quandoque absentes non censentur Cardinales, etiam si ipsi absint. 736. 6
Vide v. Cardinalis.

In Curia vacare beneficium ex eo praesentis, quod reservatum sit, notandum in quoque dicitur. 737. 1
Cu-

Index rerum

Curia Rom. in interpretandi legibus, maxime Canonici, non sequitur sententiam sed iuxta iudicium de partibus. 761. 2

Curiales.

Curialium, qui etiam Sede Papali vacante quavis de causa ad locum Curie vacuum succedentes ibi decedunt, (modo ibi decem propriam non habent) beneficia reservantur. *vi. cap. prelatum.* 717. 1

Item Curialium, qui Curiam, dum ea transferuntur, sequentes in loco, unde ea recessit, detenti infirmitate moriuntur, quantumvis locus sit a Curia diffusus, quia censentur, apud Curiam vacare. 717. 1

Curiales quantum dicuntur ad effectum reservationis. 717. 1 & 2. Vide v. *Reservatum.*

Curiales semel fuisse non sufficit ad illum effectum: sed requiritur curialitas ad mortem continuata. 717. 1

Curiales beneficia omnia reservantur per reg. q. dum sequendo actum Curiam alio transferuntur moriuntur in loco quovis diffuso a Curia, scilicet, si decedant, ubi Curia transferitur, eam non secundo. 749. 1. & 2

Curator.

Curator presentare nequit. 71

Curator minoris principaliter datus pro administratione bonorum minoris, & non peritorie. 71. 2

Curator personarum non annexum bonis minoris administrare nequit. 71. 2

Curatoris potestas non extenditur in iis, quae sunt iura publici. 71. 4

Datararius.

Datararius est organum Papae, & legitimus procurator in ordine ad recipiendam acceptationem alternativam. 777

Datarii fide, vel per librum Datarie probatur acceptatio alternativa. 776. 2

Decanatus.

Decanatus in Gallia & Hispania est maior dignitas: in Germania vero Praepositura. 746. 8

Decanatus alius est dignitas principalior, dum dicitur Praepositus: ecclesiae Collegatae habet: sessionem supra Decanum, habet tamen alias praerogativas, v. g. jurisdictionem & curam in eligendis & ceteris dictae Ecclesiae Caeleis. 746. 9

Decretum.

Decretum postulationis mitemendum ad Superiorem pro postulacione admittitur quae esse debeat. 708. 1

Decretum irritum necesse est derogari. 716. 2

Decretum irritum quondam liget Papam. 716. 2

Decretum irritum etiam ignorantes afficit. 722. 2

De Decreto tamen alterius, etiam Legati de Latere, est contrarium. 722. 2

Decretum irritum inficere simulam & possessionem, universaliter verum non est. 722. 2

Depositum. Depositarius.

Depositarius penes quem depositum castrum, cui annexum ius, non habet ius praesentandi. 712. 2

Depositarius nec dominium nec possessio transit in depositarium. 712. 2

Devolutio.

Devolutionis effectus est, quod praeservet hauriam & qualitates immutatas. 744

Item quod iuxta tractat executionem auctoritatis legis ablationem iuris conferendi ad collatorum, ita ut nulla admittatur purgatio morae. 744

Item quod non afficit solum inferiores collatores negligentes: sed omnes etiam alias, ad quos fit gradatim, excepto solo Papae. 744

Devolutio nequit fieri ad inferiorem vel patrem. 745. 1

Devolutio a Papa ex quacunque eius procratinatione ad nullum alium fieri potest. 745. 1

Devolutio beneficiorum spectantia ad Episcopum solum quae talem ab eo fit ad Capitulum, iure fit specialiter disponente. 745. 1

Secus est in beneficiis spectantibus ad eum iure devolutum. 745. 2

Devolutio non fit ad Episcopum, sed ad illum & Capitulum Superiorem, dum hoc (divisum nimirum inter illud & Episcopum simulante alius collatione) neglexit in suo turno conferre. 745. 1

Idem est, dum Episcopus & Capitulum habentes simultaneam sine divisione in turnis neglexerunt providere. 745. 1

Devolutio fit ad Papam, Episcopum & Capitulum simultaneum conferentibus, dum neutra collatio ob inaequalitatem vacuum concludit. 745. 1. & 754

Devolutio fit ad Superiorem Episcopum & Capitulum, Canonico, cui in turno Capituli ex commisso seu ordine compensat ius, non conferente. 745. 1

Devolutio fit ad Episcopum, dum si simul est Canonice Capitularis fuit Cathedralis, & una cum Capitulo neglexit providere, nisi in hoc egerit dolose: in quo casu devolutio fit ad Metropolitanum. 745. 1

Devolutio fit gradatim, & non per saltum, nempe ad immediate Superiorem, & non ita ad Papam. 745. 2

Fit tamen immediate ad Papam, dum is, in cuius manus facta resignatio, resignatum intra mensem non providit. 745. 2

Devolutio quoque, dum factus in exemplis, immediate fit ad Papam. 745. 2

Devolutio ab inferiore collatore fit ad Ordinarium loci, in quo sita beneficia, ab hoc ad Metropolitanum, ab eo ad Primum. 745. 1

Devolutio electionis fit ad eum, qui habet confirmare, qui tunc actu electionem iure devoluta, & confirmationem iure proprio exercet. 745. 1

Devolutio quod fit. 717

Devolutio inducitur ob utilitatem publicam, ne Ecclesiae dum manerent in suspensio. 718

Devolutio electionis Episcopii hodie dum fit ad Papam. 745. 1

Devolutio contingit ob omissionem provisionis intra tempus datum ad providendum, ob provisionem indignam, ob appellationem. 719

Devolutione revera auctoriter pro illa vice potestas providendi ab eo, ad quem spectabat. 717

Negligentia, ob quam fit devolutio, probanda, nempe collatorem potuisse & voluisse conferre. 740. 1

Hinc, ut fiat devolutio, probanda in collatore scientia vacationis beneficii. 740. 1

Scientiam hanc verisimilem fuisse, an sufficere, an vero probanda censet. 740. 1

Devolutio ob non praesentatum idoneum fit ad Superiorem cum omnibus suis qualitatibus. 751. 2

Devolutio potestari libere conferendi beneficium ob non factam praesentationem fit ad Ordinarium, & si intra mensem 6 non consultit, fit devolutio ad Superiorem eiusdem beneficii patronum. 777. 2

Devolutio potestatis infringendi non fit ad Iudicem, ad quem ob aequo distans dilatum inhibitionem recurrunt per viam querelae. 777. 2

Fit tamen ad Iudicem, si procedatur per viam appellationis a gravamine positive illato, vel quia expresse denegata inhibicio: contrarium tamen etiam probabile. 777. 2

Devolutio iuris infringendi in hoc casu appellationis fit ad Auditores Rota: quod ipsum tamen iuratur. 777. 2

Devolutio iuris eligendi, dum Capitulares omnes scierint eligendum indignum, fit ad Superiorem, cuius alius erat electionem confirmare. 750. 2

Devolutio illa iura eligendi non procedit, praesquam ex veris eligentium indignum, vel contra formam SS. Canonum factum sit publicum decretum electionis. 751. 1

Devolutio electionis ob eam non factam tempore praefixo fit ad immediate Superiorem, habentem alius potestatem confirmandi electionem, qui intra tempus praefixum electionem providere aliquem de gremio eiusdem Ecclesiae idoneum, si adit. 712. 1

Qui tamen Superior, si & ipse providere negligat, devolutio fit ad alium Superiorem, & fit successive usque ad Papam. 712. 1

Facta autem ab eo Superiore provisione, quae effectum firmitatem non est, redit ad Electores potestas eligendi. 712. 1

Devolutio confirmationis qualiter contingat. 744

Vide v. *Confirmatio.*

Devolutio confirmationis, dum confirmatus indignus, ad quem fiat. 747. 1

Vide v. *Confirmatio.*

Devolutio fit ad Superiorem Cardinale quod Episcopo, dum in iure ordinario, quae conferenda habet, non consultit intra 6 menses. 639. 1

Devolutio non fit ad Episcopum, Vicario illius conferente beneficium inhabili. 693

Devolutio num fiat ad Episcopum negligente conferre ad Capitulum. 712

Devolutio non interat, dum non est facta provisio in tempore ob impedimentum, five iuris, five facti, etiam causatum ex propria culpa, nisi fuerit in hunc finem causatum, aut facile tollibile. 741. 1

Ad devolutionem evitandam allegans impedimentum, debet illud probare, uti & quod adhibita diligentia commisit ad illud tollendum. 741. 1

Devolutio fit evolutio tempore dato ad providendum, computando illud non a die vacationis, sed scientiae vacationis beneficii. 744

ac materiarum.

Devolutio an fiat ad Papam, dum intra mensem à facta extra Curiam resignatione resignatum beneficium collatum non fuerit. 743

Devolutio an cum onere & qualitatibus beneficium in eius institutione antea. 743

Devolutio ad Papam beneficium qualiter in fundatione in appofite sunt eidem exprimende. 743

Ad quem facta devolutio, si in conferat scilicet indignus, ita tamen, ut collatio non fit ipso iure irrita, sed irritanda, reuertitur proinde ad primam collationem: si collatio ipso iure est nulla, ad Superiorem illius, qui iure devolutio committit, fit devolutio. 745

Devolutio, ubi facta ad Ordinarium, si iure proprio ac veluti reuocantur collatione. 747

Si vero devoluta sint exempla, conferat iure delegato, seu ex delegatione Papae supplet negligentiam collatorum. 747. 2

Ad quem devolutio facta, si potest mittere in possessionem, aut mandare, ut ab eo deus, ad quem ad spectat. 748

Devolutio fit ad Metropolitanum, dum Cardinalis Episcopus collator ordinarius negligit intra 6. menses conferre, quod alias vacavit in mense Apostoli. 749

Devolutio fit ad Papam, Cardinale vel indulti negligente conferre. 749

Devolutio ad Legatum non fit nisi ad Papam. 750

Devolutio propriè fieri non dicitur à Legato ad Papam, quia devolutio, etiam ex propria negligentia, ad Papam, conferre potest. 750

Devolutio non fit ad Superiorem: sed totum ius devolvitur ad conferentem, dum è duobus habentibus simultaneam utrius legitime suam ius exercuit, alter negligit, vel iniuste exerceat, conferendo inhabili. 751

Devolutio non fit ad Capitulum, nec ad Metropolitanum, sed ad Papam, Episcopo suspensio vel excommunicato. 751

Secus, si negligat petere substitutionem. 752

Devolutio tamen non fit ad Metropolitanum, nisi post semestrem elapsum ab obitu substitutione. 752

Devolutio locum non habet in beneficiis affectis vel reservatis Papae. 664. 1. & 2

Devolutio quoad beneficia vacantia in mentibus habentibus alternativam fit ad solum Papam. 754. 2

Devolutio adhuc locum habet in manualibus, non immutatis tamen hac qualitate manualitatis. 754. 3

Ita tamen, ut collator in his beneficiis elapso semestri re adhuc integrè possit purgare moram. 754. 3

Devolutio locum habet in beneficiis regularibus, & in ad Ordinarium loci, in quo fita. 754. 4

Conferre que in ea tamen delegatus Apostoli, dum regularia illi Praeati sunt exempti. 754. 4

De beneficiis regularibus conventuallibus idem dendum, nisi quod, si Regularis sint exempti, devolutio fit ad Papam. 754. 5

Devolutio locum habet in beneficiis iurisp. etiam laicalis, patrone negligente praesentare. 754. 6

Item in electivis. 754. 6

Devolutio tamen in electivis & iurisp. propriè loquendo, non cadit, nisi prius perempta facultate eligendi & praesentandi. 754. 6

Devolutio ista ad immediatum Superiorem non habet locum in Episcopatus & Archiepiscopatus. 754. 7

Ante devolutionem facta collatio ab eo, ad quem devolvenda, ita est irrita, ut etiam, postquam collator ordinarius non consulto intra semestrem, non convalescat: sed fidei debet de novo. 755. 1

Devolutio ad quemcumque gradatim facta, habet semestrem integram ad considerandum. 755. 1

Computatio illa semestris à die scientiae delatae ad se collationis. 755. 1

Idque etiam devolutio fiat à patrono laico non habente nisi quadrimestrem. 755. 2

Devolutio facta, si, ad quem facta, potest inferiori illi, à quo facta, concedere facultatem, seu permittit, etiam post semestrem elapsum conferre illud beneficium. 756

Illo, ad quem facta devolutio, tolerante factam ab inferiore post elapsum ei tempus collationem, huc non iam convalescit, quia huc tolerantia vim habet novae collationis, atque ita ex tunc prius conferre proinde ius in beneficio. 756

Devolutio facta ad inferiores Papae, ut à Papa impetretur beneficium devolutionem, sufficit probari negligentiam primo collatoris. 758

Devolutio facta gradatim ad Papam, ut beneficium à Papa impetretur, debet probari devolutio facta ad singulos. 758

Devolutio, dum devolutum quia tale impetratur in supplicatione narrata debet probari dispositivè, hoc est, expresse, pure, verè ac certo, & non dubitativè. 758

Devolutio, ut evitetur ad Metropolitanum, potest Capitulum intantè termino semestris monere Episcopum, eoque negligente, solum conferre, & vice versa, dum metropolitani Capitulum habet eum Episcopo simul anatum. 753. 2

Dies.

Dies expressio est expressio horae, dum hora est de consuetudine & natura alicuius horae. 750

Dies naturalis, etiam in materia beneficii, incipit à media nocte. 751. 1

Dieta.

Dieta legalis continet 20. leucas, seu miliaria Italica, quorum singula habent milia passuum. 750. 2

Dignitas.

Dignitas, an verò perfectae obtineat dignitatem reservatum ut iusp. unde designatur. 67. 7

Dignitates post Pontificalem maiores in Ecclesia sunt: archidiaconi & Metropolitani, & principales in Collegiis excedentes valorem 10. Baronum aut communium altimane sunt reservatae Papae per Reg. J. Camerac. 946

Vide v. Reservationem

Dignitas quae fit maior vel principalis, dum plures concurrunt, unde designatur. 946. 2

Dignitas consuetudine ex auctoritate potest prima. 946. 2

Dignitas maior in Italia & Hispania est Decanatus, in Germania Praepositura. 946. 2

Dignitates maiores post Pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiis maiores reservatae vel Concordatorum Germaniae. 948. 4

Dignitates inferiores electivae, dum vacant in mentibus Apostoli, etiam in concordatorum reservatae manent Papae. 948. 4

Dignitates non veniunt in odioso nomine beneficii. 607. 1

Ad dignitates extenduntur et preces Caesarum. 607. 3

Dignitas non est proprie Pontificatus. 607. 3

Dignitates maiores in Cathedralibus, quoniam & principales in Collegiis in Germania sunt Praepositura & Decanatus. 608. 2

Dignitates dicuntur maiores & principales in nulla facultate conferendi, etiam qualescunque reservatae, aut in gratia alia vel expectativa comprehenduntur. 608. 2

Sub dignitate nomine alicuius demandata excoisio transit ad eum, qui ad eandem dignitatem subiungunt. 614. 1

Dignitates ecclesiae Cathed. etiam maiores post Pontificales, de iure communi non sunt electivae, ita ut eorum electio ad Capitulum, continuata ad Episcopum spectet: sed solum de consuetudine, de iure communi eorum provisione spectante potius ad collationem simultaneam Capituli & Episcopi. 670. 2. & 656. 5

In dignitatibus, dum hoc non sunt de Capitulo, locum non habet, quod modo in possessionem debet nisi capitulariter. 808. 6

Dignitates regulariter non sunt de Capitulo. 808. 2

Dignitates appellatae beneficii veniunt, dum mens & ratio dispositionis est eadem, maxime in materia favorabilis. 860. 5

Dignus, Dignior.

Dignum praesentari sufficit, dum praesentandus quis de certo Collegio, loco, familia, etiam extra sint magis digni. 154. 2

Dignior ex tali Collegio, familia praesentandus. 154. 2

Dignum, praeter nullo digniore, ad beneficia, etiam curata, praesentari potest à patrono laico, est probabilis. 154. 3. & 1

Idem potest patronus Ecclesiasticus quoad beneficia simplicia. 154. 1. & 3

Dignum, praeter nullo digniore, passim praesentare, eligere, providere, praeterea mortale esse, tenet Lessius: si fecus fit ad semel iterumque fiat. 154. 3

Dignior non statim censendus, qui sanctior & doctior: sed qui iusta munus & rem, cui applicandus, est aprior. 159. 7

Ad dignitatem maiorem dijudicandam, tunc consideranda. 159. 1

Dignus, de cuius dignitate certo constat, tutius eligatur seu praesentetur, quam dignior, de cuius maiore dignitate probabiliter tantum constat. 159. 2

Digni electionem legitimam casu per se loquendo non potest confirmare: sed solum per accidentia boni commune. 413. 1. 3. 2

Digni electio rei facta, etiam praeter nullo digniore, est confirmanda: etiam ex iustitia. 474. 3

Dignior tamen confirmandus, dum proponuntur plures electi. 474. 3

Index rerum

Dimissoria.

Dimissoria concedere potest Virarius Capituli Sede vacante intra annum ad primam condensationem presentando à patrono laico. 451. 1

Dismembratio.

Dismembratio qualiter distinguitur à divisione beneficii. 776. 1

Dispensare. Dispensatio.

Dispensatio penitus à presentato super defectu impediente infirmitatem, concedi non solet à Papa ad partem sine provisione; sed datur infera iuris provisione Apostoli de beneficio, ad quod se petitur. 127. 3
Dispensatio super defectu utriusque penitus etiam à dispensato ad beneficium iurisp. laicali dari non solet ultra annum. 127. 3
Dispensare in impedimento, etiam dum adest ratio sufficiens, imò urgens, non est debitum proprii iustitiae. 129. 1
Dispensare tenetur Superior ex debitis charitatis alterare veritate, dum adest causa urgens, praeterim publice utilitatis & honestatis in viciis, irregularitatibus, impedimentis matrimonii, &c. 129. 1
Dispensatio tenetur qualem inducit simplex patientia & contentia in his, quae sunt contra iura dispositionum. 726. 3
Dispensatio non suffragatur sine iuris confirmatio. 786. 2
Dispensatio allegari potest vi possessionis triennalis pacifice quod tamen limitatur. 853. 1
Dispensatio facta praesumitur ex triennali possessione. 854. 2

Documentum.

Documentum authenticum quod dicitur. 10
Documentum authenticum qualiter probatur iurisp. privatorum. 10

Dolus.

Dolus & fraus requiruntur in administrante ante confirmationem, ut propter ea pveniat ipso iure quæritio ex electione. 415. 4
Dolus, cum non praesumatur, est probandus, quamvis tamen etiam praesumi possit ex conjectura verisimilibus. 472. 3

Dominium.

Dominium Legati acquirit Legatarius à tempore hereditatis aditae. 441. 4
Dominium rei habere, & tamen egero ope iudicis, ut in possessionem illius qui mutatur, bene substituitur. 441. 4

Dominus.

Dominus tenetur in laicis eorum, quorum operis utitur. 472. 5

Donatio. Donator.

Donatione facta ante illius acceptationem ponitur & revocare potest donator. 1. 4
Donatione simpliciter bonorum facta Ecclesiae non acquiritur iurisp. sed debent ea expectari dari in dorem. 42. 2
Donatione qualiter transferatur iurisp. 62. 3
Donatio Ecclesiae in proprietatem facta à patrono laico quocumque est ipso iure irrita. 62. 1
Donatio Ecclesiae non vacans facta loco pio in proprietatem à laico cum consensu & approbatione Episcopi valet quod tamen limitatur. 62. 1
Donatio iurisp. à patrono vivente facta filio sine consensu Ordinarii non valet. 62. 4
Donatio iurisp. ab initio invalida ob defectum consensu Superioris revalidatur per illum ex post supervenientem. 63. 1
Donatio iurisp. ab initio facta valet & perfecta est per suspensionem Notarii. 122. 1
Donator iurisp. praesentari potest à donatario, in quem plenè & perfecte translatum perpetuo iurisp. 167
Donatio iurisp. facta à patrono consensu facta non privatur, sed cumulatim cum donante, si aliud non exprimitur. 167
Donatio iurisp. facta post vacationem beneficii, vel dum ea insisteret, vel etiam facta expulsi vel implicitè ad effectum, ut donatus à domo ante praesentatur, non subditus, & in posteriore causa est simoniacus. 167
Donatione Episcopi cum consensu Capituli potest inferiori Praetulo competere sua spectant ad dignitatem Episcopalem, & nonnullam vi insubordinandi. 172. 3
Donatione nulla, consentiente etiam toto Capitulo, & interveniente consensu Episcopi sui eligendi Praetulum Ecclesiasticum obvenire potest laico. 146. 1

Des. Dotare. Dotatio.

Sine dote adificari nequit Ecclesia. 40. 5
Dotem praestare tenetur Ecclesiae adificator eo ipso, quod eam adificavit. 40. 5
Dotem hanc praestare tenetur Episcopus, qui sine dote construxit & consecravit permixta Ecclesiam. 40. 5
Dotis praestatio nisi subiciatur, adificator non tenetur iurisp. 40. 5
Dotis praestatio qualiter acquiratur iurisp. 40. 5
Dotem sufficienter Ecclesiam quae dicatur. 41. 1
De dote sufficientia arbitratui est Ordinarius. 42. 2
Dotis capax est Ecclesia nondum constructa. 42. 3
Dotis assignata Ecclesiae ante possessionem primi lapidis statim post eam illi acquiratur sine traditione. 42. 3
Dote data Ecclesiae ante perfectionem eius adificationem locus est exercitii usurpatum, quoad praesentationem Reftoris, saltem pro administratione dotis. 42. 3
Dote subiecta Ecclesiae constructionem favore Ecclesiae reputatur, ac si illius constructionem antecederet. 43
Dotis augmentatione an & qualiter acquiratur iurisp. 44
Dote beneficii quondam dicatur in totum perempta. 44. 1
Dotis augmentatio, dum aliud non exprimitur, censetur facta gratia bene merendi, non autem acquirendi iurisp. 44. 1
Dote sola contenta filia non acquirit iurisp. hereditarium. 49. 2
Dote beneficii, ratione cuius habebatur iurisp. applicata alteri beneficii vel dignitati iurisp. transferatur ad hoc beneficium, etiam sine consensu Ordinarii. 62. 5
Dote seu rerum dotalium dominium, saltem civile & iuris fictionis est apud maritum. 71. 4
Dote beneficii applicata pro dote alterius beneficii iurisp. non extinguitur, sed transferatur ad beneficium, cui sit ista applicata. 120. 3

Ducatus.

Ducatus auri de Camera est scutum argenteum, & unus argenteus seu Julius. 660. 1
Ducatus valet, dum non additur de Camera in reservationibus, attendendus secundum valorem currentem in loco beneficii. 660. 1

Ecclesia.

Ecclesia conventualem quae dicitur. 33
Ecclesia adificari nequit sine consensu Superioris. 36. 1
Neque subijci servituti patronatus. 36. 1
Ecclesia unde praesumatur constructa auctoritate Episcopi. 36. 2
Ecclesiae regulariter loquendo non solent adificari sine acquisitione iurisp. 36. 2
Ecclesiae adificandae, ut exinde queratur adificanti iurisp. auctoritatem praestare nequit Vicarius generalis Episcopi. 37. 2
Ecclesia sine dote adificari nequit. 40. 5
Ecclesia sine dote adificata consecranda non est. 40. 5
Ecclesiam in fundo alieno initio vel iuvine domino adificationem potest Dominus fundi propriè auctoritate destruere, dum necdum consecrata. 41
Ecclesiam in fundo feudali adificare potest Dominus vasallus in vivo; non autem vasallus ipse. 41
Ecclesia non constructa, potest initium heres, eiusque fieri legatum, vel etiam donatio mere causa. 42. 3
Ecclesiae nondum constructae alia tamen donatio fieri nequit. 42. 3
Ecclesiae consecratae neque imponi servitus profana; potest tamen imponi servitus Ecclesiastica. 42. 3
Ecclesias ipsas patronatus nullius laici Clerico vel loco pio concedere potest. 62. 1
Ecclesia patronata erigi non potest in Collegiatam sine consensu patroni. 108. 1
Ecclesia dismembrari potest sine consensu patroni. 108. 3
Ecclesia non numerata quae dicatur. 116. 9
Ecclesiae Cathedralium vacantes per depositionem vel translationem vi concordatarum reservatae manent Papae, & non habet in ea locus electio. 192. 3
Vide v. Episcopus.

Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanae beneficia in dispositione generali non comprehenduntur. 607. 2
Ecclesiam habere pleno iure subiectam aliud nihil importat, quam institutionem, destinationem, visitationem, correctionem. 674. 1

Ecclesiasticus.

Ecclesiasticus habens reditus Ecclesiasticos, dum fundus beneficium, censur illud fundasse ex bonis Ecclesiasticis; quod ipsum limitatur. 16. 2

Edictum.

Edictum seu litterae edictales post praesentationem & praesentationem acceptationem expedientes, quo citantur omnes ha-

- habentes interire, ut sine tali edicto facta infirmitas sit nulla. 191. 1
Idque etiam, dum agitur de prima institutione in beneficio recens ereptis, fundatorem alicuius vivente, & praesentante necesse indigunt. 191. 1
Edicti illius pendendi obligatio affligit omnes Papae inferiores Ordinarios. 191. 2
Edicto illa opus non est in Ecclesiis, ubi non viget illius usus. 191. 4
Neque in institutionibus seu provisionibus Apost. 191. 4
Neque dum Ordinarius iure devotus ob non factam in tempore praesentationem conferri beneficium. 191. 5
Edicti huius forma. 191. 6
Edicti huius effectus & virtus. 191. 7

Effectus.

Effectus postulationis solennis, & non solennis quia. 203

Electio. Eligendi ius. Eligere.

- Electio confert ius ad beneficium. 2. & 113
Ad electionem protegendam facta praesentia, quin & ad praebendum ei iussum confensum, requirendum patrum laicorum ex fundatione vel consuetudine, absque eo tamen, quod ipse electio debeat se irritare. 97. 1
Electio quoque intervenire per modum consensuum potest, & habere ius electionis iam facta consensum fundare se statum. 97. 2
Electio confirmanda, dum concurret cum postulatione, & numerus postulantium non est duplo maior numero eligentium, deficientem etiam vel unum unitate. 209. 4
Electio, ut praesentatur postulationi facta a minore parte Capitularium, quam duobus partibus, debet esse facta a maiore parte, quam sit pars tertia. 109. 4
Electio facta ab una parte confirmanda, dum duae partes sciunt postulationem indigunt. 210
Electio vero talis una cum postulatione cassanda, dum duae partes insciunt postulationem indigunt. 210
Electio de se extra Ordinem suum facta consentire nequit Religiosis sine sui Superioris licentia. 227. 1
Electio nomen quid significet secundum varias ejus acceptationes. 232
Electio specialissime & strictissime accepta respiciit Praetorium, & quidem talem, vi cujus efficiatur quia Praetorium caput & ipseus Ecclesiae viduatur. 232
Electio de strictissime accepta definitur, quod sit persona idonea ad Ecclesiam vacantem pastoralis dignitate per eam, quibus illi competit, suffragia canonica vocatur. 233
Electio canonica dicitur illa, in qua servata forma praesentatur SS. Canonibus. 233
Electio strictissime talis qualiter distinguatur a collatione. 234
Electio qualiter differat a praesentatione. 235
Electio qualiter differat a nominatione. 236
Electio Praetorium de iure communis per se & directe spectat ad Capitulum, Congregationem seu Communitatem, cui praesentandus Praetor. 238
Eligendi ius competit verum ei, qui circa dominium nactus est possessionem beneficii cum bona fide. 242
Valeat eius suffragium, modo ei ante electionem non sit mota in super iure Canoniarum & eligendi, cui postmodum succumbat in causa. 242
Electio est quasi quidam fructus iuris beneficiaria. 242
In eligendi possessione existentis admittendum est, reiecto illo, qui assensit, ad se spectare proprietatem; inutillaque est protestatio Capitularium, ut ejus suffragium non valeat, si ne ipsi non habeat proprietatem. 242
Eligendi Praetorium ius de iure communis non competit Clericis, qui non sunt de Collegio. 243
Ponuntur huius rei plura exempla. 243
Potest tamen id ei competere ex privilegio vel consuetudine. 244. 1
Eligendi ius praesentibus 40. annis, intra quod tempus debet & sufficere, fuisse factam electionem legitime confirmatam. 244. 2
Et sic fit non solum possessor, sed & Dominus iuris eligendi, & de Capitulo, & deinceps vacandus ad electionem. 244. 2
Eligendi ius communicari non potest Clericis extraneis a Capitularibus, nemine eorum dissentiente. 245
Eligendi canonice ius ipsi Capitularibus non nisi ex consensu Papae competit, & nulli competere potest, nisi cum illud Papa concesserit. 245
Ut electio Praetori in Ecclesia Collegiaria simul spectet ad Praetorem vel Capitulum extraneum, vel ipsum patronum Ecclesiasticum, disponere potest fundator. 245
Ad electionem externum nullum admittere potest illius praeter Papam. 245

- Eligendi ius competere potest laico ex privilegio. 246
Eligendi ius diffinitur conceditur laico, quam ius praetor tantum, quia illud ius majus tribuit. 246
Eligendi ius laico ex consuetudine competere nequit. 247
Eligendi ius nullo tempore praesentari potest a laico. 247
Electio facta sine consensu laici, ut sit irrita vel irritanda, consuetudine induci nequit, quod tamen limitatur. 247
Eligendi ius Praetorium Ecclesiasticum, competere nequit laico ex dispositione fundatorum. 248. 1
Neque vi ullius donationis, conventionis, compositionis, consensu etiam toto Capitulo, & interveniente auctoritate Episcoporum. 248. 1
Ante electionem, ut requiri debeat consilium laici, vel etiam ut interesse debeat tractandi de electione facienda, quin & ipsi electioni protegenti Electores gratia, & ad hoc vocari debeat, consuetudine induci potest. 248. 1
Electio Episcoporum vel etiam alterius Praetori facta a Clericis una cum laico est irrita. 249. 1
Idque etiam admitti laici sine culpa Capitularium. 249. 2
Eligendi ius penes quos sit, dum Electores sciunt eligendum indigunt. 250. Vide v. *Electio*.
Eligendi ius ob scienter electionem indigunt non devotum, praeterea ex vobis eligendum indigunt factum sit publicum & capitulare decretum electionis. 251
Electio propriis dicta titula, quae post praetorium & publicum consensum sit communiter nemine consensum. 251
Ad electionem moram procedere possunt ante factum dictum decretum, qui prius eligunt indigunt. 251
Electio censetur facta a toto Capitulo, de minor pars electi dignum, ceteris exclusis ob electionem ab illis indigunt. 252
Electio si miscentur illi privati vi etiam expelli possunt, vel etiam ab aliis admitti ad coeligendum. 252. & 252
Admitti autem semel recuperare deinceps per se eligendi. 252
Electio valebit facta a minore parte Capitularium eligentium dignum, in casu, quo aliqui eligentium indigunt id fecerunt inscienter, si superest numerus eligentes sciens indigunt, alia non. 253
Eligere nequeunt iure naturae carentes perfecto usu rationis eligere tamen possunt tempore laudis intervalli, quo tempore facta praesentatur electio, si actum illam quocumque indubium non sapit frustulum. 254
Eligere iure naturae regulariter nequeant impuberes; inde recte etiam a iure canonico excluduntur, quatenus non habeat sacrum Ordinem, & quatenus Canonice obtinuerit nequit ante 14. annum aetatis. 255
Eligere non veniunt cuncti ac surdi. 256
Eligere veniunt in Cathedralibus & Collegiis non constituti in Ordine sacro; factus est in Religiosorum Ordinibus. 257. Vide v. *Ord.*
De iure tamen nova, neque in Ecclesiis regularibus quin non Subdiaconum habere potest vocem in Capitulo. 257
Eligere igitur, quantum est ex hoc, potest quis Subdiaconus ante legitimam aetatem ex dispensatione Papae, vel etiam sine illa, quavis, quicquid culpa subreptum ordinatus est, ex eo nequeat eligere, quod sit suspensus. 258. 1
Eligere nequit non constitutus in sacris, nisi a Papa dispensatus super aetate ad Canoniam. 259
Eligendi ius seu suffragii legitime abest, quando abest a loco, in quo electio, quantum est de iure communis, competit. 261
Secus tamen est de valide distante a loco electionis, ubi commode citari nequit, nisi foret tempore electionis residere ad locum vicinorem. 261
Ad effectum iuris eligendi & exquirendi ab illis suffragii pro praesentibus habentur, qui agri, aliove simili impedimento iusto decedunt in domo vel conventu, est extra aulam, in qua habenda electio; quin & extra illam domum in urbe, suburbii, horii suburbani, dum parva est distantia a loco electionis. 262
Eligere per litteras, praefixo privilegio vel consuetudine, nequeant abest, etiam Capitulum consensiente, & dum nullus pro abest procuratorum suscipere vellet, aut permitteretur, intelligendo id de electionibus, in quibus servanda forma cap. quae praepo. 263
Eligere per procuratorem nequit non impeditur. 264. 1
Idipsum tamen ei concedi potest de consensu Capituli. 264. 2
Eligere quandoque abest possit per procuratorem. 264
Eligere per procuratorem competit quoque regularibus hodie, tamen id non possunt per procuratorem constitutum cum speciali mandato eligendi determinatam personam. 265
Quoad electionem quid possit procurator. 267
Vide v. *Procurator*.
Eligere unum suo nomine, & alterum principalis sui nomine nequit procurator constitutus cum mandato generali. 268

Index rerum

vali; etque utrumque rerum unum, est non peccaret in conficienda, dum uterque ille, in quodvis sua suffragia, effectusque digni. 267. 2

Potest tamen eligi, ubi habet speciale mandatum de certa persona eligenda. 267. 2

Eligere aliter, qualem per formam scrutinii nequit procurator habens speciale mandatum; si fecit est de habente mandatum generale. 267. 3

Eligere nequit procurator electore absente mortuo ante electionem. 267. 4

Ad eligendum constituti possunt plures procuratores, modo singuli constituantur in solidum, ut unus sine altero eligere possit. 268. 1

Quis eorum in hoc casu admittendus. 268. 2

Eligere competit excommunicatione interdictum. 269

Item excommunicatio excommunicatione maiore, notorio quidem, tolerari tamen. 270. 1

Eligere competit Canonici, non ex vi Canonici, sed ex publica auctoritate in ab Ecclesia concessa in ordine ad bonum publicum. 270. 2

Item excommunicatio excommunicatione maiore, denunciatio quidem & notoria alia, non tamen in loco electionis. 270. 3

Ab eligendo tamen per exceptionem ab Electoribus repellit potest excommunicatus excommunicatione maiore toleratus. 271. 1

Si excommunicatio tamen prohibet nequit in iudicio, talis exceptio est inutilis, & quandoque contra charitatem vel iustitiam. 271. 1

Electio est cassanda, in qua talis excommunicatus, contra quem exceptum ab uno etiam aliove, ubi facta electione contestatur, aliquem electum vi suffragii a tali excommunicato datur. 271. 2

Secus est, & electio est valida & sustinenda, dum etiam non computato voto a tali dato, constat, electum habuisse sufficientia suffragia. 271. 2

Eligendi ius non habet excommunicatus notorie non toleratus. 272

Eligitur tamen valide Papa a Cardinalibus, etiam omnes excommunicati non tolerati. 272

Electio ipso facto est irrita, dum excommunicatus non toleratus scilicet est admittit ad eligendum. 273

Idque etiam in casu, dum duo electi, unus ab excommunicato talibus, alter a non excommunicato; ita ut nec huius electio ab his facta valeat. 273

Electio tamen valet, dum talis excommunicatus non peccat sine gravi periculo vel scandalo expelli ab electione, opus tamen est, ut ceteri Electores protestentur. 274

Vide v. *Electio*.

Electio cassanda ad instantiam excommunicati non tolerati potest adhuc celare transigere aliquam factam excommunicationem, dum vi ea excludit. 275

Eligit valide (est eligendo peccat) suspensus toleratus, seu nominatus non denunciatus, dum contra illum ante electionem non exceptum in quo casu de eo loquendum, sicut de excommunicato tolerato. 276. 1

Non eligit valide suspensus a beneficio & officio omni. 276. 2

Eligit valide suspensus a beneficio non toleratus, si eligere non est fructus beneficii; secus, si est. 276. 3

Eligit valide suspensus ab Ordine non toleratus. 276. 4

Eligendi iure privatus est, & eligit invalide personaliter interdictus; si fecit est de non interdicto personaliter, loquendumque de eo, sicut de excommunicato tolerato. 277

Iure eligendi non est privatus, & eligit valide irregularis ex defectu. 278

Eligit invalide infamia infamia iuris, sententiam denunciatus; secus est de eo, qui commisit factum, pro quo ipso iure incurrit infamia, dum nullus contra eum excipit; dum autem quis contra eum excipit, loquendum, sicut de excommunicato tolerato. 279. 1

Eligit valide infamia infamia facti orta ex eo, quod homines male loquantur de aliquo. 279. 2

Eligere invalide quilibet censetur privatus voce. 280

Vide v. *Privatus*.

Eligi an possit privatus voce passus. 286

Vide v. *Privatus*.

Non eligere an teneatur Electores privatus voce passus. 286

Vide v. *Privatus*.

Electio non conficitur non teneatur privatus voce actus ante sententiam declaratoriam. 288

Ab electione deinceps quilibet repellatur sive repulsi ob virum praecit suae personae. 289. 1

Ab electione in talis repellatur, non sufficit probare, electionem eius cassam; sed probare insuper debet, eam cassam ob eam ei probum, vel sententiam. 289. 2

Neque sufficit, ac probum infamia facti abique eo, quod probetur crimen, ob quod incurrit. 289. 2

Ab electione sive repulsi non maneat ergo perpetuo ineligibilis. 290

Vide v. *Repulsi*.

Electio simpliciter cassata, nulla redditur causa cassationis, an ob vitium personae, an electionis factae, maneat intelligibilis. 291

Electio cassata ob vitium electionis non nocet electis quod limitatur duobus casibus. 292

Electio extranei, seu qui non est de gremio Capituli, aut respectu de civitate, directi, &c. valida est, & confirmanda per se & de iure communi; secus, ubi statum speciale habet contrarium. 293. 1

Eligere extraneum ceteris paribus, est non sic iustitiam, minus tamen decem est. 293. 2

Eligitur totus dignus, de cuius dignitate cerere constat, quam dignus, de cuius dignitate probatur tamen constat. 293. 3

Eligi tamen nequit ad Praetura alioque Ordinis extraneus a bono Ordine. 293. 2

Electio suspensa, etiam dignitatis facta etiam ab eo, qui iurasset, electurum dignorem, est invalida. 296

Eligere tamen qualiter aliter possit quis se ipsum. 296

Eligi ut quis possit in Superiorem regularem, per se non requiritur Clericus. 297

Eligi aut aliter promovendi qui nequit in Praetura vel Superiorem regularem, nisi profectus expressit in eadem religione. 298

Vide v. *Professus*.

Eligi ut quis possit in Praetura regularem quantum a professione tempus requiratur. 299

Vide v. *Professus*.

Ad electionem convocare Electores, cuius fit, & qui vacandi. 300. *Et seq.*

Vide v. *Electio*.

Electio Episcopi in Germania relictis Ecclesiis. 419. 2

Electio non vocari vacandi est ipso iure irrita, si non vocati, ut praesentes conficere nequeant numerum suffragiorum requisitum ad electionem. 314

De electionis sustinenda non est vocatio Electorum. 314

Electio est cassanda ad Electores vocandi non vocati instantiam. 315. 1

Electio ad instantiam contempti cassam non derogatur ad Superiorem; sed pertinet ad eosdem Electores, accedentibus illis, qui fuerint contempti. 319

Electio fieri debet ab Electoribus in unum congregatis. 320. 1

Electio de iure communi debet fieri in Ecclesia viduata spensio sua, perinde autem est, in quocunque loco honeste intra ambitum illius fiat. 320. 2

Ut fiat alibi circumstans iustam & communem, pars maior Electorum aut Praefici nequit cedere pariter minoribus ad id verbis cogere potest etiam pars minor maiorem ex causa iusta publica. 320. 3

Electio, ut solius majoris commoditatis gratia fiat extra proprium Ecclesiam, requiritur consensus maioris partis duarum partium Capituli. 320. 3

Electio locus, ubi nullus est consensus, aut hic servari nequit, eum determinare spectabit ad eum, ad quem spectat convocare Electores. 320. 4

Electio, ubi facienda, donec per mortem Praefati plures viduarum sunt Ecclesiae, potest quia simul est electio successoria. 320. 5

Electio sine rationabili causa facta extra locum consuetum non est ipso iure irrita aut irritanda; nisi fuerit locus, in quo fit, non sit honestus aut conveniens electioni Ecclesiasticae. 321. 1. 2. 3

De electionis substantia non est locus. 321. 1

Electio tamen Papae facta extra conclocare est nulla. 321

Electio facta in loco interdicto valet. 322

Electioque de iure clandestina. 323

Electio clandestina dici nequeunt tractatus infirmis in locis abditis, etiam a paucis Electoribus, de certa persona eligenda; neque hi sunt venii. 323. 1

Electio ipsa formula habita in loco occultissimo, Electoribus occultissime convenientibus non est clandestina nec irritanda. 323. 2

Electio habita in locis abditis ab aliquibus tantum Electoribus dici potest clandestina, non tamen hinc irrita; sed quia non interdicti sufficienti numero electionem. 323. 3

Electio, in qua scrutinium non publicum, vel communis electio non est facta publice, sive de cetero in loci publici tunc peculiaris habita, dici potest clandestina, & est ipso iure irrita. 323. 4

Electio illa magis propria dicitur clandestina, quae fecerit facta ab Electoribus Clero aut populo non publicum; non tamen propriam irrita aut irritanda clandestinitas tamen illa ante vel post confirmationem tollenda. 323. 5

Electio fieri nequit, Ecclesia necdum vacante. 324. 1

Quin & traditus votagialiter habita, Ecclesia necdum vacante. 324. 2

- cante, & aliquo postea ad electionem novi Prelati est termino nullus, ipsaque ad eum facta citatio est nulla. 314. 2
- Electioque deinceps secuta inanis jura Prelati est nulla, quod tamen limitatur. 314
- Electio facienda tempus statutum à jure incipit non à momento vacationis Prælatum, sed quæ hanc vacationem innovecit, aut innovare poterit, undeque hæc notitia habetur. 316
- Electio est causa rationabili fieri potest ante sepulchrum Prælati sine causa putata verum decessit est illi fieri, non tamen præcipiente causa electio. 317
- Ad eligendum quantum tempus datur, qualiter computetur & currat. 318. & 319. Vide v. *Electio*.
- Ad eligendum datur tempus qualiter restringi possit. 318
- Electio termino neglecta, electio seu previo devolvitur ad immediatum Superiorem, habentem alias potestatem confirmandi electionem. 319. 1
- Qui Superior tenetur intra tempus alias prædictum ad eligendum providere, de Prælatu aliquem de gremio Ecclesiæ ipsidem dignum, si adest, alio assumptum de alia Ecclesia. 319. 1
- Qui Superior, si & ipse negligit providere, devolvitur ad alium Superiorem, & sic succedat ad Papam usque dum autem in Superior senex providerit, eam provisionem non servata electionem, eligendi potestas redit ad electorem. 319. 2
- Electio est rationabili causa haberi potest nocte, sed neque tunc facta sine rationabili causa est irrita aut irritanda. 319. 1 & 3
- Electio inchoata de die, dum Electores concordare non possunt, continuari potest de nocte. 319. 2
- Electores forma per scrutinium completitur 4 partes seu actus particulares: scrutinium ipsum, seu occultum votum collationem, decretum Capituli seu communis electionis, equique promulgationem. 319
- Electio adhibere valet, dum aliqua Electorum ad hoc non assumpti ingerunt se maneri scrutatorum. 319
- Vide v. *Scrutatorum*.
- Electio cassanda non est, in qua excommunicati, contra quem excepimus, sunt scrutatores. 340. 1
- Electio ad nullum instantium cassanda, in qua de consensu Capituli fiat scrutatores infans infans puer facti, aut alius minus digni fide. 340. 2
- In electione præter scrutatores adhiberi Notarium, qui vota Electorum scrupulose, necesse non est, potest tamen admitti, in electionibus vero moralibus est necessarius. Vide v. *Notarius*.
- Notarius hic & illis, ubi eis administrare licitum, possunt esse electores. 341. 1
- In electione Abbatissarum Episcopus debet habere duas assistentes: Sacerdotes moribus graves. 341. 1
- Electio Abbatissæ potest fieri auctoritate. 344
- Electio quoque aliorum Prælatorum per scrutinium auctoritate valet. 344
- Electio non erit secreta, si vel unus Electorum publice alia voce daret suum suffragium, majore parte Capituli id permittente, scilicet, si Præfatus aut Capitulum contradiiceret, non comparando tale suffragium. 345. 1
- Item, dum scrutatores adfuerint alii, qui suffragantes audiant, vel eorum scheda legatur. 345. 2
- Item, dum scrutatores publicando scrutinium, publicent finem suffragantium nomina. 345. 3
- Plures casus alii, quibus vota censentur publicari, & electio non fieri secreta. 345. 4. & *seq.*
- Electio, in qua eligendum nomina publicata, est nulla. 345. 1
- Electio non est per hoc irrita, quod scrutatorum unus revelat aliquid privatum, quod hac vel ille Elector huic vel illi dederit suum suffragium. 346
- Electio per hoc non irritatur, quod Electorum unus vel omnes ante vel post electionem manifestent, cui datum, vel dandum à se suffragium, modo id non fiat ab Electore ut scrutatore, vel vi sociis habuit per electionem seu scrutinium. 347. 1
- Electio Ecclesiæ, per foras, est non sit ex natura rei, jure tamen potest esse illicita. 353
- Consuetudine tamen abrogari potest hoc jus, & electio talis reddi licita. 353
- Electores, in quibus servanda forma cap. quia preparat & in quibus servatur forma scrutinii, facta sunt ipso jure nullæ, ceteris verbis irritandæ. 344
- Non idem dicendum, dum agitur de aliquo preparatorio ad electionem, vel etiam de electione compromissaria. 344
- Electio Ecclesiæ, ubi fieri possit per calculum, dum Electoribus consentientibus à Superiore proponitur plures 4. vel 5. ut ex eis unus eligatur. 319
- De electionis substantia est, vota, postquam omnia data reddi in scriptum. 364. 1
- De electionis substantia est publicatio scrutinii facta in communem. 361. 4
- Electio devolvitur ad Superiorem, ubi Electores intra terminum juris in majore parte non conveniant in uno. 370. 2
- De electionis substantia est collatio numeri votorum ad numerum eligendum. 370. 4
- A quo faciendæ illa collatio. 370. 3
- Collatio, quæ fit, dum Electores in scrutinio data suam vocem, vulgariter solum dicitur electio, quia electio non datur jura ad Prælatum. 371
- Electio solennis & proprie talis, quæ datur jura ad Prælatum, est actus ille, per quem collatio & publicatio scrutinii, Collegium, ac si esset una persona, *benedictus*, definitivè & irrevocabiler eligi Prælatum. 372
- Electio nunquam est, nisi siata Collegio, hæc est, ab una persona legali, repræsentante totum Collegium. 372
- Electio illa communis non habet necessitatem in scrutinio confirmari nequit. 375
- Electio illa communis nequit de alio haberi, quæm quæ à majore & sanior parte Capituli in scrutinio nominatus est, in ut minor pars, est ut similitudo & proleptissima, nunquam sufficit. 374
- Electio illa sit ab uno totum Capitulum repentinè. 377
- Electio illa, à quo faciendæ? Potest fieri etiam ab extraneis. 375
- Electio illa debet fieri ore & clarè voce, & verba sunt de ejus substantia. 376
- Debet fieri ab uno loquente in singulari & propria, dicens: *Ego in vos & omnes præsentium Electorum eligo Coram*. 376
- Modus tamen ille loquendi in singulari non est de substantia electionis, ita ut, si, quæ electionis faciat, dicat: *Ave signum*, electio sit nulla. 376
- Electio illa debet fieri fieri post publicationem scrutinii quæm autem mora vitet electionem, perinde ad aequum Judicem arbitari. 377
- Electio illius omnino, dilata, & quicunque defectus reddens eam irritam, irrita etiam omnia antecedentia, ita ut scrutinium nec habuit jam invalidetur, & de novo sit repetendum. 378
- Electio illa communis publicanda vel distinctio actus est, quo ea fit coram Capitulo, vel uno eorumque actu, quæ fit, dum tantum electio illa communis fit publice coram populo vel Conventu ita ad hoc convocato. 379
- Omnia tamen distinctio illius publicationis electionis communis coram populo non valet, nec irritam aquirunturdam reddit electionem. 380
- De electionis substantia est ordo ipsius actuum, quæ sunt veluti partes electionis, expressa in cap. quæ preparat. 381
- Electio instrumentum quid sit. 380
- Electio hic hæc decretum scriptum non est de substantia electionis, sed sufficit, confirmatorem auctoritatem inferman de processu electionis. 391
- Hoc decretum quæ esse debeat, ut faciat fidem. 392
- Vide v. *Instrumentum*.
- Electio per compromissum quoad Regularis non est licita scilicet quoad alios Clericos. 393. 1. & 2
- Electio est nulla, si compromittunt Electores, ut determinat eligatur talis. 395
- Item, si statuantur compromissarii, limitando eis electionem, ita v. g. ut eligant unum ex tribus, quæ tres de Capitulo nominabunt. 395
- Electio per communem inspirationem quæm sunt substandia. 407
- Electio per communem inspirationem non est dum vel unus Elector est contemptus. 410
- Electio per communem inspirationem non est, si, qui consensu ex primo impulsu motus, dum adhuc posset mutare, mutat votum. 409
- Electio per communem inspirationem eligi potest vocalis præfatis electio. 410
- Electio omnis propriè talis ad Prælatum inferiores Papam eget confirmatione. 411. 1
- Electio in casu, in quo non expectat confirmationem, resolvitur in simplicem provisionem, & dicitur electio acquiescens. 411. 1
- Electio facta unanimi consensu eget adhuc confirmatione. 411. 3
- Electio facta per communem inspirationem nullæ eget ulteriore confirmatione. 411. 4
- Electio quæ dicenda per inspirationem, & quæ per quasi inspirationem. 411. 5
- Electio legitime habita de persona habuit est necessarium confirmanda. 411. 5
- Idem, etiam omnes, qui elegerunt, sunt mortui, alii in eorum locum subrogati. 411. 5
- Idem.

Imb, si regularis electus procuraret favoribus apud Superiorem, ejus electio in Prælatum confirmaretur. 419. 3
 Limitatur tamen hæc ipsa. 419. 4. *Ubiq.*
 Electio jure nulla ob defectum juris naturæ vel divini nulla potestatem valide confirmari potest. 419. 1
 Electio nulla ob defectum juris humani valide confirmatur non nisi ab eo, qui potest ac vult defectus illos supplere, seu sanare. 419. 2
 Ut electio talis valide confirmetur, necessè est, ut confirmatio illa procedat ex certa scientia confirmantis de illis defectibus. 419. 3
 Electio de jure cassanda illicitè confirmatur, nullaque vires ab illa confirmatione recipi; sed & ipsa confirmatio illa cassanda est, non tamen ipso jure est irrita. 419. 5
 Electionis nullitatem sanandi stylus Sedis Apostolicæ quia. 419. 6
 Per electionem electio non acquiritur juri ipsam Prælatum & jure eandem administrandi, sed solum jure ad Prælatum, & ad dictionem potestatem habendam & exigendam. 419. 1
 Per electionem ne quidem in actu primo acquiritur jurisdictionis & potestas illa. 419
 Electio electi administrantis ex concessione *cap. noli*, ante confirmationem, si ob repugnantiam in ea viam refundatur, non valet per se talem. 419
 Electio electi administrantis citra necessitatem & concessionem *cap. noli*, cum sit ipso jure irrita, an irritanda. 419
 Electio non est irrita ipso jure vi *ap. erroris*, nisi administrans ante confirmationem assumpserit personam economi vel procuratoris. 419. 3
 Et, ut electio in hac causa sit irrita ipso jure, adhuc opus est sententiæ declarationis super hujusmodi facto qualitate fraudis. 419. 4
 Ab hac pena peiorationis ipso jure excusat quævis causa, etiam iusta & légitima, modo excludatur dolus. 419. 4
 Electionem utramque prosequi quis nequit, petendo utriusque confirmationem, dum ad idem beneficium electus quis est duplici electione. 419. 1
 Electio sine confirmatione nequidem ritum coloratur irrita. 419. 11
 Electioni in quibus locus non sit vi concedatur Germania. 419. 3. Vide v. *Aspiratum*
 Electi locus non est in dignitatibus inferioribus, dum vacant in mensis Apostolicæ sed vi etiam concordatorum reservata manent Papa. 419. 4
 Electio in Cathedralibus & Metropolitanis, etiam Papa non subiectis immediate, & in Monasteriis ei immediatis subiectis confirmanda à Papa per concordata præservatur Capitula. 419. 1
 Electio, dum cassanda ex defectu electionis, neque electus neque Electores citandi, nullo contradicere apparente. 419. 1
 Electio, dum cassanda ob defectum electi, an & quales la citandus. 419. 1. *Ubiq.* Vide v. *Electus*
 Electionis cassatio ob defectum electi non tantum illum privare jure per electionem alias querendo, sed & inhabilem reddit ad quancunque Prælatum. 419. 1
 Reobtinere infamia electus ex tali cassatione infamia facit. 419. 2
 Cassatio electionis est nulla ex defectu citationis illius. 419. 2
 Vide v. *Cassatio*
 Electio confirmari nequit, dum est oppositio contra electionem, nisi instructo processu, & eo vocato & audito, quæcumqueque duraturum sit oppositum examen. 419. 3
 Electio cassari nequit ex defectu electi, nisi eo plene probato, etiam procedatur extrajudicialiter. 419. 4
 Electio, dum cassatur ex causa bene visis confirmari, etiam reuera cassatur ex defectu electi, hac necessitate vocandus non est. 419. 5
 In hoc casu prælatum non debet defectus electi, sed facta cassatio ex vi formæ, vel ob aliam causam extrinsecam. 419. 5
 Nec tenetur confirmator causam ullam cassationis reddere electo aut electoribus, reddendus eam Superiori id requirunt. 419. 5
 Hæc tamen non subsistunt, ubi alius electus acquisivit jure ad confirmationem & Prælatum: quoniam cum, ubi tale jure non acquisivit, non videtur facti subsistere i cum hac ratione non videatur facti occurrere præiudicio infamiae & inhabilitatis electi. 419. 6 & 7
 Electionis cassandi modus ille ex defectu electi, eo non vocato, occultat cassationis causam speciem boni non habet, & parum congruit religioſa. 419. 8
 Potest tamen quandoque esse tanta boni communis necessitas, ut sic fieri conveniat. 419. 8
 Ab electionis cassatione an & quando appellare possint Electores. 402. *Ubiq.* Vide v. *Confirmatio*

Electio est veluti pactus Electorum. 402. 1
 De electione cassata expresse ob defectum formæ, dum agitur, electio alia non habetur jure ad confirmationem, sufficit, electum se habere nequevit. 403. 1
 Ab electionis cassatione facta ob defectum electi appellare potest, etiam dum ex speciali iussu non habet jus ad confirmationem, confirmandus tamen. 404. 1
 Sectus tamen est, ubi defectus, ob quem cassatur electio, talis non est, ut infametur, aut neceſſiter nocere. 404. 1
 Electionem talis tenetur Judex, ad quem appellatio, confirmare, si non ex jure talis electi inventi digni, saltem ex jure Ecclesiæ, volentis electionem non nisi ex rationabili causa cassari. 404. 2
 Pendente igitur tali appellatione, celebrari non potest alia electio. 404. 2
 Ab electionis cassatione, etiam talis electus, non habens alius jure ad confirmationem, appellare potest, confirmatore in decreto cassationis nullam assignante causam, vel dicente: *Ex causis nobis bene visis*. 405
 Electione simpliciter cassata, licet præsumendum, non cassari visis personæ, relinquatur tamen locis aliqui præsumptioni contrariæ: & sic talis cassatio frequenter conjuncta est cum infamia electi. 405
 Electus facta pendente appellatione à cassatione prioriter attendenda. 406. 1
 Item est cassanda ex lege etiam natura. 406. 2
 Ab electionis cassatione ante confirmationem appellare immediate à Papam licitum est: & licet appellatio hæc fit extrajudicialis, devaluit tamen & suspendit. 409. 1
 Quoad alios tamen Superiores Papæ inferiores debet hæc appellatio fieri gradatim, & hinc nequit ad medium præteritis immediatis. 409. 1
 Quod ipsam tamen eam limitatur. 409. 4 & 5
 Vide v. *Confirmatio*
 Ab electionis sui cassatione appellanti, an ad eam præsumendum monasterium tenetur suppeditare sumptus. 410. Vide v. *Electus*
 Electio ipsa non redditur ex eo nulla, quod confirmatio sit nulla vel annullata. 411

Electores. Eligentes.

Electores Clerici non tantum scientes, sed etiam ignorantem & sine culpa sua administratos laicos ad colligendum electionis est vicia. 449. 1
 Electoribus aliquibus eligentibus scienter indignum, à jure eligendi est penes reliquos. 450. 1
 Electoribus seu Capitularibus erroribus scienter eligentibus indignum, à jure eligendi prolixa vice devaluit ad Superiorem, ad quem alia spectabat confirmare. 450. 2
 Innocentibus in prima electione, eligentibus & ipsi in secunda electione scienter indignum, jure eligendi devaluit quoque ad decem Superiorem, & non ad eos, qui in prima electione fuerunt nocentes. 450. 3
 Electores, qui ob electionem à se indignum privati vocati, ubi se immiscere veluerant electioni, expelli possunt, etiam vi per se loquendo. 451
 Electores, ad quos ob defectum aliorum eligentium indignum devaluit electio eligendi, possunt, si voluerint, illos privatos admittere ad novam electionem. 452
 Eligentes indignum, etsi suspensi sine à beneficio, non tamen ab officio, adeoque quantum eis ex parte eorum non prohibetur eligere, si illi eis gratia illa velint admittere. 452
 Ad quam admissionem requiritur, ut omnes, nemine excepto, consentiant. 452
 Admissi autem semel, cessat eorum privatio, & recuperant jure eligendi, etsi effectum consecuta non sit electio ob alium defectum, quam quia indignus electus. 452
 Electores, ut abeant ex Capitulo, vel alibi aliove tempore eligant, opus non est, dum excommunicatum repellere nequeant ab electione. 474
 Eligentes contra formam præscriptam à SS. Canonibus pro ca vice privati sunt potestate eligendi, non ipso jure, sed per sententiam à Judice ferendam. 481
 Eligentes scienter & spontaneè admittentes laicum ad colligendum suspensi sunt ab officio & beneficio per triennium, quæ est pena sententiæ ferendæ. 481. 1, & 2
 Infuper privantur voce activa, quæ est pena sententiæ latæ. 481. 1, & 2
 Eligentes scienter vel etiam cum crassa ignorantia, intermettendo nimirum inquirere in eligendi idoneitatem, indignum, privantur voce activa tantum pro illa vice, & suspenduntur à beneficio, non officio, per triennium. 484
 Pena tamen illa suspensio incurritur solum ab eligentibus indignum ad Episcopatum, & non ad alia Prælatum Episcopatu inferiores. 484
 Eligentes ad Prælatum aliquem, quem scient in illa ob-

tinenda

denenda commisit finem. per triduum, quo sup-
pendi sunt à beneficiis in illa Ecclesia habita, inhabiles
sunt ad dignitatem vel beneficium aliud in illa Ecclesia,
non verò in alia. 315

Electores non tenentur in conscientia non eligere priva-
nam voce passiva, nondum declaratum per sententiam. 317

Electores convocare ad electionem, cuius sit, generali regu-
la definitur nequit, sed pendet fere à consuetudine diver-
sorum Collegiorum vel Ordinum diversis. 300

Dum non adfert, ad quem de iure vel consuetudine species,
spectabit ad primum ratione dignitatis, si tam adfert,
aliud ad seniores servitio vel possessione. 300

Electores convocare, dum spectaret foris ad universitatem
ipsam seu Collegium, maior sui quoque parti monem mi-
norem absentem, obligabit ad comparandum, reddendo
eam incapacem, si non compareat. 300

Electores vocandi omnes, qui debent, volans, & eodem
possumt interesse electioni. 301

Per eos, qui debent interesse, intelliguntur, qui habent ius
eligendi, quales sunt absentes, item qui sunt in parva
possessione eligendi, et si in loco moveatur super proprie-
tate. Item excommunicati, suspensi, privati voce activa
tolerati. 303

Electores cogi non possunt ad comparandum pro electione,
nisi speciale statutum vel interesse Ecclesie urgeat. 303

Electores quilibet, suspensi institutione electionis, iure na-
tura colligitur eligere per accessum autem quandoque
cessat hanc obligationem, & peccatum non est, renunciare
suffragio suo. 304. 1. & 2. Vide v. *suffragium*.

Electores, dum suffragio suo magnam afferre possit commu-
nitati orationem, aut grave damnum avertere, tenetur ad
illud sub materiali, quandoque etiam cum vitæ periculo. 304. 2

Electores, quod unus absterne non eligat, cum regulariter lo-
quendo non erudit in magnum damnum, renunciare voci
sine iusta causa ex genere suo non est mortale. 304. 4

Electores vocare necesse non est, qui sine Ecclesie incom-
modo vocari non possunt, cui de cetero consuetudo esset
vocandi absentes. 305

Electores absentes, in dubio, num hic & tunc vocari possint sine
incommodo, arbitrat spectat ad Praesidem electionis, de
consensu tamen maioris partis electorum. 305

Electores omnes absentes, qui intra tempus electionis statu-
tum possunt adesse, vocandi sunt, si alius sine gravi dam-
no vocari possunt. 306

Electores ante electionem revocant renunciationem vocis
si factam, idque innotuit Capitulo, est vocandus, quin
et caritatem intimationem comparere est admissus ad
electionem. 307

Electores Canonici novitius in aliquo Ordine, dum ei com-
petit eligere iure Collegii, non est necessarium vocandus
secus si nominare competat ei iure singulari, v. g. tan-
quam patrono. 308

Electores carentes quavis requisita ad eligendum non
sunt vocandi. 309. 1

Electores per sententiam iudicis inhabilitati vel declara-
ti inhabiles ad eligendum non tenentur non sunt vocandi,
sed & reiciendi. 309. 2

Electores quantumvisque notorie vel delicti, cui est im-
posita pena privationis vocis sententia tantum ferenda,
ante hanc latam sunt vocandi, & nihili facienda prom-
issio contra ea facta. 309. 3

Electores ipso iure affecti pena privationis vocis lata sen-
tentia licet nondum declarati dum erant notorum est,
vel sufficienter in iudicio probari potest, vocari possunt
sed non necessarii vocandi. 309. 4

Electores de iure vocandum vocantur expectari ultra ter-
minum electionis praesentis aliquando sper, est aquum sit
ad hoc tamen non tenentur ex rigore iuris alii. 310

Electores ceteri non tenentur expectare commodum elec-
tionis absentis. 310

Electores, dum instat finis terminis praesentis, ita ut post illum
commodum haberi nequeat electio, etque non facta de-
velatur, est finis minor pars, reliquis non comparantibus,
valide eligant. 311. 1

Severo non instat ultimus terminus, & aliquis non veniat,
aut à Capitulo recedit ex iusta causa, ad ista diei praesentis
appellatur, ceteri, licet sint maior pars, nequeant
eligere, & si eligant, electio est cassanda ad instantium
dicti appellantis. 311. 2

Dum neque instat dictus terminus, neque est interposita
appellatio legitima, venientes, erant in minore nume-
ro, eligant valide, ceteri non poterunt agere de con-
tempo. 311. 3

Modo omnes vocandi vocari sint ab eo, cui convenit con-
vocare Electores, alia enim non procedit electio, nisi
veniant duae partes, vel maior pars. 311. 4

P. Lauren. *Feri Brief. Tom. II.*

Electores comparantibus quidem praesentis die, recedenti-
bus tamen à Capitulo, dum non instat dictus terminus,
pro maiore parte, minor pars remanens eligere nequit
idque, etiam si maior pars prius approbasset tempus pri-
vatum. 311. 4

Electores vocales absentes personae sunt citandi, ubi scri-
bitur, ubi degant, si id non fecerint, in forma, quam si ce-
ram non habent, in Ecclesia domo vel beneficii
aliud ad valvas Ecclesiae, in qua habent electionem. 312. 3

Citandi ad certam diem, non necessario ad certam horam. 312. 3

Electores non possunt anticipare horam consuetam, tamen
tunc expectare absentes ad ultimam epas partem. 312. 3

Electores praesentia sufficit citari voce vel campana. 312. 4

Electores omnes, cui per accessum ex alia causa congregati,
sine ulla praevia citatione possunt eligere. 312. 4

Electores ipsi petere possunt, sed non tenentur, electi con-
firmationem. 417. 5

Electores iure proprio distincti à iure electi, & quidem ex
iure etiam naturalis, possunt petere confirmationem, &
defendere electionem si factam. 302. 2

Electores agere possunt pro confirmatione, cassata electio-
ne expressa ex defectu formae, electio habens se nega-
tive, dum ius non habent ad confirmationem. 303. 1

Agere tamen non possunt, electio secum non agens, dum
electio ex lata ex defectu electi. 303. 2

Electorum absentium vocantibus necessaria finis proximus
non est vicario contemptus, sed ut absentia scire diem
sunt electionis, & obtinere nequeat ignorantiam. 311. 1

Electores absentes convocare non est necesse, dum constat
de validitate Ecclesiae, & dies electionis est à iure vel
consuetudine determinatus. 311. 1

Electores à Praeside electionis impediri possunt, ne citius
eligant intra tempus à iure statutum, vel electi iuxta cau-
sa differendi, si hanc non est, maior pars potest compelli
ad Praesidem ad tempus à lege statutam absterne iudicium. 312. 1

Electores, qualiter progressi possunt ad electionem, non
manu Praeside, vel eo non casu, vel à Capitulo re-
cedente. 311. 4

Electores, qui interfuit assignationi diei, vel qui vocati ad
designationem diei legitime non impediunt, & non inter-
fuit, non est amplius vacandum. 312. 2

Secus est, si recederet à Capitulo, necdum determinat die
electionis, etiam sine praesentatione, & motu à Prae-
sidi, ne recederet. 312. 4

Nisi tamen illi innotuit breve tempus, intra quod futura
electio, tunc enim vocandus non esset amplius. 312. 4

Casu alius quibus electus vocatus denotat vacandum. 312. 4

Electores vocandus non vocatus agere potest de contemptu,
debique ad ipsam instantiam causari electio. 312. 1

Potestque ad ipsam illius locum illius subrogatus, con-
tempo, dum citatus contemptus agitur, vel etiam ante
mortem. 312. 1

Electores tamen contemptum electionem ratam habentem, non
potest alius pro illius cassatione agere, aut iudex eam
cassare. 312. 2

Electores contemptus nisi debito tempore, hoc est, ante con-
firmationem inter, non est audiendus, nisi contra illum
electionem & confirmationem generale, tunc enim &
post confirmationem audiendus. 312. 3

Electores contemptus, etiam regulari à Superiore, saltem
procedente ut iudice, nequit cogi, ut ratibatur electio-
nem. 312. 4

Electores afferenti se contemptum, non incumbit onus pro-
bandi, sed Electoribus, seu vocanti ad electionem, se
eum vocasse: ad quod probandum sufficit dictum nunci
iurati, assentis, se eum vocasse. 312. 5

Ad evitandam actionem de contemptu sufficit probare,
quod praesens electio modo confusus eum vocasse. 312. 7

Electores non tenentur scire, an eorum Praesens absolutus
fuerit à Praesentia per Superiorem. 312. 8

Electores de iure communi ad eligendum ad Praesentem
in Cathedralibus & Regularibus praesens tres mentes:
ad alias dignitates in Collegiis mentes 6. quod potestatem
sentiant. 312. 8

Mentes hi computantur, prout occurrunt in Calendario de
momento ad momentum. 312. 9

Electores impediri impedimento, quod tollere ne-
queant, est propria culpa in illud incidit, non curis
tempus, ut nec, si aliud impedimentum tollere quidem
possunt, non tamen debent. 312. 10

Impedimentum illud, si temporale est, fere incidit in prin-
cipio, si in medio, si in fine temporis ad eligendum,
hi dies impediri & inutiliter subducendi à dicto tempore,
312. 11

Index rerum

Electores, allegantes impedimentum, habent omni probandi illud, uti & quod adhibet diligenter illud removere non possunt. 319. 2

Electioibus vocandis legitime vocatis, si maior pars non venit mane, minor pars non tenetur expectare ultra horam solitam, nempe matutinam. 319

Seculi electi, si maior pars venit mane, sed negat, se velle tunc eligere, aut post advenum recessu animo eligendi potest praeiudicare. 319

Electioibus invitis extra causam necessitatis, tempus datum ad eligendum nullius Superioris Papa infestare restringere potest. 311. 2

In casu tamen necessitatis id potest Legatus Apost. in Cathedralibus; in inferioribus Ecclesiis sibi subjectis Episcopis. 311. 1

Potest etiam id circa necessitatem Praefata electionis de consensu maioria partis Capituli. 311. 1

Possunt ipsi Electores, etiam Praefate invito, dum in hoc maior pars consensit; nec opus est ad hoc consensum duarum partium existentium. 311. 4

Electioem nomina fieri a scrutatoribus nil vetat. 311. 1

Electioem etiam omnibus ante vel post electionem manifestantibus, cui velint dare, vel cui dederint suffragium, non vincunt electio, modo nullus id faciat ut scrutator, vel ex vi sua haec ex electione seu scrutinio. 317. 1

Electores non debent accedere ad scrutinium turmatim aut terni vel bini, sed singuli singuli. 311

Electores, perinde est, quibus utantur verbis in dando suffragia. 316

Electores an & qualiter mutare possint datam a se vota. 312

Vide v. *Prom*

Electores, dum sum passionis, quam 4. servari nequeat ferre, *cap. quo proper*. 315. 1

Ad Electionem unam, si reducta est potestas Capituli, potest in unico actu nominare, eligere, & electionem promulgare, dicendo coram rebus & Notario: *Prae Collegio cap. Titulum*. 315. 2

Et si solus habere vocem passivam, non potest seipsum eligere sed vel consensu tunc a iure electio, vel confirmatio debet eum dare in Praefatum. 316. 2

Electores, dum duo tantum sunt, quilibet si habere possint electionem. 315. 4

Collatio meriti ac rebus unius partis eligentium ad meritum & zelum alterius partis eligentium quondam necessitas. 311

Eligentium pars, quae fit sanior, ut designatur in electionibus, in quibus eligentium nomina publican occupant, hoc sedum non attenditur, nisi numerus maior. 314

Electores omittendo sine iusta causa publicationem electionis communis coram populo peccare graviter. 310. 4

Electores, quantum est de iure communis, tenentur postulare consensum nominati a maiore parte Capituli. 312

Hic consensus requiritur aut expressus ante electionem communem reddit electionem ipso facto nullam. 311

Electores tenentur, si commodi fieri possit, intra dies octo illum consensum requirere, & si id omittunt culpabiles, puniuntur excommunicatione a professione processu, & suspensione per tres annos a beneficiis habitis in Ecclesia pro qua fit electio. 314

Electores praefata electionem procuratori generali electi non sufficit. 315

Electores, dum electus re adhuc integre, hoc est, proutquam confirmator receperit instrumentum electionis, renunciant, procedere possunt ad novam electionem, nulla licentia Superioris expectata. 317

Electores in nominando compromissarii illo, quem eligi volunt, accurate servare debent leges scriptum statuta *cap. quo proper*. 315

Electioem iterato eligere possunt, dum electus ob negligentiam petendi confirmationem privatus est iure quales ex electione; nisi forte electio confirmanda praesentata fuerit Papa. 411

Electores, dum elegerint laborantem defectu, aut indignum, praesentatio est contra illos, quod id fecerint scilicet. 412. 1

Electores potest procedere ex privata, secreta & sibi soli propria forma, non deductis unquam ad forum externum. 416. 1

Electores mittere debent proprios procuratores, habentes mandatum non solum ad informandum, sed & ad petendam confirmationem, alia privatus iure proseguendi causam confirmatoria. 500

Electores ius habent petendi confirmationem propriis electionis, etiamque proseguendi & defendendi coram confirmatore. 500

Electores appellare possunt a causatione electionis, etiam dum conceditur illis nova electio. 500

Et quando aliis ab ea possint appellare. 500. 2

Electores per illam electionem nequum plene sancti sunt officio suo. 500

Electori nulli particulari competit ius proseguendi electionem ex iure proprio, sed ex iure Collegii adeoque nulli particulari Electori fit iniuria per confirmationem electionis. 501. 2

Electorum Collegium, dum pro maiore parte renunciat iurium ipsi illam per causationem electionis, nullum in particulari elector, vel etiam alius de Convenio vel populo potest appellare. 501. 2

Electus.

Electus duabus electionibus ad eandem Ecclesiam, non potest nisi unam prosegui petendo illam confirmationem. 111. 2

Electus non eget dispensatione ad hoc, ut fit Praefatus Electus. 111. 2

Electus ante confirmationem, etiam sine consensu, potest renunciare. 111. 2

Electus consensum electionis de se facit, in qua admittit latus ad codigendum, praeterquam, quod careat commodo illius electionis, & intelligibilis, & sine dispensatione promoveri nequit ad dignitatem aliquam, quae est postea lata sententia. 111. 2

In dicta pars intelligibilis dispensare potest Episcopus, & censetur tacite dispensare Papa, si talis provokat de tali dignitate, in quam se intravit taliter electus; non tamen sic censetur in ea dispensare inferior Papa. 111. 3

Electus quondam ob refectionem sui ab electione marcescibile. 110. 1

Vide v. *Requis, Eligne*. 110. 1

Electus non nocet electio causata visio electionis, nisi in eo casu, quo duo electi, utique enim callaria illi electionibus pro illa vice & illa Ecclesia tantum est intelligibilis ita tamen, ut electio illius non foret irrita ipso iure; quin, nec irritanda, si eligerent unanimiter. 112. 2

Electus tamen etiam maior improponibilis ad illud, etiamque aliud beneficium, dum callata electio ob instrumentum simoniam, electio etiam agnoscitur. 112. 2

Electus ut qui censetur, requiritur ad minimum, ut nominatus sit a maiore parte super medietatem votum numeri eligentium. 110. 2

Censetur etiam ille nominatus a maiore supra medietatem parte, qui dimidia solum voce excedit medietatem votorum. 110. 2

Electus ante electionem communem praebens consensum reddit electionem nullam. 111

Electus, si ante electionem communem requiritur ejus consensus, ita se gerere debet, ut non exprimat determinatum consensum suum in electionem. 111. 1

Electus post dictam electionem itam consensum potest, est honestus faciat, deliberando aliquando perquam & ex urbanitate dicendo: *Nisi consensum*, non per hoc consensum renunciare. 116. 2

Electus, etiam postquam jam consensu electionis, re integra, hoc est, antequam confirmator receperit instrumentum electionis, renunciare potest libere, & Electores procedere ad novam electionem. 117

Idemque tenet in Religiosis. 114

Electus debet consensum intra mensem a die sibi praesentatae electionis, quod nisi foret, amittit jux quantum ex electione. 119

Electus autem, dum consensum nequit sine licentia Superioris, tempus ad illam petendam determinandum arbitrio iudicis; atque obtemperat, habet in integrum usum ad consentiendum. 110

Electus per compromissum, si non consensit electioni, & capitis eligendi reddit ad Capitulum. 401

Electus tenetur petere confirmationem. 416

Ue electus nullam teneatur petere confirmationem, consuetudo non valet. 417

Electus legitime in Papam non eget confirmatione. 411. 2

Electus legitime, dum habuit est, necessarius est confirmatus, & conceditur ei appellatio in casu denegata ei confirmationis. 411. 1

Amplius ipsum & limitatur. 411. 4

Electum legitime rejicere potest ex gravi causa publice utilitatis, denegat ei confirmari, Principi seu Papa. 411. 4

Vide v. *Confirmatio*. 411. 4

Electio mortua ante confirmationem, Praefatura non vacat de novo, sed pergit vacare eidem vacatione, qui vacabat ante illam electionem. 414

Electio ante confirmationem vocata est omnia administratio, tam in spiritualibus, quam temporalibus; tam per se, quam per alios. 414. 1

Electio. 414. 1

Electus ante confirmationem exire & recipere nequit a subditi juramentum fidelitatis. 425. 2
 Potest tamen inflatari seu poni in Sede Prælati, abique eo, quod per hoc constat se immiscere administrationi. 426. 2
 Electus ante confirmationem nequid ut economus, aliove finis titulo non principali potest administrare, nec statui unquam economus ab inferiore Papâ. 427. 1-3. 2
 Quin &, si Ecclesiæ procurator aut economus à Capitulo vel Episcopo ad hoc constitutus eligatur in Prælatum, deberet statim cessare ab administratione economi. 427. 3
 Ubi tamen ex privilegio vel consuetudine competere aliquid administrare Episcopis vel Ecclesiis, iudici eligetur, administrare potest ante confirmationem. 427. 1. & 5
 Electus ultra montes per se ipsum administrare potest ante confirmationem. 428
 Electus non confirmatus administrare potest, ubi sic fuerit necessitas. 429. 1
 Item, dum est aliqui confectio legitime præscripta administrandi ante confirmationem, intrum dum ea potest & expectatur. 429. 3
 Electum ante confirmationem administrare sciens ac patrici confirmator confidere consensu hoc ipso jurisdictionem & potestatem sic faciens. 430. 3
 Electus in Papam, mox ut consensus suæ electioni, habet auctoritatem actu regendi Ecclesiam, etiam ante coronationem. 431. 4
 Electus ante confirmationem accipere nequit possessionem. 432. 1
 Electus administrans ante confirmationem ex concessione *cap. ubi*, est in quasi possessione Prælatum. 432. 2
 Electus administrans ante confirmationem, ut ideo privetur ipso iure quæsitio per electionem, requiritur in administratione præiudicio seu temeritate, malitia & dolus. 433. 3
 Electus ultra montes tamen administrans ante confirmationem, etiam *ibi* nonne economi uno & ille, qui iam ante electionem iure speciali vel consuetudine deputatus fuerat in economum, (electus est de eo, qui ex libero alienum arbitrio deputatus in economum) dictum potest non incurrit. 433. 4
 Item cum non incurrit deputatus aliterum libero arbitrio ad administrandum, se administrationem actu non inchoat. 434. 4
 Electus administrans post confirmationem quidem, sed nullam, quam crediderit esse validam, non incurrit dictam penam. 435. 5
 Electus confirmatus administrans, non sentit legitimam appellationem, quâ ab illius confirmatione appellatum, an incurrit dictam penam. 436. 7
 Penam illa ut incurritur, requiritur actus perfectus & consummatus administrationis. 437. 1
 Electus administrans ante confirmationem non privatur beneficiis prohibitis. 438. 1
 Reddere tamen imprævisibilis non solum ad eandem Prælatum, sed & ad alios, alique beneficia. 438. 2
 Electus de iure communis non solum potest, sed & debet petere confirmationem. 440. 1
 Electus sine omni nota ambicionis officium iudici implorare potest pro confirmatione, ubi ea differtur. 440. 1
 Electi & eligentium consensus inter has & alium contrahitur conjugale vinculum. 440. 1
 Electus in ordine Prædicatorum an petere possit confirmationem. 440. 2
 Electus etiam per procuratorem petere potest confirmationem. 441. 1
 Electi quoque amicus sine illius mandato nomine illius potest petere confirmationem, modo id deinceps tempus rathabatur electus. 442. 2
 Electus Roman accedens pro urgendo electionis suæ negotio, & deinde recedens, sine illius auctoritate non expectat, privatur iure electionis quæsitio. 443. 6
 Electus in discordia an confirmandus. 444
Vide v. Confirmatio
 Electus per absum Circularis potestatem an confirmandus. 445. 1
Vide v. Confirmatio
 Electus irritus an possit confirmari. *Vide v. Confirmatio*
 Electus præsumptus à confirmatore male reclusus, an confirmari possit. 470. *Vide v. Confirmatio*
 Electus indignus an & qualiter confirmandus. 471
Vide v. Confirmatio
 Electi digni electionem legitimam cassare nequit confirmator. 473. *Vide v. Confirmatio*
 De Electi defectu, dum nullum indicium nullique rumor, an adhuc opus inquisitione in illius vitam, alique necessaria ad Prælatum. 474

Electus infans vel accusatus an & quando confirmandus. 477. *Vide v. Confirmatio*
 Electus, dum non surgit in contrarium, adhuc non debet præsumi iustus, ita ut cesset obligatio inquisitionis. 478. 2
 Ad electum spectat probare qualitatem emendatam, si ea veretur in dubium, tamen dum circa hanc obicitur ei defectus aliquis obicitur teneatur cum probare. 478. 3
 In electi qualitates quæritur à confirmatore inquisitionem. 479. 1
 Electus ita necesse potest esse idoneus, ut nulla facienda in vitam & mores illius inquisitio. 480
 Neque electus, neque ultus alius citandus, dum electio cassanda ex defectu electionis, nullo apparente collecto aut oppositorum. 480. 1
 Electus & Electores à iure sunt citati. 480. 2
 Electus necessarius citandus, dum ex eius defectu cassanda electio. 480. 2
 Etiam dum confirmator præiudicium sine strepitu & figura iudicii. 480. 3
 Electus alius cassanda nulla. 480. 3
 Electus in dicto casu, etiam procul distans non citandus ratio sufficienti non est utilitas Ecclesiæ non differendi nimis sua vacationem Prælatum. 480. 3
 Ob electi nimium distans, dum intra tam breve spætem perire non potest illa inquisitio, non debent modi alii, quibus Ecclesiæ videatur præiudicium. 480. 3
 Electi vicium ubi plene probatur (quævis difficile fit illud eo non vocato plene probari) vel notorium est, si necessarium vocandus non est. 480. 4
 Electio non purgans vicium, quod de eo audium obicit confirmator procedens ex officio, vicium illud probaturum tenetur. 480. 4
 Electus tamen, nisi ipse citatus & auditus obiecta non diluerit, adhuc manifesta non est eius inhabilitas. 480. 4
 Electus tamen vocandus non est, dum dicitur cassari eius electio ex causa bene visâ confirmatori, nisi revera censeatur ex defectu electi. 480. 5
 Electi infans & inhabilitatis præiudicio non videtur laus occurrere per hoc, etiam dum in illis non acquisiverit laus ad confirmationem & Prælatum. 480. 6. & 7
 Electio non vocat exurgente causa boni communis cassari potest electio illam habita valida, sed teneatur confirmator tunc consulere boni electi. 480. 9
 De electi vita & meritis inquisitio fieri debet in loco, ubi i conuersatus, & apud alios, quibus notus. 481
 Processus tamen, quo habito processu illis informativè examinetur merita electi & electionis, nec debet in loco, in quo est confirmator. 481
 Prælatum semel examinatum, deinde electus ad aliam Prælatum debet deinceps examinari. 482
 Electum in Episcopum examinandi modus. 483
 Quomodo procedatur in hoc in Germania. 483. 1
 Articuli, quibus examen Electorum instituitur, enumerantur. 483. 2
 Electum sufficit se habere negativè, dum in ad confirmationem ius non habet, & agitur de electione cassata expressè & pure ob defectum forme. 483. 1
 Electio facta non agere, vel factam non citari, agere nequeunt Electores, cassata electione pure ob defectum electi. 483. 2
 Electus quondam aliis appellare possit à cassatione electionis. 484. 6. & 7. *Vide v. Electio*
 Electio Religiosa ad Prælatum extra monasterium vel Ordinem appellanti à cassatione electionis suæ, monasterium non tenetur prestare sumptus ad appellationem proseguendam. 484. 1
 Secta est de electo ad Prælatum intra monasterium seu Ordinem. 484. 2
 Videturque idipsum procedere, etiam si electus ambicionis se curavit eligi. 484. 3
 Non tamen videtur procedere, ubi Convenus non consistit ex parte sua huic prosecutioni appellationis, sed consensus est Superioris determinatione. 484. 3
 Electus tamen tolli si innocens pueretur calumniam, & non possit alia via tueri famam suam, adhuc monasterium tenetur prestare sumptus. 484. 4
 Electio prosequenda hanc appellacionem, dum non licebat ex speciali statuto ei appellare, non tenetur ministrare sumptus nisi tamen ipsum illum electum convenus flauerit suum procuratorem. 484. 5
 Electus sine confirmatione possidens non iuvatur Regula de triennal. 484. 6

Enunciativa.

Enunciativa defunctæ ex publicis litteris Episcopi sui instrumentis inlitterationum iuratum viam non solumur, quam telum. 485. 2

H h 2

Enu-

Enunciatio antiquae habet vim laeve. 15. 3
 Enunciatio talis sunt officium administrum ad co-
 adiuvandam probationem iurip. 15. 3
 Per Enunciatio qualiter probetur descendit à funda-
 tore ad effectum praesentand. 91. 3

Episcopus. Vide Ordinarius.

Episcopus concedere potest monasteria institutionem tam
 collegiis unis, quoniam auctoritas in hanc tamen po-
 tentia à se abdicare nequit. 7. 3
 Episcopus ex bonis acquiritur ex Episcopatu suo (dum de
 his cessat potest) fundat beneficium, dum iurp. unde
 ortum reliquit consanguinitas iustitiam est laicale. 16. 5
 Episcopus ex bonis feudis Ecclesiae suae ad se devolutis
 antequam ea incorporaretur mensura suae, fundat benefi-
 cium, non potest iurp. reservare consanguinitas suae. 16. 5
 Episcopus nolens consentire, ut sub lege reservationis pa-
 tronatus erigatur beneficium, potest adiri epus Superior,
 qui illum cogit ad consentiendum, vel ipse epus loca
 consensit. 11. 1
 Episcopus potest concedere patrono Ecclesiasticum ius praesentandi
 Rectorem seu Praetorem Ecclesiae Conventualis. 11
 Episcopus ob causa efficiens etiam in beneficiis, & reserva-
 tionibus iurip. in beneficiis. 16. 1
 Episcopus in consensu in fundationem & edificationem Ec-
 clesiae unde praesentatur. 16. 1
 Episcopus consentiens in fundationem & edificationem
 Ecclesiae censetur hoc ipso consensu in iurp. unde
 querendum fundator. 16. 1
 Episcopus ipse valide fundat beneficium, reservando sibi
 iurp. eget adhuc alterius consensu, nempe Papae. 11
 Episcopus in adificationem Ecclesiae consentire nequit, nisi
 prius adificationem per instrumentum publicum obliget
 ad detand. 10. 1
 Episcopus, qui permittit Ecclesiam contrahi & consecrari sine
 dote, ipse eam detare compellitur. 40. 5
 Episcopus nequit ob dote augmentum concedere iurp. 44. 1. & 46
 Multo minus id concedere potest ex mere privilegio. 46
 Episcopus nequit concedere iurp. in beneficio libera. 46
 Episcopus in casu permittit sibi unionem potest beneficium
 liberum unire beneficio iurp. 46
 Episcopus consensiente, patronus laicus valide donat Eccle-
 siam loco pio in proprietatem; quod tamen limitandum. 61. 1

Episcopus potest valide & licite acceptare praesentationem
 factam ab excommunicato tolerato; non tamen adhuc
 tenetur; postquam autem semel eum acceptavit, tenetur
 praesentatum instituire. 71. 5. & 6
 Episcopus consensiente potest, ut excommunicatus velatus
 edificationem Ecclesiae acquirat iurp. 75. 2
 Episcopus ex necessitate, v.g. dum reditus beneficii eva-
 nescunt insufficientes ad mera beneficia impolita ferenda,
 ea potest minuire cum consensu patroni, aut, eo ratio-
 nabiliore iurp. finitio. 94. 4
 Episcopus utrum ex iusta causa, saltem semel iterumve,
 dispensare possit in legibus beneficio in fundatione im-
 punitis. 94. 4
 Episcopus non potest fundare insignia posita in Ecclesia,
 quam fundavit, tollere, nisi forte causa gravissima id
 postulet. 94. 7
 Episcopus sine consensu patroni incorporare vel unire ne-
 quit beneficium patronatum alteri Ecclesiae vel benefi-
 cio. 108. 6
 Ad Episcopum, & non ad patronum spectat ordinatio tota
 & dispositio circa bona Ecclesiae. 108. 6
 Episcopus iurp. neque laicali, neque Ecclesiastici denegare
 potest. 113. 3
 Episcopus, dum confert beneficium, praeveniendo praesentationem
 patroni, etsi collatio non sit irrita, subiecta
 tamen intra tempus à iure praescriptum praesentatione
 evanescit; hac autem non secuta, manet valida. 113. 3
 Episcopus, sicut directus non potest invito patrono aufferre
 ius praesentandi, ita nec indirecte, convertendo Eccle-
 siam patronatam in Collegiatam. 120. 4
 Episcopus quid possit vel non possit circa abbreviationem
 vel prolongationem temporis à iure dati vel designati
 à fundatore ad praesentandum. 117
 Vide v. Tempus.
 Episcopus, si ultimis horis qualemvis conferat beneficium
 iurp. laicorum, etsi patronus ultra non praesentat, abro-
 gat illud imperio A. Papa, valet impetratio. 118. 2
 Episcopus patronum nominando ius praesentandum Clericum
 suae diocesis indignum semper est in culpa. 119. 1
 Episcopus iure communi compellitur influere omnes praesentato-
 res ad quoscunque beneficia suae diocesis, etiam non
 dum consecratos. 149. 1

Episcopo potestas influendi competit, non ratione Ordini-
 nis, sed iure Magistratus, reputaturque inter iurisdic-
 tiales. 169. 1
 Episcopo soli post Trident. reservari potest à fundatore po-
 testas influendi. 171. 1
 Episcopus ordinari postulat, una cum Electoribus tenetur
 eadem providere de iuncta institutione, dum Electores
 eum induxerunt ad Ordines sub promissione de
 non variando, & postea variatum. 112. 4
 Episcopus potest privare Electores, & ipse iure devolutionis
 providere de Praefato, dum Capitulum elegit vel postu-
 lavit indignum. 119. 1
 Episcopus confirmatus, etsi nondum consecratus, non po-
 test eligi, sed novit habet potestatem ad aliam Ecclesiam. 121. 1. & 2
 Etenimque hoc ipsum ad Episcopos, qui suffraganeos
 & nullatenus dicuntur. 121. 2
 Non tamen extenditur ad Episcopos nondum consecratos,
 vel qui consecrati renunciant iuri Episcopatus. 121. 3
 Episcopus ad aliam Episcopatum non nisi à Papa potestari
 potest. 128. 2
 Episcopi magis proprii sunt spiriti & Pastores, ideoque
 magis proprii per totumque dicitur viguata Eccle-
 sia. 133
 Episcopi à quibus, & quomodo per eum electi. 133
 Episcopus dispensare potest in tribulatione, quam con-
 trivit electus consentiens electioni suae, in qua scilicet
 admittit eum locum. 133. 3
 Episcopus potest in Ecclesia sibi subiecta in casu necessitate
 restringere tempus datum ad eligendum. 133. 1
 Episcopus confirmatus ex vi iuris Divini non potest cedere
 Episcopatu sine licentia Papae, aut confirmationem va-
 ro id potest. 144. 3
 Episcopus ante confirmationem nequit folentur benedi-
 cere, aut benedictio conferre. 149. 2. & 661. 2
 Episcopus in Consistorio declaratur, habens de hoc certum
 nuncium, admittitur neque licet acceptis & exhibitis
 suae provisionis licentia. 149. 1
 Potest tamen ad Episcopos promotos, confirmatos aut con-
 secratos in Curia, ubi literas delapsae obducere non possit,
 v.g. ob mortem Pontificis. 149. 6
 Episcopus confirmatus obtentis suae confirmationis literis
 exercere potest, quae sunt iurisdictione, non quae con-
 secrationem, etiam solo iure Ecclesiastico, requirunt. 149. 1
 Episcopus per confirmationem contrahit matrimonium
 cum Ecclesia quasi rationem, quod per electionem initium
 erat, & per consecrationem consummatur. 149. 1
 Episcopus ante consecrationem potest ferre censuras, & ab
 eis absolvere. 149. 1
 Item cognoscere & iudicare per se causas Clericorum, etiam
 criminales, etiam principaliter, & non solum incidenter
 propositas, & quae cognoscenda delegare non habent
 consecrationem Episcopalem. 149. 3
 Episcopus vi confirmationis habet merum imperium. 149. 3
 Episcopus tamen non consecratus nequit cognoscere cau-
 sas criminales, quae tendunt ad actualem & solennem de-
 gradationem Clericorum. 149. 3
 Episcopus electus & confirmatus ante consecrationem non
 vocatur simpliciter Episcopus, sed cum addito Episcopus.
 149. 3
 Episcopus ante consecrationem potest punire, gratias &
 privilegia concedere. 149. 4
 Item conferre & erigere beneficia. 149. 4. & 661. 1
 Item instituire, confirmare, investire. 149. 4
 Item exercere iurisdictionem in fore externo, quin & in-
 terno, dando nuntium possellatam absolvendi à peccatis,
 etsi ipse Sacerdos non sit. 149. 4
 Item indulgentias concedere. 149. 4
 Item casus reservare. 149. 5
 Item celebrare Synodos. 149. 5
 Item, quae sunt consecrationis, committere aliis Episcopis. 149. 5
 Episcopus non consecratus non potest benedicere virginis,
 aut sacra vasa, altaria & templa consecrare. 149. 7
 Episcopus non consecratus libere resignare potest. 149. 1
 Episcopi, quantum est de re contraria, praesentum accep-
 tationem spectat ad Metropolitanum. 149. 2
 Episcopus electus à tempore Bonifacii VIII. & Martini
 V. subacta, Ecclesiarum Episcopatum & Patriarchatum
 providentia relicta Papae. 149. 2
 In aliquibus tantum Ecclesiis, uti in Germania relicta Capitu-
 lais. 149. 2
 Episcopatum, ubi adhuc viget eorum electio, confirmata
 hodie spectat ad Papam. 149. 2
 Episcopatum tamen quorundam à suis Capitulis electorum
 confirmatio in Germania spectat ad Archiepiscopum
 Salzbургensem. 149. 2
 Episcopus

Episcoporum confirmari fieri quoque potest a Legato de Latere, vel nullo cum potestate Legati de Latere: facti est de Legatione. 460. 1

Super Episcoporum electionibus examen infirmare, illudque de informationem minere ad Papam possunt: alii Legati Pontifici. 460. 2

Episcopos quatuordecim Abbatibus electionibus uni cum eorum Superioribus per se vel per alium interesse potest & praesidere: ceterum tamen ius nullum habet confirmandi Abbatibus exceptum. 462. 1

Sed neque confirmare potest subiectas immediatè alicui Religiosorum Ordini vel monasterio: sed solum sibi immediatè subiectas. 462. 1. & 3

Episcopus etiam in arbitrio tenetur reddere rationem Sedis Apost. 497. 5

In Episcopi arbitrio est assuere ordinandos ad titulum parochiam, à quo ejus arbitrio non datur appellatio. 497. 5

In Episcoporum promotione beneficia tempore hujus promotionis ab eo habita reservantur Papae per *Lxxv. ad Argum. & Reg. 1. Canon.* 441. 9

Id tamen non intelligendum de promotione ad Episcopatum mere titularum, sine reali adiectione possessionis illius. 443. 11

Aut etiam ad verum Episcopatum promotionem, dummodo indiget Papa removere prius habita beneficia. 443. 11

Episcopus collator moris ab acceptata à Papa renunciatione Episcopatus, vel facta translatione sui, etiam antequam huius aduersionis & factae translationis notitiam habeat, conferre amplius nequit beneficia. 446. 6

Episcopus à de aduersione renunciationis vel factae translationis non debetur fructus. 444. 6

Ad Episcopatum tamen spectat administratio Episcopatus usque ad dictam notitiam. 446. 6

Episcopus gaudens alternatiua non conferre potest vacantiam in Junio & Decembri, absque eo, quod relictæ illa mensis. 466

Conferre est validè ex suppositione taciti recessus ab alternativa: invalidè persisterde in alternativa, juxta Loner. 466. 2

Episcopo non suffragatur alternativa aspectu beneficiorum, quorum simultaneam cum Capitulo habet collationem. 470. 3

Episcopus qualiter residere debeat, ut frui possit alternatiua. 471. Vide v. *Alternatiua.*

Episcopus absens ex iusta causa, & ad modicum tempus non potest frui alternatiua in beneficiis pro tempore tali absentia vacantibus: sed sunt in Papa reservata. 471. 1

Idem etiam si morte moris, vel violenti impeditur abire à sua Ecclesia, ac ita ei redditus impossibiles redimenda. 471. 1

Episcopus pro tunc saltemmodo absens, quo contingit vacante, etiam si reliqua parte mensis residere, non potest vi alternatiua conferre. 471. 2

Episcopi aliam tempore concessit alternatiua: à Pio V. gauderebatur alternatiua, & vi illius conferre poterant etiam vacantia in mensibus illis tribus, quibus abesse possent. 471. 3

Ecclesia non frui non potest pro toto anno alternatiua, & nequidem conferre beneficia vacantia tempore, quo praesentes etiam ultra illa tres menses abfuerint. 471. 3

Episcopus gaudens alternatiua, non absens à sua diocesi potest sublimiori providere vacantia in Martio & Decembri. 471. 4. Vide v. *Alternatiua.*

Episcopus, si vacans in Februarii conferre potest vi alternatiua, & vacans in Martio vi subalternatiua (nempe in casu non residendi pro illo mense) regulè reservatiua 1. mensium, Papa deservatur. 471. 4

Episcopo non suffragatur alternatiua pro toto illo mense, in quo cum acceptat, vel pro cuius aliqua parte non residet, ita ut conferre nequeat, etiam si tempore vacationis, uti & ab initio pensata, si vel ad modicum ante vacationem abfuerit. 471. 5

Episcopus tamen ab initio mensis ad vacationem usque residens absque praesentia in eo volumine remanenti post collationem validè conferre, etiam post factam collationem à residenda recessit. 471. 6

Episcopus non solum residere, dum casu ex iusta causa tempore vacationis absens in diocesi sine animo in ea permanendi, non frui possit alternatiua, & conferre tale beneficium. 471. 7

Episcopus nonnisi formaliter existens in sua diocesi, frui potest alternatiua: adeoque existens in loco excois, etiam si materialiter sit intra diocesan, conferre nequit. 471. 8

Episcopus tamen existens in tali loco exemplo, casu aliquo extraordinario ibidem exercens jurisdictionem, videtur adhuc vi alternatiua conferre potest beneficium pro tunc vacanti in sua diocesi. 471. 8

Episcopus residens in loco sui jurisdictionis canonice subiecto, etiam si sit extra diocesan, frui potest alternatiua. 471. 8

Episcopus residendo in loco, in quo jurisdictionem ordinariam exercere potest, dicitur vere residere in sua diocesi. 471. 8

Episcopus in diocesi sua residere, etiam praesens debeat, ius tamen non praesens, absolutum cum semper, & quolibet momento veri ac personaliter residere. 471. 8

Episcopi periculis residentia tempore vacationis beneficia probanda est: provisio ab Ordinario fundante se in alternatiua. 471. 8

Episcopi nulli non acceptant alternatiua propter eorum praesentiam residendi. 471. 8

Episcopus pro tempore excommunicationis suae validè acceptat alternatiua. 471. 8

Episcopus, dum in aliqua parte mensis Apost. acceptat alternatiua, pro toto illo mense vacantia in eo beneficia conferre nequit. 471. 8

Episcopus facta recognitione acceptationis, etiam antequam de ea notitiam habeat, validè uti potest alternatiua. 471. 8

Episcopus facta illa recognitione, etiam cum ignoret, invalidè conferre beneficia pro 4 illis mensibus, qui alia, cessante alternatiua, sunt Ordinarii. 471. 8

Episcopus, dato, quod invalidè conferat vi alternatiua ante illam notitiam, potest tamen conferre vacantia in mense alternatiua post dictam recognitionem, etiam tempore vacationis dictae recognitionis notitiam non habuerit. 471. 8

Episcopus nesciens, num facta illa recognitio Romae, sicut frui nequit alternatiua. 471. 8

Si tamen veritatem praesumit factam illam recognitionem, potest licet conferre sub conditione, ita tamen, ut provisor ante notitiam hujus conditionis implere capere nequeat possessionem, debetque ipsam Episcopus exprimere in literis provisionis. 471. 8

Episcopus probabiliter dubitans de facta Romae dicta recognitione licet conferre nequit vacantia in Martio vel Decembri, qui alia, cessante alternatiua, sunt Ordinarii. 471. 8

Episcopus nulli tam literis acceptationis suae, ante eas recognitiones cum effecta ponere potest, & sic declinare alternatiua, modo perennem illam notitiam Datarum. 471. 8

Perfusa tamen valida recognitio facta post talem revocationem non infirmam. 471. 8

Neque Episcopus post recognitum & approbatam acceptationem suae literis acceptationem cum effecta revocare potest sine scitu & consensu Papae. 471. 8

Neque tenetur Papa administrare illam revocationem acceptationis alternatiua. 471. 8

Episcopus, etiam indirectè, abscondendo se nimium à diocesi, revocare potest alternatiua acceptationem sine consensu Papae. 471. 8

Episcopi absentes non resolvunt alternatiua in praesudicium Papae: sed solum suspendunt in praesudicium Episcopi. 471. 8

Episcopus, dum inter illum & Capitulum facta divisio interuorum per vices, vi alternatiua conferre potest, dum tunc illius incidit in mense alternatiua: sicut est de Capitulis. 471. 8

Episcopus frui nequit alternatiua, dum inter illum & Capitulum interuorum facta divisio per habundantiam vel diti. 471. 8

Episcopus potest frui alternatiua quoad praesentiam, dum ita per vices vel annos divisi est ex concordia praesentiarum, quo tunc etiam cum alio patrone Ecclesiastico communis frui simulabatur. 471. 8

Episcopus abscondendo alternatiua, etiam amittit. 471. 8

Episcopus talem obsequium committit, & necesse providere vacationis mensibus Apost. aut aliter reservata. 471. 8

Item, dum ei committitur vacatio gratia Apost. & ita de eius subalternis vel iudicant. 471. 8

Item, dum ceterosque hanc aliter committit aliter implet. 471. 8

Episcopus quoque alternatiua amittit, interueniendo in ea provisione beneficiorum non reservatorum, iure tamen provisionis sine validè sine invalidè perferendo à Papa. 471. 8

Episcopus licet conferre beneficium sine pendente, non amittit alternatiua. 471. 8

Episcopus ex proposito violenter alternatiua, ut vel sic ab ea exeat, licet etiam amittit in praesudicium sui, non tamen quoad Papam. 471. 8

Episcopus ob obsequium alternatiua etiam amittit non prius quoque facta, illis mensibus citra alternatiua ordinari. 471. 8

Index rerum

Ut tamen illis gaudeat, debet Datarium reddere ceteriorum de amissione alternativam. 585. & 587. 1

Episcopus absente alternativam ipso iure absque omni sententia et privatur, & consequenter omni iure conferendi pro illis mensuris alternam; quin & quasi possessione dicti iuris conferendi. 586. 1

Venerumque ad est, etiam contraventione Episcopi non fit notoria. 586. 1

Episcopus tamen ex probabilis ignorantia facti (scilicet est de ignorantia juris) immutari in se provisione reservationum non amittit alternativam. 586. 2

Hanc tamen amittit, dum de reservatione factus certior, procedat ad ulteriorem effectum suae provisionis, v.g. ad monendum praevium in possessionem. 586. 2

Scito est, si talem ignorantiam nullam in possessionem, deinde censuram reservationem, quantum potest, ab ea non dimittit. 586. 2

Episcopus amissionem alternativam tenetur amissionem notificare Papae vel Datario; quin & dum data opera amittit eam, stnetur de hoc animo & fraude facere mentionem. 587. 1

Ab Episcopo violente alternativam villis factis provisionibus illam ante omnem Papae scientiam & acceptationem amissionis sunt nulla. 587. 2

Episcopo, qui propter absum amissionem alternativam, quomodo subvenit, dum eam iterum habere cupit. 588

Episcopi diocesis diocesium ab eodem Archi-episcopo iudicantur, quod quod est locus relictus. 596. 1

Episcopus inter collatores ordinarios primum locum tenet. 605

Ad Episcopum de iure communi spectat collatio omnium beneficiorum ecclesiarum in diocesi. 605

Episcopo ob hanc iuris assensionem ex collatione unius beneficii tenditur acquisita possessio omnia beneficia cetera, etiam ex post prius exigenda, conferendi. 605

Episcopus hoc iure, quod fundat intentionem suam de iure communi, etiam in provisionibus beneficiorum Regularium, respectu institutionis & confirmationis, non intelligitur hoc de exemptione. 605

Episcopus intentionem suam in iure fundatam habet pro iure instituendi & confirmandi. 605

Episcopus ius conferendi in eo non originatur immediate a iure, sed delusively, nempe a Papa. 606

Ad Episcopi jurisdictionem aut characterem Episcopalem non spectat potestas conferendi beneficia. 607

Episcopus ante confirmationem conferre non debet. 608. 1

Confirmatio tamen ante institutionem & inductionem in possessionem potest conferre, & administrare, quae sunt iurisdictionis. 608. 1

Episcopus aliove in Curia promoveat conferre nequit aut administrare ante expensas & offensas Capituli literas suae confirmationis vel promotionis. 608. 2

Episcopus degen in Curia Rom. conferre potest vacantia suae diocesis, concedendo etiam de super institutionem ac literas. 609. 1

Ex tamen conferre nequit inter Urbis matris in reverentiam Papae. 609. 2

Item ea conferre nequit, dum eorum in Curia resignantur. 609. 3

Episcopus non habet intentionem suam fundatam in iure communi quoad collationem Canoniarum & Praebendarum Ecclesiae Cathedralis; sed ea potius, quantum est de iure communi, spectat ad Episcopum & Capitulum simul. 610. 1

Ad Episcopum tamen privative spectat eorum provisio, si constiterit, Canoniarum illas & Praebendas ecclesiae esse ex beneficiis libere collationis Episcopi. 610. 2

Ad Episcopum non nisi de consuetudine spectat confirmare electos ad dignitates Ecclesiae Cathedralis, dum spectato iure communi, eorum provisio spectat ad Episcopum & Capitulum simul. 610. 3

Episcopus, supposito iure simultaneum conferendi, convocare potest Capitulum, & cogere ad faciendam provisionem. 611. 1

Episcopus convocare nequit Capitulum, dum agitur de privato Episcopi interdicti, facto, si de spectantibus ad illius jurisdictionem, officium, dignitatem, regimen, quales quid est collatio beneficiorum. 611. 2

Episcopus non potest in causa simultaneae collationis cogere Capitulum ad consentiendum; abbreviato termino ad conferendum a iure concessio; nec coacta Capitulum Episcopum. 611. 3

Episcopus non habet tantam communicationem cum Capitulo Collegatae Ecclesiae, quam habet cum Cathedrali. 612. 1

Episcopus, quantum est de iure communi, non potest praecedere simultaneam collationem, quoad Canoniarum & beneficia Collegatarum. 612. 2

Episcopi diocesis, in qua suum est beneficium, cui ad alteram diocesis unum accessione, hoc unum conferre debet: dum vero acque principaliter facta est unio, per utrumque Episcopum providi debet. 613

Ad Episcopi collationem non spectant beneficia regularia existens in Ecclesia exempta: sed ad Praetatum & Conventum, dum sunt conventuales vel ad Praetatum totum, dum non sunt conventuales. 614. 1

Secus est de secularibus existentibus in Ecclesia exempta: haec enim spectare possunt ad Episcopum. 614. 2

Episcopus conferre potest beneficium exemptum vi delegationis, dum Papa mandat Episcopo contrae provisionem vacantium Titio. 614. 3

Episcopus non potest se intramittere in Ecclesiis pleno iure subiectis Abbatibus exemptis. 614. 4

Episcopus intentionem suam fundatam habet super libera potestate conferendi beneficia existens in Ecclesia Regularibus non exemptis. Item influendi & confirmandi, dum in his proceditur per presentationem vel electionem. 615

Episcopus potest beneficium vacans per obitum conferre coniugatione suo. 616. 1

Episcopus potest in favorem sui nepotis reservare pensionem. 616. 2

Episcopus eorum se resignata pure conferre nequit consanguineis, affinis, & familiaribus propriis, ut nec resignatis. 616. 3

Potest tamen ea illis conferre, dum sunt iurip. 616. 4

Item potest illis conferre vacantia per dissolutionem Clericalis factam ab eis, quae ea possidebat. 616. 5

Non potest tamen conferre, quae resignata ab alterius incompatibilis assensionem. 616. 6

Episcopus, si pendente super beneficio, dum una collationum moritur, providere de eo non potest, ne quidem colligant superstiti, etiam dum beneficium spectaret alio ad liberam illius collationem, ut esset electivum, vel iurip. laicorum. 617. 1. & 2

Episcopus, dum habet coadjutorem ob demeritum, conferre nequit: sed spectat ad coadjutorem. 619. 1

Ad Episcopum spectat conferre beneficia privative, dum habet coadjutorem, eo semetipsum vel infirmum. 619. 2

Episcopus talis nequidem cum consilio coadjutoris tenetur conferre: nisi forte datus coadjutor ad dilapidationem seu malam administrationem beneficiorum. 619. 3

Episcopus non nisi Vicario suo generali potest concedere facultatem conferendi beneficia. 620. & 718. 1. & 2

Etiam vacatura, intelligendi, dum vacant. 718. 1

Episcopus, postquam concessit Vicario suo conferre beneficia, adhuc cum eo concurrere potest, praevium ab eo praefectum provisio a Vicario, dum non constet, quia prius provident. 620

Episcopus Vicario committere nequit conferendum beneficium certum, antequam vacet. 621. & 718. 1

Potest tamen dare potestatem conferendi beneficia relictiva ad certum locum diocesis, modo illi sint plura. 621

Item mandare ei potest, dum aliquis debetur in certa Ecclesia beneficium, ut proxime in ea vacantium ei conferat. 621

Item committere ei potest receptionem resignationis certi beneficii, etque accepta, collationem ejusdem: non tamen conjunctionem receptionem resignationis certi beneficii & collationem. 621

Episcopo, cum Vicarius illius habens ab eo facultatem conferendi, concedere potest beneficia. 621

Episcopus Vicarium revocari non censetur voluisse hanc revocationem effectum sortiri, antequam fin ei pro eius parte imminat. 621

Episcopo, dum collatio spectat simul ad Capitulum, & 160 concedente, praesentandum non est, voluisse illum facere collationem privative ad Capitulum: sed potius voluisse Capitulum ius suum praeservare. 622. 1

Episcopo suffragium tantum debet, quantum suffragium totius Capituli, dum conjunctum ab eis providendum. 622. 2

Episcopo & Capitulum, dum considerant in discordia, adeoque neutra collatio valet: postquam ad eundem semetipso concordare: quod nisi fecerint, collatio devolvitur ad Superiorem. 623

Episcopo plura lex fuit, quam Capitulo in collatione beneficiorum. 708. 1

Episcopo potestas conferendi eodem tempore cum iurisdictionibus conferatur, non tamen compete iure Magistratus, nec est fructus iurisdictionis. 708. 2

Episcopo ius influendi & confirmandi competeat iure Magistratus. 708. 3

Episcopo competens ius eligendi & praefectandi non spectat ad iurisdictionem, 708. 4

Episcopus cogit nequit ad cederendum beneficium debentem

conferri certe personæ, sicut cogi potest ad confirmandum & insinuationem. 710. 1
 Insuper nequidem ad conferendum electio digniori in concursu sed potest permitti collationem devoti ad Superiorem. 711. 1
 Episcopus interdicta à Trident. commendatio propriè dicta, seu in perpetuum, parochialium. 711. 3
 Episcopo prædictatur omne in Episcopale, dum monasterio concessa Ecclesiæ pieno iure respectu temporalium tantum. 711. 5
 Ad Episcopum non pertinet insinuare auctoritabiles et approbare Vicarium, sed ad ipsum monasterii Prælatum, dum ei concessa Ecclesiæ pieno iure quoad temporalia & spiritualia, etiam quoad committendum curam animarum. 712. 4
 Episcopus mandandus non est probatè quasi possessio liberè conferendi nullà nominatione expectatà Vicarium perpetuum unam Capitulum cum facultate nominandi Vicarium. 712. 5
 Contra Episcopum data mandatio Abbati in quali possessione deputandi Vicarium amovendum in Ecclesiâ unita monasterio. 712. 5
 Episcopus eo ipso, quo est in possessione Episcopatus, est etiam in possessione iure liberè conferendi competentis ei tanquam Ordinarius. 712. 5
 Ab Episcopo fit devolutio ad Capitulum quoad beneficia spectantia ad eum solum iure proprio, seu quæ Episcopum facit elector & spectantibus ad eum iure devolutio. 712. 5
 Atque ita in hoc casu Episcopus superius est Capitulum abdicantem Canoniam. 712. 5
 Ad Episcopum non fit devolutio, sed ad illius & Capituli Superiorem, Capitulum negligenter providere in suo iure. 712. 5
 Mem est, dum Episcopus & Capitulum habent simula- tionem sine divisione in turnos, negligenter conferre. 712. 5
 Episcopus, dum simul est Canonicus Capitularis sue Cathedralis, & una cum Capitulo negligit providere, ad eum fit devolutio, nisi in hoc egerit dolose: in quo casu devolutio fit ad Metropolitanum. 712. 5
 Episcopus seu Ordinarius devoluta ad se beneficia conferre iure proprio, & veluti reusultatione. 712. 5
 Si vero devoluta sint exempta, conferri ea iure devolutio, seu ex delegante Papæ supplet negligentiam collatoria. 712. 5
 Episcopus suspensus vel excommunicatus devolutio fit ad Papam. 712. 5
 Socius tamen est in beneficiis spectantibus ad simultaneam provisionem Episcopi cum Capitulo, ad hoc enim tunc spectat collatio. 712. 5
 Episcopo tamen etiam negligente petere absolutionem, devolutio fit ad immediatum illius Superiorem, currente illi tempore sex mensium à tempore negligentie. 712. 5
 Episcopus à censura absoluitur habet sex menses integros à iurisdictione ad conferendum. 712. 5
 Ad Episcopum spectat collatio, & non devolvitur ad Metropolitanum Vicario illius conferendo indigne, nisi Episcopus sic mandavit, aut ratiabatur collationem illam. 712. 5
 Episcopus committit Vicario facultatem conferendi, censetur mandasse, ut conferatur personæ idoneæ. 712. 5
 Episcopo non nocet culpa Vicarii. 712. 5
 Episcopus de delicto & negligentia à Vicario suo commissi in Vicariis officio cognoscere potest, & cum punire. 712. 5
 Episcopus invigilare debet Vicario suo, & quæ malè ab eo acta, rescindere. 712. 5
 Episcopus, postquam tulit in beneficiarum sententiam de- positam, non potest eandem restituere sine consensu Superioris. 712. 5
 Neque dum privatus ab crimine ipso facto incurrit privationem in crimine dispensando, restituitur epi in ius sine consensu collatoris, ad quem spectat tale beneficium. 712. 5
 Episcopus, qui ab initio habens simultaneam cum Capitulo, & don ex conventionem habet solus conferre, certa tamen generi personarum, postquam aliter, seu non habenti requisitis qualitatibus constati, poterit re adhuc integrè, nisi elapsum tempus, iterum conferre. 712. 5
 Episcopo tamen conferri possit dignitas aut beneficium aliud. 712. 5
 Vide v. *Collo.*
 Episcopus ante confirmationem est capax beneficii alterius. 712. 5
 Episcopus non quidem quæ collator, sed quæ talis non ex pacto, sed auctoritate sua potest ex iusta causa imponere omnia aliquod beneficium ultra ea, quæ in electione imposita. 712. 5
 V. g. pensionem impostam augere, maxime, si fructus applicet, quam antè, proveniant. 712. 5

Item partem reddituum beneficii vacantis subtrahere ad curiam suam, v. g. ad fabrum Ecclesiæ, ad solvendum ad contracta nonnulla. ecclesiæ tunc, quin d. pro sustentatione sua. 712. 5
 Item ex consuetudine aliquarum Ecclesiarum Germaniarum primo fructuum domere aliquod ex beneficiis parochialibus ad augendum proventus Episcopales. 712. 5
 Episcopus beneficii vacantis ex iusta causa imponere potest novum onus, sciendumque id non collationem. 712. 5
 Episcopus fructus vacantis beneficii suis utilibus applicare nequit, nisi forte ex privilegio vel legitima consuetudine. 712. 5
 Episcopus nam ex iusta causa reservare sibi possit ad tempus integros redditus beneficii vacantis. 712. 5
 Episcopus cum consensu Capituli maritare potest, ut fructus primi anni beneficiorum vacantium applicentur fabricæ Cathedrali. 712. 5
 Episcopus contractus à Capitulo sede vacante inalede factos ranciare potest. 712. 5
 Episcopus in quo casu cogere possit & teneatur beneficium ad ostendendum finem. 712. 5
 Episcopus tamen aliter Superior ad id eum cogere nequit, aut etiam de iure cognoscere, dum constituit se adversarium beneficii. 712. 5
 Episcoporum, Vicariorum, aliorumque Ordinariorum est mittere in ius in possessionem. 712. 5

Episcopatus.

Episcopatus vacantibus per obitum in Curia, vel per obitum Cardinalis Episcopi, ubique in movetur, vi Concordatorum Germaniarum locum non habet electio, sed reservatur Papæ. 712. 5
 Item in Episcopatus vacantibus per depositionem, translationem factam per Papam. 712. 5
 Circa Episcopatus Germaniarum vacantibus per liberam religionem acceptatam à Papâ quid? 712. 5
 Episcopatus non comprehenditur nomine generali dignitatis, cum non sit simpliciter dignitas, sed dignitas specialis. 712. 5

Error.

Error iuris dubii vel obfcuri probabilis & iustus est æquivalens etiam facti. 712. 5

Examen.

Examine perconcursum locus non est in beneficiis iuripar, mixti, etiam dum mixtura inæqualis est, v. g. parochialis, unus laicus, & duo Ecclesiastici. 712. 5
 Examen præfatum ad parochialem officialem & per formam requiritur ad præfationem. 712. 5
 Examen hoc requiritur pro delegata habilitate præfationis, non in ordine, ut admissi possit præfatio, sed ut facti possit institutio. 712. 5
 Examen hoc suppletur potest per notitiam, quam de præfatione habet Ordinarius, ut sine illa accepti possit præfatio: non vero, ut sine illa fieri possit institutio. 712. 5
 Examen illud fieri ante institutionem sufficit. 712. 5
 Examen de idoneitate instituendi requiritur præviè ad institutionem. 712. 5
 Examen solus præfatus à maiore parte patrum est subiiciendus. 712. 5
 Examen electorum in Episcopum modus. 712. 5
 Examen huius instituendi arduum. 712. 5
 Examine per concursum opus non est in collatione beneficiorum simplicium: possit tamen requiri iure aliquo speciali. 712. 5
 Neque opus est examine faciendi per Examinatores non tales aut alio, dum conferri constet de providendi idoneitate. 712. 5
 Ab examine excipiuntur per Tridentinum Graduali, etiam cum per electionem & institutionem promovetur ad illiusmodi simplicia. 712. 5
 Sine examine præviè, etiam ad simplicia, promovendi alios via electionis & institutionis vetat Tridentinum. 712. 5
 Examine novo opus non est in ordine ad obtinendum beneficium simplex, dum qui instituit iam est factus Ordinarius, sive à collatore Episcopo, sive ab alio. 712. 5
 Examen, ubi ex statuto aliquo vel consuetudine per formam requiritur, omnium redditus promotionem nullam, etiam dum necesse constaret de promovendi idoneitate. 712. 5
 Examine novo opus est dum superius sit nova causa, v. g. irregularitas dependens præsumptio. 712. 5
 Examine opus est, dum beneficium simplex qualitatibus est, veluti Dignitas sine cura, vel Canonatus in Cathedrali vel Collegiata. 712. 5
 Item.

Item, dum beneficium simplex assignandum habet aliquam administrationem sacramentorum, vel aliquam curam animarum, tunc etiam, etsi iam sacerdos, debet examinari. 778. 4

Exceptio.

Exceptio facit regulam in casibus non exceptis, & quomodo hoc ipsum intelligendum. 886. 2
Exceptio possessionis nonnulli semper est de tempore. 811. 2
Exceptio operis, non ipso jure operatur effectum suum regula de assensu. 811. 2
Exceptio hanc annullat legitimi objecta quatuor justificationis. 811. 3

Excommunicatio.

Excommunicatio non recurritur communicatio cum excommunicato, nisi sit denunciatus vel notorius percussor Clienti. 75. 5
Excommunicatio fluctuans, qui sub titulo regularum, vel Cathedralis, vel Advocatus bona Ecclesiarum alienantque locum priorem de aucto usurpant praesentat. 95. 2
Eam tamen non recurrit, et si fundationis vel aliquam consuetudinis sub dicto titulo excommunicata bona administrant, & fructus percipiunt percipiunt. 95. 2
Excommunicatio non ipso facto incurrit graviter ab non praesentat certam personam pariter. 110
In excommunicatione inordinatam per annum amittitur juris. 120. 7
Excommunicatio minor non privet communicatione fidelium, neque suspensa ab officio vel beneficio, sed tantum à participatione sacramentorum. 349
Excommunicatio non privet officium exercitio jurisdictionis, priusquam excommunicatus sit denunciatus, adeoque non toleratur. 370. 2
In excommunicatione Episcopus validè acceptat alternativam. 575

Excommunicatus.

Excommunicatus prior sui non habet titulum, nec est restituendus, nec dei potest spoliari. 819. 2
Excommunicatus transiens pacificè praesentans cum circulo colorum juvenis regali de trivernali. 860. 6
Excommunicatus excommunicatione majore denunciatus consistere nequit beneficiis. 748. 1
Secus est de excommunicato non denunciato. 748. 2
Excommunicatus excommunicatione majore etiam non denunciato facta collatus & electus est irritus. 748. 2
Secus est de collatione facta excommunicato non denunciato, et si notoria, multoque magis, si est occultus. 748. 2, & 3
Excommunicatus excommunicationis sui occultus confitetur, quod proderet non potest, nec oblationem consensu, quod acceptat beneficium absque eo. quod illum producat, & gravibus iuribus obligat. 749. 3
Excommunicatus ipse est de irregulari & suspensus occultis praestitit per abolutionem huius impedimenti, tempore per abolutionem aut dispensationem concessit, modo non cedat in praesentem iuram. 760
Ab excommunicato, suspensus, &c. non tolerat praestitit sententia in constructis dante beneficium, nisi invaliditatem tituli obtineat. 761
Excommunicatus possidere potest beneficium, spoliatus tamen illo non potest restitui. 860. 6
Excommunicatus excommunicatione majore non amittit jus per praebitum, sed solum ejus usum privatur. 75. 2
Excommunicatus non vincitur, ut acquirit jus consensum potest Episcopus. 75. 2
Excommunicatus Petrus edificando vel dotando Ecclesiam imp. acquirit beneficio vel Ecclesiae. 75. 3
Excommunicatus pariter, siue vicarius, siue non vicarius, siue laicus, siue Ecclesiasticus, licet praesentat nequit citandus verò non est validus. 75. 4, & 5
Excommunicatus toleratus obligare non potest Episcopum ad acceptandam praesentationem à se factam. 75. 6
Excommunicatus, etiam vincendo, non tenet tempus ad praesentandum, dum in non est in mora petendi abolutionem. 75. 7
Excommunicatus excommunicatione minore competit jus suffragii, illi quoque daturus vult. 349
Cum excommunicatus quocunque communitati potest, exceptis nominibus denunciato, & notoria percussore Clienti. 870. 2
Item excommunicatus excommunicatione majore notoria quidem, toleratus tamen competit jus suffragii. 870. 2
Excommunicatus excommunicatione majore occultis alia multa magis sustinenda. 870. 2
Excommunicatus excommunicatione majore, denunciatus & notoria quidem alibi, sed non in loco electionis, competit jus suffragii. 870. 3

Excommunicatus excommunicatione majore toleratus potest sublimitate per electores repellere ab electione. 271. 2
Excommunicatus talis, qui etiam potest sedes occultis, si occultus est, publicus, & publicus, ut non habet per votum adveniens. 271. 2
Excommunicatus tamen tale excommunicatus, dum tenet probat in iudicio, dicta exceptio sui probatorio est irritus, & quodammodo coartat iustitiam. 271. 2
Exceptio quocunque illa superveniens electio non habet neque operatur. 271. 2
Excommunicatus notoria non toleratus non habet jus suffragii. 271. 2
Hoc tamen locum non habet in electione Papa. 271. 2
Excommunicatus non toleratus licet admittit ad colligendum, electio ipso facto est irrita. 271. 2
Excommunicatus tamen talis, si repellit neque sui gratia periculo, valet electio. 274
Excommunicatus non toleratus, occultus tamen electus, vel electores consensu de illis excommunicatione, etiam in iudicio probare possunt, ad hoc in episcopo non potest, & vel electus potest agere de electionis cassatione. 275
Excommunicatus toleratus vocandi sunt ad electionem. 102
Excommunicatus electus non est publicus, quem iudex in bono sedem vocat electus vel tribus testibus excommunicatus. 340. 2
Excommunicatus tunc accipitur à laici cura privilegium praesentandis per contrarium, intelligendi beneficia. 346. 5

Executio.

Executio gratia iam facta (qualis est illa, dum Papa mandatum alicui conferat jam vacans) non suspenditur per motum concedentis, etiam re adhuc integrum, imò etiam, si gratia necdum accepta, & executio non esset irrita, sed cum aliquo casu cognoscitur, ut, dum Papa mandaret conferri in forma dignitate, habetque ad locum etiam in gratia dispensationis & oblationis. 617. 2

Executio.

Executio precum Caesarum plus foret habens per hoc indultum, quam alii, quibus indultum Apost. competit praesentare personam jam beneficium. 610. 2
Executores precum à quo, & quales constituendi, & quae eorum potestas. 614

Vide v. Praesent.

Executores litterarum Apost. quales esse debent. 614. 2

Expectativa.

Expectativa gratia nonnulli acceptis tribuit jus ad beneficium. 1. 2, & 118. 1
Expectativa & mandata de providendo de beneficio executionis sunt subiecta per Trident. 3. 1
Cum expectativa ad praebendam proximè vacantem eligi nonnulli Canonici supereminet. 1. 1
Expectativa copulata notoria habet nominis illa, quae quidem Universitates seu Academias ex indulto Apost. nominant ad beneficia. 10. 4
Expectativa quid sit. 848. 1
Expectativarum variae species. 848. 2
Expectativa quid occasionis, & à quo tempore introducitur. 849
Expectativa, & quidquid eius redeat, abrogatum à Trident. 610. 2
Expectativarum usus in Germania, subiectum per Concilium. 612. 1
Expectativa in sacris Collegiis & Universitatibus est subiecta per Trident. 610. 2
Expectativa etiam veniens subiecta per Trident. 610. 2
Item subiecta quoad Cardines. 610. 2
Per Trident. tamen non tollitur consuetudo titularum Canoniceorum expectativarum praebendam, vel non consuetudo immemorialis eligendi Conventus, quibus cedat praebenda primò vacans. 610. 2
Expectativa rationem habet consuetudinis cum sacris functionibus, & haec non sunt subiecta per Trident. 610. 2
Expectativa concessa à Papa adhuc hodie habet potestatem summam hostilitatem. 611
Expectativa, derogando Trident. adhuc hodie conceditur potestati Papa. 611
Expectativa concessa à Papa post Trident. via repetitur exemplum, prout Gregor. XIV. qui id semel fecit. 611
Expectativa alia datur in forma simplicis praesentationis, dum Papa providet de eorum, & illa gratia ex voce dicitur perfecta, nec expectativa potest. 612. 2, & 617. 2
Alia datur in forma simplicis mandati de providendo, dum Papa mandat certis Executoribus, ut provident Titulo de proximè vacatore, quod in dante acceptandam, & hac gratia morte Papa expiunt. 612. 2
Expectativa expectativa agere expressit declaratione. 612. 2

Expectativa ante acceptationem juris nihil tribuit: post acceptationem vero ius tantum simplex implorandi officium iudicis, maxime si concessa ex forma simplici mandant. 632. 2

Secus esse videtur de expectativa concessa in forma simplici provisionis. 632. 2

Expectativa non extenditur se ad beneficia, quae collatur tenetur conferre ad nominationem, vel de consilio aut consensu alterius. 633. 1

Expectativa etiam olim contendebatur se ad electiva & simultaneas collationes. 633. 2

Expectativa concessa pauperi non extendit se ad beneficia existentia in Cathedrali. 633. 3

Expectativa restricta ad menses ordinarios non capit praebendam vacantem in Januario, Sede Papali vacante. 633. 4

Expectativa non extendit se ad beneficia, quae operari solent. 633. 5

Neque ad resignata in favorem: factis est de resignatis simpliciter. 633. 6

Neque eadit super litigiosa. 633. 6

Expectativa concessa ad primum vacans, dum foris nequir effectum, capit secundum vacans. 634

Expectativa etiam secundum vacans pinguis, dum ex docto in odium expectantiae resignavit tenetur, ut illud tantum primum vacans ei obveniat. 634

Expectativa quamvis ex pluribus praefertenda. 635

In **expectativa**, dum non apparet de prioritatem temporis, in praefertendis, qui literas prius praesentavit. 635. 1

Pluribus simul praesentantibus dictas literas, locus est gradus, dum dicitur eadem. 635. 1

Pluribus praesentantibus literas **expectative** in forma simplici provisionis de eodem beneficio, postea datus pariter esse subrepticius. 635. 2

Et si datus eodem die, neutra gratia Papali danda existitur. 635. 2

Expectativa omnes sunt odiosa. 635. 2

Expectativa resignari possunt simpliciter, non in favorem. 636. 1

Expectativa renunciare quis potest sine auctoritate superiorum. 636. 2

Expectativa renunciatio sub conditione seu pacto adhaerente pensioni est inhumana. 636. 2

Expectativa ad vacantem inquit permittitur cum beneficio. 636. 3

Expectativa expirat condonatione & possessione pacifice beneficii incorporabilis cum illo, ad quod habetur **expectativa**. 637. 1

Expectativa ad vacantem expirat morte mandatis conferri beneficium vacantem, re adhuc integra. 637. 2

Expectativa de vacantem cum clausula: *Ex non prius est* non, usque adeo est periclitosa, ut non expirat morte concedentis: ex quo per talem clausulam inducitur sit effectus & consummatio talis actus. 637. 2

Expectativa ad praebendam proximam vacantem, de qua providendi mandata Canonice vel Episcopice primum a se de Canonica, non expirat morte concedentis Papae. 637. 2

Expectativa est irrita, quam quis obtemperat, tacito, quod iam prius habuerit **expectativam**, quam dimisit sub pacto pensionis vel alterius beneficii consequendi. 638

Expectativa posterior est irrita, quam quis consecutus iam alium **expectativam** habens, hac sacra imperat. 638

Extraneus.

Extraneus Clericus, sive qui non fuit de Collegio, pro quo se electio, de iure communi non competit ius suffragii. 243

Competere tamen ius potest ex privilegio vel consuetudine. 244. 1

Extraneus Clericus & Capitularibus, nemine eorum dissentiente, ius cogendi communicari nequit. 245

Extraneus Clericus ex fundam. dispositione competere potest eligere sicut cum Capitularibus Praetorem. 245

Extraneus nullum ad cogendum adjuvare potest ultra Superior Papae inferior. 245

Extraneus quoque talis dicitur, qui, etsi sit de Collegio, pro quo eligendus Praetorem, caret tamen qualitate aliquam ad eligendum requirit. 244

Extraneus, seu qui non est de gremio Capituli, vel respectu de civitate, diocesi, &c. valide eligatur, quantum est de iure communi. 293. 1

Extraneus, etiam ceteris paribus eligere, etsi non sit inoffensus, est tamen rursus decessu. 293. 2

Extraneus & totus Ordine est inhabilis ad illius Praetorem. 293. 2

Extraneus etiam beneficia simplicia regularia incorporata monasterio conferri nequeunt. 295

Fama.

Fama cum longitima possessione probatur paup. privatorum ex fundam. 54. 1

Fama fundam. concurrenti: cum possessione de praesentibus rebus probata praescriptio. 52. 2

Fama in antiquo iuravit praesumptionem veritatis, ut ut omni probandi sitque negationem. 52. 3

Quod ipsum tamen limitatur. 52. 2

Familiares. Familiaritas.

Familiares & commensales domus dei prout adhuc absentes pro negis domus, quos & privos, etsi interim sint expulsi vivunt. 546. 12

Familiares & commensales Papa decernit, quotquot omnia est palatio deserviant, aut eorumque famuli, et illi non habent, nec cibum in mensa, sed cibarium seu expensam cibaria recipiunt. 546. 12

Familiares dantur & alii Papa, nempe ex privilegio taliter tamen tales in ordine ad effectum reservationis ex eo, quod Papa eos pro vero familiaribus & commensalibus declaravit. 546. 12

Familiares Papa an sint concludendi. 546. 13

Familiares Papa familiaritatem de qua loquitur regula j. non sunt Cardinales. 546. 14

Hinc familiares Cardinalium dici non possunt familiares familiarum Papae. 546. 14

Familiaris Papa superinducta familiaritatem Cardinalis illam extinguit. 546. 15

Familiaris Papa, cum sit Auditor Rote, eo ipso esse nequit Familiaris Cardinalis, etsi cum in legatione committitur, vel etiam in intellectu cum familiaribus Cardinalibus commode. 546. 15

Familiarium Papa beneficia quod reservata sint, ex eo quod tamen non loquitur, reservata quoque esse beneficia familiarium Cardinalium. 546. 15

Familiares Cardinalium & commensales in ordine ad effectum reservationis beneficiorum eorumque sunt, qui ad hanc illam eorum servitium deputati tanquam famuli dierunt, etiamque eo casum eorum expelluntur. 546. 16

Tales non sunt Cardinalium nepotes, amici, alii ex elemosina, alii de capta expensam suam, aut etiam ipsam mensam, in ejus etiam domo habent. 546. 16

Nec eorum Vicarii, Visitatores, Auditores, Provinciales ab illis eorum Episcopis, Archiepiscopis, Abbates designati. 546. 16 Vide v. *Reservatum*.

Neque familiaris talis Cardinalis decernit, qui cum docet, & hoc eo eo vixim habet. 546. 16

Familiarium Papa vel Cardinalis dimisso suo beneficio optare potest aliud, manente illud omnium reservationem, & non illud de novo optatum, nisi forte optaverit, dum actu erat familiaris. 546. 12

Familiaris Cardinalis beneficium, dum confert Papa, illius Cardinalis consensus requiritur. 546. 23

Familiaris, dum de familiaritate unius transit ad familiaritatem alterius, cujus ex hoc Cardinalibus requiritur consensus. 546. 23

Familiaris Papa, dum hoc deservit transit ad familiaritatem Cardinalis, huius consensus requiritur non est in collatione beneficii, quod habuit dumtaxat familiaritate Papae. 546. 23

Familiaritas ad effectum reservationis, & requiritur consensus Cardinalis plenè probanda, & qualiter. 546. 24

Ad familiaritatem Papa probandum sufficit illius assensus & literae, factis est de Cardinali, & huius differentia ratio. 546. 24

Familiaritas probata ad tempus aliquod, ea praesumitur continuata, nisi iustificetur contrarium. 546. 25

Ad familiaritatem dissolutionem non concluditur per recitum a domo vel etiam urbe sine licentia Cardinalis, quatenusque animo non redeundi, modo si scilicet Cardinali declaratum non sit, sed durabit adhuc effectus concessus semel familiaritatis. 546. 25

Neque etiam deservitur per alterutrum, post Cardinalis vel familiaris renunciationem. 546. 25

Familiaribus suis propriis, aut resignatis (intelligit, dum actu tales sunt, in domo ejus constituti existerent commensales) Episcopus resignata eorum se purè conferre nequit. 546. 2

Fendum. Feudatarius.

In feudum de per se dari nequit paup. 54

In feudatarium transit paup. datus in feudum castro, cui an necesse. 54

Feudum non perdit nomen gratia ex obligatione feudatarii. 54

Index rerum

Fideicommissarius. Fideicommissum.

- Fideicommissarius ad fidem commissam additus, dotatus, &c. accipitur jure. 12
Ad fideicommissum non transeat jusp. hereditarium; an vero maneat post hereditatem ductum. 50
Ad fideicommissum transeat hereditas, non formaliter, sed materialiter talis. 50. 4
Fideicommissarius, si obsequat cum universitate beneficiorum jusp. personae, & velintur consensu possit. 50. 5
Ad fideicommissum transeat status ex dispositione testatoris jusp. non ager ostendit Ordinem. 52
Ex fideicommissis pariter facit omnes principales & singulares ordines super jusp. in favorem emulare acquit juspat. in fideicommissum sine consensu Ordinis. 57
Sicut est, dom hoc fideicommissum ordinis in favorem comparari vel Ecclesie. 57

Fides.

- Fides bona est difficillima probatio. 857
Fides bona requiritur in regula de iuramenti. 857
Fides bona regulariter presumitur abique titulo. 712. 3
Fides contra mala presumitur, ubi jura clarum resistit. 712. 3
Fides mala ut docetur vel suspensio existens in possessione ut veritas manifestatur, debet de hac certitate notari. 715. 2

Filius.

- Filius renunciam hereditati non acquirit jusp. hereditarium; nisi nec filie coactorum soli dote. 49. 2
Filius veniens perire nihil jura sui potestatis habet in partem competens patris. 64. 1
Filius filius legitimus major potest per se ipsum preficere: potest remanere etiam, quando impuberis est & sub patris potestate, praesentare pro eo patet ejus. 72. 2. & 3
Pro filium est tota administratio spiritualium & temporalium ab illis, & quod illa sit non tantum potestatem patris. 72. 4
Pro filio tali neque praesentare potest pater ut conjuncta persona, etiam cum consensu de iure. 72. 4
Filius praesentare non potest, dum in competens jusp. ob hereditatem, quorum usus fructum habet. 72. 4
In filio causis spiritualibus non admittitur pater vel eius persona conjuncta sine speciali mandato. 72. 4
Filius secum praesentare potest procuratorem constitutum ad praesentandum. 105

Fiscus.

- Fisco addita bonis ad crimen, ad fidem etiam facultatem transeat jusp. in aeneum. 55. 1. & 2. 10. 1
Si non est onerosum bonis, non transeat in fiscum. 120. 5
Constitutio bonis onerosis est iurata, jusp. generalitatem pergere daret. si qua de genere superet. 120. 5
Fiscus praesentat, dum delinquens viri, hoc delictum, reddi paronem ad vocatur. 120. 5
Si si nollis vocatorem superet, extinguitur, & Ecclesie avendit libera. 120. 5

Femina.

- Femina succedens in majorate, cui auctoritas juspat. succedere auctor jusp. 49. 2
Femina capax sunt juspat. nisi vulgaris sint conditionis, & sine illa dignitate. 59. 5. & 8
Femina quoque comprehenditur, dum fundatur qualitas a se vocatur termino jura, qui etiam jura vulgarem sensum potest intelligi tam de feminis, quam de masculis. 59. 5
Femina quoque est de cippo, quantum est de proprietate huius vocis, nisi aliunde appareat, fundatorem voluisse propicere solis masculis. 59. 6
Quod ipsum nomen limitari. 59. 6
Femina ex privilegio competere potest jura conferendi beneficia. 721
Idem cum meretrix, non professe Religionem. 722. 6
Femina, qui habet dignitatem, ut Abbatissa, Priorissa perpetua, jurejurat regulari de crimine. 840. 5
Femina tamen quod beneficium proprii talis non distendat hanc regulam, qui sunt incapaces ea possidendi. 850. 5

Fructus.

- Fructus, si quos percipit creditur ex re sibi assignante, solum debito, debet restituere, vel in suum compungere. 41. 6
Fructum rei sequestratam, qui servari possunt, & ex quorum percipiente sequitur sit dicitur, restitui debent veluti. 53. 2

- Fructus boni fide percipitur & consumitur a non domino non restituitur. 91. 7
Fructus beneficii praesentare, quo illud vacat, non potest sibi applicare paronem, aliter justitiam ordinis etiam habere. 91. 2
Fructus omnes, etiam copiosi, Ecclesie vacant, ut alio maneat a parono, vel administratione, praeterquam laici. confutendo, etiam immemorabili, valore acquit. 95. 2
Fructus incerti, ut patet talis, vel fructus incerti vendi possunt. 101. 2
Fructus beneficii vacant restituantur successori. 722. 1
Fructus tempore vacationis beneficii obvenientes sibi utibus applicare acquit Episcopus. 722. 5
Fructus singulos vacantis beneficii cum sibi ex jura causa retinere possit Episcopus. 722. 1
Fructus beneficiorum vacantium primi anni, ut applicentur fabricae, statim possit cum consensu Capituli Episcopus. 722. 1
Fructus non sicut suos, sed in conscientia, etiam nemine lo opposuerit, accipitur possessionem ante expedita licentia praesentis Apostoli. 722. 2. & 3. 2. 1
Fructus debentur praesentis a momento vacationis; sed tunc etiam illucque retrotrahitur collatio facta. 722
Fructus omnes percipere praesentis ante capto possessionem. 800. 2
Quod fructus percipiendos non juvent etiam possessionem longissimam, qui possessionem fidei nos tenuit. 800. 2

Fundatio. Fundator. Fundare.

- Fundator in dubio censetur si voluit conformari juri communi. 30. 2
Fundator quodcumque etiam post fundationem ecclesiam consensu Ordinis potest jusp. imprimere qualiter generalit. 21. 2
Fundator potest in codicillis declarare, non jusp. sicut gentilem, eo hereditatem; qua sed non minus in codicillis, quam in ipsa fundatione hoc vel illo modo qualificare jusp. 21. 6
Fundator, ut ex fundacione Ecclesie vel beneficii nullum consequatur potestatem, cunctum per Canonem antiquum. 29
Fundator referre sibi jusp. in dubio praesentatur. 35
Et quibus verbis fundationis colligatur, id eum non referre. 35
Fundare Ecclesiam quis dicitur. 39. 2
Fundationis qualiter acquiratur jusp. 39
Fundator post fundatum a se in libertate Ecclesiam affectum a Papa jusp. dicitur illud obonere ex vera privilegio. 44. 2
Fundare Ecclesiam collegiatam idem est de Regimini conventuum; acquirit a se jura praesentandi Ecclesiam, & Redi dicitur est non electum. 47. 2
Fundator domi sibi & suis parentibus reservat jusp. nomen paronem vacantis etiam ignotum. 59. 2
Fundator domi uti verbi restituitur ad lineam suam effertur, v. g. *Restitui pro me & descendendis, sicut illis meae, comprehendentes solum ad illos processum.* 59. 3
Si dicit: *Pro meo agnate*, veniunt omnes, sive potius in hora directa, sive transversa. 59. 3
Fundator qualificatus a se vocatur termino aliquo jura potestatem intelligi, etiam jura vulgarem sententiam de feminis, quod de masculis, censetur & feminas comprehendit. 59. 2
Fundator vocatur ad patronatum consanguineus, comprehendit omnes sanguines iudicis, sive ex parte matris, sive patris. 59. 5
Vocatur consanguineus proximiorum de genere, ex hisce descendentes ex feminis; & non idem fuerit vocatus consanguineus proximiorum de cippo. 59. 6
Fundator, dum nominat paronem extraneum, censetur, eum nominasse cumque jura fecit & cum hereditibus propriis. 65
Fundatio adhuc manet valida quod sollicitudinem & reliqua, dum apponit conditionem repugnantem se rejecta per Episcopum. 65
Fundator post perfectum fundacionem, nullum minus ejus successor potest beneficio novales leges ac onera imponere. 94. 3. & 612
Fundator nequit praefer leges adjectas in limite fundacionis adicere alia concernentes prejudicium Ecclesie vel Ordinis, nisi forte per viam declarationis ambigant fundacionem. 94. 4
Fundator ejus heredes, dum jusp. taxaverit relictum ad certam familiam, statim donec non potest, ut delictum re familibus, competet alia. 94. 4
Fundator constituit ea post non potest, ut praesentari possit alia praesentis jura, quibus jura irrevocabile quodcumque est. 94.

ac materiarum.

- est, dum si illud non medium ex soli fundatoris liberalitate. 94. 4
- Fundator, multo minus Succesor tenuere potest omnia in fundatione impunita, v. g. facere, ut opus non in residere, fieri Sacerdotem, &c. 94. 4
- Fundator ex intervallo, minus tunc Succesor, alterare non potest leges fundationis concernentes non praecipuas Ecclesiae aut Ordinarii, sed aliam vocatam ad ius patrimoniale vel passivum. 94. 5
- Hinc fundator ad scire non potest ex intervallo qualiter resfringentem libertatem patronatus, v. g. ut renantur personam non nisi ex tali genere, aut habentem talem qualiter presentare, quod ipsum limitatur. 94. 5 & 6
- Fundatoris insignia posita in Ecclesia, quam fundavit, auferre non possit patronus succesor, vel etiam Episcopus, nisi forte gravissima causa id patulet. 94. 7
- Fundatoris mentem semper sibi fuisse conformem praesumendum, dum aliud non expetit. 94. 7
- Fundator sibi & successoribus de consensu Episcopi reservare potest sui facta electioni consensum, vel etiam intervenienti electum sine suffragio per modum consuetudinis. 97. 2
- Fundatore praesentem sui praesentandi, vel etiam simpliciter concurrendi in iurisdictione, praesentio illius haec aperta iuris resistunt. 97. 2
- Fundator ordinare potest, quod patronus possit presentare, vel praesentationem conferre ad praesentandum, atque etiam beneficium vacet, easque etiam abfentia patroni. 99. 5
- Fundator potest in fundatione sibi & successoribus patronus in Ecclesia, etiam iam consecrata, dum ibidem fundat Capitulum, reservare locum sepulturae cum expressa lege, ne quis alius ibi sepelatur. 104. 4
- Fundator potest in limite fundationis tempus alia de iure statutum ad praesentandum abbreviare vel prolongare. 137. 1
- Fundator valde continue potest, ut minor annis 4, quin etiam infans infirmus in beneficio; nec tali eam commissionem derogari Tridientium. 160. 1
- Fundator, si ante Tridem fundavit beneficium, mandavitque praesentari Tridentum prima sententia, vel constitutum in minoribus, potest praesentari minor 14 annis factis, si fundavit post Tridentum. 160. 2
- Fundator disponere potest, ut electus Praeatus in Ecclesia Collegiata simul spectet ad Praetium externum, vel ipsum patronum Ecclesiasticum. 245
- Fundator disponere nequit, ut laico competat ius eligendi Praetium Ecclesiasticum. 245. 1
- Fundator, tamen contribuit, ut collatis beneficiis, in quocunque mense illud vacaret, spectaret ad Ordinarium, adhuc caderet per reservationem, si vacaret in mense Apostoli. 257. 1
- Fundator, tamen in fundatione reservare collationem beneficii per quocunque mense vacaret Ordinarius, comprehendit nullominus adhuc sub altera concordata Germania, un & Regularum Cancellariae, & vacans in mense Apostoli ad Ordinarium providere nequit. 298. 4
- Fundator talem conditionem exclusivam Papae ad dispositionem beneficii addere non potest. 298. 4

Fundus.

- Fundum dum simul plures concedere pro constructione Ecclesiae, omnes evadunt patroni in solidum cum constructores non habent tamen nisi unum suffragium ad praesentandum respectu constructus. 31. 1
- In fundo Ecclesiae Clerico propria pecunia construat Ecclesiam, ius acquirat Clerico & Ecclesiae. 31. 2
- Fundo coempto ex pecunia Ecclesiae, est constructio non fiat nomine Ecclesiae, eidem tamen acquirat ius. 31. 2
- Pro fundo, dum datur aliquid Ecclesiae, ea non efficitur comparatio. 31. 2
- Fundum etiam gratis concedente Ecclesia, ex consuetudine ea non efficitur comparatio. 31. 2
- Fundi donatione non acquirat ius, nisi etiam fundi dominium transferatur. 39. 1
- Fundus destinatus in dotem, etiam ante matrimonium confregit privilegia fundi dotalis. 39. 1
- In fundo alieno edificans Ecclesiam, infuso vel invito domino, acquirat ius. 41
- Fundi illius dominus potest illam Ecclesiam propria auctoritate destruere, dum condum consecrata; si vero consecrata, praestanda a constructore fundi domino aeternam eiusdem. 41
- Fundi dominus non potest propria auctoritate ossa defuncti ab alio de delata effodere. 41
- In fundo feudali, vasallo etiam invito, potest dominus edificare Ecclesiam. 41

- Non tamen id ipsum potest vasallus. 42
- Fundo nullum ius veritatem continens, in quo est Capitulum, caput vendens est patronus, vendit, ius non transit in emptorem. 67. 5
- Fundo, in quo quis habet sepulchrum, vendit, quomodo in emptorem transit ius sepulchri. 67. 5

Generales Ordinum.

- Generales Ordinum mox, et electi consentunt electioni, habent ius in Prelatura. 134. 431. 5
- Generales & Provinciales, quia ad nullum determinatum Conventum pertinent, in nullo habent ius eligendi Praelatos locales Conventuum. 245
- Generalium Ordinis immediati subiecti Papae confirmationis potentia a Papa, nisi privilegium habeant, ut mox, de electi consentiunt, plene administrare possunt. 461. 1

Germania.

- In Germania electio Episcoporum ex tunc non factam in tempore devoluitur immediat ad Papam. 32. 1
- In Germania electi in Episcopos qualiter examinentur. 493. 1
- In Germania locum non habent hinc illae reservationes contentae in 2. Regula Canonicorum. 545. 14
- Ibi enim est libera electio Episcoporum, Abbatum, & ad monasteria etiam immo subiecta Papae. 545. 15
- Et ibi beneficia cetera omnia, (exceptis primis dignitatibus in Cathedralibus & principalibus in Collegiatis) dum vacant in mensibus Aprilis, Januarii, Martii, &c. reservantur Papae. 545. 15
- Et quae vacare contingit Sede Episcopali vel dignitate vacante, providentur a successoribus in Episcopatu vel dignitate. 545. 15
- In Germania vi concedendum reservatur non fuit dignitates Ecclesiae Cathedralis, quae, electi non sint prius habent tamen praesentationem aliquam ad iurisdictionem in Collegiata. 545. 7
- In Germania maior dignitas est Praeposita. 545. 2
- In Germania, dum datur alicui facultas conferendi quocunque beneficiis, non comprehenduntur curiae. 599. 4
- In Germania dignitates maiores in Cathedralibus, quae & principales in Collegiatis sunt Praeposita & Decanatus. 601. 2
- In Germania collatio beneficiorum sede vacante vacante non reservatur Papae, sed Episcopo successoribus. 709

Gratia.

- Gratia alia est generalis & absolutum, alia specialis debita per iustitiam. 28. 1
- Gratia inclusa corpori iuris respiratur ius commune, non autem privilegium. 28. 2
- Gratia Papae non per lucra, sed per signaturam gratiae regularitatem essentialem perficitur. 438. 2
- Gratias Papae non verbo, sed scripto concedit. 438. 2
- Gratiae obtemperant a Papa per testes probari nequeunt. 438. 2
- Gratiae tamen Apostoli, tenor praebiti potest per testes ob necessitatem. 438. 2
- Gratiae praevocantur dicuntur, quae vacationem beneficii praeveniunt. 513. 2
- Gratiam generalem concedendo Princeps, non censetur sibi auferre potestatem conferendi alteri gratiam specialem, per quem gratia generali derogatur. 516. 1
- Gratia impetrata contra concordatam sine expressis eorum & iustis causis mentione censeri debet superflua & invalida. 595. 4
- Gratia morte concedendi non expirat. 615. 2
- Gratia Principis in dubio censeri debet perpetua. 615. 2
- Gratia facta in forma simplicis mandati de providendo, expirat morte concedentis. 612. 1
- Scitis est de gratia simplicis provisionis, qui Papa providet alicui de beneficio vacante, quod si duxerit acceptandum. 612. 1
- Gratia talis iam facta non tantum non expirat morte concedentis, sed nec per hoc eam exercitio suspenditur, etiam dum res adhuc est integra, imo etiam gratia necdum acceptata, & exercitio non efficit mora, sed mixta cum aliqua causae cognitione ut dum Papa mandare confertur vacans in forma deponi, tuncque idipsum in gratia etiam dispensationis & absolutionis. 617. 2
- Gratiae & mandata Apostoli, apud Canones vocantur assensus non minus, quam apud leges gratiae & mandata Principis. 716. 1
- Gratiae per Papam adhuc hodieum aliter non conceduntur, quam per eius scriptum seu signaturam propria manu firmatum. 716. 1
- Gratia Apostoli ad beneficium in tota substantia sua radicatur in ipsius Papae scripto seu signatura, propria eius manu adjectum supplicationi. 716. 1

Index rerum

Signaturæ seu scripturæ illæ, quæ Papa facit gratiam de beneficio, non evadunt iurata cum literis, quæ quasi tacite per illum suum signaturam mandata sunt. 786. 1
De gratiæ seu provisionis Apost. substantia intentione non tantum illa iura sed ipsæ litteræ simplicem extrinsecum adum & extrinsecum guntur. 786. 2
Gratiæ sine dubitatione, ut dicitur in informis & rudis, egredi expostione circa clausulas & exceptiones faciendâ per Papæ Officialium. 786. 3
Gratiæ illa concessa in recepto seu signaturâ illâ, & eodem litteris desuper confecta explicare similes est clauso adhuc in scripto inerte. 786. 4
Gratiæ ante expeditionem litterarum illarum apostolicarum vocatur jus quoddam impetratum minus clarum. 786. 5
Gratiæ unicusque potest in suis facultatibus et suis telestis, secretis utemur casibus circa qualitates & concessiones, quæ dependent ab exceptione & restrictione clausulæ supplicationis, & sic à facto Officialium. 786. 6

Gratificare. Gratificatio.

Gratificatio locus non est, nisi dum vox sunt æquales. 791. 1
A gratificatione non dicitur appellatio. 791. 2
Gratificatio potest influere, dum plures æquales digni fuerint ab eodem patrono, vel etiam à diversis in æquali numero variis. 791. 3
Gratificatio locum non est, dum ex æqualiter per meritum, sive ab eodem, sive à diversis utitur aliis auctoribus dignis. 791. 4
Gratificatio facienda cum iudicio rationis. 791. 5
Gratificatio non habet locum in beneficiis libera collatione, dum est similitudo inter plures, & unus hunc, alius alteri considerat & necesse eam tunc videri collationem. 791. 6

Heres. Hereditas.

Ad heredes transit ius patrimonium suum familiæ, quod tamen limitatur. 81. 4
Heres in testamento gravatur ad edificandam Ecclesiam non acquirit ius. dum id nominis dicitur à iudice exequitur. 40. 1
Heres edificandam Ecclesiam edificata sine dote ad eam dotandam compelli potest. 40. 2
Heres infusus potest Ecclesiæ eandem constituta. 40. 3
Ad quos heredes, & qui sint testes ius hereditarium. 40. 4
Vide e. ius. 40. 5
Ad heredes quovisque transit ius reservatum singulorum pro hereditate. 40. 6
Hereditas ingreditur in monasterium huc acquiritur ius hereditarium. 40. 7
Cum hereditas semper transit ius hereditarium, huc filios hereditatem hereditatis aliam non acquirit, vel à filia vel dote ex parte. 40. 8
Hereditas in ius prestanti non succedunt in capite, sed à stirpe. 40. 9
An heredi gratia ex parte sibi relicta edificare Ecclesiam, sibi quærat ius, ut verum etiam alii coheredibus. 40. 10
Pater heredem directum non tenet ius hereditarium, ut verum etiam ad fiduciarium vel usufructuarium universalem. 50. 1
Pater heredem gratiarum tenet patrimonium liberum, & non transit ad fiduciarium universalem. 50. 2
Pater heredem, restituit hereditatem, tenet ius sepulchrorum. 50. 3
Heres gravatus testamento hereditatem fiduciariam non tenet propriè hereditatem, quoniam bona accepta per hereditatem restituit. 50. 4
Ad heredes ab intestato vel ex testamento transit ius hereditarium eodem modo, eo ante testamentum preteritorum illius defuncti. 50. 5
Ad heredes non transit possessio sine nova apprehensione, neque in corporalibus, neque in spiritualibus. 50. 6
Hereditas venditur in emptorem non transit ius, dum in bono hereditarium nihil est, cui adheret. 60. 1
Heres vendendo hereditatem non tenetur verè cedere hereditatem, sed bona, quæ ante venditionem erant hereditaria. 60. 2
Cum hereditas transit ius personale hereditarium non ex vi bonorum relictorum heredi, sed ex vi iuris hereditarii. 60. 3
Heres tenetur parciat scire de dispendio et ratione, etiam in iuribus propriis, quoniam vires hereditatis suppetunt. 60. 4
Ius hereditarium transit possessionem incorporalem defuncti sine nova apprehensione & nova exercitio. 700. 1
Heres ante eadem possessionem hereditatem potest prelatum. 700. 2
De hereditate vicarie sicut promissa indispensabiliter ab eis voluntate est contra bonos mores. 700. 3

Heresi. Hereticus.

Ob hæc ius ipso iure exat beneficium, & reservatur Papa. 800. 1
Hereticus non juvenit regali de rationali. 800. 2
Hereticus omni auxilio & beneficiis iure exat. 800. 3
Hereticus non est capax ius. nisi sit sanctus Ecclesiæ. 800. 4
Et, si quod peccatum habebat, amittit. 800. 5
Idem est de hereticum famulibus, defensoribus, receptatoribus. 800. 6
Hereticus abjunctus hæc si non recuperat ius, nisi restituitur in integrum, vel nisi sententia non fuerit lata super ipso per rationem. 800. 7
Hereticus conversus est possibilibus, sicut est de hereticis impenitentibus. 800. 8

Hora.

Hora jam est expleta, dum prima hora postea sonat. 561. 1
Hora contra apostolicum facit presumptionem sequentis provisionis. 561. 2

Hospitalis.

Hospitalis datus in titulum, & ad eam intentionem veniunt regali de rationali. 801. 1
Hospitalis an sit locupletia, religiosa, gaudens privilegio Ecclesiæ. 801. 2
Hospitalis regulariter non veniunt nominis beneficii. 801. 3
Hospitalis non cadit sub translatione, etiam si constituitur in titulum, sed emendatur. 801. 4

Ignorantia.

Ignorantia directâ voluntarie seu affectiva acquiritur scientia. 474. 1
Ignorantia facti alieni non presumitur, nisi de eo sequatur aliter notum ab officio. 474. 2

Illegitimus.

Illegitimi jurantur regali de rationali, non tamen quod habenda beneficia in Ecclesiâ, in quæ patris eorum habebat beneficia. 806. 1
Illegitimus est adhuc possibilibus, non tamen illegitimus ex damnato concubitu. 806. 2
Illegitimus propinquitate obicitur legitimis remotior, 807. 1
Illegitimus qui non admittit possit ad beneficium relictum pro eo, qui sunt de genere & cognatione funditoris, 807. 2
Illegitimus, quævis gradu propinquitate admitti non potest beneficium, quando sunt legitimi. 807. 3
Illegitimi in concubitu legitimorum semper excluduntur a patronatu. 807. 4
Illegitimus non dicitur de genere seu familia, etiam si legitimatus per Principis secularis. 807. 5
Illegitimus admittitur ad ius hereditarium, non solum, si succedat in eam singulam, sed etiam in eam universalem. 807. 6
Illegitimi non admittuntur in ius patrimonium, dum fundator usus verbi civilibus, vocato genere vel familiarum, facti si verbi naturalibus, vocato aliam communem. 807. 7
Illegitimi etiam dicitur consanguinei, non vero bastardi. 807. 8
Ex illegitimis descendentes legitimi veniunt in patronatu in publicis, dum fundator alio verbi naturalibus non verò veniunt descendentes ex damnato concubitu. 807. 9
Illegitimus cum legitimo non voluit admitti ad patronatum censetur fundator, dum, et si eos non abhorrerit, est tamen eadē nobilis, vel persona Ecclesiæ. 807. 10
Illegitimus, etiam spurius, competens potest ius. 807. 11
Illegitimi inhabiles sunt ad officia publicæ. 807. 12
Illegitimus, et si alius dispensatus ad beneficia, preteritatur nequeat consequi beneficium, dum fundator in fundatione alio verbi iuris civilibus, v. g. familiarum, cognationum, stirpis, consanguinitatis, facti, si alio verbi naturalibus, v. g. dicendo: Unus ex descendens. 807. 13

Impedimentum.

Impedimentum non præstat, quod de iure non habet effectum. 61. 1, 145. 1, & 603. 3
Impedimento legitimo, sive facti, sive iuris occurrunt, impedimento, quod vel non patitur presentare possit, non erit illi tempus. 140. 1
Impedimenta divini modi variis enumerantur. 140. 2
Impedimentum, in quo in ordine ad obtinendum Prelatum dispensari potest & solent, illud est, quod non impedit, quod miris honestè & utiliter exercere quis potest minus, et quod promeretur. 140. 3
Impedimenta hæc modi enumerantur plura, ut si eorum, in quibus dispensari non potest, aut non solent. 140. 4

ac materiarum.

Impedimentum legitimum in ordine ad confirmatum procuratorem probari potest Capitulo per juramentum factum ab ipso principali, vel eius procuratore habente ad hoc speciale mandatum. 264. 2
Impedimentum ad eligendum ubi interire nequeunt Electores, et si culpa sua in illud incidere, non curat illi tempus ad eligendum. 329. 1
Impedimentum tale allegantes Electores habent onus probandi illud; ut si quod diligentiam adhibuerint ad solvendum. 329. 2
Impedimenta petendi confirmationem enumerantur. 450. 2
Probari debent iuxta hunc, & adhibita diligentia ea removere, ut evitentur perinde hanc negligentibus petere confirmationem. 451
Impedimentum non praesumitur; adeoque ab allegante illud debet probari. 741. 1
Impedimentum, ut & adhibita omnis diligentia in eo tollendo probari debet ad excusandum negligentem & pernam devolutionis. 741. 1
Impedimenta extraordinaria & per accidentia occurrentia curiam temporariam a jure finantur impediri. 789. 3
Ab impedimento cessante indulgentur iterum integrum facere collationi faciende. 790

Impense.

Impensa, si de consensu postulatorum fuit postulator, refundenda eis debent postulatione, dum variae eligendo vel postulando alium. 243
Impensis ad prosequendam appellationem an monasterium praestare debeat appellanti Religiosa a cassatione electionis suae. 510
Impensa aliqua facta in supplicationem, dum ea est modica, adhuc praestari nequit, supplicationem praesentatam de mandato illius, cujus nomine praesentatur. 785. 2

Imperator.

Imperator in Germania non praetendit ex concessione sui conferendi beneficia. 726. 1
Imperator concedendo preces. Papa non concedit sui concedendi beneficia. 726. 6
Imperator quodammodo generalis patronus confertur Ecclesiarum in Imperio. 92. 3
Imperator quid habeat & possit circa preces primarias. 602 & sup. Vide v. *Præsent.*
Imperator proprii non eligere, sed creatur Rex Romanorum ab Electoribus, postmodum vi consecratus & coronatus promoveendus in Imperatorem. 604. 1
Imperatorum & Principum coronationum ultimus Catalogus V. eorumque ad illum usque catalogus rescripti. 604. 1
Imperator ante consecrationem & confirmationem noster cum addito dicitur Imperator, nempe Imperator electus, seu electus in Imperatorem. 604. 1
Imperator solum electus, spectato prædicto jure, non habet ex sola electione ante consecrationem & confirmationem sui administrandi Imperium, concedendi privilegia & gratias, offerendi preces primarias, &c. Secus tamen est, spectata consecratione. 604. 1
Imperator adhuc non venit in generali Contributione Pontificis, etiam si ex nomenatur Reges & Regines. 607. 12
Imperator ex receptis proxi concedendū preces tantum in mensibus Papalibus, sed & ordinariis. 607. 12
Imperator est restituere possit quoad natalia, ad tamen non potest in electione ad beneficia. 610. 3

Impetrans. Impetratio.

Impetrans beneficium possessoris vi regule de annali, quasi condempnare exprimebat. 329
Vide v. *Regula.*
In impetratione ab Ordinario locum non habet regula de annali; secus est de Legato Apost. 330

Impubes.

Impubes septennium major potest per se ipsum praesentare, et si acquiescit, ut non per se presentet sine consensu auctoritate. 72. 2. & 3
Potior tamen etiam pro filio impube praesentare patet. 72. 2. & 3
Non tamen vi patronatus compensis filio puberi esse inferiori 11 annis. 72. 4
Impubes, regulatur loquendo, jure naturae vetatur eligere, & indirecte etiam a jure Canonico. 455

Incorporatio.

Incorporatio beneficii necdum vacantis fieri potest monasterio, Prelature, &c. 717. 2
P. Lucan. *For. Bonif. Tom. II.*

Incorporatio talis non necessario fit cum tertio simul in actum, sed habetur. 717. 2
In incorporatione tali beneficium secundum principalem usum vacare non censetur, sed esse extinctum. 717. 2

Indignus. Indignitas.

Indignitas, si proponatur praesentari ex crimine Canonico, requiritur sententia condemnatoria pro tali crimine in specie. 151. 2
Indignus praesentari facta ab uno patronorum non nocet alius, nec collatio devolvitur. 155. 1
Idem est, dum plures praesentant indignum. 155. 2
Indignus an & qualiter possit aut debeat confirmari. 471
Vide v. *Confirmatio.*

Indulgentia.

Indulgentiarum concessio est actus maxime spiritali imbecillitas, qui sunt jurisdictionis. 441
Indulgentias concedere potest Episcopus non consecratus. 443. 4

Indultum.

Sub indultum datum a Papa Cardinali conferendi omnia reservata, praeterea reservata ex familiaritate Papa concedentis hoc indultum, non casu beneficium talia familiaris morientis meritis jam Papa indulget, sed manet reservatum Papa. 546. 23
Indultum conferendi pro omnibus mensibus computatur solum alternativum. 553. 3
Indultum precum primariarum quid sit, quid & quales limitationes continet. 602. 1. & 2
Vide v. *Præsent.*

Indulta Pontificia quaecumque amplissime clausula non comprehendunt beneficia juris localis ex fundatione, &c. aut mixti in pan numero licet. 605. 3
Indultum circa collationem beneficiorum habent Curiales omnes intus hujus eorum dignitas. 640. 8
Indultum hoc quousque sit. 659. 2
Ad quae beneficia se extendat, & ad quae non. 641 & 642
Vide v. *Cardinalis.*

Indulta conferendi se non extendunt ad beneficia spectantia ad collationem aliorum, etiam dum ea hic & nunc reservata sunt Papa, nisi de us expectata facta illi mentio. 642. 2

Indultum concessum Cardinalibus Episcopis non iustificatur hodie dum amplius Capitulo habenti simulatae collationem vel electionem cum Cardinali. 640
Indulta Cardinalium qualiter deturget, 645
Indulta Cardinalium qualiter cessent. 646
Vide v. *Cardinalis.*

Indulta conferendi beneficia, quae alio seclusis reservationibus sunt ordinatae collationis, quareoque Papa concedere solet praeter Cardinales Praeterea quibuscumque, praesentum ultramontanum. 647

Infamis. Infamia.

Infamitas actus legitimi sunt veri. 279. 2
Infamis infamia juris eligi invalidè, dum est sententia & declarata. 279. 1
Secus est, si solus commissus factum, pro quo ipse iure incurrit infamia, dum nullus contra eum excipit, in quo casu loquendum, sicut de excommunicatis toleratis. 279. 2
Infamis infamia facti orta ex eo, quod homines male loquantur de eo, valde eligit. 279. 2
Infamia juris Ecclesiastica amplior est, quam infamia juris civilis. 279. 1
Infamia omnia, quae in penam statuitur iure civili, eo ipso quod non sit reprobata a jure Canonico, est etiam infamia juris Canonici. 279. 2
Infamia juris ante sententiam iudicis non incurritur. 279. 2
Infamis infamia facti remanet repulsa, sed ob crimen ei probatum ab actu legitimo. 339. 2
Infamia facti orta ex repulsa ab actu legitimo probari nequit nisi probato crimine. 219. 2
Infamia orta ex repulsa ab actu legitimo est facti & temporalis, pertinendo de crimine, ob quod repulsa, & debilis. 290. 1
Infamis infamia facti ante confirmandum. 475
Vide v. *Confirmatio.*
Infamia facti delictum per praesentationem. 475. 4
Infamis infamia juris facta provisio ita ab initio est nulla, ut peritus, nisi revocationem anni obtineat, tunc effe nequeat in conscientia. 762

Infans.

Infans competere potest iurp. 11
71. 2
In-

Index rerum

Infirmi prebentarii potest : quin & infirmus in beneficio, si ita fuerint confirmati. 160. 1
Infirmi & annorum, cui assignati fructus cum decimis, quod, cum fuerit legitimis, fiet et collatio, non juratur regala de trinitate, cum in eo deficit collatio & possessio. 160. 14

Installatio.

Installatio quid sit. 9
Installatio seu collatio non electi in Sede Prælati non est administratio officii seu Prælati. 426. 2
Installatio aut inthronizatio electi facta à confirmatore habet vim confirmationis. 94. 1
Installatio vocari solet solennis & corporalis inductio in possessionem. 798. 3. & 802. 1
Ante installationem Abbas vel Episcopus confirmatus potest administrare & percipere fructus. 800. 2
Installationis illa solennis priusquam peracta, non censetur acquisita possessio, ubi fit habet consuetudo. 802. 1
Installatio seu assignatio illi in choro ex generali consuetudine potest esse modis principalibus apprehendendi possessionem Canonice. 802. 1
Status tamen assignandus proprius, alius non transferetur possessio. 802. 1

Institutio, Instituire.

In institutione acquiritur ius in beneficia. 2
Institutionis definitio. 6. 1
Qualiter differat à collatione & confirmatione. 6. 1
Instituitur qualiter sapienter confirmatur cum collatione, confirmatione, traditione possessionis. 6. 2
Institutio duplex est, collativa tituli & auctorizabilis. 7. 1
Abque institutione auctorizabilis impossibile est exercere curam. 7. 2
Institutio auctorizabilis necessario manet ab Episcopo. 7. 2
Institutione aut auctorizabilis instituitur vice Episcopi adhuc censetur Abbas monasterii exempti cum temporaria plena Vicarium. 7. 3
Institutione verbis collatiis tituli censetur talis Abbas nomine proprio instituisse dictum Vicarium. 7. 3
Institutionem auctorizabilem à se abdicare nequit Episcopus. 7. 3
Institutio tamen etiam hæc ex concessione Papæ vel Episcopi acquiritur potest monasterio. 7. 3
Institutio facta ab Episcopo ad presentationem fidelium ab excommunicato non toleratur est irrita. 77. 5
Ab institutione, dum appellatur, & in causa appellationis calata instituitur, presentatione non acquiritur possessio. 91. 4
Institutio beneficiorum iurip. localis adhuc potenda à Papæ, est quoad tollendam presentationem non comprehenditur resignantes Apostoli. 117
Institutionis causam prosequi, & petere presentationem institui, potest pater pro filio, amicus pro amico. 125. 2
Institutione sola verbalis ius non acquiritur. 146. 1
Institutio omnium professorum ad quæcunque beneficia sua diuersa de iure communis competit Episcopo, etiam non consecrato. 169. 1
Institutio non est actus Ordinis Episcopalis. 169. 1
Institutio competit iure magistratibus, & reputatur inter jurisdictionalia. 169. 1
Institutione facta à Capitulo sede vacante, non fit præiudicium Episcopo successori. 170. 1
Institutio, dum spectat ad Episcopum, & plura sunt presentia, ita ut locus sit gratificationi, institutio non transit ad Capitulum sede vacante. 170. 1
Instituire vi officii generaliter commissi competit Vicario generali Episcopi, uni & Vicario Capituli sede vacante. 171. 1
Institutio etiam fieri potest per Vicarium foraneum in loco, pro quo deputatus, si vi sue deputatus ibi exercet jurisdictionem. 171. 3
Institutio & instituenti potestas etiam in curati ex iure speciali competere potest Clerico Episcopo inferioribus. 172. 1
Sic institutio ex dispositione fundatoris competere potest Prepositi vel Decano curie Ecclesie, Archidiacono, certo Conventui Clericorum, simpliciter Canonico. 172. 1
Sic institutio, etiam in beneficio seculari, competere potest Canonico vel Præbato regulari. 172. 1
Institutionem tamen non possit amplius post Triduum fundatore reservari alteri quam Episcopo, tenent alii. 172. 2
Institutio & ius instituentis ex donatione Episcopi competere potest inferiori Præbato. 172. 3
Institutio spectare potest ad plures. 172. 4

Institutio & ius instituentis cumulatim ad Ordinarium acquiritur potest ab inferioribus. 172. 4
Institutio & ius instituentis competere potest Abbati & Prioribus. 173
Instituire in Ecclesia pleno iure subiectis (secus est de non pleno iure subiectis) monasterio, spectat ad eundem Prælatum. 173. 3
Instituto ex privilegio Papæ, utente in hoc plenitudine potestatis, competere potest laico meriti tali. 174. 1
Instituenti ius à meritis laico presentibus sequi. 174. 2
Instituenti ius magis quam eligendi est spirituale. 174. 2
Institutione ex privilegio concessa laico, non eo ipso habet preteritatem ad deficiendum seu deponendum institutum. 174. 2
Instituto facta ab inferiore existente in quali possessione, est à parte rei ius instituenti non habet, valet. 175
Instituto à fundatore quandoque reservatur Papæ. 176
In institutione qualiter tunc procedat Papæ. 176
Pro institutione est provisio facta à Papæ. 176
Instituentis potestas non devolvitur ad Iudicem, ad quem pariter vel presentibus ob æquo longius dilatum instituentem recurrit per viam querelæ, nisi indirectè cum minime ab eo monitus instituitur veluti instituire. 177. 2
Revolvitur tamen ad Iudicem, si procedatur per viam appellationis à gravamine positivo illato, vel quia expresse derogata institutio. 177. 2
Devolvitur in hoc casu ad Auditores Rote, non ex suppositione simpliciter appellationis à gravamine, sed ex supplicatione commissarius Papæ super toto negotio. 177. 2
Institutionem faciunt Delegatus à Nuncio in gradu appellationis in causis beneficiis iurip. 177. 2
Institutio est debita, dum hoc quæsit liquet instituenti: vacatio beneficii, existentia iurip. habitus presentis, presentatio facta in tempore. 178
Institutionis executionem non suspendit appellatio, si processum & appellatum extrajudicialiter: secus est, si processum iudicialiter, & institutio facta in iudicio contradictorio, seu temeraria lata super ea facienda. 180
Institutio & similes actus provisionis, est sine extrajudicialibus, promoueri tamen & fieri possunt iudicialiter ex alterius legitima contradictione. 180
Institutio facta neglecto patrone est ipse iure irrita, manet tamen firma patrono non reclamante vel presentante alium intra tempus datum ad presentandum. 181
Institutio sine presentatione facta, presentis & tacite patrono, valet. 181
Institutio fieri nequit nisi cum qualitate requisitis, vel ex natura beneficii, vel à fundatore. 182. 1
Institutioni quæ conditiones inuicem adiciuntur. 182. 1
Institutio fieri potest extra territorium & diuersim habentibus instituire: secus est, si fiat cum difficultate causæ iudiciali contradictorie opponere. 183
Potest tamen & in hoc puncto fieri extra territorium institutio ipsa, dum sententia de instituyendo lata extra territorium. 183
Institutio & presentatio facienda separatim, seu diuersis actibus, dum ad eundem spectat instituire & presentare, cuius rei vari penitentur casus. 184. 1
Secus tamen est, seu expediri potest utrumque eodem actu, dum ad eundem diuerso iure seu ex diuersis qualitatibus spectat instituire & presentare. 184. 2
Ad institutionem prævis requiritur examen habitum à locorum Ordinariis super instituentis idoneitate, non obstantem qualicumque consuetudine, etiam immemorabili. 185. 1
Ad institutionem in beneficio curato prævis requiritur approbatio Ordinarii, ita ut contrarium nulla consuetudine induci possit. 185. 2
Institutio non ad sui valorem, sed probationem requiritur scripturam seu litteras. 185. 2
Institutio alia verbalis, per quam ius in beneficio constituitur: alia realis, per quam fit introductio in possessionem, verbalis comprehendit eam, quæ fit orationis, & quæ fit scripto: realis videtur habere vim institutionis & missionis in possessionem. 186. 2
Instituenti ius, dum ad duos cumulatim spectat, facienda est sententia, & ab utroque subscribendum. 186. 3
Institutio non requiritur certum ceremoniarum. 186. 4
Institutioni nullum tempus præfixum: non tamen æquo longius protrahenda. 189. 1
Institutio videtur posse pretrahi ab semestre, non ultra. 189. 1
Institutio non facienda durante termino dato patrono ad presentandum fundatur. 189. 2
 In-

Index rerum

Judex locus de jure p. cognoscere nequit.	26. 1
Potest tamen id tanquam Delegatus Agere.	26. 1
Peritque etiam eorum ille iustitiam actus iuramentum, dum	
Juratus a laico expulsi in possessione rursus	32. 4
Per Judicem Ecclesiasticum non tantum cognosci debent	
spirituales, sed etiam Ecclesiastica sic dicta, quod per	
Ecclesiasticum quoque modo ordinata sint ad spirituales.	26. 1
Judici arbitrandi relinquuntur potentia, in qua fundatur pre-	
scriptio ut utatur iuri p.	32. 4
Judici arbitrio relicta causam alimentarium debitorum pa-	
trino, & quid in illa taxatione considerandum.	106. 3
Judicis officium est remedium admittere actionis, & venire	
potest lata significatione actionis.	107. 2
Judex on causam terminum a jure statutum abbreviare vel	
prolongare potest.	137. 1
Ad Judicem, ad quem appellatur ob dilatarem vel negam	
intentionem, an devolvatur potestas infligendi.	177
Judex appellatorem, ad quem a potestate introitu gravamine	
confirmatus negat confirmationem appellatum est,	
confirmat.	464
Judex quicunque etiam potest judicare sine ordine judicis,	
atque sola facti veritate, etiam si superius Princeps,	
non potest judicare sine ordine judicis, quem lex	
naturalis aut Divina statuit.	426. 1
Judex, si tamen in sententia regulariter exprimere nomen-	
teatur causam, hanc tamen tenetur exprimere, cum	
sententia potest referri ad plures causas diversis effectus	
producentes.	439. 9
In Judicis arbitrio commissi, si in partes latus aut gravat,	
datur appellatio.	
Judicis arbitrium non imperat judicandi libertatem abso-	
lutam, sed arbitrium & judicium boni vii regulandum	
juxta leges.	497. 3
Judex non necessitate ad alterutram partem in iis, que sunt,	
solus acquiritur, & hinc tunc non est locus appellatorem,	
sed ad summum recurrit aliquid ad Superiorem, seu recla-	
mationem & supplicationem.	497. 4
Judex arbitrium tenetur Superiori reddere causam, ut ap-	
pareat, an processit ex rationabili arbitrio.	497. 5
A Judice gravari nequit, qui nec reus nec actor est, sive qui	
non est pars in judicio.	499

Juramentum.

Juramentum non invalidat revocationem contra illud	
factum.	149. 2
Neque adiectum sponsalibus de non ducenda alia invalidat	
matrimonium cum alia.	149. 2
Juramentum de non varianda presentatione invalidat va-	
riationem.	149. 3
Juramentum adiectum actui, qui non pendet quoad per-	
fectionem sui a sola voluntate facientis sed requirit factum,	
audientiam vel presentiam Superioris, reddit illud	
irrevocabilem.	149. 3
Juramentum adiectum promissioni contra bonos mores	
non obligat.	187. 1
Juramenti prestandi ante provisionem, v. g. de residendo	
excois laici a collatore aliter notatus providere, non	
est formositas aut officia.	770. 2
Secus est, dum sub obligatione talis juramenti prestandi	
post provisionem super provisione.	770. 1. & 2.
Juramentum exactum, de faciendo aliquid non eodem di-	
recte vel indirecte in utilitatem providendum, sed solius	
Ecclesie, non inducit formositas.	770. 2

Jurisdiclio.

Jurisdiclio quid sit.	297
Juri dictio non requiritur ad Regimen religiosum, sed fac-	
itae potestas dominatur spiritualis ac pœna.	297
Jurisdiclio proprie tali spirituali careat Abbas.	297
Jurisdiclio obsequenda & exercenda nantii cum or-	
dine ad Papam, & ad descendam, capaces sunt ministri	
ac Prælati Ecclesie.	424. 4
Juri dictio & potestas administrandi, nequidem in actu pri-	
mo acquiritur per electionem sed pariter solium ius percipi	
illam a Superiore seu confirmatione obsequenda.	445
Que jurisdictionis sunt, Episcopus ante consecrationem	
exerere potest.	445. 1
Quin & exercere jurisdictionem in foro interno, dando	
penitentiam absolvens a peccatis.	445. 1
Jurisdiclio in alieno territorio exerceri nequit.	445. 1
Jurisdiclio actus est confirmatio.	445. 1
Jurisdiclio Judicis, a quo appellatur, suspenditur appella-	
tione.	465. 4
Jurisdiclio probabiliter quoad habitum transfunditur in de-	
legatum a tempore date, etiam ad hoc, ut eam exercere	
possit, requiritur presentatio litterarum.	544. 3

Jurisdiclio delegata non aliter probatur, quam per litteras	
apostolicas delegationis.	545. 4
Jurisdictionis concessio signum est confirmationis tolerata a Su-	
periore faciente & potestate dante jurisdictionem.	411. 3
Jurisdictionem voluntariam exercere potest Episcopus extra	
suam diocesis.	574. 6
Jurisdiclio delegata ante receptionem litterarum acquiritur	
habita, non quoad exercitum.	578. 1
Jurisdictionem voluntariam, etiam quoad exercitum habet	
Legatus (non vero conventus), talium quoad exerciti-	
um) ab eo puncto, quo Urbem egreditur.	656
Jurisdiclio voluntaria, etiam delegata seu concessa ab infe-	
riore a Principe, exerceri potest extra territorium.	656

Jus.

Jus in beneficio acquiritur confirmatione, postulationis ad-	
missionem, intimationem, collationem.	1
Jus ad beneficium quot modo acquiritur.	3
Jus in beneficio, & jus ad beneficium qualiter distinguun-	
tur.	1
Jus quodvis ad beneficium per electionem, presentation-	
em per servatorem per consuetudinem: <i>Modo non per servatorem</i>	
<i>quodvis est ex</i> , non vero per servatorem per illam ius quod-	
visum vi expectativa.	3. 3
Juri ipsi & jura presumptioni refragari aliquid, sunt duo	
diverſa.	29
Jus positivum canonicum non potest abrogari, nisi de ex-	
pressa auctoritate Papæ.	443. 1
Jurium incorporatum possessio habita a defuncto vel antece-	
ssore transiit ad hæredem sine nova applicatione aut	
novi exercitio.	729. 3
Jus quando dicatur resistere, & quando dicatur non resistere,	
que sunt duo valde diversa.	730. 1

Jus patronatus, vide v. Patronatus.

De juris. nostra & divisione.

Jus, quod simpliciter usurpatur in jure.	11
Jus, prout est in 38. Canonibus inductum nominandi ad	
beneficia, dicitur.	12. 1
Jus, consideratur dupliciter: activè & passivè, prout nomi-	
nam est in persona presentantis & presentatis.	12. 2
Jus, a jure presentantis qualiter differat.	13
Jus, quodvis sit.	14
Jus, Ecclesiasticum quod.	15
Jus, laicale quod.	16. 4
Jus, ut dignetur, an laicale, an Ecclesiasticum, non con-	
sideranda persona possidentis, seu tunc, quo possidentur.	
Jus, ratione proprii matrimonii competens Clerico est la-	
cale.	16. 1
Jus, in quo Clericus succedit laico, est laicale.	16. 3
Item quod Clericus fundat ex bonis suo Ecclesiasticis	
acquirunt (ubi de iis testatur prelati) beneficium acqui-	
ritur, relinquendo illud fili hæredibus vel consanguineis.	
Jus, adhuc est laicale, quod Episcopi, etiam dum de bonis	
acquirunt, utroque respectu eisdem fundantem in via	
beneficium: de consuetudine tamen relinquere solent	
consanguineis suis.	16. 5
Jus, relinquere non possunt consanguineis aut hæredibus	
suis Episcopi, sed manet penes Ecclesiam, quod idem ac-	
quirunt, fundando beneficium ex bonis secularibus ad se	
devolutis, antequam ea mensæ curam incorporentur.	
Jus, Ecclesiasticum, dum solum merè lucrative transiit ad	
laicum, manet Ecclesiasticum, secus, si transiit solum	
oneroso.	16. 6
Jus, quod fundator laicus reservat Ecclesie sub hac lege,	
ut ad eam pertineat non ut Ecclesiasticum, sed ut laicale,	
est laicale.	16. 7
Jus, laicale de cetero a laico transibit in Ecclesiam ex vi	
Eccelesiasticum.	16. 7
Jus, est laicale, dum laici nominant personam, quam per-	
sona Ecclesiastica tenetur praesentare.	16. 8
Jus, a fundatore laico reservatum personæ Ecclesiasticæ,	
vel etiam reservatum laico, ab eo tamen hereditate, dona-	
tione, similis vel utroque transiit in Ecclesiasticum, est	
Ecclesiasticum.	16. 9
Jus, competent, v. g. Episcopo ratione alicujus domus vel	
castræ penitentiæ ad Ecclesiam, est Ecclesiasticum.	16. 10
Jus, spectans ad laicos utriusque sexus religiose videntes,	
est Ecclesiasticum.	16. 11
Item, quod spectat ad illam tertii Ordinis S. Francisci, non	
est singularis, sed ut universa.	16. 11
Item, quod spectat ad milites Ordinum Militarium S. Ja-	
cobi Calatrava, Alcantara, &c. etiam si conjugio: ra-	
tione Praepositorum & Commendarum.	16. 12

ac materiarum.

Jur. competens Confraternitas laicorum approbata ab Episcopo, & alicui Ecclesiae, an sit Ecclesiasticum. 16. 12
 Jur. tamen ibid dictum Confraternitatum quoad effectum derogationis & reservationum censendum laicale. 16. 12
 Jur. competens praefectus fabricae Ecclesiae, seu oeconomus Ecclesiae laicus, an sit Ecclesiasticum. 16. 13
 Jur. competens hospitalium admittentibus laici, an sit Ecclesiasticum. 16. 14
 Jur. spectans ad Collegia infirmorum pro sustentatione pauperum studentium vel aliorum, an sit Ecclesiasticum. 16. 15
 Jur. mixtum quod sit? Et quatenus, dum patrum sunt partim laici, partim Ecclesiastici, dicatur mixtum. 17
 Jur. mixtum, dum est etiam inaequali mixtura, v. g. est unus patronus laicus, & duo Ecclesiastici, semper attenditur, quod magis favorabile & minus praesudiciale est patronari, v. g. non cadit sub regula reservationum, locus in eo non est exanimi per concursum. 18
 Limitatur hoc ipsum. 18
 Jur. penitens ad laicum & Ecclesiasticum, conventionem inter eos factam de praesentando alterius vicibus, nam in turno Ecclesiastici fit Ecclesiasticum, in turno laici laicale. 19
 Jur. hereditarium quod dicatur. 20. 1
 Jur. hereditarium de iure communi est transitorium ad quoscunque haereditas, etiam extraneos. 20. 2
 Jur. in dubio, dum aliud non habet fundatio, praesumitur transitorium ad quoscunque haereditas. 20. 4
 Jur. gentilitium quodnam sit. 21. 1
 Jur. praesumitur in dubio gentilitium, ubi in provisionibus semper habita fuit mentio familiae & descendit; namquam autem haereditas gentilitas, vel dum spatio 100. annorum nullus in eo extraneus praesentavit. 20. 2
 Jur. qualitas gentilitii imprimi potest per fundatorem, etiam post fundationem, accedente consensu Ordinarii. 21. 2 & 23. 1
 Jur. pure hereditarium, dum deim imprimi qualitas gentilitii, non eodem hoc in praesentando alterum, quibus in eo jus quiritur. 21. 3
 Jur. hereditarium impressa deim qualitas gentilitii credit in favorem Ecclesiae. 21. 3
 Jur. impressa semel qualitas gentilitii continetur intransmissibiliter, quoscunque durat gens seu familia. 21. 3
 Jur. gentilitium finis familiae transit ad haereditas, & sic haereditarium. 21. 4 & 23. 1
 Quod tamen limitatur. 21. 4
 Jur. gentilitium, etiam durante familia, alienari potest in praesentando alienationis, & sic transire ad haereditas, etiam extraneos, quatenus alia non impugnetur. 21. 4
 Jur. mixtum ex gentilitio & hereditario quodnam sit. 22
 Jur. hereditarium potest fundationem perfectam per Episcopum ad influentiam ipsius fundatoris (secus est de favore fundatoris) de hereditate in gentilitium mutari potest. 23. 1
 Jur. an faciat gentilitium, an hereditarium, potest fundator declarare in codicillo. 23. 1
 Quin & de consensu Ordinarii non minus in codicillo, qualem in ipsa fundatione hoc vel illo modo qualificare iusp. 23. 1
 Jur. reale & personale quodnam sit. 24
 Jur. an secundum se seu simpliciter & ab inchoato sit spirituale, an vero tantum spirituale annexum. 25
 Jur. materia non est alia, quam triplex illa praerogativa, honorificativa, suppeditationis alimentorum, facultas praesentandi Redemptorem beneficium. 25. 2
 Jur. contra antiquos Canones illud non admittentes introductionem deim auctoritate Pontificia propter Ecclesiam universionem. 25. 3
 De iurp. cognoscere nequis iudex laicus. 26. 1
 Jur. etiam laicale spectat ad jurisdictionem Ecclesiasticam. 26. 1
 Jur. dum per laicos exercetur, exercetur per eos tanquam nuncios ministros Ecclesiae. 26. 1
 De iurp. laicus tamen cognoscere potest ut Delegatus Apost. 26. 1
 Jur. quare cognosci nequeat a Iudice laico, cum tamen non sit inchoatus quid spirituale. 26. 2
 Jur. secundum & secundum se vendi nequit. 27. 1
 Jur. est laicale, dicitur tamen sine pretio pretiosum & res inchoatibilis de annexione, quam habet cum spirituali. 27. 1
 Jur. venditio secundum se est simonia. 27. 2
 Quae sit huius simoniae ratio. 27. 4
 Jur. competens ex gratia, sed debita ex iustitia. 28. 1
 Jur. qualiter dicatur concessa ex gratia. 28. 1

P. Lath. Nov. Brev. Tom. 11.

Jur. conceditur ex gratia inclusa corpori iuris, quare reputatur ius commune, non autem privilegium. 28. 1
 Sub iurp. reservatione offerenti sua ad erectionem beneficium, dum huic legi constituitur non vult Episcopus, adici potest eius Superior, qui cogit eum constituit, vel ipse loco eius constituit. 28. 1
 Jur. competere dicitur ex merito privilegio, & non ex dispositione iuris, etiam concessio in totum gratuita, dum illud a Papa conceditur ratione augmenti dotis. 28. 2
 Idque, etiam in privilegio habentem patronatum esse censendum, ac si augmentum in totum daretur, &c. 28. 2
 Jur. quod pretenditur acquiritur ex consuetudine vel praescriptione, nisi adit immemorialis, pari modo dicitur potius gratia, quam iustitia, magisque ex iure speciali, quam communi. 28. 2

De iurisp. origine & acquisitione.

Jur. pater & qualiter introductum. 19
 Jur. praecedens nimirum contra iura communia praesumptionem, non contra ius ipsum. 29
 Jur. praerogativa unice dependet & provenit a concessione Ecclesiae, & radix illius est gratuita. 29
 Jur. quot modis primo nascatur & acquiratur. 30
 Jur. ius commune dispositione acquiratur tribus tantum modis, fundatione, dedicatione, donatione Ecclesiae. 30
 Ad iurp. acquirendum sufficiunt hi modi disjunctivi, sine singulis se solis. 30
 Jur. acquirunt Clerici & Ecclesiae, Clerico de pecunia propria edificante in fundo Ecclesiae. 31. 2
 Jur. acquirunt Ecclesiae, dum huius pecunia coemptus fundus, est ejus nomine facta non in adhibitum. 31. 2
 Jur. & concessum materiam, & aliter solvens operas ad edificationem Ecclesiae simul acquirunt, si de hoc cum auctoritate Episcopi conveniatur, alias ipsi praebent materiam. 31. 2
 Jur. nam simul acquiratur Ecclesiae gratis concedenti firmum & fundum laico in ea constructum Capellam. 31. 2
 Jur. ex fideicommissu acquirunt fideicommissario. 32
 Jur. ex tribus dictis causis in Ecclesia regulari ad effectum parati praesentandi Praetorem seu Redemptorem illius competere nequit laico, etiam vi consuetudinis immemorialis, sine consensu Papae. 33 & 47. 1
 Jur. tamen quas alias praerogativas patronatus acquirunt etiam in tali Ecclesia Regulari fundatori etiam laico. 33
 Item jus praesentandi in aliis Ecclesiis inferioribus conventionali illi Ecclesiae annexa. 33
 Item jus praesentandi ad beneficia intra illam Ecclesiam Conventuale existentia. 33
 Jur. reservari potest fundum in altari jam constructo ab alio novum beneficium. 34
 Jur. etiam acquirunt illi, qui illud expresse non reservavit in fundatione, seu non dedit, si non velle esse Patronum, seu se ei intentione fundare, dotare, &c. 35
 Ad iurp. acquirendum non requiritur expressa, sed sufficit tacita fundatoris voluntas. 35
 Jur. sibi non reservasse fundatorem ex eo vehementer praesumitur, si statim ab initio erectionis beneficium pulsus est illud providere sine sua praesentatione. 35
 Jur. sibi reservasse fundatorem in dubio praesumitur. 35
 Illud cum sibi non reservasse, ex quibus fundationis veritas arguatur. 35
 Jur. ut acquiratur ex fundatione, necessarius est consensus Ordinarii. 36. 1
 Jur. causa efficiens est Episcopus. 36. 2
 Dicitur consensus sufficiens, ut subsecutus fundationem, adificationem, &c. Item ut sit tacita & virtualis. 36. 2
 In iurp. querendum fundationem consentisse censetur Episcopus eo ipso, quod consensum in fundationem & adificationem Ecclesiae. 36. 2
 Ad iurp. reservationem auctorizandum, quis veniat nomine Ordinarii. 37
 Quae dictum consentium cum effectu praestare queat. 37
 Jur. sibi acquirere nequit Episcopus fundans beneficium sine consensu Superioris, nempe Papae. 38
 Jur. ut acquiratur ex donatione fundi, necesse est etiam totum decimum fundi transferantur. 39. 2
 Jur. non statim a concessione fundi acquirunt, sed tempore prius, ubi subiecta constructio, vel statim jam corpore adificata Ecclesia. 39. 3
 Quin & quoad exercitium nominis, ubi Ecclesia vel Capella fuerit perfecta. 39. 3
 Jur. non acquirunt adificationi suis expensis, dum has ab Ecclesia recipere se velle praestantur. 40. 1
 Jur. non acquirunt hanc gravatam a restatore ad adificationem. 40. 1

l i j dum

Index rerum

- dum Ecclesiam, dum id nonnulli coacti à Jure exequi-
tur. 40. 1
Jusp. acquirit, qui liberè edificavit Ecclesiam, etiam dum ad
eam dotandam cogatur à Jure. 40. 1
Jusp. acquiritur etiam reparatio seu edificatio Eccle-
siae penitus destructae, ita ut egeret novâ consecratione.
40. 2
Jusp. ad vicum tantum, post mortem transiitum ad successe-
rent in beneficio acquirit Clericus ex relictis beneficii
sui aedificavit Ecclesiam. 40. 2
Jusp. quæritur ex sola aedificatione amittit prior patronus,
dum alius Ecclesiam penitus destructam reedificat, quod
tamen limitatur. 40. 3
Jusp. ut quæritur per reedificationem Ecclesiae, non minus
necessarius est consensus Ordinarii, quam in prima ejus
aedificatione. 40. 4
Jusp. non acquiritur aedificatio, nisi subsecuta dotatione.
40. 5
Jusp. acquiritur aedificanti Ecclesiam in fundo alieno in-
vito initio domino. 41
Jusp. non acquiritur ex dotatione, nisi ea sit sufficiens.
41. 1
Jusp. ob defu augmentum concedere neque Episcopus.
44. 1. & 46
Jusp. acquirit, qui una cum aliis ad sufficientem dotationem
concurrit. 42. 1
Jusp. non acquiritur ex simplici dotatione vel legatione bo-
norum facie Ecclesiae. 42. 2
Jusp. ut acquiritur ex dotatione, perinde est, an ea præce-
dat, an subsequatur constructionem Ecclesiae. 42. 3
Jusp. exercicio quoad presentandam Rectoriam, saltem
pro administratione dotis, locus est, data dote ante con-
structionem Ecclesiae. 42. 3
Jusp. acquiritur pœcisi ex dotatione facta Ecclesiae jam con-
secrata, dum ea prius erat sine dote. 42
Jusp. vi juris communis non acquiritur ex dotis augmento
quæcumque etiam. 44. 1
Acquiritur tamen etiam vi juris communis, dum dos ad eam
exiguitatem fuisse reducta, ut ex illa prorsus incognita.
44. 1
Ex ut in hac casu jus acquiritur, requiritur, ut argumentum
declaret, se contribuere in dotis augmentationem. 44. 1
Non tamen necesse est, ut dicat, se id contribuere, ut patro-
natum acquirit. 44. 1
Jusp. concessio ob augmentationem dotis adhuc referenda
ad sui singulare & privilegium Apostoli. 44. 2
Jusp. ex dicto privilegio concessa qualiter non derogetur,
nec cadat sub reservationes Apostoli. 44. 2
Jusp. an & quando acquiritur ex mere privilegio. 45
Jusp. dicitur adhuc ex mere privilegio, quod fundatori
concessum post fundam ab eo Ecclesiam in libertate.
45. 1
Jusp. concessum in fundatione, ad quam de necessitate re-
quirebatur consensus Papæ, non est adhuc mere gratio-
sum. 44. 1
Jusp. concessum cum clausula: *Ad sui officii in fundatione*, non
excludit privilegium. 45. 3
Jusp. concessum ex mere privilegio, ut firmum sit, necesse
est in ejus concessione addi clausulam derogationis Tri-
dentini. 45. 3
Jusp. ex mere privilegio concedere neque Episcopus. 46
Jusp. qualiter acquiritur per prescriptionem. 47
Jusp. laicus fundator præscribere non potest ad effectum
presentandi in Collegiata vel Conventuali Ecclesia, dum
Rectoratus est electivus. 47. 1
Jusp. à laico præscribi potest in Ecclesia Collegiata, quam
constat erectam in libertate, modo derogatum fit in ea
electioni. 47. 2
Requiruntur ad hoc anni 40. cum titulo, vel immemorialis
sine titulo. 47. 3
Jusp. esse ex fundatione vel aedificatione, vi possessionis im-
memoralis allegari potest, dum non constat, an benefi-
cium sit erectum in libertate. 47. 4
Jusp. à laico vi immemoralis non tam præscribi dicitur,
quam præsumi versus ejus titulum. 47. 4
Jusp. in Ecclesia, quam constat subiectum juris, fuisse, præ-
scribere potest laicus: & quot anni ad hoc requiruntur.
47. 5

De Jursp. translatione.

- Jusp. ab uno ad alium quæmodo transferatur. 48
Jusp. hereditarium semper sequitur hereditatem, & transit
cum illa. 49. 2
Jusp. hereditarium qualiter transeat ad heredes. 49
Jusp. censetur fundator reservasse sui hereditibus, dum ad
simpliciter reservavit sibi. Item hereditibus alterius, dum
id simpliciter reservavit alteri. 49. 1

- Jusp. simpliciter reservatum hereditibus transeat ad quoscun-
que heredes. 49. 1
Jusp. hereditarium quæritur monasteria per ingressum in re-
redas. 49. 2. & 56
Jusp. æneum rei continenti universitatem, v. g. castros,
acquiri in re illa à testatore institutum. 49. 2
Jusp. hereditarium, dum modò sunt heredes, omnibus com-
petit æqualiter. 49. 3
Jusp. competens pluribus, quoad exercitium, utilis divi-
datur ratione temporis vel beneficiorum. 49. 3
Jusp. pluribus competens in solidum, non tamen sic com-
petit singulis quoad exercitium. 49. 3
In jursp. heredes non succedunt in capita, sed in stirpes.
49. 4
Jurisp. translatio cum universitate bonorum vel hereditatis
non eget consensu Ordinarii. 49. 5
Jusp. num ex pluribus hereditibus illi soli queratur, qui
gravatus à testatore ad aedificandam Ecclesiam ex parte
sibi relicta. 49. 6
Jusp. hereditarium an transeat ad fideicommissarium &
usufructuarium universitatem. 50
Jusp. alienari potest inter vivos titulo universalis adeoque
etiam ex testamento. 50. 1
Jusp. non minus est religiosum & responsum commodum pec-
uniarum, quam jus sepulchrorum. 50. 1
Jusp. personale, ut cum universitate bonorum abbreviat
fideicommissario, à testatore institui potest. 50. 5
Jusp. an in fideicommissio universalis includatur, an non, est
quæsitio pœcisi facta & voluminis quæ potestatis. 50. 5
Jusp. non transeat ad creditorem, cui datum est pignus uni-
versitatis bonorum, in qua existit jus. 51
Jusp. annexum castro non transeat in conductum castri, &
Jusp. annexum bonis feodis transeat ad feodum. 51. 1
Idem est de feodis dignitatis vel beneficii, cui annexum
jusp. 51. 1
Jusp. de per se dari nequit in feodum. 51. 2
Jusp. transeat in feodatarium & Emphyteutam, dum ca-
strum, cui annexum, includatur. 51. 2
Jusp. annexum bonis ob crimen confiscatis transeat ad feodum
etiam feodatarium. 51. 2
Jursp. per se & directè private nequit Princeps secularis.
51. 1
Jusp. transeat in victorem vi sententiae Judicis secularis,
dum inter laicos lis erat super bonis, quibus annexum.
51. 1
Jusp. personale confiscatis omnibus bonis manet apud de-
linquentem, usque dum sit per sententiam eo privatus.
51. 2
Jusp. hereditarium, non secutâ sententiâ privatorum, transeat
ad heredem ex testamento, vel ab intestato ipsius con-
demnati, eo defuncto, excepto crimine hereticæ. 51. 2
Jusp. transmissibile ad heredes etiam extraneos post senten-
tiam privatorum laici expulsi. 51. 2
Jus. sanguinis, seu spectus ad familiam, transibit ad con-
sanguineos post sententiam privatorum illius. 51. 2
Jusp. annexum bonis cum universitate eorum transeat ad
monasterium, dum illud capax bonorum in communem
instituitur heres à patrono. 56
Jusp. iure sanguinis delatum ad patronum, dum hic ingre-
ditur monasterium, durante vita illius spectus ad mona-
sterium: eo defuncto, transibit ad illius consanguineos.
56
Jusp. ut transferatur cum universitate bonorum, etiam in
fideicommissarium, non eget consensu Ordinarii
secus est, si transferatur titulo particulari de per se laici-
cum. 57
Jurisp. possessio acquiri potest ex unica presentatione. 58
Jurisp. quasi possessio non transferatur ad heredes sine nova
apprehensione. 58. 1
Transferatur tamen hæc possessio ipso jure sine nova appre-
hensione, dum quæritur est non ratione personæ, sed ra-
tionis dignitatis, officii, &c. 58. 2
In jursp. gentilitio tam simpliciter, quam mixto, qualiter de-
ducatur descendenti à patrono. 59
Jursp. reservatio pro parentibus fundatoris, veniunt etiam
agnati: reservatio pro descendendis, veniunt solum
procreati ab illo: reservatio pro agnatis, veniunt
agnati omnes, sive possint in linea recta, sive transferri.
59. 2. & 3
In jursp. reservatione, dum fundator usus terminis æqui-
voco respectu vocarum, illamque insuper qualifica-
vit alio termino æquivoco, attendendum ad terminum
adjectum & personam, quam respectu in ea reservatione,
59. 4
Jusp. etiam pro feminis reservatum censetur, dum fun-
dator qualiter à se vocavit terminum aliquo juri, qui
etiam

nam iura vulgarem sensum intelligi potest tam de feminis, quam de masculis, v. g. vocando eos consanguineos.

Ad iurp. an vocatur quoque fratrem, dum fundator vocatur consanguineum proximorum de genere, vel consanguineum proximorem de cippo. 59. 6

Proximam an referatur ad ultimum decessorem in parantem, an ad fundatorem. 59. 7

A iurp. semper excluditur illegitimi in concursu legitimorum. 59. 7

Iurp. semel ingressum ad senectutem de familia, eo mortuo, non transit ad descendentes eius: sed revertitur ad alium senectorem. 59. 7

In iurp. gentilitio semper succeditur in capita, & non in stirpes: ita tamen, ut mortui pro tempore senior de familia succedat in exercitio iuris presentandi. 60

In iurp. succedere in capita minus est, quam succedere in stirpes. 60

Ad iurp. ex acquirentia Canonica admitti debent Balthardi & spurii nati ex damnata coitu, dum vocati sunt consanguinei, vel alia per verba naturalia convenientia illegitimis. 61. 2

Iurp. donatio Ecclesiarum, in qua habetur, si ea Ecclesia habeat plura beneficia, efficitur patrona respectu illorum: si nulla in ea sunt beneficia, sed unicus solum Rectus, iurp. extinguuntur, & ex evadit libera. 62. 1

Iurp. quoque extinguuntur, & beneficium evadit libera collatione, dum Episcopo habente in constitutu donatur iurp. 62. 1

Quod tamen limitatur. 62. 1

Iurp. solum profuturum concedere patronus laicus, dum concedit Ecclesiam patronatam. 62. 1

Ei neque iurp. transferri, si intendat eam dare in proprietatem Clerico vel loco pio. 62. 1

Iurp. a patrono comparato donari potest non requisitis consensu Episcopi. 62. 2

Non tamen sine hoc beneficio donari aliud potest alteri Ecclesie ab eo qui non nomine suo, sed Ecclesie habet iurp. 62. 2

Neque etiam competens sibi nomine proprio iurp. per se & singulariter donare potest sine illi consensu alteri laico, vel etiam Clerico in private persone. 62. 4

Iurp. reale, dum tanquam accessorium transferatur cum re, cui inest, non eget consensu Ordinarii. 62. 5

Iurp. translatio invalida ob defectum consensu, per eundem ex post prelatum revolvatur. 63. 1

Iurp. translationem auctoritate nequit Vicarius generalis Episcopi. 63. 1

Iurp. nam patronus donare vel legare possit, cui ei placeant. 64. 1

Iurp. relicta a fundatore gentilibus & consanguineis successoribus transferre nequit in extraneum. 64. 3

Iurp. gentilitium potest succedere in eo ad vitam suam translatum in extraneum. 64. 3

Iurp. malevolis secum & cum heredibus propriis tenentis donatum extraneo a fundatore. 65

Iurp. semel unum in persona non potest deinde dividi in plura, seu plures constitui patroni. 65

Iurp. personale permutari potest cum alio iurp. aliore vera spirituali, aut spiritali ameno: non vero cum re temporali. 66. 1

Iurp. reale annexum castro permutari potest cum alia re temporali, permutando nimirum illud castrum cum alio castro, cui iurp. aliud, vel etiam nullum annexum est. 66. 1

Iurp. diversarum Ecclesiarum inter se permutari possunt sine consensu Episcopi. 66. 2

Iurp. reale vendi potest, seu per venditionem transferri per accidens & concomitantem, vendendo rem temporalem, cui annexum. 67. 1

Iurp. non transi in emptorem, vendita universitate bonorum, dum neque universitas bonorum, neque ulli determinate praeiudicet adhaerent. 67. 5

Neque etiam necessarii transi cum universitate bonorum venditorum, est illi annexum. 67. 4

Ob iurp. annexum castrum hoc carius vendi nequit. 67. 4

Iurp. non transi in emptorem cum vendita hereditate seu bonis hereditariis, dum in his nihil est, cui adhaerent. 67. 5

Iurp. non transi in emptorem, dum quis vendit fundum suum, nullam continens universitatem, intra cuius fines sit Capella, cuius vendens est patronus. 67. 5

Iurp. personale hereditarium transire hereditatem, non est vi bonorum, sed est vi iuris hereditarii. 67. 5

Iurp. unde praefundatur vel deprehendatur annexum castrum vel dignitas, an penda personae domini castri vel dignitatis. 67. 7

Iurp. venditio facta contra iuris prohibitionem sine valida. 68

Iurp. in neminem transferri potest, in quem Ecclesia non continetur. 68. & 69

De subiecto Iurisp.

Iurp. non acquiritur pagano vel Iudeo adificanti Ecclesiam, aut ementi castrum, cui illud annexum. 69

Iurp. non est capax haereticum. 70

Iurp. infanti & pupillo competere potest. 72

Iurp. personalis competens iurati non est communicatur marito. 73. 2

Neque iura patronatus competens illi ob bona propria ac paraphernalia, aut ab ea tanquam haerede vel consanguinea a fundatore habita, dum ea data non sunt marito in dotem. 73. 2

Iurp. annexum bonis dato marito in dotem ad eundem locum spectat. 73. 4

Quod ipsum tamen ab aliis negatur aut distinguitur. 73. 4

Iurp. competere potest etiam illegitimo, spurio & irregulari. 74

Iurp. exercitium non est officium publicum, sed privatum. 74

Iurp. prohibitum non amittitur per excommunicationem maiorem, sed solum privatur quae ejus usus. 75. 1

Iurp. ut adificando Ecclesiam acquirat excommunicatus toleratur, non vero illius exercitium ante absolutionem, concessam potest habere opus. 75. 1

Iurp. acquiri ex herede vel monasterio Fratrum excommunicati adificans vel dotans Ecclesiam. 75. 3

De probatione Iurisp.

Iurisp. in genere duplex est probatio, una vera seu irrefragabilis, altera praesumptiva. 76

Iurp. quoad proprietatem quod modi probandum iure iure vo ludenti. 79

Iurp. privatorum, in quibus regulenter non praesumitur usurpatio, tribus modis probandum. 79. 1

Iurp. potentium, in quibus praesumptio illud esse de usurpatione praesumitur, excluditur ad verum titulum documentum requirit probationem: & qualiter ei suffragetur immemorialis temporis probatio. 79. 2

In iurp. privatorum probando proceditur cum generalibus regulis iuris communis. 79. 2

In iurp. potentium, quod ex diuturni possessione praesumitur, probando rovam formam induci videtur. 79. 2

Iurp. privatorum qualiter probetur per authenticum documentum. 80

Ad iurp. privatorum ex fundatione, donatione, &c. probandum ex multiplici praesentationibus requiruntur ad minimum eorum tres. 81. 1

Iurp. hoc probatur quoque omnibus illis modis, quibus a iure conceditur nisi probatio. 81. 1

Probatum itaque per famam cum longissima quasi praesentatione. 81. 1

Item per praescriptionem quadragenariam cum titulo colorato. 81. 2

Item per litteras inscriptas lapidi publice positis, in quibus affirmetur iurp. item per insignia ab antiquo tempore posita in Capella. 81. 3

Item ex litteris Ordinarii in beneficii institutione testantis beneficium iurp. competere alicui. 81. 4

Quod tamen limitatur. 81. 4

Item ex litteris visitationis, si in illis legatur, beneficium subiectum iurp. 81. 5

Item sententia Ordinarii super lite mota de statu beneficii. 81. 5

Iurp. quoad effectum praesentandi non probatur per substantiam alicui, etiam tanquam patrono, praesentato ab Ecclesia: ut nec per locum honorificum alicui, etiam ab immemorabili concessum. 82. 6

Iurp. probatio requiritur plena, dum de ejus proprietate agitur principaliter: sufficit semiplena, dum de ea agitur incidenter: & quandoque dicitur de patronatu ejus incidenter. 82. 6

Iurp. usurpationis praesumptio in quo fundatur. 82. 6

Iurp. usurpationis in quibus praesumatur. 82. 6

Praesumptio dicta qualiter elicit. 82. 6

Vide v. Praesumptio.

Iurp. ex fundatione, donatione, &c. respectu personarum potentium, in quibus datur praesumptio usurpationis, probandi quo sit modus. 83. 1

Dum dictum iurp. probatur, non per authenticum instrumentum, sed per immemorabilem immemorabile illa qualiter debeat esse qualificata. 83. 1. Vide v. Probatio.

Iurp. facta probatione, iuxta praescriptum Tridentini, admissioque praesentata, dum deinde in frequentibus visitationibus praesentata. 83. 1

Index rerum

alibi dubitatur de validitate juris. parvus non potest
sepi a profectando, nec tenet de novo probare utro-
que. 87
Juris. rigorosa illa probationes non requiruntur, dum
jura non adversa Ecclesiam, sed alium patrum pro-
bandum. 88
Neque, ubi patronus, in quem non cadit pars pro aliis aliis
juris. cum illo, in quem & cadit, contendit. 89
Neque est opus ad effectum juris honorifici, sed solum ad
effectum patrimonii. 90
Juris. participationem non implicat, dum quis a patrono
admirari ad simul cum eo praesentem, sed solus
exercit. 91. 1
Juris. substantia non transferretur in alium admittitur. 91. 2
Juris. post idem acquiritur, & de ea docetur an sit praesentia-
tione facta bona fide, dum consensus est inter possessionem
& pensionem, vel inter Ordinarium aliumve negotium
assistentem juris. 91. 3
Non tamen acquiritur, dum praesentia admissa vel effectiva
in com. clausula: Sine periculo alterius. 91. 4
Juris. rigorosa illa probatio in potentibus requiritur quoque
in possessione. 91. 4
Juris. habetorem praesentem probare debet, si esse haren-
dam universalem. 92. 1
Juris. mutuum praesentem, non tenet probare, si esse haren-
dam ultimum deinde. 92. 2
Juris. gentium praesentem, solum possessionem, probare
debet suam descendendam per gradus distinctos. 92. 3
Qualiter ea descendenda probanda per testes & successores. 92. 3
Juris. ex augmento dotis praesentem, quid probare tenetur
in eadem ad evitandam reservationem & derogationem
Apostoli. 93
Juris. in acquiritur ex augmento dotis, requiritur pro forma,
ut idem beneficii sint aut ad medietatem veri valoris.
93. 4

De amissione & derogatione Juris.

Juris. quicunque derogat potest Papa, & patronus etiam
locus, disponente pro libito suo de beneficiis patronatus.
112
Juris. derogatio facta a Papa, si valida sit, nullam, ut locum
sit, requirit causam rationabilem. 112
Juris. laicali derogatio majorem causam requirit, quam
Ecclesiastica. 112
Juris. laicorum conservandi summas res a Papa. 112
Juris. Ecclesiastica, non laicali, derogare potest Legatus
a Latere, conservando beneficium patronatus, retrocedendo
omnes patronos, nullisque illi momentum ad derogationem
dedit juris. 113. 1
Neque juris. merito, etiam dum fuerit plures Clerici, quam
laici, derogare potest Legatus. 113. 2
Derogatio tamen potest juris. competentis laico per presen-
tationem, vel ex privilegio merito. 113. 3
Juris. neque laicali, neque Ecclesiastica, derogare potest
Episcopus. 113
Juris. laicali in totum solet derogare Papa, dum benefi-
cium patronatus vacat per obitum apud Sedem Apostoli. Ju-
ris. tamen patronatus capio nec in hoc casu derogare solet.
114. 1
Derogatio tamen ista non est caetera voluntati funditoris.
114. 2
Juris. laicali derogat in totum solet Papa, dum patronus im-
peditur praesentare propter litem in Curia. 114. 3
Circum quod tamen in particulari vide res casus a Contraven-
tione. 114. 3. Vide v. Papa.
Juris. dum pro majore parte praesentationem, vel etiam pro
medietate derogat Papa, derogatio in se aliud umen habet
sed, si quod prejudicium continet, est illud habentis insti-
tuere. prolo secundum casu generari potest. 114. 4
Juris. quod derogat videtur, sed sine magno prejudicio pa-
troni, dum aliquid aliquando beneficium incomparabile
conceditur remotione primi patroni. 114. 4
Juris. Ecclesiastica in totum derogare solet Papa. 114. 5
Juris. quocunque non competentia ad vera fundatione vel
dotacione in partem abrogavit Trident. excepto juris do-
nandi Regem ac Principem jura regni habentium.
115. 1
Sic igitur abrogavit juris. quod est ex privilegio, tamen
in privilegio dicendum, juris. concessum eisdem potestate
mutari se robore, ac si esset ex fundacione, vel quale est
regnum. 115. 2
Juris. ex privilegio, dum hoc etiam ex causa contrari-
v. g. augmento dotis ad medietatem, revocatum non est
a Tridentino. 115. 3
Juris. concessa etiam a Papa propter augmentum dicit non
ad medietatem, v. g. ad tertiam partem, jubet Trident.

examinari per Ordinarios, & qui hi reperiunt non co-
diti in eadem Ecclesia aut beneficii utilitatem, in
totum revocant, reddo patroni, quod in ea erogavit.
116. 1
Quod ipsum limitatur. 116. 4
Juris. ex causa contrarietatis a Trident. praesentatur
quoque a reservationibus Apostoli. 116. 2
Neque nullatenus per clausulam derogationis adiectam
in regula reservationis mensum, ut causa nullatenus omnino
alia jura & privilegia pertinet ad nullatenus, praesentationem.
116. 3
Juris. laicali acquiritur de jure communi, ut censetur de
facto derogatum per collationem factam a Papa: debet
hoc ipsum dicere expresso in locum per clausulam derogationis.
116. 4
Idem est de juris. laicali quod ob augmentum dotis ad
medietatem. 116. 5
Quin & debet specialiter, dum juris. tale ipse ad Regem,
Dacem, aliumque capiam, 116. 6
Proceduntque hac ipsa de loco bona fide patronatus possi-
dente, est verum patronus non sit. 116. 7
Juris. mutui pari modo non censetur derogatum per clausu-
lam generalem sine speciali clausula & mentione juris-
laicali. 116. 8
Juris. mutuum, cum hic & tunc censetur Ecclesiasticum,
an laicale, attendendum, quatenus qualis in eo casu sit
magis favorabilis patronatus. 116. 9
Juris. merit Ecclesiasticum. Sive id juris. specialis, sive jure
communi competens, cadit sub reservationibus Apostoli.
etque derogat per factam provisionem a Papa, obsequi
eo, quod de eo sit illi merito. 116. 10
Juris. cum laicali quod sit merit privilegio, praesentationem
vel confirmationem ecclesiarum derogatum alique capituli
clausula illius in specie derogationis inferior collationis per
clausulam generalem. Ad caputque patrum praesentationem
hanc solum patronatus. 116. 11
Juris. derogatur per clausulam illam, quam facere potest
fundator & successores illius in juris. hereditaria, scilicet est
de successione in juris. gentium. 116. 12
Juris. gentium derogatur eadem solum. 116. 13
Juris. sive gentium sive hereditaria derogatur Ecclesiastica
patronatus per se ipsam conditionem destruit, vel
redditis beneficii permissibilitate, scilicet, si deus solum
minoratur. 116. 14
Juris. non extinguatur, dote beneficii applicant pro dote alter-
ius beneficii: sed transiunt ad beneficium, cui sit illa
applicatio. 116. 15
Juris. amittitur seu extinguatur per unionem vel incorporationem
beneficii patronatus solum monasterio, si in dote
unicum concessit patronus sine reservatione juris.
120. 4. & 120. 6
Idem est, si patronus Ecclesiam patronatus convertit in
Collegium: scilicet, si illa convertitur fuerit patronus invito
vel praesentis. 120. 4
Juris. non amittitur, dum ex redditibus beneficii erogantur
alia praebeae: sed ad illas remittitur. 120. 5
Sic etiam beneficia patronatus ex necessitate converti in Col-
legium, itatur patronus, nisi vellet, non possit tamen
contradicens, retinet juris. ad Canoniam & simpliciter
restituere in ea. 120. 6
Quin & ad Praefatum ipsidem, quod tamen limitatur.
120. 4
Juris. amittitur, dum ipsum redditum in beneficium, sive con-
fessionem omnium bonorum & jurium facta per judicem
Ecclesiasticum, sive generalis confectio per laicum, & spe-
cialis per Ecclesiam. 120. 5
Juris. transiit in beneficium laicum, bonis, quibus remittitur, ab
illo confectio. 120. 5. & 120. 6
Idem ob quod sit confectio, commissum in Ecclesiam,
extinguatur, & Ecclesia sit libera. 120. 6
Si beneficium non commissum in Ecclesiam, perinde ad
beneficium laicum praesentem, vivens delinquitur, hoc de-
finitur, reddit ad vocem, hanc nullatenus, Ecclesia
sit libera. 120. 6
Juris. gentium pergit durare, dum quis de genere sapienter
confectio bonis omnibus & juribus patroni. 120. 7
Juris. competentis de jure communi per solum negligentiam
in praesentando non amittitur. 120. 8
Amittitur tamen formalis praesentatio contrarii fluidi, nempe
libertatis, collationis nimirum factam tanquam de
libero, sicut & patet per patronum. 120. 9
Dedit tamen hujus praesentationis remanet, dum provi-
siones fuerint Apostoli. Item dum apparet, patronum rece-
pisse ceteros juris. licet. 120. 10
Juris. non amittitur per praesentationem, ubi, contra quem
praesentatur, illud aliter non potuit in praesentem
factum. 120. 6
Juris.

ac materiarum.

- Jusp. amittit patronus, dum labitur in hæresim, vel dum in
transfert illud in hæresim. 120. 7
Idem est de schismaticis, apostatis, fautoribus, de inso-
litis, receptantibus hæresicos. 120. 7
Item de informatioe in excommunicatione per annum. 120. 7
Jusp. hærenicus non recuperat per abjurationem hæresim,
nisi fuerit restitutus in integrum. 120. 7
Jusp. amittit & devolvitur ad Ecclesiam per occisionem
vel insultationem Rectoris vel Clerici quidem Ecclesie. 120. 8
Jusp. amittit per simoniam commissam in ejus cessione,
donatione, venditione. 120. 9
Jusp. amittit per hoc, quod patronus se ingerat in per-
ceptione fructuum beneficii patronatus. 120. 10
Jusp. ex mere privilegio amittit per non usum longissimi
temporis, factus est, si est ex jure communi. 120. 11

Laicus.

- L**aici utriusque sexus religiose viventibus, & habentibus
religiosum gestantibus competens jusp. est Ecclesi-
asticum. 14. 11
Laicorum aliorum Confraternitatibus, an & quando com-
petens jusp. sit Ecclesiasticum. 16. 12
Laicorum Confraternitates hujusmodi approbare ab Episcopo
& aliis alicui Ecclesie in rebus communibus con-
veniente coram iudice Ecclesiastico. 16. 12
Laicorum dictarum Confraternitatum dicuntur loca pia & reli-
giosa, & sunt de foro Ecclesiastico. 16. 12
Laicus cognoscere nequit de jure. potest id tamen tan-
quam Delegatus Apost. 16. 1
Coram laico exerceri potest actio in iuriam, dum laicus
a laico evulsatur per vim ex possessione iuris. 16. 1
Laicus in solis consecratione, etiam inmemorialia, & sine
consecratione Papa nequit acquirere jure presentandi Pra-
latum seu Rectorem Ecclesie Conventuali vel Colle-
giate. 11. & 47. 1
Laico tamen fundatori acquiritur jusp. quoad alias præben-
dientias patronatus in dicta Ecclesia Conventuali, vel
& jure presentandi in Ecclesiis inferioribus illi Con-
ventuali annexa. 11. & 97. 1
Laicus in laico, quamvis constitutus ab initio subiectum juri
acquirere potest jusp. per prescriptionem, & quot anni
ad eam sufficiant. 47. 5
Secus est de Ecclesia, de cujus primæva servitute non con-
stat. 47. 4
Laicus deputatus sequester dignitatis vel beneficii solum
consensu deputatus ad temporalia. 51. 4
Laicus sequester presentare nequit, dum jusp. spectat ad
Ecclesiam, Praelatum sequestratum. 51. 4
In laicum non transferitur jusp. de per se in solo singulari sine
consensu Ordinis. 17
Laicus competens tibi jure proprio & privato iusp. libere
sine consensu Ordinis concedere potest Ecclesie alteri-
us loco pio, vel Clerico ratione dignitatis vel beneficii,
quod habet. 62. 1
Laicus, etiam Rex, ipsas Ecclesias patronatas concedere ne-
quit Clerico vel loco pio in proprietatem. 62. 1
Dum tamen simpliciter Ecclesiam concedit patronus laicus,
in dubio præsumendum, illum concedere solum jure,
quod in ea habet, nempe patronatum. 62. 1
Laicus patronus cum consensu Episcopi in proprietatem
valide donat loco pio Ecclesiam, quod tamen limitatur.
62. 1
A Laico acceptas Ecclesias sine consensu Episcopi, qualiter
Ecclesiasticis præbendere possit. 62. 1
Laico competere nequit jus eligendi, redundante hoc
in dispendium libertatis Ecclesiasticæ. 97. 1
Laico patrono quid tamen jure competere possit circa ele-
ctionem. 97. Vide v. Patronus.
Laico nulli conceditur locus in sacro. 103. 1
Laici nomine generali in derogatione juris, laicali non ve-
niunt Reges, Duces, Marchiones. 119. 1
Laici presentari nequit ad beneficium. 119. 1
Laici in omnibus reputantur Clerici conjugatos. 151. 2
Laici meriti talis nequit præbendere jure instituendi. 174. 1
Laici, qui ab immemoriali tempore sunt in quali possessione
instituendi, in ea est relinquendus. 174. 2
Laici ex privilegio Papa competere potest jus eligendi
Praelatum Ecclesiasticum. 146
Laici a Papa habitari possunt ad jura spiritualia possidenda.
146. & 766. 6
Laico ex consuetudine competere nequit jus eligendi. 146
A laico, qui jus eligendi sine privilegio Papali possideret
nequit, nullo tempore ab eo presentari potest. 147
Ut laico non conferentia iuris vel irritanda sit electio,
consuetudine induci nequit. 147

- Laico competere nequit jus eligendi Praelatum Ecclesiasti-
cum ex dispositione fundationis. 146. 1
Neque ex ulla donatione, conventionione, compositione, con-
sentimento etiam tunc Capitulo & Episcopo. 148. 1
Laici conventi de consuetudine vocem habere possunt in
electionibus Canonicis. 157
Laicorum conventuum nomine nunquam veniant Reli-
giosi profecti. 157
Laici admitti ad eligendum est abusus secularis pote-
statis. 181. 1
Laicorum juri quæsitio ex fundatione Papa non falet de-
rogare, nisi specialiter id exprimitur. 608. 1
Laici de se incapaces sunt jure conferendi beneficia. 726. 1
Laico ex facta fundacione aut quavis donatione, si factam
a Papa excipias, competere nequit jus eligendi, multo-
que minus conferendi beneficia. 726. 1
Laico nulla consuetudine aut prescriptione quam tantum-
modum competere potest jus conferendi. 726. 1
Laico conferendi beneficia nulla Papa tolerantia obstat oc-
casionem. 726. 1
Laicus in vim immemorialis allegare privilegium Papæ
relinquendus in possessione juri eligendi & conferendi.
726. 1
Laico de se nequidem competit jus conferendi manualia.
726. 1
Deputare tamen potest extra privilegium simpliciter Sacro-
dotem, qui aliam deserviat, extra quodam per hoc acquirat
dictum beneficium. 726. 4
A laico extra privilegium pretendendum jus conferendi,
eligendi, instituendi acceptantes beneficia sunt excom-
municati. 726. 5
Laicus a solo Papa potest consequi privilegium conferendi,
siquæ raro conceditur. 726. 6
Laicus in vi obtenti privilegii conferendi beneficia, tanquam
minister Papæ dicitur conferre, & ejus collatio reputatur
Apostolica. 726. 7
Nihilominus talis laicus adhuc rectè utitur in collatione
a se facta, hac forma: tenore præfatum conferimus cum
scriptis, reditu, &c. 726. 7
Laico concessum privilegium infringendi, conferendi non
excludit se ad obediendum. 726. 8
Laicus continens potest procurator ad capiendam possessionem
beneficii. 810. 1
Laici non defenduntur regula trienniali, quia incapaces
sunt possessionis beneficiorum. 860. 5

Legatarius. Legatus.

- Legati dominum acquirunt Legatarius a tempore adire hæ-
reditatis. 441. 4
Legati tamen possessionem Legatarius acquirere nequit pro-
pria auctoritate, & si faciat, convincitur remedia posses-
sionis. 441. 4

Legatus.

- Legatus Apost. de Latere (idem est de Nuncio Apost. missus
cum potestate Legati de Latere) derogare potest juri-
bus Ecclesiasticis, non laicali. 113. 1
Legatus Apost. conferre potest beneficia juri-
bus laicalia, dum ea devoluta ad Episcopum ob negligentiam patroni.
113. 1
Neque derogare potest juri-
bus, etiam dum sunt plures
Clerici, quibus laici. 113. 2
Derogare potest juri-
bus, etiam dum sunt plures
Clerici, quibus laici. 113. 2
Legatus Apost. potest in casu necessitatis restringere ius
Cathedralibus ab eis concessum tempus ad eligendum.
113. 2
Legati de Latere, & missi cum potestate Legati de Latere
consensum possunt electionem Episcoporum aliorumque
Praelatorum immediatè subsecutorem Papæ. 460. 2.
& 612. 2
Legati quoque ceteri examen infirmorum possunt super ele-
ctionibus Episcoporum, illisque & informationem mittere
ad Papam. 460. 2
Legatus de Latere quis possit quoad reservationes benefi-
ciorum. 543. 1
Vide v. Reservatum.
Legati Apost. quantumcumque a Curia discedant, ab eis
tamen non absente investigantur, ac provide, ubicumque
morantur in Curia, mori censentur, & sic reservata sunt
eorum beneficia vi cap. de non. de pres. 516
Legatorum quorumcumque Apost. beneficia reservantur
Papæ per Canon. ad Regum & Reg. 1. Canon ubi-
cumque eos, antequam ad Curiam redierint aut venerint,
non contingit. 543. 7
Legati de Latere, etiam Cardines in suis Provinciis bene-
ficiorum vacantium in mensibus Apost. collatores sunt
non

Index rerum

non nisi rationabiliter & ex privilegio, seu iudicio. 500. 1
 Legatus de Latere non prob. bene. p. Concordia Grimaldi
 concurrens in provincia beatus pater cum Ordinariis in
 quibus ab eis illis assignatis. 509. 6. & 612. 5
 Legatus quoque dicitur Ordinarius in sua potestate. 509. 6
 Legatus tamen dicitur potestatem suam concedere cum Ordinariis
 pro illis, mensuris suis solum. 509. 6
 A Legato factum mandatum de providendo extra potestate de
 beneficiis vacante ex parte monasterio Legatus autem mon-
 asterio concessit. 615. 4
 Legatus de Latere, postquam reservavit sibi beneficium pro
 extra potestate, potest id revocare, & aliter conferri. 612. 1
 Legatus non qui dicitur. 612. 1
 Legatus de Latere quid dicitur. 612. 1
 Legatus de Latere ex quo, quo Legatus confirmatur, habet
 potestatem conferendi beneficia sua provincia. 612. 1
 Legatus ex quo habet potestatem vel legationem suam non habet
 unde dum quandoque specialiter aliquibus eorum ex com-
 mittitur, est delegatus, & non ordinarius. 610. 3
 Legatus tamen sine Nunciis nullus cum potestate Legatus de
 Latere potest sine aliis specialibus facultatibus conferre benefi-
 cia. 610. 3
 Legatus seu Nuncius qualiter obligatus non sit in facultate
 gratis, dispositionibus facultatem suam inferre, nec
 iudicium vel Notam compromittere. 610. 3
 Legatorum de Latere potestas conferendi beneficia est ordin-
 naria, & habet illam iure legationis non in genere, sed
 talis legationis nempe de Latere. 612. 1
 A Legationis potestas non dicitur sibi sibi sibi Apostoli
 proinde tamen illis dicitur Sed Apostoli, & proinde ab eo
 factum legit dicitur potestati auctoritate Apostoli. sicut
 quia talis potestas eodem privilegio exercere, quo alia
 potestas a Papa emanat. 612. 1
 Legatorum a Latere hac potestas est ordinaria, quia tamen
 non est naturalis, sicut est aliorum Ordinariarum ordinis
 in horum privilegium, est restringenda. 612. 1
 Legatorum Latere dicitur Apostoli. 612. 1
 Legatus de Latere veniens appellatur Sedes Apostoli. ubi hoc
 nomen potestari in materia reservata. 612. 1
 Legatorum potestas illa extendit se ad omnia beneficia vacan-
 tia sua provincia, quo Ordinarius ibidem collatores con-
 ferre possit. 612. 1
 A Legatus facta collatio praefertur collationi Ordinarii, & utra-
 que facta eodem tempore. 612. 1
 Legatus collatus ad effectum collationem posteriorum Ordinarii,
 si ex reservato Apostoli cum decreto sententiae. 612. 1
 In Legatorum collationibus nullum magis quam Ordinariarum
 locum habet regula de veritate negata. 612. 1
 Legatus ex parte extra legationis sua provinciam beneficia
 illius conferre potest. 612. 1
 Legatus de Latere collaturae potestatem praefertur a potestate, &
 eadem est electio. 612. 1
 Legatus de Latere conferre potest spectantem ad collationem
 collatorum eorumdem. 612. 1
 Legatus de Latere ex parte iurisdictionem in exemplis, ex-
 ceptis quibus spectantem Papa reservat. 612. 1
 Legatus de Latere etiam conferre potest monachorum, dum
 sunt de collatione ordinarii collatorum. 612. 1
 Legatus in inromittens neque in provisione beneficium
 quantum conferendum quia specialiter committentem
 seu privilegium, etiam in perpetuum, habet, inquam
 Delegatus Apostoli. 612. 1
 Legatus in conferre potest vacantia in monachis Ordinarii
 in beneficia alteram, vel etiam assignare per concordiam
 Germaniae. 612. 1
 Legatus a Latere conferre potest beneficia sua provincia
 spectantem ad collationem alteram provinciarum. 612. 1
 Item devoluta ab negligentiam collatorum ordinariarum,
 modo existat intra suam provinciam, & collator eorum
 habuit extra illam. 612. 1
 Item devoluta ab negligentiam Praefati exempti, non ob-
 stante, quod Episcopus ea conferat tanquam Delegatus
 Apostoli. 612. 1
 Legatus qualiter se inromittens possit in illa, quo Episcopus
 non, et non Ordinarius, sed ut Delegatus exquirat. 612. 1
 Legatus de Latere, spectantem iure communi in Cathedralibus
 vel Collegiis, esse potest Canoniam supereminentiam,
 mandante tamen Canonico providente de praebenda
 penitus vacatura; facta est spectantem iure novo Tridentino.
 612. 1
 Legatus de Latere & qualiter providere possit in illis, dum in
 eas facultates habuit & clausula conferendi linguis, 701. 2
 Legatus de Latere nonnulla sua ordinarii conferre potest sua
 provincia beneficia devoluta ad Papam. 611. 1

Legatus non currit tempus, nempe mensuris datum ad con-
 ferendum illis collatoribus. 611. 1. & 710
 Legatus de Latere conferre potest beneficia pauperum, & ele-
 gitur, etiam nulli facti mentione aut derogatione illis
 pauperum. 611. 1
 Item beneficia pauperum, beneficia ex privilegio. 611. 1
 Legatus de Latere, quantum est de pure communi, reser-
 vata potest beneficiis in vacatura sua collationem, etiam in
 factis extra potestate; facta est de iure novo Tridentino.
 611. 1
 Legatus de Latere conferre arguit reservata, siue genera-
 liter, siue specialiter, etiam dum facultatem habet ge-
 neralem conferendi beneficia quolibetque vacantibus.
 614. 1
 Legatus, tamen habet potestatem conferendi reservata,
 adhuc conferre neque vacantia in Curia. 614. 1
 Legatus conferre neque potest electiva, nisi forte ob ex-
 ceptionem electionis devoluta ad Papam. 614. 1
 Neque Dignitates maiores post Pontificalem in Cathedralibus,
 & principales Collegatas, siue ex electiva sunt,
 siue non. 614. 1
 Competit tamen hoc ipsum Legato Avinionensi. 614. 1
 Legatus de Latere potest conferre Collegatas habuit tamen
 tales, vel etiam ubi ex electiva sunt. 614. 1
 Legatus talis conferre neque linguis durante lite, etiam
 dum ex ejusmodi libere eligenda. 614. 1
 Quia & si habet facultatem ex conferendi, adhuc ex con-
 ferre nequit, dum facta pauperum, linguis, vel etiam in illis.
 614. 1
 Legatus non potest aliquid de facultatem recipiendi resigna-
 tiones, & resignari conferendi rationes; sed solum com-
 mittere resignantem receptionem, & hanc recipi, etiam
 committere, ut idem contra. 615
 Legatus a die, quod libere egressus est, & ad eum redit, con-
 ferre potest. 616
 Ab eo pendit legatus est, & fungitur legatione, & habet
 iurisdictionem voluntariam, etiam quoad executionem,
 & si non habet contentum, solum quoad executionem.
 616
 Legatus quoque ab eo monacho insinere potest & confir-
 mare, quia & cognoscere de praesentatione & Electionis
 rationem; & obsequio tamen iudiciali. quomodo est
 extra suam provinciam. 616
 A Legatus facta collatio vacanti, se habere aliam beneficium,
 est subrepta & nulla, non fecit ac si facta a Papa.
 617
 Probabiliter tamen valeret, nisi facta metu persequo, & hac
 clausula esset littera collationis. 617
 Legatus de Latere commode potest ad 6. menses; non
 vero in perpetuum. 618. 1
 Legatus simpliciter sine Nunciis, dum quandoque potestatem
 habet beneficia quatenus simpliciter extra Cathedralibus
 & Collegiis extra Curiam per obtinere vacantia, modo
 alia reservata, quae mensium reservata non sunt & va-
 lorem 24. dierum non tamen de Curia non excedant, non
 ferunt, adhuc conferre neque Canonici etiam Col-
 legiatarum, dum illam valorem non excedunt, neque
 est in aut personatus. 619. 1. & 2
 Neque curat, nisi ex alio eorum omnes exerceant per actum,
 reditus nempe praepositi ad aliam, facta est de potestati
 habere totum. 619. 1
 Conferre in dicto caso adhuc potest et, quo praepositi
 annexas habent secundum, modo una cum accessu o
 valorem illum non excedant. 619. 1
 Item et, quo ex alio de conferendi et habent omni genera-
 tione eorum, Ecclesia illa vacante, siue si habent omni
 perpetuum praepositi & solum. 619. 1
 Item conferre adhuc potest Archiepiscopus totius.
 619. 1
 Conferre autem non possunt vacantia per resignationem, &
 rationem aliter beneficii, per totum matrimonium,
 aliter modo ab obsequio illorum. 619. 1
 Neque linguis, non obsequio. quod Nunciis in facultatem
 sua habet clausulam, vi cuius apponere potest in super-
 provisionibus derogationes & clausulas necessarias in littera
 Apostoli, sponso solum, nec quae & hae est: *Ex parte*
de praesentatione. 619. 1
 Neque beneficia sicut modo simpliciter in mensibus Ordinarii
 gradum alteram. 619. 1
 Neque vacantia Sede Episcopali vacante. 619. 1
 In illis Legatus provisionibus exprimitur est mensis. 619. 1
 Neque, quorum minor, etiam modico excedit valorem
 24. dierum illorum. 619. 1
 Praefati tamen adhuc conferre simpliciter locum quod prin-
 cipaliter omnia, etiam dum eorum in littera factum dictum
 valorem excedunt, facta, dum utrum eorum unum ac-
 cessum. 619. 1
 Con-

ac materiarum.

Conferre poterit adhuc illamodi simplicitas, dum sane juris. Ecclesiasticis non laicali aut mixti. 659. 9

Valor ille in ordine ad hoc, ut Nuncios talis conferre possit dicta beneficia, qualiter attendenda. 660

Vide v. *For*

Legatus conferre potest devoluta ob propriam suam negligentiam ad Papam. 770

Legatus a quo ad Papam confertur integritas beneficia suae provinciae, eorumque potestates. 810. 2

Legatus est Ordinarius in provincia sua improprie talis de superinductus. 810. 2

In provisione facta à Legato locum habet regula de annali. 810. 2

Legitimus. Legitimus.

Legitimus in rebus Ecclesiasticis idem praestat, quod vera ac naturalis legitimus. 157. 1

Legitimationem praestant Principes secularis, hoc ipso facit esse de familia & parentela. 157. 1

Legitimus, etiam à solo Principe seculari, modo alias sit ad beneficium dispensatus, conferre potest beneficium, quod fundatur fundus pro sua consanguinitate. 157. 1

Lex.

Lex beneficii triplex praedictum respiciunt: nempe Ecclesiae, Ordinarii, vocatarum ad ius. activum & passivum. 94. 1

Lex à fundatore in limine fundationis adiecta, etiam iuri communi contraria viget servantia. 94. 2

Lex moris alienatuius, novaeque onera beneficio adiacere potest per totam fundationem vel licet fundatori. 94. 3

Lex à fundatore postea servare nequit successor. 94. 4

Lex legibus beneficii à fundatore impositus, est iusta causa, saltem pro maiore dispensare possit legatus, utendo Episcopi. 94. 4

Lex fundationis, etiam concernens solum praedictum vocatarum ad ius. activum vel passivum ex intervallo, ne à fundatore, minus ab eius successore alterari possunt. 94. 5

Lex potest esse odiosa. 118. 1

In Lex ex parte materiae proximae considerari potest favor vel odium, ut line tamen eius ultimo solus favor. 121. 2

Lex posterior loquens generaliter recte limitatur & reductio debet per legem specialem, etiam priorem, nisi illa expressis verbis contradicat lex posterior illa generalis. 114. 6

Lex nulla sensum recipere potest, ut legislator credatur voluisse rursi ipsam rem in sua occupatione, & ipsam excludere à restitutione. 119

Legibus, etiam Canonici, derogandi vim habet consuetudo immemorialis. 191. 8

Lex Pontificia non egerit acceptatione subdilectum: sed mot à promulgatione obligat. 191. 3

Lex Pontificia non praescribitur ullo non usui, aut consuetudine contraria, sine certa scientia & consensu Papae. 191. 8

Libri.

Ex libri visitationis, dum in illi legitur beneficium esse subiectum alicui iurep. probatur ius. privatum ex fundatione, &c. 81. 5

Linea consanguinitatis.

Linea haec quid sit. 59. 4

Linea haec alia est effectus sui directa, alia transversa seu indirecta. 59. 4

Linea in dubio accipitur pro recta: quod tamen limitatur. 59. 4

Ad lineam rectam referri nequit substitutio, dum testator filius sui substituit agnatum proximam in linea paterna. 59. 4

Linea recta sola nunquam intelligi potest, dum possibile est comprehendere quoque transverales. 59. 4

Linea recta seu effectus communi usui loquendi designatur nomine *prodes*. 59. 4

Lit.

Lire pendente num praesentari possit alius in locum demeritis colligant. 114. 2

Lire pendens impedit novam electionem & collationem. 114. 2 & 791

Lire pendente inter patronos contendentes de iure praesentandi currit illa tempus ad praesentandum. 140. 2

Lire pendente super iure confertendi seu eligendi collationem vel electionibus non currit tempus. 140. 2

Lire non finita intra tempus ad praesentandum in casu discordiae patronorum super iurep. perinde praesentatio facta eliditur, & collatio devolvitur ad Ordinarium. 140. 2

Secus est, & non currit tempus patronis, dum licet uset patronos & Ordinarium, vel inter praesentatos. 140. 2

In hoc casu Episcopus orationum vel Vicarius contrariae debet, usque dum la finitur. 140. 2

Lire durans in dicto casu, patroni tertium sine viro attentant praesentare nequeunt, ut nec alium in locum omnis praesentati moris sufficere. 140. 2 & 147. 2

Lire pendente non super iure praesentandi, sed super habilitate praesentati, non currit dictum tempus. 140. 2

Lire pendente, dum lingatur contra praesentatum iam in illam, non potest patronus praesentare alium, vel etiam alium accumulare. 147. 2

Lire, quae citius praesentatio, necum finita, alio eorum mortuo, potest patronus praesentare colligantem superfluum. 147. 4

Quid tamen limitatur. 197. 2

Liti beneficiarii aut alterius circa res alias spirituales inter Clericos diremptio per sortis est illucina, etiam accedente auctoritate Superiore. 118

Lire pendente super iure electionis, ea interim habita nec confirmanda, nec infirmanda ante liti decissionem. 465. 2

Vide v. *Confirmatio*

Lire pendente super beneficio collato vi precum Caesararum, dum praesentatio mortui vel renunciat, potest Casat subrogare alium. 618. 2

Lire mota super proprietate eadem in possessione, si privari non potest fructibus possessionis, adeoque adhuc conferre potest. 719. 4

Lire mota super possessione, conferre nequit possessio, nec alius qui, sed expectandus liti eventus. 719. 4

Lire pendente finit nequit collatio ab inferioribus collatoribus. 791. 1

Lire pendente inter dum in discordia electus, vel pro eo à diversis collatoriis sui confertendi praesentandi, uno eorum decedente vel cedente, non potest fieri nova electio vel provisio interim, dum la est super superfluit provisione. 791. 1

Lire pendente super provisio habilitate non potest citi actor pervenire alium. 791. 1

Lire mota à pendente contra possessionem beneficii, hoc cedente vel decedente, non potest beneficiarius illud, super quo liti mota, contenti alteri, donec la contra superfluit fuerit finita. 791. 1

Potest tamen in hoc casu, cedente vel decedente patrono seu actore, in locum illius subrogari alius actor. 791. 1

Liti extinctione beneficium perdit qualitatem litigiosum. 791. 2

Liti inter provisum & alium simpliciter pro interesse suo sit apponendum provisum absque eo, quod ipse praesentat beneficium, non impedit novam collationem. 791. 4

Lire pendente super certo beneficio, dum ea dependet a iure confertendi, impeditur quidem collatio illius beneficii non tamen impeditur collatio, quod minus alia beneficii ad se spectantia, dum vacatur interea, conferat. 791. 3

Lire pendente, propria auctoritate capi nequit possessio, & id faciente dicitur temerarius occupator, & id facere videtur attentatum sine omni effectu. 798. 2

Liti hac ipso ceditur mora super possessione bonorum & officii, quod moveatur super beneficio. 806. 1

Lire pendente, quilibet capi possit possessio beneficii. 811. 2

Vide v. *Provisio*

Ex lire super possessione ipso redditur possessio non pacifica. 814. 2

Item ex lire quacunque, etiam nullius mora, nisi forte nullitas sit ex defectu jurisdictionis in iudice eorum quo. 814. 2

Liti notorie calumniosa non urbat possessionem pacificam. 814. 3

Liti mora antecessori, eo vivo non finita, reddit successori possessionem non pacificam, et si in litere nullum passus sit intra annum. 814. 4

Liti contra possessionem triennalem neque in petitorio neque in possessione interitari potest. 810

Liti antiquae, si quae fuerint antea initium illius triennalis possessionis, completo termino non extinguuntur, ita ut, si non obstantibus, dum intra triennium illa nulla mora possessori, dicatur possessio triennalis pacifica. 811. 2

Liti cum tercio agitata non intercurrit triennalem possessionem pacificam quasi alius, qui non fuit in lite. 812. 2

Index rerum

Literæ.

Literæ expeditæ ab Ordine in la beneficii institutione, dum interstunt, beneficium competere alicuius jurispersonæ, probant jux. privatorum ex fundatione, &c. 24. 4
Item literæ inter pre lapid publicè posita, in quibus affirmatur jux. aliorum competere. 24. 5
Literæ à illa capitaneis concessioem gratiæ vel privilegii, non sunt de substantia gratiæ vel confirmationis obiectæ à Papa. 418. 2
Literæ remissa sunt de substantia probationis gratiæ. 418. 3
Literarum expeditio perfectius supplicatio. 418. 3
Sunt literarum confirmationes expeditioem & ahibitionem administrant, aut pro Praelato haberi nequeunt confirmationem. 418. 2. & 408. 1
Idem, etiam ipsæ & Capitulum aliunde scient, literarum expeditioem & ahibitionem ad confirmationem. 418. 3
Limitatur hæc ratio. 418. 4. & 409.
Ante litteras Apostolice confirmationis alterius promotionis obiectas & exhibitas idem mittantur, quas prius incurant. 419.
Ante litteras confirmationis alterius promotionis facta per Papam sub privatione ipso facto perhibetur summe possessionis. 442. 1
Secus aut de confirmatione vel provisione, non per Papam, sed alios inferiores. 442. 5
Literæ quando exhibentur, presumunt illarum expeditioem factam in tempore. 442. 4
Literæ Ordinarii illas sigillat manant, vel etiam ab alia Secretario subscribitur, dum hic Notarius non est, non probant ante datam provisionem ab eo factam. 419. 3
Idem tenent probant subscribitur à Notario referente ad vicem tamen, licet hi non subscripserint, ac etiam sint domesticæ. 419. 3. & 4
Item sufficit hos testes subscripserint, uti id non factum coram Notario, vel etiam, si testis deposcat de provisione Ordinarii apud eum. 419. 5
Per litteras quas & quales probant possit factum collationem & subcollationem fructuum debitorum Cancellarij Apostolice ad effectum, ut notetur reservatio Reg. 4. Cancellarij. 448. 4
Literæ potentes quæ dicuntur. 476. 3
Literæ, quas acceptum alterative, quales esse debent. 476. 3. & 479.
Literæ hæc expeditæ possunt Episcopus in loco exempto sui diocesis. 474. 7
Literæ hæc, per quem, ad quem mittenda, à quo & quales recognoscenda. 474. 7
Literæ obiectas ad beneficia vacante translatione quæ non possunt expeditæ hoc auctoritate Superioris, potant tamen id tacite, non expedita possessionem. 476. 3
Literæ collationis manus sigillat collatoris adhibet illarum non tamen contra provisionem Apostolicam, etiam si ea nominati testis, nisi hi subscripserint, vel Secretarius collatoris, ubi est Notarius, vel nisi in vim illius collationis acceptis possessionem sive provisionem Apostolicam. 471.
Literarum non aut in collatione facta ab inferioribus Papæ. 476. 1
Secus aut de collatione Apostolicæ. 476. 2
Literæ hæc, est facta de substantia probationis, non tamen sunt de substantia institutionis gratiæ seu provisionis Apostolicæ, sed spectant ad simplicem usum in acquisitionem gratiæ Apostolicæ. 476. 3
Sicut literæ illas gratiæ dicuntur infirmis & radicegens expeditioem quoad clausulas & annotationes faciendas per Officialem Papæ. 476. 3
Ante litteras accipere possessionem fructuum non sunt factæ, teneantur tamen consensu castitatis, etiam remissa in opposita. 476. 3
Obiectas hæc expeditæ necessitatem emanant 27. 2. 1.
Regula Cancellarij. 476. 3
Jura literarum expeditarum, & non supplicationis formam aut judicandam. 476. 3
Literæ illas Apostolicas, nondum explicita gratiæ, sed solum contenta in talibus & signata illa Papæ simili est clausula hæc in verbo manet. 476. 3
Sicut literæ expeditæ non valeat communicationes confirmationem. 476. 3
Sicut literæ expeditæ nulla suffragatur dispensatio. 476. 3
Ante litteras Apostolicas expeditas ex & quales capere possit possessionem. 413
Vide v. *Provisio*.
Literæ illæ sunt in Canonica institutione & rituali. 412. 1
Literæ Ordinarii aut non habent Clericum separatum de procul & existeret in possessione beneficii, etiam si non, habet intentionem suam factam. 419. 3

Literæ etiam non habent possessionem per 30. annos beneficium, præferuntur tamen ex ista collatione. 819. 5

Locatio.

Locum ad modicum tempus nec dominium, nec possessionem censetur fore. 52
Transit tamen in conductum si locum commodum fore. 52
Per locationem, etiam ad modicum tempus, beneficium transit in conductum jux. decimandi foris anorum beneficium. 52

Locus.

Locus par, quia & religiosus & de fide Ecclesiastico dicuntur ad hoc Confessantes laicosque ab Episcopo approbare & efficit aliorum Ecclesiarum. 16. 12
Locus par & religiosus dicitur Ecclesia vel Capella, statim ac ceperit cum auctoritate Ordinarii ad hunc. 39. 3
Locus honorificus concessus alicuius Ecclesiæ, etiam ab immemorabili, non potest imp. 86. 6
Locus honoris in probationibus, infirmis, si subest debetur patrono pro curia loci, & capto foris domo temporali loci exercere jurisdictionem ibi constantem. 401. 1
Locus non conceditur persone laico in sacris seu presbiterio, principaliter tamen patrono. 401. 1
Locus in sacris nulli alii laico ad effectum ibi statim vel sedendi committitur, nisi foris ex quadraginta cum titulo vel immemorabili. 401. 1
In sacris tamen sedes regis & regine Sedes Episcopalis, ad quod Rex sit personæ ipsa propter unionem. 401. 1
Quo loco fieri debet electio. 430
Vide v. *Electio*.
Locus alicuius habende dum nullas est consuetudo, vel si est, hic servari neque, cum determinate spectat ad conventum Ecclesiarum. 430. 4
Locus non est de substantia electionis. 431. 2
Contra locum consuetudinis facta in loco alia honesta electio non est irrita ipsa par, nec unitas; ubi tamen locus illa non esset honestus aut conventus electionis Ecclesiasticæ, electio est cassanda. 431. 2. 3
In hoc interdito facta electio valet. 432
In quocumque locum accipere debent vota. 450
Locus, in quo fieri possit confirmatio. 457. & 458
Vide v. *Confirmatio*.
Locus, in quo fieri debet inquisitio de moribus & vita electi. 491.
Vide v. *Electio*.
In loco exempto sui diocesis inter eos Episcopos, an sit possit alterari. 476. 8
Locus, in quo sum beneficium, & non locus, in quo dicitur collator illius, attenditur in materia collationis. 496. 1
& 497. & 498. 7

Magister.

Magistri in Cathedralibus & Collegiis quilibet constituendi & providendi. 705. 2

Mandatum.

Mandati revocatio valet, uti ex non notificanda mandatio, dum is ipso anno laqueatur. 707. 4
Mandatum Apostolicum, terminum hinc observandi. 681. 5
Mandatum datum Vicario generali Episcopo concessendi beneficium, in quo sancti dicuntur spiritus & generalis. 684
Vide v. *Provisio*.
In mandato de providendo, est sub signo universali concessio non veniunt curati beneficia. 797. 3
Mandatum de providendo est ambiguum, adeoque relictum. 791. 3

Maritus.

Marito nulla iura communicationis juris. competitur uxori personali, vel etiam ab hominibus propria non data marito in dote. 73. 2. & 3
Maritus vultu personæ neque præstat, (quod foris est obviare ad simul personarum admodum ad uxorem) neque subjectionem in matrimonio ab Ecclesia exigat. 71. 3
Ad Maritum tamen solum spectat jux. & præstat dote maritum. dum patronus eorum datus dote ei ab uxore in dote. 71. 6
Pater maritum est rerum dotium dominium, saltem civile & juri Ecclesiæ. 73. 4
Maritus, dum simul cum uxore ex communibus bonis beneficium fundat, in hac fundacione videtur principalis persona, & hinc, dum illud conferendum utriusque coniugum, præferendus coniugum mariti coniugum uxoris, dumambo sunt in æquali gradu. 456. 3
Ma-

Matrimonia res dotales tanquam suas tenet propter plenam illi
 * carum a lege tribuatur administrationem. 603
 Mariti tamen potestio hac est veluti provisionalis, durante
 aetate, dum matrimonium consistit. 603

Matrimonium.

Matrimonium inuendo tacite quis renunciat precibus Ca-
 sacra. 627. 2
 Matrimonium contrahendo invalide non amittitur pre-
 ces. 627. 2
 Matrimonio felus per mortuam, antequam vacaret
 beneficium, ad quod quis habet precem, illud adiacet ob-
 tinere potest. 627. 2
 Ad matrimonium sufficientes parochus & testes iusti, com-
 pulsi, contrahentes. 711. 2
 In matrimonio praeterea parochi per nullum acquiescentem
 supplere potest. 711. 2
 Matrimonium per procuratorem celebratum post revoca-
 tionem mandati etiam procurator non natus est non
 valet. 797. 4

Menfis.

Menfis dati ad eligendum componitur, prout occurrit in
 Calendario de momento ad momentum. 333
 Menfis reservati Papae per primam partem prime partis
 regule §. sunt §. nempe Januarii. Febr. April. Maii. Jul.
 Aug. Octobris. Novembris. 554. 1
 Menfis §. cur sibi reservatis Papa relinquendo 4. totum
 Ordinariis. 555. 1. & 2
 Mensis ad effectum reservationis incipit a media nocte diei
 precedentis. 561. 1
 Mensis, cuius ultimum beneficium erat in agere & articulo
 mortis, est quasi in possessione huius mortis, & gerit
 personam rei & postulatorem; subsecutus vero mensis
 personam actus. 561. 4
 In mensis quo Ordinarius an Apost. nam vacante beneficium,
 dum dubium est, quod facta diligenti inquisitione videri
 non potest, conferre potest Ordinarius. 562. 1
 In mensis ordinario vacante Ordinarius conferre potest in
 mensis Apost. 563
 Mensis alieni & absoluti, non vero dolative exprimi
 debet in impetratione & concessione beneficii vacantis
 in mensis Apost. alia gratia est nulla. 564. 1
 Mensis an exprimitur in individuo, an vero sufficit va-
 cere, vacasse beneficium in uno ex reservatis mensibus.
 564. 2
 Mensis exprimentus necessarius non est in impetratione,
 quia illud vacans in mensis Ordinarii impetratur a Papa.
 569. 2
 Mensis exprimentus in nova provisione, dum prima fuit
 nulla obstat mensis. 564. 4
 Mensis tamen exprimentus necessarius non est in nova gra-
 tia reformationis seu privae valore, si expectatus fuit in
 prima. 564. 4
 Mensis exprimentus in gratia §. sibi. 564. 4
 Item in impetratione beneficiorum in mensis Apost. vacan-
 tibus de iure tantum. 564. 4
 Item qualitercumque vacans, si alius ob modum vacationis
 non fuit reservatus. 564. 4
 Stylus tamen datarius habet, ut non nisi in vacante per
 obitum in mensis Apost. fiat expressio mensis. 564. 4
 Mensis expressio necessaria non est in vacante per rei-
 ginationem; quod tamen limitatur. 564. 5
 Mensis expressio necessaria non est in reservatis aliter quam
 regulis mensium. 564. 5
 Neque in subrogationibus quas ad singula. 564. 5
 Neque in iurp. laicorum, dum ea conferuntur Papa. 564. 5
 Neque in devoti ad Papam. 564. 5
 Neque in provisionibus & gratiis factis ab Episcopo aliquo
 Ordinariis. 564. 5
 Mensis fuit dicitur Junius & Decembris quia tam in al-
 ternativa, quam in prima parte Regula §. assignatur
 Ordinariis. 568
 Et mensis duo non conferuntur concessi in gratiam alterna-
 tive, & sub eadem conditione residentiae. 568
 Hic mensibus duobus vacante Ordinarius providere
 potest, siue residet, siue non, quia non providet ea in vim
 alternative, sed iure ordinario; contrarium tenet Leo-
 tar. 568
 Mensis Martius & Septembris, acceptis alternative, sunt
 Papae, estis ut non resident gaudere alternative, non
 subintrant regula reservationis mensium assignatum con-
 ditionaria. 572. 4 & 6
 Mensis integri residentem an requiritur alternativa? 572. 4
 Mensis initio recipiens alternativam, illa ei pro illo mensis
 a non suffragari, unde nec obligatur in vim alternative
 pro illo mensis residere. 572. 6

Mensis, in quo quis accepit alternativam, vel in cuius
 aliqua parte non residet habens alternativam, totus &
 ab initio ad finem manet affectus Papae. 572. 6. & 777
 Mensis, qui cessante alternativa a sole est Ordinarius, illam
 detinuit esse ordinariam, & sit Apost. dum in eo sit reco-
 gnitio acceptationis alternative. 578. 1
 Mensis 4. ordinarii non a facta illa recognitione cessante
 ideoque Episcopus, etiam illam ignorans, invalidè con-
 fert illis vacante beneficium. 578. 1
 Mensibus illis 4. non privatur Episcopus, amittit ob eas
 absolutum alternativam. 581
 Mensibus tamen illis ut gaudeat in hoc casu, certiorum
 debet facere Papam de amissione alternative. 581
 In mensis Apost. non obstantibus concessis sub regula §.
 resignari potest liber beneficium in manibus Ordinarii,
 & ab eodem confecti. 591. 4
 Mensis, intra quem non debet infirmari precum Caele-
 stium, non est nisi unius aut impetito legitime. 612. 2
 Mensis exprimentus in provisionibus factis a Nuncio.
 619. 7

Metropolitani.

Ad Metropolitanum, quatenus est de iure communi, praeterea
 antiquo quod confirmatio Episcoporum. 479. 2
 Metropolitani ex privilegio habent potestatem confirmandi
 suorum suffraganeos, dum in eum comprehendunt
 Electores, prius debet eligere eos nominare Episcopum
 secundum formam compromissi, & deinde eum
 confirmare. 494. 2
 Ad Metropolitanum devolvitur confirmatio Vicariorum, iude
 vacante, dum eum confirmare nequit Capitulum. 715. 2
 Metropolitani tamen est concedere neque iurisdictionem
 ampliatam, quam solum concedi a Capitulo. 716. 2
 Metropolitano Vicarius Episcopi quia talis non minus sub-
 iectus est, quam Episcopus, potestque ab eo pariter
 ob iniustitiam intervenire. 717
 Ad Metropolitanum quando a Vicario Episcopi fiat devo-
 lutio. 717

Minor.

Ad minores 25. annis puberes iam spectat profectio, ut vi
 iurisp. competentia tali nec pareretur, nec curatur possit
 praestare. 712. 4
 Minor in spiritualibus habetur pro maiore, conferendoque
 sui iuris licet filiusfamilias quod peculium censetur.
 611. 2
 Intellegendum id tamen in meris spiritualibus, v. g. quas
 erit, matrimonium, religionem, & non in illis, quae an-
 nexae spiritualibus, ut beneficia. 621. 2
 Minor in beneficiis non curat tempore praesentationis,
 aut certe conceditur ei redditus in integrum. 621. 2

Monasterium.

Monasterio, si concessa Ecclesiae pleno iure quoad tempora-
 lia tantum, non potest illud deputare Vicarium; imò
 nequaquam pervenire, nisi etiam una cum incorporatio-
 ne illi concessa huc potest praestandi. 718. 9
 In monasterio quoque mensium et locum habent, quae
 quoad potestatem conferendi, insinuandi Vicarium
 in Ecclesiis illi concessa dicuntur de monasterio viro-
 rum. 719
 Monasterium, cui incorporata parochia, impositam in in-
 stitutione Vicari penitentem, deinde aucti redditibus augere
 potest; quod limitatur. 726. 2
 Monasterio, Praelatus, &c. incorporari potest beneficium
 necdum vacans. 727. 2
 Monasterio ex concessione Papae vel etiam Episcopi com-
 petere potest institutio tam auctoritabilis quam collativa
 tituli. 718. 2
 Monasterio acquiritur ius hereditarium per ingressum
 heredis. 49. 2
 Ad monasterium spectat ius praesentandi durante vita mo-
 nachii paroni, et defuncto, transit ad consanguineos,
 dum pup. erat genititum. 56
 Monasterium an tenetur praestare sumptus religiosi ap-
 pellanti a electione electionis suae in prosecutionem illius
 necessarios. 510

Vide v. *K. d. d. Episcopi.*

Monasteria excedens annuum valorem 100. florenorum
 auti reservata sunt Papae per Regul. 2. Cancellar. insinua-
 tendo id tamen de monasteriis, quae debentur mona-
 chis, vel duci solent in commendam, dicta alia con-
 ditionalia. 545. 2
 Ad monasteria Papae immediate subiecta con-
 cilio confirmanda a Papa per concordata Germaniae in
 alia vero Papae non immediate subiecta electi non ha-
 bent

Index rerum

- best opus: recurrere ad Papam per eadem concordata. 199. 1
- De monasteriis duntaxat vicariorum exemplis servanda. annata vi concedenda. 601. 1
- Monasterio conquiret potest non solum iur. ad Ecclesias seu beneficia secularia: sed etiam ius ea libere conferendi. 715. 1
- Monasterium, dum competit ei saltem iur. in Ecclesiis secularibus, non potest in eis reditus accipere, nisi ius illud sibi vindicare in precibus servum illius. 715. 1
- Monasterio, dum conceditur Ecclesia secularis sine populo in eius usus, potest inde excludere omne servitium seculari, nisi Ecclesia fuerit Collegiata. 715. 2
- Monasterio, dum conceditur in eius usus Ecclesiasticum populo, tractatur in eis constituitur Vicarium perpetuum, habebitque ius eam conferendi: non tamen committendi curam animarum. 715. 2
- Siue monasterium teneat tunc Rectorem illius presentare Episcopo ab eo institutum, institutione non collata: nisi, sed auctoritate illi. 715. 2
- Monasterio dum concessa Ecclesia cum populo pleno iure quoad spiritualia & temporalia, spectabit ad illud institutum quoque auctoritatis, non quidem iure proprio, sed iure & vice Episcopi. 715. 2
- Monasterio, si sine concessa Ecclesia parochialis, ut ratione quoque populi exempta esset a jurisdictione Episcopi, Praeatus illius habebit jurisdictionem quasi Episcopalem, institutionem quoque auctoritatem, ut videtur, iure eum proprio. Item potestatem habendi examen & deservendi. 715. 3. & 4
- A Monasterio tunc confisendus Vicarius, & qui-cunque ius sit, approbandum adhuc ab Episcopo, tradit Tostodinus: non tamen in poterit ab Episcopo amoveri, nisi ex causa, ob quam qui beneficio privati possit. 715. 4
- A Monasterio Praeatus in Vicarius erit ad eum amovibilis. 715. 4

Moniales.

- Monialibus competere iur. est Ecclesiasticum. 16. 11
- De monialium monasteriis. Sedes Apost. nihil disposuit, nisi sine exemplis & tunc per commissum ad partes. 199. 1
- Moniales capaces sunt iuris deputandi personam capacem potestatem exercendi curam animarum. 719

Morus.

- Morus proprius est tolli subreptionem, non tamen supplet intentionem concedendi, nec substantialem defectum, v. g. qui committitur in taciturnitate moris, dum hic exprimens. 564

Necessitas.

- Necessitas in qualibet dispositione intelligitur excepta. 413. 6
- Necessitas compellit agere non dicitur presumere. 413. 6
- Ob necessitatem tenor gratiae Apost. probum potest per testis. 413. 6

Nominatio.

- Nominatio quid sit. 10
- Nominatio nomen varietate usurpatur: estque nominatio triplex, prout ex triplice fonte dimanat. 10. 1
- Nominatio quid sit, prout procedit a iure nominandi implicito iur. & presentandi. 10. 2
- Nominatio quid sit, prout dimanat a iure eligendi. 10. 3
- Nominatio nomen sui presentandi in re: caput, quando presentare tenetur illum, & non alium, quam quem alter nomine & iure proprio nominavit. 10. 2
- Secus est idem nominatio nomen alterum sibi committendi vires suas. 10. 2
- Nominatio illa, quae ante fructum in Capitulo nominatum aliqui tanquam idonei, qui ad Praeatum eligantur, sui nullum nominatio acquirit. 10. 3
- Nominatio dicitur actus ille, quo in fructu singuli Electores secretis servat suffragium, & per illum ius nullum acquiritur nominatio. 10. 3
- Nominatio solennis dicitur actus ille, quo duo vel tres a Collegio Canonico nominantur Superiores, ut in, quem ex illis maluerit, confirmet. 10. 3
- Nominatio Regis dicitur, quod summo Principes ex indulto sibi a Papa concessio nominant, ad Praeatum personam sibi bene visam, & tuncque Papae instantiam offerunt. 10. 4
- Nominatio talis continetur in precibus Imperialibus, quae proinde nominatio implicita dicitur. 10. 4
- Nominandi exceptio ad Praeatum sui regni habet Res Gallicae indultum. 10. 4
- Nominatio hac qualiter a dicto Rege fieri solet. 10. 4

- Nominatio scholastica est, quae Universitates quandoque fuerint & Academiae nominant ex indulto Papali ad beneficium. 10. 4
- Nominatio huiusmodi scholasticae gratia non succedit a natura expectativa. 10. 4
- Nominatio ab Universitate qualis esse, & quid praestare debeat. 10. 4
- Nominatio datur in Ordine militari Melitensium, quae fructus dicitur. 10. 4
- Nominatio facta, nonnullam tamen facta Superiores presentant, potest resiliere pariter, nominando & presentando alium. 145. 2

Notarius.

- Notarii ex ipsis Religiosis in causis eorundem per eorum Superiores creati possunt ex privilegio quorundam Ordinum, qui inter eos sunt quidem fidei ac valoris, cuius sunt Notarii seculares. 447. 1
- Notarii & Protonotarii Adhuc postquam officia sua dimiserunt, reputantur adhuc tales quoad reservationem. 543. 2
- Quin & dimisso officio per privilegium & summam praerogativam remanent Protonotarii cum reversione dignitatis & cinguli. 543. 2
- Notarium absente presentato conficiendo instrumentum presentacionem dicere, coram me Notario pro eo acceptante & stipulante: non sufficit, ut presentatio dei presentato ius ad rem. 121. 1
- Per Notarii stipulationem valet donatio iur. facta absenti. 121. 1
- Notarius tanquam servus publicus potest stipulante & acquirenti absenti, & sibi huiusmodi res, etiam tacite. 121. 1
- Notarius in electione ad fruenda Electorum vota non est necessarius, potest tamen admitti. 341. 1. & 2
- Notarius publicus adhibendus in electione Abbatissarum. 141. 2
- Notarius & testis, ubi est in Electibus Ecclesiasticis admittitur licitus, possunt esse seculares. 341. 3

Nox.

- De nocte fieri potest presentatio. 178. 2
- De nocte haberi potest electio, & tunc habita, etiam sine rationabili causa non est rescindenda. 333
- Nox media est, ubi incipit sonare hora 11. noctis. 561. 2
- Noctis medium, iuxta quod hominibus meridiem, vel eam unde meridiem, ubi non est horologium. 561. 2

Novitius.

- Canonicus Novitius in Ordine aliquo num tempore Novitatus ad electionem vocandus. 308 & 309
- Novitius, tunc saltem non potest ad Praeatum, in suo vel alio Ordine eligi nequit, potest tamen postulari. 121. 4

Nuncius.

- Nuncius jurati dictum sufficit ad probandum, Electorem legitime vocatum ad electionem. 317. 2

Oeconomus.

- Oeconomus Ecclesiae vacanti constituere nequit patronus laicus: factus videtur de Ecclesiasticis. 96. 2
- Oeconomus seu Vicarius constituere debet Episcopus, donec finiantur illa, quae est inter Ordinarium & patronum, vel inter praesentem. 140. 2
- Oeconomus nomine ante confirmationem administrare nequit electus, neque ab inferiori Papa deputari economus transiret. 457. 1. & 2
- Quin &, si Oeconomus Ecclesiae ad hoc a Capitulo vel Episcopo (secus est de eo, qui a consuetudine sui iuris debet deputari) deputatus eligeretur, deberet illam cessare ab administratione Ecclesiae. 427. 3
- Oeconomus deputatus in vacantibus, Secus Episcopi vacanti cessante reservatione, spectat ad Capitulum, hodie tamen, cum ea omnia reservata sint Papae, ad ipsos ministros. 711. 2. & 3

Officium.

- Officia Ecclesiastica, quae in ritualum non dantur, non subiacent reservationi Regulae. facta est de illis, quae verba beneficia sunt. 518. 2
- Officia Ecclesiastica venient nomine beneficii ad effectum Regulae de trichandi. 561. 2

Optare.

- Optandi consuetudine vel privilegio praebendam pinguiorem vacantem acquirunt ius ad illam. 3. 6
- Optare. 3. 6

Operare possit familiaris Papae vel Cardinalis beneficium, dummodo prae hactenus, quod manebit reservatum: non vero de novo optatum, nisi forte illud optaret, dum actu est familiaris. 465. 22

Operari beneficia vacantia in mense Apost. consuetudin. etiam in memoriali, derogatur per Regulam seu mensuram. 465. 1

Operari quae solent, ad ea se non extendit alternativa: sed praesentatur, ac si alternativa nulla esset, in 4. notandum meritis ordinarii. 481. 6

Quae operari solent, ad ea se non extendunt expectantiae. 611. 6

Operantem non impediunt indulta Cardinalium. 444. 11

Ordinaris, vide Episcopus.

Ordinarii potentes auctoritate referentem non minus nomine quis venit. 17. 1

Ordinarius, si consensum suum reservationi iurisp. praestare nolit, recurrendum ad eum Superiorem. 17. 4

Ordinarius est arbitrar. de sufficientia doni beneficii. 40. 1

Ordinarius consensus non requiritur, ut iurisp. transferatur cum universitate bonorum, vel in iudicem omni iurium universalium a seculo est, dum nullo Legati scilicet quo quis particulari causa in labium patet de per se. 57

Vide v. Causae.

Ordinarius sine consensu patris refinare nequit depositum canonicum a beneficio ob eum. 101. 4

In Ordinario praesentatur nomina de auctoritate praesentant ex eo, quod in dictis. 125. 1

In Ordinario potestare an sit praesentatum sibi corporaliter non est arbitrium institutoris vel reprobatoris. 125. 5

Ordinarius iure devotum nunquam potest providere postea ante electionem ultimum horum temporis cum ad praesentandum. 112. 1

Ordinarius potest ad preces & supplicium pauperum pauperum illum ipsum in beneficiis ei subiecto insinuar. 164. 4

Limitatur tantum hoc ipsum. 164. 5

Ordinarius concessit menses 25. ordinarii, non privati, sed cumulativè ad Papam. 513. 2

In Ordinario non nisi 4. manifestum vacuum beneficiorum collatio facta a Papa, ut valeat, necesse non est, nisi Ordinarius non derogare. 516. 1

Ab Ordinario facta provisio, dum concurre cum Papali, licet praevaleat, dum non constat, quae anterior. 518. 1

Vide v. Causae.

Quod ipsum tamen dupliciter limitatur. 518. 2. & 3

Ordinarius in provisione praesentis Papam, consilium & praesentat ex ante data. 519. 1

Ordinarius tamen licet, eundem sibi mittit, vel eundem suscipit ex eus Secretario, dum si Notarius non est, ad id probandum non sufficit. 519. 2

Sufficiens tamen suscipit ex Notario referente, si ille praesentat testes abique eo, quod & si suscipit, & licet in his domesticis insinuetur. 519. 3. & 4

Item sufficit, suscipitque testes in instrumentis collationis, est id non factum coram Notario, vel si testes examinari deponunt de provisione Ordinarii ante data. 519. 5

Item sufficeret, si praevius ab Ordinario esset in possessione ante datam litterarum Apost. etiam de eius provisione auctoritate non constaret. 519. 6

Item si praevius ab Ordinario resignasset suum beneficium ante datam litterarum Apost. 519. 7

Item si provisio spectaret ad duas. 519. 8

Ordinarius gaudens alternativa non providere possit vacantia in Junio & Decembri, abique eo, quod residat. 520. 1

Ordinarius Episcoporum est Papa. 528. 4

In Ordinario non libere resignari potest beneficium, & in illud confidere pro mense Apost. nec Concordant. German. nec Regula obstat. 528. 4

Ordinarius etiam in sua provincia dicitur Legatus. 529. 6

Qui Ordinarius non est in diocesi, dum praesentat ius conferendi beneficia, intentionem suam probare debet cum habeat contra se praesumptionem iuris: intelligendo tamen id, si non concedit vel concurre cum Ordinario, si eum a tali provisione constituit cum provisio ab Ordinario. 665

Ordinarii potestas quoad conferenda beneficia nullum iurum concurrerem admittit fore praeter Papam. 665

Ad Ordinarium licet, in quo sit beneficia, sit devolutio, & ab hoc ad Metropolitanum. 741. 3

Ordinarius ad se si inferiori collatorem devoluta conferre non recipit, & quasi resumptivus. 747. 1

Exempta vero conferre non solum delegato, sed ex delegatione Prae superius negligentiam collatoria. 747. 2

P. Luca, J. R. J. Tom. II.

Ordinarius solum improprie & superius dicitur Legatus Apost. in sua provincia. 530. 2

Ordinarius cognatus esse debet, quis sit annalis petitiis & quem multum habeat. 530. 1

Ordo. Ordinari.

Ordo sacer requiritur, ut eligere quis possit in Cathedralibus, vel etiam Collegiatis, factis est in Ordinibus Religiosis. 157

Quod ipsum limitatur. 157

Ordo ad hunc effectum non requiritur initio vacationis: sed sufficit habere tempore electionis. 158

Ut ordinatur, ius non habet carens beneficio. 497. 5

Ordinandum ad viculum patrimonii altitudo est in auctoritate & libertate Episcopi: a quo eius arbitrio non datur appellatio. 497. 6

Ab Ordinibus suscipiendus qui repellitur, repellitur etiam a beneficio obtinendo. 610. 4

Ad Ordines promittendi, si de occulto impedimento interregnum: vel etiam ultraest tenentur illud committere, aut a susceptione vel penitus Ordinem abstinere. 759. 3

Ordinibus factis insinuat praesentatur habet: ad beneficia simplicia, & in Ordine ad ea non eget novo examine. 776. 2

Pactum.

Ex nullo pacto, consentiente etiam toto Capitulo, & Episcopo iurisdigendi competere potest licet. 244. 1

Pacto tamen induci potest, ut ante electionem consilium patrimonii sit rogandum, sique admittendus ad tractatum de electione facienda. 244. 2

Pallium.

Ante pallium a Papa acceptum quid facere vel non facere possit Archi-Episcopus. 444

Papa.

Papa potest alicui de Ecclesia bonè merito ex titulo meriti lucrato & circa omnem causam ioculorum concedere iurisp. 44. 1

Papa, dum pro admissione fundatoris ad eum necesse est recurrere, concedens eandem iurisp. dicitur illud concedere ex privilegio non merè gratuito. 44. 2

Papa derogare potest iurisp. cuiusque, & dispendere de beneficiis patrimonii pro locis patrimonii. 112

Papa usque adeo continet in non praesumendo iurisp. competens de iure communi, ut ne quidem iurisp. illud includi in reservatione maiore, seu inclusi in corpore iurisp. 112

Papa summa modestia in provisionibus beneficiorum, maximamque zelus conservandi patrimonii lucrorum. 112 & 508. 3

Papa in totum solent derogare iurisp. lucrorum, dum beneficium variet per obitum Solam Apost. 114. 1

Item dum patrimonii impediuntur praesentare propter licentiam in Curia. 114. 2

Papa tamen nequit conferre beneficium, super quo duo praesentant, quorum unus est insinuat, siquis in Curia. 114. 3

Papa sine derogatione iurisp. laicalis (licet est, si patrimonii sit Ecclesiasticus) providere beneficium nequit duobus praesentant ligantibus in Curia, dum utrique moritur ibi, vel possessor beneficii Romae, & aliter alius. 114. 4

Papa non sine expressa derogatione iurisp. conferre potest beneficium alicui ligantibus in Curia superius, altero Romae vel alibi moritur. 114. 5

Papa derogante iurisp. pro maiore parte, vel etiam moderate praesentantem, derogatio nihil amari habet. 114. 6

Papa in totum solent derogare iurisp. Ecclesiasticum. 115

Papa, ut constaret de facto derogare iurisp. laicali quousque ex iure communis debet hoc ipsum dictum exprimeret in litteris per clausulam derogationum. 115. 1

Papa plus iuris habet in bona Ecclesiastica iurisp., quam laicorum. 115. 2

Papa sciens conferendo beneficium iurisp. Ecclesiasticum, derogat illi iurisp. abique eo, quod illam de eo faciat mentionem. 115. 3

Idem est, dum beneficium est iurisp. laicali, quousque ex merito privilegio vel praescriptione. 115. 4

Papa praestus negotii totius mundi non potest vacare receptioni praesentationum ad beneficia. 115. 5

Papa quandoque reservat a fundatore insinuat, & quousque licet in nunc procedat. 176

A Papa facta collatio comprehendit in se electionem, praesentationem, confirmationem, insinuationem. 176

K k a Pa

Index rerum

Papa, ~~non~~ ut confectio electioni de se facta, habet ius in
 Papa 334
 Papa potest electione & consensu in eam tanquam condicio-
 ne, non deus confectio jurisdictionem universalem 334
 Papa licet concedere potest ius eligendi Praetium Eccle-
 siasticum 346
 Papalatum habitare potest ad iura spiritualia possidenda
 346
 Papa valide eligitur a Cardinalibus, nisi hi omnes expre-
 ssimè non tolerent 352
 Papa post electionem tempore antecedente consecrationem
 & consecrationem non appellatur absolute Episcopus in
 Balis, sed Episcopus electus 412. 2
 A Papa tanquam a Capite omnis Ecclesiastica potestas in
 inferioribus ministris descendit 414. 4
 A Papa solius auctoritatis habetur potestas eligendi 414. 4
 Papa ignorans intrusionem, dum promoves intrusum, sub-
 scriptum est provisio 416. 2
 Papa iure verbo pronuntians aliquem Episcopum, Prae-
 latum, &c. is censetur sine lictis sumari est Episco-
 pus, &c. 418. 2
 Papa a Christo concessum in beneficiis ius plenum & sum-
 mum 512. 1
 Habet non solum illorum absolutam administrationem,
 sed & dominum respectu illius forme seu iuris, non
 tamen respectu materiae seu substantiae beneficii
 512. 1
 Papa nimirum iure suo, nec lictis alienum, dum beneficium,
 omni iure beneficiario, gravi pensione, aut eum be-
 neficiario concedendo facultatem disponendi de fructibus
 beneficii in praedictum successorem 512. 1
 Papa hanc potestatem in beneficiis Concilium nullum re-
 stringere potest 512. 2
 Respectu Papae omnia beneficia sunt manualia 512. 2
 Papa beneficia providet quadruplici iure, nempe iure con-
 cursu, devolutionis, praeventiois, reservationis 513
 In Papa originaria Ecclesiastica iurisdiclio & potestas ordi-
 nandi Ecclesiae 513. 1
 Papa concurrens cum omnibus collatoribus inferioribus in
 provisione beneficiorum 513. 1
 Enam in mensibus ordinarii Ordinarii, quoniam & in
 mensibus alternatim, quoniam in his quoque locus praeventio-
 nis inter Papam & Ordinarium 513. 1
 Papa iure praeventiois tunc dicitur conferre, quando praeventio-
 nem vacationem beneficii, mandat illud, hic, secuti,
 conferre aliquid 513. 3
 Papa collatio facta iure concursu praevaleat, dum ea praeventio
 collationem Ordinarii, si hoc, si cum praeventio
 collatio Ordinarii 514. 1
 Papa raro solet conferre iure concursu, ac perinde
 in dubio non praesumitur hoc voluisse conferre 514. 2
 & 516. 1
 Papa, dum confert iure meri concursu, utitur forma di-
 versis ab ea, quam adhibet conferendo reservationem vel
 affectum 515. 2
 Papa collatio, dum aliam causam, quam ius meri concursu
 habere potest, ad hanc est referenda 515. 3
 Papa pro illis 4. mensibus ordinarii potestatem conferendi
 concessit solum cumulatim 516. 1. & 1
 Papa collatio facta pro illis mensibus 4. valet absque eo,
 quod necesse sit derogari illi Ordinarii iuri 516. 1
 Secus videtur de collatione facta de vacante in mensibus al-
 ternatim 516. 2
 Papa conferre potest beneficia spectantia ad Cardinalium
 provisionem, non tamen iure ordinario, sed extraordinario,
 derogando indulto, quod habent concessit
 omnia diocesis hanc beneficia 517
 Papam praeventum ab Ordinario censetur & probatur ex an-
 tiqua provisione 519. 1
 Antea dicitur quod probatur ex lictis provisione facta
 ab Ordinarii 519. 2. & 519.
 Vide v. *Ordinarius, licta*.
 Papa conferendo beneficium manuale in perpetuum & non
 manuale ad tempus, non censetur valuisse mutare statum
 beneficii 520
 Papa conferendo quandoque manuale, non exprimens, se ad
 vicam oratoriam conferre, censetur illud consilium in per-
 petuum 520
 Tacita tamen manualitate gratia erit subsepienda 520
 Papa, providendo de beneficio vicinus ob crimen, declarat
 hoc ipso crimen illud inducere inhabilitatem 521. 2
 Papa pro habitu suo providere potest beneficium tam va-
 cante, quam non vacante, uni admodum, & alteri dundo 521. 1
 Papa solus potest facere simpliciter reservationes benefi-
 ciorum 521. 2
 Papa per reservationem non sufficit Ordinarii potestatem

conferendi, sed solum simplicem huius potestatis usum
 elidit 521. 4
 Papa apponente manum super dispositione beneficii, illud
 tacite reservat 523. 1
 Papa, dum in commendam dedit, vel unum beneficium ad
 vicam collatum, per obitum illius commendatarii vel
 collatarii manet affectum Papae, & nullus inferior illud
 pro illa vice conferre potest 523. 1
 A Papa facta provisio censetur, si provisio accepit
 positionem, si non 523. 1
 Papa quandoque manet vel non manet affectum benefi-
 cium ex appositione manuum quidem 523. 2
 Vide v. *Beneficium*.
 Papa in vicis nihil disponere de beneficio parochiali, con-
 ferri illud potest ab Ordinario non ab obitu Papae 524. 6
 Papa beneficia filia immediate subiecta, uni & Urbis, non
 censetur iure reservationis, sed Ordinarii 524. 8. & 9
 Papa Roma pro diocesi parochiali est 524. 9
 Papa recedens ab Urbe, ibi relictum Legatum, non cen-
 setur ex concessa facultate conferendi ea beneficia 524. 9
 Papa carior est provisio beneficiorum existentium in Urbe,
 quam existentium alibi, & vacantium in Curia 524. 9
 Papa mortuo testant Regulae Cancellariae 520. 1. & 3
 & 521. 2
 Papa non ab assumptione sua hanc Regulae reasumit, & pa-
 blicat 523. 2
 Papa quandoque reservat beneficia, quae vacant in men-
 sibus Apostoli, de quibus Sede Apostoli, vacante necdum di-
 sposuerunt ordinarii collatores 520. 3
 Papa in collatione beneficii filii reservat ratione familiarita-
 tis secum aut cum Cardinale qualiter requiret debet
 consensum Cardinalis 526. 3
 Papa potest fingendo, dum nimirum decernit aliquem esse
 suum verum & non fictum familiarem, hoc ipso eum
 constituere verum familiarem 526. 24
 Papa solus assertio sufficit ad probandam familiaritatem 526. 24
 Papa raro admodum derogare solet Regulae Cancellariae de
 concedendo consensum Cardinalis in impetratione benefi-
 cii reservat ob familiaritatem 527. 12
 Papa reservando generaliter derogat omnibus iuribus,
 & consuetudinibus, & statutis 526. 2
 Papa reservando collationem, videtur id intelligere de colla-
 tione, quae sit perpetua 526. 4
 Papa beneficia conferre tenetur iis, quibus ea ex functione
 debentur 527. 2
 Papa per reservationem censetur velle praedicare collatori-
 bus, non autem personis, quibus ex fundatione ius com-
 petit ad talia beneficia 527. 2
 Papa, dum non collat de reservatione, iure reservationis
 conferre nequit 522. 4
 Papa non iure devolutionis, sed reservationis providet be-
 neficia, Episcopo gaudente alternatim non recedente 527
 Papa organum & legitimus procurator in sede ad reci-
 piendam acceptationem alternativam, & sic petendum
 contrarium ut ea impliciter est Dataria 527
 Sine Papa licta & consensu revocari nequit acceptio alter-
 nativa facta post revocationem illius, sed neque Papa
 talem revocationem acceptare tenetur 520. 3
 Papa morte cessant Regulae Cancellariae & ius Ordinarii
 revertitur ad terminos iuris communis 523. 2
 Papa consensum, vel etiam desuper facta ei intimatio non
 requiritur ad hoc, ut annulla alternativam ob eum absumit
 et ipsa occurrit censetur 527. 1
 Papa praeter ea, quae per Regulae Cancellariae, & reservatio-
 nis clausis in coeque iure nulla reservatur beneficia
 reservatione generalis seu licta per legem, nisi quae re-
 servantur in penam delicti commissi, & quoniam illae 529
 Papa potestatem suam non habet a populo ut Principes la-
 culares, sed immediate a Christo 493
 Papa in concordatis Germaniae expresse derogat omnibus
 iuribus, statutis, consuetudinibus contrariis, praeteritis
 & futuris 523
 Papa, absolute loquendo, de plenitudine potestatis ex gra-
 vissima causa derogare potest concordanti, etiam extra
 Concilium 526. 1
 Papa potestas in beneficiis per nulla indulta, etiam
 concessa per speciem contractus & concordatorum ligari,
 aut etiam ad eo absciri potest 525. 1
 Papam & supremum aliquem Principem laicum inter di-
 ferentia quoad rescindenda privilegia aut concordata
 cum Ecclesiis trina 525. 1
 Papa non ligatur decreto irritante in concordanti apposto 525. 1
 Pa-

ac matcriarum.

Papa non solum non solet, aut facili facit istiusmodi concordiarum derogationes; sed nec congruenter sine gravissima causa facere potest.

Papa, dum facit gratiam de vacatura, intelligitur sub condicione, si vacent.

Papa de proximidine potestatis suae non eximatur a concordatis faciendis, aut ea potestate uti debet, nisi ex gravissima causa, ex qua Principi concessum auferre alicuius quatuor.

Papa tamen providet de vacatione alio modo, quam per mortem naturalium.

Papa quandoque derogavit concordatis Germaniae: quin & illis derogat, concedendo Imperatori preces primarias.

Papa non est determinatum tempus ad concedendum.

Papa nunquam censetur velle derogare his concordatis per clausulas generales quamcumque amplas, nisi expressam & specialem harum concordatarum & iurte causae mentionem faciat.

Papa signat supplicia concessa per se ipsum subrogare applicandam ad ius & possessionem defuncti.

Papa est Collator supremus omnium beneficiorum Orbis, & Ordinarius Episcoporum; quin & vacatur Deus in terra circa beneficia.

Apud Papam non solum ut Clerici Vicarium, sed etiam ut collatorem, datur possessio beneficii ei reservari & eorum illius, uti & eorum custodia.

A Papa iurisdiccione generali & potestate collativa nullum beneficium eximi potest.

Sub Papa aspectum censetur posita nec corporales situs beneficii, adeoque subrogatum prout in de ad possessionem defuncti, hanc illi hoc ipso tradit.

Papa non impeditur per concordata concurrere cum Ordinariis in collationibus pro 6. mensibus illis assignatis.

Parentem nomine veniunt ascendentes usque ad tritavum.

Papa tamen non solet id facere.

Vocantur parentes consueti vulgi opinione significantur cognati.

Papa in concordatis tam est benignus erga Ordinarios, ut etiam patitur, devolutionem fieri a supremo, nempe a sic ad inferiorum, nempe ordinarium collatorem, si ipse intra 3. menses de vacantibus in mensibus suis non providet.

Parentes.

Papa ubi revera providit intra 3. menses de tali beneficio, se ita saltem alioquin, nempe Romae apparuerit facta provisio, Ordinarius irregulariter conferet illud, etiam intra 3. menses tali provisio ei notificata non fuerit.

Parentem nomine veniunt ascendentes usque ad tritavum.

Ex tunc demum Ordinarius de eo providet valide, alio certus, a Papa illud non provisum intra 3. illos menses.

Vocantur parentes consueti vulgi opinione significantur cognati.

Papa tamen, etiam neglexerit illud intra 3. illos menses providere, adhuc concurrere potest cum Ordinario, & eum praevenire in concedendo.

Parochialis. Parochialis.

Papa per concordata plus detrahere non vult quod alterantem illum mensum Ordinarius Germaniae, quam per Regulae Cancellar. detraheret ab Ordinariis, adeoque sicut Sede vacante vacantia in mense Aprilis conferre possunt, sic & illi.

Ad parochialem intra quod tempus fieri debeat praesentatio.

Papa ad immemoriali tempore consuevit electis legitimis Regibus Romanis, in Imperatorem sine tergiversatione concedere indultum precum primariorum.

Parochialis beneficia cepta vacare Sede Apostolica vacante, aut Papa adhuc vivo, dum uide de iis nihil deservit, provident penitus ab Ordinariis, etiam vacante in Curia.

A Papa iurisdiccione & benevolentia dependet consuetudo, qua Imperatores ante confirmationem & coronationem unantur precibus primariis.

Vide v. Reservatus.

Papa nunquam laicorum quosvis ex fundatione non solet derogare, nisi ad specialiter & clare exprimat.

Abrogatum hoc ipsum non est per ulla Extravagantes.

Papa in genere solum deputat executores precum.

Extendendum autem ad Ecclesias parochiales Collegatas, & ad quaecunque curiae, etiam non parochialis sunt, quoniam ad Parochiales etiam extra Curiam vacantes in mente Papae, & quocunque alio modo reservatas.

Papa in indulto precum quibus derogat.

Non tamen extenditur ad Parochiales habitum tantum tales, uti nec ad Parochialis devoluta ad Papam ob negligentiam collatorum inferiorum.

Vide v. Praesent.

Parochialis beneficia vacant, & reservantur Papae, non solum in eorum provisione formam praesentium ad Trid.

Papa per concordata plus detrahere non vult quod alterantem illum mensum Ordinarius Germaniae, quam per Regulae Cancellar. detraheret ab Ordinariis, adeoque sicut Sede vacante vacantia in mense Aprilis conferre possunt, sic & illi.

Parochialis Rector ad instantiam Parochianorum compellitur ad attendendum & iusticiandum iuratum.

Papa ad immemoriali tempore consuevit electis legitimis Regibus Romanis, in Imperatorem sine tergiversatione concedere indultum precum primariorum.

Parochialis est inquit, compellitur & contradicentis praesentia sufficit ad valorem matrimonii.

A Papa iurisdiccione & benevolentia dependet consuetudo, qua Imperatores ante confirmationem & coronationem unantur precibus primariis.

Parochialis ita ad se debet praesentis matrimonio, ut adhibendum fuisse a contrahentibus apparcat.

Papa nunquam laicorum quosvis ex fundatione non solet derogare, nisi ad specialiter & clare exprimat.

Parochialis adhuc dici potest adhibitus, etiam ex alia causa vacatus.

Papa in genere solum deputat executores precum.

Pater.

Papa in indulto precum quibus derogat.

Pater qualiter possit praesentare pro filio.

Vide v. Praesent.

Pater nihil iuris aut administrationis habet quoad spiritualia & dependencia ab illis, pertinentia ad filium.

Papa per concordata plus detrahere non vult quod alterantem illum mensum Ordinarius Germaniae, quam per Regulae Cancellar. detraheret ab Ordinariis, adeoque sicut Sede vacante vacantia in mense Aprilis conferre possunt, sic & illi.

Pater toto tempore, quo filius impubes est, iurisp. administrationem habet.

Papa ad immemoriali tempore consuevit electis legitimis Regibus Romanis, in Imperatorem sine tergiversatione concedere indultum precum primariorum.

Pater vel alia persona conjuncta non administrat sine speciali mandato in causis spiritualibus suis.

A Papa defussive, & non immediate a jure, in Episcopo originarius ius conferendi.

Pater, & non filius, praesentare debet ac potest, si iussu compellatur filio ob bona adventicia filii, quorum usufructum habet pater.

Papa nunquam laicorum quosvis ex fundatione non solet derogare, nisi ad specialiter & clare exprimat.

Pater pro filio acceptare praesentationem, non sufficit, ut hanc dei filio ius ad beneficium.

Papa in genere solum deputat executores precum.

Pater pro filio, frater pro fratre, amicus pro amico cum cautione de rato petere potest praesentatum institui, & prosequi causam institutorum.

Papa in indulto precum quibus derogat.

Patronatus, vide Juspatrium.

Vide v. Praesent.

Patronatus omnes acquisiti alios, quoniam ex fundatione, constructione, donatione, prescriptione immemoriali substat per Tridennium.

Papa per concordata plus detrahere non vult quod alterantem illum mensum Ordinarius Germaniae, quam per Regulae Cancellar. detraheret ab Ordinariis, adeoque sicut Sede vacante vacantia in mense Aprilis conferre possunt, sic & illi.

Patronatus liberorum manet penes haereditem gratuam, & non transit ad fideicommissionarium.

Papa ad immemoriali tempore consuevit electis legitimis Regibus Romanis, in Imperatorem sine tergiversatione concedere indultum precum primariorum.

Patronatus ex privilegio, dum in privilegio dicitur ejusdem naturae ac robore, ac si essent verba ac realiter ex fundatione, vel competere non solum ex privilegio sed ex vera fundacione, licet habeant plus praerogativa, quam patronatus ex simpliciter privilegio, dicitur tamen praesentem ex privilegio, nec praesentantur a decreto Tridenni.

Papa nunquam laicorum quosvis ex fundatione non solet derogare, nisi ad specialiter & clare exprimat.

Patronatus concessi per privilegium ob causam ad meditationem decem praeservantur a Trid. nec cadunt sub reservatione Aprilis.

Papa in genere solum deputat executores precum.

Patronatus.

Papa in indulto precum quibus derogat.

Ad patroni instantiam provisum egi potest ad attendendum & iusticiandum iuratum.

Vide v. Praesent.

Patronatus concessi per privilegium ob causam ad meditationem decem praeservantur a Trid. nec cadunt sub reservatione Aprilis.

Papa nunquam laicorum quosvis ex fundatione non solet derogare, nisi ad specialiter & clare exprimat.

Patronatus.

Papa in genere solum deputat executores precum.

Patronatus concessi per privilegium ob causam ad meditationem decem praeservantur a Trid. nec cadunt sub reservatione Aprilis.

Papa in indulto precum quibus derogat.

Patronatus.

Vide v. Praesent.

Patronatus concessi per privilegium ob causam ad meditationem decem praeservantur a Trid. nec cadunt sub reservatione Aprilis.

Papa nunquam laicorum quosvis ex fundatione non solet derogare, nisi ad specialiter & clare exprimat.

Patronatus.

Papa in genere solum deputat executores precum.

Patronatus concessi per privilegium ob causam ad meditationem decem praeservantur a Trid. nec cadunt sub reservatione Aprilis.

Index rerum

Patronus non tam est, quam patroni executor, qui necessarius tenetur praesentare illum, quem alius nomine & jure proprio nominavit. 10. 1. & 16. 1

Secus est, dum nominavit nomine non suo. 10. 1

Vide v. *Præsentatio*.

Patroni nomen quousque usurperat in jure. 11

Patroni Ecclesiastici ad hoc dicuntur, & habent mentes 6. ad praesentandum laicorum Confraternitates ab Episcopo approbatae, & censu Ecclesiæ affixæ. 16. 11

Patronus in casu egestatis potest à libero suo censuque alienata. 19

Patronus ejusque filius vergens ab egestate, ut ab Ecclesiæ de alimentis prosperetur, à jure concessum ex gratitudine. 19

Patroni simul esse possunt, dum unus fundavit, alter edificavit, tertius dotavit: idque jure communione, non attento inæquali concordia. 31. 1

Patroni simul in solidum sunt omnes cum auctoritate & detante, dum simul plures fundum concesserunt. 31. 1

Ia tamen, ut isti omnes concurrentes ad donationem fundi non nisi unicum suffragium habeant ad praesentandum respectu constructi, &c. 31. 1

Patroni, dum plures sunt, unius ad vivandas discordias jusp. quas executioni dividunt ratione temporis vel beneficiorum. 49. 3

Patronus nullus laicus Ecclesiæ patronatam Clerico vel loco pio concedere potest in proprietatem. 61. 1

Concedens tamen cum simpliciter praesentum non concessit nisi jusp. quod in ea habebat. 61. 1

Concedere illam intendens in proprietatem, nequidem jusp. transfert. 61. 1

Patronus laicus Ecclesiæ patronatam concedens in proprietatem sine consensu Episcopi, dum postea patronatus ductus praesentat ad illam vacantem alium, periclitatio valet. 61. 1

Patronus tamen laicus, dum Ecclesiæ patronatam donat loco pio cum consensu Episcopi, valet donatio. 61. 1

Patronus comparso suo, etiam laico, jusp. sine consensu Episcopi donare potest. 61. 1

Illud tamen sine consensu donare nequit alteri Ecclesiæ, dum et non competebat nomine proprio. 61. 1

Noque illud eam nomine proprio competens sibi sine dicto consensu per se & singulariter donare potest laico, vel etiam Clerico ut privata persone. 61. 1

Patronus primus instituit patronatus habens legitimis descendentes, uni florum pra aliis prelegare potest, absque eo, quod alii queri possint de injusticia donatione. 64. 1

Non tamen alteri à filijs, dum patronatus acquisivit ex bonis, de quibus extra filios disponere non poterat. 64. 1

Noque, dum jusp. ei concessum ex privilegio, in quo referatur patronatus illi, eum que filius. 64. 1

Patronus succedens jusp. relicto à fundatore genibus & consanguineis suis transferre nequit ad extraneos. 64. 1

Potest tamen id ad vitam suam transferre in extraneos. 64. 1

Patroni plures consensu nequeant, dum jusp. ab initio unum in persona unius. 65

Patroni duo dicuntur Ecclesiarius inter se permutare possunt sua jura, personalia, non requirito consensu Episcopi. 66. 1

Patronus, postquam semel probavit juxta præscriptum Tridentini jusp. eberio dum dubio, non potest repelli à praesentatione, nec teneatur de novo probare jusp. 67

Patronus, dum alium admittit ad secum praesentandum, hæc admittit non simpliciter participationem apud patronatam, (hujus enim substantia non transferatur in admittentem, nec hæc effectus comparationis) sed tantum exercitii. 91. 1

Patronus negligens praesentare conservatur in possessione praesentandi per praesentationem alterius comparationi quod tamen limitatur. 91. 1

Patronorum libertas ex intervallo à fundatore referri non potest, v. g. ut non possit praesentare, nisi de tali genere, aut habentem talem qualitatem: quod tamen limitatur. 94. 1. & 100. 1

Patronus ejusque hæres succedens in patronatu hereditario remaneat potest patronatus in favorem Ecclesiæ. 94. 1. & 100. 1

Item mutare vel tollere eum leges, quæ in solum favorem patroni contra vel præter jus commune à fundatore appolite: quæ eas, quæ fundator appellus ab eodem

divinum, vel ob sui familiaeque sue memoriam, commodum, &c. 94. 1

Patronus successit non potest, etiam de consensu Episcopi, minuire numerum Missarum à fundatore impolitarum beneficiorum. 94. 1

Patronus successit non potest auferre fundatori integritatem in Capella, quam fundavit, multoque minus sua suæque gentis insignia loco illorum appendere. 94. 1

Patronus, etiam de consensu Ordinarii, non potest ex beneficio perpetuo facere manuale. 94. 1

Patronus, dum fundatorem continuis beneficium manuale, id sua limitare potest, ut, quocies contingat id possideri ab aliquo de familia sua, is amoveri nequeat. 94. 1

Patronus nequit totius beneficii proprii usibus applicare. 95. 1

Noque etiam fructus beneficii pro tempore, quo illud vacat. 95. 1

Patronus, ubi videtur Rectorem Ecclesiæ aliquid ex rebus ei a se vel Majoribus suis donari fraudare, potest illum honestâ conventionem compellere, aut Episcopo denunciare. 95. 1

Patronus potest se opponere, ne res Ecclesiæ dissipentur, & urgere, ut facta eorum distractio minus juxta tractetur: sui tamen nullum habet circa dispositionem Ecclesiæ aut dotis illius. 95. 1

Patroni consensu ex urbanitate, non necessitate adhibendus in alienatione rerum Ecclesiæ. 95. 1

Patronus Ecclesiasticus (secus est de laico) potest se informare, quomodo proveniunt Ecclesiæ administrantibus, & rationes administrationis exigere: non tamen minutatim. 95. 1

Patroni sub excommunicatione & privatione patronatus, cujuscunque Ordinis, prohibentur, se quavis occasione immiscere perceptioni fructuum, aliumve obventionem, non obstantem quocunque consuetudine. 95. 1

Ad patronum non spectat administratio parochialis Ecclesiæ a se fundatæ, sed ad Rectorem. 95. 1

Patroni prohibentur se immiscere citationi in ornamento Ecclesiæ, & bonorum stabilitum, & laborum provenientibus: quod tamen limitatur. 95. 1

Patronus venditorem sui juxta administrationis tempore vacantis Ecclesiæ, curare debent, ne bona illius alienentur, abstinere item à perceptione fructuum necdum maturorum, & fructus eodem tempore provenientis reservare succedere. 95. 1

Patronus laicus (secus est de Ecclesiastico) praesentanda à privilegio & consuetudine, nequit Ecclesiæ vacanti construere concanatum. 96. 1

Patronus non potest Rectorem beneficii instituere, multoque minus deservire. 96. 1

Patronus, etiam Ecclesiasticus, nequit libere concedere beneficia patronata, ita eam, ut ejus collatio nequidem vim praesentationis habeat. 96. 1

Patronus, etiam dum est Abbas vel Capitulum, nihil præcipere potest Rectori instituto circa curam & administrationem Sacramentorum. 96. 1

Patronus laicus non permittitur, ut se electionis tractatus immiscet: ex fundatione tamen vel consuetudine quandoque vocandus, ut auctoritate sua electionem proceperit. 97. 1

Item esse potest ex fundatione vel consuetudine, ut ei immananda mori Prælati, exquirendusque ejus consensus ad novam electionem. 97. 1

Patronus, beneficio necdum vacante, habet potestatem praesentandi in habitu, non in actu. 98. 1

Patronus vacationem praesentis non potest praesentandus, ius ut ejus praesentatio formetur effectum post cessum vel decessum. 98. 1

Si tamen praesentationem factam inficietur ante vacationem, hæc secus, promoveat, petendo institui vacationem, hæc petio si habet novæ praesentationis. 98. 1

Patronus non praesentans, sed promittens, se Titium praesentatum in casu futuræ vacationis, peccat mortaliter. 98. 1

Patronus, etiam non impeditur, praesentare potest per procuratorem: requiritur autem ad hoc speciale mandatum. 99. 1

Patronus peregre praesentatus consilium, ut procuratorem constituat, qui occurrente vacatione praesentet. 99. 1

Patronus instituire potest procuratorem, ed non habeat nisi in unico beneficio jusp. 99. 1

In quo casu necesse est, ut iuxta causâ adferentis, & eundem procuratorem constituat ad omnia sua negotia quod alias necessarium non est, dum jusp. habet in pluribus beneficiis. 99. 1

Pa. 1

ac materiarum.

Patronus, etiam iure abiens, nequit beneficium pleno iure procuratorem ad praesentandam certum personam. 99. 3

Patronus non habens ius, nisi in unico beneficio, non habens iustum causam alimentae, invadit constituit procuratorem, etsi cum constituit ad praesentandum ad omnia. 99. 4

Patronus sub excommunicatione ferenda praesentant, ne in recognitionem iuris ab Ecclesia patronatus cogat aliquid, aut onera quaedam, v. g. alendi cano vel iumentis imponit. 100. 1

Patronus tamen potest sibi in fundatione reservare pensionem aliquam modicam, & illam sibi exigere. 100. 2

Patronus à praesentando nihil temporale, quod non consistat in fundatione impolitum, exigere potest. 100. 3

Patronus commoda sibi in fundatione debita, dum sunt certa & determinata, v. g. pars fructuum vel portio annua, vendere potest, & locare alicui, qui ea nomine patroni recipiat. 101. 1

Item, si commoda illa sint incerta, vendi possunt sicut incerti fructus. 101. 2

Si tamen sint opera seu praestationes non absolutè reales, sed personales debite persone patroni, v. g. alimenta, vestitura, angaria, ab eo vendi nequeunt. 101. 3

Patronus commoda ordinaria debita sunt honestatibus & alimentis. 102

Patroni omnibus, dum plures sunt, subveniendum, ei tamen plus, qui plus consulit. 102

Patrono ingrato non debentur alimenta. 102

Patrono debitis honoris in quo consistit. 103

Patrono debetur locus honorarius in processibus & sessionibus, &c. praeter cetera laici. 103. 1

Patronus tamen in Ecclesia patronatus praecedat domus temporalis, exercens jurisdictionem fori externi, praesertim si eam exerceat in ipsam patronum. 103. 2

Patrono non conceditur locus in sacristia seu presbyterio, praesertim patronus femine. 103. 3

Patrono debetur praecedentia in exhibitione communium obsequiorum, v. g. primus & laici admittitur ad osculum pacis, primus accipit palmam, ceterum, &c. 103. 4

Patrono, dum Rex est, vel Princeps aliquis supremus, venienti ad Ecclesiam Clerici debent obviare procedere processionaliter, quod limitatur. 103. 5

Patronus vi iuris, seu fundacionis non debetur jus sepulturae circa expensam illam in fundatione reservationem. 104. 1

Patrono in vergentia ad pauperem qualiter praestanda alimenta. 105

Vide v. Alimenta.

Patrono nobis pinguiora quam ignobili praestanda alimentis. 105

Patronus, ut alimenta petere & consequi possit, quae conditionem requirunt, & sint ab eo iustificande. 105

Patronus in ordine ad hunc effectum probare debet descendere à fundatore, dum de ea dubitatur, qualiter ea probetur. 106. 1

Patroni merito privilegia vel iure purè hereditario similiter assequuntur tales non habens sui petendi alimenta. 106. 2

Item statuendum & cognoscendum de fundatione, donatione, dum de ea dubitatur, etsi adveniant munda concludentes probationes. 106. 3

Patronum vergere ad inopiam, quibus inopia intelligatur in ordine ad dictum effectum consequendi alimenta. 106. 4

Patronus probare debet, non tantum, quod ex bonis propriis non possit vivere secundum gradum & conditionem suam, sed etiam, quod pro consequendo alimentis nullum sibi suppetat iure refugium adversus alias, nec ea sua industria consequi possit. 106. 5

Patrono delictorum alimentorum taxatio relicta arbitrio iudicis. 106. 6

Patronus ad dictum effectum iustificare debet inopiam seu lapsum formae concessisse sibi sine sua culpa. 106. 7

Item probare debet superfluitatem reditus in Ecclesia de tractu expensis necessariis pro fabrica, ministerio & cultu Divino. 106. 8

Patronum non nisi ex dictis superfluis alere tenetur Ecclesia. 106. 9

Patrono praestanda alimenta ex fructibus & redditibus Ecclesiae, & ad ea praestanda non vendenda proprietate bonorum Ecclesiae. 106. 10

Patronum alendi ab Ecclesia rari sunt casus. 106. 11

Patrono ad petenda alimenta non competit actio, nisi iure dicta, sed potius officium iudicis, quod est remedium iustitiae actionis. 107. 1. & 2

Patroni confensus ad quae requiratur, vel non requiratur. 108. - *Vide v. Congregatio.*

Patronus amittit ius, per incorporationem vel unionem beneficii patronatus. 108. 6

Patronus opponere se potest novis erectionibus praebendarum factis ex redditibus beneficii patronatus, etsi per erectionem illam ius ad praebendas illas non amittit. 108. 7

Patronus potest se immiscere & opponere, ubi iura & bona Ecclesiae patronatus alienantur, perduntur, immutuantur, in alium usum, locum, cetera institutionem transferuntur. 108. 8

Patronus parochiae, ob cuius amplitudinem constituta nova filialis, praesentare debet una cum Rectore Vicarium in ea pontendum. 108. 9

Patronus (ipsum dicitur, dum, cum possit commode vocari, non fiat vocatus, vel vocatus non fuit expectatus, vel praesentari se repectus & non audius. 109. 1

Patrono non vocato, beneficium patronatus resignari potest, non tamen resignatum etiam in favorem consensu potest sine illius consensu. 109. 2

Patrono non reclamante, valet resignatio & permutatio beneficii patronatus, ex quo semper est ratiocabilis, adeoque tenet merito iure. 109. 3

Patronus à collatore ordinario cogi nequit ad non reclamandum. 109. 4

Patrono reclamante, & hinc resignatione ipso iure irrita, potest patronus libere praesentare alium ad illud beneficium resignatum. 109. 5

Patronus ob non praesentatam personam gravatis ipso facto incurrit excommunicationem. 110

Patronus qualiter amittit ius. 110

Vide v. Jura.

Patronus ingerendo se perceptioni fructuum beneficii patronatus amittit ius. 110. 10

Item ascendendo in haeresim, vel transferendo illud in haeresim. 110. 7

Item occidendo Rectorem vel Clericum Ecclesiae patronatus. 110. 8

Item committendo simoniam in eius cessione, donatione, venditione. 110. 9

Item per non usum longissimi temporis, dum est ius, ex mere privilegio, secus, si est de jure communi. 110. 11

Patroni possessio non censetur interurbana, dum Episcopus committit beneficium patronatus, non facta mentione iuris. 110. 12

Patronus recuperatus praesentandi devotum ad Superiorem ob non factum in tempore praesentationem, facit unam collationem. 110. 13

Patronus praesentatione rejecta, vel non admitta, non tenetur iterum praesentare. 111. 1

Patronus praesentatione legitima rejecta agere potest apud Superiorem infensuram, ut cogatur illud ad influendum praesentatum. 111. 2

Item, ut relicta damnata inde secuta. 111. 3

Patronus habet integrum tempus ad praesentandum praesentatio renuncians praesentationi. 111. 4

Patronus laici ad praesentandum habet 4. menses, Ecclesiasticus 6. patronatus missio quot menses competat. 111. 5

Patronum intra illud tempus delectum à se praesentandi Ordinario ad excoem non sufficit, sed debet praesentatio esse acta facta apud habentem influere. 111. 6

Patronum uno ignorantie vacationem, & ideo remittente praesentare, & alia patroni scientibus illam, & negligenter praesentare, ille unus admittitur ad praesentandum, elapsis etiam tempore ad praesentandum. 111. 7

Patrona occurrente impedimento legitime non currit tempus ad praesentandum. 111. 8

Et in specie qualiter illis non currat hoc tempus sic pendere. 111. 9

Patroni praesentare nequeunt sine pendente inter illos & Ordinarium, vel etiam inter praesentatum, sine visio sententiae tertium, vel etiam alium in locum unius praesentati mortui sufficere. 111. 10

Patronis qualiter currat tempus, dum facienda praesentatio à primæva beneficii erectione. 111. 11

Patronus post legitimam institutionem, etiam necesse fecit institutionem in possessionem, mutare nequit alium influendum praesentatum. 111. 12

Potest tamen id post nominationem, praesentationem necesse facit Superiori. 111. 13

Patronus laici, si praesentavit indolenter indignum, sive inhabilem, potest iterum tempus ad praesentandum, imò eo etiam elapso substituire alium. 111. 14

Index rerum

Si tamen mortuus de errore hoc cum non consentiret profes-
tendo aliam iura quodvisesse, collatio devolvitur ad
superiorem. 145. 3
Patronus quoque Ecclesiasticus idem potest. 145. 3
Patronus laicus, qui scientiam praesentavit idoneam, non
potest substituere aliam. 145. 3
Patronus valere neque ignorantiam legis si fidei non pre-
sente. 145. 3
Patronus Ecclesiasticus si sola confessione reficiens se presen-
tasse iudicium, neque minus. 145. 3
Patronus laicus, (si quis est de Ecclesiastica) postquam pre-
sentavit idoneam, necdum fecit institutionem, potest
praesentare aliam. 145. 4
Patronus laicus per se suo iure & nomine, Ecclesiasticus vero
nomine & iure Ecclesiae praesentat. 145. 4
Hec tamen variis permixta licet, non privative, sed
cumulative, hoc est, patres iam praestitutum praesentare
alium, & non recedendo a primo. 145. 4
Patronus quoque laicus successores post factam ab antecessore
sua praesentatione, se adhuc integre, & damnante tem-
pore ad praesentandam, sic accumulando mutare potest.
146
Patronus qualiter mutare possit praesentandum alium sua pen-
dente. 147. Vide v. *La.* & v. *Patron.*
Patronus laicus & Ecclesiasticus, dum praesentantem discer-
dit, potest laicum variare accumulando, v. g. Cajo a se
praesentato accumulato aliam. 148
Secus est, si non potest laicus sic variare, dum praesentantem
in concordia, quod limitatur. 148
Patronus, postquam iuravit, se nolle revocare factam a se de
Trio praesentationem, nec accumulatio, invalidi secundo
praesentat accumulando. 149. 4
Secus est, si simpliciter iuravit, se nolle revocare factam praesentationem suam pernam de Tria. 149. 4
Patronus non per constitutionem iuravit, se non praesentaturum
alium, quam Cajum, valide adhuc deus praesentat Titium.
149. 5
Patronus petens patronatum ecclesiae juri praesentandi, potest
adhuc variare accumulando. 151
Patronus debet sub peccato mortali praesentare habilem, hoc
est, habentem requirita omnia, tam ex natura beneficii,
quam ex more fudorata. 152. 2
Tenetur inquirere in vitam & mores praesentandi. 152. 2
Potest tamen praesentare inhabilem sub conditione ha-
bitura superveniente intra tempus ad praesentandum.
152. 2
Patronus, etiam laicus, scientiam praesentis sciat, si in-
scientiam indignum, privatur potest ex vice potestatis praesentandi.
de solvendo et ad superiorem. 153. 1
Patronus Ecclesiasticus quoad beneficium curata non potest ha-
bere casum in nominando indignum. 153. 1
Patronus laicus, nullis dignior, potest praesentare dignum,
etiam ad curam, & Ecclesiasticum ad simplicem, est probabile.
154. 1. & 3
Vide v. *Dignus*.
Patronus se ipsum praesentare nequit. 154. 1. & 296
Potest tamen praesentationi de se facta per alium computum
consentire; possunt compatrui, de plures sent.
154. 2
Patronus ille contentus habetur pro una voce, & aget numero-
rum votorum. 154. 2
Potest etiam patronus, si in ista nominatione processum
per scrutinium, aperto scrutinio, videtur se in medium
scrutinio suffragium dederit, & sua praesentatione con-
sentiendo, agere autem, & constituere majorem
potest. 154. 2
Patronus, etiam non habens compromissum, potest recurrere
ad Papam, & illud beneficium pro se obtinere, utrum-
que esse unicum patronum. 154. 3
Quin et, dum pauper est, illud obtinere ab Ordinario per
viam deprecationis & supplicationis. 154. 4
Limitatur tamen hoc ipsum. 154. 5
Patronus praesentat nequit per procuratorem a se ad presen-
tandum constitutum. 154. 6
Potest tamen patronus praesentari per eum, in quem potestatem
praesentandi pro illa vice legitime constat, obediendo
se illi pro illa vice. 154. 7

Penso.

Penso est quid separatum a beneficio. 158. 4
Penso non cadit sub reservatione, etiam si esset beneficium,
dum cum morte personarum extinguatur, facit, & constitu-
tiones super fructibus Ecclesiae in commodum aliorum,
ut deinceps sit beneficium Ecclesiae. 158. 4
Penso quoniam in valore beneficii deservenda. 160
Vide v. *Penso*.

Pensionem Episcopo reservare potest in favorem sui nepo-
tis. 165. 1
Pensionis alio refertur Episcopo tantum titulus sine dispen-
satione Papae. 161. 1
Pensionem impositam collator Papae inferior augere nequit
quod limitatur. 170. 2

Permutatio.

Permutatione qualiter transcurrit iura. 66
Permutatio, quod licet permittat pingue cum utroque benefi-
cio tenet, est nulla. 608. 9
Permutatio beneficiorum est odiosa. 610. 5
Permutari nequit expressiva cum beneficio. 610. 1
Permutationis incipio est actus iurisdictionis Episcopi. 711
Permutationibus auctoritatem praestare, & permutare con-
fiteri potest Capitulum, quorum alius collatio spectat ad
illud, velentiam simul ad Episcopum. 711. 1
Permutata tamen confiteri non potest Capitulum, dum ea
spectant ad collationem solius Episcopi. 711. 1
Permutationi auctoritatem praestare nequit Capitulum loci
vacante, dum permutat spectat ad collationem solius
Episcopi. 711. 2
Permutatio nemini recipere potest, nisi qui permutat
quoque confiteri potest. 711. 2
Permutatio contra Ordinarium impeditur per reservationem
beneficiorum permutandorum. 711. 2

Personatus.

Personatus non est proprie dignitas. 607. 1
Ad personatum excoedens se preter Casarem. 607. 1
Personatus quid sit. 607. 1

Pignus.

Pignoris usus, qui non obest securitatis debiti, remanet debi-
tori. 51. 1
Pignore utendi jus ex actione pignoratitia suo transferat ad
creditorum. 51. 1
Pignus neque dominium, neque possessio transferitur in titu-
lationem. 51. 1
Ex pignore percepti fructus in creditore debent solari debito
titulo creditura, non in fortem computari. 51. 2

Papa.

Papa statuta lo jura eligentibus scienter indignum non ex-
tenditur ad praesentantes indignum. 145. 1
Papa postulationem facientem indignum ob impedimentum
indisponibile, est praeterito jura eligendi & postulandi
pro illa vice. 110. 1
Papa hanc probabilitatem quoque locum habet in eligentibus
& postulantes talem indignum ad Praelatos Episcopos
inferiores. 110. 1
Papa tamen suspensio ad triennium a beneficiis in Eccle-
sia, pro qua facta electio, non extenditur nisi ad eligentes
vel postulantes indignum in Episcopum. 110. 2
Papa eligentem contra formam a 35 Canonibus prescrip-
tam. 111. Vide v. *Eligentes*.
Papa eligentem admittentem laicos ad colligendum. 112
Papa electi consentiens tali electioni, & qualiter se ex-
tendat, & a quo dispensabilis. 113
Vide v. *Electus*.
Papa eligentium scienter vel cum ignorantia errata iudi-
catum. 114
Papa illum, qui ad Praelatum elegit illum, quem fecit su-
scribere illa commisit simoniam. 115
Papa ordinariis, v. g. inferiori juri pariter nequit, quod seculo-
narius per viam exceptionis expellat ab actu aliquo
legitimo. 116. 2
Papa electorum administrationem citra necessitatem sui con-
cessionem cap. nulli, quae. 117
A papa proutum ipso jura quoque pro electione excoedens
quavis causa, quamvis iusta & laica, modo excludit
delatum. 117. 4
Papa illum quondam non incurrit electus admittente
eius confirmationem, etiam sub nomine canonici. 117
Vide v. *Electus*.
Papa ad diversos casus non fari extendit. 117. 6
Papa qui statum contra administrantes ante adhibitionem
& expeditionem litterarum Apostolicarum confirmationem,
retractationem, alia promotione. 117
Papa illa extendit ad administrantes non praedicti solus
juramento. 118. 1
A papa illa iurando seculari quilibet causa, etiam iusta
& laica, modo excludit delatum. 118. 2
Papa illa constituit contra administrantes non confir-
mationem, & contra recipientes illos non videtur obli-
gatus.

ac materialium.

gare in conscientia ante sententiam declaratoriam. 419. 3

Poenae quae specialiter statuta Regularibus confirmantur a Pontifice administrantibus sine expeditione & exhibitione litterarum confirmationis. 440. 1

Poenae confirmationum tales. 440. 1

Poenae privationis ipso facto statuta confirmari ulterius premissa per Papam acceptationis possessionem, literis Apost. non expellunt. 442. 3

Ad poenam illas evitandas non sufficit nullitas acceptae possessionis. 442. 3

Neque poenitentia & abstinencia ab ulteriore ingessione. 442. 3

Ad poenam ipso jure inefficacem evitandam consummatio delicti non sufficit et poenitentia. 442. 4

Poenae negligenter petere intra tempus ad hoc darum confirmationem, est privatio iuris quousque ex electione et hoc poenitentia tenet. 442. 4

Poenae electi personarum Romanorum accessus ad electionis sui negotium impeditur, & deinde recedunt, non expectato huius negotii sui temeraria, eo ipso poenitentia exiit iure quousque ex electione. 442. 6

Poenae confirmationum indigent. 442. 6

Vide v. *Confirmatio*.

Poenae confirmationis confirmantis sine discussione habita super valore electionis & electionis, aut in ea habentia negligenter. 479. Vide v. *Confirmatio*.

Poenae impiae ipso jure facta consensu in privatione, & non requirunt actionem per coactionem poenitentiam, statim incurritur sine alia censure & sententia. 416. 1

In poenis tamen illis privationis requiri saltem sententiam declaratoriam de his, tenet Causarum. 416. 1. & 419

Poenam impare facit per dictum iuris quousque & competentis poenitentia. 419. 2

Poenae indigni conferuntur beneficium. 744

Poenae capientium possessionem ante expellunt litteras Apost. 412. 1

Poenae statuta in Regula de annali contra impetrentem, effectum in secundam etiam partem, quae? 446

Vide v. *Regula Causarum*.

Penaliter.

In penali materia excolet quaevis causa. 415. 4

Possessor.

Possessionem, ut qui per se ipsum accipere debeat, sed in eam solenniter & corporaliter induci necesse habeat, potest esse aliam electionem confirmatam. 9

Possessionem traditio facta ab eo, qui has conferendi, intentionem, dicitur habere, censetur quae intuitu, & ei conferri beneficium. 9. & 112

Possessio recusat per investituram non transferunt. 9

Possessio tamen per investituram tradi potest. 9

Possessio immemorialis facit praesentem nullum privilegium, habentemque locum probari nulli, & acquiritur quadraginta annis cum titulo. 47. 3

Possessio cetera conclusa ad immemorabilem, dum de contrario non constat, adeoque cetera & immemorabilia in hac casu non sunt diversa. 47. 4

Possessio iuris, non transit ad heredes sine nova apprehensione. 73. 1

Possessio est quid facti, adeoque factum erigit. 73. 1

Possessio non transit de persona in aliam, nec acquisita dicitur, nisi apprehendatur, & neque in temporalibus, neque in spiritualibus transit sine actu facti. 73. 1

Possessio antecessoria non potest dici possessio successoria. 73. 1

Possessio iuris praesentandi non transferunt in novum patronum sine nova exercitio praesentandi, sine nova praesentatione ab ipso facti. 73. 1

Possessio antecessoria est diversa a possessione successoria. 73. 1

Possessio tamen non ratione personae, sed ratione dignitatis, officii & beneficii quousque ipso jure transit in successorem. 73. 1

Possessio tamen etiam inter privatum quomodo transferunt sine nova apprehensione per cessionem. 73. 1

Possessor bonae fidei iuris, cui verum eius dominum non competit, potest praesentare, etiam post contestatum litem super proprietate iuris. 78

Possessor quodam generatim cum litem sufficit ad probandum iuris, privationem sine simulatione; sed deest una tantum praesentatio. 81. 3

De possessione praesentandi non minus quam de existentia iuris, ad effectum obtinendi infirmum praesentari doceri debet. 91

Possessio praesentandi simulatur cum alio acquirunt per unicum actum praesentationis, siue effectuum, siue non, siue contractum ab alio patrono, siue non, dum eum patronus admittit ad locum praesentandum. 91. 1

Possessio talis non praesentatur alius comparationis, nec Ordinario. 91. 1

Possessio iuris, dum contentio est inter possessorem & petentem, vel etiam inter Ordinarium aliumve magistrum existentium iuris par. acquirunt, & doctor de eorum praesentatione facta bona fide, cum scientia illius, in cuius praesentationem quaeritur, & absolute admittit, sufficit institutione. 91. 1. & 3

In possessore praesentatur bona fide, dum contentio est inter patronos contendentes de pertinentia, ubi vero contentio est cum Ordinario concedente de libertate, bona fides praesentanda est. 91. 2

Possessio praesentandi non acquirunt de praesentatione admittit vel effectum cum clausula sine praesentatione alterius. 91. 3

Possessio praesentandi conservatur quoque per actum acquirunt praesentationis, v. g. per consensum praesentium permittentium, vel resignantium beneficii patroni; non tamen per actum honorarium. 91. 4

Possessio unius comparationis conservatur per actum praesentationis alterius, v. g. per praesentationem factam ab alio comparationis, quod tamen limitatur. 91. 6

Possessio legitime quousque hoc operatur, quod praesentatio facta a possessore valeat contra praesentationem factam ab obtinente proprietatem iuris. 91. 7

Possessor patronus ad effectum praesentandi non tenetur gerere descendendum suum. 91. 3

Possessio praesentandi facta fundat intentionem praesentationis iuris, ex augmento dote, ita ut obijciat augmentum non sufficit ad medietatem, id est probandum fin. 91

Possessio aliquo iuris, quod contentio non potest nisi persona descendens a fundatore, v. g. possessio quousque acceptandi censetur in die purificationis ab ecclesia aliqua descendenti in illam sufficienter probat ad effectum consequendi alimonia. 106. 2

Ex possessione resultans praesumptiva probatio non sufficit pro decidendo principali negotio, nisi probetur antecedens aliud eadem iuris ipsum possessionem. 106. 2

Possessor bonae fidei tenetur fructibus & commodis re alienae. 119. 4

Possessio patroni non interruptitur, dum Episcopus consecrat beneficium patronatum, non facta mentione iuris. 120. 16

Ad possessionem praesentandi sufficit consensus patris praesentis provisionis Apost. 125. 5

Possessio capta, pendente appellatione, dum processum & appellatum extrajudicialiter dicitur, non habetur pro attentatis; focus, si appellationis iudicialiter a sententia lata in iudicio. 130

Possessio iuris eligendi per plures actus eligendi directe obtinet, indirecte obtinetur possessio iuris postulationis, est qui actum nullum postulationis exerceat. 137. 3

Possessor bonae fidei percipere potest fructus rei possessionis ante contestationem litem super proprietate. 142

Possessor bonae fidei iuris eligendi, etiam circa dominium, seu proprietatem illius compescit potestatem eligendi, valeatque ejus suffragium ante contestatum litem super proprietate datum. 142

Possessionem, non proprietatem sequitur postula ferendi suffragii. 142

In possessore praesentatur bona fides, donec probetur contrarium. 142

Possessio iuris eligendi concurrens cum afferente, ad se facere proprietatem Canonice, adeoque iuris eligendi, hoc excluso, est admittendum. 142

Possessorum talium, si admittant Capitulares ad electionem cum protestatione, ut non valeat ejus suffragium, si proprietatem re ipsa non habeat, vana est hac protestatio. 142

De possessione tamen vel bona fide si dubitent Electores, utilis est talis protestatio. 142

In possessione pacifica ferendi suffragii existentes vocandi sunt ad electionem, etiam si in moverent super proprietate. 192

Possessionem electus capere nequit ante confirmationem. 194. 4

In possessione quasi tali est electus excoactione cap. auctor, admittuntur ante confirmationem. 194. 2

Quae quasi possessio, si electus confirmetur, corroborari solitur autem, si deest elector. 194. 4

Possessionem valeat & impare propriam auctoritate capit legitime confirmari ante expeditionem litterarum confirmationis, dum confirmationis non est a Papa. 441. 3

Pof.

Index rerum

Possessionem Legati propriam auctoritate capere nequit Legatarius, etiam si sit heredes. 441. 4
 An possidendum confirmari admittitur nequit, intelligit, quatenus sit secus. 442. 1
 An solvendum tamen et corporalem introductionem admittitur potest tam in spiritualibus, quam temporalibus. 442. 2
 Possessionem apprehendere ante expeditionem litterarum sub pena privationis ipsius iure prohibetur confirmari vel provisi a Papa, atque ad beneficium non consistoriale. 442. 3
 An tamen possessionem confirmari aliterve promissam per Papam gerisse sit penalis, non sufficit ad incurrendum dictam penam privationis; sed requiritur ipsum factum apprehensionis. 442. 3
 An possidendum apprehensum confirmari a Papa censetur potest beneficia spectantia ad suam collationem. 442. 3, § 608. 1
 Ob possessionem apprehensam sine dictis litteris Apostolicis nulla pars privationis non evincitur ob nullitatem apprehensionis. 442. 4
 Neque per hoc, quod confirmari vel provisi a Papa procurrat sine iussu providi de eodem beneficio per instructionem, & cum tali provisione ingreditur possessionem. 442. 4
 Neque per punitentiam & abstinentiam ab ulteriori ingreditur. 442. 4
 Possidendum tamen (solum impune & valide capere sine litteris confirmantibus aut provisionibus alterius) capere possunt confirmari vel provisi, non per Papam, sed alios inferiores. 442. 5
 Possidens autem sumptu tempore non factis expensis litteras probare tenetur impetrare beneficium vacans ob sumptum possessionem sine litteris. 442. 4
 In possessionem iussu legitime auctoritate Ordinarii provisi, dum deinde obtinent provisionem a Papa, potest sine litteris Apostolicis accipere & confirmare possessionem. 442. 6
 Idem est de eo, qui pasciturus a patrono, decessit auctoritate Ordinarii, permittit se solvere a Papa. Idem est de eo, qui ab ipso eo, quod egerit confirmatio Papae, tamen recurrit ad eum pro confirmatione. 442. 6
 In possessionem beneficii dum est alius, si recusat, non valet ipsius potest auctoritatem propriam possessionem, & obsequi ad obtinendum possessionem opus est ministerio Iudicis. 442. 7
 Possessionem electum post confirmationem, penitentiam post institutionem, collationem post collationem acceptam & acceptam investituram, obsequi requiritur, capere potest. 798. 1
 Possessionem de iure & de facto vacantem provisi accipere potest auctoritate propria, sine ministerio Executorum. 798. 1
 In possessionem mittre instituitur, dum pertinet ad Archiepiscopum. 798. 1, § 802. 1
 Possessio capta propriam auctoritate, dum alius est in possessione, est illicita, vitiosa, in qua etiam accipiens non est defendendus. 798. 1
 A possessione etiam introitus expellens alium sibi pariter iudicis, & si in id faciat cum violentia, meretur privati sui iure. 798. 2
 Que violentia duo requiritur, nempe ex filiationem prioris possessionis, & neglectum auctoritatis Iudicis. 798. 2
 Possessionem lite pendente capere, dicitur temerarius occupator, & facere id valet atrocitatem sine quavis efficacia. 798. 2
 Possessio capta adhibitis auctoritatem Iudicis, etiam per injuriam, nunquam dicitur violenta. 798. 2
 Possessionem confirmari, institutus verbaliter aliterve provisus ipsemet capere non debet; sed in eam solvitur & corporaliter induci, ubi sic habet Ecclesia aliterve consuetudo. 798. 3
 Possessio in dicto casu non dicitur quiescere, nisi illi solvitur penalis. 798. 3
 Possessionem propriam auctoritate resignatur capere nequit, sed ad hoc requiritur debet alium, ad quem id spectat, ubi possessor est nullus. 799. 1
 Possessio, quem provisi in forma dignum capit sine facto Executorum, est iuristica & nulla. 799. 2
 Possessio, dum provisi facta in forma gratuita, capi potest propriam auctoritate, si sine necessitate citandi resignationem potest. 799. 2
 Possessio beneficii non transiit ab uno ad alium ipso iure, seu sine nova apprehensione, quia est quod factum. 800. 1
 Possessio, etsi ad collationem perfectionem non sit necessaria, corroboratur tamen titulum. 800. 2

An possidendum capiam, moriente provisi, beneficium vacat per eius mortem. 800. 2
 An possidendum non est ius illud afficit in beneficio. 800. 2
 An possidendum non potest provisi administrare, nec sibi sibi percipere. 800. 2
 Possidendum corporalem non tribuit investitura, quia sit in absentia res per a iure vel iure in possessionem. 800. 2
 Idque, etiam si data investitura hoc modo per potestatem mittitur in possessionem. 800. 2
 Possessio beneficium corporalem illius adhibitionem expellit. 800. 2
 Possessio tamen hac interdum tradi potest per talium investituram, dum ea fuerit in conspectu sui seu beneficii. 800. 2
 Possidendum apprehensum Canonice, ea consuetudine generalis esse potest assignari illi in Choro. 800. 2
 Possessio tamen tunc quo manifestatur, nisi assignetur propria illi. 800. 2
 Possessio eo capere per incarnationem, dum alius est, non ab electione collocatur in alium, vel Sede Vacante. 800. 2
 Possidendum aliterve acquisivisse non censetur per hoc quod ante confirmationem administravit licet vi cap. ad id. sed solum quasi possessionem. 801
 Possessio mariti, quod etiam dotales tenet, est solum provisionalis, durante, dum matrimonium consistit. 801
 In possessione cuiusque beneficii capienda servari debet statum & consuetudo rationabilis loci, alius ea potest annullari. 802. 1
 Possessio capi debet in Ecclesia vel alibi, si beneficium hoc vel illam habet. 802. 1
 Possessio tunc a quibus per aliam ostendit, talem annuam parat Ecclesia. 802. 1
 Vel, ubi sit impeditur ab adventu, facit ad hoc oculum inspectum Ecclesie. 802. 4
 Possidendum capere modis per oculum inspectionem de cetero a iure reprobatum. 802. 4
 Possidendum beneficium capi in aliqua missa sine parulo illius loci, dum non habet Ecclesiam vel materiam Capellam. 802. 5
 Possessio honorum beneficii capta non censetur, cap i possessione beneficii. 802. 5
 Possidendum beneficium capere, censetur capere possessionem bonorum spectantem ad illud. 802. 5
 Possessio bonorum sui iuris beneficii, defuncto eius Reddere, est & manet non tamen potest Ecclesiam, cuius iure bona & facti etiam per Ecclesiam universalem. 802. 5, § 811. 5
 Idque etiam, dum vacat Ecclesia a prima sui extinctione. 802. 5
 Super possessione bonorum Ecclesie seu beneficii censetur hoc ipso mora sit, quod movetur super beneficio. 802. 5
 Possidendum tamen bonorum beneficii non censetur capere, cap i possessione beneficii, dum bona hac a vacatione illius occupata essent ab alio. 802. 6
 Possidendum beneficium, cui unum est aliud, capere, censetur & capta possessione huius unum. 802. 7
 Possidendum tamen distinctis singulorum capi debet, ubi essent plura equalit principaliter una. 802. 7
 Possidendum in Cathedralibus & Collegiatis tradi & capi debet capitulariter. 802. 7
 Idque, etiam si procedat auctoritate caeteris deperit in litteris Apostolicis. 802. 7
 Vide v. Capitulum.
 Possidendum capitulariter tradit opus non est in dignitatem, dum hoc non fuit de Capitulo; neque in Vicariis & Capellanis existentibus in Cathedralibus vel Collegiatis. 802. 7
 Item et opus non est, dum Canonico, qui duo sunt in possessione, titulo iure, sapienter titulus venit. 802. 7
 Possidendum duci non debet, alio in ea solvitur, nisi vocatus per Executorum, qui ipso iure privatus est beneficio. 802. 7
 A possessione etiam privatus non est vocatus & iudicis, est defendendus. 802. 7
 Possidendum beneficii capi potest per procuratorem in vim mandati, quod habet ad acceptandum illud. 810. 1
 Possidendum tamen beneficium capi non potest per procuratorem generaliter constitutum. 810. 2
 Ad possessionem beneficii capendam consilium potest licet procurator. 810. 2
 In possessionem, iura suo necesse ostendit, mitti non debet aliter, reo contumace. 811. 1
 Possidendum capi non potest, licet pendente super beneficio. 811. 2
 Potest. 811. 2

ac materiarum.

Possessio tamen capi potest sine metu amentationis sine pen-
 dente a resignatio, dum resignatio facta ante litem mo-
 ram. §11. 2
 Possessionem continuare potest resignatus sine pendente. §11. 2
 Possessionem sine pendente capere potest resignatus sub-
 regatus gratia ante litem §11. 2
 Possessio sine pendente capta in vim brevis Apost. quando
 fit amentata. §11. 2
 Possessio capta nequit appellatione pendente seu intra ter-
 minum ad appellandum, dum collatio, institutio, confir-
 matio simpliciter beneficii facta in iudicio contradic-
 tio. §11. 4
 Secus est in beneficiis curatis. §11. 5
 Un enim, ubi consuetudo vel ritum à Papa approbatum
 habet contrarium; non verò, ubi fundatur consuetudo
 contrarium. §11. 5
 Possessio tamen capi potest pendente appellatione, ubi in
 collatione processum exarandicatur. §11. 6
 Possessionem capiens post ligatum à Papa simpliciter, ante
 expeditas tamen litteras Apost. non facit in conscientia
 fructus suos, etiam nemine opponente. §12. 1
 Possessio capta ante illas litteras gravissimum subiacet poenae. §12. 1
 Possessor talis est manifestus intrusus. §12. 1
 Possessio tamen in hac causa capta nomine Cameræ vigere
 brevis illa potest & invalidari non solueret. §12. 2
 In possessione defuncti subrogati solus pro dno Apost. tan-
 quam de reservato, litteris super illa gratia subrogatio-
 ne & concessio. §12. 3
 Possessio intellectualis rei incorporea capitur per possessio-
 nem rei corporalis, cui adhaeret. §12. 3
 Possessio incorporealis dicitur quæ possessio. §12. 3
 Possessio vera de una persona in aliam per supremum Prin-
 cipem potestatem transferri potest absque litterali tradi-
 tione, seu citra actum corporalem. §12. 4. & §. 5. & §12. 6
 Possessionem extinguere cum visa possidentia, locum non
 habet in materia ecclesiastica. §12. 5
 Prædictum, quo nunquam huius in possessione affectus prædi-
 Ecclesie, potest tamen agere ipsa contra intrusum in
 possessione. §12. 5
 Possessio beneficii & rerum illius, vel & custodia illarum
 datur apud Papam tanquam Christi Vicarium; & quoniam
 ut Cellanensem respectu beneficiorum illi reservatorum. §12. 6
 Possessionem ipsam rerum beneficii veluti possessionem sub
 suo aspectu hoc ipso tradere censetur Papa, & transferre
 in prædictum se, quod subregit illam ad possessionem. §12. 6
 Per inductionem rei in possessionem rei corporalis firmam
 in possessionem rei incorporealis ad eandem. §12. 6
 Possessionis dictam continuationem, dum tempore ad illam
 subrogatur provisum Apost. impossibile est intrare, sub-
 missa reservatione illius & actione beneficii. §12. 6
 Possessio defuncti, dum in eius vita simpliciter tantum fuit
 turbata citra factum occupationis naturalis, subrogatus
 potest intrare possessionem retinendam. §12. 6
 Secus est, quando possessio fuit turbata per occupationem
 possessionis naturalis. §12. 6
 Possessionem tamen, quod minus habet subrogatus, non
 imponit occupatio illa naturalis. §12. 6
 Possessionem subrogatus capere potest propriâ auctoritate,
 dum nemo est in possessione, & litteræ ipsius subrogatus
 diriguntur. §12. 6
 Possessionem tamen capere nequit per se sine viâo ament-
 atio, dum post subrogationem fuit in intrusum. §12. 6
 Possessionem, dum in litteris Apost. decreta est subrogatus, quod
 est faciendum, cum est contradictor. §12. 6
 Possessio beneficii potest in aliquem transferri sine titulo. §12. 6
 Possessio beneficii alius est, quam obtemperatio illius. §12. 6
 In possessione acquirenda, dum ad eam contradictor, requi-
 ritur cognitio & probatio iuris tituli. §12. 6
 In possessione tamen manutentenda non est necessarius ritus.
 §12. 6
 Possessio illa de facto tantum seu mera incumbens rei de
 facto, etiam si illa in beneficiis, de rito inservit. §12. 6
 Possessio verò illa de iure, seu quæ non plurimum facit, sed
 plurimum utilis habet, efficitur in titulo. §12. 6
 Ad acquirendam hanc possessionem iura requiruntur & sup-
 ponuntur omnia. §12. 6
 Ad possessionis suæ ritum iustificandam non est cogend-
 us possessor pro intrusiva intentione sui adversarii.
 §12. 6 & §12. 1
 In possessione cui non potest deferre iudicium, quando sup-
 ponitur sola prohibita iudicium. §12. 6
 Possessio sufficit, vincere per non ius alterius. §12. 6

Possessor beneficii hoc habet possessionis commodum, un-
 dum convenit ut reus, ne quidem timeatur possessor
 narrativam facti gratia Apost. §12. 6
 Possessio probanda collatione & probatione tituli, dum Sa-
 pienter ex officio iudicium. §12. 6
 Possessio, dum non est recentis, sed v. g. triennalis, manifesta
 est in iudicio, cogere beneficiatum ad exhibendum ritum.
 §12. 6
 Pro possessione asserenda, dum colligit ritus, non suffi-
 cit ostendi incumbendum de facto, neque sufficit tac-
 titas, &c. §12. 6
 Vide v. Truile.
 In causa possessionis recuperandæ spoliatus tenetur probare
 ritum. §12. 6
 In possessionem intrare ad quem spectat. §12. 6
 Possessionis capiendo nullum à iure communi statutum
 tempus. §12. 6
 Possessionem resignatus debet expere intra 3. menses,
 non à die resignationis admittit extra Curiam, sed pro-
 visionis. §12. 6
 Possessio hanc capta intra illud tempus sine publicatione non
 sufficit, nec contra. §12. 6
 Possessionem tamen beneficii resignati sufficit capere ante
 mortem resignantis in Gallia. §12. 6
 Possessionem tamen ibi non capta intra triennium ante mor-
 tem resignantis, beneficium habetur pro desicto & dere-
 licto. §12. 6
 Possessio qualiter probetur. §12. 6
 Possessio & dominium ipso iure spoliatus restituendum non
 est. §12. 6
 Possessionis probatio in personis sufficit, non verò in bene-
 ficiis, ut restituitur spoliatus. §12. 6 & §12. 6
 Possessio incertæ præsumptionem tituli. §12. 6 & §12. 6
 Ex possessione sola probatio in beneficiis non oritur
 effectus restitutionis, in ipso. §12. 6
 Possessione longa beneficii acquir præsumptio Canonis in-
 troducta. §12. 6
 In possessione beneficii curati diu existens præsumitur ordi-
 natus, nisi non habet litteras ordinationis. §12. 6
 Possessionis nudum factum attenditur, reliqua spectantia
 ad iustitiam vel iustitiam negotii principalis remittend-
 da ad peritorem, ubi agitur de solo possessione. §12. 6
 Possessio non admittitur per remanentiam spontaneam. §12. 6
 Possessio in beneficiis stare nequit sine titulo & adeoque
 hoc amittit, amittitur & illa. §12. 6
 Possessio amittitur per resignationem simpliciter. §12. 6
 Possessionem iuris licet tali resignans amittat, non tamen
 per hoc credit detentio. §12. 6
 Hinc possessionis realiter & de facto incumbere potest, etiam
 armis continuandis incumbat, retinet possessionem natu-
 ralem. §12. 6
 Detentio illa spoliatus debet restituere, & ea sufficit, ut
 qui iuravit regulis de annis. §12. 6
 Possessor adhuc dicitur resignans in favorem, & ritum
 coloratum habere, usque dum resignator acquiritur
 beneficium. §12. 6
 Possessionem tamen illam naturalem seu detentionem amittit
 resignans in favorem acceptatâ resignatione, dum ab-
 sent est à loco beneficii. §12. 6
 Possessio amittitur (retentâ tamen proprietate, quod debet
 declarari privatus) per resignationem factam certam non
 habentem possessionem eam recipiendam. §12. 6
 Possessio, quæ nihil habet spirituale & indissolubilis vinculum,
 potest amitti sine Superiore; secus est de proprietate bene-
 ficii. §12. 6
 Possessio etiam ex intuitu contenta amittitur. §12. 6
 Possessio illa omittit eo resignationem factam in manibus
 non Superioris quodammodo recuperatur per hoc, quod
 in Superiori eam ratum non habet. §12. 6
 Ad possidendam denudâ beneficia taliter resignata in manibus
 non Superioris resignata sine consensu Superioris restituere
 nequit. §12. 6
 Possessionem beneficii privatus ipso iure beneficio eo ipso
 non amittit. §12. 6
 Possessio præsumitur acquirere ex bono titulo, ubi ad præ-
 sumptionem ortum ex possessione accedit potentia sola
 boni tituli. §12. 6
 Possessor præsumitur dominus. §12. 6
 Possessio duennalis habet vim tituli, etiam confit de intru-
 sione, nec cogitur qui post tale spatium exhibere ritum.
 §12. 6. Vide v. Truile.
 Possessio potest eodem tempore apprehendi ex pluribus ti-
 tulis. §12. 6
 Possessionis causa potest immutari, novo titulo superve-
 niente, etiam absque expressa declaratione & nova ap-
 prehensione. §12. 6
 Pos.

Index rerum

- Possessio adjuvatur ex possessione melioris tituli, etiam si impetrans allegaret, possessionem captam non vult tamen evadere.** 323. 1
Possessio praesumitur continuata modo tempore, si, quo semel possedit, afferat, se hodie possidere. 324
Ob possessionem praesumitur provisio anterior. 325
Possessionis conditio est potior. 325. 2
Ex possessione certa praesumitur de anterioritate provisionis et potior praesumitur omne ad appendicem certe hanc non aliter provisione facta eadem de eam provisionem possessionis. 325. 3
Possessio ex duobus capis eadem de consensu prioris fit praesumenda, si quo expiravit tanta hora. 325. 4
Possessio adhuc facit praesumptionem anterioris provisionis, et si capta non sit eodem die, quo facta provisio. 326. 1
Possessio prius capta valida per eam repetitur, et extinguit ius capientis possessionem possessionis. 326. 2
Possessionem prius capientem ex duobus provisis praesumitur et si alteri capientem esse possessionis, tamen, qui prior eam capitis, deinde amittit aliam, et alter actum aliam. 326. 3
Possessio iamen prius capta ab illo, quem Ordinarius provisorius in ea decernere solentur, non facit hanc praesumptionem provisorii Apostoli. et si eundem accepisset possessionem. 326. 4
Possessionis continuatio inter defunctum et provisorium Apostoli operatur subrogatio generalis Papae, ita ut dici nequeat, eam possessionem vel per momentum valere. 326. 5
Possessio capta a provisorio ab Ordinario non est eadem, nec continetur ea possessione defuncti. 326. 6
Quomodo cum haec constituitur, quod tamen provisorius ab Ordinario capere prius possessionem praesumitur si provisorius Apostoli. 326. 7
Possessio non revocatur de iure, sed ipsa sit trahatur, Papae sit trahatur in Regula de annali et triennali. 327
Possessionis triennalis bene fidei et cum titulo colorato praescribitur propriae beneficii. 327
Possessio, si jure Regula de annali, quod praesumitur, domo et movetur ad alio. 327
Vide v. Regula.
Possessionis annuum unde et qualiter deducatur ad effectum Regulae de annali. 327. 1
Possessio annalis pacifica ad effectum Regulae de annali quo decatur. 327. 2
Possessio redditus non pacifica ex litte super alio possessionis. 327. 3
Item ex litte quaecunque, etiam nulliter moti, nisi forte nullitas oritur ex defectu iurisdictionis non iudice contra quo. 327. 4
Et fitur cessione nullius facta, modo processus sit inducitur, et citatio data executioni. 327. 5
Non tamen ex litte notoria et alioquin. 327. 6
Possessio pacifica necessitate quoque ex quacunque molestatione, etiam extrajudiciali illa, non super fructibus ipsa, sed super jure illis percipiendi. 327. 7
Possessionem successores non possunt collidere nisi sit molestia illata successori, et eo vivente non finita, et si successores concorsideram collatam intra annum non alio possunt. 327. 8
Secus et respectu Regulae de triennali et si eam jure triennali possidet, dum ipse non sit in ipso, licet super beneficio sua fuerit inter alios, dum ipse caput possidet. 327. 9
Possessio ad effectum Regulae de annali requiritur pacifica usque ad domum impetrantis. 327. 10
Possessio pacifica ad hunc effectum dicitur neque, si quis prius possit obtinere impetrantem reddatur possessor pacificus. 327. 11
Possessio triennalis pacifica non interruptitur per hoc, quod sola impetratio facta sit per adversarium, modo praesentem non intercepit citatio. 327. 12
Possessio pacifica annalis ad effectum Regulae integrari neque ex possessione pacifica, v. g. quoque mentum antecessoris, et 7. mensium successoris. 327. 13
Ad possessionis continuationem in ordine ad complendum annuam praesumitur non operatur generalis subrogatio facta a Papa. 327. 14
Possessio pacifica priora possessione non suffragatur successori et si in specie refrigerio. 327. 15
Possessiones pensae tamen si requiritur, manens potest refrigerationem in possessione contra impetrantem ex obitu refrigerandi. 327. 16
Ad id possit contrarietas refrigerationem. 327. 17
Possessio annalis ad quodlibet defendat possessiones aliae inhabiles, vel eiam carum omni casu. 327. 18
Vide v. Regula.
Possessio triennalis suffragatur, etiam ad alio populari, si quo tamen non sit occupatio beneficii ecclesiastici. 328
Possessio triennalis dicitur pacifica, si domo tamen triennali possessori nulla mora sit, nisi ante illud et mora, cuius contrarium est in Regula de annali. 328. 1
Possessio illa triennalis usum modo interruptum, licet reddatur non pacifica, quod possessionis illa annalis. 328. 2
Est tamen alio modo interruptum triennalem aliam. 328. 3
Possessio adhuc dicitur pacifica respectu aliorum, qui non sunt in litte, dum qui longum cum tenet. 328. 4
Possessio annalis servari neque ad completionem illius annalis. 328. 5
Possessio colorata dicitur ex titulo colore. 328. 6
Possessio colorata sufficit ad obtinendum in possessionis. 328. 7
Possessio pacifica requiritur vi Reg. de triennali componitur ex decem et tribus elementis. 328. 8
Vi possessionis triennalis allegari potest dispensatio alioquin nullius optima de mundo. 328. 9
Ex possessione non solam 10. sed et 3. annorum in beneficiis praesumitur nullitas, si non regali de triennali. 328. 10
Ex possessione triennali praesumitur facta dispensatio. 328. 11
Item publicatio facta per refrigerationem. 328. 12
Quod tamen vix limitatur. 328. 13
In possessione pacifica potest triennalem compleri, decedente vel cessante successione, successores non tenent amplius iustificare titulum. 328. 14
An ex possessione a iudicare possit refrigerationem per triennalem pacificam continuata praesumatur et quod non nullus de possessione. 328. 15
Possessio bene fidei non requiritur, ut qui jure Regula de triennali. 328. 16
Quod possessionem tantum, et non quod proprietatem descendat possessionem Regula de triennali. 328. 17
Contra possessionem triennalem possessoria oppositio alioquin non suffragatur. 328. 18
Contra possessionem triennalem in petitorio agens, attendendo aliam intrusum non impeditur. 328. 19
Super possessione non defuncti Regula de triennali, dum coarctatur possessor in spolio. 328. 20
Possessio triennalis qui jure Regula de triennali vel non jure Regula de triennali. 328. 21
Vide v. Regula Canon.
Possessio longissimi nequid jure Regula de triennali percipiendi, qui praesumitur fidei non emittit. 328. 22
Possessionem beneficii, etiam non occupat propriam iudicari, etiam ex confirmatione, sed quod ministerio iudicari, ubi si habet licet specialia vel consensu. 328. 23
Item, dum sit litte in materia, inhibitionis, etc., datur iudex executioni, qui confirmationem, inhibitionem, etc., motus in possessionem. 328. 24
Possessio a confirmatione sumi nequit pendente appellacione, vel etiam ante tempus datur ad appellacionem et eaque tunc sumpta est antea, et solum a Reo tolli et fructibus. 328. 25
Possessio a provisorio ab Ordinario capta ante datum litterarum Apostoli, probat ante datum provisionem Ordinarii, et si de substantia hujus provisionis non casit. 328. 26
Possessio pacifica si fructibus requiritur, in vacet beneficium prius habitum ob affectionem secundo a quo et hujus provisionis mentum a die capta possessionis ad fructum beneficium, non possit si pacifica. 328. 27
A possessione repellatur provisorius Apostoli, et ad eam adducitur provisorius ab Ordinario, dum a Papa etiam prius provisorius, non possent beneficium Papae reservationem. 328. 28
Possessionem non capiendo, potest qui tacite reservationem licet obtinens ad vacantes illos electiones supervenire. 328. 29
Ante possessionem capiam ab Episcopo jure confirmari Capitulum amplius conferre neque et administrare. 328. 30
Ubi tamen consensu et non consensu non sit administrandi ante capiam possessionem, hanc servanda est. 328. 31
Possessionis traditio facta ab eo, qui potest conferre, habet vim collationis. 328. 32
Possessionis traditio facta a Capitulo non prestatur simulationem in executionem collationis factae ab Episcopo optime argui Gregorius et puerum Capitulum. 328. 33
Possessiones non vel jure illas inceptas, effectum inceptus non illam vel jure illas praescribere. 328. 34
In possessione jure conferendi collatur, etiam dum caret proprietate jure conferendi, licet et valide conferatur. 328. 35
De possessione hac conferendi dum agitur, non attenditur factus quia actus collationis, sed substantiam. 328. 36

loco postremo possit, etiam si constaret, non tantum de antea aliam possessionem, sed & de postea peruenire ad aliam, modo non degeret dolus aut mala fides. 719. 1

Possessio sola attenditur in reservationibus & provisionibus beneficiarum speculationum ad collationem aliam. 719. 1

In possessione sola sine proprietate existens adhuc conferre potest, etsi sit possessor bonae fidei in consequentiam tantum, v. g. existens circa proprietatem in possessione castri, dignitatis &c. cui annexum, vel annexum creditur per conferendum. 719. 2

Modo tamen dignitas illa, cui illud ius annexum, non sit reservari, eo quod tunc decretum irritans indicia titulum & possessionem, etiam bonae fidei. 719. 2

Possessio quoque defuncti seu antecessoris sufficit, ut succedat sine ulla actu conferendi suo dicatur esse in possessione conferendi, & conferre valeat. 719. 3

Possessio iurum incorporalium transiit in heredem vel succedentem sine nova apprehensione aut novo exercitio. 719. 3

Possessio iuris praesentandi & conferendi perdurat apud electionem vel dignitatem, Postea moruo. 719. 3

Possessoris fructibus carere non debet possessor ob ius motum super proprietate. 719. 4

In possessione existens adhuc conferre potest, etsi ei sit moveatur super proprietate, scilicet, si super possessione. 719. 4

In possessione existens conferre nequit, dum ante collationem constituit de proprietate. 719. 6

Post ab in possessione existens factam praesentationem aut electionem, declarata proprietate speculatione ad aliam, iniuncta aut confirmata non debet praesentari vel electus. 719. 6

Possessio absterbetur a proprietate. 719. 6

Si post a possessione factam collationem manifestetur proprietate ad aliam spectare, collatus, etiam si negum ceperit possessionem, removeri non debet. 719. 6

Possessoris probatio non sufficit, sed requiritur titulus, dum ius resistit. 719. 1

A possessore provisum elidet hunc obiectum resistens ius, si niger causare legem praesentationem expresse actum. 719. 1

In possessore conferendi probata non tenetur resistens illa iuris, dum supponitur capax iurum spiritualium, scilicet, si incapax, v. g. si fuerit laicus. 719. 1

Possessio conferendi, praesentandi, &c. acquiritur per unum actum collationis, praesentationis &c. seu ad effectum acquiritur possessionem attenditur ultimus actus immediatus collationis &c. 719. 1

Possessio contenta, praesentandi &c. non interruptitur per provisionem Apost. 719. 1

Possessor tamen talis durante possessione provisi Apost. non praescribit, sed praescriptio toto illo tempore dormit. 719. 1

Possessio huc, ut acquiratur ad effectum valide collationis, praesentationis &c. requiritur in eo bona fides, scientia & potestas illius, in cuius praesentationem possessio acquiritur, & plena actus collationis, praesentationis effectus. 719. 1

A possessore tali mala fidei facta collatio non valet respectu Superioris, per quem annullanda, valere tamen dicitur, & transire in rem iudicatam respectu adversarii, seu habentis proprietatem sibi conferendi, dum is non appellavit a tali collatione. 719. 1

Possessio propterea auctoritate resumitur, & etiam invalorari nequit. 719. 2

Possessor praesentari ut esse in bona fide, quando non probatur mala fides, seu tamen est, ubi ius resistit. 719. 3

Possessio conferendi, praesentandi &c. non acquiritur per collationem, praesentationem &c. cuius effectus non fuit absoluta, sed conditionata, & sine praesentatione partium, v. g. dum collationis minuitur in possessionem praesentatur instituitur cum prohibitione, quod per hoc non intenditur praesentari partibus. 719. 4

Neque per effectuationem, dum collationis vel institutionis manet in possessione solum ex concordia inter ipsum & adversarium. 719. 4

Neque per collationem, praesentationem, &c. effectuationem quidem, sed factas contra decretum irritans positum in reservatione. 719. 4

In possessione Episcopatus existens existit quoque in possessione iuris conferendi libere beneficia competenti ei ut Ordinarius. 719. 5

Ad possessionem libere conferendi acquisitam per actum collationis, requiritur, ut constet, contulisse ut sacrum patrono sciente & patente. 719. 5

P. Lauren. Fori Bolog. Tom. 11.

Possessio praesentandi non amittitur ex negligentia patroni una vice non praesentantis. 719. 5

Ad possessionem in praesentationem proprietarii acquirendam non requiritur scientia & patientia illius, dum is non est in possessione conferendi, praesentandi, &c. 719. 5

Ad possessionem illam de cetero acquirendam sufficit scientia proprietarii praesumpta. 719. 5

Possessio acquisita per unicum actum respectu unius beneficii suffragatur quoque respectu aliarum. 719. 5

In possessione non existens praesentationem, nullo etiam alio existente in possessione, valide conferre, praesentari, &c. 719. 5

Ante possessionem hereditatis aditam hanc praesentare potest. 719. 5

Possessio, ut absorpta maneat per proprietatem, de hac constare debet morie, hoc est, vel per confessionem, vel per rem iudicatam, vel per instrumentum publicum. 719. 5

In possessionem minere potest, ad quem facta de voluntate, aut mandata, ut datur ab eo, ad quem id spectat. 719. 5

Postulatio, Postulare.

Postulationis definitio, ac electionis acquiritur ius in beneficio. 1 & 103. 1

Postulationis definitio, ac electionis inter omnia parva, quod maximum est differentia, utque importantes diversae substantialiter formas providendi Ecclesiae. 103. 1

Postulationis ab electione differentia in quo funditur. 103. 1

Postulatio immittitur gratis, electio pari. 103. 1

Postulatio aere admissionem ius nullum tribuit postulatio. 103. 1

Postulatio & electio tanquam tendentes ad eundem finem in iure aequiparantur. 103. 1

Postulatio qualiter differat a nominatione, quae non fit nisi ex privilegio. 103. 1

Item in semper communiter, quae non est nisi permissio gratiae & in semper iuristica, quae est permissio iuridice perfecta Superioris. 103. 1

Postulationis praedictae subsidium celebris est in solennem, & non solennem seu simplicem. 103. 1

Postulatio non solennem, quod qui non postulat directus in Praetorium, sed qui perit aliquid praesentem electionis vel postulationis, nimirum solennem impedimentum obstantis, ne qui libere promoveatur in Praetorium, v. g. commendam alius, qui electionem vel postulationem impedire poterat. 103. 1

Postulatio solennis est, quod directus perit qui in Praetorium, nempe a Superiore, ut in dispensando in aliquo eius impedimento, cum admittit. 103. 1 & 2

Postulationis definitio ad ipso aliquid omnia ab eo qui est Praetorium. 103. 1

Postulatio solennis non fit nisi ad eum, qui postulat dare perit in Praetorium, postulat simplicem ad quemcumque habentem mercedem, & poterit impedire postulationem solennem vel electionem. 103. 1

Postulationis solennis effectus praecipuus est, quod admittit a Superiore idem ius tribuit, quod electio confirmata. 103. 1

Postulatio non admissionem ius nullum, nequidem ad Praetorium tribuit. 103. 1

Postulatio solennis nullatenus dependet ab electione. 103. 1

In postulatione non est necessarium servanda forma eligendi, per servitium praesentia in e. quae propter, de elect. 103. 1

Postulatio, quod apud Regulares fieri nequeat per publica suffragia, est ex speciali decreto Tridentini. 103. 1

Postulatio sub quibus formis facta fr ipso iure irrita, an postulatio, dum dubitatur, forte qui eligendus, an postulandus, recte fit sub hac forma: *Eligo & postulo, prout molles de iure valere possit, eam, dum dubium est iuri.* 103. 1

Male vero fit sub dicta forma, ubi de hoc non est probabile dubium. 103. 1

Postulationis decretum mittendum per illius admissionem ad Superiorem quale esse debet. 103. 1

In postulatione dum servata est forma servitii cap. quae propter, facienda postulatio communis per utrum, qui dicit: *Age vice praesentium postulo IV* 103. 1

Postulatio tamen etiam illa communis ubi fieri, adhuc postulat. 103. 1

Index rerum

post eam decretaeque postulationis resistere possunt. 109. 1. & 111. 1

Postulatio, ut valida sit & admittenda, non requirit omnium suffragia electorum. 109. 1

Postulatio adhuc est concors, etiam si altere discrepent, eligendo vel postulando alium. 109. 1

Postulatio quo facta in maiore concordia, et facilius admittitur de stylo Curiae Romanae. 109. 1

Postulatio non concurrens cum electione, facta in discordia, ad valorem sui requirit, ut facta sit a maiore parte Capituli. 109. 2

Postulatio etiam unanimita qualiter ex speciali gratia admitti dicatur. 109. 2

Postulatio in discordia concurrens cum electione, ut valida sit & praefrendenda electioni, requirit numerum postulantium duplo maiorem numero eligentium. 109. 3

In postulatore, ubi non concurrentur duae partes Capituli, sed maior tamen pars, minore parte eligent alium, poterit Superior confirmare circumstantiis vel postulationem admittere, vel electionem confirmare, vel utramque rejicere. 109. 4

Postulatio una cum electione rescindenda, ubi duae partes postulantur scilicet indigentem. 110

Postulatio facta non vocato aliquo vocando rescindenda est ad petitionem illius contempti. 111

Postulatione gratiam unanimiter facta & subscripta, missaque nuncio ad Superiorem, nuncius tamen repraesentat, variare possunt postulationes, postulando vel eligendo alium. 112. 1

Ideoque, etiam si postulationes confederet eo modo, quo potest, in postulationem suam praefentantur. 112. 3

Quin et postulationes postulato promississent, se non variaturus, valida adhuc est variatio. 112. 4

Non tamen est licita. 112. 5

Postulatione patientia Superiari variare non possunt postulationes, nisi illa Superiore consentiente. 112. 6

Postulationis iam factae necessaria est aliqua publicatio, quod ea immutetur populo. 114

Postulatio intra quod tempus praefrendenda postulato. 115

Postulare possunt omnes, qui possunt eligere. 117. 1

Postulandi ius eisdem modis, quibus ius eligendi obtinetur. 117. 3

Postulandi ius passivo acquiritur indirecte, nempe per possessionem iuris eligendi directe obtentam per plures actus eligendi, et si nullus actus postulandi exercit. 117. 3

Postulandi ius praefrenditur factus ius eligendi. 117. 4

Postulandi si solum possunt, qui ob impedimentum Canonici dispensabile eligi non possunt. 118. 1

Postulatio eligendi est ipso iure nulla. 118. 2

Postulatio potest, quod dubitatur, an sit eligibilis. 118. 3

Postulatio non potest omnis indigibilis: cum habens impedimentum, in quo dispensari nequit vel non solet, sit indigibilis & impotibilis. 118. 3

Postulatio adhuc possunt criminosis poenitentes, qui fuerunt haeretici, intrusi per saecularem potestatem, illegitimi, irregulares. 118. 3

Postulatio non possunt infames, nempe criminosi, haeretici, impuniti, excommunicati, &c. illegitimi ex damnata concubina, bigami, poeniti illiterati, qui auctor 17. non exigerent respectu Episcopatus, Religiosi mendicantes respectu Ecclesiae inferioris Cathedralis. 118. 3

Postulatio tamen tale impedimentum, in quo dispensari solet, habentium, non est ipso iure nulla. 118. 4

Postulatio necesse habet ad aliam Ecclesiam Episcopus confirmata, et si nondum consecratus. 121. 1. & 2

Extenditurque haec ipsum ad Episcopos, qui suffraganei & nullatenus dicuntur. 121. 1

Non extenditur tamen ad Episcopos nondum consecratos, vel consecratos quidem, si sed qui renuntiaverunt iam Episcopatus, renuntiatione hac admittit. 121. 3

Postulatio non possunt, sed eligi debent ad Episcopatum Cardinales non Episcopi. 122. 1

Postulatio non possunt, sed eligi debent Praetuli alii tam regulares, quam seculares. 123

Postulatio non possunt, sed eligi debent Clerici utriusque diocesis ad Praeturas aliterius diocesis. 124

Postulatio ad Praeturas Episcopatus non inferiores nequeunt, sed eligi possunt Regulares. 125. 1

Postulatio prohibetur Regularibus mendicantibus ad monasteria extra suos Ordines. 125. 2

Postulatio tamen hac fieri potest a Papa, dum aliis admitti poterat ab Episcopo. 125. 3

Postulatio, non eligi potest ad Praeturas regularem nec tacite nec expresse potest. 125. 4

Postulatio necesse non habet, sed eligi potest in Praeturas, qui non est de gremio sui Capituli Ecclesiae, pro qua fit electio. 126

Postulatio potest, qui invalidi electi ob defectum ignorantiam, levis, si scierint electi. 127

Postulatio solennis ad quem dirigenda. 128

Postulatio Episcopi ad alium Episcopatum dirigenda ad solium Papam. 128. 1

Postulatio ad Praeturas requirunt certam statem praescriptam a Trident. dirigi nequit ad Episcopum, dum postulantes ei caret. 128. 1

Postulatio ut legitime admittatur, requiritur in admittente potestas dispensandi in impedimento, ob quod eligi non poterat Postulans, & juxta coram mandati. 128. 3

Postulationem de cetero idonei legitime factam Superior vi praecipit postulationis non tenetur admittere ex iustitia. 129. 1

Postulatio, etiam unanimiter facta & repraesentata, neque postulato, neque postulationibus, neque Ecclesiae juxta illum tribuitur: adeoque sine harum iniqua potest. 129. 1 & 413. 1

Postulationem threnalem factam ob necessitatem vel utilitatem Ecclesiae tenetur Superior admittere ex debito aliquo iustitiae legalis, & ex officio suo. 129. 1

Postulationem talem ut admittat Praetor inferior habens potestatem dispensandi in defectu postulant, & juxta confirmandi, egi potest per Superiorem. 129. 3

Postulationem admittente non debet Superior, nisi facta inquisitione de conditionibus & moribus postulant. 130. 1

In postulationis admittente nulla certa praecipua est formula, quod uti debet admittens. 130. 2

Neque est certa formula adhibenda in cassatione postulationis. 130. 2

Postulatio redditor ipso iure nulla, si ante eam admissionem postulationis antea admittatur. 132

Postulatus, Postulantes.

Postulatus non nisi sub conditione obtinenda dispensationis consentire potest, ut sit sponsus Ecclesiae. 139. 3

Postulatus semper eget dispensatione. 139. 3

Postulatus admissi postulationis solenni nulli eget electione aut confirmatione. 140. 1

Postulatus & electus necessarii determinare debet, nam viam electionis, an postulationis prosequi velit, & optime facta, recedere nequit ad alteram. 140. 1

Postulatus de subsidio, unde honeste vivat, providere tenetur postulationes, si promiserint se non variaturus, & tamen variaverunt, & sub hac ipso inducuntur illum, ut ordinarentur. 141. 4

Secus, si postulantes non fuerint illius ordinis causa, sed ipse postulatus ipse admissionis postulationis fecit se ordinari. 141. 4

Postulatus postulationes refundere tenetur impensas, quas is de eorum consensu fecit, si variat. 143

Postulatus intra terminum per alios alius ad electionem praefrendendam eligere praefrendenda postulatio. 145

Postulatus intra mensum tenetur mentem suam explicare, & consentire eo modo, quo potest, vel dissentire. 145

Postulatus non tenetur consentire. 146. 1

Postulatus tamen intra mensum non consentiente nec dissentiente, potest Superior accipere motum, ut postulationem non admittat. 146. 1

Potest tamen postulatus consentire, non quidem consensu absoluto, sed conditionali, seu quantum est in se. 146. 2

Potest etiam absolute dissentire. 146. 3

Postulantes sciunt indigent ob impedimentum absolute indispensabile, pro ea vice ipso iure sibi privati iure postulant & eligendi. 149. 1

Extenditurque haec poena quoque ad postulantes indigent ad Praeturas Episcopatus inferiores. 149. 2

Induper suspensi sunt tales a beneficiis per triennium, quae in Ecclesia, pro qua sit electio vel postulatio, obtinebant. 149. 3

Hae tamen suspensiones non extendit se nisi ad eligentes vel postulantes indigent in Episcopatum. 149. 3

Potest postulandi & eligendi devolvitur ad eos Capitulares, qui aliteram indigent postulationis vel electionis se possint opposuerunt. 150

Postulatio, vel etiam postulamentum non competit pro actione contra Superiorem, ut in postulationem admittat. 129. 3

Postulatio etiam in concordia, sicut valde remoti a Curia, & Papae subiecti, nullatenus administrare possunt ante acceptatam a Papa eorum postulationem. 151. 1

Postulatus non potest petere suae postulationis admissionem. 151. 1

Postulantes praecipue tenentur petere admissionem postulationis. 151. 1

Ante postulationis admissionem nominatim citandi oppositores, vel si talis non sit, adhuc per edictum generale. 151. 1

ac matricularum.

condemneret habet, aut eas impedire valentes.

437. 4

Præbenda.

Præbendæ conferuntur in mera temporalitate non cadunt sub reservatione.

558. 2

Prælatura.

Ad Prælaturam in Ecclesia Collegiata non retineatur jus, dum ea erecta ex rebus Ecclesie patronate.

110. 4

Ad Prælaturas Episcopatus inferiores eligentes aut postulant indigne incurrunt eandem poenam privationis juris eligendi per illa vice, si electi eligunt ad Episcopatum.

219. 2

Prælatum seu dignitatem recipere de manu prelati licet et ad eandem aliamque reddatur inhabili.

463

Ad Prælatum primus in monasterio non extendit se preceptum Carleæ.

601. 1

Prælati.

Prælati Regulariter à quo confirmantur, vide v. Confirmatio, & v. Abbat.

Prælati inferiores Episcopo quid possint quoad conferenda beneficia.

720

Vide v. Abbat.

Prælati inferiori præscribere possunt non tantum jus conferendi, sed & instituendi auctoritatem.

720. 1

Imò & sui habendi terminum separatum cum jurisdictione Episcopi.

720. 1

In quo casu poterit approbare curiam, habere concursum, modo habeat jus congregandi synodum, quod habebit, ubi habuerit provinciam.

720. 1

Ubi non habet territorium separatum verum ac proprium cum Clero ac populo, non potest omnimodò præscribere jus conferendi privative ad Episcopum tam actuali, quam habituali.

720. 1

Prælati inferiori Episcopo datur solum jus actuale & in solo exercitio tanquam sub Episcopo, cuius quodammodo parva vicarius agit cum jure devotionis ad Episcopum.

720. 1

Prælati monasterii an & quando conferre debeat simul cum conventu.

720. 3

Vide v. Abbat.

Prælati putant à populo habito pro vero competenti potestati conferendi beneficia.

725. 1

Secus tamen est, ubi error est privatus, v. g. solius conferendi, aut alterius caputis lingularis.

725. 2

Secus etiam est, ubi collatio spectaret jure solo privato, & non ratione officii aliusque publici; contrarium tamen tenet Caltrap.

725. 1

Secus item est, si non habet statum conferendi à legitimo Superiore, quod ipsum distinguit Caltrap.

725. 4

Item si sit intrusus in beneficio seu dignitate reservata, ratione cuius competat ei conferre.

725. 5

Item si ipso jure sit privatus, v. g. quia hæreticus vel excommunicatus.

725. 6

Item in causa electione substantialis error forma commissa, contrarium sententibus Garcî & Caltrap.

725. 7

Item secus est, & non valet collatio à Prælati putative facta respectu collatorum sententiam impedimentum, quod ipsum tamen limitatur.

725. 8

Præpositura. Præpositus.

Præpositura in Germania est major dignitas; in Gallia & Hispania Decanatus.

546. 1

Præpositus Collegiatus, cui sessionem habet supra Decanum, foret tamen adhuc Decanus principalior dignitas, ubi Decanus haberet alia præcæmentia.

546. 9

Præpositura similitudo dignitatis Canonialis quærum reversione per Reg. 3. Cancell.

546

Vide v. Reformationem.

Præscriptio, Præscribere.

Præscriptio quævis acquiritur jure.

47

Præscriptio 40. annorum cum titulo, vel immemorialis sine titulo acquiritur potest à laico jure in Ecclesia Collegiata ad præsentandum quæ Rectorem, dum in ea derogatum electioni.

47. 1. & 3

In præscriptione ceteraria defectus 20. vel 11. mensium non suffragatur, secus ac accitit in præscriptione breviori 30. vel 40. annorum & ubi etiam novissimus dies requiritur, ut sit perfecta præscriptio.

47. 4

Præscribere qualiter possit Ecclesiasticus Ecclesiam à laico acceptam in proprietatem sine consensu Episcopi.

62. 1

Præscriptio vis in nunciando domino non est minor quam traditio procedens à vero domino.

73

P. Lauren. Fors Bærg. Tom. 11.

Præscriptio quadragenaria cum titulo colorato æquivalens immemorabili.

52. 2

Præscriptio formalis contraria statuti, nempe libertatis beneficii, facti nimirum collationibus tanquam de libero scientie & patrone amittitur jure.

110. 6

Præscriptio hujusmodi dicitur remanere, si provisorie fuerint Apost. vel si appareat patronum percipisse reliquos fructus jure.

110. 6

Præscriptio non amittitur jure, dum u. contra quem præscribitur, illud alienare non potuit in præjudicium successorum.

110. 6

Præscriptio non patitur, qui nequit alienare.

110. 6

Præscriptio non currit non valenti agere.

110. 6

Præscriptio seu per consensum præscriptam infirmam speculare potest ad Clericum inferiorum Episcopo.

172. 3

Præscriptio à merè laico obtineri nequit jure infirmam.

174. 1

Præscriptio jure eligendi 40. annis.

244. 1

Præscriptio hac præscribens fit dominus juris eligendi, & de Collegio Electorum, ac deinceps vocandus ad electionem.

244. 1

Præscribi nullo tempore à laico potest jure eligendi.

247

Præscriptio parvularum Ecclesiarum denegari nequit concedenda Germanis.

193

Præscriptio in a. animum, vel immemorialis etiam contra Papam procedit.

191. 1

Præscriptio iustitiosa requiritur, & non sufficit allegata sola consuetudo à Capitulo præsumens jure conferendi privative ad Episcopum, dum contra ab initio constitutum, ut collatio esset simultanea; secus, si de hac non constat.

699. 2

Præscriptionem illam esse sufficere quadragenariam sine titulo.

699. 2

Præscriptio requiritur immemorialis aut 40. annorum cum titulo ad hac, ut inferior acquirat jure conferendi contra Ordinarium habentem fundatam intentionem de jure communi.

707. 1

Præscriptio, non consensu sita, ex qua quævisque solus Episcopo, quandoque solus Capituli est conferre præbendam & dignitates Cathedralis; debetque & hanc præscriptio esse immemorialis, aut 40. annorum cum titulo.

707. 3

Ad præscriptionem contra statuta non videtur requiri titulus, seu tempus immemorialis.

707. 4

Præscriptio omnimoda jure conferendi privative ad Episcopum cum jure actuale & habituali tendens in Prælatum inferiore non habent territorium separatum verum ac proprium cum Clero ac populo.

720. 1

Præscriptio nulli laico competere potest jure conferendi beneficia Ecclesiastica.

726. 1

Præscriptio incapax est, qui non est capax possidere rem vel jure.

726. 2

Contra habentem proprietatem jure conferendi præscriptio existens in possessione conferendi præsumenda &c. non currit, sed dormit pro tempore illo, quo proficiat Apostolicus possidet beneficium.

731

Ad præscriptionem completam conjunguntur tempora antecessoris & successoris.

835

Præsentatio, Præsentare, Præsentari.

Præsentatione acquiritur jure ad beneficium.

3. 1. & 121

Præsentationis definitio.

5. 1

Præsentatio quandoque venit nomine Electionis.

5. 2

Præsentationi Correlativa est institutio.

6

Præsentare non valet alium, quàm illum, quem alius nomine & jure proprio præsentatur, non tam patronus, quàm patroni clericus etc.

10. 2. & 16. 1

Secus est, dum alter ille nominatur non nomine suo, sed nomine communitatis illius cujus factus, est deinde communitas tenetur nominatum ab illo præsentare.

72. 2

Per præsentationem præsentans nihil iurisdictionis exercit.

41. 1

Præsentare pro Ecclesia conventuali vel Collegiata Rectorem illius seu Prælatum nulli patrono laico vi etiam consuetudinis immemorialis, sine Papæ concessione potest competere.

31

Potest tamen ad Episcopum concedere patrono Ecclesiastico.

33

Præsentare non competit creditores, cui in pignus data res habetur sibi annexum jure.

51. & 51. 1

Præsentare spectat ad sequitur, dum bene sequitur, annexum jure, & beneficium vacat tempore sequitur.

51. 4

Præsentare an, & quando valeat sequitur.

51. 4

Præsentare ad quem spectat, dum sequitur Ecclesie, de qua contenditur, facta non est, & pendente hic accidit vacans.

51. 5

51. 5

Index rerum

In praesentatione passiva veniunt adhuc filii legitimi defendentes et illegitimi, dum fundunt usum verbo naturalibus. non vero defendentes ex datato cona. 61. 1
 Praesentare potest pagillus septennis maior sine auctoritate & curatio auctoritate, et si id minus deest. 71. 1
 Praesentare absolute potest tutor, valeat etiam praesentatio, nisi pagillus rationis discretio praedicta contradicat aut alium praesentet. 71. 1
 In quo casu praesentatio praesentatio pagilli. 71. 1
 Praesentare tamen non potest curator. 71. 2
 Praesentat per se ipsum potest filius familiaris septennis maior. 71. 1
 Praesentare quoque potest pro filio tali pater ejus, quidem dicitur est sub potestate patris. 72. 1
 Praesentare vi jurispat. competentis filio puberi, est minori 21. annos, neque etiam pater aut tutor. 72. 4
 Praesentare quoque pro tali nequis pater ut compuncta persona, etiam cum cautione de raro. 72. 4
 Praesentare debet pater, & nequit praesentare filius, dum iurpat. competis filio ob bona adventitia, quorum usufructum habet pater. 72. 4
 Praesentare non potest maritus vi patronatus competentis uxori personalem, sed ob bona propria non data marito in dorem. 72. 1
 Praesentare durante matrimonio competis soli marito, dum iurpat. antequam bonis datus sit ab inter in dorem. 72. 4
 Praesentare competere potest juris & irregulari. 74
 Praesentare non est officii publici, sed privati. 74
 Praesentare licet neque patronus, etiam laicus excommunicatus excommunicacione majeure, cui non sit vitandus; vitandus verb. ne quidem valide praesentare potest. 75
 Praesentationem factam a laico excommunicato valens potest Episcopus non admittit, est autem admittit, tenetur praesentum insinuare. 75. 1
 Facta tamen valide & licet admittit potest. 75. 6
 Praesentationis acceptio est quedam communicatio cum patrono excommunicato. 75. 6
 Praesentare potest etiam post contestatam litem super proprietate jurispat. illius possit bona fidei, cui a patre rei ejus dominum non competit. 76
 Praesentare an & quali fructus iurispap. 76
 Praesentationes ad minimum tres requiruntur ad probandum iurpat. privatum ex fundatione, datione. 113
 Praesentatio nam huius instrumentalis quomodo probetur per scriptura & testes. 113. 1. 3
 Praesentationes, per quas probatur iurpat. potestum, Testamentum vult probari per scriptura authenticas, quod effectum sine testibus. 113. 1
 Praesentationem unamquamque censile debet publico instrumentum fecerit ab acta insinuationis, confectio. 113. 2
 Praesentationes vero has in ordine ad probandum iurpat. aliarum personarum, in quibus non admittit illa praesumptio usurpationis, sufficit probari ex enunciatis instrumentum insinuationis. 113. 2
 Praesentationes illic continuae sufficienter probantur per testes deponentes de amissione temporariam & tenore illarum, in quibus continentur illae praesentationes. 113
 Praesentatio simul cum alio potestio acquirunt per unicum actum praesentationis, etiam non effectuatam, quin & contradictum ab alio patrono, gestum ab admisso ad simul praesentandum. 113. 1
 Praesentandi vi jurispat. ipsius possessio acquirunt per unicum praesentationem factam boni fidei, absolute admittit, subdistinguit insinuationem, & cum scientia illius, in casu praedictum quaestio possessio, dum contentio est inter possessorem vel iurpatorem, vel Ordinarium aliumve negantem existentem iurpat. 113. 1. 3
 Praesentatione admittit & effectuat cum clausula: *Sine praedictis actibus*, non acquirunt possessio praesentandi. 113. 1
 Item praesentatione non nisi in vim concordiae facta. 113. 1
 Praesentatione etiam non acquirunt possessio, dum in insinuatione appellatum, & in causa appellacionis cassata insinuat. 113. 4
 Praesentatione facta ab uno compatrono conservatur alteri compatrono negligens praesentare in possessione praesentandi, quod tamen limitatur. 113. 6
 Praesentatio facta a legitimo possessore praevalet contra praesentationem factam ab obtinente proprietatem iurpat. quod tamen limitatur. 113. 7
 Praesentatio facta ab eo, qui est in possessione violenta, debet admitti: ita tamen, ut, si postmodum doceatur vel ostendat de violenta, praesentatio & insinuatio cassetur. 113. 7

Praesentationis vim non habet facta a patrono libera beneficio concessio seu cellatio. 113. 1
 Praesentationis litteras, in quibus patronus, etiam Praesentatio, sive vocat collatorem, admittit non debet habere insinuare. 113. 1
 Praesentare ante vacationem beneficii nequit patronus, in ut praesentatio formatur effectum post cellum vel decessum Rodolphi beneficii. 113. 1
 Si tamen ante vacationem praesentatio, qua vacare potuit, & deinde factam praesentationem fecit vacatione praevenerat, petens insinu praesentatum, disceptatione habet, vim non praesentationis. 113. 1
 Et sic praesentatio a principio nulla coalescit a die vna vacationis. 113. 1
 Praesentatio facta in vim specialis mandati a praesentare patroni, etiam non impedit, est valida. 113. 4
 Praesentatio facta cura specialis mandatum, vel rogera insinuationem datur ad praesentandum non exilio, manet invalida, nisi cum sanctione patroni iura eadem assumunt. 113. 1
 Ad praesentandum in causa fortis vacationis etiam personam consensum nequit peticiator, beneficio adiacet plen. 113. 1
 Praesentare non potest, subdistinguit vacatione, praesentare consensum ad praesentandum pleno adhuc beneficio in vim prioris mandati. 113. 1
 Quod praesentare possit patronus, vel consensum praesentatorem ad praesentandum, antequam beneficium vacet, ordinare potest fundat. 113. 1
 Praesentatio valide data vacatione administratur omnibus bonorum & iurum hereditarium consensum a Magistratu, dum aliqui ignorant, ubi sit, & tamen vivat, deferunt iurpat. cum hereditate. 113. 4
 Et per talem illius praesentationem consumitur centum ius praesentandi pro illa vice, ita ut non auctoritate praesentatio ex post facta per ipsum principalem superintendit. 113. 6
 Praesentatio, dum aliquid pro ex datur, vel promittitur, est simoniacae, etiam praesentatio ignorans. 113. 3
 Secta tamen est, ubi licet sub conditione fore onere celebrandi missae, (nisi forte per hoc ipse praesentum levaretur ab onere sibi imposito) modico munus facta licet conditione, quae de pure inest, & specialis ad insinuationem. 113. 3
 Praesentare potest patronus ad praebendam ex redditibus beneficii patronatus de novo erectae. 113. 6
 Praesentare libere potest patronus aliam ad beneficium designatum, ex resolutione. 113. 2
 Praesentatio tamen potest alius in locum de mensei episcopatus hoc pendente. 113. 4
 Praesentare specialis ad filium, vivente & disceptante contra iurpat. & iurpat, dum delictum committit non est in Ecclesiam. 113. 5

De praesentationis faciendae effectus & modo.

Praesentatio ut istius ad beneficium, debet praesentatus consensisse in aliam. 113. 1
 Praesentationis tamen acceptio facta per Notarium stipulationem pro abente, vel a patre pro filio, ad hoc non sufficit. 113. 1
 Sufficit tamen acceptio per procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptandum beneficium. 113. 2
 Praesentatio, ut firma sit, & tribus ius ad beneficium, debet esse oblata habentis insinuationem: non tamen ad hoc requiritur, ut ab eo sit admittit. 113. 2
 Item requiritur, ut sit talis, cui necessario debeatur insinuationem. 113. 3
 Praesentatio plurimum facta ab eodem patrono, vel etiam a diversis patronis in aequali numero nulli eorum in particulari, sed omnibus in communi tribus ius ad beneficium. 113. 3
 Praesentatio necessario debet fieri coram habente insinuationem. 113. 3
 Praesentatio scriptis formam ex consensu trium personarum: praesentandi, praesentant, & habentis insinuationem. 113. 3
 Praesentationis actus factus extra praesentationem habentis insinuationem resolvitur in simplicem nominationem non multum considerabile consentientem. 113. 3
 Praesentatio facta a patrono coram Episcopo, neglecto in favore, ad quem spectabat insinuationem, est nulla. 113. 3
 Praesentatione tamen facta coram non habente insinuationem, quae patet ex causa maiestatis credebatur habere ius insinuationis, cellario non devaluit, sed potest de novo praesentare, habetque aliud novum semetipso vel quadimittit a die huius nullitas praesentationis. 113. 3
 Prae-

ac materiarum.

Præsentatio, quæ fit in Curia pro obtinenda institutione à Papa, non erigit præsentationem Papæ aut aliter Superioris illam exigent. 123. 2

Præsentatio valde fieri potest absque eo, quod patronus corporaliter compareat curiam habente institutus. 124

Præsentatio valet absque eo, quod præsentatus corporaliter exhibeatur, seu situr institutus. 125. 1

Quod ipsum limitatur. 125. 1

Præsentationem factam non exhibitis corporaliter præsentato haberi institutus, non h. possit reicere. 125. 2

Præsentati absentia nullatenus attenditur, dum recurritur ad Papam pro institutione faciendâ. 125. 2

Præsentationis vim habet consensus patroni præsentis promissus Apobellus, & sufficit ad acquirendam quasi possessionem præsentandi. 125. 2

Præsentatio fieri potest per scripturam privatam, imo per litteras familiares, & absque omni scriptura autentica. 126. 1

Præsentatio non requirit certam verborum formam, modo sufficienter exprimat voluntatem, quæ acta præsentatur. 126. 2

Præsentatio fieri potest sub conditione: imò fieri dubia & obscura, modo intra tempus ad præsentandum commisit pariter, & dubietas tollatur. 127. 1

Præsentatio statim elicitur coram & purificata, dum conditio venit purificanda per institutionem. 127. 2

Præsentari potest inhabilis sub conditione impetranda dispensationis intra tempus datum ad præsentandum sufficit autem sententia dispensationem esse signatam vel saltem de iure. 127. 2

Præsentatio facta ad parochiam requirit essentialiter seu pro forma examen præsentatis. 128. 1

Vide v. *Examen*.

Præsentatio non videtur per hoc, quod patronus dicat: *Rogo Iam in præsentationem*. 129

Præsentatio faciendâ coram Papa qualiter fiat. 130

Præsentationibus pluribus per modum usus, an omnes vacandi, ita ut, si vel unus spontaneus, præsentatio sit nulla. 131

Vacatio ista qualiter faciendâ. 131. 2

Præsentatio ut sit valida, dum plures præsentant, requiritur, ut maior pars patronorum concusetur in unum, & quæ dicitur maior pars. 131. 3

Ad præsentandum concurruntque pluribus communicationibus, quælibet integram vocem habet, & quæ censetur nominatus ab una integra tali communiter, qui maiorem partem constituuntur talem communiter pro se habet. 131. 4

Præsentatio neutra prævalet, sed est locus gratificationi faciendæ ab habente institutus, dum vota patronorum sunt æqualia. 131. 5

Præsentatio facta legitime, dum ex parte præsentantis vel præsentati non est causa eam repellendi, debet admitti. 132. 1

Præsentatio debet, & non potest aliter admitti, quam cum qualitatibus & conditionibus ipsius beneficii in lumine fundationis adiectis. 132. 2

Præsentationem admittente debet institutus, non absoluit, sed semper qualificari cum adiecta clausula: *Si quæ quæramus*. 132. 3

Præsentationem admissam importat dicta clausula, dum in ea concurrunt omnia requisiti: importat reiectam, quando præsentatio non habet omnia requisiti. 132. 3

Præsentationem, dum non reject vel non admittitur, patronus non tenetur alium præsentare. 133. 2

Præsentatione legitima & sine vitio præsentantis & præsentati reiectâ, potest utique agere apud Superiorem institutis, ut cogat cum illam admittente, & præsentationem instituit, & ad reficiendâ expensas, & damna inde secuta præsentanti, vel præsentato. 133. 2

Præsentanti legitime factæ & admittæ renunciare potest in manibus patronorum, vel etiam cuiuscunque simplicis Notarii præsentantis. 134

Præsentatio fieri debet à laico intra menses 4. ab Ecclesiastico intra 6. & quot menses concessi patronatui mixto. 135. 1

Præsentatio ad parochiales & curata à quocunque patrono fieri debet intra 20. dies à die veritatis nomine vacationis. 135. 2

Præsentanti Regem ad Episcopatum & alia non est statum certum tempus. 135. 2

Præsentatio intra illud tempus facta esse debet coram habente institutus, & non sufficit, delectum à patrono præsentatum Ordinario ad examen. 136

P. Lauren. Rer. Benef. Tom. 12.

Tempus hoc à fundatore in limine fundationis prolongari vel abbreviari potest. 137. 1

Tempus hoc à iure concessum potest prolongare habens institutus ad 6. menses, non ultra. 137. 2

Præsentatio fieri potest ultimâ horâ istius temporis. 137. 2

Præsentatio fieri potest valde & licet die festo, etiam Paschalis: Examen tamen super legitimis præsentationibus, vel super ipso parcat, vel benedictio, dum super his loquatur, ex officio in forma iudicii institui nequit ab Ordinario in die festo. 138. 1

Præsentatio etiam fieri potest de nocte. 138. 2

Potest etiam fieri mox à morte & ante sepulchrum defuncti Reclaria, est hæc expostio in de honestate. 138. 3

Ad præsentandum datum tempus quomodo computatur. 139. Vide v. *Tempus*.

Non præsentasse patronum intra tempus statutum, qui obijcit, debet probare, patronum habuisse scientiam vacationis. 139. 3

Hæc scientia quando non probatur, præsumitur ignorantia. 139. 3

Tempus quomodo non currat patroni occurrente impedimento ad præsentandum. 140

Vide v. *Impedimentum*, & v. *Tempus*, & v. *Licet*.

Præsentatio facta intra tempus datum ad præsentandum, licet de pertinentia patronatus inter patrono interum non sita, eliditur, & collatio devolvitur ad Ordinarium. 140. 2

Secus est, dum licet ante patronus & Ordinarius, vel inter præsentatos. 140. 3

In quo posteriori casu patroni præsentare nequeunt sine viro auctentico, ut nec in locum unius præsentati morari sufficere alium. 140. 3

Præsentatio non fieri potest post terminum editi. 141

Præsentare non potest patronus ante vacationem beneficii. 144

Præsentare nullum, & præsentare inhabilem paria sunt. 145. 1

In præsentationibus non est permixta variatio alia, quam cumulativa. 145. 2

Præsentatio secunda accumulativa facta, postquam patronus juravit se nolle revocare præsentationem suam primam de Tuto, valida est. 145. 2

Præsentatio tamen tunc secunda accumulativa facta, postquam juravit se nolle revocare primam, nec accumulativa, est probabiliter nulla. 145. 2

Præsentatio per supervenientem & eadem supra eam juramentum armatur, & fit irrevocabilis. 145. 2

Præsentatio ob elationem juramenti ei supervenienti non redditur favorebilis. 145. 2

Præsentatio tamen talis secunda facta contra iuramentum erit valida, illo, in cuius gratiam adiecit est juramentum, non curante vel relaxante. 145. 2

Præsentatio secunda facta contra simplicem præmissionem de non utuendo, est invalida. 145. 2

Præsentari potest inhabilis sub conditione habilitandi superventura, & verificanda intra tempus ad præsentandum. 145. 2

Præsentati inhabiles sunt omnes, qui incapaces sunt institui. 145. 2

Præsentatio melius differtur ad ultimam usque horam termini ad præsentandum, dum præsentatus ante non est habilis, qualem ut fieri conditionatur. 145. 2

Præsentationem differt non tenetur patronus usque ad finem termini, dum vi fundationis præsentandus non est manibus capos, sed potest præcipitare præsentationem, præsentando alium, v. g. qui non est de familia. 145. 2

Præsentari potest alius, reiecto præsentato, quocumque patronum non sitit, quod minus intra tempus ad præsentandum ab Ordinario explorata tunc ejus idoneitas. 145. 2

Præsentatio, dum faciendâ de persona determinat aliquis Collegii, loci, familiaris, &c. iusticiæ præsentari dignum, est extra sit magis dignus. 145. 2

Præsentari dignior debet, dum in tali Collegio vel familia duo sunt unus dignior alio. 145. 2

Probabile tamen valde, præsentari posse dignum præterito digniore, etiam ad curata, à patrono laico, & ad simplicia à patrono Ecclesiastico. 145. 2

Præsentatio indigni facta ab uno patronorum, penes quos ius par est in solidum, non nocet alia patroni, & collatio non debet obijci. 145. 2

Idem est, si unus solum patronorum non præsentaret indignum, alii omnibus præsentatibus indignum. 145. 2

Præsentare necesse non est proximiorum, dum fundator mandavit præsentari aliquem de sua familia vel genere, secus videtur, si dicit: *Præsentetur aut de meo cognatione*. 145. 2

Præsentari debet necesse proximiorum, dum dicit: *Præsentetur*. 145. 2

L. 13

Actus

Index rerum

ante primum de mea parcella & quidem proximior fundatoris, non vero ultimi possessoris beneficii. 156. 1
Præfentatus num debeat in hac casu ex duobus aequè propinquis descendens à fundatore per lineam masculinam præ deficiente per lineam femininam. 156. 3
Præfentatus hoc an secundum jus civile, an secundum Canonicum computanda. 156. 4
Vide v. Præfentatio.
Præfentatio actus non Clerici est invalida. 158. 1
Præfentatio tamen valet, dum proximè clericandus præfentaretur non absolute pro tunc, sed expresse vel tacite in tempus, quo esset Clericus. 158. 1
Præfentatio quoque Clerici conjugii est invalida. 158. 2
Præfentatio per literas de eo, quæ tempore scripturæ hujus non erat Clericus, valet, modo sit Clericus, dum scriptura hæc acta exhibetur habentis insinuare. 158. 3
Præfentatio facta in discordia cum pariete veterum non valet. 194
Præfentatio Clerici non incidentia in habitu Clericali & tonsura non est invalida. 158. 4
Præfentatio non habentis ætatem requisitam ad beneficium, ad quod præfentatur actu tempore præfentationis, est invalida. 159
Idque etiam, si dispensatæ ante legitimam ætatem esset promissus ad Ordines sacros requisitus foret ad beneficium tale. 159
Præfentatio potest minor quatuordecim annis ad beneficium fundatum ante Tridicinium, dum fundatur dicit: *Præfentetur Cicerus prima consue.* 160. 2
Ut præfentari quis possit ad beneficium, cui annexus fuerit Ordo, requiritur ad talem Ordinem ætas requisita actu tempore præfentationis. 161. 1
Præfentatio litterarum quando fit ipso jure iurata. 163
Præfentatio litterarum quæ potest fieri ipso jure. 164
Præfentatio potest donari iuxta, à donatore. 167
Ob præfentationem non factam qualiter devolvatur collatio. 177. *Vide v. Devolutio.*

Præfentandus. Præfentatus.

Præfentandus debet esse idoneus tempore præfentationis. 152. 2
Præfentatus Clericus propriè dicendus à suo diocetano non est ab Episcopo alterius diocesis habente insinuationem examinandus. 153. 1
Præfentandus à patrono laico Vicarius Capituli sede vacante intra annum concedere potest dimissionis. 158. 1
Præfentandus debet habere actu tempore præfentationis ætatem requisitam ad beneficium, ad quod præfentatur. 159
Præfentandus num tempore præfentationis habere debeat acta Ordinem, an sufficit habere illum habere, pendet ex mente fundatoris & verbiis quibus eam declarat. 162
Vide v. Sacrosanctum.
Præfentatus semel invalidè ob criminem, an denud præfentari possit, dum emendatus est. 168
Præfentatus semel coram habente insinuare, & ab eodem patrono præfentari coram alio, ad quem putatur pertinere jus insinuandi, potest regredi ad præteritum insinuationem, & vi illius valde insinui. 188
Præfentatus duobus præfentandus, sive ab uno, sive à duobus patronis coram diversis præfentandus jus insinuandi potest utramque prosequi. 188
Præfentatio, quantumcumque insinuat procrastinet insinuationem, non licet se immiscere beneficii. 189. 3
Præfentatus à maiore parte patronorum, si habili est, debet insinui, est præfentatus à minore parte sit magis habili. 195. 1
Præfentatus à maiore parte patronorum solus est subsaciendus examini. 195. 1
Præfentatio duobus à diversis patronis, in præfentatione non apparet inæqualitas, non potest insinui tertius. 194. 2
Hoc ipsum limitatur. 194. 2
Ex præfentatis duobus æqualiter & legitime, si eligi neque coram unus fidei scandaloso, insinui potest tertius. 194. 3
Præfentatus habili à minore parte patronorum insinuat præ præfentato inhabili à maiore parte. 195. 3
Præfentatum aut etiam patronum potest insinuationem necesse non est. 446. 3
Præfentatus duobus præfentandus, num valeat utramque prosequi, an verò ætate unam eligere, & in viam illius petere insinuationem. 442. 3

Præfentia.

Præfentia seu insinuatio alicujus, dum requiritur ad actum, si sine eo gelus est ipso jure nullus. 781. 2

Præfentia hæc, dum pro forma requiritur, per nullum æquipollens suppleri potest. 781. 2
Sine præfentia hoc talis actus gestus dicitur clandestinus. 781. 1
Præfentia seu interveniens quicumque requisita non importat consensum. 781. 2
Præfentia alicujus ad actum requisita non importat eundem consensum. 781. 2
Neque quodquam aliud ab eo fieri aut dici, cujus præfentia requiritur. 781. 2
Præfentia tamen importat in præfente intelligentiam & scientiam. 781. 3
Præfentia requisita per forma non sufficit casu supervenire illam, cujus præfentia requiritur, si non adducatur ad actum illum. 781. 4
Præfentia tamen ubi adeit, non requiritur citatio, pro hac enim est præfentia. 781. 4
Præfentia alicujus dum requiritur, regulariter requiritur corporalis, nec sufficit præfentatio. 781. 5
Sæpius tamen est, ubi requiritur præfentia Capituli, vel universitatis alicujus, aut Collegii. 781. 5
Vel si esset iustum impedimentum, aut materia subiecta tali, quæ ex natura sua requireret præfentiam corporalem. 781. 5
Cujus præfentia requiritur, si interesse nolit, cogendus est à Superiore, ut intereat, vel ipse Superior, aut alius ab eo designatus interesse potest, vel actus geri sine illius præfentia. 781. 6
Vel etiam sine additione Superioris geri actus in absentia illius, dum sit pro determinato & congruo tempore ac loco, ut intererent, requiritur. 781. 6
Sine præfentia illius, cujus præfentia requiritur, dum sit mortuus vel absens, & periculum est in mora, actus gestus valet. 811
Præfentia alicujus, dum requiritur, actus non præfentatus gelus in qua absentia, nisi probetur. 781. 7

Præfimonium.

Præfimonium, dum non datur in titulum perpetuum, nec aliud obsequium spirituale annexum habet, non cadit sub reservatione. 558. 5

Præfumpcio.

Præfumpcio usurpationis juris, in quo fundetur. 54. 2
Præfumpcio usurpationis juris, in quibus personis locum habet. 54. 2
Præfumpcio illa non cadit in Capitulum Cathedralis, alique Collegia, Capitula, Universitates Ecclesiasticas. 54. 3
Præfumpcio probanda, ut intereat, requiritur periculum in loco beneficii & concerte, aut exercitæ jurisdictionem aliquam. 54. 4
Præfumpcio predicta cessat per contrariam præfumptionem, quæ oritur ex eo, quod juxta hujusmodi transiitum sit in non potentem. 54. 4
Item, dum ipsa Ecclesia parva est Dominica castri & jurisdictionis, vel Abbatis sui Abbatis, exercens in loco jurisdictionem temporariam. 54. 4
Item cessat ex eo in Magistratibus & Communitatibus dicta præfumpcio, dum collator beneficiorum est æque potens vel potentior. 54. 4
Præfumpcio dicta in his locis locis regulariter locum habet, ubi collatores sunt Episcopi inferiores. 54. 4
Præfumpcio usque ad 100. annos vixæ absentiæ, ignorantie, prævalet, dum in legitime absenti valde constituitur procuratorem. 59. 6
Præfumpcio est contra Electores eligentes indignum, quod id egerint scienter. 472. 3
Præfumpcio juris est liquidissima probatio. 562. 5
Præfumpcio juris æquiparatur quasi possessioni. 562. 5
Præfumpcio boni viri insit proleffio. 319. 4 & 323. 1
Præfumpcio hæc ita fit proleffio, ut, si accedat potentia tela boni viri, ex eo acquiritur censuræ proleffio & dicitur præfumpcio illa probatio probata. 323. 1
Præfumpcio boni viri contra ex defectu viri præveniente aliunde, quam ex reservatione Apoft. 323. 3
Præfumpcio mali, ut perfert, debet allegari. 323. 3
Præfumpcio illa, etsi non sit probatio, relevat tamen ab onere probandi. 323. 3
Præfumpcionem continuatæ possessionis qualiter infertur proleffio. 324. *Vide v. Possessio.*
Præfumpcionem prioritatis provisionis facti appositio horæ, quæ caret alterius provisione, facta de veteri eadem die, secus tamen est, dum hic aliter provisum est prior possessione. 325. 2
Præfumpcio possessionis est potentior præfumpcione hore. 325. 2
Præ-

Præsumptio nulli validi nihil operatur, ubi expresse proceditur ac ostenditur iudicis in alio. 674. 4

Præsumptionem dispensationis genera trienniali potest. 674. 2

Item præsumptionem factæ per resignatarum publicationem. 674. 3

Lindatur tamen hæc ipsam variè. 674. 4

Preces. Preces.

Preces primariæ seu Imperiales quid sint. 10. 4. & 602. 1

Conveniunt jam nominandi, & nullatenus potestatem conferendi. 10. 4. & 612

Preces hæc concedendo Imperatori, Papa derogat concordati Germanicæ. 197. 3

Precum harum iudicium quid & quales limitationes continet. 602. 1. & 2

Preces hæc cur dicuntur primariæ. 607. 1

Precum harum usus antiquus, saltem à 400. annis, & quando exierit. 607. 2

Preces hæc Pontifices concedere non solum Imperatori ante prelitum sibi ab eo obediendum. 604. 1

Preces hæc ostendunt ius, spectat præcisè iure, non habent Imperatores ante confirmationem & consecrationem secus tamen est, spectat à consuetudine. 604. 2

Precibus hæc utendi consuetudo ante confirmationem & consecrationem dependet à scientia & benevoluntia Papæ. 604. 2

Precibus ante confirmationem utuntur Imperatores, non sive auctoritate insistentes, sed de mente, voluntate & gratia Papæ indubitanter præsumunt. 604. 2

Preces primariæ non ab electione sua cumulatim concessit Ferdinandus IV. 604. 2

Preces hæc, tamen si spectant ad gratias expectativas, non adferuntur tamen SS. Canonibus aut Traditione. 607

Precum concessio, cum sit generalis & incerta, non inducit votum captae mentis. 607

Preces extenduntur solum ad terras Imperii Romani, non proinde illud fuit etiam, sed ut modo subditum Cæsar. 606

Precibus uti potest, si velit & permittatur in Ducatu Mediolanensi, familiisque, quæ fuerunt Imperii, & modo sunt illius fœda. 606

Preces hæc extendunt se ad beneficia ecclesiastica in Imperio, etiam eorum collatio non subdit illi, & consuetudo extendit se ad beneficia fœda in Gallia, etiam eorum collatio subdit Imperio. 607. 1

Preces si non extendunt ad beneficia annexa, dum principalia, quibus annexantur, sunt extra Imperium. 607. 1

Preces hæc extendunt se ad beneficia in Cathedralibus & Metropolitaniis; & cur hæc Ecclesiæ expugnantur. 607. 1

Item ad dignitates, personatus, administrationes, officia. 607. 3

Item ad beneficia, etiam propriè electiva, electione nuntium Capituli vel conventus expectant confirmationem Superioris. 607. 4

Id tamen non obinet in diocesi Leodiansi. 607. 4

Item ad beneficia iurisp. Ecclesiastici. 607. 5

Item ad spectantia ad provisionem plurimum, tam communiter, quam divitius, hoc est, quæ conferre habet tota communia aliqua in communi, vel aliqui de tali communione ut membrum illius. 607. 6

Sic preces dirigi solent Decano & Capitulo, & singulis de Capitulo. 607. 6

Se preces directæ Capitulo, etiam cum clausula: *Consuetudinem & consuetudinem*, se non extendunt adea, quæ conferenda habet aliqui de tali Capitulo, non nomine Capituli, nec ratione Canonice, sed iure quodam alio speciali vel ratione dignitatis, v. g. spectant ad aliud Capitulum. 607. 6

Preces infirmæ Preloari sibi, dum collatio simul ad Capitulum & Prelatum spectat, efficiunt etiam Capitulum. 607. 6

Preces extendunt se ad regularia per accidens talia, puta ex fundatione, consuetudine, &c. regi debent à Religiosis: quoniam non nisi Religiosis hæc preces concedi debeant, raroque ad ea Cæsar preces concedere solet. 607. 7

Item ad curata, modo sibi perpetua, prævis tamen ante illustrationem examinis & approbatione Ordinarii. 607. 1

Item ad omnia reservata, exceptis reservatis in *Extra. ad Rigor.* 607. 9

Hinc se extendunt ad vacantia ob crimen ipso iure: ita tamen, ut sine sententia vocante: possessor præcisè instrui nequeat, & induci in eodem possessionem. 607. 10

Item ad vacantia in hoc casu, non ipso iure, sed per senten-

tiam: ita tamen, ut sine non debeantur præcisè, nisi à sententia privatorum. 607. 10

Item ad vacantia de iure per ipsum matrimonium vel Religioem. 607. 10

Item ad tempore precum suppressa ad tempus, revocata deinceps. 607. 11

Item ad vacantia in mensibus alterius Ordinarii, etiam non abstantibus concordant. 607. 11

Preces in recepta præsi conceduntur ab Imperatoribus, non solum in mensibus Apost. sed & in Ordinariis. 607. 12

Preces, quod in diocesi Leodiansi non habeant locum in mensibus Ordinarii ob privilegia diocesani Pontificum antea concordata, est facti, non iuris. 607. 12

Preces extenduntur quoque ad devoluta ad immediatum Superiorem, & ex parte solum devoluta ad Papam. 607. 13

Item ad resignata simpliciter in manus Ordinarii. 607. 14

Item ad Vacantia perpetua. 607. 15

Item ad vacantia ex diversis personis. 607. 16

Preces hæc non extendunt se ad dignitates maiores post Pontificatum in Cathedralibus, & Principales in Collegiis. 608. 1

Nec ad Prelaturas primas in monasteriis. 608. 1

In precibus non una tantum dignitas maior vel una principalis, sed plures etiam, si sint in aliqua Ecclesia, existunt. 608. 1

Vi tamen privilegii distincti ab illo precum Cæsar nominare potest ad dignitates illas maiores & principales quin & ad Episcopatus. 608. 1

In precibus dignitates illas maiores & principales non necessitate, sed maiori claritate gratiæ expresse sunt, cum in nulla facultate, gratia, expectativa comprehenduntur. 608. 1

Preces se non extendunt ad monachalia. 608. 1

Per preces gravari nequit collator non habens nisi unicum beneficium conferendum in Imperio, etiam plura consideranda habet extra Imperium. 608. 2

Secus est, dum quis habet non nisi unicum conferendum in Imperio, habet tamen in eodem Imperio præsentationem aliorum plurium. 608. 2

Secus est etiam de eo, qui in uno solum habet collationem privativè, & in pluribus alius cum alio. 608. 2

Preces ad hæc habentur collatæ ad aliquem, qui habet conferre. Si interea unus ex illis alteri unicum collat. 608. 2

Preces se non extendunt ad beneficia iurisp. laicali competentis ex fundatione, donatione, &c. (lecti si id competit ex privilegio aut consuetudine) vel etiam iurisp. laicali dum est per rationem laicorum. 608. 3

Neque ad regularia ex natura ipsa, v. g. ad Abbatem, Præpositum regularem, Priorum Conventuum, Canonice regularem. 608. 4

Neque adea, quæ ordinantur ad gradum ministerium capendi, sive. 608. 4

Neque ad singula, nisi forte sit esset notorie frivola, vel etiam tantum super possessione beneficii. 608. 6

Neque ad devoluta ad Papam. 608. 7

Neque ad resignata in faciem. 608. 8

Neque ad resignata simpliciter in manus Papæ. 608. 8

Neque ad resignata permutatis gratiæ, nisi forte permutatio facta in fraudem, & sic infra. 608. 9

Neque ad erecta prius post concessionem precum. 608. 10

Neque etiam ad manualia vel Vicarias temporales. 608. 11

Neque ad incorporata perpetuo mense Episcopi aut Abbatis. 608. 12

Neque ad exempta. 608. 13

Neque ad commendata. 608. 14

Neque ad penitentes Ecclesiæ, nisi dentur in titulum. 608. 15

Neque ad solita dari scholaribus ratione studii in aliqua Universitate. 608. 16

Neque ad infirmalia, nisi sine beneficiis. 608. 17

Neque ad officia, quæ beneficia non sunt. 608. 18

Preces habent ad simplicem, nam illud agere potest, dum interea erectum in curam. 609

Preces ad quos personæ se extendant, seu quæ sine personæ idoneæ, ut in concedi possint. 610

Preces se extendunt ad habentem jam beneficium in eadem Ecclesia, modo ista beneficia simul sine dispositione Apost. retineri possint. 610. 1

Item ad habentem duo, tria vel plura cuiuscunque valoris in alia Ecclesia, modo sint compatibilia. 610. 2

Item ad habentem jam plures gradus expectativas à Papa. 610. 2

Cui preces conceduntur, non tenetur exprimeret beneficia, quæ iam alibi habet, vel etiam expectativas, sed ac contingit nominari ab Universitatibus. 610. 2

Index rerum

Precum executor per hoc indultum plus favoris habet, quam alii, quibus auctoritate Apost. concessum est per se iure beneficium providere: cum id non extendatur nisi ad duo beneficia sine cura. 610. 2

Preces etiam fa accedunt ad ceteras qualitate aliqui iura statuta vel consuetudinem talis Ecclesie itaque si, v. g. nobilitate, actuali, iurisdictione, &c. obsequio. quod apud sit in hoc casu dispensatione: cum per ceterum in precibus contentum aliammodi statuti sine derogatione. 610. 3

Item ad ceteras qualitate aliqui de iure communi requiritur, v. g. iura, auctoritas legitima, modis tamen quas habet qualitates de iure communi introductas si legitime cum illis à Papa dispensatur. 610. 3

Preces concedi possunt et etiam admitti circa dispensationem in festo temporis ceteris talis qualitate à iure communi requiritur: non tamen beneficium ipsum ab executione precum concedi precibus sine precibus dispensatur. 610. 3

Preces concessæ ante primam consecrationem non valent. 610. 3

Preces conceduntur ad vacantes, & hinc videtur facilius Christianis etiam vacantes beneficiis. 610. 3

Precum sibi concedendum non capax flos fandi, manu, aut aliquid parva corporis vitiis. 610. 4

Preces admodum possunt corpori variari: sed non beneficium acceptare circa dispensationem Papalem. 610. 4

Preces concedendo, necesse est insinuationem beneficii immutare non possit Casus: adeoque et non aliter concedat, quatenus fundatur conferendum statum beneficium. 611

Preces concedendo, Casus de novo imponit neque constitutiones. 612

Preces habentur fac precibus probabilibus providendi debent ab ipso collatoribus à ad quorum collationem spectat beneficium, & ab eisdem tantum possessionem, quibus ab executoribus precum, ita ut herem sit tantum compellere collatore ad conferendum, contrarium sententia Chozani. 612. 3

Precum executorum generalium constituit Papa, dum delegatus fuit constituit, quos Casus executionis deordinavit. 614. 1

Executores hoc in specie deprecatur Casus: adeoque potest mortuo executoris, precibus ordinar fuisse effectum, deprecatur aliam. 614. 2

Precum executores debent esse personæ Ecclesiasticæ, in dignitate constituta, vel habentes possessionem, vel Canonici Cathedralis. 614. 3

Precum executores substitutos possunt alios subalternos: cum habeant delegatum jurisdictionem à Papa. 614. 3

Executores hi per se non procedunt possunt ceteris quovis Collatoribus, etiam Episcopis, ad quos directe pertinet, ut hoc ad effectum redegitur. 614. 4

Executores hi suspensorem recipere non possunt, ut ad hoc accepti provident, etiam dum ipsi sint ad providendum, sine per se consensu possunt. 614. 5

Preces in expiatis mortuo Casus nullo adhuc vacante beneficio, vel etiam nulla adhuc facta insinuatione executori sui collator. 615

Preces videtur se habere per modum mandati, quod morte concedenda suspensa. 615. 2

Precum concessio à precibus accepta facit rem non amplius assu integram. 615. 3

Precum privilegium datum Casui cum Casus assumitur. 615. 3

Precum executor, dum est ad providendum, confectus, & dum non est ad providendum, facere confecti non potest, antequam precibus acceptis. 616. 1

Executor providere aut facere providendi debet intra mensem, postquam est vacans beneficii & acceptio precibus insinuationem. 616. 2

Executor precum, etiam non vocato aut mortuo collatore, providere potest, dum est ad providendum. 616. 3

Precum indultum Casus communicare seu cedere potest alteri. 617

Preces postquam Casus concessit uni, quatenus acceptavit, non potest fac casus à vacante. 618. 1

Potest tamen id obsequio, etiam dum precibus iam relatus est in rotulo, quo est cunctis desuper expensis solentis non habent Casus. 618. 3

Per precum acceptationem non acquiritur ius ad beneficium. 618. 3

Preces obtinent secundo loco, & desuper obtinent licet Casus non solent, hinc non est praferendus primo obtinenti sua sine expensis desuper licet. 618. 4

Precibus non sortitur effectum, v. g. ad mortem precibus, vel alia non acceptationem aut revocationem, potest Casus mortuus aliam, donec precibus sortiantur effectum. 618. 5

Subrogatus potest aliam, dum beneficium vel precum collatum in iurisdictionem, & praesentia hoc pendente mutatur, vel revocatur. 618. 5

Preces, dum uno tandemque verbo pluribus conferuntur, necesse concessio valet. 619. 1

Preces, dum uni concessæ à Casu, alteri ab eo, casus potest facit committi Casus, & de temporis prioritate non constat, assumitur à Casus est praferendus. 619. 4

Preces qui potest praferantur executoris, praferuntur alteri, cui de eadem data concessio precet. 619. 5

Praferendus etiam, cuius concessio inferius clausula: *Et si antea fuerit alteri* vel mortis proprio. 619. 5

Praferendus de cetero est, dum facta scriptura constat, qui potest relatus est in album precellatum. 619. 5

Preces concedere potest Casus, nominando unum simul seu an conveniendi eodemque contineat ad plura beneficia in diversis Ecclesiis, quia & ad plura, eaque incompatibilia in eadem Ecclesia. 620. 1

Item ad facere potest distinctis & interceptis temporibus. 620. 2

In quibus tamen casibus acceptatione omnia statum beneficium, nominationes omnes conferuntur. 620. 3

Preces tantum tantum potest talem conferuntur omnes considerat potest ad eandem Ecclesiam eodemque collatore, alioque excepto, à quo jam viget precum obtinuit beneficium. 620. 3

Precibus sortitur effectum, idem collator deinde gravat neque. 620. 3

Ut dum precibus acceptavit beneficium ad alios collationem spectat, & hinc deinde acceptatione immutatur. 620. 3

Preces concedi non possunt alius in eadem Ecclesia pro Canonice, & alteri pro officio, vel dignitate, aut prebenda. 620. 4

Preces sibi concessas habent sui precibus tanquam intra mensem à sortita vacatione beneficis, etiam ad quod in genere solum nominantur, beneficium vacans accepta sua declinat, quod vi precum petat hoc beneficium. 621. 1

Et vel se tenet intra dictum mensem scriptum precum insinuatione ordinario Collatori, qui alius beneficium illud conferre potest alteri. 621. 1

Hoc insinuatione Episcopo, Collatore absente, fieri potest ejus Vicario, ita ut, si Ordinarius potest conferre alteri, non valeat ejus collatio. 621. 1

Si collator sit Capitulum, debet hac insinuatione fieri in Capitulo, Canonice collegialiter congregatum. 621. 1

Mensis iste non censet minor vel legem impedire. 621. 2

Precibus tamen etiam probabiliter, vacante adhuc beneficio potest elapsum mensem, etiam dum fieri vacat, & non acceptavit, acceptare alius potest. 621. 3

Precibus non obtinuit requirit alius per Constitutiones Apost. de insinuatione & publicatione gratiarum insinuationem, & diligenter desuper facendum. 621. 3

Preces et, qui ob originationem accidet ali, deinde consensu possunt. 621. 4

Preces, quod quicque neglexit insinuationem collatori, non adeo non tradit liber, non amplius precibus gratiam quas. 621. 4

Precibus, singulis acceptata primum vacans, postmodum hoc vi eandem precum acceptare secundum. 621. 5

Postquam tamen acceptavit, hoc est, declaravit petere se illud primum vacans, non potest relinquit, & secundum vacans expectare, quia nec gratia collata evanescit. 622. 2

Nisi forte acceptatio illa primi fuerit invalida, aut quod acceptavit, collator non potest, aut tamen acceptando jam debuit aliter, &c. 622. 2

Precibus, dum petiti consensu sibi primum vacans, dicunt illud vacans per obtinuit Petri, cum tamen per obtinuit Pauli vacans, non petiti relinquit. 622. 3

Preces insinuatione Collatori ab eo recipi nequeunt, cum sint accepti, & praesentibus curis non conferendi, praesentibus, &c. alioquin. 622. 3

Preces, si revocantur, cogendi sunt per confectum. 622. 3

Per preces hoc acceptavit beneficium non redditur effectum precibus, ut collator illud alteri conferre nequeat: quia & si igitur id faciat, collator sit nullus. 622. 3

Precibus requiritur: collator collationem à se factam revocare debet, eique conferre. 622. 3

Precibus recurrente ad Vicarium, dum Episcopus negavit, aut recusat conferre, collatio facta à Vicario subsistit contra factam ab Episcopo, vel etiam Papa. 622. 3

Precum insinuatione, ubi fieri non potest, quia collator interit, habetur, ac si in facta fuisset. 622. 3

Precibus. 622. 3

ac materiarum.

Preclara ex ipsa concessione precum ei facta habet tunc
lucum coactum sufficiens ad omnia instruat. 623

Precise, etiam dum constat de defectu nulli, negari non
potest ratio in possessionem, v. g. a Decano & Capitulo,
dum ad illas solum spectat mutare in possessionem. 623

In precum indulto Papa derogat Constat. Apost. de non
modo expellat. 624. 11

Itero licetis expectatus concessis in forma pauperum. 624. 2

Item Regula Cancellar. quomodo de in dubitari potest
item ubique apud omnes sunt in viris observantia. 624. 3

Item statuta & consuetudinibus Ecclesiarum, etiam iuratis
& confirmatis a Papa. 624. 4

Item licetis Apost. quibusque non facientibus plenam
& perfectam de precibus mentionem. 624. 5

Item concordatis Germanie. 624. 6

Precibus an preferenda concessa nominatio facultati unum
Loranensis? 624. 7

Process non utendo amittere neque Causar. 625

Process de plenitudine potestatem Papam revocare posse, du-
bitum non est: non tamen videtur cum decere, revocare
process sine causa. 626

Precum gratiam sibi concessam amittere quis per hoc, quod
fuit inabilis, vel irregularis, vel ob crimen inducens pri-
vationem ipso iure, vel per renunciationem tacitam,
incursu matrimonium, religionem, &c. 627. 1. & 2

Precibus qui non excludit, qui contrahit matrimonium
invalide. 627. 2

Vi precum adhuc primum vacans obtineri potest ab eo,
qui duxit uxorem, & hoc mortua ante primum vacuum. 627. 3

Precibus, qui acceptis in casu non concessio, non privatur
regula de triennali. 628. 10

Princeps.

Princeps supremus pacta iniura rescindere, & iura alienius
quiritio ex gravissima causa boni publici derogare potest. 629. 1

Princeps pacta iniura jura naturalia & gentium servare debet. 629. 2

Principi ob publicam utilitatem (v. g. ob promotionem
Studiorum) licet aliquantulum recedere a pactis & con-
tractibus iniuri, praeteritum cum subditi. 629. 3

Principi tolerantia de iudicio ferri in ius, qua non sunt
acquiescentia sine eius concessione. 726. 3

Principi assensu constat eius receptis ejus manu confecto. 726. 4

Prioratus.

Prioratus quoniam referatur Papa per Regulam. C.
cellar. 546. 10. & 11. Vide v. *Regulationem*.

Prioratus conventuali haberi administrationem, non sub-
iaces precibus Cancellar. 608. 4

Priorissa, vide Abbatisa.

Priorissa perpetue jurantur Regula de triennali. 628. 5

Privatus.

Privatus voce per sententiam invalidè eligit, posteaque, si
sibi potest sine scandalo, vi expellit. 280. 1

Nisi tamen legitime & in tempore appellaverit. 280. 2

Vel etiam sit toleratus, hoc est, non sententia in parti-
culari privatus voce, si nullo reclamante eligit. 280. 3

Privatus voce activè ipso iure ante sententiam eligi valde. 280. 4

Idque, etiam crimen, cui statuta est privatio vocis activam
laica sententiam, fit notorium ex propria confessione de-
liquenti, etiam facta coram iudice. 280. 5

Contra privatum voce activè, non declaratum sententia-
liter in particulari, si reclaimer aliquis ante electionem
loquendum de hoc ut de censurati non denotatis. 280. 6

Privatus voce passivè per sententiam etiam declaratoriam
crimini, cui imposita privata vocis passiva, non potest
eligere. 286

Privatus verò voce passivè vel redditus inhabilis ante sen-
tentiam declaratoriam criminis manet eligibilis, nec
excludi potest ex eo, quod sit voce privatus aut redditus
inhabilis. 286

Privatus voce passivè nondum declaratum non tenetur
non eligere. 287

Privatus ipso iure voce activè ante sententiam declara-
toriam non tenetur in censuram non censuram electioni,
aut si censuram, et renunciare. 288. 2

Vide v. *Sententiam*.

Privatus voce activè nondum declaratus sententia vocandi
sunt ad electionem. 304

Intelligendum ad, quando pena privationis sui sententia
sententia ferenda: si enim sui sententia lata, est non-
dum declaratus, si enim, cui haec pena imposita, est no-
torium, vel sufficienter in iudicio probari potest, vocari
quidem possunt, sed non sunt necessario vocandi. 309. 4

Tales privati habent quidem petitionem adiacere quando
vocis & ius quoddam, ita cavendū est, ut nullum decla-
randum per sententiam iudicis remanendum ad diem
committi crimina, ut, dum postea de crimine constat in
iudicio, iudicandus sit privatus voce tempore electionis. 309. 5

Privatus ipso iure beneficio non nisi vocatus per executores
deberi debet a possessione, est collatum illis beneficiis, eo
non vocato, si non possit aliter. 309. 6

Privatus talis non vocatus, de iure a possessione, potest
agere ipso. 309. 7

Privatus ipso iure vel per sententiam iuvatur etiam contra
ipsum iudicem Regula de triennali. 360. 2

Privilegium.

Privilegium propriè sumptum quid sit. 45. 1

Privilegium qualiter acquiratur iurisp. 45. 2

Privilegium, quo ob augmentationem datis acquiratur iurisp.
qualiter distinguatur a simplici privilegio. 44. 2

Privilegium adiacere verum est, quo conceditur fundatori
post fundatum ab eo in libertate Ecclesiarum iurisp. 45. 1

Privilegium non excludit iurisp. concessum cum clausula
de si ipse ex fuerit laicus. 44. 3

Privilegium merum non est, dum ob augmentum dotis con-
cedatur iurisp. 45. 2

Privilegium merum, quo conceditur iurisp. ut firmum sit,
necesse est addi clausulam derogatoriam Trident. 45. 3

Ex privilegio mere iurisp. conceditur neque Episcopis. 46

Privilegium concessi patronatus est augmentum dotis augus-
ti ad naturam contractus, quam gratis accedit. 93

Privilegium merum facilius perditur, quam privilegium
clausum in corpore iuris. 120. 12

Privilegium concessum Ecclesiasticis vi communis com-
municatur laici. 125. 2

Privilegium abutens non ipso facto privatus eodem exis-
tit, sed per sententiam privandus. 219. 4

Privilegium conferendi vacantia in mente Apost. quibus-
que derogat Reg. 1. sine mentione. 565. 1

Privilegium tamen disponendi de beneficiis vacantibus in
mente Apost. concessio, ac si si reverà dispositio competi-
ret ex fundatione, non derogatur. 565. 2

Neque privilegium concessi pro amittit tempore. 565. 3

Privilegium speciale alicui prius concessum non tollitur per
generale rescissum, nisi specialis illius mentio fiat, praeci-
pue, si privilegium est re-muneratorium. 607. 12

Privilegium contra ius commune non extendit se de perso-
na ad personam, etiam si identica ratio. 615. 1

Privilegium in quo potentia consuetudine eodem immemori-
ali. 716. 2

Privilegium in vim immemorialis allegari potest & creditur
optimus. 716. 3

Privilegio praesumptio aut legimus vel non semper opus est
laico ad conferendum. 716. 4

Probatio. Probare.

De probatione iurisp. 71. 5/19.

Vide v. *Iurisp.*

Probatio plena dominii requiritur, dum de eo agitur prin-
cipaliter, facta si incidenter. 81

Probatio plena requiritur, dum agitur de proprietate iurisp.
principaliter: sufficit semper, dum de eo agitur inci-
denter. 81

Probatio iurisp. in potentibus, dum deficit publicum in-
strumentum fundationis, donatorum per immemori-
alem, requirit hanc immemorialem qualificatam ex presen-
tationibus pluribus toto illo tempore continuas, de
quibus constat ex publicis & authenticis instrumentis. 81. 2

Probatio extremis, media probata praesumuntur, per hoc
tamen non rati aguntur censetur probata continuas
illarum praesentationum. 81. 3

Probationem iurisp. coadiuvandi potentibus administratum
non est, quoniam evocativus delinquit ex literis institu-
tionum de praesentationibus factis. 81. 4

Probatio per testes deponentes de amissione scripturarum
& amore illarum aequivalens exhibitis earum. 86

Probatioque haec admittitur, etiam alibi scriptura effect
substantia probationis. 86

Probatio illa rigorosa locum non habet, ubi iurisp. non ad-
versus. 86

Index rerum

veritas Ecclesiam, sed alium patronum est probandum. 88
Neque ubi patronus, in quem non cadit presumptio usurpationis, concurrat cum alio, in quem ea cadit. 89
Probatio illa rigorosa iuris, in potentibus obtinet quoque in possessorio, nisi constet de praesentatione effectiva post Trident. praevisi cognitio. 91.4
Probare quod debet praesentari ius, hereditarium; quid praetendens mixtum: quid praetendit gentilium. 92
In probanda hac qualitate hereditaria non multum infundendum: sed sufficiens, si dicitur: se paratum adire hereditatem. 92.2
Probare non tenetur descendentiam suam a fundatore ad effectum praesentationis existens in possessione iuris. 92.3
Qualiter probetur, & probanda sit hoc descendencia per testes. 92.3
Vide v. Testes.
Probatio praesumptiva per famam non attenditur, ubi inferatur grave praesudicium alteri. 92.3
Qualiter dicta descendencia probetur per emancipationes. 92.3
Probare qualiter debeat patronorum praetendens illum ex augmento dotis. 93
Probare debet, augmentum a se factum, & illud ascendente ad medietatem veri valoris iuratum beneficii. 93.1
Probatio illa rigorosa iuris, etiam in personis potentibus, non requiritur ad effectum obtinendi honoris illas praesentantibus patronales. 101.3
Probatio praesumptiva ipsiusque ex possessione non sufficit pro decidendo principali negotio, nisi probetur aliud antecedens coadiuvans possessionem. 106.2
Probatio certe scientie vacationis beneficii raro haberi potest: scientia vero praesumptiva qualiter probetur. 119.4
Probationes tamen leviores sufficiunt, dum agitur de privatione iuris quarendi, debent tamen esse tales, quae animam iudicis convincant. 419.4
Probanda plene familiaritas cum Cardinale vel Papa ad effectum reservationis, & qualiter, seu unde? 146.14
Probata et familiaritate ad tempus, ea praesumitur continuata, nisi sufficeret contrarium. 146.25
Probanda qualiter fit potestas collectorum & subcollectorum Camere Apost. ut inter referatur Reg. 4. Cancell. 148.4
Probatio liquidissima est iuris praesumptio. 162.4
Probata acceptio alternativa, & unde? 176
Probatione iuris conferendi levare apud eundem concurrere praesens ab alio quam Episcopo diocesis. 665
Probatio penitentie collationis, qualiter probetur. 715
vide v. Collatio.
Probatio per conjecturas concludenter probat admittitur ad probandum acceptationem graue ex huius probationis difficultate. 785.1
Probatio possessionis habite, an & qualiter requiratur, ut ipsa sui refutetur. 819. & seq.
Vide v. Spoliatio.

Procurator.

Per procuratorem praesentare potest patronus, etiam non impeditus: requiritur autem ad hoc speciale mandatum, quod procurator intra tempus datum ad praesentandum debet exhibere, aut certe patronus factum a procuratore praesentationem ratificare intra idem tempus. 99.1
Procuratorem constituere potest patronus, etiam dum non natus in uno beneficio habet ius, quamvis tunc necessarium sit, ut eundem constituat ad omnia sua negotia, scilicet, ac etiam, dum in pluribus habet ius. 99.2
Procurator ad praesentandum certam personam, nequit constituam beneficio pleno a patrono, etiam iuste absente. 99.3
Procuratoris institutio est invalida, dum constituatur ad omnia a patrono non habente iustum causam absentiam, & non habente ius, nisi in unico beneficio. 99.4
Procurator constituendus ad praesentandum plene beneficio, non potest deinde subsecuti vacatione in vim istius mandati praesentare. 99.5
Quod tamen sic limitatur: Nisi fundator sic constituit. 99.5
Vide v. Fundator.
Procuratore legitime constituto ab absente, dum huius vita postmodum revocatur a dubio, praevalere praesentatio viri alius usque ad 100 annos. 99.6
Procuratoris patris Ecclesiasticus affirmanti modo patronum de legitimo impedimento sui principalis non creditur, nisi ad hoc habeat speciale mandatum. 99.7
Procurator habens speciale mandatum ad acceptandum

beneficium, valide acceptat praesentationem pro suo principali. 122.1. & 787.4
Procuratoris revocatio contra iuramentum tenet. 149.1
& 151
Procurator constitutus unanimiter a pluribus patronis ad praesentandum omnium nominum potest praesentare unum ex illis patronis. 164.2
Procurator constitutus ad praesentandum non potest se ipsam praesentare. 165
Procurator tamen potest filium suum praesentare. 166
Procurator datus ad eligendum potest etiam postulare: non tamen datus ad praesentandum electionem potest postulare postulationem. 217.1
Procuratorem ad eligendum constituendi ius non habet absens, dum valde distat a loco electionis, ubi commodè vocari nequit. 261
Per procuratorem eligere quoque possumus Regulares in absentia: sed hodie dum non per constitutum cum speciali mandato eligendi certam personam. 265
Per procuratorem quondam absens potest eligere. 264
Procurator ad eligendum debet habere eandem qualitates, quae requiruntur in Electore praesente. 266.1
Ad hoc non debet esse laicus, aliter Ordinarius, excommunicatus, extraneus, &c. 266.1. & 2
Procurator tamen etiam constituitur potest, qui non est de Collegio, & admittit ab eo, ad illum tamen admittendum non tenetur Capitulum, etiam dum non est de Collegio, qui vellet procuratorem suscipere. 266.2
Si tamen id faciat per fraudem vel conjunctionem, absens queri potest de injuria & contumelia, & potest resistere electioni. 266.2
Procurator aequè ac principalis tenetur eligere dignitatem, dum constituitur cum mandato generali. 267.1
Non potest in eo casu unum eligere suo, & alium principalis sui nomine: elique utrumque eorum illud iuramentum potest tamen id, ubi constituitur cum speciali mandato eligendi certam & determinatam sibi personam. 267.1
In praesentatione casu non peccabit in conscientia, si sit sua suffragia dividat in duas aequè dignas. 267.1
Procurator non tenetur fraudem suam conformare iudicio sui principalis. 267.1
Procurator mandatum suscipere non debet, in quo est denominatus indignus. 267.1
Procurator habens speciale mandatum de certa persona eligenda subdelegat sibi potest alium, secus est de habente mandatum generale. 267.2
Procurator cum speciali mandato non potest sub alia forma quam servituti consentire in electionem: secus de habente mandatum generale. 267.2
Procurator abstinere debet ab electione, dum ante eam absens elector moritur. 267.4
Procuratores plures constitui possunt, modo singuli constituantur in solidum, & qui eorum admittendus 268
Per procuratorem (qui potest esse unus de numero eligendum) ab electo peti potest confirmatio. 447.1
Procuratore pro negotio confirmationis ab ipso quoque Capitulo institui potest. 447.4
Procurator hic absens percipere potest fructus beneficiorum suorum habitorum in Ecclesia, pro cuius bono laborat in hoc negotio. 447.4
Procurator regulariter loquendo non sufficit, ubi praesentia aliquis corporalis est necessaria, quod limitatur. 781.5
Per procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptanda beneficia potest fieri collationis acceptatio. 797.1
Etiam quod curata, si mandatum est sub signo universalis ad omnia beneficia. 797.1
A procuratore facta acceptatio collationis post revocationem mandati, est ea non innotata, non valet. 797.4
Procurator ad acceptanda beneficia potest esse laicus. 797.5
Per procuratorem qualiter capi possit possessio beneficii. 110.
Vide v. Possessio.
Procurator constitutus ad lites & negotia ratione aliquos beneficii, an & qualiter censetur revocatus per resignationem illius beneficii nullam ex eo capere, quod facta fuerit curam non habente potestatem illam recipiendi. 111.2

Profectio, Professus.

Profectus nec tacite nec expresse ad Praelatos Regulares postulationem potest, non eligi. 225.4
Profecti soli in electionibus Regularium habent ius suffragii comprehenduntur tamen etiam tacite profecti. 241
Profecti Regularium nunquam veniunt tamen laicorum conventum. 247
Profecti Regularium non nisi Subdiaconi ad minimum vocem habere possunt in Capitulis. 247
Non

ac materiarum.

Non nisi professus expresse in eadem religione promovetur
potest in Praetorium vel Superiorem Regularium, et sique
alia promotio ipso iure nulla. 191. 1

Professus vel professus, dum non esset in Conventu vel Religione
eligibilis, adhuc a nullo inferius Papae inconvulso,
eligi potest persona alia digna ex alio Conventu vel Religione. 198. 2

Intelligenda tamen sunt haec, dum professus regularis
datur in titulum, focus, si in commendam. 198

Vide v. *Commenda*.

A professione nullum certum tempus statutum a iure com-
muni, ut eligi quis possit in Praetorium: a professione ta-
men in monasteriis, ut quae eligi possit in Abbatiam,
requiruntur 3 anni. 199

Professionem religiosam intra tempus emittere negligens,
dum ad id vel providoria de beneficio regulari tenebatur,
non invenitur Regula de triennali. 160. 13

Professionem facti, qui non emittit, quod fructus perci-
piendis nequidem possessione longitudo jervatur. 160. 12

Promissio.

Promissio simplex non variandi invalida secundum pre-
sentationem. 150

Proximior.

Proximior fundatoris, non ultimi possessoris beneficii, est
necessario praesentandus, dum fundator dicit: *Proxi-
mus proximior de parva familia*. 156. 2

Idem videtur, dum dicit simpliciter: *Proximior meus de
consequenter meus*; sed verbum, si dicit: *Proximior meus
de mea familia*. 156. 1

Proximior semper intelligitur ille, qui habili est tempore
praesentationis, et si in gradu remotiore praesentatus.
156. 5

Proximior haec, dum fundator vocat consanguineum, an
computanda iuxta ius civile, an iuxta ius Canonium.
156. 4

Publicatio.

Publicatio publicationis factae aliqua est necessaria, qui ea
innoscere populo. 164

Publicatio actus aliquis aut personae non est, dum is aut
ea manifestatur privatim. 166. 1

Publicare & publicari quid sit. 166

Publicatio suffragiorum vel nominum Electorum quae vider
electionem. 145. & 146

Publicatio nominum eligendum post electionem factam
a fratribus per se mala & vitiosa ex causa iusta fieri
potest licite. 147. 2

Publicatio servituti, a quo, qualiter, & quod necessitate
facienda. 168

Publicatio electionis communis facienda coram populo, si
tamen omittitur, non reddere electionem irritam. 180

Publicationem illam tamen omittendo sine iusta causa gra-
viter peccant Electores. 180. 4

Publicatio resignatorum in Curia existentium citra menses
fieri debet intra 6. menses; existentium ultra menses
intra 9. menses. 112

Publicatio resignatorum extra Curiam fieri debet intra tres
menses a die factae provisionis de resignato. 112

Publicatio facta per resignatorem praefertur ex triennali
possessione. 154. 3

Publicatio praefertur facta in tempore per resignatorem,
ita ut is eam probare non valeatur. 154. 3

Effectum tamen praesumptionis factae publicationis ne qui-
dem triennali possessione producat, ubi sumus in spolia.
154. 4

Publicationem resignatorum omittens resignatarius, ne-
quidem titulum colorem retinet, nec juxta Regulam
de triennali. 160. 9

Pupillus.

Pupillus septennio major praesentare potest, idque sine au-
toritate vel curatoris auctoritate. 71. 1

Pupillus septennio major sine auctoritate vel curatoris auctori-
tate contrahere potest spontanea. 71. 1

Pupillus non contradicente, aut alium praesentante, videtur
praesentatio facta a tutoris. 71. 2

Pupillus per iudicem, & inducit lapsum ad praesentandum
scientia tutoris, curatoris &c. 119. 5

Pupillus ignorantia relictus a pupillari aetate non impedit
devaluationem collationis ad Ordinarium. 119. 6

Ratibabitio.

Ratibabitio in omni casu fieri debet tota tempus, intra
quod actus geri debet. 447. 2

Ratibabitio retrotrahitur & mandato acquiritur. 447. 2

Ratibabitio acceptationis beneficii factae per alium nomine
suo num retrotrahitur: & faciat illud beneficium nullum
a puncto dictae acceptationis. 737. 1

Regula.

Regula: quod quis per se ipsum facere non potest, neque
per alios potest, explicatur. 443. 6

Regula, quod scientia praesumatur, ubi ignorantia non
probat, qualem patitur explicacionem. 472. 3

Regula illa: quicquid habendus pro bono, quamvis non
constat de contrario: ubi quia promouendus est ad digni-
tatem Ecclesiasticam, vel dandum publicum testimonium
de electi idoneitate, non inquit. 482. 4 & 5

Regula Cancellaria.

Regula Cancellariae quid sit. 539. 1

Eas solum Papa de sequente electionem suam reassumere
& publicare. 539. 2

Primus eas edidit Joannes XXII. 539. 2

Regulae hae ius universale inducunt, & legum generalium
obligationem per totum Orbem rationem habent. 540. 2

In hoc a rigore legis ratione deficiunt, quod morte con-
ditionis exsistent. 540. 1. & 3

Ligunt mos a puncto compositionis earum, quoad effectum
nullius actus facti contra illas: quoad effectum verb
incurrendi poenas in illis commentis non ligant auctorita-
tationem earum. 540. 3

Vicarius reservatus Sede Apost. vacante, liberè conferunt
ordinariis collatores, exceptis illis, qui Concordatis Ger-
man. subsumt. 540. 3

Idque etiam pro tempore, quod mediat inter electionem
Papae & harum regularum reassumptionem, nisi Papa,
an quandoque solet, reservat beneficia vacantia in mon-
asteriis Apost. de quibus Sede Apost. vacante necdum
disposuerunt ordinarii collatores. 540. 3

Regulae hae fidem nullam faciunt, nec ligant aliquem in
iudicio, nisi ex fonte Cancellariae, & ex mandato Vice-
Cancellarii impetrata in iudicio producantur. 541. 1

Earum aliquae sunt, quae vident de danti, quae contradi-
cunt panibus praeteritis: aliae de non danti. 541. 1

Regula Cancellariae semel in iudicio producta in Curia ad
instantiam aliquam potest petita ad illius vel alterius
instantiam pro quacunque causa repositi, habita de hoc
fide a Notario producuntur. 541. 2

Contra has regulas non productas laxa sententia sub-
sistunt. 541. 3

Quod tamen limitatur, ut non procedat in regulis notis
& utatis, quae probari possunt per codicem Regularum
in Urbe impressum, vel quae glossis veterum doctorum
sunt illustratae. 541. 3

Regula Cancellariae non derogat per clausulam genera-
lem, quamvis praegnamem & amplissimam. 541. 1

Neque per clausulam: *Non obstantibus Regularibus* Con-
cordatis in lictis Apost. censetur derogare Regularibus Con-
cordatis, iudicialibus notis, v. g. de annali, triennali,
de surreptione. 541. 2

Regula Cancell. prima continet reservationes omnes illas,
quae continentur in *Extrav. ad Augustum*, & *Extrav. de
reservatis*. 541. 1

Regula haec prima qualiter harum Extravagantium reser-
vationes extendit. 541. 2. & seq.

Vide v. *Reservatio, Reservatum*.

Regula secunda quae reservationes continetur. 546

Vide v. *Reservatum*.

Regula 3. quae continetur reservationes. 546

Vide v. *Reservatum*.

Regula 4. quae continetur reservationes. 546

Vide v. *Reservatum*.

Regula 5. (vel ut alii 31.) Cancell. de requirendo con-
sensu Cardinalium in impetrando reservatorum ratione
familiaritatis non importat reservationem diversam ab
ea, quae continetur Regula 3. sed ei superinducit neces-
sitatem exprimendi nomen Cardinalis, & requirendi
eiusdem consensum, & quidem non respectu omnium,
sed solum illorum, quae vacant per obitum illorum si-
miliarium. 545. 5

Per Regulam 3. reservata quatenus in specie non reservan-
tur vi Regulae 30. 547. 5

Vide v. *Reservatum*.

Regula 30. admodum raro solet derogare Papa. 547. 12

Regula 4. quae reservatur. 548

Vide v. *Reservatum*.

Regula 5. quae reservatur. 548

Vide v. *Reservatum*.

Regulae huius reservatio non quatenus continentur in *Extrav. de
probat* adeoque & clausula in corpore iuris. 549. 2

Regula 6. quae reservatur. 550

Re-

Index rerum

Regula 7. quæ reservatur, & huius Regule octavo. 551. 1. & 2.
Regule huius quoad reservationem beneficiorum spectantem ad provisionem Cardinalium stabiliter simul Episcoporum, dum à Curia abint, non repugnat. 551. 1.
Regula hæc 7. appositum habet decretum irritum, & amentia tollens non solum omnia contra eam acta, sed etiam acta contra omnes Regulas præcedentes Cancell. 551. 7.
Regula 8. dicta reservatoria mensium longe diversa est ab ea, quæ olim dicebatur Regula de mensibus. 552.
Regula illa de mensibus solum disponebat, quid in mensibus Mart. Jun. Septemb. Decemb. Ordinarii possent de beneficiis non reservatis aut affectis disponere, non obstantibus expectantibus; relinquendo illidem 3. quoque ceteros menses, si in eis non appareret expectantia. 552. 1.
Regula verò 8. reservat quoque beneficia vacantia dictis 4. mensibus, & ipsis etiam mensibus. 552.
Regula hæc 8. prius hodieum edi solet, in multis quoque differt ab eadem, prout antiquitus solebat edi. 553.
Regula hæc moderna in duas principales partes dividitur in prima parte parva pariter quæ beneficia reservet. 554. 1.
In secunda parte huius primæ parvis derogat quibusque consuetudinibus, privilegiis, indultis in contrarium disponens de dictis beneficiis. 554. 2.
In prima parte secundæ parvi conceditur Episcopis residentiis apud suas Ecclesias alternativa 6. mensium. 554. 3.
In secunda parte secundæ parvi intentat penam contravenientibus dictis reservationibus. 554. 4.
In secunda parte parva principali moderatur dictum ligamentum unde evadit tota favorabilia. 554. 5.
Regula huius quoad reservationem illam beneficiorum causa finalis non est favor Curæ; sed ut pauperibus Clericis, & personis bene mensis providere possit Papa. 555. 1.
A Regula huius reservatione, etiam ea utitur verbis generalibus, an & quæ beneficia cōsumantur. 556.
Vide v. Reservatum.
Regula hæc 8. etiam cum clausula derogatariorum derogatorum, non tamen derogat indultis & privilegiis concessis per modum legi & statuti. 556. 8.
Regula huius reservatio facta per modum legi, quæ interpretatur loquitur. 557. 1.
Regula hæc 8. derogat consuetudinibus etiam immemorialibus optandi vacantia in mensibus April. 556. 1.
Item privilegia & indultis quibusque de eis disponendi, quod tamen limitatur. 557. 2.
Vide v. Privilegium.
Regula 8. quoad concessionem alternativæ mensis & ratio quæ. 571. 1. & 2.
Regula de annali & trienniali tueri se nequeunt provisi contra Concordata Germanicæ. 591. 5.
Regula Cancell. non nisi expresse & specialiter derogat. 624. 3.
Regula de trienniali non det simul. 117. 3.
Regula de trienniali non habet locum in spiritibus & similibus. 117. 3.
Regule de annali potissimum beneficium est concedere possessori exemptorum adversus quolibet molestiam & beneficium imperantem. 118.
Regula de annali non prohibet absolute possessor molestari, etiam beneficium imperari, sed solum id prohibetur, ne hæc non servati conditio in Regula expressa. 118.
Regula de annali directè magis intenta ob bonum commune resp. quam favorem possidentium, aut edum imperantem. 118.
Vi Regule de annali possessoria nomen & gradus qualiter ab imperante exprimitur. 119. 1. & seq.
Experienda causa specificæ, cur possessor non competat. 119. 4.
Vi Regule huius exprimentæ conditiones locum non habent in imperatione facta ab Ordinario. 120. 1.
Regula hæc locum non habet extra Curiam. 120. 1.
Regula tamen hæc locum habet in provisione facta à Legato Apost. 120. 1.
Regula hæc ut juvenes possessor excipiant, non sufficit ejus allegatio, sed requiritur realis ejus productio, servata forma Regule de producenda. 121. 1.
Regula hæc non ipso jure, sed esse exceptionis operatur suum effectum contra imperantem. 121. 1.
Exceptio hæc semper est de tempore. 121. 2.
Qualiter exceptio hæc sit justificanda. 121. 3.

Regula de annali, ut juvenes actus, quid ei prestatum. 121.
Annalis hæc unde & qualiter deducenda. 121.
Annali possessoria pacifica quæ ducatur ad effectum huius Regule. 124.
Vide v. Possessio.
Regula de annali non potest se tueri, cuius antecessor possidet pacifice, v. g. per 5. menses, & ipse per 7. menses. 125.
Regula de annali non est realis, sed personalis, respiciens ipsum imperantem & possidentem. 127.
Regula de annali non obstat imperanti, dum resignatus possederat beneficium per 11. menses, & labatur insuper unus mensis, antequam resignatarius accipiat possessionem. 128.
Regula hæc tueri se nequit resignatus post resignationem manens in pacifica possessione contra imperantem per obtinuit resignatarii. 129. 1.
An id possit contra ipsum resignatarium. 129. 2.
Regula de annali defendit possessiones alia inhabiles quocunque. 130. 1.
Et in specie privatus ipse jure, quod tamen limitatur. 130. 2.
Item execrabilem, iniustum, spoliatorem, non tamen contra spoliatum. 130. 2.
Ad Regula huius beneficium fruendum non requiritur timor, nec bona fides, nec ea pœnas succentoriorum, sed sufficit sola detentio, etiam animata & iniusta, anquillo pacifica. 130. 3.
Regula de annali in hoc potissimum differt à Regula de trienniali, quod hæc exigit animum aliquem coloratum, illa contentetur sola detentio. 130. 3.
Regula tamen de annali non juratur possidenda, ubi nomen & evidenter constat de non timore illius. 130. 3.
Regula hæc suffragatur possessori in quocunque instantia contra imperantem ignorantem esse quicquidem annalem. 131.
Item possessori non percipienti pro primo anno fructus. 131.
Ad Regula huius effectum nomine beneficii veniunt utilitas, dignitates, prebendæ data in simul, pensio super fructibus beneficii, beneficia commendata, Vicarie perpetuæ, &c. 133.
Regula hæc locum non habet in beneficiis juris, in maritalibus, in consistorialibus. 133. 2.
Ad Regula de annali effectum non sufficit, citationem possessoris intra sex menses decretam & imperantem, sed requiritur insuper ejus executio. 134. 1.
Tempus illorum sex mensium incipit currere, non à tempore datæ imperationis, sed expeditionis Bullæ. 134. 2.
Annus verò datæ ad pressequendum incipit non nisi à citatione executæ. 134. 3.
Regula hæc qualiter exigit fieri expeditionem causæ intra annum. 134. 4.
Regulam hæc de annali observare tenetur olimini gratiam inchois propriæ. 135.
Contra Regula huius secundam partem offendentem instituta parva solvendi Camera quo. florentium auri non est amplius in usu. 136. 1.
Contra Regulam hæc peccatum, emittendo nempe citationem, prosecutionem intra annum, expressionem illarum conditionum, incurrit solum penam amulacionis, imperationis, & omnium inde secusarum, tenesque ad omne interesse possessoris. 136. 2.
Peccatum verò contrarium potest, nempe per calumniam, frivole & indebitè militando possidentem, incurrit adhuc penam illam quo. florentium, & insuper redditor inhabilis ad illud beneficium. 136. 3.
Ista pena inhabilitatis non extendit se ad causam, in quo servata non est prior pars Regule. 136. 3.
Regula huius quoad primam partem, quæ est de exprimentibus, facit solet derogari à Papa, etiam per clausulas generales. 137. 1.
Hæc derogatio tamen debet esse expressa & specialis. 137. 1.
Secundæ ejus parvi nullquam solet derogari. 137. 1.
Solet tamen concedi prosequio illius semestris ad citandum requisitum. 137. 3.
Regula de trienniali quid continet. 138. 1.
Huius Regule frequenter usum, quæ de annali. 138. 2.
Regule de trienniali vulgus majorem operationem tribuit, quam revera ea habet. 138. 2.
Regule de trienniali potissima via est impedire absolute & simpliciter, ne ulla molestia impetiri queat possessor. 139.
Vi huius Regule arceatur molestia tam facta super possessione

fiene quam proprietatem beneficii seu obinet: tum in possessione quam petitorio. § 49
 VI Regule de triennali sunt antiquæ, siquæ metæ ante id id triennium, mox eo completo exiguantur: ac ita is non solvendus, dicitur pectio triennali illa pectio: cujus contrarium est in Reg. de annali. § 51
 Regula de triennali, ut suffraganeus titulus aliquo, requiritur, non quidem verus, sed fictive coloratus. § 52. 1. & 2
 Ad Regula huius effectum qui simul dicitur coloratus, § 53. 1. vide v. *Interim*.
 Regula de triennali non jussit quis, ubi constat de invaliditate tituli. § 53. 3
 Regule de triennali & annali duntaxat non dant. § 53. 6 vide v. *Interim*.
 Regula de triennali statim, præsumitur titulus ex lapsu triennii annorum. § 54. 4
 Ut Regula de triennali jussit possessor, non requiritur in eorum fidei. § 57
 Regula hæc directè non facit possessoribus male fidei, sed interdum favore Rcip. removendo lites, est hinc per accidens sequitur favore aliqui male fidei possessoribus. § 57
 Regula de triennali defendit, non quod simul seu proprietatem, sed quod possessionem tantum. § 58 vide v. *Possessio*.
 Regula de triennali non defendit possessorum in possessione, dum inveniuntur in ipso. § 58
 Regula hæc non defendit inhabiles possessionis, seu magis detentionis beneficii. § 60
 Defendit autem quolibet possessores inhabiles habendi beneficii, exceptis simoniacis & intrusis. § 60. 2
 Regula tamen non vult, ut ceteri illi inhabiles beneficia illa remaneant: quæ & relinquere Ordinaria postulant examinandis possessoribus, qui titulo possident beneficiis, eoque amovendi licet aut legitime vult. § 60. 3
 Regula hæc jussit in specie non promovere intra annum ad Ordines. § 60. 4
 Item execrabiles, seu possidentes duo beneficia curata: contrarium sustentantibus aliis. § 60. 5
 Item illegitimi & spurii: non tamen ad obedienda beneficia in suis Ecclesiis, in quibus habuerunt patres eorum. § 60. 4
 Item mulieres habentes dignitates, ut Abbatissæ, Priorissæ perpetuas. § 60. 6
 Non tamen quodam beneficii propriè talia: cum hæc possidentibus apocryphæ sint mulieres. § 60. 6
 Ut proprietas de laici defendatur hac Regula. § 60. 5
 Hæc Regula jussit excommunicatos tamen pacifice cum tunc colorare possidentes. § 60. 6
 Regula hæc non jussit hereticis. § 60. 7
 Regula hæc jussit privari ipso jure vel per sententiam, etiam contra ipsum judicem. § 60. 8
 Regula hæc non jussit resignatarios, qui omittit publicationem resignationis. § 60. 9
 Nec præculta, qui acceptavit in casu non concessio. § 60. 10
 Nec electi sine confirmatione possident. § 60. 11
 Nec quodam fructus percipientes, qui professionem fidei veniunt. § 60. 12
 Neque emittentes professionem religiosam, ad quam tenebatur vi provisionis sibi factæ de beneficio regulari. § 60. 13
 Neque infans 6. annorum, cui assignati fructus cum decreto, quod ubi era legitime: atque, nec ei collatio. § 60. 14
 Hæc Regula jussit, qui gradum recipere tenent. § 60. 15
 Ad Regula de triennali effectum nomine beneficii verum commendæ perpetuæ. § 61. 1
 Item officia Ecclesiastica. § 61. 2
 Item hospitalia modo duntaxat in unum ad vitam inmutantur. § 61. 3
 Item beneficia juris. § 61. 4
 Item reservata reservatione non claudunt in tempore iuris. § 61. 5
 Item etiam reservata reservatione claudunt in corpore iuris, diversa tamen a reservatione contenta in c. 2. & v. de præscript. de præscript. in 6. § 61. 6
 Regula de triennali non comprehendunt beneficia onta. § 61. 7
 Neque mansuata: nec nec præceptoria ad minus amovibiles. § 61. 8
 Ad Regula de triennali effectum quinam censentur intrusis. § 61. 9 vide v. *Interim*.
 A Regula huius beneficii quinam simoniaci excludantur. § 61. 10 vide v. *Simonia*.
 Regula de triennali nunquam solet derogari. § 64

Regularis, vide Religiosus.

Regularis mendicans non est postulabilis ad Ecclesiam inchoatam Cathedrali. § 118. 1
 P. Læus. *For. Bomp. Tom. II.*

Regulares eligere possunt in absentia per procuratorem, sed hoc idem non per constitutum cum speciali mandato eligendi coram peritiam. § 65

Regulares confirmandi à Papa, administrantes ante expeditas & exhibitas litteras sue confirmationis, quas penitus incurant. § 69

Regulares electi confirmandi à Papa confirmatio inferior, si est Superior Ordinis, eo ipso privatur dignitate si est Ordinarius, etiam Archiepiscopus vel maior, interdum ingressu Ecclesie, & suspendendi à Regimine sue Ecclesie. § 70. 1

Regulares confirmantes tenentur quoque confirmationis suorum præminere dissolutionem super electione valere, & electi denegare. § 71. 1

Regulares lapæ non tenentur vi privilegiorum suorum ad solennitates & apices iuris servandos. § 71. 2

Atque ita non tenentur confirmantes regulares servare formam. *de de elec. in 6.* § 72. 2 vide v. *Confirmatio*.

Regularibus vi juris communis non est interdictio appellatio à confirmatione vel cassatione electionis: parum tamen id in conventibus. § 73

Regulares appellatio à cassatione electionis sue an monasterium teneant perire sumptus in prosecutionem appellationis. § 74 vide v. *Confirmatio*.

Apud Regulares, etiam parte appellatione, potest fieri appellatio immediata ad Superiorem medium. § 75

Reiectus.

Reiectus semel ab electione, prout cuius semel cassata electio ob vitium personæ electæ præcise, manet deinceps ineligibilis ubique, dum crimen consilium circa electionem aut fluctum illius. Item quia ante confirmationem intrusis se admittit aiori Prælatum. § 76. 1

Item, si crimen, ob quod reiectus, commissum sit independentem a electione, quod limitatur. § 76. 2

Reiectus semel ob crimen pene probatum manet ineligibilis, usque dum infamiam hæc naturam ex hac regula diluere permittendo de crimine, ob quod reiectus. § 76. 3

In gravi tamen talis non promovendus deinceps, nisi accedat Superioris dispensatio, præmissa cognitione de gravitate habilitate promovendi. § 76. 4

Reiectus ob crimen præsumptum, dum postea purgatus sit, non est repellendus a secunda electione. § 76. 5

Reiectus ob circumstantiam extrinsecam, quare non expedit illum tunc, vel pro tali loco eligi, manet eligibilis pro alio tempore & loco. § 76. 6

Reiectus ob infirmitatem, ea cessante est eligibilis, modo probet, se sanatum, dum morbus est ex durabilius probatione aliis, spectante ad excipientem, dum morbus non fuit ex durabilius. § 76. 7

Reiectus an maneat infamis & ineligibilis, dum cassata electio, nulla reddita cassationis causa, tum ex vitio personæ, an electionis. § 76. 8

Religiosus, vide Regularis.

Religiosi ad Prælatum Episcopatum non inferiores eligi, non postulant, possunt. § 77. 1

Religiosus electioni de se facit extra suum Ordinem consentire neque sine licentia sui Superioris. § 77. 2

Religiosi mendicantes prohibentur postulari ad monasteria extra suos Ordines: quod limitatur. § 77. 3 vide v. *Interim*.

Religiosus, etiam si ex eodem Ordine, si non sit de eadem numero congregatione, ad quam hæc & tunc sit electio, non potest in se eligere. § 77. 4

Rescriptum.

Rescripta Principum, maxime beneficiaria, sunt ambigua. § 78. 1

Rescriptum dicitur, quali responsum scriptum ad petitionem alterius. § 78. 2

Reservatio, vide Reservatum.

Reservatione beneficii in favorem alicuius acquiritur acceptatio hanc reservationem ius ad beneficium. § 79. 1

Sub reservatione clausa in corpore iuris non cadunt beneficia paranaia, vacante per obitum apud Sedem Apostolicam. § 79. 2

Reservationes Apostolicæ, quæ sunt ob crimen vel aliam rationem ex iuris communis vel Regularum Cancelli dissolutione non comprehendunt beneficia, iurispap. laicali (scilicet est de beneficiis iurispap. Ecclesie) quod eorum reservationem tollendum. § 79. 3

Neque sub reservationis Regularis: maxime mensium, comprehenduntur paranaia concessa per privilegium ob

Index rerum

eiusdem onerosam, nempe suam ad medietatem dotem. §11. 1. & 2.
Reservatio est interdictum Papae factum inferiori circa utrum possit aliquid ordinandi beneficium, gratia providendi bene meritis. §12. 1.
Reservatio tota vis ad eligendum potestatem conferendi in inferre etiam non adit decretum irritum, consistit in illo interdicto. §12. 2.
Reservatio tamen adjunctum decretum irritum diversam ab ea & maiorem vim habet, dum non solum factam ab inferiore collationem reddidit nullam; sed & possessionem, omnem ab ea depellendo colorem. §12. 1. & §17. 1.
Reservationes huiusmodi facere potest solum Papa. §12. 3.
Reservationes tamen etiam beneficii, antequam vacet, sive collationi in favorem certae personae facere potest Legatus de Latere. §12. 3.
Reservationes tamen factae beneficii vacaturi in Cathedrali, in ea, ista reservatio pendente, aliam reservationem facere nequit. §12. 3.
Ubi reservatio, qua reservavit sibi beneficium spectans ad collationem aliquam, pendente, non potest aliud beneficium in eisdem collationi praedictum sibi reservare. §12. 3.
Per reservationem Papa non affert Ordinationem potestatem conferendi, sed solum simplicem huius personae usum. §12. 4. & §18. 1.
Reservatio proinde minus apte dicitur advocat potestatis. §12. 4.
Reservatio elidit in inferioribus omnia modis differendi de beneficii reservatio, adeoque in Episcopo potestas non solum conferendi, sed & unendi. §12. 5.
Reservationem omnium scopum a Papa inveniri est, ut possit bene meritis providere. §12. 6. & §15. 1.
Reservatio differt ab affectione, quod facit verbis expressis, affectus factis, ex quo oritur reservatio tacita. §13. 1.
Reservatio est perpetua, affectus durat ad tempus, nempe per tota prima provisione sublegetur. §13. 1.
Reservatio alia generalis, alia specialis, in quibus distinguenda non conveniunt AA. §14. 1.
Reservationum harum quilibet vel limitatione loci, in quo vel persona, a qua; vel temporis in quo vacabat beneficium; vel ratione qualitate beneficii. §14. 2.
Reservatio inducit ratione loci subdividitur in puram & non puram. §14. 2.
Reservatio alia clausa in corpore iuris, nempe in 6. libro decretalium & Clementinis: alia extralocus, nempe in aliis Extravagantibus vel Regulis Cancelli. §14. 3.
Item alia est temporaria, dum Papa reservat collationem beneficii ad tempus; alia perpetua, dum reservat Sedi Apostolicae successores. §14. 4.
Item alia fixa & continua, ut primarum dignitatum; alia incerta, eventualis & discontinua, v. g. quae tunc ratione mensis, loci. §14. 5.
Reservationes pendente ex arbitrio Papae, quo tamen non utitur sine decet causa, congruente singulis editibus. §15. 1.
Reservationum causa finalis est bonum commune Reipublicae Ecclesiae. §15. 2.
Reservationum causa immediata una est, remunerare bene meritis de Ecclesia. §15. 3.
Item posse se liberam exhibere erga egerentes Clericos, undequeque conferentes ad Sedem Apostolicam. §15. 3.
Earum quoque causa est Ecclesiarum & Ecclesiasticorum personarum toto orbe existendum maior cum Ecclesia Romana communicatio. §15. 4.
Reservationes quondam capere. §15. 4.
Reservationes effectus est, ut liget manus inferioris collatoris, ita ut ab eo beneficium reservatum valide conferri nequeat, effligentes reservationem. §17. 1.
Reservationis ignorantia sive veniens circa ius, sive circa factum, etiam liberet inferiorem collatorem a pena nullum tamen confert effectum collationis factae ab eo. §17. 1.
Reservationis quoque effectus est, ut habens collatum sibi ab inferiori beneficium reservationem, si eo spoliatur, non possit agere spolio. §17. 2.
Reservatio sime dicenda favorabilis an odiosa. §18.
*Reservatio clausa in corpore iuris probabiliter non est nisi unica, nempe quae habetur in c. *Interd.* & c. *provisio* ab *proh.* in 8. & est de beneficii vacantibus in Curia seu apud Sedem.* §19.
Non reservatio iure, sed ordinario a Papa conferuntur beneficia eidem immediate subiecta, vel existentia in Urbe Roma. §19.
*Reservatio contenta in *Extrav. ad Regum.* est temporaria; seu tantum ad vitam Papae flantes.* §19.

*Contenta in *Extrav. Excelestis* non est male reservatio, sed & privato beneficii.* §19.
*Contenta in c. *Interd.* reservat quoque in *Extrav. ad Regum.* solita innovari per Regula Cancelli. non tamen ideo non manet clausa in corpore iuris.* §19.
Quod ad reservationem materiam Curia Romae & Sedes Apostolicae sunt. §20. 1.
Reservatio nullaliter clausa est in corpore iuris, quam vacuum per obitum. §20. 1.
Hinc non omnia reservatio condurgens ex vacatione apud Sedem, vel in Curia clausa est in corpore iuris. §21.
*Reservatio contenta in c. *Interd.* temperata est per c. *provisio* de *proh.* in 6. in tantum, ut vi illius ab Ordinario conferri possint vacantia per obitum in Curia, ubi ea Papa intra mensem non consulit.* §22. 1.
*vide v. *Reservatio*.* §22. 1.
Mensis iste a die vacationis, & non a die notitiae vacationis incipit currere Papae, etiam ignoranti vacationem. §22. 2.
Non extendi se ultra limitem ad beneficia ex alio capite reservata, utpote in quibus nullum Papae praesentium tempus ad conferendum. §22. 2.
Neque dicta limitatio operatur, ut Papa elapsio illo mense conferre amplius nequeat illa beneficia: sed tantum, ut manus ordinarii collatoris tunc amplius ligare non sint. §22. 3.
Sed neque collatores ordinarii habent forte in Curia sua procuratores cum speciali hoc mandato, per illos ea beneficia elapsio illo mense providere possunt; sed per ipsos tantum, vel per Vicarios suos existentes in eorum districtibus. §22. 4.
*Dicto c. *provisio* denuo derogatum non est per *Extrav. pro solvendo*, de *proh.* sed adhuc hodie providere de beneficii vacantibus per obitum in Curia possunt Ordinarii, si intra mensem non provident Papa.* §23. 1.
Videntur tamen ei derogatum ex consuetudine & moderna stylo Curiae quod ipsum tamen etiam negat Leon. §23. 1.
*Videntur ei quoque derogatum per *Extrav. ad Regum.* saltem quatenus ex innovatur quodlibet per Reg. Cancelli.* §23. 6.
Et licet ei nullatenus derogatum sit, dicitur tamen ille manifesti respectu beneficiorum non curatum non curat, sed de papali vacante, sed potest Papa successores illi beneficium privative ad Ordinarium conferre intra mensem a sua electione. §23. 7.
*In reservatione cap. *Interd.* non comprehenduntur beneficia omnia vacantia in Curia per obitum.* §24. 1.
Sed excipiuntur collata, non tamen adhuc acceptata: cum non vacent per obitum collatoris. §24. 2.
*Item dignitates electivas, quavis ex hodierno referuntur per *Extrav. ad Regum.* & per 1. & 2. Reg. Cancelli.* §24. 3.
Item maritalia, etiam secularia. §24. 3.
Item, quae sunt iurisp. laicali, saltem ex causa clericali. §24. 4.
Item regularia. §24. 5.
*Item parochialia incepta vacare in Curia Sede Apostolica vacante, vel etiam incepta vacare vivo Papae, dum ha in vivis nihil de illis disponit; hac enim provident possunt ad Ordinarius vi c. *de Apostolica*, de *proh.* in *Interd.* §24. 6.
Cui per nullas Extravagantes derogatum. §24. 6.
Qualiter hoc ipsum extendendum. §24. 7.
*vide v. *Parochialis*.* §24. 7.
Reservatio per obitum in Curia est omnium perfectissima. §24. 7.
*Item non comprehenduntur in ea, c. *Interd.* beneficia exempta & immediate subiecta Papae, est vacent in Curia: quia non sunt reservabilia.* §24. 8.
Item beneficia Urbis Romae eo eandem rationem. §24. 9.
Item excipiuntur beneficia eorum, quae apud Sedem seu in Curia domesticum, vel etiam domum constructam habent, nisi fuit vel fuerit curiales. §24. 10. & §24. 11.
*Reservatio illa contenta in c. *Interd.* extenditur tamen per c. *provisio* ad beneficia eorum, qui in locis Curiae vicinis intra duas decem Nuntiis & Legatis Apostolicis, & quicunque alii, sive curiales sint sive non, ad Curiam Romae accedentes, vel ab ea recedentes, ac si in loco, in quo est Curia, morarentur.* §24. 11.
Item ad Curiales, etiam Sede papali vacante, quavis de causa ad locum Curiae vicinum recedentes ibi decedunt, modo ibi domicilium seu praesentem domum non habeant. §24. 12.
Item ad Curiales, qui Curiam (dum ea foret de loco uno ad alium transferretur) sequentes infirmitate impediti in loco, unde Curia decessit, remanentes morantur, quantumvis in loco a Curia sit remotus. §24. 13.
*Reservatio contenta in c. *Interd.* comprehendit quoque beneficia eorum personarum, quae, quia ut addicitur Curiae Romae.* §24. 13.*

- Rem. tanquam ejus partes ab ea sine speciali Papae venia recedere nequeant, ubiqueque morantur, ab ea non abesse intelliguntur: adeoque ubiqueque morantur, in Curia non censentur. **§ 16**
- Reservatio tamen, quae reservatur nihilominus beneficii dictarum personarum, dumdimmodo officio morantur in locis ultra duas dietas diffinis à Curia, indulta non est ratione loci, sed personae, quia nimirum fuerunt officia Papae, & proinde longe diversa ab ea clausula in corpore juris. **§ 16**
- Reservatio indulta per Regulas Curiae, qualiter non cesset per dimissionem officii, dum id tale est, cui annexus Prebendarius, similis. **§ 16**
- Ad reservationem effectum curiales dicuntur, qui sunt officiales Curiae Rom. v.g. Notarii, Scribes, Procuratores, Advocati non tamen Cardinalibus & Officialibus Curiae inferiores. **§ 17. 1**
- Item Curiales ad istum effectum dicuntur, qui occasione Curiae propter negotia propria vel aliena morantur in Curia. **§ 17. 2**
- Secus est de his, qui non occasione Curiae, sed aliis morantur Romae. **§ 17. 3**
- Ad reservationem effectum non sufficit, quod quis fuerit Curialis, sed requiritur, ut talis fuerit continuò usque ad mortem: idque probatur. **§ 17. 4**
- Qualiter idemque probandum. **§ 17. 5**
- Reservationis illius concessio in c. non. speciales prerogative. **§ 18**
- Reservationis dictae non refragatur Regula de annali. **§ 18. 1**
- Ad reservationem hac reservatur se non extendit facultas conferendi generalis reservata. **§ 18. 2**
- Cum reservatio hac concurrentibus reservationibus alius ejusdem beneficii, & omnibus in supplicatione narratis, gratia ad hanc rem dignorem restringitur. **§ 18. 3**
- Reservationibus pluribus concurrentibus circa idem beneficium ex eadem illius vacatione, omnia in supplicatione sunt narranda. **§ 18. 4**
- Reservationes omnes illae continentur in 1. Regul. Cancell. quae continentur in Extrav. ad Regimen. & in Extrav. Executio. **§ 19. 1**
- Reservationes in dictis Extravagantibus continentur qualiter extendat & auger hac Regula. **§ 19. 2. & 3**
- Vide v. Reservatum.

Reservatum beneficium.

- Reservata non comprehenduntur in potestate à Papa concessa conferendi omnia beneficia. **§ 20. 1**
- Reservatum beneficium collare ab inferiore sponsus non potest agere spolio. **§ 20. 2**
- De reservato provisor ab inferiore, & ex eo percipiens fructus non est inhabilis. **§ 20. 3**
- De reservato à Papa provisor contra provisorum ab Ordinario morante item, statim, ac iudici consiliorum summatim de reservato, debet sequesterum apponere in fructibus. **§ 20. 4**
- Reservatum, est ab Ordinario conferri neque, in eiusdem manibus recipi potest. **§ 20. 5**
- Reservata non sunt beneficia in quibus, sine pendente prohibitionis periculi. **§ 21**
- Reservata non sunt beneficia immediate subiecta Papae, & constituta in Urbe Romae, cum providentia à Papa iure ordinario, non hanc reservatio. **§ 22**
- Reservata sunt plura beneficia vacantia apud Sedem Apostolicam, seu in Curia, quibus quae vacant ibi per obitum. **§ 23**
- Reservatum est tanquam verè vacans in Curia, quod vacat per obitum contingentem ibi, ubi est Papa transiit sine suis tribunalibus, non tamen vi c. non. & c. praesens. de praesens. in 6. sed vi consuetudinis Pauli III. & Clementis VIII. **§ 24**
- Reservatum est tanquam verè vacans in Curia, quod resignatum est in manibus Papae. Item vacans per privationem factam in Curia: non tamen reservatione clausa in corpore juris. **§ 25**
- Reservatum in Curia per obitum conferri adhuc potest Ordinarius, si Papa illud mera mente non contrahit. **§ 26. 1**
- Mente hoc nuncupando à die vacationis, & non à die notitiae vacationis. **§ 26. 2**
- Vide v. Reservatum.
- Non tamen currente Sede papali vacante respectu non curatorum. **§ 27**
- Vide v. Reservatum.
- Ita tamen, ut mense illo elapsio, non excludatur Papa à collatione, sed adhuc concurrere possit cum Ordinarius. **§ 28. 1. vide v. Reservatum.**
- Sed neque Ordinarius id possit per procuratores suos, quia sunt in Curia cum speciali ad id mandata habere, sed tantum per seipsum. **§ 28. 2**
- Possuntque id ipsum adhuc hodie Ordinarium, hac f. P. Laur. de Benef. Tom. II.

- cultate iur concessa per c. non. de praesens. in 6. non abrogata demum per Extrav. qua, aut per Extrav. ad Regimen. de praesens. **§ 29. 1. & 2**
- Vide v. Reservatum.
- Sed forte id amplius hodie non nequeat in consuetudine aut moderni styli Curiae. **§ 29. 3**
- Vetustas vi Extrav. ad Regimen. quatenus illa quondam renovata per Reg. Cancell. **§ 30. 1**
- Quod reservata tamen ex alio capite non est praetium Papae tempus ad conferendum, & hinc Ordinarius ea etiam post elapsum illius mensem providere nequeunt. **§ 30. 2**
- Reservata non sunt omnia vacantia per obitum in Curia. **§ 31. 1**
- Quatenus igitur excipiuntur? **§ 31. 2. & 3**
- Vide v. Reservatum.
- Reservata sunt vi c. non. beneficia plurium personarum, quae propter nexum, quo veluti partes obstrictae sunt Curiae, ita ut sine speciali Papae venia ab ea recedere nequeant, quantumcumque ab ea recedant, abesse tamen ab ea non censentur, ac proinde mori in Curia, ubiqueque demum morantur. **§ 32**
- Tales personae enumerantur. **§ 33**
- Reservata conferendi indultum non extendit se ad beneficia talium personarum durante dicto nexu seu obstrictio morantur in locis à Curia remotissimis. **§ 34**
- Reservatio tamen, quae in hoc casu reservata manent eorum beneficia, longe diversa est ab illa clausula in corpore juris, & indulta censetur, non ratione loci, sed personae, nempe quia fuerant officiales. **§ 35**
- Reservata vi Regularum Cancell. Sede Apostolica vacante liberè conferunt Ordinarii, etiam pro tempore, quod medianter electionem Papae & dictarum Regularum re-assumptionem. **§ 36**
- Reservata per Extrav. ad Regimen. & Extrav. Executio. reservatur omnia quoque in Reg. 1. Cancell. quae insuper auger & extendit dictarum Extravagantium reservationes. **§ 37. 1. & 2**
- Reservata itaque per hanc regulam sunt beneficia Officialium Papae quaecumque, etiam acquisita post dimissionem officii, & licet tempore obitu defuncti esse Officialis. **§ 38. 1**
- Illa tamen extentio videtur concernere solos Notarios & Scribes Apostolicos, non verbè alios Officialis Papae. **§ 39. 1**
- Reservata quoque per hanc 1. Regulam sunt omnia beneficia, de quibus Ordinarii alique collatores disposuerunt scienter (scilicet si eum iusta ignorantia facti) contra Tridentina decreta, & praescriptum ab eis firmam. **§ 40. 1**
- Reservata tamen non sunt, de quibus patroni disposuerunt contra eadem decreta, etiam institutione Ordinarii subsecuta. **§ 40. 2**
- Reservata per Extrav. ad Regimen. idcirco & per primam Regulam Cancell. Ecclesiae Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales, Monasteria, Praetoria, Dignitates, Personarum, officia, Canonici, praebendae, alique beneficia cum & sine cura, regularia & secularia, etiam conferri consuevit per electionem nunc apud Sedem quocumque modo vacantia. **§ 41. 1**
- Item vacantia per depositionem, privationem, translationem, suspensionem muneris consecrationis, factis aut faciendis auctoritate Apostolica, ita ut id quoque obveniat vi concordatarum Germaniae. **§ 42. 1**
- Item adque electio vel postulatio fuit deim cassata, rescissa, vel renunciata ab electis, admittentibus per Papam, aut eorum auctoritate apud Sedem Apostolicam, vel alibi. **§ 43. 1**
- Item vacantia aut vacatura per obitum Cardinalium, Officialium, Notariorum, Auditorum litterarum contradiarum, & Palam Apostolicarum, eorumque Concedorum, & Scriptorum, Abbreviatorum, Commensalium, Capellanorum, Sedis Apostolicae Nunciatorum, & in terris Ecclesiae Rectorum, Thesaurariorum, ubiqueque hi Nuntii, Rectores, Thesaurarii, antequam ad Curiam Rom. redierint, morantur. **§ 44. 1**
- Officialium nomine quae ad hac veniunt etiam Accusati & Canones Papae. **§ 45. 1**
- Item beneficia quorumcumque pro quibuscumque negotiis ad Curiam Rom. venientium, aut decedentium, si in locis à Curia ultra duas dietas non distantibus decreverint. **§ 46. 1**
- Item beneficia & dignitates quaecumque, quae promissi à Papa ad Episcopatum vel monasteriorum regimina tempore promotionis obinebant. **§ 47. 1**
- Non extendit se tamen hac reservatio ad promissos ad Episcopatum solum similes atque evas adeptione possessionis talis Episcopatus. **§ 48. 1**

Index rerum

Neque ad promissiones tales, dum Papa in indulget retinere prius habita beneficia. 543. 12
Item reservata sunt per dictam *Exco. ad Regem*. beneficia omnia paulo supra nominata vacantia aut vacatura per pacificam allocationem quorundamque beneficiorum obtinentur a Papa, secus dum obtenta ab Ordinario aliove. 543. 13. & 14
Reservatum Papae est utrumque beneficium & prius habitum, & de quo de novo a Papa providetur, (secus est, si de secundo providetur ab Ordinario) dum prius habitum non fuit dimissus, sed simul retinere contendit, idque vi *Exco. Encyclicae*. respectu secundum. 543. 16
Reservatio tamen illa beneficij prius habiti vacantis propter allocationem secundi modo est antiquata. 543. 16
Reservatio etiam illa, uti & vacatio secundum cessat, si est inserta in illis secundo beneficiis, ad quem expellendum provisum adhibuit dignitatem, & de hac docetur. 543. 16
Uti etiam hac reservatio cessat, dum Papa quandoque solet concedere remissionem prius habiti obtentumque redditum. 543. 16
Praeter dictam reservationem & vacationem utriusque beneficij utrumque simul retinere intendens reddidit quousque vi *Exco. Encyclicae* inhibitis perpetuo tam ad Ordines, quam quacunque beneficia. 543. 17
Reservationes illae fundatae in allocatione incompatibilis cum priore, vel in intentione retinendi utrumque simul, vel in provisione facta contra de reota Tridentina, ut intrent, & exservata impetrentur a Papa, debet ad impetrandum plenè & perspicue deduci & probari factum illud. 544
Reservantur regulè 1. Cancell. Ecclesiae Patriarchales, Episcopales, vicariorum monasteriorum exco. valorem annuum 200. florenorum auri, ad reddenda conventibus ex electionibus oriendi soluta. 544. 1
Intelligenda id de monasteriis destituta monachis, vel dicti soluta in Commendam, alias dicti constitutibilibus. 544. 2
Per quod tamen non derogatur Regibus habitibus, qui ad nominandum seu praeficiendum in dictis Ecclesiis. 544. 2
Reservantur per eandem regulam 2. dignitates & beneficia omnia spectantia ad collationem, praefactionem, electionem & quacunque aliam provisionem Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, aliorumque quorumque Collegiorum 3. Collegiorum, quae possunt tam Collatorum suorum, aut Ecclesiarum, seu monasteriorum, vel aliarum dignitatum divisionem, amissionem, vel alias quomodocunque usque ad provisionem successoris in huiusmodi Ecclesiis, monasteriis, auctoritate Apostolica faciendam, adeoque ab eodem succedere pacificam possessionem, vacare & vacabunt impatiens. 544. 3
Reservatio hac extenditur ad beneficia etiam iure devoluto spectantia ad dictos Collatores. 544. 4
Item ad beneficia vacantia post renunciationem Episcopatus admissam a Papa, vel post translationem, etiam antequam admittat renunciationem vel faciat translationem seu Episcopatus notitiam habeat. 544. 6
Non tamen ad beneficia simultaneae collationis devota per turnos vacantia nunc Episcopis, durante penes illum administratione Episcopatus usque ad dictam notitiam. 544. 6
Neque ad beneficia, quorum collatio Sede Episcopali vacante spectat ad alium, & non reservantur Successori. 544. 7
Neque adea, quorum provisio non spectat integro & privative ad Episcopos, Abbates, &c. sed v. g. penes alios confirmatio vel institutio, & penes alios electio, praefectio, vel dum provisio est simul penes alium, v. g. Capitulum. 544. 8
Sic reservatum non est beneficium vacans Episcopum vacante non solum tunc, quando turnus spectaret ad Capitulum, sed etiam ubi si spectaret ad Episcopum, dum numerum ius conferendi curramus Episcopo & Capitulo unicum & indivisum est: ubi non tantum exercitium, sed ipsum quoque ius providendi devotum est, & sic vacante Sede incidente vacatione beneficij in turnum Episcopalem Capitulum providere nequeat, sed reservatur successori Episcopo. 544. 8 & 9
Reservatio tamen dicta intratet secundum Garci. in, ubi electio, nominatio, praefectio spectat ad Episcopum, & institutio aut confirmatio ad alium, vel etiam electio communis Episcopo & alio. 544. 10
Item intratet, ubi Episcopo habet conferre, non tamen sine consilio vel consensu aliorum. 544. 10

Non intratet, si dignitas, ad quem spectaret collatio, non esset ipsa reservata Papae. 544. 11
Neque extendit se dicta reservatio ad vacantia tempore, quo novus provisio caput possessionem, dum a est Cardinalis. 544. 12
Neque reservationes illae hinc contentae hinc secunda regulè Cancell. locum habent in Germania, usque ubi viget electio Episcoporum, Abbatum, & ad monasteria etiam immoventia subjecta Papae: reliqua vero beneficia omnia, etiam regulata, vacantia in mensibus Jan. Mart. Mayo, Jul. Sept. Novemb. reservata sunt Papae: & Collatorum Ordinariorum provident de beneficiis ad suam collationem spectantibus, dum ea vacant Sede vel dignitate vacante. 544. 13
Neque in Gallia propter similia Concordata. 544. 14
Reservata sunt per Regulam 3. Cancell. dignitates maiores post Pontificales in Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis, & principales in Collegiis excedentes rationem 10 florenorum auri communi estimatione. 544. 14
Proceditque idem iura, ut si tantum unica effectus dignitas maior in Cathedrali, & una tantum principalis in Collegiata, ex ad hoc sit reservata vi huius reg. Item si essent plures dignitates aequalis praecipue ac principales, omnes comprehenduntur hac reservatione. 544. 15
Item, etiam in illis Ecclesiis non esset nisi unica dignitas. 544. 15
Reservata tamen non esset prima dignitas, si unica effectus Capitulum, sed tunc reputaretur prima, & subiaceret huius reservationi, quae et succederet. 544. 16
Idem dicendum, si prima dignitas esset jurisprudentiarum localis. 544. 16
Reservationis huius non subiacet dignitas nondum acuta prima, v. g. erecta vel erecta in primam hanc conditionem aliqua necum impleta. 544. 16
Reservata est vi huius regulae adhuc dignitas Ecclesiae Cathedralis, etiam si eadem sit in prima, in Collegiata tamen habet praedominantiam aliquam & jurisdictionem. 544. 17
Quod tamen in Germania locum non habet: ubi de cetero isdem locum habeat reservatio dignitatum primarum in Cathedralibus, & principalium in Collegiatis. 544. 17
Unde dignoscendum, quae ex pluribus dignitatibus sit maior vel principalis. 544. 17
Vide v. *Legum*.
Ad reservationis huius effectum non requiritur, ut dignitas adhuc esset ad iudicium jurisdictionem, sed sufficit administrationi, cui cohaerent ius praedominantia. 544. 18
Retervantur quoque per hanc 3. reg. Prioratus, Praepositurae atque dignitates conventuales & praepositorum generalis Ordinum quorundamque non Militarum. 544. 18
Hac reservatione non comprehenduntur Prioratus, similesque dignitates regulares non perpetuae, sed ne solum, quae sunt perpetuae, & ad quae non fit electio a Religiosis, sed doli solent in Commendis. 544. 19
Comprehenduntur de cetero Prioratus Ordinum, qui ex instituto proprio non nuntiat, sed hospitalitatem duntaxat. 544. 19
Reservantur quoque hac 3. reg. beneficia familiarium Papae, nec non Cardinalium commoratorum commendabilium, etiam si solum ius ad ea obtinerent. 544. 12
Ad reservationis huius effectum, quinam dicantur familiares & commendabiles Papae t. vide v. *Familiaris*. 544. 12
Quid referantur beneficia familiarium Papae, ex eo patet, quod non sequitur, reservari quoque beneficia familiarium Cardinalium. 544. 15
Ad reservationem huius effectum familiares continentur commendabiles sicut ad huiusmodi eorum servitium deputati tanquam famula eis deserviant, etiam ob causam expertis eorum alienant. 544. 16
Tales, quum non sunt eorum nepotes, amici aliove ex electione aliove de causa expertis vicibus ipsorumque mensura, etiam in domo Cardinalium habentes, hac reservatione non comprehenduntur. 544. 16
Neque eorum Vicarii, Vicariorum, Auditorum, Praefectorum eorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Abbatum ab illi designati, etiam si mensuram aut salarium in stipendium accipiant. 544. 16
Secus tamen videtur de illis, qui ex veris familiaribus & commendabilibus Cardinalibus assumpti in illius Vicarios, Vicariorum &c. cum per hoc familiaritatem priorem non dimittuntur elevatur: nisi forte constituantur Vicarii &c. sine salario & expertis. 544. 16
Reservata quoque manent istiusmodi familiarium Cardinalium. 544. 16

ac materiarum.

nalibus beneficiis durante ita familiaritate habita, etiam post eam dimittam. 546. 17

Reservantur hinc etiam reservatione familiarium dictorum beneficia, etsi ea aliis spectarent ad collationem aliorum Cardinalium. 546. 17

Neque hodie huiusmodi indultum est Cardinalibus conferre beneficia vacantia per alium familiarium Cardinalis, idque etiam alia Cardinalia talis beneficii esset collator ordinarius, siquidem simul patet. 546. 17

Neque opus Papam requirere consensum Cardinalis, alia collatori respectu talis beneficii. 546. 17

Reservantur quoque hinc reservatione beneficia eorum, qui sunt familiares familiarium Papae vel Cardinalis, dum illi designati sunt ab ipso Papa vel Cardinali, & aliorum expensis Papae vel Cardinalis. 546. 18

Papa tamen vel Cardinali assignasse suo familiari alimonia per duobus subfamiliis abique expressa illorum nominatione, ipsique familiari affluere plures, nullo horum subfamiliis beneficia forent reservata. 546. 18

Reservatio hinc etiam se non extendit ad beneficia eorum, qui sunt familiares familiarium ex mere privilegio Papae vel Cardinalis. 546. 18

Reservatio sunt hinc reservatione dictorum familiarium beneficia, quae acquirerentur ante illam familiaritatem, & quantumvisque brevi tempore duraverit illa familiaritas. 546. 19

Reservatio tamen non sunt, ubi familiaritas Cardinalis non duravit, nisi sede Papae vacante. 546. 19

Ut reservatio hoc inter, probanda haec familiaritas, ad quod non sufficit probare aliquem receptum in familiaritatem Cardinalis, sed sede Papae vacante. 546. 19. & 54. 14

Vide paulo post.

Reservatio hinc tenet, etsi quis ante mortem defuncti esse familiaris. 546. 20

Item etiam durante familiaritate non habuisset quis nisi jus ad beneficium. 546. 21

Si tamen familiaris decessisset ante consecrationem iuris in beneficio, non intraret haec reservatio, contrarium tenentur Garci. 546. 21

Reservatio manet beneficium, quod familiaris dimisit optando aliud, hoc vero non est reservatum, nisi eo tempore, quo actu erat familiaris, illud optavit. 546. 22

Reservatum, dum permittente cum non reservato, haec non subit reservationem, sed aliud eam retinet. 546. 22

Reservatum ratione dictae familiaritatis dum Papa confert, requirendus consensus illius Cardinalis, cuius erat familiaris, non vero aliorum Cardinalium, qui forte aliis erat ordinarius collator illius beneficii. 546. 23

Dum familiaris defuncti familiaritatem huius Cardinalis transiit ad familiaritatem aliorum Cardinalium, cuius ex his Cardinalibus requirendus consensus in collatione beneficii, quod familiaris habuit durante familiaritate cum ipso Cardinali. 546. 23. & 547. 13

Reservatio, quod familiaris habuit durante familiaritate cum Papa, collatio est libera Papae, nulliusque consensus requiritur, etsi familiaris ille defuncto Papae transierit ad familiaritatem Cardinalis, & in hac decessit. 546. 23

Ad reservationis huius effectum, ut & requirendi consensus Cardinalis probanda plenè dicta familiaritas, dum de ea non constat, & qualiter? 546. 24

Probat autem familiaritatem, quodvis ea ad eundem duravit, & non dissoluta praesumitur. 546. 25

Vide v. *Familiaritas*.

Reservatum ratione familiaritatis imperatoris tenetur vi regulari jo. Cancell. exprimere nomen & vulum Cardinalis, cuius erat familiaris. 547. 6

Alque etiam non requireretur dicti Cardinalis consensus, quia nimirum abest à Curia. 547. 7

Accedere quoque debet illius Cardinalis consensus, alius imperatoris erit nullus, nisi forte illud beneficium reservatum quocumque esset generaliter vel ratione officii, dum v. g. familiaris ille esset quocumque scriptor, vel quia beneficium illud esset prima dignitas. 547. 7

Reservationis tamen Apostoli, cancellarius, aliorum Cardinalis, dum ille esset alius collator illius beneficii, illud liberè sine consensu Cardinalis, à quo ad sum familiarietatem transiit ille familiaris, conferre potest. 547. 8

De cetero requiritur iste consensus Cardinalis, cuius erat familiaris, etiam si abest à Curia, dum indultum habet praefamiliaritatis. 547. 8

Item requiritur ille consensus, etiam non obtinente clausula mortis propter in imperatore vi Regule jo. Cancell. 547. 9

Debeque esse expressus, idoque per scripturam probari. 547. 10

Sufficit autem eum intervenire post imperatorem. 547. 11

Ad contentum illum praestandum eoq. potest à Papa Cardinalis, cum expressa tamen derogatione illius reg. jo. 547. 12

Reservationem diversam ab ea, quae constituitur in reg. jo. non inducit reg. jo. sed solam superinducit necessitatem exprimendi nomen Cardinalis, & requirendi dicti consensus in imperatore beneficiorum familiarium Cardinalium, non quidem omnium, sed eorum solorum, quae vacant per alium. 547. 13

Hinc est reservatio sunt & manent vi reg. jo. curia horum familiarium beneficia, vi tamen huius reg. jo. non reservantur, quae vacant per resignationem familiarem, vel per affectum alienationem quocumque alioquin, vel per assumptionem istius incomparabili cum beneficiis, vel per privationem, vel vacantia hoc super illis pend. nos. 547. 14

Item non reservantur vi huius reg. jo. nisi fuerit per menses 4. consecutus consensus, ita ut discontinua commensalia non sufficiant. 547. 14 & 16

Reservatio sunt vi reg. jo. Cancell. beneficia omnia, etsi ea ad quae non obtinebant durante officio collectorum & subcollectorum perveniunt Cancell. Apost. delinquent. 548. 1

Qui veniant hoc nomine. 548. 2

Vide v. *Collectores*.

Ut reservatio hinc inter, debet hoc eorum officium esse cum administratione & iurisdictione, hoc impere pro regendis illis delinquentibus. 548. 2

Non tamen ad hoc requiritur exercuisse illas aut exercere hoc officium, sed fuisse exercitum habitum, seu in potestate, ita tamen, ut sit persona ad hoc qualificata, & non sit per illam, quo minus illud exerceret. 548. 3

Sufficit etiam, quod ad hoc officium subcollectoris ut deputatus, etsi nondum acceptatus, qui etiam hoc officium sibi datum ignorans, contrarium sentiente Cancell. 548. 4

Ut tamen inter haec reservatio, constare debet de depuratione & facultate collectorum & subcollectorum, et quae probanda per litteras patentes depurationis, & quod tamen postea non immutentur. 548. 4

Qualiter ea ad hunc effectum probanda. 548. 4

Ut reservatio hinc inter respectu subcollectorum, requiritur esse tantum unicum, in utroque v. g. unus esset civitatis, aliorum in diversis reliquis, nullius horum subcollectorum beneficia sunt reservata. 548. 5

Reservatio tamen facere amicum beneficia, dum pro singulis duorum diocesium inter se principaliter unum depurantur unus. Item omnium, dum successore suo renuntiat plures pro eadem diocesi. 548. 5

Reservatio manent beneficia habita à subcollectore tempore, quo in erat unicus, dum postmodum ad unum illi altera reservata vero non sunt, quae acquirunt à tempore, quo habuit socium, nisi forte illa adjunctio socii fuisset nulla. 548. 5

Reservatio adhuc erunt beneficia subcollectoris generalia designatis aliam subcollectionem particularem, & non vero huius particularis subcollectoris. 548. 5

Reservatio sunt omnium collectorum beneficiorum, dum eorum plures sunt in Urbe vel diocesi. 548. 6

Reservatio sunt per Regulam si. beneficia omnia quocumque curialium, quos, dum Curia Romana transferret, eam in eundem locum congregeret in loco quocumque, quantumvis à Curia distans. 548. 6

Reservatio hinc extenditur etiam ad Cardinales, dum moriantur frequentes aut Curiam alio transierint. licet ad familiares Cardinales, dum & si curiales sunt. 548. 6

Reservatio non sunt curialium beneficia, dum quando Curia transferret, decedunt eam non sequendo. 548. 6

Reservantur per Regulam si. beneficia cubiculariorum & curiarum Papae, non obtinente eadem reservari per reg. jo. 548. 6

Reservatio hinc hodie duca extendit se etiam ad Cubicularios Papae extra muros, seu honoris nuncupatos. 548. 6

Sub reservatione hac quantum curiales Papae intelligantur. 548. 6

Reservationis huius, uti & praedictorum ratione collectorum, officialium, familiarium etiam eadem ratio, nempe tutela & protectio, sub qua dicitur perferre unum cum suis beneficiis recipere. 548. 6

Reservantur per reg. jo. Canonici, praebende, dignitates, officia trium Ecclesiarum Urbi, & Joannis Laterani. S. Petri, & Mariae Majoris. 548. 6

Reservationis huius oculo & ratio. 548. 6

Index rerum

Reservatio hac se non extendit ad beneficia inferiora harum Ecclesiarum, ut sunt Capellaniae, portiones &c. unde tamen non inferatur ea spectare privative ad Papam, dum alii non habent privilegia ea conferendi.

Reservantur quoque hac regula Canonici, dignitates, & quaecunque beneficia, spectantia ad collationem, prefationem, adhibere dispositionem Cardinalium Episcoporum, ratione Cardinalis Episcopatus, trullis Diocesis, existentis in Urbe, quam in Ecclesia, christianis, ac discretis diaconum Episcopatum, dum ha Cardinales a Curia alium.

Reservatio hac se extendit solum ad eos Cardinales, quorum Cardinalatus stabilitur annexus Episcopatus, (quorum sunt septem, dicti enim collatores & Lacerantibus Ecclesiae, utpote in qua resident Cardinales) non ad alios, qui per accidens Episcopatum quoque obtinent.

Ratio, cur reservatio hac his potius, quam alios Cardinalibus afficiat.

Reservatio hac non repugnat Reg. 8. in qua indistincte ad reservationem eximuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium.

Dicti tamen Cardinales stabilitur simul Episcopi non adhiberi a Curia Romana, dum morantur in suis diocesis, utpote ab Urbe non distanti, nisi intra 40 lapides.

Reservantur per regulam 8. vacantia aliter quam per resignationem in mensibus Jan. Febr. Apr. Mai. Jul. Augusti. Octobr. Novemb. beneficia quaecunque, ad quorum & quarumcumque (exceptis Cardinalibus aliisque sub concessione constituti) quolibet dispositionem quomodolibet spectantia.

Reservantur horum beneficiorum, & cur Papa sibi servaverit 8. relinquendo Ordinarius solum 4. mensis, quae ratio.

A reservatioe hujus regulae 8. estimantur beneficia iurisp. laicalia ex fundatione, donatione, augmento dotis, ex donatione facta ab eo, qui sui finis iur. competeat, velque etiam praesentatio competat alteri, nempe pastori.

Item iurisp. mixti.

Non verò quae sunt iurisp. laicalia competentis ex consuetudine vel mero privilegio: nisi forte competat iur. ex privilegio cum clausula: ut habeatur, ac si esset ex vera fundatione.

Neque estimantur, quae sunt iurisp. Ecclesiastici, non obstante quocumque consuetudine.

Item estimantur penitentia ad collationem Regum alienigenarum Principum sui imperii habentium.

Item manualia, sive secularia, sive regularia.

Item beneficia regularia seu Praedictorum Ordinum Mendicantium, quia non sunt perpetua.

Item regularia beneficia perpetua Ordinum Militarium (etiam mixta) uti & haec estimantur a reservatione 3. regulae.

Item incorporata perpetua mensis Episcopi aut Capituli.

Item unita alteri tanquam principaliori, ita tamen, dum hoc ipsum subiectum est reservationi, & illa unita non quidem de per se, sed accessit eadem sub reservationem: quales nequidem accessit eadem sub illam, dum unita sunt, non alteri beneficio sed loco p. p.

Item Canonici Doctores & Magistralis, ubi ex specialia constitutione Papae conferuntur per concursum & electionem Capituli.

Item beneficia Ecclesiae non numerantur.

Item beneficia spectantia ad collationem, cui ius ex conferendi concessum ex privilegio pro limato tempore contrarium tenent Garcia.

Reservatio hujus reg. 8. inducit est per modum legi, quae semper loquitur.

Sub eam cadere adhuc beneficium vacans in mensis Apostolice, etiam si fundator constituit, ut eius collatio spectaret ad Ordinarium, in quocumque mensis vacasset.

Sub eam probabiliter non cadit beneficium mos ab erectione sui facta, nimirum in mensis Apostolice vacans.

Sub ea comprehenduntur beneficia patrimonialia, aut alias certo pensionum generi debita conferri, contrarium probabiliter tenent Garcia.

Nisi tamen in privilegio super provisione beneficiorum patrimonialium tales essent clausulae, quae vincerent reservationem hujus regulae.

Reservatores vim habent, etiam si non recipiuntur.

Sub reservatione hac regula 8. remanent beneficia monachalia.

Reservatio alias num reserventur quoque hac regula.

Reservantur unam idemque beneficium pluribus reservationibus non est inconveniens.

Reservatio praeterea est, quod telerata sint, non tamen proprie vacare dicuntur in Curia.

Reservantur hac regula 8. non omnia vacantia extra Curiam, sed ea tantum, quae aliis ordinariis collationibus competere poterant.

Item comprehenduntur vacantia de facto, & non de iure.

Item vacantia solo iure.

Non reservantur hac regula Oratoria, Altria, Capellaniae aliisque Episcopis auctoritate fundatae, quia beneficia non sunt.

Neque etiam praebende in mera temporalitate constitutae: sed si pro ipso tempore beneficii sumuntur.

Neque hospitalia etiam conferri solita in aedibus, sed ad novum amovibiles.

Neque penio, etiam est beneficium, dum exspiraret per mortem pensionarii, sed si constitueretur ad pariculare alicuius commodum, super fructibus alicuius Ecclesiae, ut deinceps esset verum beneficium.

Neque praesentia, dum non dantur in studium perpetuum, nec aliud obsequium spirituale annexum habent.

Neque Commende, sive sint temporales, sive perpetuae, hoc est, ad vitam Commendatarii.

Neque coadjutoria, sive ea sit simplex, sive cum honore succellione.

Neque officia Ecclesiastica, quae non dantur in titulum, v. g. Cuiusdam Cellerarii: sed si de his, quae verè beneficia sunt, v. g. Thesauraria, Sacristia, &c.

A reservatione hac non excipiuntur vacantia per resignationem tacitam.

Neque resignata expressè sub conditione.

Sed tantum excipiuntur vacantia per resignationem simplicem, vel etiam factam per mutationem gratia extra Curiam.

Ab hac reservatione mensium excipiuntur beneficia spectantia ad collationem Cardinalium, quatenus Ordinarii collatores sunt, non verò quatenus ex indulto conferunt.

Idem etiam si sim simultaneae collationis, nimirum spectantia simul ad Capitulum, ita ut hoc una cum Episcopo suo Cardinale ea vacantia in mensis Apostolice possit conferre.

Vale v. Capitulum.

Item non extendit se ad beneficia, quae in mensis Apostolice vacant tempore Cardinalis Episcopi, & pergitur vacante tempore succellarii Episcopi non Cardinalis, ita ut hic ea libere conferre possit.

Reservata tamen contra manent, quae in mensis Apostolice vacant tempore Episcopi non Cardinalis, dum ex succellarii Episcopi Cardinalis, ita ut hic nisi habet speciale ad hoc indultum, ea conferre non possit.

Reservatum semel manet tale.

A reservatione dicta regula 8. excipiuntur Cardinales omnes, etiam si sint abentes a Curia.

Pro reservatione in dubio faciendum non est interpretatio, sed secundum ordinariam collationem.

De reservatione dum non contrahit, Ordinarius non est dubius, sed certus, reservationem non esse talem ex praesumptione iuris.

Reservatio carencium probandi onus non incumbit privo ab Ordinario.

Non reservantur per supervenientem regulam non Pontifici tunc adhuc vacantis, quae Sede Apostolica vacante in mensis Apostolice vacare ceperunt.

In reservationem imperatorum, an & qualiter expiendae sententiae.

Vale v. Mensis.

Reservata per regulam Mensium beneficia operandi consuetudinem etiam immemorabilem derogat Papa hac regula.

Reverentia hac reservatione conferendi indultus & privilegia derogat hac regula, quod tamen limitatur.

Vale v. Privilegium.

Reservatio facta per primum partem regulae 8. non tollitur per gratiam alternatiam.

Relaxatio, non devolutio iure Papa provida beneficia Episcopo gaudente alternativè non relincente.

Reservatioes p. u. et, quae corpore iuris aut Regulae

- Cancell. continentur, nulli sunt alia generalia, sed per legem facit, cui quae apponuntur in penam aliquam delicti. 319
- Reservata sunt Papae vacantia ob hanc finem. 319
- Item vacantia ob suum finem. 319
- Item per. India, in quorum provisione non est servata h. c. uni a Vicario, principibus. 319
- Item reservata ob non publicatam resignationem. 319
- Item beneficia offendentium linguam in Curia Romana, auctoritate Iudicis, Notarii, Advocati, Procuratorum. 319
- Item collata persona inhabilis ex aliquo privilegio a Papae concessio, vel ex infirmitate a Sede Apostolica. 319
- Item beneficia sacra, qui se ipsos pro aliis examinandos opposuit, &c. 319
- Item vacantia ob non delationem habitus Clericalis. 319
- Item collata a Cardinali sedulo, & proinde novae de capere licentia non obviatur a Sede Apostolica. 319
- Reservata Papae per concordatam Germaniae sunt omnia, quae reservantur per *Reservat. Exemptis* etque nulla in Concordatam adjecta modificatione. 319
- Reservata sunt quoque omnia, quae reservantur per *Reservat. ad Regimen*, veliamus concordatam solentiam, adjecta tamen eadem vana limitationibus. 319
- Item non reservantur in concordatam vacantia per maiorem considerationem subpensionem. 319
- Non reservantur in concordatam, nisi ex Officium Papae beneficia, quae, dum actu sunt, & morantur, habent. 319
- Item concordatam non nisi certo aliquo numero designantur hic Officiales. 319
- Reservantur in concordatam beneficia non nisi immutandis auctoritate Apostolica, collata in *Reservat. suum* ad regimen vox illa immutandis non habuit. 319
- Reservata in concordatam omnes Papae Episcopatus & Praeterea vacantia in Curia per obitum. Item vacantia per obitum Cardinalis, utiqueque in monasterio. 319
- Item Ecclesiae Cathedralis, monasteria, dignitates & beneficia omnia vacantia per depositionem, privationem, translationem in suam auctoritate Apostolica. 319
- Item dignitates & beneficia omnia, ad quae quis electus vel postulationem, dum electio cassata, postulationem raptata vel renequeat ab electo, & admittit per Papam. 319
- Item omnia, quae promittit ad Episcopatum monasteriorum regimem obtinent tempora promotionis suae facit per Papam. 319
- Item omnia vacantia per aliorum incompatibilium affectualem factum per Papam. 319
- Item Episcopatus Germaniae vacant per resignationem liberam acceptam a Papae. 319
- Reservantur quoque in Concordatam omnibus monachibus dignitates maiores vel pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiis, huius etiam autem diem promotionis ad Episcopatum dimittitur, vel resignationem in maiore Ordine. 319
- Item dignitates inferiores Blachiae, dum vacant in monasterio Papalibus. 319
- Reservata quoque sunt beneficia etiam in Concordatam vacantia in monasterio Apostolica, licet fundator eorum vacationem pro quocumque emisse collationem reservavit Ordinarium. 319
- Reservantur Papalibus, in quibus per concordatam Curiae derogant. 319
- Vide v. *Concordatam*.
- Reservata sunt gentes sine specialiter confite acquir Legatus de Latere, etiam dum habet facultatem generalem conferendi beneficia quocumque vacantia. 319
- Reservata conferendi potestatem etiam habet Legatus, non tamen conferre potest vacantia in Curia, nisi ad ipsum specialiter sit concessum. 319

Residentia, Residere.

- Residentia omnes finis conditio non est antequam Junio & Decembri, et in alternativa experimatur una cum ceteris mensibus, quibus ad omnes aetatem, consecratam aetate loci. 319
- Residentia est vocis conditio, sub qua, & non aliter conceditur Episcopis alienatio. 319
- Residentia hanc est longe directa ab ea, ad quam Episcopi tenentur de iure; quia est ius, nec per momentum interrupta, excludens facultatem illam alienandi se ex ipsis causis ad tempus alias permittit. 319
- Residentia hanc exacta in concessione alternativa quis esse debet. 319

- Vide v. *Alienatio*.
- Residentia facta dicitur, dum, quis quis ex iusta causa abest, coactus esse praesent. 319
- Ad residentiam vel alienationem non tenetur pro illo mensis, & cum eadem initio non recipit. 319
- Residentia ad alienationem requiritur debet esse cum anno commensurata in ea. 319
- Vide v. *Episcopatus*.
- Residentia per totum Episcopatum pro tempore vacationis beneficii praesentia habet fundam in se alienationem. 319
- Residere quis praesentur ibi, ubi residendi obligati fuerit. 319
- Residere Episcopum in suis Diocesi, est praesentur debet, ius tamen non praesentur, cum ibi semper & quolibet momento verum resident. 319
- Residentia vacationem praesentur omni non incumbit privilegio Apostolica, & curi. 319

Resignatio, Resignare.

- Resignatio & permutatio beneficii praesentur facta patrone omni reclamatione est valida, ex quo tempore est ratihabita, & tenet merito iure, reclamatione vero patrone facta est ipso iure nulla, nisi resignationem ignoravit patronum. 319
- Resignatio ipso iure nulla, quia facta patrone reclamatione, resignationem non reversionem ad beneficium resignatum; sed patronus potest libere praesentur aliam. 319
- In resignatione quacumque, etiam permutacionis gratia, adnotat clausula: *accidens ex causa patrone*; & non facta mentione de patrone, quia illa est nulla. 319
- Resignatio ius ad beneficium reversionem non est in manibus patroni. 319
- Resignatio potest in manibus Ordinarii beneficii reservationem Papae. 319
- Resignatio permutacionis gratia non est proprie resignatio in favorem. 319
- Resignatio quis potest potest, vel aliam permutacionis gratia, quodlibet mensis in manibus Ordinarii beneficium suum aliam non reservatum. 319
- Resignatio per resignacionem simplicem, item per factam permutacionis gratia, ex quo tempore a reclamatione reclamationem non verum resignacionem tenet (non facta aliquot) nisi non reclamatione episcopale sub condicione. 319
- Vide v. *Resignationem*.
- Resignacionem, in ipso praesentur, recipere nequeat Beneficiarius praesentur, nisi licet ad praesentur. 319
- Resignacionem recipere possunt Cardinales in Episcopatu, Abbates, Praeterea habent in commendam, item in solis titulis. 319
- Resignacionem accepta ex generali mandato oportet v. *Resignacionem* Episcopis. 319
- Resignacionem permutacionis gratia admittit acquir Vicarius ille, dum data est potestas admittendi resignaciones sine addito: *etiam permutacionis gratia*. 319
- Resignacionem recipere non, etque facta, collationem committit potest Episcopus Vicarius, non tamen concessum receptionem resignationem etiam beneficium & collationem. 319
- Resignacionem recipere quis potest, etiam resignare conferre nequeat. 319
- Resignacionem beneficiarum spectatorem ad solus Episcopo collationem Capitulum Sede vac. recipere nequit. 319
- Resignacionem facta extra Curiam debet admitti vel reclamatione iura mercedem, & iura eadem resignacionem conferre, aliam eorum collatione devolvit ad Papam. 319
- Resignaturus invalidi capere potest auctoritate possessionem. 319
- Resignatio, dum facta potest, praesentur in forma gratiosa capere potest possessionem auctoritate propria, licet nequeat etiam resignacionem: secus de praesentur in forma dignam. 319
- Resignacionem facta autem licet, resignacionem capere potest possessionem licet praesentur. 319
- Resignacionem qualem amittit possessionem. 319
- Vide v. *Resignacionem*.
- Resignatio simpliciter accepta abdicat ius, & resignatur maiorem sine titulo, etiam reclamatione. 319
- In resignacionibus condonantur ne quidem ius ipsum abdicat, nisi simpliciter condonantur. 319
- Resignacionem factam in manibus non Superioris amittit possessionem, non proprie beneficium. 319
- Ob resignacionem factam in manibus non habuit possessionem aliam recipiendi impetrans beneficium. Aequum dicitur resignacionem ob eam causam eo praesentur, et iterum. 319

Index rerum

Religatio fidei coram non Superiore fulsit, ubi la rem potestatem habuit. 811. 4
 Post religionem religione continens possessionem pacifice per isemium, non ei exinde presumatur quod sit coram iudice & possit. 816
 Religio publicum omnem, religionem non quidem utiolum colorem tenet, non iuratur Reguli da trionali. 860. 9

Rex.

Rex Gallie iure Regalis (quod est ius quoddam paronatus exactionis) Seda Episcopi vocare proventus ad ministrat, & beneficia conferit totum vacata. 143. 14
 Rex Gallie iure Regalis. 143. 14

Regi tantum parson sacre propter inunctionem potest Sedes in sacro & regione Sede Episcopali. 103. 1

Reges non veniunt comite generali laici in derogatione iurp. leicis. 119. 1

Regibus ad presentandum non est certum tempus. 115. 1

Regibus non avertit vigilantia Officialium sacrorum vacuorum benefici. 119. 1

Regum iura, quod habent nominandi in Ecclesiis Episcopalis, Abbatibus &c. non derogant per Regales Cancell. 145. 1

Sacerdos, Sacerdotium.

Sacerdotium est tempore sacerdotis requirit, dum indotum vel laicum vobis respiciet adum praedicationis, v. g. dum dicitur: *praedicant Sacerdos*. Sufficit vero, utrumque nomini v. g. ut sita annus huius Sacerdos & vobis non respiciet adum praedicationis, sed potius praedicationem illius, v. g. dum dicitur: *praedicant*, qui in illa celebrat vel si simpliciter dicitur: *beneficium est sacerdotale*. 111

Scholasteria.

Scholasteria origo. 703. 1

Scientia.

Scientia va rationis beatificat in ordine, ut curat parsona in ipsa ad presentandum. in iudicio praesumptio & in iudicio. 119. 4

Scientia certe vix potest esse probatio, scientia vado praesumptio vado benefici quodlibet probatio. 119. 4

Scientia propria Regis, vel aliam Officialium illius, de vacante benefici non debet lapsum tempus ad presentandum. 119. 1

Scientia Tutoris, Curatoris, Administratrix praedicti pupillo, & ad iudicium lapsum tempus ad presentandum. 119. 1

Scientia Episcopi da collatione facta praesumptio ex solo lapso tempore. 704. 1

Scientia & parentis Capituli de collatione facta ab Episcopo non videtur posse separari ab alio tradere possessionem in executionem collationis Episcopi. 704. 1

Scientia & parentis parson de collatione benefici parsona facta nequeam de libero requiritur, ut illuc per istam collationem possint in possessione liberi conferendi. 711. 1

Scientiam bene esse praesumptam, sufficit ad acquiescendum possessionem. 711. 1

Scientia praesumptio non sufficit, dum egitur de amissione vel privatione iuris quatinus. 711. 1

Scientia illius, de cuius praedictis agitur, cum hic de nunc praesumptio recte, ad iudicium speciem arbitrium. 711. 1

Scientia praesumptio ex publicitate adde. 711. 1

Scientia Officialium sufficit ad acquiescendum possessionem in praedictum principalis, v. g. Episcopi. 711. 1

Scientia regularum coadiutoris & praesumptionibus iustitiae, etiam ad effectum incurrendi parson, non tamen corporealem. 740. 1

Scientia vacationis benefici in collatione probanda, us fiat devolutio. 740. 1

Scientia veritas, seu collationem veritatis potest licet dictum vacationem, sufficit, copulationem tenentem. 740. 1

Scientia elicitus requisit ad actum, in poia fieri nequit, o & poia ei non est. 711. 1

Scientia haec non impedit praesentationem, tui confensum, vel confensum. 711. 1

Videtur tamen habere vim confensum, & opus esse consilio illius, de cuius scientia requiritur, est Superior. 711. 1

Et scientia inferior ad acceptationem in materia locativa, na ut non probato habent vim approbationis. 711. 1

Scientia & collationis Superiorum habet praesumptionem iudicis. 119. 1

Scriptura.

Scriptura authenticata quodlibet requiritur ad probandas praedictas. 119. 1

Scriptura publice, imo nec privata, requiritur ad praesentationem, sed potest ex fieri cononem. 119. 1

Scriptura non requiritur ad valorem inductionis. 119. 1

Scriptura, in qua omniom electorum cononem seduct, est de substantia electionis. 144. 1

Scriptura necessitate non est pro recessu a cononem celebrato in scriptis, nisi scripturae adhuc sunt pro forma cononem. 119. 1

Per scripturam recessu non est iudicium, vel etiam fieri cononem Papa, inquitur ad celebrationem electionis. 119. 1

Scriptura non est de substantia & valore gratia. 119. 1

Scrutinium.

Scrutinium fieri debet scienter, quod Tridentinum longe studium disponit de Regularibus. 119. 1

Scrutinium autem quod Regularibus & Abbatibus, uliue hodieum iuribus habentur. 119. 1

Scrutinium, dum sit per liberos, in necessitate combustionis non sunt. 119. 1

In scrutinio per schedas mensile non est, ut scrutator quicquam loquatur, & ed quid amarede debet. 119. 1

In scrutinio vocaliter necesse non est, ut scrutator ore proprio loquatur non eliguntur. 119. 1

Scrutinium, ut completum, mos est publicandum. 119. 1

Scrutinium est publicandum Capitulo congregato, nec in secretis ab uno ad alios quicquam exponitur. 119. 1

Publicatio haec tenenda ab uno scrutatorum dicitur: habemus Praeterea &c. 119. 1

Scrutinium publicum factum in communem est de substantia electionis. 119. 1

Ad iudicium praesentationem etiam post recessum in scriptum voca, dum alius volens mutare vocem suam, ad denegat, concedit appellatio a futura sententia publicacione. 119. 1

Post scrutinium publicum, dum duo scrutatores concordant in scripto vobis, quocumque appellatio contra scriptum est repudiata. 119. 1

Scrutinium dubium collationem publicandam. 119. 1

Scrutinium totum repetendum, quocumque aliqui a maiore parte supra medietatem nominant fuerint. 119. 1

Scrutinium adhuc dicitur factum in communem, & electio cononem, si facta a maiore parte. 119. 1

Scrutator.

Scrutatores tenentur ed cononem, & votum illorum acquiescere, qui in cononem vel domo electionis agri vel elio impedimento desistant, item ad eos, qui contra domum illam in vobis, vel locis subdubis desistant, dum parve est a loco electionis distantia. 119. 1

Scrutatorum numero, dum se quidam electores ad hoc non assumpti videntur, adhuc vult electio. 119. 1

Scrutatores quandoque in consuetudinem, lege vel statuto determinati sunt, v. g. seniores Capituli, vel in talis dignitate aut officio constituti. 119. 1

De cetero constituti per maiorem saltem partem Capituli. 119. 1

Scrutatores assumendi via electionis, in qua tamen non est necessitas servandi formae cap. quod propter. 119. 1

Assumendi in Collegio Electorum, ut in electio in maiori, & in scrutinio assumendi extra. 119. 1

Assumendi sunt non pauciores quam tres ubi tamen electores sunt pauciores qui in quatuor, sufficiente pauciores & dum unus sacerdos & clericus, opus non est scrutinio. 119. 1

Scrutatores plures non assumi quam tres, est de forma electionis. 119. 1

Potest tamen Capitulum generale coisqque Ordinis assumere quatuor. 119. 1

A scrutatore officio excluduntur omnes illi, qui excluduntur ab electione. 119. 1

Scrutatores esse non possunt excommunicati, suspensi, interdicti, privati voca, non rati. 119. 1

In tamen excommunicati, contra quos exceptum fuit, scrutator, non ideo punitur cassando electio. 119. 1

Scrutatores debent esse fide digni hoc tamen non est de substantia forma electionis, nec ex propria cassanda, quod assumpti in scrutinio minus fide digni, est alia solam in statu puri fidei. 119. 1

ac materiarum.

Scrutator non debet esse secretus aut fundus, quod limitatur. 340. 3
Præter scrutatores ad scrutandum vota electorum, aliusve usum profundum circa scrutinium non est necesse adhibere Notarium. 341. 1
Possit tamen illum admitti, tenens plerique, quomodo ad parum conforme textui *cap. quæ præparat.* 341. 4
In electionibus tamen notariis specialis est ratio adhibendi Notarium. 341. 3
Notarius hic & reser, ubi eos admittere licitum, possunt esse Secretarii. 341. 3
Scrutatoribus habenda fides, ut si etiam duo illorum iurati assenserint, aliquem a se nominatum fuisse, illi sit credendum, etiam si Electores asserant, se talem non nominasse. 342
Scrutator revelando alicui privatum, quod hic aut ille huic vel illi dederit suum suffragium, agit contra fideliorem & iustitiam officii sui: non tamen per hoc vitatur electio, dum illa revelatio facta circa electionem. 346
Scrutatores fides respiciunt præceptum illud nunquam publicandi nomina eligentium. 347. 1
Scrutatores ante incisionem scrutinii asstringi iuramento de manere fideles evocando, non est de substantia electionis. 349
Scrutatores in quo loco excipere debeant vota. 350
Scrutatores in scrutinio per schedas necesse non est, ut loquantur, & ad quod amende debeant. 351. 1
Neque in scrutinio auriculari necesse est, illos inquirere vota eligentium. 351. 2
Scrutatores quandoque ex charitate vel iustitia tenentur docere vel corrigere eligentes, si in votando errant, vel aliqui in præiudicium electionis faciunt. 352. 3
Non tamen necesse est, ut inquirant de zelo & meritis nominatorum, aut quo affectu eligens talem nominet. 352. 3
Neque ut adjuvant eligentes, ut nominent, quem coram DEO iudicant dignorem. 352. 4
Scrutatores se invicem scrutantur, & ad eorum vota exquirenda opus non est scrutatore quarto, vel Notario. 353. 1
Scrutatores in scrutinio, quod sit per schedas compilarat, perinde est, tum primo an ultimo loco suas schedas coniciant in urnam. 353. 2
Scrutatores in scrutinio auriculari primo dare sua vota, valde convenienter est, non tamen necessarium. 353. 2
A scrutatoribus ipsi vota, postquam omnia data, reddenda sunt in scriptum. 354. 1
Scrutatores idem sunt & Collegium, vel potius non sunt scrutatores, ubi electores pauciores quam quatuor. 355. 1

Sedes Apost.

Sede Papali vacante vacante curata in mense Apost. liberè providendi possunt ab Ordinariis. 600. 1
Sede Papali vacante vacante etiam non curata in mense Apost. liberè providendi possunt ab ordinariis collatoribus, non obstantibus Concordatis Germaniæ. 600. 2

Sententia.

Sententia condemnatoria pro tali in specie crimine requiritur, si præparatur indignitas præsentari ex aliquo crimine Canonico. 183. 2
Sententia declaratoria criminis semper desideratur, etiam si lex imponens poenam non taceat utrumque particulis illis: *ipse iure, sed & alius, v. g. aliquis declaratur: aut, contra declaratum: seu alio superius decretis, ministerio, fenerator.* 175. 2
Sententia requiritur ad executionem poenæ, nisi veros legis imponens poenam lege meridiana clarius importet contrarium. 181. 1
Sententia lata pro viam exceptionis non infamat. 189. 2
Sententia lata intra tam breve tempus, ut acta verisimiliter non poterint revideri, est nulla ipso iure. 779. 4

Sepulchrum. Sepultura.

Sepulchrum sui relictus hæreditate manet apud hæredem. 50. 1
Sepulchrum ius religiosum est, & repositum commodum pecuniarum. 50. 1
Sepulchri ius qualiter transeat in emptorem fundi, in quo vendens habet sepulchrum. 67. 5
Sepulchrum locum in Ecclesia, etiam consecratum, sibi & successoribus prioribus reservare possit fundatur, cum expressa lege, non alius ibi sepultura. 104. 1
Sepultura ius in Ecclesia ad solutionem certæ pecunie sine simonia concedere alicui, etiam non fundatori, possit Episcopus. 104. 1

Jus sepulture tamen a privato (est) in tantum fundatur id acquiri debet cum tali pactione sine timore distrabi nequit. 104. 1
Jus sepulture circa expressum illius reservationem non debetur patrono vi juris, seu fundacione Ecclesiæ. 104. 2
Ante sepulchrum Patris sine gravi causa minus decernit sit electus, non tamen ideo cassanda. 347

Sequester.

Sequester habet ius conferendi beneficia. 717
Ad sequestrum bonorum, vel etiam dignitatis aut beneficii antequam in ius transi. 73
Sequester administrat omnia iura rei sequestratæ, non nomine suo, nec nomine illius, qui victurus est: sed nomine iudicis. 73. 2
Sequester debet tractus rei sequestratæ, qui servari possunt, servare recte. 73. 2
In sequestrum transit possessio, dum sequestratio fit ex voluntate & consensu partium: sicut est in sequestratione necessaria, quæ fit auctoritate iudicis. 73. 3
Sequester laicus præsentare nequit, dum ius. spectat ad Prælatum, vel beneficium sequestratum. 73. 4
Sequester laicus præsentare possit, dum ius. anticum bonis temporalibus, vel si ius. laicale per se sequestratum. 73. 4

Servitus.

Servitus Ecclesiastica, non verò profana imponi possit Ecclesiæ consecratæ.

Simonia, Simoniacus.

Simonia est, vendere jus. foris. 27. 2. & 67. 1
Simonia laicæ est longe diverfa ab ea, quæ committitur circa ipsa spiritualia, puta, beneficia, collationes, &c. 27. 2
Simonia quid sit. 27. 2
Simonia an sit, vendere eastrum cum expressa mentione juris, dicendo v. g. *vendo eastrum cum iure vel: vendo eastrum & ius.* 100. 3
Simonia est presentatio, dum pro ea datur aliquid vel promittitur, etiam presentatio ignoratæ. 100. 3
Simonia tamen non erit, si fiat ibi onere celebrandi Missæ, nisi forte hoc autem ipsi presentanti imponitur, qui hac ratione ab eo liberatur. 100. 3
Simonia multo minus erit, dum sit sub conditione, quæ de iure sit, seu spectat ad institutum. 100. 3
Sine simonia potest alicui in Ecclesia ad solutionem certæ pecunie concedi ius sepulture. 104. 1
Sine simonia tamen non illud sepulture a privato (est) in tantum fundatur id acquiri debet cum data pactione distrabi nequit. 104. 1
Simonia committitur in iurisp. concessione, detractione, venditione illud amittitur. 120. 9
Ob simoniam in electione intercurrentem, electio etiam ignoratæ, hic redditur illegitima ad hoc, omnique aliud beneficium. 121. 2
Ob simoniam vacat, & Papa reservatur beneficium. 129
Simoniae proventus non habet titulum, nec est institutum. 129. 2
Simonia est, renuciare expectantia ad vacuum sub conditione adpiscende penitentiæ. 656. 2
Simonia interveniens in provisione, proventus tenetur in conscientia dimittere beneficium, nisi revocationem tituli obtineat. 761
Simoniaca non est collatio, dum sit sub conditione & quâ pactione implendi onera & obligationes iure communi vel speciali annexæ beneficio, experimento eas eo modo, quo iustit. 769. 4
Simonia tamen est, dum ista onera exprimitur, aut in pactum deducuntur, alio modo. v. g. sub nova & speciali obligatione. 769. 5
Sine simonia collatorum moneri potest de obligatione gratitudinis, quam de se habet. 769. 5
Sine simonia tamen conferri nequit beneficium sub conditione, ut promittat collatorius, se gratum fore, na ut ultra obligationem gratitudinis iam insuper teneatur ex fidelitate. 769. 5
Simonia est provideri sub conditione, quæ de se non igit, est alius ibi opus pium. 769. 6
Simoniacum an sit, facere collationem cum evasione iuramenti, v. g. de residendo. 770
Vide Collat.
Simoniaci excluduntur a beneficio regulæ de annali. 860. 1
Simoniaci quomodo excludantur, aut non excludantur a beneficio Regulæ de trienali. 863
Qui simoniam committitur esse in adeptione beneficii. 863

M m f fu

Index rerum

Vientes illud ingrediuntur, excluduntur à beneficio illius Regule: focus est de iis, quibus infusio, v. g. à parentibus vel amicis commissa timenda in adeptione beneficii. 163. 1
 Veneriam committam esse ignorant, est defendatur Regula de amali, in consensu tamen natus non est, nisi ostendat absolutione & nova provisione à Papa. 163. 1
 Veneriam ex eo, quod post adeptum beneficium dent aliqui, iuvantur dicta Regula, quia non habuerunt ingrossum finitiam. 163. 2
 Veneriam scilicet finitiam conventionali in hoc sensu, quod pactum non nisi ab una parte completum, excludatur à beneficio illius Regule. 163. 3
 Veneriam quodlibet probanda ad effectum, ut quis excidat beneficio huius Regule. remittit. 163. 3

Simulatio.

Simulatio quid sit in Ordine Melitensium, & qualiter fiat. 10. 1

Societas.

Societas ubi non conseruatur, in nec dissolvitur nisi mutuo consensu.

Solemnitas.

Solemnitas extrinseca praefinitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fastorem oritur praesumptio. 124

Spoliatus, spolium.

Spolians possessione beneficii reservat cellam perpetuam illi ab inferiore non potest agere de spolio. 127. 2
 Spolians tenetur probare initium suae possessionis in causa eam recuperandi. 128. 6
 Spolians, ut restituatur, qualiter probare debet suam possessionem. 119. 2. & 124.

Vide v. *Possessio*.

Spolians non dicitur, nisi qui semel possedit. 119. 2
 Spolians se beneficio dicere non potest laicus. 119. 2
 Spolians quoniam praeterea dici nequeat. 119. 2
 Spolians non est restituendus, dum constat de notorio defectu proprietatis. 119. 2

Spolians restituendus non est in omnibus illis casibus, in quibus obijciatur, quod ipso iure privaretur dominio ac possessione. 119. 2

Spolians beneficii post spontaneam eorum resignationem non sunt restituendi, quod limitatur. 119. 2

Spolians in praesenti, ut restituatur, sufficit probatio possessionis, non verò in beneficiis. 119. 3

Non requiritur tamen exacta probatio tituli: sed sufficit aliqua coloratio, seu forma quaedam exterioris sui latic valida. 119. 3

Coloris qualiter probetur in ordine ad affectum restitutionis in spolio in beneficiis. 119. 3

In spolio dum committitur spolio, non defenditur etiam super possessione possessor per Reg. de triennali. 119. 3

Spolians, ut excludatur à restitutione, & spoliator defendatur in occupatione sua, lex nulla aut statum illud sensum recipere potest.

Spolians excommunicatus non debet restituere. 120. 6

Spiritus.

Spiritus seu bastardi aut ex damnato coitu admitti debent ex requirite canonica ad pop. dum vocati sunt consanguinei, vel alii per verba naturalia convenientia illegitima. 61. 2

Spiritus de cetero non veniunt nomine consanguineorum. 61. 2

Ex spiritibus descendentes reputantur personae odibiles, & non comprehendi sub verbis naturalibus: adeoque non veniunt in praesentatione pulvis, dum fundatur usus verbis naturalibus. 61. 2

Quod ipsum limitatur. 61. 2

Spiritus conquirere potest ius. 74

In spiritibus non habet locum Regula de triennali. 117. 2

Contrarium vide. 120. 4

Statutum.

Statutum, ut non promovetur euvangelus, eget confirmatione Papae. 194

In statu tamen tunc dispensare possunt Capitulares, renunciando huic favori sui. 194

Statutum pariale, quo Electores omnes ad eligendum comparare sententur, recte & conformiter iuri à Capitulis fieri potest. 103

Statuta recta dicuntur, quae res ipsas dirigunt, quosque rei ipsi, rerum dominia, seu modus eas administrandi, qualitatem certam imponunt. 194. 1

Personalia, quae personas solum afficiunt seu dirigunt, quaeque qualitatem ipsi personae imponunt. 194. 1

Stylus.

Stylus Rotae facit ius, & pro lege habetur, etiam in paribus. 157. 4

De thilo Corpe Rom. & Curia Apost. Canonici omnes illapant & Germaniae non arbitrantur secundum verum valorem, sed solum ad valorem 14 ducatorum.

Subrogatio, Subrogatus.

Subrogatio gratiosa non solum ad ius defuncti, sed & ad ius inique prosecutionem, imò & possessionem concedi solet per litteras provisio Apost. 117. 2

Subrogasse ipse Papa censetur supplicem signat supplicem. 117. 2

Subrogatio hactenus ad eandem numerum possessionem. 117. 2

Subrogatio huc in effectu nihil est aliud, quam continuatio possessionis de persona defuncti in personam successoris. 117. 6

Subrogatio huc non concluditur ex sola Papae receptio seu signatura graui: sed ex litteris, in quibus ostentur illud decretum Papae. 117. 6

Inter subrogationem gratiosam & rigorem distinctione. 117. 7

Subrogatio gratiosa an operetur continuationem possessionis ad effectum Regulae de annali. 117. 6

Subrogatus potest intrare possessionem retinenda, dum possessio defuncti suis simpliciter tantum per innovationem aliquam turbata: focus tamen est, si turbata possit vel per occupationem possessionis naturalis. 114

Subrogationis gratiosae effectum in ordine ad immolationem in possessionem tamen non impedit, dum occupatio naturalis talis fuit, ut nihilominus defuncti fuisset dandum mandatum de manutenendo. 114

Subrogatus, qui minus habet possessionem civilem, non impedit occupatio illi naturalis. 114

Unde, est negatur manutentio subrogato in dicto caso, non tamen excluditur effectus subrogationis in radice. 114

Subrogatus non censetur actus de spolio ex persona defuncti, ubi ius spoliatus fuisset, nisi forte Papa aliter decerneret. 114

Multaque minus ex persona propria, dum post obitum defuncti, vel post concessam subrogationem intravit se quis in possessionem. 114

Subrogatus potest propter auctoritatem apprehendere possessionem, dum nullus possessionem occupat, & littere ipsius subrogato diriguntur. 114

Serius tamen est, si post subrogationem subrogatus fuisset initibus: tunc enim per se apprehendere nequeat possessionem sine viro attentat. 114

Subrogatus, cui in litteris Apost. decernitur possessio, quod faciendum, dum est contractus, ita ut necesse sit promoveri actionem de possessioe adimplenda. 114

Subsidium.

Ex subsidio assensu, etiam ut patrono, praefuso ad Ecclesia non probatur ius. 12. 6

Successor.

In successorem in Ecclesia, dignitatibus, beneficiis non transiit debitum solvendi amatum à praedecessore non solutum. 601. 2. & 3

Successori Episcopo in Germania (focus est alii) reservatur collatio beneficiorum vacantium sode vacante. 709

In successorem transiit possessio iurum incorporalium antecessoris sine nova apprehensione & novo exercicio. 729. 3

De successore in beneficio pacta à SS. Canonibus gravissime reprobanur. 727. 2

Successor non tenetur amplius iustificare titulum, dum antecessor in possessione quicquid post expletum triennium decellit vel cessit. 117

Suffragium.

Suffragio suo renunciare quandoque per accidens sine peccato potest elector: dum nimirum suffragium aliis non potest esse utilitatis Reipublicae. sed solum ad augmentum numeri eligentium. 104. 2

Suffragio suo, dum Elector magnam communis adesse potest utilitatem, aut grande malum avertere, tenetur illud ferre sub mortali. 104. 2

Suffragium suum omittere poterit Elector periculum, & veri iudicem, quem ex propolis eligere debeat, dum iam ab aliis eligatur. 104. 2

Suffragia pro electione computanda respectu ad omnes ha-

habentes eligendi, adeoque & abentes vacandos non vacando contempni. 114
 Suffragia Electorum quodammodo censentur publicari in ipsa electione. 141
 Suffragia, dum publicata in electione, hanc esse nulla. 141
 Suffragium Episcopi tantum valet, quantum suffragium Capituli, dum ab eo & Capitulo coniunctim providendum. 698

Supplicatio.

In supplicatione, seu impetratione beneficii vacantis in mense April. & qualiter mensis exprimebatur. 664
 Ad supplicationem alterius faciendā collatio, ea facta sine hac supplicatione non valet. 781
 Non secundum supplicationem, sed litterarum expeditarum formam est iudicandum. 716. 2
 Ad supplicationem porrectam per ipsummet, cui gratia fit, aut de mandato illius facti praesumitur acceptio gratiae, nisi hanc praesumptionem elidatur ea co, quod adjecte clausulae, quibus tenor supplicationis mutatur. 781. 2
 In supplicam facta impensa aliqua, dum hac est modica, non potest adhuc praesumi mandatum alterius, cuius nomine porrecta supplica. 785. 2

Suspensio, Suspendi.

Suspensio tolerans, seu nominata non denunciat valde eligi, etsi peccet eligendo, & de eo loquendum sicut de excommunicato tolerato. 276. 1
 Suspendio talis non est privata exercitio jurisdictionis, quiaque per illum valet. 276. 1
 Suspendio (imellige non tolerans) simpliciter ab omni officio & beneficio elige invalidat. 276. 2
 Suspendio tantum a beneficiis, etsi non tolerans, eligi valide, si eligere non est proprii fructus beneficii: secus si est fructus beneficii. 276. 3
 Suspendio a collatione Sacramentorum non est eo ipso suspensio ab electione. 276. 2
 Suspendio ab Ordine sacro non est suspensio ab eligendo. 276. 4
 Suspendi tolerari vacandi sunt ad electionem. 302
 Suspenduntur a beneficiis, qui recipiunt in Praetor ante exhibitionem litterarum Apost. super obtenta confirmatione. 439. 1
 Suspendendus est a perceptione fructuum proprii beneficii, quando liberos Superiores, qui per negligentiam confirmari indigent. 472. 2

Synodus.

Synodus celebrare potest Episcopus non consecratus. 443. 5

Tempus.

Tempora etiam a iure statuti cursum impediunt impedimenta excommunicationis occurrentia. 759. 3
 Tempora antecessoria & successoria conjunguntur ad complendum prescriptionem. 835
 Ad tempus immemorialiter requiruntur ad minimum centum anni. 111
 Tempus quantum concessum ad praeficiendum. 111. 1
 Tempus ad praeficiendum non est praescriptum Regibus & summo Principibus. 111. 2
 Tempus hoc a fundatore in limine fundationis abbreviari vel prolongari potest. 137. 2
 Quoad tempus hoc tenor fundationis attendendus & servandus. 137. 1
 Tempus hoc a fundatore assignatum abbreviare aut prolongare nequit Episcopus. 137. 1
 Tempus tamen a iure datum ad praeficiendum abbreviare non potest Episcopus, seu habens insinuare: possit tamen illud prolongare ad sex menses, non ultra. 137. 2
 Temporis illa prorogatio requirit causam aliquam, et si levis sufficiat. 137. 4
 Tempus illud ad praeficiendum continuum est, & current etiam diebus festis. 138. 1
 Tempus illud computatur per menses, prout hi occurrunt in Calendario, & dies 24 horarum. 139. 1
 Tempus hoc incipit currere, non ab hora vacationis: sed notitia vacationis habita a parone. 139. 2
 Tempus huius determinatio est in ordinem negligentiae patronorum. 139. 2
 Incipit currere non nisi ab hora dictae notitiae, etsi fundator mandasset fieri praeficiendum intra 4. menses a die mortis vel vacationis. 139. 2
 Item, etiam fundator mandasset fieri praeficiendum intra tempus quodcumque breve. 139. 2

Scientia seu notitia dictae vacationis debet esse certa & indubitata, nec sufficit praesumptio & verisimilitudo. 139. 4
 Tempus ad praeficiendum non currit occurrente impedimento legitimo, siue facti, siue iuri, impediens, quod minus patronus possit praeficere. 140. 1
 Tempus hoc qualiter currit lite pendente. 140

Vide v. *Lex*.

Tempus illud integrum de novo currit patronis ab hoc, quod illis innotuit dissentio, reuocatio, mors praesentis, aut irritatio praeficiendi ob defectum vniuius praesentis. 141
 Tempus hoc, a quo die incipit currere, dum praeficiendum faciendū a beneficiis a primaria eius erectione vacant. 141

Tempus illud non currit, nisi ab hora praesentis ab Ordinario confensus in fundationem beneficii patronatus. 142
 Tempus illud non currit, nisi mox a decreto Ordinarii, dum erectio faciendā a Papa executioni committeretur Ordinario. 142

Tempus a praeficiendo quantum requiratur, ut promoueri quis possit in Praetor Religiosis. 149
 Vide v. *Professio*.

Tempus a iure statutum electioni faciendae quando incipit. 156
 Vide v. *Electio*.

Tempus quantum habent Electores ad eligendum. 122
 Tempus illud an & qualiter curvat impediri. 129
 Tempus illud an & qualiter possit retrahi. 131

Tempus a iure praefixum non est confirmationi. 420. 1
 Tempus, intra quod debeat peti confirmatio, est terminum, numerandum a die praesentis confensus in electionem ab electo. 420. 2

Tempus hoc non currit legitime impedito, prout non est contrarium, sed uiciale. 420. 2

Tempus hoc peremptorium clari probare debet iustum impedimentum, sique adhibuisse diligentiam ad illud restaurandum. 421

Vide v. *Confirmatio*.

Tempus dentis integrum ad eligendum habent Electores, dum electus eo negligentiam petendi confirmationem excede iure quassio. 423

Tempus datum ad petendam confirmationem abbreviare ex legitima causa potest Superior. 424
 Tempus hoc qualiter restitutum quoad electos ad Ecclesias Cathedrales aut Regulares, habentes necessarium petere a Papa confirmationem. 425

Tempus certum praefixum non est confirmatori ad dandum confirmationem. 426. 1
 Tempus data attendendum in beneficiis libus. 435. 1

Tempore priore, priore est iure. 435. 2
 Tempus datum ad conferendum alio collatoribus non currit Legatus Apost. 435. 1
 Tempus incertum habetur quodammodo pro perpetuo. 774. 2

Tempus a iure communi concessum ordinariis collatoribus ad conferendum est semetire. 789
 Vide v. *Collatio*.

Terminus.

Terminus a iure statutus abbreviare vel prolongare potest Iudex. 137. 1
 Terminus lapsus impedit probabilis ignorantia. 137. 2
 Post terminum ordinem ad fieri possit praesentia. 143

Testis.

Per testes probati possunt continuare praeficiendum in ordine ad probandum sup. dum hi testes deponunt de amissione scripturarum, in quibus ex praeficiendum continetur. 16

Testes depositio de amissione scripturarum, & contenta in his equivalent scripturarum exhibitione. 16
 Per testes facta depositio de amissione scripturarum & tenore illarum admittitur etiam, dum scriptura est de substantia probationis. 16

Testes tamen hi deponere debent insuper nullum in his scripturis apparuisse vicium, sed omnia substantialia servata, prout debent esse periti litterarum, Doctores, Notarii, Advocati, alios non erit nisi semper probata. 16

Per testes, qui noverint personas, probatur conclusio descendenda a fundatore, dum non sumus in antiqua, id est, supra 100. annos. 92. 3

Per testes vero de auditu & fama non probatur descendenda, dum sumus in antiqua. 92. 3
 Ut tamen per testes de auditu & fama probetur antiqua descendenda, quales esse, & quid deponere debeant. 92. 3

Testis

Index rerum

Telles simul ab crimine ei probetur reiectas à testificando
manet inhabilis ad testificandum. 459. 2
Telles examinati super identitate electi testis de eis non
possunt ex praesumptione illis romum, quod qui his
benedixit pro uno, quando de contentis non constat,
sed debent habere potestatem iudicio, unde eis iudicant.
481. 5
Telles in instrumentis collationis facti ab Ordinario si
suspensi, aut id factum non est coram Notario, suffi-
ciat ad probandum antea dictae collationis. 519. 5
Sufficit quoque testis denotans à Notario subscritus
in tali instrumentis. 519. 5
Testium subscriptio non requiritur ad hoc, ut instrumen-
tum publicum à Notario confectum faciat fidem. 519. 5
Sufficit quoque hoc testis esse domesticus. 519. 4
Testium probatio est legitima, & facit cessare presum-
ptionem. 519. 5
Per testes quilibet probari possit potestas seu officium col-
latorum & subcollectorum fructuum debitorum Cam-
erae Apost. in ordine ad effectum reservationis Regulae
4. Cancell. 545. 6
Testis repensum fidem nullam est; quis praesumitur non
sufficienter informatus. 581. 3
Testes compelli, totius contradicentes sufficientes ad valo-
rem matremorum. 581. 3

Titulus.

Titulus non est necessarius in iudicio summario in ma-
teriam, sed sufficit ad effectum matriarum uni-
us actus, & ultimus status possessionis. 51. 4
Titulum canonum saltem autem acquirit Vicarius in pa-
rochia in personam constitutus, titulo directo tam-
quam pater & fideles principalis. 101. 7
Titulus, etiam Apost. etiam validus est multiplicabilis ex
provisione facta ab inferiori. 411. 4
Titulus praevius non habetur in consideratione in iudicio
mixto facti & possessionis. 413
Titulum concessiones exceptiones non impediunt missio-
nem in possessionem. 423
Titulum relocatorum sufficientem ad tollendam reservationem,
et ad hoc, ut sit, casus id est, assumptus dare posses-
sionem, habet praecisa ex ipsa concessione praeterea ad facta.
413

Sine titulo possessio beneficii in aliquem transire potest.
516. 1
Titulus necessarius cognosci & probari debet in adquisi-
tione possessionis, dum est contradicendus; tunc in ea man-
tenda. 516. 1
Titulus requiritur & opponitur ad acquirendam possessionem
iura, & huc ex alio efficitur. 516. 4
Ad titulum possessionis seu iudicandum non est compen-
dendus possessor pro tollenda possessione sui adversa-
rii. 516. 1
Soli tituli probabiles supponit, impetres dicere ne-
quit, de eis titulum in possessione. 516. 1
Titulum pendens nullum quam imperfectum profertur est
factum 516. 5
Tituli nullius praesumptio eliditur ex productione tituli
imperfecti. 516. 5
Tituli imperfecti productio iuvare tamen potest ex pos-
sibilitate multiplicationis titularum. 516. 5
Titulum beneficii ostendere tenet & probare possessor,
dum ex officio loquitur Superior. 516. 4
Titulum ostendere & probare tenent prioris ad instam-
tiam Patronorum, quin & equibet parochiani.
516. 4

Ad titulum ostendendum Episcopus aliusve Superior habent
jura iudicandi cogere potest beneficiatum. 516. 4
Id tamen non potest, nisi ex cognoscere de titulo, ubi si
constat adversum beneficiatum. 516. 4
De titulo inquirere, & cogere ad illum ostendendum in-
iustum est, dum possessio non est litiosa, sed v. g. trans-
missa. 516. 5
De titulis beneficiorum singulis eorum in visitatione in-
quire debet Episcopus. 516. 5
Tituli productio, ad quam beneficiatus compellitur per Or-
dinarium inquirantem ad instantiam prioris vel pa-
tronorum ex hoc capite suffragari nequit impetanti. 516. 5
Titulum, dum pro ostendendo possessione cogitur ostendere
beneficiatus, non sufficit ostendere incumbens de facto.
516. 4
Neque de titulo interrogari Superiorem factum ex reclusio-
nate, aut simpliciter allegare possessionem. 516. 4
Quia & apud exhibitorum litterarum Apost. dum vacante
precedere beneficii confirmari non possunt, nisi per titu-
lum à Papa obtentum. 516. 6

Si vero titulus conferens vacationem haberi potest ab
inferiore Papà, sufficit possidere confectum illius.
516. 4
Titulum probare tenetur Episcopus in causa possessionis
acceptatorem. 516. 6
Titulus enim coloratus amittitur per resignationem sim-
plicem acceptatorem. 516. 2
Titulus beneficii non amittitur sine Superioris colore.
516. 1
Tituli vim habet duenda possessio, etiam consistit de
intentione. 516. 1
Tituli praesumptionem habet scientia & voluntas Super-
iorum. 516. 2
Titulo uno probato invalido contra possidentem alioquin
praesumitur in eo alios melior status causa longi tem-
poris. 516. 1
Ex titula pluribus potest eodem tempore apprehendi pos-
sessionem. 516. 1
Titulo novo superveniente causae possessionis potest termina-
ri, aut saltem accomari adque extrinseca deserta-
tione & nova specificatione. 516. 1
Et tituli meliores possibiles possessionis advenit; etiam
impetres probatur eam captem in vim tituli invalidi.
516. 1
Tituli iusti praesumptio allegari debet, ut prolixo. 516. 1
Titulum cum det, seu titulum non sit possessio ipsa. 516. 1
Titulus beneficii aliter acquiritur quam censetur ma-
tremorum. 516. 1
Tituli exhibiti à triennali possessore curgi possunt. 516. 1
Titulus in possidente non attenditur ad effectum Regulae
de annali. 516. 1
Titulus aliquis requiritur, ut juretur quod Regulae de trien-
nali; sufficit tamen coloratus. 516. 1, & 2
Titulus optimus de mundo allegari potest vi possessionis
triennalis pacifice. 516. 1
Titulus coloratus ad effectum Regulae de triennali deinde,
qui habetur ab eo, qui tale beneficium pacifice coeque,
ad illud allegare, vel electum confirmare. 516. 1
Titulus quoque coloratus dicitur omnis ille, qui non est
infectus per hanc regulam, seu per eam non caditurus.
516. 1
Titulus tamen ad effectum bojarum Regulae ab ea non exclu-
ditur, seu non decoloratur, nisi ex duobus capitibus
accepti ingreditur simoniaci, & reservationis clausa in
capite iura. 516. 1
Tituli de certis plures non colorati seu decolorati dantur
quod effectus iuris romani. 516. 1
De tituli invaliditate ubi constat, possessor non juretur
Regulae de triennali. 516. 1
Titulus non dat coloratum, ubi manifeste probatur posses-
sionem interdictam. 516. 1
Titulum esse invalidum & nullum, & titulum esse vitiosum,
sunt diversa. 516. 1
Titulum invalidum an obstat beneficio Regulae de triennali.
516. 1
Tituli validi praesumptio movet, nisi consistit de titulo in-
valido, non tamen sufficit. 516. 1
Titulus coloratus, si negatur, id probandum per aliorum,
non per possessorem. 516. 1
Titulum non dant Regulae de annali & triennali. 516. 1
Titulus coloratus de plurius deduci potest: comp. vel offen-
dendo variè litteras provisionis: vel praesumptum ex de-
cursu temporis, quod ad minimum in hac re est decre-
tum. 516. 1
Tituli sui non Canonici confecti tenent in confirmata di-
mittere beneficium. 516. 1
Titulus beneficii praesumitur non tantum ex possessione 10.
annorum, sed & ritem annorum, illius Regulae de trien-
nali. 516. 1
Tituli validi praesumptio nihil operatur, si expressè produ-
cat & ostendatur titulus nullus. 516. 1
Titulus in personis praesumitur ex lapsu 10. annorum & duo-
bus contrariis constet, nihil operatur. 516. 1
Titulum ostendere & probare tenetur possessor, dum Ep-
iscopum ex officio sequitur, maxime curatus. 516. 1
Idque eum possit triennalem possessionem, dum constat,
Episcopum non visitasse. 516. 1
Titulum amplius iustificari non tenetur successor, dum
interfectus termino pacifice possidit, & 10 hac possessione
deridit vel curat. 516. 1
An accipit titulus & possessio per hoc praesumatur quatuor
regulam, dum post resignationem per triennalem paci-
ficè canonice possessionem. 516. 1
Non titulum, sed possessionem defendit Regula de trien-
nali. 516. 1
Titulus ne quidem coloratus remouet resignationem omni-
tenti publicationem resignationis. 516. 1
Titulus

ac materiarum.

Titulum colorum non tribus electio sine confirmatione.

860. 11

Titulus exiguatur per electionem factam in perpetuum.

867

Translatio.

Translatio iurata per donationem qualiter requiritur co-

62

Qualiter, & in quo dicitur confirmatio praestanda.

63

Translatio Episcopi de uno Episcopatu ad alterum am-

181. 1

Tridentinum.

Tridentinum cum veniat, quod mensa funditur possit
in hunc fundationem relevat jura reddenda, altera
quam Episcopo.

171. 1. & c

Turnus.

Per turnos fieri collationem jura permittit.

181

Per turnos, dum conferunt Episcopus & Capitulum, qua-

181

liter locum habet alternantia.

In turno suo Episcopus, ut & in suo Capitulum confici

181. 1

per preceptum, & non committitur.

Per turnum non dividitur jura ipsam conferendi, sed tan-

181. 1

tum quoad exercitum.

Turno Capituli, dum interit in meritis alternantia, Ca-

181. 1

pitulum providere loquitur, sed Papa tunc reservat

beneficium illud, contrarium est se Episcopo & intel-

181. 1

ligendo hoc, dum divisio turnorum facta est per vice,

vel etiam per annos aut choros.

181. 1

Turno tamen Capituli hoc caso incidit in uno & men-

sum ordinantur, Martio, Junio &c. conferre possit.

181. 1

Turnorum divisio per menses inter Episcopum & Capitu-

lum alteri fieri nequit, quamvis illi 4. menses ante

alternantiam ordinantur.

181. 1

Turnorum divisio per hebdomadas aut dies inter Episcopum

& Capitulum repugnat alternantia.

181. 1

Per turnos inter canonicos desinit consistere indubium est

Capituli, dum collatur ad se privatum spectat.

181. 1

Turno exercitum in eo caso habent dicitur mandatum

& Vacatur Capituli.

181. 1

Tutor.

Totum cum presentia possit sine consensu pupilli septen-

71. 1

na majorem.

A Tutore facta praesentatio videtur, pupillo non contri-

71. 1

dicentem, nisi alium praesentem.

Tutor praesentare nequit vi juris, competentis pupillo

71. 1

puberi, etiam minori ex causa.

Tutor licet decesserit non succedere, habet tamen potesta-

779. 1

tem à lege.

Tutrix esse non potest mater.

779. 1

Vacare, Vacatio.

Vacatio Praetoris à quo momento contingit.

181

Vacatio beneficii consumitur per provisionem puram,

(veniam sine capite possessione) non tamen per ma-

181. 1

mandatum de provisione.

Vacatio beneficii quandoque contingere dicitur in

Curia, seu quod Sedem Apostolicam, in ordine ad reser-

vationem contrariam in cap. iuxta, & cap. praesentia, de praesentia

110. 1

in 6.

Vide v. Curia.

Vacare plures beneficia in Curia, seu quod Sedem, quoniam

quae vacat per obitum ibi contingunt.

111

Vacatio beneficii ibi contingit, ubi quia eo privatur.

Vacat beneficii in Curia post resignationem factam in ma-

111

nuum Papae.

Vacare adhuc in Curia dicitur beneficium vacans ibi, ubi

Papa transierit de qua sua tribus officialibus

bus sic, non tamen vi a. iuxta, sed vi consuetudinis Pauli III.

111

& Clementis VIII.

Vacatio non contingit per mortem collatam, dum is col-

latum necesse acceptum.

111. 1

Ad vacationem beneficii ob affectionem secunda requiritur

habet pariter & fructuosa possessio.

141. 14

Quia & lapsus duorum mensium à die adeptae possessionis,

adsumitur conclusio, eam possessione pacifica.

141. 14

Vacare per obitum dicitur beneficium, etiam sine manuale.

141. 14

Non vacat morte beneficii Ecclesiae non succedente.

141. 14

Vacare in Curia ex hoc praecedit, quod reservatum sit bene-

ficium, ut praesentia dicitur.

141. 14

Vacationis modus communis est per obitum vel resigna-

tionem illius, qui verum titulum & possessionem habe-

bat.

Vacare quae de jure, quae de facto & jure simul dicitur.

141. 14

Vacatio non de jure, sed sola facto verè vacare dicitur.

141. 14

Vacare dicitur de facto, à quibus longo tempore absti-

beneficium, & accipere, ubi sit.

141. 14

Item, quorum qui collationem, sed non possessionem

habent.

141. 14

Item à quorum possessione de facto possessore, necnon eum

occupant.

141. 14

Item sine iusto titulo habens possessionem eum credit vel de-

cedit.

141. 14

Vacare solo jure dicitur beneficium primum per affectio-

nem secundi incomparabilis.

141. 14

Vacare jure dicitur tantum, in quo etiam jura, habet tamquam

diuisa possessionem.

141. 14

Vacare non dicitur commendatarius, sed cessant.

141. 14

Vacare non dicitur commendatarius, nec beneficium commenda-

rium, sed vacat ut ante per mortem commendatarii.

141. 14

Vacare extra Curiam nequit beneficium per resignationem

commendatarii.

141. 14

Venit, quae est in potestate delicti, locum non habet, quo-

visque delictum declinetur.

141. 14

Vacatio ob delictum quantum reservatur Papae.

141. 14

Vacatio Praetoris dicitur saltem usque ad confirmationem.

141. 14

Vacatio facta ad effectum administrandi & conferendi bene-

ficium ex consuetudine dicitur potest usque ad captum

ob electo confirmare possessionem.

141. 14

Ante vacationem conferri nequit beneficium.

141. 14

Vacatio beneficii non exiguatur collatione non accip-

tiis.

Valor.

In valore beneficii non veniunt incrementa, v. g. funeralia, an-

tecessaria, &c. dum ea stabiliter fundum non sunt, vel

non solent locum antequam pro curia quantitate, aut aliter

reddere in etiam formam.

141. 14

Necque superfluum, ad quod per se dicitur obligat

que est beneficium, sed, si ratione beneficii non

per se legem omni habet.

141. 14

A valore beneficii deducenda est pensio, quae illud gravat

in perpetuum quae est, quo illud gravatur ad ele-

ctum beneficium.

141. 14

Valor beneficii desumendus computatione beneficii, ut

ut tantum conceditur valore, quantum si remanet de-

bitis contribuit.

141. 14

Valorem 14. florentinum aut de Camera hodie ex con-

suetudine generalis, & Sylo Curia Rem. censetur non

excedere Caspensis cuius Germanis & Hispanis.

141. 14

Valor ducati eius de Camera est scutum aureum & Julium

alio. dum non additur de Camera, computatur scilicet

duum valorem eurensem in loco beneficii.

141. 14

In valore beneficii deducendum subditum, quod ex eo ad

quingentum ex concessione Papae praestari solet Regi

Hispaniae.

141. 14

Valoris beneficii argumentum nonde sumatur.

141. 14

Valorem probandi onus patet contra.

141. 14

Variare, Variatio.

Variare nequit petentia post institutionem legitimam pen-

sentando alium instituentem.

141. 14

Variare potest priorum locum (secus est de Ecclesiasticis)

postquam praesentatur idoneum, institutionem necesse se-

cundum, presentando alium.

141. 14

Variatio tamen haec licita permitti non nisi committitur.

141. 14

De qua variatione tantum intelligendus patet, dicens,

se velle variare.

141. 14

Variationem hanc cumulatam non tantum semel, sed

pluries facere potest, accumulando plures.

141. 14

Variatio illa accumulativa, seu plurius successiva facta,

& septies repetita praesentatio, non minor quam facta

praesentatio plurius simul, est utilis Ecclesiae.

141. 14

Variare quoque de accumulando potest pariter successi-

for post factam à praedecessore sua praesentationem ut

adhuc integrit, & decessit adhuc tempore ad praesentan-

dam.

141. 14

Variationi illi committitur adhuc locum est in potestate

manu & potestate, dum laici praesentant Capem &

Ecclesiasticum Titulum, locus accumulatio Capis alio.

141. 14

Va-

Index rerum

Variare tamen accumulando nos potest licet, dum cum Ecclesiastico profuerint to conceditur, quod limitatur. 148
 Variare valde sequitur etiam accumulando potestatem, dum iocetur, se nos variatorem, etiam accumulativum. 148. 2
 Secus est, si iocetur simpliciter, se non evocatum perferentem suam primam de Titio. 148. 3
 Item variatio facta contra jamentum valetur, illo, to cujus gratiam adjectum jamentum, non tenetur vel relaxare. 148. 4
 Variatio accumulando potest potestatem sententia paratam addere per presentandi pro hac vel illa vice. 148

Vasallus.

Vasalle iure in fundo fructu potest Dominus edificare Ecclesiam. 41
 Vasallus id ipsum non potest iure Domino. 48

Venditio, Vendi.

Venditio juris, realis per se et saltem ad simoniacam. 67. 1
 67. 2
 Vendi potest iure, per accidens et concomitantem vendendo non temporalem, cui animum. 67. 3
 Venditio universitatis banorum, juris, personale non transit in emptorem. 67. 4
 Neque eadem, etiam illa bonis mortuum, necessarii transit in emptorem, venditio universitatis banorum. 67. 5
 Vendi non potest caltrum carnis ob animum ai juris. 67. 6
 Venditio hereditatis in emptorem non transit iure, dum lo hereditate seu bonis hereditatis nihil est, cui illud annectitur. 67. 7
 Venditio universitatis, v. g. castri cum expressis mentionibus juris, v. g. *vendo castellum cum juris*, vel *vendo castellum et juris*, est simoniacam. 67. 7
 Per venditionem similis dispositionem, ut cum universitate transire juris, vendenda proprietate juris, in translatum. 67. 7
 Venditio juris, contra iurisdictionem facta in valido. 68
 Venditio juris, principaliter dicta lo venditionem in valido et simoniacam, quoniam valet respectu aliorum bonorum, quibus juris, animum. 68
 Vendi commoda parvo delata quoad possunt. 101

Vicarius.

Vicarius perpetuus in parochia habet titulum canonicum, saltem unum, titolo directio existens per se Rectorem principalem. 101. 7
 Vicarius constituendus in Ecclesia filius de novo erecta ob amplexum parochiae a parvo dicta parochiae, non cum eadem Rectore est promissum. 101. 7
 Vicarius qualiter constituendus a monasterio, dum ei concessi facultas cum vel sine populo, plano vel non pleno jure, quoad temporalia et spiritualia, vel quoad temporalia tantum. 718
 Vnde v. *Monasterium*.
 Vicarius illi in Papa constituitur sine speciali mandato conferre neque beneficia, nisi est Cardialis: secus aliter de Legato Urbis. Papa absente. 681. 4
 Vicarius Episcopi est triplex: autem, foraneus, à lege constituitur. 681. 1
 Vicarius natus Episcopi est Archidiaconus. 681. 1

Vicarius generalis Episcopi.

Vicarius generalis ratione Vicarius hujus confectus suo potestatem referre, seu alius reservationem eorum nequit. 67. 8
 Auctoritatem possit exerce ad translationem juris, 67. 8
 Vicario generali vi officii generation et commissi component instituta sententias, & electiones confirmare. 171. 1. & 681. 1
 Vicarius generalis vi officii generation et commissi potest expedire, quod sunt iustitia et iurisdictione. 171. 1
 Vicarius hic non est de mandato speciali Episcopi potest confirmare Abbates similesque Praelatos regulares non animum. 681. 2
 Vicario generali, Episcopo, collatore absente, fieri potest infirmum per se Collatum, ut dicitur, ut si deus Ordinatus collator alius, animum ignorat hanc reservationem, collatum de nullo. 681. 1
 Idem vicarius Vicarius non est in Diocesi. 681. 1
 A Vicario facta collatio iudicialiter contra factum de Episcopo, dum hoc neceffario, processu recurrit ad Vicarium, & ut ut auctoritate Apost. constituit. 681. 2

Vicarius generalis expediendo ea, quae sunt iustitia, suppleat potestatem morum Ordinarii. 681. 2
 Vicarii generalis jurisdictionis est ordinaria. 681. 2
 Jurisdictione huius est concessio a iure ad nominationem Episcopi. 681. 4
 Habet idem cum Episcopo tribunal, nec datur ob eo ad Episcopum appellatio. 681. 5
 Vicarius hic vi Vicarius non habet potestatem constituendi beneficia, sed eget ad hoc speciale concessione. 681. 5
 Potest tamen expedire, quae sunt necessarii ad hoc ex generali mandato instituit & confirmare. 681. 5
 Sine speciali mandato praestare & supplere nequit consensum Episcopi requiritur forte in collatione aliorum beneficiis. 681. 5
 Neque suspensae resignationes liberas. 681. 5
 Potest tamen sine speciali mandato animum, dum beneficium vacat, & non provisorius de Rectore, vel Rectore impediri ad collationem Vicarii, qui beneficium regit, & curae animum praestare. 681. 5
 Dum tamen consensum Vicarii ob deparationem moris Rectorem, ad non possit ex generali mandato. 681. 5
 Non potest ex generali mandato beneficium private exercitio sui moris, & alius in eo subrogare. 681. 5
 Vicarius generalis in spiritualibus, nisi non sit quoad Vicarium generalis in temporalibus, concedi potest potestatem constituendi beneficia. 681. 5
 Vicario datum mandatum conferendi beneficia unde dicitur speciale, & in quo sententia generalis. 681. 5
 Vicarius non est concessio potestatem constituendi per clausulam, quae conceditur et potestatem administrandi omnia facit habet Episcopus. 681. 5
 Neque per clausulam, quae Episcopo concedit omnia loco sui facere, animum quae specialis mandatum expiatur: secus tamen foret, si exprimeretur quousque illi, quod speciale mandatum requiritur, modo illud non esset majus omnibus generaliter expressis. 681. 5
 Neque per clausulam, quae concedit et Episcopo facere animum, illo speciale mandatum requiritur, exceptis suspensionibus et minus beneficiis, & professionibus ad illa. 681. 5
 Ex Vicario collata facultate recipiendi resignationes potest esse infertur data illi potestatem & resignare conferendi. 681. 5
 Vicarius datus facultate admittendi resignationes permutationis causa, creditur quousque et data potestatem & resignare conferendi. 681. 5
 Vicario datus facultate admittendi resignationes non additur: *Etiam factis permutationis causa*, non potest admittente resignationes factis gratia permutationis. 681. 5
 Vicario datus facultate destitutus, argui nequit datam et ei facultatem conferendi, nec vice versa. 681. 5
 Cum Vicario concurrat Episcopus, postquam ai deinde facultatem conferendi, provisorius ob Episcopo est praesentando provisio a Vicario, dum non collat, quae potest collatum. 681. 5
 Vicario data facultate generalis conferendi, utaqueque favorabilis, upon cedit in detrimentum solus concessio, est licet interpretanda. 690. 1
 Excedit si illa potestatem generalis animum ad etiam prius post commissionem illam datam. 690. 1
 Item ad dignitates Cathedralium. 690. 1
 Item ad spectantes ad Episcopum iure devolutione. 690. 1
 Item ad commendatas, ita ut ea commendare possit in casibus, in quibus id potest Episcopus. 690. 1
 Non tamen lo ea facultatem extendit ad ea, quorum collationem habet Episcopus iure speciali vel privilegio. 690. 2
 Vicario data facultate conferendi beneficia, quomodocumque rectoris, prohibetur extendere se quousque ad resignationes recipiendas, & resignare conferendi. 690. 2
 Vicario Episcopo conferendum committere nequit certum beneficium, animum valet. 691
 Potest tamen data potestatem conferendi beneficia rectoris ad certum locum Diocesis, modo hoc sine plene. 691
 Item Vicario mandare potest, dum debet aliquid beneficium in eadem Ecclesia, ut proxime vacaturum ai collatum. 691
 Vicario committere potest Episcopo receptionem resignationum per beneficia, itaque recepti collationem quousque: non tamen committit receptionem resignationum & collationem illam. 691
 Vicarius concessit sibi facultatem conferendi etiamque potest eadem Diocesis. 691
 Idem

ac materiarum.

Idem est de institutione & confirmatione. 692
 Vicarius habens ab Episcopo potestatem conferendi non potest ipsi Episcopo conferre. 693
 Vicario conferente beneficium inhabili non fit devolutio ad Episcopum. 693
 A Vicario ad Episcopum non appellatur, etiam in requiribus speciale mandatum. 693
 Vicarius, dum ei illa, quae speciale mandatum requirunt, committuntur illi simul cum designatione Vicarius, seu jurisdictione ordinaria, in omnibus est Ordinarius. 693
 Vicarius, dum confert iure delegatus, etiam conferre potest suo Episcopo beneficium. 693
 Vicarius Vicarium abum constituit nequit; potest tamen ad breve tempus ex iusta causa vicem suam in totum committere alteri. 694. 1
 Vicarii hi substituti ex eodem tribunali cum substitutione iudicant, & eodem modo sunt iudices ordinarii. 694. 1
 Vicarius generalis partem jurisdictionis committere potest alteri. 694. 1
 Vicarius generalis non tam est delegatus Episcopi, quam Ordinarius illius, etiam cum eo personam representant. 694. 1
 Vicarius generalis Vicario foraneo vel alteri delegare potest coelectam sibi potestatem conferendi beneficia. 694. 1
 Vicario substituenti in casibus, in quibus id potest indere pendere ab Episcopo, Vicarius ille substitutus conferre nequit beneficia. 694. 1
 Secus, si Vicarius ille substitutus est in vi potestatis concessae Vicario generali ab Episcopo substituendi ipsi abum Vicarium. 694. 1
 A Vicario habente facultatem conferendi facta collatio post illius revocationem ab ipso ignorata non valet. 695. 1
 Per Vicarium gesta post revocationem valent, quando haec ei per Episcopum non intimatur, nisi de cetero ei, quin & publico nota. 695. 1
 A Vicario facta collatio post eius revocationem per mortem vel translationem Episcopi valet, ille eam revocationem ignorante. 695. 1
 A Vicario gesta post eius revocationem valent, etiam hac ei intima, dum tamen illius est communis ignorantia. 695. 1
 De cetero Vicariatus extirpatione habet suum effectum, etiam non iniuncta Vicario morte Episcopi, aliter sui revocatione. 695. 1
 Vicario conferente indigno devolutio collationis non fit ad Metropolitanum, nisi Episcopo mandante tali conferre, aut tamen habuere collationem. 713
 Vicarii culpa non nocet Episcopo. 713
 Vicarius qui representatur eandem cum Episcopo personam, non minus quam ille subiectus est Metropolitanus, & sic ob laesam iniuste sententiam ab eo puniri potest. 713
 Vicarius ut persona privata non potest a Metropolitanis puniri. 713
 Vicarius etiam ratione officii quodammodo subiectus est Episcopo suo, & subordinatus. 713
 De Vicarii sui neglegentia commissam officio suo cognoscere potest Episcopus, etiamque punire, si ipse sit extra culpam. 713
 Vicarii & Episcopi jurisdictioni est fit eadem, aliter tamen ea residet in Vicario, aliter in Episcopo. 713
 Vicario suo invigilare debet Episcopus, & quae ab eo male gesta, rescindere. 713

Vicarius foraneus.

Vicarius foraneus in loco, pro quo deputatus, potest facere omnia, quae Vicarius generalis totius dioecesis. 711. 3
 Per Vicarium hanc fieri potest institutio praefaturum in loco, ubi vi sua deputatus exercet jurisdictionem. 711. 3
 Vicarius foraneus qui dicitur. 711. 3
 Vicarius foraneus jurisdictione est delegatus. 711. 3
 Vicario foraneo non solet, nec potest ab Episcopo concedi possitas conferendi beneficia saltem omnia totius dioecesis. 711. 3

Vicarius Capituli sede vacante.

Vicarius ille non potest exercere ea, quae Capitulum sibi reservavit. 714. 1 & 715. 1
 In Vicarium illum, eo ipso quod eligatur a Capitulo transit tota jurisdictione competens Capitulo sede vacante. 715. 1

Vicarius hic potest instituere praefaturum, & ad hoc non eget speciali commissione. 715. 1
 Vicarius hic consequitur jurisdictionem suam immediate a Capitulo, & non a Tridentino. 715. 1
 Vicarius hic plures non potest quod Capitulum. 715. 1
 Vicarii huius conditiones devalvunt ad Metropolitanum, Capitulo negligente cum constituere. 715. 1
 Et Metropolitanus majorum nequit concedere jurisdictionem, quam solitum concedit Capitulo. 715. 1
 Vicarii huius jurisdictioni eo ipso est suspensa, dum ius Capituli suspensum est per censuram, v. g. 715. 1
 Vicarius ille loco Capituli fungitur jurisdictione Episcopi transiente in Capitulum. 715. 1
 Per Vicarium illum, mos ut designatus est, fieri debent collationes necessariae, sive confirmationes & institutiones. 715. 1
 Vicario huius, cum Capitulum teneatur libere relinquere eam administrationem; an vero possit sibi reservare aliquam. 715. 1
 Vicarius ille non potest & immittere quod collationes liberae alia competentes Capitulo; adeoque ad has eget speciali mandato. 715. 1
 Vicarius hic ex sola designatione non habet ulteriorem jurisdictionem quam Vicarius Episcopi. 715. 1

Visitatio.

Visitare possunt in Abbatibus, Prioribus, Episcopisque commendam habitis Cardinalibus. 719. 1

Unio, Unire.

In unionibus & suppressionibus beneficiorum semper adi-citur clausula: *ad unione parvam coniungenda*. 113
 Uniri vel incorporari nequit beneficium parvum alteri Ecclesiae vel beneficio hinc contentum parvam. 108. 6
 Unio beneficia alteri qualiter cadant sub reservatione. 116. 7
 Unione facta in perpetuum extinguatur etiam beneficii unio. 116. 7
 Unio in perpetuum non comprehenditur Regula de triennali. 116. 7

Universitas.

Universitas honorum nomine, cum qua transit iuspa, quid veniat. 67. 1
 Universitas bonorum annexum esse iuspa & annexum esse bonis, quomodo distinguatur. 67. 3
 Universitas bonorum, quibus annexum iuspa vendit non necessarii in emptorem transit iuspa. 67. 3
 Universitas & civitates veniunt nomine personarum, in quibus praefaturum usurpatione iuspa. 14. 3
 Universitas tamen Ecclesiastica, Collegia, Capitula, non veniunt dicto nomine. 14. 3

Votum.

Votum in electione exprimendi curia verborum forma praefigenda non est. 116
 Vota expressa diuinae non valent. 117
 Votum incertum, v. g. eligo, quem maior pars elegerit, non valet. 117
 Votum imperantis conditionem de praesente vel praeterito, quae ex natura vel iure incertum actus, vel etiam quancumque aliam conditionem, valet, modo de conditionis purificatione conditio aut confirmationem aliam habendum votum promittit. 118. 1
 Vota imperantis conditionem contingentem de futuro sunt nulla. 118. 2
 Vota imperantis conditionem de futuro necessario, vel de facto impossibili, vel de absurdo, non sunt ea hoc irrita. 118. 3
 Vota imperantis electionem ut futuram, v. g. *vel augere*, sunt nulla. 119
 Votummodi incerta & inutilia, seu nulla habenda sunt tanquam renuntiatio voto; adeoque subrahenda a numero eligentium. 120
 Ex Voto ubi innotuit cum capi possit fructus ille, ut iam minore suffragiorum numero qui eget ad electionem fieri. 121
 Votum tale qui dedit fraudulenter, vel sine iusta ignorantia, potest frustrum perire, etiam pro illa electione. 121
 Votum darum mutare potest elector in foris ius auctoritatis, etiam post integre consecutum tale scrutinium ante quae publicationem. 121. 1

Mutare

Index rerum ac materiarum.

Motus tamen illud non potest in caso, quo duo scrutatores non recordarentur voti à seibi dati. 362. 2
 Votum mutare non potest elector in scrutinio, quod sit per schedas, etiam ex nondum completo. 363. 2
 Votum suum mutare potest quilibet completo scrutinio, dum scrutinium habetur ante ejus publicationem dissolutam. 362. 2
 Votum mutari non licet post publicationem scrutinii, qualescunque illud fuerit, nisi ubi publicatio scrutinii electio appareret nulla. 362. 2
 Vota scrutatores à quo, & quo ordine exigenda, 363
 Vide v. *Scrutator*.
 Vota omnia dies redigenda sunt ab ipsis scrutatoribus in scriptum; &que hac scriptura de substantia electionis. 364. 1, & 2.
 In hac scriptura, dum duo scrutatores conveniunt, est si standum; si omnes dissentiant, scrutinium est iterandum. 364. 2
 Votum suum mutare volenti, dum id negatur intra tempus post vota redacta in scriptum aut publicationem scrutinii usque conceditur appellatio à futura publicatione. 362. 2
 Votorum numerus, qui nominatus habet, conferendus cum numero electorum, habendo rationem vocatio-

rum contemptorum; non vero illorum, qui vota incerta & incerta dederunt.
 Votorum moderationem excedit, qui dimidia solum vota cum excedit. 370. 2

Ususfructuarii, Ususfructus.

Ad ususfructum universalem an transeat jussu hereditarium; an vero maior pars hereditum dictionem. 30
 Ususfructuarius universalis concedatur omnes jura rebus & personalis usui 30. 2
 Ususfructus commodatus vendi potest alieni, jussu ususfructuarius remanente parte ususfructuarii. 301. 2

Uxor.

Uxor patronatus, si est personalis, & bonis ejus non caretis, nulla jura illius communicantur marito. 79. 2
 Neque etiam, dum in patronatus competat ob bona propria & paraphernalia, aut ab ea aliquam herede vel consanguineo suadente haberi per hereditatem, dum ea marito data non sunt in dote. 79. 2
 Uxor ex urbanitate admittitur potest maritum ad bonalium solum presentandum vi jussu, an potestatem competens. 79. 2

F I N I S.

ANT 1346240